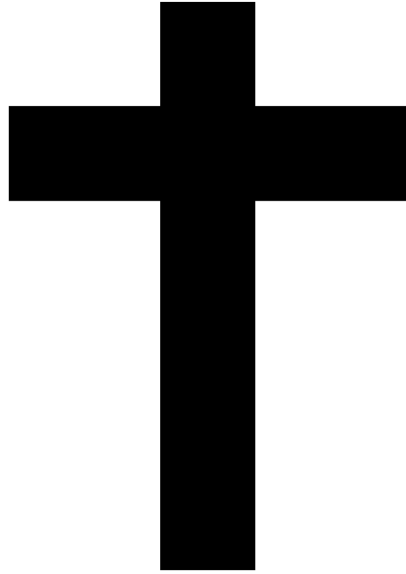

Re ãhâimana u'âsi
mono zadawa wasu'u

New Testament in Xavante (BR:xav:Xavante)

'Re Ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u
New Testament in Xavánte (BR:xav:Xavánte)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavánte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavánte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavánte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c

Contents

MATEUSI	1
MARCUSI	95
RUCASI	145
ZUWĀ	230
ATUSI	292
ROMANU	370
1 CORĪTU	416
2 TORĪTU	464
Darasiza	491
ÉPÉZU	506
PIRIPU	518
TOROSU	529
1 TESARONITA	539
2 TESARONITA	548
1 TIMOTIU	553
2 TIMOTIU	564
TITU	571
PIREMO	575
EBREUSI	577
TIADU	611
1 PEDRU	621
2 PEDRU	632
1 ZUWĀ	638
2 ZUWĀ	649
3 ZUWĀ	651
ZUDASI	653
Apocaripsi	657

Mateusi Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Mateusi te te ãma ĩrob'ui'érézẽ Ĩbaihã wasu'uzé

Zezihi siré 're ĩnomro mono norĩ siré hã aibã hã te 're hãimana, Mateusi na ĩsisi hã, Réwi na ĩsisi hãiba amo hã. Ta hã ma tô ã ĩbaihã na hã dama rob'ui'éré, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te tãma ĩwaihu'uzéb zarina. Zezihi siré 're morĩ õ ré hã, rob'ui'prazé hã ma tô te te dawĩ 're a'ubumro, danhib'apito ma. Zezihi ãma ma tô rob'ui'éré, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisutu na Danho'reptui'wa da. ãne na rob'ui'éré 'rata 'wa norĩ hã te te ãma 're ĩrob'ui'éré za'ra mono zéb zarina, sena na da te 're waihu'u za'ra mono da, ma tô ãma rob'ui'éré, Mateusi hã. Ma tô duré sima wẽ, te te dama waihu'u pese da, Zezusi hã tô sena zudezu norĩ nhĩb'apito na hã, duré tô õhõ zõ si 're ĩsimipari za'ra mono na hã.

Zezu Cristuhu hi'rata norĩ za'ratazé Rucasi 3.23-38

¹ ã hã rob'ui'éré hã Zezu Cristuhu hi'rata norĩ za'ratazé. Ta hã Dawihi nhĩhudu, duré Abra'ãhã nhĩhudu. ² Abra'ã hã Izatihi mama. Izati hã Zaco ho mama. Zaco hã Zuda norĩ mama, tisisãnawã norĩ me. ³ Zuda hã Perezihĩ mama, duré Zeraha mama. ĩna zahuré hã Tama na ĩsisi hã. Duré Perezihĩ hã Esirõhõ mama. Duré Esirõ hã Arãhã mama, ta hã. ⁴ Arã hã Aminadabehe mama. Duré Aminadabe hã Nasõhõ mama. Duré Nasõ hã Samohõ mama. ⁵ Samo hã Bu'azihĩ mama. Bu'azihĩ na hã Ra'abi na ĩsisi hã. Duré Bu'azi hã Obedihĩ mama. Obedihĩ na nhisi hã, Ruti na ĩsisi hã. Duré Obedi hã Zéséhé mama. ⁶ Zésé hã Dawihi mama, dama ĩpire mama. Dawi hã Saromahã mama. Uri'asi ĩdã'ã mro wa, ma podo, Saroma hã. ⁷ Saroma hã Robu'ãhã mama. Duré Robu'ã hã Abizaha mama. Duré Abiza hã Azaha mama. ⁸ Aza hã Zosapaha mama. Duré Zosapa hã Zorãhã mama. Zorã hã Uzi'asihĩ hi'rada. ⁹ Uzi'asi hã Zotãhã mama. Duré Zotã hã Acasihĩ mama. Duré Acasi hã Ezetizaha mama, ta hã. ¹⁰ Ezetiza hã Manaséhé mama. Duré Manasé hã Amosihĩ mama. Amosi hã Zozi'asihĩ mama, ta hã. ¹¹ Zozi'asi hã Zeconiza norĩ mama, tisisãnawã norĩ me. Babironiza u Izarazéhé nhĩhudu norĩ, da te séme da, da te simroi mono ré, ma tô ta norĩ hã tipoto za'ra.

¹² Tawamhã Izarazéhé nhĩhudu norĩ, Babironiza u da te simroi mono za'u si, ma tô Zeconiza hã poto, Sarati'é hã. Sarati'é hã Zorobabéhé mama, ta hã. ¹³ Zorobabé hã Abi'udihĩ mama. Duré Abi'udi hã Eri'atĩhĩ mama. Duré Eri'atĩ hã Azoho mama. ¹⁴ Azo hã Sadotihĩ mama. Duré Sadoti hã Atĩhĩ mama. Duré Atĩ hã Eri'udihĩ mama. ¹⁵ Eri'udi hã Eri'azaha mama. Duré Eri'aza hã Matãhã mama. Duré Matã hã Zaco ho mama, ta hã. ¹⁶ Zaco hã Zuzéhé mama. Zuzé hã Marizaha mro. Mariza hã, Zezihi na, ta hã. Zezusi hã, ta hã Cristu, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisudu, Danho'reptui'wa da, da te 're ĩsisi za'ra mono.

¹⁷ ãne hã 14 na dahi'rata norĩ hãiba za'ra hã, Abra'ãhã hawimhã, Dawihi u hã. Duré 14 na dahi'rata norĩ hãiba za'ra hã Dawihi hawimhã, Izarazéhé nhĩhudu norĩ, da te ĩsimroi mono zéb u hã, Babironiza u. Duré 14 na dahi'rata norĩ hãiba za'ra hã Izarazéhé nhĩhudu norĩ, da te ĩsimroi mono zém hawimhã, Cristu ĩpotozéb u hã.

Zezu Cristuhu waptã'ãzé wasu'u Rucasi 2.1-7

¹⁸ Tawamhã ãne Zezu Cristuhu potozé hã: Mariza hã Zezusi, ãma ĩna da hã ma tô sima ropisutu zahuré Zuzéhé me, sina mro zahuré da. Tane nherẽ, sina mro zahuré õ ré, ma tô 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ězani na tiwasã Mariza hã,

te te sa'rese õ nherẽ. ¹⁹ Tawamhã aibã hã Marizaha ãma ãmro da hã 're morĩ wẽ di, Zuzé na ãsisi hã. Ta hã marĩ ãwẽ si te te 're 'manharĩ u'ãsi. Taha wa, ma tô sima rosa'rata, ãma ãmro da ropisudu hã pi'uriwi za te te siwi ãpari na hã, duré danho'a ãwasété na te te ãma hiri wa, da te dasiwi waihu'u za'ra tô da. ²⁰ ãne na te te sima rosa'rata wamhã, hãwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hã ma tô tãma sihã'i'ré, sõtõ 'rowi. ãne te tãma tinha:

— Zuzé, Dawihi nhihudu, asina aihãtã'ã tô, Marizaha ãma aimro tô da hã. Ta hã ma tô tiwasã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani na. ²¹ ã'ra hã 'watébrémi na te za tãma podo. Tawamhã Zezusi na te za ãsisi. Danho'reptui'wa te wasu'u, ãsisi hã. Taha si te za tinhib'a'uwẽ hã te te 're anho'reptu, ãwasété hawi, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ãdahã za'ra mono zém hawi.

²²⁻²³ ãne da hã ma tô pisutu, Zezusihi ma, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã duréihã tizadawa wasu'u 'rata 'wai ma, Iza'izaha ma, te te ãwaihu'uzém na te te ãma uwaimrami da. ãne ma tô tãma waihu'u, duréihã:

“Pi'õi ubuni hã te za tiwasã. Duré ã'ra hã te za tãma waptãrã, aibã na.

Taha nhisi hã za, Emanuwé na ãsisi hã.”

('Re ãhãimana u'ãsi mono, wasiré 're ãmorĩ u'ã, te wasu'u, ãsisi hã.) ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãma ãrowaihu'uzé hã, duréihã.

²⁴ Tawamhã Zuzé hã utu wamhã, hãwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa te te tãma ãwaihu'uzéb zarina, ma tô ãma timro oto, Marizaha ãma, awa'awi.

²⁵ Tane nherẽ, Zuzé hã te te sima ãma rosa'rata õ di a'ã Marizaha ãma, ã'ra tãma waptã'ã õ ré. Taré te ãré 'madã. Tawamhã ã'ra tãma waptã'ã wamhã, Zuzé hã ma tô sisi, Zezusi na.

2

Bãtã pusizém hawi, aibã norĩ ãsi'aba'rézé wasu'u, Zezusihi u

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô podo, Beré na 'ri nõ'õmo nhisi ãma, Zudeza na danhipti'a nõ'õmo nhisi ãma. Apito Erodi hã, Izarazéhé nhihudu norĩ te te 're 'madã'ã za'ra mono ré, ma waptãrã. Waptã'ã parip si, ma tô wasi na romnhoré'wa norĩ hã aihutu Zeruzarẽ u, bãtã pusizém hawi, rowaihu'u pese 'wa norĩ hã. ² Tawamhã te sô anharĩ za'ra, Zezusihi zô:

— E mahãta 'watébrémi, zudezu norĩ nhib'apito da, ãpodo hã. Wa norĩ hã wa tô 'madã'ã za'ra ni, wasi hã, bãtã pusizém niwãmhã, zudezu norĩ nhib'apito da, ãpotozé te te ãwasu'u hã. Taha wa, wa we ai'aba'ré ni, ãma wawata za'ra da. — ãne ma tô sô anharĩ za'ra.

³ Tawamhã apito Erodi te te wapari wamhã, hãtã'ã uptabi di, uburé Zeruzarẽ ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ zama. ⁴ Tawamhã apito Erodi hã ma tô 'rã'õtõ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ hã, duré ãsimiroti na rob'ui'éré 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã te te sadanharĩ za'ra da:

— E mame te za waptãrã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu hã, Danho'reptui'wa da. — ãne te sadanharĩ za'ra. ⁵ Tawamhã ma ãma sada'ãbã za'ra:

— Beré na 'ri nõ'õmo nhisi ãma te za waptãrã, Zudeza na danhipti'a nõ'õmo nhisi ãma. Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ma tô ãne na ãma rob'ui'éré siro, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na:

⁶ “A norĩ wa'wa hã Beré ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã Zudaha nhihudu norĩ nhipti'ai ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã dama aiwapu na 're aihãimana za'ra wa'aba mono newa, te za oto dama asisi za'ëté na dama 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Tame danhib'apito da hã za poto wa, ãnhib'a'uwẽ norĩ hã te te 're ab'madã'ã pese mono da, Izarazéhé nhihudu norĩ hã.”

Ñne duréihã ma tô ãma rob'ui'ééré siro, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã.

⁷ Tawamhã Erodi hã ma tô sô tihârâ za'ra, bôtâ pusizém hawi ìsihutu norî zô, pi'uriwi te te sadanharî za'ra da, ta norî hã:

— E mahãna ma tô wasi hã watobro. — Ñne te sadanharî za'ra. ⁸ Te te sadanharî za'ra pari, ma tô tãma rob'ru za'ra, Berê u si'aba'rê da. Ñne te duré tãma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'rêi wa'aba, 'watébrémi zô asinharî pese za'ra wa'aba da. Sôpêtê za'ra wa'aba wamhã, ma'ápé apâ we asiwi ìpo're pu'u aba za, te waihu'u da, ìtême ìmorî da duré wa hã, ãma ìwata da, ìzama. — Ñne ma tô tãma waihu'u za'ra, apito Erodi hã.

⁹ Tawamhã apito mreme te te wapari za'ra parimhã, robzabui'wa norî hã te oto ai'aba'rê, Berê u. Tawamhã bâdâdi na si'aba'rêi ré, ma tô wasi hã 'madâ'â za'ra, tô õ hã tirob ãma ré te te ì'madâ'â za'ra hã. Te ìsôwa timorî za'ra. Tawamhã ma tô oto mazazâ. 'Watébrémi ìsãmrazém nho'õmoi baba, te oto za, wasi hã. ¹⁰ Tawamhã aibâ norî hã wasi te te 'madâ'â za'ra wamhã, toi uptabi za'ra di. Taha wa, te 're to za'ra. ¹¹ Tawamhã 'ri para u ma tô asisi. Sisisi wamhã, ma tô sabu za'ra 'watébrémi hã, ìna ìré sãmra ré, Mariza hã. Tawamhã hi'râtitô ma tô asimro, ãma wata za'ra da. Taha pari, ma tô 'ridawa za'ra, tinhimiro'wapézéb za'ra hã. Ma tô ãma sawi za'ra, tinhoprub za'ra zém na; êtê'ubuzi pré oru hã, duré wedewati ìsadaze hã, duré wedewati ìsadaze si'u'êne hã. Taha na ma tô tãma tinhoprub za'ra.

¹² Tawamhã rosawêrê na ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tãma waihu'u za'ra, bôtâ pusizém hawi ìsihutu norî ma, apâ si'aba'rê tã da, Erodihi u. Taha wa, te bâdâdi amo na apâ ai'aba'rê, tirob u.

Zuzé norî hã Ezitu u ìnebzé wasu'u

¹³ Tawamhã aibâ norî si'aba'rê za'u si, ma tô hãiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hã Zuzéhé ma sihâi'rê, sôtô 'rowi. Ñne te tãma rowasu'u:

— Apito Erodi hã ma tô dama rob'ru, ai'uté zô danhopré mono da, ìsadawa para da te wîrî da. Taha wa, te za oto ai'u. Ai'uté hã sa'ra na. Duré ìna zama ìré saprõni Ezitu u, tame a'â ìré aimasisi aba da, dawî. Tawamhã apâ we ì'ane wa'aba zéb da hã, wa hã te aima ìwaihu'uzéb zô si, te za asina asimipa. — Ñne ma tãma waihu'u, hãiwa ãma romhuri'wa hã.

¹⁴ Tawamhã Zuzé hã ma tô udu. Utu wamhã, awa'awi ma tô ai'utére hã sa'ra. ìna hã ma tô ìré saprõ barana, Ezitu u. ¹⁵ Tawamhã tame te oto ìré aimasisi zahuré, apito Erodi hã ìdâ'ázéb u. Ñne ma tô tiromhãiba, duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono, tizadawa wasu'u 'rata 'wai ma, te te ìwaihu'uzém na te te sina uwaimrami da. Ñne ma tô tãma waihu'u siro: “Wa hã ì'ra, wa satõ, Ezitu hawi morî da.” Ñne duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme hã, ti'ra ãma hã.

Ai'uté, da te 're ìsimroi mono zé wasu'u

¹⁶ Tawamhã apito Erodi hã aibâ norî, bôtâ pusizém hawi we ìsi'aba'rê norî hã pi'uriwi tiwi ìsi'aba'rê na te te ãma rowaihu'u za'ra wa, ma tô ab'rui pese. Sib'rui wa, tãma da'wapéi'wa norî hã ma tô satõrî za'ra Berê u, 'watébrémi zô si'aba'rê da, uburé te te dawî uprosi mono da, maparane ãma ìwahu mono õ hã, Berê ãma 're ìdahâimana za'ra mono norî 'ra hã, duré Berê 'rata 're ìdahâimana za'ra mono norî 'ra zama. Aibâ norî hã wasi te te ì'madâ'â za'ra zém na te te tãma ìwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tô apito Erodi hã ãne 'manha.

¹⁷ Ñne ma tô tiromhãiba, duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ìrowasu'uzéb zarina, Zeremiasî hã. Ma tô ãne ãma rob'ui'ééré siro, 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na:

¹⁸ “Rama na romnhisi ãma hã dawawa hã ma tô wapari za'ra ni, dazadari 'rãihã hã.

Raté hã te aiwa'õ, ti'ra norĩ ãma. Pě'ězé uptabi wa, te te sima wě õ di, da te ãpě'ětété da hã, i'ra norĩ hã uburé tiwi si'utõrĩ wa.”

Ãne ma tô Zeremiasi hã rowasu'u.

Ezitu hawi, Zuzé norĩ hã apâ te te sina ãsiri zahuré zé wasu'u

¹⁹ Tawamhã apito Erodi dâ'â parimhã, ma tô hãiwa ãma Wanhib'apito ma romhuri'wa hã Zuzéhé ma sihãiré, sõtõ 'rowi, Ezitu ãma sãmra ré. ²⁰ Ãne te tãma tinha:

— Oto ai'utu. 'Watébrémi hã oto subzari aba. Ìna ãré saprõni, Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai u. Aibã norĩ hã 'watébrémi te te aré siwi wĩrĩ da, sô ãsi'aba'ré norĩ hã ma tô tidã'â za'ra. — Ãne te tãma rowasu'u.

²¹ Tawamhã Zuzé hã utu wamhã, ma tô apâ saprõni zahuré 'watébrémi hã, ãna me, Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai u. ²² Tane nherẽ, ma tô wapa Aterazu, apito Erodihi 'ra wasu'u hã, timama nhowa're're ãsébré na hã Zudeza ãma te te 're ãda'ab'madã'â mono da hã. Taha wa, pahĩ di, tame ãré 're ãhãimana zahuré mono da hã. Tawamhã sõtõ 'rowi ma tô tãma waihu'u na sahu, hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa hã, Zuzéhé ma, Zudeza u neb zahuré tã da, Darireza na danhipti'a nõ'õmo nhisi u si neb da. Taha wa, ma tô tamomop si tineb zahuré, Zuzé norĩ hã. ²³ Tame te oto 're simasisi zahuré, Nazaré na 'ri wa'õtõ nhisi ãma. Ãne ãromhãimanazé hã, duréhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré hã te te ãma uwaimrami da. Ãne duréhã ãwasu'u na rob'ui'ééré 'rada hã: “Ta hã Nazaré ãma 're ãsãmra mono na te za oto da te 're sisi za'ra.” Ãne ma tô waihu'u sirõmo za'ra, za da te dasima 're ãwasu'u za'ra mono zéb da na hã.

3

Zuwã Batita te te dama 're ãrowahutu mono zé wasu'u
Marcusi 1.1-8; Rucasi 3.1-9, 15-17; Zuwã 1.19-28

¹ Tawamhã wahub ahã na ãma wahu pari, ma tô Zuwã Batita hã mo a'ubuni u, Zudeza na danhipti'a nõ'õmo nhisi ãma, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na te te dama ãma sãna'rata da. ² Ãne te dama rowasu'u:

— Ma'ãpé, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba. 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u hã romhuture di oto. — Ãne te dama rowahutu, Zuwã Batita hã.

³ Duréhã Iza'iza hã ma tô Zuwã Batitaha ãma rob'ui'ééré siro, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. Ãne ãsimi'ui'ééré hã: “Ni'wa hã te za te te dama 're rob'mahãrã, a'ubuni wi: Bãdãdi hã asiwi ropese aba, Wanhib'apito zõ.

Ìmana 'rãmi bãdãdi hã sô sa'ra wa'aba, awa'awi da.”

Ãne ma tô Iza'iza hã ãma rob'ui'ééré, romhã ré.

⁴ Zuwã hã awaru ba'õmore zéré 'manharĩ na te 're si'uza. Duré romhã 'manharĩ hãiwaré na te 're si'usisi. 'Riti na si te 're sa. Duré rom na ropĩni na zama te 're sa. ⁵ Tawamhã Zeruzarẽ ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã, duré Zudeza na danhipti'a nõ'õmo nhisi ãma daza'rui mono bã 're ãdahãimana za'ra mono hã, duré Zodã pa nhisi 'rata 're ãdahãimana za'ra mono norĩ zama, ma tô ãtẽme 're dasito, daro mono bã. ãsimirowasu'u hã da te 're wapari za'ra mono da, ma tô ãtẽme 're dasito. ⁶ Taha wa, dawasété na ma tô 're dasiwẽ'õ za'ra 'rãwi, sõ'awi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma. Dawasété na 're dasiwẽ'õ za'ra mono sidãpãsi, ma tô Zuwã Batita hã ã dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ, Zodã pa ãma.

⁷ Tawamhã Zuwã hã ma tô 'madã'â za'ra, parisezu norĩ hã ahã uptabi na, duré sadusezu norĩ hã. Te ãtẽme ai'aba'ré, ã dawabzuri te te dame 'manharĩ za'ra da. Tawamhã Zuwã hã te te 'madã'â za'ra wamhã, te tãma nharĩ za'ra, parisezu norĩ ma:

— A norĩ wa'wa hã wahi ne te 're anomro aba mo. E 'wa simiroti zarina, te we ãtẽme ai'aba'rẽi wa'wa bẽtẽ, â dawabzuri si ã'manharĩ za'ra wa'aba zẽm na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimihãzẽ wi, asisõ'reptu za'ra wa'aba da bã, aiwasẽdẽ hã rẽme za'ra wa'aba õ nherẽ. ⁸ Sena na aiwasẽdẽ hã ãrẽme za'ra wa'aba zẽm na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo. ⁹ Durẽ Abra'ãhã nhihudu wẽ te, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ã'aihã za'ra wa'aba mono õ na hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, waihu'u pese di, ã ãtẽ norĩ ma, te te nharĩ da, tãma si'a'uwẽ za'ra da, Abra'ãhã nhihudu oto 're hãimana za'ra mono da, ãne hã. ¹⁰ Hãtãra hã te za oto ni'wa hã sarõtõ, wedepa nhihãrizẽb da hã. Uburẽ wede hã 're ã'rãi pese za'ra mono õ hã te za te te ãma 're anhihãri. Tawamhã unhama u te za te te 're anhamra. — ãne te dama ãma simirẽ'ẽ Zuwã hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimihãzẽm na hã.

¹¹ Te durẽ dama tinha:

— Wa hã wa tõ â uptabi na si te 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, â dawabzuri hã te aima 're ab'manharĩ aba mono wamhã, aiwasẽtẽ wi 're aipizari za'ra wa'aba mono zẽm na, da te oto ãma 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherẽ, ãza'u si te za ãma ãpire uptabi hã wei wi. Taha si te za oto 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani na te te durẽ 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, unhama ne na zama, â na te aima 're ã'ab'manharĩ aba mono ne hã. Ta hã ãma ãpire uptabi wa, ãpara'uza hã te tãma mrami waihu'u õ di za, tãma ãwapure wa. ¹² Wei morĩ wapsi, te za da'ãma aipo'o. Buru nho, da te 're upõrĩ za'ra mono parimhã, te za da te 're sa'wari za'ra, ãsa'warizẽb 're. Tawamhã ãtomhã na te za da te ãma 're ro'o za'ra. ãro hã sa'ãtẽ nherẽ, da te wãrĩ waihu'u õ di za. Tane ãma ãpire hã wei morĩ wapsi, te za da'ãma aipo'o, tridu upõrĩ za'wari ne, ãtomhã za'wari ne. — ãne ma tõ dama rowasu'u, Zuwã Batita hã.

Zeusì, â dawabzuri hã te te ã'manharĩzẽ wasu'u
Marcusi 1.9-11; Rucasi 3.21-22

¹³ Tawamhã Zeusì hã ma tõ mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, Zodã pa u, tame Zuwã Batita, â dawabzuri hã te te tãma 'manharĩ da. ¹⁴ Tane nherẽ, ma tõ pibu Zuwã Batita hã, ãsimirosa'rada hã te te tiwi ãma saprĩ da, â dawabzuri te te tãma 'manharĩ tõ da. ãne te tãma tinha:

— E marĩ da, te ãma aipire uptabi nherẽ, ãma asi'ru, â dawabzuri hã te aima 'manharĩ da. A hã te arẽ ãma ã'manha.

¹⁵ Tawamhã Zeusì hã asa te tãma tinha:

— Tane tõ. ãbã ma te asina ãma ãwaihu. Tane nherẽ, te za ãma ã'manha, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te wama ãpisutuzẽb zarina, wa te wasina uwaimrami da. — ãne ma tõ tãma waihu'u Zeusì hã, Zuwã Batitaha ma. Taha wa, Zuwã hã ma tõ ãma saze. Ma tõ â dawabzuri hã tãma 'manha, Zeusìhi ma.

¹⁶ Tawamhã â dawabzuri te te tãma 'manharĩ pari, ma tõ â hawi watobro, Zeusì hã. Watobro wi, ma tõ hãiwa hã tãma si'ridawa. Tawamhã Zeusì hã ma tõ tisã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã we ãtẽme ãmorĩ hã hãiwa hawi, utu'u ne hã. Tawamhã ma tõ ãma za. ¹⁷ Tawamhã hãiwa hawi te we ãma tinha:

— ãhã ã'ra. ãma sawi uptabi di. Tãma ãto za'ãtẽ uptabi di. — ãne te we tinha, ãmama hã.

4

Zeusì hã, Wa'uburẽ te te ãpibuzẽ wasu'u
Marcusi 1.12-13; Rucasi 4.1-13

¹ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã ma tõ Zeusì hã saprõ a'ubuni u, tame Wa'uburẽ hã te te nasi pibu da. ² Tawamhã a'ubuni wi sãmra rẽ, ma tõ bãdã hã 40 na ãma ai'utõ, sai ãna sãmra rẽ hã. 40 na ma durẽ ãma

timara. Tāma mrab uptabi di. ³ Tawamhã Wa'uburé ma tô itême wi. Itême wisi wamhã, te tãma tinha:

— Sena a hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé êtê ma nharĩ, i'u'êtê wapu na aima si'manharĩ za'ra da.

⁴ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha, ãne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã ãne: “Dasa na si 're danhiptete za'ra mono õ di za. 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama 're i'awaihu'u mono zém na zama, te za 're danhiptete za'ra.” — ãne te tãma tinha, Zezusi hã.

⁵ Taha pari, Wa'uburé hã ma tô Zezusi hã saprõ Zeruzarê u, 'ri nho'u iwê uptabi u, te te duré pibu da. 'Re ihâimana u'âsi mono ãma 're idawata za'ra mono zéb u, te saprõ, 'ri nhisi u, sab da hâimo, 'ri 'rãihã uptabi nhisi. ⁶ Tawamhã ãne te tãma tinha, Wa'uburé hã:

— Sena a hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé atobro, ti'ai u. 'Re ihâimana u'âsi mono, te za, u, hâiwa hawi we atême satõrĩ za'ra, tãma ïromhuri'wa norĩ hã, te te ai'madâ'â za'ra da. Tinhib'rata na te za, u, siwi asapa, êne hã te te ai'u'a õ'umnhasite, aipara wi. ãne 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nhimi'ui'ééré hã, duréihã, ibaihã na hã.

⁷ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma tinha:

— Mare di. “Asib'apito za'ra wa'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã marĩ hã te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono õ nherê, 're pibu za'ra wa'aba mono õ di za, ta hã te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zô.” ãne duré ïmreme na rob'ui'ééré, ibaihã na hã. — ãne te Zezusi hã tãma tinha.

⁸ Taha pari, te duré Wa'uburé Zezusi hã saprõ, êtê 'rãihã u, danhib'apito norĩ nhipti'ai mono bâ te te rob'madâ'â mono da, uburé ro iwê uptabi hã te te ab'madâ'â mono da. ⁹ Tawamhã Wa'uburé te ãne tãma ropisutu, Zezusihi ma:

— Asib'apito na i'ãma aiwata da, te za aihirãtitõ ïma aime. Tawamhã ã hã uburé wa za aima tisõ, ate da.

¹⁰ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Satanasi, mo oto aimorĩ, ïnhiti. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tô ãne rob'ui'ééré: “Uburé Danhib'apito uptabi ãma si, te za 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono ãma si. Taha ma si te za 're ïromhuri za'ra wa'aba mo, Asib'apito za'ra wa'aba ma si.” ãne ïmreme na rob'ui'ééré, ibaihã na hã. — ãne te rob'ui'ééré 'rada hã tãma 'rãzarõtõ Zezusi hã, Satanasihi ma. ¹¹ Tawamhã Wa'uburé ma tô ihawi mo. Morĩ wamhã, hâiwa ãma romhuri'wa norĩ hã ma tô we itême aihutu, te te siwi pawaptob da, Zezusi hã.

Zezusi hã, romhuri na te te isãna'ratazé wasu'u

Marcusi 1.14-15; Rucasi 4.14-15

¹² Tawamhã Zezusi hã Zuwã da te isêrêzé wasu'u te te wapari wa, ma tô mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. ¹³ Tawamhã Nazaré ãma 're isãmra mono da hã, te te sima rowê õ di oto. Taha wa, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u si ma tô mo, tame oto 're sãmra mono da, Darireza ãma isõ'u zapoto 'rata, Zeburõhõ nhihudu norĩ nhipti'a niwĩ, duré Naptarihi nhihudu norĩ nhipti'a niwĩ. ¹⁴ ãne ma tô Zezusi hã 'manha, duréihã Iza'iza hã te te ãma ïrob'ui'éérézéb zarina te te sina uwaimrami da, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. ãne isimi'ui'ééré hã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na:

¹⁵⁻¹⁶ “Zeburõhõ nhihudu norĩ nhipti'ai ãma 're idahâimana za'ra mono, duré Naptarihi nhihudu norĩ nhipti'ai ãma zama, isõ'u tême bâdâdi wa, 're idahâimana za'ra mono hã, Zodã na pa nhisi zara niwĩ 're idahâimana za'ra mono hã, Darireza ãma zudezu'õ norĩ hã dawazari 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te uburé robra na 're dahâimana za'ra. Tane nherê,

te za oto rowa'a za'êne hã da te 're 'madâ'â za'ra, tame. Te za oto dama rowa'a, dapê'ê 're robra na 're ãdanomro mono norĩ ma.”

Ãne Iza'izaha nhimi'ui'éré wasu'u hã, Zeburõhõ nhihudu norĩ 're ãhâimana za'ra mono norĩ ãma hã, Naptarihi nhihudu norĩ ãma zama.

¹⁷Tawamhã ta hawim haré ma oto romhuri na sãna'rata Zezusi hã, Timama zadawa wasu'u na. Ãne ma tinhimirowasu'u na dama ãma sãna'rata:

— Aiwasété wi te za oto 're aipizari za'ra wa'aba mo. Ãhãna bâdã hã ma tô oto ãwa waptãrã, 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zéb da hã.

Zezusi hã, tepe na romhuri'wa norĩ zô ãhãrã za'ra zé wasu'u

Marcusi 1.16-20; Rucasi 5.1-11

¹⁸Tawamhã Zezusi hã Darireza na ãsõ'u nhisi zaihã baba 're morĩ wamhã, ma tô aibã norĩ hã sãmri zahuré, tepe mrami na romhuri'wa norĩ hã, tisisãnawã me: Sima na ãsisi hã, Pedru na ãsisi amo hã. Duré ãno hã Ãdéré na ãsisi hã. ãsõ'ui wa, te nasi abazipara hã wabzuri zahuré, tepe zô. ¹⁹Tawamhã Zezusi hã te sô tihãrã zahuré:

— We ane wa'aba, ãsiré 're ane wa'aba da oto, romhuri na aima ãsisanho wa'aba da, ãma 're ãda'awaibui wa'aba mono zéb da hã. — Ãne te sô tihãrã zahuré, Zezusi hã.

²⁰Taha wa, ma te awa'awi tãma marême zahuré abazipara ma, Zezusihi siré 're neb zahuré da oto.

²¹Tawamhã syry na sina pahã wi, ma duré 'madâ'â zahuré, Ti'adu norĩ hã Zuwãhã me. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra zahuré. Timama siré te abazipara sisinarĩ hã te te ãma a'rã'õtõ zahuré apã, uba're wa. Tawamhã te duré sô tihãrã zahuré. ²²Sô hãrã zahuré wamhã, awa'awi ma tô tinhimirohuri ma marême zahuré. Timama zama ma rême zahuré, Zezusihi siré 're neb zahuré da.

Zezusi hã da'ahã na te te ãda'apesezé wasu'u

Rucasi 6.17-19

²³Tawamhã daza'rui mono bâ te 're mo Zezusi hã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma hã. Zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ, ma tô te te dama 're rowahutu. 'Re ãhâimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zé wasu'u na te duré te te dama 're rowasu'u, ãwasu'uwê na. Dahãzé mono bâ ma duré da'apese. Hãzé u'ãsi wa, sib'uware na 're ãnomro mono norĩ zama ma apese, Zezusi hã. ²⁴Tawamhã Zezusi te te ãda'apesezém na, ma tô rowasu'u hã te te ropé, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Taha wa, ma tô ãtême da te 're 'wasari dahãzé mono bâ, uburé aimawi hã dahãzé da te 're ãsépata za'ra mono norĩ hã, wa'uburé te te 're ãwamnarĩ za'ra mono norĩ hã, duré da'rã siwamnarĩ wa, 're ãdahãiba popo'o za'ra mono norĩ hã, duré ãmorĩ'õ norĩ hã. Uburé ma tô da'apese, Zezusi hã. ²⁵Taha wa, ma tô da'ahã uptabi na ãsarina dasi'ré, Darireza hawi, duré Decapori hawimhã, duré Zeruzarê hawimhã, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã. Duré Zodã pa zara niwĩ 're ãdasi'ubumroi mono norĩ zama ma tô ãtême dasito.

5

Zezusi hã, êtê 'rãihã ãma te te dama ãrowahutuzé wasu'u

Rucasi 6.20-23

¹Tawamhã Zezusi hã da'ahã uptabi na te te da'madâ'â wamhã, êtê 'rãihã na ma tô sai'u, tame a'ã sãmra da. Tawamhã ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ma tô 'rãwi ãtême ubumro. ²Tawamhã tame ma tô Zezusi hã tinhimirowahutu na tãma sãna'rata za'ra, ãne:

³— Ni'wam norĩ hã umnhasi sina 'rãwi 're ãsipawapto waihu'u za'ra mono õ na 're siwaihu'u za'ra mono wamhã, duré 'Re ãhâimana u'ãsi mono si za ta

norĩ hã ì'upana te te 're ìpawapto wẽ za'ra mono na te te sina 're waihu'u za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za rowẽ na 're hãimana za'ra, ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono wa.

⁴ — Duré, ni'wam norĩ hã ti'ab ré dawasété u'âsi 're danomro mono wa, da'ãma 're ìpê'êzé za'ra mono norĩ hã ta norĩ ma si tãma 're rowẽ za'êtẽ za'ra mono di za. Ta norĩ ma si te za 'Re ìhãimana u'âsi mono hã te te tãma 're pisutu za'ra, toi u'âsi 're ìhãimana za'ra mono zéb da hã.

⁵ — Duré, ni'wam norĩ hã tiwaihu'u pese na 'rãwi 're ìsi'madã'ã ze za'ra mono õ norĩ hã, 'Re ìhãimana u'âsi mono si te te sima 're ì'madã'ã za'ra mono norĩ hã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'êtẽ za'ra mono di za. Ta norĩ ma si te za 'Re ìhãimana u'âsi mono hã ìwẽ hã te te 're tãma anhomri, te te tãma 're ìropisutu za'ra mono zéb zarina.

⁶ — Duré, ni'wam norĩ hã 'Re ìhãimana u'âsi mono te te sima 're ìwẽ za'ra mono zéb uwaibaba, uburé marĩ ìwẽ hã te te tãma 're ì'manharĩ za'ra mono da si, te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'êtẽ za'ra mono di za. Ta norĩ ma si, te za 'Re ìhãimana u'âsi mono hã te te tãma ãma 're a'uwa'imrami, rowẽ te te tãma 're ì'apisutu mono zém na hã.

⁷ — Duré, ni'wam norĩ hã da'ãma 're ìpê'êzé za'ra mono zéb zarina, da'ãma 're ìsina mono norĩ hã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'êtẽ za'ra mono di za. Ta norĩ ãma si te za 'Re ìhãimana u'âsi mono hã ãma tipê'êzé za'ra, za da'ãma ìsipo'ozéb ãma hã.

⁸ — Duré, ni'wam norĩ hã marĩ wasété zô 're sipizari za'ra mono ãna 'Re ìhãimana u'âsi mono ma si, tãma 're ìsihãiba nhomri u'âsi za'ra mono norĩ hã ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'êtẽ za'ra mono di za. Ta norĩ si te za titõmo na 'Re ìhãimana u'âsi mono hã te te 're 'madã'ã za'ra, 'rãwi.

⁹ — Duré, rowẽ na dasiré 're dahãimana za'ra mono da, ni'wam norĩ hã tinhimiroti wẽ na te te 're dapawapto u'âsi za'ra mono wamhã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'êtẽ za'ra mono di za. Ta norĩ si te za ti'ra na te te 're sisi za'ra, 'Re ìhãimana u'âsi mono hã.

¹⁰ — Duré, ni'wam norĩ hã 'Re ìhãimana u'âsi mono te te sima 're ìwẽ za'ra mono zéb zarina, uburé marĩ ìwẽ hã te te 're 'manharĩ za'ra mono da si, te te sima 're wẽ za'ra mono wa, da te tãma 're ìrob'manharĩ wasété za'ra mono norĩ ma si, tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. E marĩ wa. 'Re ìhãimana u'âsi mono hã ta norĩ ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono wa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

¹¹ Tawamhã ãne te duré tãma rowahutu za'ra:

— Ìzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, da te ai'ãma 're wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, duré da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, duré dazadawa nhipse na taré da te dama 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, ìwi 're aipizari za'ra wa'aba mono õ wamhã, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. ¹² Taha wa, ma'ãpé atoi u'âsi, ãma 're anomro aba mono za. 'Re ìhãimana u'âsi mono hã te za marĩ ìwẽ hã sa'êtẽ na te te aima 're sômri za'ra wa'wa, hãiwa ãma asô 're ìsimi'wara aba mono hã. Duréihã 'Re ìhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ ma, ma tô da te tãma 're rob'manharĩ u'âsi za'ra, da te aima 're ìrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono ne. — ãne na ma tô Zezusi hã tãma waihu'u sirõmo za'ra romhã ré, te te waihu'u zara da.

Dasai warĩrĩzé wasu'u, rob'uiwẽzé wasu'u me

Marcusi 9.50; Rucasi 14.34-35

¹³ Tawamhã ãne te duré tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma:

— ãne wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã sa ne, te za dama 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Sa na hã dasa hã ãma se ti, dasai warĩrĩzé wa. Tane nherẽ, oto 're se si'utõrĩ za'ra mono wamhã, niha da te 'manharĩ waihu'u õ di, apã se da, dasa da te ãma 're ìwarĩrĩ za'ra mono da

hã. Marĩ dai õ di oto, dama hã. Taré te za da te 're sa'wari za'ra rob u, marĩ dai õ wa oto. Taha wa, te za oto taré ĩsisiwi 're danomro, dapara na. Tane duré, a norĩ wa'wa hã ĩzadawa wasu'u na dama 're romhuri wẽ za'ra wa'aba mono nherẽ, oto romhuri hã 're sahãri za'ra wa'aba mono wamhã, marĩ dai õ di oto, 're aihãimana za'ra wa'aba mono zé hã za, ĩma hã.

14 — Āne wa za duré aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã rob'uiwézém ne, te za dama 're aihãimana za'ra wa'aba mo. 'Re dasimani za'ra mono tō da, da te dasima 're ĩrob'uiwẽ za'ra mono ne, te za 're ĩdanhimroi wẽ wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono u. 'Rinho'u hã sa'a nhisiwi, da te 're ĩ'ri za'ra mono hã dawĩ 're simani waihu'u za'ra mono õ di. 'Madâ'â pese di, dama hã. Tane duré, a norĩ wa'wa hã dawĩ 're aimani waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. Sõ'awi te za dama 're ĩwasu'u wẽ u'ãsi za'ra wa'aba mo. 15 Duré, rob'uiwézé hã da te ro'o wamhã, e piza'a na te za upsibi ni. Mare di. ĩsima'warazém na si te za sõ'awi da te 're sõré, 'ri paramhã te te dama 're rob'uiwẽ za'ra mono da, 'ri 're, 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ ma. 16 Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za sõ'awi dama 're aihãimana za'ra wa'aba mo, rob'uiwézé hã sõ'awi te te dama 're ĩrob'uiwẽ za'ra mono ne. Uburé marĩ hã te za dama 're ĩ'manharĩ wẽ u'ãsi za'ra wa'aba mo, dama 're ĩ'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono zé hã da te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zéb zarina, Aimama za'ra wa'aba āma 're dawata za'ra mono da, hãiwa āma 're ĩsãmra mono āma.

'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na, Mozési te te āma ĩrob'ui'érezé wasu'u

17 — Duré, rosa'rata na ĩ'ãma upa za'ra wa'aba õ di za, duréihã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma ĩrob'ui'érezé hã, duré ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimiroti zama, te dawĩ sawĩ da, we ĩmorĩ na hã ti'ai u. Ta norĩ nhimirowasu'u 'rada hã te dawĩ ĩsawi da hã, we ĩmorĩ õ di. Mare di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã te ĩsina ĩ'uwaimrami da si, wa wei mo. 18 Tô sena, wa za āne aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. Hãiwa norĩ hã ti'ai me nimahã na si'utõrĩ zahuré da nherẽ, duréihã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã pire na te za tô dama 're hãimana u'ãsi. Nima hã dawĩ 'masi'utõrĩ waihu'u õ di za, ĩ'ui'ééré misi hã, duré ĩ'ui'ééré 'rãzazazé hã, ĩwaptērẽ mono bâ. Za niha dama 're ĩromhãimana mono zéb da hã, ĩbaihã na duréihã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ te te āma ĩrob'ui'ééré sirõmo za'ra zéb zarina, rob'rãsutuzéb u za niha dama 're romhãimana uptabi za'ra mono õ ré, si'utõrĩ za'ra õ di za, ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rata norĩ hã. 19 Duré, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã nima hã roti hã taré dama 're 'maihãimana mono newa, te te 're 'madâ'â za'ra mono õ wamhã, duré ĩsine da te 're 'madâ'â tō za'ra mono da, te te dama āma 're roti za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za dama wapu na 're hãimana za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb āma hã. Tane nherẽ, ni'wam norĩ si ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rada hã te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, duré ĩsine da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, te te dama āma 're roti za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za dama pire na 're hãimana za'ra, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb āma hã. 20 Āne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Parisezu norĩ hãimanazém nhipai u, duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hãimanazém nhipai u, Wamama te te sima 're ĩ'aiwẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina si, 're aihãimana wẽ za'ra wa'aba mono wamhã, tawapsi, te za dame 're asisisi aba mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u hã.

Dasisada 're ĩdanhiti'rui wairébé mono zé wasu'u

21 — Āne hã ma tô duré 're ĩwapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dama ĩrotizé hã: “Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Ni'wam norĩ hã te te 're danhimroi mono wamhã, te za dawaseté na dawaihu'u'wa norĩ u da te 're simro, ta norĩ hã ĩwasété na te te siwi 're waihu'u za'ra mono

wa, te te dama 're 'ru za'ra mono da, da te dasiwi 're simroi mono da.” Āne duréhã aihî'rata norî wa'aba ma, ma tô roti. ²² Āne na roti hã tô sena nherê, wa za oto wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, ãne na roti na hã. Ni'wam norî hã tisiré 're îhâimana za'ra mono norî da, 're siti'ru za'ra mono wamhã, ta norî hã te za 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're awê'ô, îwasété na te te 're î'awaihu'u mono zéb zarina. Duré âté ni'wa hã te za tisiré ma tinha, ãne: “A hã, marî da, 're aihâimana mono ô.” Āne ni'wam norî hã te te dama 're nharî za'ra mono wamhã, te za da te 're simro, zudezu norî ma roti'wa norî u, dawasété na dawaihu'u'wa norî tême, ta norî hã te te siwi 're wê'ô za'ra mono da, îwasété na te te siwi 're waihu'u za'ra mono wa. Duré ni'wa hã âté ãne te za tisiré ma tinha: “E niha asimiza'rese'ô a hã, 'Re îhâimana u'âsi mono wasu'u na hã.” Āne ni'wam norî hã tisiré ma, te te 're nharî za'ra mono wamhã, âté ta norî hã te za ropipa u 're sisisi, unhama ro'o u'âsi u. ²³⁻²⁴ Āté a norî wa'wa hã te za 're anomro aba mo, 'Re îhâimana u'âsi mono nhorôwa u, marî hã tâma asôprubzéb da hã, wedeza ne nhisiwi 're sa'ra za'ra wa'aba mono da, tâma danhoprubzé nomrizé nhisiwi. Tawapsi âté te za asina 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mo, marî hã asiré ma, 're 'manharî wasété za'ra wa'aba mono wa, asisada 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã. Āne wa, te za a'â asisô 're îsa'ra wa'aba mo, 'Re îhâimana u'âsi mono ma, asôprubzé hã wedeza ne nho're, asiré u a'â asitême 're anomro aba mono da, asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, apâ duré asina 're asiwadi za'ra wa'aba mono da. Taha parip si te za apâ 're anomro aba mo, 'Re îhâimana u'âsi mono nhorôwa u, tâma asôprubzé hã oto tâma 're sômri za'ra wa'aba mono da.

²⁵ — Āté ni'wa hã te za sima ai'ãma rosa'rata 'wa, dama rowairébé'wai u te te ai'mazaprôni aba da, marî tiwi î'mai'manharî wasété aba zém na te te tâma ai'maiwasu'u wa'aba da. Āne wamhã, te te ai'mazaprôni aba ô ré, te za tâma ai'masiwasu'u wa'wa, te te ãma ai'mazazei wa'aba wa, dama rowairébé'wa norî u, te te ai'mazaprôni aba tô da, damrami'wai ma, te te ai'mai'rui wa'aba tô da, dazazéb 're, da te ai'manherê aba tô da. ²⁶ Dazazéb 're, da te ai'manherê aba wamhã, marî hã dawî î'mai'manharî wasété aba wa'râmi, dama asi'maiwa'âbâ 'râsutu pese aba ô nherê, ta hawi ai'maiwatobro waihu'u aba ô di za. Tô sena, wa ãne na hã aima rowasu'u za'ra wa'wa.

Damro na dasiwi danhipsaihuri wasu'u

²⁷ — Āne hã ma tô duré 're îwapari za'ra wa'aba mo, duréhã 'Re îhâimana u'âsi mono te te dama îrotizém na hã: “Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ô di za.” ²⁸ Āne na roti hã tô sena nherê, wa za oto wa hã aimawi aima roti za'ra wa'wa, tô ôhõ na roti na hã. Ni'wam norî hã pi'ô, titômo na te te 're 'madâ'â ze za'ra mono wa, te te 're waibui mono da, te te sima ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, taha na zama te za tiwasédé hã te te 're 'manharî za'ra, tinhimirosa'rata na si nherê. ²⁹ Duré marî hã atômo nhimire niwîm na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, tawamhã atômo nhimire niwî asiwi 're sani za'ra wa'aba mono wa, romhâ na asisiti 're îsâmra aba mono ne, te za oto 're anomro wê wa'aba mo. Ato hã sahuré aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ô nherê, aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihâiba wahuré ré, duré atômo zahuré ré, 'Re îhâimana u'âsi mono hã ropipa u, te te 're asâmra aba mono wamhã, aima 're rowê za'ra wa'aba mono ô di za. ³⁰ Duré, asib'rata nhimire niwîm na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, asiwi 're sihâri za'ra wa'aba mono wa, romhâ na asisiti 're îsâmra aba mono ne, te za oto 're anomro wê wa'aba mo. Asib'rada hã sahuré aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ô nherê, aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihâiba wahuré ré, duré asib'rata zahuré ré, ropipa u 're asisisi aba mono wamhã, aima 're rowê za'ra wa'aba mono ô di za.

Damro, da te 're ĩrēme za'ra mono zé wasu'u
Mateusi 19.1-9; Marcusi 10.1-12; Rucasi 16.18

³¹ — Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te duré dama ĩrotizé hã, âne: “Aibã norĩ hã timro te te 're rēme za'ra mono õ ré, te za rob'ui'ééré hã te te tãma 're sômri za'ra, za te te ĩrēmezém na. Taha parip si, te za oto timro hã te te 're rēme za'ra, pibu pese na.” ãne duréihã Mozési te te âma ĩrob'ui'éérézé hã, âne na hã. ³² ãne na roti hã tô sena nherē, wa za oto wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô õhõ na roti na hã. Pi'õ norĩ hã aibã aimawi na 're sipsaihuri za'ra mono õ nherē, ĩmro te te 're rēme za'ra mono wamhã, tiwasédé hã te za te te 're 'manharĩ za'ra, aibã norĩ hã. E marĩ wa. Pi'õ norĩ hã ĩmro te te 're rēme za'ra mono nherē, aibã aimawi na duré apã 're mro zahu za'ra mono wamhã, tawapsi te za tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra, pi'õ norĩ hã. Taha wa, aibã norĩ hã tiwasédé te te tãma 're ĩ'manharĩ za'ra mono zém hawi wa, te za duré õ norĩ zama aibã aimawi na 're mro za'ra mono wa, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra. Duré aibã norĩ hã, pi'õ, da te 're ĩrēme za'ra mono na 're mro za'ra mono wamhã, tawapsi, te za duré ta norĩ zama tiwasédé hã te te âma 're 'manharĩ za'ra, aibã norĩ hã.

Marĩ na da te dasima 're ĩropisutu za'ra mono zé wasu'u

³³ — ãne hã ma tô duré 're ĩwapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩrotizém na Mozési te te âma ĩrob'ui'éérézé hã: “Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a, marĩ na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô dama âma 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mo.” ãne duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩrotizém na rob'ui'ééré hã. ³⁴⁻³⁵ ãne na roti hã tô sena nherē, wa za oto wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô õhõ na roti na hã. Marĩ pire na taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a. Mare di. Duré ãne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za: “Hãiwa hã tô sena wahuré 're ĩsa'wari mono ne, wa duré wa hã tô sena aima ropisutu.” ãne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Hãiwa hã taré hã 're ĩhâimana mono õ wa, tame 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã 're sãmra u'âsi mono wa, ta hawi te te we duré 're da'ab'madã'ã mono wa. Duré ãne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za: “Ti'a hã tô sena wahuré 're ĩsa'wari mono ne, wa duré wa hã tô sena aima ropisutu.” ãne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Ti'a zama pire wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te si wa. Duré ãne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za: “Zeruzarē na 'ri nho'õmo nhisi hã tô sena 're ĩsa'wari mono ne, wa duré wa hã tô sena aima ropisutu.” ãne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Ta hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te si wa duré, uburé Danhib'apito uptabi te si wa. ³⁶ Duré ãne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za: “Ī'rã hã tô sena ĩma 're ĩhâimana mono ne, wa duré wa hã tô sena aima ropisutu.” ãne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Ai'rã za'ra wa'wa hã ate za'ra wa'aba õ wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te si wa. Asi'uihã na aséré hã asima 're 'rãdã'ã waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Duré asi'uihã na 're asisé'é'a waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. ³⁷ Marĩ hã dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asina dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhã, âne si te za dama 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo: “Īhe. Wa za tô 'manha.” Duré marĩ hã dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima 're wē za'ra wa'aba mono õ wamhã, âne si te za duré dama 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo: “Mare di. Wa hã te 'manharĩ õ di za.” ãne si te za dama 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo. ãne si dama 're nharĩ za'ra wa'aba mono õ wamhã, Wa'uburé nhimiwada'uri zarina te za aiwasédé hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo.

*Marĩ na da te dasima 're ĩwa'rãmi za'ra mono zé wasu'u
Rucasi 6.29-30*

38 — Āne hã ma tô duré 're ĩwapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te dama ĩrotizém na hã: “Ni'wam norĩ hã te te 're datômo wamnarĩ za'ra mono wamhã, te za asa da te 're tōmo wamnarĩ za'ra ĩwa'rãmi, aiwab da. Duré ni'wam norĩ hã da'wa te te dawi 're prub za'ra mono wamhã, te za duré asa ĩwa'rãmi da te 're 'waprub za'ra, aiwab da.” Āne na duréihã roti hã. 39 Tane nherẽ, wa za duré wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô ôhõ na rotizém na hã. Da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, asa dama ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono ô di za. Atob'rata nhimire niwĩ da te 're aihã za'ra wa'aba mono wamhã, dama ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono ô di za. Taré te za 're aipizari za'ra wa'aba mo, atob'rata amo niwĩ, da te duré 're aihã za'ra wa'aba mono da. 40 Āté ni'wa hã te za ai'ãma wa'aba sima rosa'rata, dawasété na dawaihu'u'wa norĩ u te te ai'mazaprõni aba da, marĩ tiwi ĩ'mai'manharĩ wasété aba zém na te te tãma ai'maiwasu'u wa'aba da. Tawamhã áté te za tãma ai'maiwasu'u wa'wa, ta norĩ hã te te aima 'maipisutu aba da, asõ'utu'u ĩwa'ãbã syryre hã ĩwa'rãmi tãma 'manhomri aba da, tiwi ĩ'mai'manharĩ wasété aba wa'rãmimhã. Āne wamhã, te te aiwi 'mai'ãri aba wamhã, asi'ubuzéb zama te za tãma ĩ'manhomri 'wa, wa'ãbã za'ëtẽ nherẽ, te te aiwi 'maiwaptẽrẽ ô nherẽ. 41 Duré, ni'wam norĩ hã bâdâdi na marĩ hã misi ti'ai pibuzém na tãma 're 'wasari aba mono da, te te aima 're 'ru za'ra wa'aba mono wamhã, asi'uihã na te za asima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mo, taha nhipai u, maparane ti'ai pibuzém na tãma 're 'wasari aba mono da a'â. 42 Duré marĩ hã da te aiwi 're waptẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, te za dama 're ĩsõmri za'ra wa'aba mo. Duré marĩ hã asibro hã taré a'â da te aiwi 're waptẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, dawi 're sawi za'ra wa'aba mono ô di za, asimarĩ 'wa hã. Te za tô taré dama 're ĩsõmri za'ra wa'aba mo, a'â.

*Da'ruiwapari'wa norĩ, da te 're ĩsawi pese za'ra mono zé wasu'u
Rucasi 6.27-28, 32-36*

43 — Āne hã ma tô duré 're ĩwapari za'ra wa'aba mo: “Asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ si te za 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Ai'ruiwapari'wa norĩ si te za asa asiwi 're ĩwẽ'õ pese za'ra wa'aba mo.” 44 Tane nherẽ, wa za duré wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô ôhõ na rotizém na hã. Ai'ruiwapari'wa norĩ hã te za 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Duré te te aima 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono norĩ ãma, te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, ĩwẽ si te te tãma 're apisutu mono da, ta norĩ ma. 45 Āne te za dama 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, Aimama aba 'ra na sena na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, hãiwa ãma 're ĩsãmra mono 'ra na. E marĩ wa, te za ai'ruiwapari'wa norĩ hã 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Ni'wai ma, ĩsawi hã te te ba'a ô wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. Uburé te te 're da'azawi pese, te te 're ĩsawi pese za'ra mono norĩ hã, duré te te 're ĩsawi ô za'ra mono norĩ zama. Aiwapsi te bâdâ hã te te dama 're rob'uiwẽ za'ra, 're ĩnomro wẽ mono norĩ ma, duré 're ĩnomro wasété mono norĩ ma zama, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina. Aiwapsi te duré tã hã dama 're ta'a za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ĩ'madã'ã pese za'ra mono norĩ ma, duré te te 're ĩwapari za'ra mono ô norĩ ma zama, ĩsimipisutuzéb zarina. 46 Rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã bété. Ta norĩ hã dawi 're sipsaihuri u'âsi za'ra mono wa, te 're nomro wasété. Ta norĩ hã te tizawi pese 'wa norĩ si te te 're sawi za'ra. Tawamhã asawi pese 'wa norĩ si, 're sawi pese za'ra wa'aba mono wamhã, e te za 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ĩwẽ hã te te aima 're sõmri za'ra wa'wa. Mare di. ĩwẽ hã te te aima 're sõmri za'ra wa'aba mono ô di za. 47 Duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono waihu'u'õ'wa

norĩ hã te te 're saze za'ra mono õ nherẽ, te tisiwadi norĩ ma, marĩ ãwẽ hã te te tãma 're 'manharĩ za'ra, siré 're ãhãimana za'ra mono norĩ ma hã. A norĩ wa'wa hã bété, asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma si, marĩ ãwẽ hã tãma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, aiwapsi te aiwasété na dame 're aihãimana za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono waihu'u'õ'wa norĩ siré.
⁴⁸ Taha wa, te za a norĩ wa'wa hã uburé 're ãdazawi pese za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te da'ãma 're a'upai mono ãna, uburé te te 're ãda'azawi pese mono ne.

6

Dasisõ'a, marĩ hã da te dasima 're ãmanharĩ za'ra mono zé wasu'u

¹ — 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma, 're aiwata za'ra wa'aba mono da, marĩ hã dama 're ãmanharĩ wẽ za'ra wa'aba mono zém na hã ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di za, danho'a hã, ãne na hã taré da te 're ai'madã'ã wẽ za'ra wa'aba mono zô. Asimiza'rese te za 're anomro aba mo, ãne hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tã da. ãne hã danho'a 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, Aimama 'wa hã hãiwa ãma 're ãhãimana mono hã tinhoprubzé ãwẽ uptabi hã te te aima 're sãmri za'ra wa'aba mono õ di za, marĩ ãwẽ hã 're ãmanharĩ za'ra wa'aba mono zé wa'rãmimhã.

² — Taha wa, ãsibrob'õ norĩ ma, marĩ hã tãma 're ãsãmri za'ra wa'aba mono zém na, da te 're aiwêsãmri za'ra wa'aba mono da, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, ãne na hã. ãne hã te ni'wam norĩ hã te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb 're, 'ri 're, duré 'ri nhi'riti na 're ãdahãimana za'ra mono norĩ ma zama. 'Re hãimana wẽ za'ra mono newa, te ta norĩ hã ãma 're dawata za'ra mono zô, ãne hã te te dama 're 'manharĩ za'ra. Tawamhã, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha na si te za tã ãma 're hãimana za'ra. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhoprubzé hã nimahã bãtã na hã tãma 're hãimana za'ra mono õ di za. Tã sena, wa ãne hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ³⁻⁴ Taha wa, ni'wai wi, marĩ zô 're rowaptã'ã mono wa, 're pawaptob za'ra wa'aba mono wamhã, sã'awi 're pawaptob za'ra wa'aba mono õ di za, da te ãma 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono tã da, marĩ na 're ãpawaptob za'ra wa'aba mono zém na hã. Dama 're ãrob'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono zém na hã, da te 're ai'madã'ã za'ra wa'aba mono õ nherẽ, te Aimama aba si te te ai'ãma 're 'madã'ã za'ra wa'wa. Taha wa, te za taha si ãwẽ hã te te aima 're sãmri za'ra wa'wa, ãwa'rãmi.

'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're ãdamreme zusi mono zé wasu'u *Rucasi 11.2-4*

⁵ — Duré ni'wam norĩ hã te te sima 're ãwẽ za'ra mono zéb zarina, te danho'a 're mreme zusi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma. Hãiwi 're simasa mono sina, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma, 're mreme zusi, 're hãimana wẽ za'ra mono newa, da te 're 'madã'ã wẽ za'ra mono da. 'Ri nhi'riti wa, bãdãdi sitob ãma, te duré ãne 're mreme zusi, da'ahã norĩ nho'a. Tawamhã, da te 're 'madã'ã wẽ za'ra mono wa, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha na si te za tã ãma 're hãimana za'ra. Nimahã na hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhoprubzé hã tãma 're ãhãimana za'ra mono da hã, mare uptabi di za, ta norĩ ma hã. Tã sena wa ãne na aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ⁶ Duré, a norĩ wa'wa hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, te za 'ri para u 're asisisi aba mo, asõrõwa 'ri 're wa'wa u. Tawamhã te za asiré 're ãridawa nhitob za'ra wa'aba mo, Aimama aba ma, 're aimreme zusi aba mono da, romnhiwasi nimahã bãtã na da te 're ã'madã'ã waihu'u za'ra mono õ ma hã. ãne wamhã, aihãiba pisutu 're aimreme zusi aba mono ré, Aimama aba si te te ai'ãma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono wa, te za taha si ãwẽ hã te te aima 're sãmri za'ra wa'wa, ãwa'rãmi.

7 — Duré, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhã, taré aimreme na 're sahu ahâ za'ra wa'aba mono ò di za apâre, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono ò newa. 'Re ìhâimana u'âsi mono waihu'u'õ'wa norĩ si te timreme na te te tãma 're sahu u'âsi za'ra taré, taha zarina si te te 're pawaptob za'ra mono da newa. 8 Taha wa, ta norĩ ne 're aimreme zusi aba mono ò di za. E marĩ wa. Aimama aba wi, marĩ hã tiwi 're waptêrê za'ra wa'aba mono ò ré, marĩ zô aiwi 're ìrowaptâ'â za'ra wa'aba mono zé hã, te te 're awaihu'u sirõmo mono wa. 9 Æhã zarina si te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma:

“Wamama, hãiwa ãma 're asãmra mono hã, asisi wẽ na uburé da te 're aiwaihu'u za'ra mono da, wa aima da'ãma 're ìmreme.

10 Uburé da'ãma 're asib'a'uwẽ mono da, wa duré da'ãma 're ìmreme. Hãiwa ãma aima romhuri'wa norĩ hã, asima 're ìwẽ mono zéb zarina si, te te 're ì'aiwapari pese za'ra mono ne, ti'ai ãma uburé da te duré 're aiwapari pese za'ra mono da, wa da'ãma 're ìmreme.

11 Æ båtã na, wei wama 're anhomri mono, wasa hã ãma 're ìwasaihuri mono zéb da hã.

12 Dawasédé hã da te wa'ãma 're 'manharĩ za'ra mono wa, wa te wasina 're ì'madã'â za'ra mono ò ne, a hã duré wa'ãma 're ab'madã'â mono ò di za, wawasédé hã.

13 Duré, 're wa'ab'madã'â nhimini mono ò di za, Wa'uburé hã te te 're wa'a'upi mono wa, wawasété u 're warere'e tã mono da. Ma'ãpé, 're wa'anho'reptui u'âsi mono, ìwasété uptabi wi.”

Æne si te za Aimama aba wi, 're ìrowaptêrê za'ra wa'aba mo. — Æne ma tã Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

14-15 Tawamhã ãne te duré tãma roti za'ra:

— Dawasédé hã da te ai'ãma 're ì'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã asina 're 'madã'â u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, Aimama 'wa hã te za duré uburé aiwasédé hã 're ì'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã te te ai'ãma 're 'madã'â u'âsi za'ra wa'wa. Dawasédé hã da te ai'ãma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono nherê, asina 're 'madã'â za'ra wa'aba mono ò wamhã, tawapsi, aiwasédé hã te te ai'ãma 're 'madã'â za'ra wa'aba mono ò di za Aimama 'wa hã, hãiwa ãma 're ìsãmra mono hã.

Dasai ãna a'â 're ìdahâimana za'ra mono zé wasu'u

16 — 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, asai ãna a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, ai'ubu pire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di za. Ni'wam norĩ si te za ubu pire na sai ãna 're mreme zusi, 're nomro wẽ mono newa, da te 're 'madã'â wẽ za'ra mono da. Tawamhã, da te 're 'madã'â wẽ za'ra mono wa, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha si te za tã tãma 're hãimana za'ra. Nimahã na 'Re ìhâimana u'âsi mono nhoprubzé hã tãma 're hãimana za'ra mono ò di za, ta norĩ ma hã. Tã sena wa ãne na hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. 17-18 Taha wa, a norĩ wa'wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, asai ãna a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za taré ã na 're asi'ubu upsõ za'ra wa'aba mo, tã 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Te za duré taré 're asiwarĩrĩ za'ra wa'aba mo, a'â asai ãna 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono tã da, Aimama aba si te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, datõmo na da te 're ì'madã'â waihu'u za'ra mono ò si. Æne wamhã, aihãiba pisutu, asai ãna a'â tãma 're aimreme zusi aba mono ré, Aimama aba si te te ai'ãma 're 'madã'â za'ra wa'aba mono wa, te za ìwẽ hã te te aima 're sãmri za'ra wa'wa, ìwa'rãmi.

Hãiwa ãma, marĩ hã wẽ uptabi na 're ìhâimana za'ra mono wasu'u
Rucasi 12.33-34

19 — Marĩ ĩwa'âbâ za'êne hã asima si 're ubumroi pese za'ra wa'aba mono õ di za, ti'a 're anomro aba mono ré hã. Ti'ai âma marĩ na 're ĩdanhimarĩ za'ra mono hã si'utõrĩ pese di, dawĩ 're u're su'u za'ra mono wa, duré zazahã hãzapu'u'wa hã te te dawĩ 're hãiwaseté za'ra mono wa. ĩsipsaihuri norĩ hã te za duré dawĩ sô 're sisisi, dawĩ 're sipsaihuri za'ra mono da, danhimarĩ na. 20 Hãwa âma asimarĩ za'ra wa'wa hã ĩsi'utõrĩ'õ zô si te za asima 're ĩrob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, ĩwẽ uptabi hã te te asô 're ĩ'madâ'â pese za'ra wa'aba mono zô si. Tame marĩ hã dawĩ 're u're waihu'u za'ra mono õ di. Zazahã hãzapu'u'wa hã te te duré dawĩ 're hãiwaseté waihu'u za'ra mono õ di. Duré ĩsipsaihuri norĩ hã dawĩ 're sipsaihuri waihu'u za'ra mono õ di, tamemhã. 21 Ti'ai âma asimarĩ ahã zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za aipẽ'ẽ 're, asima 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, hãwa âma ĩwẽ hã ĩsi'utõrĩ'õ upana. Duré hãwa âma ĩwẽ uptabi zô si, asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za asima 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, ĩwẽ te te asô 're ĩ'apisutu aba mono zô si.

Rob'u iwẽzê wasu'u

Rucasi 11.34-36

22-23 — Rob'u iwẽzê hã te za da te dasima 're ro'o za'ra, dama rob'madâ'â pibu pese da. Tane duré, dato hã aiwa rob'u iwẽzém ne. Datõmo wẽ wamhã, dama rob'madâ'â pese di. Datob'a wamhã, dama rob'madâ'â waihu'u õ di. Tane duré, a norĩ wa'wa hã asimirosa'rata wẽ za'ra wa'aba wamhã, te za rowa'a na ne 're aihãimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré, asimirosa'rata waseté za'ra wa'aba wamhã, robra na ne te za 're aihãimana za'ra wa'aba mo.

Rob'ui prazéb zô si da te dasima 're ĩrob'ruiwapari za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 16.13; 12.22-31

24 — Dama romhuri'wa hã ĩsib'apito maparane wamhã, aiwa te te tãma 're romhuri wẽ zahuré mono õ di za. ĩsib'apito maparane wamhã, sahuré te te 're sawi pese zahuré mono õ di za. Misi te za te te 're sawi pese. ĩhãiba amo si te za te te siwi 're wẽ'õ. Duré sahuré te te 're wapari pese zahuré mono õ di za, romhuri'wa hã. Misi te za te te 're wapari pese. ĩhãiba amo si te za te te 're 'ruiwapari. Tane, a norĩ wa'wa hã rob'ui prazéb zô si, asima 're romhuri za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, 're romhuri wẽ waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. Mare di.

Marĩ na 're dahâtâ'â za'ra mono ãna 're ĩdanomro mono zé wasu'u

25 — Taha wa, wa za duré ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marĩ na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za, asazé wa'aba na, duré 're ĩ'âhuri aba mono õ na zama. Duré ai'uzazém na zama, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. E taré wasa zô si wa za 're wahãimana za'ra. Mare di. Wasazé nhipai u pire uptabi di, wahãimanazé hã. E taré 're ĩwasi'uza za'ra mono zép si, te wahãiba hã wama 're hãimana za'ra. Mare di. Marĩ ĩwẽ uptabi da, te wahãiba hã wama 're hãimana za'ra. 26 Duré, sire norĩ hã bété. Ta norĩ hã te te sima 're robzuri mono õ di. Duré te te sima 're rob'rãihãri za'ra mono õ di. Robza'razéb âma te te sisa 're robza'wari za'ra mono õ di duré, âma 're ĩsaihuri mono zéb da hã. Tane nherẽ, te Aimama 'wa hã hãwa âma 're ĩsãmra mono hã ĩsa hã te te tãma 're anhomri u'âsi. E tawamhã sire si te te 're azawi pese, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. Mare di. Sire zawĩ nhipai u, tãma asawi uptabi za'ra wa'aba di. Taha wa, sire te te 're ĩ'ab'madâ'â mono zém nhipai u, te za te te 're ai'madâ'â pese za'ra wa'wa, Aimama 'wa hã, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono tõ da. 27 Duré, 're atâ'â za'ra wa'aba mono zém na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, e asibâtâ na 're atâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. E asibâtâ nhipai u, te za 're aihãimana siroptub za'ra wa'aba

mo. Mare di. Asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina, asibâtâ nhipai u 're aihâimana siroptub za'ra wa'aba mono ô di za.

28 — E marĩ wa, te bété ai'uzazéb ô na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mo. E asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za rowē na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Mare di. Ma'âpé, romnhirârã 're ãhâimana za'ra mono zém na rosa'rata za'ra wa'aba a'â, rom na 're ãsimasa mono na hã. Ta norĩ hã ti'uzazéb da hã, te te sisada 're 'manharĩ za'ra mono da, te te 're romhuri za'ra mono ô di. 29 Tane nherē, dama 'madâ'â zeĩ uptabi di, romnhirârã hã. Apito Saroma hã sibro pese wa, uza wē uptabi na 're si'uza mono nherē, taha nhipai u, dama 'madâ'â zeĩ uptabi di, romnhirârã hã. 30 Romnhirârã hã hãwi 're simnhatã mono ré, te za du hã ãré da te 're wazãri za'ra, unhama da, da te 're ub'rã za'ra mono da. Taha wa, 're simasam hã mono dai ô nherē, ma tô wē uptabi na te te 're ab'manharĩ, 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã. E tawamhã, ai'uzazé hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono ô di za bété. Te za tô te te aima 're sômri za'ra wa'wa, du hãimanazéb zawi nhipai u te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, a norĩ wa'wa hã. E niha Aímama 'wa hã asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono ô di, taha si ai'uzazé hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono wa. 31-32 Aímama 'wa hã hãwi ãma 're ãsãmra mono ma hã, tãma aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di, marĩ zô aiwi 're ãrowaptã'â za'ra wa'aba mono zém na hã. Taha wa, marĩ na asina 're aihâtã'â za'ra wa'aba mono ô di za. Até asina 're aihâtã'â za'ra wa'aba mono wa, te za ãne asima 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mono zéb zarina, ãne asima 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo: “E ma hawi te za mra hã wama 're wairébé, duré wa te 're ã'ãhuri mono zéb da hã, duré wa'uzazéb da hã.” ãne na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za. 'Re ãhâimana u'ãsi mono waihu'u'ô'wa norĩ hã, taha zô si te sima 're sôpré, sina 're hãtã'â za'ra mono wa. 33 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã ãma 're ãsib'a'uwē za'ra mono norĩ ma, ãwē uptabi hã te te tãma 're ãsômri za'ra mono zéb zô si, te za asima 're asôpré u'ãsi aba mo. 'Re ãhâimana u'ãsi mono te te sima 're aiwē za'ra wa'aba mono zéb zarina si, 're anomro wē wa'aba mono da, te za asima 're ãwē u'ãsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã, ãhã zô si 're asôpré wa'aba mono wamhã, marĩ zô aiwi 're ãrowaptã'â za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za tô te te aima 're anhomri 'wa, Aímama 'wa hã. 34 Awē sidãpãsi te marĩ hã asada 're hãimana za'ra wa'wa. Tane nherē, oto ai'ãma 're awē za'ra wa'aba mono wamhã, te za asina 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ãhâimana u'ãsi mono te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zém na hã, marĩ hã asada 're hãimana za'ra wa'aba mono nherē. Taha wa, za duré ai'ãma 're ã'awē za'ra wa'aba mono zé bãtã na hã 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã, asina 're aihâtã'â za'ra wa'aba mono ô di za. 'Re ãhâimana u'ãsi mono si te za awē sidãpãsi bãdã hã te te ai'ãma 're ab'madã'â 'wa.

7

Dawasédé hã da te dasi'ãma 're ãsa'ra mono zé wasu'u *Rucasi 6.37-38, 41-42*

1 — Dawasédé hã da'ãma 're ãsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiwi 're dawē'ô za'ra wa'aba mono ô di za, taha zarina 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã te te siwi 're aiwē'ô za'ra wa'aba mono tô da. 2 Asi'uihã na asiwi 're dawē'ô pese za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina te za tô 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã te te siwi 're aiwē'ô pese za'ra wa'wa, ãwa'rãmi. Asiwi 're dawē'ô za'ra wa'aba mono ô wamhã, tawapsi, te te siwi 're aiwē'ô za'ra wa'aba mono ô di za, ãne na hã aiwa. 3-5 ãne, wa za duré ãma aima romnhimiré'é za'ra wa'wa. Até wede wa'õno hã atob 're te nomro, sabui ô nherē. E niha te za bété sô ãtõmo 'madã, wede nhipubre wazere da, asisãnawã tõmo hawimhã. E ãne hã ã'uwaibaba. Mare di. Wede wa'õno hã atob 're ãnomro hã sabui ô nherē, e niha te za tãma ãnha: “Ropru hã a'ã te aima wazere, atõmo hawimhã.” Mare di. Wede wa'õno

hã te za a'â atômo hawimhã ïwaze. Tawamhã te za sô airĩti wẽ, wazere da, asisãnawã tômo hawimhã, wede nhiprubre hã.

6 — Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ruiwapari'wa norĩ ma, ïwasu'uwẽ na tãma 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, te te ãma 're ïwasété za'ra mono norĩ ma hã. E marĩ wa. Ta norĩ hã wapsã ma, marĩ ïse hã da te tãma 're a za'ra mono nherẽ, dazô 're sipizari za'ra mono wa, te te 're ïdahãzu mono ne, te za ta norĩ hã asada 're hâimana wasété za'ra wa'wa. Uhâbã norĩ hã marĩ wẽ zô, sima 're sôpré waihu'u mono õ di. Marĩ ïwẽ hã wa'âbã za'ëtẽ nherẽ, uhâbã ma, da te 're sãmra mono wa, taré te te 're ïwati'i za'ra mono ne, te za ta norĩ hã taré te te 're wapari za'ra, ïwasu'uwẽ hã. Taha wa, ta norĩ ma, 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ruiwapari'wa norĩ ma hã.

'Re ïhâimana u'âsi mono wi, da te 're ïrowaptẽrẽ za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 11.9-13

7-8 — 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, te za ïwẽ hã 're ïwaptẽrẽ za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za tô te te aima 're anhomri 'wa. ïwẽ zô si te za duré asima 're asôpré u'âsi aba mo. Tawamhã taha zarina te za tô te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, 'rãwi aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da. Duré ni'wa hã 'ri tede'wa zô te te 're ï'ridawa ta'a mono ne, te za ïwẽ hã tiwi 're ïwaptẽrẽ za'ra wa'aba mo. Tawamhã 'ri tede'wa te te tãma ï'ridawa ne, te za tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te aima 're anhomri 'wa, ïwẽ hã, si'uihã na. ⁹ ãne, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ai'ra hã ï'u'ëtẽ wapu te te aiwi 'maiwaptẽrẽ aba wamhã, e ëne te aré tãma ï'manhomri 'wa, te te ïwaptẽrẽ upana. Mare di. ï'u'ëtẽ wapu si te aré tãma ï'manhomri 'wa, te te 'rêne da, ai'ra wa'wa hã. ¹⁰ Duré, tebe te te aiwi 'maiwaptẽrẽ aba wamhã, e wahi te aré tãma ï'manhomri 'wa, te te ïwaptẽrẽ upana. Mare di. Tepe si te aré tãma ï'manhomri 'wa, te te 'rêne da. ¹¹ Tane duré, a norĩ wa'wa hã 're anomro wẽ uptabi aba mono õ nherẽ, te marĩ ïwẽ si tô ai'ra norĩ ma, 're ïsômri za'ra wa'aba mo. E tawamhã Aimama 'wa hã hãiwa ãma 're ïsãmra mono hã wẽ uptabi na 're hâimana mono nherẽ, e ai'ra norĩ ma 're asôprub za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono õ di za bété, tinhoprubzé ïwẽ hã. Te za tô ïsipai u te te aima 're sômri za'ra wa'wa ïwẽ hã, tiwi 're ïwaptẽrẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba.

12 — Marĩ ïwẽ si da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima 're ïdawẽ za'ra wa'aba mono ne, te za marĩ ïwẽ si dama 're ï'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo, ïwa'rãmi. ãne duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ïrob'ui'ééré hã te wama wasu'u za'ra, duréihã ïsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré zama.

Bãdãdi nhitobzé wasu'u

Rucasi 13.24

13-14 — Duré, ropipa u 're ïdanhisisi mono zé hã bãdãdi hã sa'ëtẽ uptabi di. Duré ïsitobzé hã, sa'ëtẽ uptabi di. Taha wa, dama wapure di, ãma 're ïdanomro mono zéb da hã, bãdãdi hã sa'ëtẽ uptabi wa. Taha wa, te da'ahã uptabi na ãma 're danomro, ropipa u, tamomo 're danhisisi mono wa, da te 're robzépata u'âsi za'ra mono da. Tane nherẽ, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'rata 're ïdahâimana u'âsi za'ra mono zéb u, 're ïdanhisisi mono zéb da hã, bãdãdi nhitobzé hã syryre di. Tamomo bãdãdi hã syry uptabire di duré, ãma 're ïdanomro mono zéb da hã. Dama pire di, ãma 're ïdanomro mono zéb da hã. Taha wa, te da'umro na si da te dasina 're uwaimrami za'ra. Taha wa, ma'ãpé, sada 're asiptete za'ra wa'aba mono, bãdãdi nhitobzé ïsyryre na si 're asisisi aba mono da, rowẽ uptabi u.

Rob'rãi wasu'u, 'wabzéré wasu'u me

Rucasi 6.43-44

15 — Duré, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi ò 'wa norĩ wi, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Ta norĩ hã tô sena dasiré 're hâimana wẽ za'ra mono newa, te za te te dama 're roti za'ra taré. Ta norĩ hã te abaze zahi ne 're hâimana u'âsi za'ra, ìsazei'wa norĩ zada. 16 Ta norĩ hã uburé marĩ hã te te 're ì'manharĩ za'ra mono zém na te za ãma 're ìwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wai ò na hã. E 'wabzéré hã te za rob'rã na 're 'rã za'ra, uwa 'ru 'rã na. Mare di. Uwa 'ru 'rã na 're 'rã waihu'u za'ra mono ò di, 'wabzéré hã. Duré, e apto hã rob'rã ìse na te za 're 'rã za'ra. Mare di. ãma 're 'rã waihu'u za'ra mono ò di, apto hã. 17-18 Duré rowede hã wẽ wamhã, 're 'rã wasété za'ra mono ò di za. Te za 're 'rã wẽ u'âsi za'ra. Wasété wapsi, te za 're 'rã wasété u'âsi za'ra. Ta norĩ hã 're 'rã wẽ waihu'u za'ra mono ò di za. 19 Rowede hã 're 'rã za'ra mono ò wa, te za da te 're sãna'rata nhihãri za'ra, unhamã u da te 're sãmra mono da. 20 Tane, aibã norĩ hã roti tô senai'ò na te te dama 're ìroti za'ra mono norĩ hã uburé marĩ hã te te 're ì'manharĩ wasété za'ra mono zém na, te za ãma 're ìwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wai ò na hã.

'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb u, 're ìdanhisisi mono zé wasu'u

Rucasi 13.25-27

21 — Áté ni'wam norĩ hã te za dama 're siwasu'u za'ra, ãne: “Zezusi hã ta hã ìnhib'apito. Wa hã tãma romhuri'wa, wa tô 're ìhâimana u'âsi.” ãne ni'wam norĩ hã dama 're siwasu'u za'ra mono nheré, uburé 're sisisi mono ò di za, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb u hã. Ni'wam norĩ si te za 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, 're hâimana za'ra, ìmama hã hãwa ãma 're ìsãmra mono hã te te sima 're ì'awẽ mono zéb zarina, marĩ ìwẽ si te te 're ì'manharĩ za'ra mono norĩ si. 22 Nimahã båtã na ropsi'utõrízéb ãma, ìmama za oto da'ãma ìsipo'ozéb ãma hã te za da'ahã na ìma nharĩ za'ra ni, ãne: “Wanhib'apito, Wanhib'apito, wa norĩ hã asadawa para, wa tô wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Asadawa para, wa tô duré wa'uburé hã wa te dama 're sãmra za'ra. Marĩ dama ì'manharĩ waihu'u'ò hã wa tô duré wa te dama 're 'manharĩ za'ra, asadawa para.” ãne na hã da'ahã na te za ìma tasiwasu'u za'ra ni, ìnhib'a'uwẽ uptabi hã 're danomro mono newa. 23 Tane nheré, wa za wa hã ìsi'uihã na tãma nharĩ za'ra, ãne: “Te aiwaihu'u za'ra wa'aba ò di, ìzazei'wa na. Marĩ ìwasété si ma tô 're ì'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo. Mo oto ai'aba'rúi wa'aba, ìnhiti.” ãne wa za ta norĩ ma nharĩ za'ra, misi haré.

'Ri'wa norĩ wasu'u

Rucasi 6.46-49

24-25 — ãne, wa za duré ãma aima simiré'é za'ra wa'wa, 'ri'wai wasu'u na. 'Ri'wa hã tãma rosa'rata waihu'u pese wa, ma tô étẽ nhisiwi 'ri hã 'manha, siptete na 're sa mono da. Tawamhã tã hã pĩni za'ëtẽ na 're ta'a mono wa, ma tô 're âpré. 'Re âpré mono wamhã, 'ri u ma tô 're praba, â hã. Rowa'u'u za'êne hã ma tô duré 're pusi, 'ri uwaibaba, te te me da aré. Tane nheré, 'ri hã simeii ò di, étẽ nhisiwi te te sima 'ri wa, aibã hã. Tane duré, ã hã te ìrotizé hã ni'wam norĩ hã te te 're wapari za'ra mono wa, te te oto 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za rowẽ na 're hâimana u'âsi za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'rata.

26-27 — 'Ri'wa hãiba amo na, wa za duré ãma aima simiré'é za'ra wa'wa, tãma ìrosa'rata waihu'u ò hã. Ta hã supara nhisiwip si ma tô sima 'ri, siptete na tãma 're sab u'âsi mono da newa. Tawamhã tã hã pĩni za'ëtẽ na 're ta'a mono wa, ma tô 're âpré. 'Re âpré mono wamhã, 'ri u ma tô 're praba, â hã. Rowa'u'u za'êne hã ma tô duré 're pusi, 'ri uwaibaba. Tawamhã 'ri hã ma tô 'marõwĩ, awa'awi. Tane duré, ã hã te ìrotizé hã ni'wam norĩ hã tipo're na te te 're wapari za'ra

mono nherẽ, te te 're 'madâ'â za'ra mono õ wamhã, ta norĩ si te za si'uihã na 're sisimini za'ra, 'Re ãhãmãna u'âsi mono 'rata za 're ãdahãmãna u'âsi za'ra mono zé hã.

²⁸ Tawamhã Zezusi hã ãne na te te dama rowasu'u parimhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, te te dama ãrowahutuzém na hã. ²⁹ 'Re ãhãmãna u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ, simirowasu'u wapure na te te dama 're ãrowahutu za'ra mono ne, te te dama 're rowahutu mono õ di, Zezusi hã. Simirowahutu pire uptabi na ma tô te te dama 're rowasu'u. Taha wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, dama ãwaih'u'õ hã te te dama wasu'u wa.

8

Aibã ã'wa're ré hã Zezusi te te ãpesezé wasu'u

Marcusi 1.40-45; Rucasi 5.12-16

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô êtẽ 'rãihã hawi si'ra. Te te si'rai wamhã, da'ahã uptabi na ma tô ãsarina ai'aba'rẽ ni. ² Tawamhã aibã ã'wa're ré hã ma tô ãtẽme wi. ãtẽme wisi wamhã, ma tô hi'rãtitõ nhamra, ãpapara. Te tãma tinha:

— Apito, ãma aiwaih'u'u pese di, asimipese waih'u'u pese na. Taha wa, asima ãwẽ wamhã, te za ãpe.

³ Tawamhã Zezusi ma tô tinhib'rada hã wahutu, te te ãma upi da. Te te upi wamhã, te tãma tinha:

— Tane tô. Wa tô ãsima aiwẽ, te aipese da. Tãibã oto aihãzé hã.

Tawamhã awa'awi ma ã'wa're hã tãma apa.

⁴ Tawamhã Zezusi hã te tãma tinha, ãne:

— ãwapari pese, asina. Ni'wai ma, asina ãwasu'u õ di za, te aipesezém na hã. Sasedoti u si te za aimo, aihãiba wẽ zõ te te aihãiba 'madâ'â da. Taha parip si, te za tãma asõpru 'Re ãhãmãna u'âsi mono ma, Mozésihi nhimiroti zarina, aipesezém na da te ãma aiwaih'u'u za'ra da, sena na. — ãne te Zezusi hã tãma roti, aibã te te ãpese ma.

Da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai ma romhuri'wa, Zezusi te te ãpesezé wasu'u

Rucasi 7.1-10

⁵ Tawamhã Zezusi hã Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u ma tô wi. Wisi wamhã, ma tô aibã sõpõtẽ, romanu hã. Ta hã da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa. Tawamhã, te te sõpõtẽ wamhã, ma tô aibã hã tãma ti'ru Zezusihi ma, tãma ãromhuri'wa hã te te tãma pese da. ⁶ ãne te tãma tinha:

— Apito, ãma romhuri'wa hã ãnhorõwa ãma te nomro. Hãzé uptabi di. Hãzé uptabi wa, sirési waih'u'u õ di, hãzé za'ëtẽ wa.

⁷ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma tinha:

— Wa za ãma mo tô, te pese da.

⁸ Tawamhã romanu hã te duré tãma tinha, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã:

— Tô'ã, apito. Wa hã aima ãwapure di, ãnhorõwa u asébré da hã. Ma'ãpé, taré ã hawi pese aimreme na, séptã'ã da. Tawamhã te za tãma tirowẽ, ãma romhuri'wai ma. ⁹ Wa hã da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa zapari romhuri'wa. ãzapari te duré 're hãmãna za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã. Nimomo te 'mazatõrĩ wamhã, te za 'maimo. Duré sô ã'maihãrã wamhã, te za we 'maimo, ãtẽme. Duré ãma romhuri'wai ma, marĩ hã te 'rui wamhã, te za 'manha awa'awi, ãzadawa para. — ãne te siwasu'u, Zezusihi ma.

¹⁰ Tawamhã Zezusi hã ãne hã te te wapari wamhã, ma tô ãma titob'uzu, ãsiwasu'uzém na. Taha wa, ãsarina ãdasi'aba'rẽ norĩ ma, ma tô nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waih'u'u za'ra wa'wa. ã hã te te sina ã'umnhasizém na hã niwa te ã'madã'ã õ, Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai ãma hã. Ta norĩ hã te

te âma siwi wabzu õ di, te te sina ã'umnhasizém na hã. ¹¹ Æne, wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Da'ahâ uptabi na te za 're dasihutu, båtâ pusizém hawi, duré båtâ zasizém hawi, 'Re ãhâimana u'âsi mono u, ãsiré 're dasaihuri mono da, da'âma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb âma. Abra'ãhã siré te za 're dasi'ubumro, duré Izatihi siré, duré Zacoho siré. ¹² Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono, âma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da nherẽ, ãsiré 're si'ubumroi mono da nherẽ, te za sãmra sisiti, robra si 're ãsa'wari mono u. Tame te za sina 're 'ry'ry. Te za duré 're 'wasitete za'ra, te te 're robzépata za'ëtẽ za'ra mono wa. — Æne ma tô Zezusi hã dama rowasu'u.

¹³ Tawamhã te duré da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai ma tinha:

— Mo oto aimorĩ apã, asõrõwa u. Asina ã'umnhasizéb zarina, wa za aipawapto.

Tawamhã ãne te te tãma nharĩ wi, ma tô tipese, romanuhu ma, romhuri'wa hã.

Da'ahâ uptabi na, Zezusi te te ãda'apesezé wasu'u

Marcusi 1.29-34; Rucasi 4.38-41

¹⁴ Tawamhã Zezusi hã Pedruhu nhorõwa u ma tô mo. Morĩ wamhã, ãmaprewa ma tô sabu. Hãzé ré, te nomro waptã wa, wa'ro na. ¹⁵ Tawamhã ma tô sib'rata upi, Zezusi hã. Te te sib'rata upi wamhã, ma tô tiwahã. Tawamhã ma tô wahudu, pi'õ hã. Wahutu wamhã, ma tô ãsa hã tãma tisõ Zezusihi ma, sa da.

¹⁶ Tawamhã bådã sébrézéb u, ma tô wa'uburé ré 're ãdanomro mono hã da te simro, Zezusihi u, ahã uptabi na. Tawamhã misi si te nasi dama azatõ wa'uburé hã, misi haré timreme na si. Uburé ãhãzé ré norĩ zama te apese duré. ¹⁷ Æne ma tô Zezusi hã te te 're da'apawapto, Iza'iza hã duréihã te te âma ãrob'ui'érezéb zarina te te sina uwaimrami da. Æne Iza'izaha nhimi'ui'ére hã: “Wahãzé mono bã, ma tô te te wawi 're awaibu.”

Æne duréihã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'ére hã, Zezusihi âma hã.

Aibã norĩ hã Zezusihi siré ãneb zahuré zé wasu'u

Rucasi 9.57-62

¹⁸ Tawamhã Zezusi hã da'ahâ uptabi na da te dasiwi ã'uirĩ za'ra norĩ hã ma tô 'madã'ã za'ra. Te te da'ab'madã'ã wamhã, ma tô tisiré 're ãnomro mono norĩ ma rob'ru za'ra, ãsõ'u na te te saprĩ za'ra da, zara u. ¹⁹ Tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti na rowahutu'wa hã ma tô ãtẽme wi, Zezusihi u. Æne te tãma tinha:

— Rowahutu'wa, ãhãna wa ãsima aiwẽ, asiré 're ãmorĩ da oto, daro mono bã.

²⁰ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Wapsã wawẽre hã ab're 're, ãsõrõwa hã. Duré si norĩ hã tizasi te te sima 're 'manharĩ za'ra, tinhorõwa da hã. Tazahã, wa hã ti'ai âma dasiré ãpodo hã ãnhorõwa õ di, âma 're ãwa'utu mono zéb da hã. Hãwi si wa datẽme 're morĩ u'ã.

²¹ Tawamhã Zezusi ma tô duré aibã hãiba amo 'mahã, ãsarina 're ãmorĩ hã, ãsiré 're morĩ u'ãsi da oto. Tawamhã aibã hã te asa tãma tinha:

— Apito, a'ã apã ãmorĩ, ãmama hã ãwi dã'ã wa, ãsisa'u te âma ti'a da. — Æne te sina 'mahã.

²² Tane nherẽ, te Zezusi hã tãma tinha, asa:

— Õne haré te za ãsiré 're aimo oto. ãdã'ã norĩ hã te za tisiré ãdã'ã norĩ âma te te 're ti'a za'ra.

Zezusi hã rowa'u'u za'ëtẽ ma, te te ãnharizé wasu'u

Marcusi 4.35-41; Rucasi 8.22-25

²³ Tawamhã Zezusi hã ma tô âzé, uba're 're. Īsiré 're ĩnomro mono norĩ zama ma ĩsiré asisi, ĩsiré si'aba're da. ²⁴ Tawamhã uba're na si'aba'reí ré, ma tô rowa'u'u za'êne hã tiwi tiwatobro za'ra. Â sisasi hã te te ĩré wabzuri za'ra, uba're hã. Tane nherẽ, Zezusi te nhono. ²⁵ Tawamhã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô ĩtẽme sina roptob za'ra, te te siwi utu da. Tawamhã ãne te 'mahârã za'ra:

— Wanhib'apito, ma'ãpé wanho'reptu za'ra na. Wa za ai'utõrĩ ni.

²⁶ Tawamhã Zezusi hã te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma aipahi za'ra wa'wa. E ĩ'umnhasi za'ra wa'aba ãna.

Tawamhã ma tô wahudu, Zezusi hã. Wahutu wamhã, ma tô rowa'u'u ma tinha, te te sazãri da, â sisasisi ma zama. Tawamhã ma tô sazã, rowa'u hã. Ma tô duré ti'ãtu. ²⁷ Tawamhã ma tô ãma titob'uzu za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã. ãne te sima nharĩ za'ra:

— Pra, e niha ĩwaihu'u pe, õ hã. Īsadawa hawi ma rowa'u hã sazã, â sisasisi zama. — ãne te sima rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã.

Zezusi hã aibã norĩ, wa'uburé ré 're ĩneb zahuré te te ĩpese zahuré zé wasu'u Marcusi 5.1-20; Rucasi 8.26-39

²⁸ Tawamhã Zezusi hã ma tô mo, Dadara na danhipti'a nho'õmo nhisi u, Darireza na ĩsõ'u nhisi zara u. Tame ma tô aibã norĩ hã sõpõtẽ zahuré, wa'uburé ré 're ĩneb zahuré hã. Adã'ã 'ru hawi, ma we sina uzusi zahuré, ãtẽ zahãpã ab're sirõmo 're, 're ĩsimasisi u'ãsi zahuré mono zém hawi. Ta norĩ hã ĩsipãrĩ su'u zahuré, duré simimnhasi zahuré di. Taha wa, 're ĩhãimana zahuré mono zé wa'wai baba 're danomro waihu'u mono õ di. ²⁹ Tawamhã rosa'rese õ ré, ma tô sa'ãtẽ 'mahârã zahuré Zezusi hã, ãne:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra, e marĩ wa'ãma 'manharĩ da, te we aimo, wawa'wai baba. E ropsi'utõrĩzé wana wa'ahãri da, te we aimo, wa te robzépata da.

³⁰ Tawamhã romhã prã na te uhãbã hã tisa hã te te 're huri, ahã na.

³¹ Tawamhã wa'uburé norĩ hã aibã norĩ pẽ'ẽ 're, 're ĩhãimana za'ra mono hã te sa'ãtẽ sina 'mahârã za'ra:

— Nimomo wazatõrĩ za'ra da wamhã, ma'ãpé uhãbã norĩ u wazatõrĩ za'ra na, ĩhãiba 're, 're wahãimana za'ra mono da.

³² Tawamhã Zezusi hã ma tô õne haré tãma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'reí wa'aba.

Tawamhã uhãbã hãiba 're ma tô sisisi, wa'uburé norĩ hã. Taha wa, te sa'ãtẽ sisa're, uhãbã norĩ hã, ĩ'rãsipra u. Âi ba ma tô rere. Taha wa, ma ai'utõ, â na uburé.

³³ Tawamhã uhãbã 'madã'ã'wa norĩ hã ma tô ĩsiti sisa're. 'Ri nho'õmo u ma tô sisa're. Tame ma tô uburé dama rowasu'u za'ra, aibã norĩ ma, niha ĩromhãimana zahuré zém na hã, wa'uburé ré 're ĩneb zahuré ma. ³⁴ Tawamhã 'ri nho'õmo ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã ma tô aihĩni tawairébé ni, Zezusi hã da te dasina uzusi za'ra da. Tawamhã ma tô sãmri za'ra ni. Da te dasiwi sãmri wamhã, ma tô tãma rob'ru za'ra ni:

— Ma'ãpé, warom nhiti aimorĩ, nimomo. — ãne te dasiwi satõrĩ ni, Zezusi hã.

9

Īmorĩ'õ, Zezusi te te ĩwahutuzé wasu'u Marcusi 2.1-12; Rucasi 5.17-26

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô uba're 're âzé, zara u te te saprĩ da. Te te saprĩ wamhã, ma tô 'ri nho'õmo u wi, tirob u. ² Tamomo ma tô ni'wam norĩ hã we siwi ti'ã, ĩmorĩ'õ hã ĩsimiwaptã ré. Īmorĩ'õ hã za te te ĩpese na ma

tô âma umnhasi za'ra, Zezusi hã. Tawamhã Zezusi hã taha na ma tô sina simirosa'rata waihu'u za'ra, aibã norĩ hã. Taha wa, te ãmorĩ'õ ma tinha:

— Ìsiwadi, aiwi robzei'õ tõ. Aiwasédé hã 're ã'ab'manharĩ wasété mono zé hã te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto. — ãne te tãma tinha.

³ Tawamhã ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô 'rãwi sima rowasu'u za'ra, ãne:

— Õ hã te 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma wasété.

⁴ Tane nherẽ, Zezusi hã ma tô sina waihu'u, ãsimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma tô ãne ã'ãma ãrosa'rata wasété za'ra wa'wa. ⁵ Wa hã dawasédé hã te dama 're ã'apari waihu'u pese mono zém na hã, sena na ãwaihu'u za'ra wa'aba da hã, e niha te za ãwaihu'u za'ra wa'wa. Aibã ma, wa tô tinha: “Aiwasédé hã 're ã'ab'manharĩ mono zé hã te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto.” ãne na si ãmreme wamhã, aima pibu prã za'ra wa'aba di. ã hã ãmorĩ'õ hã wahutu da, duré oto morĩ da, te tãma nharĩ wapsi, te za ãwaihu'u za'ra wa'wa, ãwaihu'u pese na sena na ãwaihu'u pese za'ra wa'aba da oto. Taha wapsi, aima pibu pese za'ra wa'aba di za. ⁶ Ti'ai ãma dasiré ãpodo hã ãma waihu'u pese di, dawasédé te dama 're ã'apari mono da hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para. ãne na asiwi ãwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ãhi're ma tinha, wahutu da.

Tawamhã ãmorĩ'õ ma, te tinha Zezusi hã:

— Ma'ãpé, aiwahutu. Asa'warizé hã ãri, asõrõwa u aimorĩ da oto.

⁷ Tawamhã awa'awi ma tô wahudu aibã hã, tinhorõwa u morĩ da.

⁸ Tawamhã ãne hã da te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô tãma tapë'ëwara za'ra ni, dama sa'rese õ wa. Ma tô duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma tawata za'ra ni, tiwaihu'u pe hã te te dama 're anhomri mono wa.

Mateusihĩ zô Zezusi, sisarina ãhãrãzé wasu'u

Marcusi 2.13-17; Rucasi 5.27-32

⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô mo, dahawi. Morĩ ré, ma tô ãsã, danhib'apito ma, rob'ui'prazé ubumroi'wa hã, Mateusi na ãnhisi hã. ãnhimromhurizéb ãma wa nhamra, rob'ui'prazé te dawĩ 're ã'a'ubumroi mono zéb ãma. Tawamhã Zezusi hã te ã'mahã:

— We aimorĩ, ãsiré 're aimorĩ da oto.

Tawamhã awa'awi wa tô wahudu, ãsiré 're ãmorĩ da oto. ¹⁰ Tawamhã barana wa oto wasiré wasaihuri ni Zezusi norĩ hã, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ me. ãnhorõwa ãma wa wasaihuri ni. Wasaihuri ré, ma tô rob'ui'prazé ubumroi'wa norĩ hã ãtème asisi 'ri para u, ahã na, ãsiré saihuri da. Ni'wam norĩ hã zudezu nherẽ, parisezu norĩ nhimiroti zarina 're ãhãimana za'ra mono õ norĩ zama ma tô duré ãtème aihutu, Zezusihi u. ¹¹ Tawamhã parisezu norĩ hã ãne hã te te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã wazadhanarĩ za'ra, ãne:

— E niha bã, te asib'apito za'ra wa'wa hã rob'ui'prazé ubumroi'wa norĩ siré tisa, dawasété na 're ãdahãimana za'ra mono norĩ siré zama.

¹² Tawamhã Zezusi hã te te sina wapari za'ra wa, ma tô tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Hãzé ãna 're ãnomro mono norĩ zô, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono õ di, te te 're wede za'ra mono da. ãhãzé ré norĩ zô si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. ¹³ Duréihã ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãne na rob'ui'ééré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na: “Asimizama hã ãma 're ãzata za'ra wa'aba mono zô hã, sô 're ãnhimipari mono õ di oto. Asimizawi pese zarina, da'ãma 're aiwamri za'ra wa'aba mono da si, wa ãsima te 're aiwẽ za'ra wa'wa oto.” ãne duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na rob'ui'ééré hã sô sabu za'ra wa'aba ãbahã hã, waihu'u pese za'ra

wa'aba da. Dawē na 're ĩdanomro mono norĩ zô ĩsitēme 're ĩhârâ mono da, we ĩmorĩ ô di. Dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ zô si 're ĩhârâ mono da, wa wei mo.

*Dasai āna bātâ na a'â 're ĩdahâimana za'ra mono zé wasu'u
Marcusi 2.18-22; Rucasi 5.33-39*

¹⁴ Tawamhã Zuwã Batitaha siré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô Zezusihi u ai'aba're. Tawamhã āne te siwi sadanha:

— Wa norĩ hã, duré parisezu norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're wamreme zusi mono da hã, wasai āna wa a'â 're wahâimana za'ra, bātâ na. E marĩ wa, sai āna a'â 're hâimana za'ra mono ô di bété, asiré 're ĩnomro mono norĩ hã.

¹⁵ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Aibã hã ĩmrozéb u, sô ĩhârâ za'ra norĩ hã sihutu wamhã, e aibã ĩmro da hã ĩsiré sãmra za'ra ré, te za robzei'ô na tihâimana za'ra, ta norĩ hã. Mare di. Ānei ô di. Niwapsi te za bådã hã ĩwa waptãrã, aibã ĩmro da hã ĩsiwadi norĩ wa'wa hawi, da te tiwi ĩ'âri za'ra zéb da hã. Tawapsi te za tô sai āna 're si'ubumro, robzei'ô na.

¹⁶ — Duré da'uza hã hã'ratare wamhã, te za hãihata. E tawamhã ĩhâté hãnhihãri na te za hãiwa'aba ni. Mare di. ĩhâté hãnhihãri na da te hãiwa'aba wamhã, da te ĩré hã'upsôĩ wamhã, te za tihâzahutu, ĩhãiwa'abazé hã. Tawamhã te za oto hãsinarĩ pese, da'uza 'rada hã. ¹⁷ Duré e romhã 'manharĩ 'rata 're, te za uwa 'rãĩ wa'u ĩsé hã da te 're sé, wa'ui ware ô ré. Mare di. Wa'ui ware ô ré, da te 're séme mono wamhã, oto wa'ui ware wamhã, te za romhã 'manharĩ 'ratare hã sina wazu. Tawamhã uwa 'rãĩ wa'u ĩsé hã te za asa'wa. Romhã 'manharĩ hã te za duré hãihaiwamna. ĩtépi si'uiwa na si, te za da te 're sé, dawĩ 're sisa'wari za'ra mono tã da, rob'rãĩ wa'u zé té hã. Tawapsi, romhã 'manharĩ hã dawĩ 're hãsiwamnarĩ za'ra mono ô di za duré. — Āne ma tô Zezusi hã āma romnhimire'é, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé, da te 're ĩséme mono zém na hã.

*Zezusi hã pi'ô norĩ te te ĩpese zahuré zé wasu'u, azarutu me
Marcusi 5.21-43; Rucasi 8.40-56*

¹⁸ Tawamhã Zezusi hã te te dama rowasu'u ré, ma tô aibã hã ĩtēme wi, dama roti'wa hã. ĩtēme wisi wamhã, ma tô hi'rãtitô ĩpapara nhamra. Tawamhã te tãma tinha, āne:

— ĩ'ra hã azarudu hã ma tô ĩwi dãrã, āhãna si. Tane nherē, ma'ãpé āma ĩme aimorĩ, asib'rada āma hiri da, hãiwa'utu da, ĩma 're morĩ da apã.

¹⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô wahudu. Wahutu wamhã, ma tô ĩsiré mo. ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ zama, wa ĩsiré ai'aba're ni.

²⁰ Tawamhã morĩ ré, te pi'ô hã we ĩsarina mo, ĩbabarãĩ hawi. Pi'ô hã ĩhãzé te te ĩsazãri'ô, 12 na ma tô āma tiwahu, ĩhãzé te te 're 'manharĩ mono ré hã. We ĩsarina morĩ wamhã, ma tô ĩ'uza hãnhisudu hã upi. ²¹ Ta hã ma tô āne sima rosa'rata: “ĩ'uza si te tiwi upi nherē, wa za séptãrã.” Āne te sima rosa'rata, pi'ô hã.

²² Tawamhã pi'ô, ĩ'uza te te upi wamhã, ma tô Zezusi hã sô aipi'ra. Sipi'rai wamhã, ma tô pi'ô hã tisã. Āne te tãma tinha:

— ĩsiwadi, aiwi robzei'ô tã. Za te aipesezém na, ĩ'umnhasi zarina ma tô aihãzé hã aima apa.

Tawamhã awa'awi ma tô pi'ô hã séptãrã.

²³ Taha pari, te mo Zezusi hã, dama roti'wa nhorõwa u. Morĩ wamhã, rowamreme'wa norĩ hã ma tô sãpētē za'ra, adã'ã āma simnhihãsi ré. Da'ahã na ma tô da'anhãpētē, āma ĩda'ry'ry norĩ hã. ²⁴ Tawamhã āne te dama tinha:

— Mo oto aiwairébé aba. Azarudu hã dã'ã ô di. Taré te nhono.

Tawamhã ma tô āma tawa'ẽ za'ra ni, dã'ã uptabi nherē, taré ĩsõtõ na te te waihu'u wa, Zezusi hã. ²⁵ Tawamhã rob u ma tô tawairébé ni. Dawairébé

wi, ma tô Zezusi hã âzé 'ri 're wa'wa u, azarudu ïnomrozéb u. Tawamhã awa'awi ma tô pa'â. Te te pa'âri wamhã, ma tô awa'awi wahudu, azarudu hã.
²⁶ Tawamhã ïwasu'u hã ma tô te te ropé daro mono bâ, Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi 'remhã.

Ïtob'a norĩ, Zezusi te te ïpese zahuré zé wasu'u

²⁷ Tawamhã 'ri para hawi watobro wamhã, morĩ ré, ma tô aibã norĩ hã ïsarina tineb zahuré, ïtob'a zahuré hã. Tawamhã te 'mahârã zahuré, âne:

— Dawihi nhihudu, ma'âpé wa'ãma aipê'êzé na.

²⁸ Tawamhã 'ri para u ma tô âzé, Zezusi hã. Sébré wi, ma tô ïtob'a norĩ hã ïtême aimasisi zahuré. Tawamhã Zezusi hã te sadanharĩ zahuré:

— E te asina ï'umnhasi 'wa, te ato pese aba da hã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ zahuré:

— Ïhe, wa tô wasina ai'umnhasi ni, apito.

²⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô tãmo upi zahuré. Te duré tãma nharĩ zahuré:

— Asina ï'umnhasi aba zéb zarina, wa za tô ato pese 'wa.

³⁰ Tawamhã ma tô oto tito pese zahuré, aibã norĩ hã. Ma tô duré sadawa uwati zahuré, âne:

— Te aima ï'manharĩ wê wa'aba zém na, dama ïwasu'u wa'aba ô di za. Tô'ã.

— Æne te sina sadawa uwati zahuré.

³¹ Tane nherê, oto neb zahuré wamhã, ma tô tisiwasu'u na te te ropé zahuré ropã, Zezusi te te ïpese zahuré zém na.

Ïmreme'ô, Zezusi te te ïpesezé wasu'u

³² Tawamhã Zezusi te te ïto pese zahuré neb za'u si, ma tô aibã hã we ïtême dasiwi saprõni ni Zezusihi u, wa'uburé ré wa, mreme'ô u'âsi 're ïhâimana mono hã. ³³ Tawamhã Zezusi hã ma tô wa'uburé ma rob'ru, ïhawi watobro da, ïsiti. Te te tãma rob'rui wi, ma tô aibã hã mreme watobro. Taha wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Te duré dasima nharĩ za'ra ni, âne:

— Niwa, wa te ï'madã'ã za'ra ô, âne hã, Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai 'remhã.

³⁴ Tane nherê, ma tô parisezu norĩ hã taré ïwasédé hã ãma hiri za'ra, âne:

— Wa'uburé norĩ nhib'apito zadawa para, te ô hã wa'uburé hã te te dama 're anhamra, Satanasihi zadawa para. — Æne ma tô parisezu norĩ hã siwi wê'ô, Zezusi hã.

Zezusi hã da'ãma ïsiwamrizé wasu'u

³⁵ Tawamhã Zezusi hã ma tô datême 're mo, 'ri wa'õtõ mono bâ, te te dama 're rowahutu mono da, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zé wasu'u na te te dama 're rowasu'u, ïwasu'uwê na. Dahâzé mono bâ ma tô duré da'apese. Hâzé u'âsi wa, sib'uware na 're ïnomro mono norĩ zama te apese, Zezusi hã. ³⁶ Tawamhã da'ahã uptabi na te te da'ab'madã'ã wamhã, ma tô Zezusi hã da'ãma aiwamri tipê'ê na, pone'êrebã 'madã'ã ãna 're ïnomro mono ne, robzei ãna 're dahâimana za'ra mono wa, 're dasipawapto waihu'u za'ra mono ô wa. ³⁷ Tawamhã ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma, te tinha, âne:

— Amho hã sa'êtê uptabi di, da te 're ï'ubumroi mono da hã. Tane nherê, sada hã da'umrore di, ï'ubumroi'wa da hã. ³⁸ Taha wa, ma'âpé tiwi 're rowaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mono, rob're tede'wai wi, romhuri'wa da hã we te te da'azatõrĩ da da'ahã na, rob're hã te te 're ubumro za'ra mono da. — Æne ma tô Zezusi hã da'ãma romnhimiré'é.

10

ZeZusi hã tisiré 're ĩnomro mono norĩ te te ĩsatõrĩ za'ra zé wasu'u, daro mono bâ

Marcusi 3.13-19; Rucasi 6.12-16

¹ Tawamhã ZeZusi hã ma tô sitême wazô hã, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ zô, 12 na wahâiba norĩ zô. Wazô hârâ za'ra wamhã, ma tô wama pisutu za'ra, ĩwaihu'u pese zarina ĩsadawa para, wa'uburé norĩ te te 're ĩdawamnarĩ za'ra mono hã wa te dama 're sãmra za'ra mono da. Duré ĩhâzé ré norĩ hã dahâzé mono bâ ĩsadawa para, wa te 're dapese za'ra mono da, ma tô duré wama pisutu za'ra, duré hâzé u'âsi 're hâimana za'ra mono wa, 're ĩsib'uwa pese za'ra mono norĩ zama. ² ZeZusi hã daro mono bâ te za oto wazatõrĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã, ĩsadawa para wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Tizadawa wasu'u'wa na, ma tô wanhisi za'ra oto, ZeZusi hã. Wanhisi za'ra hã, âne: Sima na ĩsisi hã. Taha nhisi amo hã Pedru. Duré ĩno nhisi hã Âdéré na ĩsisi hã. Duré Ti'adu, duré Ti'aduhu no, Zuwã. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra norĩ. ³⁻⁴ Duré Piripi, duré Batoromezu, duré Tome, duré wa hã Mateusi. Wa hã rob'uiprazé ubumroi'wa aré. Duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hã. Duré Tadezu, duré Sima aimawi hã. Ta hã ma tô aré dame 're hâimana, romanu norĩ zada, tirom hawi apâ te te 're satõrĩ za'ra mono da. Duré Zudasi Icarizoti, ZeZusi hã te te dama ĩhâiba nhomri da hã.

⁵ Tawamhã ZeZusi hã te te wazatõrĩ za'ra da, ma tô âne wama roti za'ra, 12 na wahâiba norĩ ma hã:

— Zudezu'õ norĩ nhipti'ai u 're anomro aba mono õ di za. Duré samaritanu norĩ nhipti'ai u 'ri nho'õmo mono bâ, 're asisisi aba mono õ di za. ⁶ Izarazéhé nhihudu norĩ u si te za 're anomro aba mo, pone'ërebâ 'madâ'â âna, siwa'ru 're ĩnomro mono ne, 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ u si. ⁷ Âne te za dama 're ĩrowahutu za'ra wa'aba mo: “Re ĩhâimana u'âsi mono, da'âma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u hã romhuture di oto.” ⁸ ĩhâzé ré norĩ hã te za duré 're ĩpese za'ra wa'aba mo. 'Re dadâ'â za'ra mono nherẽ, te za duré 're ĩdahâiwa'utu za'ra wa'aba mo. ĩ'wa're ré norĩ zama te za 're ĩpese za'ra wa'aba mo. Wa'uburé hã te za dama 're ĩsãmra za'ra wa'aba mo. Wa'âbâ âna wa tô ĩwaihu'u pe hã aima sômri za'ra wa'wa. Taha wa, wa'âbâ âna te za âne uburé dama âma 're ĩ'uwaimrami wẽ za'ra wa'aba mo. ⁹ Rob'uiprazé ĩsapotore hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za, êtẽ'ubuzi pré oru hã duré êtẽ'ubuzi'a prata zama. ¹⁰ Dama romhuri'wai ma, te za dasa hã da te tãma 're sômri za'ra, tiwi sô robaba wa. Taha wa, nimomo 're anomro aba mono wamhã, romramizé hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za. Duré ai'uzã misire ré si te za 're anomro aba mo. Aipara'uzã misire ré si te za duré 're anomro aba mo. Wedehu hã asiwazusizé hã misire te za duré asiré 're ĩ'wasari aba mo.

¹¹— Nimomo daza'rui u 're anomro aba mono wamhã, asô 're ĩtob'uzu za'ra wa'aba mono norĩ u si te za 're asisisi aba mo. Tawamhã tame te za ĩsiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'ri tede'wa siré, nimomo 're anomro aba mono zéb u hã. ¹² Danhorõwa u 're asisisi aba mono wamhã, âne te za 're ĩdazawi za'ra wa'aba mo: “Rowẽ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono.” Âne te za 're ĩdazawi za'ra wa'aba mo. ¹³ Tawamhã danhorõwa u 're aihutu aba mono wi, da te 're ai'mazasi wẽ za'ra wa'aba mono wamhã, 're ĩsawi za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za rowẽ na 're hâimana za'ra, 'ri tede'wa norĩ hã. Duré da te 're ai'mazasi wẽ za'ra wa'aba mono õ wamhã, rowẽ na 're hâimana za'ra mono õ di za, 'ri tede'wa norĩ hã. ¹⁴ Duré nimomo darob u 're aihutu aba mono wamhã, asô 're datob'uzu za'ra wa'aba mono õ wamhã, da te 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono õ wamhã, ta hawi te za 're aiwairébé aba mo. 'Re anomro aba mono zéb u, te za asisa'u aipara zapru hã 're ĩtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dapo're õ na 're danomro mono wa, 'rãwi 're dasisãmri za'ra mono da. ¹⁵ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi

'Re ìhâimana u'âsi mono, da'âma ìsipo'ozéb âma hã Sodoma âma duré Domora âma 're ìdahâimana wasété uptabi za'ra mono norĩ ma, te te ìrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za asô 're ìtob'uzu za'ra wa'aba mono ò norĩ hã te te tãma 're arob'manharĩ za'ëtê. — Æne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma.

Zezusi te te ìsatõrĩ za'ra ma, za da te tãma 're ìrob'manharĩ wasété za'ra mono zé wasu'u

Marcusi 13.9-13; Rucasi 21.12-19

¹⁶ Tawamhã Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma:

— Ma'âpé ìwapari pese za'ra wa'aba. Pone'ërebâire, robzahi wa'wa u 're ìsisisi mono ne, wa za datême asatõrĩ za'ra wa'wa. Taha wa, te za asimiza'rese 're anomro aba mo, wahi ne. Duré utu'u, marĩ ìwasédé hã te te 're ì'manharĩ za'ra mono ò ne, te za 're anomro wê wa'aba mo. ¹⁷ Taha wa, te za 're asipibui pese za'ra wa'aba mo, dawi. Áté ni'wam norĩ hã te za te te sima 're aiwê za'ra wa'wa, te te 're aiwaibui wa'aba mono da, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ u, te te 're asimroi wa'aba mono da. Tawamhã ta norĩ hã te te siwi 're aiwê'õ za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za duré ìsimirowahutuzéb âma da te 're ai'maipré'é 'wa, romhã nhorõ 'manharĩ na. ¹⁸ Duré ì'âma si 're anomro aba mono wa, te za dama ìpire norĩ u da te 're asimroi wa'wa, zudezu'õ norĩ nhib'apito norĩ u, te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te te siwi 're aiwê'õ za'ra wa'aba mono da. Taha ré, ìsõ're 're aimasa aba mono ré, te za ìwasu'uwê na tãma 're ìrowasu'u za'ra wa'aba mo, ìsib'a'uwê norĩ ma zama. ¹⁹ Tawamhã dama ìpire norĩ u, da te 're asimroi wa'aba mono wamhã, asimirosa'rata na asisõwa asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ò di za, niha tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zém na da hã. Da te aima 're ìropipa za'ra wa'aba mono zéb u, da te 're asimroi wa'aba mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te za te te aima 're sômri za'ra wa'wa, niha tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. ²⁰ Tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, asi'uihã na asimirosa'rata na tãma 're aimreme zusi aba mono ò di za. 'Re ìhâimana u'âsi mono, Tipê'êzani na te te aima 're ìwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, danhib'apito norĩ ma.

²¹ — Da te 're ìzaze za'ra mono 'ru te, te za dasisãnwãĩ uptabi nherê, da te dasima 're dahâiba nhomri za'ra, da te 're danhimroi mono da. Damama norĩ hã te za ti'ra ma, ãne te te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra, 'râwim nherê. Duré da'ra norĩ hã timama uptabi da nherê, te za sada 're hâimana za'ra, te te dama 're hâiba nhomri za'ra mono da, da te 're simroi mono da, ìna me. ²² Uburé te za da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa, ìzazei'wa 're anomro aba mono wa. Tane nherê, asiptete sina òne haré ì'âma 're anomro u'âsi aba mono wamhã, te za asina 're ì'uwaimrami za'ra wa'aba mo, asõ'reptu za'ra wa'aba zé hã. ²³ Tawamhã nimame 'ri nho'õmo âma da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, da te aima 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wamhã, ta hawi te za 're aimani za'ra wa'aba mo, 'ri nho'õmo amoi u 're anomro aba mono da. Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai 're, 'ri wa'õtõ mono bâ ìwasu'uwê na romhuri 'rãsutu za'ra wa'aba ò ré, wa za we dama ìsihãiré apâ, dasiré ìpodo hã.

²⁴⁻²⁵ — Romnhoré'wa norĩ hã te te 're romnhoré za'ra mono ré hã, pire na 're hâimana waihu'u za'ra mono ò di, tãma ìromnhoré'wa norĩ ma hã. Tane nherê, romnhoré hã te te 're 'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhã, zahadu wapsi te za tãma ìromnhoré'wa norĩ ne oto 're hâimana za'ra, aiwa. Duré te te dama 're ìromhuri za'ra mono norĩ hã te te dama 're romhuri za'ra mono ré hã, hâimana pire na 're hâimana waihu'u za'ra mono ò di, tinhib'apito norĩ nhipai u hã. Tane nherê, tipire zô te te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhã, zahadu

wapsi te za tinhib'apito ne pire na 're hâimana za'ra oto. Īruiwapari'wa norĩ hã te Bezebu na te te 're ĩnhisi za'ra, wa'uburé norĩ nhib'apito nhisi na. Āne te ta norĩ hã te te ĩ'ãma 're wasété za'ra. Taha wa, taha nhipai u te za duré te te ai'ãma 're wasété uptabi za'ra wa'wa, ĩsiré 're anomro aba mono wa.

'Re ĩhâimana u'âsi mono si, da te dasima 're ĩpipa za'ra mono zé wasu'u
Rucasi 12.2-7

²⁶ Tawamhã Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Taha wa, dama 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Uburé marĩ hã upsibi na 're ĩhâimana za'ra mono hã zahadu wapsi te za suwa nhamra ni. Duré uburé marĩ hã pi'uriwi 're ĩhâimana za'ra mono hã te za niwapsi waihu'u za'ra ni. ²⁷ Uburé pi'uriwi te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono hã te za oto sô'awi dama ãma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo. ²⁸ Dahâiba te te dawĩ 're ĩsimroi mono norĩ ma hã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za, dapê'êzani hã te te dawĩ 're simroi waihu'u mono õ nherê. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te za asima 're ĩpipa za'ra wa'aba mo. Taha ma si waihu'u pese di, dahâiba hã duré dapê'êzani zama, te te dawĩ 're ĩ'a'uprosi mono zéb da hã. ²⁹ Sire wa'â hã wa'âbâ syryre nherê, uburé Damama zadawa para õ nherê, 're si'utõrĩ mono da hã, mare di, sire norĩ hã. ³⁰ Tane duré, aséré za'rata aba zama, tãma waihu'u pese di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. Simi'madâ'â pese uptabi di. ³¹ Sire hã tãma sawi pese za'ra nherê, sire zawi nhipai u, tãma asawi uptabi za'ra wa'aba di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. — Āne ma tô wama rowasu'u za'ra Zezusi hã, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma hã.

Zezusihĩ zazei'wa na 're ĩdasiwasu'u za'ra mono zé wasu'u, ĩsazei'õ'wa na zama
Rucasi 12.8-9

³² Tawamhã Zezusi hã te duré wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Ni'wam norĩ hã ĩzazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, wa hã wa za duré ĩmama nho'a te 're awasu'u, ĩzazei'wa na, hãiwa ãma 're ĩsãmra mono nho'a. ³³ Tazahã, ni'wam norĩ hã ĩzazei'õ'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, wa hã wa za duré ĩmama nho'a te 're awasu'u, ĩzazei'õ'wa na, hãiwa ãma 're ĩsãmra mono nho'a. — Āne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Zezusihĩ ãma dasina 're ĩdasipo'o za'ra mono zé wasu'u
Rucasi 12.51-53; 14.26-27

³⁴ Tawamhã te duré ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— E ti'ai u we ĩmorĩ wa, te za ti'ab ré rowê na si dasiré 're dahâimana za'ra, simisutu. Mare di. Āne hã ĩ'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Ti'ai u we ĩmorĩ wa, rowê na si 're dahâimana za'ra mono õ di za. Te za ĩ'ãma dasima 're dasiwanhizari. Te za duré ĩ'ãma 're dasi'wapé za'ra. ³⁵ Ti'ai u we ĩmorĩ wa, te za da'ra si'aibã norĩ hã timama ãma 're sitob'ru za'ra. Da'ra sipi'õ norĩ hã te za duré tina ãma 're sitob'ru za'ra. Duré dasani'aba norĩ hã te za timaprebaba sipi'õi ãma 're sitob'ru za'ra. ³⁶ Āne te za dasisãnawãĩ uptabi nherê, dasina 're danhitob'ru uptabi za'ra, 'rãwi dasiré 're dahâimana za'ra mono nherê.

³⁷ — Ni'wam norĩ hã te te 're ĩzawi za'ra mono zém nhipai u, timama norĩ hã te te 're sawi pese za'ra mono wamhã, ĩ'ãma 're nomro waihu'u mono õ di za. Duré ni'wam norĩ hã ĩzawi nhipai u ti'ra norĩ te te 're sawi pese za'ra mono wamhã, ĩ'ãma 're nomro waihu'u mono õ di za duré. ³⁸ Wedepo'o nnonhi'rãmi hã, daza'ozéb da, da te dasisada 're ĩ'wasari mono ne, ni'wam norĩ hã da te 're simroi mono da nherê, sisawi ãna ĩzarina 're nomro mono wapsi, te za ĩ'ãma 're hâimana u'âsi za'ra. Ānei õ wamhã, ĩ'ãma 're nomro waihu'u mono

õ di za. ³⁹ Ni'wam norĩ hã si'uihã na tihâimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ãsi'utõrĩõ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ãzarina 're nomro mono da, 're sihãiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. — ãne ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

*'Re ãhãimana u'ãsi mono, za te te dama 're ã'awa'ãbã mono zé wasu'u
Marcusi 9.41*

⁴⁰ Tawamhã te duré ãne na wama rowasu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— Ni'wam norĩ hã te te 're aiwaibui wẽ wa'aba mono wamhã, ta norĩ hã ai'u'ãbã wa'aba te za te te siwi 're ãmrami wẽ. Ta norĩ hã te te siwi 're ãmrami wẽ mono wa, we ãzatõrĩ'wa zama te za duré ãsiré te te siwi 're mrami wẽ. ⁴¹ ãté ni'wa hã te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadãwa wasu'u'wa hã ãri wẽ, ãsãdãwa wasu'u'wa na te te waihu'u wa. ãne ni'wam norĩ hã te te 're 'manharĩ wẽ za'ra mono wamhã, tizãdãwa wasu'u'wa norĩ ma, za te te 're ã'awa'ãbã mono ne, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te tãma 're awa'ãbã aiwa, damrami wẽ 'wa norĩ ma hã. ãté ni'wa hã te za duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina 're ãmorĩ wẽ uptabi hã ãri wẽ, 're ãmorĩ wẽ uptabi na te te waihu'u wa. ãne ni'wam norĩ hã te te 're 'manharĩ wẽ za'ra mono wamhã, tinhimiroti 'madã'ã pese 'wa norĩ ma, za te te 're ã'awa'ãbã mono ne, te za duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te tãma 're awa'ãbã aiwa.

⁴² — ãté ni'wa hã te za ãzazei'wai ma, ã wahã hã tãma õ, te te hã'rẽne da, ãsiré ãzazei'wa norĩ ma ãwãpu ma, 're ãmorĩ na te te waihu'u wa. ãne hã ãzazei'wa norĩ hã marĩ 'rare na nherẽ, ni'wam norĩ hã te te 're pawaptob za'ra mono wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, za te te tãma 're ã'awa'ãbã mono zé hã te za te te sina 're uwaimrami za'ra. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. — ãne ma tô Zezusi hã wama rowasu'u za'ra, daro mono bã te te ãwãzatõrĩ za'ra zéb u hã.

11

Zuwã Batita hã Zezusihi u, tizãdãwa wasu'u'wa norĩ te te ãsatõrĩ za'ra zé wasu'u

Rucasi 7.18-35

¹ Tawamhã 12 na ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, ãne na te te wama roti za'ra pari wamhã, ma tô mo Zezusi hã, dama ãsãmrazém hawi, tamomo 'ri nho'õmo mono bã te te dama rowahutu mono da.

² Tawamhã Zuwã Batita, dazazéb 're sãmra ré, ma tô Cristuhu wasu'u hã wãpa, marĩ te te dama 're ã'ab'manharĩ wẽ mono zé hã. Te te wãpari wamhã, ma tô ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, Zezusi hã te te siwi 'mazãdãnhãri da. ³ ãne ma tô siwi sadãnha:

— E a hã Zuwã Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahãdu aimãwi zõ, wa za 're wãnhimipari za'ra.

⁴ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nhãri za'ra, ãne:

— Mo oto apã ai'ãba'rãe wa'aba Zuwãhã u, marĩ hã ãwãpari za'ra wa'aba zém na tãma rowasu'u za'ra wa'aba da, marĩ hã ã'madã'ã za'ra wa'aba zém na zama. ⁵ ãtob'a norĩ hã to pese za'ra wa, ma tô apã te te 're rob'madã'ã za'ra. ãmorĩõ norĩ hã te oto para na 're nomro. Duré ã'wa're ré norĩ hã ma tô 're pese za'ra. Hãiba wẽ na te oto 're nomro. Duré ãpo'reptõ norĩ hã te oto 're simipari za'ra. Duré 're ãdã'ã za'ra mono norĩ hã ma tô duré apã 're hãiwa'utu za'ra. ãwasu'uwẽ hã ma tô duré ãsibrob'õ norĩ hã te te 're wãpari za'ra. ãne na te za tãma ãrowasu'u za'ra wa'wa, Zuwãhã ma. ⁶ Ni'wam norĩ hã, wa hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadãwa para we ãmorĩ na, 'rãwi ã'ãma 're siwãwã za'ra mono õ

wamhã, ta norĩ ma si tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

⁷ Tawamhã Zuwã Batitaha siré 're ãnomro mono norĩ hã apã si'aba'rúi wamhã, ma tã Zezusi hã dama rowasu'u, Zuwã Batitaha hãimanazém na. Da'ahã na ãdasi'ubumroi mono norĩ ma, te ãne tãma rowasu'u za'ra:

— Zuwã hã a'ubuni wi 're sãmra mono ré, ma tã ãtẽme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. E tawamhã du teihi 'rãihã hã uware wa, rowa'u te te 're ãhãpã za'ra mono ne, Zuwã Batita hã roti da, sib'uware na 're hãimana mono wa, ma tã ãtẽme 're anomro aba mo. Mare di. Ta hã roti da, siptete na ma tã 're hãimana. ⁸ E uza wẽ na 're si'uza mono wa, ma tã ãtẽme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Mare di. Uza wẽ na 're si'uza mono õ di. Uza wẽ ré 're ãnomro mono norĩ hã, te danhib'apito nhorõwa ãma si 're si'ubumro, 'ri 'rãihã ãma si. ⁹ Ma'ãpé, ãma wasu'u za'ra wa'aba za. E 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wai wa, te ãtẽme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Tane tã. Õ hã uburé ãwana 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ nhipai u te pire na 're hãimana, Zuwã hã. ¹⁰ Duréhã ma tã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãne ãma rob'ui'ééré, Zuwãhã ãma, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na: “Ûzadawa wasu'u'wa, wa za aiwana satõ, te te asõ ropese mono da.” ãne duréhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na rob'ui'ééré, ãbaihã na hã. ¹¹ Tã sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Uburé ãwana 're ãnomro mono norĩ hã te te siwi ãma wabzu za'ra õ di Zuwã Batita hã, ãsimiromhuri pire na hã. Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ãda'azawi mono zéb zarina te te 're ãda'apawapto mono zé hã, hãiba ré ré, te te waihu'u õ di za, Zuwã Batita hã. Ni'wam norĩ si, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ norĩ si te za te te sina 're waihu'u za'ra, ãuirĩ na. Taha wa, ta norĩ hã te za pire na 're hãimana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã, tisiré norĩ ma, wapu na 're hãimana za'ra mono nherẽ, te za pire na 're hãimana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u, ta norĩ si ãuirĩ na te te sina 're waihu'u za'ra mono wa za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ãda'apawapto mono zé hã. ¹² Zuwã Batita hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama 're ãsadawa wasu'u mono zém na te te dama ãma ãsãna'ratazém hawim haré, te oto ni'wam norĩ hã sib'ru na 're hãimana za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã da'ãma 're sib'a'uwẽ mono tã da. Da te dasima 're wẽ za'ra mono nherẽ, te ta norĩ hã te te dawĩ 're ro'wa'rutu za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono tã da. ¹³ Zuwãhã wana ré hã, ma tã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te ãma 're rob'ui'ééré za'ra Mozésihi zama, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, za da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na hã. ¹⁴ Tawamhã ãsimirowasu'u za'ra na, 're saze za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina te za duré ãne 're ãsaze za'ra wa'aba mo, Eriasi ti'ai u za we ãmorĩ na Zuwã te te ãwasu'u na hã. ¹⁵ Asimipari pese aba wamhã, ma'ãpé ãwapari pese za'ra wa'aba.

¹⁶⁻¹⁷ — E 'wai ãma, wa za oto romnhimiré'é, ãhãna 're ãdahãimana za'ra mono norĩ ãma hã. Ai'uté norĩ ãma, wa za simiré'é. 'Ri nhi'riti wa, rowedezéb ãma si'ubumroi ré, te za ãne si'mahãrã za'ra, ai'uté norĩ hã: “Wa norĩ hã wa tã aima rowamreme za'ra wa'aba ni aré, dasina damro wa, rowamremezém na. Tane nherẽ, ãma ato za'ra wa'aba õ di. Duré da te dasina 're ti'a za'ra mono wa, rowamremezém na wa tã aré aima rowamreme za'ra wa'aba ni. Tane nherẽ, wame ai'ry'ry wa'aba õ di.” ãne te za si'mahãrã za'ra. ãne wa tã ai'uté norĩ ãma simiré'é, ãhãna 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã. ¹⁸ Duré Zuwã Batita hã te te dama 're sadawa wasu'u mono ré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'madã'ã sina ma tã sai ãna te te 're romhuri, misi bãtã na. Duré uwa 'ru 'rãĩ wa'u hã te te dame 're hãsi mono õ di. Taha wa, ma tã da te tãma 're nharĩ wasété za'ra. ãne ma tã da te tãma 're nharĩ za'ra: “Õ hã wa'uburé te te 're pibui u'ãsi.” ¹⁹ Duré

wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã wa ãto sina dasiré 're ãsa, dasazém na. Uwa 'rã wa'u ãsé hã wa duré te dame 're hãsi. Taha wa, ma tô ãne na da te ãma 're nharĩ wasété za'ra: “Ma'ãpé 'madâ'ã za'ra wa'aba. Ôhõta te aibã hã sa za'ëté na 're sai u'ãsi. Ta hã uwa 'ru 'rã wa'u ze'i'wa duré. Rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ siwadi ta hã, uburé siwa'ru 're ãdanomro mono norĩ siwadi.” ãne ma tô da te ãma 're nharĩ wasété za'ra. Ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina 're nomro mono wamhã, te za marĩ ãwē si te te 're 'manharĩ u'ãsi za'ra. ãne wa, te za ãwaihu'u pese za'ra wa'wa, tô sena 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti ãwē uptabi na hã. — ãne ma tô Zezusi hã dama rowasu'u.

²⁰ Tawamhã nima niwãmhã 'ri wa'õtõ mono bã 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã dawasété wi 're dasipizari za'ra mono õ wa, ma tô Zezusi hã siwi dawē'õ, tiwaihu'u pese na marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã tamep si te te dama 're ab'manharĩ wē u'ãsi mono nherē.

²¹ ãne te 'ri wa'õtõ ãma ma tinha Zezusi hã, 'ri wa'õtõ 're, 're ãdahãimana za'ra mono norĩ ma:

— Corazi na 'ri wa'õtõ nhisi ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, Besada na 'ri wa'õtõ nhisi ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma zama. Marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã asõ'a za'ra wa'aba, te 're ã'ab'manharĩ wē mono ne, Tiru ãma 'ri nõ'õmo ãma, duré Sido ãma 'ri nõ'õmo ãma 're ãdahãimana za'ra mono norĩ nõ'a, te dama 're ab'manharĩ mono 'wa'ãhã, duréi te aré ta norĩ hã 're sipizari za'ra, tiwasété wi. Tiwasété wi 're ãsipizari za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da, te aré 'ru'a hã ti'rã nhisiwi te te 're sa'wari za'ra. Te duré aré sa'u ãhãiro na 're si'uza za'ra. ²² Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma ãsipo'ozéb ãma hã Tiru ãma duré Sido ãma 're ãdahãimana wasété za'ra mono norĩ ma, te te ãrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za te te 're aihã za'ra za'ëté za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ²³ Duré Capana'u ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã e danhipai u aipire na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, ma tô asina 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mo. Ropipa u si, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te 're asãmra 'wa, dapē'ē 're dadã'ã u'ãsi ne 're ãdahãimana za'ra mono zéb u. Marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã asõ'a za'ra wa'aba, te dama 're ã'ab'manharĩ wē mono ne, duréihã Sodoma ãma 're ãdahãimana wasété za'ra mono norĩ hã te ãma 're pawaptob za'ra mono 'wa'ãhã, aré si'utõrĩ õ di, ta norĩ hã. Rowē na te aré 're hãimana u'ãsi za'ra. ²⁴ Niwapsi 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã da'ãma ãsipo'ozéb ãma hã Sodoma ãma 're ãdahãimana wasété za'ra mono norĩ ma, te te ãrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za te te 're aihã za'ra za'ëté za'ra wa'wa, tô sena. — ãne ma tô Zezusi hã dama waihu'u, Capana'u ãma 're ãdahãimana za'ra mono norĩ ma hã.

²⁵ Tawamhã Zezusi hã te duré Timama ma mre:

— ãmama, a hã Danhib'apito uptabi, hãwa ãma zama, ti'ai ãma zama. A hã ma tô rowaihu'u pese 'wa norĩ wi 're ã'anhito mo, roti ãwē hã te te waihu'u za'ra tõ da. Rowaihu'u prã'i 'wa na 're ãhãimana za'ra mono norĩ ma si, ma tô marĩ ãwē hã 're ã'awaihu'u mo. Taha wa, wa ai'ãma ãwata, asõpru wa. ²⁶ Tane tô, ãmama. Asima 're ã'awē mono zéb uwaibaba si, ma tô õ norĩ ma si 're ã'awaihu'u mo. — ãne Zezusi hã ma tô Timama ma mre.

²⁷ Taha wa, te duré wama nharĩ za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— ãmama ma tô ãma waihu'u, uburé 're ãhãimana mono zé hã. Ni'wam norĩ hã si'uihã na te te 're ãwaihu'u za'ra mono õ di, 're ãhãimana mono zém na hã. ãmama si ma tô ti'ra na ãwaihu'u pese, 're ãhãimana mono zém na hã. Duré dasi'uihã na ãmama, da te 're waihu'u za'ra mono õ di za. ãwétési wa tô ãmama hã waihu'u pese, 're ãhãimana mono zém na hã. Te ãsima 're ã'awē mono zéb uwaibaba si, wa za ni'wam norĩ ma si te 're awaihu'u, ta norĩ zama ãmama

hã te te waihu'u za'ra da, 're ìhâimana mono zém na hã. — Æne ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁸ Tawamhã Zezusi hã te oto uburé dama tinha, ãne:

— Marĩ ìpire, da te 're 'wasari mono wamhã, te za 're dazadâ'â wairébé. Tane te duré a norĩ wa'wa hã 're asiwasutu u'âsi za'ra wa'aba mo, dama rowahutu'wa norĩ nhimirowasu'u hã 're ì'madâ'â pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da newa. Tane nherê, asina 're uwaimrami waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. Æne hã uburé 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã ma'ãpé we ìzô 're asõpré u'âsi aba mono. We ìzô 're asõpré u'âsi aba mono wamhã, wa za te 're aipê'ê nomri za'ra wa'wa, 're asiwasutu za'ra wa'aba mono tõ da oto. ²⁹ Wa hã ìpê'ê na ìnhimizawi pese uptabi di. Atãma ìhâimanazé hã. Taha wa, ma'ãpé ì'ãma 're sasõmri za'ra wa'aba mono, ì'ãma 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. Tawapsi te za aipê ì're aima 're simi'wara 'wa. ³⁰ Marĩ ìwapure, da te 're 'wasari mono wamhã, 're ìdazadâ'â wairébé mono õ ne, te za aipê'ê wapu na 're anomro aba mo oto, ìnhimiroti zarina si.

12

*Zudezu norĩ wa'utuzé wasu'u
Marcusi 2.23-28; Rucasi 6.1-5*

¹ Tawamhã wa norĩ hã sabadu na wa tô ro'rahâri za'ra ni Zezusi norĩ hã, buru nho wa'wai baba, zudezu norĩ te, romhuri zahârizém na. Tawamhã ìsiré 're ìwanomro mono norĩ hã mráp te, wa tô aro 'rã ne hã da te 're ìzuri mono hã wa te wasima 'rãnhinarĩ tridu 'rã hã, wa te huri mono da. ² Tawamhã parisezu norĩ hã te te ãma wa'madâ'â za'ra wamhã, Zezusihi ma, te nharĩ za'ra, ãne:

— E 'madâ'â za'ra ãna, asiré 're ìnomro mono norĩ hã. Ta norĩ hã ma tô aro 'rã ne hã te te sima 'rãnhinarĩ, sabadu na wawa'utuzém na nherê. Taha wa, wahi'rata nhimiroti hã ma tô ãma upa za'ra, dawa'utuzé bâtâ na romhuri, wa te dawi 're ìsawi za'ra mono zém na roti hã.

³ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'ééré hã 're sôré za'ra wa'aba mono ã bâ, te te ìrob'manharizém na tisiré norĩ me, mra te te simroi wamhã. ⁴ 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb u, ma tô ãzé, apito Dawi hã. Sébré wamhã, ma tô 'mai'rê, ì'u'êne hã. ìsiré norĩ zama ma tô tihu, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, aré da te ìsa'ra hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô pisutu aré, da'ãma romhuri'wa norĩ si ì'u'êne hã te te 're huri mono da, sasedoti norĩ si. Tane nherê, ma tô 'mai'rêne za'ra, Dawi norĩ hã. Te te 'mai'rêne za'ra nherê, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te siwi wê'õ za'ra õ di, ta norĩ hã. ⁵ E sasedoti norĩ wasu'u zama, 're sôré za'ra wa'aba mono õ di duré, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ìrob'ui'ééré na hã. Ta hã ma tô 're ìsôré za'ra wa'aba mo, tô. Taha wa, te za oto ãma ìwaihu'u pese za'ra wa'wa. Duréihã ta norĩ hã ma tô te te 're romhuri za'ra sabadu na, dawa'utuzém na nherê, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb ãma. Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã romhuri zahârizém na romhuri hã te te dawi sawi nherê, te te 're romhuri za'ra mono wamhã, ìwasédé hã te te ãma 're sa'ra mono õ di ta norĩ ãma hã, dawa'utuzém na te te 're romhuri za'ra mono nherê.

⁶ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ìnhimiroti hã pire uptabi di, duréi roti ma hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma da'ãma romhuri'wa norĩ hâimanazém na, danhimiroti ma hã. ⁷ Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na rob'ui'ééré ìbaihá na hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na: “Asimizama hã ìma 're ìzata za'ra wa'aba mono zô, 're ìnhimipari mono õ di oto. Asimizawi pese zarina da'ãma 're aiwamri za'ra wa'aba mono da si, wa ìsima te 're aiwê za'ra wa'wa oto.” Æne hã ãma waihu'u za'ra wa'aba wamhã, aré ìwasédé hã ãma sa'ra wa'aba õ di, ìsiré 're ìnomro mono norĩ ãma

hã, marĩ ĩwasédé hã te te 'manharĩ za'ra õ wa, ã båtã na. ⁸ Wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu, dasiré ĩpoto da, ti'ai ãma. Taha wa, dama ĩpire di, romhuri zahârizém na roti hã te dama 're ĩ'apisutu mono zéb da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Aibã ĩsimizu'rã're hã Zezusi te te ĩpesezé wasu'u

Marcusi 3.1-6; Rucasi 6.6-11

⁹ Tawamhã Zezusi hã ta norĩ hawi morĩ wamhã, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u ma tô ãzé. ¹⁰ Tame te aibã hã nhamra, ĩsimizu'rã're hã. Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tô sima wẽ za'ra, duréhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ĩrob'ui'ééré na hã sabadu na romhuri zahârizém na roti hã, te te ãma upai wa, Zezusihi ãma ĩwasédé hã te te ãma hiri za'ra da. Ma tô ãne siwi ãma sadanha, Zezusi hã:

— Dawa'utuzém na dapesezé hã romhuri zahârizém na hã, e Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina. — ãne te ãma siwi sadanha.

¹¹ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— Pone'ërebã hã aima 'mai'hâimana aba wamhã, ab're 'rehã wa, aiwi 'maiwaptã'ã aba wamhã, e te aré ĩ'maiwazere 'wa, 'manho'reptui aba da hã. Te aré tô ĩ'maiwazere 'wa, romhuri zahârizém na 'maiwaptã'ã nherẽ, pone'ërebã hã. ¹² Duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã pone'ërebã te te 're azawi pese mono nherẽ, pone'ërebã zawi nhipai u, tãma dazawi uptabi di. Taha wa, sabadu na romhuri zahârizém na ni'wam norĩ hã marĩ te te dama 're 'manharĩ wẽ za'ra mono wamhã, duréhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina, te za tô te te 're 'manharĩ za'ra, te te ãma 're upa za'ra mono ãna, ta norĩ hã. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

¹³ Tawamhã ĩsimizu'rã're ma, te duré tinha, Zezusi hã:

— Ma'ãpé, asimizu wahutu.

Tawamhã ma tô tinhimizu hã wahutu, aibã hã. Te te wahutu wamhã, awa'awi ma tô tinhimizu pese apã. ĩsimizu amo ne, wẽ di oto.

¹⁴ Tawamhã te te pese pari, ma tô parisezu norĩ hã wairé, te te sima ãma roti za'ra da, Zezusihi ãma, da te dasiwi wĩrĩ da, ĩsadawa parab za'ra.

'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tãma romhuri'wa da, Zezusi te te ĩpisutuzé wasu'u

¹⁵ Tawamhã Zezusi hã ma tô sina waihu'u, parisezu norĩ te te sima ãma ĩroti za'ra zé hã te te siwi wĩrĩ da. Taha wa, ma tô ĩhawi timorĩ za'ra. ĩhawi morĩ za'ra wamhã, da'ahã na ma tô ĩsarina ai'aba'ré ni. Tawamhã daro mono bâ 're morĩ ré, ma tô uburé dahâzé ré hã da'apese, Zezusi hã. ¹⁶ Te te da'apese parimhã, ma tô duré sina da'azadawa uwati, da te dasina 're wasu'u za'ra mono tã da.

¹⁷ ãne ma tô Zezusi hã sina da'azadawa uwati, duréhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na, Iza'iza hã ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa te te ãma ĩrob'ui'ééré hã te te ãma uwaimrami da. ãne duréhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã:

¹⁸ “ãhãta te ĩpisudu ĩma romhuri'wa da, te 're ĩsawi pese mono hã. Taha ãma si wa ãma 're ĩtoi u'âsi.

Taha ma, wa za ĩpẽ'ëzani hã tãma tisõ. Tawamhã daro mono bâ te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u na te za te te dama 're rowasu'u, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã.

¹⁹ Ta hã awa'awi te te dama 're anharĩ mono õ di za. ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb da hã, mreme 'rãihã na te te dama 're rowasu'u mono õ di za, sõ'awimhã.

²⁰ Duré, buru teihi hã sihãpã na 're simasa mono wamhã, e te za da te 're si'ë. Mare di. Taré te za da te 're wahutu za'ra, wahu na apã 're simasa mono da. Tane duré, sib'uware na ĩ'ãma 're ĩnomro mono norĩ ma, te te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono õ di za, ta hã. Duré ĩro'ore hã

ro'o nhib'aware nherẽ, da te 're ĩsimroi mono õ ne, sib'aware na ĩ'ãma 're ĩnomro mono norĩ ma, te te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono õ di za duré. Ta norĩ ãma te za 're siwamri u'âsi za'ra. Tawamhã nimahã na si te za oto ĩsimipawapto wẽ zéb zarina, da te 're waihu'u za'ra, dapoto mono bâ, te 're ĩda'anho'reptui mono zém na hã, ĩsitob'ru norĩ hã te te dawi 're ro'wa'rutu u'âsi za'ra mono nherẽ, da te 're waihu'u za'ra mono tõ da, te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u hã.

²¹ Tawamhã daro mono bâ te za tõe sena sõe 're danhimipari za'ra, te te 're ĩda'anho'reptui mono zéb zõe.”

Ãne duréihã 'Re ĩhãimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã, Zezusihi ãma hã.

Bezebuhu wasu'u
Marcusi 3.20-30; Rucasi 11.14-23

²² Tawamhã Zezusihi tẽme, ma tõe aibã hã dasiwi saprõni ni, wa'uburé te te 're pibui u'âsi mono wa, ĩtob'a hã duré ĩmreme'õ hã. Tawamhã Zezusi hã ma tõe pese. Te te pese parip si, ma oto mreme watobro, apã. Te te rob'madã'ã wẽ di duré, aibã hã. ²³ Tawamhã da'ahã na ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, te dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Até õ hã apito Dawihi nhihudu, sõe 're ĩwanhimipari za'ra mono. — Ãne te dasima ãma romnomri za'ra ni.

²⁴ Tawamhã ãne na parisezu norĩ te te dawapari za'ra wamhã, ma tõe sima nharĩ za'ra, ãne, ta norĩ hã:

— Õ hã Bezebuhu zadawa para, ma tõe wa'uburé hã te te dama 're anhamra, wa'uburé norĩ nhib'apito zadawa para. Bezebu hã tiwaihu'u pe hã te te tãma 're sõmri mono õ 'wa'ãhã, aré te te dama 're anhamra waihu'u mono õ di, wa'uburé hã. — Ãne ma tõe parisezu norĩ hã Zezusihi nhimiromhuri na sima rowasu'u za'ra.

²⁵ Tawamhã te te ãma ĩrosa'rata wasété za'ra na, ma tõe sina waihu'u za'ra, Zezusi hã. Taha wa, te ãne tãma ãma romnhimiré'é za'ra:

— Danhib'apito nhib'a'uwẽ norĩ hã 'rãwim nherẽ, oto sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré 'ri nho'õmo ãma 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ hã sisada 're hãimana za'ra mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré dasisãnawã nherẽ, 'rãwi dasisada 're dahãimana za'ra mono wa, 're dasi'wapé za'ra mono wamhã, te aré 're dasi'uprosi, 'rãwim nherẽ. ²⁶ Tane duré, wa'uburé norĩ hã Satanasihĩ nhib'a'uwẽ, simisutu 're hãimana za'ra mono nherẽ, dapẽ'ẽ hawi 're wairébé mono da, te te sima 're rob'ru za'ra mono wamhã, te aré sisada 're hãimana za'ra, wa'uburé norĩ hã. Tawamhã sisada 're sipo'o za'ra mono wa, te aré wara sina 're si'utõrĩ, Satanasihĩ nhib'a'uwẽ norĩ hã. Ãne, ĩma ĩnharĩ za'ra wa'aba zéb zarina, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé te dama 're anhamra mono 'wa'ãhã, 'rãwim nherẽ, te aré tõe sisada 're simasa. Taha zarina, te aré tõe ta norĩ hã 're si'uprosi. ²⁷⁻²⁸ Ma tõe ĩma ĩnharĩ za'ra wa'wa, Bezebuhu zadawa para wa'uburé te dama 're ĩ'anhamra mono na. Asiré norĩ hã bété. E 'wa sadawa para, te bété wa'uburé norĩ hã te te dama 're sãmra, ta norĩ hã. E Bezebuhu zadawa para. Mare di. E Bezebuhu zadawa para wa'uburé te te dama 're ĩsãmra mono na, ma tõe dama 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mo. Mare di. Ãne na dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, ma tõe ãma ĩ'upa za'ra wa'wa, ĩma ĩnharĩ za'ra wa'aba zém na hã, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé te dama 're ĩ'anhamra mono na. 'Re ĩhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani zadawa parap si, wa tõe te dama 're anhamra, wa'uburé hã. Taha zarina si, te za oto ĩwaihu'u za'ra wa'wa, tõe sena 'Re ĩhãimana u'âsi mono, aĩ'ãma 're ĩsib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono zéb da, te te ãma ĩsãna'rata na hã.

29 — Ni'wa hã aibã Ìsiptete nhorõwa u sébré wamhã, te te sima pawasisi õ ré, Ìsimarĩ hã te te tiwi ubumroi waihu'u õ di za, aibã Ìsiptete wi hã. Te te sima pawasisi wapsi, te za Ìsimarĩ hã tiwi ubumro oto, 'ri 're tãma Ìromnhimi'wara hã.

30 — Ni'wam norĩ hã Ìwẽ'wa 're nomro mono õ wamhã, ta norĩ hã te Ìzada 're hãimana za'ra. Duré ni'wam norĩ hã 'Re Ìhãimana u'âsi mono u, te 're Ìda'anhimroi mono ne, te te 're danhimroi mono õ wamhã, ta norĩ hã te 'Re Ìhãimana u'âsi mono nhiti, te te 're dazatõrĩ za'ra. 31 Taha wa, wa za duré ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Dawasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra mono nherẽ, duré 'Re Ìhãimana u'âsi mono ãma da te 're wasété za'ra mono nherẽ, dawasété na tãma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhã, tãma waihu'u pese di, dawasédé hã te te dama 're Ì'apari mono zéb da hã, te te oto da'ãma 're ab'madã'ã tã mono da. Tane nherẽ, 'Re Ìhãimana u'âsi mono pẽ'ëzani ãma, da te 're wasété za'ra mono wamhã, taha na dawasédé hã te te dama 're apari mono õ di za oto. Te za te te da'ãma 're ab'madã'ã u'âsi, 'Re Ìhãimana u'âsi mono hã. 32 Duré ni'wam norĩ hã dasiré Ìpoto ãma te te Ì'ãma 're wasété za'ra mono wamhã, oto tiwasété na 'Re Ìhãimana u'âsi mono ma, 're siwasu'u za'ra mono wamhã, tãma waihu'u pese di, ãne hã Ìwasédé hã te te tãma 're pari za'ra mono da, te te oto ãma 're 'madã'ã tã za'ra mono da. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã 'Re Ìhãimana u'âsi mono pẽ'ëzani ãma te te 're wasété za'ra mono wamhã, te za õhõ na Ìwasédé hã te te ãma 're 'madã'ã u'âsi za'ra, 'Re Ìhãimana u'âsi mono hã. — Ìne na ma tã tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Rowede Ìwẽ wasu'u, rowede Ìwasété wasu'u me

Rucasi 6.43-45

33 Tawamhã Zezusi hã ma tã duré tãma romnhimiré'é za'ra, rowede Ìwẽ na. Rowede Ìwasété na ma tã duré tãma romnhimiré'é za'ra, parisezu norĩ ãma. Ìne te tãma ãma romnhimiré'é za'ra, parisezu norĩ ma:

— Rowede hã wẽ wamhã, te za 're 'rã wẽ u'âsi za'ra. Rowede hã wasété wamhã, te za duré 're 'rã wasété u'âsi za'ra. Rowede, 're Ì'rã za'ra mono zéb zarina te za ãma waihu'u za'ra ni, rowede Ìwẽ na, duré rowede Ìwasété na hã. 34 A norĩ wa'wa hã te wahi ne 're anomro aba mo. Dapẽ'ë 're, da te 're Ìrosa'rata za'ra mono zéb zarina te za 're damreme zusi. Taha wa, aiwasété na 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, marĩ Ìwẽ na 're aimreme zusi waihu'u aba mono õ di. Aipẽ'ë 're, 're Ìrosa'rata wasété za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te marĩ Ìwasété na si 're aimreme zusi aba mo, a norĩ wa'wa hã. 35 Ni'wa hã 're morĩ wẽ wamhã, tipẽ'ë 're tinhimirosa'rata wẽ hawim na te za 're mreme wẽ u'âsi. Duré ni'wa hã 're morĩ wasété wamhã, tinhimirosa'rata wasété hawim na te za duré 're mreme wasété u'âsi.

36 — Tã sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re Ìhãimana u'âsi mono, za da'ãma Ìsipo'ozéb ãma hã dahãiba mono bã te za tãma tasiwasu'u za'ra ni, rosa'rata ãna marĩ Ìwasété na te te dama 're Ìnharĩ za'ra mono zém na hã. 37 Taha wa, ti'ab ré uburé marĩ na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina, te za 'Re Ìhãimana u'âsi mono hã aima rowairébé za'ra wa'wa, za da'ãma Ìsipo'ozéb ãma hã. Ti'ab ré, marĩ Ìwẽ na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina si, te za aiwêsãmri za'ra wa'wa. Duré, marĩ Ìwasété na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina si, te za siwi aiwẽ'õ za'ra wa'wa, 'Re Ìhãimana u'âsi mono hã. — Ìne ma tã Zezusi hã tãma waihu'u sirõmo za'ra, parisezu norĩ ma.

Zonahã wasu'u, apito Saromahã wasu'u me

Marcusi 8.11-12; Rucasi 11.29-32

38 Tawamhã parisezu norĩ hã, 'Re Ìhãimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ me, ma tã Zezusihi ma, nharĩ za'ra, ãne:

— Rowahutu'wa, wa wasima wẽ za'ra ni, marĩ dama Ì'manharĩ waihu'u'õ hã aiwaihu'u pese na wanho'a 'manharĩ da, wa te 'madã'ã za'ra da, 'Re Ìhãimana

u'âsi mono zadawa para dama 're ï'ab'manharĩ mono na, sena na wa te âma aiwaihu'u za'ra da. — Æne te Zezusihi wi waptẽrẽ za'ra, ta norĩ hã.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Nimosi aipoto té wa'aba mono hã, ï'aihãimana wasété za'ra wa'wa. 'Re ïhãimana u'âsi mono zô 're asimipari za'ra wa'aba mono zahã, ma tô ïwi ïwaptẽrẽ za'ra wa'wa, marĩ dama ï'manharĩ waihu'u'õ hã te 'manharĩ da, asõ'a za'ra wa'aba, 'Re ïhãimana u'âsi mono zadawa para, te dama 're ï'ab'manharĩ mono na sena na ïwaihu'u za'ra wa'aba da. Tane nherẽ, te 'manharĩ õ di za, ãhãna. Æne si wa za a'â aima waihu'u za'ra wa'wa. Duréihã Zona hã 'Re ïhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã si'ubdatõ ma tô bâdã hã âma ai'utõ, tebe ïsa'ëtẽ di'i 're, hãimana ré hã. Taha parimhã, ma tô 'Re ïhãimana u'âsi mono hã sô'reptu. Â zãda'rẽ u ma tô ïré 'rãiwatobro, rob u, tebe hã, Zonahã ré. Tane duré, wa hã dasiré ïpodo hã si'ubdatõ bâdã hã te za ï'ãma ai'utõ, ïdã'ã wa, ab're 're ïnomro ré hã. Taha parip si, wa za duré hãiwa'udu, apã. Æne wapsi, te za ïwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ïhãimana u'âsi mono hawi we ïmorĩ na sena na oto ïwaihu'u za'ra wa'aba da. ⁴¹ Niwamhã 'Re ïhãimana u'âsi mono, za da'ãma ïsipo'ozéb ãma hã, duréihã Niniwé na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ïdasi'ubumroi mono norĩ hã te za asada tihãimana za'ra wa'wa, aiwasédé hã te te ai'ãma hiri za'ra wa'aba da, 'Re ïhãimana u'âsi mono nho'a. E marĩ wa. Duréihã Zona hã 'Re ïhãimana u'âsi mono te te tãma 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, ma tô te te 're wapari za'ra. Taha wa, ma tô ta norĩ hã tiwasété wi 're sipizari za'ra. Zonahã nhimiroti hã pire nherẽ, ïsipai u ïnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ïzaze za'ra wa'aba õ di, 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina we atẽme ïmorĩ aba na hã. Taha wa, te za tô ï'uwaibaba aiwasédé hã ai'ãma sa'ra wa'wa, Niniwé ãma 're ïdasi'ubumroi mono norĩ hã. ⁴² Niwamhã 'Re ïhãimana u'âsi mono, za da'ãma ïsipo'ozéb ãma hã, duréihã danhib'apito sipi'õ hã Saba na romnhisi ãma te te 're ïda'ab'madã'ã mono hã te za duré asada tihãimana 'wa, aiwasédé hã te te ai'ãma hiri za'ra wa'aba da, 'Re ïhãimana u'âsi mono nho'a. E marĩ wa. Ta hã duréihã romhã uptabi nherẽ, ma tô wi, apito Saromahã u, ïsimiroti hã te te wapari da, ïsimiroti hã dahãimanazém na rowaihu'u na hã wẽ uptabi wa. Taha nhimiroti hã pire nherẽ, ïsipai u ïnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherẽ, ïnhimiroti hã aima wapari ze za'ra wa'aba õ di. Taha wa, te za tô ï'uwaibaba aiwasédé hã ai'ãma hiri za'ra wa'wa, danhib'apito sipi'õ hã.

*Wa'uburé norĩ, da'ãma 're ïsõrõwa za'ra mono zé wasu'u
Rucasi 11.24-26*

⁴³⁻⁴⁴ — Æne wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Áté wa'uburé hã te za aibã hawi 'maiwatobro. Watobro wamhã, a'ubuni wi te za 're mo, rob'rẽ na. Tawamhã dazõ 're rĩtĩ baba mono wa, nimomo wa'utu õ wa, te za sima tinha: “Ïnhorõwa 'rata u, wa za apã mo, ãma 're ïnhorõwa u'âsi mono da oto, ïpẽ'ẽ 'remhã.” Æne te za sima tinha. Tawamhã apã te za oto mo, aibã u, ïpẽ'ẽ 're apã sébré da. Tawamhã ïhawi watobro haré, te aré hãiba baba na 're hãimana, 'ri hã baba na 're simasa mono wa, 'ri 're wa'wa su'u na 're ïsimasa mono ne, duré 'ri paramhã robza'ra wẽ u'âsi 're ïromnhimi'wara mono ne. Taha wa, wa'uburé ma, wẽ di, aibã hã apã ãma 're ïsõrõwa mono da hã. ⁴⁵ Tawamhã tisiré norĩ zô te za mo wa'uburé hã, si'u ãma 're sõrõwa za'ra mono da. Tawamhã te za ïtẽme ãwisi za'ra, 7 na ïhãiba za'ra hã ïsipai u ïwasété uptabi za'ra hã. Tawamhã siré te za tô ãma 're sõrõwa za'ra, aibã ãma. Aibã ma, tãma rowẽ prã ti aré, wa'uburé misi, ãma 're sõrõwa mono ré hã, ïpẽ'ẽ 'remhã. Ahã na oto ïwa 're hãimana za'ra mono wa, tãma rowẽ õ uptabi di oto. Tane duré, a norĩ wa'wa hã aima 're rowẽ prã za'ra wa'aba mono di aré. Tane nherẽ, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono newa, zahadu ïzazei ãna 're

aihâimana wasété u'âsi za'ra wa'aba mono wa, aima 're rowē ō uptabi za'ra wa'aba mono di za oto. — Āne ma tō Zezusi hā tãma waihu'u za'ra, parisezu norī ma, rowahutu'wa norī ma zama.

Zezusihi na wasu'u, ĩno norī wasu'u me

Marcusi 3.31-35; Rucasi 8.19-21

⁴⁶ Tawamhã Zezusi hã te te dama rowasu'u ré, ma tō ĩno norī hã ĩtēme aihutu, tina me. Tawamhã rowi simasa wamhã, ma tō da'maipo're pu'u za'ra, Zezusihi ma, da te 'mairowasu'u da, ĩtēme watobro za'ra da, rob u.

⁴⁷ Tawamhã Zezusihi ma, ma tō 'mairowasu'u ni, āne:

— Ano norī hã te rowi asô aimasa, ana me. Te sima aiwē za'ra, marī na te te aima rowasu'u za'ra da.

⁴⁸ Tawamhã Zezusi hã ma uburé dama waihu'u, āne:

— E 'wa hã ĩna. E 'wam norī hã ĩno norī. — Āne hã ma dama waihu'u, Zezusi hã.

⁴⁹⁻⁵⁰ Tawamhã tinhiptōmo na ĩsiré 're ĩwanomro mono norī hã te te wawasu'u za'ra sina, te duré dama tinha:

— Āhãta, ĩna. Āhãta ĩno norī. Āhãta ĩhidiba norī. Ni'wam norī hã ĩmama, hãiwa āma 're ĩsãmra mono hã te te sima 're ĩwē za'ra mono zéb zarina, te te tãma āma 're ĩ'uwaimrami za'ra mono norī si, ta norī hã ĩno, duré ĩhidiba, duré ĩna. — Āne ma tō Zezusi hã dama siwaihu'u, (da te waihu'u za'ra dai ō nherē).

13

Amnho potozé wasu'u

Marcusi 4.1-9; Rucasi 8.4-8

¹ Tawamhã tō taha bātã na ma tō Zezusi hã watobro 'ri hawi, ĩsō'ui u morī da. Tame ma tō nhamra, ĩsō'u zaihã na, te te dama rowahutu da. ² Tawamhã da'ahã uptabi na ma tō ĩtēme dasito, da te wapari za'ra da. Da'ahã uptabi na da te dasiwi uirī wa, ma tō uba're wa dawī āzé, Zezusi hã. Uba're wa, te oto nhamra. Tawamhã ĩsō'u zaihã na te ĩ'rata aimasam ni. ³ Taha wa, te Zezusi hã tinhimiro mnhimiré'é na dama rowahutu, āne:

— Aibã hã te buru u mo, ti'ai hãibãdã wa, amnho hã te te anhamra mono da, poto mono da.

⁴ Tawamhã, amnho hã te te anhamra mono wamhã, nima norī hã bãdãdi zababa ma rere'e. Tawamhã sire hã ma te te uprosi uburé, poto mono ō ré.

⁵ Ĕtē nhisiwi ma duré nima norī hã rere'e. Ti'ai baiháire di, Ĕtē nhisiwimhã. Ti'ai baiháire wa, ma tō 'wanhipré su'u, amnho hã. ⁶ Tawamhã bãdã hã oto 'rãiwatobro wamhã, rowa'ro wa, ma ro'wanhipré hã ti'wanhipré 'ré za'ra, ĩsari hã te te rowa'rei mono ō wa. ⁷ Nima norī hã ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhã siré ma tō 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhã, ma te te ubu, wab'ru hã. Taha wa, 'rãi mono ō di, ta norī hã. ⁸ Ti'ai wē wa, ma duré nima norī hã rere'e. Tawamhã, oto 'wanhipré 'rãihã mono wamhã, ma tō ti'rã za'ra. 'Rãi mono wamhã, nima niwĩmhã 'rãi ahã prã ti, amnho hã. Duré nima niwĩmhã 'rãi ahã di. Duré nima niwĩmhã 'rãi pese uptabi di. — Āne na ma tō Zezusi hã dama āma romnhimiré'é.

⁹ Tawamhã āne na ma tō duré dama āma 'rãsutu, tinhimiro ti na:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ĩwapari pese za'ra wa'aba, ĩnhimiro wasu'u na hã waihu'u za'ra wa'aba da. — Āne ma tō dama waihu'u, da te waihu'u za'ra da.

Romnhimiré'é na si, Zezusi te te dama 're ĩrowahutu mono zé wasu'u

Marcusi 4.10-12; Rucasi 8.9-10

¹⁰ Tawamhã wa norī hã ĩsiré 're ĩwanomro mono norī hã wa tō Zezusihi u ubumro ni. Tawamhã āne, wa oto wasiwi sadanharī ni:

— E marĩ wa, te romnhimiré'é na si dama 're ĩrowahutu mo. — Āne, wa wasiwi sadanharĩ za'ra ni, wa norĩ zama, wa te waihu'u za'ra õ wa.

¹¹ Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharĩ za'ra, āne:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã a norĩ wa'aba ma si, ma tô aima waihu'u za'ra wa'wa, dama ĩwaihu'u'õ hã, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na hã, sô'awi te te dama waihu'u õ nherẽ. ¹² Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimirowaihu hã te te 're 'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhã, taha zarina te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã sa'êtẽ na tãma ãma 're sôprub za'ra, te te aré ãma 're ĩrowaihu'u za'ra mono zém nhipai u, te te waihu'u pese za'ra da oto. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ĩsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari za'ra mono õ wamhã, ta norĩ wi te za tinhimirowaihu hã tãma waihu'u pese za'ra õ nherẽ, te te tiwi 're awaibu 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, te te aré ãma 're ĩwaihu'u za'ra mono zé hã. ¹³ ĩnhimiromhuri hã datõmo na da te 're 'madâ'â za'ra mono nherẽ, te taré da te 're 'madâ'â za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna. Duré ĩnhimiroti hã dapo're na da te 're wapari za'ra mono nherẽ, te taré da te 're wapari za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna. Taha wa, wa romnhimiré'é na si te dama 're rowasu'u. ¹⁴ Duréihã Iza'iza hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô da'ãma rob'ui'ééré, za da'ãma 're ĩromhâimana mono zém na hã. Taha wa, āhãna ma tô da'ãma uwaimra. Āne duréihã ĩsimi'ui'ééré hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na hã:

“ĩnhimiroti hã dapo're na da te 're wapari u'âsi za'ra mono nherẽ, taré te za da te 're wapari za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna. Duré ĩnhimiromhuri hã datõmo na da te 're 'madâ'â u'âsi za'ra mono nherẽ, taré te za da te 're 'madâ'â za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna.

¹⁵ E marĩ wa. Dapẽ'ẽ 're, da te 're ĩrosa'rata za'ra mono zé hã sitom haré te za ĩré 're dahâimana u'âsi za'ra, da te ĩ'ãma 're rosa'rata wẽ za'ra mono õ wa. Dapo're nhitom haré, te za duré 're dahâimana za'ra, ĩnhimiroti hã da te 're wapari ze za'ra mono õ wa. Duré datõmo sitom haré te za 're dahâimana za'ra, ĩnhimiromhuri hã dama 'madâ'â zeĩ õ wa.

Ānei õ 'wa'ãhã, te aré ĩnhimiromhuri hã da te 're 'madâ'â ze za'ra, datõmo na. Te aré duré da te 're wapari ze za'ra, ĩnhimiroti hã. Te aré duré da te 're ĩwaihu'u pese za'ra, dapẽ'ẽ 're, da te ĩ'ãma 're rosa'rata wẽ za'ra mono wa. Taha zarina si, te aré duré ĩtẽme 're dasipizari za'ra, dawasété wi hã. Tawamhã dahâzé wa, da te 're ĩdapese za'ra mono ne, wa aré dawasédé hã te dama 're apari, te da'ãma 're ab'madâ'â tõi mono da oto.”

Āne duréihã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã.

¹⁶⁻¹⁷ Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, te oto nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— A norĩ wa'wa hã ĩnhimiromhuri, atõmo na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, ma tô ĩ'ãma ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa. Duré ĩnhimiroti hã aipo're na 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, ma tô duré ĩ'ãma ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa. Taha wa, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di, a norĩ wa'aba ma si. Tô sena wa āne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã duré ĩsimiroti 'madâ'â pese 'wa norĩ hã te aré te te sima 're wẽ uptabi za'ra, ĩnhimiromhuri na 're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mono zé hã te te 're 'madâ'â za'ra mono da. Ma tô duré aré te te sima 're wẽ za'ra, ĩnhimiroti na 're ĩwapari za'ra wa'aba mono zé hã te te 're wapari za'ra mono da. Taha wa, a norĩ wa'aba ma si, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. — Āne hã ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Amho potozém na ĩsimiré'ézé hã, Zezusi hã sô'awi te te dama ĩwaihu'uzé wasu'u

Marcusi 4.13-20; Rucasi 8.11-15

18 Tawamhã Zezusi hã ma tô duré wama waihu'u za'ra:

— Ma'ãpé, ïwapari pese za'ra wa'aba. Áhãna wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa, amnho potozém na te ãma ïsimiré'ézé hã waihu'u za'ra wa'aba da. 19 Amnho hã aibã te te ï'anhamra mono hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u. Ni'wam norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã, tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherẽ, te te ãma 're rosa'rata ze za'ra mono õ wamhã, te te ãma waihu'u pese za'ra õ di za. Ta norĩ hã amnho hã bádãdi zababa ïrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. Amnho hã sire te te ï'uprosi mono ne, te za ïwasété uptabi hã ïtême 're simasisi za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na taré te te 're ïwapari za'ra mono hã te te tiwi 're awaibui mono da, Wa'uburé hã. 20 Duré ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã êtê nhisiwi, ti'ai baihãire wa ïrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, amnho hã ti'ai baihãire wa ïpoto su'u mono ne, te ta norĩ hã awa'awi te te ãma 're saze za'ra, to sina. 21 Tane nherẽ, ïsadawa wasu'u hã te te 're saze za'ra mono wa, da te tãma 're ïrob'manharĩ wasété za'ra mono zéb zarina, te te 're robzépata za'ra mono wamhã, te za sazei utõrĩ za'ra. Amnho hã ti'ai baihãire wa, ïrere'e mono hã sari õ wa, ï'wanhipré 'ré mono ne, te za romhutu na sazei utõrĩ za'ra, ta norĩ hã. 22 Duré ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã wab'ru wazari ïrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. Wab'ru hã ro'wanhipré siré 'wanhipré mono wa, te te oto ubu mono wa, ï'rã za'ra õ ne, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherẽ, ïwẽ hã te te 're 'manharĩ za'ra mono õ di za, ta norĩ hã. Tihâimanazém na si te za sina 're hâtã'ã u'âsi za'ra. Duré danhibro pe hã wẽ uptabi newa te za taha zô si te te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra. Taha wa, amnho 'wanhipré hã ï'rã za'ra õ ne, 're nomro wẽ mono õ di za, ta norĩ hã. 23 Duré ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã ti'ai wẽ wa ïrere'e mono ne, te za 're hâimana za'ra. Ta norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za te te sima 're wẽ uptabi za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono da. Tawamhã, rowede ï'rã pese uptabi ne, te za wẽ u'âsi 're hâimana za'ra, ta norĩ hã. — Áne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, te te da'ãma ïromnhimiré'ézé hã.

Wab'ru hã rob're ïwẽ wazari, ïpoto mono zé wasu'u

24 Tawamhã Zezusi hã ma tô duré wama ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwẽ mono zém na, wa za oto aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã tiburu na ma tô amnho potozé ïwẽ hã te te a're, amnho hã tãma 'rã da. 25 Tawamhã nimahã na barana danhotõ mono ré, ïsitob'ru hã ma tô ïburu u mo. Wab'ru hã ma tô te te a're, amnho ïwẽ wazari. Te te a're mono pari, ma tô apã mo. 26 Tawamhã rob're hã ma tô prédu. Taha wa, ma tô 'rã. 'Rã mono wamhã, dama 'madã'ã pibu pese di oto, wab'ru hã ïwazari ïpoto mono na hã. 27 Tawamhã buru tede'wai ma, romhuri'wa norĩ hã ma tô ïtême aihutu. ïtême sihutu wamhã, ãne te tãma rowasu'u za'ra: “Apito, oro amnho hã ïwẽ si aiburu na a're mono za, ma wab'ru hã ïsiré 'wanhipré.” Áne te ãma siwi sadanha, buru tede'wa hã.

28 — Tawamhã buru tede'wa hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne: “Ni'wa hã ï'ruiwapari'wa, ma tô ãne ïma 'manha.”

Tawamhã tãma ïromhuri'wa norĩ hã te siwi sadanha, ãne: “E ãne hã aima wẽ di, wab'ru hã uburé wa te ïsanoi mono da hã, tãma ropese da.”

29 — Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra: “Tô'ã. Rob're hã ï'rã ré hã ïsu sano za'ra wa'aba tã da, taha wa, sano za'ra wa'aba õ di za a'ã, wab'ru hã.

30 A'ã simisutu siré prédu mono, roptehãri na da te 're ïsãna'rata mono zéb u hã. Tawapsi wa za oto roptehãri na romhuri'wa norĩ ma 'ru za'ra, wab'ru uimrehẽne te te siwi sanõi mono da, te te duré wasisi mono da, unhamã

u te te siwi sãmra da, si'unhama da. Taha parip si, te za oto tehâri za'ra, amnho za'razéb u te te siwi sa'ra da, ãma.” — Æne na ma tô Zezusi hã ãma romnhimiré'é, 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na hã, ãne hã sô'awib õ nherẽ.

Motada nhamare wasu'u
Marcusi 4.30-32; Rucasi 13.18-19

³¹ Tawamhã romnhimiré'é na ma tô duré wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na, wa za duré aima ãma simiré'é za'ra wa'wa, motada nhamare na, aibã tiburu na te te ã'a're hã. ³² Motada nhamare hã uburé romnhamare norĩ ma syryre nherẽ, oto prédu mono wamhã, uburé romnhamare, da te 're ãzuri mono hã te za te te 're sipai pese za'ra. Papo za'ëtẽ wamhã, ãsu 'rowi te za si norĩ hã te te sima 're sasi za'ra. — Æne na ma tô duré Zezusi hã wama ãma romnhimiré'é za'ra.

Ã'u'ëtẽ wapuzé wasu'u
Rucasi 13.20-21

³³ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré ãne na wama ãma romnhimiré'é za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Pí'õ hã te za ã'u'ëtẽ wapuzé hã syry na sa'wa, aro 'rã ne zu pese wazari, tridu 'rã zu pese wazari. Aro 'rã ne zub'a si, sa'ëtẽ uptabi di. Tawamhã te te wazari pese wamhã, te za tidupto, ã'u'êne hã. Sa'ëtẽ uptabi di za oto. Æne duré, 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã. — Æne na ma tô duré Zezusi hã ãma romnhimiré'é.

³⁴ Marĩ na te te dama ãma 're romnhimiré'é mono nherẽ, te te dama ãma 're arowasu'u mono õ di, Zezusi hã. Romnhimiré'é na si ma tô te te dama 're rowasu'u. ³⁵ Duréihã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ãma ãrob'ui'érézéb zarina te te sina uwaimrami da, ma tô romnhimiré'é na si te te dama 're rowasu'u, Zezusi hã. Æne duréihã ãma ãrob'ui'éré siro hã:

“Te dama 're rowasu'u mono wamhã, wa za te dama ãma 're aromnhimiré'é. Wa za duré te dama 're awaihu'u, ropoto na'rata hawimhã dama ãwaihu'u'õ hã.”

Æne duréihã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ãma ãrob'ui'éré siro hã.

Wab'ru na ãsimiré'ézé hã, Zezusi hã sô'awi te te dama ãwaihu'uzé wasu'u

³⁶ Tawamhã Zezusi hã ma tô dawí mo. Dawí morĩ wamhã, ma tô 'ri para u ãzé. Tawamhã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô 'rãwi ãtẽme ubumro ni, wa te wasiwi sadanharĩ da, ãne:

— Ma'ãpé wama waihu'u za'ra na. E marĩ na ma tô wab'ru na hã ãma ãromnhimiré. E marĩ te wasu'u.

³⁷ Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharĩ za'ra, ãne:

— Aibã hã tiburu na amnho ãwẽ te te ã'a're mono hã, wa hã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa para dasiré ãpodo hã, te ãwasu'u. ³⁸ Duré aibã buru hã, daro mono bã ti'ai wa, 're ãdahâimana za'ra mono hã te dawasu'u. Duré amnho ãwẽ hã uburé 'Re ãhâimana u'âsi mono, ãma 're ãsib'a'uwẽ za'ra mono norĩ, te wasu'u. Duré wab'ru hã ãwasété uptabi nhib'a'uwẽ norĩ, te wasu'u, Wa'uburé nhib'a'uwẽ norĩ hã. ³⁹ Duré buru tede'wa nhitob'ru hã wab'ru hã ãburu na te te tiwi ãazuri mono hã wa'uburé norĩ nhib'apito te wasu'u, tô õ hã. Duré da te 're ãroptehãri za'ra mono zé hã rob'rãsutuzéb ãma za da'ãma ãsipo'ozé, te wasu'u. Duré buru nho ubumroi'wa norĩ hã hãiwa ãma 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norĩ, te wasu'u. ⁴⁰ Wab'ru hã da te 're sano za'ra mono wa, unhama u da te 're ãsãmra mono ne, te za dama tiromhãiba, rob'rãsutuzéb ãma hã. ⁴¹ Wa hã dasiré ãpodo hã hãiwa ãma ãma romhuri'wa norĩ hã wa za

we satõrĩ za'ra ti'ai u, marĩ ãwasédé hã da te 're ãmanharĩ u'âsi za'ra mono norĩ hã te te da'ubumro za'ra da, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhĩb'a'uwẽ norĩ nhiti. Dawasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra mono da, te te dama 're ãroti za'ra mono norĩ zama te za ubumro za'ra, hãĩwa ãma ãma romhuri'wa norĩ hã. Wab'ru hã da te 're ãsano za'ra mono ne, te za da'ubumro za'ra, õne haré. ⁴² Taha parimhã te za unhamra ro'o za'ëtẽ u danhamra, ropipa u. Tame te za 're da'ry'ry u'âsi. Te za duré 're da'wasitete u'âsi za'ra, da te oto 're robzépata za'ëtẽ za'ra mono wa. ⁴³ Tawamhã 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ãmadã'ã pese za'ra mono norĩ si, te za pire na dama 're hãimana za'ra. Bãdã hã daro mono bã te te dama 're rob'uiwẽ za'ra mono wa, uburé da te 're ãmadã'ã za'ra mono ne, te za uburé da te 're waihu'u za'ra, pire na oto dama 're ãhãimana za'ra mono na, Wamama za oto da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb ãma hã.

Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ãwapari pese za'ra wa'aba, ãnhimiroti na hã. — ãne ma tô Zezusi hã wama rowasu'u za'ra.

Ëtẽ'ubuzi wasu'u

⁴⁴ Tawamhã ãne te duré wama rowasu'u za'ra:

— 'Re ãhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na, wa za duré aima ãma romnhimire'é za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã daburu na te te romhuri ré, ma tô ëtẽ'ubuzi ãwa'ãbã za'ëtẽ uptabi hã 'masã, ti'ai 'rowi ni'wa hã te te aré dawĩ ãsuwa hã. Te te sãmri wamhã, ma tô apã dawĩ suwa tame, da te sãmri tõ da. Tawamhã toi uptabi wa, ma tô uburé tinhibro hã dama wede, buru hã tô õ hã te te dawĩ uipra da, ëtẽ'ubuzi, ãwa ãnomro hã te te sima ãri da. ãne 'Re ãhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã.

Ëtẽwaipo wasu'u

⁴⁵ — ãne duré, 'Re ãhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã. Aibã hã ma tô sima wẽ, dasima danhipesezé hã ëtẽwaipo ãwa'ãbã za'ene hã te te dawĩ 'manhopëtẽ wa, te te sima uipra da, dama ã'madã'ã ze hã. ⁴⁶ Tawamhã ëtẽwaipo ãwa'ãbã za'ëtẽ uptabi hã te te 'masãmri wamhã, uburé tinhibro hã ma tô dama wede, ëtẽwaipo hã te te sima uipra da. ãne 'Re ãhãimana u'âsi mono hã da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã. — ãne ma tô Zezusi hã wama rowasu'u za'ra, ãsire 're ãwanomro mono norĩ ma, wa te waihu'u za'ra da, sõ'awib õ nherẽ.

Tepe mramizé wasu'u

⁴⁷⁻⁴⁸ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré ãne na wama rowasu'u za'ra, tinhimirotnhimire'é na:

— ãne hã duré, 'Re ãhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã. Tepe mrami'wa norĩ hã ma tô abazipara hã sõ siwi time, ãsõ'ui wa. Te te siwi meĩ wamhã, ahã na ma tô siwi ãma 'mai'ãri za'ra, ãpoto mono bã, tebe hã. Tawamhã tebe hã ahã uptabi wamhã, ma tô abazipara hã siwi tisa, ã zãda'ré u. Tame ma tô oto tebe hã ãwẽ si siwi waibu, si'õtõ 're, te te 'manherẽ za'ra da. Tebe siwamnarĩ norĩ hã da te 're ãhuri mono õ hã ma tô taré siwi sãmra. ⁴⁹ Tane te za dama tiromhãiba, rob'rãsutuzéb ãma hã. Hãĩwa ãma romhuri'wa norĩ hã te za we dazõ ai'aba'ré ti'ai u, dawasété na 're ãdahãimana u'âsi mono norĩ si te te da'ubumro za'ra da, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ãmadã'ã pese za'ra mono norĩ nhiti, te te dazani za'ra da oto. ⁵⁰ Tawamhã unhamra ro'o za'ëtẽ u te za oto danhamra, ropipa u. Tame te za 're da'ry'ry u'âsi. Te za duré 're da'wasitete u'âsi za'ra, da te 're robzépata za'ëtẽ za'ra mono wa. — ãne Zezusi hã te te wama ãma ãromnhimire'é za'ra zé wasu'u hã.

Marĩ ãté hã da te dasima 're ãsõmri za'ra mono zé wasu'u

⁵¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô wazãdãnarĩ za'ra, ãsire 're ãwanomro mono norĩ hã:

— E ma tô asiwi ïwaihu'u 'wa, uburé te aima âma ïromnhimiré'é za'ra wa'aba zé hã.

Tawamhã asa wa tãma nharĩ za'ra ni:

— Ìhe. Wa tô waihu'u za'ra ni.

⁵² Tawamhã âne te duré wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— Wa za duré aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, âne. Até 'ri tede'wa te za marĩ ïwē hã te te 're azani, 'ri 're wa'wa 're ïromnhimi'wara mono zém hawi, te te dama 're anhomri mono da. E tawamhã marĩ ï'ratare si te za te te dama 're azani. Mare di. Marĩ ïtéb zama te za duré te te dama 're azani, te te dama 're anhomri mono da. Tane duré, ni'wam norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u pese 'wa norĩ hã da'âma 're ïsib'a'uwē mono zé wasu'u te te waihu'u pese za'ra wamhã, ta norĩ hã te za ïsimiroti ïtéb zama te te dama 're waihu'u za'ra, ïsimiroti 'rata me. — Âne ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã, ïprédubzéb âma da te dasiwi ïwē'ôzé wasu'u

Marcusi 6.1-6; Rucasi 4.16-30

⁵³⁻⁵⁶ Tawamhã Zezusi hã marĩ nhimiré'é na te te dama arowasu'u pari, ma tô mo, aré 're ïhâimana mono zéb u. Tamomo wisi wamhã, te oto dama rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzéb âma. Tawamhã ïsimiroti hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. Te duré dasima âma nharĩ za'ra ni, âne:

— Ô hã wede'é na romhuri'wai 'ra. Ìna nhisi hã, Mariza na ïsisi hã. Duré ïno norĩ nhisi hã Ti'adu, duré Zuzé, duré Sima, duré Zudasi. Ìhidiba norĩ hã te duré wa'rata 're hâimana za'ra. E niha ma bété ôhõ si uburé marĩ hã waihu'u, tiwaihu'u pese na te te dama 're ïrowasu'u mono zéb da hã, duré marĩ dama ï'manharĩ waihu'u'ô hã te te dama 're ï'ab'manharĩ wē mono zéb da hã. — Âne ma tô âma dasima romnhoré za'ra ni.

⁵⁷ Taha wa, ma tô dasiwi wē'ô ni, Zezusi hã.

Taha wa, te Zezusi hã âne dama tinha:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã daro mono bâ datēme 're nomro mono wamhã, ïsimiroti na wazép sina, te za sô 're datob'uzu za'ra. Ìsipti'ai âma 're ïhâimana za'ra mono norĩ si, sô 're datob'uzu za'ra mono ô di, ïsipti'ai âma wa. Ìsisânawã norĩ zama, ïsôrõwa âma 're ïsi'ubumroi mono norĩ hã te te duré siwi 're hâiba wazé mono ô di. — Âne hã ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

⁵⁸ Tawamhã ïsimipawaptobzém na da te dasina 're umnhasi za'ra mono ô wa, marĩ dama ï'manharĩ waihu'u'ô hã ahã na te te dama 'manharĩ ô di, tamemhã.

14

Zuwã Batita, da te ïbutu nhizârizé wasu'u

Marcusi 6.14-29; Rucasi 9.7-9

¹ Tawamhã apito Erodi hã Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma te te 're da'madá'â mono ré, ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa. ² Ìwasu'u hã te te wapari wamhã, ma tô te te tãma 're ïromhuri za'ra mono norĩ ma rowasu'u, Zezusihi hãiba na:

— Zuwã Batita te dama 'rui wa, da te wĩrĩ wa, apâ ïhâiwa'udu, ta hã. Taha wa, te tiwaihu'u pese na te te dama 're ab'manharĩ, marĩ dama ï'manharĩ waihu'u'ô hã.

³⁻⁴ Âne ma tô apito Erodi hã Zezusihi wasu'u na tãma rowasu'u za'ra. Ta hã ma tô aré tinoi mro zô rowasutu, Erodiza na pi'õ nhisi zô. Ìno nhisi hã Piripi na ïsisi hã. Zuwã Batita hã ma tô aré te te tãma 're roti u'âsi, âne: “Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã te te âma roti ô di, asisânawã mro na aimro da hã. Tãma wē ô di, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hã.” — Âne ma tô te

te tãma 're roti u'âsi, Erodihi ma. Tane nherẽ, ma tô apito Erodi hã tinoi mro na tiwi ãma ai'rẽ. Taha wa, ma tô dama ti'ru, Zuwã Batita hã da te âri da, da te pawasisi da, duré da te sêrẽ da, dazazéb 're. ⁵ Apito Erodi hã ma tô sima wẽ aré, te te dama 'ru da, Zuwã Batita da te wĩrĩ da. Tane nherẽ, pahi di zudezu norĩ ma hã, Zuwã Batita hã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na da te waihu'u za'ra wa. ⁶ Tawamhã Erodihi waptã'ázém na ma tô dato hã dasiwi 'manharĩ ni. Tawamhã Erodizaha 'ra hã ma tô danho'a apese azarudu hã, apito Erodihi nho'a zama. Taha wa, te te 'madâ'â ze ti, apito Erodi hã. ⁷ Taha zarina, ma tô azarutu ma ropisutu, ãne:

— Tô sena, wa za uburé marĩ hã aima tisõ, asima ìwězéb uwaibaba, ìwi ìwaptêrêzéb zarina.

⁸ Tawamhã ìna hã te te tãma ìrotizéb zarina, ma tô tiwi rowaptẽ, ãne:

— Zuwã Batitaha 'rã si, wa ìsima wẽ, piza'a 'renho'a wa, ìma hiri da, ãhãna awa'awi.

⁹ Taha wa, ma tô apito Erodihi wi tirobzei'õ. Tane nherẽ, sô ìhârâ norĩ nho'a te te azarutu ma ropisutu wa, ma tô ãma tãma uwaimra, te te tiwi ìwaptêrêzéb uwaibaba. ¹⁰ Ma tô dama ti'ru oto, dazazéb u Zuwã Batitaha zô da'maimorĩ da, da te butu nhizâri da. ¹¹ Da te butu nhizâri wamhã, ma tô oto siwi ti'â ì'rã hã, azarutu ma, piza'a 'renho'a wa. Tawamhã ma tô tina ma ti'â oto, azarudu hã. ¹² Tawamhã Zuwãhã siré 're ìnomro mono norĩ hã ma tô sô ai'aba'rẽ, ìhâiba zô, te te siwi âri da, te te siwi sêrẽ da, ab're 're. Taha parip si, te ai'aba'rẽ Zezusihi u, te te tãma rowasu'u za'ra da.

*Zezusi hã dasa te te dama ì'manharizé wasu'u
Marcusi 6.30-44; Rucasi 9.10-17; Zuwã 6.1-14*

¹³ Tawamhã Zezusi hã Zuwãhã wasu'u te te wapari wamhã, ma tô danhiti mo uba're na siwaprosi, romnhiwasi sãmra da. Tane nherẽ, nimomo ìsãmra na ìwasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô darom hawi tawairébé ni da'ahâ na, ìsarina dasi'aba'rẽ da ìsõ'rãmi, ti'ai baba. ¹⁴ Tawamhã Zezusi hã uba're hawi watobro wamhã, da'ahâ uptabi na ma tô da'ab'madâ. Te te da'ab'madâ'â wamhã, ma tô da'ãma tipê'ézé, Zezusi hã. Taha wa, ìhâzé ré norĩ hã tame ìsi'ubumro norĩ hã ma tô apese.

¹⁵ Tawamhã hãiwahã pesere, wa norĩ hã ìsiré 're ìwanomro mono norĩ hã wa tô ìtême ubumro ni, Zezusihi u. ãne, wa tô tãma nharĩ za'ra ni:

— Ma tô tihãiwahã. ãme a'ubuni wi, wa wahâimana za'ra ni, 'ri nhiti. Taha wa, ma'ápé dama rob'ru na, 'ri wa'õtõ u dasi'aba'rẽ da, dasa hã da te dasima uipra za'ra da.

¹⁶ Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharĩ za'ra, ãne:

— Mare di. Dasi'aba'rẽi õ di za. A norĩ wa'wa hã te za dasa hã dama ì'a za'ra wa'wa, dasaihuri da.

¹⁷ Tawamhã wa duré asa tãma nharĩ za'ra ni, Zezusihi ma:

— Ì'u'êtẽ wapu hã 5 na te wama tihâimana za'rare. Duré pe'a hã maparanere. ã norĩ si, umrore di.

¹⁸ Tawamhã Zezusi hã te oto wama 'ru za'ra:

— Ma'ápé we ìma waibui wa'aba, ì'u'êtẽ wapu hã, duré pe'a hã.

¹⁹ Tawamhã te oto dama tinha, duiroi wa, dasi'ubumroi mono da. Taha pari, ma tô oto ì'u'êtẽ wapu hã waibu, 5 na ìhâiba hã. Duré pe'a hã maparane. Tawamhã hãiwa u te ìré rob'madâ, Timama ãma wata da, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ì'u'êtẽ wapu hã. ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma, ma tô wama sômri za'ra, wa te dama sômri za'ra mono da. ²⁰ Tawamhã aihĩni ma tô dasa hã huri ni. Ma tô da te 'mahâpãrĩ. Tawamhã Zezusihi siré 're ìwanomro mono norĩ hã wa tô apã si'õtõ 're, wa te sé danho'rada hã, ì'u'êtẽ wẽ'ẽ hã pe'a wẽ'ẽ zama. ²¹ Aibã

norĩ hã 5 miu na ãhãiba za'ra hã ãsaihuri norĩ hã, aibã norĩ za'rata si hã. Pi'õ norĩ hã duré ai'uté norĩ hã sa'rata õ di.

ZeZusi hã â nhisi baba ãmorĩzé wasu'u
Marcusi 6.45-52; Zuwã 6.15-21

²² Tawamhã ZeZusi hã ma tô wama rob'ru za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, uba're wa, wanhisisi da, ãwana zara u wa te saprĩ za'ra da ãsõ'u na, waza'u za'ra te te dama rob'ru da, darob u apã da te ropéi mono da. ²³ Te te dama rob'rui pari, te oto ZeZusi hã mo sa'a u, siwaprosi Timama ma mreme da. Tame siwaprosi sãmra ré, ma tô ãma timara. ²⁴ Taha ré, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô â wa'wa u wahãimana za'ra ni, uba're na. Tame ma tô â sisasi hã te te waré wabzuri za'ra uba're hã, rowa'u'u za'ene hã ãsõ'õmoi baba te te rowapõrĩ za'ra wa. ²⁵ Tawamhã zahadu mara hã ré, te ZeZusi hã watême timorĩ za'ra, â nhisi baba. ²⁶ Tawamhã, wa te wasiwi 'madã'ã wamhã, wa tô tãma wapẽ'ẽwara za'ra ni, adã watême morĩ za'ra newa. ãne, wa wasima 'mahãrã za'ra ni:

— Õhõta adã'ã hãiba warõ, te wei watême mo. — ãne, wa wasima 'mahãrã za'ra ni. Tawamhã tãma wapahi za'ra wa, wa tô tãma wazadari za'ra ni.

²⁷ Tawamhã awa'awi ma tô ZeZusi hã wama si'mahãrã za'ra:

— Wa hã wa we atême ãmorĩ 'wa. ãma aipahi za'ra wa'aba õ di za.

²⁸ Tawamhã Pedru te tãma tinha, ãne:

— Wanhib'apito, tô sena a hã wamhã, ma'ãpé we ãzõ aihãrã, â nhisi baba ãma atême ãmorĩ da, asabzéb u.

²⁹ Tawamhã asa te tãma tinha, Pedruhu ma:

— We aimorĩ pé, ãtême.

Taha wa, ma tô uba're hawi watobro Pedru hã, â nhisi baba morĩ da, ZeZusihi u. ³⁰ Tawamhã â nhisi baba ãtême morĩ wa, ma tô rowa'u'u za'etẽ ma tipahi, Pedru hã. Taha wa, ma tô tizadari. Ma tô aré ãzé, â 'rowi. Te sina 'mahã, ãne:

— Wanhib'apito, ma'ãpé ãnho'reptu na, ãdã'ã tõ da.

³¹ Tawamhã awa'awi ma tô ZeZusi hã pa'ã, tinhib'rata na. ãne te tãma tinha, Pedruhu ma:

— E niha ãzaze syry di. E marĩ da, ma tô 'rãwi ããma asiwawã, te aipawapto-bzém na hã. — ãne ma tô tãma tinha, ZeZusi hã.

³² Tawamhã uba're 're ma tô tizasi zahuré, ZeZusi norĩ hã Pedruhu me. Zasi zahuré wi, ma tô rowa'u hã tiwa'u'utu. ³³ Tawamhã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô ãma wawata za'ra ni, ZeZusihi ãma. ãne wa ãma wawata za'ra ni:

— Wanhib'apito, a hã tô sena 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra, te 're aimo. — ãne wa ãma wawata za'ra ni.

ZeZusi hã te te ãda'apesezé wasu'u
Marcusi 6.53-56

³⁴ Tawamhã wa norĩ hã wa tô saprĩ za'ra ni, ZeZusihi me, ãsõ'u na. Wa te saprĩ za'ra wamhã, wa tô aihutu ni, Zenezaré na danhipti'a nho'õmo nhisi u.

³⁵ Tamemhã ma tô dasiwi waihu'u ni, ZeZusi hã. Taha wa, ma tô ZeZusihi wasu'u na ãma dasima da te ropé, 'ri wa'õtõ mono bã, ti'ai 're dasi'rata 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã. Tawamhã da'ahã na ma tô ãhãzé ré norĩ hã ãtême 'wasari ni. ³⁶ Tawamhã ma tô ãhãzé ré norĩ hã tiwi waptẽre za'ra, ã'uza nhisutu si te te tiwi upi za'ra da. Tawamhã ã'uza nhisutu si te te nasi upi za'ra nherẽ, ma tô tizéptã'ã za'ra, uburé ãhãzé ré norĩ hã, awa'awi.

15

Zudezu norĩ hi'rata hãimanazé wasu'u
Marcusi 7.1-13

¹ Tawamhã parisezu norĩ hã, duré 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô ai'aba're Zeruzarẽ hawi, Zezusi hã te te siwi ãma sadanharĩ da, zudezu norĩ hi'rata nhimiroti na. ãne te siwi sadanha, ãma:

² — E niha asiré 're ìnomro mono norĩ hã te te 'madâ'â za'ra õ di, duréi wahi'rata norĩ nhimiroti hã. Ta norĩ hã 're saihuri mono õ ré, 're simisõi pese za'ra mono õ di. ãne wa, te ta norĩ hã wahâimanazé hã te te ãma wawi 're upa za'ra.

³ Tawamhã asa te Zezusi hã tâma nharĩ za'ra:

— E niha bâ bété, a norĩ wa'wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di, te bété asimiroti na si 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo. ⁴ Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô ãne dama roti: “Aimama norĩ hã te za 're ìwazéb za'ra wa'aba mo, ana zama.” ãne ìsimiroti amo hã duré: “Ni'wam norĩ hã timama nherẽ, duré tina nherẽ, te te ãma 're wasété za'ra mono wamhã, te za da te 're simro.” ãne ìsimiroti hã duréihã. ⁵⁻⁶ Tane nherẽ, te aimawi dama 're ìroti za'ra wa'aba mo, ãne: “Ãté ni'wa hã te za sima rosa'rata, marĩ hã timama norĩ ma, te te sômri da, te te ãma pawaptob zahuré da. Tane nherẽ, te za tip'ê na sima tinha: ‘Ã hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te hã.’ ãne wamhã, timama norĩ ma, te te sômri zahuré õ di za, te te ãma pawaptob zahuré da.” ãne te dama 're ìroti wasété za'ra wa'aba mo. 'Râwi asimiroti na si 're anomro aba mono da, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã asiwi 're ìwê'õ za'ra wa'aba mo. ⁷ A norĩ wa'wa hã aihâimana si'ahâ za'ra wa'aba di. Duréihã Iza'iza hã ma tô ì'uwaibaba ai'ãma rob'ui'ééré sirõmo za'ra wa'wa, za 're ì'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na ma tô ãne na ai'ãma rob'ui'ééré sirõmo za'ra wa'wa:

⁸ “Õ norĩ hã tô sena newa, te timreme na si taré ì'ãma 're wata za'ra. Tane nherẽ, te tip'ê 're aimawi zô si te te 're rosa'rata u'âsi za'ra, ì'upana.

⁹ Danhimiroti zarina si, te ta norĩ hã te te dama 're rowahutu za'ra, ìnhimiroti zarina newa. Taha wa, senai õ di, ta norĩ hã ì'ãma 're ìwata za'ra mono zé hã.”

ãne ma tô ai'ãma waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã, duréihã. — ãne ma tô Zezusi hã tâma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Dasa hã da te 're huri mono wa, dasa na dawasédé, da te 're ìmanharĩ za'ra mono õ zé wasu'u

Marcusi 7.14-23

¹⁰ Tawamhã Zezusi hã ma tô sima dazô hã, ìsimirowasu'u hã da te wapari za'ra da. ãne te dama tinha:

— Ma'ãpé, ìwapari pese za'ra wa'aba za, marĩ hã waihu'u za'ra wa'aba da, ãma. ¹¹ Uburé marĩ na 're dasaihuri mono wamhã, dap'ê 're, 're sisisi mono wamhã, taha na 're dasiwasété za'ra mono õ di za 'râwi. Dap'ê hawim na danhimirosa'rata wasété zarina, da te dasima 're nharĩ wasété za'ra mono wapsi, te za 're dasiwasété za'ra, 'râwi. — ãne ma tô Zezusi hã dama waihu'u.

¹² Tawamhã wa norĩ hã ìsiré 're ìwanomro mono norĩ hã wa tô ìtême ubumro ni, Zezusihi u, wa te wasiwi ãma sadanharĩ za'ra da, ãne:

— E ma tô asina ìwaihu'u za'ra. Parisezu norĩ hã ma tô aimreme hã siwi wê'õ pese za'ra.

¹³ Tawamhã Zezusi hã te asa wama ãma romnhimiré'é za'ra, parisezu norĩ ãma:

— ìmama hã hâiwa ãma 're ìsãmra mono hã rob're te te ì'a're'õ hã taha si te za uburé te te 're aza'o'o. ¹⁴ Parisezu norĩ ãma 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Si'uihã na 're hâimana za'ra mono. Ni'wa hã te za tisiré hã saprõ, ìtob'a zahuré hã. Te te saprõni wamhã, te za ab're 're siré tiwaptã'ã zahuré. Tane

te parisezu norĩ hã tob'a ne te te 're danhimro. — Āne ma tō Zezusi hã wama āma romnhimiré'é za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

¹⁵ Tawamhã Pedru te āma 'mahã, Zezusi hã:

— Ma'āpé āma wama rowasu'u za'ra na, taha na āma ĩromnhimiré'é na hã wa te waihu'u za'ra da.

¹⁶ Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— E niha a norĩ wa'aba zama, waihu'u za'ra wa'aba ò di bété. ¹⁷ Dasa hã da te 're huri mono wamhã, taré te za dadub 're, 're sisisi. Taha pari, te za duré apã 're wairébé, dahãiba hawi. ¹⁸ Tazahã, dapē'ē hawi da te 're ĩsani za'ra mono na si, te za 'rãwi 're dasiwasété za'ra. ¹⁹ Dapē'ē 're, danhimirosa'rata wasété hawim na si, te za dawasédé hã uburé da te 're 'manharĩ za'ra, dasipãrĩ hã, duré dasina danhimisaihuri hã, duré marĩ na danhimisaihuri hã, duré dazadawa nhipe hã, duré da te da'āma 're ĩwasété za'ra mono hã. ²⁰ Āne uburé dapē'ē 're, da te 're rosa'rata wasété za'ra mono wapsi, te za dawasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra. Tane nherē, danhimisõi āna 're dasaihuri mono wamhã, āma 're dasiwasété waihu'u za'ra mono ò di za. Mare di. — Āne ma tō Zezusi hã wama waihu'u za'ra.

Pi'õ hã zudezu'õ 'ra, Zezusi hã te te ĩpesezé wasu'u

Marcusi 7.24-30

²¹ Tawamhã Zezusi hã ma tō mo Zenezaré hawi, Tiru na 'ri nho'õmo nhisi niwĩ, Sido na 'ri nho'õmo nhisi niwĩb zama. ²² Tame sãmra ré, ma tō pi'õ zudezu'õ hã ĩtēme wi, Cana'ã norĩ siré hã, ta niwĩ 're ĩsãmra mono hã. ĩtēme wisi wamhã, ma tō 'mahã, āne:

— Apito, Dawihi nhihudu, ma'āpé ĩ'āma aipē'ēzé na. ĩ'ra sipi'õ, wa'uburé ré 're hãmna u'āsi mono wa, te te 're robzépata za'ētē u'āsi.

²³ Tawamhã āne na pi'õ te te 'mahãrã nherē, te te sada'ãbã ò di asa, Zezusi hã. Tawamhã wa norĩ hã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tō ĩtēme ai'ré za'ra ni, Zezusihi u. Āne, wa tō tãma 'ru za'ra ni:

— Ma'āpé pi'õ satõrĩ apã, wa hawi morĩ da. Wazarina te we 're mo. Te duré we te te wa'ab'mahãrã, mreme 'rãihã na.

²⁴ Tawamhã Zezusi te wama nharĩ za'ra, asa:

— Pone'ērebã 're ĩsimani za'ra mono norĩ zô si, ma tō we ĩmama hã ĩzatõ, Izarazéhé nhihudu norĩ zô si.

²⁵ Tawamhã āne na Zezusi hã te te rowasu'u wamhã, ma tō pi'õ ĩtēme mo. Ma tō hi'rãtitõ ĩpapara aime. Tawamhã te tãma tinha, āne:

— Apito, ma'āpé ĩ'āma aime na.

²⁶ Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— E 're dasaihuri mono ré, te za dasa hã da'ra wi, da te 're waibu, wapsã ma, da te 're sa'wari za'ra mono da. Mare di. Āne hã ĩ'uwaibaba ò di. — Āne te Zezusi hã pi'õ ma āma romnhimiré'é, zudezu'õ norĩ āma hã, sõ'awib ò nherē.

²⁷ Tawamhã pi'õ hã te duré asa tãma tinha, āne:

— Apito, tō ĩbã ma tane hã ĩma ĩwaihu. Tane nherē, wapsã hã wedeza zahãpã ĩtede'wa sai'a'a hã te za te te 're huri, ĩsahãpã 're ĩrere'e mono hã.

²⁸ Tawamhã pi'õ mreme te te wapari wamhã, te tãma tinha, Zezusi hã:

— Pi'õ, wa tō aiwaihu'u, aima ĩ'umnhasi za'ētē na, ĩwi ĩwaptērēzéb zarina te aima ĩ'manharĩ da hã. Taha wa, wa za aima āma uwaimra, tō. — Āne ma tō Zezusi hã tãma waihu'u, pi'õ ma. Tawamhã āne te te tãma nharĩ wi, ma tō wa'uburé hã ĩ'ra sipi'õ hawi watobro. Taha wa, ma tō tipesé oto.

Zezusi hã da'ahã uptabi na te te ĩda'apesezé wasu'u

²⁹ Tawamhã ta hawi te oto mo Zezusi hã, Darireza na ĩsõ'u zapoto nhisi u. Ta hawi te duré sa'a u mo, sa'a nhisiwi sãmra da. ³⁰ Tame sãmra ré, ma tō da'ahã uptabi na ĩtēme aihutu ni. ĩhãzé ré norĩ hã ma tō ĩtēme da te simro, ĩmorĩ'õ norĩ

hã, duré ïtob'a norĩ hã, duré ï'rãtẽire norĩ hã, duré ïmreme'õ norĩ hã. Uburé siwa'ru ma tô ïhãzé ré norĩ ãma dasito, ïpapara da te sõré da. Tawamhã uburé ma tô da'apese, Zezusi hã. ³¹ Tawamhã ïmreme'õ norĩ hã ma tô mreme wairé. Duré ï'rãtẽire norĩ hã ma tô timorĩ wẽ za'ra. ïmorĩ'õ norĩ hã para na te oto 're nomro. ïtob'a norĩ hã te duré rob'madâ'â za'ra oto. Tawamhã ãne hã da te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ïhãimana u'âsi mono ãma, ma tô duré ãma tawata za'ra ni, Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito ãma.

*Zezusi hã dasa te te dama ï'manharĩzé wasu'u hãiba amo
Marcusi 8.1-10*

³² Tawamhã Zezusi hã ma tô ïsiré 're ïwanomro mono norĩ zô sima wazô tihârã za'ra. Tawamhã te wama nharĩ za'ra, ãne:

— Æhãna ï'rata dasi'ubumroi ré, ma tô dasa hã dawĩ ai'utõ, bådã si'ubdatõ da'ãma si'utõrĩ wa. Taha wa, da'ãma ïpẽ'êzé di, wa hã. Dasai õ nherẽ, te dama rob'rui waihu'u õ di, apã da te ropéi mono da hã. Danhib'uware wa, bådãdi wa, dawĩ robra za'ra õ'umnhasite, te dama rob'rui waihu'u õ di.

³³ Tawamhã wa norĩ hã ïsiré 're ïwanomro mono norĩ hã wa tô wasiwi sadanharĩ ni, Zezusi hã:

— E niha wa za ï'u'êtẽ wapu hã 'masãmri za'ra ni, a'ubuni wi wasi'ubumro nherẽ, dahãiba mono bã wa te dama ï'a za'ra da hã. Da'ahã uptabi di.

³⁴ Tawamhã te asa wazadanharĩ za'ra, Zezusi hã:

— E niha te ï'u'êtẽ wapu hã aima tihãimana za'ra wa'wa.

Tawamhã ãne te asa tãma wasu'u za'ra:

— 7 na te wama tihãimana za'ra. Duré pe'a hã umrore na te tihãiba. — Æne, wa asa tãma wasu'u za'ra ni.

³⁵ Tawamhã Zezusi te dama rob'ru, ti'ai wa dasi'ubumroi mono da. ³⁶ Taha pari, ma tô duré 7 na ï'u'êtẽ wapu hã waibu, pe'a zama, 'Re ïhãimana u'âsi mono ãma wata da, sõpru wa. Æma wata pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ï'u'êtẽ wapu hã, pe'a zama. ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma, ma tô wama sõmri za'ra, wa te dama sõmri za'ra mono da. ³⁷ Tawamhã uburé ma tô tasaihuri ni. Ma da te 'mahãpãrĩ. Tawamhã ïsiré 're ïwanomro mono norĩ hã wa tô danho'rada hã apã wa te ubumro za'ra, 7 na si'õno hã ïsi'atarẽme ré hã. ³⁸ Aibã norĩ hã tisa te te ïhuri norĩ hã 4 miu na ïhãiba za'ra hã. Pi'õ norĩ hã duré ai'uté norĩ hã sa'rata õ di.

³⁹ Tawamhã Zezusi hã te oto dama rob'ru, apã dasi'aba'rẽ da, darob u. Taha pari, ma tô uba're 're ãzé, Madadã na danhipti'a nho'õmo nhisi u te te saprĩ da.

16

*Zezusi hã marĩ ïwaihu'u'õ hã te te 'manharĩ da, da te tãma ï'ruzé wasu'u
Marcusi 8.11-13; Rucasi 12.54-56*

¹ Tawamhã parisezu norĩ hã duré sadusezu norĩ hã ma tô Zezusihi u ai'aba'rẽ, te te tãma 'ru za'ra da, marĩ dama ï'manharĩ waihu'u'õ hã te te 'manharĩ da, ïsõ'a za'ra, 'Re ïhãimana u'âsi mono zadawa para di pã, marĩ hã tô sena te te 'manharĩ zô. Æne ma tô tãma 'ru za'ra, te te siwi pibu da, Zezusi hã. ² Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Bådã ïsébrézéb u hãiwa pré wamhã, te za ãne asima 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo: “Awẽmhã hãiwa wẽ di za oto.” ³ Duré nimahã na bådã 'rãĩ watobrozéb u, hãiwa nhirõtõ si simi'wara wamhã, ïwatobrozéb ãma si bådã te te hãiwa nhirõtõ pré wamhã, te za duré ãne asima 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo: “Æhãna hã tã te za we tita'a.” Æne hã hãiwa u 're asimizawẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, tã 're ïta'a mono zéb da hã duré 're ïhãiwa pese mono zéb da hã. Tane nherẽ, ãhãna uburé 're ïromhãimana mono zé hã 'madâ'â za'ra wa'aba nherẽ, za 're ïromhãimana mono zéb da hã

waihu'u za'ra wa'aba ò di. ⁴ Nimosi aipoto té wa'aba mono hã ì'aihâimana wasété za'ra wa'wa. 'Re ìhâimana u'âsi mono zô, 're asimipari za'ra wa'aba mono zahã, te ìma ì'ru za'ra wa'wa, marĩ dama ì'manharĩ waihu'u'ò hã te aima 'manharĩ za'ra wa'aba da. Tane nherê, te 'manharĩ ò di za. Duréhã Zonahã ma ìromhâimanazém na si te za ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono, marĩ dama ì'manharĩ waihu'u'ò hã te te tãma ì'manharĩzém na. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma, duré sadusezu norĩ ma zama.

Tawamhã Zezusi hã te oto tiwi timorĩ za'ra, nimomo morĩ da.

Ì'u'ètê wapuzém na Zezusi te te ãma ìsimiré'é za'ra zé wasu'u, parisezu norĩ ãma

Marcusi 8.14-21

⁵ Tawamhã wa norĩ hã wa tô saprĩ za'ra ni, Zezusihi me, ìsô'u na. Wa te saprĩ za'ra wamhã, wa tô ì'u'ètê wapu na po're ha'âri za'ra ni. Taha wa, wa wa'ubana ai'aba're ni. ⁶ Tawamhã Zezusi hã ma tô wama nharĩ za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma:

— Ma'âpé 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, ì'u'ètê wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharĩzém nhiti, sadusezu norĩ me. — ãne ma tô wama ãma romnhimiré'é za'ra, sô'awib ò nherê.

⁷ Tawamhã wa norĩ hã wa wasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Áté ò hã ì'u'ètê wapu hã wa te wei wasiré 'mai'âri ò wa, ma tô ãne wama nharĩ za'ra.

⁸ Tawamhã Zezusi hã wanhimirosa'rata za'ra hã te te sina waihu'u wa, te wama nharĩ za'ra, ãne:

— E niha te ì'u'ètê wapu hã aima ìhâimana za'ra wa'aba ò na, sô asimrami za'ra wa'wa. E asiwi ì'umnhasi za'ra wa'aba ãna. ⁹ E zahadu bété asiwi ìzadaihu'u za'ra wa'aba ã bâ. E ma tô ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa, 5 miu na aibã norĩ ma, ì'u'ètê wapu hã 5 na te ìwê'êi mono zém na hã. E niha si'òno hã ì'masisi za'ra wa'wa hã, ì'u'ètê wapu wê'êi ré hã. E ma tô duré ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa. ¹⁰ Duré 4 miu na aibã norĩ ma, ì'u'ètê wapu hã 7 na te wê'êi mono wamhã, e niha si'òno hã ì'masisi aba mono hã. E ma tô duré ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa. ¹¹ E niha bâ waihu'u za'ra wa'aba ò di bété, ì'u'ètê wapu 'manharĩzém na te ìnharĩ uptabi ò zém na hã. Ma'âpé 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, ì'u'ètê wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharĩzém nhiti, sadusezu norĩ me.

¹² Tawamhã ìsiré 're ìwanomro mono norĩ hã wa tô wasina waihu'u za'ra ni, Zezusihi mreme hã, ì'u'ètê wapu 'manharĩzém na te te wama ìnharĩ uptabi ò na hã, parisezu norĩ nhimiroti wasété na te te ãma ìsimiré'ézém na si, sadusezu norĩ me.

Zezusi hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisutu na, Danho'reptui'wa da, Pedru te te ìwasu'uzé wasu'u

Marcusi 8.27-30; Rucasi 9.18-21

¹³ Tawamhã Zezusi hã te oto mo darob amoi u, apito Piripihite, Sézareza na 'ri nho'òmo nhisi niwĩ. Tame ma tô wazadanharĩ za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ hã:

— E niha ma tô dasima ìwasu'u za'ra ni, dasiré ìpodo hã ti'ai ãma. E 'wa hã, wa hã wa 're mo.

¹⁴ Tawamhã ãne wa asa tãma nharĩ za'ra ni:

— Aiwasu'u hã, ahã di. A hã, u, Zuwã Batita, apã aihâiwa'udu. Duré a hã, u, Eriasi apã we ì'aimorĩ. Duré a hã, u, Zeremias. Duré a hã, u, duréhã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa ìhâiba amo, apã aihâiwa'udu.

¹⁵ Tawamhã Zezusi hã te duré wazadanharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tô asima 're ìwasu'u za'ra wa'aba mo.

¹⁶ Tawamhã Sima Pedru te asa tãma tinha:

— A hã Cristu, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da. A hã 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra.

¹⁷ Tawamhã Zezusi, te Pedru oto 'mahâ:

— Sima, Zuwãhã 'ra, aima 're rowẽ mono di. Ma tô ãma ì'uwaimra. A hã danhimirowasu'u hawi, ãne na ìwaihu'u õ di. Ìmama, hãiwa ãma 're ìsãmra mono si ma tô ãne na aima ìwaihu'u. — ãne ma tô Zezusi hã wẽsã Pedru hã, te te ìwaihu'uzém na. ¹⁸ Tawamhã te duré tãma ãma romnhimiré'é:

— Pedru, ãne wa za aima waihu'u. Ètẽ na, wa ai'ãma simiré'é. Ni'wa hã ètẽ nhisiwi te za 'ri na'rada hã 'manha, 'ri hã siptete na 're sa mono da, tãma. Tane hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisutu na, ma tô ìwaihu'u na'ra. Taha wa, ni'wa hã ètẽ nhisiwi te te ì'ri ne, te za oto ìwaihu'u na'rata zém hawim na ìwaihu'u za'ra ni, za da te 're ìzaze za'ra mono norĩ hã. 'Re ìdadâ'â za'ra mono zé hã dama siptete nherẽ, pire nherẽ, ìzazei'wa norĩ ãma te te ai'uté waihu'u za'ra õ di za. ¹⁹ Danhib'apito, 'ri za'ètẽ 're, 're ìsãmra mono hã te za 'ridawazé hã tãma ìromhuri'wai ma tisõ, te te dama ãma 're 'ridawa mono wa, ãma 're danhisisi mono da. Tane, wa za aima tisõ 'ridawazé hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb u, dama 're a'ridawa mono da, ãma 're danhisisi mono da. Uburé marĩ hã da te 're 'manharĩ tõ za'ra mono da, dawi 're ì'azawi mono hã te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te ãma 're asaze, hãiwa ãma. Duré uburé marĩ hã dawi 're ì'azawi mono õ hã te za duré te te ãma 're ai'uzei pese. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, Pedruhu ma.

²⁰ Taha wa, Zezusi hã ma tô sina wazadawa uwati za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ hã, wa te dama wasu'u tõ za'ra da a'â, Danho'reptui'wa na 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisutu na hã.

Zezusi hã za ìdâ'ázém na ìsiwasu'uzé, za ìhãiwa'utuzém na zama Marcusi 8.31–9.1; Rucasi 9.22-27

²¹ Tawamhã ta hawim haré te oto tidâ'ázém na wama 're siwasu'u u'âsi sõ'awi Zezusi hã, tihãiwa'utuzém na zama. ãne ma tô wama 're siwasu'u za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma:

— Ìmama te te ìma ìpisutuzéb zarina wa za mo, Zeruzarẽ u. Tamemhã zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré 'Re ìhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ìpire norĩ hã, duré ìsimiroti na rob'ui'ére 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã te za ìma rob'manharĩ wasété za'ra. Taha zarina, wa za robzépata za'ètẽ. Te za duré dasiwi ìwĩrĩ ni. Tawamhã bâdâ maparane ì'ãma si'utõrĩ õ ré, wa za hãiwa'udu apã.

²² Tawamhã Pedru ma tô Zezusi hã sima saprõ tisiré norĩ nhiti, romnhiwasi, tãma ìsiwasu'u za'ra zé hã te te tiwi sawi da. ãne te tãma tinha:

— Wanhib'apito, ãne hã ai'ãma ìromhãimana da hã mare di za. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te aima ba'a da si, wa ìsima wẽ, da te aima rob'manharĩ tõ da.

²³ Tawamhã Zezusi hã ma tô aipi'ra, Pedruhu u. ãne te tãma tinha:

— Satanasi, mo oto aimorĩ, ìnhiti. Marĩ hã bâdâdi wa, 're ìsimi'wara mono, te te 're ìda'marõpãrĩ za'ra mono ne, te ìwasutu mo, Ìmama te te ìma ìpisutuzéb zarina te ìsina dama uwaimrami tõ da. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimirosa'rata nei õ di, asimirosa'rada hã. Ti'ai ãma danhimirosa'rata zarina si te ì'ãma ìrosa'ra, a hã.

²⁴ Tawamhã Zezusi te duré wama nharĩ za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma:

— Ni'wam norĩ hã ìsiré 're nomro u'âsi mono da, te te sima 're ìwẽ za'ra mono wamhã, tihãimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Tiza'ozéb ré, ìzarina 're ìnomro mono ne, te za ìsiré 're nomro, da te 're simroi mono da nherẽ. ²⁵ Ni'wam norĩ hã tihãimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ìsi'utõrĩ õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ

hã ìzarina 're nomro mono da, tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono ò wapsi, tawapsi te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. ²⁶ Áté ni'wa hã te za tinhibro hã te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahâ uptabi da. Tawamhã te za oto dârâ. Ti'ab ré, sibrob ahâ nherê, e tâma 're rowẽ mono di za, rowẽ ìsi'utõrĩ'õ hã te te sina uwaimrami ò wamhã. Mare di. Tâma 're rowẽ mono ò di za. Ti'ai âma, simarĩ ahâ uptabi nherê, tâma waihu'u ò di za, marĩ na ìsiwa'âbâzéb da hã, rowẽ âma 're ìhâimana mono zéb da hã. ²⁷ Wa hã ti'ai âma dasiré ìpodo, niwapsi wa za wei mo apâ, Ìmama zadawa para, hâiwa âma tâma ìromhuri'wa norĩ siré. Tamep si uburé marĩ hã da te 're ì'manharĩ za'ra mono zéb zarina, wa za dama rowairébé, ìwẽ norĩ ma, duré ìwasété norĩ ma zama. ²⁸ Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã aihĩni ò nherê, ai'matâ'â aba ò ré, te za ì'madâ'â za'ra wa'wa ti'ai âma dasiré ìpodo hã, uburé Danhib'apito uptabi na apâ we ìmorĩ wamhã. — Æne ma tô wama siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

17

*Ëtê 'rãihã âma, Zezusihi hãiba na rowa'a za'ëtê wasu'u
Marcusi 9.2-13; Rucasi 9.28-36*

¹ Tawamhã bâdâ 6 na âma si'utõrĩ pari, ma tô Zezusi hã Pedru norĩ si te te simro, Ti'adu norĩ zama ìnoi me, Zuwãhã me. Ëtê 'rãihã u, ma tô te te simro. ² Tame si'ubumroi ré, ma tô Zezusi hã aimawĩ tihãiba na saprĩ, Pedru norĩ nho'a. Ma tô ti'uburã pese, bâtâ ro'o ne. Duré ì'uza hã rã uptabi di, rowa'a za'ëtê ne. ³ Tawamhã Pedru norĩ hã ma tô 'madâ'â za'ra, Mozési norĩ hã, Eriasihi me. Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra. ⁴ Tawamhã Pedru te Zezusihi ma tinha, âne:

— Wanhib'apito, âme wama rowẽ za'ra di. Aima wẽ wamhã, uridi hã si'ubdatõ te aima 'manharĩ za'ra wa'aba da, wa tô rosa'rata, ate da hã, duré Mozésihi te da hã, duré Eriasihi te da hã.

⁵ Tawamhã âne Pedru te te tâma nharĩ ré, ma tô hãiwa nhirõtõ'a za'êne hã we hãiba zuwa za'ra, Zezusi norĩ hã. Tawamhã hãiwa nhirõtõ'a hawi, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã mre:

— Æ hã ì'ra, te 're ìsawi pese mono. Tâma 're ìto za'ëtê mono di. Ma'âpé ìsimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono za.

⁶ Tawamhã Pedru norĩ hã Zezusihi siré ìsi'aba'ré norĩ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô tâma tipahi za'ra. Tâma pahĩ za'ra wa, ma tô ti'ai wa rere, dumana na. Ti'ubu na ma tô roptob za'ra.

⁷ Tawamhã Zezusi hã ma tô ìtême ai'ré za'ra. Simi'wara ré, ma tô upi za'ra, tinhib'rata na. Te te upi za'ra wamhã, te tâma nharĩ za'ra:

— Ma'âpé aiwahutu za'ra wa'aba. Aipahi za'ra wa'aba tõ.

⁸ Tawamhã ma tô ti'rãiwahutu za'ra oto, te te rob'madâ'â za'ra da. Te te rob'madâ'â za'ra wamhã, Zezusihi si ma tô 'madâ'â za'ra.

⁹ Tawamhã ëtê 'rãihã hawi, ma tô si'ra za'ra, Zezusi norĩ hã. Si'aba'réi ré, ma tô Zezusi hã Pedru norĩ hã sadawa uwati za'ra, âne:

— Ëtê 'rãihã âma ì'madâ'â za'ra wa'wa hã dama wasu'u za'ra wa'aba ò di za a'â. Wa hã ti'ai âma dasiré ìpodo hã ab're hawi, Ìmama te te ìhãiwa'utu parip si, te za dama 're ìrowasu'u za'ra wa'aba mo.

¹⁰ Tawamhã Pedru norĩ hã te oto âma siwi sadanha, âne:

— E marĩ wa, te dama rowahutu'wa norĩ hã te te dama 're roti za'ra, Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisutu wana, Eriasi za we ìmorĩ na hã.

¹¹ Tawamhã Zezusi hã te asa tâma nharĩ za'ra:

— Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ì'uwaibaba âma rob'ui'éré, Eriasi za we apâ ìmorizém na te te ropese da. ¹² Tane nherê,

wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Eriasi hã ma tô wei morĩ pa. Tane nherẽ, õ hã da te dasiwi waihu'u õ wa, ma tô tãma rob'manharĩ wasété za'ra ni, da te dasima ãwẽ za'ra zéb zarina. Tane te za duré da te ãma 're rob'manharĩ wasété za'ra, ti'ai ãma dasiré ãpoto ma hã.

¹³ Tawamhã Pedru norĩ hã ma tô waihu'u za'ra, Zezusi te te tãma ãrowasu'u za'ra zé hã, Eriasihi upana Zuwã Batita te te ãwasu'u na hã.

*Zezusi hã ai'reputu ma, wa'uburé te te ãmezé wasu'u
Marcusi 9.14-29; Rucasi 9.37-43*

¹⁴ Tawamhã wa norĩ hã wa tô apã ai'aba'ré ni, Zezusihi me, da'ahã uptabi na sô ãdahãimana za'ra u. Tawamhã aibã hã ma tô Zezusihi u wi. Wisi wamhã, ma tô ãpapara nhamra, hi'rãtitõ. ¹⁵ Tawamhã te tãma tinha, Zezusihi ma:

— Apito, ma'ãpé ã'ra ãma aipẽ'êzé na. Te 're sitete u'ãsi. 'Re sitete u'ãsi mono wa, te unhamu u 're waptã'ã, ãi ba zama. ¹⁶ Asiré 're ãnomro mono norĩ u, wa tô aré sãprõ. Tane nherẽ, te te siwi pese waihu'u õ di, ta norĩ hã.

¹⁷ Tawamhã Zezusi ma tô tinha, ãne:

— E niha bété ai'rata 're ãnhamra u'ãsi za'ra wa'aba mono nherẽ, asina 're ã'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di, te 're ã'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. Nimosi aipoto té wa'aba mono hã ã'aihãimana wasété za'ra wa'wa. E ãpẽ'êzé u'ãsi, wa za ai'rata 're ãmorĩ u'ãsi 'wa, 're ã'umnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. Ma'ãpé we ãtẽme sãprõni aba, ai'repudu hã.

¹⁸ Tawamhã wa'uburé ma, ma tô rob'ru Zezusi hã, ai'repudu te te 're ãpibui u'ãsi mono nhiti, morĩ da. Te te tãma rob'rui wi, ma tô awa'awi watobro, ai'reputu hãwi. Tawamhã awa'awi ma tãma tirowẽ, ai'reputu ma hã.

¹⁹ Tawamhã wa norĩ hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã, wa tô wahãiba pisutu ãtẽme ai'ré za'ra ni Zezusihi u, romnhiwasi wa te wasiwi sadanharĩ da. ãne, wa tô wasiwi sadanharĩ ni:

— E niha bã bété wa norĩ hã, wa'uburé ma, wa te rob'ru za'ra nherẽ, wa te wasiwi ãmei waihu'u õ, tãma.

²⁰⁻²¹ Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharĩ za'ra:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã syry na 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa, tãma mei waihu'u za'ra wa'aba õ di. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Motada nhamare hã syryre nherẽ, da te 're wamhã, oto poto wamhã, wede za'ëtẽ uptabi di. Tane, a norĩ wa'wa hã syryre na 'Re ãhãimana u'ãsi mono 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, syryre na nherẽ, uburé marĩ hã te aré 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mo, asi'uihã na aima waihu'u za'ra wa'aba õ nherẽ. ã'ëtẽ 'rãihã ma, te aré ãnharĩ za'ra wa'wa, si'uihã na si'ré da, ãsabzém nhiti. Tawamhã te aré tô ai'ré. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

*Zezusi hã za ãdã'ãzém na ãsiwasu'uzé hãiba amo, ãhãwa'utuzém na zama
Marcusi 9.30-32; Rucasi 9.43-45*

²² Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré wa tô asimro ni, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Wasiré wasi'ubumroi wamhã, ma tô Zezusi hã wama siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã dasiré ãpodo hã te za dasima ãhãiba nhomri za'ra ni. ²³ Te za ãwĩrĩ ni duré, dasiwi. Tane nherẽ, bãdã maparane ã'ãma si'utõrĩ õ ré, te za ãmama hã apã ãhãwa'utu.

Tawamhã, wa te wapari za'ra wamhã, ma tô wawi tirobzei'õ pese za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ wi.

'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa 'ri 'madã'ãzéb da, rob'uiprazé da te tãma 're ãpo'o za'ra mono zé wasu'u

²⁴ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô ai'aba'ré ni, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u. Wasihutu wamhã, rob'uiprazé

ubumroi'wa norĩ hã ma tô Pedru siwi sadanha, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zé ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã. ãne ma tô siwi sadanha:

— E asib'apito za'ra wa'wa hã rowahutuzé 'madâ'âzéb da, te te dame 're wa'âbâ mono õ di.

²⁵ — Ìhe. Te te 're wa'âbâ. — ãne ma tô sada'â, Pedru hã.

Tawamhã Pedru ma tô âzé 'ri para u, Zezusihi zarina, te te ãma sadanharĩ da. Sébré wamhã, ma tô Zezusi hã timreme na sôzâ, Pedru hã:

— Sima, e niha ma asimirosa'rada ìwaihu. Daro mono bâ danhib'apito norĩ ma, e 'wam norĩ hã te rob'uiprazé hã te te tãma 're po'o za'ra. E ìsib'a'uwẽ norĩ hã, e darob zô te te da'ãma 're ì'ai'uté za'ra mono norĩ si te za te te tãma 're po'o za'ra. — ãne te sadanha, Zezusi hã.

²⁶ Tawamhã Pedru te asa tãma tinha:

— Darob zô te te da'ãma 're ì'ai'uté za'ra mono norĩ si, te za te te 're wa'âbâ za'ra.

Tawamhã Zezusi hã te duré tãma tinha, ãne:

— Tane tô. Daro mono bâ danhib'apito nhib'a'uwẽ norĩ, tinhib'apito ma, te te 're ìwa'âbâ za'ra mono da hã mare di. (Tane, wa hã Ìmama nhib'a'uwẽ wa, rowahutuzé 'madâ'âzéb da, te dame 're wa'âbâ mono õ nherẽ, te ãma dame 're upai mono õ di za.) ²⁷ Tane nherẽ, wawasédé, da te wa'ãma 're sa'ra mono õ'umnhasite, wa za wa'âbâ za'ra ni, ãhãna hã. Ma'ápé ai'maimorĩ aba ìsô'ui u, tepe zô 'maime wa'aba da. Tawamhã ìmorĩ'rada 'mai'âri aba wamhã, te za ì'masari waré wa'wa, rob u. Tawamhã ìsada'iré 're, te za ì'manhopêté 'wa, rob'uiprazé ìsapotore hã. Ta hã ìwabre za, rowahutuzé 'madâ'âzéb da hã te ìwa'âbâzéb da hã, duré ãma ìwa'âbâ za'ra wa'aba zéb da hã. Taha wa, rob'uiprazé ìsapotore hã 'mai'âri aba wamhã, te za asiwi ì'mai'âri 'wa, rowahutuzé ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ u, ãma wa'âbâ za'ra wa'aba da. — ãne te tinha, Zezusi hã.

18

Danhipai u dama ìpire na Zezusi hã te te ìrowasu'uzé wasu'u

Marcusi 9.33-37; Rucasi 9.46-48

¹ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ìwanomro mono norĩ hã wa tô ìtême ubumro ni, wa te wasiwi sadanharĩ da, ãne:

— E 'wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, siré 're ìhâimana za'ra mono norĩ hã danhipai u dama ìpire.

² Tawamhã Zezusi hã ma tô ai'uté hã 'mahâ, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ wa'wa, te te sãrĩ da. ³ Tawamhã te wama nharĩ za'ra oto:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Aihâimanazém na saprĩ za'ra wa'aba õ wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ai'ãma 're sib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono õ di za. Dama ìwapu na ai'uté hâimanazém ne 're aihâimana za'ra wa'aba mono wapsi, te za ai'ãma 're sib'a'uwẽ za'ra wa'wa. ⁴ Ni'wam norĩ hã ã ai'uté ne tipire na 'rãwi 're si'madâ'â za'ra mono õ wapsi, te za pire na 're hâimana u'âsi za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb ãma hã.

⁵ Duré ni'wam norĩ hã te te 're ìzawĩ pese za'ra mono wa, ai'uté zô 're tob'uzu za'ra mono wamhã, ta norĩ u'âbâ te duré ìzô 're tob'uzu za'ra. — ãne ma tô wama waihu'u za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma.

Dawasédé, da te 're ì'manharĩ za'ra mono õ zé wasu'u

Marcusi 9.42-48; Rucasi 17.1-2

⁶ Tawamhã Zezusi hã te duré wama rowasu'u za'ra, ãne:

— ãhãta ai'uté norĩ te asimro. Áté ni'wa hã te za tinhimiroti wasété na ãma ropé, ai'uté norĩ ãma, te te sina 're ì'umnhasi za'ra mono norĩ ãma. Tawamhã ìsimiroti wasété hawĩ, ai'uté te te ì'mairême wamhã, tãma ropipa uptabi di za,

tâma ĩroti wasété 'wai ma hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za te te azâri wa. ĩbutu na êtê tōmo wawê, da te âma wasisi pari, dâ'â da, âi ba da te mei 'wa'âhã, tâma ropipa di aré. Tane nherê, ĩsimiroti wasété zarina ai'uté te te ĩrême wamhã, tâma ropipa uptabi di za, roti wasété'wai ma hã. ⁷ Danhimiroti wasété hawi 're dasi'marõpãrĩ u'âsi za'ra mono wa, taha wa, dama 're ropipa uptabi za'ra mono di za, daro mono bâ. Te za tō da te 're ĩrême za'ra. Tane nherê, tinhimiroti wasété hawi te te 're ĩda'marõpãrĩ za'ra mono norĩ ma si, danhipai u tâma 're ropipa uptabi za'ra mono di za.

⁸ — Asib'rata na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, duré aipara na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, te za asiwi 're ĩsihãri za'ra wa'aba mo, 're sãmra aba mono da. Asib'rada asiwi 're sihãri za'ra wa'aba mono newa, duré aipara hã asiwi 're sihãri za'ra wa'aba mono newa, te za oto misire ré si newa, hãiwa u 're anomro aba mo, 're asimroi u'âsi aba mono da oto, tame. Tawapsi aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di za. Tane nherê, asib'rata zahuré ré, duré aipara zahuré ré, unhama u'âsi u 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁹ Duré atōmo na marĩ 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, aiwasété na 're asi'marõpãrĩ za'ra wa'aba mono wamhã, ato hã te za asiwi 're ĩsani za'ra wa'aba mo, 're sãmra aba mono da. Tawamhã ato hã asiwi 're sani za'ra wa'aba mono newa, te za atōmo misire ré si newa, 're asisisi aba mo, hãiwa u, 're ai'ubumroi u'âsi aba mono da, tame. Tawapsi aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di za. Tane nherê, atōmo zahuré ré ropipa u unhama u'âsi u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. — ãne ma tō Zezusi hã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, wama waihu'u sirōmo za'ra.

Pone'ërebãire ĩsimanizé wasu'u
Rucasi 15.3-7

¹⁰⁻¹¹ Tawamhã Zezusi hã te duré wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Āhãtã ai'uté norĩ hã te asimro. Āma 're rosa'rata wasété za'ra wa'aba mono tō, dama ĩwapu newa. Tō sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Hãiwa âma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã te ai'uté mono bâ te te 're 'madâ'â pese za'ra, misi si, tite mono bâ. Ta norĩ hã te ĩmama nho'a te te 're 'madâ'â pese za'ra, hãiwa âma 're ĩsãmra mono nho'a.

¹² — Wa za oto aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Aibã hã pone'ërebã 100 na ĩsimizama hãiba hã misi tiwi 'masimani wamhã, e sô rĩtĩ mono õ di za. Te za tō sô 're rĩtĩ. Pone'ërebãire hã te za a'â rême za'ra 99 na ĩhãiba hã. ĩsa'u rom na tisa te te 're huri mono ré, te za sô rĩtĩ, tiwi ĩsimani zô. ¹³ Tawamhã te te sãmri wê te, te za 're to, pone'ërebã tede'wa hã. Pone'ërebã hã ĩsimani'õ norĩ hã rowê u'âsi tâma 're hãimana za'ra mono wa, tâma 're ĩrowê mono zém nhipai u, te za 're to za'êtê. ¹⁴ Tane, ã ai'uté norĩ hã Aimama aba wi, 're ĩsimani za'ra mono da hã sô 're simipari mono õ di, tâma wê õ wa. — ãne ma tō Zezusi hã pone'ërebãire ĩsimanizém na simiré'é.

Dasiré ĩsazei'wa nherê, dasiwi 're ĩdawasété za'ra mono zé wasu'u

¹⁵ ãne te duré rowasu'u, Zezusi hã:

— Asisãnawã, asiré ĩsazei'wa nherê, asada 're wasété za'ra wa'aba mono wamhã, te za ĩtême 're anomro aba mo, asada 're ĩwasété za'ra wa'aba mono zém na tâma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono da, aihãiba pisutu. Tawamhã tâma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zé hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za apã asina 're asisãnawã za'ra wa'aba mo. ¹⁶ Tane nherê, te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za oto asiré ĩsazei'wa hã misi, niwamhã maparane asiré 're ĩsimroi wa'aba mo, asada 're ĩwasété za'ra

wa'aba mono u, oto ĩsō'a zahuré tãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, ta norĩ nho'a. Duréihã 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré hã ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, te za ãne 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, asima. ãne ĩsimiroti na rob'ui'ééré hã: “Ni'wam norĩ hã sada 're dawasété za'ra mono wamhã, dahãiba maparane nho'a te za dama 're siwaihu'u za'ra, ĩwapari'wa norĩ hã danho'a te te ãma 're mreme waptob za'ra mono da.” ãne duréihã 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré, ĩbaihã na hã. ¹⁷ Tawamhã asiré ĩsazei'wa norĩ nho'a tãma 're roti za'ra wa'aba mono nheré, te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za oto uburé asiré ĩsazei'wa norĩ ma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo, asada 're ĩwasété za'ra wa'aba mono zém na. Tawamhã uburé asiré ĩsazei'wa norĩ hã te te 're wapari za'ra mono õ wamhã, ĩsazei'õ'wa hãimanazém ne, te za oto ãma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo, tiwasété na 're siwaihu'u za'ra mono õ wa oto. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

¹⁸ Tawamhã te duré wama rowasu'u za'ra Zezusi hã, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Uburé marĩ hã da te 're 'manharĩ tō za'ra mono da, dawĩ 're ĩsawi za'ra wa'aba mono hã te za 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te ãma 're asaze za'ra wa'wa, hãiwa ãma. Duré uburé marĩ hã dawĩ 're ĩsawi za'ra wa'aba mono õ hã, te za duré te te ãma 're ai'uzei pese za'ra wa'wa.

¹⁹ — ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa, tô sena. Ni'wam norĩ hã maparane nheré, marĩ na ti'ai ãma 're asisaze za'ra wa'aba mono wamhã, ĩmama wi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, hãiwa ãma 're ĩsãmra mono hã. ²⁰ Ni'wam norĩ hã maparane, áté si'ubdatō nheré, ĩzadawa para 're mreme zusi mono da, siré 're si'ubumroi mono wamhã, wa hã wa za tame duré ĩsiré 're ĩhãimana za'ra. — ãne ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

²¹ Tawamhã Pedru hã ma tô Zezusihi u ai'ré, te te sadanharĩ da. ãne te sadanha:

— Wanhib'apito, wasiré ĩsazei'wa nheré, ĩzada 're ĩwasété u'âsi mono zé hã e mame ĩsa'ratazém nhitō ãma wa za ĩsina 'madâ'â zazâ, ĩwasédé te ĩsina ĩ'madâ'â'õzém na hã za. E 7 ãma.

²² Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Mare di. 7 ãma asina 'madâ'â zazâri õ di za. Áté 77 ãma si te za asina ĩ'madâ'â zazâ, ĩwasédé hã asina ĩ'madâ'â'õzém na hã. ²³ ãne, wa za oto aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwē mono zém na hã. Tawamhã ti'ai ãma danhib'apito hã ma tô rosa'rata, tite rob'uiprazé te te sa'rata da, ĩsapari tãma rob'madâ'â'wa norĩ hã rob'uiprazé te te tiwi 're ĩwaptērē za'ra mono hã wahuré ĩsōwa're're te te tãma 're sōmri za'ra mono zō. ²⁴ Tawamhã te te ãma sãna'rata wi, ma tô ĩtēme saprōni ni aibã hã, ĩsapari rob'madâ'â'wa hã. Ta hã ma tô rob'uiprazé hã tinhib'apito wi te te 're awaptērē, sa'ētē uptabi na. Sa'ētē uptabi wa, niwa ĩsōwa're're te te tãma ĩsōmri da hã waihu'u õ di. ²⁵ Tawamhã te te tãma sōmri waihu'u õ wa, ma tô ĩsib'apito hã dama ti'ru, da te wede da, da te uipra da, ĩmro zama, ĩ'ra norĩ zama, pawã'ãbã ãna te te dama 're romhuri za'ra mono da oto. Uburé ĩsibro hã da te dama wede za'ra da, ma tô dama ti'ru duré, rob'uiprazé te te tiwi 're ĩ'awaptērē mono hã te te ãma wa'ãbã da. ²⁶ Tawamhã õ hã tô tãma rob'madâ'â'wa hã aré, ma tô hi'rãtitō tãma aime ĩpapara, tinhib'apito ma. Tawamhã te tiwi waptē, ãne: “Apito, a'ã ĩzapari ze na asimi'ē na. Zahadu uburé wa za aima wa'ã, wa hã.” ãne ma tô tãma siwaihu'u, aibã hã.

²⁷ — Tawamhã ĩsib'apito hã ma tô ãma aiwamri, ĩmreme na. Taha wa, ma tô tãma sisisi apã, õne haré nomro da, te te tãma sōmri tō da. Õne haré ma duré

satō oto, apâ morĩ da. ²⁸ Tawamhã õ hã aibã hã te oto mo. Morĩ wamhã, ma tō tisiré romhuri'wa hã sōpētē. Taha wi, ma tō duréihã rob'uiprazé misi bātã na dapawa'âbâzé hã waptē syry na, apito hawi ĩmorĩ wi. Tawamhã ĩsōwa're're te te tãma sōmri õ wa, ma tō ti'â, ĩbutu na awa'awi. ĩbutu na te te tété sina, ma tō tiwi waptē, ãne: “Ma'ãpé ãhãna ĩma sōmri, zahadu ĩma ĩwa'âbã õ hã.” ãne te tiwi waptē.

²⁹ — Tawamhã ĩsiré romhuri'wa ma tō hi'rãtitō nhamra ĩpapara, te te tiwi rowaptērē da, ãne: “Ma'ãpé, ĩzapari ze na a'ã syry na. Wa za tō aima tisō uburé, ĩsōwa're're.”

³⁰ — Tawamhã ãne te te tiwi waptērē nherē, te te ãma sazei õ di. Te te ãma sazei õ wa, ma tō dama ti'ru, da te sērē da, dazazéb 're. Rob'uiprazé hã te te tãma sōmri wapsi, te za dama ti'ru, apâ da te wazere da, dazazém hawi. ³¹ Tawamhã ĩsiré rob'madã'ã'wa norĩ hã ma tō ĩwasu'u hã wapari za'ra, te te dama ĩ'ru na hã da te sērē da, dazazéb 're. Te te wapari za'ra wamhã, ma tō sada tihãimana za'ra. Ma tō duré ai'aba'ré, tinhib'apito ma, te te siwi wasu'u da. ³² Tawamhã te te tãma wasu'u za'ra parimhã, ma tō ĩsib'apito hã sô hã, dazazéb 're danherē'wa zô. Sô hãrã wamhã, ãne te tãma tinha: “A hã romhuri wasété 'wa, ĩwi ĩwaptērēzéb zarina wa tō po're ha'ã, rob'uiprazé ĩwi 're ĩ'awaptērē mono zém na hã apã ĩma sōmri õ nherē. Te 'ruiwapari õ di. ³³ E niha bã bété, ãma aipē'ézé õ di asiré romhuri'wai ãma hã, wa hã ai'ãma ĩpē'ézé ne.” ãne te tãma tinha ĩsib'apito hã, tãma rob'madã'ã'wai ma.

³⁴ — Tawamhã ĩsib'apito hã ma tō ab'rui pese. Sib'rui wa, ma tō dama ti'ru, dazazéb 're da te sērē da, da te tãma 're ĩrob'manharĩ u'ãsi za'ra mono zém na, tame te te 're robzépata mono da. Rob'uiprazé te te tiwi 're ĩ'awaptērē mono nhowa're're tinhib'apito ma, te te tãma sōmri wapsi, te za wazere ni apã. — ãne ma tō Zezusi hã wama ãma romnhimiré'é za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

³⁵ Tawamhã ãne ma tō timreme hã wama 'rãsutu za'ra, Zezusi hã:

— ãne hã asiré ĩsazei'wa hã asada 're ĩwasété za'ra wa'aba mono zém na sena na asina 're 'madã'ã zahãri za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za ĩmama hã te te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa aihãiba mono bã wa'aba, hãiwa ãma 're ĩãmra mono hã.

19

Damro, da te 're ĩrēme za'ra mono zé wasu'u

Mateusi 5.31-32; Marcusi 10.1-12; Rucasi 16.18

¹ Tawamhã ãne na Zezusi te te rowasu'u parimhã, ma tō Darireza hawi mo, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u morĩ da, Zodã pa zara u. ² Da'ahã uptabi na te ĩsarina ai'aba'ré ni. Tawamhã Zudeza u wisi wamhã, ma tō ĩhãzé ré norĩ hã apese, tame.

³ Tawamhã parisezu norĩ hã ni'wam norĩ hã ma tō ĩtēme aihutu Zezusihi u, te te siwi sadawa pibu da, timreme na te te upai wa, te te siwi mreme wē'õ da. ãne ma tō siwi sadanha:

— E aibã hã te za timro hã marĩ ĩpire hã te te tiwi 're 'manharĩ za'ra mono õ nherē, te te 're rēme za'ra. E wahi'rata norĩ nhimiroti zarina, ãne hã.

⁴ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— E ĩbãhã na ãne hã 're sōré za'ra wa'aba mono ã bã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã. ãne rob'ui'ééré hã: “Ropoto na'rata hawimhã ma tō 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã a'uwē hã aibã na 'manha. Pi'õ zama ma tō duré 'manha.” ãne duréihã ĩbãhã na rob'ui'ééré hã. ⁵ ãne ma tō duré roti 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, ĩbãhã na hã: “Taha wa, aibã hã 're mro za'ra mono wamhã, te za timama norĩ hã te te 're rēme za'ra, timro me si siré 're simasisi zahuré mono da oto. Sina 're hãiba sitob zahuré mono wa, maparane

ĩhâiba nherẽ, misi ĩhâiba ne, te za siré 're simasisi u'âsi zahuré oto.” — Āne 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã. ⁶ Āne wa, dasina 're damro za'ra mono wamhã, dahâiba maparane nherẽ, te za oto dahâiba misi ne dasiré 're dasi'ubumro. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, dasi'ãma te te 're da'ahâiba to mono nherẽ, ni'wa hã da'ãma 're siwanhizari mono õ di za. Mare di. — Āne ma tô Zezusi hã parisezu norĩ ma waihu'u za'ra.

⁷ Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô duré siwi sadanha, Zezusi hã:

— Oro zapre te Mozési hã te te wama 're roti za'ra, aibã hã timro te te 're rẽme za'ra mono da wamhã, timro te te 're ĩrẽme za'ra mono zém na rob'ui'ééré te te tãma 're sômri za'ra mono da, te te duré ĩré 're satõrĩ za'ra mono da, ĩsiti oto sina 're pahã za'ra mono da. — Āne te siwi sadanha.

⁸ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ta hã Mozési hã aipẽ'ẽ tete za'ra wa'aba wa, ma tô ãne na te te aima 're roti za'ra wa'wa. Tane nherẽ, ropoto na'rata hawimhã, ãne na 're ĩromhâimana mono zé hã robaba di. ⁹ Taha wa, tô sena wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wa hã aibã hã, ĩmro aibã na sipsaihuri õ nherẽ, timro te te mei wamhã, pi'õ aimawi na mro wamhã, te za tiwasédé hã 'manha, aibã hã.

¹⁰ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Tane ze te bâ, damro ãna te za 're danomro pé.

¹¹ Tawamhã Zezusi hã te duré asa wama nharĩ za'ra:

— Ā hã te ãma ĩrowasu'uzé hã aihĩni da te 're ĩwaihu'u za'ra mono da hã mare di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma 're ĩwaihu'u za'ra mono norĩ si, te za te te 're waihu'u pese za'ra, ãne hã. ¹² Aibã hã ni'wam norĩ hã 're ĩpoto za'ra mono zém hawim haré, 're 'ra waihu'u za'ra mono õ wa, te za ta norĩ si mro ãna 're nomro, õne haré. Duré aibã hã ni'wam norĩ hã da te 're sihãri za'ra mono wamhã, oto 're 'ra waihu'u za'ra mono õ wa, te za duré ta norĩ hã mro ãna 're nomro. Duré ni'wam norĩ hã te za tihâiba hã te te 're sawi pese za'ra 'rãwi, 're mro za'ra mono tõ da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ si 're nomro mono da. Ni'wam norĩ hã ãne hã te te 're waihu'u pese za'ra mono wamhã, te za tô ãma 're sõpré u'âsi. — Āne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

*Zezusi hã, ai'uté te te ĩ'azawizé wasu'u
Marcusi 10.13-16; Rucasi 18.15-17*

¹³ Tawamhã ma tô Zezusihi u, ai'uté da te simro, tinhib'rada hã ĩ'rã nhisiwi, te te nasi ãma aza'ra sina, Timama ma, ãma mreme za'ra da. Tane nherẽ, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô dama nharĩ za'ra ni, da te ĩtẽme simro tõ mono da, ai'uté norĩ hã. ¹⁴ Tawamhã Zezusi te wama nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Tô'ã. Dawi rosawi za'ra wa'aba tõ. A'ã we ĩtẽme da te simroi mono, ai'uté norĩ hã. Ā norĩ hã ai'uté norĩ hã õne haré simizazei pese na 're ĩhâimana za'ra mono ne, tane ni'wam norĩ hã 're hâimana za'ra mono wapsi, ta norĩ hã te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra. — Āne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

¹⁵ Tawamhã tinhib'rada, ĩ'rã nhisiwi te te nasi ãma aza'ra sina te hãwa u nasi ãma timreme za'ra. Taha pari ma tô mo.

*Aibã ĩsibro pese wasu'u
Marcusi 10.17-31; Rucasi 18.18-30*

¹⁶ Tawamhã nimahã bâtã na ma tô aibã hã mo, Zezusihi u, te te sadanharĩ da. Āne te sadanha:

— Rowahutu'wa, e marĩ ĩwẽ hã wa za 'manha, 're ĩdanomro u'âsi mono zé hã te ĩsina ĩ'uwaimrami da hã.

¹⁷ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— E marĩ da, te ãne ìzadanha, marĩ ìwě hã da te 're ì'manharĩ za'ra mono zém na hã. Misire 're ìmorĩ wě uptabi hã te 're hãimana. 'Re ìhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma rob'ui'ééré hã 're 'madâ'â pese mono wapsi, te za asina ì'uwaimra, dadâ'â ãna 're ìdanomro u'âsi mono zé hã.

¹⁸Tawamhã aibã te duré sadanha, Zezusi hã:

— E ma hã 'Re ìhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã wa za te 're 'madâ'â pese.

Tawamhã asa te tãma tinha, Zezusi hã:

— “Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré danhibrom na dawĩ 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dawasu'u wasété na dama 're asadawa nhipse za'ra wa'aba mono õ di za. ¹⁹Duré aimama hã te za 're ìwazé pese za'ra wa'aba mo, ana zama. Te za duré uburé 're ìdazawi pese za'ra wa'aba mo. Marĩ ìwě zô asima 're asôpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asôpré wa'aba mo, ìwě zô.” — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, aibã ma.

²⁰Tawamhã ìprédupté hã ma duré ãma sada'â apã, tô õ hã:

— Tô õhõ si, wa tô 'Re ìhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã te 're 'madâ'â pese, uburé. E marĩ, wa za 'manha, ãhã nhipai u hã bété.

²¹Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha, ãne:

— Rowě na 're aihãimana mono zéb zô, 're rosa'rata mono wamhã, mo oto aimorĩ, uburé asibro hã dama wede mono da, da te aiwi ì'uipra za'ra zé hã rob'uiprazé hã ìsibrob'õ norĩ ma, sômri mono da. Tawapsi asibro pese di za, hãwa ãma. Taha parip si te za we apã aimo ìtême, ìsire 're aimorĩ da oto.

²²Tawamhã ãne hã te te wapari wamhã, ma tô aibã ìprédupté hã robzei ãna mo, tinhibro pese si te te sima sawi wa. ²³Tawamhã ìsa'u ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ìsire 're ìwanomro mono norĩ ma:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ìsibro pese norĩ hã 'Re ìhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwě mono zéb u 're ìsisisi mono da hã, pire di. Tãma pire uptabi za'ra di za. ²⁴E niha te za awaru ba'õmore hã ìsi'uwazi para'õtõ zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, ìsibro pese norĩ hã si'uihã na 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ìhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwě mono zéb u hã. — ãne ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁵Tawamhã ãne ìmreme hã wa te wapari za'ra wamhã, wa tô ãma watob'uzu za'ra ni, ìsire 're ìwanomro mono norĩ hã. Tawamhã wa wasisadhanarĩ za'ra ni, ãma:

— ìsibro pese norĩ ma, waihu'u za'ra õ wamhã, e 'wam norĩ hã te za bété danho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra, dadâ'â ãna 're ìdanomro u'âsi mono zé hã.

²⁶Tawamhã Zezusi hã te wa'madâ'â pese za'ra, ìsire 're ìwanomro mono norĩ hã. Tawamhã, te te wa'madâ'â pese za'ra wamhã, te duré asa wama nharĩ za'ra:

— Dasi'uihã na danho'reptuzé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re ìhãimana u'âsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. Taha ma si waihu'u pese di, uburé marĩ hã te te 're ì'ab'manharĩ mono zéb da hã.

²⁷Tawamhã Pedru te tãma siwasu'u, ãne:

— Wa norĩ hã wa tô wanhibro hã uburé rême pese za'ra ni wasipara, asiré 're wanomro mono da oto. ãne wamhã, e marĩ te za 'Re ìhãimana u'âsi mono hã te te wama 're apisutu, te te wama 're ì'anhomri mono da hã.

²⁸Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— ãne, tô sena wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi wa hã dasiré ìpodo hã wa za ro ìtéb ãma danhib'apito simasisizém na 're ìnhamra. ìsimasisizé ìwě uptabi ãma wa za 're ìnhamra, te 're da'ab'madâ'â u'âsi mono

da oto. Tame te za duré a norĩ wa'wa hã ĩsiré 're anomro aba mono norĩ hã 12 na danhib'apito simasisizém na 're asimroi wa'aba mo, aipire na Izarazéhé 'ra nhihudu mono bâ 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono da. ²⁹ Áté ni'wam norĩ hã te za tinhorõwa hã te te 're rême pese za'ra, duré áté tisisânawã norĩ hã, duré áté timama norĩ hã, duré áté ti'ra norĩ hã, duré áté tinhipti'a hã. Áté ĩsiré 're nomro mono da, te za uburé marĩ hã te te 're rême pese za'ra. Ta norĩ ma, te za uburé marĩ te te 're ĩrême za'ra mono zém nhipai u pese, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma 're anhomri. Ta norĩ ma si te za dadâ'â ãna 're ĩdanomro u'âsi mono zé hã te te tãma 're apisutu. ³⁰ Ni'wam norĩ hã dama ĩpire na ti'ab ré 're hâimana za'ra mono nherẽ, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te tãma 're apisutu da'ahã na, wapu na 're hâimana za'ra mono da oto, za da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb ãma hã. Duré ni'wam norĩ hã ti'ab ré dama wapu na 're hâimana za'ra mono nherẽ, te za te te tãma 're apisutu, pire na oto 're hâimana za'ra mono da. — Áne ma tô Zezusi hã wama waihu'u sirõmo za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

20

Buru na romhuri'wa norĩ wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romnhimiré'é na wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã buru tede'wa hã bâdã 'rãiwatobro wi, ma tô mo, tãma ĩromhuri'wa norĩ da hã, te te da'maipisutu za'ra da, te te ãma tãma romhuri za'ra da, uwa 'ru na. ² Tawamhã te te da'anhopêtẽ wamhã, ma tô tãma pisutu za'ra, misi bâtã na dapawa'âbâzéb uwaibaba te te ãma pawa'âbã za'ra mono da. Taha wa, ma tô ãma saze za'ra, tãma ĩromhuri za'ra 'wa da hã. Tawamhã ma tô tãma rob'ru za'ra, misi bâtã na te te romhuri za'ra da, rob're na, uwa 'ru na. ³ Tawamhã mararé ma tô duré mo, bâtã si'ré na, 'ri nhi'riti wa, da te dasima 're ĩrowede za'ra mono zéb u. Tame ma tô duré aibã norĩ hã sôpêtẽ za'ra, romhuri ãna taré da'rata ĩsi'ubumro hã. ⁴ Tawamhã ãne ma tô tãma nharĩ za'ra: “A norĩ wa'wa hã te za oto ai'aba'rúi wa'wa ĩburu u, uwa 'ru na dame romhuri za'ra wa'aba da. Tawamhã dapawa'âbâzéb uwaibaba, wa za duré aipawa'âbã za'ra wa'wa.” Áne ma tô duré buru tede'wa hã tãma pisutu za'ra.

⁵ — Tawamhã ĩburu u te oto ai'aba'rúi, te te tãma romhuri za'ra da. Tawamhã abzuma ma tô duré aibã norĩ hã sôpêtẽ za'ra, buru tede'wa hã. Taha wa, te duré satõrĩ za'ra, ĩburu na te te dame romhuri za'ra da. Bãdã sipra wi, ma duré sôpêtẽ za'ra aibã norĩ hã, aimawi hã. Tô õhõ si ma duré tãma pisutu za'ra. Tawamhã ta norĩ hã te duré dazarina ai'aba'rúi. ⁶ Tawamhã hãiwahã pesere te duré mo buru tede'wa hã, 'ri nhi'riti wa, da te dasima 're ĩrowede za'ra mono zéb u. Tawamhã aibã norĩ hã ma duré sôpêtẽ za'ra aimawi hã, romhuri ãna taré da'rata ĩsi'ubumro hã. Te te sôpêtẽ za'ra wamhã, ãne te sadanharĩ za'ra: “E marĩ wa, te taré asimroi wa'wa, bâtã bâ, marĩ hã dame 'manharĩ za'ra wa'aba ãna.”

⁷ — Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra, ãne: “Ni'wa hã marĩ hã te te wama pisutu õ di, wa te tãma ĩromhuri za'ra zéb da hã. Taha wa, marĩ na wa te dame romhuri za'ra õ di, ã bâtã na hã.”

— Tawamhã buru tede'wa te duré tãma rob'ru za'ra: “Mo oto a norĩ wa'aba zama dazarina ai'aba'rúi wa'aba, ĩburu na dame romhuri za'ra wa'aba da, uwa 'ru na.” Áne ma tô buru tede'wa hã satõrĩ za'ra.

⁸ — Tawamhã mara simei wamhã, tãma ĩromhuri'wa norĩ 'madâ'â'wai ma, te tinha ãne, buru tede'wa hã: “Ma'ãpé, uburé ĩma romhuri'wa norĩ zô aihãrã za'ra na oto, pawa'âbã mono da. Tawamhã daza'u romhuri na te te ĩsãna'rata za'ra norĩ, uimrehẽne te za ĩpawa'âbã na'rata za'ra. Taha parip si te za duré

romhuri na ĩsãna'rata'wa norĩ hã ĩpawa'âbâ za'ra.” Āne ma tô tãma waihu'u, buru tede'wa hã.

9 — Tawamhã hãiwahã pesere, romhuri na te te ĩsãna'rata za'ra hã ma tô rob'uiprazé hã waibu hãiba mono bâ, misi bâtâ na dapawa'âbâzéb uwaibaba, bâtâ bâ te te romhuri za'ra õ nherê. 10-11 Tawamhã dawana romhuri na te te ĩsãna'rata za'ra norĩ hã ma tô duré hãiba mono bâ waibu rob'uiprazé hã, aiwapsi. Tane nherê, te te waibui wamhã, ma tô tãma nharĩ za'ra, buru tede'wai ma, ĩsa'u romhuri na te te ĩsãna'rata za'ra norĩ pawa'âbâ nhipai u, te te waibui õ wa. 12 Āne te mreme nhiti'ru na tãma nharĩ za'ra: “Õ norĩ hã hãiwahã si romhuri na te te ĩsãna'rata za'ra hã misi bâtâ za'ratazé hã ma tô sina uprosi za'ra. Wa norĩ hã bété. Bâtâ bâ, wa te ĩromhuri za'ra hã, rowa'ro uptabi nherê. E niha bâ, ma bété õ norĩ zama tipawa'â hã waibu, aiwa wapawa'âbâ za'ra me.”

13 — Tawamhã aibâ norĩ siré ma, te misi tinha, buru tede'wa hã: “Īsiwaihu, ĩwapari pese. Wa hã te aima 'manharĩ wasété õ di, āne hã. Oro āma ĩzaze za, bâtâ bâre ĩma romhuri da, tô misi bâtâ na dapawa'âbâzéb uwaibaba te aipawa'âbâ da. 14 Ma tô dame asima ĩ'ári pa. Taha wa, te za oto aimo. Wa tô ĩsima wê, aiwa aipawa'âbâ za'ra wa'aba ne te pawa'âbâ za'ra da, asa'u wa'aba romhuri na te te ĩsãna'rata za'ra norĩ hã. 15 Te ĩsima ĩwê zéb zarina, ĩte rob'uiprazém na te da'apawa'âbâ wamhã, e ĩwasédé wa tô 'manha. Mare di. ĩwasédé hã te 'manharĩ õ di. Áté taré dama ĩnhopru wa, ma tô ĩzada asahi, bâtâ bâ te te ĩma romhuri za'ra õ nherê, bâtâ na dapawa'âbâzém na te pawa'âbâ za'ra 'ru te.” Āne ma tô buru tede'wa hã tãma siwaihu'u, tãma ĩromhuri'wai ma. — Āne ma tô Zezusi hã wama āma romnhimiré'é za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

16 Tawamhã āne ma tô Zezusi hã timreme na wama 'rāsutu za'ra:

— Ni'wam norĩ hã dama pire na ti'ab ré 're hãimana za'ra mono nherê, 'Re ĩhãimana u'âsi mono si te za te te tãma 're pisutu za'ra, wapu na 're hãimana za'ra mono da oto, za da'āma 're ĩsib'a'uwê mono zéb āma hã. Duré ni'wam norĩ hã ti'ab ré dama wapu na 're hãimana za'ra mono nherê, te za te te tãma 're pisutu za'ra, pire na oto 're hãimana za'ra mono da. — Āne ma tô timreme na wama 'rāsutu za'ra, Zezusi hã.

*Zezusi hã, si'ubdatõ āma za ĩdâ'ázém na ĩsiwasu'uzé, ĩhãiwa'utuzé me
Marcusi 10.32-34; Rucasi 18.31-34*

17 Tawamhã wa norĩ hã Zeruzarê u wa oto ai'aba'ré ni, Zezusihi siré. Wasi'aba'réi ré, ma tô wahãiba pisutu, wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, 12 na wahãiba za'ra ma. Āne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

18 — ĩwapari pese za'ra wa'aba. Āhãna, wa Zeruzarê u ai'aba'ré ni. Tame wa hã dasiré ĩpodo hã te za dasima ĩhãiba nhomri ni, sasedoti ĩpire norĩ ma, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ ma zama. Ta norĩ hã ĩwasédé te te ĩ'āma ĩsa'ra za'ra zéb zarina, te za dama ĩ'ru za'ra, da te ĩwĩrĩ da, dasiwi. 19 Taha zarina te za oto zudezu'õ norĩ ma siwi ĩhãiba nho. Tawamhã te za ĩ'āma tiwa'ê za'ra, zudezu'õ norĩ hã. Te za ĩ'āma wasété za'ra ni duré. Te za duré da te dasiwi 're ĩpré'é. Taha parip si, te za wedepo'o nhonhi'rãmi na dasiwi ĩzasõmri ni hãiwi, ĩdâ'â da. Tane nherê, bådâ maparane ĩ'āma si'utõrĩ õ ré, wa za apâ hãiwa'udu. — Āne ma tô wama siwaihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

*Zebedehe mro, Zezusihi wi, te te ĩrowaptêrêzé wasu'u, ti'ra norĩ ma
Marcusi 10.35-45*

²⁰ Tawamhã Zebedehe mro hã ma tô Zezusihi u mo, ti'ra si'aibã norĩ siré. Ìtẽme morĩ wamhã, tãma pire wa, ma tô tãma aiwẽ'ê, ti'ra norĩ ma, te te tiwi rowaptẽrẽ da.

²¹ Tawamhã Zezusi hã te pi'õ sadanha, ãne:

— E marĩ ma tô asima ìwẽ, te aima ãma ì'uwaimrami da hã.

Tawamhã pi'õ te asa tãma tinha:

— Ma'ãpé, ì'ra norĩ ma, tãma ropisutu sirõmo zahuré na, danhib'apito simasisizém na asimire niwĩ duré asimi'e niwĩ dama pire na 're simasisi u'âsi zahuré mono da, za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã da'ãma ìsib'a'uwẽzéb ãma hã. — ãne te Zezusihi wi rowaptẽ, ti'ra norĩ ma, pi'õ hã.

²² Tawamhã Zezusi hã te ì'ra norĩ ma oto rowasu'u zahuré, ãne:

— E marĩ da, te rosa'rata ãna asina ìzadanhari 'wa. Wa hã wa za robzépata za'êtẽ, dawi ìsisawi ãna. E tawamhã sada asiptete aba di, za te ìrobzépata za'êtẽ ne, ìrobzépata aba da hã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ zahuré, Zebedehe 'ra norĩ hã:

— Ìhe. Sada wanhiptete di za, asine wa te ìrobzépata da hã. — ãne ma asa tizadawa na tãma wa'rãmi zahuré, Zezusihi ma.

²³ Tawamhã Zezusi hã te duré tãma rowasu'u zahuré, ãne:

— Te za tô ìsine ìrobzépata za'êtẽ 'wa. Tane nherẽ, ìsi'uihã na te aipisutu waihu'u aba õ di za, dama aipire wa'aba na 're aihâimana aba mono zéb da hã, ìnhimire niwĩ, duré ìnhimi'e niwĩmhã. Ìmama te te ìpisutu za'ra norĩ si te za dama pire na ì'rata 're hâimana u'âsi za'ra. Ta norĩ hã te pisutu za'ra õ di za, wa hã. — ãne te tãma siwasu'u zahuré, Zezusi hã.

²⁴ Tawamhã Zezusihi siré 're ìwanomro mono norĩ hã 10 na wahâiba za'ra hã, Zebedehe 'ra norĩ mreme wa te wapari za'ra wamhã, wa tô sada wanhi'ti'ru za'ra ni. ²⁵ Taha wa, Zezusi hã te sima wazô tihârâ za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ zô. Tawamhã ãne te wama nharĩ za'ra:

— Ti'ai ãma danhib'apito norĩ hã te pire uptabi na dama 're hâimana za'ra. Sa'êtẽ te duré te te 're dawada'uri za'ra, ìsimiroti hã da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da. ²⁶ Tane asima 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norĩ wa'wa hã. Asiré norĩ ma, ai'maipire wa'aba da, asina 're 'maiob'ruiwapari aba mono wamhã, te za asiré hã 're ì'maipawaptob u'âsi aba mo, marĩ zô 're ai'manhimnhasi aba mono ãna. ²⁷ Duré 'rãwi asima aipire uptabi na 're ai'maihâimana aba mono da, asima 'maiwẽ uptabi aba wamhã, pawa'âbã ãna romhuri'wa ne, te za asima 're ì'mairomhuri wẽ wa'aba mo. ²⁸ Tane duré, wa hã dasiré ìpodo hã da te ìma 're romhuri za'ra mono da, we ìmorĩ õ di, ti'ai u. Te 're da'apawapto mono da si, wa wei datẽme mo, ìsihâiba zawi ãna dazada ìdã'â da, da'upana te da'awa'âbã da. — ãne ma tô Zezusi hã wama siwasu'u za'ra.

Zezusi hã, ìtob'a norĩ te te ìpese zahuré zé wasu'u

Marcusi 10.46-52; Rucasi 18.35-43

²⁹ Tawamhã wa norĩ hã wa tô ai'aba'ré ni, Zezusihi siré, Zerico hawi. Wasi'aba'réi wamhã, da'ahã na ma tô wazarina hã ai'aba'ré ni. ³⁰ Tawamhã aibã ìtob'a norĩ hã bâdãdi waptoma ìsimasisi zahuré hã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapari zahuré, bâdãdi na ìsababa za te te ìro'razãri zahuré na hã. ãne hã te te wapari zahuré wamhã, te nasi sina 'mahârã zahuré, ãne:

— Dawihi nhihudu, ma'ãpé wa'ãma aipẽ'êzé na. — ãne te nasi sina 'mahârã zahuré, ìtob'a norĩ hã.

³¹ Tawamhã da'ahã na Zezusihi zarina ìdasi'aba'ré norĩ hã ma tô tãma nharĩ za'ra, ari'iwĩ simasisi zahuré da. Tane nherẽ, sa'êtẽ te nasi sina 'mahârã zahuré, ãne:

— Apito, Dawihi nhihudu, ma'ãpé wa'ãma aipẽ'êzé na.

³² Tawamhã ma Zezusi hã ï'rata mazazâri zahuré, bâdâdi wa. Taha wa, te 'mahârâ zahuré, ïtob'a norĩ hã:

— E marĩ te asima ïwẽ wa'wa, te aima ï'manharĩ aba da hã.

³³ Tawamhã asa te tãma nharĩ zahuré:

— Apito, wato pese da, wa wasima wẽ ni. — ãne ma tizadawa na tãma wa'rãmi zahuré, ïtob'a norĩ hã.

³⁴ Tawamhã Zezusi hã ma tô ãma tipẽ'êzé zahuré, ïtob'a norĩ ãma. Taha wa, ma tô tãmo upi zahuré, apã tãmo wẽ zahuré da. Te te tãmo upi zahuré wi, awa'awi ma tô tito pese zahuré. Te te rob'madã'ã wẽ zahuré di oto. Tawamhã Zezusihi zarina te oto tineb zahuré, awa'awi.

21

Zezusi hã, Zeruzarẽ u datẽme ïwisizé wasu'u

Marcusi 11.1-11; Rucasi 19.28-40; Zuwã 12.12-19

¹ Tawamhã wa norĩ hã wa tô oto ai'aba'rẽ ni, Zezusihi siré, Zeruzarẽ u. Tawamhã wa tô rob'umhutu za'ra ni oto, Betazé na 'ri wa'õtõ nhisi u. Oriwera na êtẽ 'rãihã nhisi ãma 'ri wa'õno hã. Wa te rob'umhutu za'ra wamhã, ma tô Zezusi hã ïsiré 're ïwanomro mono norĩ hã maparane wa'mazatõ sisõwa, 'ri wa'õtõ u. ² ãne ma tô satõrĩ zahuré:

— Õwa te za ane wa'wa, 'ri wa'õtõ u, asõ're uwaibaba wa'aba. Tawamhã aimasisi aba wi, te za awaru po'repore hã ïsãmri 'wa, butu wazi na da te ãma wasisi haré, ïsa hã. Tame te duré ï'ra hã ïsiré za. Tawamhã te za ïwasihu zahuré wa'wa, sahuré we ïma saprõni aba da. ³ Tawamhã ni'wa hã awaru po'repore, sahuré we ïma ïsaprõni aba na te te asadhanharĩ aba wamhã, ãne te za tãma ïzadawa wasu'u wa'wa, asa: “Wanhib'apito hã marĩ õ wa, ãma morĩ da, wa we sô wanem ni, wa te tãma saprõni zahuré da.” ãne hã tãma waihu'u aba wi, te za ãma asazei wa'wa, sahuré we ïma saprõni aba da, awaru po'repore hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u zahuré.

⁴ Duréihã 'Re ïhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ãma ïrob'ui'éré sirõmo zéb zarina te te sina uwaimrami da, ma tô Zezusi hã ãne tãma pisutu zahuré, awaru po'repore te te ïtẽme saprõni zahuré da. ãne duréihã ãma ïrob'ui'éré siro hã:

⁵ “Ma'ãpé, tãma rowasu'u za'ra wa'aba, Si'ã na êtẽ 'rãihã nhisi ãma 're ïdasi'ubumroi mono norĩ ma, ãne:

‘Õhõta te we oto atẽme timorĩ 'wa, asib'apito za'ra wa'wa hã. Ta hã dazada 're ïhãimana mono õ hã ïsimizawi pe hã te we ãma mo, awaru po'repore na, ïpréduptém na hã.’ ”

ãne duréihã 'Re ïhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nhimi'ui'éré hã, Zeruzarẽ ãma 're ïdasi'ubumroi mono norĩ ma hã.

⁶ Tawamhã Zezusi te te tãma ïpisutu zahuré zéb zarina, ma tô awaru po'repore norĩ zô tineb zahuré, wasiré norĩ hã. ⁷ Tawamhã, te te sãmri zahuré wamhã, ma tô apã saprõni zahuré Zezusihi u, awaru po'repore hã ï'ra ré. Tawamhã tisi'ubuzém na ma tô tãma ba'ubu zahuré. Taha pari, ma tô ãma darõno Zezusi hã, ãma morĩ da. ⁸ Tawamhã da'ahã uptabi na ma tô dasi'ubuzém na tãma waptã za'ra ni bâdâdi na, ïsisiwi ïmorĩzéb da hã, dama pire wa, sô 're datob'uzu za'ra mono wa. Wedepa nhipti su na zama ma duré tãma waptã za'ra ni. ⁹ Tawamhã Zezusihi nhowa ïdasi'aba'rẽ norĩ hã duré ïsarina ïdasi'aba'rẽ norĩ zama te nasi dasima 'mahârâ za'ra ni, ãne:

— Apito Dawihi nhihudu ãma, 're wawata za'ra wa'aba mono. Wanhib'apito zadawa para, te we oto mo. 'Re ïhãimana u'âsi mono hã ïwẽ si te te tãma 're pisutu u'âsi mono neza. 'Re ïhãimana u'âsi mono ãma zama duré 're wawata za'ra wa'aba mono, hãiwa ãma 're ïsãmra mono ãma, wei watẽme te te satõrĩ wẽ te. — ãne te nasi dasima 'mahârâ za'ra ni, da'ahã na.

¹⁰ Tawamhã Zeruzarẽ u ma oto wi, Zezusi hã. Wisi wamhã, ãwa 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã ma tô da'ahã uptabi na 're dasiwairõtõ, da te dasima 'mahârã za'ra sina. Taha wa, te nasi tasisadhanharĩ za'ra ni, ãne:

— E 'wa hã, õ hã bété.

¹¹ Tawamhã Zezusihi zarina ãdasi'aba're norĩ hã ma tô dama nharĩ za'ra, Zeruzarẽ ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ ma:

— Æ hã Zezusi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, Nazaré na 'ri wa'õtõ nhisi hawi we ãmorĩ hã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. — Æne ma tô ãsiré ãdasi'aba're norĩ hã dama wasu'u za'ra.

'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zém hawi, Zezusi te te ãdazate mono zé wasu'u

Marcusi 11.15-19; Rucasi 19.45-48; Zuwã 2.13-22

¹² Tawamhã Zezusi hã ma tô oto ãzé, 'ri 'rãihã u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u. Tame te dama rowede'wa norĩ hã 're si'ubumro, dawimarĩ uipra'wa norĩ zama, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tawamhã Zezusi hã ta norĩ hã te te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô te te sate, rob u. Wedeza hã rob'ui'prazém na te te dawĩ ãma 're ãsaprĩ za'ra mono norĩ te hã ma tô te te tiwi anhamra, utu'u te te dama 're ãwede za'ra mono norĩ simasisizéb zama. ¹³ Tawamhã Zezusi hã ãne te tãma nharĩ za'ra, rowede'wa norĩ ma:

— Duréihã wahi'rada hã ma tô ãne na rob'ui'éré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na: “Ïnhorõwa hã ãwa ãma 're ãdamreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hã.” Æne te tinha. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ma tô ãwa asima ãma 're ãrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawĩ 're ãsipsaihuri za'ra mono norĩ, 're ãsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hã 're sa, wasété uptabi na. Æne duréihã ai'ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa hã, ãbaihã na hã. — Æne na ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, duréi rowasu'u na hã.

¹⁴ Tawamhã Zezusi hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, zahadu sãmra ré, ma tô da'ahã na ãtème dasito, ãtob'a norĩ hã ãmorĩ waihu'u'õ norĩ zama. ãtème dasito mono wamhã, ma tô da'apese, uburé ãhãzé ré norĩ hã. ¹⁵ Tawamhã ai'uté norĩ hã ma tô nasi sima 'mahârã za'ra, ãne: “Apito Dawihi nhihudu ãma, 're wawata za'ra wa'aba mono.” Æne te nasi sima 'mahârã za'ra, 'ri 'wawi wa'ra 're, sãmra ré. Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ma, ãpire norĩ hã tisiré ma, duré ãsimiroti na rob'ui'éré 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã, ai'uté norĩ te te nasi sima ã'mahârã za'ra zé hã te te wapari za'ra wamhã, duré tinhimiromhõsi na Zezusi te te 're ãda'apawapto mono zé te te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô sada tizahi za'ra, Zezusihi zãda.

¹⁶ Tawamhã ta norĩ hã te Zezusi hã siwi sadanha:

— E wapari õ di, ai'uté norĩ mreme hã. E asina sadawa uwati za'ra ãna. — Æne te tãma nharĩ za'ra, rowahutu'wa norĩ hã.

Tawamhã Zezusi hã asa te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Wa tô wapari za'ra. A norĩ wa'wa hã bété. E sõré za'ra wa'aba õ di, wahi'rata nhimi'ui'éré hã: “Ai'uté norĩ ma, ma tô ãwaihu'u sirõmo za'ra, ai'utépré norĩ ma zama, ãwẽ na si ai'ãma 're wata za'ra mono da.” Æne ma tô wahi'rada hã ã'ãma rob'ui'éré siro, ãbaihã na hã. — Æne ma tãma waihu'u za'ra.

¹⁷ Tawamhã Zezusi hã te oto ãhawi timorĩ za'ra, Betãnha na 'ri wa'õtõ nhisi u, tame a'ã sõtõ da.

Pidera wede ma, Zezusi te te ãnharĩzé wasu'u

Marcusi 11.12-14, 20-25

¹⁸ Tawamhã mararé ma tô Zezusi hã apã mo Zeruzarẽ u, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ me. Morĩ ré, ma tô mra hã tãwĩ, Zezusi hã. ¹⁹ Tawamhã wede hã ma tisã, bãdãdi zãda'ré ãsa hã. Pidera na wede nhisi hã. Te te sãmri wamhã, ma tô

ĩtẽme apa, te te sabu da, ĩ'rã zô. Tane nherẽ, 'rãĩ ãna te za, ĩsui ré si. Tawamhã pidera wede ma, te oto tinha:

— Niwa ĩ'ai'rã da hã, mare di za oto. Ai'rã'õ u'âsi, te za oto 're asa mo. — ãne te wede ma tinha, Zezusi hã.

Tawamhã awa'awi ma wede hã tiwede're oto. ²⁰ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã ãne hã wa te 'madâ'â za'ra wamhã, wa tô ãma watob'uzu za'ra ni. Taha wa, wa tô Zezusi hã wasiwi sadanharĩ ni, ãne:

— E niha ma awa'awi tiwede're, pidera wede hã.

²¹ Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã 're wawã za'ra wa'aba mono ãna, õhõ si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za marĩ hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ nherẽ, 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo ĩsadawa para, wa hã pidera wede ma, te ĩnharĩ ne, ãne hã aiwa. Õhõta êtẽ 'rãihã te za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za êtẽ 'rãihã ma ĩnharĩ za'ra wa'wa, 'rãwi sisa'o'o da, âi ba waptã'ã da. Tawamhã asadawa para wa'aba, te za tô âi ba waptãrã, êtẽ 'rãihã hã. ãne 'Re ĩhâimana u'âsi mono si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô ĩsadawa para, marĩ ĩwẽ hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ nherẽ, ãne hã. ²² 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã 're umnhasi za'ra wa'aba mono sina, marĩ na tiwi 're rowaptẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, tô sena te za te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa. — ãne hã ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

Zezusi hã, ni'wa sadawa para uburé marĩ hã te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono zéb zô, da te dasiwi ĩsadanharĩzé wasu'u

Marcusi 11.27-33; Rucasi 20.1-8

²³ Tawamhã Zezusi hã ma tô apã mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorõwa u. Tame te oto dama rowahutu, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã ma tô ĩtẽme aimasa, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ zama. Tawamhã Zezusi hã te siwi sadanha, ãne:

— E 'wa sadawa para, te bété ãne hã marĩ hã dama 're ĩ'ab'manharĩ mo. E 'wa hã, aipisutu'wa.

²⁴ Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã wa za a'ã asadanharĩ na aima ãma wa'rãmi za'ra wa'wa. Tawamhã ĩ'uwaibaba, ĩma waihu'u za'ra wa'aba wapsi, wa za asa aima wasu'u za'ra wa'wa, ni'wa sadawa para te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na hã. ²⁵ ãne wa za asadanharĩ za'ra wa'wa: E 'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ bété. E 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para. E dazadawa para. — ãne ma tô Zezusi hã sadanharĩ za'ra, te te tãma waihu'u za'ra da, a'ã.

Tawamhã 'rãwi te sima nharĩ za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã:

— E niha, wa za tãma waihu'u za'ra ni, õne wamhã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para, â dawabzuri te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, te za wazadanharĩ na sahu za'ra, ãne: “E niha bété, Zuwã Batitaha nhimirowasu'u hã saze za'ra wa'aba õ di, dame.” ²⁶ Tane nherẽ, taré dazadawa parap si â dawabzuri te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, wa za wasina wapahi za'ra ni dama, niha da te wama rob'manharĩ za'ra õ'umnhasite. E marĩ wa. Zuwã Batita hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa 're ĩmorĩ na, da te 're saze za'ra mono wa. — ãne te 'rãwi sima nharĩ za'ra.

²⁷ Tawamhã Zezusihi ma, te oto asa nharĩ za'ra:

— Wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra õ di, ni'wa sadawa para, Zuwã Batita hã â dawabzuri te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono zé hã.

Tawamhã Zezusi hã asa ma tizadawa na tãma wa'rãmi za'ra:

— Tane tô. A norĩ wa'wa hã ãma waihu'u za'ra wa'aba õ nherẽ, wa hã te duré aima waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ni'wa sadawa para marĩ hã te dama 're ã'ab'manharĩ mono na hã. — ãne ma tô Zezusi hã asa tãma waihu'u za'ra, dama rowahutu'wa norĩ ma hã.

Aibã hã, ã'ra poto'rada hã te te sina ãsadawa zamarĩzé wasu'u

²⁸ Tawamhã Zezusi hã te duré tãma rowasu'u za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ma, ãne:

— Wa za oto aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ma'ãpé ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba za. Aibã hã te 're sãmra. Maparane ã'ra hã. Tawamhã ti'ra poto 'rata ma, ma tô rob'ru, ãne: “ã'ra, mo oto aimorĩ buru u, romhuri da, ã bãtã na.”

²⁹ — Tawamhã asa te tãma tinha, ã'ra poto'rada hã: “Te ãsima rowẽ õ di, ãmorĩ da hã. Wa za nhamra u'ã.” ãne ma tô timama ma waihu'u asa. Tane nherẽ, te te ãnharĩzẽm na ãma ronomro wapsi, ma tô tinhimirosa'rata na ãma saprĩ. Taha wa, ma tô oto mo buru u, te te romhuri da.

³⁰ — Tawamhã ti'ra hãiba amoi ma, te duré rob'ru, ãdub'rata ma, te te ãrob'ruzẽm ne, buru u morĩ da, te te romhuri da. Tawamhã ã'ra hã te asa tãma tinha, timama ma, ãne: “Wẽ di tô, ãmama. Wa za tô mo, te romhuri da.” Tane nherẽ, ta hã timama mreme hã awa'awi te te saze nherẽ, morĩ õ di, buru u.

³¹ — E 'wa hã tawamhã, timama te te sina ãsaze hã te te tãma ãrob'ruzẽb uwaibaba, ãmorĩ da hã. E ãdub'rada. E ãno. — ãne ma tô Zezusi hã ãma sadanharĩ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ hã, duré zudezu norĩ ma rowahutu'wa norĩ hã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Dama ãpoto'rada ma tô timama mreme hã sina saze.

Tawamhã Zezusi te duré ãne tãma rowasu'u za'ra:

— Tane tô. Tane duré, danhib'apito ma rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã duré pi'õ hã aibã zõ si siwa'ru 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã, ta norĩ hã aré 're hãimana wasété za'ra mono nherẽ, ãté te za 're sisisi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u hã, ta norĩ si tô sena na te te 're sazei pese za'ra mono wamhã. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ãté dame 're asisisi aba mono õ di za. Tô sena, wa ãne na hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ³² Zuwã Batita hã ma tô aré atẽme timorĩ za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te sima 're ãaiwẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina 're anomro wẽ wa'aba mono zéb da hã, te te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherẽ, ãsimirowasu'u na hã ãma 're saze za'ra wa'aba mono õ di. Rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ si ma tô ãma saze za'ra ãsimirowasu'u na hã, pi'õ hã aibã zõ si siwa'ru 're ãhãimana za'ra mono norĩ zama. Tawamhã ta norĩ hã atõmo na 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono nherẽ, a norĩ wa'aba zama asimirosa'rata na 're saprĩ za'ra wa'aba mono õ di, ãsimirowasu'u na ãma 're ãsaze za'ra wa'aba mono zéb da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma wasu'u za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ ma, duré dama rowahutu'wa norĩ ma zama.

Buru na romhuri wasété'wa norĩ wasu'u

Marcusi 12.1-12; Rucasi 20.9-19

³³ Tawamhã Zezusi hã te duré ãne tãma rowasu'u za'ra:

— ãne wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ma'ãpé, ãwapari pese za'ra wa'aba za. Aibã hã te 're sãmra, buru tede'wa hã. Tawamhã tiburu ãma ma tô a're, uwa 'ru hã. Te te a're pari, ma tô buru 'wawi wa'ra. Ma tô duré etẽ nhisiwi sada ab're, ãwa uwa 'rãi watizéb da hã, ãwa'u zõ. Taha pari, 'ri 'rãihã hã ma duré buru wa'wa 'manha, ãsipsaihuri norĩ zõ, dasipapara rob'madã'ãzéb da hã. Tawamhã ma tô ni'wam norĩ hã sisõ'a ré pisutu za'ra, ãburu hã te te sõ 're 'madã'ã za'ra mono da. Uwa 'ru 'rã hã 're 'rã prédub za'ra

mono wapsi, te za te te tãma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hã. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hã darob amoi u, tamomo a'â sãmra da. ³⁴ Tawamhã oto 'rãï prédu mono wa, ma tô buru tede'wa hã tãma ïromhuri'wa norĩ hã satõrĩ za'ra tiburu u, uwa 'ru 'rã hã buru 'madâ'â'wa norĩ te te tãma ïpo'o za'ra zô. ³⁵ Tawamhã buru u sihutu wamhã, ma tô buru tede'wa te te ïsatõrĩ za'ra hã siwi waibu, buru 'madâ'â'wa norĩ hã. Tawamhã buru tede'wai ma, romhuri'wa norĩ ma, ma tô rob'manharĩ wasété za'ra. Taha wa, ma tô misi siwi azã. Ìhãiba amo ma duré siwi tĩwĩ. Ìhãiba amo ma duré êtê na siwi u'a za'êtê, dâ'â da. ³⁶ Tawamhã buru tede'wa hã te duré sô satõrĩ za'ra, tãma ïromhuri'wa norĩ hã, ahã na. Tawamhã, ta norĩ hã buru u sihutu wamhã, ma duré tãma rob'manharĩ wasété za'ra, buru 'madâ'â'wa norĩ hã. ³⁷ Tawamhã 'rãwi te oto sima rosa'rata, buru tede'wa hã: “Ì'ra si'aibã hã te ïtême satõrĩ za'ra wamhã, ãté te za siwi hãiba wazé.” ãne te sima rosa'rata, buru tede'wa hã. Tawamhã uburé da te tiwi uprosi za'ra wa, te oto ti'ra uptabi hã satõ, tãma ïburu 'madâ'â'wa norĩ u. ³⁸ Tawamhã wisi wamhã, buru 'madâ'â'wa norĩ hã te te duré sima sãmri za'ra wamhã, te ãne sima 'mahârã za'ra: “Õhõta buru tede'wai 'ra hã te wei mo, timama uirĩ na buru tede'wa da hã. Wa te wasiwi wĩrĩ aba, buru hã wate za'ra da.” ãne na ma tô sima 'mahârã za'ra, buru 'madâ'â'wa norĩ hã.

³⁹ — Tawamhã wisi wi, ma tô siwi ti'ã, buru tede'wai 'ra hã. Buru nhiti ma tô siwi waze. Tame ma tô siwi tĩwĩ, buru 'madâ'â'wa norĩ hã. ãne buru tede'wai 'ra wasu'u 'rãssudu hã.

⁴⁰ Tawamhã Zezusi hã te oto sadanharĩ za'ra, 'Re ïhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ hã, ãne:

— Buru tede'wa hã tiburu u apã wisi wamhã, e marĩ te za tãma 'manharĩ za'ra, tãma ïburu 'madâ'â'wa norĩ ma hã.

⁴¹ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Buru tede'wa hã ãma pẽ'êzé za'ra ãna, te za dama 'ru za'ra, da te dasiwi uprosi da, aibã ïwasété uptabi norĩ hã. Tawamhã te za duré da'apisutu, dama ï'umna hã tãma ïburu 'madâ'â'wa da hã. Ta norĩ hã te za ï'uwaibaba si te te tãma 're po'o za'ra, uwa 'ru 'rã hã, 're 'rã prédu za'ra mono wa. — ãne ma asa tãma waihu'u za'ra, Zezusihi ma, 'Re ïhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ hã.

⁴² Tawamhã Zezusi hã te oto sina ãma simiré'é êtê na, ãne:

— Oro 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ééré hã 're sôré za'ra wa'aba mono za, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ãne ïbaihã na rob'ui'ééré hã:

“Êtê tomhãpã wẽ hã 'ri na'ratazéb da hã, wẽ uptabi nherẽ, wasété newa, 'ri'wa norĩ te te aré siwi ïwẽ'õ hã 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'ãsi, pire na.

Uburé Danhib'apito hã ma tô ãne hã pisutu, 'ri na'rata uparizéb da, pire na 're ïsa'wari mono da hã.

Taha wa, ãne na wa te ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, wa ãma 're watob'uzu u'ãsi za'ra, wa norĩ hã.”

ãne duréhã wahi'rata nhimi'ui'ééré na rowasu'u hã.

⁴³ — Êtê tomhãpã wẽ hã da te dasiwi ïwẽ'õ ne, a norĩ wa'wa hã asiwi 're ïwẽ'õ za'ra wa'aba mono wa, 'Re ïhãimana u'ãsi mono nhib'a'u'wẽ, 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono õ di za. Ai'upana wa'aba si te za oto 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã da'ãma 're sib'a'uwẽ, ïsimiroti te te 're ï'madâ'â pese za'ra mono norĩ ãma. Tô sena, wa ãne na aima waihu'u za'ra wa'wa. ⁴⁴ Duré, êtê tomhãpã nhisiwi, zé'a 'manharĩ hã 're rere'e mono wa, 're ïsipru pese za'ra mono ne, te za ïwẽ'õ'wa norĩ hã hã za'ra, 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã. Duré êtê tomhãbã hã zé'a 'manharĩ nhisiwi 're rere'e mono wa, te te 're ïpru pese za'ra mono ne, te za 'Re ïhãimana u'ãsi mono wẽ'õ'wa norĩ si hã za'ra. Ta norĩ ãma

hã 're sib'a'uwẽ za'ra mono õ di za. — Æne ma tô Zezusi hã sina ãma simiré'é, êtẽ wasu'u na hã.

⁴⁵ Tawamhã sasedoti ãpire norĩ hã, duré parisezu norĩ hã, Zezusi te te ãma ãromnhimiré'ézé hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô sina waihu'u za'ra, tô õ norĩ udâna te te ãma ãromnhimiré'é mono na hã. ⁴⁶ Taha wa, ma tô aré sima hãiba 'ru za'ra, te te dama 'ru za'ra da, dazazéb 're da te dasiwi sêrẽ da, Zezusi hã. Tane nherẽ, ma tô dama tipahi za'ra aibã norĩ hã, Zezusi hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, oto 're ãmorĩ na da te 're saze za'ra mono wa, da'ahã na.

22

Dasina damrozém na dasai ahã wasu'u *Rucasi 14.15-24*

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romnhimiré'é na tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma, ãne:

² — 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Apito 'ra si'aibã hã tãma mro wẽ te, tãma ãrowezéb zarina ma tô sima roti, dasa hã te te dama 'manharĩ da, sa'êtẽ na, ti'ra mrozém na hã. ³ Tawamhã ma tô ãsiré dasaihuri da, da'apisutu. Taha parip si ma tô tãma ãromhuri'wa norĩ hã satõrĩ za'ra, dazô hãsi da, ãtẽme dasihutu da, ãsiré dasaihuri da. Tane nherẽ, ta norĩ hã te te sima rowẽ za'ra õ di, ãtẽme si'aba'rẽ da hã, ãsiré ãsaihuri da hã aré. ⁴ Taha wa, te duré apito, tãma ãromhuri'wa norĩ hãiba amo hã satõrĩ za'ra, ãne: “Mo oto ai'aba'rẽi wa'aba, aré sô ãhãrã 'rata za'ra norĩ zô. Tawamhã ãne te za tãma ãzadawa wasu'u za'ra wa'wa: ‘Powawẽ norĩ hã, duré powawẽ zapu da te dasima ãhãipese za'ra hã ma dasiwi simro ni. Uburé ma tô marĩ hã dasiwi 'rã'õtõ ni, dasa da te ãhurizéb da hã. Taha wa, te za we ãtẽme ai'aba'rẽi wa'wa oto, wasiré wasa hã wa te huri da, ã'ra ãma ãmrozém na.’ Æne te za ta norĩ ma ãzadawa wasu'u za'ra wa'wa.” Æne ma tô apito hã tãma ãromhuri'wa norĩ ma waihu'u za'ra.

Tawamhã apito hã te te sô satõrĩ za'ra wa, te oto sô ai'aba'rẽ.

⁵ — Tane nherẽ, sô ãhãrã 'rata za'ra norĩ hã sô simipari za'ra õ di, ãtẽme si'aba'rẽ da, ãsiré saihuri da hã. Taha wa, sô simipari za'ra ãna ma tô ni'wam norĩ hã tiburu u ai'aba'rẽ, duré tinhimiromhurizéb u hã. ⁶ Ni'wam norĩ hã ma tô apito ma romhuri'wa norĩ hã siwi waibu. Te te waibui pari wamhã, ma tô niha tãma rob'manharĩ wasété za'ra. Taha pari, ma uprosi uburé. ⁷ Tawamhã apito hã tãma ãromhuri'wa norĩ, da te ã'uprosi wasu'u te te wapari wamhã, ma tô ab'rui pese. Taha wa, tãma da'wapéi'wa norĩ hã ma tô ãtẽme satõrĩ za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ, da te tiwi ã'uprosi za'ra u. Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã ma tô uprosi, ta norĩ hã. Ma tô duré ta norĩ ãhorõwa hã te te 'ri su, 'ri ãho'õmo wa, aré tãma 're ãsimasa mono hã. ⁸ Taha pari, ma tô duré sô hã, tãma ãromhuri'wa norĩ zô, aimawi norĩ zô. Tawamhã ãne te tãma ãnarĩ za'ra: “Dasazéb da hã tâibã ma tô api pari za'ra ni, ã'ra ãmrozém na dasa da te ãhurizéb da hã. Tane nherẽ, sô ãhãrã 'rata za'ra norĩ hã we si'aba'rẽi õ di. ãbãre ma tô ta norĩ zô rowasédé hã tiwatobro za'ra, sô ãhãrã za'ra nherẽ, te te ãwapari za'ra õ wa. ⁹ Taha wa, te za oto dazô ãropéi wa'aba mo 'ri ãhi'riti mono bã, dasai u we ãanhimroi wa'aba mono da, ãanhopëtẽ za'ra wa'aba mono sidãpãsi.” Æne te satõrĩ za'ra, apito hã.

¹⁰ — Tawamhã te oto ai'aba'rẽ, 'ri ãhi'riti mono bã, dazô sõpré mono da. Tawamhã te te ãanhopëtẽ za'ra mono sidãpãsi, ma tô te te dazatõrĩ za'ra da'ahã na, 're ãdanomro wẽ mono hã, 're ãdanomro wasété mono norĩ zama. Tawamhã da'ahã uptabi na ma tô 'ri 're wa'wa ãho'u hã dasiwi sitom ni, apito 'ra ãmrozém na dasai u, dasi'rã'õtõ wa. ¹¹ Tawamhã apito hã ma tô datẽme ãzẽ, dasi'rã'õtõzéb u, te te da'ab'madã'ã da. Datẽme sébré wamhã, ma tô aibã hã

'madâ'â pese, dasina damro wa, da'uzazé hã te te dame sima 'manherê õ wa, ãhã wê hã. ¹² Tawamhã ãne te sadanha, apito hã: “Ïsiwaihu, e niha bâ ma we tane ré asé, dasina damro wa, da'uzazé hã we dame asima sêrê ãna.” ãne te sadanha.

— Tawamhã aibã hã te ari'iwi za, niha te te tãma nharĩ waihu'u õ wa, te te tãma ãma upai wa. ¹³ Tawamhã apito hã ma tô ãne tãma ãromhuri'wa norĩ ma nharĩ za'ra: “Ma'ãpé, ã hã aibã hã asiwi ãri aba, asiwi pawasisi aba da, duré asiwi hiwasisi aba da, rob u asiwi mei wa'aba da, robra u. Tame te za oto sina tiwawa, sina pẽ'ézé wa. Te za duré 'wasitete, te te oto robzépata za'êtê wa.” ãne ma tô apito hã tãma waihu'u za'ra. — ãne na ma tô Zezusi hã tãma ãma romnhimiré'é za'ra.

¹⁴ Tawamhã Zezusi hã ma tô ãne na timreme na 'rãsutu:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã da'ahã uptabi na dazô 're hãrã mono nherê, da'umro na si te za da'ãma 're sib'a'uwê. — ãne na ma tô Zezusi hã timreme na tãma 'rãsutu za'ra.

*Rob'uiprazé, danhib'apito ma, da te 're ãpo'o za'ra mono zé wasu'u
Marcusi 12.13-17; Rucasi 20.20-26*

¹⁵ Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô ai'aba'rê Zezusihi nhiti, si'rã'õtô da, a'ã. Si'rã'õtô wamhã, ma tô sima ãma roti za'ra, Zezusi hã te te siwi pibu da, tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra zô, te te tãma ãma upa za'ra wa, da te dasiwi wê'õ da, duré da te dasiwi ãri da. ¹⁶ Tawamhã Zezusihi u ma tô 'mazatõrĩ za'ra, tizadawa zapari'wa norĩ hã, apito Erodihi nhimiroti wê 'wa norĩ zama. Tawamhã Zezusihi u sihutu wamhã, ãne te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, asadawa nhipese õ na 're aihãimana mono zém na hã wa tô aiwaihu'u za'ra ni. Tô sena na te ãwê na si dama 're ãrowasu'u u'ãsi mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina si. Asimiroti hã da te dasiwi 're wê'õ za'ra mono nherê, te tô õhõ na si dama 're ãroti u'ãsi mo. Duré ni'wam norĩ hã dama pire na 're hãimana za'ra mono nherê, aimawi hã aima 're hãimana mono õ di. Aiwapsi te 're dahãimana za'ra, aima hã. ¹⁷ Taha wa, wa za oto wa norĩ hã wasiwi asadanharĩ za'ra ni, ãne. E Roma ãma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hã wa te tãma 're po'o za'ra, ãsimiwada'uri zarina. E 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, wê di, ãne hã. E tãma wê õ di. Ma'ãpé wama waihu'u za'ra na asimirosa'rada hã, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te siwi sadanha, Zezusi hã te te ãma tãma upa za'ra zô, timreme na hã.

¹⁸ Tawamhã tinhimirosa'rata wasété zarina te te sima ãma ãroti za'ra zé hã ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, ma ãne tãma tizadawa na wa'rãmi za'ra:

— A norĩ wa'wa hã te asadawa nhipese na 're aihãimana za'ra wa'aba mo. E marĩ da, te ãne na asiwi ãzadanharĩ 'wa, ãmreme na te aima ãma upa za'ra wa'aba da newa, asiwi ãwê'õ wa'aba da. ¹⁹ Tane wamhã, ma'ãpé rob'uiprazé ãsapotore hã we ãma 'mai'ãri aba pé, te 'madâ'â da, romanu norĩ nhib'apito ma, da te tãma 're ãpo'o za'ra mono zéb da si, rob'uiprazé ãsapotore hã.

Taha wa, nima hawi ma rob'uiprazé ãsapotore hã tãma 'mai'ãwisi ni.

²⁰ Tawamhã Zezusi hã te te 'madâ'â wamhã, te oto sadanharĩ za'ra:

— E 'wai hãibarĩ, rob'uiprazé ãsapotore na hã. E 'wa sisi ui'ééré duré, ãma hã.

²¹ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— ã hã, Roma ãma danhib'apito hãibarĩ, duré taha nhisi ui'ééré.

Tawamhã Zezusi hã ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Taha wa, Roma ãma danhib'apito ma, te za ãsimiwada'uri zarina, marĩ hã tãma 're ãpo'o za'ra wa'aba mo apã, ãte wa. Tane duré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, te za marĩ hã ãsimiwada'uri zarina si tãma 're ãsõmri za'ra wa'aba mo apã, ãte wa, marĩ hã. — ãne ma tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²² Tawamhã parisezu norĩ zadawa zapari'wa norĩ hã ãne na te te wapari za'ra wamhã, ma tã ãma titob'uzu za'ra. Tawamhã Zezusihi ãma, marĩ te te 'manharĩ za'ra ãna, ma tã ãhawi ai'aba're, apã.

*Dahãwa'utuzém na, Zezusi da te dasiwi ãsadanharĩzé wasu'u
Marcusi 12.18-27; Rucasi 20.27-40*

²³ Tawamhã sadusezu norĩ hã ma duré ãtẽme aihutu Zezusihi u, te te siwi sadanharĩ da, tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra zã. Ta norĩ hã 're dadã'ã za'ra mono wamhã, ab're hawi apã 're ãdahãwa'utu za'ra mono õ na te te dama 're ãroti za'ra mono. ²⁴ Tawamhã, Zezusihi u simasa wamhã, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Rowahutu'wa, duréihã wahi'rada Mozési hã ma tã ãne dama rob'ui'ééré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na: “Aibã hã 'ra õ ré, 're dã'ã za'ra mono wamhã, te za ãno hã ãma 're mro za'ra, tizédé'aba mro na, 're 'ra za'ra mono da, ãwasu'u hã si'utõrĩ tã da, ãsédé'aba wasu'u hã.” ãne na Mozésihi nhimi'ui'ééré hã, wahi'rata norĩ ma hã. — ãne ma Zezusihi ma waihu'u za'ra, sadusezu norĩ hã.

²⁵ Tawamhã Zezusihi ma, te duré rowasu'u za'ra, ãne:

— Dasisãnawã si 're ãhãimana za'ra mono norĩ wasu'u hã wa za oto aima wasu'u za'ra ni. Ta norĩ wasu'u hã wa te waihu'u za'ra da, wa za ãma asadanharĩ za'ra ni za. Dasisãnawã si hã ma tã wasiré 're si'ubumro aré, wasiré zudezu norĩ hã 7 na ãhãiba za'ra hã, aibã norĩ hã. Tawamhã ãpoto'rada hã ma tã timro. Mro nherẽ, ti'ra hã sisõ'a ré te te 'maipoto õ ré, ma tã dãrã. Taha wa, ãuirĩ na ma tã ãsõsi hã ãma timro tizédé'aba mro na, Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina. ²⁶ Tawamhã ãsõsibi zama ma tã dãrã, 'ra õ ré. Taha wa, ma duré taha nhosi hã ãma timro, tizédé'aba mro na. Tawamhã taha zama ma duré dãrã, ti'ra hã sisa'u te te 'maipoto õ ré. ãne zarina ma tã uburé ãdub'rata norĩ hã dã'ã sidãpãsi, nasi ãma timro za'ra aré, sisõwa're're. Tawamhã uburé ma sisarina ai'utõrĩ za'ra, 'mai'ra õ ré. ²⁷ Tawamhã pi'õ zama ma tã duré dãrã, timro norĩ zarina. ²⁸ Aibã norĩ hã 7 na ãhãiba za'ra hã ma tã pi'õ ãma siparabãsi nasi ãma timro za'ra. ãne ma tã tãma tiromhãimana za'ra. Tawamhã e 'wai mro uptabi za bété pi'õ hã, ab're hawi 're dahãwa'utu za'ra mono wamhã. — ãne te Zezusi hã siwi sadanha, sadusezu norĩ hã.

²⁹ Tawamhã Zezusi hã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Ab're hawi apã 're ãdahãwa'utu za'ra mono zé wasu'u na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã aima ãwaihu'u za'ra wa'aba õ zarina, ma tã ãma ãupa za'ra wa'wa, asimirosa'rata na hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono, tiwaihu'u pese na te te 're ãdahãwa'utu mono zé wasu'u na zama, aima ãwaihu'u za'ra wa'aba õ zarina, ma tã asimirosa'rata na ãma ãupa za'ra wa'wa. ³⁰ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ab're hawi apã te te 're ãdahãwa'utu mono wamhã, hãwa ãma romhuri'wa norĩ ne, te za oto 're ãhãimana u'ãsi za'ra, dasina 're damro za'ra mono ãna. ³¹ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ab're hawi te te 're ãdahãwa'utu mono zém na, a norĩ wa'wa hã 're saze za'ra wa'aba mono õ di. E 're sãré za'ra wa'aba mono õ di bété, duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na rob'ui'ééré hã, wahi'rada Mozésihi ma, ãsiwasu'uzé hã, ãne na hã: ³² “Wa hã Abra'ãhã nhib'apito, wa 're ãhãimana u'ãsi, duré Izatihi nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito.” ãne ma tã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Abra'ã norĩ uirĩ na nherẽ, Mozésihi ma, siwaihu'u. Wahi'rata norĩ hã dawĩ 're dã'ã za'ra mono nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, 're dã'ã za'ra mono õ di. Taha wa, ma tã ãsib'apito za'ra na siwasu'u. Dã'ã u'ãsi 're hãimana za'ra mono 'wa'ãhã, ãsib'apito za'ra na aré siwasu'u õ di. — ãne ma tã Zezusi hã Abra'ã norĩ wasu'u hã tãma waihu'u za'ra, sadusezu norĩ ma.

³³ Tawamhã ãne hã ãdahã uptabi na da te wapari za'ra wa, ma tã ãma tatob'uzu za'ra ni, ãsimirowasu'u na hã.

*'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti ìpire uptabi wasu'u
Marcusi 12.28-34; Rucasi 10.25-28*

³⁴ ãne na Zezusi hã te te tãma rowasu'u za'ra wamhã, ari'iwi te oto aimasa, sadusezu norĩ hã, niha te te ãma sada'ãbã waihu'u za'ra õ wa, waihu'u pese uptabi wa, Zezusi hã.

Tawamhã parisezu norĩ hã ãne na te te wapari za'ra wamhã, ma tô sitême ubumro a'â, Zezusihi u siré si'aba'ré da. ³⁵ Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na dama rowahutu'wa hã tô parisezu norĩ siré hã ma tô Zezusi hã sadanha, te te tãma ãma upa zô, te te pibu da, ãne:

³⁶ — Rowahutu'wa, e ma hã bété, danhipai u ìpire uptabi hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ìrob'ui'ééré hã, ìbaihã na hã.

³⁷ Tawamhã Zezusi hã asa te tãma tinha, ãne:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti, danhipai u ìpire uptabi hã, ãne: “'Re ìhâimana u'âsi mono hã, Asib'apito za'ra wa'wa hã 're morĩ wa, te za asiwi 're ìsawi pese za'ra wa'aba mo, sena na. Taha zarina, te za ìsimiroti na ãma 're ìrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ê na tãma 're ìromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo.” ³⁸ ãne 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti, danhipai u ìpire uptabi wasu'u hã. ³⁹ Duré 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti amo hã, aiwa ìpire uptabi hã, ãne: “Te za 're ìdazawi pese za'ra wa'aba mo, uburé. Marĩ ìwê zô asima 're asôpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asôpré wa'aba mo, ìwê zô.” ãne ìsimiroti amo hã ìpire uptabi hã, Mozési te te ãma ìrob'ui'ééré hã. ⁴⁰ ã norĩ si, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti ma, pire uptabi zahuré di. Uburé 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ì'arob'ui'ééré mono hã duré ìsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ zama te te ãma 're ìrob'ui'ééré za'ra mono zé hã, e marĩ te ãma wasu'u za'ra, ã norĩ hã. Tô õ norĩ na si te ãma rowasu'u za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da te dasiwi 're ìsawi pese za'ra mono zéb da hã, duré 're ìdasisawi pese za'ra mono zéb da hã. — ãne ma tô Zezusi hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wai ma waihu'u.

*Danho'reptui'wa na Zezusi te te ìda'azadanharžé wasu'u
Marcusi 12.35-37; Rucasi 20.41-44*

⁴¹ Tawamhã parisezu norĩ hã zahadu siré hâimana za'ra ré, te Zezusi hã sadanharĩ za'ra, ãne:

⁴² — E niha asimirosa'rata za'ra wa'wa hã Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisutu na, we datême ìmorĩ na hã. E 'wa sihudu na ma bété a norĩ wa'wa hã ãma ìwaihu'u za'ra wa'wa.

Tawamhã asa te tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ hã:

— Apito Dawihi nhihudu te za, u, 're mo. — ãne te duré asa tãma nharĩ za'ra.

⁴³ Tawamhã Zezusi te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Tane wamhã, ma'ãpé ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba, ãne na hã. Duréihã apito Dawi hã ma tô tinhib'apito na sisi, Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono pē'êzani nhimipawap-tobzéb zarina, ma tô tinhib'apito na sisi. Oro Dawihi mreme wasu'u na rob'ui'ééré hã, ãne hã nomro za:

⁴⁴ “'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô ìnhib'apito ma tinha, ãne:

‘Ì'rata te za 're asãmra mo ìnhimire niwĩ, dama aipire na ìsiré 're aihâimana u'âsi mono da. Asitob'ru norĩ nhiptetezê hã wa za te tiwi 're a'uprosi, wapu na aima 're hâimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uwa na 're hâimana za'ra mono da oto.’ ãne ma tô tãma waihu'u.”

ãne apito Dawihi mreme wasu'u na rob'ui'ééré hã. ⁴⁵ Dawi hã tinhib'apito na te te sisi nherê, e niha te za ìsihudu si 're hâimana, Danho'reptui'wa da, 'Re

ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã. Ma'ãpé ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba, waihu'u za'ra wa'aba da. — ãne na te Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

⁴⁶ Tawamhã ni'wa hã te te ãma sada'ãbã waihu'u õ di oto, Zezusihi zada, 're ĩsiwamnhasi za'ra mono norĩ hã, parisezu norĩ hã. Taha wa, Zezusi hã timreme na te te tãma ãma upa za'ra zõ, te te siwi sadanharĩ waihu'u za'ra õ di oto ta norĩ hã, te te sina mreme wazéb za'ra wa oto.

23

*Parisezu norĩ hâimanazé wasu'u
Marcusi 12.38-39; Rucasi 11.43, 46; 20.45-46*

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tõ dama rowasu'u, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma zama, ãne:

² — 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã duré parisezu norĩ hã dama pire za'ra di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina Mozési te te ãma ĩrob'ui'éérézém na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zéb da hã. ³ Taha wa, parisezu norĩ nhimiroti hã te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, ãma 're anomro aba mono da. Tane nheré, 're ĩhâimana za'ra mono zéb zarina, ĩsine 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Te te dama 're ĩroti za'ra mono zém na si 're sõpré mono õ wa, ta norĩ hã. ⁴ Danhoihi waptob ãna, marĩ ĩpire uptabi hã da te 're 'wasari mono da, da te dama 're ĩromnhibu za'ra mono ne, te ta norĩ hã tinhimiroti na zama te te dama 're roti u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti upana, taha na si 're danomro mono da, dama pire uptabi nheré, da te dasina 're ĩuwaimrami za'ra mono zéb da hã. Tane nheré, ta norĩ hã te te 're dapawaptob za'ra mono õ di, ãma 're ĩdanomro wē mono zéb da hã. ⁵ Taré da te 're 'madâ'â wē za'ra mono da, te marĩ hã te te 're 'manharĩ za'ra, danho'a. Powawē hã 'manharĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti ui'ééré na ĩbahã nhemezébre hã ĩsa'ëté uptabi na si te ãma 're si'uihã wasisi za'ra, tipaihi wib zama, 're nomro wē mono newa, da te 're 'madâ'â wē za'ra mono da. Taha da, te duré ti'uza hãpa za'ru pa ré na 're si'uza za'ra. ⁶ Te duré te te sima 're pisutu za'ra, dama ĩpire norĩ simasisizém na si 're si'ubumroi mono da, dasa da te 're huri mono sidâpâsi, duré rowahutuzé mono bâ, 'ri hã 're ĩsimasa mono zéb 'remhã. ⁷ Te duré te te sima 're wē za'ra, dama ĩpire norĩ hã damreme ĩpire na da te 're ĩsawi za'ra mono ne, dahâimana prédup sina da te 're sawi za'ra mono da, da'ahã na 'ri nhi'riti wa, da te dasima 're ĩrowede za'ra mono zéb ãma hã. Te duré te te sima 're wē za'ra, da te 're sawi za'ra mono wamhã, rowahutu'wa na da te 're sisi za'ra mono sina, da te 're sawi za'ra mono da, dama 're ĩdapire za'ra mono norĩ 'mahârâzém na. ãne te ta norĩ hã uburé marĩ hã te te sima 're wē za'ra, dama ĩpire zarina, da te 're 'madâ'â wē za'ra mono da. ⁸ Tane nheré, te a norĩ wa'wa hã simisutu asisânawã 're anomro aba mo, asiré ĩsazei'wai wa. Duré misire Asib'apito wa'wa hã. Taha wa, "rowahutu'wa" na dama aiwaptērē pire na da te 're asisi za'ra wa'aba mono da, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono õ di za, a norĩ wa'wa hã. ⁹ Dawaptērē pire wē te, aimama za'ra wa'aba na 're danhisi za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Misire te Aimama za'ra wa'wa hã 're hâimana hãiwa ãma, siwaprosi. ¹⁰ Wa hã misire Asib'apito za'ra wa'wa hã wa 're ĩhâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwétési te te ĩpisutu wa, Danho'reptui'wa da. Taha wa, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono õ di za, danhib'apito na da te 're ĩ'asisi za'ra wa'aba mono zéb da hã. ¹¹ Asiré norĩ ma ai'maipire wa'aba da, asina 'mairob'ruiwapari aba wamhã, te za 're ĩ'maipawaptob u'âsi aba mo, marĩ zõ 're ai'manhimnhasi aba mono ãna. ¹² Ni'wam norĩ hã pire na 'rãwi sina 're sõpré mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te za tãma pisutu za'ra, wapu na dama 're hâimana za'ra mono

da oto. Duré, ni'wam norĩ hã pire na 'rãwi 're si'madã'ã za'ra mono õ wamhã, ta norĩ ma si te za pisutu za'ra, pire na oto dama 're hãimana za'ra mono da. — ãne ma tã Zezusi hã dama waihu'u, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma zama.

Zezusi hã parisezu norĩ ma, te te ãnharĩ za'ra zé wasu'u

Marcusi 12.40; Rucasi 11.39-42, 52; 20.47

¹³⁻¹⁴ Tawamhã parisezu norĩ ma, te oto rowasu'u za'ra Zezusi hã, ãne:

— Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihãimana uptabi õ na dama 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. 'Ridawa hã 're danhisisi tã mono da, da te dawĩ 're ãsitob za'ra mono ne, te a norĩ wa'wa hã dawĩ 're ãsawi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u 're danomro tã mono da. A norĩ wa'aba zama te 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi 're asihãiba zawi za'ra wa'aba mo, ai'ãma 're sib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono tã da.

¹⁵ — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, a norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ma tã datẽme 're ãropéi wa'aba mo daro mono bã, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da, asimirowasu'u na da te 're asaze za'ra wa'aba mono da. Tawamhã ni'wam norĩ hã asiniwĩ 're sipizari za'ra wa'aba mono wamhã, 're anomro wasété aba mono zéb zarina, ma tã 're hãimana wasété uptabi za'ra, asimiroti wasété aba zarina. Taha wa, ropipa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're aihã za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te za te te 're hã za'ra za'ëtẽ, ta norĩ hã.

¹⁶ — A norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E ni'wa hã tob'a nherẽ, te za dazaprõni wẽ. Mare di. Tane te duré a norĩ wa'wa hã roti senai'õ na dama 're ãroti wasété za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã sena na waihu'u za'ra wa'aba õ wa. ãne te dama 're ãroti wasété za'ra wa'aba mo: “Até ni'wam norĩ hã te za marĩ na te te dama 're ropisutu za'ra. Tawamhã até tã sena te te dama 're ãropisutu za'ra mono zém na, da te 're saze za'ra mono da, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa nhisi hã te te ãma dama 're waptob za'ra, tinhimiropisutu me. ãne na te te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te 're hã za'ra mono õ di za. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã marĩ na te te dama 're ropisutu za'ra mono wamhã, oru 'manharĩ hã ëtẽ'ubuzi pré 'manharĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa 're, 're ãsimasa mono na te te dama 're rowasu'u za'ra mono nherẽ, te te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, te za te te 're hã za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.” ãne te ai'rã ahã na dama 're ãroti za'ra wa'aba mo, tã senai'õ na. ¹⁷ E niha waihu'u za'ra wa'aba õ di bété, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã. Datob'a na 're ãdanomro mono ne, te 're anomro aba mo. Ètẽ'ubuzi pré 'manharĩ hã 'ri 're wa'wa 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma 're simasa mono wa, tãma sawi di, oru 'manharĩ hã. Oru 'manharĩ hã ãsõrõwa ãma 're simasa mono õ 'wa'ãhã, aré tãma sawi õ di. Taha wa, 'ri hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé hã oru 'manharĩ, ãwa 're ãsimasa mono zawi nhipai u, sawi uptabi di tãma, 'ri hã. Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa nhisi na zama taré dama 're dasiwaptob za'ra mono õ di za. E ãne hã asima waihu'u za'ra wa'aba ã bã.

¹⁸ ãne na te duré dama 're ãroti wasété za'ra wa'aba mo: “Ni'wa hã marĩ na te te dama 're ropisutu mono wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma, tãma danhoprubzé nomrizém nhisi na wedeza ne nhisi na te te dama ãma 're waptob za'ra mono wamhã, duré te te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te azãri õ di za. Tane nherẽ, ni'wa hã tãma danhoprubzé nomrizém nhisiwi, tinhoprubzé te te ãhiri nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra mono wamhã, duré te te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, tawapsi te za azã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.” ãne te duré siwa'ru dama 're ãroti za'ra wa'aba mo, tã senai'õ na.

¹⁹ E niha waihu'u za'ra wa'aba ò di bété, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Datob'a na 're idanomro mono ne, te 're anomro aba mo. Danhoprubzé hã tâma danhoprubzé nomrizém nhisiwi, da te tâma 're isa'ra mono zé hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, sawi di. Tane nherê, tâma 're idanhoprub za'ra mono zé hã isôrôwa âma tâma danhoprubzé nomrizém nhisiwi 're simi'wara mono ò 'wa'âhã, aré tâma sawi prã ti, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, tâma danhoprubzé nomrizé hã tâma 're idanhoprub za'ra mono zéb zawi nhipai u, tâma sawi uptabi di. E âne hã asima waihu'u za'ra wa'aba ò di bété. ²⁰ Taha wa, ni'wam norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé nomrizém nhisi na dama âma 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré uburé isisiwi danhoprubzém nhisi na zama dama âma 're siwaptob za'ra. ²¹ Duré ni'wam norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa nhisi na dama âma 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré iwa 're isâmra mono nhisi na 're siwaptob za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na. ²² Duré ni'wam norĩ hã hãiwa nhisi na dama 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré 'Re ihâimana u'âsi mono, pire na te te 're ida'ab'madâ'â mono zém nhisi na dama âma 're siwaptob za'ra, iwa 're isâmra mono nhisi na zama, tô ôhõ nhisi na.

²³ — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana uptabi ò na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã taha ma, tâma ipire prã si te 're i'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Wesuirã isu zadazei mono hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono ma, isimiroti 'rata zarina, tâma 're ipo'o za'ra wa'aba mo, syry na, oterã na dasai wazarizém nhisi hã, duré wesuirã ze, duré cominhu. Tane nherê, isimiroti pire na Mozési te te âma i'arob'ui'ére mono hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ò di, isarina si dama 're irob'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono zéb da hã, duré da'âma 're aipê'êzé za'ra wa'aba mono zéb da hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono wi, 're aipizari za'ra wa'aba mono âna 're anomro aba mono zéb da hã. Âne hã isimiroti ipire prã norĩ zu, 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, te aré tô sena aihâimanazém na asina tâma 're i'uwaimrami za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. ²⁴ E itob'a hã simizaprõni wẽ bâ. Mare di. Tane te duré a norĩ wa'wa hã roti senai'õ na dama 're iroti wasété u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã sena na aima waihu'u pese za'ra wa'aba ò wa. Isimiroti pire norĩ hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ò nherê, isimiroti ipire prã norĩ si, 're i'madâ'â pese za'ra wa'aba mono zéb da si, te 're asiwasutu u'âsi za'ra wa'aba mo.

²⁵ — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana uptabi ò na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Âne na wa za aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa: Hâsizé hã duré pratu hã imana wawip si, da te 're upsõ za'ra mono wamhã, iwa'wamhã wasété di, zahadu upto wa. Tane, a norĩ wa'wa hã 're anomro wẽ wa'aba mono newa, da te 're ai'madâ'â wẽ za'ra wa'aba mono da, te 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ipire prã norĩ si 're i'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, danho'a. Tane nherê, aipê'ê 'remhã asimirosa'rata wasété na te zahadu iré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Te duré danhibrob na si 're ida'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Aihâimana uptabi ò zarina, te duré marĩ na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. ²⁶ Parisezu norĩ, datob'a ne 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'ãpé aihâimana wasété za'ra wa'aba zé hã rême pese za'ra wa'aba, danhimihâsizé wa'wa hã upto wa, da te 're i'upsõ za'ra mono ne. Tawapsi te za oto 're anomro wẽ wa'aba mono zém na sena na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa.

²⁷⁻²⁸ — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana uptabi ò na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra

wa'aba mono di za. Āne na wa za duré aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa: Adâ'â 'ru hã ĩmana wawimhã te za a ni, ĩ'madâ'â ze zéb da hã. Tane nherê, 're ĩdadâ'â za'ra mono norĩ hi hã te ĩwa 're simi'wara u'âsi ab're 're, dahâiba 'ro zama. ĩwasété si te ĩwa 're simi'wara, ab're 'remhã.

Tane duré, a norĩ wa'wa hã 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mono newa, te da te 're ai'madâ'â wẽ za'ra wa'wa, sô'awim na hã. Tane nherê, aipẽ'ẽ 'remhã aiwasété uptabi na te ĩré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Aihâimana uptabi õ zéb zarina si, te dama 're anomro aba mo.

²⁹ — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana uptabi õ na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. A norĩ wa'wa hã duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u hã aima 're wẽ uptabi za'ra wa'aba mono newa, ma tô ta norĩ 'ru na marĩ hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, ĩ'madâ'â ze zéb da hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa norĩ 'ru na hã. ³⁰ Asina 're aiwata za'ra wa'aba mono sina, te duré āne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: “Wa norĩ hã wahi'rata norĩ siré 're wahâimana za'ra mono 'wa'âhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã wa te aré 're simroi mono õ di, ĩsiré za'ra.” Āne te dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. ³¹ E marĩ te bété aima wasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa pãrĩ'wa norĩ nhihudu na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zé hã. ĩsine marĩ ĩwasété si 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa. ³² Taha wa, aih'i'rata norĩ te te 're ĩrob'manharĩ na'rata wasété za'ra mono zéb zarina, 're anomro aba mono tô, asima āma 're sa'êtê za'ra wa'aba mono da, aima wẽ za'ra wa'aba ze te bâ. ³³ Parisezu norĩ, a norĩ wa'wa hã wahi nhipãrĩ pese ne, te 're anomro aba mo. E ropipa u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asatõrĩ za'ra wa'aba mono zém na ĩsimiházé wi, tiwi 're aiwairébé aba mono da bâ. ³⁴ Ni'wam norĩ hã wa za oto te 're satõrĩ za'ra, atême 're nomro aba mono da, ĩmama 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, ĩsimiroti na te te aima 're rowahutu za'ra wa'aba mono da, āma 're anomro wẽ wa'aba mono da oto. Tane nherê, ĩzadawa para õ nherê, te za 're ĩsimroi wa'aba mo ta norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Te za duré dama 're ĩ'ru za'ra wa'aba mo, wedepo'o nnonhi'rãmi na hãwi da te 're sasõmri za'ra mono da, 're dâ'â za'ra mono da, hãwi. Rowahutuzéb 're, te za duré 're ĩhã za'ra wa'aba mo, powawẽ hãwaré na. 'Ri wa'õtõ mono bâ te za duré sô 're anomro aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ zô, tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono da, ta norĩ ma zama. ³⁵ Duréihã aih'i'rata 'wa hã ma tô Abé hã tiwĩ, marĩ te te 'manharĩ wasété õ nherê. Ta hawim haré, ma tô aih'i'rata norĩ hã te te 're danhimro za'ra da'ahã na, 're danomro wasété mono õ nherê. Daza'u si ma duré Zacaria hã siwi tiwĩ. Ta hã Baratizaha 'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma da'āma romhuri'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorõwa āma 'ri 'wawi wa'ra 're, tãma danhoprubzé nomrizéb 'rata te te tãma romhuri ré, ma tô wĩrĩ ni, wedeza ne 'rata. Āne ma tô aih'i'rata norĩ hã da'ahã na te te 're danhimro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti si te te 're 'madâ'â pese za'ra mono nherê, ta norĩ hã. Ta norĩ ne, te duré a norĩ wa'wa hã dama 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, wa hã wa za aiwasédé hã te ai'āma 're sa'ra wa'wa, uburé aih'i'rata norĩ te te 're ĩdanhimroi mono zéb zarina. Taha wa, te za te te 're aihã za'ra za'êtê za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ³⁶ Āne hã wa tô sena, aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te za tô te te 're aihã za'ra za'êtê 'wa, nimosi ĩ'aipoto té wa'aba mono hã ĩ'aihâimana za'ra wa'wa hã, āne na dama 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zéb zarina, aih'i'rata norĩ nhipãrĩ zarina zama. — Āne ma tô Zezusi hã parisezu norĩ āma simiré'é za'ra, ĩhi'rata norĩ na.

ZeZusi hã, Zeruzarẽ ãma 're ìdahâimana za'ra mono ãma ìpẽ'êzéé wasu'u
Rucasi 13.34-35

³⁷ Tawamhã ZeZusi te duré dama tinha, ãne:

— Zeruzarẽ ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ ãma, ai'ãma ìpẽ'êzéé za'ra wa'aba di. Aihirata norĩ hã ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te 're simroi u'âsi. Datême te te 're ìsatõrĩ za'ra mono norĩ zama, te duré te te 're simroi u'âsi, êtẽ na. Si'a hã ti'ra zawi te, 're ìpapo za'ra mono ne, wa aré te ìsima 're aiwẽ u'âsi za'ra wa'wa, ìsitême te 're ai'awaibui wa'aba mono da. Tane nherẽ, asima 're ìwẽ za'ra wa'aba mono õ di asa.
³⁸ Taha wa, tinhorõwa hã te za oto tirẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, ãma 're ì'aiwata za'ra wa'aba mono zé hã. Baba na te za oto 're sa, 'ri 'rãihã hã. Ma'ãpé ãne na ìzadaihu'u za'ra wa'aba. ³⁹ Duré a norĩ wa'wa hã ìhãiba 'madâ'â na sahu za'ra wa'aba õ di za, a'â. Niwapsi te za duré ìhãiba 'madâ'â za'ra wa'wa, ãne na ìwaihu'u za'ra wa'aba wapsi: “ZeZusi hã, ta hã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa para we ìmorĩ ti'ai u, Danho'reptui'wa da. Taha wa, ìwẽ si te te tâma 're anhomri u'âsi, Ìmama hã.” ãne na aipẽ'ê 're ìwaihu'u za'ra wa'aba wapsi, te za ìhãiba 'madâ'â na duré ìsahu za'ra wa'wa.

ãne ma tô ZeZusi hã dama siwaihu'u.

24

'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zé, romhutu'õ za ìsi'utõrĩzé wasu'u

Marcusi 13.1-2; Rucasi 21.5-6

¹ Tawamhã wa norĩ hã wa tô wawairébé ni, ZeZusihi siré, 'ri 'rãihã hawi, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zém hawi. Aré oto morĩ da, ma rob u watobro, ZeZusi hã. Tane nherẽ, wa norĩ hã ìsiré 're ìwanomro mono norĩ hã wa tô 'rãwi ìtême aimasam ni, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa hã te te wama wasu'u za'ra da, uburé 'ri 'wawi wa'ra 're, 'ri, 're ìsimasa mono zama. ² Tawamhã ZeZusi te wama nharĩ za'ra, ãne:

— ãhãta tô 'ri hã wẽ na 're simasa mono ré, te ì'madâ'â za'ra wa'wa. Tane nherẽ, niwapsi te za dasiwi pru pese ni, êtẽ na 'ri hã. Tawamhã misi si te za oto simi'wara, êne hã. Sisiwi 'manomro waihu'u õ di za oto, êne hã. Tãibã za oto. Tô sena, wa ãne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. — ãne ma tô ZeZusi hã wama waihu'u sirõmo za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma.

Robzépata wasu'u, da'ruiwapari na rowasu'u me

Marcusi 13.3-13; Rucasi 21.7-19

³ Tawamhã ZeZusi hã te oto nhamra, Oriwera na êtẽ 'rãihã nhisi ãma. Sahã na sãmra wamhã, wa tô 'rãwi ìtême ubumro ni ZeZusihi u, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ hã, wahãiba pisutu wa te wasiwi sadanharĩ za'ra da, ãne:

— E niwa te za ãne hã ãma tiromhãiba, 'ri nhamrazéb da hã. Ma'ãpé wama waihu'u za'ra na, marĩ ìwatobrozé hã, ìsõwa wa te ãma waihu'u sirõmo za'ra da. Duré e marĩ te za watobro, apã we aimorĩzéb da hã, wa te ãma ìwaihu'u sirõmo za'ra zéb da hã, duré rob'rãsutuzéb u hã bâdã, ìwa ìwaptã'ãzéb da hã. — ãne wa tô wasiwi sadanharĩ ni, ZeZusi hã.

⁴⁻⁵ Tawamhã ZeZusi hã te ãne na asa wama rowasu'u za'ra:

— Ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipse na sisarina datême 're nomro, ahã na. Wa hã newa, te za taré ìnhisi na dama 're siwasu'u za'ra, Cristu na, Danho'reptui'wa na. Tawamhã da'ahã na te za ta norĩ ãma da te 're sasõmri za'ra, tô sena newa, dama 're ìsiwasu'u za'ra mono zé hã. Taha wa, te za a norĩ wa'wa hã aihãimana nhimiza'rese, 're aihãimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipse sina, datême 're ìnomro mono norĩ ãma, 're sasõmri za'ra wa'aba mono tã da. ⁶ 'Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ìropupu'u za'ra mono zé hã te za 're ìwapari za'ra wa'aba mo, romhã na 're ìdasi'wapé za'ra mono norĩ

wasu'u zama. Āne hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za, dasi'wapéi ma hã. Dasi'wapé te za tô dazada 're wairébé. Tane nherẽ, ta hã rob'rãsutu õ di. ⁷ Danhipti'ai amoi u te za dasisô 're dapra, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhã daro mono bâ te za tô 're dasiwasutu za'ra. Nima niwĩmhã danho õ wa, te za duré da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. Nima niwĩm norĩ ré hã te za duré ti'a hã daré 're popo'o za'ra. ⁸ Āne na dama 're romhâimana mono wamhã, za daré ĩrob'rãsutu na'rata zé, te wasu'u, pi'õi ãma ĩwasã hã 're ĩsépu'u na'rata za'ra mono ne hã. Āhã haré dazô 're wairébé mono õ di za. — Āne ma tô Zezusi hã wama rowaihu'u za'ra, romhã ré.

⁹ Āne ma tô duré wama rowaihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:
— Tawamhã ãne na oto daré 're romhâimana mono wamhã, te za da te 're aiwaibui wa'wa, da te dama 're ai'ru za'ra wa'aba mono da, rowasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, duré da te 're asimroi wa'aba mono da. ĩzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa, daro mono bâ. ¹⁰ Āne na daré 're romhâimana mono ré, te za ĩzazei'wa norĩ hã te te 're ĩzazei utõrĩ za'ra, ahã na. 'Rãwim nherẽ, te za duré dama 're sihãiba nhomri za'ra, da te 're ĩ'ruiwapari za'ra mono zéb zarina, da te 're waibui mono da. ĩzazei'wai wa, tisisãnawã na sima 're hâimana za'ra mono nherẽ, te za oto 're si'ruiwapari za'ra, 'rãwim nherẽ. ¹¹ 'Re ĩhâimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa newa, roti tô senai'õ na te te dama 're ĩroti za'ra mono norĩ hã te za datême 're nomro, sadawa nhipese na te te dama 're rowasu'u za'ra mono da, taré. Tawamhã ĩsimiroti hã te za tô da te 're saze za'ra, tô sena newa, ta norĩ hã sadawa nhipese na taré dama 're siwasu'u za'ra mono nherẽ. ¹² Duré dawasété uptabi na si da'ahã uptabi na za oto 're danomro mono wa, te za 're ĩdasisawi za'ra mono zé hã dawĩ 're si'utõrĩ za'ra. ¹³ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã rob'rãsutu u siptete sina ĩ'ãma 're nomro u'ãsi mono wamhã, duré ĩwi 're sipizari za'ra mono õ wamhã, ta norĩ si te za ropipa hawi tinho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra. ¹⁴ 'Re ĩhâimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã ĩwẽ uptabi hã, ĩzazei'wa norĩ hã te za daro mono bâ te te dama 're wasu'u za'ra, daro mono bâ da te oto 're wapari za'ra mono da, da te ãma 're ĩsaze za'ra mono zéb da hã. Tame te za oto tirob'rãsutu. — Āne ma tô Zezusi hã wama rowaihu'u za'ra, romhã ré.

Robzépata za'ětẽ uptabi wasu'u

Marcusi 13.14-23; Rucasi 21.20-24

¹⁵⁻¹⁶ Tawamhã Zezusi hã ma duré ãne na wama rowaihu'u sirõmo za'ra:
— Zahadu wapsi, te za asiwi ĩ'madã'ã za'ra wa'wa, marĩ ĩwasété uptabi hã. 'Re ĩhâimana u'ãsi mono nhorõwa ãma te za tihãiba, te te siwi ĩwẽ'õ pe hã. Taha ãma ma tô Dani'é hã rob'ui'ére siro duréihã, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. (Āhã wasu'u na rob'ui'ére hã 're sôré za'ra wa'aba mono wamhã, ma'ãpé ãma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono za, waihu'u za'ra wa'aba da.) Tawamhã ãne hã za oto daré romhâimana wamhã, rowasété si te za a'ã daré 're sa'wari. Taha wa, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã, wara sina te za 're sisa're, êtẽ 'rãihã u tiwi simani za'ra da, duré sisõ'reptu za'ra da. ¹⁷ Ni'wam norĩ hã 'ri nhisi hãpã ãma si'ubumroi wamhã, tinhibrob zô sisisi õ di za a'ã, 'ri para u hã. Õne haré te za dame sisa're, êtẽ 'rãihã u, ta norĩ hã. ¹⁸ Duré ni'wam norĩ hã buru ãma te te romhuri za'ra wamhã, 'ri tême sisa'rei mono õ di za apã, tisi'ubuzéb zô. Mare di. Õne haré te za duré ta norĩ hã êtẽ 'rãihã u dame sisa're. ¹⁹ Āne hã rowasédé hã daré hâimana wamhã, ĩwasã ré norĩ ma hã tãma ropipa uptabi za'ra di za, ĩ'ra pré ré norĩ ma zama. ²⁰ Taha wa, te za 'Re ĩhâimana u'ãsi mono ma 're

aimreme zusi aba mo, rowa'u'u wahâ 're sa'wari mono ré, duré sabadu na romhuri zahârizém na bâdâ hã te te pisutu tō da, êtē 'râihâ u asa'rei wa'aba mono zéb da hã, rowasété wi aimani za'ra wa'aba zéb da hã. ²¹ Rowasédé hã oto dazô 're wairébé mono wamhã, te za oto robzépata za'êtē za'ra ni. 'Re îhâimana u'âsi mono te te î'aropoto na'rata mono zém hawimhã, âne na hã da te 're robzépata za'êtē uptabi za'ra mono õ di. Niwamhã âne na hã da te 're robzépata zahu za'ra mono õ di za. ²² 'Re îhâimana u'âsi mono hã ma tô sima pisutu, bâdâ hã za da te 're îrobzépata za'ra mono zéb da hã, te te dama wâtari da, rowasété ré da'âma romhâimana pahâ tō da. Âne hã te te sima pisutu õ 'wa'âhã, te aré uburé dasi'utōrĩ pese, za daré îrob'râsutuzém na hã. 'Re îhâimana u'âsi mono hã âma 're sib'a'uwē za'ra mono da, te te sima 're î'apisutu mono norĩ zawi te, te za âne hã 'manha.

²³ — Za da te 're robzépata za'êtē za'ra mono ré, âté ni'wam norĩ hã te za te te aima 're da'mahârâ za'ra wa'wa, âne: “Âhãta, Cristu, 'Re îhâimana u'âsi mono te te îpisudu, Danho'reptui'wa da.” Âté aimawi norĩ hã te za duré âne te te aima 're da'mahârâ za'ra wa'wa: “Ôhõta, Cristu.” Âne wamhã, âma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, damreme na hã. ²⁴ E marĩ wa, wa âne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã te za datēme 're nomro, danho'reptui'wa na, niha wamhã, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono da, sadawa nhipese na. Ta norĩ hã marĩ dama î'manharĩ waihu'u'õ hã te za duré te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa para newa, da te âma 're sasômri za'ra mono da. Îsazei'wa norĩ zama te te dame âma 're saze za'ra mono da, te za âne na te te dama 're romhõsi za'ra. Tane nherē, te te dame 're sazei waihu'u za'ra mono õ di za ta norĩ hã, 'Re îhâimana u'âsi mono te te sima 're apisutu sirõmo mono wa, âma 're sib'a'uwē za'ra mono da. ²⁵ Âne hã wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, zahadu romhâimana õ ré. Taha wa, ma'âpé âma 're asõpré u'âsi aba mono za, âne na hã.

²⁶ — Âté ni'wam norĩ hã te za taré te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, âne: “Danho'reptui'wa da, 'Re îhâimana u'âsi mono te te îpisudu hã ma tô wei mo, apâ. Ôhõta te nhamra, a'ubuni wi.” Âne hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, a'ubuni u 're anomro aba mono õ di za, îzô 're asõpré wa'aba mono da. Âté te za duré âne da te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa: “Âhãta ma dawi aima'u.” Âne wamhã, âma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, senai'õ na hã, wa hã pi'uriwi nimahã na hã za we apâ îmorĩ õ na dâ'âsina. ²⁷ Tã 're si'ubuzi za'ra mono wamhã, dama rob'madâ'â pibu pese di, hâiwa mono bâ hã. Tane duré, wa hã dasiré îpodo hã apâ we îmorĩ wamhã, aihĩni te za î'madâ'â za'ra ni.

²⁸ — Sipahudu hã marĩ dâ'â u 're si'rã'õtõ mono wamhã, dama pibui pese za'ra di, marĩ hã 're dâ'â za'ra mono wa, 're îsimi'wara mono zé hã. Tane, wa hã apâ we îmorizé hã uburé dama îpibu pese za'ra di za oto. — Âne ma tô Zezusi hã wama sina rowaihu'u sirõmo za'ra, îsiré 're îwanomro mono norĩ ma.

*Ti'ai âma dasiré îpodo hã za we apâ îmorizé wasu'u
Marcusi 13.24-27; Rucasi 21.25-28*

²⁹ Âne na ma duré wama waihu'u sirõmo za'ra:

— Tawamhã da te 're robzépata za'êtē za'ra mono parip si, awa'awi te za bâtâ na tirobra. A'amo zama te te rob'uiwē õ di za oto. Wasi norĩ hã te za duré rere, hâiwa hawi. Uburé hâiwa na 're îsimasa mono hã te za duré 're sisa're.

³⁰ Âne hã daré romhâimana pari, marĩ hã te za watobro hâiwa na, dama îpibu pese zéb da hã, wa hã dasiré îpodo, apâ we îmorizém na da te î'âma waihu'u za'ra da oto. Tawapsi te za oto daro mono bâ dasiwi î'madâ'â ni, hâiwa'a na

we ïmorĩ ré. Ñwaihu'u pese na wa za wei mo apâ, duré ïhâiba na hã rowa'a za'êtê ré. Da te dasiwi ï'madâ'â za'ra wamhã, te za 're dazadari za'ra, robzawi te, danhimiza'rese ïzô 're danhimipari za'ra mono õ wa. ³¹ Tawamhã hãiwa ãma ïma romhuri'wa hã tinhimnhihârâzém na te za oto amnhihâ, hârâ 'rãihâ uptabi na, daro mono bâ da te ïwapari za'ra da hã. Simnhihârâ wi, hãiwa hawi ïma romhuri'wa norĩ hã wa za we dazô satõrĩ za'ra, ti'ai u. Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ãma 're sib'a'uwê za'ra mono da, te te sima 're ï'apisutu mono norĩ hã te za we daro mono bâ te te simro, ïtême. — ãne na ma tô Zezusi hã romhã ré wama waihu'u sirõmo za'ra.

Pidera wede wasu'u

Marcusi 13.28-31; Rucasi 21.29-33

³² Tawamhã ãne te duré wama rowasu'u za'ra:

— Pidera wede na, wa za oto aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Pidera wede panhipti hã wapti'i wamhã, duré ïsu té hã 're wairébé mono wamhã, tawapsi te za oto ãma ïwaihu'u za'ra wa'wa, tâ 're ïta'a mono zéb u 're ïromhutu mono zém na hã. ³³ Tane duré, marĩ hã 're ïromhâimana mono zéb da, te aima ïwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madâ'â za'ra wa'aba wamhã, te za ïwaihu'u za'ra wa'wa, rob'râsutuzé hã za oto ïwatobro na hã. ³⁴ Tô sena, wa ãne hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ã hã uburé rowasédé hã dazô 're wairébé mono ré, ti'ai ãma 're ïdahâimana za'ra mono norĩ hã 're dâ'â za'ra mono õ ré, te za ïsõ'a za'ra ti'râsutu, romhâimanazé hã. ³⁵ Nimahã na te za hãiwa norĩ hã ai'utõrĩ zahuré, ti'ai me. Si'utõrĩ zahuré nherê, ïnhimirowasu'u hã si'utõrĩ waihu'u õ di za. Pire na te za dama 're hâimana u'âsi. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma.

Danhimiza'rese ãna 're danomro mono ré, Zezusi hã za we apâ ïmorĩzé wasu'u

Marcusi 13.32-37; Rucasi 17.20-37

³⁶ Tawamhã Zezusi hã ma duré ãne na wama waihu'u sirõmo za'ra:

— ãne hã uburé za daré 're ïromhâimana mono zéb da hã, ni'wa hã bâdâ hã te te waihu'u õ di. Hãiwa ãma romhuri'wa norĩ zama, bâdâ hã te te waihu'u za'ra õ di duré. Wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra nherê, te duré bâdâ hã waihu'u õ di. ïmama ma si, waihu'u pese di bâdâ hã. ³⁷ Danhimiza'rese ãna 're danomro mono ré, wa za wei mo apâ dasiré ïpodo hã, duréihã Nowé 're hâimana mono ré hã, danhimiza'rese ãna 're ïdahâimana za'ra mono ne. ³⁸ Ta norĩ hã daro mono bâ daré âpusi mono õ ré hã, ma tô 're saihuri, tisa na. Te te 're âhuri duré, rowê na 're rosa'wari u'âsi mono da newa. Te duré sina 're mro za'ra. ãne ma tô danhimiza'rese ãna 're dahâimana za'ra, Nowé hã uba're ne 'manharĩ 're sébré õ ré, 'ri ne 'manharĩ 'remhã. ³⁹ Tawamhã rosa'rese õ ré, ma tô daré âpusi. Tawamhã uburé ma dasi'utõrĩ pese, â na. Tane duré, wa hã dasiré ïpodo hã danhimiza'rese ãna 're danomro mono ré, wa za wei mo, apâ.

⁴⁰ — ãté aibã norĩ hã buru na siré te te romhuri zahuré ré, wa za we apâ mo, dazô. Tawamhã ïhâiba amo hã ãté te za tiwi ti'â hãiwa u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ïhâiba amo si te za tirê. ⁴¹ ãté pi'õ norĩ hã siré 'ru'u zahuré ré, te za tiwi ti'â, ïhâiba amo hã. Tawamhã ïhâiba amo si te za tirê, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ⁴² Taha wa, te za asimiza'rese, ïzô 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo, wa hã Asib'apito za'ra wa'wa hã apâ we ïmorĩzé hã bâdâ hã waihu'u za'ra wa'aba õ wa. ⁴³ Wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãma rosa'rata za'ra wa'aba da. 'Ri tede'wa hã ïsõrõwa u ïsipsaihuri ïwisizé hã, bâdâ te te waihu'u sirõmo wamhã, tawamhã barana te za sô rob'madâ'â u'âsi, sõtõ ãna, 'ri para u sébré tõ da, tiwi sipsaihuri õ'umnhasite. ⁴⁴ Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za asimiza'rese ïzô 're asõpré u'âsi aba mo. E marĩ wa. Wa hã dasiré ïpodo hã nimahã bâtã na ïzô asimipari za'ra wa'aba õ zém na za we

apâ ĩmorĩ na dá'âsina. — Āne te Zezusi hã wama roti za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, wanhimiza'rese sô 're wanhimipari za'ra mono da.

Romhuri'wa ĩ'umnhasi wasu'u, romhuri'wa ĩ'umnhasi'õ wasu'u me Rucasi 12.41-48

⁴⁵ Tawamhã Zezusi te duré wama âma romnhimiré'é za'ra, âne:

— Dama romhuri'wa ĩ'umnha hã duré ĩsimiroti wẽ hã, e niha 're ĩhâimana mono zé hã. Āne hã 're hâimana mono wamhã, te za ĩsib'apito hã nimomo tiwi morĩ õ ré, tãma pisutu, uburé tãma ĩromhuri'wa norĩ hã ĩsa'u nherẽ, te te sô 'madâ'â za'ra da. Te za duré tãma roti, bātã pisutuzém na ĩsazéb da hã, te te tãma âma uwaimrami za'ra da, tãma ĩromhuri'wa norĩ ma. ⁴⁶ Tawamhã apâ we ĩmorizéb u, tinhib'apito nhimiroti hã te te tãma âma uwaimrami wamhã, tãma rowẽ di za, romhuri'wai ma hã. ⁴⁷ Taha ma, tãma rowẽ uptabi di za tã. E marĩ wa. ĩsib'apito hã apâ wisi wapsi, te za tãma pisutu, uburé ĩsimarĩ hã te te tãma 're 'madâ'â u'âsi mono da oto, tãma umnhasi uptabi wa. ⁴⁸ Tazahã, tinhib'apito za're'ra, ĩsimiroti hã te te tãma âma uwaimrami õ wamhã, tãma rowẽ õ di za. Āté apito za're'ra, te za 'rãwi sima tinha: “Īnhib'apito hã simahudu õ di.” ⁴⁹ Tawamhã sô rowaptã'ã wẽ te, te za oto tizapari romhuri'wa norĩ hã te te 're ahã za'ra. Āzé hã te za duré te te 're hãsi, âzézei'wa norĩ siré. Siwa'ru te za oto 're hâimana. ⁵⁰ Tawamhã simisa'rese âna hâimana ré, te za ĩsib'apito hã ĩtẽme wĩ apã, sô ĩsimipari õ zém na nimahã bātã na, siwa'ru. ⁵¹ Tawamhã sa'ëtẽ te za azã, tãma ĩromhuri'wa hã. Tane ni'wam norĩ hã apã we ĩmorĩ õ ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madâ'â pese za'ra mono õ wamhã, te za tãma pisutu za'ra, ropipa u 're sisisi mono da, dasiré, ĩsimiroti hã te te 're 'madâ'â pese za'ra mono newa, taré âma 're dawata za'ra mono da, 're ĩhâimana wasété za'ra mono norĩ zu. Tame te za oto 're 'ry'ry. Te za duré 're 'wasitete za'ra, te te 're robzépata za'ëtẽ za'ra mono wa. — Āne na ma tã Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

25

Pi'õi hãiba tém norĩ hã dasina damro u, ĩsi'aba'rézé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tã tinhimiromnhimiré'é na wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, âne:

— Nimahã na si 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb da, apã we dazõ ĩmorĩ wamhã, ni'wam norĩ si te za, ĩzõ 're simipari za'ra mono sina, hâimana nhimiza'rese 're hâimana za'ra. Ā norĩ wasu'u zarina, wa za âma aima romnhimiré'é za'ra wa'wa, âne. Pi'õ ĩpréduptém norĩ hã barana ma tã ai'aba'ré, dasina damro u, 10 na ĩhãiba za'ra hã, ĩmro'õ norĩ hã. Aibã hã za azarutu na ĩmro zõ simipari za'ra da, ma tã ĩtẽme ai'aba'ré, pi'õ nhorõwa u. Āro'ore hã te siré 'wasa hãiba bã, aibã hã za pi'õ na ĩmro u wisi wa, te te tãma âma rob'uiwẽ za'ra da, zudezu norĩ hâimanazéb zarina. ²⁻⁴ Tane nherẽ, pi'õ ĩpréduptém norĩ hã 5 na si ma tã hãiba mono bã rob'rãi wa'u to hã siré 'wasa, simhi ne ëtẽ 'manharĩ 're, âro'ore da hã, ta norĩ si hâimana nhimiza'rese 're hâimana za'ra mono wa. ĩhãiba amo norĩ hã 5 na ĩhãiba za'ra hã te te siré 'mai'ãri za'ra õ di, rob'rãi wa'u tob ré hã simhi ne ëtẽ 'manharĩ 'remhã, hâimana nhimiza'rese 're hâimana za'ra mono õ wa. ⁵ Tawamhã aibã zõ te tirowaptã'ã hã, za pi'õ na ĩmro zõ. Sô rowaptã'ã wamhã, ma tã aptã hã simro. Taha wa, ma tã nasi titomhãima'ã za'ra. Taha wa, te oto tinhotõ za'ra, ĩwana.

⁶ — Tawamhã mara wa'wa ma tã ni'wa hã 'mahã: “Õhõtã te we oto aibã hã mo. We aiwairébé su'u aba, wa te wasina uzusi za'ra hã.” Āne te ni'wa hã aibã hã dama 'mahã.

7 — Tawamhã pi'õ ãpréduptém norĩ hã sô ãsimipari za'ra hã ma tô ti'utu za'ra. Utu za'ra wamhã, âro'ore na wedenhorõ hã ma tô sõrõ nhihãri za'ra, ro'o wẽ da. 8 Tawamhã hãimana nhimiza'rese ãna 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã ma tô tiwi rowaptêrẽ za'ra, tihãiba amo norĩ wi, hãimana nhimiza'rese sina 're ãhãimana za'ra mono norĩ wi: “Ma'ãpé syry na wama sa'wari za'ra wa'aba, âro'ore na rob'rãi wa'u to hã. Âro'ore hã wate za'ra hã te za oto wawi tidã'ã za'ra.” ãne te pi'õ ãpréduptém norĩ hã tisiré norĩ wi rowaptêrẽ za'ra.

9 — Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra: “Rob'rãi wa'u to hã wa te aima sãmri za'ra wa'aba õ di za. Mara wab õ di za, wa te aima a za'ra wa'aba wamhã. Te za wawi ai'utõrĩ za'ra. Ma'ãpé tiha, da te 're ã'uipra za'ra mono zéb u, ai'aba're su'u aba, tamemhã asima 'mai'uipra za'ra wa'aba da.” ãne te satõrĩ za'ra, tisiré norĩ hã.

10 — Tawamhã pi'õ ãpréduptém norĩ hã hãimana nhimiza'rese ãna 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã ma tô ai'aba're, rob'rãi wa'u tob zõ, te te sima 'mai'uipra za'ra da. Tawamhã ta norĩ za'u si ma tô aibã hã wi, timro zõ. Wisi wamhã, pi'õ ãpréduptém norĩ hã 5 na ãhãiba hã hãimana nhimiza'rese 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã ma tô ãsiré asisi 'ri para u, ãsiré saihuri da, sina ãmro zahuré zém na. Sisisi wamhã, ma tô ãré 'ridawa nhitop tete za'ra ni.

11 — ãma ronomro za'ra wapsi, ma tô ãhãiba amo norĩ hã aihutu apã, pi'õ ãpréduptém norĩ hã, aibã hã pi'õ ãma ãmrozéb u hã. Sihutu wamhã, ãne te nasi 'mahãrã za'ra, rowi hawi: “Apito, apito, wei wama 'ridawa za'ra na, ãma atẽme wanhisisi da.”

12 — Tawamhã aibã hã pi'õ na ãmro hã te asa tãma nharĩ za'ra: “Mare di. Te aima 'ridawa za'ra wa'aba õ di za, ãma aiwaihu'u za'ra wa'aba õ wa.” ãhã wasu'u na wa tô aima ãma romnhimire'ẽ za'ra wa'wa, ãne na hã.

13 — Taha wa, a norĩ wa'wa hã aihãimana nhimiza'rese te za ãzõ 're asõpre u'ãsi aba mo, bãdã hã aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa, apã za we ãmorizé hã. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u sirõmo za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

Romhuri'wa norĩ hã, tinhib'apito zõ rob'uiprazé te te 're ãmadã'ã za'ra mono norĩ wasu'u

Rucasi 19.11-27

14-15 Tawamhã Zezusi hã ma duré tinhimromnhimire'ẽ na marĩ hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, ãne:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono, za da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na, wa za duré aima ãma romnhimire'ẽ za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã ma tô sima rowẽ, darob amoi u morĩ da. Tawamhã morĩ õ ré, ma tô sô tihãrã za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ zõ, tite rob'uiprazé hã te te tãma sãmri za'ra da, ãsa'u te te sô 're 'madã'ã za'ra mono da, duré tãma sina hã'ã da, taré 're simi'wara tõ mono da, rob'uiprazé hã. ãsimromhuri wẽ na tãma ã'umnhasi za'ra zarina, ma tô tãma sãmri za'ra. ãmorĩ'rata ma hã ma tô 5 miu na tãma tisõ rob'uiprazé ãsapotore hã, oru 'manharĩ hã. Duré ãsãna're ma hã 2 miu na ma tô tãma tisõ. Duré da'rãsutu'wai ma hã, miu na ma tô tãma tisõ. Taha pari te oto mo, darob amoi u, danhib'apito hã. 16 Tawamhã tãma ãromhuri'wa hã, 5 miu na rob'uiprazé ãsapotore te te ã'ãri hã õne haré ma tãma sina hã, te te ãma ãromhuri wẽ zéb zarina. Tawamhã 5 miu na nherẽ, ma tô duré 5 miu na ãma ato, ãsib'apito te te tãma ãsãmri na hã. Uburé hã 10 miu na oto, rob'uiprazé ãsapotore hãiba hã, ãma sito wamhã. 17 Tane duré tãma ãromhuri'wa hã 2 miu na rob'uiprazé ãsapotore te te ã'ãri hã ma tô duré tãma sina hã. 2 miu na nherẽ, ma tô duré 2 miu na ãma ato. Uburé hã 4 miu na ãhãiba hã oto. 18 Tane nherẽ, tãma ãromhuri'wa hã miu na rob'uiprazé ãsapotore te te ã'ãri hã tinhib'apito nhimiroti te te 'madã'ã õ di. Taré ma tô sada ab're, tinhib'apito wi, rob'uiprazé hã te te sêrẽ da.

19 — Tawamhã ãma ronomro hã wapsi, ma tô ãsib'apito za'ra hã apã ãtẽme tiwisi za'ra, darob amoi hawi. Wisi wi, te sô tihãrã za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ zô, rob'uiprazé ãsapotore hã niha si te te hãimana mono zô, te te tãma wasu'u za'ra da. ²⁰ Tawamhã romhuri'wa hã 5 miu na rob'uiprazé te te aré ã'ãri hã ma tô ãtẽme ãzé ãmorĩ'rata na, tinhib'apito u. ãne te tãma tinha: “Apito, rob'uiprazé ãsapotore hã 5 miu na ma tô ãma ãsô, asa'u aima sina hã'ã da, tawapsi, aima ãma ãsitob da, taré aiwi simi'wara tõ da. ãhãta ma tô sina hã, 5 miu na, te ãma aima ãromhuri wẽ zéb zarina. Uburé hã 10 miu na oto ãhãiba hã, rob'uiprazé ãsapotore hã. ãhãta te asô nomro.” ãne te romhuri'wa hã tinhib'apito ma wasu'u, tinhimromhuri hã.

21 — Tawamhã ãsib'apito te asa tãma tinha, ãne: “Wẽ di tô. A hã ãma romhuri wẽ 'wa. ãma ai'umnhasi di. Rob'uiprazé hã syryre nherẽ, ma tô ãma ãromhuri wẽ, ãzô. Taha wa, ãhã nhipai u wa za oto aima pisutu, marĩ ahã uptabi na ãma 're ab'madã'ã u'ãsi mono da. Te za oto ãsire 're aihãimana mo, wasiré ãma 're watoi u'ãsi mono da.” ãne ma tô tãma ropisutu siro, tãma ãromhuri wẽ 'wai ma.

22 — Tawamhã romhuri'wa hã 2 miu na rob'uiprazé te te aré ã'ãri hã ma tô duré ãtẽme ãzé, tinhib'apito u. Tawamhã ãne te tãma tinha: “Apito, rob'uiprazé ãsapotore hã 2 miu na ma tô ãma ãsô, asa'u aima sina hã'ã da, tawapsi, aima ãma ãsitob da, taré aiwi simi'wara tõ da. ãhãta ma tô aima sina hã, 2 miu na, te ãma ãromhuri wẽ zéb zarina, aima. Uburé hã 4 miu na ãhãiba hã rob'uiprazé ãsapotore hã. ãhãta te asô nomro.” ãne te romhuri'wa hã tinhib'apito ma siwasu'u, tinhimromhurizém na.

23 — Tawamhã ãsib'apito asa te tãma tinha, ãne: “Wẽ di tô. A hã ãma romhuri wẽ 'wa. ãma ai'umnhasi di. Rob'uiprazé hã syryre nherẽ, ma tô ãma ãzô ãromhuri wẽ. Taha wa, ãhã nhipai u wa za duré aima pisutu, marĩ ahã uptabi na ãma 're ab'madã'ã u'ãsi mono da. Te za oto ãsire 're aihãimana mo, wasiré ãma 're watoi u'ãsi mono da.” ãne ma tô duré tãma ropisutu siro, tãma ãromhuri wẽ 'wai ma hã.

24 — Tawamhã romhuri'wa hã miu na rob'uiprazé te te aré ã'ãri hã ma tô duré ãtẽme ãzé, tinhib'apito u. Tawamhã ãne te tãma tinha, ta hã senai ô na hã: “Apito, ãma aiwahu'u pese di. A hã da'ãma 're aipẽ'ẽzé mono ô. Ni'wa hã te te dame 're rob're mono ô nherẽ, danho hã tite da, te te dawisi ma 're ã'ãri hã mono ne, te danhimarĩ hã dawisi asima 're ã'ãri hã mo, ate da. ²⁵ ãne na te aiwahu'u wa, wa tô aima ãpahi. Taha wa, te aiwi simini wa, niha ãma rob'manharĩ ô'umnhasite, wa tô rob'uiprazé ãsapotore hã simi'u ti'ai 'rowi, wẽ na asô 're sa'wari mono da. ãhãta te wẽ na asô nomro, uburé ate rob'uiprazé hã te asô 're 'madã'ã mono da, ãma ãsõmri hã.” ãne te romhuri'wa hã tãma siwasu'u, tinhib'apito ma.

26 — Tawamhã ãsib'apito, te ãne asa tãma tinha: “A hã ãma romhuri wasété 'wa. Aiwa'a uptabi di. Ma tô ã'ãma ãrosa'ra, marĩ hã date nherẽ, te dawisi ãsima 're ã'ãri hã mono na, ãte da. ãne ma tô ã'ãma ãrosa'ra, asima. ²⁷ ãne na 're ãhãimana mono wamhã, e marĩ wa bété, rob'uiprazé ãzô sãrẽ ô di, wedehãpã 're. Tawamhã apã we ãwisi wapsi, te aima ãsõmri nhipai u, wa aré ãsima waze uburé, ãzô sina hã'ã wa.” ãne ma tô tãma waihu'u, tãma ãromhuri wasété 'wai ma. ²⁸⁻²⁹ Tawamhã te duré tãma rowasu'u za'ra, uburé ã'rata ãsimasam norĩ ma: “Ni'wam norĩ hã marĩ ahã nherẽ, simi'ẽ na te te 're romhuri za'ra mono wamhã, te za ãma tãma 're dasito, marĩ na. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã marĩ syryre na simi'ẽ na te te ãma 're romhuri za'ra mono ô wamhã, te za syryre nherẽ, tiwi sani za'ra ni. Taha wa, te za tiwi ã'ãri 'wa, rob'uiprazé ãsapotore hã, ãma romhuri wasété 'wai wi, 10 miu na te te ãzô ãhãiba ma, sõmri aba da. ³⁰ Taha pari, te za asiwi ãmei wa'wa rob u, robra u. Tame te za oto sina tiwawa.

Te za duré 'wasitete, te te robzépata za'ětě wa." Āne ĩsib'apito hã ma tô dama hãiba 'ru. — Āne na ma tô Zezusi hã wama ãma romnhimiré'é za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

Zezusi hã, za da'ãma ĩsipo'ozé wasu'u

³¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romhã ré wama rowaihu'u sirõmo za'ra, ãne:

— Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã niwapsi wa za wei mo apã ĩmama zadawa para, hãiwa ãma tãma ĩromhuri'wa norĩ siré. Tawapsi wa za danhib'apito simasisizém na 're ĩnhamra, ĩpire na te 're da'ab'madã'ã u'ãsi mono da oto. ³² Tame te za aihĩni pese ĩnho're aimasam ni, daro mono bã 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ hã, dapoto mono bã. Tawamhã tame wa za oto da'ãma aipo'o. Pone'ërebã 'madã'ã'wa hã te za tinhimizama na 're sipo'o, pone'ërebã zéré mapu hã, pone'ërebã zéré uzé zama. Tane wa za duré wa hã da'ãma aipo'o, ĩwẽ hã duré ĩwasédé hã. ³³ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti te te 're ĩ'madã'ã pese za'ra mono norĩ hã ĩnhimire niwĩ wa za sõré, ta norĩ si te 're awësãmri mono wa. 'Re ĩdanomro wasété mono norĩ hã ĩnhimi'e niwĩ wa za duré sõré, ta norĩ si te ĩsiwi 're awë'õ pese mono wa. ³⁴ Tawamhã wa hã uburé Danhib'apito hã wa za ãne ta norĩ ma nharĩ za'ra, ĩnhimire niwĩm norĩ ma: "ĩmama, ĩwẽ si te te aima 're ĩsõmri za'ra wa'aba mono norĩ hã te za oto ĩ'rata 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo. Duréihã te te aropoto mono wamhã, ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, ai'ãma 're sib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za oto ĩ'rata 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo, ai'ãma 're sib'a'uwẽ u'ãsi za'ra wa'aba mono da oto. ³⁵ Ti'ab ré, mram na 're ĩhãimana mono ré hã, ma tô mra hã ĩma 're ĩsõmri za'ra wa'aba mo. Duré 'rubu ré ma tô â hã ĩma 're ĩ'õb za'ra wa'aba mo. Duré asiré õ nherẽ, ma tô ĩzõ 're atob'uzu za'ra wa'aba mo, asõrõwa u atême 're ĩzasi aba mono da. ³⁶ ĩ'uza õ ré, ma tô asiwi 're ĩ'uza za'ra wa'aba mo. Duré ĩhãzé wa, ma tô asiwi 're ĩpibui wa'aba mo. Dazazéb 're, 're ĩza mono ré, ma tô duré asiwi 're ĩzabu za'ra wa'aba mo. Āne na 're ĩpawaptob u'ãsi za'ra wa'aba mono wa, hãiwa ãma te za oto ĩsiré 're anomro u'ãsi aba mo, ĩmama hã ai'ãma 're ĩsib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono zéb ãma hã." Āne na wa za nimahã na hã tãma ĩsiwasu'u za'ra, ĩnhimire niwĩ ĩsimasam norĩ ma.

³⁷ — Tawamhã õ norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti te te 're ĩ'madã'ã pese za'ra mono norĩ hã te za sina ĩzadanhari za'ra, ãne: "Wanhib'apito, e niwa wa tô mra hã wa te aima 're sõmri za'ra, mram na 're aihãimana mono ré hã. E niwa duré 'rubu na 're aihãimana mono ré, wa tô â hã wa te aima 're õb za'ra. ³⁸ E niwa wa tô aiwaihu'u õ nherẽ, asõ 're watob'uzu za'ra, wanhorõwa u zama 're azasi mono da. E niwa wa tô duré ai'uzazéb da hã wa te aima 're sõmri za'ra, ai'uza õ wa. ³⁹ E niwa wa tô duré wa te wasiwi 're aipibu, aihãzé ré. E niwa wa tô duré atême 're wanomro, wa te 're asabu za'ra mono da, dazazéb 're, 're asa mono ré hã." Āne te za ta norĩ hã sina amrami za'ra, ĩma.

⁴⁰ — Tawamhã wa hã uburé Danhib'apito hã wa za ta norĩ ma ãne tãma rowasu'u za'ra: "Tõ sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. ĩsisãnawã norĩ hã ti'ab ré ãne na te te 're robzépata za'ra mono wamhã, dama wapu na 're hãimana za'ra mono nherẽ, marĩ ĩwẽ hã tô õhõ na hã tãma 're 'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono wamhã, ta norĩ hãiba u'ãbã ma tô ĩma 're ĩ'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mo." Āne na wa za ta norĩ ma waihu'u za'ra.

⁴¹ — Tawamhã ĩnhimi'e niwĩ ĩsimasam norĩ ma, wa za nharĩ za'ra oto, ãne: "A norĩ wa'wa hã ma tô 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te siwi 're aiwë'õ pese za'ra wa'wa. Mo oto ĩnhiti ai'aba'réi wa'aba, unhama ro'o u'ãsi u, wa'uburé norĩ zõ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisutuzéb u, ta norĩ nhib'apito zõ zama.

⁴² Ti'ab ré mram na 're ĩhãimana mono ré hã, ĩsa hã ĩma 're sõmri za'ra wa'aba mono õ di. Duré 'rubu ré, â hã ĩma 're õb za'ra wa'aba mono õ di. ⁴³ Wa hã

aima ĩwaihu'u za'ra wa'aba õ nherẽ, ĩzõ 're atob'uzu za'ra wa'aba mono õ di, asõrõwa u 're ĩzasi aba mono da hã. Duré ĩ'uza õ ré, asiwi 're ĩ'uza za'ra wa'aba mono õ di. Duré ĩhâzé ré, asiwi 're ĩpibu za'ra wa'aba mono õ di. Dazazéb 're, 're ĩza mono ré, ĩtẽme 're anomro aba mono õ di, 're ĩzabu za'ra wa'aba mono da.” ãne wa za ta norĩ ma nharĩ za'ra, ĩnhimi'e niwĩ ĩsimasam norĩ ma hã.

⁴⁴— Tawamhã ta norĩ hã te za asa ĩma nharĩ za'ra, ãne: “Apito, e niwa wa tô taré wa te 're ai'madâ'â za'ra, mram na 're aihâimana mono ré hã, duré 'rubu 're sépata mono ré hã, duré wama aiwaihu'u õ nherẽ, nima hawi watẽme 're aimasisi mono na hã, duré ai'uza ãna 're aimorĩ wamhã, duré aihâzé na 're aihâimana mono ré hã, duré dazazéb 're, 're asa mono ré hã. E niwa wa tô ãne na hã taré wa te 're ai'madâ'â za'ra, wa te wasiwi 're aipawaptob za'ra mono ãna.” ãne te za duré ta norĩ hã ĩzadanharĩ na ĩma wa'rãmi za'ra, ĩnhimi'e niwĩ ĩsimasam norĩ hã.

⁴⁵— Tawamhã ta norĩ ma, wa za duré ãne rowasu'u za'ra: “Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ti'ab ré, ã norĩ hã dama wapu na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã ãne na te te 're robzépata za'ra mono ré hã, marĩ ĩwẽ na 're pawaptob za'ra wa'aba mono õ di. 'Re pawaptob za'ra wa'aba mono õ wamhã, ta norĩ hãiba u'âbâ, asiwi 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mono õ di duré.” ãne wa za ta norĩ ma, tãma waihu'u na wa'rãmi za'ra, ĩnhimi'e niwĩ ĩsimasam norĩ ma hã.

⁴⁶— Tawamhã ta norĩ hã te za oto ai'aba'ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti, ĩsimihâzém na za te te 're ĩrobzépata u'âsi za'ra mono zéb u hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono norĩ si, te za ĩ'rata 're hâimana u'âsi za'ra, rowẽ u'âsi ãma.

26

*Zeusihĩ ãma da te ĩrosa'rata za'ra zé, da te dasiwi wĩrĩ da
Marcusi 14.1-2; Rucasi 22.1-2; Zuwã 11.45-57*

¹ Tawamhã Zezusi hã tinhimiroti na uburé ãne na te te dama rowahutu parimhã, ma tô wama nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, ãne:

²— Romhuture di oto, dato hã da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb u hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te ĩdawaibuzém na ãma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. Awẽ amo na te za ĩwa waptãrã, bãdã hã. ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tawapsi te za oto dasiwi ĩhãiba nhomri ni, Danho'reptui'wa da 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã, da te dasiwi ĩzasõmri da hãwi, wedepo'o nhonhi'rãmi na. — ãne ma tô Zezusi hã sina wama rowasu'u sirõmo za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

³ Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã ma tô si'rã'õtõ, Caipasihĩ nhorõwa u, 'ri za'ëtẽ u. Ta hã sasedoti ĩpire uptabi, 're ĩhâimana mono, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa. ⁴ Tawamhã, sitẽme si'rã'õtõ wamhã, ma tô sima ãma rosa'rata za'ra. Taha wa, te roti hã pi'uriwi siwi 'manha, Zezusi hã pi'uriwi te te siwi âri da, da te oto dasiwi wĩrĩ da. ⁵ ãne te sima ãma roti za'ra:

— Dasa hã da te 'manharĩ za'ra ré, wa te wasiwi âri õ di za, wazada dazahi za'ra õ'umhasite, wazada dahâimana za'ra tõ da. — ãne ma tô sima ãma roti 'rãsutu za'ra.

*Pi'õ nhoprubzé wasu'u, Zeusihĩ ma
Marcusi 14.3-9; Zuwã 12.1-8*

⁶ Tawamhã Zezusi hã ma tô mo, Betãna na 'ri wa'õtõ nhisi u. Tame te oto nhamra, Simahã nhorõwa ãma, ĩ'wa're ré nhorõwa ãma. ⁷ Tawamhã sai ma sãmra ré, ma tô pi'õ hã ĩtẽme wi, Zeusihĩ u. Wedewa'u zadaze hã ma siré sada ãwisi, ëtẽ 'manharĩ remhã, simhi ne remhã ĩdup syryre wamhã. Wa'âbã za'ëtẽ di ta hã, wedewa'u zadaze hã. Wa'âbã za'ëtẽ nherẽ, ma tô Zezusi hã 'rã

nhiswi sa'wa pi'õ hã, tãma sawi wa. ⁸⁻⁹ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã ãne hã wa te 'madâ'â za'ra wamhã, wa tô sada ab'ru za'ra ni, pi'õ da. Taha wa, wa tô wasima ãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Oro õ hã wa'âbã za'ëtê za, ma taré ãrã nhisiwi sa'wa, wedewa'u zadaze hã. Te te dama wede 'wa'âhã, aré wa'âbã za'ëtê di. Tawamhã ãwa'â hã te aré ãsibrob'õ norĩ ma, te te sômri. — ãne wa tô wasima ãma nharĩ za'ra ni, pi'õ nhoprubzém na hã.

¹⁰ Tawamhã Zezusi hã wa te wasima ãma ãnharĩ za'ra zé hã te te wawi waihu'u za'ra wamhã, te ãne na wazadhanharĩ za'ra:

— E marĩ da, te pi'õ ma ãnharĩ za'ra wa'wa. Tãma nharĩ za'ra wa'aba tõ. Tô'ã. ã'uwaibaba ma tô ãne na hã ãma ãzawi wê. ¹¹ ãsibrob'õ norĩ hã te ai'rata 're si'ubumroi u'âsi 'wa, 're ãpawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. Tanei õ di, wa hã. Ai'rata 're ãnhamra u'âsi aba mono õ di za oto. ¹² Pi'õ hã wedewa'u zadaze hã ãrã nhisiwi te te sa'wari wamhã, za ãdâ'â wa, da te dasiwi ãnherzéb u te te ãma ãhãiba u'ré da, ma tô ãne hã ãma 'manha, zudezu norĩ hã ãmanazéb zarina. ¹³ Daro mono bâ te za ãwasu'u wê na da te 're dapo're pu'u za'ra. Tawamhã pi'õ hã te te ãma ãnharĩ wê zém na zama, te za da te dasima 're wasu'u u'âsi za'ra, ãma 're dasipo're pu'u za'ra mono da. Tô sena, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

Zudasi hã, Zezusi te te dama hãiba nhomri da, te te sima ãrosa'ratázé wasu'u Marcusi 14.10-11; Rucasi 22.3-6

¹⁴ Tawamhã ¹² na Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã misi wa tô wa'maimorĩ ni, Zudasi Icarizoti na ãsisi hã sasedoti ãpire norĩ u, te te sadanharĩ za'ra da. ¹⁵ Tawamhã ãne te sadanharĩ za'ra:

— Zezusi hã ma tô asima ãwê za'ra wa'wa, asiwi ãri aba da. E ãne hã aima wê za'ra wa'aba di za, te aima ãhãiba nhomri za'ra wa'aba da hã. Aima wê za'ra wa'aba wamhã, e niha te za ãma ãwa'âbã za'ra wa'wa. — ãne te ãma sadanharĩ za'ra, Zudasi Icarizoti hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ãpire za'ra norĩ hã.

Tawamhã ãne na ãma sisaze za'ra wamhã, ma tô rob'uiprazé ãspotore hã tãma sa'rata za'ra, ³⁰ na ãtê'ubuzi'a prata 'manharĩ hã. Taha pari, ma tô tãma sômri za'ra, Zudasihĩ ma.

¹⁶ Tawamhã ta hawim haré te oto Zudasi hã sima ãma rob'madâ'â u'âsi, nimahã bâtã na Zezusi te te oto dama ãhãiba nhomrizéb da hã, danhimiza'rese ãna dahãimana za'ra ré.

Zezusi norĩ hã Pascowa na siré ãsaihurizé wasu'u Marcusi 14.12-21; Rucasi 22.7-23; Zuwã 13.21-30

¹⁷ Tawamhã bâdã ma tô ãwa waptãrã, ã'u'ëtê duptoi'õ, da te 're ãhuri mono zé hã, Pascowa na dato nhisi hã. Taha ré, wa tô Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã wasina tété za'ra ni, wa te wasiwi sadanharĩ za'ra da, ãne:

— E momo ma tô asima ãrowê, asô ãwanhipi za'ra zéb da hã, Pascowa na dato nhisi na ãwasaihurizéb da hã. — ãne, wa tô wasiwi sadanharĩ ni, Zezusi hã.

¹⁸ Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— 'Ri ahã u te za oto ai'aba'rúi wa'wa, aibã hã asiwi sôpêtê aba da. Tawamhã ãne te za tãma ãzadawa wasu'u wa'wa: “Wama rowahutu'wa hã wa za aima sadawa wasu'u za'ra ni, ãne: ‘ ãnhibãdã hã romhuture di oto, ãmama te te ãpisutuzé hã, ããma. Asôrowã ãma wa za wasa hã huri ni, ãsiré 're ãnomro mono norĩ me, Pascowa na dato nhisi na 're ãdasaihuri mono zém na hã.’ ” ãne te za tãma ãzadawa wasu'u za'ra wa'wa, aibã ma. — ãne hã ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra.

¹⁹ Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô ãma uwaimrami za'ra ni, te te wama ĩwaihu'u za'ra zéb zarina. Wanhipi wa tô 'manharĩ za'ra ni, Pascowa na dato nhisizém na.

²⁰ Tawamhã mara wamhã, wa oto asimro ni, wasiré wasaihuri da, 12 na wahâiba za'ra hã, Zezusihi me. ²¹ Tawamhã wasaihuri ré, ma tô Zezusi hã wama waihu'u sirõmo za'ra, ãne:

— Tô sena, wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. Misire te za dama ĩ'maihâiba nhomri 'wa.

²² ãne, wa te wasina mreme wapari za'ra wamhã, ma tô wawi tirobzei'õ pese za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ wi hã. ãhã wamhã, misi si wa tô nasi ãma tãma romnomri za'ra ni, ãne:

— Wanhib'apito, e wa hã te dama aihâiba nhomri da bâ, te ãne wama ĩnharĩ za'ra. — ãne, wa nasi wasina tãma amrami za'ra ni, ãne na hã wasiwaihu'u za'ra õ wa.

²³ Tawamhã asa te Zezusi hã duré wama nharĩ za'ra:

— Za dama ĩhâiba nhomri'wa hã, ĩ'u'ẽne hã te za piza'a 're ĩsiré di'i. ²⁴ Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã duréihã ma tô ĩdâ'âzém na rob'ui'ééré sirõmo za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Ta norĩ hã te te ĩ'ãma ĩrob'ui'ééré za'ra zéb zarina wa za ãma mo tô, ĩdâ'âzéb u. Tane nherẽ, aibã ma, tãma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ĩhâiba nhomri'wai ma hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono za te te azâri wamhã, te za sima rosa'rata, ãne: “ĩpoto õ 'wa'âhã, aré wẽ di. E marĩ wa. ãne na te 're robzépata mono õ wa aré.” ãne te za 'rãwi si'ãma rosa'rata, za dama ĩhâiba nhomri'wa hã. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra.

²⁵ Tawamhã Zudasi hã dama ĩsõmri'wa da hã te Zezusi hã sina sadanha, ãne:

— Rowahutu'wa, e wa hã za te dama ĩ'aihâiba nhomri na, ma tô asina ĩwaihu.

Tawamhã asa te Zezusi hã tãma tinha:

— Tane tô. Asi'uihã na ma tô ãne na hã asiwaihu. — ãne ma tô Zezusi hã tizadawa na tãma wa'rã.

²⁶ Tawamhã wasaihuri ré, ma tô ĩ'u'ẽne hã ti'â, Zezusi hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma te ĩré ãma tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ĩ'u'ẽne hã. Te te wẽ'ẽi mono parimhã, ma tô te te wama sõmri, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma. ãne te oto wama nharĩ za'ra:

— ã, ĩ'u'ẽne hã huri aba. ã hã ĩhâiba te wasu'u. — ãne ma tô Zezusi hã sina wama waihu'u za'ra.

²⁷ Taha pari, hãszé hã ma duré ti'â, uwa 'ru 'rãi wa'u ĩsé ré hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma te duré tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô ĩré te te wama sõmri, uwa 'rãi wa'u ĩsé ré hã. ãne te duré wama nharĩ za'ra:

— ã, rob'rãi wa'u hã ahuri aba, aihĩni. ²⁸ ã hã ĩwapru, te wasu'u. Rob'rãi wa'u za'wari ne, te za ĩwapru hã ĩwi asa'wa, da'ahã zada ĩdâ'â wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã dawasédé hã te te oto 're ab'madâ'â tô mono da, da'ãma. ã hã ĩwapru, ĩwi sisa'wari wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ ma, te te tãma ĩropisutuzé hã tô sena za te te tãma ãma 're ĩ'uwaimrami mono zé, te wasu'u. ²⁹ Tô sena, wa za aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. ãne hã rob'rãi wa'u te 're hãsi mono õ di za oto, a'â. Niwapsi ĩmama hã uburé da'ãma 're sib'a'uwẽ mono wapsi, wa za duré te 're hãsi, asiré wa'aba. — ãne ma tô wama siwasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

³⁰ Tawamhã wanho're na wa tô ãma wawata za'ra ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma. Wanho're za'ra parimhã, wa tô wawairébé ni, Oriwera na êtẽ rãihã nhisi u wasi'aba'ré da.

Pedru hã te te dawĩ ĩ'udâzém na, Zezusi te te tãma ĩwaihu'u sirõmo zé wasu'u Marcusi 14.27-31; Rucasi 22.31-34; Zuwã 13.36-38

³¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma rowasu'u za'ra, ãne:

— A norĩ wa'wa hã ã barana, niha ĩma romhãimana wamhã, te za aihĩni asiwi ĩrẽme 'wa. Duréihã 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ĩ'ãma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhãimana u'âsi mono mreme na hã: “Pone'erebã 'madã'ã'wa hã wa za tĩwĩ. Tawamhã pone'erebã hã te za ropé.” ãne na duréihã 'Re ĩhãimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré, ĩbaihã na hã. ³² Tane nherẽ, asiwi ĩrẽme aba nherẽ, ab're hawi apã ĩhãiwa'utu parip si, wa za aiwana ĩmorĩ 'wa, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, tamomo ĩnhopëtẽ za'ra wa'aba da. — ãne ma tô Zezusi hã wama siwasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

³³ Tawamhã Pedru, te Zezusihi ma tinha:

— Asiré 're ĩwanomro mono norĩ hã aihĩni za te te airẽme za'ra nherẽ, wa hã te dame airẽme õ di za.

³⁴ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha, Pedruhu ma:

— Tô sena wa za aima rowasu'u. ã aipo're pu'u za. ã barana si'a hãrã õ ré, te za si'ubdatõ dawi ĩ'udã, aima ĩza'rese õ na.

³⁵ Tawamhã Pedru te duré tãma tinha, Zezusihi ma:

— Wa hã asiré ĩdã'ã da nherẽ, te dawi ai'udã õ di za, te ĩ'aiwaihu'u õ na hã. — ãne ma Pedru hã tizadawa na tãma wa'rã.

Tawamhã õhõ na si, wa tô wa norĩ hã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã tãma wasiwasu'u za'ra ni, za wa te dawi ĩ'udã za'ra õ na hã.

*Zezusi norĩ hã Zésemani ãma ĩsi'ubumrozé wasu'u
Marcusi 14.32-42; Rucasi 22.39-46*

³⁶ Tawamhã Zezusihi me, wa tô ai'aba're ni oto, Zésemani na rob're nhisi u. Wasihutu wamhã, ma tô wama nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, ãne:

— ãme ĩzõ asimroi wa'aba. Õwa wa za a'ã mo asiti wa'aba, romnhiwasi ĩmama ma, ĩmreme da. — ãne ma wama siwaihu'u za'ra, Zezusi hã.

³⁷ Tawamhã Pedru hã te siré saprõ, Zebedehe 'ra norĩ me. Tawamhã ma tô tiwi tirobzei'õ pese, Zezusihi wi. Za te te ĩrobzépatazé hã ma tô sima simimnhasi. ³⁸ Tawamhã Pedru norĩ ma, te rowasu'u, Zezusi hã:

— ĩpẽ'ezé hã sa'ëtẽ na te ĩma tihãiba. ĩpẽ'ezé uptabi wa, wa aré dãrã. ãme a'ã asimroi wa'aba ĩ'rata, asõtõ ãna. Asõpré u'âsi aba. — ãne ma tãma waihu'u za'ra, Pedru norĩ ma.

³⁹ Tawamhã romhã prã na ma tô ĩsiti timorĩ za'ra, Zezusi hã. Dumana na te nomro ti'ai wa, Timama ma, mreme da. ãne te tãma mre:

— ĩmama, asima wẽ wamhã, ĩma ba'a, ĩdã'ãzé hã te sépata tõ da. Tane nherẽ, te ĩsima ĩwẽzéb uwaibaba, ĩma pisutu õ di za. Asima ĩwẽzéb uwaibaba si, te 'manharĩ da hã, ĩma wẽ di. — ãne te Timama ma siwasu'u, Zezusi hã.

⁴⁰⁻⁴¹ Tawamhã Timama ma mreme pari, ma tô apã mo, Pedru norĩ u. Sõtõ za'ra ré, ma tô siza za'ra. Tawamhã Pedruhu ma, te tinha, Zezusi hã:

— E niha asimiza'rese syry na asãmra da hã, aima waihu'u õ di, ĩsiré. Satanasihĩ zada, asiptete sina 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, asima 're wẽ za'ra wa'aba mono nherẽ, asi'uihã na sada 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, asimiza'rese te za ai'ubumroi wa'wa ãhãna hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono wi, asima rowaptẽrẽ za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimiwada'uri wasété wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

⁴² Tawamhã te duré romhã prã na ĩsiti timorĩ za'ra, Timama ma mreme da. ãne te tãma mre:

— ĩmama, ĩdã'ãzé hã te sépata da, asima wẽ wamhã, ĩma wẽ di duré, asima ĩwẽzéb uwaibaba, ĩma pisutu da. — ãne te Timama ma siwasu'u, Zezusi hã.

⁴³ Timama ma mreme pari, te duré apâ mo, Pedru norĩ u. Sõtõ za'ra ré, ma duré siza za'ra. Aptâ'â si te huri u'âsi, sôpré waihu'u âna.

⁴⁴ Tawamhã apâ te duré ĩsiti timorĩ za'ra Zezusi hã, Timama ma mreme da. Si'ubdatõ ma oto sina siri. Tô õhõ na si te tâma mre, tâma ĩmreme na'rata zéb zarina. ⁴⁵ Tawamhã apâ te duré mo, Pedru norĩ u. ãne te duré tâma nharĩ za'ra:

— E niha bâ te zahadu asõtõ za'ra wa'wa bété. Ma'âpé, waihu'u za'ra wa'aba. Romhuture di oto bâdâ hã, ĩmama te te ĩ'ãma ĩpisutuzé hã. Wa hã ti'ai âma dasiré ĩpodo hã te za aibâ hã tâma ĩhâiba nhomri za'ra oto, aibâ ĩwasété norĩ ma. ⁴⁶ Oto aiwahutu za'ra wa'aba. Wasi'aba'réri hã. Õhõta te we oto mo, dama ĩhâiba nhomri'wa da hã. — ãne ma Zezusi hã sina tâma waihu'u za'ra, tisiré norĩ ma.

*Zezusi hã da te dasiwi ĩ'ârizé wasu'u
Marcusi 14.43-52; Rucasi 22.47-53; Zuwã 18.3-12*

⁴⁷ Tawamhã Zezusi hã zahadu te te rowasu'u ré, ma we Zudasi hã sô wi, aré ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ siré, 12 na wahâiba za'ra siré hã. Da'ahâ na te duré we ĩsiré ai'aba'réri ni, sib'ézé 'wa pa ré, uibroĩ ré zama. Sasedoti ĩpire norĩ zadawa para te we ai'aba'réri, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ zadawa para zama. ⁴⁸ ãne ma tô Zudasi hã tâma waihu'u za'ra, te te siwi ĩ'âri wana ré hã: “Aibâ hã te tob'rata hârâ wamhã, ta hã te za asiwi ĩ'âri 'wa.” ãne ma tô dama waihu'u, te te âma ĩrosa'ratazém na hã, Zudasi hã. ⁴⁹ Tawamhã wisi wi, ma tô ĩtème mo õne haré, Zezusihi u, awa'awi. ãne te sawi, timreme na:

— Rowahutu'wa, rowẽ na 're aihâimana mono.

Tawamhã tob'rata hârâ na ma tô sawi, Zezusi hã. ⁵⁰ Tawamhã Zezusi asa te tâma tinha, ãne:

— ĩsiwadi, te we tô ĩzõ aimo, marĩ hã ĩ'ãma 'manharĩ da. Ma'âpé, niha ĩma rob'manharĩ su'u.

Tawamhã ma tô sô ai'réri za'ra oto, Zezusihi zõ, te te siwi âri da. Te te siwi âri wamhã, ma tô siwi pawasisi. ⁵¹ Tawamhã Zezusihi siré 're ĩmorĩ hã ĩ'rata ĩsa hã ma tô sib'ézé 'wapa waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hã âma po're nhizâ, sasedoti ĩpire uptabi ma, romhuri'wa hã. ⁵² Tawamhã Zezusi te tâma tinha, ĩ'u'a'wai ma:

— Ma'âpé, sib'ézé 'wapa hã apâ sêrẽ. Ni'wam norĩ hã sib'ézé 'wapa na te te 're danhimroi mono wamhã, asa sib'ézé 'wapa na te za da te 're simro, tô te te âma 're ĩdanhimroi mono zéb zarina. ⁵³ Te ĩsima wẽ 'wa'âhã, wa aré ĩmama wi waptẽ, hâiwa âma tâma ĩromhuri'wa norĩ hã ahâ uptabi na te te we ĩtème satõrĩ za'ra da, âhãna ĩ'ãma sisaprĩ za'ra da, dawĩ. E ãne na ĩ'ãma rosa'rada hã waihu'u õ di bété. ⁵⁴ ĩ'ãma dawĩ sisaprĩ za'ra wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te ĩ'ãma uwaimrami õ di aré, ðuréhã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ te te ĩ'ãma ĩrob'ui'éré za'ra zéb zarina hã, za niha ĩ'ãma ĩromhâimanazém na hã. Taha wa, te tiwi waptẽrẽ õ di za, ĩmama wi. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u, sib'ézé 'wapa na te te ĩda'mai'u'a ma.

⁵⁵ Tawamhã Zezusi hã te oto dama rowasu'u, ãne:

— E wa hã danhibrob zõ dapârĩ'wa pâ, ma bété we ĩzõ aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré, uibroĩ ré zama. Bâtâ sidâpâsi wa tô asõ'a wa'aba 're ĩsimasisi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb âma 'ri 'wawi wa'ra 're, te dama 're rowahutu mono da. Zapre bété, tameb ré asiwi ĩ'âri za'ra wa'aba õ di. ⁵⁶ Tane tô. ãne hã ma tô ĩ'ãma tiromhâiba âhãna hã, ðuréhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'éré hã te te ĩ'ãma uwaimrami da. — ãne te dama siwasu'u, Zezusi hã.

Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô oto rème za'ra ni. Wawara sina wa dawĩ wasisa're.

*Dama roti'wa norĩ hã ĩsi'rã'õtõzé wasu'u, Zezusihi zada
Marcusi 14.53-65; Rucasi 22.54-55, 63-71; Zuwã 18.12-14, 19-24*

⁵⁷ Tawamhã Zezusi, da te oto dasiwi âri wamhã, ma tô dasiwi saprõni ni, Caipasihĩ nhorõwa u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ĩpire uptabi nhorõwa u, sasedoti ĩpire uptabi u. Tame ma tô sô si'rã'õtõ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã, duré dama roti'wa norĩ hã. ⁵⁸ Zezusi hã da te dasiwi saprõni ré, te Pedru hã romhã na te te pibu. Sasedoti ĩpire uptabi nhorõwa u, te ĩsarina mo. Wisi wamhã, 'ri 'wawi wa'ra 're, ma âzé. Sébré wamhã, tame te dame nhamra rowi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorõwa 'madâ'â'wa norĩ me. Zezusi hã te te 'madâ'â da, te nhamra, niha da te tãma rob'manharĩ õ'umnhasite.

⁵⁹ Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã, duré uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, te ni'wam norĩ zô tinhopré, Zezusi hã marĩ te te 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zém na, sadawa nhipese na te te siwi ãma hiri da, tawapsi romanu norĩ hã te te siwi wĩri da. ⁶⁰ Tawamhã da'ahã na ma tô taré Zezusihi ãma ĩwasédé hã sa'ra ni, dama roti'wa norĩ nho'a. Tane nheré, ãma dasisaze za'ra õ di, ĩwasédé hã dasisõ'a da te ãma ĩsa'ra za'ra zém na hã, taha zarina si, da te oto dasiwi ĩwẽ'õzéb da hã. Taré te nasi ĩwasédé hã ãma sa'ra ni, dazadawa nhipese na. Tawamhã aibã norĩ hã ma tô sipisutu zahuré, dama ĩpire norĩ nho'a, ĩwasédé hã te te ãma ĩhiri zahuré zéb da hã. ⁶¹ ãne te oto wasu'u zahuré Zezusi hã, ĩsõ'a za'ra:

— ã hã aibã hã ma tô ãne dama siwasu'u, sadawa nhipese na: “Wa hã ĩma waihu'u pese di, ã hã 'ri 'rãihã hã te sãmra da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zé hã, duré apã te 'ri su'u da, si'ubdatõ bådã hã ĩ'ãma si'utõrĩ õ ré, te 'ri pari da.” ãne ma tô dama siwasu'u. — ãne te aibã norĩ hã Zezusi hã taré wasu'u zahuré.

⁶² Tawamhã sasedoti ĩpire uptabi hã ma tô hãwi za, dawa'wa. ãne te sadanha, Zezusi hã:

— E asadawa na dama ãma wa'rãmi ãna, da te dasiwi ĩ'aiwasu'u wasété na hã. E tô ĩsarina ma tô aiwasédé hã ai'ãma hiri zahuré. E taré. — ãne te sadanha.

⁶³ Tane nheré, te Zezusi hã ari'iwĩ za. Tawamhã sasedoti ĩpire uptabi hã te duré sadanha:

— E a hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩ'aipisudu. E a hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra. Ma'ãpé sena na wama asiwasu'u na. Wawi ai'udã tõ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a.

⁶⁴ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tahata ma tô tane hã tô ĩ'ãma ĩwaihu. ãne wa za duré aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hã dasiré ĩpodo hã te za asiwi ĩ'madã'ã za'ra wa'wa, ĩwaihu'u pese uptabi nhimire niwĩ 're ĩnhamra mono na, dama ĩpire na. Hãwa'a na apã we ĩmorĩ wamhã, te za ãne na ĩ'madã'ã za'ra wa'wa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra.

⁶⁵ Tawamhã sasedoti ĩpire uptabi hã, Zezusihi mreme te te wapari wamhã, ma tô ti'uza hã hãiwazu, te te wẽ'õ wa, tipẽ'ẽ na sada sahi wa. Tawamhã ĩsi'rã'õtõ norĩ ma, te oto tinha, ãne:

— Tãibã oto. Aibã aimawi norĩ zô, ai'maihãrã aba õ di za, Zezusi te te wama ĩwasu'u za'ra da hã, ĩwasété na. 'Re ĩhâimana u'âsi mono newa, si'uihã na ma tô tiwaihu'u pe hã sina tihi, wasine 're hãimana mono nheré. Si'uihã na ma tô timreme wasété. ĩmreme ma tô ĩwapari za'ra wa'wa. ⁶⁶ E marĩ tawamhã, ma tô ãma ĩpisutu za'ra wa'wa. — ãne te ãma da'a'mahã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Tiwasédé hã ma tô 'manha. Te za tô dãrã.

⁶⁷ Tawamhã te te oto siwi wẽ'õ pese za'ra wa, ma tô tizadaipro na nasi siwi ubu uptob za'ra. Tinhĩb'rata hi'rãti na, te duré nasi siwi ahã. Tinhĩb'rata na

te duré nasi ĩ'ubu wi siwi ahâ. ⁶⁸ Tawamhã te te nasi siwi ahâri sina, te nasi 'mahârâ za'ra, âne:

— A hã danho'reptui'wai wamhã, ma'ãpé ai'azâri'wa norĩ hã wama wasu'u za'ra na. — ãne te nasi ãma wa'ẽ za'ra sina 'mahârâ za'ra.

Pedru hã, Zezusi te te dawi ĩ'udâzé wasu'u

Marcusi 14.66-72; Rucasi 22.56-62; Zuwã 18.15-18, 25-27

⁶⁹ Tawamhã Pedru, 'ri 'wawi wa'ra 're, rowi sãmra ré, ma tô pi'õ hã 'râwi ĩtême za. Sasedoti ĩpire uptabi ma romhuri'wa, pi'õ hã. ãne te tãma tinha, Pedruhu ma:

— A zama te Zezusihi siré 're aimo, Darireza ãma aré 're ĩsãmra mono siré.

⁷⁰ Tawamhã Pedru te tiwi ai'udâ, uburé danho'a, âne:

— Te waihu'u õ di, we ĩma ĩnharĩ hã. — ãne ma pi'õi ma, asa tizadawa na wa'rã.

⁷¹ Tawamhã te oto mo, 'ri 'wawi wa'ra ãma 'ridawa u. Tame sãmra ré, ma tô duré pi'õ ĩhâiba amo hã tisã Pedru hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito ma romhuri'wa hã. Te te sãmri wamhã, ĩ'rata ĩsimasam norĩ ma, te wasu'u za'ra, âne:

— Ô hã Zezusihi siré 're ĩmorĩ, Nazaré ãma aré 're ĩsãmra mono siré.

⁷² Tawamhã Pedru te duré dawi ai'udâ, âne:

— Tô sena, wa aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a. Ta hã ĩma sa'rese õ di, aibã hã.

⁷³ Tawamhã syry na ãma ronomro wi, ma duré ĩ'rata ĩsimasam norĩ hã 'râwi ĩtême aimasa Pedruhu u, te te tãma nharĩ za'ra da, âne:

— Darireza ãma 're ĩdamreme zusi mono ne, aimreme hã. Taha wa, wa tô wasiwi aiwaihu'u ni, Darireza ãma aré 're asãmra mono na. Taha wa, tô sena wa tô duré wasiwi aiwaihu'u ni, Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ siré 're aimorĩ na. — ãne hã ma tô tãma waihu'u za'ra, Pedruhu ma.

⁷⁴ Tawamhã Pedru te asa tãma nharĩ za'ra, âne:

— Mare di. Tane na ĩwaihu'u nherẽ, õ hã ĩma sa'rese õ di. Tô sena te aiwi udâ za'ra wa'aba di pâ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩ'azâri pé. — ãne te tãma sina waihu'u za'ra.

Tawamhã ãne na dama siwasu'u wi, ma tô si'a hã hârã watobro, awa'awi.

⁷⁵ Tawamhã Zezusi te te tãma ĩwaihu'uzém na ma sina po're puru, Pedru hã. ãne Zezusi te te tãma ĩwaihu'u sirõmo zé hã, ĩsõwa: “Si'a hã hârã õ ré, si'ubdatõ te za dawi ĩ'udâ, ĩzadawa para õ nherẽ.” ãne Zezusi hã te te tãma ĩwaihu'u sirõmo zé hã.

Tawamhã ãne na oto ĩmreme na sina po're pu'u wamhã, ma tô watobro rob u, Pedru hã. Taha wa, te oto aiwa'õ, sina pê'ẽzé uptabi wa.

27

Zezusi hã, apito Piratuhu u, da te dasiwi ĩsaprõnizé wasu'u

Marcusi 15.1; Rucasi 23.1-2; Zuwã 18.28-32

¹ Tawamhã mararé ma uburé sasedoti ĩpire norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã si'rã'õtõ, te te sima ãma roti za'ra da, Zezusihi ãma, te te dama sõmri za'ra da, da te dasiwi ĩwĩrĩzéb da hã. Taha da, te roti hã sima 'manharĩ za'ra, Zezusihi hãiba na. ² Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ zadawa para, ma tô Zezusi hã dasiwi pawasisi ni, da te dasiwi saprõni da, Piratuhu u. Ta hã Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma da'madâ'â'wa, romanu norĩ nhib'apito uptabi nhimipisudu. Tawamhã ĩtême da te dasiwi ãwisi wamhã, ma tô tãma hãiba nhomri ni, Zezusi hã, Piratuhu ma.

Zudasihĩ dâ'âzé wasu'u

Atusi 1.18-19

³ Tawamhã Zudasi, dama ìhâiba nhomri'wa hã, Zezusi dâ'â da, da te dasiwi ìpisutu na siwaihu'u wamhã, ma tô si'ruiwapa. Taha wa, 30 na rob'uiprazé ìsapotore hã êtê'ubuzi'a prata 'manharĩ hã ma tô apâ tãma sômri za'ra, sasedoti ìpire norĩ ma, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ ma zama. ⁴ Tawamhã ãne ma tô tãma siwaihu'u za'ra:

— Ìwasédé hã wa tô 'manha, ãhãna hã. Marĩ hã te te 'manharĩ wasété õ nherê, wa tô aima hâiba nhomri za'ra wa'wa, asiwi wĩrĩ aba da. — ãne na ma tô tãma siwê'õ za'ra Zudasi hã, dama ìpire norĩ ma.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ, wa te wasiwi ãma 'manharĩ da bâ. E wate bâ. Ta hã ate hã. Asiwaprozi ma aiwasédé hã ãma ì'manha. — ãne ma asa tãma waihu'u za'ra, Zudasihĩ ma.

⁵ Tawamhã Zudasi hã rob'uiprazé ìsapotore ma tô sãmra, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb ãma, 'ri para. Te te sãmra pari, ma tô watobro rob u. Tawamhã siwĩrĩ da, ma tô 'rãwi sisõ'reti, wedenhorõ na.

⁶ Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ìpire za'ra hã ma tô rob'uiprazé ìsapotore hã siwi waibu, sasedoti ìpire norĩ hã. Te te siwi waibui wamhã, ma tô sima ãma roti za'ra, ãne:

— ã hã rob'uiprazé hã dawapruĩ wa'âbâzé. Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ìrob'ui'érézéb zarinaĩ õ wa, rob'uiprazé nhemezéb 're, wa te wasiwi sêrê waihu'u õ di za, wedehâpâ 're, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb te, danhoprubzé wazari. — ãne ma tô sima ãma rowaihu'u za'ra.

⁷ Taha wa, ãma sisaze za'ra parimhã, tô õhõ na rob'uiprazém na ti'a hã ma tô siwi uipra, zé na piza 'manharĩ'wa nhipti'a hã. Darob amoi hawi, Zeruzarê u 're ìdasihutu mono norĩ hã tame 're dadâ'â za'ra mono wa, adâ da te 're ìséme mono zéb da hã, ma siwi uipra, ãma. ⁸ Taha wa, ti'a hã Dawapruĩ wa'âbâ na da te dasiwi ì'uiupra na te oto da te 're sisi za'ra. ⁹⁻¹⁰ ãne ma tô tiromhâiba, duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã te te ãma ìrowaihu'u sirõmo zéb zarina, Zeremiasi na ìsisi hã. ãne na ma tô ãma rob'ui'ére siro, duréihã:

“Tawamhã 30 na rob'uiprazé ìsapotore hã ma tô ubuni na siwi ti'â, zé'a na piza 'manharĩ'wa nhipti'a hã te te siwi ãma uipra da. Taha wa, ma tô ìzarazéhé nhihudu norĩ hã siwi pisutu, 30 na te te tãma ìwa'âbâ za'ra zéb da hã. ãne ma tô 'manharĩ za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìma ì'ruzéb zarina, te tãma 'ru za'ra da.”

ãne duréihã ma tô Zeremiasi hã ãma rob'ui'ére siro, ãne na hã.

Apito Piratu, Zezusi te te ìsadanharĩzé wasu'u

Marcusi 15.2-5; Rucasi 23.1-5; Zuwã 18.33-38

¹¹ Tawamhã Zezusi hã Zudeza ãma da'madâ'â'wa nho're, te oto za, Piratuhu nho're. Tawamhã Piratu te sadanha, ãne:

— E a hã, zudezu norĩ nhĩb'apito.

Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tahata ma tô tane hã tô ì'ãma ìwaihu. — ãne ma asa tizadawa na tãma ãma wa'rã.

¹² Tawamhã sasedoti ìpire norĩ hã duré dama roti'wa norĩ hã ma tô siwi wasu'u wasété za'ra Zezusi hã, Piratuhu ma. Tane nherê, Zezusi hã tizadawa na te te tãma ãma wa'rãmi za'ra õ di, asa. ¹³ Tawamhã Piratu te oto sadanha:

— E asina dazadawa 'rui õ di bété, da te nasi dasiwi aiwasu'u wasété za'ra zém na hã. E asi'uihã na asadawa na wa'rãmi ãna, dama. — ãne ma tô aré Piratu hã Zezusihi ma waihu'u.

¹⁴ Tawamhã dama ìpire norĩ hã te te nasi siwi wasu'u wasété za'ra nherê, tizadawa na te te ãma wa'rãmi õ di, Zezusi hã. Te te ãma wa'rãmi õ uptabi di. ãne wa, ma tô apito Piratu hã ãma titob'uzu, Zezusihi ãma.

*Zeusí, da te dasiwi wĩrĩ da, Piratu te te dama ãhãiba nhomrizé wasu'u
Marcusi 15.6-15; Rucasi 23.13-25; Zuwã 18.38–19.16*

¹⁵ Pascowa na dasai 'manharĩzép sidâpâsi, ma tô apito Piratu hã misi si te te 're da'azani, dazazém hawi, da te tiwi 're ãwaptêrê za'ra mono zéb zarina.

¹⁶ Aibã hã dazazéb 're, te dame 're sa, Barabasi na ãsisi hã, ãhãimana wasété na dama ãwaihu'u pe hã. ¹⁷⁻¹⁸ Zeusí hã ãwê na si te te dama 're rowahutu mono 'ru te, ma tô zudezu norĩ ma ãpire za'ra norĩ hã te te siwi 're 'ruiwapari, ô norĩ upana Zeusíhi ãma si 're datob'uzu za'ra mono 'ru te. ãne zarina ma tô siwi hãiba nhomri za'ra tãma, apito Piratuhu ma. ãne na da te dasiwi 're ãruiwapari za'ra mono zéb zarina, da te tãma ãhãiba nhomri na ma tô apito Piratu hã ãma da'awaihu'u. Taha wa, te ãne ãma da'azadanha, da'ahã na, ãtême dasi'rã'õtô wa:

— E 'wa hã te tawamhã asima ãwê za'ra wa'wa, te tãma ãrob'ru da hã. E Barabasi. E Zeusí, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu na da te 're ãsisi za'ra mono. — ãne te ãhãiba na zahuré ãma da'azadanha, Piratu hã.

¹⁹ Tawamhã Piratu hã te te 're ãda'awaihu'u mono zéb da, roti ma, 're ãsimasisi mono zéb ãma sãmra ré, ma tô ãmro hã timreme hã tãma tisô. ãne ma tãma waihu'u:

— Ma'ãpé ãma rosazãri, aibã ãma. Ta hã tiha te te 're ab'manharĩ mono ô di. Barana hã ãnhotô 'rowi te ãsawêrêzém na hã wa tô ãma robzépata za'ëtê, taha na hã. ãma ãpê'êzé uptabi di. Taha wa, te za ãma ãrosazã. — ãne na ma tô ãmro hã tãma sadawa wasu'u ni, Piratuhu ma.

²⁰ ãne ré, ma tô sasedoti ãpire norĩ hã duré dama roti'wa norĩ hã da'ahã norĩ ma 're sadawa si'aba'rê za'ra, Barabasihi si Piratuhu wi, da te waptêrê za'ra da, dazazém hawi te te tãma rob'ru da, duré Zeusíhi si te te dama hãiba nhomri da, taha si da te dasiwi wĩrĩ da, ãsadawa para. ²¹ Tawamhã apito Piratu hã ma tô duré da'mahãrã na sahu, ãne:

— E 'wa hã te tawamhã asima ãwê za'ra wa'wa, te aima tãma ãrob'ru za'ra wa'aba da hã, dazazém hawi aima watobro za'ra wa'aba da.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra ni:

— Barabasihi ma, rob'ru na, taha si dazazém hawi watobro da.

²² Tawamhã Piratu te duré ãma da'azadanharĩ zahu, ãne:

— E marĩ, wa za tawamhã aima ãma pisutu za'ra wa'wa, Zeusíhi ãma hã, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu na da te 're ãsisi za'ra mono ãma hã.

Tawamhã aihĩni ma tô ãne ãma 'mahãrã za'ra ni:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi sasômri, dã'ã da.

²³ Tawamhã Piratu te duré asa dama tinha:

— E marĩ te te 're ab'manharĩ wasété mono bã. — ãne te dama tinha, asa.

Tane nherê, ãne na hã da te wapari ô di. Dahãrã 'rãihã na te oto nasi 'mahãrã za'ra ni:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi sasômri, dã'ãre da. — ãne te dahãrã 'rãihã na nasi dasiwi 'mahãrã u'ãsi ni, Zeusíhi hãiba na.

²⁴ Tawamhã Piratu, marĩ hã te te oto ãma waihu'u ô di, da te oto dasiwi ãma ãrosazãrizéb da hã. Aihĩni te oto ôhõ da si tahãimana za'ra ni, Zeusíhi da, dazahi uptabi na. ãne na te te sina waihu'u wamhã, ma tô piza'a zô da'mazatõ, ãma sisimisõ da, uburé danho'a. Tawamhã Zeusíhi ãma marĩ ãwasédé hã te te ãmanharĩ ô na aihĩni da te ãwaihu'u za'ra zéb da hã, ma tô danho'a sisimisõ. ãne te duré dama siwasu'u:

— Zeusí hã da te wĩrĩ da, te dama 'rui wamhã, ãwasédé hã te 'manharĩ ô di za, wa hã. Mare di. Ate za'ra wa'aba si, ta hã. — ãne te Piratu hã dama siwasu'u.

²⁵ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra ni:

— Wê di tô. Wa te wasiwi ïwaptêrêzéb zarina, da te dasiwi wĩrĩ wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te wahâ za'ra pé tô, wa'ra norĩ zama wanhihudu norĩ zama, wawasédé hã wa te ãma 'manharĩ za'ra di pâ. — ãne ma asa tãma tasiwaihu'u za'ra ni, Piratuhu ma.

²⁶ Tawamhã da te tiwi ïhâiba waptêrê za'ra zéb uwaibaba, ma tô Piratu hã da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra oto, Barabasihi ma si te te tãma rob'ru da, dazazém hawi dama watobro da. Ma tô duré tãma 'ru za'ra, Zezusi hã powawê hâiwaré na te te siwi 're pré'é mono da, taha pari te te duré siwi sasômri da, wedepo'o nhonhi'rãmi na dâ'â da oto.

Zezusihi ãma, da'wapéi'wa norĩ hã nasi ïwa'ê za'ra zé wasu'u

Marcusi 15.16-20; Zuwã 19.2-3

²⁷ Tawamhã Piratuhu ma da'wapéi'wa norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi 'mazé ïsôrôwa u, 'ri 'rãihã u. Te te siwi 'mazébré wamhã, tame da'wapéi'wa norĩ hã ma tô aihĩni ãma si'rã'õtô. ²⁸ Tawamhã ï'uza hã ma tô siwi waze. Tisi'ubuzém na ma ïwa'rãmi siwi ãma hâiba ubu, ti'uza hãpa ïhã pré na, danhib'apito ãma 're ïsi'uza za'ra mono zém ne hã. ²⁹ 'Wabzéré panhipti hã ma duré sada 'ma'manharĩ za'ra, ï'wa ahã hã. Taha pari, ma ï'rã nhisiwi tãma hiri za'ra, te te ãma siwi sôpre da, danhib'apito hã ãma 're ïsisôpre za'ra mono ne hã. Wedehu ma duré ïsib'rata tãma hiri za'ra, ïsib'rata nhimire niwĩ, danhib'apito hã tinhiwedehu ré, 're ïsimasisi mono ne. Tawamhã hi'rãtitô ma tô nasi ïsô're tãma asimro, ãma wa'ê za'ra sina te te nasi sawi za'ra da, ãne:

— Zudezu norĩ nhib'apito, rowê na 're aihâimana mono. — ãne te nasi ãma tiwa'ê za'ra, tô sena newa.

³⁰ Tizadaipro na te duré nasi siwi uptob za'ra. Wedehu te duré nasi tiwi mrami za'ra, ï'rãi wi, te te nasi siwi ãma ahâri da. ³¹ Tawamhã nasi ãma wa'ê za'ra parimhã, zazahã hãpa ïhãpré hã ma tô apã tiwi wazere za'ra. Apã ma duré siwi uza, 're ïsi'uza mono zém na. Taha pari, te oto siwi saprô, te te siwi sasômri da oto, wedepo'o nhonhi'rãmi na.

Zezusi hã da te ïsasômri zé wasu'u, wedepo'o nhonhi'rãmi na

Marcusi 15.21-32; Rucasi 23.26-43; Zuwã 19.17-27

³² 'Ri nho'ômo nhiti te te oto Zezusi hã siwi wazere wamhã, aibã hã ma tô siwi tisã, Sima na ïsisi hã. Sireni na ïsa'ru nhisi hã. Te te siwi sãmri wamhã, ma tô tãma 'ru za'ra da'wapéi'wa norĩ hã, wedepo'o nhonhi'rãmi hã tinhisé te te tãma âri da, Zezusi te te sisada ï'âri hã. ³³ Tawamhã ma tô oto siwi âwisi, Dodota na sa'a nhisi u, da te 're ïdanhimroi mono zéb u. Dodota hã wasimremézém na Da'rãihi na sa'a nhisi, te wasu'u. ³⁴ Tamomo te te siwi âwisi wamhã, uwa 'ru 'rãi wa'u ïsé hã ma tô aré tãma sômri za'ra Zezusihi ma, wedewa'u ïsé na ïwazari ré hã, te te hã'rêne da. Tane nherê, te te téiwai wamhã, te te sima wê ô di, te te hã'rêne da, Zezusi hã. ³⁵ Tawamhã ma tô oto siwi sasô, wedepo'o nhonhi'rãmi na. Te te siwi sasômri pari, ma tô êtê zapotore ï'ui'ééré ré hã nasi sima sãmra da'wapéi'wa norĩ hã, Zezusihi uzazéb zô. Taha zarina, ma tô sima ãma aipé. ³⁶ Taha pari, te oto ï'rata asimro, Zezusi hã te te dawĩ 'madâ'â za'ra da, hãwi sa'o ré. ³⁷ Tawamhã Zezusihi 'rã nho'ômoi baba ma tô siwi sasô, wedepo'o na rob'ui'ééré hã, ïwasédé hã da te ãma ïhirizéb ui'ééré ré hã. ãne ãma ïrob'ui'ééré hã: “ã hã Zezusi, zudezu norĩ nhib'apito.” ³⁸ Zezusihi me ma tô aibã norĩ hã dasiwi sasômri zahuré ni, ïsiré dâ'â zahuré da. Danhibrob zô dapãri'wa norĩ, aibã norĩ hã. Te ãma aiwa'aba zahuré ïsimire niwĩ, duré ïsimi'e niwĩmhã.

³⁹ ïwa'wai baba, da te nasi ïro'rahãri za'ra norĩ hã te nasi ãma tawa'ê za'ra ni, Zezusihi ãma. Nasi ãma da'rãsiwanarĩ za'ra sina, te nasi ãma wasété za'ra ni.

⁴⁰ ãma dawa'ê sina, te duré nasi ãne tãma nharĩ za'ra ni:

— Oro a hã asima roti za, 'ri 'rãihã hã sãmra da, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zé hã, duré apâ 'ri da, si'ubdatô bâdâ hã ai'ãma si'utôri ô ré. A hã tô sena 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé asisô'reptu na. Wedepo'o nhonhi'rãmi hawi we si'ra na, atâ'â tã da. — ãne te nasi ãma dawa'ê za'ra sina 'mahãrã za'ra ni.

⁴¹ Sasedoti ìpire nori zama te duré nasi ãma tiwa'ê za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa nori zama, dama roti'wa nori zama. ãne te nasi ta nori hã ãma tiwa'ê za'ra:

⁴² — Oro ô hã Izarazéhé nhihudu nori nhib'apito za. E niha hã bété, tinhimirohmõsi na te te 're da'anho'reptui mono nherê, 'rãwi sisô'reptu waihu'u ô di bété oto. ãhãna wedepo'o nhonhi'rãmi hawi, we te te si'ra pé, wa te wasina ì'umnhasi za'ra zéb da hã. ⁴³ Ô hã ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te sina 're umnhasi, ìsiré 'rãwi 're ìmorì u'âsi na. Ma tô duré dama 're siwasu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra na. Ma'ãpé ãhãna 'Re ìhâimana u'âsi mono te te sô'reptu oto, wanho'a. — ãne te nasi ãma tiwa'ê za'ra, zudezu nori ma ìpire za'ra nori hã.

⁴⁴ Tawamhã danhibrob zô dapãri'wa nori hã ma tô duré nasi dasiré ãma tiwa'ê zahuré, ìsiré dâ'â zahuré ãa, da te dasiwi ìsasõmri zahuré hã.

Zezihi dâ'ázé wasu'u

Marcusi 15.33-41; Rucasi 23.44-49; Zuwã 19.28-30

⁴⁵ Tawamhã ma tô ti'abzuma oto. Abzuma wamhã, ma tô tirobra, daro mono bâ. Bãdã siprazéb u, te oto robra si nomro. ⁴⁶ Tawamhã bãdã sipra wi, te Zezusi hã Timama hã sa'êtê sina 'mahã:

— Eri, Eri, rema sabatani. ãne wamremezém na hã: “Ìnhib'apito, Ìnhib'apito, e marì da, ma tô oto ìrê.”

⁴⁷ Tawamhã ni'wam nori hã ì'rata ìsimasam nori hã Zezusihi hãrã te te wapari za'ra wamhã, ma tô sima rowasu'u za'ra, ãne:

— Ôhõta Eriasihi zô te hã, te te we pawaptob da. — ãne te sima ãma romnomri za'ra.

⁴⁸ Tawamhã ni'wa hã ì'rata ìsimasam nori siré hã si'aba're na ma tô piza 're upsözém ne hã 'mai'ã, uwa 'ru 'rã wa'u ìsé na te te tãma ãma di'ì da, Zezusihi ma, ìwa'ãbã syry na. Tawamhã wedewaré 'rãsutu na ma tô ãma sapu'u, Zezusihi ma, te te wê da, te te upsõmri da. ⁴⁹ Tane nherê, ìsiré ìsimasam nori hã ma tô ãma sipa'uwati za'ra, ãne:

— A'ã pé, wanhimipari za'ra wa'aba a'ã, Eriasi we ìtême morì ô'umnhasite, te te sô'reptu da, dâ'ã tã da. — ãne te a'ã siwi ãma pa'uwati, te te tãma sõmri tã da, te te ì'upsõmri da hã.

⁵⁰ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré tihãrã 'rãihã na ãma sahu, ìrême ma. Taha pari ma pê'ê hai'utõ.

⁵¹ Dã'ã wi, zazahã ìhãpa hã 'ri 're wa'wa nhitobzé hã ma uihã na hãihaipo'o aiwa, hãimo hawi pi'reba, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma hã. Ti'a hã te duré sãsã'ã. Sãsã'ã wamhã, êtê tãmo wawê hã ti'a 're ìsimi'wara mono zama ma tãmo sipo'o. ⁵²⁻⁵³ Taha wa, ma tô duré adã'ã 'ru hã si'ridawa za'ra. Si'ridawa za'ra wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê nori hã aré 're ìdã'ã za'ra mono hã ma tô apã ahãiwa'utu ahã uptabi na, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Ta nori hã, Zezusi hã ab're hawi za hãiwa'utu parimhã, te za ab're hawi wairé. Tawamhã Zeruzarê u te za asisi, 'ri nho'u ìwê uptabi u, dama sihãi're za'ra da. Tawamhã da'ahã uptabi na te za ãma tanhopré ni, tame.

⁵⁴ Tawamhã Zezusi te te dawì ì'madã'ã za'ra nori hã da'wapéi'wa nori hã, duré da'wapéi'wa nori wada'uri'wai me, ti'a ìsãsã ìwatobro hã te te 'madã'ã za'ra wamhã, duré uburé ropipa ìwairébé mono te te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô sa'êtê uptabi tipê'êwara za'ra. Tawamhã ãne te sima nharì za'ra:

— Nare õ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra. — ãne ma tô ta norĩ hã ãma titob'uzu za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã.

⁵⁵ Tawamhã pi'õ norĩ hã ahâ na te 'madâ'â za'ra romhâ na, Zezusi hã hãwi sa'o ré. Ta norĩ hã ma tô ìsiré 're nomro Darireza hawi, Zeruzarê u, te te siwi 're pawaptob za'ra mono da. ⁵⁶ Ta norĩ me, te Mariza Madarena hã dame za. Marizaha hãiba amo zama te dame za. Taha 'ra hã Ti'adu, Zuzé duré. Zebedehe mro zama te duré pi'õ norĩ me za.

Zezusi dâ'â pari, da te dasiwi ìsêrêzé wasu'u
Marcusi 15.42-47; Rucasi 23.50-56; Zuwã 19.38-42

⁵⁷ Tawamhã ma tô bâdâ hã aipra pese oto. Taha wa, aibâ ìsibro pe hã ma tô mo Piratuhu u, Zuzé na ìsisi hã. Ta hã Arimateza na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ìsãmra mono. Ta hã Zezusihi nhimiroti si te te 're ì'madâ'â pese mono. ⁵⁸ Tawamhã, Piratuhu u oto morĩ wamhã, ma tô Zezusihi hãiba hã tiwi waptê, ab're 're, te te sêrê da. Tawamhã apito Piratu ma tô dama ti'ru, Zezusihi hãiba hã da te tãma 'ru da. ⁵⁹ Tawamhã Zuzé hã Zezusihi hãiba, ma tô ti'â. Taha pari ma tô ubu, zazahâ ìhâirã na. ⁶⁰ Te te hãiba ubu pari, ma oto tite ab're sirõmo wa tisê Zuzé hã, sa'a zahâpâ da te aré tãma ì'ab're sirõmo wa. Taha pari ma tô êtê tõmo zapodo hã te te pizari, ab're te te ãma ìré sitob da. Te te sito pari, te oto mo, õne haré. ⁶¹ Zuzé hã Zezusihi hãiba te te sêrê ré, te pi'õ norĩ hã ab're nho'õmoi baba aimasisi zahuré, Mariza Madarena norĩ hã duré Mariza ìhãiba amoi me. 'Râwi te te ãma 'madâ'â zahuré da, te ì'rata aimasisi zahuré.

Da'wapéi'wa norĩ hã, ab're nhitobzé te te siwi ì'madâ'â za'ra zé wasu'u

⁶² Tawamhã oto ãma awê wamhã, sasedoti ìpire norĩ hã, duré parisezu norĩ hã ma tô Piratuhu nhorõwa u si'rã'õtõ, sabadu na romhuri zahârizém na. ⁶³ Ìtême si'rã'õtõ wamhã, ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Apito, õ hã ìsadawa nhipe hã zahadu 're morĩ ré, dama 're ìsiwasu'u mono zém na wa tô ãma wapo're pu'u za'ra ni, ãhãna hã. ãne te dama 're siwasu'u: “Bâdâ si'ubdatõ ì'ãma si'utõrĩ õ ré, wa za apâ hãiwa'udu.” ãne dama 're ìsiwasu'u mono zé hã. ⁶⁴ Taha wa, áté ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã te za apâ siwi waze ìhãiba hã, pi'uriwi. Tawamhã áté sadawa nhipese na te za duré dama wasu'u za'ra, apâ ab're hawi ìhãiwa'utu na hã. Zezusi hã 're morĩ ré, sadawa nhipese na te tô dama 're siwasu'u. Tane nherê, ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã ãne na te te dama wasu'u za'ra wamhã, taha nhipai u te za duré dama sadawa hapese za'ra. Taha wa, te za dama ì'ru, sa'a zahâpâ ab're nhitobzé hã da te ìré dasiwi 'madâ'â pese da, si'ubdatõ bâdâ, ãma ìsi'utõrĩzéb u hã, ìhãiba hã te te siwi wazere za'ra õ'umhasite, pi'uriwi. — ãne ma tô parisezu norĩ hã tiwi rowaptêrê za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ me.

⁶⁵ Tawamhã Piratu te asa tãma nharĩ za'ra:

— Tane tõ. Da'wapéi'wa norĩ hã wa za tô pisutu za'ra, asiré si'aba'rêi wa'aba da, ab're u. Mo oto ìtême ai'aba'rêi wa'aba pé, da'wapéi'wa norĩ ma, 'ru za'ra wa'aba da, ab're nhitobzé hã te te siwi 'madâ'â pese za'ra da, dawí. — ãne te ìtême tãma rob'ru za'ra, apito Piratu hã.

⁶⁶ Tawamhã ab're u te oto ai'aba'rê, da'wapéi'wa norĩ siré. Tawamhã êtê tõmo zapodo hã, ab're nhitobzé hã marĩ na ma tô siwi upto, sitop tete na ìré sab da, da te dasiwi sa'rê tõ da. Da'wapéi'wa norĩ ma, ma tô duré roti za'ra, ab're nhitobzéb 'rata simasab da, te te siwi 'madâ'â u'âsi za'ra da, sõtõ za'ra ãna.

28

*ZeZusi ihâiwa'utuzé wasu'u**Marcusi 16.1-8; Rucasi 24.1-12; Zuwã 20.1-10*

¹ Sabadu parimhã rowa'a wi, dumidu na ma tô Mariza Madarena norĩ hã sisaprõni zahuré Marizaha me, sa'a zahâpâ ab're u, ZeZusi da te İserêzéb u. ² Tawamhã simiza'rese õ ré, ma tô ti'a hã İré 're tiwara zahuré, hâiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hã İtême wisi zahuré wamhã. Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa hã ma tô ab're nhitobzé hã sa're, êtê tómo wawê hã. Te te sa'rei wamhã, ma tô İsiswi nhamra. ³ Tã si'ubuzi ne İhâiba hã. İ'uzã hã rã uptabi di. ⁴ Tawamhã ab're 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô tipahi za'ra. Pahi uptabi za'ra wa, ma tô tirêrê'ê za'ra. Tawamhã ti'ai u ma tô tâma ana. Dadâ'â wa, darési âna 're İdanhimi'wara mono ne, ma tô rési âna daba'wara. ⁵ Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa hã ma tô tâma nharĩ zahuré, pi'õ norĩ ma, âne:

— İma aipahi wa'aba tõ. ZeZusi hã da te dasiwi wĩrĩ wa, wedepo'o nnonhi'rãmi na da te dasiwi İsasõmri zô robzabui wa'aba da, te we ane wa'wa. Wa hã wa tô aiwaihu'u 'wa, we sô İrobzabui wa'aba zém na hã. ⁶ Tane nherê, âme hâimana õ di. Te te sina İrotizéb zarina ma tô hâiwa'udu. We ane wa'aba pé, İnomrozé hã sabui wa'aba da. ⁷ Taha parip si, te za sa'ëtê ane wa'wa, İsiré 're İnomro mono norĩ ma, wasu'u za'ra wa'aba da. Âne te za tâma İwasu'u za'ra wa'wa: “Ma tô hâiwa'udu. Darireza u ma tô asõwa timorĩ za'ra wa'wa. Tamep si te za İsabũ za'ra wa'wa.” Âne na İmreme na âma aipo're simrami aba tõ. — Âne ma tô hâiwa âma romhuri'wa hã pi'õ norĩ ma waihu'u zahuré.

⁸ Taha wa, te sa'ëtê oto asamro zahuré ab're hawi, pahi te. Pahi zahuré nherê, tâma rowê zahuré di, pi'õ norĩ ma hã. ZeZusihi siré 're İwanomro mono norĩ ma, te te rowasu'u zahuré da, te asamro zahuré. ⁹ Sisamroi ré, ma tô ZeZusi hã sõpêtê zahuré, pi'õ norĩ hã. Simiza'rese âna sisamroi ré, ma sõpêtê zahuré. Tawamhã ZeZusi hã ma tô sawi zahuré, âne:

— Rowê na 're aihâimana aba mono. — Âne te sawi zahuré, ZeZusi hã.

Tawamhã pi'õ norĩ hã ma tô oto 'râwi İtême aima'wara zahuré. Tinhib'rata na te te para zawi zahuré sina, ma tô âma tiwata zahuré, tâma pire zahuré wa.

¹⁰ Tawamhã ZeZusi te tâma nharĩ zahuré:

— Aipahi wa'aba tõ. Mo oto ane wa'aba, İsisânawã norĩ ma, İwasu'u wa'aba da, Darireza u İzarina âma si'aba'rê da. Tamep si te za İzabu za'ra.

Ab're 'madâ'â'wa norĩ, ZeZusihi zô ab're baba wa, 'ri tême oto İsi'aba'rézé wasu'u

¹¹ Tawamhã Mariza Madarena norĩ hã zahadu neb zahuré ré, ma tô ab're 'madâ'â'wa norĩ hã ni'wam norĩ hã ai'aba'rê, Zeruzarê u. Zahadu te duré ni'wam norĩ hã asimro, ab're 'rata. Tawamhã Zeruzarê u İsi'aba'rê norĩ hã, sasedoti İpire norĩ ma, ma tô rowasu'u za'ra, uburé İromhâimana mono zém na hã. ¹² Tawamhã sasedoti İpire norĩ hã ma tô duré si'rã'õtõ, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ me, te te sima âma roti za'ra da. Tawamhã ma tô rob'uiirazé hã sa'ëtê na tâma sõmri za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma, ab're 'madâ'â'wa norĩ ma, dama 're sadawa nhipese za'ra mono da, ZeZusihi wasu'u na. ¹³ Te te tâma sõmri za'ra sina, te âne nasi tâma nharĩ za'ra:

— Âne te za dama İrowasu'u za'ra wa'wa, ZeZusihi hâiba na hã: “İsiré 're İnomro mono norĩ hã barana ma we sô aihutu. Wanhotõ ré ma tô siwi waze.” Âne te za dama İrowasu'u za'ra wa'wa. ¹⁴ Tawamhã Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma danhib'apito hã âne hã te te wapari wamhã, wa za tâma aiwasu'u wê za'ra wa'aba ni, asada sahi za'ra wa'aba tõ da, marĩ İ'upa za'ra wa'aba õ na hã, niha te te aima rob'manharĩ za'ra wa'aba tõ da. — Âne ma tô tâma roti za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma.

¹⁵ Tawamhã ab're 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô rob'uiprazé hã waibu, da'wapéi'wa norĩ hã. Te te sima waibui wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ, te te tãma ãroti za'ra zéb zarina, ma tô 'manharĩ za'ra, ãmreme hã. ãne ma tô Zezusihi hãiba na rowasu'u zadawa nhipe hã te te ropé, zudezu norĩ nhipiti'ai 'remhã. Ta hawim haré te zahadu rowasu'u zadawa nhipe hã 're hãimana, Zezusihi hãiba na hã.

Zezusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, ãsihã'rézé wasu'u

Marcusi 16.14-18; Rucasi 24.36-49; Zuwã 20.19-23; Atusi 1.6-8

¹⁶ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô ai'aba're ni Darireza u, 11 na wahãiba za'ra hã. ãtê 'rãihã u wa ai'aba're ni, Zezusi te te wama ãpisutu za'ra zéb u. ¹⁷ Tawamhã Zezusi hã wa te wasiwi sãmri wamhã, wa tô ãma wawata za'ra ni. Tane nheré, nima norĩ hã wa tô wawã za'ra ni, ã hã ã newa. ¹⁸ Tawamhã Zezusi hã ma tô 'rãwi watême timorĩ za'ra oto. Ma tô wama nharĩ za'ra, ãne:

— ãmama hã ma tô ãma pisutu, ãsadawa para dama ãpire na 're ãhâimana mono da, ti'ai ãma, hãiwa ãma zama. ¹⁹ Taha wa, te za 're ãropéi wa'aba mo a'uwé mono bâ, dama 're ãzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, a'uwé mono bâ da te 're ãzaze za'ra mono da, taha zarina ãnhimiroti 'madâ'â'wa 're dahãimana za'ra mono da oto. Da te 're ãzaze za'ra mono sidãpãsi, te za ã dawabzuri hã dama 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mo, ãmama nhisi na, duré ãnhisi na, duré ãmama pẽ'ezani nhisi na, ta norĩ zadawa para. ²⁰ Te za duré dama 're ãroti za'ra wa'aba mo, uburé te aima 're ãroti za'ra wa'aba mono zéb zarina, ãnhimiroti si da te 're 'madâ'â' u'âsi za'ra mono da. ãne u'âsi, wa za asiré 're ãmorĩ u'âsi za'ra wa'wa, ro ãsi'utõrĩzéb u hã. ãne na aipo're si'ãri za'ra wa'aba ã di za. — ãne ma tô Zezusi hã wama siwaihu'u za'ra sisa'u, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

Marcusi
Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Marcusi te te ãma
ĩrob'ui'érézẽ
Ĩbaihã wasu'uzé

Ã ĩbaihã na rob'ui'éré'wa nhisi hã Zuwã Marcusi na, ĩsisi hã. Zezusihi zazei'wa, ta hã. Tane nherẽ, 12 na ĩhãiba norĩ siré 're morĩ õ di, Zezusi te te sima ĩpisutu norĩ siré hã.

Marcusi hã tinhimi'ui'éré na hã te te rowasu'u za'ětẽ õ di, Zezusihi nhimirowasu'u mono zém na hã. Te te 're ĩda'apawapto mono zém na si ma tô rowasu'u za'ětẽ. Ma tô duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hã ĩsimizawi pese na dama romhuri'wa na hã. Marcusi 10.45 ãma hã ma tô ãne na wama waihu'u za'ra. Zezusi hã ĩmreme pire na ma tô duré Marcusi hã wama rowasu'u za'ra, te te dama 're ĩrowahutu mono na hã, duré wa'uburé te te dama 're ĩ'anhamra mono na zama, duré dawasédé hã te te dama 're ĩ'apari mono na zama. Ã ĩbaihã na ma tô Zezusi hã dama 're siwasu'u, tidâ'ázéb zarina dawasété hawi, za te te 're ĩda'awaibui mono na hã.

Zuwã Batitaha wasu'u

Mateusi 3.1-12; Rucasi 3.1-20; Zuwã 1.19-28

¹⁻³ Āhãna ĩsãna'rata hawi, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na, 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra wasu'u na. Romhã ré, ma tô ãma rob'ui'éré siro, Iza'iza hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. Duréihã 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã, ti'ra ma, te te ĩwaihu'uzém na ma tô ãma rob'ui'éré, ãne:

“Wa hã wa za satõ ĩzadawa wasu'u'wa hã, aiwana, te te asõ ropese mono da.

Ãne te za te te dama 're rob'mahârâ, mreme 'rãihã sina, a'ubuni wi:

Ni'wa hã te za te te dama 're rob'mahârâ, a'ubuni wi:

Bâdâdi hã asiwi ropese aba, Wanhib'apito zô.

Ĩmana 'rãmi bâdâdi hã sô sa'ra wa'aba, awa'awi da.”

Ãne ma tô Iza'iza hã ãma rob'ui'éré, romhã ré.

⁴ Tawamhã Iza'iza te te dama ĩrob'ui'éré zarina, te oto Zuwã Batita hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ, a'ubuni wi. Ãne te oto te te dama 're roti:

— Ma'ãpé, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, marĩ 're ĩ'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã te te aima pari za'ra wa'aba da.

Tawamhã â dawabzuri hã wa za te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa. — Ãne ma tô te te dama 're roti, Zuwã Batita hã.

⁵ Da'ahã uptabi na te ĩtẽme 're dasito, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Zeruzarẽ na 'ri nho'õmo nhisi hawib zama, te ĩtẽme 're dasito. Tawamhã dasisõ'a dawasété na, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhã, ma tô â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ Zuwã hã, Zodã pa na â nhisi ãma. ⁶ Zuwã hã awaru ba'õmore zéré 'manharĩ na te 're si'uza. Duré romhã 'manharĩ hãiwaré na te ãma 're si'usisi. 'Riti na si, te 're sa. Ropĩni na zama te duré 're sa. ⁷ Ãne te te oto dama 're rowasu'u:

— ĩza'u si te za ĩma ĩpire uptabi hã wei wi. ĩma pire uptabi wa, ĩpara'uza wasisizé, te tãma wasihu waihu'u õ di za. ⁸ Wa hã wa tô â uptabi na si te 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, â dawabzuri hã te aima 're ab'manharĩ aba mono wamhã. Tanei õ di za oto. ĩma ĩpire hã wei wisi wapsi, te za oto 'Re ĩhãimana u'âsi mono pê'ězani na te te 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, ĩré 're anomro u'âsi

aba mono da. Wě uptabi di, Īpě'ēzani hã. — Āne ma tô Zuwã Batita hã te te dama 're wasu'u.

ZeZusi hã â dawabzuri te te ĩ'manharĩzé wasu'u
Mateusi 3.13-17; Rucasi 3.21-22

⁹ Tawamhã ãne te te dama 're wasu'u mono ré, ma tô ZeZusi hã ĩtēme wi, Nazaré na 'ri wa'õtō nhisi hawi. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi ãma, Nazaré hã. ĩtēme wisi wamhã, ma â dawabzuri hã ZeZusihi ma 'manha, Zoda pa na â nhisi ãma. ¹⁰ Tawamhã â hawi watobro wi, ma hãiwa hã aipo'o. Hãiwa hawi, ma we 'Re ĩhãimana u'âsi mono pē'ēzani hã ĩtēme si'ra, utu'u ne. Ma tô sina 'madã, ZeZusi hã. ¹¹ Tawamhã hãiwa hawi, te we 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ZeZusihi ma tinha:

— A hã ĩ'ra. ĩma asawi uptabi di. Aima ĩto za'ētē uptabi di. — Āne te we tãma tinha, ĩmama hã.

Wa'uburé hã ZeZusi te te ĩwada'urizé wasu'u
Mateusi 4.1-11; Rucasi 4.1-13

¹² Tawamhã ZeZusi hã â dawabzuri te te 'manharĩ pari, te oto 'Re ĩhãimana u'âsi mono pē'ēzani hã satō, a'ubuni u sãmra da. Taha wa, te oto mo. ¹³ Tawamhã a'ubuni wi sãmra ré, bãdã hã ahã na ma ãma si'utōrĩ, 40 na. Tame sãmra ré, Satanasi hã te aré nasi wada'u, ĩsimiroti na te te saze da. A'ubuni ãma abaze zahi hã te 're hãimana za'ra. Tane nherē, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã hãiwa hawimhã, te we siwi 'madã'ã pese.

ZeZusi hã romhuri na te te ĩsãna'ratazé wasu'u
Mateusi 4.12-22; Rucasi 4.14-15; 5.1-11

¹⁴ Tawamhã ZeZusi hã te mo, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Zuwã Batita hã dazazéb 're, da te dasiwi sērē pari, te ZeZusi hã mo. Tawamhã rowasu'u wě hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te tãma ĩsōmri na, te ZeZusi hã te te dama 're rowasu'u oto. ¹⁵ Āne te tinha:

— Āhãna bãdã hã ma tô oto ĩwa waptãrã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwē mono zéb da hã. Ma'ãpé aiwasété wi, 're aipizari za'ra wa'aba mono za, 'Re ĩhãimana u'âsi mono niwĩ, ĩwasu'uwē hã 're saze za'ra wa'aba mono da. — Āne ma tô te te dama 're rowasu'u, ZeZusi hã.

¹⁶ Tawamhã â zaihã u ma tô wi, ZeZusi hã, Darireza na ĩsō'u nhisi u hã. Wisi wamhã, â zababa 're morĩ ré, ma tô tepe mrami na romhuri'wa norĩ hã sōpētē zahuré. Ta norĩ hã Sima Pedru na ĩsisi hã ĩsisãnawãi me, Ādéréhé me. Tepe zô, te nasi abazipara hã wabzuri zahuré. ¹⁷ Tawamhã ãne te ZeZusi hã 'mahãrã zahuré:

— We ane wa'aba, ĩsiré 're ane wa'aba da oto, romhuri na aima ĩsisanho wa'aba da, ĩma 're ĩda'awaibui wa'aba mono zém na da hã. — Āne ma tô tãma waihu'u zahuré.

¹⁸ Tawamhã õne haré ma tãma marēme zahuré, abazipara ma. ZeZusihi siré te oto tineb zahuré.

¹⁹ Tawamhã syry na sina pahã wi, ma duré 'madã'ã zahuré, Ti'adu norĩ hã Zuwãhã me. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra zahuré. Abazipara sisinarĩ hã te te ãma a'rã'õtō zahuré apã, uba're wa. ²⁰ Tawamhã ZeZusi te duré sô tihãrã zahuré, ĩsiré neb zahuré da. Tawamhã õne haré timama hã ma rēme zahuré, tãma ĩromhuri'wa norĩ zama, uba're 're ĩsi'ubumro norĩ hã, ZeZusihi siré 're neb zahuré da oto.

ZeZusi hã aibã ma, wa'uburé te te ĩsãmrazé wasu'u
Rucasi 4.31-37

²¹ Tawamhã ZeZusi norĩ hã ma tô aihutu, Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tawamhã sabadu na wa, ma awa'awi ãzé ZeZusi hã, zudezu norĩ te rowahutuzéb u, te te dama rowahutu da, tô romhuri zahãrizém na hã. ²² 'Re

Īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ nhimirowasu'u nei õ di, Zezusi te te dama ĩrowahutu mono zé hã. Simirowahutu pire na te dama rowahutu. Simirowasu'u wê wa, ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. ²³ Tawamhã te te dama rowasu'u ré, ma we aibã hã âzé, rowahutuzéb u, wa'uburé ré 're ĩmorĩ hã. Sébré wi, te sa'êtê 'mahã:

²⁴— Zezusi, Nazaré nhihudu, e marĩ zô te we aimo. E wa'uprosi da, te we aimo. A hã ĩma aiwaihu'u pese di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, we te te asatõrĩ na hã. Aiwê uptabi di, a hã. — ãne te 'mahã.

²⁵ Tawamhã Zezusi te asa tâma tinha, wa'uburé ma:

— Tô'ã, we ĩma nharĩ tõ. Mo oto aibã hawi aiwatobro.

²⁶ Tawamhã sisa'u te sa'êtê hãiba wasutu, wa'uburé hã. Tawamhã sadari sina, ma aibã hawi watobro. ²⁷ Tawamhã ma âma tatob'uzu za'ra ni. 'Rãwi te âma dasima rowasu'u za'ra ni, ãne:

— Ô hã, e niha. Wama ĩsa'rese õ na, te wama rowahutu. Wa'uburé norĩ ma, te te rob'rui wamhã, ma tô wapari za'ra, ĩmreme hã. — ãne te dasima âma romnhoré za'ra ni.

²⁸ Taha wa, Zezusihi wasu'u hã ma tô waptu na ropé, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi 're, daro mono bâ.

Sima Pedruhu maprewa, Zezusi te te ĩpesezé wasu'u

Mateusi 8.14-15; Rucasi 4.38-39

²⁹ Taha pari, ma tô Zezusi norĩ hã rowahutuzém hawi wairé, Sima Pedru norĩ nhorõwa u si'aba'ré da. Tisiséme me, ãdéréhé me, te siré 're simasisi zahuré, Sima Pedru norĩ hã. Ta norĩ hã, Ti'adu norĩ me, Zuwã norĩ me, ma asisi 'ri para u, Zezusihi siré. ³⁰ Tame te Simahã maprewa hã hãzé ré nomro, wa'ro na. Tawamhã sisisi wi, te Zezusihi ma 'mahãrã za'ra, hãzé na ĩnomro na. ³¹ Taha wa, te oto ĩtême mo, ĩnomrozéb u. Tawamhã ma pa'ã, wahutu da. Taha wa, ma awa'awi tiwahã. Tawamhã ma tô tâma api za'ra Zezusi norĩ ma, saihuri da.

Zezusi hã Darireza âma te te 're ĩda'apawapto mono zém na rowasu'u

Mateusi 8.16-17; Rucasi 4.40-41

³² Tawamhã bâdã sébrézéb u, ma tô ĩtême tasi'ãwisi za'ra ni, Zezusihi u, dahãzé mono bâ. Wa'uburé ré 're ĩdanomro mono norĩ zama, ma ĩtême ãwisi za'ra ni. ³³ Uburé 'ri ahã 're, 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã ma ĩtême tasi'rã'õtõ ni, 'ri nho're uwaibaba. ³⁴ Tawamhã dahãzé mono bâ, ma da'apese, da'ahã na. Duré timreme na ma wa'uburé norĩ hã dama anhamra, ahã na. Wa'uburé norĩ hã ma tô waihu'u za'ra Zezusi hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra na. Taha wa, Zezusi ma tô wa'uburé norĩ hã sadawa uwati za'ra, te te dama rowasu'u za'ra tõ da.

³⁵ Tawamhã robza'rã ré, ma wahudu Zezusi hã, 'ri nhiti morĩ da, a'ubuni u. Tame te a'ã tihãiba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, mreme da. ³⁶ Tawamhã Sima Pedru norĩ hã te Zezusihi zô sõpré ropã, tisiré norĩ me hã, te te siwi sõpêtê da.

³⁷ Tawamhã te te siwi sõpêtê wamhã, te tâma rowasu'u za'ra:

— Aihĩni te asô tanhopré ni.

³⁸ Tawamhã Zezusi te asa tâma nharĩ za'ra:

— Oto wasi'aba'réi wa'aba, 'rãwi 'ri wa'õtõ 're, 're ĩdahâimana za'ra mono u, tamomo zama te ĩwasu'uwê na da'apo're pu'u mono da. Taha da, wa wei mo.

— ãne ma Zezusi hã tâma siwaihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã daro mono bâ te 're mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ ma, ĩwasu'uwê hã te te dama 're wasu'u mono da, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ. Wa'uburé hã te te duré dama 're anhamra.

Aibã ĩ'wa're ré hã, Zezusi te te ĩpesezé wasu'u

Mateusi 8.1-4; Rucasi 5.12-16

⁴⁰ Tawamhã aibã hã ma ãtẽme wi, ã'wa're ré hã. Hi'rãtitõ ma aime, Zezusihi papara, te te tãma nharĩ da, ãne:

— ãma aiwaih'u'u pese di, asimipese waih'u'u pese na hã. Taha wa, asima ãwẽ wamhã, te za ãpe. — ãne te Zezusihi ma si'ru, te te pese da.

⁴¹ Tawamhã Zezusi hã ãma pẽ'ẽzé wa, ma tã tinhib'rada hã wahutu, te te ãma upi da. Te te upi wamhã, ãne te tãma tinha:

— Tane tã. Wa tã ãsima aiwẽ, te aipese da. Tãibã oto aihãzé hã. — ãne ma Zezusi hã tãma waih'u'u asa.

⁴² Tawamhã awa'awi ma ã'wa're hã tãma apa. Ma tã tihãiba wẽ oto.

⁴³⁻⁴⁴ Tawamhã Zezusi hã ma tã sina sadawa uwati, te te dama sina wasu'u tã da. ãne te tãma tinha:

— ãwapari pese, asina. Ni'wai ma, asina ãwasu'u õ di za, te aipesezẽm na. Sasedoti u si te za aimo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wai u si, aihãiba wẽ zã te te aihãiba 'madã'ã da. Taha parip si, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, te za asõpru, Mozãsihi nhimiroti zarina, aipesezẽm na da te ãma aiwaih'u'u za'ra da, sena na. — ãne ma tã aibã hã satõ, Zezusi hã. ⁴⁵ Tazahã aibã hã rowasu'u wẽ na ma tã ãma ropé. Taha wa, sã'awi 'ri ahã u hã datẽme 're ne waih'u'u mono õ di, Zezusi hã. Taha wa, a'ubuni wi te a'ã 're hãimana, danhiti. Tame 're hãimana mono ré, te ãtẽme 're dasihutu, daro mono bã, da te 're sabu za'ra mono da.

2

Zezusi hã aibã ãhi'rẽ te te ãpesezé wasu'u

Mateusi 9.1-8; Rucasi 5.17-26

¹ Syry na ãma ronomro parip si, ma Zezusi norĩ hã apã aihutu, Capana'u na danhiti'a nho'õmo nhisi u. Tawamhã awa'awi ma ãwasu'u hã ropé, 'ri para ãma oto ãhãimana na hã, Zezusi hã. ² Tawamhã da'ahã na ma ãtẽme dasito. Da'ahã na ãtẽme dasito mono wamhã, 'ri 're wa'wa ãma hã da'masisi di, 'ridawa ãma zama. ³ Tawamhã Zezusi hã rowasu'u wẽ na te te dama rowasu'u ré, aibã norĩ hã ma tã ãhi'rẽ hã ãtẽme siwi ãwisi, ãsimiwaptã wa. Aibã norĩ hã maparane si'uiwa na ãhãiba za'ra hã. ⁴ Tazahã da'ahã wamhã, te te siwi 'mazébrẽ waih'u'u õ di, Zezusihi u hã. Taha wa, sipapara 'ri nhisi hawi, ma tã siwi 'ri 're pu'u za'ra sada, Zezusihi uwaibaba te te siwi hiri da. Tawamhã ma tã ãma siwi si'ra, ãsa'warizéb ré, ãhi'rẽ hã. ⁵ Aibã norĩ hã ma tã Zezusi hã siwi ãma umnhasi, ãsiwadi hã za te te ãpesezẽm na. Zezusi hã ma tã tiwi waih'u'u za'ra, sina ãsimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te ãhi'rẽ ma tinha:

— ãsiwadi, aiwasédé hã 're ã'ab'manharĩ wasété mono zé hã, te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto. — ãne ma tã tãma waih'u'u, ãhi'rẽ ma.

⁶ Tame aibã norĩ hã te dame asimro, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã. ⁷ Ta norĩ hã te 'rãwi sima ãma rosa'rata za'ra, ãne:

— E niha te aibã ma tinha bété, õ hã, ãmorĩ'õ ma. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, wẽ õ di, aibã ma, te te ãnharizé hã. Dawasédé hã da te 're ã'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, ni'wa hã te te dama 're aparĩ waih'u'u mono õ di. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma si waih'u'u pese di, dawasédé hã te te dama 're ã'aparĩ mono zé hã. — ãne te Zezusihi ãma sima rosa'rata za'ra, rowahutu'wa norĩ hã.

⁸ Tawamhã 'rãwi te te sima ãma ãrosa'rata za'ra zẽm na, ma tã sina waih'u'u, Zezusi hã. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, te ãne ã'ãma ãrosa'rata za'ra wa'wa. ⁹ Wa hã dawasédé hã te dama 're ã'aparĩ waih'u'u pese mono na, e niha te za ãwaih'u'u za'ra wa'wa, sena na ãwaih'u'u za'ra wa'aba da. ãhi'rẽ ma, wa tã tinha: “Aiwásédé hã 're ã'ab'manharĩ wasété mono zé hã, te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto.”

Āne hã ĩmreme si wamhã, aima pibu prã za'ra wa'aba di tō. Ā hã ĩmorĩõ hã wahutu da, duré tiza'warizé hã te te sima âri da, oto morĩ da, te tãma nharĩ wapsi, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ĩwaihu'u pese na sena na ĩwaihu'u pese za'ra wa'aba da oto. Taha wapsi, aima pibu pese za'ra wa'aba di za oto.
¹⁰ Ti'ai āma dasiré ĩpodo hã ĩma waihu'u pese di, dawasédé te dama 're ĩ'apari mono da hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para. Āne na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ĩhi'ré ma tinha, wahutu da.

Tawamhã ĩhi'ré ma, te tinha oto:

¹¹ — Ma'āpé, aiwahutu. Asa'warizé âri, asōrōwa u aimorĩ da oto.

¹² Tawamhã awa'awi ma tō wahudu, aibã hã. Tiza'warizé, ma tō ti'â. Rob u, ma tō ĩré watobro, danho'a. Taha wa, uburé, ma āma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma, te duré āma tawata za'ra ni. Āne ma tō dasima rowasu'u za'ra ni:

— Āne hã niwa wa te ĩ'madã'ã za'ra õ. — Āne ma tō dasima rowasu'u za'ra ni.

Réwih wasu'u

Mateusi 9.9-13; Rucasi 5.27-32

¹³ Tawamhã Darireza āma ĩsõ'u zapoto u, te apã mo Zezusi hã. Da'ahã na ma tō ĩtēme 're danomro. Tawamhã dasihutu sidãpãsi te nasi dama rowahutu, rowasu'u wẽ na. ¹⁴ Tawamhã morĩ ré, ma tō aibã tisã, danhib'apito ma, dawĩ rob'uiprazé ubumroi'wa hã, Réwi na ĩsisi hã, Apezuhu 'ra hã. Tin-himiromhurizéb āma te nhamra, rob'uiprazé te te dawĩ 're ĩ'a'ubumroi mono zéb āma. Tawamhã Zezusi hã te 'mahã:

— We aiwahutu, ĩsiré 're aimorĩ da oto. — Āne te 'mahã. Tawamhã awa'awi ma wahudu Réwi hã, ĩsiré oto 're morĩ da. ¹⁵ Tawamhã syry na āma ronomro wamhã, Zezusi hã te tisa, Réwih nhorōwa āma. ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ zama, te ĩsiré tisaihu. Da'ahã na duré ĩsarina ĩdasi'aba'ré hã te duré ĩsiré tasaihuri ni. Ta norĩ hã rob'uiprazé ubumroi'wa, duré parisezu norĩ nhimiroti zarina 're ĩhâimana za'ra mono õ. ¹⁶ Tawamhã ta norĩ me sai ma, sãmra ré, ma tō Zezusi hã 'madã'ã za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã, parisezu norĩ hã. Ta norĩ hã Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ ma, te nharĩ za'ra:

— E niha bã, te bété rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ siré tisa, dawasété na 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ siré zama.

¹⁷ Tawamhã Zezusi hã āne te te sina wapari za'ra wamhã, ma tō tãma nharĩ za'ra, āne:

— Hãzé āna 're ĩnomro mono norĩ zô, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono õ di, te te 're wede za'ra mono da. ĩhãzé ré norĩ zô si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. Tane duré wa hã. Dawẽ na 're ĩdanomro mono norĩ zô, ĩsitēme 're ĩhãrã mono da, we ĩmorĩ õ di. Dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ zô si, 're ĩhãrã mono da, wa wei mo. — Āne ma tō dawede'wa na tãma siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

Bãtã na dasai āna, ĩdahâimana za'ra zé wasu'u

Mateusi 9.14-17; Rucasi 5.33-39

¹⁸ Tawamhã Zuwã Batitaha siré 're ĩnomro mono norĩ hã, duré parisezu norĩ hã, ã bãtã na te saihuri āna tihâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi da. Taha wa, ni'wam norĩ hã te Zezusihi ma, nharĩ za'ra:

— Zuwãhã siré 're ĩnomro mono norĩ hã, duré parisezu norĩ hã, ã bãtã na saihuri āna te tihâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi da. E marĩ wa, asiré 're ĩnomro mono norĩ hã, saihuri āna ã bãtã na hâimana za'ra õ di bété, tãma mreme zusi da.

¹⁹ Tawamhã Zezusi, ma tō asa tãma waihu'u za'ra:

— Aibã hã ĩmrozéb u, sô ĩhãrã za'ra norĩ hã sihutu wamhã, e saihuri āna, te za tihâimana za'ra. Mare di. Saihuri āna hâimana za'ra õ di za. Aibã ĩmro da

hã ì'rata sãmra za'ra ré, te za tô ìsiré tisa hã tihu, to sina. ²⁰ Niwapsi te za bâdâ hã ìwa waptârã, aibâ ìmro da hã ìsiwadi norî wa'wa hawi, da te tiwi ì'âri za'ra zéb da hã. Tawapsi te za tô sai ãna 're si'ubumro, robzei'õ na. — ãne sõ'awib õ nherê, ma tô aibâ ìmrozé wasu'u na, sina ãma simiré'é, Zezusi hã.

²¹ Tawamhã ãne ma duré tâma waihu'u za'ra:

— Da'uza hã 'ratara hã, e te za ìhâi wê na ãma hâiwa'aba ni, ìhâ nhihâri tém na. Mare di. ãne wamhã, te za dawî 're hâzahutu za'ra. Tawamhã ìhâ'rada hã te za sina hâta. Te za oto dawî hâihatari za'êtê. ²² Duré e romhã 'manharî 'rata 're, te za uwa 'râi wa'u ìsé hã da te 're sé, wa'ui ware õ ré. Mare di. Wa'ui ware õ ré, da te 're séme mono wamhã, oto wa'ui ware wamhã, te za romhã 'manharî 'ratara hã sina wazu. Tawamhã uwa 'râi wa'u ìsé hã te za asa'wa. Romhã 'manharî hã te za duré hâihaiwamna. Ítép si'uiwa na si, te za da te 're sé, rob'râi wa'u té hã. — ãne sõ'awib õ nherê, ma tô tinhimiroti tém na tâma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Romhuri zahârizém na roti wasu'u
Mateusi 12.1-8; Rucasi 6.1-5

²³ Tawamhã romhuri zahârizém na, ma tô buru nho wa'wai baba ro'rahâri za'ra Zezusi norî hã, sabadu na. ìsiré 're ìnomro mono norî hã ma tô te te sima 'rânhinarî za'ra, te te huri mono da. ²⁴ Tawamhã parisezu norî hã te Zezusihi ma nharî za'ra:

— E niha, romhuri zahârizém na nherê, te te sima 'rânhinarî za'ra, asiré 're ìnomro mono norî hã, wahi'rata norî hã romhuri zahârizém na te te dawî 're sawi za'ra mono nherê.

²⁵ Tawamhã Zezusi ma asa tâma waihu'u za'ra:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'ére hã 're sôré za'ra wa'aba mono ã bâ, te te ìrob'manharîzém na, ìsiré norî me, mra te te simroi wamhã. ²⁶ 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb u, ma tô âzé, apito Dawi hã. Abi'ata hã 're hâimana mono ré, ma tô âzé. 'Re ìhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ìpire uptabi, Abi'ata hã, sasedoti ìpire uptabi hã. Tawamhã sébré wamhã, ma tô 'mai'rê ì'u'êne hã, Dawi hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, aré da te ìsa'ra za'ra hã. Duré tisiré norî ma, ma tô tâma a za'ra. 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô aré pisutu, da'ãma romhuri'wa norî si, ì'u'êne hã te te 're ìhuri mono da hã, sasedoti norî si. Tane nherê, ma tô 'mai'rêne za'ra, Dawi norî hã. — ãne ma tô tâma hâimanazéb 'râzarõtõ za'ra Zezusi hã, parisezu norî ma.

²⁷⁻²⁸ Tawamhã ãne ma tô Zezusi hã tâma 'râsutu za'ra, timreme na:

— Wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu, dasiré ìpoto da, ti'ai ãma. Taha wa, dama ìpire di, sabadu na roti hã te dama 're ì'apisutu mono zéb da hã. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, parisezu norî ma.

3

Aibâ ìsimizu prã hã, romhuri zahârizém na Zezusi te te ìpesezé wasu'u
Mateusi 12.9-14; Rucasi 6.6-11

¹ Tawamhã zudezu norî te, rowahutuzéb u, ma duré âzé Zezusi hã. Tame te aibâ hã dame nhamra, ìsimizu'rã're hã. ² Tame te ni'wam norî hã Zezusi hã siwi 'madâ, zudezu norî te, romhuri zahârizém na, aibâ hã te te pese zô. E marî da. Sabadu na te te pese wa, te te siwi wê'õ da, romhuri zahârizém na roti, te te ì'madâ'ã õ na. ³ Tawamhã Zezusi hã te aibâ 'mahâ:

— We aimorî ãwa.

⁴ Te duré da'ab'mahâ:

— E niha romhuri zahârizém na roti hã. E marî, wa za wa te dama 're 'manharî za'ra, romhuri zahârizém na, sabadu na hã. E ìwê na, wa za wa te 're dapawaptob za'ra. E ìwasété si, wa za wa te dama 're 'manharî za'ra. E romhuri zahârizém na, wa za wa te 're danho'reptu za'ra. E bâtâ na, wa te 're

danho'reptu za'ra mono ãna, wa za taré wa te 're da'madâ'â za'ra. — ãne te da'a'mahâ.

Tawamhã ni'wa hã asa te te ãma sada'âbâ õ di, Zezusi te te ãsadanharĩ za'ra zém na hã. ⁵ Tawamhã Zezusi te da'ab'madâ. Te te ãma ãrosa'rata norĩ ãma hã, toi õ di. Simirosa'rata wasété nhiptete za'ra wa, ta norĩ ãma pê'ézé za'ra di. Tawamhã ãsimizu'rã're ma, te tinha:

— Ma'ãpé, asimizu wahutu.

Tawamhã ma tô tinhimizu hã wahutu, aibã hã. Taha wa, ma tô tinhimizu pese. ⁶ Te te pese pari, ma awa'awi wairé, parisezu norĩ hã. Tawamhã Erodihi niwĩ 're ãhãimana za'ra mono norĩ me, ma tô sima ãma roti za'ra, Zezusi te te sima hãiba za're za'ra da.

Zezusi hã te te ãda'apesezé wasu'u

⁷⁻⁸ Tawamhã Zezusi norĩ hã te ai'aba're, Darireza na ãsõ'u nhisi u. Da'ahã uptabi na te ãsarina ai'aba're ni, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Zeruzarẽ hawimhã, duré Idumeza hawimhã, duré Zodã pa zara hawimhã, duré Tiru hawimhã, duré Sido hawimhã. Zezusihi wasu'u hã ma tô wapari za'ra ni aré, te te 're ãda'apawapto mono zé wasu'u na hã. Taha wa, ma tô ãtẽme dasito, daro mono bã. ⁹⁻¹⁰ Uburé ãhãzé ré norĩ hã te ãtẽme 're sisãmra, te te siwi upi da, tinhib'rata na. Taha wa, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, te 'ru za'ra, uba're hã te te 'ma'ãri za'ra da dawi, ãwap sébré da, da te dasiwi hãiba wati tã da. ¹¹ Wa'uburé te te 're ãda'awamnarĩ mono norĩ hã, Zezusi te te 're 'madâ'â za'ra mono wamhã, hi'rãtitõ te ãpapara 're sina. Te duré siwi 'mahã, sa'ëté:

— A hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra.

¹² Taha wa, wa'uburé norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra na te te dama sisi tã za'ra da, te sina sadawa uwati za'ra, Zezusi hã.

Aibã 12 na ãhãiba za'ra hã, Zezusi te te ãpisutu za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.1-4; Rucasi 6.12-16

¹³ Tawamhã eté 'rãihã na, ma tô sai'u Zezusi hã. Tame te te sima ãwézéb uwaibaba, te sitẽme sã tihãrã za'ra, aibã norĩ zõ. Sitẽme sã hãrã za'ra wa, ma tô ãtẽme aihutu 'rãwi. ¹⁴ Tawamhã 12 na ãhãiba za'ra hã ma tô pisutu za'ra, ãsiré a'ã 're hãimana za'ra mono da, nimahã na te te datẽme satõrĩ za'ra da, za te te 're ãda'anho'reptui mono zé wasu'u na, ãsõwa te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, ãsada para. Tizadawa wasu'u'wa na ma tô sisi za'ra oto. ¹⁵ Ma tô duré pisutu za'ra, ãwaihu'u pese zarina, wa'uburé norĩ te te dama 're sãmra za'ra mono da. ¹⁶⁻¹⁷ Aibã norĩ hã, 12 na ãhãiba hã ãne ãsisi za'ra hã: Sima hã Pedru na, ma tô sisi té, Zezusi hã. ãsiré norĩ hã ãne ãsisi za'ra hã: Ti'adu, duré Zuwã, Zebedehe 'ra norĩ hã. Bu'anezi na, ma tô sisi téb zahuré, Ti'adu norĩ hã Zezusi hã. Bu'anezi na, ãsisi hã, tãirãrã te wasu'u, ãsisi té hã. ¹⁸⁻¹⁹ Duré ãsiré norĩ hã ãne ãsisi za'ra hã: ãdéré, duré Piripi, duré Batoromezu, duré Mateusi, duré Tome, duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hã, duré Tadezu, duré Sima, Zeroti norĩ niwĩ aré 're ãhãimana mono hã, duré Zudasi Icarizoti, si'uihã na Zezusihi hãiba nhomri'wa da hã dama. ãne ãsisi za'ra hã.

Bezebuhu wasu'u

Mateusi 12.22-32; Rucasi 11.14-23; 12.10

²⁰ Tawamhã Zezusi hã 'ri tẽme oto morĩ wamhã, da'ahã na ma duré ãtẽme dasito. ãtẽme dasito mono wa, Zezusi norĩ hã saihuri waihu'u õ di.

²¹ Tawamhã Zezusihi wasu'u te te wapari za'ra wa, ma tô sã ai'aba're, ãsisãnawã norĩ hã. Ma tô ni'wam norĩ hã ãrã siwamnarĩ na Zezusihi ãma romnomri za'ra. Taha wa'wama, te sã ai'aba're, Zezusihi zõ, ãsisãnawã norĩ hã. ²² 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã, Zeruzarẽ hawi datẽme ãsihutu norĩ hã, ãne te taré sima rowasu'u za'ra, Zezusihi hãiba na:

— Õ hã Bezebuhu zadawa para te 're mo, wa'uburé norĩ nhĩb'apito zadawa para. Bezebu hã romhõsi na te te 're pawapto, wa'uburé te te dama 're anhamra mono da. — ãne te taré 'rãwi sima rowasu'u za'ra Zezusihi hãiba na, zudezu norĩ ma, rowahutu'wa norĩ hã.

²³⁻²⁶ Tawamhã Zezusi te sima sô tihârâ za'ra, rowahutu'wa norĩ zô, marĩ hã te te tãma waihu'u za'ra da, romnhimiré'é na. Tawamhã ãtẽme simasa wamhã, ãne te tãma nharĩ za'ra:

— E niha te za Satanasi hã tinhib'a'uwẽ norĩ hã te te dama 're sãmra. Te te dama 're ãsãmra mono da hã, mare di. ãne wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Danhib'apito nhĩb'a'uwẽ norĩ hã 'rãwim nherẽ, oto sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré dasisãnwã nherẽ, dasisada 're dasimasa mono wamhã, te aré 're dasi'uprosi, 'rãwim nherẽ. Tane duré Satanasihi nhĩb'a'uwẽ norĩ hã 'rãwi sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Tãibã aré ãsib'a'uwẽ norĩ hã. Taha wa, Satanasi hã tinhib'a'uwẽ norĩ hã te te dama 're ãsãmra mono da hã, mare di.

²⁷ — ãne wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, marĩ hã ãma waihu'u za'ra wa'aba da. Ni'wa hã aibã ãsĩptete nhorõwa u, sébré wamhã, ãsibro hã te te tiwi ubumro da, te te tiwi ubumroi waihu'u õ di za, te te sima pawasisi õ ré hã. Te za a'ã sima pawasisi. Taha parip si, te za ãsibro hã tiwi ubumro, 'ri 're ãromnhimi'wara mono hã, aibã ãsĩptete wi. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁸ Ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Ma'ãpé, ãwapari pese za'ra wa'aba za. Dawasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra mono nherẽ, duré 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma, da te ãma 're wasété za'ra mono nherẽ, dawasété na tãma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhã, dawasédé hã tãma waihu'u pese di, te te dama 're ã'apari mono zéb da hã, te te oto da'ãma 're ab'madã'ã tã mono da. ²⁹⁻³⁰ Tane nherẽ, ãpẽ'ẽzani hã wẽ nherẽ, ãsimiromhuri na da te 're wẽ'õ pese za'ra mono wamhã, taha na dawasédé hã te te dama 're apari mono õ di za. Te za te te da'ãma 're ab'madã'ã u'ãsi, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã. — ãne Zezusi ma tã tãma waihu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma, taré te te sima rowasu'u za'ra wa, wa'uburé zadawa para, 're ãmorĩ na. ãne wẽ'õ te, ma tã ãne tãma waihu'u za'ra, te te waihu'u za'ra da.

Zezusihi na wasu'u, ãsisãnwã norĩ wasu'u me
Mateusi 12.46-50; Rucasi 8.19-21

³¹ Tawamhã Zezusihi no norĩ hã ma tã ãtẽme aihutu, tina me. Rowi simasab ré, ma da'maipo're pu'u za'ra, Zezusihi zô da'maihãrã da, ãtẽme watobro za'ra da. ³² Da'ahã na te ã'rata asimro ni. Tawamhã ni'wam norĩ hã te tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Ano norĩ hã te rowi asô aimasa, ana me. Te asô tihârã za'ra. — ãne te oto tãma rowasu'u za'ra.

³³ Tawamhã tãma ãrowasu'u'wa norĩ ma, ma tã waihu'u za'ra, ãne:

— E 'wa hã ãna. E 'wam norĩ hã ãno norĩ.

³⁴ Tawamhã siwi ã'uirĩ'wa norĩ 'madã'ã sina, te ãne tinha:

— ãhãta ãna. ãhãta ãno norĩ. ãhãta ãhidiba norĩ. ³⁵ Ni'wam norĩ hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te sima 're ãwẽ za'ra mono zéb zarina, te te tãma ãma 're ã'uwaimrami za'ra mono norĩ hã, ta norĩ hã ãno, duré ta norĩ hã ãhidiba, duré ta norĩ hã ãna. — ãne Zezusi ma tã tãma waihu'u za'ra, da te waihu'u za'ra da.

4

Aibã hã amho te te ã'anhãmra mono zé wasu'u
Mateusi 13.1-23; Rucasi 8.4-15

¹ Tawamhã Zezusi hã te duré dama rowahutu, Darireza ãma, ãsõ'u zapoto 'rata. Da'ahã uptabi na ãtẽme dasito mono wa, ma uba're wa ãzé, ã zãda'rẽ prã

na. ²Tawamhã sa'ētē na ma tô dama rowaihu'u marĩ na, tinhimirowasu'u na romnhimiré'ézém na. ãne te dama tinha:

³— Ma'ãpé ïwapari pese za'ra wa'aba za. Amnho potozé wasu'u na, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aibã hã te buru u mo, ti'ai hãibãdã wa, amnho hã te te anhamra mono da, poto mono da. ⁴Tawamhã, amnho hã te te anhamra mono wamhã, nima norĩ hã bãdãdi zababa ma tô rere'e. Tawamhã sire hã ma te te uprosi uburé, poto mono õ ré. ⁵Ētē nhisiwi ma duré nima norĩ hã rere'e. Ti'ai baiháire wa, ma tô 'wanhipré su'u, amnho hã. ⁶Tawamhã bãdã hã oto 'rãiwatobro wamhã, rowa'ro wa, ma ti'wanhipré 'ré za'ra, ïsari hã te te rowa'réi mono õ wa. ⁷Nima norĩ hã ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhã siré ma tô 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhã, ma te te ubu, wab'ru hã. Taha wa, 'rã mono õ di, ta norĩ hã. ⁸Ti'ai wē wa, ma duré nima norĩ hã rere'e. Tawamhã oto 'wanhipré 'rãihã mono wamhã, ma tô ti'rã za'ra. 'Rã mono wamhã, nima niwĩmhã 'rã ahã prã ti, rob're hã. Duré nima niwĩmhã 'rã ahã di. Duré nima niwĩmhã 'rã pese uptabi di. — ãne amnho potozé wasu'u na, ma tô dama rowasu'u, Zezusi hã.

⁹Tawamhã ãne ma tô ãma dama 'rãsutu, timreme na:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ïwapari pese za'ra wa'aba, ïnhimirowasu'u na hã waihu'u za'ra wa'aba da. — ãne ma tô ãma dama waihu'u.

¹⁰Tawamhã dazahutu parip si, ni'wam norĩ dame ïsimasa hã ma tô ïtēme sina rotété za'ra dawa'rãmi, aibã 12 na ïhãiba norĩ me. Tawamhã ãne te siwi 'mahã:

— E niha amnho potozém na rowasu'u hã.

¹¹⁻¹²Taha wa, Zezusi asa ma tô ãma sada'ãbã za'ra:

— 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã a norĩ wa'aba ma si, ma tô aima waihu'u za'ra wa'wa, dama ïwaihu'u'õ hã, da'ãma 're ïsib'a'uwē mono zém na hã, sõ'awi te te dama waihu'u õ nherē. ïzazei'õ'wa norĩ ma, wa za ïnhimromnhimiré'é na si te tãma 're rowasu'u za'ra. Tawamhã ta norĩ hã titõmo na te te 're rob'madã'ã za'ra mono nherē, taré te za te te 're rob'madã'ã za'ra. Duré 're simipari za'ra mono nherē, taré te za 're simipari za'ra, te te 're waihu'u za'ra mono ãna. Te te 're waihu'u za'ra mono wamhã, te aré tiwasété wi 're sipizari za'ra, 'Re ïhãimana u'ãsi mono niwĩ, ïwasédé hã te te ãma 're ab'madã'ã tõ mono da. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

¹³Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã waihu'u za'ra wa'aba õ wamhã, amnho potozém na te ïrowasu'u hã, e niha te za tawamhã ïnhimirowasu'u amo hã ïwaihu'u za'ra wa'wa. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

¹⁴Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Amnho hã aibã te te ï'anhamra mono hã, 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u. ¹⁵Ni'wam norĩ hã 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã, tipo're na te te 're ïwapari za'ra mono hã, aiwa amnho hã bãdãdi zababa ïrere'e mono ne, te za 're hãimana za'ra. Awa'awi te te wapari za'ra wamhã, Satanasi hã te za ïtēme tiwisi za'ra, 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã te te tiwi ãri za'ra da. ¹⁶Ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã ētē nhisiwi ïrere'e mono ne, te za 're hãimana za'ra. 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za te te 're saze za'ra awa'awi, to sina.

¹⁷Tane nherē, te za te te 're sazei hutu za'ra. Tawamhã áté robzépada hã duré rowasédé hã te za ïsazei'õ'wa norĩ hã te te tãma 're 'manharĩ za'ra. Tawamhã 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã aré te te 're ïsaze za'ra mono zé hã, te za te te 're sazei utõrĩ za'ra. ¹⁸Ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã wab'ru wazari ïrere'e mono ne, te 're hãimana za'ra. 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã te za te te 're wapari za'ra, taré. ¹⁹Áté marĩ na si te za duré te te 're rosa'rata za'ra. Áté danhibro pese na si, te za te te sima 're rosa'rata za'ra,

ĩwẽ uptabi newa. Āté marĩ hã te za te te sima 're wẽ uptabi za'ra. Tawamhã rob're ĩ'rãĩ ò ne, tãma 're hãimana wẽ za'ra mono ò di za. ²⁰ Ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã ti'ai wẽ wa ĩrere'e mono ne, te za 're hãimana za'ra. Ta norĩ hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za te te sima 're wẽ za'etẽ za'ra. Tawamhã rob're ĩ'rãĩ pese uptabi ne, te za hãimana wẽ uptabi na 're hãimana za'ra. — Āne ma tũ tinhimirowasu'u hã tãma 'rãsutu za'ra, Zezusi hã.

Rob'uiwẽzé wasu'u
Rucasi 8.16-18

²¹ Tawamhã te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Rob'uiwẽzé hã 'ri 're wa'wa u, da te âri wamhã, e piza'a na te za upsibi ni. E daza'warizéb 'rowi, te za sãrĩ ni. Mare di. Īsima'warazém na si te za sũ'awi da te 're sũré, te te dama 're rob'uiwẽ za'ra mono da. ²²⁻²³ Taha wa, marĩ hã a'â dama ĩwaihu'u'õ hã, niwapsi dama waihu'u pese di za. Aipo're na ma tũ ĩnhimiroti hã ĩwapari za'ra wa'wa. Taha wa, ma'ãpé ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono, waihu'u za'ra wa'aba da.

²⁴⁻²⁵ — Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ĩsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhã, taha zarina te za 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã sa'etẽ na tãma ãma 're sũprub za'ra, te te aré ãma 're ĩwaihu'u za'ra mono zém nhipai u, te te waihu'u pese za'ra da oto. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ĩsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari za'ra mono ò wamhã, ta norĩ wi te za tinhimirowaihu hã tãma waihu'u pese za'ra ò nherẽ, te te tiwi 're awaibu 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã, te te aré ãma 're ĩwaihu'u za'ra mono zé hã. — Āne ma tũ tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Amnho potozé wasu'u

²⁶ Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã ti'ai wa, te za amnho hã te te anhamra, poto mono da. ²⁷ Tawamhã aibã hã rĩtĩ ré nherẽ, duré sũtũ ré nherẽ, si'uihã na te za ti'wanhipré za'ra, amnho hã. Te za ti'rãihã za'ra. E niha te za ti'wanhipré za'ra. E niha te za ti'rãihã za'ra. Aibã hã te te waihu'u ò di. ²⁸ Ti'ai 'rowim nherẽ, te za si'uihã na 're 'wanhipré za'ra, 're 'rã za'ra mono da. Te za a'â ti'wanhipré za'ra. Taha parip si, te za 're sitoro wairébé. Taha parip si te za 're 'rã za'ra. ²⁹ Rãĩ 'ré wapsi, te za oto 'rãihã, ro'wa na aibã hã, bãdã hã oto ĩwa waptã'ã wa, te te ĩ'rãihãrizéb da hã. — Āne ma tũ tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Motada nhamã 'rare wasu'u
Mateusi 13.31-32; Rucasi 13.18-19

³⁰ Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— 'Re ĩhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé hã, e marĩ na, wa za ãma romnhimiré'é. ³¹ Motada nhamare na, wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé hã. Motada nhamare hã syry uptabire di, aimawi norĩ ma hã. ³² Tazahã da te 're zuri mono wamhã, 're 'wanhipré za'ra mono wamhã, te za ti'rãihã za'ra. Aimawi rob're hã te te 're sipai pese za'ra. Papo za'etẽ wamhã, ĩsu 'rowi te za si norĩ hã te te sima 're sasi za'ra. Āne wa aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. — Āne te tinha, Zezusi hã.

³³ Āne ma tũ Zezusi hã tinhimirowasu'u ahã na te te ãma 're romnhimiré'é, marĩ hã da te ãma 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã. ³⁴ Tinhimiroromnhimiré'é na si, ma tũ te te dama 're rowasu'u. Tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma si, ma tũ hãiba pisutu za'ra, te te tãma 're awaihu'u pese, sũ'awi.

*ZeZusi hã rowa'u'u ma, te te ĩnharĩzé wasu'u
Mateusi 8.23-27; Rucasi 8.22-25*

³⁵ Tawamhã ZeZusi hã barana ma tô satõrĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã:

— Oto zara u, wa te saprĩ za'ra wa'aba. — ãne ma tô satõrĩ za'ra.

³⁶ Tawamhã te a'â dazatõrĩ za'ra, apâ dasi'aba're da. Taha pari, ZeZusi hã uba're 're ĩsébrézéb 're, ma asisi ĩsarina, zara u te te saprĩ za'ra da. Ni'wam norĩ hã te duré siré sari za'ra uba're hã, ZeZusihi zarina. ³⁷ Tawamhã rowa'u hã ma tô watobro, sa'ëtê na. Tawamhã âsisasi hã sa'ëtê wamhã, ma tô nasi asisi, uba're wa. Â hã te te ĩ'masisizéb u hã romhuture di oto. ³⁸ Tane nherẽ, te ZeZusi hã nhono, uba're na're ãma. Da'rã zaparizém na te 'rã zapa. Taha wa, ma tô siwi utu. ãne te oto siwi 'mahã:

— Rowahutu'wa, wa za ai'utõrĩ ni. E wa'ãma aipẽ'ezé za'ra õ di za.

³⁹ Tawamhã ma tô wahudu. Wahutu wamhã, rowa'u'u ma, te tinha, wa'u'utu da. Duré âsisasisi ma zama, te tinha, ãne:

— Ma'ãpé ai'ãtu na.

Tawamhã ma tô sazã, rowa'u hã. Ma tô duré ti'ãtu oto. ⁴⁰ Tawamhã ZeZusi hã te ãne tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma aipahi za'ra wa'wa. E niha zahadu asiwi 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã aima 're hãimana za'ra wa'aba mono õ di.

⁴¹ Tawamhã te sima rowasu'u za'ra:

— Pra, e niha õ hã ĩwaihu'u pe. ĩsadawa hawi ma rowa'u hã sazã, âsisasisi zama. — ãne te sima rowasu'u za'ra. Õne hã tãma sa'rese za'ra õ wa, ma tãma tipahi za'ra.

5

*Aibã hã wa'uburé ré 're ĩmorĩ hã, ZeZusi te te ĩpawaptobzé wasu'u
Mateusi 8.28-34; Rucasi 8.26-39*

¹ Tawamhã ZeZusi norĩ hã ma tô zara u aihutu, Zeraza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Darireza ãma ĩsõ'u zapoto zara niwĩ, Zeraza hã. ² Tawamhã uba're hawi watobro wamhã, ma tô aibã hã wa'uburé ré 're ĩmorĩ hã sina uzusi. ³⁻⁴ Aibã hã adã'ã 'ru hawi, ma tô ĩtẽme watobro. Adã'ã 'ru ãma, te 're sãmra. Te aré da te 're pawasisi, ĩsi'uwazi nhorõ rutu na. Te aré duré da te 're hiwasisi. Tazahã ma tô te te sina 're anhinari. Ni'wa hã sada 're siptete waihu'u mono õ di. ⁵ Bãtã sidãpãsi, duré mara sidãpãsi te adã'ã 'ru ãma 're hãimana, ëtẽ 'rãihã ãma zama, sadari sina. Ëtẽ na te duré 're sisihãri u'ãsi. ⁶ Romhã na, ma tô aibã hã tisã, ZeZusi hã. Te te sãmri wa, te ĩtẽme wara, ZeZusihi u. Tawamhã hi'rãtitõ ma tô ĩpapara aime. ⁷ Sa'ëtẽ te 'mahã, ãne:

— ZeZusi, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, danhipai u 're ĩsãmra mono 'ra, e marĩ ĩ'ãma 'manharĩ da, te we aimo. ĩ'azãri õ di za. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nho'a, wa ĩsina aipa'uwati.

⁸ ãne te ZeZusihi ma tinha wa'uburé hã, te te tãma rob'rui wa, aibã hãiba hawi watobro da.

⁹ Tawamhã ZeZusi te ĩsisi zõ sadanha:

— E niha asisi hã.

— Ahã na, ĩnhisi hã. E marĩ wa. Wa norĩ hã wa'ahã wa. — ãne te ZeZusihi ma sisisi.

¹⁰ Tawamhã ZeZusihi wi, te nasi tiwi rowaptẽ, wa'uburé norĩ ma, te te rob'ru tõ da, darob amoi u, si'aba're tõ da. ¹¹ Tawamhã romhutu na te uhãbã hã tisa te te 're huri, ahã na, sa'a ãma. ¹² Tawamhã wa'uburé norĩ hã te ZeZusihi wi sina rowaptẽrẽ za'ra, uhãbã u:

— Ma'ãpé uhãbã u wazatõrĩ za'ra na, ĩhãiba 're, 're wasi'ubumroi mono da oto.

¹³ Tawamhã ma tô tãma rob'ru za'ra, aibã hãiba hawi wairébé da, uhãbã hãiba 're, sisisi da. Tawamhã uhãbã hãiba 're sisisi wi, uhãbã te sisa're, wara sina, ãrã sipra u. Âi ba ma rere. Âi ba rere'e wa, ma uburé ai'utõ, uhãbã hã. 2 miu na ma tidã'ã za'ra.

¹⁴ Si'utõrã wi, te uhãbã 'madã'ã'wa norã hã ãsiti sisa're wara sina, 'ri ahã u, te te dama rowasu'u za'ra da, rom na 'ri wa'õtõ ãma zama. Tawamhã da'ahã na ma tô ãtẽme ai'aba'rẽ ni, da te 'madã'ã' za'ra da. ¹⁵ Tawamhã Zezusihi u dasihutu wamhã, ma tô aibã hã 'madã'ã' za'ra ni, wa'uburé norã ré aré 're ãmorã hã. Uza ré, te oto nhamra, rowẽ na. Tawamhã ma tô tãma tapahi za'ra ni, õne hã dama sa'rese õ wa. ¹⁶ Tawamhã ãma ã'madã'ã' za'ra 'wa norã hã, te aibã wasu'u hã dama wasu'u za'ra, ãsihutu norã ma. Aibã hã Zezusi te te ãpawaptobzẽm na, duré uhãbã ma, te te ãrob'manharãzẽm na zama, te dama rowasu'u za'ra. ¹⁷ Tawamhã, te siwi satõ, danhipti'ai hawi watobro da, Zezusi hã.

¹⁸ Taha wa, Zezusi ma oto ãzé uba're wa, danhiti morã da. Uba're wa, sébré wi, te aibã hã ãne sina 'mahã, wa'uburé ré aré 're ãmorã hã:

— Ma'ãpé ãma pisutu, asiré 're ãmorã da.

¹⁹ Tane nherẽ, Zezusi te te ãma sazei õ di. Taha wa, ma te aibã ma waihu'u, ãne:

— Apã te za aimo, asõrõwa u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, ãwẽ na te te aipawaptobzẽm na asisãnawã norã ma, asiwasu'u da.

²⁰ Tawamhã te oto mo, aibã hã. Zezusi, ãwẽ na te te ãpawaptobzẽm na, ma tô te te dama 're rowasu'u, Decapori na danhipti'a nho'õmo nhisi 're. Tawamhã ãsimirowasu'u na da te 're wapari za'ra mono wamhã, ma tô ãma 're datob'uzu za'ra.

Zairuhu 'ra wasu'u, pi'õi wasu'u me

Mateusi 9.18-26; Rucasi 8.40-56

²¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô apã saprã, zara u. Da'ahã na, ma ãtẽme tasi'rã'õtõ ni, ã zaihã u hã. ²² Tawamhã aibã hã ma ãtẽme wi, Zairu na ãsisi hã zudezu norã te, rowahutuzé 'madã'ã'wa hã. ãtẽme wisi wi, ma tô hi'rãtitõ aime, Zezusihi papara. ²³ ãne te tãma tinha:

— ã'ra hã hãzé ahã di, azaruture hã. Te za ãwi dãrã. Taha wa, te za ãma ãsiré aimo, asib'rada hã ãma nomri da, ãma pese da, dã'ã tõ da. — ãne ma tô tãma tinha.

²⁴ Tawamhã Zezusi te ãme mo. Da'ahã na ãsiré dasi'aba'rẽi wamhã, ma dasiwi hãiba wati ni.

²⁵ Tawamhã morã ré, ma pi'õ hã ãtẽme wi, ãhãzé te te 're ã'manharã mono hã. Wahub ahã na te hãzé ré 're hãimana, 12 na ãma ãwahubzé hã. ²⁶ Dawede'wa norã hã ma tô ahã na te te 're wede za'ra. Dawede'wa nhib'rata 're hãimana mono ré, ma tô te te 're robzẽpata za'ẽtẽ, pi'õ hã. Uburé tinhibro hã ma tiwede'wa norã ma uprosi, tiwede wa'ãbãzẽm na. Taha wa, 're séptã'ã mono õ wa, ma tô ãhãzé hã te te tiwi 're wasété u'ãsi, ãhãiba hã. ²⁷⁻²⁹ Tawamhã Zezusihi wasu'u te te wapari wamhã, dawa'wa u ma tô ãzé, ãbabarãi hawi. ãne ãsimirosa'rada hã: “Zezusihi uza si te tiwi upi nherẽ, wa za ãpese.” ãne te sima rosa'rata, pi'õ hã. Taha wa, te ãtẽme mo. ã'uza si ma tiwi upi. Tawamhã ã'uza te te tiwi upi wi, awa'awi ma tô séptãrã. Marã hã tãma ãsipari na, ma tô 'rãwi sihãiba waihu'u. ³⁰ Awa'awi ma tô duré sina waihu'u, Zezusi hã tiwaihu'u pese na te te ãda'maipese na. Taha wa, ma aipi'ra, da'ahã wa'wa. ãne te tawamhã da'a'mahã:

— E 'wa hã ma ã'uza hã ãwi upi.

³¹ Tawamhã ãsiré 're ãnomro mono norã hã te asa tãma nharã za'ra:

— Oro aihãni ai'ãma wasi'uirã mono za, te ãwa'azadanha. — ãne te asa tãma nharã za'ra, ãsiré 're ãnomro mono norã hã.

³² Tane nherê, Zezusi hã ti'upi'wa zô te te 're rob'madâ'â. ³³ Taha wa, te ãtême mo, pi'ô hã. Ma tô sihâiba waihu'u, ãhâzé te te tãma ãpari na. Taha wa, pahi nherê, te ãtême mo, rêrê'ê sina. Hi'rãtitô ma aime Zezusihi papara, tãma siwasu'u da. Ma tô tãma siwasu'u pese, pi'ô hã. ³⁴ Tawamhã Zezusi ma tô tãma waihu'u:

— ãhidiba, za te aipesezém na, asina ã'umnhasi wa, ma tô aihâzé hã aima apa. Rowê na si aimorã. Ma tô aipe. — ãne ma tô tãma waihu'u.

³⁵ Tawamhã pi'oi ma, te te rowasu'u ré, ma tô aihutu, Zairuhu nhorôwa hawimhã tãma ãromhuri'wa norã hã. ãne te tãma rowasu'u za'ra:

— Ai'ra azaruture hã ma tô aiwi dârâ. Simiromhuri nherê, rowahutu'wai wi, ro'wa're'ô ã'umnhasite, te za ãma ãrosazâ. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

³⁶⁻³⁷ Tazahã ãsimirowasu'u za'ra hã te te 'madâ'â ô di, Zezusi hã. Taha wa, te Zairuhu ma tinha:

— Ai'ra wasu'u ma, aipahi tô. ãwétési ã'umnhasi, te aipawaptob da. — ãne ma tãma waihu'u. Ni'wa hã ãsiré morã tô da, ma tô pisutu za'ra, Pedru norã hã Ti'adu, Zuwã norã me si, ãsiré si'aba'rei da, Zairuhu 'ra u. Ti'adu, duré Zuwã, ta norã hã tisisânawã zahuré. ³⁸ Tawamhã Zairuhu nhorôwa u sihutu wamhã, ma tô da'ab'madâ, Zezusi hã. Azarutu ãma te ta'ry'ry ni, dawawai 'rãihã sina. Taha wa, ro'wa'rutu di 'ri paramhã. ³⁹ Tawamhã te dama tinha:

— E marã wa, te ai'ahã na aiwa'ô za'ra wa'wa. Azaruture hã dâ'â ô di. Taré te nhono. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

⁴⁰ Tawamhã asa te tãma nharã za'ra:

— Oro taré sôtô za. Pê'êzani ô di.

Tawamhã Zezusi hã ma tô dama rob'ru, rob u dawairébé da, uburé. Si'ubdatô ãsiré 're ãnomro mono norã hã ma tô ãsiré asisi, 'ri 're wa'wa u, ãnomrozéb u hã. ãna norã si, ma tô ãsiré tizasi zahuré. ⁴¹ Tawamhã ma tô pa'á, Zezusi hã. ãne te tãma tinha:

— Tarita tumi.

ãne ãma ãsaprãzé hã: “Azaruture aiwahutu.”

⁴² Tô awa'awi azaruture hã ma wahudu, 12 na ãma ãwahu hã. Para na te oto 're mo. Tawamhã uburé 'ri para ãsimasam norã hã ma ãma titob'uzu za'ra.

⁴³ Tawamhã Zezusi te ãna norã ma nharã zahuré, rowasu'u na te te dama ãma ropé zahuré tô da. Mram na si, te duré wada'uri zahuré, ti'ra ma, te te a zahuré da.

6

Zezusi hã Nazaré u ãmorãzé wasu'u Mateusi 13.53-58; Rucasi 4.16-30

¹ Tawamhã Zezusi norã hã Nazaré u, ma tô apã ai'aba're, Zezusi hã aré 're ãhãimana mono zéb u. ²⁻⁴ Tawamhã datême sihutu wamhã, zudezu norã te, romhuri zahãrizém na te oto dama rowahutu, sabadu na, rowahutuzéb ãma. Da'ahã na da te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, ãsimirowasu'u na hã. ãne te duré ãma tasisadanharã za'ra ni:

— Pra. E ma hawimhã, ma uburé marã hã awaihu'u, waihu'u pese na, te te dama 're ãrowasu'u mono da hã. E niha bété ôhõ ma si waihu'u pese di, marã dama ã'manharã waihu'u'ô hã te te dama 're ã'ab'manharã wê mono zéb da hã. Ô hã wede'é na romhuri'wa, Marizaha 'ra. ãno norã hã Ti'adu, duré Zuzé, duré Zuda, duré Sima. ãhidiba norã hã te duré wa'rata 're hãimana za'ra. — ãne te ãma dasima romnhoré za'ra ni.

ãne wa, Zezusihi zô datob'uzu za'ra ô di, dama waihu'u pese wa, ãne na hã. Taha wa, ma ãne dama waihu'u, Zezusi hã:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norã hã daro mono bâ datême 're nomro mono wamhã, ãsimiroti na wazép sina, te za sô 're datob'uzu za'ra.

Īsipti'ai āma si sô 're datob'uzu za'ra mono ô di za, Īsipti'ai āma wa. Īsisānawā norī zama, sô 're tob'uzu za'ra mono ô di za, Īsōrōwa āma Īsiré 're Īdahāimana za'ra mono norī zama. — Āne sō'awib ô nherē, ma tô dama siwasu'u, Zezusi hã.

⁵ Taha wa, Nazaré āma sô datob'uzu za'ra ô wa, marī dama ĩ'manharī waihu'u'ô hã ahâ na te te dama 'manharī ô di, tiwaihu'u pese na hã. Ni'wam norī si, ma tô upi za'ra, tinhib'rata na te te pese za'ra da, da'umro na. ⁶ Taha wa, 'Re Īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na da te dasiwi saze za'ra ô wa, te taré da'āma rosa'rata, da te dasiwi Īsaze za'ra ô zém na hã.

Tawamhã Nazaré 'rata 're Īdahāimana za'ra mono norī ma, te te 're rowahutu oto Zezusi hã, 'ri wa'ôto mono bâ.

Zezusi hã tisiré 're ĩnomro mono norī hã te te datēme Īsatōrī za'ra zé wasu'u Mateusi 10.5-15; Rucasi 9.1-6

⁷ Tawamhã tisiré 're ĩnomro mono norī zô, te tihârâ za'ra, aibâ 12 na ĩhâiba norī zô. Taha pari, ma tô maparane si te te apisutu, daro mono bâ si'aba'réd da, datēme. Si'aba'réri ô ré, ma tô duré tãma písutu za'ra, ĩsimiromhōsi zarina, wa'uburé hã te te dama 're sãmra za'ra mono da. ⁸ Ma duré tãma waihu'u za'ra, marī hã te te siré 'wasari tō da, bādâdi na da hã. Tisiwazusizéb ré si si'aba'réd da, ma tô tãma waihu'u za'ra. Mra hã duré romramizé hã duré rob'uiprazé hã te te 'wasari tō da, ma tô duré tãma waihu'u za'ra. ⁹ Tipara'uza ré si si'aba'réd da, ma tô tãma waihu'u za'ra. Duré da'uza ĩhâpa ĩsō'utu'u hã te te 'wasari tō da, tihâiba na ré si si'aba'réd da, ma tô tãma waihu'u za'ra. ¹⁰ Āne ma tô duré tãma waihu'u za'ra:

— Darob u, 're aihutu aba mono wamhã, te te 're ĩ'aiwaibui wē wa'aba mono norī nhorōwa āma si, te za a'â 're asimroi wa'aba mo, darob amoi u, duré 're aiwairébé aba mono ô ré. ¹¹ Da te 're aiwaibui wē za'ra wa'aba mono ô wamhã, duré da te 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono ô wamhã, te za dahawi 're aiwairébé su'u aba mo. Tawamhã dahawi 're aiwairébé aba mono ô ré, te za asisa'u aipara zapru hã 're ĩtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dapo're ô na 're danomro mono wa, 'râwi 're dasisãmri za'ra mono da. — Āne ma tô tãma waihu'u za'ra.

¹² Tawamhã Īsiré 're ĩnomro mono norī hã te oto datēme ai'aba'réd, te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono niwī. ¹³ Wa'uburé hã te te oto dama 're sãmra za'ra. Duré azeitona 'râi wa'u wam na, te te 're da'râi u'réd za'ra mono pari, ma tô da'ahâ na te te 're dapese za'ra, dahâzé u'āsi 're Īdahāimana za'ra mono hã.

Zuwã Batitaha dâ'ázé wasu'u Mateusi 14.1-12; Rucasi 9.7-9

¹⁴ Tawamhã apito Erodi hã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa, ĩwasu'uwē hã daro mono bâ waptã'ã mono wa. Āne te ni'wam norī hã Zezusihi wasu'u na taré te te sima 're romnomri za'ra:

— Ô hã, Zuwã Batita apâ ĩhâiwa'udu. Taha wa, te marī hã dama ĩ'manharī waihu'u'ô hã te te dama 're ab'manharī, tiwaihu'u pese na. — Āne te te sima āma 're romnomri za'ra, taré.

¹⁵ Ni'wam norī hã te duré te te sima āma 're romnomri za'ra, āne:

— Ô hã Eriasi, duréihã dâ'â nherē, apâ ĩhâiwa'udu. — Āne te te āma sima 're romnomri za'ra, taré. Ni'wam norī hã te duré te te sima āma 're romnomri za'ra, āne:

— Ô hã 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, duréihã 're ĩnomro mono norī ne hã. — Āne te Zezusihi wasu'u na taré da te dasima āma 're romnomri za'ra.

¹⁶ Tawamhã apito Erodi, ma tô Zezusihi wasu'u na hã danhimirowasu'u hã wapa. Tawamhã āne te tinha:

— Tô õ hã, Zuwã Batita. Te 'rui wa, da te butu nhizâri nherẽ, apâ ãhãwa'udu te 're mo. — ãne ma tô Erodi hã Zuwã Batita dama wasu'u, ta hã newa.

¹⁷⁻¹⁸ Erodi hã ma tô aré dama ti'ru, Zuwã Batita da te dasiwi pawasisi da, da te dasiwi sêrẽ da, dazazéb 're, 're sa mono da. ãne ma tô Erodi hã Zuwãhã ma, rob'manharĩ wasété. E marĩ da. ãmro ma, tãma rowẽ da, Erodizaha ma. Tinoi wi, ãma ãsi'rẽ na, ma timro, Piripihĩ mro na, Erodi hã. ãma mro wa, Zuwã ma tô Erodihi ma tinha: “Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã ãne: ‘Asisãnawã mro hã tiwi ãma 're ai'rẽ za'ra wa'aba mono õ di za.’ ” — ãne ma tô Erodihi ma waihu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã.

¹⁹⁻²⁰ Taha wa, Erodiza hã te te sina 're mreme 'ruiwapari, Zuwã hã. Te te wĩrĩ neza. Tane nherẽ, te te wĩrĩ waihu'u õ di. E marĩ wa. Erodi hã te te tiwi 're 'madã'ã pese, Zuwã Batita hã. Zuwã hã wẽ uptabi na, te dama 're hãimana. ãne na ma tô ãhãimanazém na waihu'u, Erodi hã. Taha wa, sina 're pahi mono wa, ma tô dawĩ te te 're 'madã'ã pese, Zuwã hã. Zuwãhã nhimirowasu'u hã te nasi wapa, Erodi hã. Tawamhã wapari ze na nasi te te wapari wa, zahadu rosa'rada te te sima ãma waihu'u õ di Erodi hã, Zuwã Batitaha ãma hã.

²¹ Tawamhã ma tô bãdã hã pisutu Erodi hã, ãwa ãwaptã'ãzém na dasipo're pu'u za'ra wa, ãsiré dasa hã da te huri da. Taha wa, ma tô dama ãpire norĩ hã ãsiré tisa tihu, da'wapéi'wa norĩ nhĩb'apito norĩ hã, duré Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma dama ãpire 're ãhãimana za'ra mono hã. Tawamhã aihĩni dasiré dasaihuri ré, Erodizaha ma wẽ di, Zuwã Batita ãdã'ãzéb da hã. ²² Taha wa, dasaihuri ré, ma Erodizaha 'ra sipi'õ hã ãzé 'ri para u, dama sipese da. Tawamhã Erodi norĩ hã ma tô ãma uze za'ra, tãma sipese za'ra wẽ te. Taha wa, te apito hã azarutu ma tinha:

— Marĩ ãwi waptẽrẽ, asima ãwẽzéb uwaibaba. Tawamhã wa za aima tisõ. ²³ Tô sena marĩ ãwi waptẽrẽ wamhã, wa za aima ãma uwaimra. ãnhĩpti'a ãwi waptẽrẽ wamhã, aiwa wa za ãma aipo'o aima, ate da, duré ãte da. — ãne ma tô tãma waihu'u, azarutu ma.

²⁴ Taha wa, te tina u a'ã mo, marĩ hã apito wi te te ãwaptẽrẽ da na, te te sadawa pibu da, tina hã. Tawamhã ãna hã ãne te asa tãma tinha:

— Ma'ãpé, Zuwã Batitaha 'rã si tiwi waptẽrẽ, taha si te te aima sõmri da. — ãne ma ti'ra ma waihu'u.

²⁵ Taha wa, si'aba'rẽ na ma apã ãzé apito u, azarudu hã. Tawamhã ãne te apito ma tinha:

— Zuwã Batitaha 'rã si, wa ãsima wẽ, piza'a 're nho'a wa, ãma hiri da, ãhãna awa'awi. — ãne te tiwi waptẽ.

²⁶ Tawamhã ma tô tiwi tĩrobzei'õ, apito Erodihi wi. Tane nherẽ, uburé sô ãdahãrã norĩ nho'a, te te azarutu ma ropisutu wa, ma tô tãma ãma uwaimra, te te tiwi ãwaptẽrẽzéb uwaibaba. ²⁷ Tawamhã ma tô ti'ru, awa'awi ã'rã te te we ãri da, da'wapéi'wa hã. Tawamhã awa'awi te sô mo, dazazéb u. Tame awa'awi ma tô butu nhizã, Zuwã Batita hã. ²⁸ Taha wa, te awa'awi ti'ã, piza'a 'renho'a wa, azarutu ma, te te sõmri da. Te te tãma sõmri parip si, ma tina ma oto tisõ, Zuwã Batitaha 'rã hã. ²⁹ Tawamhã Zuwã Batitaha zawi'wa norĩ hã ãwasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tô sô ai'aba'rẽ, ãhãiba zõ, te te siwi sêrẽ da, ab're 're.

Zezi hã dasa na te te ãdapawaptobzém na rowasu'u

Mateusi 14.13-21; Rucasi 9.10-17; Zuwã 6.1-14

³⁰ Tawamhã Zezihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã darob amoi hawi apã sihutu wamhã, Zezihi ma, ma tô siwasu'u za'ra, ãwẽ na te te ãdapawaptob za'ra mono zém na hã. Duré te te dama ãrowasu'u za'ra mono zém na zama ma tô tãma siwasu'u za'ra. ³¹ Tawamhã da'ahã uptabi na ãtème dasisamarĩ

pese wa, saihuri waihu'u ō di, Zezusi norĩ hã. Taha wa, ma tō ãne satōrĩ za'ra, Zezusi hã:

— Oto wasi'aba'rėi wa'aba a'ubuni u, wawa'utu za'ra da a'â, danhiti.

³² Tawamhã hãiba pisutu te oto ai'aba'rė, uba're u. Uba're wa, ma tō asisi, zara u te te saprĩ za'ra da, danhiti hãimana za'ra da a'â, zara niwĩ. ³³ Tane nherẽ, da'ahã na ma tō waihu'u za'ra ni, zara u te te ĩsaprĩ za'ra na hã. Taha wa, ma tō ĩsō'rãmib za'ra dasisa're, â zada'rėi baba, Zezusi norĩ nho'rãmi, daza'rui mono bâ 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ hã. Tawamhã Zezusi norĩ wana, ma tō aihutu ni. ³⁴ Tawamhã Zezusi hã uba're hawi watobro wi, ma tō da'ahã uptabi na da'ab'madã. Taha wa, ma tō da'ãma tipẽ'ėzė, pone'ėrebã 'madã'ã ãna 're ĩnomro mono ne, 're danomro mono wa. Tawamhã tame ma tō marĩ na tinhimirowasu'u ahã uptabi na dapawapto, Zezusi hã.

³⁵ Tame tiwi hãiwahã wamhã, Zezusihi sirė 're ĩnomro mono norĩ hã ma ĩtẽme ubumro. ãne ma Zezusihi ma waihu'u za'ra:

— A'ubuni wi wahãimana za'ra rė, ma wawi tihãiwahã za'ra. ³⁶ E dama rob'rui ō di za, dasi'aba'rė da, marĩ hã dasazėb da, da te dasima uipra za'ra da, re na 'ri ĩsimasa mono u, 'ri wa'õtō u zama.

³⁷ Tawamhã Zezusi, ma tō asa tãma waihu'u za'ra:

— Mare di. A norĩ wa'wa hã te za dama ĩ'a za'ra wa'wa, dasaihuri da.

Tawamhã asa ma durė tãma waihu'u za'ra, Zezusihi ma:

— E niha wa za dasa hã dama uipra za'ra ni, da'ahã uptabi nherẽ. Rob'uiprazė hã ahã uptabi na, wama hãimana za'ra 'wa'ãhã, 200 na wa arė dasa hã dama uipra za'ra ni, ĩ'u'ėtė wapu hã.

³⁸ Tawamhã Zezusi te asa sô sadanharĩ za'ra:

— E niha te bėtė ĩ'u'ėtė wapu hã aima tihãimana za'ra wa'wa. Ma'ãpė sô sabu za'ra wa'aba.

Tawamhã ĩsirė 're ĩnomro mono norĩ hã te te sabu za'ra pari wamhã, Zezusihi ma, te wasu'u za'ra:

— 5 na ĩhãiba hã ĩ'u'ėtė wapu hã, durė maparane pe'a hã. — ãne ma apã Zezusihi ma waihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tō dama waihu'u, dui wa, dawa'õtō mono bâ dasi'ubumroi mono da, uburė. ⁴⁰ Taha wa, dui wa, te oto dasi'ubumro, ni'wam norĩ si 100 na ĩhãiba hã, durė ni'wam norĩ hã 50 na ĩhãiba hã.

⁴¹ Tawamhã ma tō oto ĩ'u'ėtė wapu hã waibu, 5 na ĩhãiba hã. Pe'a zama ma durė timra. Tawamhã hãiwa u te ĩrė rob'madã. Timama ãma te tiwata, sōpru wa. Taha pari, ma tō te te wẽ'ė, ĩ'u'ėtė wapu hã. Te te wẽ'ėi mono pari, ma tō tisirė 're ĩnomro mono norĩ ma sōmri za'ra, te te dama sōmri za'ra mono da. Pe'a zama, ma tō te te wẽ'ė zahurė, te te durė dama sōmri za'ra mono da. ⁴² Tawamhã ĩ'u'ėtė wapu hã umrore nherẽ, wẽ'ėi ahã di. Durė pe'a hã maparane nherẽ, wẽ'ėi ahã di. Taha wa, ma tō aihĩni dasa hã huri ni. Ma tō durė da te 'mahãpãrĩ. Da'ahã uptabi nherẽ, da'ãma si'utōrĩ ō di. ⁴³ Tawamhã ĩsirė 're ĩnomro mono norĩ hã ma tō apã si'õtō 're te te sé, danho'rada hã, ĩ'u'ėtė wapu wẽ'ė hã, pe'a wẽ'ė zama. 12 na ĩrė hã si'õno hã, danho'rata rė hã. Si'õtō 'remhã 'masisi di. ⁴⁴ 5 miu na aibã norĩ hã ĩhãiba hã, ĩ'u'ėtė wapu na ĩsaihuri hã.

*Zezusi hã â nhisi baba ĩmorĩzė wasu'u
Mateusi 14.22-33; Zuwã 6.15-21*

⁴⁵ Taha pari, ma tō Zezusi hã tãma rob'ru za'ra, tisirė 're ĩnomro mono norĩ ma, uba're wa sisisi da, ĩwana te te saprĩ za'ra da zara u, Besada na 'ri wa'õtō nhisi u, si'aba'rė da, ĩwana. Tawamhã Zezusi hã te a'ã ĩsa'u tizab za'ra, te te dama rob'ru da, danhorōwa u, da te ropėi mono da. ⁴⁶ Te te dama rob'rui pari, te ĩtė 'rãihã u mo, Timama ma, mre me da. ⁴⁷ Tawamhã oto tiwi mara za'ra wamhã, uba're hã â wa'wa u, ma tō ĩrė tihãimana za'ra. Taha rė, Zezusi

hã siwaprosi te a'â tihâiba, êtê 'râihâ âma. ⁴⁸ Tawamhã êtê 'râihâ hawi, ma tô 'madâ'â za'ra tisiré 're ñomro mono norĩ hã, uba're sari na si'u'êtê za'ra mono ré, rowa'u'u za'ene apâ te te tiwi wabzuri za'ra mono wa, uba're hã ãsô'ômoi baba te te rowapõrĩ za'ra wa. Taha ré, ma tô Zezusi hã ãtême timorĩ za'ra â nhisi baba, mara hã ré. Tawamhã ãsô'râmi te aré timorĩ za'ra, Zezusi hã.

⁴⁹⁻⁵⁰ Â nhisi baba ãtême morĩ za'ra wamhã, te âma rosa'rata za'ra, adâ'â hâiba warõ newa. Taha wa, tâma pahĩ za'ra wa, te tâma 're sadari za'ra. Taha wa, te Zezusi hã awa'awi tâma si'mahârâ za'ra, âne:

— Wa hã wa we atême ãmorĩ 'wa. ãma aipahi za'ra wa'aba õ di za.

⁵¹⁻⁵² Tawamhã awa'awi uba're wa, ma tô ãtême tizébré za'ra. Sébré wi, ma rowa'u hã sazâ. Taha wa, rowa'u te te ãsazârizém na, ma âma titob'uzu za'ra, ãsiré 're ñomro mono norĩ hã. E marĩ wa. Zezusi hã ã'u'êtê wapu te te dama wê'êi mono wamhã, ahâ di. Tane nherê, te te siwi âma waihu'u su'u õ di, ãwaihu'u pese uptabi na hã.

*Zezusi hã, Zenezaré âma te te ãda'apesezé wasu'u
Mateusi 14.34-36*

⁵³ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô saprĩ za'ra, ãsô'u na zara u. Te te saprĩ za'ra wamhã, ma tô aihutu, Zenezaré na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Tame ma tô â zada'rê âma, uba're na âma wasisi za'ra. ⁵⁴ Tawamhã uba're hawi wairébé wamhã, awa'awi ma tô dasiwi waihu'u za'ra ni, Zezusi hã. ⁵⁵ Tawamhã daza'rui mono bâ, ma tô ãhâzé ré norĩ hã ãtême 'wasari ni, Zezusihi hâimanazéb u, ãsimiwaptâ ré. ⁵⁶ Daro mono bâ te Zezusi hã datême 're mo, 'ri wa'õtõ u zama 'ri nho'õmo u zama, re na 'ri ãsimasa mono u zama. Darob u datême 're simasisi mono wi, ma tô ãhâzé ré norĩ hã da te tâma 're sa'ra za'ra, 'ri nhi'rity wa, da te dasina 're ãubumroi mono zéb âma. Tawamhã ma tô tiwi rowaptêrê za'ra ni, ã'uza nhisutu si ãhâzé ré norĩ hã te te tiwi 're upi za'ra mono da. Tawamhã ã'uza nhisutu si te te tiwi 're upi za'ra mono nherê, ma tô 're séptâ'â za'ra, uburé ãhâzé ré norĩ hã.

7

Zudezu norĩ hi'rata hâimanazém na, parisezu norĩ ma, Zezusi te te ãwaihu'uzé wasu'u

Mateusi 15.1-9

¹ Tawamhã aibâ norĩ hã Zeruzarê hawi ãsihudu hã ma tô Zezusihi u si'rã'õtõ, zudezu norĩ hã. Ta norĩ hã parisezu, duré 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ. ² Ta norĩ hã ma tô 'madâ'â za'ra, Zezusihi siré 're ñomro mono norĩ hã, parisezu norĩ nhimiroti hã te te 'madâ'â za'ra âna, saihuri wa, simisõi pese âna.

³⁻⁴ Zudezu norĩ hã tih'i'rata norĩ nhimiroti zarina si, te 're hâimana za'ra. Tisiré zudezu norĩ nhipai u, te taha si te te 're 'madâ'â pese za'ra, parisezu norĩ hã. Taha wa, 're simisõi pese za'ra mono parip si, te za 're saihuri. Duré marĩ hã dasai wedezém hawi 'ri tême te te 're ã'âwisi za'ra mono hã, te za te te 're upsõi pese za'ra, âma 're saihuri mono õ ré. Duré te za hâsizé hã te te 're upsõi pese za'ra, duré piza'a hã duré piza'a ãsi'uwazi 'manharĩ hã, tih'i'rata norĩ nhimiroti zarina.

⁵ Taha wa, parisezu norĩ hã Zezusihi u si'rã'õtõ wamhã, ma tô Zezusi hã siwi 'mahâ, rowahutu'wa norĩ me:

— E marĩ wa, te bété asiré 're ñomro mono norĩ hã simisõi âna 're saihuri, wahi'rata norĩ nhimiroti na te te rosa'rata za'ra âna.

⁶⁻⁷ Taha wa, ma tô Zezusi hã asa âma sada'âbâ za'ra, âne:

— Tô senai õ di, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã. Duréihã Iza'iza hã ma tô ã'uwaibaba ai'âma rob'ui'ére sirõmo za'ra wa'wa, aihâimanazéb za'ra

wa'aba na hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na ma tô âne na ai'âma rob'ui'ééré sirômo za'ra wa'wa:

“Ô norĩ hã tô sena newa, te timreme na si taré ì'âma 're wata za'ra. Tane nherẽ, te tipẽ'ẽ 're aimawi zô si te te 're rosa'rata u'âsi za'ra, ì'upana. Danhimiroti zarina si, te ta norĩ hã te te dama 're rowahutu za'ra, ìnhimiroti zarina newa. Taha wa, senai ô di, ta norĩ hã ì'âma 're ìwata za'ra mono zé hã.”

— Æne ma tô tâma waihu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, ma tô âne da'âma rob'ui'ééré, Iza'iza hã. Duréi pese, te te da'âma rob'ui'ééré nherẽ, tô sena na te aiwasu'u za'ra wa'wa. ⁸ A norĩ wa'wa hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na 're asapa'a za'ra wa'aba mono ô di. Ti'ai âma danhimiroti na si, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. — Æne ma tô parisezu norĩ ma 're ìhâimana za'ra mono zé hã tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

⁹ Æne ma tô duré tâma waihu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã aihâimana nhipese sina te 're ìrẽme za'ra wa'aba mo 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, 'râwi asimirosa'rata na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ Duréihã Mozési hã ma tô dama roti, âne: “Aimama hã te za 're ìwazéb za'ra wa'aba mo, ana zama.” Æne ìsimiroti amo hã duré: “Ni'wam norĩ hã timama âma nherẽ, duré tina âma nherẽ, te te âma 're wasété za'ra mono wamhã, te za da te 're simro.” Æne ìsimiroti hã duréihã. ¹¹⁻¹² Tane nherẽ, te âhãna hã asimiroti za'ra wa'aba zéb zarina si 're dahâimana za'ra, damama norĩ hã da te 're pawaptob za'ra mono âna, dana norĩ zama. Até ni'wai ma, te za ìsibro hã 're hâimana, timama hã duré tina hã te te ìpawaptob zahuré zéb da hã. Wẽ nherẽ, te za até âne timama ma waihu'u, tina ma zama: “Marĩ na te aipawapto wa'aba da hã, te ìsima wẽ nherẽ hã, tane nherẽ, wa tô 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, âma ropisutu, te tâma sômri da, âma ìwata zéb da hã.” Até âne te za timama ma waihu'u, tina ma zama. Æne wamhã, te za tâma 're ìwaihu'u wasété za'ra wa'aba mo, âne: “Re ìhâimana u'âsi mono ma, ma tô ìropisutu pa. Taha wa, te za tâma âma ì'uwaimra, aimama norĩ, âma pawaptob zahuré ô nherẽ, ana me.” Æne ma tô dama 're ìroti wasété za'ra wa'aba mo. ¹³ Æne wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã aima wapu za'ra wa'aba di, ìsimiroti upana aih'i'rata norĩ nhimiroti na si, dama 're roti u'âsi za'ra wa'aba mono wa. Tane duré aimawi na dama 're ìroti za'ra wa'aba mono zé hã, ahâ uptabi di. — Æne parisezu norĩ 're ìhâimana za'ra mono zém na, ma tô Zezusi hã tâma rowaihu'u za'ra.

*'Râwi 're ìdasiwasété za'ra mono zém na rowasu'u
Mateusi 15.10-20*

¹⁴ Tawamhã Zezusi te duré sima dazô hã, te te dama roti da, âne:

— Ma'âpé, ìnhimirowasu'u hã wapari pese za'ra wa'aba za, marĩ hã waihu'u za'ra wa'aba da âma. ¹⁵⁻¹⁶ Uburé marĩ na 're dasaihuri mono wamhã, taha na 're dasiwasété za'ra mono ô di za. Dapẽ'ẽ hawim na danhimirosa'rata wasété zarina, da te dasima 're nharĩ wasété za'ra mono wapsi, te za 're dasiwasété za'ra, 'râwi. — Æne ma tô dama rowasu'u, da te dasina waihu'u za'ra da.

¹⁷ Tawamhã te te dama rowasu'u pari, te oto ai'aba'ré, 'ri tẽme, tisiré 're ìnomro mono norĩ me. Tawamhã 'ri tẽme sihutu wapsi, te oto siwi sadanha, ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã, marĩ na te te dama ìrowasu'uzém na hã te te tâma waihu'u za'ra da, 'râwi 're ìdasiwasété za'ra mono zém na hã. ¹⁸ Tawamhã ma tô tâma waihu'u za'ra:

— E niha a norĩ wa'aba ma zama, aima waihu'u za'ra wa'aba ô di bété. Dasa hã da te 're huri mono wamhã, taha na 're dasiwasété za'ra mono ô di za 'râwi. ¹⁹ E marĩ wa. Dapẽ'ẽ na, da te 're ìrosa'rata za'ra mono zéb u, 're sisisi mono ô wa za, dasa hã. Danomo u si, te za 're sisisi, dasa hã. Taha pari, te za 're

wairébé apâ, rob u. — Āne ma tô tãma waihu'u za'ra, te te āma waihu'u za'ra da, dasai mono bâ ĩwē na 're ĩdasaihuri mono zéb da hã.

²⁰⁻²² Āne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Dapē'ē hawi, da te 're ĩsani za'ra mono na si, te za 'rãwi 're dasiwasété za'ra. Dapē'ē 're, danhimirosa'rata wasété hawim na si, te dawasédé hã uburé da te 're 'manharĩ za'ra, marĩ na danhipsaihuri hã, duré dasipãri hã, duré dasina danhipsaihuri hã, duré danhibrom na da'ruiwaparĩ hã, duré dawasété 'manharĩ hã, duré dazadawa nhipe hã, duré marĩ na danhiminho'ru hã, duré danhisi wasédé hã, duré marĩ na 'rãwi dasina dawada hã, duré 'rãwi dawasété na 're ĩdasisãmri za'ra mono õ zé hã. ²³ Dasi'uihã na te za 'rãwi da te dasima 're rosa'rata wasété za'ra. Taha pari, te za uburé marĩ hã ĩwasétére hã da te 're 'manharĩ za'ra. Āne wapsi, te za 'rãwi 're dasiwasété za'ra. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Pi'õ zudezu'õ 'ra hã, Zezusi te te wa'uburé hã ĩhawi ĩsatõrĩzé wasu'u Mateusi 15.21-28

²⁴ Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto ai'aba're, darob amoi u. Tiru na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, daro hã. Tawamhã 'ri para u ma tô asisi. Tame ĩsãmrazém na da te dasiwi ĩwaihu'uzéb da hã, te te sima wē õ di, Zezusi hã. Tane nherē, a'ã da te sa'rese āna, sãmra waihu'u õ di. ²⁵⁻²⁶ Tawamhã pi'õ hã ma tô duré ĩsãmrazém na danhimirowasu'u hã wapa. Zezusihi wasu'u te te waparĩ wi, ma awa'awi ĩtēme mo. Ī'ra hã ba'õtõre hã, wa'uburé hã te te 're wamnarĩ mono wa, te ĩtēme mo, te te tãma wasu'u da. Tawamhã ĩtēme wisi wi, ma tô Zezusihi papara aime, hi'rãtitõ. Pi'õ hã deredu na ĩpodo, zudezu'õ, Siru Penisiza nhĩhudu. Tane nherē, ma tô Zezusihi wi rowaptē, wa'uburé ma, te te rob'ru da, ĩ'ra ma watobro da, ĩ'ra hã rowē na si, tãma 're hãimana mono da oto. ²⁷ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha pi'õi ma, āne:

— Īmorĩ'rata na te za da'ra ma, ĩsa hã da te tãma 're sõmri za'ra, tisa hã te te 're 'mahãpãri za'ra mono da, a'ã. Da'ra sa hã ĩmorĩ'rata na wapsã ma, da te 're sãmra mono wamhã, ĩ'uwaibaba õ di.

²⁸ Tawamhã, pi'õ hã ma asa āma sada'ã:

— Tô ĩ'uwaibaba, ma tane hã ĩma ĩwaihu. Tane nherē, te za da'ra saipru hã, da'ra norĩ wi 're rere'e mono wamhã, wapsã hã te te 're huri, wedezai 'rowi.

²⁹ Tawamhã Zezusi ma duré asa tãma waihu'u:

— Tane tô. Asa āma ĩma uwaimrami wē wa, te za oto apã aimo, 'ri tēme. Ai'ra ma, ma tô wa'uburé hã watobro.

³⁰ Tawamhã pi'õ hã te apã mo, tinhorõwa u. Wisi wamhã, rowē na ma tô ti'ra hã sabu, waptã nomro ré. Īwana ma tô tãma watobro, wa'uburé hã. Taha wa, tãma rowē di oto.

Zezusi hã aibã ĩpo'reptõ duré ĩmreme waihu'u'õ, te te ĩpesezé wasu'u

³¹ Tawamhã Zezusi norĩ hã Tiru na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, hãimana za'ra pari, ma tô ai'aba're. Sido na daza'ru nhisi wa'wai baba, ma tô ro'rahãri za'ra. Duré Decapori na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma tô ro'rahãri za'ra, 10 na daza'ru wa'wai baba. Tawamhã Darireza āma â zaihã u, ma tô aihutu, ĩsõ'ui u. ³² Tawamhã ĩsõ'u zaihã u sihutu wamhã, aibã ĩpo'reptõ hã ma tô ĩtēme dasiwi saprõni ni, ĩmreme waihu'u'õ hã. Tawamhã Zezusihi ma, te oto 'ru za'ra, siwi ĩsaprõni'wa norĩ hã tinhib'rada te te āma hiri da, te te pese da. ³³ Tawamhã Zezusi hã ma tô aibã hã danhiti sima saprõ. Tawamhã tinhipto hã ma tô ĩpo're 're tiza. Taha pari, ma duré tizadaipro na tinhipto hã sada di'i, te te āma soto u're da. ³⁴ Taha pari, te hãiwa u rob'madã. Hãiwa u te te rob'madã'ã sina, aibã āma pē'ézé wa, tipē'ē 're te ãi'ã. Tawamhã tisimremezém na te tãma tinha:

— Epata. — Āne āma ĩsaprĩzé hã, wamreme na: “Aipo're 'repu'u.”

³⁵ Tawamhã ma tô po're 'repuru oto, awa'awi. Duré ma tô tinhoto wairo. Tawamhã mreme wē di oto, aibã ĩmreme waihu'u'õ hã. ³⁶ Tawamhã Zezusi hã te sina dazadawa uwati pese, ĩwasu'u na da te dasima āma ropé tō da. Tane nherē, ĩ'madã'ã'wa norĩ hã te nasi dama rowasu'u za'ra, aibã te te ĩpesezém na. ³⁷ Tawamhã ĩsimirowasu'u, da te wapari za'ra wamhã, ma tô āma tatob'uzu za'ra ni. Āne te Zezusi hã dasima wasu'u za'ra ni:

— Tô sena, te uburé marĩ ĩwē hã te te dama 're ab'manharĩ. ĩpo'reptõ hã ma tô pese, ĩmreme waihu'u'õ hã. — Āne te āma tawata za'ra ni.

8

Zezusi hã, 4 miu na dahãiba hã te te ĩsaihurizé wasu'u

Mateusi 15.32-39

¹ Tawamhã syry na āma ronomro parip si, ma tô duré apã ĩtēme tasi'rã'õtõ ni, Zezusihi u hã. Tawamhã marĩ na dasaihuri õ wa, dasazé hã oto hãimana õ wa, te Zezusi hã sima sô tihãrã za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ zô.

² Āne te tãma siwasu'u za'ra:

— Āhãna ĩ'rata dasi'ubumroi ré, ma tô dasa hã dawi ai'utõ, bãdã si'ubdatõ da'ãma si'utõrĩ wa. Taha wa, da'ãma ĩpē'ēzé di, wa hã. ³ Mram nherē, te dama rob'rui wamhã, te za dasi'marõpãrĩ za'ra bãdãdi na, danhib'uware wa, romhã hawi we ĩdasihutu norĩ hã.

⁴ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra, āne:

— E niha wa za dasa hã dama 'mai'uipra za'ra ni, wa te dama sõmri za'ra mono da. Āmemhã a'ubuni wi, wa ai'ubumro ni.

⁵ Tawamhã Zezusi te asa sadanharĩ za'ra, āne:

— E niha te ĩ'u'ētē wapu hã aima tihãimana za'ra wa'wa.

— 7 na te wama tihãimana za'ra. — Āne ma tô tãma waihu'u za'ra asa.

⁶ Taha wa, ma tô Zezusi hã dama rob'ru, ti'ai wa, dasi'ubumroi mono da. Taha pari, ma tô duré 7 na ĩ'u'ētē wapu hã waibu, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono āma wata da, sõpru wa. Āma wata pari, ma tô te te wē'ē, ĩ'u'ētē wapu hã. Tawamhã tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, ma tô te te sõmri, te te dama sõmri za'ra mono da. ⁷ Pe'a hã ĩsyryre hã te duré tãma ti'maihãiba, ĩsebre siro hã. Tawamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono āma te duré tiwata, pe'a ĩsyryre na zama, sõpru wa. Taha pari, te duré tãma 'ru za'ra, te te dama sõmri za'ra mono da. ⁸ Tawamhã aihĩni te oto dasa hã huri ni. Dasa hã ma da te 'mahãpãrĩ, aihĩni. Taha pari, dasa ĩsi'azazãri hã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô apã te te sé. Si'õno hã 7 na ĩhãiba wa, ma tô āma 'masisi za'ra. ⁹ ĩdasaihuri za'ra norĩ hãiba za'ratazé hã, 4 miu u, ma watobro, ãté.

Taha pari, te oto Zezusi hã dama rob'ru, apã darob u, da te ropéi mono da.

¹⁰ Tawamhã te te dama rob'rui pari, ma uba're wa asisi, Zezusi norĩ hã, zara u te te saprĩ za'ra da, Damanuta na ti'a nhisi u si'aba're da.

Parisezu norĩ hã, Zezusihi wi, te te ĩrowaptērē za'ra zé wasu'u

Mateusi 12.38-42; 16.1-4; Rucasi 11.29-32

¹¹ Tawamhã parisezu norĩ hã ma Zezusihi u aihutu, ĩsimirowasu'u na te te saze za'ra õ wa, ĩsadawa wa'rãmi te te nasi tãma nharĩ za'ra da. Tawamhã Zezusihi wi, te oto rowaptērē za'ra, tiwaihu'u pese na marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te tãma 'manharĩ za'ra da. E marĩ da. Tô sena 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa para, dama ĩwaihu'u'õ hã te te 're ĩ'ab'manharĩ mono zô, te te siwi pibu za'ra da. Taré te te siwi wē'õ da, te āne tiwi rowaptērē za'ra.

¹² Tawamhã Zezusi hã āma pē'ēzé za'ra wa, ma sa'ētē pē'ēwaze. Tawamhã te sima tinha, āne:

— E niha ma tô nimosi dapoto tém norĩ hã siwi ïwada'u, marĩ dama ï'manharĩ waihu'u'õ hã ïsõ'a te tãma 'manharĩ za'ra da. Mare di, ãne hã. Te tãma 'manharĩ za'ra õ di za. — ãne te sima tinha, Zezusi hã.

¹³ Taha pari, te tiwi timorĩ za'ra. Uba're wa, ma oto ãzé, zara u te te saprĩ da apã.

*Parisezu norĩ te, duré Erodihi te, ï'u'ëtê wapuzé wasu'u
Mateusi 16.5-12*

¹⁴ Tawamhã zara u, ma tô oto aihutu, Zezusi norĩ hã. ï'u'ëtê wapu hã siré te te 'ma'ári za'ra da nherẽ, ma tô ãma po're ha'ári za'ra, ïsiré 're ïnomro mono norĩ hã. Misire te nomro, uba're 'remhã. ¹⁵ Tawamhã Zezusi ma ãne tãma waihu'u za'ra:

— Ma'ápé, 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mono, ï'u'ëtê wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharizém nhiti, apito Erodihi me.

¹⁶ Tawamhã te sima nharĩ za'ra, ãne:

— ï'u'ëtê wapu hã áté wama hãimana za'ra õ wa, ma ãne wama waihu'u za'ra.

¹⁷ Tawamhã Zezusi ma sina wapari za'ra. Taha wa, te sadanharĩ za'ra, ãne:

— E niha te ï'u'ëtê wapu hã aima ïhãimana za'ra wa'aba õ na, sô asimrami za'ra wa'wa. E asiwi ïzadaihu'u za'ra wa'aba õ di bété, ï'u'ëtê wapuzém na te aima ïwaihu'u za'ra wa'aba zém na hã. E niha waihu'u su'u za'ra wa'aba õ di bété. ¹⁸⁻¹⁹ E niha atõmo na marĩ 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono nherẽ, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di. E niha aipo're na marĩ 're wapari za'ra wa'aba mono nherẽ, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di. 5 na ï'u'ëtê wapu hãiba hã te dama ïwẽ'ëi ahã mono zém na hã, duré 5 miu na dahãiba nherẽ, aihĩni ïdasaihurizém na hã, e ma ãma aipo're si'ári za'ra wa'wa. E niha si'õtõ hãiba hã ïré danho'rada hã ïsi'azazãri hã, apã ïwa ïsème aba mono hã. — ãne te Zezusi hã sadanharĩ za'ra. Tawamhã asa ma Zezusihi ma waihu'u za'ra:

— Si'õno hã 12 na ïhãiba hã danho'rata ré hã.

²⁰ Tawamhã Zezusi hã ïsadanharĩ na, ma duré tãma ãma sahu za'ra:

— Duré, 7 na ï'u'ëtê wapu hã hãimana nherẽ, te dama ïwẽ'ëi ahã mono zém na hã, duré 4 miu na dahãiba nherẽ, da te 'mahãpãrĩ mono wamhã, e niha si'õtõ hãiba hã danho'rata ré hã. — ãne te sadanharĩ za'ra.

— Si'õno hã, 7 na ïhãiba hã danho'rata ré hã. — ãne ma asa tãma waihu'u za'ra.

²¹ Tawamhã Zezusi te duré tãma nharĩ za'ra:

— E niha bété zahadu ïwaihu'u za'ra wa'aba õ di, ïwaihu'u pese na hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma nharĩ za'ra.

Zezusi hã ïtob'a te te ïpesezé wasu'u

²² Taha pari, te oto ai'aba'ré Zezusi norĩ hã, Besada na 'ri wa'õtõ nhisi u. Tawamhã datême sihutu wamhã, aibã ïtob'a hã ma tô ïtême dasiwi saprõni ni, Zezusihi u. Tinhib'rada na te te upi da, te te to pese da, te tãma 'ru za'ra, siwi ïsaprõni'wa norĩ hã. ²³ Tawamhã Zezusi hã ma ïtob'a hã pa'ã, danhiti te te sima saprõni da. Tawamhã tizadaipro na ma sada sisiptõmo di'i, te te ãma tob'u'ré da, aibã hã. Taha pari, ma duré tinhib'rada hã ãma tihi. Taha parimhã, te sadanha, ãne:

— E zahadu marĩ hã 'madã'ã õ di. E ma tô marĩ hã ï'madã.

²⁴ Tawamhã aibã te te rob'madã'ã wamhã, Zezusihi ma, te asa tinha, ãne:

— Zahadu te rob'madã'ã pese õ di. Aibã norĩ hã te ai'aba'ré, wede ne ïhãiba za'ra hã. — ãne ma asa tãma waihu'u, te te rob'madã'ã pese waihu'u õ wa.

²⁵ Taha wa, tinhib'rada hã ma tô duré ãma tino, ïtomhã ãma, Zezusi hã. Tawamhã ma tô tito pese oto, aibã hã. Te rob'madã'ã wẽ di oto. ²⁶ Tawamhã

ZeZusi hã te aibã ma rob'ru, tinhorõwa u morĩ waré da oto, apã morĩ tõi da, 'ri wa'õtõ u hã.

ZeZusi hã Danho'reptui'wa na, Pedru hã asa te te tãma ãwaihu'uzé wasu'u Mateusi 16.13-20; Rucasi 9.18-31

²⁷ Taha pari, ZeZusi norĩ hã te oto 're nomro, 'ri wa'õtõ mono bã. Apito Piripihĩ te, Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi niwĩ, 'ri wa'õno hã. Tawamhã bãdãdi na si'aba're sina, te tãma nharĩ za'ra, ZeZusi hã:

— E niha ma tõi da te dasima 're ãwasu'u za'ra. E 'wa hã, wa hã.

²⁸ Tawamhã asa ma tãma waihu'u za'ra:

— Aiwasu'u hã, ahã di. A hã, u, Zuwã Batita, apã aihãiwa'udu. A hã, u, Eriasi apã we ãaimorĩ. A hã, u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hãiba amo, duré pese atã'ã nherẽ, apã aihãiwa'udu.

²⁹ Tawamhã ZeZusi te duré sina sadanharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tõi asima 're ãwasu'u za'ra wa'aba mo.

Tawamhã Pedruhu si, ma asa tãma waihu'u na wa'rã:

— A hã Cristu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da.

³⁰ Tawamhã ZeZusi te sina sadawa uwati za'ra, Danho'reptui'wa na, te te a'ã dama wasu'u za'ra tõi da.

ZeZusi hã, za ãdã'ãzém na, duré za apã ãhãiwa'utuzém na ãsiwasu'uzém na rowasu'u

Mateusi 16.21-28; Rucasi 9.22-27

³¹⁻³² Tawamhã ãne te ZeZusi hã tãma siwasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

— Tã'ã ãma dasiré ãpodo hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãma ãpisutuzéb zarina, wa za robzépata za'ëtẽ. Wama roti'wa norĩ hã te za siwi ãwẽ'õ za'ra, ãhi norĩ hã. Sasedoti ãpire norĩ zama, duré dama rowahutu'wa norĩ zama, te za siwi ãwẽ'õ za'ra. Tawapsi te za dasiwi ãwĩrĩ ni. Tawamhã bãdã maparane ããma si'utõrĩ õ ré, wa za hãiwa'udu apã. — ãne sõi'awi ma tõi ZeZusi hã tãma siwasu'u za'ra, tãma ãrob'rãsutuzém na hã te te ãma waihu'u sirõmo za'ra da. Tawamhã Pedru hã ãne tãma ãsiwasu'u za'ra zé hã te te tiwi sawi da, te sima saprõ ZeZusi hã, tisiré norĩ nhiti. ³³ Tawamhã te te sina wapari wamhã, tisiré 're ãnomro mono norĩ u, ma aipi'ra. Tawamhã Pedruhu ma, te ãne tinha:

— Satanasi, mo oto aimorĩ, ãnhiti. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimirosa'rata zarina rosa'rata õ di, a hã. Danhimirosa'rata zarina si, te ããma ãrosa'ra, a hã.

³⁴ Taha pari, ZeZusi te duré sima dazõ hã, uburé ãtẽme dasi'rã'õtõ mono da. Tisiré 're ãnomro mono norĩ zõ zama, te duré tihãrã za'ra sima. Tawamhã ãne ma si'ãma dama rowaihu'u:

— Ni'wam norĩ hã ãsiré 're nomro u'ãsi mono da, te te sima 're ãwẽ za'ra mono wamhã, tihãimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Tãza'ozéb ré, ãzarina 're ãnomro mono ne, da te dasiwi uprosi da nherẽ, te za ãsiré 're nomro. ³⁵ Ni'wam norĩ hã si'uihã na tihãimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ãzarina 're nomro mono da, duré ãzadawa wasu'u'wa 're nomro mono wa, 're sihãiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. ³⁶⁻³⁷ ãté ni'wa hã te za tinhibro hã te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahã uptabi da. Tawamhã te za oto dãrã. Tã'ab ré sibrob ahã nherẽ, e tãma 're rowẽ mono di za, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami mono õ wamhã. Mare di. Tãma 're rowẽ mono õ di za. Tã'ã ãma simarĩ ahã uptabi nherẽ, tãma waihu'u õ di za, marĩ na ãsiwa'ãbãzéb da hã, rowẽ ãma 're ãhãimana mono zéb da hã. — ãne ZeZusi ma tõi dama waihu'u siro, da te waihu'u za'ra da. ³⁸ Ma tõi duré dama rowaihu'u ãne:

— ãhãna da'ahã na 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã ma tõi rẽme za'ra ni. Dawasété na si te oto 're danomro, ã nimosi dapoto té mono hã. Tawamhã

ni'wam norĩ hã ïzazei'wa na, duré ïmreme wapari pese 'wa na, áté dama 're siwasu'u za'ra mono õ di za, 're siséb za'ra mono õ'umnhasite. Áté te za dawi 're si'udâ za'ra, ïzazei'õ'wa ne. Ti'ai âma dasiré ïpodo hã nimahã na si, wa za wei mo apâ. Ìmama te hã, rowa'a za'ëtê ré, wa za wei mo, hãiwa âma tâma ïromhuri'wa norĩ siré. Tawamhã apâ we ïmorĩ wapsi, ï'udâ'wa norĩ hã ïzazei'wa na te waihu'u za'ra õ di za. — Áne ma tô dama rowasu'u, Zezusi hã.

9

¹ Tawamhã Zezusi hã ma duré dama waihu'u, âne:

— Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aihĩni õ nherẽ, ai'matâ'â aba õ ré, te za tiwaihu'u pese na 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwê mono zé hã âma ï'madâ'â za'ra wa'wa. — Áne ma Zezusi hã dama waihu'u siro, da te dasina waihu'u za'ra da.

Zezusihĩ hãiba ïsisaprĩzé wasu'u
Mateusi 17.1-13; Rucasi 9.28-36

² Tawamhã bâdâ 6 na âma si'utõrĩ pari, ma tô Zezusi hã Pedru norĩ si te te simro, Ti'adu norĩ me, Zuwãhã zama. Êtê 'rãihã u ma tô ai'aba'ré. Tame ma tô Zezusi hã tihãiba na saprĩ, Pedru norĩ nho'a. ³ Ì'uza hã ma tô tihãirã uptabi. Rowa'a za'ëtê ne, ma ai'ubuzi, rã uptabi na. Da'uza hã da te 're hã upsõi pese za'ra mono nherẽ, hãirã prã ti, Zezusihĩ uza ma hã. ⁴ Tawamhã dahi'rata norĩ hã ma tô 'madâ'â za'ra, Eriasi norĩ hã Mozésihĩ me. Zezusihĩ me, te sima rowasu'u za'ra. ⁵⁻⁶ Tawamhã Pedru te Zezusihĩ ma tinha, âne:

— Rowahutu'wa, âme wama rowê za'ra di. Si'ubdatõ, wa za aima 'ri za'ra wa'aba ni aihãiba bâ wa'aba, ate da hã, duré Mozésihĩ te da hã, duré Eriasihi te da hã. — Áne ma Pedru hã tâma waihu'u, a'â te te rosa'rata âna. Te te 'madâ'â za'ra wa, ma tâma tipahi za'ra, Pedru norĩ hã. ⁷ Tawamhã hãiwa nhirõtõ'a za'êne hã ma ubu za'ra, Zezusi norĩ hã. Taha wa, hãiwa nhirõtõ'a hawi, ma we tâma nharĩ za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, Pedru norĩ ma:

— Á hã ï'ra, te 're ïsawi pese mono. Ma'âpé ïsimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono za.

⁸ Taha wamhã, taré te titõmo na sô rowaimrami za'ra. Zezusihĩ si te âma siwi 'madâ, siwaprosi ïsam na.

⁹ Tawamhã êtê 'rãihã hawi, ma oto si'ra za'ra, Zezusi norĩ hã. Si'aba'ré sina, te Zezusi hã tâma nharĩ za'ra, âne:

— Êtê 'rãihã âma ï'madâ'â za'ra wa'aba zém na hã, dama rowasu'u za'ra wa'aba õ di za a'â. Wa hã ti'ai âma dasiré ïpodo hã ab're hawi ïhãiwa'utu parip si, te za dama 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo.

¹⁰ Tawamhã ïmreme ma tô wapari za'ra, Pedru norĩ hã. Taha wa, te 'rãwi sima rowasu'u za'ra, âne:

— E niha ïsiwasu'uzé hã ab're hawi, za te te ïhãiwa'utu na. Wa norĩ hã wama waihu'u za'ra õ di. — Áne te 'rãwi sima rowasu'u za'ra. ¹¹ Tawamhã te oto siwi sadanha, Zezusi hã:

— E marĩ wa, te rowahutu'wa norĩ hã te te dama 're rowasu'u za'ra bété, Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu wana, Eriasi za we ïmorĩ na hã.

¹²⁻¹³ Tawamhã Zezusi ma tô asa tâma waihu'u za'ra:

— Duréhã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ï'uwaibaba âma rob'ui'ééré ïbãihã na, Eriasi za we apâ ïmorizém na te te ropese da. Tane nherẽ, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Eriasi hã ma tô wei morĩ pa. Da te dasima ïwê za'ra zéb zarina, ma tô tâma rob'manharĩ wasété za'ra ni, ïwana da te duré âma ïrob'ui'éérézéb zarina. 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô ï'âma rob'ui'ééré sirõmo za'ra, ti'ai âma dasiré ïpoto âma hã, sa'ëtê na za te ïrobzépatazém na hã, duré za da te dasiwi ïwê'özém na hã. E marĩ wa,

ma tô âne ĩ'âma rob'ui'ééré sirõmo za'ra. — Āne te Zezusi hã sina sadanharĩ za'ra.

Ai'repudu ĩpesezé wasu'u

Mateusi 17.14-20; Rucasi 9.37-43

¹⁴Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto apã ai'aba'ré, tisiré norĩ u. ĩwana za'ra ma tô da'ahã na tasi'rã'õtõ ni. Tame 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti ui'ééré na rowahutu'wa norĩ hã te nasi ĩsadawa wa'rãmi tãma nharĩ za'ra, Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ ma, ĩsimirowasu'u na te te saze za'ra õ wa. ¹⁵Zezusi hã da te 'madã'ã za'ra wamhã, uburé ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, ma tô ĩtẽme dasisa're, da te sawi za'ra da. ¹⁶Tawamhã Zezusi te dama tinha:

— E marĩ na, te asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa.

¹⁷Tawamhã aibã hã dawa'wa hawi te 'mahã:

— Rowahutu'wa, ĩ'ra wa we atẽme saprõ, ĩma pawaptob da. Wa'uburé te te 're upi mono wa, mre me õ u'âsi te 're sãmra. ¹⁸Wa'uburé hã te te 're wabzuri, ti'ai u. Tawamhã ĩsadaipro hã te tiwi 're pusi. Te duré 're 'wahãihãsi. Te duré 're sitete. Te duré 're sib'uwa. Wa tô aré waptẽrẽ za'ra, asiré 're ĩnomro mono norĩ hã wa'uburé te te siwi me da, tãma. Tane nherẽ, tãma waihu'u za'ra õ di, ĩ'ra ma, te te siwi ĩme da hã. — Āne te aibã hã rowasu'u, Zezusihi ma.

¹⁹Tawamhã aibã mre me te te wapari wamhã, ma tô tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma tinha:

— E niha bété ai'rata 're ĩnhamra u'âsi aba mono nherẽ, asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di bété, te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. E ĩpẽ'ézé u'âsi, wa za ai'rata 're ĩmorĩ 'wa, 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. Ma'ãpé, ai'repudu hã we ĩtẽme saprõni aba.

²⁰Tawamhã ma tô ĩtẽme siwi saprõ, ai'repudu hã. ĩtẽme te te siwi ãwisi wi, te wa'uburé hã Zezusi hã 'madã. Taha wa, te sisa'u ai'repudu hã wasutu. Sa'ëtẽ te 're sipizari, ti'ai wa. Ma duré sadaiproi waze.

²¹Tawamhã Zezusi hã te ĩmama hã âma sadanha:

— E niha ma tô âma tiwahu, ai'ra hã ĩré 're hãimana mono ré hã.

— ĩ'ra hã sapore ré, ma tô 're siwamnarĩ. ²²Unhama u te te 're wabzuri wa'uburé hã, unhama na te te wĩrĩ da. Āi ba zama te te 're wabzuri, â na te te wĩrĩ da. Tô sena aiwaihu'u pese wamhã, wapawapto na. Ma'ãpé, wa'ãma aipẽ'ézé na.

²³Tawamhã âne te Zezusi hã tãma tinha:

— E niha te âne ĩma ĩnha, tô sena ĩwaihu'u pese wamhã, te aipawapto wa'aba da hã, ai'ra ãma. ĩwaihu'u pese na, da te 're ĩ'umnhasi za'ra mono wamhã, uburé dama waihu'u pese di za, marĩ na da te 're ĩdapawaptob za'ra mono zéb da hã. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u.

²⁴Tawamhã awa'awi te aibã hã Zezusihi ma tinha:

— Asimipawaptobzém na, wa tô ai'umnhasi. Ma'ãpé, 're ĩpawaptob u'âsi mono, asimipawaptobzém na te 're asazei pese mono da oto. Taha da, wa aima ĩsiwasu'u.

²⁵Tawamhã Zezusi hã ĩtẽme ĩdasi'rã'õtõ norĩ hã da'ahã na te te da'ab'madã'ã wamhã, ma tô wa'uburé ma rob'ru, âne:

— Wa'uburé, ai'repudu 're upi u'âsi mono wa, te mre me õ u'âsi 're hãimana. Te duré po'reptõ u'âsi 're sãmra. Aiwatobro, ai'reputu hawi. Niwa apã asébrẽ tõ, ai'reputu u.

²⁶Tawamhã wa'uburé, ma tizadari. Sisa'u te duré wasutu, ai'repudu hã. Tawamhã ĩhawi ma tô watobro. Ai'repudu hã rési ãna te oto nomro, dã'ã newa. Taha wa, te dasima rowasu'u za'ra ni, ai'repudu hã ĩdã'ã na. ²⁷Tane nherẽ, ma tô Zezusi hã ai'repudu hã pa'ã. Ma tô hãwi wahutu, para na sab da.

²⁸ Taha pari, ma asisi 'ri para u, Zezusi norĩ hã. Tame hãiba pisutu ma tã si'ãma sadanharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã:

— E niha bâ bété wa norĩ hã, wa'uburé ma, wa te rob'ru za'ra nherẽ, wa te wasiwi ĩmei waihu'u õ, tãma.

²⁹ Tawamhã asa ma Zezusi hã ãne tãma waihu'u za'ra:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te za a'â 're damreme zusi ãma. Taha paripi, dama waihu'u pese di za, wa'uburé hã dama 're ĩwairébé mono zéb da hã. — ãne ma tãma waihu'u za'ra.

Zezusi hã za ĩdâ'ázém na duré za apâ ĩhâiwa'utuzém na ĩsiwasu'uzém na rowasu'u

Mateusi 17.22-23; Rucasi 9.43-45

³⁰⁻³¹ Tawamhã Zezusi norĩ hã ta hawi te oto ai'aba'ré. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma ro'rahâri za'ra. Zezusi hã ma tã sima wẽ, ĩhâimanazém na a'â da te sa'rese za'ra tã da, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, a'â hãiba pisutu tãma siwasu'u za'ra da. Tawamhã ma tã tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã dasiré ĩpodo hã te za dasima ĩhãiba nhomri ni. Te za duré dasiwi ĩwĩrĩ ni. Da te dasiwi ĩwĩrĩ wamhã, bâdâ maparane ĩ'ãma si'utõrĩ õ ré, wa za apâ hãiwa'udu ab're hawi, ĩdâ'â uptabi nherẽ. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

³² Tawamhã te te siwi sadaihu'u za'ra õ di, tãma ĩsiwasu'u za'ra zém na hã. Tane nherẽ, tãma pahi za'ra wa, te te siwi ãma sadanharĩ õ di oto. Ari'iwi te oto asimro.

Danhipai u dama ĩpire na, Zezusi te te ĩrowasu'uzém na rowasu'u

Mateusi 18.1-5; Rucasi 9.46-48

³³ Tawamhã Capana'u na 'ri nhisi u, ma tã oto aihutu, Zezusi norĩ hã. Tame 'ri para u sisisi wamhã, te Zezusi hã sadanharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã, ãne:

— Bâdâdi na we wasi'aba'réi ré hã e marĩ na, te we asima ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo.

³⁴ Tazahã te ari'iwi tihâimana za'ra oto, bâdâdi na si'aba'ré sina, sipibu za'ra wa aré, 'rãwi sima ĩ'maipire zõ.

³⁵ Zezusi hã ma tã nhamra oto. Tisiré 're ĩnomro mono norĩ zõ, te tihârã za'ra, sitẽme. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wam norĩ hã dama pire da, 'rãwi te te si'ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, dama ĩwapu ne, te za dama 're si'ai'uté za'ra.

³⁶⁻³⁷ Taha pari, ma ai'uté hã pa'â, tisiré 're ĩnomro mono norĩ wa'wa, te te sãrĩ da, tipa. Tawamhã tipa te te sãrĩ sina, ma ãne tãma waihu'u za'ra:

— Ni'wam norĩ hã te te 're ĩzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zõ 're tob'uzu za'ra mono wamhã, ta norĩ u'âbã te duré ĩzõ 're tob'uzu za'ra. Tawamhã, e ĩzõ si te 're tob'uzu za'ra. Mare di. We ĩzatõrĩ'wa zõ zama te sõ 're tob'uzu za'ra. — ãne ma tã tãma waihu'u za'ra, te te waihu'u za'ra da.

Zezusi norĩ wẽ 'wa norĩ wasu'u na rowasu'u

Rucasi 9.49-50

³⁸ Tawamhã Zuwã hã te Zezusihi ma siwasu'u:

— Rowahutu'wa, aibã wa tã 'madã'ã za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're ĩrob'rui mono hã, dama 're wairébé mono da. Tawamhã ma tã dama 're wairébé. Õ hã wasiré 're morĩ õ di. Taha wa, wa tã tiwi sawi za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're arob'ru tã mono da, wasiré 're morĩ õ wa. — ãne te Zezusihi ma siwasu'u, Zuwã hã.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhã Zezusi hã ma tã asa tãma waihu'u za'ra, Zuwã norĩ ma:

— Tiwi sawi za'ra wa'aba õ di za, te te 're ĩda'apawapto mono zé hã. ãte ni'wam norĩ hã ĩwaihu'u pese zarina, te za ĩwẽ hã te te dama 're 'manharĩ

za'ra, dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã. E taha pari, te za ta norĩ hã awa'awi na ĩnhisi wasété za'ra. Mare di. Te te 're ĩnhisi wasété za'ra mono õ di za. E marĩ wa. Ni'wam norĩ hã wazada 're hãimana za'ra mono õ wamhã, ta norĩ hã wahâiba niwĩ te za 're hãimana za'ra. Taha wa, aibã hã wahâiba niwĩ 're hãimana mono nherẽ, tiwi sawi za'ra wa'aba õ di za, te te 're ĩda'apawapto mono zé hã. — Āne ma tô tãma waihu'u za'ra. ⁴¹ Tawamhã ma tô duré tãma nharĩ za'ra:

— Ma'ãpé, ĩwapari pese za'ra wa'aba asina. A norĩ wa'wa hã ĩzazei'wa 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, â hã ni'wam norĩ hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, za te te tãma 're ĩ'awa'âbã mono zé hã tiwi 're simani za'ra mono õ di za. Te za te te sina 're uwaimrami za'ra. — Āne ma tô tãma siwaihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

*Dawasété na romnhimimnhasi wasu'u
Mateusi 18.6-9; Rucasi 17.1-2*

⁴² Tawamhã Zezusi hã roti na ma duré tãma ãma uzusi za'ra:

— Āté ã norĩ hã, ai'uté dama ĩwapu ne, te za 're nomro, ĩzazei'wa norĩ hã. Tawamhã até ni'wa simiroti zarina, te za ĩ'mairẽ. Tawamhã tãma ĩroti wasété'wai ma hã, tãma rowẽ õ uptabi di za, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, za te te azâri wa. ĩbutu na êtẽ tãmo wawẽ, da te ãma wasisi pari, âi ba da te mei 'wa'âhã, uihã na dâ'â da, tãma rowẽ õ di aré. Tane nherẽ, ĩsimiroti wasétézéb zarina, ĩzazei'wa te te ĩrẽme wamhã, tãma rowẽ õ uptabi di za, roti wasété'wai ma hã.

⁴³ Taha wa, wa za ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Asib'rata na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, asib'rada asiwi 're ĩsihãri za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo. Asib'rada misire ré si rowẽ uptabi u, 're asisisi aba mono wamhã, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za, hãiwa ãma hã. Asib'rata zahuré ré, ropipa u 're asisisi aba mono wamhã, unhama u'âsi u, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁴⁻⁴⁵ Duré nimomo 're aiwairébé aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, aipara asiwi 're ĩsihãri za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro waré wa'aba mo. Aipara misire ré si, rowẽ uptabi u 're asisisi aba mono wamhã, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za, hãiwa ãma hã. Aipara zahuré ré ropipa u, 're asisisi aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁶⁻⁴⁷ Duré marĩ hã atõmo na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, tawamhã ato asiwi 're ĩsani za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro waré wa'aba mo. Atõmo misire ré si, 'Re ĩhãimana u'âsi mono u, 're asisisi aba mono wamhã, Asib'apito wa'aba u, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za. Atõmo zahuré ré ropipa u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁸ Ropipa ãma ubu hã te te 're ĩdahãiba uprosi za'ra mono hã, si'utõrĩ õ di. Duré uzã hã si'utõrĩ waihu'u õ di. Ōne u'â te 're hãimana u'âsi. — Āne Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

⁴⁹ Tawamhã ãne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Marĩ na da te 're ĩrobzépata za'ra mono zém na, te za te te 're da'apibu, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã, tô sena ĩzazei'wa 're danomro mono zô. ⁵⁰ Wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, ãne. Sa na hã dasa hã ãma se ti, dasai warĩrĩzéb da hã. Tane nherẽ, oto 're se si'utõrĩ mono wamhã, niha da te 'manharĩ waihu'u õ di, apã se da, dasa da te ãma 're ĩwarĩrĩ za'ra mono da hã. Sa na, wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, ãne. Ni'wam norĩ hãimanazéb zarina, te za dasi'u syry na sa na 're dasihuri, dasisawi te. Tane asisawi te, te za rowẽ na asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mo. — Āne ma tô tãma waihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

10

*Dasiwi 're ĩdasiwanhizari za'ra mono zém na rowasu'u
Mateusi 5.31-32; 19.1-12; Rucasi 16.18*

¹ Tawamhã Zezusi hã Capana'u hawi te oto mo, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi u, morĩ da. Tawamhã Zodã pa zara u, ma tô saprĩ. Te te saprĩ wamhã, da'ahã uptabi na ma tô duré ĩtême dasito. Taha wa, te duré dama rowahutu, te te dama 're ĩrowahutu u'âsi mono zém na, Zezusi hã. ² Tawamhã ni'wam norĩ hã parisezu norĩ hã, timreme na te te tãma ãma upa za'ra wa, te te siwi mreme wẽ'ô da, ma ãne siwi sadawa pibu:

— Aibã norĩ hã timro me sima 're siwanhizari za'ra mono wamhã, e wahi'rata norĩ nhimiroti zarina, te za timro hã time, aibã hã. — ãne te siwi sadanha.

³ Tawamhã asa ma Zezusi hã sada'ãbã za'ra:

— E niha ma tô Mozési hã bété dama waihu'u aré, damro me dasiwi 're ĩdasiwanhizari za'ra mono zém na hã.

⁴ Tawamhã asa ma duré ãma sada'ãbã za'ra:

— Mozési hã ãne ma tô dama roti: Aibã norĩ hã timro me, siwi 're siwanhizari za'ra mono ô ré, te za rob'ui'ére hã timro ma te te 're sômri za'ra pi'oi ma, da te ãma 're waihu'u za'ra mono da, te te ĩmezém na hã. Taha parip si, te za oto pi'oi ma, te te 're rob'ru za'ra.

⁵ Tawamhã Zezusi te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Ta hã Mozési hã aipẽ'ẽ tete za'ra wa'aba wa, ma tô ãne na te te aima 're roti za'ra wa'wa. ⁶ Ropoto na'rata hawimhã, ãnei ô di. Ropoto na'rata hawimhã, ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã aibã hã poto, a'uwẽ na. Pi'ô zama ma tô duré poto. ⁷ Taha wa, aibã hã 're mro za'ra mono wamhã, te za timama norĩ hã te te 're rême za'ra, timro me si, siré 're simasisi zahuré mono da oto. ⁸ Sina hãiba sitob zahuré wamhã, maparane ĩhãiba nherẽ, misi ĩhãiba ne, te za siré 're hãimana u'âsi zahuré oto. ⁹ Taha wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, dasi'ãma te te 're da'ahãiba to mono nherẽ, ni'wa hã da'ãma 're siwanhizari mono ô di za. Mare di. — ãne ma tô Zezusi hã parisezu norĩ ma waihu'u za'ra.

¹⁰ Taha pari, 'ri tême sihutu wamhã, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô ãma siwi sadanha. ¹¹ Tawamhã Zezusi asa ma tô tãma waihu'u za'ra:

— Ni'wa hã aibã hã timro te te mei wamhã, pi'ô aimawi na mro wamhã, te za tiwasédé hã 'manha, aibã hã. ¹² Duré ni'wa hã pi'ô hã, timro te te mei wamhã, aibã aimawi na mro wamhã, te za duré tiwasédé hã 'manha, pi'ô hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

*Zezusi hã, ai'uté te te ĩ'azawizém na rowasu'u
Mateusi 19.13-15; Rucasi 18.15-17*

¹³ Taha pari, ma tô da'ra hã ãwisi za'ra ni Zezusihi u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, ãma mreme za'ra da, te te 're apawaptob u'âsi mono da, ĩwẽ na. Tane nherẽ, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô dawẽ'ô za'ra, da'ra hã da te ĩtême 'wasari tã da, Zezusihi u. ¹⁴ ãne te te ĩdawẽ'ô za'ra zém na hã, te te wapari ze za'ra ô di, Zezusi hã. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra:

— Tô'ã. Dawi rosawi za'ra wa'aba tã. A'ã we ĩtême da te simroi mono, ai'uté norĩ hã. ã norĩ hã ai'uté norĩ hã ãne haré simizazei pese na 're ĩhãimana za'ra mono ne, tane ni'wam norĩ hã 're hãimana za'ra mono wapsi, te za 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra. ¹⁵ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã ai'uté dama ĩwapu ne, 're hãimana za'ra mono ô wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u, 're sisisi mono ô di za. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

¹⁶ Tawamhã awa'awi ma tô nasi ai'uté hã dawu azaza tipa. Duré tinhib'rata na te te nasi upi za'ra sina, 'Re ĩhãimana u'âsi mono wi, ma tô ãma arowaptẽ, ĩwẽ hã te te tãma 're anhomri mono da.

Aibâ ĩsibro pese na rowasu'u
Mateusi 19.16-30; Rucasi 18.18-30

¹⁷ Zezusi norĩ hã sina pahã za'ra õ ré, te aibã hã ĩsarina tiwara za'ra. Ãma wisi za'ra wamhã, Zezusihi papara ma aime hi'rãtitõ. Tawamhã ãne te sina sadanha:

— Rowahutu'wa, aiwẽ di a hã. E marĩ ĩwẽ hã wa za 'manha, 're ĩdanomro u'ãsi mono zé hã te ĩsina ĩ'uwaimrami da hã.

¹⁸ Tawamhã asa te Zezusi hã tãma tinha:

— E niha te ĩ'ãma aiwa, ĩwẽ na. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si ĩwẽ uptabi hã, õhõ si. Ni'wa hã ĩsine hã mare di. ¹⁹ A hã aima waihu'u pese di, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã. ãne dama ĩsimiroti hã: “Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré danhibrom na dawĩ 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dahãiba wasu'u na dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aimama hã te za 're ĩwazé pese mo, ana zama.” ãne 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã.

²⁰ Tawamhã asa te Zezusihi ma siwasu'u:

— Rowahutu'wa, ĩprédu wi, wa tô te 're 'madã'ã pese, ĩsimiroti hã.

²¹ Tawamhã Zezusi hã te aibã 'madã, sawi sina. ãne te tãma tinha:

— Zahadu te misi aiwi sô rowaptã, tãma ãma ĩ'uwaimrami'õ hã. Mo oto aimorĩ apã, asibro hã uburé dama wede mono da, ĩwa'ãbã zô, ĩsibrob'õ norĩ ma, sômri mono da. ãne wamhã, duré asibro pese di za, hãiwa ãma. Taha parip si, te za we apã aimo ĩtẽme, ĩsiré 're aimorĩ da oto. — ãne ma tô aibã ma waihu'u, Zezusi hã.

²² Aibã hã ãne hã te te wapari wamhã, ma tô tiwi tirobzei'õ. E marĩ wa. Sibrob ahã uptabi wa. Taha wa, te oto mo apã, robzei ãna. ²³ Tawamhã aibã za'u, te Zezusi hã 'madã'ã za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã. Taha wa, ma tô ãne tãma waihu'u za'ra:

— ĩsibro pese norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u 're ĩsisisi mono da hã, pire di. Tãma pire uptabi za'ra di za.

²⁴ Tawamhã te ãma rosa'rata za'ra, te te tãma ĩwaihu'u za'ra zém na hã. ãne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— ĩsiwadi norĩ, e niha te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma, 're sib'apito za'ra, ĩtẽme 're ĩsisisi mono zéb da hã. Tãma pire uptabi za'ra di. ²⁵ E niha te za awaru ba'õmore hã ĩsi'uwazi para'õtõ zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, ĩsibro pese norĩ hã si'uihã na 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁶ ãne ĩmreme hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma titob'uzu za'ra. Tawamhã te ãma sisadanhãrĩ za'ra, ãne:

— ĩsibro pese norĩ ma, waihu'u za'ra õ wamhã, e 'wam norĩ hã te za bété danho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra, dadã'ã ãna 're ĩdanomro u'ãsi mono zé hã. ãté ni'wai õ di.

²⁷ Tawamhã Zezusi hã te 'madã'ã za'ra. ãne ma tô tãma waihu'u za'ra:

— Dasi'uihã na danho'reptuzé hã, da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. Taha ma si, uburé marĩ hã 'manharĩ waihu'u pese uptabi di. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

²⁸ Tawamhã Pedru hã te asa tãma siwasu'u:

— Wa norĩ hã uburé wa tô wanhibro hã wasipara rẽme za'ra ni, asiré 're wanomro mono da oto.

²⁹ Tawamhã Zezusi hã ãne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Tane tō. Īwapari pese za'ra wa'aba. Āté ni'wa hã te te 're ĭzawi pese mono zéb zarina, te za tinhorōwa hã a'â tirē, te te dama 're ĭzadawa wasu'u mono da. Āté tisisānawã norĩ, duré tihidiba norĩ te za a'â rēme za'ra. Āté tina, timama, duré ti'ra norĩ hã te za a'â rēme za'ra. Āté tinhipti'a zama, te za a'â tirē. ³⁰ Āne wamhã, ti'ai āma 're morĩ ré, te za marĩ ĭwē uptabi hã ahã na tãma 're hãimana za'ra, 'Re ĭhãimana u'âsi mono nhib'ratamhã, ĭsōrōwa za'ra hã, ĭsisānawã norĩ hã, ĭhidiba norĩ hã, ĭ'ra norĩ hã, duré ĭsipti'a hã. Marĩ ĭwē hã tãma 're ĭhãimana za'ra mono zu, te za duré rowasédé hã tãma 're hãimana za'ra, taré da te 're ĭruiwapari za'ra mono zéb zarina. Niwapsi te za duré tãma pisutu, dâ'â āna 're morĩ u'âsi da, rowē uptabi āma, 'Re ĭhãimana u'âsi mono hã. ³¹ Ni'wam norĩ hã ahã uptabi na pire na ti'ab ré dama 're hãimana za'ra mono nherē, te za 'Re ĭhãimana u'âsi mono hã te te tãma 're apisutu, wapu na 're hãimana za'ra mono da oto, za da'āma 're ĭsib'a'u'wē mono zéb āma hã. Duré ni'wam norĩ hã ahã uptabi na ti'ab ré wapu na dama 're hãimana za'ra mono nherē, te za te te tãma 're apisutu, pire na oto 're hãimana za'ra mono da. — Āne ma tō romhã ré tãma waihu'u sirōmo za'ra, tisiré 're ĭnomro mono norĩ ma.

Zezi hã za tidâ'ázém na, duré za tihãiwa'utuzém na zama ĭsiwasu'u zahu zé Mateusi 20.17-19; Rucasi 18.31-34

³² Tawamhã Zezi norĩ hã ma oto sai'uri za'ra, bādâdi na sō'a na, Zeruzarē u. Zezi hã tisiré 're ĭnomro mono norĩ nhowa, ma tō mo. Sina hâtâ'â āna, morĩ wa, te āma rosa'rata za'ra. Taha wa, ma tō ĭsiré 're ĭnomro mono norĩ me ĭsi'aba'ré norĩ hã sina tipahi za'ra. Tawamhã danhiti te sima satōrĩ za'ra, tisiré 're ĭnomro mono norĩ hã, te te tãma rowasu'u sirōmo za'ra da, za tãma ĭromhãimanazém na. ³³⁻³⁴ Tawamhã āne te tãma rowasu'u za'ra:

— Īwapari pese za'ra wa'aba. Āhãna Zeruzarē u, wa ai'aba'ré ni. Tame wa hã ti'ai āma dasiré ĭpodo hã te za dasima ĭhãiba nhomri ni, sasedoti ĭpire norĩ ma, 'Re ĭhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ ma zama. Ta norĩ hã ĭwasédé te te ĭ'āma ĭsa'ra za'ra zéb zarina, te za dama ĭ'ru za'ra, da te ĭwĩrĩ da, dasiwi. Tawamhã zudezu'ō norĩ ma, te za siwi ĭhãiba nho. Ta norĩ hã te za ĭ'āma tiwa'ē za'ra, zudezu'ō norĩ hã. Tizadaipro na te za duré nasi siwi ĭ'upto. Te za duré te te siwi 're ĭpré'é. Tawamhã te za oto siwi ĭwĩ. Tane nherē, bādâ maparane ĭ'āma si'utōrĩ ō ré, wa za apâ hãiwa'udu. — Āne ma tō tãma siwasu'u sirōmo za'ra, Zezi hã.

Ti'adu norĩ hã Zuwãhã me, te te sina ĭrowaptērē zahuré zé wasu'u Mateusi 20.20-28

³⁵ Taha pari, Ti'adu hã Zuwãhã me, Zebedehe 'ra zahuré hã, ma tō Zezihi u sina rotété zahuré, te te tãma nharĩ zahuré da, āne:

— Rowahutu'wa, wa za aiwi rowaptērē ni. Ma'āpé, āma wama uwaimrami, wa te wasima ĭwē hã.

³⁶ Tawamhã Zezi ma āma sada'ābã zahuré:

— E niha ma tō asima ĭwē wa'wa, te aima āma ĭ'u'waimrami aba da hã, asima ĭwē wa'aba zé hã. — Āne te sadanharĩ zahuré.

³⁷ Tawamhã asa te duré tãma nharĩ zahuré, Zezihi ma:

— Niwamhã danhib'apito simasisizém na te za 're asāmra mo, dama aipire uptabi na 're aihãimana mono da. Āhã wa, ma'āpé wapisutu, asimire niwĩ 're wa'manhamra mono da, duré asimi'e niwĩb zama, asine dama wapire na 're wahãimana mono da.

³⁸ Tawamhã te duré asa tãma nharĩ zahuré:

— Rosa'rata āna te āne asina ĭzadanharĩ 'wa. Wa hã wa za robzépata za'ētē, dawĩ ĭsisawi āna. E tawamhã sada asiptete aba di za, za te ĭrobzépata za'ētē ne, ĭrobzépata aba da hã.

³⁹ Tawamhã asa te duré Zezihi ma siwaihu'u zahuré:

— Īhe. Sada wanhiptete di za, asine wa te ĩrobzépata da hã.

Tawamhã Zezusi ma duré asa tãma waihu'u zahuré:

— Te za tô ĩsine ĩrobzépata za'ětē 'wa. ⁴⁰ Tane nherē, ĩsi'uihã na te aipisutu waihu'u aba õ di, dama aipire wa'aba na 're aihâimana aba mono zéb da hã ĩnhimire niwĩ, duré ĩnhimi'e niwĩ. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te za te te dama 're apisutu, te te sima 're ĩda'awē mono zéb uwaibaba, dama pire na ĩ'rata 're dahâimana u'âsi za'ra mono da. — Āne ma tô tãma waihu'u zahuré, Ti'adu norĩ ma.

⁴¹ Tawamhã Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ hã 10 na ĩhãiba za'ra hã, Ti'adu norĩ mreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tinhiti'ru za'ra.

⁴² Taha wa, Zezusi te sô tihârã za'ra, 'rãwi ĩtēme si'rã'õtõ da. Tawamhã āne ma tô tãma waihu'u za'ra:

— Ti'ai āma danhib'apito na da te 're ĩwamri za'ra mono norĩ hã te pire uptabi na dama 're hâimana za'ra. Sa'ětē te duré te te 're dawada'uri za'ra, ĩsimiroti hã da te 're 'madâ'â za'ra mono da. ⁴³ Tane asima 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norĩ wa'wa hã. Asiré norĩ ma, ai'maipire wa'aba da, asima 're 'mairob'ruiwapari aba mono wamhã, te za asiré hã 're ĩ'maipawaptob u'âsi aba mo, marĩ zô 're a'manhimnhasi aba mono āna. ⁴⁴ Duré 'rãwi asima aipire uptabi na, 're ai'maihâimana aba mono da, asima 'maiwē uptabi aba wamhã, pawa'âbã āna romhuri'wa ne, te za asima 're ĩ'mairomhuri wē wa'aba mo. ⁴⁵ Tane duré, wa hã dasiré ĩpodo hã da te ĩma 're romhuri za'ra mono da, we ĩmorĩ õ di, ti'ai u. Te 're da'apawapto mono da si, wa wei datēme mo, ĩsihãiba zawi āna dazada ĩdã'â da, da'upana te da'awa'âbã da. — Āne ma tô tãma siwaihu'u za'ra Zezusi hã, te te āma waihu'u za'ra da.

Zezusi hã Batimezu te te ĩto pesezé wasu'u

Mateusi 20.29-34; Rucasi 18.35-43

⁴⁶ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô oto aihutu, Zerico na 'ri nho'õmo nhisi u. Zerico hawi duré si'aba'rėi wamhã, da'ahã uptabi na te ĩsiré ai'aba'rė ni. Si'aba'rėi rė, ma tô aibã hã sōpētē za'ra ĩtob'a hã, bãdãdi zababa ĩsãmra hã. ĩtob'a hã Batimezu na ĩsisi hã, Timezuhu 'ra. Rob'uiprazém na te nasi da'awa, da te tãma a za'ra da. ⁴⁷ Tawamhã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa, Nazaré nhihudu hã ĩsababa te te ĩro'razãri na hã. Taha wa, te te sina 'mahãrã, sa'ětē, ĩtob'a hã:

— Zezusi, Dawihi nhihudu, ma'ãpé ĩ'ãma aipē'ēzé na. — Āne te nasi sina 'mahã.

⁴⁸ Tawamhã da'ahã na te tãma nharĩ za'ra ni, ari'iwi sãmra da. Tane nherē, te nasi sa'ětē sina 'mahã:

— Dawihi nhihudu, ĩ'ãma aipē'ēzé na.

⁴⁹ Tawamhã ma tô mazazã, Zezusi hã. Āne te dama ti'ru:

— Sô aihãrã za'ra wa'aba, we ĩtēme morĩ da.

Taha wa, te dasiwi 'mahãrã ni, ĩtob'a hã:

— Aiwahutu. Zezusi hã te asô hã, ĩtēme aimorĩ da. Aima rowē di za oto.

⁵⁰ Tawamhã Batimezu hã tisi'ubuzé ma tô time, si'aba'rė na wahutu da, Zezusihi u morĩ da.

⁵¹ ĩtēme wisi wamhã, Zezusi te āne sadanha:

— E marĩ te asima ĩwē, te āma aima ĩ'uwaimrami da hã.

— Rowahutu'wa, ĩto pese da, wa ĩsima wē, apã te 're rob'madã'â mono da.

— Āne te asa tãma si'ru.

⁵² Tawamhã Zezusi te āne tãma tinha:

— Te za oto aimo. Asina ĩ'umnhasi wa, ma tô ato pe.

Tawamhã awa'awi ma tô rob'madã'â wē, aibã hã. Tawamhã Zezusihi zarina te oto mo, bãdãdi na.

11

ZeZusi hã Zeruzarẽ u, ãsẽbrẽzẽ wasu'u

Mateusi 21.1-11; Rucasi 19.28-40; Zuwã 12.12-19

¹⁻² Tawamhã ZeZusi norĩ hã Zeruzarẽ u si'aba'rei wamhã, ma tô a'â aihutu, Oriwera na êtẽ 'rãihã nhisi u. Êtẽ 'rãihã 'rata, te 'ri wa'õno hã 're hãimana zahuré, Betazé hã duré Betãnha. Tawamhã ZeZusi hã sisõwa ma tô tisiré 're ãnomro mono norĩ hã 'mazatõrĩ zahuré maparane. ãne te tãma rob'ru zahuré:

— Õwa te za oto ane wa'wa, 'ri wa'õtõ u, asõ're uwaibaba wa'aba. ãma aimasisi aba wi, awa'awi te za awaru po'repore hã ãsõpõtẽ 'wa, ãprẽduptẽ hã, zahadu ni'wa hã nimomo ãma ãmorĩ'õ hã. Da te ãma wasisi haré, te za. Tawamhã da te ãma ãwasisizé hã te za ãwasihui wa'wa, we ãma saprõni aba da.

³ Ni'wa hã ãne te te asadanharĩ aba wamhã: “E marĩ da, ma ãwasihui wa'wa, ãma ãwasisizé hã,” tawamhã asa te za ãne tãma ãwaihu'u 'wa: “Wanhib'apito hã marĩ õ wa, ãma morĩ da, wa tãma wasihu ni. Te za we aima sõmri su'u apã.” ãne te za tãma ãzadawa wasu'u wa'wa, ãtede'wai ma.

⁴ Tawamhã te oto sõ tineb zahuré, awaru po'repore zõ. Simasisi wi, awaru po'repore ma tô sõpõtẽ zahuré. 'Ridawa 'rata, te wasisi haré za. ⁵ Te te wasihu zahuré wamhã, ma tô ni'wam norĩ hã ãma 'mahãrã za'ra, ã'rata ãsimasam norĩ hã:

— E marĩ te a norĩ wa'wa hã ã'manharĩ 'wa. E marĩ da, te asapa'abã ãwasihui wa'wa, awaru po'repore hã.

⁶ Tawamhã asa ma tô dazada'ãbã zahuré, ZeZusi hã te te tãma ãwaihu'u zahuré zẽm na. Taha wa, ma tô tãma 'ru zahuré ni, awaru po'repore hã te te saprõni zahuré da, ZeZusihi ma. ⁷ Tawamhã te te ãwisi zahuré wamhã, awa'awi ma tô tãma ba'ubu zahuré, tisi'ubuzẽm na. Taha pari, ma tô ãma darõno, ZeZusi hã. ⁸ ãma sarõtõ wamhã, da'ahã na ma tô bãdãdi hã tãma waptã za'ra ni, dasi'ubuzẽm na. Ni'wam norĩ hã rom na ãsupo suiwawẽ te te ã'manhizãri za'ra na, ma duré tãma waptã za'ra. ⁹ Tawamhã ZeZusihi nhowa ãsi'aba'rẽ norĩ hã ãsarina ãsi'aba'rẽ norĩ zama, mreme 'rãihã na te sima 'mahãrã za'ra:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're wawata za'ra wa'aba mono. ãsadawa para we ãmorĩ ma, ãwẽ si te te tãma 're pisutu u'ãsi mono neza. Apito Dawihi ma, te te ãropisutuzẽb zarina, te we oto mo, watẽmẽb za'ra, Wanhib'apito 're hãimana mono da. ¹⁰ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tô sena sõprub di. — ãne te ãma tawata za'ra ni.

¹¹ Tawamhã Zeruzarẽ u oto wisi wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zẽb u, ma ãzẽ ZeZusi hã, te te robzabu da. Tame tiwi hãiwahã wa, te oto mo, Betãnha na 'ri wa'õtõ nhisi u, tisiré norĩ me, aibã 12 na ãhãiba za'ra norĩ me.

Pidera wede ma, ZeZusi te te ãnharĩzẽ wasu'u

Mateusi 21.18-19

¹² Tawamhã bãtã amo na Betãnha hawi te apã ai'aba'rẽ, Zeruzarẽ u. Morĩ rẽ, ma tô mra hã tiwĩ, ZeZusi hã. ¹³ Tawamhã si'aba'rẽ rẽ, romhã rẽ, ma wede hã tisã, pidera wede hã. Sui hãza'õtõ wa, te sõ mo, 'rãĩ õ'umnhasite. Tawamhã 'rãwi ãsu si ma tô 'madã. ã'rã hã robaba di. Zahadu a'amo hã watobro õ di, ã'rã uptabi zẽb da hã. ¹⁴ Tawamhã ZeZusi te wede ma tinha:

— Ai'rã hã da te 're huri mono õ di za oto. Ai'rã'õ u'ãsi, te za oto 're asa mo. Tawamhã ma tô mreme wapari za'ra, wede ma, te te ãnharĩzẽm na hã, ãsirẽ 're ãnomro mono norĩ hã.

'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zẽm hawi, ZeZusi te te ãdazate mono zẽm na rowasu'u

Mateusi 21.12-17; Rucasi 19.45-48; Zuwã 2.13-22

¹⁵ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô Zeruzarẽ u apâ aihutu. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zẽb u, ma tô asisi, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tame te da te 're rowede za'ra. Ni'wam norĩ hã te durẽ te te dawĩ 're rob'uipra za'ra. Tawamhã dama rowede'wa norĩ hã ma tô Zezusi hã te te sate, rob u. Te te dawĩ 're ãrob'uipra za'ra mono norĩ zama, te te sate. Durẽ rob'uiprazẽm na te te dawĩ ãma 're ãsaprĩ za'ra mono norĩ wi, ma wedeza hã te te tiwi anhamra, utu'u wede'wa norĩ simasisizẽb zama. ¹⁶ Te durẽ dawĩ rosawi, 'ri 'rãihã nho're wa'wai baba, da te 're ro'wasari tã mono da. ¹⁷ Te durẽ dama rowasu'u, da te ãma ãrob'ui'ẽrẽzẽb zarina, ãne:

— Durẽihã wahi'rada hã ma tô ãne na rob'ui'ẽrẽ ãbaihã na, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono mreme na: “Ïnhorõwa hã ãwa ãma 're ãdamreme zusi mono zẽm na, te da te 're sisi za'ra, 'ri hã.” ãne te tinha. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ma tô ãwa asima ãma 're ãrob'manharĩ wasetẽ za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawĩ 're ãsipsaihuri za'ra mono norĩ, 're ãsi'ubumroi mono zẽm ne, te oto 'ri hã 're sa, wasetẽ uptabi na. — ãne ma tô Zezusi hã dama waihu'u, da te waihu'u za'ra da.

¹⁸ Tawamhã aibã norĩ hã ma tô ãwasu'u hã wapari za'ra, sasedoti ãpire norĩ hã, rowahutu'wa norĩ zama. ãne hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô ta norĩ hã sima ãma rosa'rata za'ra, te te siwi wĩrĩ da. Tane nherẽ, Zezusihi nhimiroti na, da'ahã na ãma 're dawata za'ra mono wa, te te sima danhimimnhasi za'ra wa, te te siwi wĩrĩ õ di za a'ã.

¹⁹ Tawamhã bãdã sãbrẽ wi, te Zezusi norĩ hã Zeruzarẽ hawi apã ai'aba'rẽ, Betãnha na daza'ru nhisi u.

Pidera wede wasu'u
Mateusi 21.20-22

²⁰ Awẽm na mararẽ si'aba'rẽi wamhã, ma tô Zezusi norĩ hã 'madã'ã za'ra, pidera wede hã, uburẽ ãwede 'rẽ na. ²¹ Tawamhã Pedru hã ma tô ãma po're puru, Zezusi hã wede ma, te te ãnharĩzẽm na hã. Tawamhã ãne te Zezusihi ma tinha:

— Rowahutu'wa, 'madã'ã. Õhõta pidera wede. Ahãmã tãma ãnharĩ hã ma tã tiwede'rẽ.

²²⁻²³ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono si, te za asiwi 're ãumnhasi za'ra wa'aba mo, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Tawamhã ã ãtẽ 'rãihã ma, nharĩ za'ra wa'aba wamhã, uihã na sisa'o'o da, ãi ba sime da, te za ãma aima uwaimrami za'ra wa'wa. 'Rãwi asiwawã za'ra wa'aba õ di za, za te te aima ãma ã'uwaimrami za'ra wa'aba zẽm na hã. Tãma ãnharĩ za'ra wa'aba zẽb uwaibaba, za te te ãma aima ã'uwaimrami aba na, te za ãma ãsaze za'ra wa'wa. Tawamhã te za tô te te ãma aima 're a'uwaimrami 'wa, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã. ²⁴ Taha wa, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhã, durẽ marĩ na tiwi 're rowaptẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, za te te ãma aima 're ã'uwaimrami aba mono zẽm na, te za ãma 're ãsaze za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za tô te te ãma aima 're a'uwaimrami u'ãsi 'wa. ²⁵⁻²⁶ 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da wamhã, te za a'ã aiwi 're da'ru simani za'ra wa'wa. Dawasẽdẽ hã da'ãma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di za oto. Tawamhã Aimama 'wa hã hãiwa ãma 're ãsãmra mono hã te te durẽ ai'ãma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di za oto, aiwasetẽ 'wa hã. — ãne ma tã tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã ãpisutu'wai ãma, da te dasiwi ãsadanharĩzẽm na rowasu'u
Mateusi 21.23-27; Rucasi 20.1-8

²⁷ Tawamhã ma tô apã aihutu Zeruzarẽ u, Zezusi norĩ hã. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zẽb ãma, 'ri 'wawi wa'ra 're, te 're mo, Zezusi hã. Tame 're morĩ rẽ, ma tô aibã norĩ hã ãtẽme aihutu, sasedoti ãpire norĩ

hã, duré dama rowahutu'wa norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã.
²⁸ Tawamhã ãne te siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para, te bété ãne hã marĩ hã dama 're ì'ab'manharĩ mo. E 'wa hã, aipisutu'wa.

²⁹ Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã wa za duré asadhanarĩ na aima ãma wa'rãmi za'ra wa'wa. We ìma waihu'u za'ra wa'aba wapsi, wa za duré wa hã aima waihu'u za'ra wa'wa, ìpisutu'wa hã. ³⁰ Ma'ãpé, we ìma waihu'u za'ra wa'aba. E 'wa sadawa para, te Zuwã Batita hã â dawabzuri te te dama 're ab'manharĩ. E 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa para. E taré dazadawa parap si. — ãne te Zezusi hã sadanharĩ za'ra.

³¹ Tawamhã 'rãwi te sima nharĩ za'ra:

— E niha, wa za tãma waihu'u za'ra ni, õne wamhã. 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa para, â dawabzuri te te dama 're ì'ab'manharĩ mono na, wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, te za wazadhanarĩ na sahu za'ra, ãne: “E niha bété, Zuwã Batitaha nhimirowasu'u hã saze za'ra wa'aba õ di.” ³² Tazahã dazadawa parap si, â dawabzuri te te dama 're ì'ab'manharĩ mono na, wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, te za wazada tazahi za'ra ni. — ãne te 'rãwi sima nharĩ za'ra, dapipa te, Zuwã Batita hã tô sena 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa 're ìmorĩ na, da te 're saze za'ra mono wa. ³³ Taha wa, sada dazahi za'ra õ'umhasite, sina pahi za'ra wa, ma tô duré Zezusihi ma waihu'u na wa'rãmi za'ra, ãne:

— Ni'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. Wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra õ di, ìpisutu'wa hã.

Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã ìma waihu'u aba õ nherẽ, wa hã te duré aima waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ni'wa sadawa para, marĩ hã te dama 're ì'ab'manharĩ mono na. — ãne ma tô Zezusi hã tãma timreme na wa'rãmi za'ra.

12

Buru na romhuri wasété 'wa norĩ wasu'u Mateusi 21.33-46; Rucasi 20.9-19

¹ Tawamhã tinhimirowasu'u na ma tô duré tãma ãma sãna'rata za'ra, ãne:

— Aibã hã te 're sãmra, buru tede'wa hã. Tawamhã tiburu ãma ma tô a're, uwa 'ru hã. Te te a're pari, ma tô buru 'wawi wa'ra. Ma tô duré êtẽ nhisiwi sada ab're, uwa 'rãĩ watizéb da hã, ìwa'u zô. Taha pari, 'ri 'rãihã hã ma duré buru wa'wa 'manha, ìsipsaihuri norĩ zô, dasipapara rob'madâ'ázéb da hã. Tawamhã ma tô ni'wam norĩ hã sisõ'a ré pisutu za'ra, ìburu hã te te sô 're 'madâ'â za'ra mono da. Uwa 'ru 'rã hã 're 'rãĩ prédub za'ra mono wapsi, te za te te tãma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hã. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hã darob amoi u, tamomo a'â sãmra da. ² Tawamhã oto 'rãĩ prédu mono wa, ma tô buru tede'wa hã tãma ìromhuri'wa hã 'mazatõ tiburu u, uwa 'ru 'rã hã buru 'madâ'â'wa norĩ te te tãma ìpo'o za'ra zô. ³ Tane nherẽ, ìtẽme wisi za'ra wi, ma tô siwi ti'â, te te siwi azãri da. Tawamhã ubana ma tô siwi satõ apã. ⁴ Taha pari, te duré ìwa'rãmi sô 'mazatõ, tãma ìromhuri'wa hã. Tane nherẽ, buru u ìtẽme wisi za'ra wamhã, ma tô tãma rob'manharĩ wasété za'ra. ì'rãĩ wi, ma tô siwi azã. ⁵ Taha pari, te duré 'mazatõ, ìwa'rãmi. Tane nherẽ, ma tô siwi tĩwĩ, buru na romhuri'wa norĩ hã. Siwa'rãmi sihutu sidãpãsi, ma tô nasi hã za'ra. Ma tô duré nasi simro. ⁶ Tawamhã buru tede'wai 'ra si te oto ì'rata 're hãimana, danhowa're're te te ìsatõrĩ da hã, ìburu na romhuri'wa norĩ u. ì'ra hã tãma sawi pese uptabi di. Tãma sawi nherẽ, ma tô satõ, buru na romhuri'wa norĩ u, morĩ da. ãne te ìmama hã sima rosa'rata: “Ì'ra si'aibã hã te ìtẽme satõrĩ za'ra wamhã, áté te za siwi hãiba wazé.” ⁷ Tane nherẽ, buru na romhuri'wa

norĩ u wisi wamhã, te ãne sima 'mahârã za'ra: “Ôhõta buru tede'wai 'ra hã te wei mo, timama uirĩ na buru tede'wa da hã. Wa te wasiwi wĩrĩ aba, buru hã wate za'ra da.” ãne ma tô sima 'mahârã za'ra, buru na romhuri'wa norĩ hã.

⁸ — Tawamhã ma tô siwi ti'ã, buru tede'wai 'ra hã, te te siwi wĩrĩ da. Te te siwi wĩrĩ pari, ma tô ãhãiba hã siwi time, buru nhiti.

⁹ — Buru na romhuri'wa norĩ ma hã e niha te za buru tede'wa hã tãma rob'manharĩ za'ra. Te za sô timorĩ za'ra, uburé te te uprosi da, buru na romhuri'wa norĩ hã. Tawamhã te za duré aimawi da'maipisutu, tiburu 'madã'ã'wa da. — ãne buru na romhuri'wa norĩ wasu'u hã ma tô tãma wasu'u za'ra, Zezusi hã. ¹⁰ Tawamhã te duré 'mahârã za'ra:

— Oro 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'éré hã 're sôré za'ra wa'aba mono za, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ãne ãbaihã na rob'ui'éré hã:

“Ëtẽ tomhãpã wẽ hã 'ri na'ratazéb da hã wẽ uptabi nherẽ, 'ri'wa norĩ te te siwi ãwẽ'õ hã te oto pire na 're sa'wari u'ãsi.

¹¹ Uburé Danhib'apito hã ma tô ãne hã pisutu, 'ri na'rata uparizéb da, pire na 're ãsa'wari mono da hã.

Taha wa, ãne na wa te ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, wa ãma 're watob'uzu u'ãsi za'ra, wa norĩ hã.”

ãne ma tô ëtẽ wasu'u na tãma rob'rãzarõtõ za'ra, Zezusi hã.

¹² Buru na romhuri'wa norĩ wasu'u hã te te dama wasu'u wamhã, tisiré zudezu norĩ ma, pire na 're ãhãimana za'ra mono norĩ, te wasu'u, Zezusi hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ hã, duré dama rowahutu'wa norĩ hã, duré dama roti'wa norĩ hã. ãne na ma tô sina waihu'u za'ra. Taha 'ru te, te aré siwi ti'ã. Tane nherẽ, da'ahã nhimimnhasi te, te õne haré ai'aba'ré, ãsiti.

*Zezusi hã, rob'ui'uprazé ãsapotore na da te ãsadanharĩzé wasu'u
Mateusi 22.15-22; Rucasi 20.20-26*

¹³ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ hã ma tô parisezu norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, Zezusihi u si'aba'ré da. Erodihĩ niwĩ 're ãhãimana za'ra mono norĩ zama, ma tô ãtẽme 'mazatõrĩ za'ra, tinhimiroti na te te upai wa, te te siwi wẽ'õ za'ra da. ¹⁴ Tawamhã ãtẽme sihutu wamhã, te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, tô sena na wa tô aimreme na aiwaihu'u za'ra ni. Danhimirosa'rata na 're aihãimana mono õ di. Duré dapire na 're dahãimana za'ra mono nherẽ, aima hã aiwapsi dahãimanazé hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina si, te uburé marĩ hã dama 're ãwaihu'u mo, sena na. Taha wa, te za asimirosa'rada hã wama ãwaihu'u za'ra, wa te aiwapari za'ra da. E Roma ãma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'ui'uprazé hã wa te 're po'o za'ra, ãsimiwada'uri zarina. E 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, wẽ di. E tãma wẽ õ di. — ãne ma tô ãma siwi sadanha, Zezusi hã.

¹⁵ Tô sena te te siwi ãma waihu'u za'ra da newa, ma tô siwi sadanha. ãne na hã senai õ na, ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, te ãne na asiwi ãzadanharĩ 'wa, ãmreme na te aima ãma upa za'ra wa'aba da newa, asiwi ãwẽ'õ wa'aba da. Tane wamhã, ma'ãpé rob'ui'uprazé ãsapotore hã we ãma 'ma'ãri aba, te 'madã'ã da.

¹⁶ Tawamhã ma tô ni'wa hã tãma tisõ, Zezusihi ma. Te ãma dazadanharĩ za'ra, ãne:

— E 'wai hãibarĩ, rob'ui'uprazé ãsapotore na hã. E 'wa sisi ui'éré duré, ãma hã. Tawamhã asa ma tô tãma waihu'u za'ra:

— ã hã, Roma ãma danhib'apito hãibarĩ, duré taha nhisi ui'éré.

¹⁷ Tawamhã Zezusi ma duré asa tãma waihu'u za'ra:

— Roma ãma danhib'apito ma, te za ĩsimiwada'uri zarina, marĩ tãma 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo apã, ĩte wa. Tane duré, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, te za marĩ hã ĩsimiwada'uri zarina, tãma 're ĩsõmri za'ra wa'aba mo apã, ĩte wa marĩ hã. — ãne ma tãma tãma waihu'u za'ra.

Tawamhã ma tãma titob'uzu za'ra, te te tãma ĩwaihu'u za'ra zém na asa, Zezusi hã.

*Zezusi hã, dahãiwa'utuzém na da te ĩsadanharĩzé wasu'u
Mateusi 22.23-33; Rucasi 20.27-40*

¹⁸⁻¹⁹ Taha pari, ni'wam norĩ hã ma ĩtẽme aihutu, Zezusihi u, sadusezu norĩ hã. Ta norĩ hã 're dadã'ã za'ra mono wamhã, ab're hawi apã 're ĩdahãiwa'utu za'ra mono õ na te te dama 're ĩroti za'ra mono. Ta norĩ hã te tãma rowasu'u za'ra, Zezusihi ma, ãne:

— Rowahutu'wa, wahi'rada Mozési hã ma tãma ãne dama roti: “Aibã ĩmro ré hã 'ra õ ré, dã'ã wamhã, tizédé'aba mro na te za timro ĩno hã, ai'uté hã te te 'maipoto da, ĩwa ĩsédé'aba 'ra ne, 're morĩ da.” ãne wahi'rata nhimiroti na rob'ui'ééré hã. ²⁰ Wa za oto aima rowasu'u za'ra ni, dasisãnawã si 're ĩhãimana za'ra mono norĩ wasu'u na. Aibã hã sisãnawã si, te 're hãimana za'ra, 7 na ĩhãiba za'ra hã. Tawamhã ĩpoto'rada hã ma tãma timro oto. Tawamhã 'ra õ ré, ma dãrã, aibã hã. ²¹ Tawamhã ĩsõsi hã ma tãma timro pi'õĩ ãma hã, ĩsõwa're're. Ta hã 'ra õ ré, ma duré dãrã. Taha nhosi, ãma mro wamhã, 'ra õ ré, ma duré dãrã. ²² Aibã norĩ hã ma tãma nasi sisõwa're're ãma timro za'ra, pi'õĩ ãma, 7 na ĩhãiba za'ra hã aibã norĩ hã. Tane nherẽ, 'ra õ ré, ma tãma sisarina ai'utõ. Tawamhã nimahã bãtã na ma tãma duré pi'õ hã, timro norĩ zarina, dãrã. ²³ Aibã norĩ hã 7 na ĩhãiba za'ra hã, misi pi'õ nherẽ, ma tãma nasi sisõwa're're ãma timro za'ra. Tawamhã 're ĩdadã'ã za'ra mono norĩ hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, ab're hawi za apã oto te te 're da'ahãiwa'utu mono wamhã, e 'wai me te za oto 're simasisi zahuré. — ãne te ãma siwi sadanha, sadusezu norĩ hã.

²⁴ Tawamhã Zezusi te asa tãma rowasu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã ma tãma rosa'rata na ãma ĩ'upa za'ra wa'wa, ab're hawi, za apã 're ĩdahãiwa'utu za'ra mono õ na hã. E marĩ wa. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ééré hã 're sõré za'ra wa'aba mono nherẽ, aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa, duré tiwaihu'u pese na, za ab're hawi apã te te 're ĩda'ahãiwa'utu mono zé hã, aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa. ²⁵ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ab're hawi apã te te 're da'ahãiwa'utu mono wamhã, hãiwa ãma romhuri'wa norĩ ne, te za oto 're dahãimana u'ãsi za'ra, dasina 're damro za'ra mono ãna. ²⁶ Marĩ, wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa, 're dadã'ã za'ra mono pari, apã 're ĩdanomro mono zé wasu'u na. Wede zapore ĩro'o na ma tãma rob'ui'ééré, Mozési hã. E niha 're sõré za'ra wa'aba mono nherẽ, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di. ãne ma tãma Mozésihi ma siwasu'u, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã: “Wa hã Abra'ãhã nhib'apito, wa 're ĩhãimana u'ãsi, duré Izatihi nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito.” ãne ma tãma Mozésihi ma siwasu'u, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, Abra'ã norĩ uirĩ na nherẽ. ²⁷ Wahi'rata norĩ hã dawĩ 're dã'ã za'ra mono nherẽ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono wi, 're dã'ã za'ra mono õ di. Taha wa, ma tãma ĩsib'apito za'ra na siwasu'u. Dã'ã u'ãsi 're hãimana za'ra mono 'wa'ãhã, ĩsib'apito na aré siwasu'u õ di. ãne wa, ma tãma rosa'rata na ãma ĩ'upa za'ra wa'wa, ab're hawi apã 're ĩdahãiwa'utu za'ra mono õ na hã. — ãne ma tãma Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, sadusezu norĩ ma.

*'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã danhipai u ĩpire uptabi wasu'u
Mateusi 22.34-40; Rucasi 10.25-37*

²⁸ Tawamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa hã ma tãma mreme wapa, dã'rata ĩsa hã. Zezusi hã sadusezu norĩ ma, te te rowasu'u wẽ wa, te ãne sadanha:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã e ma hã te tihâiba, uburé dama ìpire uptabi hã.

²⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô ãma sada'â asa:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti, danhipai u ìpire uptabi hã ãne: "Izarazéhé nhihudu norĩ, ma'ãpé ìwapari pese za'ra wa'aba za. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã Wanhìb'apito hã, misire danhib'apito uptabi, te 're hâimana.

³⁰ Taha wa, Asib'apito 're hâimana aba mono wa, te za asiwi 're ìsawi pese za'ra wa'aba mo, sena na. Taha zarina, te za ìsimiroti na ãma 're ìrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ê na tãma 're ìromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo." ãne ìsimiroti hã danhipai u ìpire uptabi hã. ³¹ ãne duré ìsimiroti hãiba amo hã aiwa ìpire uptabi hã: "Uburé te za 're ìdazawi pese za'ra wa'aba mo. Marĩ ìwê zô asima 're asôpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asôpré wa'aba mo, ìwê zô." ã norĩ si ìsimiroti hã, ìpire uptabi zahuré hã. ìsipai u hã roti hã 'maihâimana ô di, ìpire uptabi hã.

³² Tawamhã rowahutu'wa hã te asa tãma tinha:

— Tane tô rowahutu'wa. Tô sena uptabi, asimirowasu'u hã. Misire danhib'apito uptabi te 're hâimana, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Ni'wa hã 're hâimana mono ô di, ìsipai u hã. ³³ Taha wa, wa za tô wa te 're sawi pese za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Taha zarina, wa za ìsimiroti na wa te ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra. Wa za duré wanhimi'ê na wa te tãma 're romhuri u'âsi za'ra. Wa za duré wa te 're dazawi pese za'ra. Marĩ ìwê zô wasima 're ìwanhopré mono ne, wa za uburé dama zama sô 're wanhopré, ìwê zô. Wa norĩ hã wa za wanhimizama hã duré wanhimarĩ hã wa te tãma 're sômri za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, da te tãma 're zata za'ra mono da, ìzatazém na. ãne wamhã, tãma wê di, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma. Tane nherê, maparane ìsimiroti hã ìpire uptabi hã wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, tãma wê uptabi di za. — ãne ma tô Zezusihi ma waihu'u na wa'rã, rowahutu'wa hã.

³⁴ Tawamhã rowahutu'wa hã te te tãma ãma uwaimrami wê wa, ma duré Zezusi hã tãma waihu'u:

— Tane tô. A hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwê mono zém nhiti, romhã na aihâimana ô di, ãhãna hã. — ãne ma tô tãma waihu'u, rowahutu'wai ma.

Taha parimhã, ni'wa hã te te sadanharĩ na sahu ô di oto, Zezusi hã tinhimiroti na te te ãma upai ô wa.

Danho'reptui'wa na, Zezusi te te ìda'azadhanharĩzém na rowasu'u Mateusi 22.41-46; Rucasi 20.41-44

³⁵ Tawamhã bâtu na te Zezusi hã dama rowahutu, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zé 'wawi, wa'ra 're. Tawamhã te te dama rowahutu ré, te da'mahã:

— E niha rowahutu'wa norĩ hã te te dama 're rowasu'u za'ra, Dawihi nhihudu 're ìmorĩ na hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisutu na hã Danho'reptui'wa da. ³⁶ Duréihã apito Dawi hã ma tô danho'reptui'wa na ãma rob'ui'ééré, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã Tipé'êzani na te te tãma ìwaihu'uzéb zarina. ãne ãma ìrob'ui'ééré hã:

"'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô ìnhìb'apito ma tinha, ãne: 'Ì'rata te za 're asãmra mo, ìnhimire niwĩ dama aipire na ìsiré 're aihâimana u'âsi mono da. Asitob'ru norĩ nhiptetezé hã wa za te tiwi 're a'uprosi, wapu na aima 're hâimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uwa na 're hâimana za'ra mono da oto.'"

— ãne te tãma tinha. ãne duréihã, ma tô ãma rob'ui'ééré, apito Dawi hã.

³⁷ Danho'reptui'wa da hã tinhìb'apito na ma tô sisi, Dawi hã. ìsib'apito 're morĩ nherê, e niha te za ìsa'u si poto nherê, Danho'reptui'wa da hã ìsihudu na

're hâimana. — Āne ma tô da'ahâ na da'mahâ, Zezusi hã. Tawamhã Zezusihi nhimiroti hã wẽ wa, ma da'ahâ na wapari ze za'ra ni.

Dama rowahutu'wa norĩ hâimanazém na rowasu'u
Mateusi 23.1-36; Rucasi 20.45-47

³⁸⁻³⁹ Tawamhã Zezusi hã ma duré dama waihu'u, āne:

— Ma'āpé rowahutu'wa norĩ hâimanazé hã waihu'u za'ra wa'aba. Ta norĩ hã uza pa ré, 're ĩnomro mono da si, tãma ĩwẽ za'ra hã. Duré dama pire na 're hâimana za'ra mono wa, 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ĩ'ubumroi mono zéb āma, da te 're ĩwazéb za'ra mono da si, ma tô te te sima 're wẽ za'ra. Duré dama ĩpire norĩ simasisizém na 're si'ubumroi mono da si, tãma ĩwẽ za'ra hã, rowahutuzéb āma duré 'ri para dasiré 're ĩdasaihuri mono zéb āma hã. ⁴⁰ Dama rowahutu'wa zahã, te sadawa nhipese na pi'õi mrotõ norĩ wi, ĩsimarĩ na 're sipsaihuri za'ra. Tane nherẽ, te ta norĩ hã danho'a 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma 're mreme zusi hã, 're hâimana wẽ uptabi za'ra mono newa. Taha wa, te te dama 're ĩrob'manharĩ za'ra mono zém nhipai u, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te tãma 're rob'manharĩ za'ëtẽ za'ra. — Āne ma tô dama rowasu'u, rowahutu'wa norĩ hâimanazém na.

Pi'õi mrotõ nhoprubzé wasu'u
Rucasi 21.1-4

⁴¹ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, rob'uiprazé da te 're ĩséme mono zéb 'rata, te nhamra Zezusi hã, 'ri 'wawi wa'ra 're. Rob'uiprazé, da te nasi séme za'ra ré, te da'ab'madã. ĩsibro pese norĩ hã, ahâ na te nasi séme za'ra, rob'uiprazé hã sa'ëtẽ na. ⁴² Taha ré, ma tô wi pi'õi mrotõ hã, ĩsibrob'õ hã. Tawamhã rob'uiprazé ĩsapore hã ma tô tiza, syryre nherẽ. ⁴³⁻⁴⁴ Tawamhã tisiré 're ĩnomro mono norĩ zô, te sima sô tihârã za'ra, Zezusi hã. Āne te tãma rowasu'u za'ra:

— Tô sena ā pi'õi mrotõ hã sibrob'õ nherẽ, ma tô tinhoprubzém na uburé da'a'rãnhipa. ĩsiré ĩséme'wa norĩ hã rob'uiprazé, nasi tãma ĩsi'atarẽme za'ra si, te nasi sé. Tanei õ di, pi'õi mrotõ hã. Simarĩ õ nherẽ, tihâimanazéb da, te te aré ĩtédé hã ma tô ĩbãre tãma tisõ, wahuré. Āne wamhã, ma tô tinhoprubzém na uburé da'a'rãnhipa. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma hã.

13

'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zé, za ĩsi'utõrĩzé wasu'u
Mateusi 24.1-2; Rucasi 21.5-6

¹ Tawamhã Zezusi norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zé 'wawi wa'ra hawi, oto wairébé wi, misi te ĩsiré hã 'mai'mahã:

— Rowahutu'wa, 'ri hã 'madã'ã za'ra na. Ēne hã e ĩtõmo wasétére. E ĩ'ri wasétére duré. — Āne te tãma āma tiwata, 'ri wẽ na.

² Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha, āne:

— Ā hã 'ri ĩ'madã'ã za'ra wa'wa hã, nimahã na si te za dasiwi pru pese ni, ëtẽ na 'ri hã. Tawamhã misi si te za oto simi'wara, ěne hã. Sisisiwi 'manomro waihu'u õ di za oto, ěne hã. Tãibã za oto. — Āne ma tô 'ri na tãma āma rowasu'u sirõmo za'ra Zezusi hã, te te waihu'u za'ra da.

Robzépata na rowasu'u, duré da'ruiwapari na rowasu'u
Mateusi 24.3-14; Rucasi 21.7-19

³ Tawamhã Zezusi hã te oto nhamra, Oriwera na ëtẽ 'rãihã nhisi āma, tisiré 're ĩnomro mono norĩ me. Sisõ're u, te 'ri 'madã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorõwa hã. Te te 'madã'ã ré, te siwi sadanha, háiba pisutu Pedru norĩ hã, Ti'adu, Zuwã, Ādéré norĩ me:

4 — E niwa te za ãne hã ãma tiromhãiba, 'ri nhamrazéb da hã. E marĩ te za watobro, da te ïwaihu'uzéb da hã. Ma'ãpé, wama waihu'u za'ra na, ïsõwa wa te ãma ïwaihu'u sirõmo za'ra zéb da hã.

5-6 Tawamhã Zezusi ma tô asa tâma waihu'u za'ra, ãne:

— Ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipese na sisarina datême 're nomro, ahã na. Wa hã newa, te za taré ïnhisi na we 're siwasu'u za'ra, danho'reptui'wana. Tawamhã da'ahã na te za ta norĩ ãma da te 're sasõmri za'ra, tô sena newa, dama 're ïsiwasu'u za'ra mono zé hã. Taha wa, te za a norĩ wa'wa hã asimiza'rese tiwi 're aihãimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipese sina datême 're ïnomro mono norĩ ãma, 're sasõmri za'ra wa'aba mono tô da. 7 'Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ïropupu'u za'ra mono zé hã, duré romhã na 're ïdasi'wapé za'ra mono norĩ wasu'u zama, 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tâma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Dasi'wapé te za tô dazada 're wairébé. Tane nherẽ, da'ãma rob'rãsutu uptabi õ di za a'ã. 8 Danhipti'ai amoi u te za dasisõ 're dapra, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhã daro mono bâ te za tô 're dasiwasutu za'ra. Nima niwĩmhã, te za duré ti'a hã daré 're popo'o za'ra. Duré danho õ wa, te za da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. ãne hã rowasédé, dazô 're wairébé mono wamhã, za daré ïrob'rãsutu na'rata zé, te wasu'u, pi'õi ãma ïwasã hã 're ïsépu'u na'rata za'ra mono ne. ãhã haré dazô 're wairébé mono õ di za.

9 — Ma'ãpé, aihãimana nhimiza'rese, 're aihãimana za'ra wa'aba mono za. Niwapsi te za a norĩ wa'wa hã da te 're aipawasisi za'ra wa'wa, roti'wa norĩ u, da te 're asimroi wa'aba mono da. Tawamhã ta norĩ zadawa para, te za rowahutuzéb ãma da te 're aihã za'ra wa'wa, romhã nhorõ 'manharĩ na. ïzazei'wa 're anomro aba mono wa, te za da te 're asimroi wa'wa, dama ïpire norĩ u, duré danhib'apito norĩ u zama. ãne wamhã, te za tâma 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo, ïzazei'wa 're anomro aba mono na. 10 Rob'rãsutu õ ré, te za ïwasu'u wẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra, daro mono bâ, ïzazei'wa norĩ hã. 11 Tawamhã dama ïpire norĩ u da te 're asimroi wa'aba mono wamhã, asimirosa'rata na asisõwa asina 're aihâtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za, niha tâma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Misi bãtã na, aihãimanazém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã te za te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, dama ãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Asimirosa'rata na, asi'uihã na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono da hã, mare di. 'Re ïhãimana u'ãsi mono pẽ'ézani hã te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. 12 Niwamhã te za dasisãnawãi uptabi nherẽ, da te dasima 're dahãiba nhomri za'ra, da te 're simroi mono da. Damama norĩ hã te za ti'ra ma, ãne te te tâma 're 'manharĩ wasété za'ra, 'rãwim nherẽ. Duré da'ra norĩ hã tímama uptabi da nherẽ, te za sada 're hãimana za'ra, te te dama 're hãiba nhomri za'ra mono da, da te 're simroi mono da, ïna me. 13 ïzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Tane nherẽ, õne haré ï'ãma 're anomro u'ãsi aba mono wamhã, te za asõ'reptuzé hã asina 're ï'uwaimrami za'ra wa'aba mo. — ãne ma tô Zezusi hã tisiré 're ïnomro mono norĩ ma, waihu'u za'ra, te te sina waihu'u sirõmo za'ra da.

Robzépata za'ëté wasu'u

Mateusi 24.15-28; Rucasi 21.20-24

14 Tawamhã ma duré tâma waihu'u za'ra:

— Nimahã na te za asiwi ï'madã'ã za'ra wa'wa, 'Re ïhãimana u'ãsi mono te te siwi ïwẽ'õ pe hã, te te dawĩ ïrosawizéb ãma ïsa hã. (ãhã wasu'u na rob'ui'ére hã 're sõré za'ra wa'aba mono wamhã, ma'ãpé ãma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono za, waihu'u za'ra wa'aba da.) Tawamhã ãne hã za oto daré

romhâimana wamhã, rowasété si te za a'â daré 're sa'wari. Taha wa, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma 're îsi'ubumroi mono norĩ hã, wara sina te za sisa're, êtê 'rãihã u ta norĩ hã tiwi simani za'ra da, duré sisõ'reptu za'ra da. ¹⁵ Ni'wam norĩ hã 'ri nhisi hâpâ âma si'ubumroi wamhã, tinhibrob zô sisisi ô di za a'â, 'ri para u. Ône haré te za dame sisa're, êtê 'rãihã u, ta norĩ hã. ¹⁶ Duré ni'wam norĩ hã buru âma te te romhuri za'ra wamhã, 'ri tême sisa'rei mono ô di za apâ, tisi'ubuzéb zô. Mare di. Ône haré te za duré ta norĩ hã êtê 'rãihã u dame sisa're. ¹⁷ Âne hã rowasédé hã daré hâimana wamhã, îwasã ré norĩ ma hã tâma ropipa uptabi za'ra di za, î'ra pré ré norĩ ma zama. ¹⁸ Taha wa, rowa'u'u wahã 'rowi, marĩ hã dazô watobro tō da, te za 'Re îhâimana u'âsi mono wi, 're îrowaptêrê za'ra wa'aba mo. ¹⁹ E marĩ wa. Rowasédé hã oto dazô 're wairébé mono wamhã, te za oto robzépata za'êtê za'ra ni. 'Re îhâimana u'âsi mono te te î'aropoto na'rata mono zém hawimhã, âne na da te îrobzépata za'êtê uptabi za'ra ô. Niwamhã âne na hã da te 're robzépata zahu za'ra mono ô di za. ²⁰ 'Re îhâimana u'âsi mono hã ma tô sima pisutu, bâdâ hã za da te 're îrobzépata za'ra mono zéb da hã, te te dama wâtari da, rowasété ré da'âma romhâimana pahã tō da. Âne hã te te sima pisutu ô 'wa'âhã, te aré uburé dasi'utōrĩ pese, za da'âma îrob'rãsutuzém na hã. 'Re îhâimana u'âsi mono hã âma 're sib'a'uwê za'ra mono da, te te sima 're î'apisutu mono norĩ zawi te, te za âne hã 'manha.

²¹ — Marĩ hã wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Âté ni'wam norĩ hã te za taré te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, âne: “Âhâta danho'reptui'wa da, 'Re îhâimana u'âsi mono te te îpisudu hã te nhamra. Ôhōta te nhamra.” Âne wamhã, âma 're dazaze za'ra wa'aba mono ô di za, damreme na hã. ²² E marĩ wa, wa âne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã te za datême 're nomro, danho'reptui'wa na, niha wamhã, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono da, sadawa nhipese na. Ta norĩ hã marĩ dama î'manharĩ waihu'u'ô hã te za te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa para newa, da te âma 're sasōmri za'ra mono da. Îsazei'wa norĩ zama te te dame âma 're saze za'ra mono da, te za âne na te te dama 're romhōsi za'ra. Tane nherê, te te dame 're sazei waihu'u za'ra mono ô di za ta norĩ hã, 'Re îhâimana u'âsi mono te te sima 're apisutu sirōmo mono wa, âma 're sib'a'uwê za'ra mono da. ²³ Âne hã wa aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa, romhã ré, pibui pese sina, âma sô 're rob'madâ'â za'ra wa'aba mono da. — Âne ma tô tâma waihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hã.

Ti'ai âma dasiré îpodo hã, za we apâ îmorizé wasu'u

Mateusi 24.29-31; Rucasi 21.25-28

²⁴ Tawamhã Zezusi ma duré tâma waihu'u za'ra, tisiré 're înomro mono norĩ ma:

— Da te robzépata za'ra pari wamhã, bâdâ hã te za titobra. A'amo zama te te rob'uiwê ô di za oto. ²⁵ Wasi hã te za duré hâiwa hawi rere. Uburé hâiwa na 're îsimasa mono hã te za duré 're sisa're. ²⁶ Tawamhã ti'ai âma dasiré îpodo hã, hâiwa'a na wa za wei mo apâ, danho'a. Îwaihu'u pese uptabi na, wa za wei mo apâ, duré îhâiba na rowa'a za'êtê uptabi na. ²⁷ Tawamhã hâiwa âma îma romhuri'wa norĩ hã wa za we dazô satōrĩ za'ra, Ropoto'wa te te sima 're î'apisutu mono norĩ zô, te te itême da'ubumro za'ra mono da, daro mono bâ. — Âne ma tô romhã ré tâma waihu'u sirōmo za'ra.

Pidera wede wasu'u

Mateusi 24.32-35; Rucasi 21.29-33

²⁸ Tawamhã Zezusi hã ma duré âne tâma waihu'u za'ra:

— Pidera wede na wa za oto aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Pidera wede panhipti hã wapti'i wamhã, duré îsu té hã 're wairébé mono wamhã, tawapsi te za oto âma îwaihu'u za'ra wa'wa, tâ 're

Īta'a mono zéb u 're ĩromhutu mono zém na hã. ²⁹ Tane duré, marĩ hã 're ĩromhâimana mono zéb da, te aima ĩwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madâ'â za'ra wa'aba wamhã, te za âma ĩrowaihu'u za'ra wa'wa, rob'rãsudu hã za oto ĩwatobro na hã. ³⁰ Tô sena wa âne hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. Ā hã uburé rowasédé hã dazô 're wairébé mono ré, ti'ai âma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã ta norĩ hã 're dâ'â za'ra mono õ ré, te za ĩsõ'a za'ra ti'rãsutu, rowasédé hã. ³¹ Nimahã na te za hãiwa norĩ hã ai'utõrĩ zahuré, ti'ai me. Si'utõrĩ zahuré nherẽ, ĩnhimiroti hã si'utõrĩ waihu'u õ di za. Pire na te za dama 're hãimana u'âsi. — Āne ma tô tâma waihu'u za'ra, te te waihu'u sirõmo za'ra da.

*Zezi hã, za we apã timorizém na te te ĩromhimiré'ézé wasu'u
Mateusi 24.36-44*

³² Tawamhã âne ma duré tinhimiroti 'rãsudu hã tâma waihu'u sirõmo za'ra, Zezi hã:

— Āne hã uburé za daré 're ĩromhâimana mono zéb da hã, ni'wa hã bâdã hã te te waihu'u õ di. Hãiwa âma romhuri'wa norĩ zama, te te waihu'u za'ra õ di duré. Wa hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra nherẽ, te duré bâdã hã waihu'u õ di. Īmama ma si, waihu'u pese di, bâdã hã. ³³ A norĩ wa'aba zama, bâdã hã waihu'u za'ra wa'aba õ wa, ma'ãpé asimiza'rese, 're aihãimana za'ra wa'aba mono za. ³⁴ Romnhimiré'é na, wa za marĩ hã aima waihu'u za'ra wa'wa. Āté aibã hã te za tinhorõwa hawi watobro, romhã na 're morĩ da. Tawamhã sisõ'a ré, tâma ĩromhuri'wa norĩ ma, te za romhuri hã te te tâma pisutu. Duré 'ridawa 'madâ'â'wai ma zama te za roti, te te sô 're rob'madâ'â pese mono da. ³⁵⁻³⁶ 'Ri tede'wa hã apã za ĩwisizé hã, bâdã te te waihu'u za'ra õ di, tâma ĩromhuri'wa norĩ hã. Apã tinhorõwa u ĩwisizé hã, âté hãiwahã, âté mara wa'wa, âté si'a hãrã wi, âté awẽ wi. Tane bâdã hã apã we ĩmorizé hã waihu'u za'ra wa'aba õ wa, te za asimiza'rese ĩzô 're asimipari za'ra wa'aba mo, a norĩ wa'aba zama, 're asõtõ za'ra wa'aba mono newa, asimiza'rese âna 're aihãimana za'ra wa'aba mono ré, apã we ĩmorĩ õ'umnhasite. ³⁷ Āne hã aima si, te waihu'u za'ra wa'aba õ di. Uburé ĩzazei'wa norĩ udãna zama, wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, asimiza'rese, ĩzô 're asimipari za'ra wa'aba mono da. — Āne Zezi hã 'ri tede'wai wasu'u na te te sina ĩsimiré'ézé wasu'u 'rãsudu hã.

14

*Da te dasima âma ĩrowa'õtõ za'ra zé wasu'u, Zezihi wĩrizéb da na
Mateusi 26.1-5; Rucasi 22.1-2; Zuwã 11.45-57*

¹ Maparane te oto sô rowaptã bâtã zô hã, dato hã da te 're ĩmanharĩ za'ra mono zéb u hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te ĩdawaibuzém na âma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. Tawapsi dasi'rã'õtõ ré, te za romhuri na ĩ'u'ëtẽ duptoio hã huri ni. Tawamhã bâdã ĩwa waptã'ã õ ré, te sasedoti ĩpire norĩ hã rowahutu'wa norĩ me, sima âma rosa'rata za'ra, Zezi hã pi'uriwi te te siwi âri da, da te dasiwi wĩrĩ da. ² Āne te sima âma roti za'ra:

— Dato hã hãimana ré, wa te wasiwi âri õ di za, wama dazahi za'ra õ'umnhasite, uburé hã wazada hãimana za'ra tõ da. — Āne ma tô sima âma roti za'ra.

*Betãna âma, Zezihi ma, pi'õ nhoprubzé wasu'u
Mateusi 26.6-13; Zuwã 12.1-8*

³ Tawamhã Zezi hã Betãna na 'ri wa'õtõ nhisi âma, te a'â tihãiba, Simahã nhorõwa âma, ĩ'wa're ré hã, aré ta hã. Tame sai ma, sãmra ré, ma tô we pi'õ hã âzé, 'ri para u. Wedewa'u zadaze hã ëtẽ 'manharĩ 'remhã, ma siré awisi. Wedewa'u zadaze hã, nadu na ĩsisi hã, ĩwa'ãbã za'ëne hã. Tawamhã ĩsé hã ma tô sô pru. Taha pari, ma Zezihi 'rã nhisiwi sa'wa. ⁴ Ni'wam norĩ hã tame ĩhãimana za'ra hã ma tô âma wẽ'õ za'ra. Taha wa, ma tô sima rowasu'u za'ra:

— E niha, ma taré ãma si'uba, wedewa'u zadaze na hã. ⁵ Te te dama wede 'wa'âhã, ãwa'â hã ãsa'êtê uptabi hã 300 na te aré tihâiba, rob'uiprazé ãsapotore hã, ãsibrob'õ norĩ ma, te te sômri mono da. — ãne ma sima ãma rowaihu'u za'ra, ãtede'wai upana nherê. Pi'õi ãma, ma tô duré wasété za'ra. ⁶ Tawamhã Zezusi hã te tâma nharĩ za'ra:

— Tô'ã. Pi'õ hã rowê na hâimana. E marĩ da, ma tô sada asahi za'ra wa'wa. Pi'õ hã ãwê uptabi hã ma tô ãma 'manha. ⁷ ãsibrob'õ norĩ hã te ai'rata 're si'ubumroi u'âsi 'wa. Nimahã bôtã na, asima 're ãwê za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za 're ãpawaptob za'ra wa'aba mo, ãsimarĩ'õ norĩ hã. Tanei õ di, wa hã. Ai'rata 're ãnhamra u'âsi aba mono õ di za oto. ⁸ Pi'õ hã ma tô ã'uwaibaba tô ãma 'manha, ãwê hã. ã hã ãdã'ã wana ré, ma tô ãma ãhâiba zadaze, da te ãré ãnherêzéb u. ⁹ Tô sena, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Daro mono bã te za ãwasu'uwê na da te 're dapo're pu'u za'ra. Tawamhã pi'õ hã te te ãma ã'manharĩ wê zém na zama, te za dã te dãsima 're wasu'u u'âsi za'ra, ãma 're dãsipo're pu'u za'ra mono da. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, ãma ãwê'õ'wa norĩ ma.

Zudasi hã, Zezusi za te te dama ãhâiba ãhomrizé wasu'u

Mateusi 26.14-16; Rucasi 22.3-6

¹⁰ Tawamhã Zudasi Icarizoti hã te mo, sasedoti ãpire norĩ u. Aibã 12 na Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ siré 're ãmorĩ, Zudasi hã. Zezusihi ãma te te tâma ãma roti za'ra da, te ãtême timorĩ za'ra, te te tâma ãma rowairébé za'ra da, Zezusi za te te tâma ãhâiba ãhomri za'ra zém na hã. ¹¹ Tawamhã Zudasihi mreme te te wapari za'ra wamhã, tâma rowê uptabi za'ra di. Taha wa, ma tô rob'uiprazém na tâma ropisutu za'ra, te te tâma wa'âbã za'ra da. Tawamhã Zudasi hã te oto sima rosa'rata, nimahã bôtã na te te dama ãhâiba ãhomri da hã.

Zezusi norĩ hã, dãsai 'manharizém na, siré ãsaihurizém na rowasu'u

Mateusi 26.17-30; Rucasi 22.7-23; Zuwã 13.21-30; 1 Corĩtu norĩ 11.23-25

¹² Tawamhã bãdã ma tô oto ãwa waptãrã, ã'u'êtê duptoio'õ, da te ãhurizéb da hã. ã bôtã na, ãmorĩ'rata na zudezu norĩ hã te za pone'ërebã 'ra hã te te sima 're simro, tisa te te ãma ãhurizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na hã. Tawamhã Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ hã, te ãne siwi sadanha:

— E momo ma tô asima ãwê, asõ ãwa'manhipizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na ãwasaihurizéb da hã. — ãne te siwi sadanha.

¹³ Tawamhã Zezusi hã ma tô tisiré 're ãnomro mono norĩ hã 'mazatõrĩ zahuré. ãne ma tô tâma rob'ru zahuré:

— 'Ri ahã u, ane wa'aba. Tame te za aibã hã ãsõpêtê 'wa, piza'a te te ã'ãri hã, ã ré. Tawamhã ãsarina te za ane wa'wa, 'ri tême. ¹⁴ Aibã hã nimomo sébré wamhã, te za 'ri tede'wa hã ãsadanharĩ 'wa: “Rowahutu'wa hã te tinha: E ma niwĩ 'ri 're wa'wa hã, ãsiré 're ãnomro mono norĩ me, ãwa ãwasaihurizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na hã.” ¹⁵ Tawamhã 'ri tede'wa hã, hãimo 'ri 're wa'wa za'ene hã te za aima 'mazabui wa'wa. Tame te uburé ãwa romhãimãsa wedeza hã, danhamrazé hã. Tame te za wazõ ãrobza'ra pese 'wa. — ãne ma tâma waihu'u zahuré.

¹⁶ Tawamhã te oto tineb zahuré, 'ri ahã u. Tamomo simasisi wamhã, Zezusi te te tâma ãwaihu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tô sabu zahuré. Tawamhã tinhipi ma tô 'manharĩ zahuré, Pascowa na dato nhisi na da hã.

¹⁷ Tawamhã ma'rã wi, ma tô aihutu Zezusi norĩ hã 'ri tême, aibã 12 na ãhâiba za'ra norĩ me. ¹⁸ Tawamhã sai ma, si'ubumroi ré, ma tô Zezusi hã tâma waihu'u sirõmo za'ra, ãne:

— Tô sena, wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã ãsiré asaihuri aba nherê, misire te za dama ã'maihâiba ãhomri 'wa.

¹⁹ Tawamhã ãne te te sina wapari za'ra wamhã, ma tô tiwi tirobzei'õ za'ra. Taha wa, ma tô siparabâsi si'mahârâ za'ra:

— E wa hã.

²⁰ Tawamhã Zezusi asa ma tãma waihu'u za'ra:

— Misire te za tô dama ãmaihãiba nhomri 'wa. Ì'u'êne hã ãsiré piza'a 're te te ãdi hã, te za dama ãhãiba nho. ²¹ Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã duréhã ma tô ãdã'ázém na rob'ui'ééré sirõmo za'ra ãbaihã na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norã hã. Ì'ãma rob'ui'éérézéb zarina wa za tô mo, ãdã'ázéb u. Tane nherẽ, aibã ma, tãma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ãhãiba nhomri'wai ma hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono, za te te azãri wamhã, te za sima rosa'rata, ãne: “Ïpoto õ 'wa'ãhã, aré wẽ di, ãne na hã te aré 're robzépata mono õ wa.” ãne te za 'rãwi si'ãma rosa'rata, za dama ãhãiba nhomri'wa hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, te te waihu'u sirõmo za'ra da.

²² Tawamhã saihuri ré, ma tô ti'ã, Ì'u'êne hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ẽ, Ì'u'êne hã. Te te wẽ'ei mono parimhã, tisiré 're ãnomro mono norã ma, ma tô te te sõmri. ãne ma tãma sina waihu'u za'ra:

— ã, Ì'u'êne hã huri aba. ã hã ãhãiba, te wasu'u.

²³ Taha pari, ma duré ti'ã hãsizé hã, uwa 'ru 'rã wa'ui ré hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te duré tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô tãma sõmri za'ra, uwa 'ru 'rã wa'ui ré hã. Tawamhã aihãni ma ãhu. ²⁴ ãne ma duré tãma sina waihu'u za'ra, Zezusi hã:

— ã hã ãwapru, te wasu'u. Rob'rã wa'u za'wari ne, te za ãwapru hã ãwi asa'wa, da'ahã zada ãdã'ã wamhã. ã hã ãwapru hã ãwi sisa'wari wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tinhib'a'uwẽ ma, te te tãma ãropisutuzé hã tô sena za te te tãma ãma 're ãuwaimrami mono zé, te wasu'u. ²⁵ Tô sena wa za aima ãsiwasu'u za'ra wa'wa. ã hã rob'rã wa'u hã te 're hãsi mono õ di za oto, a'ã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã za uburé da'ãma ãsib'a'uwẽ zéb ãma si, wa za duré te 're hãsi. — ãne ma tô tãma siwasu'u za'ra.

²⁶ Tawamhã Zezusi norã hã tinhore na te oto ãma tiwata za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma. Taha pari, ma tô wairé, Oriwera na êtẽ 'rãihã nhisi u si'aba'ré da.

Pedru hã za te te dawi ãudãzém na, Zezusi te te tãma ãwaihu'u sirõmo zé wasu'u Mateusi 26.31-35; Rucasi 22.31-34; Zuwã 13.36-38

²⁷ Tawamhã ãne ma Zezusi hã tisiré 're ãnomro mono norã ma, waihu'u za'ra:

— A norã wa'wa hã ãzadawa para õ nherẽ, te za aihãni asiwi ãrẽme 'wa. Duréhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ããma rob'ui'ééré siro, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na hã: “Pone'ërebã 'madã'ã'wa hã wa za tiwã. Tawamhã pone'ërebã hã te za ropé.” ãne ããma rowasu'u na rob'ui'ééré, ãbaihã na hã. ²⁸ Tane nherẽ, ab're hawi apã ãhãiwa'utu parip si, wa za aiwana ãmorã 'wa, Darireza na danhipti'a nõõmo nhisi u, tamomo ãnhopëtẽ za'ra wa'aba da.

²⁹ Tawamhã Pedru hã te Zezusihi ma tinha:

— Aihãni za te te airẽme za'ra nherẽ, wa hã te airẽme õ di za.

³⁰ Tawamhã Pedruhu ma, te Zezusi hã asa tinha, ãne:

— Tô sena wa za aima waihu'u. ã barana, si'a hã tihãrã na te te sahu õ ré, te za si'ubdatõ dawi ãudã, aima ãza'rese õ na. — ãne ma tô tãma waihu'u siro.

³¹ Tawamhã mreme tete sina, te asa tãma tinha, Pedru hã:

— Wa hã asiré ãdã'ã da nherẽ, te dawi ai'udã õ di za. — ãne te Zezusihi ma siwasu'u.

Tawamhã uburé ãsiré 're ãnomro mono norã hã ma tô õhõ na si tãma siwasu'u za'ra, za te te dawi ãudã za'ra õ na hã.

*ZeZusi hã, Zésemani ãma ãsãmrazém na rowasu'u
Mateusi 26.36-46; Rucasi 22.39-46*

³² Tawamhã ZeZusi norĩ hã ma tô aihutu, Zésemani na rob're nhisi u. Sihutu wamhã, ãne te tãma nharĩ za'ra:

— ãme ãzô asimroi wa'aba. Wa hã wa za a'ã asiti ãmorĩ 'wa, romnhiwasi ãmama ma, ãmreme da.

³³ Tawamhã Pedru norĩ hã te siré saprõni za'ra, Ti'adu norĩ hã, Zuwãhã me. Tawamhã te te sina rosa'rata pese wamhã, sina pẽ'ézé uptabi di. ³⁴ Taha wa, Pedru norĩ ma, ma ãne sina tãma rowaihu'u za'ra:

— ãpẽ'ézé hã sa'ëté na te ãma tihãiba. ãpẽ'ézé uptabi wa, wa aré dârã. ãme a'ã asimroi wa'aba ã'rata, asõtõ za'ra wa'aba ãna. Asõpré u'ãsi aba. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

³⁵ Tawamhã romhã prã na te ãsiti timorĩ za'ra. Tawamhã hi'rãtitõ ma tô nhamra. Sãmra wamhã, ma tô aiwẽ'ë, ti'ai u. Tawamhã Timama wi, te rowaptë, robzépada hã te te tãma ba'a da. ³⁶ ãne ma tô Timama wi rowaptë:

— ãmama, uburé marĩ hã aima waihu'u pese di. Taha wa, ma'ãpé robzépada hã ãma ba'a za, te robzépata za'ëté tã da. Tane nherë, ãne aima ãsiwasu'uzéb uwaibaba, te ãsina uwaimrami da, wa hã te ãsima ãwézém na ãma pisutu õ di za. A hã ãma ãwézéb uwaibaba si, te ãsina uwaimrami da, te za ãma ãpisu. — ãne ma tô Timama wi sina rowaptë.

³⁷ Tawamhã Timama ma, mreme pari, te apã mo, si'ubdatõ tisiré 're ãnomro mono norĩ u. Tawamhã sõtõ za'ra ré, ma tô siza za'ra. Taha wa, te Pedru 'mahã, utu da:

— Sima, e niha te asõ. E niha asimiza'rese rob'madã'ã waihu'u õ di, syry na. ³⁸ Satanasihi zada, asiptete sina 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, asima 're wẽ za'ra wa'aba mono nherë, asi'uihã na sada 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, asimiza'rese te za ai'ubumroi wa'wa ãhãna hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, asima rowaptëre za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimiwada'urizé wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã Pedru norĩ nhiti, te duré apã mo, Timama ma mreme da. Tawamhã õhõ na si, te duré Timama wi rowaptë. ⁴⁰ Timama ma, mreme pari, te duré apã ãtëme timorĩ za'ra. Tawamhã sõtõ za'ra ré, ma duré siza za'ra. Tãma aptã'ã uptabi za'ra wa, te tinhotõ pese za'ra, sõpré waihu'u ãna. Tawamhã utu za'ra da, ZeZusi te te 'mahãrã za'ra wamhã, asa te te tãma ãwaihu'u za'ra da hã, mare di.

⁴¹ Tawamhã ãsiti te duré timorĩ za'ra. Taha pari, ma duré apã sina siri. Si'ubdatõ tinem na, ma tô oto ãma sahu. Tawamhã sõtõ za'ra ré, ma tô duré apã siza za'ra. Taha wa, te ãne 'mahãrã za'ra:

— E niha bã te zahadu asõtõ za'ra wa'wa bété. Te duré aiwa'utu za'ra wa'wa. Tô'ã oto. Bãdã ma tô oto ãwa waptãrã. Ti'ai ãma dasiré ãpodo, te za oto ãhãiba nhomri ni, aibã ãwasété norĩ ma. ⁴² Oto aiwahutu za'ra wa'aba, wasi'aba'ré da. Õhõta te wei oto mo, dama ãhãiba nhomri'wa da hã. — ãne te tãma 'mahãrã za'ra.

*ZeZusi hã da te oto dasiwi ããrizém na rowasu'u
Mateusi 26.47-56; Rucasi 22.47-53; Zuwã 18.3-12*

⁴³ ZeZusi hã te te tãma 'mahãrã za'ra ré, ma Zudasi hã ãtëme wi, ZeZusihi siré aré 're ãmorĩ hã. Da'ahã uptabi na ma tô ãsiré sõ aihutu ni, sib'ézé 'wapa ré, uibroĩ ré zama. Sasedoti ãpire norĩ zadawa para, duré rowahutu'wa norĩ zadawa para, duré zudezu norĩ ma, roti'wa norĩ zadawa para zama, ma tô sõ aihutu ni. ⁴⁴ Zudasi hã ma tô ãne dama ãpire norĩ ma, roti aré:

— Aibâ hã te tob'rata hârâ wamhã, ta hã te za asiwi ï'âri 'wa. Tawamhã asiptete sina, te za asiwi ïsaprõni 'wa. — ãne ma tô Zudasi hã tâma waihu'u za'ra, te te siwi ï'âri wana ré hã.

⁴⁵ Tawamhã Zudasi hã Zezusihi u oto wisi wamhã, ãne te 'mahã:

— Rowahutu'wa.

Tawamhã tob'rata hârâ na, ma tô sawi, Zezusi hã. ⁴⁶ Tawamhã ma tô oto dasiwi âri ni. ⁴⁷ Tawamhã Zezusihi siré ïsa hã, ma tô sib'ézé 'wapa hã waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hã ãma po're nhizâ, sasedoti ïpire uptabi ma romhuri'wa hã. ⁴⁸ Tawamhã Zezusi hã sô ïdasihutu norï ma, te tinha, ãne:

— E wa hã danhibrob zô dapãrï'wa pâ, ma bété we ïzô aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré, uibroï ré zama. ⁴⁹ Bâtâ sidâpâsi wa tô asõ'a za'ra wa'aba te 're da'apawapto, ïnhimirowasu'u na, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé 'wawi, wa'ra 're. Zapre tameb ré asiwi ï'âri aba õ di bété. Tane nherë, te za tô asiwi ï'âri 'wa, ï'ãma rob'ui'érezé hã te ïsina uwaimrami hã. — ãne ma tâma sina waihu'u za'ra.

⁵⁰ Tawamhã ïsiré 're ïnomro mono norï hã aihïni ma siwi tirë. Wara sina, ma dama ropé.

⁵¹ Aibâ hã ïprédupté hã, Zezusihi zarina ïmorï hã ma tô ni'wam norï hã siwi ti'â, ï'ubuzém na. ⁵² Tane nherë, ma tô tâma rëme za'ra, ti'ubuzé hã. Tawamhã ai'urëwi te oto dawï wara, ïprédupté hã.

Dama roti'wa norï hã Zezusihi da, ïsi'rã'õtõzém na rowasu'u

Mateusi 26.57-68; Rucasi 22.54-55, 63-71; Zuwã 18.12-14, 19-24

⁵³ Tawamhã Zezusi hã te oto dasiwi saprõni ni, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ïpire uptabi nhorõwa u, sasedoti ïpire uptabi nhorõwa u. Tame ïwana ma tô si'rã'õtõ, sasedoti ïpire norï hã, duré zudezu norï ma roti'wa norï hã, duré rowahutu'wa norï hã.

⁵⁴ Zezusi hã da te dasiwi saprõni ré, te Pedru hã romhã na te te pibu, sasedoti ïpire uptabi nhorõwa u. Tawamhã 'ri 'wawi wa'ra 're, ma âzé. Sébré wamhã, ma tô nhamra unhamã dawa, hã'ro da, romhuri'wa norï me.

⁵⁵⁻⁵⁶ Tawamhã sasedoti ïpire norï hã duré uburé zudezu norï ma roti'wa norï hã, te ni'wam norï zô tinhopré za'ra, Zezusi hã marï te te 're ï'ab'manharï wasété mono zém na, sadawa nhipese na te te siwi ãma hiri da, tawapsi romanu norï hã te te siwi wïrï da. Tawamhã da'ahã na dazadawa nhipese na, Zezusihi ãma ïsimiroti wasété na da te ãma sa'ra za'ra nherë, ãma dasisaze za'ra õ di.

⁵⁷ Tawamhã ni'wam norï hã ma tiwahutu zahuré hãwi, Zezusi hã sadawa nhipese newa, ïsadawa nhipe te te ãma hiri zahuré da, ãne:

⁵⁸ — Wa norï hã wa tô wasi'uihã na ïsimirowasu'u hã wapari ni. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorõwa hã te za, u, sãmra, êtë na da te dasiwi ï'ri hã. Tawamhã te za, u, aimawi 'ri duré. Da te dasiwi ï'ri da hã, mare di. Te te 'ri ré hã, bâdã hã si'ubdatõ te za, u, ãma ne, te te ãma romhuri ré hã. ãne taré dama siwasu'u ré, wa tô wapari ni, wasi'uihã na. — ãne te Zezusi dama wasu'u zahuré, taré.

⁵⁹ Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa norï hã te te siwi sadawa pibu zahuré wamhã, aiwab õ di, te te dama ïwasu'u zahuré zé hã.

⁶⁰ Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ïpire uptabi hã dawa'wa ma hãwi za, Zezusi hã uihã na te te sadanharï da, ãne:

— E asadawa na dama ãma wa'rãmi ãna, da te dasiwi ï'aiwasu'u wasété na hã. E tô ïsarina ma tô aiwasédé hã ai'ãma hiri zahuré. E taré. — ãne te sadanha.

⁶¹ Tane nherë, te Zezusi hã ari'iwï za. Te te ãma wa'rãmi õ di, timreme na. Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ïpire uptabi hã te duré sadanharï na sahu, sasedoti ïpire uptabi hã:

— E tô sena a hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da. E tô sena 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, a hã.

⁶² Tawamhã Zezusi hã asa te tãma siwasu'u oto:

— Ìhe. Wa hã, Danho'reptui'wa. Wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra. A norĩ wa'wa hã aihĩni te za ì'madâ'â za'ra wa'wa, ti'ai ãma dasiré ìpodo hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimire niwĩ, 're ìnhamra mono na, ìwaihu'u pese 'rata. Hãiwa'a na apã we ìmorĩ wamhã, te za ãne na ì'madâ'â za'ra wa'wa. — ãne ma tô tãma siwasu'u sirõmo za'ra.

⁶³ Tawamhã te te sadawa 'rui wa, ma ti'uza hã hãiwazu, sasedoti ìpire uptabi hã. Tawamhã ãne ma tô ãma da'mahã:

— Tãibã oto. Aibã aimawi norĩ zô, ai'maihãrã aba õ di za, Zezusi te te wama ìwasu'u za'ra da hã, ìwasété na. ⁶⁴ 'Re ìhâimana u'âsi mono newa, si'uihã na ma tô tiwaihu'u pe hã sina tihi, wasine 're hãimana mono nherẽ. Si'uihã na ma tô timreme wasété. Ìmreme ma tô ìwapari za'ra wa'wa. E marĩ tawamhã, ma tô ãma ìpisutu za'ra wa'wa. — ãne te ãma da'mahã. Tawamhã aihĩni ma tô sima wẽ za'ra, da te dasiwi wĩrĩ da.

⁶⁵ Tawamhã te te siwi wẽ'õ wa, ma tô nasi ni'wam norĩ hã siwi ubu upto, tizadaipro na. Zazahã na ma duré siwi ubu ubu. Taha pari, ma tô duré nasi siwi ahã. ãne ré, te nasi siwi 'mahã:

— E 'wa hã ai'azãri'wa. Ma'ãpé, waihu'u. — ãne te nasi siwi 'mahã.

'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norĩ zama, ma tô siwi ti'ã, te te nasi siwi ahãri da.

*Pedru hã, Zezusi te te dawì ì'udâzém na rowasu'u
Mateusi 26.69-75; Rucasi 22.56-62; Zuwã 18.15-18, 25-27*

⁶⁶ ãne ré, te zahadu Pedru hã dame nhamra, 'ri 'wawi wa'ra 're, pi'reba 'ri zahãpã. Tawamhã tame sãmra ré, ma we pi'õ hã datême wi, sasedoti ìpire uptabi ma romhuri'wa hã. ⁶⁷ Wisi wi, ma Pedru hã tisã, unhama ãma hãi'ro ré. Tawamhã te te 'madâ'â pese pari, te Pedruhu ma tinha:

— A zama te duré Zezusihi siré 're aimo, Nazaré ãma 're ìhâimana mono siré.

⁶⁸ Tawamhã Pedru te asa tãma tinha:

— Tane na ìwaihu'u nherẽ, õ hã ìma sa'rese õ di. — ãne te pi'õi wi ai'udã, Pedru hã.

Tawamhã 'ri nhi'riti u te oto mo, 'ridawa u morĩ da, dapusizéb u. Tawamhã si'a ma oto hã. ⁶⁹ Tawamhã ma tô romhuri'wa sipi'õ hã tisã Pedru hã, 'ri nhi'riti ãma. Tawamhã ì'rata ìsimasam norĩ ma, te wasu'u za'ra:

— ã hã Zezusi norĩ siré, 're ìmorĩ.

⁷⁰ Tawamhã Pedru te duré tiwi ai'udã. Tawamhã ãma ronomro õ ré, te duré tãma nharĩ za'ra, ì'rata ìsimasa hã:

— Tô sena, a hã Zezusi norĩ siré, te 're aimo. A hã tô, Darireza ãma 're ì'aihãimana mono.

⁷¹ Tawamhã Pedru te asa tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. Tane na ìwaihu'u nherẽ, õ hã ìma sa'rese õ di. Tô sena te aiwi udã za'ra wa'aba di pã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ì'azãri pé. — ãne te tãma sina waihu'u za'ra.

⁷² Tawamhã si'a hã awa'awi ma tihãrã na sahu. Tawamhã Zezusi te te tãma ìwaihu'uzém na, ma sina po're puru, Pedru hã. ãne ma tô Zezusi hã aré tãma waihu'u siro: “Si'a hã tihãrã na te te sahu õ ré, te za si'ubdatõ dawì ì'udã, ìzadawa para õ nherẽ.”

Tawamhã Zezusihi mreme na sina po're pu'u wa, te oto aiwa'õ, Pedru hã.

15

*Apito Piratu, Zezusi te te ìsadawa pibuzé wasu'u
Mateusi 27.1-2, 11-26; Rucasi 23.1-5, 13-25; Zuwã 18.28-19.16*

¹⁻² Tawamhã awēm na mararé, ma duré si'rã'õtõ, sasedoti ãpire norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ hã. Zezusihi ãma te te sima roti za'ra da, ma si'rã'õtõ, dama roti'wa ãpire norĩ me. Taha pari, ma oto siwi pawasisi Zezusi hã, Piratuhu u te te siwi saprõni da. Tawamhã ãtēme te te siwi ãwisi wamhã, Piratu te Zezusi sadanha:

— E a hã, zudezu norĩ nhib'apito.

Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tahata ma tã tane hã tã ããma ãwaihu. — ãne te tãma tinha.

³ Tawamhã sasedoti ãpire norĩ hã te Zezusihi ãma ãwasédé hã sa'ra za'ra taré, marĩ ãwasétére na 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ãpire za'ra hã. ⁴ Taha wa, Piratu te Zezusi 'mahã:

— Marĩ ahã na ma tã ai'ãma sa'ra za'ra ni. E asadawa na tãma ãma wa'rãmi za'ra õ di za. — ãne te 'mahã.

⁵ Tane nherē, tizadawa na te te wa'rãmi õ di, Zezusi hã. Taha wa, ma tã Piratu hã ãma titob'uzu, tizadawa na te te ãma wa'rãmi õ wa.

⁶⁻⁷ Wahub sidãpãsi, ma tã apito Piratu hã misi si te te 're da'azani, dazazéb 're, 're ãdasimasa mono norĩ hã 're dawairébé mono da, misi si. 'Re ãhãimana u'ãsi mono, tinhimihãzé te te dama ãba'azém na dasa da te dasiwi 're ãmanharĩ za'ra mono zém na, ma tã te te 're da'azani, da te tiwi 're ãwaptērē za'ra mono zéb uwaibaba. Aibã hã dazazéb 're, te dame 're sa, Barabasi na ãsisi hã. Romanu norĩ da, dasi'wapé watobro wamhã, te te da'mapãrĩ za'ra wa, ma tã séme ni, dazazéb 're. ⁸ Tawamhã ma duré bãtã na Piratuhu u tasi'rã'õtõ ni, da te tiwi rowaptērē za'ra da, te te 're ãmanharĩ wē mono zéb zarina, misi te te dama 'mairob'ru da, dazazém hawi da'maiwatobro da, apã morĩ da.

⁹⁻¹⁰ Tawamhã Piratu te da'a'mahã:

— Zudezu norĩ, e asib'apito za'ra wa'aba ma, wa za rob'ru, apã morĩ da.

— ãne te da'a'mahã, Zezusihi ãma. Sasedoti ãpire norĩ hã Zezusi te te sãru za'ra wa, ma tã ãtēme siwi ãwisi, Piratuhu u. ãne na ma tã Piratu hã ãma dawaihu'u. ¹¹ Piratu hã Zezusi hã apã morĩ da, te te nasi ãma da'ab'mahãrã nherē, te sasedoti ãpire norĩ hã nasi dawada'uri za'ra, Barabasihi si da te waptērē za'ra da, tiwi, Zezusihi upana te te wazere da. ¹² Tawamhã Piratu te duré da'ab'mahã:

— E marĩ, wa za bété aima ãma pisutu za'ra wa'wa, asib'apito na asiwi 're ãsisi za'ra wa'aba mono ãma hã, te aima ãma ãuwaimrami za'ra wa'aba zéb da hã.

¹³ — Wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi sasõmri, dã'ã da. — ãne te nasi sa'ëtē ãma 'mahãrã za'ra ni, Piratu hã.

¹⁴ — E marĩ te te 're ab'manharĩ wasété mono bã. — ãne te ãma da'ab'mahã, Piratu hã.

Tane nherē, hãrã 'rãihã na te nasi ãma 'mahãrã za'ra, Piratu hã:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na, da te dasiwi sasõmri, dã'ã da.

¹⁵ Tawamhã Piratu hã dama rowē za'ra da, ma tã da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, Barabasihi ma si te te tãma rob'ru za'ra da, dazazém hawi watobro da, apã 're morĩ da. Taha pari, te Zezusi tãma 'ru za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma, powawē hã waré na te te siwi 're pré'é mono da, taha pari, te te duré siwi sasõmri da, wedepo'o nhonhi'rãmi na dã'ã da oto.

Da'wapéi'wa norĩ hã Zezusihi ãma ãto za'ra zé wasu'u

Mateusi 27.27-31; Zuwã 19.1-3

¹⁶ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã ma tã Zezusi hã siwi ãwisi, Piratuhu nhorõwa u, 'ri 're wa'wa nho'õmo u. Tamemhã te oto sitēme sisõ tihãrã za'ra, uburé sitēme si'rã'õtõ da. ¹⁷ Tawamhã dasi'ubuzém na ma tã Zezusi

hã siwi âma hâiba ubu, ãhã pré na. 'Wabzéré panhipti na ma duré siwi sôpre.
¹⁸ Tawamhã sisarina te nasi timreme na sawi za'ra, taré:

— Zudezu norĩ nhib'apito, rowẽ na aihâimana.

¹⁹ Tawamhã ãrã wi, ma tô nasi siwi ahã, wedehu waré na. Te duré nasi siwi upto, tizadaipro na. Te duré nasi hi'rãtitô tâma asimro, Zezusihi papara, âma wata za'ra da newa. ²⁰ Tawamhã nasi âma wa'ẽ za'ra parimhã, tisi'ubuzém na te te siwi âma ãhã ubu hã ma tô apã tiwi wazere za'ra. ãuzazém na ma oto apã siwi uza. Taha pari, te oto rob u siwi saprõ, wedepo'o nhonhi'rãmi na te te siwi sasõmri da, 'ri nho'õmo nhiti.

Zezi hã wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi ãsasõmrizé wasu'u

Mateusi 27.32-56; Rucasi 23.26-49; Zuwã 19.17-30

²¹ Tawamhã bâdãdi na te te siwi saprõni ré, ma tô aibã hã siwi sôpêtẽ, Sima na ãsisi hã, tirom hawi we ãmorĩ hã, 'ri ahã u. ãsa'ru nhisi hã, Sireni na. Sima hã Aresãdiri norĩ mama, Rupuhu me. Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã, Simahã ma, ma tô 'ru za'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi hã te te tâma âri da, Zezusihi ma.

²² Tawamhã Dodota na romnhisi u, ma tô siwi saprõ, Zezusi hã. Dodota na romnhisi hã, da'rãihi te wasu'u. ²³ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã te aré tâma sõmri za'ra, uwa 'ru 'rã wa'u ãsé hã te te hã'rêne da, miha na wedepa wa'u nhisi na, ãwazari ré hã. Tane nherẽ, te te hã'rêne õ di, Zezusi hã. ²⁴ Taha pari, ma tô oto wedepo'o nhonhi'rãmi na siwi sasõ. Te te siwi sasõmri pari, ma tô êtẽ zapotore ãui'ééré ré hã nasi sima sãmra da'wapéi'wa norĩ hã, pibu pese na Zezusihi uza hã te te siwi waibu da. ²⁵ Zezusi te te siwi ãsasõmrizém na hã, bâdã ma tô oto tinho're za'a. ²⁶ Zezusihi 'rã uwaibaba wedepo'o na rob'ui'ééré hã ma siwi tété, da te dasiwi ãwẽ'õ za'ra zém na, da te dasiwi âma waihu'u za'ra da. ãne âma ãrob'ui'ééré hã: ã hã, zudezu norĩ nhib'apito.

²⁷ Zezusihi siré, ma tô duré aibã norĩ hã sasõmri zahuré ni, danhibrob zõ dapãrĩ'wa norĩ hã. Zezusihi âma te aiwa'aba zahuré ãsimire niwĩ, duré ãsimi'e niwĩ. ²⁸ ãne âma ãromhãimanazé hã ma tô rob'ui'ééré zarina, sina uwaimra, Zezusi hã. ãne duréhã âma ãrob'ui'ééré hã: “ãwasété norĩ zu, te za taré dasiwi wẽ'õ ni.” ãne âma ãrob'ui'ééré hã, ãbahã na hã.

²⁹⁻³⁰ Tawamhã ãwa'wai baba, da te nasi ro'rahãri za'ra sidãpãsi, te nasi âma tawa'ẽ za'ra ni, Zezusihi âma. Nasi âma da'rã siwanarĩ za'ra sina, te nasi âma wasété za'ra ni:

— Oro a hã asima roti za, 'ri 'rãihã hã sãmra da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono âma 're ãdawata za'ra mono zé hã, si'ubdatõ bâdã hã ai'ãma si'utõrĩ õ ré, duré apã 'ri da. Ma'ãpé, asisõ'reptu na. Wedepo'o nhonhi'rãmi hawi we si'ra na, atãã tõ da. — ãne te nasi âma tiwa'ẽ za'ra.

³¹ Duré sasedoti ãpire norĩ hã te nasi âma wa'ẽ sina, ãne sima nharĩ za'ra âma, rowahutu'wa norĩ me:

— Oro te te 're da'anho'reptui mono za, 'rãwi sisõ'reptui õ di bété. ³² Ma'ãpé, ãne ré, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi we te te si'ra wanho'a, Danho'reptui'wa hã ãzarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito hã, wa te wasina ãumhãsi za'ra zéb da hã. — ãne ma sima âma rowaihu'u za'ra.

Tawamhã ãsiré ãsa'o zahuré zama, te nasi tâma nharĩ wasété zahuré, Zezusihi ma.

³³ Tawamhã ma tô ti'abzuma. Abzuma wamhã, ma tô tirobra, daro mono bâ. Bãdã siprazéb u, te oto robra si nomro. ³⁴ Tawamhã si'ubdatõ bâtã âma, te Zezusi hã Timama hã sina 'mahã, hãrã 'rãihã na ãne:

— Eroĩ, Eroĩ, rema sabatani.

ãhãrãzém na hã, âma ãsaprĩzé hã, ãne:

— ãnhib'apito, ãnhib'apito, e marĩ da, ma tô oto ãrẽ. — ãne âma ãsaprĩzé hã.

³⁵ Tawamhã ni'wam norĩ hã ì'rata ìsimasam norĩ hã Zezusihi hârâ te te wapari za'ra wamhã, ma tô sima rowasu'u za'ra, âne:

— Ôhõta wapari aba. Eriasihi zô te hâ, te te we pawaptob da.

³⁶ Tawamhã ni'wa hã si'aba'rê na ma tô piza're upsözém ne hã 'mai'â, uwa 'ru 'râi wa'u ìsé na te te tâma âma di'i da, Zezusihi ma, ìwa'âbâ syry na. Tawamhã wedewaré 'râsutu na ma tô âma sapu'u, Zezusihi ma, te te wê da, te te upsômri da. Taha pari, te âne dama tinha:

— A'â pé wanhimipari za'ra wa'aba, Eriasi we sô morĩ õ'umhasite, wedepo'o nhonhi'râmi hawi, te te si'ra da. — Æne ma dama waihu'u.

³⁷ Tawamhã Zezusi hã hârâ 'râihâ na te hâ, ìrême ma. Taha pari, ma pê'ê hai'utõ.

³⁸ Zezusi hã dâ'â wi, zazahâ ìhâpa hã 'ri 're wa'wa nhitobzé hã ma uihâ na hâihaipo'o aiwa, hâimo hawi pi'reba, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa âma hã.

³⁹ Zezusi hã hâiwi sa'o ré, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ìsõ're te za, ìpapara, romanu hã. Tawamhã Zezusi hã ìrême ma hârâ 'râihâ na hârâ wamhã, te te wapari wamhã, ma âma rowaihu'u:

— Nare õ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra.

⁴⁰ Pi'õ norĩ zama, romhâ hawi te Zezusi hã 'madâ'â za'ra. Nima norĩ nhisi hã âne: Mariza Madarena, duré Sarome, duré Mariza, Zuzé norĩ na hã Ti'aduhu me. Ti'adu hã ìhâiba té. ⁴¹ Zezusi hã Darireza âma 're morĩ ré hã, pi'õ norĩ hã ìsiré te 're nomro. Ma tô duré marĩ na te te siwi 're pawapto. Ta norĩ siré, te duré pi'õ norĩ hã ahâ na Zeruzarê u ai'aba'rê, Zezusihi siré. Ta norĩ zama te romhâ hawi siwi 'madâ'â za'ra.

Zezusi hã da te ìsêrêzé wasu'u

Mateusi 27.57-61; Rucasi 23.50-56; Zuwã 19.38-42

⁴²⁻⁴³ Sabadu u bâdâ 're ìne mono u, te zudezu norĩ hã te te sima 're ropese za'ra, sabadu na hã te te 're romhuri za'ra mono õ na dâ'âsina. Tawamhã sabadu u oto hâiwahâ wa, romhuri 'râsutuzéb âma te Zuzé hã Piratuhu u mo. Arimateza âma te aré 're hâimana, Zuzé hã. Zudezu norĩ ma roti'wa ìpire, ta hã. Taha wa, te nasi si'rã'õtõ, siré dama roti'wa ìpire za'ra norĩ me. Zuzé hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono da'âma 're ìsib'a'uwê mono zéb zô, te 're simipari u'âsi. Tawamhã romhuri zahârizéb u, romhuture wa, ma tô sada aptete Zuzé hã, Piratuhu u morĩ da, Zezusihi hâiba hã te te tiwi waptêrê da, ab're sirõmo 're, te te sêrê da. ⁴⁴ Zuzé hã, Zezusi hã ìdâ'â na te te tâma rowasu'u wamhã, Piratu hã te âma rosa'rata, dâ'â su'u wa. Tawamhã Piratu hã da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa zô te hâ, ìdâ'âzém na te te âma sadanharĩ da, tô sena zô.

⁴⁵ Tawamhã tô sena Zezusi hã ìdâ'â na te te tâma rowasu'u parimhã, Zuzéhé ma, te oto Piratu hã tâma ti'ru, Zezusihi hâiba hã ab're sirõmo 're, te te sêrê da.

⁴⁶ Tawamhã Zuzé hã zazahâ, ma sada uipra, ìhâirã hã. Taha pari, Zezusihi hâiba hã ma oto si'ra, wedepo'o nhonhi'râmi hawi. Tawamhã zazahâ ìhâirã na ma ubu. Te te ubu pari, ma tô ab're 're tisê. Sa'a zahâpâ êtê wa, ab're sirõmo 're, ma tisê. Taha pari, te êtê tõmo wawê hã te te pizari, ab're te te âma ìré sitob da. ⁴⁷ Æne Zezusihi hâiba te te sêrê ré, ma tô pi'õ norĩ hã âma 'madâ'â zahuré, Mariza Madarena hã Marizaha me. Ta hã Zuzéhé na. Tawamhã ma tô sabu zahuré, nimame Zuzé te te ìsêrêzé hã.

16

Zezusi apâ ìhâiwa'utuzé wasu'u

Mateusi 28.1-8; Rucasi 24.1-12; Zuwã 20.1-10

¹ Tawamhã bâdâ oto sébré wamhã, tâibâ oto sabadu hã romhuri zahârizé hã zudezu norĩ te hã. Tawamhã pi'õ norĩ hã ìwa'u zadaze hã, ma tô siwi uipra, te te siwi âma hâiba u'rê da, Zezusi hã. Pi'õ norĩ nhisi hã Mariza Madarena,

duré Sarome, duré Mariza, Ti'aduhu na hã. ² Tawamhã pi'õ norĩ hã mararé te ai'aba're, sa'a zahâpâ ab're u, bâdâ 'rãiwatobro wi, dumidu na. ³ Bâdâdi na si'aba'rei ré, ma ãne sima waihu'u za'ra:

— E 'wa hã te za ãne hã wama sa're za'ra, ab're nhitobzé hã.

⁴ Ab're nhitobzé hã ãne hã tãmo wawê uptabi wa, ma ãne sima waihu'u za'ra. Tane nherê, sihutu wamhã, ãne da te ãsa're na ma tô 'madâ'â za'ra. ⁵ Tawamhã ab're 're, sisisi wamhã, ma tô aibã hã siwi sãpêtê ãprédupté hã, uza hãirã ré ãsãmra hã. ãnomrozé nhimire niwĩ te nhamra. Taha wa, pi'õ norĩ hã ma tãma tipê'ẽwara za'ra. ⁶ Tawamhã ãne te tãma nharĩ za'ra, pi'õ norĩ ma:

— ãma aipahi za'ra wa'aba tã. Zezusi hã Nazaré ãma aré ãprédu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na, da te dasiwi ãsasõmri zã robzabu za'ra wa'aba da, te we ai'aba'rei wa'wa. ãne na, wa tô aiwaihu'u za'ra wa'wa. ãme hãimana õ di oto. Apã ma tô hãiwa'udu. Ma'ãpé, ãnomrozé hã sabu za'ra wa'aba. Robaba di. ⁷ Taha wa, te za oto apã ai'aba'rei wa'wa, Pedru norĩ ma tãma rowasu'u za'ra wa'aba da, ãne: “Zezusi hã aiwana te za, u, timorĩ 'wa, Darireza u. Tame te za, u, ãsãpêtê za'ra wa'wa, aima ãsiwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina.” — ãne ma tô pi'õ norĩ ma waihu'u za'ra.

⁸ Tawamhã ma wairé ab're hawi, wara sina sisa'rei mono da. Tãma pẽ'ẽwara za'ra wa, te tirêrê'ẽ za'ra. Pahi te, ni'wai ma, te te rowasu'u za'ra õ di a'ã.

Zezusi hã, Mariza Madarenahã ma, ãsihã'i-rézé wasu'u

Mateusi 28.9-10; Zuwã 20.11-18

⁹ Zezusi hã dumidu na ma tô apã hãiwa'udu, mararé. Tawamhã ãmorĩ'rata na ma tô Mariza Madarenahã ma, sihã'i-ré. Ti'ai baba 're morĩ ré, ma tô taha ma, wa'uburé hã 7 na sãmra. ¹⁰ Tawamhã Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ u, te mo Mariza Madarena hã, te te tãma rowasu'u za'ra da. Tãma robzei'õ za'ra di. Pẽ'ẽzé uptabi za'ra wa, te aiwa'õ za'ra. ãne ré, ma tô ãtẽme tiwisi za'ra, Mariza Madarena hã. ¹¹ Tawamhã Zezusi apã 're ãmorĩ na, duré ãtẽme ãwisizém na hã te te tãma rowasu'u za'ra wamhã, te te ãma saze za'ra õ di.

Zezusi hã, maparane tizazei'wa norĩ ma, ãsihã'i-rézé wasu'u

Rucasi 24.13-35

¹² Taha pari, ma duré Zezusi hã aimawi tihãiba na sihã'i-ré, maparane tizazei'wa norĩ ma. Rom na bâdâdi na neb ré, ma tô ãtẽme tiwisi zahuré. ¹³ Tawamhã apã te tineb zahuré, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ ma, te te rowasu'u zahuré da. Tane nherê, te te tãma rowasu'u za'ra nherê, te te ãma saze za'ra õ di duré.

Zezusi hã tisiré norĩ ma, ãsihã'i-rézé wasu'u, 11 na ãhãiba norĩ ma

Mateusi 28.16-20; Rucasi 24.36-49; Zuwã 20.19-23; Atusi 1.6-8

¹⁴ Tawamhã Zezusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ u ma duré wi, sai ma, si'ubumroi ré, 11 na ãhãiba za'ra u. Tawamhã timreme ma tô tãma pêtê za'ra, siwi ãsabui'wa norĩ nhimirowasu'u hã te te saze za'ra õ wa, apã ãhãiwa'utuzém na da te ãwasu'u na hã. ¹⁵ Taha wa, te ãne oto tãma nharĩ za'ra:

— Daro mono bâ te za oto 're ãropéi wa'aba mo, a'uwê mono bâ, ãwasu'uwê na 're dapo're pu'u za'ra wa'aba mono da. ¹⁶ Tawamhã Danho'reptui'wa na da te dasina 're ãumnhasi za'ra mono wa, â dawabzuri hã da te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, te za te te 're da'anho'reptu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Da te dasina 're ãumnhasi za'ra mono õ wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te za te te 're da'awê'õ. ¹⁷ Da te dasina 're ãumnhasi za'ra mono wamhã, wa za te 're da'apawapto, ãwaihu'u pese zarina, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ wê mono da, ãwasu'u na tô sena na da te 're waihu'u za'ra mono da. ãne te za te te 're dapawapto za'ra. ãnhisi na te za wa'uburé hã te te dama 're sãmra za'ra, ãzadawa para. Duré 're ãdasisadaihu'u za'ra mono

õ na zama, te za 're mreme zusi. ¹⁸ Sa'rese ãna, wahi hã te te 're waibui mono nherẽ, duré dapãrĩzé hã te te 're âhuri mono nherẽ, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. Duré, tinhib'rata na ãhãzé ré norĩ hã te te 're upi za'ra mono wamhã, te za 're séptâ'â za'ra, ãhãzé ré norĩ hã. — ãne ma tô tãma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

*Zezusi hã hãiwa u ãmorĩzé wasu'u
Rucasi 24.50-53; Atusi 1.9-11*

¹⁹ Wanhib'apito Zezusi hã te te tãma rowasu'u za'ra pari, ma tô hãiwa u tiwi âri za'ra, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimire niwĩ oto 're sãmra mono da, pire uptabi na. ²⁰ Tawamhã ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ãsadawa para, ma tô te te ropé daro mono bâ, ãwasu'uwẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da. Wanhib'apito hã ma tô te te 're pawaptob za'ra, ãsimi'manharĩ waihu'u pese zarina, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ wẽ mono da, ãsimirowasu'u za'ra na tô sena uptabi, da te 're waihu'u za'ra mono da.

Rucasi Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Rucasi te te ãma ĩrob'ui'érézẽ Ĩbaihã wasu'uzé

Ã ĩbaihã na rob'ui'éré'wa nhisi hã Rucasi na ĩsisi hã. Duré Atusi na rob'ui'éré'wa, ta hã. Ta hã aré dawede'wa (Corosu. 4.14). Zezusihi wasu'u na rob'ui'éré'wa hãiba amo norĩ hã ta norĩ hã zudezu, Mateusi, duré Marcusi hã, duré Zuwã. Rucasihi si zudezu õ di. Duré Tezopiru hã ĩsiré zudezu'õ ma, ma tô ã ĩbaihã na rob'ui'éré hã tãma tisõ, Rucasi hã.

Tawamhã Rucasi hã ma tô Zezusihi wasu'u na rob'ui'éré, ĩwaptã'ãzém hawi sada 're ĩromhãimana mono zém na hã, hãwa u apã ĩmorĩzéb u hã. Ma tô duré wama ãma rowasu'u za'ětẽ za'ra, Zezusihi nhimirowahutuzém na hã. Ma tô duré wama wasu'u za'ra, Zezusi hã ti'ai ãma wasine za'ra ĩpoto na hã. Ma tô duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hã a'uwẽ mono bâ te te 're da'anho'reptui mono da, wei ĩmorĩ na hã, duré zudezu norĩ tēmep si we ĩmorĩ õ na hã. Taha wa, ma tô Zezusi hã dama siwaihu'u, ti'ai ãma dasiré ĩpoto na hã.

Duré Rucasihi nhimi'ui'éré zarina, wa za waihu'u za'ra ni, Zezusi hã ĩhãzé ré norĩ ãma 're ĩpẽ'ézé mono zém na hã, duré ĩsimarĩ'õ norĩ ãma hã, duré da te dasiwi 're ĩwẽ'õ za'ra mono norĩ ãma, duré samaritanu norĩ ãma, duré wasété na 're ĩnomro mono norĩ ãma.

1-4 Tezopiru, asawi di. Ãhãna wa za aima rob'ui'éré, Wanhib'apito Zezu Cristuhu wasu'u na, sena na waihu'u da. Ni'wam norĩ hã ma tô Zezusihi wasu'u na te te 're dapo're pu'u na'rata za'ra, titõmo na te te ãma 're ĩ'madã'ã za'ra mono norĩ hã. Ta norĩ hã ma tô ĩwasu'u na'rata hawi wama rowasu'u za'ra. Tawamhã ĩsimirowasu'u zarina, ma tô ĩwasu'u na ãma rob'ui'éré za'ra ni, da'ahã na. Taha wa, wa hã wa duré ĩsima wẽ, te ãma aima rob'ui'éré da. ĩwasu'u na'rata hawi, wa tô rosa'rata pese, te waihu'u pese da. Ni'wam norĩ hã ma tô ĩwasu'u hã aima wasu'u za'ra. Taha wa, wa tô ĩsima wẽ, upsãtã pese na te aima rowasu'u da, rob'ui'éré na, Zezusihi wasu'u hã sena na waihu'u da.

Zuwã Batitaha potozé wasu'u

⁵ Erodi hã zudezu norĩ nhipiti'ai 're, apito na 're hãimana mono ré hã, aibã hã te 're hãimana, Zacaria na ĩsisi hã. Zacaria hã sasedoti, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa. Abizaha nhihudu norĩ me, te te tãma 're romhuri za'ra. ĩmro nhisi hã, Izabé na ĩsisi hã. Izabéhé hi'rada hã, Arã na ĩsisi hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa, Arã hã. ⁶ Zacaria norĩ hã ma tô 're hãimana wẽ zahuré. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti te te 're 'madã'ã pese zahuré. Taha wa, tãma wẽ zahuré di, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma. ⁷ Tane nherẽ, 'ra zahuré õ di. Izabé hã 'ra waihu'u õ wa, ma tô 'ra ãna si'ĩhi zahuré.

⁸ Tawamhã nimahã bātã na ma tô Zacaria hã tinhimihomhuri hã 'manha, sasedoti te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb 'remhã. Taha te hã bātã wa, ma tô romhuri 'manha. ⁹ ĩsiré norĩ hã ma tô tãma pisutu za'ra, 'ri para u sébré da, te te tãma romhuri da. Taha wa, 'ri para u, ma tô oto ãzé Zacaria hã, wedewati ĩsadaze hã wedeza ne na te te tãma zata da. ¹⁰⁻¹¹ Tawamhã te te tãma zata ré, te ai'ubumro ni rowi, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, mreme zusi da. ãne ré, hãwa hawimhã uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hã ma tô tãma sihã'i'ré. Wedeza nhimire niwĩ te za, ĩsõ're uwaibaba, ro'o ré, wedewati ĩsadaze hã. ¹² Tawamhã te te sãmri wamhã, ma tãma pẽ'ẽwara, Zacaria hã. Te te rosa'rata waihu'u õ di. ¹³ Tawamhã te tãma tinha:

— Zacaria, aipahi tō. 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tō aimreme hã wapa, tiwi ìrowaptêrêzém na hã. Aimro te za oto ti'ra. Waptã'ã wapsi, ai'ra te za ìsisi, Zuwã na. ¹⁴ Ai'ra hã aima waptã'ã aba wapsi, aima rowẽ wa'aba di za. Da'ahã norĩ ma zama, rowẽ za'ra di za. ¹⁵⁻¹⁶ Prêdu wapsi, ìsimiroti hã pire di za. Taha wa, te za ìsimiroti pire na waihu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Uwa 'rãï wa'u ìsé hã te te 're hãsi mono õ di za. Duré âzé hã te te 're hãsi mono õ di za. Waptã'ã hawim haré, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono pẽ'êzani ré 're mo. Taha si, te za te te 're wapari pese. Taha wa, te za tisiré Izarazéhé nhihudu norĩ hã te te 're apawapto tinhimiroti na, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti si, da te 're 'madã'ã pese za'ra mono da oto. ¹⁷ 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te za 're mo. Wahi'rada Eriasihî ne, te za 're mo, mreme pire na, duré waihu'u pese na. Tawamhã ai'ra nhimiroti zarina, te za damama norĩ hã ti'ra norĩ hã te te 're sawi pese za'ra. Duré dapo're õ wamhã, te za apã 're dasipizari za'ra, 're ìdanomro wẽ mono zarina, oto 're danomro mono da. ãne wamhã, te za danhimiza'rese sô 're danhimipari za'ra, Danhib'apito zô. — ãne ma tō ìwana ré ãma tãma rowasu'u, Zacariaha ma, hãïwa hawi romhuri'wa hã.

¹⁸ Tawamhã Zacaria asa ma tō sadanha, romhuri'wa hã:

— E niha wa za asaze, tane na hã. Wa hã ìhi uptabire oto. Duré ìmro zama, ìhi uptabire. — ãne hãïwa hawi romhuri'wai ma, te tinha.

¹⁹ Tawamhã te duré asa tãma tinha:

— Wa hã Dabrizé, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa. Ta hã ma tō we ìzatō, rowasu'uwẽ hã te aima wasu'u da. ²⁰ Tazahã, ìnhimirowasu'u na ìzazei õ di, sena na. Taha wa, te za aima rob'manha 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, aimreme õ na, ai'ra waptã'ãzéb u. Ai'ra waptã'ã wapsi, te za apã aima tisõ, aimreme hã. — ãne ma tō tãma rowasu'u, Dabrizé hã.

²¹ Zahadu te rowi sô mapari za'ra ni, Zacariaha zô. Sô danhimipari za'ra wamhã, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, sô ìrowaptã'ãzém na hã, 'ri para. ²² Tawamhã Zacaria hã ma tō oto datême watobro, rob u. Datême watobro wamhã, mreme waihu'u õ di. Taha wa, te dasima nharĩ za'ra ni:

— Marĩ hã ma tō sô'awi sabu Zacaria hã, danhotō 'rowi, da te 're ìrosawẽrẽ za'ra mono ne hã. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni. Tawamhã, mreme waihu'u õ wa, ma tō tinhiptōmo na si dama rowasu'u.

²³ Tawamhã Zacaria, te te romhuri pari, te apã mo, ãma 're ìdawata za'ra mono zém hawi, tinhorõwa u. ²⁴ Syry na ãma ronomro wi, ma tō tiwasã, Izabé hã. Tawamhã a'amo ìmrotõ na ãma ìsi'utõrízém na hã watobro õ di, tinhorõwa hawimhã.

²⁵ Tawamhã te sima tinha:

— ãhãna ma tō Wanhib'apito hã ìpawapto. Da te oto ìma 're nharĩ za'ra mono õ di za, ì'ra õ na hã. — ãne te tinha, Izabé hã.

ZeZusi za ìwaptã'ãzém na, Dabrizé te te ìwaihu'uzé wasu'u, Marizaha ma

²⁶⁻²⁷ Tawamhã a'amo ìmropã hã Izabéhé ãma oto si'utõrĩ wamhã, ìwasã na hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma we duré satō ti'ai u, Dabrizé hã, hãïwa ãma tãma ìromhuri'wa hã. Nazaré u, ma we satō, pi'õi ubuni ma, te te sadawa wasu'u da. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Nazaré hã. Pi'õ nhisi hã, Mariza na ìsisi hã. Ta hã, azarudu. Niwapsi, Zuzéhé me te za sina timro zahuré, apito Dawihi nhihudu me. ²⁸ Tawamhã ma tō we ìtême wi, Marizaha u, hãïwa ãma romhuri'wa hã. ìtême wisi wamhã, te tãma tinha:

— Mariza, rowẽ na 're aihâimana mono. 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tō aiwêsã, Wanhib'apito hã. Taha wa, te za aima tinhopru, ìwẽ uptabi na. — ãne te tãma rowasu'u, Marizaha ma.

²⁹ Tane nherẽ, Mariza hã te te waihu'u õ di, ĩsimirowasu'u hã. Taha wa, tipẽ'ẽ na, te sima tinha:

— E niha bâ, te õne ĩma tinha. — ãne te sima tinha. ³⁰ Tawamhã te duré tãma tinha, hãiwa hawĩ romhuri'wa hã:

— Mariza, aipahi tõ. 'Re aimorĩ wẽ na, ma tõ 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã aiwêsã. ³¹ Taha wa, te za aiwasã. Ai'ra te za aibã na aima podo. Ai'ra hã poto wapsi, Zezusi na te za ĩsisi. ³² Ai'ra hã prédu wapsi, dama pire na te za 're mo. 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra na ĩsisi hã za, danhipai u ĩpire uptabi 'ra na. Ta hã uburé Danhib'apito uptabi hã te za ti'ra ma pisutu, tihĩ'rata ne, si'apito da, Dawihi ne. ³³ Danhib'apito 're morĩ wa, Zacoho nhihudu sidâpâsi, te za ĩsib'apito 're sãmra. Õne u'âsi. Te za ãma 're sib'a'uwẽ u'âsi za'ra. — ãne te Marizaha ma rowasu'u, hãiwa hawĩ romhuri'wa hã.

³⁴ Tawamhã asa te tãma tinha, Mariza hã:

— E niha wa za ĩ'ra, aibã te sa'rese õ nherẽ. — ãne te tãma tinha.

³⁵ Tawamhã asa te tãma tinha:

— 'Re ĩhãimana u'âsi mono, te za we aipawapto, tiwaihu'u pese na aiwasã da, ai'ra da. Taha da, te za Tipẽ'ẽzani hã we atẽme satõ. Taha wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra na, te za ai'ra hã da te 're sisi za'ra. — ãne te Marizaha ma rowasu'u. ³⁶ Te duré tãma tinha:

— Ana wapté hã wa za duré aima wasu'u, Izabé hã. Si'ĩhi uptabi nherẽ, ma tõ tiwasã. 'Ra waihu'u õ na, ma tõ da te 're wasu'u za'ra. Tazahã, wasã ré sãmra ré hã, 6 na ma tõ oto ãma ai'utõ, a'amo hã. ³⁷ Uburé marĩ hã tãma waihu'u pese di, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma. Taha wa, ma tõ tiwasã. — ãne ma tõ tãma rowasu'u.

³⁸ Tawamhã Mariza te asa tãma tinha:

— Wa hã, Wanhib'apito ma, romhuri'wa. Ta hã te te ĩma pisutu wa, wa tõ ĩsima wẽ, ĩmreme hã. — ãne Mariza te tãma tinha.

Tawamhã te te tãma rowasu'u pari, ma tõ mo apã hãiwa u, romhuri'wa hã.

Mariza ĩmorĩzé wasu'u, Izabéhé u

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhã bådã umro na ãma si'utõrĩ pari, ma tõ Mariza hã sima robza'ra pese, tina waptéb u morĩ da, Izabéhé u. Tawamhã Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, te ĩtẽme mo si'aba'ré na, 'ri ahã u, sa'a u. Tawamhã ma tõ oto wi, Zacariaha nhorõwa u. 'Ri para u sébré wamhã, ma tõ tina wapté hã sawi. ⁴¹ Tawamhã Izabé hã Mariza te te ĩsawizém na te te wapari wamhã, ma tõ ĩwasã hã 're rési, ĩdi'i 'remhã. Tawamhã ma tõ ti'ra wapté ma rowasu'u, Izabé hã. ⁴² 'Re ĩhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani te te tãma ĩwaihu'uzéb zarina, rowẽ te, te mreme 'rãihã na tãma rowasu'u, ãne:

— A hã pi'õ norĩ nhipai u, ma tõ aima tinhopru, ĩwẽ uptabi na, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. Ai'ra ma zama, te za tinhopru, ĩwẽ uptabi na, ai'uté norĩ nhipai u. ⁴³ Duré a hã Wanhib'apito na te za 're aimo. Taha wa, ĩma aipire di. Tane nherẽ, asisawi õ di, we ĩtẽme aimorĩ tõ da. Taha wa, ĩma rowẽ di. ⁴⁴ Aimreme na ĩzawi wi, ma tõ ĩ'ra hã 're rési, ĩdi'i 'remhã, rowẽ te. ⁴⁵ A hã aima rowẽ di. E tihai wa. Wanhib'apito hã te te aima ĩnharizém na ãma sazei wa, sena na. Taha wa, aima rowẽ di. — ãne te ti'ra wapté ma tinha, Izabé hã.

Mariza, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma ĩwatazé wasu'u

⁴⁶ Tawamhã Mariza te tinha:

⁴⁷⁻⁴⁹ — Wanhib'apito ãma, wa za 're ĩwata u'âsi. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ĩnho'reptui'wa, te 're mo. Tãma ĩwapure nherẽ, ma tõ ĩ'ãma rosa'rata. Taha wa, ĩpẽ'ẽ na, wa 're ĩto. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ĩwaihu'u pe hã, ĩwẽ uptabi hã ĩwẽ na ma tõ ĩma 'manha. Taha wa, ĩwẽ na te te ĩma ĩ'manharĩ wẽ na, te za dasima da te 're ĩwasu'u u'âsi.

- ⁵⁰ Īmreme, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, te za da'ãma 're pẽ'êzé u'âsi. Ōne u'âsi.
- ⁵¹ Tiwaihu'u pese na 'rãwi sina 're ĩwata za'ra mono norĩ hã te za te te wama 're awano'õ.
- ⁵² Apito norĩ hã te za roti hawi te te 're azani, wapure na oto 're nomro mono da. Tipire na sina 're ĩwata za'ra mono õ norĩ si te za te te 're apisutu, pire na oto 're nomro mono da.
- ⁵³ Mra, da te 're sãpata za'ra mono wamhã, sa'ëtẽ na te za dama 're sõpru. Īsibrob ahã norĩ hã te za sisiti te te 're azatõrĩ, ubana oto 're nomro mono da.
- ⁵⁴⁻⁵⁵ Durẽihã wahi'rata norĩ ma, ma tũ ropisutu, ĩsihudu sidãpãsi te te 're apawapto mono da. Taha wa, ma tũ wa norĩ hã Izarazẽhé nhihudu norĩ hã te te 're wa'apawapto, wa te tãma 're ĩromhuri za'ra mono hã. Simizawi pese wa, ma tũ Abra'ãhã ãma 're pẽ'êzé u'âsi. Tiwi simani õ di. Durẽ ĩsihudu sidãpãsi, ma tũ ãma 're pẽ'êzé u'âsi za'ra. Tiwi simani za'ra õ di.

Ãne 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma te tiwata, Mariza hã.

⁵⁶ Tawamhã Izabẽhé 'rata sãmra ré, ma tũ a'amo hã si'ubdatõ ãma ai'utõ. Taha pari, te apã mo Mariza hã, tinhorõwa u.

Zuwã Batitaha waptã'ãzé wasu'u

⁵⁷ Tawamhã Izabẽhé ãma ĩ'ra hã ĩsẽpu'uzẽ hã ma tũ bãdã hã ĩwa waptãrã. Tawamhã ma tũ tãma podõ, 'watẽbrẽmi na. ⁵⁸ Poto wamhã, ĩ'rata 're ĩsõrõwa za'ra mono norĩ hã ma tũ ĩwasu'u hã wapari za'ra. ĩsisãnawã norĩ zama, ma tũ ĩwasu'u hã wapari za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã tiwẽ hã te te tãma ĩsõmri na hã. Taha wa, te uburẽ ĩsabãdã 're to za'ra. ⁵⁹ Tawamhã bãdã hã ĩwaptã'ãzẽm na hã, 7 na ma tũ ãma ai'utõ. Taha wa, awẽm na ma oto sihãiwata nhizãri ni. 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhĩb'a'uwẽ 're morĩ da, ĩpibui pese zẽb da, ma sihãiwata nhizãri ni. Tawamhã ĩmama nhisi na, te arẽ sisi za'ra ai'utẽ hã, Zacaria na, ĩsisãnawã norĩ hã. ⁶⁰ Tazahã, ĩna hã te tãma nharĩ za'ra:

— Maze di. Zuwã na, te za tinhisi. — Ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁶¹ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— E mahãta ĩmama sisãnawã, ãma ĩsisizẽb da hã. E Zuwã na, ma tũ ti'manhisi. Mare di. ĩmama sisãnawã hã ãma 'manhisi õ di, Zuwã na. — Ãne te ĩna ma nharĩ za'ra ni.

⁶² Tawamhã Zacaria te sadanharĩ za'ra, ĩ'ra nhisi na. ⁶³ Tawamhã tinhiptõmo na, ma tũ dama tinha, ĩbaihã te te tãma ãri za'ra da, ti'ra nhisi na te te rob'ui'érẽ da. Tawamhã wedepõ'ore hã ma tũ tãma ãri ni, ĩsyryre hã. Tawamhã ãne ma tũ rob'ui'érẽ: “Zuwã na ĩsisi hã za.” Ãne ma tũ tãma waihu'u za'ra. Tawamhã ĩsisãnawã norĩ hã te ãma titõb'uzu za'ra, tinhisi na te te sisi õ wa. ⁶⁴ Tawamhã ti'ra nhisi na te te rob'ui'érẽ pari, ma oto mreme watõbro apã, Zacaria hã. Tawamhã 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma te tiwata, sõpru wa. ⁶⁵ Tawamhã 'ri 'rata 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã ĩwasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tũ tãma tipahi za'ra, õne hã tãma sa'rese za'ra õ wa. Tawamhã sa'a ãma, ma tũ ĩwasu'u wapari za'ra ni, darõ mono bã, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. ⁶⁶ Tawamhã, da te wapari za'ra wamhã, ĩwasu'u hã wẽ wa, te ãma rosa'rata u'âsi za'ra ni. Te durẽ ãma tasisadanharĩ za'ra ni:

— Prẽdu wamhã, e marĩ na te za 're hãimana, 'watẽbrẽmi hã. — Ãne te dasima nharĩ za'ra ni, ĩwẽ na te te sada 'manharĩ wa, Zuwãhã zãda, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã.

Zacaria, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma ĩwatazẽ wasu'u

⁶⁷ Tawamhã Zacaria hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani nhĩmipawapto na, ma tũ mre, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, ãne:

- 68 — 'Re ìhâimana u'âsi mono hã wẽ di, Wanhib'apito hã. Wẽ wa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra. Wa norĩ hã Izarazéhé nhihudu, te za we oto wapawaptob za'ra, wanhitob'ru nhimiwada'uri hã wama wapu za'ra da, rowẽ na 're wasi'ubumroi mono da.
- 69 Ma tô we oto watẽme satõ ìwaihu'u pe hã, Wanho'reptui'wa da hã, apito Dawihi nhihudu hã. Tãma Ìromhuri'wa, Dawi hã.
- 70 ãne duréihã, ma tô romhã ré rowa'õtõ za'ra dama, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã, te te sima Ìpisutu za'ra norĩ hã. Wẽ uptabi za'ra di.
- 71 Wazawi'õ'wa norĩ wi, ma tô wama âma ropisutu, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, te te 're wa'anho'reptui mono da, wawẽ'õ'wa norĩ, te te 're wawada'uri tõ za'ra mono da.
- 72 Te za tô te te dama 're ab'manharĩ wẽ u'âsi, wahi'rata norĩ ma, te te Ìropisutuzéb uwaibaba. Tô sena te te tãma Ìropisutuzé hã, te za te te âma 're a'uwaimrami u'âsi. Tiwi simani õ di za.
- 73-75 Duréihã ma tô Abra'ãhã ma tinha, tô sena Ìsihudu te te 're wa'apawapto mono da, wawẽ'õ'wa norĩ wi, te te 're wa'anho'reptui mono da, wapahi ãna, wa te tãma 're romhuri za'ra mono da, duré ti'ai âma ré, Ìsõ'a 're wanomro mono da, wawẽ uptabi na.
- ãne Zacaria hã ma tô dama tinha. ⁷⁶ Te duré tinha, ti'ra ma:
— 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, danhipai u Ìpire uptabi. A hã Ìsadawa wasu'u'wa, te za 're aimo. Ìsadawa wasu'u'wa na, te za aiwaihu'u za'ra ni. Datẽme te za 're aimo, Wanhib'apito wana, asimiroti na 're da'apawapto mono da, Wanhib'apito zô danhimipari sina 're danomro wẽ mono da.
- 77 Datẽme 're aimorĩ wamhã, te za 're ìda'apo're pu'u mo, ãne: “Re ìhâimana u'âsi mono hã te za te te aima 're aparĩ 'wa, marĩ hã 're ì'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã. ãne te za te te 're asõ'reptu za'ra wa'wa.” ãne te za 're ìda'apo're pu'u mo.
- 78 Wahuré te tãma 're hâimana, Ìpẽ'èzézé hã, duré Ìsimizawi pese zé hã. ãne 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, Wanhib'apito hã. Taha wa, te za oto te te 're wa'anho'reptu, rowẽ na 're wanomro mono da. Bâdâ 'rãĩ watobro wamhã, tâibâ oto robra hã. Tawamhã dama 're rowẽ za'ra mono di za. Tane, Wanho'reptui'wa hã te te wama 're aparĩ mono wamhã, marĩ, wa te 're ì'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, taha wa, wama 're rowẽ za'ra mono di za.
- 79 Tawamhã ab're pipa te, robzei'õ u'âsi, 're wanomro mono õ di za. Te za oto te te 're wa'anhimroi wẽ, rowẽ na 're ìwanomro mono zém na.
- ãne Zacaria hã te ti'ra ma rowasu'u.
- ⁸⁰ Tawamhã 'watébrémi hã ma tô tiprédu. Ìhâiba hã siptete di, prédu wamhã. Tiwasété wi siptete wamhã, 're morĩ wẽ di. A'ubuni wi, te oto 're sãmra. Bâdâ ìwa waptã'ã wapsi, te za datẽme 're mo, te te dama 're sadawa wasu'u mono da, Izarazéhé nhihudu norĩ ma.

2

Zezusihì waptã'ãzé wasu'u

Mateusi 1.18-25

¹⁻² Tawamhã Zuwã hã waptã'ã wamhã, ma tô Roma âma danhib'apito Adusitu hã dama ti'ru, uburé danhisi na, da te daza'rata za'ra da. Dahâiba te te waihu'u da, ma tô dama ti'ru, daza'ratazé hã. Daza'rui mono bâ danhib'apito uptabi, apito Adusitu hã. Tawamhã ma tô dahâiba za'rata na sãna'rata za'ra ni, Sirenizu hã, Ìsadawa para te te dama 're roti mono ré, Siriza na ti'a nhisi âma. ³ Taha wa, dahi'rata za'ru u, ma tô 're danomro daro mono bâ, danhisi na da te 're daza'rata za'ra mono da.

⁴ Taha wa, Zuzé hã te mo, tihi'rata za'ru u. Apito Dawi hã ãhi'rata wa, tihi'rata za'ru u te mo, Berẽ u. Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Berẽ hã. Nazaré hawi te mo, Berẽ u. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Nazaré hã. ⁵ Timro me, te tineb zahuré Marizaha me, ãsisi na, da te dame rob'ui'ééré zahuré da. Wasã ré, te saprõ. ⁶⁻⁷ Tawamhã Berẽ u, ma tô aimasisi zahuré. Berẽ ãma simasisi ré, ma tô ãwasã hã ãma sépu, te te ãma ãrosõwada 'rada hã. Tawamhã ma tô tãma waptãrã, aibã 'rare hã. Waptã'ã wamhã, zazahã pa na ma tô ubu, ãna hã. Te te ubu pari, ma tô tihi, nomro da, danhimizama hã 're ãsaihuri mono zéb 're, wede're wa. 'Re ãdanhimi'wara mono zéb ãma hã, 'ri 're baba hã tãma 'maihãimana zahuré õ wa, ma tame tihi.

Pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ ma, romhuri'wa te te ãrowasu'uzé wasu'u

⁸ Tamemhã pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ hã ma tô mara bãre asimro, Berẽ 'rata. Tinhimizama te 'madã'ã'wa za'ra a'ubuni wi, rom na. ⁹ Tawamhã tinhimizama te te 'madã'ã'wa za'ra ré, misi, ma tãma sihãiré za'ra, hãiwa hawimhã uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hã. Tawamhã aibã norĩ 'rata, rowa'a ma tô tãma rowa'a za'ra. Rowa'a sa'ëtê di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hawimhã. Tawamhã, ãsisiwi rowa'a za'ra wamhã, ma tô tãma tipahi za'ra. ¹⁰ Tawamhã hãiwa hawi romhuri'wa, te tãma nharĩ za'ra:

— Aipahi za'ra wa'aba tõ. Wa hã wa wei mo, rowasu'uwẽ hã te aima wasu'u za'ra wa'aba da. Rowasu'uwẽ hã da te wapari za'ra wamhã, dama 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. ¹¹ ã bãtã na ma tô waptãrã Berẽ ãma, danho'reptui'wa da hã, Dawihi za'rui ãma. Ta hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu, Danho'reptui'wa da, uburé Danhib'apito da hã. ¹² ãwaptã'ãzé hã tô sena na waihu'u za'ra wa'aba da, te za ai'uté hã ãsabu za'ra wa'wa. Wede're wa, te nomro, zazahã pa na, ubu ré. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, hãiwa hawi romhuri'wa hã.

¹³ Tawamhã awa'awi ma tô tãma sihãiré za'ra romhuri'wa norĩ hã, ahã uptabi na, hãiwa hawimhã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te tiwata za'ra, ãne:

¹⁴ — 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã sõprub di, hãiwa ãma 're ãsãmra mono hã. Ma tô sima dawẽ, ãwẽ hã te te dama 're anhomri mono da, rowẽ na 're danomro mono da oto, ti'ai ãma hã. — ãne te tinho're na ãma tiwata za'ra.

¹⁵ Tawamhã romhuri'wa norĩ hã hãiwa u apã si'aba'rúi wamhã, pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ hã ma tô sima nharĩ za'ra:

— Oto wasi'aba'rúi wa'aba Berẽ u, Wanhib'apito, marĩ te te wama ãwaihu'u za'ra hã wa te sabu za'ra da. — ãne te si'ru za'ra.

¹⁶ Tawamhã si'aba'rúi na te oto ai'aba'rúi, Berẽ u. Tame ma tô sabu za'ra Mariza hã, Zuzéhé me. Ai'uté zama, ma duré sabu za'ra. Danhimizama sazé wa, wede're wa, te nomro. ¹⁷ Te te 'madã'ã'wa za'ra wamhã, ma tô Zuzé norĩ ma rowasu'u za'ra, hãiwa hawi romhuri'wa norĩ nhimirowasu'u na, ai'uté ãma hã. ¹⁸ Uburé da te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ nhimirowasu'u na hã. ¹⁹ Mariza hã ãsimirowasu'u na te te 're rosa'rata u'ãsi, tipẽ'ẽ na. ²⁰ Taha pari, te apã ai'aba'rúi, pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ hã. Morĩ sina, te ãma tiwata za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma, rowasu'u te te ãwapari za'ra zém na, duré te te ã'madã'ã'wa za'ra zém na. Hãiwa hawi romhuri'wa nhimirowasu'u zarina, tô sena na te te waihu'u za'ra wa, ma tô tinho're na ãma tiwata za'ra.

Zezusi na, da te ãsisiwẽ wasu'u

²¹ Romhuri misi ãma si'utõrĩ pari, ai'uté ãwaptã'ãzém na hã, ma tô oto sihãiwata nhizãri ni. Ma tô duré sisi zahuré ãna norĩ hã, Zezusi na. ã hã ãsisi hã waptã'ã õ ré, hãiwa hawi romhuri'wa te te tãma ãwaihu'uzéb zarina, ma sisi zahuré.

22-24 Tawamhã bådã ma tô oto ïwa waptãrã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti te te ãma uwaimrami zahuré da, Zuzé norĩ hã, Marizaha me. Te za ãma uwaimrami zahuré, ti'ra na, duré pi'õ na. ãne Mozésihi nhimi'ui'ére hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na: “Aibã 'rare, waptã'ã wamhã, te te ãma ïrosõwada 'rada hã te za ïmama norĩ te te tãma 're sõmri za'ra apã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma.” ãne ïsimiroti hã. ïsimiroti hãiba amo hã, ãne: “Pi'õ hã 're 'ra za'ra mono wamhã, te za maparane naire hã te te tãma 're sõmri za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. Naire õ wamhã, te za maparane utu'ure te te tãma 're sõmri za'ra, apã tãma 're hãiba wẽ za'ra mono da, pi'õ norĩ hã.” ãne ïsimiroti hã. Taha wa, ïsimiroti zarina, te oto Zuzé norĩ hã tineb zahuré ti'ra ré, Zeruzarẽ u, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ti'ra te te sõmri zahuré da, duré si te te tãma sõmri zahuré da, da te tãma zata zahuré da.

Simi'ãhã wasu'u

25 Tawamhã aibã hã te 're sãmra Zeruzarẽ ãma, Simi'ã na ïsisi hã. Wẽ na te 're mo, Simi'ã hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te te 're 'madã'ã pese. Danho'reptui'wa zõ, te 're simipari u'âsi, Izarazéhé nhihudu norĩ te te sõ'reptu za'ra da. 26 'Re ïhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani ré, te 're mo, Simi'ã hã. ïpẽ'ẽzani hã ma tô tãma ropisutu, ãne: “Atã'ã õ ré, te za Danho'reptui'wa da hã ïsabu, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu hã.” ãne ma tô Simi'ãhã ma waihu'u siro.

27 Tawamhã te te tãma ïwaihu'uzéb zarina, te oto mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, Simi'ã hã. ïsa'u si, ma tô tizasi zahuré, Zuzé norĩ hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti te te ãma uwaimrami zahuré da.

28 Tawamhã Simi'ã, ma tô tipa ti'ã ï'ra hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma wata da. ãne te ãma tiwata:

29 — ãhãna ma tô ãma ïma ï'uwaimra, aimreme hã. Taha wa, ïto na, wa za a'ré.

30 Wa hã ïtõmo na, wa tô oto sabu, danho'reptui'wa da hã.

31 Uburé da'udãna zama ïpisudu hã wa tô sabu.

32 Rob'uiwẽzé hã te te bådãdi uiwẽ wamhã, damorĩ wẽ di. Tane te za zudezu'õ norĩ ma, te te 're awaihu'u asimiroti hã, ãma 're nomro wẽ mono da. Wa norĩ ma, 're rowẽ za'ra mono di za, asib'a'uwẽ norĩ ma, Izarazéhé nhihudu norĩ ma, ïsabãdã za da te dasima 're wawasu'u wẽ u'âsi za'ra mono wa.

ãne te 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma tiwata, Simi'ã hã.

33 Tawamhã Simi'ãhã mreme, 'watébrémi ãma te te wapari zahuré wamhã, ma tô ãma titob'uzu zahuré, ïmama norĩ hã, ïna me. 34-35 Tawamhã Simi'ã hã te tiwi rowaptẽ, 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, te te 're pawaptob zahuré mono da. Marizaha ma, te duré tinha:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô ai'ra hã pisutu, watẽme wei morĩ da, Izarazé na warom nhisi u. Tawamhã, watẽme wei morĩ wa, te za da'ahã na danho'reptuzé hã da te dasina 're waihu'u za'ra. Tane nherẽ, da'ahã na danho'reptuzé hã da te dasina 're waihu'u za'ra mono õ di za. Danho'reptui'wa na da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, te te pisutu nherẽ, niwapsi te za ai'ra hã dasiwi wẽ'õ ni, da'ahã na. Tawamhã da te dasiwi wẽ'õ wamhã, dama waihu'u pese di za oto, danhimirosa'rata wasédé hã ai'ra ãma hã. Sib'ézé ï'wa pese na, da te 're danhahari za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono õ di za. Tane ai'ra hã da te dasiwi wẽ'õ wamhã, aipẽ'ẽzé ahã di za. — ãne te romhã ré Zezusihi na ma rowasu'u, Simi'ã hã.

ãna na, pi'õ nhisi wasu'u

36-38 Tawamhã pi'õ hã te 're hãimana, ãna na ïsisi hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, pi'õ hã. ïmama nhisi hã, Panuwé na ïsisi hã. ïhi'rata nhisi hã, Asé na ïsisi hã. Ma tô oto si'ïhi uptabi, ãna hã. Sahuré 're simasisi zahuré

mono ré, ma tô âma tiwahub zahuré, 7 na. Tawamhã ïmro, ma tô dêrâ. Tiwi ïdâ'âzém na hã ma tô oto âma tiwahub ahâ, 84 na. Pi'ô hã te 're sãmra u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're ïdawata za'ra mono zéb âma, 'ri 'wawi wa'ra âma. Rowa'a ré zama, te âma 're wata, barana zama. Nimahã bâta na si, te sai âna 're sãmra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're mreme mono da. Tawamhã Simi'ã hã Marizaha ma, te te rowasu'u ré, ma tô ïtême tiwisi za'ra, Æna hã. Tawamhã ai'uté te te sabui wê te, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma te tiwata, sôpru wa. Tawamhã ma tô te te dama 're wasu'u, Danho'reptui'wa da hã, ai'uté hã. Danho'reptui'wa zô, 're ïsimipari za'ra mono norï ma, ma tô te te 're rowasu'u za'ra. Ta norï hã te sô 're simipari za'ra, te te da'anho'reptu da, Zeruzarê âma.

Nazaré u, apâ ïnebzé wasu'u

³⁹ Zuzé norï hã zahadu te aimasisi, Zeruzarê âma. Tame simasisi ré, ma tô âma uwaimrami zahuré, uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Tawamhã te oto tineb zahuré apâ, tirob u. Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi u, te tineb zahuré apâ, Nazaré u. Tawamhã ma tô aimasisi zahuré apâ, tinhorôwa u.

⁴⁰ Tawamhã ma tô tiprédu, 'watébrémi hã. Hâiba nhiptete di oto. Æsimiroti hã wê uptabi di duré. 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're pawapto mono wa, wê uptabi di, Æsimiroti hã.

Zezi hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're ïdawata za'ra mono zéb âma, ïsãmrazé wasu'u

⁴¹ Wahup sidâpâsi, te Zezihi mama norï hã dame 're neb zahuré Zeruzarê u, dato hã da te 're ï'manharï za'ra mono zéb u hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te ïdawaibuzém na âma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. ⁴² Tawamhã 12 na Zezihi âma wahu wamhã, te duré ïme timorï zahuré oto, datoi u hã. ⁴³ Tawamhã dasi'rã'ôto pari, ïmama norï hã ma tô dame tipusi zahuré, tirob u apâ neb zahuré da. Tazahã, Zezi hã te zahadu nhamra, Zeruzarê âma, timama norï za'u. Æsa'u ïsãmra zahuré zém na hã te te waihu'u zahuré ô di. ⁴⁴ Dame morï newa, te ïmama norï hã dame tineb zahuré apâ, tirob u, te te âma rosa'rata zahuré âna. Bâta bâ, te dame tineb zahuré. Tawamhã te sô da'ab'madâ'â zahuré. Æsisânawã norï, te te sô ab'madâ'â zahuré. Æsiwadi norï zama, te duré sô ab'madâ'â zahuré. Tane nherê, ma tô sô amrami zahuré. ⁴⁵ Tawamhã, sô simrami zahuré wamhã, te apâ tineb zahuré, sô rïti zahuré da. ⁴⁶ Tawamhã si'ubdatô bâdâ âma ne wapsi, ma tô sôpêtê zahuré, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorôwa âma dame sãmra ré. Zudezu norï ma, rowahutu'wa norï me, te dame nhamra. Tame te Zezi hã da'awapa, roti na. Te duré roti na da'azadanha, roti hã te te tâma waihu'u pese za'ra da. ⁴⁷ Zezi hã roti te te waihu'u pese wa, ma tô âma tatob'uzu za'ra ni, Æsimirowaihu'u na hã. ⁴⁸ Duré ïmama norï hã te te 'madâ'â zahuré wamhã, ma duré âma titob'uzu zahuré. Tawamhã ïna te tâma tinha:

— Æ'ra, e tiha da, ma tô âne hã wama ï'manha. Taré wa tô asô 're warïti, aimama me, wapê'ézé sina. — Æne te ïna hã tâma tinha.

⁴⁹ Tawamhã te asa tâma nharï zahuré:

— E marï da, ma tô ïzô 're airïti aba mo. E Æ'âma rowaihu'u aba âna, ïmama nhorôwa âma ïnhamra na hã.

⁵⁰ Tane nherê, te te waihu'u zahuré ô di, te te ïnharïzém na hã.

⁵¹ Tawamhã Zezi te ïme timorï zahuré apâ, Nazaré u. Tame timama norï mreme, te te 're wapari pese. Æna hã ï'ra tâma Æsiwasu'uzéb zahuré na, te te 're rosa'rata u'âsi, tipê'ê na.

⁵² Tawamhã ma tô oto tiprédu, Zezi hã. Æsimiroti hã wê uptabi di. Wê na 're morï wa, ma tô wêsã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Æsiré zudezu norï hã ma tô duré wêsãmri za'ra.

3

*Zuwã Batita te te dama ãrotizé wasu'u
Mateusi 3.1-12; Marcusi 1.1-8; Zuwã 1.19-28*

¹ Tawamhã 15 na ma tô ãma tiwahu, Tiberizuhu ãma, danhib'apito na 're hãimana mono ré, Roma ãma. Ísadawa para, te Põsi'u Piratu hã te te dama 're roti, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duré Erodi hã te te dama 're roti Ísadawa para, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duré Erodihi no hã Piripi hã te te dama 're roti, Ísadawa para, Itureza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, duré Taraconiti na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duré Risãniza hã te te dama 're roti, Ísadawa para, Abireni na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. ² Duré Anasi hã, Caipasihî me, dama pire uptabi na te 're tineb zahuré, sasedoti na hã. Uburé 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ma, pire zahuré di. ãne wamhã, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã timreme hã Zuwãhã ma tisõ, a'ubuni u 're sãmra mono ré. Zacariaha 'ra, Zuwã hã. Ísadawa para te te dama 're roti mono da, ma tô timreme hã tãma tisõ. ³ Taha wa, Zuwã hã te oto datẽme 're mo, Zodã pa 'rata, 're ãsi'ubumroi mono norĩ u. Tawamhã, datẽme 're morĩ wamhã, ãne te te dama 're roti:

— Ma'ãpé, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, marĩ 're ã'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã te te aima pari za'ra wa'aba da. Tawamhã â dawabzuri hã wa za te aima 're ab'manharĩ 'wa. — ãne ma tô te te dama 're roti, Zuwã Batita hã.

⁴ ãne wamhã, ma tô sina uwaimra romhã ré, Iza'iza te te dama ãrowasu'uzé hã. ãne, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, te te dama ãrowasu'uzém na rob'ui'éré hã:

“Ni'wa hã te za te te dama 're rob'mahãrã, a'ubuni wi:
Bãdãdi hã asiwi ropese aba, Wanhib'apito zõ.

ãmana 'rãmi bãdãdi hã sõ sa'ra wa'aba, awa'awi da.

⁵ Sa'a wa'wa, rob'rehã hã te za asiwi ãsito wa'wa, aiwab da. Sa'a zama, te za asiwi ãhãpã 'wa. Bãdãdi nhi'oto wamhã, ãmana 'rãmi te za asiwi ãhiri 'wa, awa'awi da. Roptã wamhã, te za asiwi ãromhãpã 'wa, aiwab da.

⁶ Tawamhã, watẽme wei wisi wamhã, te za aihĩni sabu za'ra ni, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu hã, Danho'reptui'wa da. ãne te za ni'wa hã te te dama 're roti, a'ubuni wi.”

ãne romhã ré, ma tô ãma rob'ui'éré, Iza'iza hã.

⁷ Tawamhã da'ahã na ma tô Zuwãhã u 're dasihutu, â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ mono da. Tawamhã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ mono õ ré, te ãne te te dama 're anharĩ:

— A norĩ wa'wa hã wahi ne, te 're anomro aba mo. E'wa simiroti zarina, te we ãtẽme ai'aba'réri wa'wa bété, taré â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra wa'aba wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimihãzé wi, asisõ'reptu za'ra wa'aba da bã, aiwasédé hã rẽme za'ra wa'aba õ nherẽ. ⁸ Sena na aiwasédé hã ãrẽme za'ra wa'aba zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo. Duré Abra'ãhã nhihudu wẽ te, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ã'ãhã za'ra wa'aba mono õ na hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, waihu'u pese di, ã êtẽ norĩ ma, te te nharĩ da, tãma si'a'uwẽ za'ra da, Abra'ãhã nhihudu oto 're nomro mono da oto, êne hã.

⁹ Hãtãra hã ma tô ni'wa hã sarõtõ oto, wede te te ãma sari nhihãri da. Uburé wede hã 're ã'rãi pese za'ra mono õ hã te za te te ãma 're anhihãri. Tawamhã unhamã u te za te te 're anhamra. — ãne te dama ãma simiré'é Zuwã hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimihãzém na hã.

¹⁰ Tawamhã ãsimirowasu'u hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, te sadanharĩ za'ra ni, ãne:

— E marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni, ĩwē hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te wama rob'manharĩ za'ra tō da hã. — Āne te sadanharĩ za'ra ni.

¹¹ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo. Ni'wa hã, ti'uza ĩsō'utu'u hã maparane wamhã, te za tihãiba amoi ma misi tisō, uza ō wa. Duré ni'wa hã, tisa hã te za tihãiba amoi ma tisō, sai ō wa. — Āne te tãma roti za'ra.

¹² Tawamhã danhib'apito ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã ma ĩtēme aihutu, â dawabzuri te te tãma 'manharĩ za'ra da. Tawamhã ĩtēme sihutu wamhã, te siwi 'mahã:

— Rowahutu'wa, wa norĩ hã bété e marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni ĩwē hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te wama rob'manharĩ za'ra tō da hã. — Āne te sadanharĩ za'ra.

¹³ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Ĩ'uaibaba si, te za dawĩ 're ĩwaptērē za'ra wa'aba mo, rob'uiprazé hã. Āma dawĩ 're pararé za'ra wa'aba mono ō di za. — Āne ma tō tãma waihu'u za'ra, Zuwã hã.

¹⁴ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã te duré siwi 'mahã:

— Wa norĩ hã bété, e marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni, ĩwē hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te wama rob'manharĩ za'ra tō da hã. — Āne te sadanharĩ za'ra.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Asiptete na, rob'uiprazé hã dawĩ 're waibu za'ra wa'aba mono ō di za. Duré asadawa nhipese na, rob'uiprazé hã dawĩ 're waptērē za'ra wa'aba mono ō di za. Duré aipawa'âbã 'wa hã 're ĩwaibui aba mono na hã asima âma 're rowē pese za'ra wa'aba mono. — Āne ma tō tãma waihu'u za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma.

¹⁵ Tawamhã, Zuwã hã ma tō te te dama 're rowasu'u, Danho'reptui'wa, za we ĩmorĩ na hã. Tawamhã te dasima nharĩ za'ra ni, âne:

— Āté wanho'reptui'wa da hã romhutu na, te za wei mo. Āté Zuwã hã, wanho'reptui'wa. — Āne te dasima nharĩ za'ra ni. ¹⁶ Tazahã, âne ma tō dama tinha, Zuwã hã:

— Wa hã wa tō â na si â dawabzuri hã te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa. Ĩza'u si te za ĩma ĩpire uptabi hã wei wi. ĩma pire wa, ĩpara'uza wasisizé, te tãma wasihu waihu'u ō di za. ĩma ĩpire hã wei morĩ wapsi, te za Tipē'ēzani hã te te aima 're anhomri 'wa, unhama ro'o ne hã. ¹⁷ Wei morĩ wapsi, te za da'âma aipo'o. Buru nho, da te 're upōrĩ za'ra mono parimhã, te za da te 're sa'wari za'ra, ĩsa'warizéb 're. Tawamhã ĩtomhã te za da te âma ro'o za'ra. ĩro hã sa'ētē nherē, da te wĩrĩ waihu'u ō di za. Tane, ĩma ĩpire hã wei morĩ wapsi, te za da'âma aipo'o, tridu upōrĩ za'wari ne, ĩtomhã za'wari ne. — Āne ma tō Zuwã Batita hã dama rowasu'u.

¹⁸ ĩwasu'uwē na te te 're da'apo're pu'u, Zuwã Batita hã. Tawamhã marĩ na hã ĩsimirowasu'u hã ahã di, 're danomro wē mono da, te te dama 're roti mono ré hã. ¹⁹ Tawamhã apito Erodihi ma, te duré tinha, wasété na 're morĩ wa. Tinoi mro, ma tō ti'â, Erodi hã. ĩnoi mro nhisi hã, Erodi za na. Ma tō duré tiwasédé hã te te 're ab'manharĩ. Taha wa, te tãma tinha, Zuwã hã. ²⁰ Taha wa, Erodi hã ma tō Zuwã hã dama ti'ru, dazazéb 're, da te sērē da. Āne wamhã, ma tō ĩsipai u tiwasédé hã 'manha, Erodi hã.

ZeZusi hã, â dawabzuri te te ĩ'manharĩzé wasu'u

Mateusi 3.13-17; Marcusi 1.9-11

²¹⁻²² Tawamhã dazazéb 're, zahadu da te sērē ō ré, te â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ, Zuwã hã. Te te dama ab'manharĩ parimhã, ZeZusihi ma zama, ma 'manha. Tawamhã ZeZusi hã te mre, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma. Mreme ré, hãiwa ma we si'ridawa, ĩsisi nho'ōmoi baba. Tawamhã 'Re

ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã ma we ĩtẽme wi, utu'u ne. Hãwa hawi, te we tãma tinha, ãne:

— A hã ĩ'ra. ĩma asawi uptabi di. Aima ĩto za'etẽ uptabi di. — ãne te we tãma tinha, ĩmama hã.

Zezihi hi'rata norĩ wasu'u
Mateusi 1.1-17

²³ Zezusi hã 30 na ãma ĩwahub ãma, ma tũ romhuri na sãna'rata, Timama zadawa wasu'u na hã. Zuzéhé 'ra newa, ma tũ ĩ'ra na, da te 're sisi za'ra. Zuzéhé potowa nhisi hã, Eri na ĩsisi hã. ²⁴ Erihi potowa nhisi hã, Matati na ĩsisi hã. Matatihi potowa nhisi hã, Réwi na ĩsisi hã. Réwihi potowa nhisi hã, Meti na ĩsisi hã. Metihi potowa nhisi hã, Zana'i na ĩsisi hã. Zana'ihhi potowa nhisi hã, Zuzé na ĩsisi hã. ²⁵ Zuzéhé potowa nhisi hã, Matatiza na ĩsisi hã. Matatiza potowa nhisi hã, Amosi na ĩsisi hã. Amosihi potowa nhisi hã, Na'u na ĩsisi hã. Na'uhu potowa nhisi hã, Eziri na ĩsisi hã. Ezirihhi potowa nhisi hã, Nada'i na ĩsisi hã. ²⁶ Nada'ihhi potowa nhisi hã, Ma'ati na ĩsisi hã. Ma'atihhi potowa nhisi hã, Matatiza na ĩsisi hã. Matatizaha potowa nhisi hã, Seme na ĩsisi hã. Semehẽ potowa nhisi hã, Zuzé na ĩsisi hã. Zuzéhé potowa nhisi hã, Zoda na ĩsisi hã. ²⁷ Zodaha potowa nhisi hã, Zuwãna na ĩsisi hã. Zuwãnahã potowa nhisi hã, Reza na ĩsisi hã. Rezaha potowa nhisi hã, Zorobabé na ĩsisi hã. Zorobabéhé potowa nhisi hã, Sarati'é na ĩsisi hã. Sarati'éhé potowa nhisi hã, Neri na ĩsisi hã. ²⁸ Nerihi potowa nhisi hã, Meti na ĩsisi hã. Metihi potowa nhisi hã, Adi na ĩsisi hã. Adihhi potowa nhisi hã, Cosã na ĩsisi hã. Cosãhã potowa nhisi hã, Emadã na ĩsisi hã. Emadãhã potowa nhisi hã, Ere na ĩsisi hã. ²⁹ Erehe potowa nhisi hã, Zuzuwé na ĩsisi hã. Zuzuwéhé potowa nhisi hã, Eri'ézé na ĩsisi hã. Eri'ézéhé potowa nhisi hã, Zorĩ na ĩsisi hã. Zorĩhĩ potowa nhisi hã, Matati na ĩsisi hã. Matatihi potowa nhisi hã, Réwi na ĩsisi hã. ³⁰ Réwihi potowa nhisi hã, Simi'ã na ĩsisi hã. Simi'ãhã potowa nhisi hã, Zuda na ĩsisi hã. Zudaha potowa nhisi hã, Zuzé na ĩsisi hã. Zuzéhé potowa nhisi hã, Zona na ĩsisi hã. Zonahã potowa nhisi hã, Eri'atĩ na ĩsisi hã. ³¹ Eri'atĩhĩ potowa nhisi hã, Mereza na ĩsisi hã. Merezaha potowa nhisi hã, Mena na ĩsisi hã. Menahã potowa nhisi hã, Matata na ĩsisi hã. Matataha potowa nhisi hã, Natã na ĩsisi hã. Natãhã potowa nhisi hã, Dawi na ĩsisi hã. ³² Dawihhi potowa nhisi hã, Zésé na ĩsisi hã. Zéséhé potowa nhisi hã, Obedi na ĩsisi hã. Obedihhi potowa nhisi hã, Bu'azi na ĩsisi hã. Bu'azihhi potowa nhisi hã, Sara na ĩsisi hã. Sarahã potowa nhisi hã, Nasõ na ĩsisi hã. ³³ Nasõhõ potowa nhisi hã, Aminadabe na ĩsisi hã. Aminadabehe potowa nhisi hã, Ademi na ĩsisi hã. Ademihĩ potowa nhisi hã, Arini na ĩsisi hã. Arinihi potowa nhisi hã, Esirõ na ĩsisi hã. Esirõhõ potowa nhisi hã, Perezĩ na ĩsisi hã. Perezihhi potowa nhisi hã, Zuda na ĩsisi hã. ³⁴ Zudaha potowa nhisi hã, Zaco na ĩsisi hã. Zacohi potowa nhisi hã, Izati na ĩsisi hã. Izatihhi potowa nhisi hã, Abra'ã na ĩsisi hã. Abra'ãhã potowa nhisi hã, Tera na ĩsisi hã. Teraha potowa nhisi hã, Na'o na ĩsisi hã. ³⁵ Na'ohi potowa nhisi hã, Serudi na ĩsisi hã. Serudihhi potowa nhisi hã, Rada'u na ĩsisi hã. Rada'uhu potowa nhisi hã, Peredi na ĩsisi hã. Peredihhi potowa nhisi hã, Ébé na ĩsisi hã. Ébéhé potowa nhisi hã, Sera na ĩsisi hã. ³⁶ Seraha potowa nhisi hã, Ca'ina na ĩsisi hã. Ca'inahã potowa nhisi hã, Apasadi na ĩsisi hã. Apasadihi potowa nhisi hã, Sẽ na ĩsisi hã. Sẽhẽ potowa nhisi hã, Nowé na ĩsisi hã. Nowéhé potowa nhisi hã, Rameti na ĩsisi hã. ³⁷ Rametihhi potowa nhisi hã, Matuzarẽ na ĩsisi hã. Matuzarẽhẽ potowa nhisi hã, Enoti na ĩsisi hã. Enotihhi potowa nhisi hã, Zareti na ĩsisi hã. Zaretihhi potowa nhisi hã, Marere na ĩsisi hã. Marerehe potowa nhisi hã, Ca'ina na ĩsisi hã. ³⁸ Ca'inahã potowa nhisi

hã, Enosi na ĩsisi hã. Enosihi poto'wa nhisi hã, Sete na ĩsisi hã. Setehe poto'wa nhisi hã, Adã na ĩsisi hã. Adãhã poto'wa hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono.

4

ZeZusi hã a'ubuni wi hâimana ré, Wa'uburé te te ĩpibuzé wasu'u

Mateusi 4.1-11; Marcusi 1.12-13

¹ Tawamhã Zodã pa hawi, te oto mo ZeZusi hã, tirob u apã morĩ da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani ré, te 're mo. Taha si, te te 're wapari pese. Tawamhã ĩpẽ'ẽzani hã te saprõ, a'ubuni u. ² A'ubuni wi hâimana ré hã, bâdã hã ahã na ma tô ãma ai'utõ, 40 na. Tame hâimana ré, ma tô ĩtẽme wi Wa'uburé hã, te te nasi pibu da, ĩsimiroti na te te saze da. Taha ré hã, sai ãna te tihãba, ZeZusi hã. Taha wa, ma tô mra hã sépata. ³ Tawamhã Wa'uburé hã te ZeZusihi ma tinha, ãne:

— Sena a hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé ẽtẽ ma nharĩ, ĩ'u'ẽtẽ wapu na aima si'manharĩ da.

⁴ Tawamhã ZeZusi te asa tãma tinha:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ére hã, ãne: “Dasa na si 're danhiptete za'ra mono õ di za.” — ãne te ZeZusi hã tãma rowasu'u, Wa'uburé ma.

⁵ Tawamhã Wa'uburé hã te ZeZusi saprõ, sa'a nhisi u. Tawamhã sa'a nhisi sima'wara wamhã, ma tô ZeZusihi ma tinha, danhib'apito norĩ nhipti'ai mono bâ, te te rob'madã'ã mono da. ⁶⁻⁷ Tawamhã te te rob'madã'ã mono pari, te duré tãma tinha, ZeZusihi ma:

— Uburé danhipti'a hã ma tô ĩma sõmri ni, ĩte da. Tawamhã te ĩsima ĩwẽzéb uwaibaba, wa za dama tisõ. Aihirãtitõ, te za ĩnho're ĩma aime, asib'apito na ĩ'ãma aiwata da. Tawamhã wa za aima tisõ danhipti'ai mono bâ, ate da. Tawamhã danhipai u, dama aipire di za. Duré asibrob ahã uptabi di za. — ãne te ZeZusihi ma tinha.

⁸ Taha wa, te ZeZusi hã asa tãma tinha:

— Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tô ãne rob'ui'ére, ĩbaihã na hã: “Uburé Danhib'apito uptabi ãma si, te za 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma si. Taha ma si, te za 're ĩromhuri za'ra wa'aba mo, Asib'apito za'ra wa'aba ma si.” ãne ĩmreme na rob'ui'ére hã. — ãne te ZeZusi hã tãma rob'rãzarõtõ.

⁹⁻¹¹ Tawamhã Wa'uburé hã ma tô ZeZusi hã saprõ Zeruzarẽ u, te te duré pibu da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u, te saprõ, 'ri nhisi u sab da hãimo, 'ri 'rãihã uptabi nhisi. Tawamhã ZeZusihi ma, te tinha:

— Sena a hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé ã hawi atobro, ti'ai u. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te za, u, hãiwa hawi we atẽme satõrĩ za'ra, te te ai'madã'ã za'ra da, tãma ĩromhuri'wa norĩ hã. Tinhib'rata na te za, u, siwi asapa, ẽne hã te te ai'u'a õ'umhasite, aipara wi. ãne 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nhimirob'ui'ére, ĩbaihã na hã. — ãne ma tô ZeZusihi ma sadawa 'rãzarõtõ, wa'rui'wa hã.

¹² Tawamhã ZeZusi te asa tãma tinha:

— Mare di. “Asib'apito za'ra wa'wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, marĩ hã te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono õ nherẽ, 're pibu za'ra wa'aba mono õ di za, ta hã te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zõ.” ãne ĩmreme na rob'ui'ére hã. — ãne te ZeZusi hã duré tãma rob'rãzarõtõ.

¹³ Tawamhã Wa'uburé hã taré te te ZeZusi hã pibui mono pari, te oto ĩsiti mo, ĩsimiroti na te te sazei õ wa, a'ã sadawa utu da.

ZeZusi hã, tinhimirohuri na te te ĩsãna'ratázé wasu'u, Darireza ãma
Mateusi 4.12-17; Marcusi 1.14-15

14 Tawamhã apâ te mo Darireza u, Zezusi hã. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono pẽ'ẽzani ré, te 're mo. Ĩré 're morĩ wa, te waihu'u pese na 're mo. Tawamhã ma tô ĩwasu'u hã wapari za'ra ni, Darireza ãma daro mono bâ. 15 Zezusi hã te te dama 're rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ. Tawamhã da te 're wapari za'ra mono wamhã, te ãma 're dawata za'ra, ĩsimirowasu'u hã wẽ uptabi wa.

*Zezusi ĩprédubzéb ãma, da te dasiwi ĩwẽ'õzé wasu'u
Mateusi 13.53-58; Marcusi 6.1-6*

16 Tawamhã Nazaré u te mo Zezusi hã, tiprédubzéb u. Sabadu sidápãsi dame 're zasi mono wa, ma duré dame ãzé, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u, romhuri zahãrizém na hã. Tawamhã rowahutuzéb ãma sãmra wamhã, ma wahudu. Hãwi te za, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono mreme ui'ééré hã te te dama sôré da.

17 Tawamhã ma tô tãma sômri ni, Iza'izaha nhimi'ui'ééré hã. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, Iza'iza hã. Tawamhã ma tô oto sima sôzi, ĩbaihã hã. Te te sôzi wamhã, ma tô tisã, da te ãma ĩrob'ui'ééré hã, ãne:

18 “Re ãhãmãna u'ãsi mono, ma tô ĩma tisõ, Tipẽ'ẽzani hã. Ta hã ma tô ĩpisutu, ĩwasu'uwẽ na, ĩsibrob'õ norĩ hã te 're apo're pu'u mono da. Ma tô we ĩzatõ, dama romhuri'wa da, da te ĩwaibu za'ra norĩ hã te 're apawapto mono da, apâ oto 're nomro mono da, robze u'ãsi. Duré ĩtob'a hã te 're ato pese mono da, ma tô we ĩzatõ, datõmo wẽ na apâ oto 're danomro mono da, robze na. Duré ma tô we ĩzatõ, da te tãma 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zém hawi, te 're da'awaibui mono da.

19 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã te te sima ĩropisutuzé hã ma tô ĩwa waptãrã, tinhib'a'uwẽ hã te te 're ĩ'anho'reptui mono zéb da hã. Taha wasu'u na te 're da'apo're pu'u mono da, ma tô wẽ ĩzatõ.”

Ãne ma tô Iza'izaha nhimi'ui'ééré hã dama sôré, Zezusi hã.

20 Tawamhã te te sôré pari, ma tô apâ sito, ĩbaihã hã. Tawamhã apâ ma tô tãma tisõ, dapawapto'wai ma. Tawamhã ma tô nhamra, te te dama rowasu'u da. Uburé rowahutuzéb ãma ĩsi'ubumro norĩ hã tãma rĩtĩ si'ẽ za'ra ãna, ma tô Zezusi hã siwi 'madã'ã pese. 21 Taha wa, ma tô Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Wa tô aima sôré za'ra wa'wa, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono mreme ui'ééré hã. ĩwasu'u hã ma tô ĩwapari za'ra wa'wa. Ãhãna ĩwapari za'ra wa'aba ré, ma tô oto we ãma uwaimra, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã. — Ãne Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra.

22 Tawamhã ĩsimirowasu'u hã wẽ wa, aihĩni te ãma tawata za'ra ni. Mreme wẽ uptabi wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Tazahã, te dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— E niha õ hã simirowasu'u waihu'u pese di, Zuzéhé 'ra nherẽ. — Ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

23 Tawamhã Zezusi te dama tinha:

— Áté da te dasima ĩnharĩ za'ra zém na, te za ĩma ĩnharĩ za'ra wa'wa, ãne: “Wawede'wa, ma'ãpé 'rãwi asipese.” Áté te za duré ĩma ĩnharĩ za'ra wa'wa, ãne: “Ma'ãpé, ãmeb zama 're wa'apawapto mono, aiwaihu'u pese na, Capana'u ãma 're ĩda'apawapto mono ne. Aiwasu'u hã wa tô wapari za'ra ni.” Áté, ãne te za ĩma ĩnharĩ za'ra wa'wa. — Ãne te Zezusi tãma nharĩ za'ra.

24 Te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ zõ, 're datob'uzu za'ra mono õ di, ĩsipti'ai ãma wa. Mare di. Sõ 're datob'uzu za'ra mono õ di za.

25-26 ĩwapari pese za'ra wa'aba. Wahi'rada Eriasi hã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo. Tawamhã ti'ai ãma 're morĩ ré hã, tãĩ ãna hã ma tô da'ãma tiwahu, si'ubdatõ. Tãĩ õ wa, mra hã te da te 're sêpata za'ra. Tawamhã ĩmrotõ ahã nherẽ, Izarazé na darom nhisi ãma, ma tô darob amoi u

satō, zudezu'ō u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Sido na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, ma tō pi'ō mrotō u satō, Sarepata na 'ri nho'ōmo nhisi u. ²⁷ Duré wahi'rada Erisezu hã 're morĩ ré hã, da'ahâ na te 're danomro, ì'wa're ré hã, Izarazé na darom nhisi 'remhã. Tane nherẽ, aibâ misi, ma tō pese, Na'ama na ìsisi hã, Siriza na 're ìhâimana mono hã zudezu'ō hã. — ãne, Zezusi ma tō tãma rob'rãzarōtō za'ra.

²⁸ Taha wa, ìsimirowasu'u hã te te wapari za'ra wamhã, ma tō sada tazahi za'ra ni, rowahutuzéb ãma ìsi'ubumro norĩ hã. ²⁹ Tawamhã ma tō sô tiwahutu za'ra, rob u te te siwi wazere da. Ma tō te te ãma robâdâ za'ra, 'ri nho'ōmo nhiti. Sa'a na, ma tō ãma siwi sai'u, sa'a nhisi hawi, ì'rã sipra u te te siwi me da. ³⁰ Tazahã, ma tō dawa'wai baba ro'razâ. Dahawi te oto mo.

Zezusi hã aibâ ma, wa'uburé te te ìsatōrĩzé wasu'u

Marcusi 1.21-28

³¹ Tawamhã Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi u, te mo Zezusi hã. Darireza ãma, Capana'u hã. Tame sabadu na te dama rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma. ³² Tawamhã mreme pire na te te dama rowasu'u wamhã, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. ³³ Tame te aibâ hã dame nhamra, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma, wa'uburé ré 're ìmorĩ hã. Tawamhã aibâ hã te sa'êtẽ 'mahã, ãne:

³⁴ — Zezusi, Nazaré nhihudu, e marĩ zô, te we aimo. E wa'uprosi da, te we aimo. A hã ìma aiwaihu'u pese di, 'Re ìhâimana u'âsi mono we te te asatōrĩ na hã. Aiwẽ uptabi di, a hã. — ãne te 'mahã.

³⁵ Taha wa, ma tō Zezusi hã wa'uburé ma tinha, ãne:

— Tô'ã, we ìma nharĩ tō. Mo oto aiwatobro, aibâ hawi. — ãne ma tō tãma rob'ru, wa'uburé ma. Tawamhã sisa'u ma tō aibâ hã time ti'ai u, danho'a. Taha pari, ma aibâ hawi watobro. Te te u'a ò di. ³⁶ Tawamhã, da te 'madâ'â za'ra wamhã, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, uburé. Taha wa, te ãne dasima nharĩ za'ra ni:

— Ô hã mreme pire di. Waihu'u pese di. Dahawi si'aba'rẽ da, te za tãma rob'ru za'ra. Tawamhã te za dahawi ai'aba'rẽ. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

³⁷ Taha wa, Zezusihi wasu'u hã wa'uburé te te dama ìsãmra na, ma tō ìwasu'u hã ropé, daro mono bâ.

Zezusi hã, da'ahâ na te te 're ìda'apese mono zé wasu'u

Mateusi 8.14-17; Marcusi 1.29-39

³⁸ Tawamhã ma tō watobro rowahutuzém hawi, Zezusi hã. Simahã nhorōwa u, te oto mo. Tame Simahã maprebaba sipi'ō hã, hãzé ré te nomro, wa'ro za'êtẽ na. Taha wa, ma tō Zezusihi ma wasu'u za'ra ni. ³⁹ Taha wa, ìsimiwaptâ u te ìtẽme mo. Ì'rata te za. Tawamhã ìwa'ro ma, te tinha, wahã da. Taha wa, ma tō tiwahã. Awa'awi ma tō wahudu. Wahutu wamhã, ma tō tãma api za'ra, saihuri da.

⁴⁰ Tawamhã bâdâ sébrézéb u, ma tō we ìtẽme ãwisi za'ra ni Zezusihi u, ìsiwadi norĩ hã, ìhãzé sipu'u norĩ hã. Tawamhã tinhib'rada, ma tō te te da'ãma aza'ra, misi si. Taha wa, ma tō tazéptâ'â za'ra ni. ⁴¹ Duré wa'uburé hã ma tō dahawi wairé. Da'ahâ na, ìré 're ìdanomro mono norĩ hawi, ma tō wairé, wa'uburé norĩ hã. Tawamhã dahawi wairébé sina, te ãne 'mahârâ za'ra:

— A hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra. — ãne te wa'uburé norĩ hã 'mahârâ za'ra. Zezusi hã, Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisutu na te te waihu'u za'ra wa, ma tō Zezusi hã ìmreme hã tiwi sisisi za'ra sa'êtẽ, ari'iwi dahawi wairébé da.

⁴² Tawamhã awẽ ma tō watobro, 'ri nho'ōmo hawi, a'ubuni u morĩ da, Zezusi hã. Taha wa, ma tō sô danhopré. Da te sôpêtẽ za'ra wamhã, ma tō

ãma ropti za'ra ni, nimomo danhiti morĩ tō da. ⁴³ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã danhib'apito uptabi hã, te te dapawapto waihu'u pese di. Ta hã ma tō we ãzatō, ãwasu'uwẽ na te 're da'apo're pu'u mono da, daza'rui mono bã. Taha wa, a norĩ wa'aba si te 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono ò di za, ãwasu'uwẽ na hã. Uburé wa za ãwasu'uwẽ na te 're da'apo're pu'u. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

⁴⁴ Taha wa, te datẽme 're mo, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bã, ãwasu'uwẽ na te te 're da'apo're pu'u mono da, daro mono bã.

5

Tepe ahã wasu'u

Mateusi 4.18-22; Marcusi 1.16-20

¹ Tawamhã Zezusi hã te nhamra, ãsõ'u zaihã na. Zenezaré na ãsõ'u nhisi ãma te nhamra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama sadawa wasu'u da. Da'ahã uptabi na ma tō ãtẽme dasito, da te wapari za'ra da. ² Tawamhã uba're maparane ma tō sabu zahuré. ãsõ'u zaihã na, te da'wa. Tepe na romhuri'wa norĩ hã ma tō ãwana wairé. Abazipara, te oto upsõ za'ra. ³ Tawamhã Zezusi ma tō ãzé, uba're wa, Simahã te 're. Tawamhã, uba're wa, sébré wamhã, te Simahã ma tinha, syry na te te ãré sa'ré da, supara'ré nhiti. Tawamhã uba're wa, te oto nhamra, te te dama rowasu'u da.

⁴ Tawamhã, te te dama rowasu'u pari wamhã, te Simahã ma tinha, ãne:

— Uba're hã asiré sari, â 'rehã u, abazipara hã asiré norĩ me, tepe zô sãmra aba da. — ãne te Simahã ma tinha.

⁵ Taha wa, ma tō Sima hã asa tãma siwasu'u, ãne:

— Mara bãre, wa tō wei wa te sô sãmra. Tane nherẽ, wa te 'mai'ãri za'ra ò di. Tepe ò di. Tane nherẽ, ã'ruzéb zarina wa za sô sãmra ni. — ãne te Zezusihi ma tinha asa. Tawamhã te oto sô sari za'ra, â wa'wa u.

⁶ Taha wa, abazipara, ma tō â wa'wa u sô sãmra. Tawamhã tebe hã ahã na ma tō waibu za'ra, abazipara na. Taha wa, te aré te te sina sinarĩ, abazipara hã. ⁷ Tawamhã tisiré tepe mrami'wa norĩ zô ma tō pahamrimi zahuré, uba're ãhãiba amo hã te te ãtẽme sari zahuré da, te te ãma pawaptob za'ra da. Taha wa, te ãtẽme sari zahuré. Tawamhã uba're wa, ma tō sãmra za'ra, aibã norĩ hã. Tebe hã uba're si'uiwa na hã 'masisi zahuré di. Tebe hã ahã uptabi wa, te aré sina 'mazasi zahuré, uba're hã. ⁸⁻¹⁰ Tebe ahã na te te awaibui wamhã, ma tō ãma titob'uzu za'ra. Ti'adu norĩ zama, ma tō ãma titob'uzu zahuré, Zuwãhã me. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra zahuré. ãsiré tepe na, te te 're romhuri zahuré, Simahã siré. Tawamhã hi'rãtitō, ma aime Zezusihi papara, Sima Pedru hã, tebe ahã na te te 'madã'ã wamhã. ãne te Zezusihi ma tinha:

— ã'rata asãmra ò di za. Te za oto aimo, ãnhiti. Wa hã ãwasétère di. — ãne te Zezusihi ma siwasu'u. Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Asina aipahi ò di za. Tepe na 're ãromhuri mono ne, te za oto ãma 're ãda'awaibui wẽ mo. — ãne te Zezusi hã Simahã ma tinha.

¹¹ Tawamhã uba're, ma tō sani za'ra, rob'ré u. Uburé ma tō marĩ hã rẽme za'ra, tinhimiromhuri za'ra zé hã, Zezusihi siré oto 're nomro mono da.

Aibã ã'wa're ré hã, Zezusi te te ãpesezé wasu'u

Mateusi 8.1-4; Marcusi 1.40-45

¹² Tawamhã Zezusi hã te nhamra, 'ri nho'õmo ãma. Tame te aibã hã 're sãmra, ã'wa're ré hã. Uburé ãhãiba na, ã'wa're hã. Tawamhã Zezusi te te sõpõtẽ wamhã, hi'rãtitō ma aime, Zezusihi papara. Ti'ai u, ma tō ti'ubu na ropto. Tawamhã Zezusihi ma, te tinha, ãne:

— Apito, ĩma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na hã. Taha wa, te za ĩpe, asima ĩwẽ wamhã. — ãne te tãma tinha.

¹³ Tawamhã tinhib'rada hã ma tô wahutu Zezusi hã, te te ãma upi da. Te te upi wamhã, te tãma tinha:

— Wa tô ĩsima aiwẽ, te aipese da. Tãibã za oto aihãzé hã. — ãne te tãma tinha.

Tawamhã awa'awi ma ĩ'wa're hã tãma apa. ¹⁴ Tawamhã Zezusi ma tô sina sadawa uwati, te te dama sina wasu'u tã da. Te tãma tinha, ãne:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wai u, te za aimo, aihãiba wẽ zô te te aihãiba 'madã'ã da. Taha parip si, te za tãma asõpru, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, Mozésihi nhimiroti zarina, dama aipibu pese zéb da, aipesezém na hã. — ãne te tãma tinha, Zezusi hã.

¹⁵ Tane nherẽ, ma tô Zezusihi wasu'u hã wapari za'ra ni, daro mono bâ. Taha wa, ma tô da'ahã na ĩtẽme 're dasihutu, da te 're wapari za'ra mono da. Duré te te 're da'apese mono da, ma tô ĩtẽme 're dasihutu. ¹⁶ Tane nherẽ, Zezusi hã ma tô dawí 're ne, a'ubuni u, 're mre me mono da, Timama ma.

Aibã ĩhi'ré hã, Zezusi te te ĩpesezé wasu'u

Mateusi 9.1-8; Marcusi 2.1-12

¹⁷ Tawamhã apã datẽme wisi wamhã, te nimahã bãtã na dama rowasu'u, Zezusi hã. Te te dama rowasu'u ré, te ĩ'rata ai'ubumro, parisezu norĩ hã. Rowahutu'wa norĩ me, te ĩ'rata ai'ubumro, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã. Ta norĩ hã ma tô ĩtẽme sito Darireza hawi, duré Zudeza hawi, duré Zeruzarẽ hawi. Tawamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono tiwaihu'u pe hã, te te tãma ĩsõmri na, ma tô da'apese, Zezusi hã. ¹⁸ Tawamhã aibã norĩ hã, ĩhi'ré hã ma tô siwi ti'ã, ĩsimiwaptã wa. Ma tô sima wẽ za'ra, 'ri para u te te siwi 'mazébré da, Zezusihi nho're te te siwi hiri da. ¹⁹ Tazahã da'ahã wamhã, te te siwi 'mazébré waihu'u õ di. Tawamhã 'ri nhisi hawi, ma tô tãma 'ri 're pu'u za'ra, te te siwi 'mazébré da. Tawamhã dawa'wa ma tô siwi tihí, Zezusihi nho're, ĩsa'warizéb ré. ²⁰ Zezusi hã simiwaihu'u pese wa, ma tô ãma saze za'ra. Taha wa, ma tô siwi ti'ã, te te pese da. Zezusi ma tô sina waihu'u siro, te te ãma ĩsaze za'ra na. Taha wa, te ĩhi'ré ma tinha, ãne:

— ĩsiwadi, aiwasédé hã 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto. — ãne te ĩhi'ré ma tinha, ãne:

²¹ Tawamhã rowahutu'wa norĩ hã te parisezu norĩ me tãma nharĩ za'ra, tipẽ'ẽ na:

— E niha ma tô bété õ hã tãma tinha, ĩmorĩ'õ ma. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, wẽ õ di, aibã ma, te te ĩnharizé hã. Dawasédé hã da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, ni'wa hã te te dama 're apari waihu'u mono õ di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma si, waihu'u pese di, dawasédé hã te te dama 're ĩ'apari mono da hã. — ãne te Zezusihi ma nharĩ za'ra, tipẽ'ẽ na.

²² Tawamhã Zezusi ma tô sina waihu'u za'ra, ĩsimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, te ãne ĩ'ãma ĩrosa'rata za'ra wa'wa. ²³⁻²⁴ Wa hã dawasédé hã te dama 're ĩ'apari waihu'u pese mono na, e niha te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, sena na ĩwaihu'u za'ra wa'aba da hã. Aibã ma, wa tô tinha, ãne: “Aiwasédé hã 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã, te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto.” ãne hã ĩmreme si wamhã, aima pibu prã za'ra wa'aba di tô. ã hã ĩmorĩ'õ hã wahutu da, duré oto morĩ da, te tãma nharĩ wapsi, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ĩwaihu'u pese na sena na ĩwaihu'u za'ra wa'aba da oto. Ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã ĩma waihu'u pese di, dawasédé te dama 're ĩ'apari mono da hã, 'Re ĩhãimana

u'âsi mono zadawa para. Āne na asiwi ĭwaihū'u za'ra wa'aba da, wa za ĭhi'r  ma tinha, wahutu da.

Tawamh  ĭhi'r  ma, te oto tinha:

— Ma' p , aiwahutu. Asa'wariz  h   ri, as r wa u aimor  da oto. —  ne te aib  ma tinha.

²⁵ Tawamh  awa'awi ma t  aib  h  wahudu, danho'a. Tiza'wariz , ma t  sir  ti' . Tinhor wa u, te oto mo. Mor  sina, te  ma tiwata, 'Re ĭh imana u' si mono  ma. ²⁶ Tawamh  ubur  ma t   ma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ĭh imana u' si mono  ma, te tawata za'ra ni.  ne te dasima nhar  za'ra ni:

— Aib  te te ĭpesez  h , w  uptabi di.  h na, wa t  wasiwi 'mad '  za'ra ni. —  ne te dasima nhar  za'ra ni.

R wihi wasu'u

Mateusi 9.9-13; Marcusi 2.13-17

²⁷ Tawamh  rob u, ma t  watobro, Zezusi h . Watobro wamh , ma aib  h  'mad , danhib'apito ma, dawu rob'uipraz  ubumroi'wa h , R wi na ĭsisi h . ĭsimiromhuriz b  ma s mra r , ma t  'mad . Tame te da te t ma 're s mri za'ra rob'uipraz  h , ĭ'ubumroz b  ma, danhib'apito nhimiwada'uri zarina. Tawamh  Zezusi h  ma t   ne 'mah :

— We aimor , ĭsir  're aimor  da oto.

²⁸ Tawamh  ma wahudu. Tinhimiromhuriz , ma t  tir , Zezusihi sir  're mor  da oto. ²⁹ Tawamh  Zezusi te te sawi da, ma t  tinhor wa  ma dasa h  dama 'manha, sa' t  na. Zezusihi sir , te za dasa h  huri ni. Taha wa, rob'uipraz  ubumroi'wa nor  h  te ĭ'rata ai'ubumro, ĭsir  saihuri da, da'ah  na. Ni'wam nor  zama, te ĭsir  tisa tihu. ³⁰ Tawamh  saihuri da, si'ubumroi r , ma t  'mad '  za'ra parizezu nor  h , rowahutu'wa nor  me. Taha wa, te  ne t ma nhar  za'ra, Zezusihi sir  're ĭnomro mono nor  ma:

— E niha b , te b t  dawazari asaihuri 'wa, rob'uipraz  ubumroi'wa nor  sir , dawaset  na 're ĭdanomro mono nor  sir  zama. —  ne te t ma nhar  za'ra.

³¹ Taha wa, te Zezusi h  t ma nhar  za'ra,  ne:

— H z   na 're ĭnomro mono nor  z , dawede'wa h  're siwasutu za'ra mono   di, te te 're wede za'ra mono da. ĭh z  r  nor  z  si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. ³² Tane dur  wa h , daw  na 're ĭdanomro mono nor  z , ĭsit me 're ĭh r  mono da, we ĭmor    di. Dawaset  na 're ĭdanomro mono nor  z  si, 're ĭh r  mono da, wa wei mo, dawased  h  da te 're r me pese za'ra mono da, 're danomro w  mono da oto. —  ne ma t  Zezusi h  t ma waihu'u za'ra.

³³ Tawamh  ni'wam nor  h  te Zezusihi ma nhar  za'ra,  ne:

— Zuw  Batitaha sir  're ĭnomro mono nor  h  nimah  b t  na si, te sai  na 're si'ubumro, 'Re ĭh imana u' si mono ma, te te 're romhuri za'ra mono da, parizezu nor  zadawa 'mad '  pese 'wa nor  zama.  nei   di, asir  're ĭnomro mono nor  h . Te 're saihuri u' si, asir . Te dur  asir  te te 're  huri.  ne te Zezusihi ma nhar  za'ra.

³⁴ Taha wa, te Zezusi h  asa t ma nhar  za'ra:

— Aib  h  ĭmroz b u, s  ĭh r  za'ra nor  h  sihutu wamh , e te za dasa h  tiwi sawi za'ra ni, saihuri  na si'ubumro da, ta nor  h . Mare di. Aib  ĭmro da h , ĭ'rata s mra za'ra r , te za t  ĭsir  tisa tihu, to sina. ³⁵ Niwapsi te za b d  h  ĭwa wapt r , aib  ĭmro da h  ĭsiwadi nor  wa'wa hawi, da te tiwi ĭ' ri za'ra z b da h . Tawapsi te za t  sai  na 're si'ubumro, robzei  na. —  ne ma t  Zezusi h  t ma rowasu'u za'ra.  ne s 'awib   nher , te te si' ma ĭsimir ' z  h .

³⁶ Tawamhã te dur   ma romnhimir ' ,  ne:

— Zazah  ĭh iw  h  e te za siz ri ni, ĭh 'ratore h  da te  ma h iwa'aba da. Mare di.  ne wamh , te za aiwamna, ĭh iw  h . Dur  ĭh t m na da te h iwa'aba wamh , aiwab   di, ĭh  h . H iw  h    di. ³⁷ Dur  e romh  'manhar 

'rata 're, te za uwa 'râi wa'u îsé hã da te 're sé, wa'ui ware õ ré. Mare di. Wa'ui ware õ ré, da te 're séme mono wamhã, oto wa'ui ware wamhã, te za romhã 'manharĩ 'ratatare hã sina wazu. Tawamhã uwa 'râi wa'u îsé hã te za asa'wa. Romhã 'manharĩ hã te za duré hãihaiwamna. ³⁸ Ítép si'uiwa na si, te za da te 're sé, rob'râi wa'u zé té hã. — Æne te Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra. ³⁹ Te duré tãma ãma simiré'é za'ra:

— Uwa 'râi wa'u îsé í'ratatare hã da te 're âhuri mono pari, e te za da te dasima 're wê za'ra, uwa 'râi wa'u zé íté hã. Mare di. Áté íté hã da te dasima 're wê za'ra mono õ di za. Te za dasima da te 're nharĩ za'ra: “Íwa'u 'ratatare si, wê uptabi di.” Æne te za dasima da te 're nharĩ za'ra. — Æne te Zezusi hã tãma ãma simiré'é za'ra, sô'awib õ nherê.

6

Sabadu na, Zezusihi nhimirotizé wasu'u Mateusi 12.1-8; Marcusi 2.23-28

¹ Tawamhã sabadu na, Zezusi norĩ hã ma tô ro'rahãri za'ra, amho wa'wai baba, zudezu norĩ te, romhuri zahãrizém na. Tawamhã tridu 'rã ne hã ma tô te te sima 'rãnhinarĩ, tinhib'rata na te te sima tomhãiwazu za'ra da, te te huri mono da, îsiré 're ïnomro mono norĩ hã. ² Tawamhã parisezu norĩ hã te tãma nharĩ za'ra:

— Wahi'rada Mozési hã ma tô wama roti, sabadu na, wa te 're romhuri za'ra mono tô da. E marĩ da, te bété ïromhuri za'ra wa'wa, ãne te te wama roti õ nherê. — Æne te tãma nharĩ za'ra.

³ Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'ééré hã 're sôré za'ra wa'aba mono ã bâ, te te ïrob'manharizém na hã, tisiré norĩ me. ⁴ Mra te te simroi wamhã, ma tô ãzé 'ri para u, 'Re ïhãimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u. Tawamhã sébré wamhã, ma tô 'ma'rê í'u'êne hã, 'Re ïhãimana u'âsi mono ma, aré da te ïsa'ra za'ra hã. Duré tisiré norĩ ma, ma tô tãma a za'ra. 'Re ïhãimana u'âsi mono, ma tô aré pisutu, da'ãma romhuri'wa norĩ si, í'u'êne hã te te 're ïhuri mono da hã, sasedoti norĩ si. Tane nherê, ma tô 'ma'rêne za'ra, Dawi norĩ hã. — Æne Zezusi hã ma tô parisezu norĩ ma Dawihi wasu'u hã 'rãzarõtõ za'ra.

⁵ Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã 'Re ïhãimana u'âsi mono te te ïpisudu, dasiré ïpoto da, ti'ai ãma. Taha wa, dama ïpire di, sabadu na roti hã te dama 're ï'apisutu mono zéb da hã. — Æne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Aibã ïsimizu'rã're hã, Zezusi te te ïpesezé wasu'u Mateusi 12.9-14; Marcusi 3.1-6

⁶ Tawamhã sabadu ïhãiba amo na, ma tô duré ãzé zudezu norĩ te, rowahutuzéb u, Zezusi hã. Tame te duré aibã hã dame nhamra, ïsimire niwĩ ïsimizu'rã're hã. ⁷ Tawamhã 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô siwi 'madã Zezusi hã, sabadu na te te pese zô, romhuri zahãrizém na hã. Parisezu norĩ me, te simiza'rese sina 'madã'ã za'ra. Mozésihi nhimiroti te te 'madã'ã õ wa, te te siwi wê'õ da, te 'madã'ã pese za'ra. ⁸ Tawamhã Zezusi ma tô sina waihu'u za'ra, ïsimirosa'rata za'ra hã. Tawamhã aibã ma, te tinha:

— Aiwahutu, dawa'wa asab da. — Æne te tãma tinha. Tawamhã aibã ma tô wahudu. Hãwi te za. ⁹ Tawamhã Zezusi ma tô ãma sadanharĩ za'ra, ãne:

— Wa za asadanharĩ za'ra wa'wa. E niha 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti hã, sabadu na hã, romhuri zahãrizé bãtã na roti hã. E ma hã ïwê, wa te 're ï'manharĩ za'ra mono zéb da hã sabadu na hã. E ma hã ïwê'õ. E wa te ãma 're dapawaptob za'ra mono õ di za. E wa te ãma 're danho'reptu za'ra mono õ di

za. E niwamhã wa za taré wa te 're da'madâ'â za'ra, 're dadâ'â za'ra mono da.
— ãne te Zezusi hã sadanharĩ za'ra.

¹⁰ Tawamhã Zezusi te ab'madâ, te te siwi ã'uirĩ za'ra norĩ hã. Tawamhã ãsimizu'rã're ma, te tinha:

— Ma'ãpé, asimizu wahutu. — Tawamhã ma tô tinhimizu wahutu, aibã hã. Tawamhã awa'awi ma tô tinhimizu pese. ¹¹ Tawamhã rowahutu'wa norĩ hã ma tô sada tizahi za'ra, Zezusihi zada. Tawamhã te sima rosa'rata za'ra, marĩ hã te te tâma 'manharĩ za'ra da.

Zezusi hã aibã 12 na te te ãpisutu za'ra zé wasu'u, tizadawa wasu'u'wa da Mateusi 10.1-4; Marcusi 3.13-19

¹² Tawamhã êtê 'rãihã na ma tô Zezusi hã sai'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, mreme da. Tawamhã mara bâ te tâma mre. ¹³ Taha wa, awê wi ma tô sô tihãrã za'ra, tizazei'wa norĩ zô. Tawamhã ãtême sihutu wamhã, ma tô pisutu za'ra, 12 na ãhãiba za'ra hã ãsiré 're nomro mono da. Ma tô oto sisi za'ra, tizadawa wasu'u'wa na. ¹⁴ Ta norĩ nhisi za'ra hã ãne: Sima Pedru, tinoi me, ãdéréhé me. Pedru na te za sisi té, Zezusi hã. Duré Ti'adu norĩ hã tisisãnawã me Zuwãhã me, duré Piripi norĩ hã, Batoromezuhu me, ¹⁵ duré Mateusi norĩ hã, Tomehê me, duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hã, duré Sima Zeroti, ¹⁶ duré Zudasi Ti'aduhu 'ra hã, duré Zudasi Icarizoti hã, dama ãhãiba nhomri'wa da hã.

Zezusi te te ãrowasu'uzé, duré te te ãda'apesezé wasu'u Mateusi 4.23-25

¹⁷ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô sa'a hawi si'ra za'ra. Tawamhã ti'ai haré u sihutu ô ré, te a'ã nhamra, sônhihãpã ãma, tizazei'wa norĩ me. ãsazei'wa norĩ hã ahã di. Tame duré da'ahã uptabi na, te sô ai'ubumro ni. Daro mono bâ, ma tô ãwana sô tasi'rã'õtô ni, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi hawi, duré Zeruzarê hawi, duré Tiru na 'ri nho'ômo nhisi hawi, duré Sido hawib zama. ãzaihã na Tiru hã, duré Sido hã, 'ri nho'u. ¹⁸ Zezusihi mreme hã da te wapari za'ra da, ma tô ãtême dasito. Duré te te da'apese da zama, ma tô ãtême ai'aba're ni, duré wa'uburé te te dama anhamra da. Tawamhã ma tô dama anhamra. ¹⁹ Simipese waihu'u pese wa, ma tô dasima wê za'ra ni, danhib'rata na da te upi za'ra da, rowê na oto 're dasi'ubumroi mono da.

Dama 're ãrowê za'ra mono zé wasu'u, robzei'ô na 're ãdasi'ubumroi mono zé wasu'u me Mateusi 5.1-12

²⁰ Tawamhã Zezusi hã te tisiré 're ãnomro mono norĩ hã 'madâ'â pese za'ra. Taha wa, te ãne tâma nharĩ za'ra:

— ãté asibrob ãna, te oto 're anomro aba mo. Tane nherê, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, Danhib'apito uptabi. Taha wa, ãsib'a'uwê 're anomro aba mono wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za.

²¹ — ãté mra, te oto 're ãsépatã za'ra wa'aba mo. Tane nherê, te za robze na 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi mra hã, ahã di za.

— ãté te oto 're ai'ry'ry wa'aba mo, aipê'êzé za'ra wa'aba wa. Tane nherê, te za robze na 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi te za aipê'ê 're, 're ato za'ra wa'aba mo, rowê te.

²² — Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo. A norĩ wa'wa hã ãzazei'wa, 're anomro aba mono wa, ãté te za da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. ãté te za da te 're aiwê'ô za'ra wa'wa. ãté te za da te aima 're nharĩ wasété za'ra wa'wa. ãté aiwasédé hã te za taré da te ai'ãma 're sa'ra za'ra wa'wa. ãne wamhã, te za robze na 're aihãimana za'ra wa'aba mo. ²³ Rowê te, te za 're asarôtô za'ra wa'aba mo. A norĩ wa'aba ma si, rowasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono ô di za. Wahi'rata norĩ ma, ma tô rowasédé hã da te aima 're

'manharĩ za'ra duré, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ ma. Taha wa, da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono nherẽ, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za. Niwapsi, 'Re ìhâimana u'âsi mono, te za marĩ ìwẽ hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa, hâiwa ãma asô 're ìsimi'wara aba mono hã. Taha wa, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za. — ãne romhã ré ma tô tâma waihu'u sirômo za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

²⁴ Taha pari, te uburé dama tinha oto:

— Áté asibro ahã na, te a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi tâibã za oto asibro ahã za'ra wa'wa hã. Tawamhã robzei ô na, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo.

²⁵ — Áté asai ahã na, te a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi, te za mra hã 're ìsépa za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za robzei ô na 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

— Áté rowẽ te, te a'â aipẽ'ẽ na 're ato za'ra wa'aba mo. Niwapsi te za robzei ãna 're asimroi wa'aba mo. Tawapsi te za 're ai'ry'ry wa'aba mo.

²⁶ — Tane duréhã ma tô aibã norĩ ãma 're dawata za'ra. 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, ma tô ãma 're dawata za'ra, wahi'rata norĩ hã. Taha wa, a'â ai'ãma 're dawata za'ra wa'aba mono nherẽ, niwapsi aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono ô di za. — ãne ma tô dama rowasu'u, Zezusi hã.

Zezusihĩ nhimiroti wasu'u, da te 're ìdazawi pese za'ra mono zém na

Mateusi 5.38-48

²⁷ Te duré dama tinha:

— Ìwapari'wa norĩ, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, ãne hã: Asawi'ô'wai wa'aba norĩ hã te za 're ìsawi pese za'ra wa'aba mo. Duré ai'ruiwapari'wa norĩ ma, te za marĩ tâma 're ì'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mo, ìwẽ na. ²⁸ Duré da te aima 're nharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, te za da'ãma 're aimreme zusi aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, ìwẽ hã te te dama 're anhomri mono da. Da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono wi 're ìrowaptêrẽ za'ra wa'aba mo, te te 're da'apawapto mono da. ²⁹ Ai'u'rata wi, da te 're aihã za'ra wa'aba mono wamhã, dama ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono ô di za. Taré te za 're aipizari za'ra wa'aba mo, ai'u'rata amo niwĩ, da te 're aihã za'ra wa'aba mono da. Duré asi'ubuzé hã da te aiwi 're waibui wa'aba mono wamhã, dawĩ 're sawi za'ra wa'aba mono ô di za, asô'utu'u zama, da te aiwi 're waibui wa'aba mono da. ³⁰ Marĩ hã da te aiwi 're waptêrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, te za dama 're ìsômri za'ra wa'aba mo. Áté ni'wa hã te za asibro hã aiwi âri 'wa. Tawamhã sô aihârã ô di za, apã te te aima sômri da. ³¹ Marĩ ìwẽ si, da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima 're ìdawẽ za'ra wa'aba mono ne, te za marĩ ìwẽ si dama 're ì'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo, ìwa'rãmi.

³² — Siwa'ru, te za 're ìdazawi pese za'ra wa'aba mo. Dawasété na 're ìdanomro mono hã, tizawi pese 'wa si, te te 're sawi pese za'ra. Tanei ô di, a norĩ wa'wa hã za. ãne wamhã, ìwẽ na te te 're asawi za'ra wa'aba mono ô di za, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, te za uburé 're ìdazawi pese za'ra wa'aba mo.

³³ Duré, uburé te za marĩ hã dama 're ì'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mo. Dawasété na 're ìdanomro mono norĩ hã, tizawi pese 'wa norĩ ma si, te za te te tâma 're 'manharĩ wẽ za'ra. Tanei ô di, a norĩ wa'wa hã za. ãne wamhã, e niha te za 're ì'umnhasi za'ra wa'aba mo, ìwẽ na te te aima ãma 're ì'a'uwaimrami aba mono da hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, te za marĩ hã uburé dama 're ì'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mo. ³⁴ Duré, uburé te za dama 're asôprub za'ra wa'aba mo. Áté marĩ hã te za da te aiwi 're waptêrẽ za'ra wa'wa, a'â dama 're sômri za'ra wa'aba mono da. Tawamhã te za dama 're ìsômri za'ra wa'aba mo, ìwa'rãmib zô 're asimnhasi za'ra wa'aba mono ãna. Dawasété na 're ìdanomro

mono hã te marĩ hã tisiré norĩ ma si, te te 're sômri za'ra, te te siwi 're waptêrê za'ra mono wamhã. Tawamhã te duré ĩwa'rãmib zô 're simnhasi za'ra. Tanei ô di, a norĩ wa'wa hã za. ãne wamhã, ĩwê na te te 're asawi za'ra wa'aba mono ô di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, te za uburé dama 're asôprub za'ra wa'aba mo. ³⁵ Dawasété na 're ĩdanomro mono ne, 're anomro aba mono ô di za. Uburé te za 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo. Asitob'ru norĩ zama, te za 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Uburé te za marĩ hã tãma 're ĩ'manharĩ wê za'ra wa'aba mo. Áté marĩ hã te za da te aiwi 're waptêrê za'ra wa'wa, syry na a'â dama 're sômri za'ra wa'aba mono da. Tawamhã te za tãma 're ĩsômri za'ra wa'aba mo. ĩwa'rãmib zô 're asimnhasi za'ra wa'aba mono ô di za. ãne wamhã, te za ĩwê na te te 're asawi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ĩ'ra te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, danhipai u ĩpire uptabi 'ra hã. Marĩ wê na, uburé te dama 're sôpru. ĩsôprum na ãma 're ĩdawata za'ra mono ô norĩ ma zama, te dama 're sôpru. Dawasété na 're ĩdanomro mono ma zama, te 're sôpru. ³⁶ Taha wa, te za Aimama aba ne, 're anomro aba mo, aiwê na. — ãne ma tô Zezusi hã tãma roti za'ra.

³⁷ Ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Dawasédé hã da'ãma 're ĩsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiwi 're dawê'ô za'ra wa'aba mono ô di za. Tawamhã te te siwi 're aiwê'ô za'ra wa'aba mono ô di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Dawasédé hã da'ãma 're ĩsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, dama 're nharĩ za'ra wa'aba mono ô di za. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te te aima 're anharĩ aba mono ô di za. Marĩ, da te aima 're ĩ'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã, asina 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô di za. Tawamhã aiwasété'wa hã te te 're ab'madâ'â mono ô di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ³⁸ Asibrom na te za dama 're asôprub za'ra wa'aba mo, ĩsamarĩ'ô norĩ ma. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te za marĩ hã ĩwa'rãmi sa'êtê na te te aima 're sômri za'ra wa'wa. Marĩ na asima 're asôprub za'êtê za'ra wa'aba mono ne, te za aima 're sôprub za'êtê za'ra wa'wa. Sa'êtê na dama 're sômri za'ra wa'aba mono wamhã, te za sa'êtê na te te aima 're sômri za'ra wa'wa, ĩwa'rãmi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Syry na dama 're sômri za'ra wa'aba mono wamhã, te za syry na te te aima 're sômri za'ra wa'wa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã ãne te tãma ãma romnhimiré'é za'ra:

— Ni'wam norĩ hã tob'a zahuré wamhã, nimomo sisaprõni zahuré wamhã, sisaprõni wê zahuré ô di za. Te za siré tiwaptã'ã zahuré, ab're u. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra. ⁴⁰ Te duré tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Romnhoré'wa norĩ hã te te 're romnhoré za'ra mono ré hã, pire na 're hâimana waihu'u za'ra mono ô di, tãma ĩromnhoré'wa norĩ ma hã. Niwapsi te te 're uprosi za'ra mono wapsi, te za te te 're waihu'u za'êtê za'ra, tãma ĩromnhoré'wa ne hã. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra.

⁴¹ Te duré tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Áté wede wa'õno hã atob 're, te nomro, sabui ô nherê. E niha te za bété sô ĩtõmo 'madâ, wede nhiprubre wazere da, asisãnawã tõmo hawimhã. ⁴² Wede wa'õno hã atob 're ĩnomro, sabui ô nherê, e niha te za tãma ĩnha: “Ropru hã a'â te aima wazere, atõmo hawimhã.” Mare di. Wede wa'õno hã te za a'â atõmo hawimhã ĩwaze. Tawamhã te za sô airĩfĩ wê, wazere da, asisãnawã tõmo hawimhã, wede nhiprubre hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra.

⁴³⁻⁴⁵ Tawamhã Zezusi ma tô da'ãma ãma romnhimiré'é, rob'rã na, ãne:

— Rowede hã wê wamhã, 're 'rãĩ wasété za'ra mono ô di za, wede wê wa. Wasété wamhã, 're 'rãĩ wê za'ra mono ô di za, wede wasété wa. 'Re 'rãĩ wê za'ra mono wamhã, te za ãma waihu'u za'ra ni, rowede ĩwê na. E wab'ru u, te za 're aimo, rob'rã ĩse zô. Mare di. Wab'ru na 're simnhatã mono ô di, rob'rã ĩse hã. E aptob u, te za 're aimo, rob'rã ĩse zô. Mare di. Aptom na 're

simnhatã mono õ di, rob'raã ãse hã. Æne ni'wa hã 're morĩ wẽ wamhã, tipẽ'ẽ 're, tinhimirosa'rata wẽ hawim na, te za 're mreme wẽ u'ãsi. Duré ni'wa hã 're morĩ wasété wamhã, tinhimirosa'rata wasété hawim na, te za duré 're mreme wasété u'ãsi. Danhimirosa'rata zarina, te za tô õne u'ãsi 're damreme zusi. — Æne Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra.

'Ri'wa norĩ wasu'u
Mateusi 7.24-27

⁴⁶ Te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, ma tô Asib'apito na asiwi 're ãnhisi za'ra wa'aba mo, ãnhimiroti hã 're 'madã'ã pese za'ra wa'aba mono õ nherẽ. ⁴⁷ Æté ni'wam norĩ hã te za we ãtẽme aihutu, ãnhimiroti hã te te wapari za'ra da. Tawamhã te te wapari za'ra wamhã, te za oto ãnhimiroti hã te te 're 'madã'ã pese za'ra. ⁴⁸ Taha wa, wa za ãnhimiroti 'madã'ã'wai ãma simiré'é, 'ri'wa na. Aibã hã ma tô ab're, 'ri da, ti'ai 'rowi ãne hã ãnomro u. Tawamhã ma tô ãma tipahã, ab're na. Ab're 'rehã di oto. Tawamhã ãtẽ nhisiwi ma tô 'ri, aibã hã. Tawamhã ãpré wamhã, ã hã ma tô 're praba, 'ri u. Tete na ma tô 'ri hã 'manha, aibã hã. Taha wa, rési ãna te 're sa, 'ri hã. ⁴⁹ Æté ni'wam norĩ hã te za ãnhimiroti hã tipo're na te te 're wapari za'ra. Tane nherẽ, te te 're 'madã'ã za'ra mono õ di za, ãnhimiroti hã. Taha wa, wa za ãnhimiroti 'madã'ã'õ'wai ãma simiré'é, 'ri'wa ãhãiba amo na. Aibã hã 'ri na'rata da, te te ab're õ di. Ti'a nhisiwip si, ma tô sima 'ri. Tawamhã 'ri u, ã 're praba mono wamhã, ã, ma tô 'marõwĩ, 'ri hã. Tãibã oto. Taha wa, ma tô aipru pese, 'ri hã. — Æne ma tô 'ri'wa na simiré'é dama Zezusi hã, da te waihu'u za'ra da.

7

Romanuhu ma romhuri'wa, Zezusi hã te te ãpesezé wasu'u
Mateusi 8.5-13

¹ Tawamhã te te dama roti parimhã, te oto mo Zezusi hã, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u. Tawamhã ma tô wi. ² Tame aibã hã te 're hãimana romanu hã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa. Tãma ãromhuri'wa hã te te sawi pese di. Hãzé na te oto nomro, tãma ãromhuri'wa hã. Hãzé ahã wa, te za oto dãrã. ³ Tawamhã hãzé na nomro ré, ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa, romanu hã. Taha wa, ma tô zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, Zezusihi zõ, ãhãzé ré hã te te pese da. ⁴ Tawamhã te te sõ ãsatõrĩ za'ra hã ma tô ãtẽme aihutu, Zezusihi u. ãtẽme sihutu wamhã, ma tô tãma rowasu'u za'ra:

— Aibã hã ãwẽ, romanu hã. Wẽ wa, pawapto na. ⁵ Wasiré õ nherẽ, te te 're wa'azawi pese. Taha wa, ma tô ãsiminhimi'ru zarina wama 'ri za'ra ni, wate da, rowahutuzé hã. Ta hã ma tô duré pawa'ãbã za'ra, 'ri'wa norĩ hã. — Æne te Zezusihi ma rowasu'u za'ra.

⁶ Tawamhã Zezusi te ãsiré timorĩ za'ra. Ma tô oto rosahutu za'ra, 'ri u. Te te rosahutu za'ra wamhã, romanu hã ma tô tisiwadi norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, te te tãma 'mazadawa wasu'u za'ra da, Zezusihi ma. Tawamhã te te uzusi za'ra wamhã, ãne te tãma 'mairowasu'u za'ra, Zezusihi ma:

— Wasiwadi hã zudezu'õ nherẽ, ãtẽ asébré õ di za, u, ãsõrõwa u. A hã, u, aiwẽ di. Õ hã, u, wẽ prã ti. Wẽ prã wa, ãtẽ ãsõrõwa u asébré õ di za, u. ⁷ Wẽ prã wa, si'uihã na we atẽme morĩ õ di za, u, tãma ãromhuri'wa hã tãma pese da. Romhã na nherẽ, aimreme pire wa, te za, u, aimreme na tãma ãpe, rowẽ na tãma 're sãmra mono da. ⁸ Romanu hã, damreme ãpire hã tãma waihu'u pese di, u. ãsib'apito norĩ mreme hã tãma pire za'ra di, u. Duré õ hã, u, ãmreme hã pire di, tinhib'a'uwẽ norĩ ma, da'wapéi'wa norĩ ma. Tawamhã, te te 'mazatõrĩ wamhã, te za, u, mo, ãsadawa para. Sõ hãrã wa, te za u, ãtẽme wi, ãsadawa para. Duré marĩ hã tãma ãromhuri'wai ma, te te 'rui wamhã, te za, u, tãma 'manha,

te te tãma ã'ruzéb uwaibaba. Taha wa, aimreme hã pire wa, te za, u, tãma ãpe, tãma ãromhuri'wa hã, rowẽ na tãma 're sãmra mono da. — ãne te Zezusihi ma sadawa wasu'u za'ra, romanuhu siwadi norĩ hã.

⁹ Tawamhã Zezusi hã ãne hã te te wapari wamhã, ma tô ãma titob'uzu, ãsimirowasu'u za'ra na, romanuhu ãma hã. Tawamhã ma aipi'ra, datẽme. Da'ahã uptabi na ãsarina ãsi'aba're norĩ u, ma aipi'ra. ãne te dama tinha:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ã hã te te sina ã'umhasizém na hã, niwa te ã'madã'ã õ, Izarazéhé nhihudu norĩ nhipiti'ai ãma hã. Ta norĩ hã te te ãma siwi wabzu õ di, te te sina ã'umhasizém na hã. — ãne Zezusi hã te tinha, ãsarina ãsi'aba're norĩ ma.

¹⁰ Tawamhã apã ma tô ai'aba're, romanu siwadi norĩ hã, ãsõrõwa u. Sihutu wamhã, ma tô ãhãzé ré hã sabu za'ra. Rowẽ na te oto nhamra, hãzé ãna.

ãmrotõ 'ra hã, Zezusi te te ãhãiwa'utuzé wasu'u

¹¹ Tawamhã ãma ronomro õ ré, te Zezusi hã mo, 'ri wa'õtõ u. Na'ĩ na 'ri wa'õtõ nhisi u, te mo. ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã te ãsiré ai'aba're. Da'ahã na te duré ãsiré ai'aba're ni. ¹² Tawamhã 'ri wa'õtõ 'wawi wa'ra u, ma tô rob'uwe za'ra, Zezusi norĩ hã, 'ridawa u. Tawamhã ãwab'rere, ma tô dasiwi ãri ni, ab're u, ãmrotõ 'ra ãdã hã. Misire aibã ã'ra hã. Da'ahã na te ãsiré ai'aba're ni, ãmrotõ siré, ab're u. ¹³ Tawamhã ãmrotõ te te 'madã'ã wamhã, ma tô ãma tipẽ'ézé, Zezusi hã. Tawamhã ma tô tãma tinha, wawa tõ da.

¹⁴ Tawamhã ma tô oto ãtẽme wi. Te te ãri za'ra ré, ma tinhib'rata na ãré upi. Taha wa, ma ãré mazahãri za'ra. Tawamhã te oto 'mahã:

— Ai'repudu, wa za aima tinha: Ai'utu. — ãne te 'mahã.

¹⁵ Tawamhã ai'repudu hã ma tô udu. Sahã na te oto nhamra. Tawamhã tãma rowẽ wa, te oto mre. Taha wa, te Zezusi hã ãna ma ti'ru, ãne:

— ã ai'ra, ãma saprõni. — ãne te tãma tinha. Dã'ã zahã, oto sahã na sãmra wa, ma tãma tapẽ'ẽwara za'ra ni. ¹⁶ ãne te dasima nharĩ za'ra ni:

— Tinhib'a'uwẽ norĩ hã te za we te te 're wa'apawapto, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Ma tô we watẽme satõ, tizadawa wasu'u'wa hã. Mreme pire uptabi di. — ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma, te tawata za'ra ni.

¹⁷ Tawamhã ãwasu'u hã ma tô wapari za'ra ni, daro mono bã, Zezusi te te ãhãiwa'utuzé wasu'u hã. Zudezu norĩ rob 'rata, 're ãdasi'ubumroi mono norĩ zama, ma tô ãwasu'u hã wapari za'ra ni.

Zuwã Batita hã Zezusihi u, tizadawa wasu'u'wa norĩ te te ãsatõrĩ zahuré zé wasu'u

Mateusi 11.2-19

¹⁸⁻¹⁹ Tawamhã Zezusi te te ãhãiwa'utuzé hã ma tô Zuwãhã ma wasu'u za'ra, ãsadawa 'madã'ã pese 'wa norĩ hã. Tawamhã maparane te sô tihãrã zahuré, Wanhib'apito u neb zahuré da, te te sadanharĩ zahuré da. ãne Zuwã te tãma nharĩ zahuré:

— ãne wa'aba wamhã, te za ãsadanharĩ 'wa, ãne: “E a hã Zuwã Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zõ, wa za 're wanhimipari za'ra.” ãne te za tãma ãzadawa wasu'u wa'wa. — ãne Zuwã hã ma tô tãma nharĩ zahuré. ²⁰ Tawamhã Zezusihi u, te tineb zahuré. ãtẽme simasisi wamhã, ma tô sadanharĩ zahuré:

— E a hã Zuwã Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zõ, wa za 're wanhimipari za'ra. — ãne te sadanharĩ zahuré.

²¹ Tawamhã ãsõ'a zahuré, te a'ã da'apese da'ahã na, Zezusi hã. Duré wa'uburé ré, 're ãdanomro mono hã ma tô dama anhamra. Duré ãtob'a norĩ hã ma tô ato pese, ahã na. ²² Tawamhã te te da'apese parimhã, te oto tãma nharĩ zahuré, Zuwã Batitaha mreme 'madã'ã pese 'wa norĩ ma, ãne:

— Apâ te za ane wa'wa Zuwâhã u, tâma ïwasu'u wa'aba da. Ìtob'a norĩ hã te pese za'ra wa, ma tô apâ te te 're rob'madâ'â za'ra. Ìmorĩ'õ norĩ hã te oto para na 're nomro. Duré Ì'wa're ré norĩ hã ma tô 're pese za'ra. Hãiba wẽ na te oto 're nomro. Duré Ìpo'reptõ norĩ hã te oto 're simipari za'ra. Duré 're Ìdâ'â za'ra mono norĩ hã ma tô duré apâ 're hãiwâ'utu za'ra. Ìwasu'uwẽ hã ma tô duré Ìsibrob'õ norĩ hã te te 're wapari za'ra. Ìne na te za tâma Ìrowasu'u za'ra wa'wa, Zuwâhã ma. ²³ Ni'wam norĩ hã, wa hã 'Re Ìhâimana u'âsi mono zadawa para we Ìmorĩ na, 'rãwi Ì'ãma 're siwawã za'ra mono õ wamhã, ta norĩ ma si tâma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. — Ìne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u zahuré.

²⁴ Tawamhã apâ te tineb zahuré Zuwã Batitaha u, aibã norĩ hã. Tawamhã Ìsa'u zahuré si, te Zuwã hã dama wasu'u wẽ, Zezusi hã. Da'ahã na Ìdasi'ubumroi mono norĩ ma, te ãne tâma rowasu'u za'ra:

— A'ubuni u, ma tô 're anomro aba mo, Zuwã hã sabu za'ra wa'aba da. E tawamhã du teihi 'rãihã hã uware wa, rowa'u te te 're Ìhãpã za'ra mono ne, Zuwã Batita hã roti da, sib'uware na 're hãimana mono wa, ma tô Ìtẽme 're anomro aba mo. Mare di. Ta hã roti da, siptete na ma tô 're hãimana. ²⁵ E uza wẽ na 're si'uza mono wa, ma tô Ìtẽme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Mare di. Uza wẽ na 're si'uza mono õ di. Uza wẽ ré 're Ìnomro mono norĩ hã, te apito nhorõwa ãma 're si'ubumro. Uburé marĩ hã Ìwẽ uptabi si, te tâma 're hãimana za'ra, ta norĩ ma. ²⁶ Ma'ãpé, Ìma wasu'u za'ra wa'aba za. E 'Re Ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wai wa, te Ìtẽme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Tane tô. Ìwana Ìsadawa wasu'u'wa norĩ hã, Ìpire na te te siwi ãma wabzu za'ra õ di, Zuwã hã. ²⁷ Duréhã ma tô 'Re Ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãne ãma rob'ui'ééré, Zuwãhã ãma, 'Re Ìhâimana u'âsi mono mreme na: “Ìzadawa wasu'u'wa, wa za aiwana satõ, te te asõ ropese mono da.” Ìne duréhã ãma rob'ui'ééré hã, Ìbaihã na hã.

²⁸ Te duré tâma rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— Uburé Ìwana 're Ìnomro mono norĩ hã te te siwi ãma wabzu za'ra õ di Zuwã hã, Ìsimiromhuri pire na hã. Tane nherẽ, 'Re Ìhâimana u'âsi mono te te 're Ìda'azawi mono zéb zarina, te te 're Ìda'apawapto mono zé hã, hãiba ré ré, te te waihu'u õ di za, Zuwã hã. Ni'wam norĩ si, 'Re Ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ si te za te te sina 're waihu'u za'ra, Ì'uirĩ na. Taha wa, ta norĩ hã te za pire na 're hãimana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u. Duré ni'wam norĩ hã 'Re Ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã, tisiré norĩ ma, wapu na 're hãimana za'ra mono nherẽ, te za pire na 're hãimana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u, ta norĩ si Ì'uirĩ na te te sina 're waihu'u za'ra mono wa, 'Re Ìhâimana u'âsi mono te te 're Ìda'apawapto mono zé hã. — Ìne ma tô Zezusi hã dama wasu'u, Zuwã hã.

²⁹ Tawamhã uburé ma tô Ìsimirowasu'u hã wapari za'ra ni. Danhib'apito ma, rob'ui'prazé ubumroi'wa norĩ zama, ma tô dame wapari za'ra. Ta norĩ hã ma tô oto wapari pese za'ra, 'Re Ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Taha wa, ma tô Zuwã hã ã dawabzuri hã tâma 'manharĩ za'ra. ³⁰ Tazahã, parisezu norĩ hã rowahutu'wa norĩ me, ma tô siwi wẽ'õ za'ra 'rãwi, 'Re Ìhâimana u'âsi mono te te sima Ìda'awézé hã. Taha wa, te te siwi wẽ'õ za'ra wa, ã dawabzuri hã te te tâma 'manharĩ za'ra õ di, Zuwã hã.

³¹ Tawamhã Zezusi te duré dama tinha:

— E 'wam norĩ ãma, wa za ãma simiré'é za'ra, ã nimosi dapoto tém norĩ ãma hã. ³² Até ai'uté norĩ ãma, wa za ãma simiré'é za'ra. 'Ri nhi'riti wa, da te dasina 're Ì'ubumroi mono zéb ãma si'ubumroi ré, ãne ai'uté norĩ hã te za si'mahãrã za'ra: “Wa norĩ hã wa tô aima rowamreme za'ra wa'aba ni aré, dasina damro wa, rowamremezém na. Tazahã, ãma ato za'ra wa'aba õ di. Duré da te dasina 're ti'a za'ra mono wa, rowamremezém na, wa tô aré aima

rowamreme za'ra wa'aba ni. Tazahã, a norĩ wa'wa hã wazu ai'ry'ry wa'aba õ di.” ãne te za si'mahãrã za'ra. ³³ Tane a norĩ wa'wa hã. Zuwã Batita hã te sai ãna nasi aimasisi. Duré uwa 'rãĩ wa'u ãsé hã te te 're hãsi mono õ di. Tazahã, ãne 're hãimana mono wa, ma tô tãma 're ãnharĩ waseté za'ra wa'aba mo, wa'uburé ré 're ãmorĩ na. ³⁴ Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã dasazém na, wa 're ãsa. Uwa 'rãĩ wa'u ãsé hã wa duré te dame 're hãsi. Tazahã, ãsa za'etê na 're ãsai mono na, duré uwa 'rãĩ wa'u zé zeĩ 'wa na, ma tô ãma 're ãnharĩ waseté za'ra wa'aba mo. Duré siwa'ru 're ãdanomro mono norĩ siwadi na, ma tô ãma 're ãnharĩ waseté za'ra wa'aba mo. ³⁵ Tane tô. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã, wê di. Tawamhã ãsimiroti hã da te dasima 're wê za'ra mono wamhã, te za ãwê hã da te 're waihu'u za'ra. Da te 're wê'õ za'ra mono õ di za, ãwê hã dasiwi. — ãne Zezusi ma tô tãma siwasu'u za'ra.

Simahã wasu'u

³⁶ Tawamhã aibã parisezu hã ma tô Zezusihi zô hã, ãme sa da. Taha wa, te Zezusi hã ãsõrõwa u mo. Tawamhã ma tô nhamra tame, sa da. ³⁷ Tame 'ri wa'õtõ ãma hã ma tô ãwasu'u hã wapa pi'õ hã, siwa'ru 're ãmorĩ hã. Parisezu nhorõwa ãma sa da, ãsãmra na ma tô wapa. Taha wa, ma tô simhi ti'ã, Zezusihi zarina, wedewa'u zadaze ré hã. Simhi hã, etê'a 'manharĩ. Wa'ãbã za'etê di, wedewa'u zadaze hã. ³⁸ Tawamhã Zezusihi babarã na ma tô nhamra, wawa sina. Wawai wamhã, Zezusihi para nhisiwi, ma tô ti'upĩni a'a. Taha wa, te tizéré na tãma u'õ. Tawamhã da te 're ãdatob'rata hãrã za'ra mono ne, tizadawa na ma tô para hãrã. Ma tô wedewa'u zadaze hã ãpara nhisiwi sa'wa, pi'õ na. ³⁹ Tawamhã, parisezu te te 'madã'ã wamhã, ma tô tipê'ê na tãma tinha, Zezusihi ma:

— Tô sena, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u wai 'wa'ãhã, te aré ãwaseté na ãma waihu'u, pi'õĩ ãma hã. Tawamhã te aré tiwi sisawi, te te upi tõ da. — ãne ma tô tipê'ê na tãma tinha.

⁴⁰ Tawamhã ãsimirosa'rada hã te te sina waihu'u wa, te aibã ma tinha, Zezusi hã:

— Sima, marĩ, wa za aima waihu'u, waihu'u da. — ãne te tãma tinha.

Tawamhã Sima te asa tãma tinha:

— Ma'ãpé, ãma waihu'u, marĩ hã te waihu'u da.

⁴¹ Taha wa, te Zezusi hã tãma rowasu'u oto, ãne:

— Aibã norĩ hã ma tô rob'uiprazéb õ wa, taré a'ã dawi 'maiwaptêrê zahuré. ãmorĩ'rada hã 500 na ma tô dawi waptê. Duré ãhãiba amo hã, 50 na ma tô dawi waptê. Niwapsi te za ãsõwa're're tãma sõmri zahuré, aibã ma. ⁴² Tawamhã rob'uiprazéb õ wa, ãsõwa're're te te tãma sõmri zahuré õ di. Sõpru wa, ma tô tãma waihu'u zahuré aibã hã, ãsõwa're're te te tãma sõmri zahuré tõ da. — ãne ma tô Simahã ma rowasu'u, Zezusi hã. Tawamhã te oto ãma sadanha:

— E 'wa hã te za sawi pese, aibã ãsõpru hã. E 500 na te te tãma ãsõmri hã te za sawi pese. E 50 na te te tãma ãsõmri hã te za sawi pese. — ãne Zezusi te sadanha.

⁴³ Tawamhã Sima te asa tãma tinha:

— Até 500 na te te tãma ãsõmri hã te za sawi pese. — ãne Sima, te Zezusihi ma tinha.

Tawamhã Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Tane tô. ã'uwaibaba ma tô ãma ãwaihu. — ãne ma tô ãma saze.

⁴⁴ Tawamhã pi'õĩ u sipi'rai wamhã, te duré tãma tinha, Simahã ma:

— ãhãta, pi'õ hã. Tãma ãzawi pese di. A hã we ãzébré wamhã, ã hã dama 'rui õ di, da te ãpara upsõ da. Pi'õ si ma tô ãpara upsõ, ti'upĩni na. Ma tô duré tizéré na ãpara u'õ. ⁴⁵ A hã we ãwisi wi, ãzawi õ di, ãtob'rata hãrã na. Pi'õ si ãzébré wi, ma tô ãpara hãrã. ⁴⁶ A hã dama ã'rui õ di, azeitona 'rãĩ wa'ui wam na da te ãzéré u'rê da, ãma robze da. Pi'õ hã wedewa'u zadaze pire hã ma tô ãpara

nhiswi sa'wa. ⁴⁷ Tāma ĩzawi uptabi wa, ma tō ĩma 'manharĩ wě. Marĩ hã te te 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã ahâ nherě, wa tō tãma tipa. Taha wa, tãma ĩzawi uptabi di, te tãma apari wa. Dawasété ahâ na 're dasisãmri za'ra mono õ wamhã, da te dasina 're waihu'u za'ra mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, dawasété ahâ na te te dama 're ĩ'apari mono zé hã. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, dama sawi prã ti za. Dawasété ahâ na 're dasisãmri za'ra mono wapsi, te za da te dasina 're waihu'u za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, dawasété ahâ na te te dama 're ĩ'apari mono zé hã. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, dama sawi uptabi di za. — Āne ma tō Simahã ma waihu'u, Zezusi hã.

⁴⁸ Tawamhã pi'õi ma, te oto tinha:

— Marĩ hã 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã wa tō oto aima tipa. — Āne te pi'õi ma tinha.

⁴⁹ Tawamhã Zezusihi mreime, ma tō pi'õi āma wapari za'ra, ĩsiré ĩsaihuri norĩ hã. Taha wa, ma tō tipě'ě na tãma nharĩ za'ra:

— E 'wa hã õ hã, marĩ, da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, te te dama 're ĩ'apari mono hã. — Āne te tãma nharĩ za'ra, tipě'ě na.

⁵⁰ Tawamhã Zezusi te duré pi'õi ma tinha:

— Īzazei wa, wa tō aipawapto, aiwasédé hã rěme pese da. Rowě na te za oto 're aimo. — Āne te pi'õi ma tinha, Zezusi hã.

8

Pi'õ norĩ hã, Zezusihi siré ĩsi'aba'rézé wasu'u

¹ Tawamhã āma ronomro wapsi, te Zezusi hã datēme 're mo, daro mono bâ. 'Ri nho'õmo mono bâ, te datēme 're mo, 'ri wa'õtõ mono bâ. Tawamhã datēme 're morĩ wamhã, ma tō ĩwasu'uwě na te te 're da'apo're pu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwě mono zé wasu'u na. Datēme 're morĩ wamhã, aibã norĩ hã 12 na ĩhãiba za'ra hã, te ĩsiré 're nomro. ² Pi'õ norĩ zama, te ĩsiré 're nomro, wa'uburé, te te tãma 're ĩ'anhamra mono norĩ hã. Duré, ĩhãzé hã te te tãma 're ĩ'apari mono norĩ zama, te ĩsiré 're nomro. Pi'õ nhisi hã, Mariza Madarena na ĩsisi hã, wa'uburé hã, 7 na ĩhãiba za'ra hã te te tãma ĩsãmra za'ra hã. ³ Duré, Zuwãna na pi'õ nhisi hã. Cuzaha mro hã, apito Erodihĩ ma romhuri'wai mro hã. Duré, Suzana na pi'õ nhisi hã. Aimawĩ norĩ hã te duré ĩsiré 're nomro, pi'õ norĩ hã, ahâ na. Ta norĩ hã tinhimarĩ na, te Zezusi norĩ hã te te 're pawaptob za'ra.

Aibã hã amnho poto mono da, te te ĩ'anhamra mono zé wasu'u

Mateusi 13.1-23; Marcusi 4.1-20

⁴ Tawamhã da'ahã na ma tō ĩtēme aihutu ni Zezusihi u, 'ri ahã mono bâ, da te sabu za'ra da. Tawamhã, ĩtēme dasi'rã'õtõ wamhã, ma tō dama romnhimiré'é, āne:

⁵ — Aibã hã te buru u mo, ti'ai hãibãdã na, amnho hã te te anhamra mono da, poto mono da. Tawamhã, amnho hã te te anhamra mono wamhã, nima norĩ hã bãdãdi zababa ma rere'e. Taha wa, ma tō dapara na nasi wati'i za'ra ni, tiwi ĩrere'e mono hã. Sire hã ma duré te te uprosi, poto mono õ ré. ⁶ Ētē nhisiwi, ma duré nima norĩ hã rere'e, amnho hã. Ti'a baihãire di, ětē nhisiwimhã. Tawamhã, 'wanhipré wairébé mono wamhã, ti'ai wa'ro wamhã, ma 'wanhipré 'ré. ⁷ Nima norĩ hã ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhã siré ma tō 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhã, ma te te ubu, wab'ru hã. Taha wa, ma tō te te uprosi. ⁸ Ti'ai wě wa, ma duré nima norĩ hã rere'e. Ma tō oto 'rã. 'Rãĩ mono wamhã, 'rãĩ pese uptabi di, rob're hã. — Āne Zezusi ma tō dama rowasu'u.

Te duré dama tinha:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ïwapari pese za'ra wa'aba ïnhimirowasu'u na hã, waihu'u za'ra wa'aba da. — Æne te dama tinha.

⁹ Tawamhã Zezusihi siré 're ïnomro mono norĩ si, te sadanharĩ za'ra:

— E marĩ na, te ãma ïsimiré, amnho potozém na hã. — Æne te sadanharĩ za'ra. ¹⁰ Tawamhã Zezusi asa te tãma nharĩ za'ra:

— 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã ma tô dawí sawi, a'ã da te waihu'u tã za'ra da, da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zé wasu'u hã. A norĩ wa'aba ma si, ma tô oto ïwasu'u hã aima waihu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, dama ïwaihu'u'õ hã. Taha wa, wa tô ïnhimromnhimír'é na si, te dama 're arowasu'u. Tawamhã dapo're na, da te 're wapari za'ra mono nherê, da te waihu'u za'ra õ di za, ãma ïsimiré'ézé hã.

¹¹ — Æhãna, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, te ãma ïsimiré'ézé hã waihu'u za'ra wa'aba da. Amnho potozé hã, 'Re ïhãimana u'ãsi mono mreme, te wasu'u.

¹² Amnho hã bâdâdi zababa ïrere'e mono hã, aimawi a'uwê, te wasu'u. Ta norĩ hã áté te za ïsadawa wasu'u hã taré tipo're na te te 're wapari za'ra. Tawamhã te za Wa'uburé hã ïtême 're sihotu áté, te te tãma 're roti za'ra mono da, te te 're saze za'ra mono tã da, te te 're sô'reptu za'ra mono tã da, 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã. Tawamhã wa'rui'wa nhimiroti zarina, te te saze za'ra õ di za, 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã. ¹³ Duré amnho hã êtê nhisiwi ïrere'e mono hã, aimawi a'uwê, te wasu'u. Ta norĩ hã áté te za 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra, tipo're na. Tawamhã te za ïwasu'u ma 're to za'ra. Tazahã, õne haré te te 're saze za'ra mono õ di za. Áté, te za te te 're saze hutu za'ra. Áté rowasédé hã da te tãma 're 'manharĩ za'ra mono õ'umhasite, te za apã 're sipizari za'ra. ¹⁴ Duré amnho hã wab'ru wazari ï'a'a mono hã, aimawi a'uwê, te wasu'u. Ta norĩ hã áté te za taré tipo're na te te 're wapari za'ra, ïsadawa wasu'u hã. Tazahã, marĩ wamhã, õhõ ãma si 're nomro mono õ di za. Áté, marĩ na si te za te te 're rosa'rata za'ra sima, áté rob'uiirazém na si, áté titozém na si. Tawamhã rob'rã ï'rã wê prã ne, 're hãimana wê uptabi za'ra mono õ di za. ¹⁵ Amnho hã ti'ai wê wa, te te ï'anhamra mono hã, aimawi a'uwê, te wasu'u. Ta norĩ hã áté te za tipo're na te te 're wapari za'ra, 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã. Tawamhã te za te te 're 'madã'ã pese za'ra. Õne haré, te za ïsimiroti na 're nomro. Tawamhã rob'rã ï'rã wê uptabi ne, hãimana wê uptabi na, te za oto 're hãimana za'ra. Æne amnho potozé wasu'u na, wa aima ãma simiré'é za'ra wa'wa. — Æne, Zezusi te tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono norĩ ma.

¹⁶ Tawamhã rob'uiwêzém na te duré ãma simiré'é:

— Rob'uiwêzé hã da te ro'o wamhã, e piza'a na te za upsibi ni. E daza'warizéb 'rowi, te za sãrĩ ni. Mare di. ïsima'warazém na si, te za sô'awi da te 're sôré, rowa'a na 're danhisisi mono da. Taha da, te za ro'o ni, rob'uiwêzé hã. ¹⁷ Tane, ïmreme hã a'ã te dama ïwaihu'u'õ hã te za niwapsi waihu'u za'ra ni. Taha wa, wa tô rob'uiwêzém na ãne ãma simiré'é.

¹⁸ — Taha wa, ma'ãpé ïmreme hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono. Tawamhã ïzadawa wasu'u hã te za te te aima 're waihu'u za'etê za'ra wa'wa, 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã. ïmreme hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za apã te te aiwi 're awaibui wa'wa, ïzadawa wasu'u hã. Tawamhã ïmreme waihu'u'wa na, 'rãwi 're asi'madã'ã ze za'ra wa'aba mono nherê, te za ïmreme waihu'u'õ'wa ne, oto 're anomro aba mo. — Æne te Zezusi hã tisiré 're ïnomro mono norĩ ma rowasu'u za'ra.

*Zezusihi na wasu'u, ïno norĩ wasu'u me
Mateusi 12.46-50; Marcusi 3.31-35*

¹⁹ Tawamhã Zezusihi u, te ãna hã mo, ãno norĩ me. Te te sabu za'ra da, te ãtẽme ai'aba're. Tazahã, da'ahã uptabi wamhã, ãtẽme sisisi waihu'u õ di.

²⁰ Tawamhã Zezusihi ma, ma tõ ni'wa hã rowasu'u, ãne:

— Ano norĩ hã te rowi asõ aimasa, ana me. Te sima wẽ za'ra, te te asabu za'ra da. — ãne ma tõ tãma rowasu'u ni.

²¹ Tawamhã Zezusi te uburẽ dama tinha:

— Ni'wam norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono wamhã, durẽ te te 're 'madã'ã pese za'ra mono wamhã, ta norĩ hã ãna, durẽ ãno. — ãne Zezusi ma tõ dama waihu'u.

Zezusi hã rowa'u'u ma, te te ãnharĩzẽ wasu'u

Mateusi 8.23-27; Marcusi 4.35-41

²² Tawamhã bãtã na, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra:

— Oto zara u, wa te saprĩ za'ra wa'aba. — ãne te tãma nharĩ za'ra, tisirẽ 're ãnomro mono norĩ ma. Tawamhã uba're wa, ma tõ asisi, zara u te te saprĩ za'ra da, ãsõ'u na. ²³ Tawamhã te te sirẽ sari za'ra rẽ, te oto Zezusi hã nhono, uba're wa. Sõtõ rẽ, ma tõ rowa'u ãsa'ẽne hã watobro. Taha wa, uba're 're, ma tõ ã hã ãzẽ. Uba're 'remhã, ã hã 'masisi wamhã, simimnhasi di oto. ²⁴ Taha wa, ma Zezusihi u tiwahutu za'ra, te te siwi utu da. Tawamhã ãne te siwi 'mahã:

— Rowahutu'wa, rowahutu'wa, wa za ai'utõrĩ ni. — ãne te 'mahãrã za'ra. Tawamhã Zezusi ma tõ udu. Ma tõ wahudu. Rowa'u'u ma, te tinha, te te sazãri da. Durẽ ã ma, te tinha, ãtu da. Taha wa, ma tõ sazã, rowa'u hã. Ma tõ ti'ãtu oto. ²⁵ Tawamhã tisirẽ 're ãnomro mono norĩ ma, te tinha:

— E niha bã asiwi ã'umnhasi aba õ di. — ãne te tãma nharĩ za'ra. Taha wa, te sima nharĩ za'ra:

— E niha õ hã aibã hã. Rowa'u'u ma, te tinha. Tawamhã rowa'u hã ma tõ sazã. Durẽ, ã nhibzaihã ma, te tinha. Taha wa, ma tõ ti'ãtu. ãmreme hã ma tõ wapari zahurẽ. — ãne te sima nharĩ za'ra. Mreme pire wa, ma ãma titob'uzu za'ra. Õne hã tãma sa'rese za'ra õ wa, ma tõ tãma tipahi za'ra, ãsirẽ 're ãnomro mono norĩ hã.

Zezusi hã, aibã hawi wa'uburẽ te te ãsatõrĩ za'ra zẽ wasu'u

Mateusi 8.28-34; Marcusi 5.1-20

²⁶ Tawamhã Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, te ãsõ'u na sirẽ sari za'ra, te te saprĩ za'ra da, zara u, Zezusi norĩ hã. Tawamhã ma tõ oto aihutu zara u, Zeraza na danhipti'a nho'õmo nhisi niwĩ. ²⁷ Tawamhã uba're hawi, ma tõ watobro, Zezusi hã. Watobro wamhã, ma tõ aibã hã ãtẽme wi, wa'uburẽ rẽ 're ãmorĩ hã. 'Re si'uzã mono õ di oto, aibã hã. Ai'urẽwi, te oto 're mo. Durẽ 'ri 're, 're sãmra mono õ di oto. Adã'ã 'ru ãma si te oto 're sãmra, ãtẽ wa, ab're sirõmo ãma. Tame 're hãimana mono rẽ hã, ma tõ ãma tironomro pese. ²⁸⁻²⁹ Aibã hã da'rata 're sãmra mono rẽ, ma tõ da te 're 'madã'ã za'ra, 're pusi tõ mono da. Ma tõ da te dasiwi 're hi wasisi, ãsi'uwazi nhorõ rutu na. Te durẽ da te dasiwi 're pa wasisi. Tazahã, tihi wasisizẽ hã te te sina 're anhinãrĩ, tipawasisizẽb zama. Taha pari, te wa'uburẽ hã te te siwi 're saprõni, a'ubuni u. Tawamhã aibã hã Zezusi te te 'madã'ã wamhã, ma tõ 're sadari. Taha wa, hi'rãtitõ ma aime, Zezusihi papara. Tawamhã mreme 'rãihã na te tãma tinha, ãne:

— Zezusi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra, e marĩ ã'ãma 'manharĩ da, te we aimo. ã'azãri õ di za. ãne, wa ãsina aipa'uwati. — ãne te Zezusihi ma tinha, wa'uburẽ ma, te te rob'rui wa, aibã hawi watobro da.

³⁰ Tawamhã Zezusi hã te sadanha, ãsisi zõ:

— E niha asisi hã.

— Ahã na, ãnhisi hã. — ãne te aibã hã tãma sisisi, wa'uburẽ hã ãma ahã wa.

³¹⁻³² Tawamhã romhutu na te uhãbã norĩ hã tisa te te 're huri ahã na, sa'a zahãpã para wi. Tawamhã wa'uburẽ norĩ hã te Zezusihi wi rowaptẽrẽ za'ra

sina, rob'rehâ u te te satõrĩ tõ za'ra da. Uhâbâi u, te te satõrĩ za'ra da, te sina rowaptêrê za'ra, uhâbâ hâiba 're, 're si'ubumroi mono da. Taha wa, ma tô Zezusi hã âma saze za'ra. ³³ Tawamhã aibâ hawi ma tô wairé wa'uburé norĩ hã, uhâbâi u si'aba'rê da, ihâiba 're, 're si'ubumroi mono da. Tawamhã, itême sisisi wamhã, uhâbâ norĩ hã te sisa're, wara sina. Sa'a hawi, te pi'reba sisa're, isõ'ui u. Tawamhã âi ba ma tô rere. Taha wa, ma ai'utõ uburé.

³⁴ Tawamhã uhâbâ 'madâ'â'wa norĩ hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, te isiti datême sisa're, wara sina. 'Ri nho'õmo âma, ma tô dama rowasu'u za'ra. Rom na, 'ri wa'õtõ âma zama, ma tô dama rowasu'u za'ra. ³⁵ Tawamhã isimirowasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, te itême ai'aba'rê ni, da te sabu za'ra da. Zezusihi u dasihutu wamhã, ma tô aibâ hã 'madâ'â za'ra ni, wa'uburé ihawi iwairébé hã. Uza ré, te oto nhamra Zezusihi papara, rowê na. Tawamhã tâma rowê wa, ma tô tâma tipahi za'ra, dama 're irowê za'ra mono zé hã tâma sa'rese za'ra õ wa. ³⁶ Tawamhã âma i'madâ'â za'ra 'wa norĩ hã te aibâ wasu'u hã dama wasu'u za'ra, isihutu norĩ ma. Aibâ, Zezusi te te ipawaptobzém na, te tâma rowasu'u za'ra. ³⁷ Tawamhã aibâ wasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tô tâma tipê'êwara za'ra. Taha wa, te Zezusihi ma rob'ru za'ra, ãrom nhiti morĩ za'ra da. Aihĩni te tâma rob'ru za'ra, Zeraza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma 're is'i'ubumroi mono norĩ hã.

Tawamhã Zezusi te za oto âzé, uba're wa, danhiti morĩ da. ³⁸ Tawamhã aibâ te sina 'mahâ, Zezusihi siré 're morĩ da, te te tâma pisutu da, wa'uburé ihawi iwairébé hã.

Tane nherê, te Zezusi hã aibâ ma tinha, âne:

³⁹ — Apâ aimorĩ, asõrõwa u, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwê na te te aipawap-tobzém na asisânawã norĩ ma, asiwasu'u da. — Âne te aibâ ma tinha.

Tawamhã aibâ te oto mo, tinhorõwa u, 'ri baba dama siwasu'u mono da, Zezusi te te ipawaptobzém na hã.

Zezusi, Zairuhu 'ra te te ihâiwa'utuzé wasu'u, bâdâdi wâi wa, pi'õ hã te te ipesezé wasu'u me

Mateusi 9.18-26; Marcusi 5.21-43

⁴⁰ Tawamhã ma tô Zezusi norĩ hã apâ saprĩ za'ra, zara u. Zara niwĩ, ma tô da'ahâ na iwana sô ropsãmri za'ra ni. Tawamhã apâ datême wisi wê te, ma Zezusi hã sawi za'ra ni, dato sina. ⁴¹⁻⁴² Tawamhã ma tô aibâ hã itême wi, Zairu na isisi hã, zudezu norĩ te, rowahutuzéb âma dawada'uri'wa hã. Itême wisi wi, ma tô hi'râtitõ aime, Zezusihi papara, ti'ra âma te te sadawa pibu da, isõrõwa u morĩ da, i'ra hã hâzé wa, te te tâma pese da. I'ra hã pi'õ pisi, azarudu hã 12 na âma iwahu. Hâzé ahâ wa, te za oto tiwi dêrâ. Tawamhã Zezusi te oto mo, isõrõwa u. Morĩ ré, te da'ahâ na âma dasi'uirĩ. Ma dasiwi hõti ni.

⁴³⁻⁴⁴ Tawamhã bâdâdi na morĩ ré, ma tô pi'õ hã wi, Zezusihi u, ihâzé ré hã, marĩ te te 're i'manharĩ mono hã. Hâzé ré, ma tô âma tiwahub ahâ, 12 na âma iwahubzé hã. Dawede'wa norĩ ma, ma tô uburé tinhibro hã uprosi, tisiwa'âbâzém na. Tazahã, dawede'wa norĩ hã te te siwi hõsi õ di, iwede na hã. Tawamhã pi'õ hã, Zezusihi babarã niwĩ ma tô saprĩ. I'uza 'râsudu hã ma tô tiwi upi. Taha wa, ma awa'awi séptârâ. Tâibâ oto ihâzé hã. ⁴⁵ Taha wa, ma tô âne da'mahâ, Zezusi hã:

— E 'wa hã ma i'uza hã iwi upi. — Âne te da'mahâ.

Tane nherê, te tâma amrami za'ra ni. Taha wa, te Pedru hã tâma tinha:

— Rowahutu'wa, oro aihĩni ai'âma wasi'uirĩ mono za, wa wasiwi aihõti ni. — Âne te tâma tinha.

⁴⁶ Tawamhã Zezusi asa te tâma tinha:

— Ni'wa hã ma tô i'uza hã iwi upi. Iwaihuhu'u pese na, wa tô pese. Âne, wa tô isina waihu'u. — Âne te tâma tinha.

⁴⁷ Tawamhã ma tô pi'õ hã sina wapa, Zezusihi mreme hã. Da te sa'rese ãna, sãmra õ di oto, pi'õ hã. ãne ma tô sina waihu'u. Tawamhã rërê'ẽ sina, ma tô Zezusihi papara aime hi'rãtitõ. Danho'a te Zezusihi ma siwasu'u pese, ãne:

— Ìhâzé wa, wa ai'uza aiwi upi, ìpese da. Tawamhã awa'awi wa tô séptârâ. — ãne te tãma siwasu'u. ⁴⁸ Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Ìhidiba, za te aipesezém na ì'umnhasi wa, ma tô aihâzé hã aima apa. Rowẽ na te za oto 're aimo. — ãne, Zezusi ma tô tãma tinha.

⁴⁹ Tawamhã pi'õi ma, te te rowasu'u ré, ma tô ãma wi, aibã hã. Zairuhu u, ma wi. Ìsõrõwa hawi, ma ìtẽme wi, rowahutuzéb ãma 're da'anhimi'rui mono 'wai u hã. Tawamhã te Zairuhu ma rowasu'u aibã hã, ãne:

— Ai'ra hã ma tô aiwi dârâ, azaruture hã. Rowahutu'wai wi, ro'wa're õ'umnhasite, simiromhuri nherẽ. — ãne te tãma tinha.

⁵⁰ Tawamhã Zezusi ma tô sina wapa. Taha wa, te Zairuhu ma tinha:

— Ai'ra wasu'u ma, aipahi tõ. Ìwétési asina ì'umnhasi, te aipawaptob da. Ìwétési ì'umnhasi wamhã, rowẽ na te za oto aima 're sãmra. — ãne te Zezusi hã tãma tinha.

⁵¹ Tawamhã Zezusi hã Zairuhu nhorõwa u oto wisi wamhã, ma tô pisutu za'ra, Pedru norĩ si ìsiré sisisi da, Zuwã hã duré Ti'adu hã, azaruture mama norĩ siré hã.

⁵² Tame da'ahã na te ãma ta'ry'ry ni, dapẽ'êzé te. Taha wa, te Zezusi hã dama tinha, ãne:

— ãma ai'ry'ry wa'aba õ di za. Azaruture hã dâ'â õ di. Taré te nhono. — ãne te dama tinha.

⁵³ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra ni:

— Oro taré sõtõ za, te pẽ'êzani ãna nomro. — ãne te tãma nharĩ za'ra ni. Ìdâ'ázém na, ma tô waihu'u za'ra ni. Taha wa, ma tô ãne tãma nharĩ za'ra ni.

⁵⁴ Tazahã, te te damreme 'madâ'â õ di, Zezusi hã. Ma tô pa'â. Mreme 'rãihã na, te tãma tinha, ãne:

— Azaruture, aiwahutu. — ãne te tãma tinha.

⁵⁵ Tawamhã ma tô apã pẽ'ẽ waze, awa'awi. Hãwi te oto za. Taha wa, mram na te wada'uri zahuré, te te tãma a zahuré da, ìmama norĩ hã. ⁵⁶ Taha wa, ì'ra apã hãwa'utu wa, ma tô ãma titob'uzu zahuré, ìmama norĩ hã, timro me. Taha wa, tãma rowẽ zahuré di. Tane nherẽ, te ì'ra na sadawa uwati zahuré, te te dama rowasu'u zahuré tõ da a'â.

9

Zezusi hã, aibã norĩ te te datẽme ìsatõrĩ za'ra zé wasu'u *Mateusi 10.5-15; Marcusi 6.6-13*

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô sitẽme sô tihãrã za'ra, ìsiré 're ìnomro mono norĩ zõ, aibã norĩ hã 12 na ìhãiba za'ra hã zõ. Tawamhã ma tô tãma pisutu za'ra, waihu'u pese na 're nomro mono da, wa'uburé norĩ hã te te dama 're sãmra za'ra mono da, duré ìhâzé ré norĩ hã te te 're pese za'ra mono da, ìsadawa para.

² Tawamhã ma tô duré satõrĩ za'ra, ìwasu'uwẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, 'Re ìhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na. Taha wasu'u na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, ma tô satõrĩ za'ra. Duré te te 're dapese za'ra mono da, ma tô datẽme satõrĩ za'ra. ³ ãne te tãma roti za'ra:

— Ai'ubana te za 're anomro aba mo. Marĩ hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za, asiwazusizé hã, duré romramizé hã. Marĩ hã 'wasari aba õ di za, mra hã, duré rob'uiprazé hã, duré ai'uzazé hã, asõ'utu'u wa'wa hã. Datẽme 're aihutu aba mono wapsi, ãté 're aihutu aba mono wi, te za da te 're asawi za'ra wa'wa. ⁴ Tawamhã asõ ìhãrã 'rata aba nhorõwa ãma si, te za 're ai'ubumroi

wa'aba mo, 're aiwairébé aba mono ò ré. ⁵ Datême 're aihutu aba mono wamhã, até asô 're datob'uzu za'ra wa'aba mono ò di za. Tawamhã dahawi te za 're aiwairébé aba mo, darob amoi u. Dahawi 're aiwairébé aba mono wamhã, aipara'uza zapru hã te za 're ãtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dawasété ma ropibuma, asimirowasu'u na, da te dasiwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono wa. — ãne ma tô tãma roti za'ra, Zezusi hã.

⁶ Tawamhã te oto datême ai'aba'ré, 'ri wa'õtõ mono bâ. Daro mono bâ, ma tô ãwasu'uwẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ hã. Ma tô duré te te 're dapese za'ra.

Apito Erodi hã, Zezusihi ãma te te ãrosa'ratazé wasu'u

Mateusi 14.1-12; Marcusi 6.14-29

⁷ Tawamhã apito Erodi hã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma da'madã'ã'wa hã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa. ãne ma tô ni'wam norĩ hã ãma rosa'rata za'ra, Zezusihi ãma hã:

— Até Zuwã Batita apã ãhãiwa'udu. ⁸⁻⁹ Até Eriasi apã we ãmorĩ. Até 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, duréi pese ãdã, apã ãhãiwa'udu.

— ãne ma tô Zezusihi ãma romnomri za'ra ni. Tawamhã Erodi te tinha:

— Wa hã te waihu'u ò di. Até ni'wa hã. Wa hã, Zuwã hã wa tô dama ti'ru, da te 'rã nhizãri da. Tãibã Zuwã hã. E 'wa hã bété ãwasu'u hã, te ãwapari hã. Te sabu neza. — ãne te tinha, Erodi hã.

Zezusi, dasa na te te ãdapawaptobzé wasu'u

Mateusi 14.13-21; Marcusi 6.30-44; Zuwã 6.1-14

¹⁰ Tawamhã ãsadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô aihutu apã, Zezusihi u, ãsadawa para datême ãsi'aba'ré norĩ hã. Sihutu wamhã, ma tô tãma siwasu'u za'ra, te te 're ãdapawaptob za'ra mono zém na. Zezusi hã te oto te te simro siré, Besada na 'ri nhisi u, hãiba pisutu. ¹¹ Tazahã ma tô ãwasu'u hã wapari za'ra ni. Taha wa, da'ahã na te ãsarina ai'aba'ré ni. ãtême dasihutu wamhã, uburé ma tô dazawi, Zezusi hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na, te dama rowasu'u, Zezusi hã. Duré, ãhãzé ré norĩ hã ma tô pese za'ra.

¹² ãne ré, ma tô tihãiwahã. Taha wa, ma ãtême ubumro, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã, 12 na ãhãiba za'ra hã, te te tãma nharĩ za'ra da, ãne:

— ãmemhã robaba di, 'ri hã. ãhõta romhuture di, 'ri wa'õtõ u hã. Duré, re na 'ri ãsimasa mono u hã, romhuture di. Ma'ãpé tamomo dazatõrĩ za'ra na, dasa hã da te huri da, danhotõ za'ra da zama. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

¹³ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. A norĩ wa'wa hã te za dama ã'a za'ra wa'wa, dasaihuri da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

Taha wa, te asa tãma nharĩ za'ra:

— Wasazé hã syryre di. ã'u'ëtẽ wapu hã 5 na si, ãhãiba hã. Duré pe'a hã maparanere. E da'ahã uptabi nherẽ, wa za tawamhã ai'aba'ré ni, dasazé hã wa te dama uipra za'ra da. — ãne te tãma nharĩ za'ra, tame da'ahã uptabi na, dasimasa wa.

¹⁴ Aibã norĩ hã 5 miu na ãhãiba za'ra hã te aimasa. Zezusi hã te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Ma'ãpé, dama roti za'ra wa'aba, 50 na si dasi'ubumroi mono da, da'upsãtã pese na. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

¹⁵ Tawamhã te dama nharĩ za'ra, 50 na si dasi'ubumroi mono da, da'upsãtã pese na. ¹⁶ Tawamhã ã'u'ëtẽ wapu hã ma oto waibu Zezusi hã, 5 na ãhãiba hã. Pe'a ma duré timra. Hãiwa u te ãré rob'madã, timama ãma wata da, sõpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ã'u'ëtẽ wapu hã. Pe'a zama, ma tô te te wẽ'ẽ. Ma tô te te sõmri oto, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, te te dama sõmri mono

da. ¹⁷ Tawamhã dasa hã aihĩni ma tô huri ni. Ma tô da te 'mahâpãrĩ. Da te 'mahâpãrĩ mono parip si, ma tô si'õtõ wa, te te apâ ubumro za'ra, danho'rada hã, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ hã. Si'õno hã ahâ di, danho'rata ré hã, 12 na ãhãiba hã.

*Pedru hã Zezusi, Danho'reptui'wa na te te ãwasu'uzé wasu'u
Mateusi 16.13-28; Marcusi 8.27-9.1*

¹⁸ Tawamhã Zezusi hã bătã na te nhamra danhiti, mreme da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma. Aibã norĩ hã te ãrata asimro, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã. Timama ma, mreme pari, te sadanharĩ za'ra tisiré norĩ hã, ãne:

— E niha ma tô dasima ãwasu'u za'ra ni. E 'wa hã wa hã, wa 're mo. — ãne te sadanharĩ za'ra.

¹⁹ Taha wa, te asa tãma nharĩ za'ra:

— Aiwasu'u hã, ahâ di. A hã, u, Zuwã Batita, apâ aihãiwa'udu. A hã, u, Eriasi apâ we aimorĩ. A hã, u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, duré pese atã, apâ aihãiwa'udu. ãne, wa tô aiwasu'u hã wapari za'ra ni. — ãne te Zezusihi ma rowasu'u za'ra.

²⁰ Tawamhã Zezusi te duré sadanharĩ za'ra, ãne:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tô asima 're ãwasu'u za'ra wa'aba mo. — ãne te sadanharĩ za'ra.

Taha wa, te Pedru hã tãma tinha, ãne:

— A hã Danho'reptui'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te aipisudu. — ãne te tãma tinha.

²¹ Tawamhã Zezusi te sadawa uwati za'ra, te te a'ã dama wasu'u tã za'ra da, Danho'reptui'wa na. ²² Taha wa, te tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, wa za robzépata za'ëtê. Dama roti'wa norĩ hã te za siwi ãwẽ'õ za'ra. Duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ hã, te za siwi ãwẽ'õ za'ra, sasedoti ãpire norĩ hã. Rowahutu'wa norĩ zama, te za siwi ãwẽ'õ za'ra. Taha wa, te za dasiwi ãwĩrĩ ni. Tawamhã bådã maparane ããma si'utõrĩ õ ré, wa za hãiwa'udu apã. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

²³ Tawamhã te uburé oto dama tinha, ãne:

— Ni'wam norĩ hã ãsiré 're nomro u'ãsi mono da, te te sima 're ãwẽ za'ra mono wamhã, tihãimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Awẽ sidãpãsi, tiza'ozéb ré, ãzarina 're ãnomro mono ne, da te dasiwi uprosi da nherẽ, te za ãsiré 're nomro. ²⁴ Ni'wam norĩ hã tihãimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ãzarina 're nomro mono da, tihãimanazé te te sima 're sawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. ²⁵ ãté ni'wa hã te za tinhibro hã te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahã uptabi da. Tawamhã te za oto dãrã. Ti'ab ré sibrob ahã nherẽ, e tãma 're rowẽ mono di za, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ hã te te sina uwaimrami õ wamhã. Mare di. Tãma 're rowẽ mono õ di za. ²⁶ Ni'wam norĩ hã dapipa te, ãzazei'wa na, duré ãmreme 'madã'ã pese 'wa na, ãté dama 're siwasu'u za'ra mono õ di za, 're siséb za'ra mono õ'umhasite. ãté te za dawi 're si'udã za'ra, ãzazei'õ'wa newa. Nimahã na, wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã wa za wei mo apã, ãhãiba na hã rowa'a za'ëtê na. ãmama hã rowa'a ré, te 're hãimana u'ãsi. Hãiwa ãma tãma ãromhuri'wa norĩ zama te duré ãré 're hãimana u'ãsi za'ra, hãimana wẽ na. Tane duré wa hã, wa za duré rowa'a za'ëtê ré wei mo apã. Tawamhã, apã we ãmorĩ wapsi, ã'udã'wa norĩ hã ãzazei'wa na te sisi za'ra õ di za, ta norĩ hã. ²⁷ Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aihĩni õ nherẽ, ai'matã'ã aba õ ré, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã ãma ã'madã'ã za'ra wa'wa. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

*Ētē 'rāihā āma, Zezusihi hāiba na rowa'a za'ētē wasu'u
Mateusi 17.1-13; Marcusi 9.2-13*

²⁸ Romhuri hā misi āma si'utōrī pari, ma tō Zezusi hā te te siré simro, Pedru norī hā Zuwā norī me, Ti'adu norī me, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, mreme da. Ētē 'rāihā na, ma tō sai'uri za'ra. ²⁹ Zezusi hā Timama ma, mreme ré hā, aimawi oto i'ubu hā. Duré, ma tō ti'uza hāirā. Hāirā uptabi di, i'uza hā. Ma ai'ubuzi. ³⁰⁻³¹ Tawamhā aibā hā maparane, ma tō itēme sihāi'ré zahuré, Mozési norī hā, Eriasihi me. Ihāiba na hā rowa'a sa'ētē zahuré di. Ta norī hā Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma ipisutuzéb zarina, za idā'ázém na Zeruzarē āma. ³² Te te sima rowasu'u za'ra ré, te Pedru norī hā tinhotō za'ra. Sōtō pese za'ra di. Oto utu za'ra wamhā, ma tō Zezusi hā 'madā'ā za'ra. Ihāiba na hā rowa'a sa'ētē di. Aibā norī zama i'rata isima'wara zama ma tō 'madā'ā za'ra. ³³ Aibā norī hā oto apā tiwi neb zahuré wa za, te Pedru hā Zezusihi ma tinha, āne:

— Rowahutu'wa, āme wama rowē za'ra di. Si'ubdatō, wa za aima 'ri za'ra wa'aba ni, aihāiba bā wa'aba, ate da hā, duré Mozésihi te da hā, duré Eriasihi te da hā. — Āne te tāma tinha, te te rosa'rata āna, Pedru hā. ³⁴ Tawamhā Zezusihi ma, te te nharī ré, ma hāiwa nhirōtō'a za'ēne hā we hāiba zuwa za'ra, Zezusi norī hā. Taha wa, ma tāma tipahi za'ra. ³⁵ Hāiwa nhirōtō hawi, te we 'Re ihāimana u'āsi mono hā tāma nharī za'ra, āne:

— Ā hā i'ra, te ipisudu. Ma'āpé isimiroti hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono za. — Āne te we tāma nharī za'ra, Pedru norī ma.

³⁶ We tāma mreme pari wamhā, siwaprosi te oto za, Zezusi hā. Ari'iwi te a'ā tihāimana za'ra, mreme āna, isiré 're inomro mono norī hā. Ni'wai ma, te te rowasu'u za'ra ō di a'ā, te te i'madā'ā za'ra zém na hā.

*Zezusi hā, ai'reputu ma, wa'uburé te te imezé wasu'u
Mateusi 17.14-20; Marcusi 9.14-29*

³⁷ Tawamhā awēpsi ma tō ētē 'rāihā hawi si'ra za'ra, Zezusi norī hā. Taha wa, da'ahā na ma tō danhopētē za'ra, Zezusihi u idasi'aba'ré hā. ³⁸ Aibā hā dawa'wa isa hā ma tō 'mahā, āne:

— Rowahutu'wa, i'ra ma, wa aiwi rowaptē, ima pese da. I'ra misire hā, ai'repudu. ³⁹ Wa'uburé hā te za upi. Te te upi wamhā, te za tizadari, i'ra hā. Te za sitete. Te za sadaiproi watobro. Te te 're u'a u'āsi. Te te sazāri ō di. Ōne u'ā. ⁴⁰ Asiré 're inomro mono norī ma, wa tō aré tāma 'ru za'ra, wa'uburé te te tāma me za'ra da. Tazahā, te te tāma mei waihu'u za'ra ō di. — Āne te Zezusihi ma rowasu'u, imama hā.

⁴¹ Tawamhā te Zezusi hā tāma nharī za'ra, āne:

— E niha bété, ai'rata 're inhamra u'āsi aba mono nherē, asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono ō di, te 're i'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. E niha te aiwasété na si 're anomro aba mo. E ipē'ézé u'āsi, wa za ai'rata 're imorī 'wa, 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono ō wa. — Āne te tāma nharī za'ra. Taha wa, te aibā ma tinha, āne:

— We itēme saprōni pé, ai'ra hā.

⁴² Tawamhā te te itēme saprōni ré, ma tō wa'uburé hā 'marōwī. Te sitete. Taha wa, te Zezusi hā tāma rob'ru, ai'reputu hawi watobro da. Taha wa, ma ihawi watobro. Rowē na te oto 're sāmra, ai'repudu hā. Taha wa, te Zezusi hā imama ma tinha, āne:

— Āhāta ai'ra hā. Tāma rowē di oto. — Āne ma tō imama ma waihu'u, Zezusi hā. ⁴³ Taha wa, ma āma tatob'uzu za'ra ni, waihu'u pese uptabi wa, 'Re ihāimana u'āsi mono hā.

Zezusi te te 're ida'apese mono zém na, āma datob'uzu za'ra ré, te tisiré 're inomro mono norī ma Zezusi hā tinha, āne:

⁴⁴ — Wa za aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba zém na, aipo're si'ári za'ra wa'aba ò di za. Wa hã ti'ai'ã ãma dasiré ĩpodo hã te za dasima ĩhãiba nhomri ni. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

⁴⁵ Tane nherẽ, te te siwi waihu'u za'ra ò di, te te sina ĩrowasu'uzém na hã. Ma tô tiwi sawi za'ra Zezusi hã, te te waihu'u pese za'ra tã da a'ã, te te sina ĩrowasu'uzé hã. Taha wa, te te sina ĩrowasu'uzé ma, pahi za'ra wa, te te siwi sadanharĩ za'ra ò di, ãma. Taha wa, te ari'iwi ai'ubumro.

Dama ĩpire wasu'u

Mateusi 18.1-5; Marcusi 9.33-37

⁴⁶ Tawamhã sima ĩ'maipire zô sôpré wa, ãma sisaze za'ra ò wa, te timreme na 'rãwi si'wapé za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã. ⁴⁷ ĩsimirosa'rada hã ma tô waihu'u za'ra, Zezusi hã. Taha wa, ma tô ai'uté hã sisababa tisã. ⁴⁸ Te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ni'wam norĩ hã te te 're ĩzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zô 're tob'uzu za'ra mono wamhã, ta norĩ u'ãbã te duré ĩzô 're tob'uzu za'ra. Tawamhã, e ĩzô si te 're tob'uzu za'ra. Mare di. We ĩzatõrĩ'wa zô zama te duré sô 're tob'uzu za'ra. Dama ĩwapu norĩ hã 're sawi pese za'ra wa'aba mono wamhã, asima ai'maipire zô asôpré wa'aba ãna, wa za aipire na te 're ai'awaihu'u 'wa. — ãne, Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Zezusihi wẽ'wa norĩ wasu'u

Marcusi 9.38-41

⁴⁹ Tawamhã Zuwã hã te tinha, ãne:

— Rowahutu'wa, aibã, wa tô 'madã'ã za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're ĩrob'rui mono hã, dama 're wairébé mono da. Taha wa, ma tô dama 're wairébé. Ò hã, wasiré 're morĩ ò di. Taha wa, wa tô tiwi sawi za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're arob'ru tã mono da, wasiré 're morĩ ò wa. — ãne te Zezusihi ma siwasu'u, Zuwã hã.

⁵⁰ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra, Zuwã norĩ ma:

— Tiwi sawi za'ra wa'aba ò di za, ĩsimiromhuri hã. ãté ni'wa hã te te 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono ò di za. Tane wamhã, aiwẽ wa'aba 'wa na, te za ãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, aibã hã aiwẽ wa'aba 'wa, 're morĩ nherẽ, tiwi sawi za'ra wa'aba ò di za, ĩsimiromhuri hã. — ãne, Zezusi te tãma roti za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Samaritanu norĩ hã, Zezusihi zô ĩtob'uzu za'ra ò zé wasu'u

⁵¹ Zezusi hã hãwi u za ĩmorizé hã romhuture wa, ma tô sina roti, Zeruzarẽ u morĩ da. ⁵² Taha wa, ma tô aibã norĩ hã sisõwa satõrĩ za'ra, ĩsãmrazéb da hã, te te sô 'maipisutu za'ra da. Si'aba'rúi wamhã, ma tô aihutu, 'ri wa'õtõ u. Samaritanu norĩ rob ãma, 'ri wa'õno hã. ⁵³ Sihutu wamhã, sô tob'uzu za'ra ò di, samaritanu norĩ hã. Zeruzarẽ u, za morĩ wa, te te sima wẽ za'ra ò di, ĩ'rata sãmra za'ra da, Zezusi hã. ⁵⁴ Tawamhã samaritanu norĩ wasu'u, ma tô wapari zahuré, Ti'adu norĩ hã, Zuwãhã me. ĩwasu'u hã te te wapari zahuré wamhã, te Zezusi 'mahãrã zahuré, ãne:

— E aima wẽ di, unhama zô wahãrã da, hãwi hawi we te te da'uprosi da. — ãne te 'mahãrã zahuré.

⁵⁵ Taha wa, ma Zezusi hã ĩtẽme aipi'ra zahuré. ĩmreme hã ma tô tiwi sisisi zahuré. ⁵⁶ Taha pari, ma tô ai'aba'rúi, 'ri wa'õtõ hãiba amoi u.

Zezusi te te dama ĩrotizé wasu'u, sena na ĩsiré 're danomro mono da

Mateusi 8.18-22

⁵⁷ Tawamhã bãdãdi na si'aba'rúi ré, te aibã hã Zezusihi ma tinha, ãne:

— Nimomo 're aimorĩ wamhã, asiré, wa za 're mo. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁵⁸ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Wapsã wawêre hã, ab're 're ãsôrõwa hã. Si norĩ hã te duré tizasi hã te te sima 're 'manharĩ za'ra, tinhorõwa da hã. Tanei õ di wa hã, ti'ai ãma dasiré ãpodo hã. Marĩ ãma hãimana õ di, 're ãwa'utu mono zéb da hã. Hãwi si wa datême 're morĩ u'ã. — ãne, Zezusi ma tô tãma siwasu'u.

⁵⁹ Tawamhã Zezusi te aibã hãiba amo 'mahã, ãsiré morĩ da. Taha wa, te asa tãma tinha:

— Apito, a'ã apã ãmorĩ, nimahã bãtã na ãmama hã ãwi dã'ã wa, ãsisa'u te ãma ti'a da. — ãne te sina 'mahã.

⁶⁰ Tane nherẽ, te aibã ma tinha asa:

— ãdã'ã norĩ hã te za tisiré ãdã'ã norĩ ãma, te te 're ti'a za'ra. A hã te za datême 're aimo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, dã'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na, 're dã'apo're pu'u mono da. — ãne te aibã ma tinha.

⁶¹ Aibã hãiba amo hã te duré Zezusi 'mahã, ãne:

— Wa hã wa za asiré 're mo. A'ã ãsisanawã norĩ, te sawi za'ra, ãsisa'u. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁶² Taha wa, ma tô tãma ãma romnhimiré'é Zezusi hã, ãne:

— ãté ni'wa hã te za romhuri na sãna'rata, ti'a te te hãibãdã da. Siwa'rãmi te te nasi 'madã'ã wamhã, tinhib'apito ma, romhuri'wa da hã mare di. Tane duré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, dã'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na romhuri'wa da hã mare di, misi, da te 're pisutu za'ra mono õ wa. — ãne ma tô aibã ma waihu'u, Zezusi hã.

10

Aibã ahã na, Zezusi te te datême ãsatõrĩ za'ra zé wasu'u

¹ Taha pari, ma tô Zezusi hã aibã ahã na pisutu za'ra, ãsõwa datême 're nomro mono da, ⁷² na aibã norĩ hãiba za'ra hã. Maparane si, ma tô te te apisutu, 'ri wa'õtõ mono bã ãwana te te datême ropéi mono da, za datême ãmorĩzé wana, datême si'aba'ré da. ² Taha wa, si'aba'réi õ ré, te tãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Amnho hã sa'ëtẽ na 're simi'wara mono wamhã, duré romhuri'wa norĩ hã umrore wamhã, te za buru tede'wai wi waptẽrẽ za'ra, sada dasitob da. Tane a norĩ wa'wa hã ai'umrore wa'aba wa, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi 're ãrowaptẽrẽ za'ra wa'aba mo, te te 're dã'apisutu mono da, ãsãdawa wasu'u'wa da hã. ³ Te za oto datême 're ãropéi wa'aba mo. Pone'ẽrebã 'ra, robzahi wa'wa u 're ãsisisi mono ne, wa za datême asatõrĩ za'ra wa'wa, datême 're ropéi wa'aba mono da oto. ⁴ Marĩ hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za, ro'wapézé hã, duré rob'uiprazé nhemezé hã, duré aipara'uza hã. Duré, 're asimizahãri za'ra wa'aba mono õ di za, bãdãdi wa, 're dãzawi za'ra wa'aba mono da. ⁵ Duré, dãnhorõwa u 're aihutu aba mono wamhã, te za a'ã 're ãdãzawi za'ra wa'aba mo, rowẽ na 're dãhãimana za'ra mono da. ⁶ Simizawi pese wamhã, 'ri tede'wa hã rowẽ na te za 're hãimana. Mreme wasété wamhã, rowẽ na 're hãimana mono õ di za. ⁷ Datême 're aihutu aba mono wamhã, 'ri baba 're anomro aba mono õ di za. 'Re aihutu aba mono zéb ãma si, te za 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Tame te za dãhipi hã da te aima 're ãsõmri za'ra wa'aba mono na 're asaihuri aba mo. Tame te za duré 're ã'ãhuri aba mo. Romhuri'wa pawa'ã hã tãma 're ãwairébé mono ne, te za taré asa hã da te aima 're sõmri za'ra wa'wa, wa'ãbã ãna asimirowasu'u wa'rãmi wa'aba.

⁸ — Datême 're aihutu aba mono wamhã, ãté 're aihutu aba mono wi, te za da te 're asawi za'ra wa'wa. Duré dãhipi, da te aima 're ãsõmri za'ra wa'aba mono na te za 're asaihuri aba mo. ⁹ Tame 're ai'ubumroi wa'aba mono ré, te za 're ãdapese za'ra wa'aba mo. Duré te za ãne dãma 're ãrowasu'u za'ra wa'aba mo: “ãhãna bãdã hã ma tô oto ãwa waptãrã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã dã'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb da hã.” ãne te za dãma 're ãrowasu'u

za'ra wa'aba mo. ¹⁰⁻¹¹ Datême 're aihutu aba mono wamhã, da te 're asawi za'ra wa'aba mono õ di za áté. Taha wa, te za dahawi 're aiwairébé aba mo. Dahawi 're aiwairébé aba mono õ ré, te za dama 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo, âne: “Wanhimirowasu'u na, ma tô asiwi ĩwawẽ'õ za'ra wa'wa. Taha wa, wa za wapara zapru hã wamirĩ za'ra ni, rere'e da, ti'a hã, aiwasété na âma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Āhãna bâdâ hã ma tô oto ĩwa waptârã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'âma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb da hã. Āne na, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa.” Āne te za aiwẽ'õ'wa norĩ wa'aba ma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo. — Āne te tãma roti za'ra, Zezusi hã.

¹² Ma duré tãma waihu'u za'ra, âne:

— Niwapsi, aiwẽ'õ'wa norĩ wa'aba ma hã, 're robze za'ra mono õ di za. Niwapsi bâdâ hã ĩwa ĩwaptã'ázém na, te za dazô nhamra, marĩ, da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zém na, te te 're da'awaihu'u mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Sodoma âma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ ma, te te ĩrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za tô aiwẽ'õ'wa norĩ wa'aba ma, te te tãma 're arob'manharĩ za'êté. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

*Zezusihĩ wẽ'õ'wa norĩ wasu'u
Mateusi 11.20-27*

¹³ Tinhimiroti na ma tô duré âne âma uzusi, Zezusi hã:

— Corazi na 'ri wa'õtõ nhisi âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, Besada na 'ri wa'õtõ nhisi âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma zama. Marĩ, dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã asõ'a za'ra wa'aba, te 're ĩ'ab'manharĩ wẽ mono ne, Tiru âma 'ri nho'õmo âma, duré Sido âma 'ri nho'õmo âma 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ nho'a, te dama 're ab'manharĩ mono 'wa'âhã, duréi te aré ta norĩ hã 're sipizari za'ra, tiwasété wi. Tiwasété wi 're ĩsipizari za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da, te aré 'ru'a hã ti'rã âma te te 're sa'wari za'ra. Te duré aré sa'u ĩhâiro na 're si'uza za'ra. ¹⁴ Tane nherẽ, tanei õ di, a norĩ wa'wa hã. Niwapsi 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'âma ĩsipo'ozéb âma hã, Tiru âma duré Sido âma 're ĩdahâimana wasété za'ra mono norĩ ma, te te ĩrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za te te 're aihã za'ra za'êté za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ¹⁵ Capana'u âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, e danhipai u aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ma tô asina 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo. Ropipa u si, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're asãmra 'wa. — Āne Zezusi ma tô tãma nharĩ za'ra, da'âma pẽ'ézé uptabi wa.

¹⁶ Tawamhã te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, âne:

— Ni'wam norĩ hã ĩzadawa wasu'u na, te te 're aiwapari pese za'ra wa'aba mono wamhã, ĩmreme 'madâ'â pese 'wa na, wa za ta norĩ hã te ĩsina 're awaihu'u. Duré ni'wam norĩ hã ĩzadawa wasu'u na te te 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono wamhã, ĩwẽ'õ'wa na, wa za duré ta norĩ hã ĩsina te 're awaihu'u. We ĩzatõrĩ'wai wẽ'õ'wa na zama, wa za ta norĩ hã te ĩsina 're awaihu'u. — Āne ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, Zezusi hã.

Aibã norĩ, Zezusihĩ u apã ĩshutuzé wasu'u

¹⁷ Tawamhã datême 're nomro mono pari, ma tô apã aihutu ĩtême, aibã norĩ hã, 72 na ĩhãiba za'ra hã. Tãma rowẽ za'ra wa, toi uptabi za'ra di. Taha wa, te âne siwasu'u za'ra, Zezusihĩ ma:

— Wanhib'apito, asisi na, wa tô wa'uburé ma, wa te 're rob'ru za'ra, dahawi 're wairébé mono da. Taha wa, ma tô te te 're wawapari za'ra, ta norĩ hã. — Āne te tãma siwasu'u za'ra.

¹⁸ Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tãma waihu'u za'ra, âne:

— Tane tô. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô Satanasi hã wa'rui'wa hã hãwa hawi time. Waptã'ã wamhã, wa tô 'madã. Wara sina, ma waptârã, tãiwapsa'a

ne. ¹⁹ Īwapari pese za'ra wa'aba. Wa tô aima waihu'u za'ra wa'wa, ĩzadawa para, wahi norĩ hã duré apa'apa 'wa nhi'oto norĩ hã, aipara na 're simroi wa'aba mono da. Wa'rui'wa hã dama siptete nherẽ, te za asiptete sina tiwi 're anomro aba mo. Tawamhã te te 're aihõsi za'ra wa'aba mono õ di za, wa'rui'wa hã. Niha te te aima 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. ²⁰ Asimirob'ru zarina wa'aba, wa'uburé hã dama 're wairébé mono wa, ma tô 're ato za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, taha nhipai u te za 're ato uptabi za'ra wa'aba mo, asisi hã hãiwa ãma 're hãimana za'ra wa'aba mono wa, asisi ui'ére za'ra wa'wa hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

²¹ Tame 'Re ĩhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani te te tãma ĩwaihu'uzéb zarina, te 're to, Zezusi hã. Toi uptabi di oto. Taha wa, te Timama ma tinha, ãne:

— Īmama, a hã Danhib'apito uptabi, hãiwa ãma zama, ti'ai ãma zama. ã norĩ hã marĩ te te waihu'u za'ëtẽ za'ra õ di. Tane nherẽ, ma tô marĩ ĩwẽ hã tãma ĩwaihu'u za'ra. Rowaihu'u pese 'wa norĩ ma hã, marĩ hã ĩwẽ hã tãma waihu'u za'ra õ di. Tane tô, Īmama. Asima ĩwězéb uwaibaba, ma tô ã norĩ ma si a'ã ĩwaihu'u za'ra, marĩ ĩwẽ hã. Taha wa, wa ai'ãma ĩwata, asõpru wa. — ãne te Timama ma tinha, Zezusi hã.

²² Te duré tãma nharĩ za'ra, aibã norĩ ma:

— Īmama ma tô ĩma waihu'u, uburé 're ĩhãimana mono zé hã. Ni'wam norĩ hã si'uihã na te te 're ĩwaihu'u za'ra mono õ di, 're ĩhãimana mono zém na hã. Īmama si ma tô ti'ra na ĩwaihu'u pese, 're ĩhãimana mono zém na hã. Duré dasi'uihã na Īmama, da te 're waihu'u za'ra mono õ di za. ĩwétési wa tô Īmama hã waihu'u pese, 're ĩhãimana mono zém na hã. Te ĩsima 're ĩ'awẽ mono zéb uwaibaba si, wa za ni'wam norĩ ma, te 're awaihu'u, ta norĩ zama Īmama hã te te waihu'u za'ra da, 're ĩhãimana mono zém na. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²³⁻²⁴ Taha pari, ma tô aipi'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ u, siwaprosi te te tãma rowasu'u za'ra da. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di. Atõmo na ma tô 're ĩ'madã'ã za'ra wa'aba mo, te dama 're ĩ'ab'manharĩ wẽ mono zé hã. Aiwana wa'aba, ma tô da'ahã na 're dasi'ubumro, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã, danhib'apito norĩ zama. Ta norĩ hã ma tô aré te te sima 're wẽ za'ra, te te 're 'madã'ã za'ra mono da, 're ĩ'madã'ã za'ra wa'aba mono zé hã. Ma tô duré te te sima 're wẽ za'ra, te te 're wapari za'ra mono da, 're ĩwapari za'ra wa'aba mono zé hã. Taha wa, a norĩ wa'aba ma si, 're rowẽ za'ra wa'aba mono di. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Samaritanu 're ĩmorĩ wẽ wasu'u

²⁵ Tame ma tô aibã hã wahudu hãiwi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa hã. Zezusi te te ĩroti na te te pibu da, ma tô ãne 'mahã:

— Rowahutu'wa, e marĩ, wa za te 're ab'manharĩ ĩwẽ hã, 're ĩhãimana u'âsi mono zéb da hã, te ĩsina uwaimrami da hã, hãiwa ãma. — ãne te 'mahã.

²⁶ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— E niha 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti na, ĩwasu'u na rob'ui'ére hã. E niha asimirosa'rada hã, ãma. — ãne te sadanha.

²⁷ Taha wa, ma tô aibã hã ãma sada'ã asa:

— 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã, Asib'apito za'ra wa'wa hã 're morĩ wa, te za asiwi 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za ĩsimiroti na ãma 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ẽ na tãma 're ĩromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo. Te za duré 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo, uburé. Marĩ ĩwẽ zô asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asõpré wa'aba mo, ĩwẽ zô. ãne ĩsimiroti na rob'ui'ére hã. — ãne ma tô aibã hã Zezusihi ma rob'rãzarõtõ.

²⁸ Taha wa, te Zezusi hã asa duré tãma tinha:

— Tane tô. Ì'uwaibaba ma tô ìma ìwaihu. Tawamhã, taha zarina 're aihâimana mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'rata te za 're aihâimana u'âsi mo, hãwa âma. — ãne te aibã ma tinha.

²⁹ Aibã hã, uburé te te 're da'azawi pese mono õ di. Taha wa, te asa Zezusihi ma tinha:

— E 'wam norĩ hã wa za wa te 're sawi pese za'ra. — ãne te Zezusihi ma tinha.

³⁰ Taha wa, te Zezusi hã tãma romnhimiré'é, ãne:

— Aibã hã ma tô si'ra Zeruzarẽ hawi, Zerico u morĩ da. Tawamhã morĩ ré, ma tô sô wairé, ìsipsaihuri norĩ hã. Ì'uza, ma tô tiwi sani za'ra. Te te siwi 're pré'é. Te aré oto siwi tĩwĩ. Te te siwi 're pré'é mono pari, te oto ai'aba'ré.

³¹ Tawamhã ìsa'u za'ra si te sasedoti hã mo duré, da te ì'u'iti wa'wai baba, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa hã. Aibã hã te te sãmri wamhã, bådãdi zada'ré niwĩ, te timorĩ waré, ìsiti. ³² Tawamhã aibã ìhãiba amo hã te duré ìwa'wai baba mo, Réwihi nhihudu hã, sasedoti norĩ pawapto'wa hã. Aibã te te 'madã'ã wamhã, te duré bådãdi zada'ré niwĩ mo, ìsiti. ³³ Tawamhã te duré aibã hãiba amo hã ìwa'wai baba mo, darob amoi u morĩ da. Ta hã, samaritanu. Ta hã ma tô 'madã, aibã ìhãzé ré hã. Te te 'madã'ã wamhã, ma tô ãma tipẽ'ézé.

³⁴ Taha wa, ma tô ìtẽme mo. Ma tô 'wa're upsõ, rob'rãi wa'u ìsé na. Taha pari, ma tô 'wa're u'ré, rob'rãi wa'u na, ìwab ré na. Te te u'réi parimhã, ma tô 'wa're ubu. Taha pari, ma tô tinhimizama ba nhisiwi tihi, 're ìdanhimi'wara mono zéb u te te hiri da. Tame te 'madã, a'ã. ³⁵ Tawamhã awẽmhã, rob'uiprazé hã ma tô 'ri tede'wai ma tisõ, maparane ìsapotore hã, êtẽ'ubuzi'a prata 'manharĩ hã. Te tãma tinha, ãne: “Ìzõ 'madã'ã pese. Apã we ìmorĩ wapsi, wa za aima wa'ãbã 'rãsutu, ìwab õ wamhã, rob'uiprazé hã.” ãne ma tô 'ri tede'wai ma tinha, samaritanu hã. ãne samaritanu wasu'u hã. — ãne ma tô rowasu'u Zezusi hã, rowahutu'wai ma.

³⁶ Tawamhã Zezusi hã te oto aibã hã ãma sadanha:

— Aibã si'ubdatõ, ma tô siparabãsi aibã wa'wai baba ai'aba'ré, da te aré ìwĩrĩ wa'wai baba. E 'wa hã ìsawi pese 'wa, te 're mo. — ãne te sadanha, Zezusi hã.

³⁷ Taha wa, te asa tãma tinha:

— Aibã pawapto'wa, ta hã ìsawi pese 'wa. — ãne te Zezusihi ma tinha.

Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Tane tô. Mo oto aimorĩ, ìsine 're aimorĩ da. — ãne ma tô tãma waihu'u Zezusi hã, rowahutu'wai ma.

Zezusi te te Mata norĩ ìsabuzé wasu'u, Marizaha me

³⁸ Tawamhã Zezusi norĩ hã te duré ai'aba'ré, ìsiré 're ìnomro mono norĩ me. 'Ri wa'õtõ u, ma tô aihutu. Sihutu wamhã, ma tô pi'õ hã Zezusihi ma tinha, 'ri para u sisisi da, Mata na pi'õ nhisi hã. ³⁹ 'Ri para u sisisi wamhã, ma tô Mariza hã Zezusihi 'rata nhamra, ti'a, ìsimirowasu'u hã te te wapari da. Mataha no, Mariza hã. ⁴⁰ Mata hã si'wa'rutu di, 'ri paramhã romhuri hã ahã wa. Taha wa, te Zezusihi u mo, Mata hã. ãne te tãma tinha:

— Ìno hã, ì'ãma sapa'a õ di. Ìsiwaprosi, wa romhu. Romhuri hã ahã di. Ì'ãma aipẽ'ézé wamhã, ma'ãpé we ìtẽme satõrĩ, te te ìpawapto' da. — ãne Mata te Zezusihi ma tinha.

⁴¹ Taha wa, ma tô Wanhib'apito hã asa tãma tinha:

— Mata, marĩ hã ahã wamhã, tô asi'wa'rutu di. ⁴² Marĩ hã misi ìwẽ hã asima pisutu õ di. Ta hã ma tô Marizaha si sima pisutu. Taha wa, ni'wa hã ìwẽ hã te te tiwi âri õ di za, te te ìwaparizé hã. — ãne Zezusi ma tô Mataha ma waihu'u.

11

'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're ïdamreme zusi mono zéb da na, ãma ïsisanhozé wasu'u

Mateusi 6.5-15; 7.7-11

¹ Tawamhã nimahã bâtâ na, te Zezusi hã nhamra, Timama ma, mreme da. Tãma mreme pari, ma tô misi ïsiré 're ïnomro mono norĩ hã 'mai'mahâ:

— Wanhîb'apito, ma'ãpé wama waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're ïwamreme zusi mono zéb da hã, wa te waihu'u za'ra da. Zuwã hã tinhimi'ubumro norĩ ma, te te ïwaihu'u ne, te za wama ïwaihu, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te tãma tinha.

² Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— ãne te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma: “Wamama, asisi wẽ na uburé da te 're aiwaihu'u za'ra mono da, wa aima da'ãma 're ïmreme. Uburé da'ãma 're asib'a'uwẽ mono da, wa duré da'ãma 're ïmreme.

³ Awẽ sidâpâsi, wei wama 're anhomri mono, wasa hã ãma 're ïwasaihuri mono zéb da hã.

⁴ Dawasédé hã da te wa'ãma 're 'manharĩ za'ra mono wa, wa te wasina 're ï'madâ'â za'ra mono õ zarina, a hã duré wa'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za, wawasédé hã.

Duré, 're wa'ab'madâ'â nhimini mono õ di za, Wa'uburé hã te te 're wa'a'upi mono wa, wawasété u 're warere'e tô mono da.”

ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono norĩ ma.

⁵ Taha pari, te tãma ãma romnhimiré'é za'ra, tisiré 're ïnomro mono norĩ ma, ãne:

— Áté, asiwadi te za mara wa'wa atême ti'maiwisi 'wa, asõrõwa wa'aba u hã. Tawamhã, áté marĩ õ wa, te za ai'maimorĩ 'wa, asiwadi hãiba amo nhorõwa u. Rowi, te za tãma ï'manharĩ 'wa: “Wa we atême mo, ï'u'ëté wapu hã ïma 'manhomri da a'â taré. Taha wa, te za si'ubdatõ ïma ïsõ a'â. ⁶ Nimosi ma tô we ïtême wi, ïsiwadi hã, romhã hawimhã. Tane nherẽ, marĩ õ di, te tãma ïsõmri da hã.” Áté, ãne te za tãma ï'manharĩ 'wa, 'ri tede'wai ma.

⁷⁻⁸ — Taha wa, te za áté asa aima 'manharĩ 'wa: “Tane nherẽ, ï'utu zeĩ õ di. Taha wa, ï'u'ëté wapu hã te aima sõmri neza. Wa tô 'rinhito. ï'ra norĩ me, wa oto wanhotõ za'ra ni.” Áté, ãne te za aima 'manharĩ 'wa, asiwadi wa'wa hã. Tazahã, te za sô wahudu, ï'u'ëté wapu zõ, tiwi ïwaptêrêzéb uwaibaba, te te aima 'manhomri da. E marĩ wa, te za aima 'manho. E asiwadi wa, te za aima 'manho. Mare di. Taha wab õ di. Marĩ õ wa, nasi tiwi waptêrê wa, te za aima 'manho. ⁹⁻¹⁰ Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, te za ïwẽ hã 're ïwaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za tô te te aima 're anhomri 'wa. ïwẽ zõ si te za duré asima 're asõpré u'âsi aba mo. Tawamhã taha zarina te za tô te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, 'rãwi aima 're hãimana za'ra wa'aba mono da. Duré ni'wa hã 'ri tede'wa zõ, te te 're ï'ridawa ta'a mono ne, te za ïwẽ hã tiwi 're ïwaptêrê za'ra wa'aba mo. Tawamhã 'ri tede'wa te te tãma ï'ridawa ne, te za tô te te aima 're anhomri 'wa, ïwẽ hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ¹¹ ãne, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Damama na 're ai'maihãimana aba mono wamhã, áté ai'ra hã pe'a hã te za aiwi waptê. E tawamhã, te za wahi hã tãma ïsõ. Mare di. Pe'a si, te za tô tãma ïsõ, te te 'rêne da. ¹² Duré ai'ra hã, si'a're hã te te aiwi waptêrê wamhã, e te za apa'apa 'wa nhi'odo hã tãma ïsõ. Mare di. Si'a're si, te za tô tãma ïsõ. ¹³ Tane duré, a norĩ wa'wa hã 're anomro wẽ uptabi aba mono õ nherẽ, te za marĩ ïwẽ si tô ai'ra norĩ ma 're ïsõmri za'ra wa'aba mo. Aimagã 'wa hã hãiwa ãma 're ïhâimana mono hã, te za asõpru wa'aba zém nhipai u, ïwẽ hã te te aima 're sõmri za'ëté za'ra wa'wa, tiwi 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono wamhã. Tipê'êzani hã te za

te te aima 're anhomri 'wa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Bezebu na, wa'uburé norĩ wada'uri'wa nhisi wasu'u
Mateusi 12.22-32; Marcusi 3.20-30

¹⁴ Tawamhã Zezusi hã aibã ma, ma tô wa'uburé hã time. Ìpě'ě 're, sãmra wa, mreme waihu'u õ di aré, aibã hã. Oto aibã hawi watobro wamhã, ma tô mreme watobro, aibã hã. Taha wa, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. ¹⁵ Tazahã, ni'wam norĩ hã dame ãsimasam norĩ hã, te Zezusihi ma nharĩ wasété za'ra, ãne:

— Bezebuhu zadawa para, ma tô wa'uburé hã te te dama 're anhamra, wa'uburé norĩ nhib'apito zadawa para. — ãne te tãma nharĩ wasété za'ra.

¹⁶ Ìhãiba amo norĩ hã te duré wada'uri za'ra, ãne:

— Ma'ãpé wanho'a, marĩ dama ãmanharĩ waihu'u'õ hã wama 'manharĩ za'ra na, aiwaihu'u pese na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para, wa'uburé, dama 're ãanhamra mono na, wa te aiwaihu'u za'ra da. — ãne te wada'uri za'ra. ¹⁷⁻¹⁹ Taha wa, ma tô sina waihu'u za'ra, te te ãma ãrosa'rata wasété za'ra na, Zezusi hã. Taha wa, te tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Danhib'apito nhib'a'uwê norĩ hã 'rãwim nherê, oto sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré, dasisãnawã nherê, dasisada 're dasimasa mono wamhã, te aré 're dasi'uprosi. Tane duré, Satanasihi nhib'a'uwê norĩ hã sisada 're simasa mono wamhã, e niha te za sina 're sapa'a za'ra. Waihu'u õ di, ta norĩ hãimanazé hã. Ma tô ãma ãnharĩ za'ra wa'wa, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé te dama 're ãanhamra mono na. Asiré norĩ hã bété. E 'wa sadawa para, te bété wa'uburé norĩ hã te te dama 're sãmra, ta norĩ hã. E Bezebuhu zadawa para. Mare di. ãne, wasu'u za'ra wa'aba õ di. Taha wa, ma tô ãwasu'u za'ra wa'wa, ã'upa na, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé, te dama 're ãanhamra mono na. ²⁰ Tô sena, wa 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para si, te dama 're anhamra, wa'uburé hã. Taha zarina si, te za oto ãwaihu'u za'ra wa'wa, tô sena 'Re ãhãimana u'ãsi mono, ai'ãma 're ãsib'a'uwê za'ra wa'aba mono zéb da, te te ãma ãsãna'rata na hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²¹ Te duré tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Áté, aibã ãsiptede hã te za 're 'manhamra. Tawamhã si'wa'rutu ré, te za tinhorõwa te te dawĩ 're 'madã'ã pese. Taha wa, te za rowê na sa 're romnhimi'wara, ãsibro hã, da te upi ãna. ²² Áté aibã ãsiptete u te za oto wĩ, ãsipai u ãsiptete uptabi hã. Tãma siptete wa, te za 'marõwĩ. Te za tiwi waibu ãsi'wa'rudu hã, te te ã'umhasizé hã. Uburé ãsibrob zama te za tiwi waibu. Tawamhã te za oto dama ãma aipé. — ãne te tãma ãma romnhimiré'é za'ra, Zezusi hã.

²³ Te duré tinha:

— Ni'wam norĩ hã ãwê'wa 're nomro mono õ wamhã, ta norĩ hã te ãzada 're hãimana za'ra. Duré ni'wam norĩ hã te te 're ãpawaptob za'ra mono õ wamhã, ãtême te 're ãda'ubumroi mono na hã ta norĩ hã ãnhiti dazatõrĩ'wa na te za 're hãimana za'ra. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, tiwê'õ'wa norĩ ma.

²⁴ Te duré tãma ãma romnhimiré'é za'ra, Zezusi hã, ãne:

— Áté wa'uburé hã te za aibã hawi 'maiwatobro. Te za duré a'ubuni wĩ 're mo, ã'õ wa'wai baba. Te za dazõ 're rĩtĩ. Dazõ 're rĩtĩ baba mono wa, nimomo wa'utu õ wa, te za sima tinha: “Ìnhorõwa 'rata u, wa za apã mo, ãma 're ãnhorõwa u'ãsi mono da, ãpě'ě 'remhã.” ãne te za sima tinha. ²⁵ Tawamhã te za apã mo aibã u, ãpě'ě 're, apã sébré da. Tawamhã ãhawi watobro haré, te aré hãiba baba na 're hãimana, 'ri hã baba na 're simasa mono wa, 'ri 're wa'wa su'u na 're ãsimasa mono ne, duré 'ri paramhã robza'ra wê u'ãsi, 're ãromnhimi'wara mono ne. Taha wa, wa'uburé ma, wê di, aibã hã apã ãma 're ãsõrõwa mono da hã. ²⁶ Tawamhã te za rob u watobro, tisiré norĩ zõ morĩ da, wa'uburé hã. Tawamhã te za ãtême ãwisi za'ra, 7 na ãhãiba hã ãsipai u ãwasété uptabi za'ra hã,

si'u âma 're sôrôwa za'ra mono da, aibâ âma. Tâma rowê prâ ti aré, wa'uburé misi, âma 're sôrôwa mono ré hã, ãpê'ê 'remhã. Ahâ na oto âma 're sôrôwa za'ra mono wa, tâma rowê'õ uptabi di oto. — Æne, Zezusi ma tô tâma rowasu'u za'ra.

²⁷ Taha wasu'u te te dama wasu'u pari, te pi'õ hã Zezusihi ma tinha, dawa'wa ãsa hã:

— Asépata'wai ma, 're rowê mono di za, aiprédu'wai ma. A hã ãsimiprédu wa, tâma 're rowê mono di za. — Æne te pi'õ hã Zezusihi ma tinha, mreme 'rãihã na.

²⁸ Taha wa, te Zezusi hã asa tâma tinha:

— Tane tô. Tâma 're rowê mono nherê, ãsipai u ni'wam norĩ ma, 're rowê uptabi za'ra mono di za. Ni'wam norĩ hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono wamhã, duré te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, tâma 're rowê uptabi za'ra mono di za. — Æne ma tô pi'õi ma waihu'u, Zezusi hã.

Zonahã wasu'u, apito Saromahã wasu'u me

Mateusi 12.38-42; 16.1-4; Marcusi 8.11-13

²⁹⁻³⁰ Tawamhã Zezusihi tême ma oto dasina tahâ'â ni. Taha wa, te dama tinha:

— E niha ã nimosi dapoto té mono hã ã'ãhâimana wasété za'ra wa'wa. Ma tô ãma ã'ru za'ra wa'wa, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te 'manharĩ da, asõ'a za'ra wa'aba, ãwaihu'u pese na, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãwêsãmri na, ãwaihu'u za'ra wa'aba da. Taha wa, taré 'madâ'â za'ra wa'aba da, niha te 'manharĩ õ di za. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, tiwaihu'u pese na niha Zonahã ma, te te ã'manharĩ wê ne, te za niwapsi 'manha, dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã. Duréihã, Zonahã ma, te te 'manharĩ wê wamhã, ãsadawa para datême ãmorĩ na, ma tô waihu'u za'ra, Niniwé âma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã. Tane, wa hã ti'ai âma dasiré ãpoto ma, te za niha ãma 'manharĩ wê, ãsadawa para atême ãmorĩ aba na, ãwaihu'u za'ra wa'aba da. ³¹ Niwamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono, za da'âma ãsipo'ozéb âma hã, duréihã danhib'apito sipi'õ hã Saba na romnhisi âma te te 're ãda'ab'madâ'â mono hã, te za duré asada tihâimana 'wa, aiwasédé hã te te ai'âma sa'ra wa'aba da, 'Re ãhâimana u'âsi mono nho'a. E marĩ wa. Ta hã duréihã romhã uptabi nherê, ãwi, apito Saromahã u, ãsimiroti hã te te wapari da, ãsimiroti hã dahâimanazém na rowaihu'u na hã wê uptabi wa. Taha nhimiroti hã pire nherê, ãsipai u ãnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherê, ãnhimiroti hã aima wapari ze za'ra wa'aba õ di. Taha wa, te za tô ã'uwaibaba aiwasédé hã ai'âma sa'ra wa'wa, danhib'apito sipi'õ hã. ³² Niwamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono, za da'âma ãsipo'ozéb âma hã, duréihã Niniwé na 'ri nho'õmo nhisi âma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã te za asada tihâimana za'ra wa'wa, aiwasédé hã te te ai'âma sa'ra wa'aba da, 'Re ãhâimana u'âsi mono nho'a. E marĩ wa. Duréihã Zona hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te tâma 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, ma tô te te 're wapari za'ra. Taha wa, ma tô ta norĩ hã tiwasété wi 're sipizari za'ra. Zonahã nhimiroti hã pire nherê, ãsipai u ãnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherê, a norĩ wa'wa hã ãzaze za'ra wa'aba õ di, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina, we atême ãmorĩ aba na hã. Taha wa, te za tô ã'uwaibaba aiwasédé hã ai'âma sa'ra wa'wa, Niniwé âma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã. — Æne te dama tinha, Zezusi hã.

Rob'uiwézé wasu'u

Mateusi 5.15; 6.22-23

³³ Taha wa, te duré tâma âma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Rob'uiwézé hã da te ro'o wamhã, e te za nima niwĩ dawí simi'uri ni. E piza'a na, te za upsibi ni. Mare di. ãsima'warazém na si te za sõ'awi da te 're sôrê, rowa'a na 're danhisisi mono da. Taha da, te za ro'o ni, rob'uiwézé hã. ³⁴ Tane

duré dato hã, aiwa rob'uiwēzé me. Datōmo wē wamhã, dama rob'madâ'â wē di. Datob'a wamhã, dama rob'madâ'â waihu'u ō di. Tane duré, a norĩ wa'wa hã asimirosa'rata wē za'ra wa'aba wamhã, te za ĩwē hã asimirosa'rata na 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo. Duré, asimirosa'rata wasété za'ra wa'aba wamhã, ĩwē hã 're waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za. ³⁵ Taha wa, 'rãwi te za asimirosa'rata na 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo. ³⁶ Wa za duré aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, āne: Rob'uiwēzé hã te te aima 're rob'uiwē za'ra wa'aba mono wamhã, uburé aihâiba ma hã 're rowa'a za'ra wa'aba mono di za. Aiwi 're robra za'ra wa'aba mono ō di za. Tane, asimirosa'rata wē za'ra wa'aba wamhã, te za aiwasédé hã 're ĩwē'ō za'ra wa'aba mo, ĩwē si 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. — Āne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

³⁷ Tawamhã tame te te dama rowasu'u pari, ma tô aibã hã tãma tinha, ĩsōrōwa u morĩ da, ĩsiré sa da. Aibã hã, parisezu. Taha wa, ma tô Zezusi hã āma saze. Tawamhã 'ri para u sébré wamhã, te nhamra, sa da. ³⁸ Tane nherē, sai ō ré, simisōi ō di Zezusi hã, dahi'rada hã 're ĩsimisō za'ra mono zéb zarina hã. Taha wa, te parisezu hã tãma tinha, tipē'ē na, simisōi ō wa. ³⁹ Tawamhã ma tô Wanhīb'apito hã tãma tinha, Zezusi hã:

— Parisezu norĩ, wa za aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, āne: Hãsizé hã duré pratu hã ĩmana wawip si, da te 're upsō za'ra mono wamhã, ĩwa'wamhã wasété di, zahadu upto wa. Tane, a norĩ wa'wa hã 're anomro wē wa'aba mono newa, da te 're ai'madâ'â wē za'ra wa'aba mono da, te 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti ĩpire prã norĩ si 're ĩ'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, danho'a. Tane nherē, aipē'ē 'remhã asimirosa'rata wasété na te zahadu ĩré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Danhibrob na si te duré 're ĩda'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Aihâimana nhipese zarina, te duré marĩ na dawĩ 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. ⁴⁰ E niha waihu'u za'ra wa'aba ō di bété. Uburé Dapoto'wa hã e wahâiba na si, ma tô te te 're wa'awaihu'u. Mare di. Wanhimirosa'rata na zama, ma tô te te 're wa'awaihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ⁴¹ Taha wa, ma'ãpé ĩsibrob'ō norĩ ma, 're asōprub za'ra wa'aba mono. Āne dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, asimirosa'rata wē na, te za te te 're ai'awaihu'u 'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

⁴² — Parisezu norĩ, a norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ma tô asimiroshuri wa'ã hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're ĩpo'o u'âsi za'ra wa'aba mo, wesuirã zapore wa'ã hã, syry na tãma 're sōmri za'ra wa'aba mono da. Uburé danhipi wazarizé wa'ã hã tãma 're po'o nhimini za'ra wa'aba mono ō di. Ta hã, wē di. Tazahã, ĩsimarĩ'ō norĩ ma, 're asōprub za'ra wa'aba mono ō di. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono, 're sawi pese za'ra wa'aba mono ō di. Ma tô tãma 're asōprub za'ra wa'aba mo. ĩbãre aré ĩsimarĩ'ō norĩ ma, 're asōprub za'ra wa'aba mono 'wa'ãhã. Tazahã, ma tô 're ĩ'mararé za'ra wa'aba mo. Taha wa, niwapsi aima 're robze za'ra wa'aba mono ō di za.

⁴³ — Parisezu norĩ, ai'ãma ĩpē'ēzé za'ra wa'aba di. Aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Dama ĩpire norĩ simasisizém na, 're asimro zei wa'aba mono di, rowahutuzéb āma. Duré 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ĩ'ubumroi mono zéb āma asisi pire na, da te 're asawi za'ra wa'aba mono wamhã, asina 're dawapari ze za'ra wa'aba mono di. Taha wa, niwapsi aima 're robze za'ra wa'aba mono ō di za.

⁴⁴ — A norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Taha wa, wa za aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, āne. Āté ni'wa hã adâ'â 'ru uwaibaba te za mo, sa'rese āna, ti'ai haré newa. Taha wa, te za siwasété. Tane aiwē za'ra wa'aba newa, asirã za'ra wa'aba zarina 're danomro mono wamhã, te za 're dasiwasété za'ra. Taha wa, aiwē prã za'ra wa'aba wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono ō di za. — Āne Zezusi te tãma nharĩ za'ra, parisezu norĩ ma.

⁴⁵ Tawamhã aibã hã te Zezusihi ma tinha:

— Rowahutu'wa, parisezu norĩ, wẽ'õ za'ra wa, ma tô ta norĩ zu, wa norĩ zama ãwa'awẽ'õ. — ãne te Zezusihi ma tinha, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa hã.

⁴⁶ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Rowahutu'wa norĩ, ai'ãma ãpẽ'ẽzé za'ra wa'aba di. A norĩ wa'aba ma zama, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne: ãté marĩ ãpire uptabi hã te za ni'wa hã dama sibu, te te sõihi waptob ãna. Tane a norĩ wa'wa hã. Dama asimiroti za'ra wa'aba zé hã ahã uptabi na ma tô dama 're ãpisutu za'ra wa'aba mo, da te 're 'madã'ã za'ra mono da, 're dapawaptob za'ra wa'aba mono ãna. Taha wa, te robzei'õ na oto 're danomro. Taha wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za.

⁴⁷⁻⁴⁹ — A norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihirata aba norĩ hã ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te 're simro, ãsadawa wasu'u na te te 're wẽ'õ za'ra mono wa. A norĩ wa'wa hã ãsadawa wasu'u na, 're wẽ za'ra wa'aba mono newa, ma tô êtẽ tãmo wawẽ hã 're ãsõré za'ra wa'aba mo, ab're 'wawi, dama ãpibu pese zéb da, ãru hã. Tazahã, aihirata aba ne, ma tô ãsadawa wasu'u hã 're ãwẽ'õ za'ra wa'aba mo. E marĩ, te bété wasu'u, ab're 'wawi êtẽ tãmo wawẽ, 're ãsõré za'ra wa'aba mono hã. Aihirata 'wa, ãsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ te te 're ãsimroi mono zé, ma tô 're ãsaze za'ra wa'aba mo. ãne te wasu'u, ab're 'wawi êtẽ tãmo wawẽ, 're ãsõré wa'aba mono hã. Aiwana wa'aba, ma tô romhã ré dapo're pu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Datẽme, wa za te 're da'azatõrĩ, da te dama 're ãzadawa wasu'u za'ra mono da. Tazahã, ãzadawa para õ nherẽ, te za da te 're simro, ni'wam norĩ hã. Rowasédé hã te za duré da te tãma 're 'manharĩ za'ra, ni'wam norĩ ma. ãne, tãma waihu'u pese sirõmo wa, ma tô romhã ré dapo're pu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ⁵⁰⁻⁵¹ Ropoto na'rata hawi, ma tô ãma dasiwi sãna'rata ni, ãsadawa wasu'u 'rata 'wai pãrĩ na hã. ãmorĩ'rada hã ma tô Abé hã wĩrĩ 'rata ni. Abéhé za'u si, ma tô ãsadawa wasu'u'wa sidãpãsi, da te 're simro. Zacariaha zama, ma duré wĩrĩ ni, 'ri nho're ãma. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zém nho're ãma, ma wĩrĩ ni. ãbabarã na te 'ri hã za, 'ri ãwẽ hã. Õ niwĩmhã, tãma danhoprubzé nomrizé te za, wedeza ne hã. Tame sab ré, ma wĩrĩ ni, Zacaria hã. Taha wa, te za 'ruiwa'ãbã za'ra, uburé tizadawa wasu'u'wa norĩ hã, da te 're ãsimroi mono norĩ hã. Taha wa, ã nimosi dapoto té mono hã ã'ãhãimana za'ra wa'wa hã, te za aima rob'manharĩ za'ra wa'wa, ãsadawa wasu'u'wa norĩ, ãsimrowasu'u na 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono 'ru te.

⁵² — Rowahutu'wa norĩ, a norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E marĩ wa. Wa za ãma romnhimiré'é, ãne: ãté, aibã hã te za 'manhamra, 'ridawa tétézéb ré. Ta hã 're zasi mono õ di, 'ri para u hã. Duré, 'ri para u 're danhisisi mono õ di, te te dawi 're azawi mono wa, 'ridawa tétézé hã. Tane, a norĩ wa'wa hã 're 'madã'ã pese za'ra wa'aba mono õ di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã. Ma tô duré dawi 're ãsawi za'ra wa'aba mo, ãsimiroti mono bã, da te 're waihu'u za'ra mono tã da. — ãne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma.

⁵³⁻⁵⁴ Tawamhã rob u, ma tô watobro, Zezusi hã. Watobro wamhã, te rowahutu'wa norĩ hã tãma nharĩ za'ra, parisezu norĩ me. Te te sadawa 'ru za'ra wa, te duré sadanharĩ na sima tirẽ, timreme na te te ãma upa zõ, te te ãma upai wa, te te siwi wẽ'õ za'ra da. Tazahã, timreme na te te ãma upai õ di, Zezusi hã.

12

Dahâimanazé tô senai ô wasu'u
Mateusi 10.26-33; 12.31-32; 10.19-20

¹⁻³ Tawamhã ma tô dasina tahâ'â ni. Da'ahâ uptabi di oto. Da'ahâ uptabi wa, ma tô 're dasipara wati'i za'ra. Âhã wa, te Zezusi hã a'â tâma nharĩ za'ra, tisiré 're ñnomro mono norĩ ma, ãne:

— Parisezu norĩ hâimanazé hã, tô senai ô di. Taha wa, te za tiwi 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, ñ'u'êtê wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharizém nhiti. Wa za ãma simiré'é, ãne: Áté te za marĩ hã da te dawĩ 're sahâri za'ra, da te 're waihu'u tô za'ra mono da, danhimirowasu'uzé hã, danhimi'manharizé hã. Tane nherê, te za niwapsi waihu'u za'ra ni. Tane barana, aihâiba pisutu dama asimirowasu'uzé hã te za rowa'a ré dama asimirowasu'uzém na aiwasu'u za'ra wa'aba ni. Duré 'ri nhitob ré, aihâiba pisutu dama asimirowasu'uzé hã, te za sô'awi dama asimirowasu'uzém na aiwasu'u za'ra wa'aba ni. Taha wa, te za 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, parisezu norĩ hâimanazéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô da, tô senai ô wa, 're ñhâimana za'ra mono zé hã, ta norĩ hã.

⁴⁻⁵ — Ñsiwadi norĩ, tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Da te 're ai'uprosi aba mono da nherê, asima 're dapipa za'ra wa'aba mono ô di za. Da te 're ai'uprosi aba mono pari, niha oto da te aima 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono ô di za oto. Aipârĩ'wa norĩ hã ropipa u, te te 're asãmra waihu'u aba mono ô di za oto. 'Re ñhâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, ropipa u dawabzurizé hã. Taha wa, taha si te za tô 're ñpipa za'ra wa'aba mo.

⁶⁻⁷ — Wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Sire wa'â hã wa'âbâ syryre nherê, ãma po're si'âri waihu'u ô di, 'Re ñhâimana u'âsi mono hã. Tane duré, aséré za'rata aba zama, tâma waihu'u pese di. Sire hã tâma sawi pese za'ra nherê, sire zawi nhipai u, tâma asawi uptabi za'ra wa'aba di, 'Re ñhâimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, te za asina aihâtâ'â ãna 're anomro aba mo. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ñnomro mono norĩ ma.

⁸ Te duré tâma nharĩ za'ra:

— Ni'wam norĩ hã ñzazei'wa na danho'a dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, wa hã ti'ai ãma dasiré ñpodo hã wa za duré ñzazei'wa na te 're awasu'u, hâiwa ãma 'Re ñhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ nho'a. ⁹ Tanei ô di za, ni'wam norĩ hã ñzazei'ô'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã. ãne wamhã, ñzazei'ô'wa na wa za duré te 're awasu'u, hâiwa ãma 'Re ñhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ nho'a.

¹⁰ — Áté ni'wam norĩ hã dasiré ñpoto ma, te za ñma nharĩ wasété za'ra. Tane nherê, tiwasété na 'Re ñhâimana u'âsi mono ma, siwasu'u za'ra wamhã, te te ãma 'madâ'â za'ra ô di za oto, ñwasédé hã. Tazahã, ni'wam norĩ hã, ñpê'ëzani hã te te 're wê'ô u'âsi za'ra mono wamhã, te za te te ãma 're 'madâ'â u'âsi za'ra ñwasédé hã, 'Re ñhâimana u'âsi mono hã.

¹¹ — Áté ñzazei'wai wa, te za taré da te 're aiwê'ô za'ra wa'wa. Taha wa, áté te za rowahutuzéb u, da te 're asimroi wa'wa, ñzazei'wa na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Áté roti'wa norĩ u, te za da te 're asimroi wa'wa, áté danhib'apito norĩ u. Tane nherê, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ô di za. Tãma asiwasu'u za'ra wa'aba zéb zô, 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za.

¹² Nimahã bâta na, da te aiwaihu'u za'ra wa'aba wamhã, te za 'Re ñhâimana u'âsi mono hã Tipê'ëzani na aima waihu'u za'ra wa'wa, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Taha wa, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ô di za. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Aibã ñsimarĩ ahã wasu'u

¹³ Tawamhã aibã hã dawa'wa ĩsa hã te Zezusihi ma tinha, ãne:

— Rowahutu'wa, ĩdub'rada hã ma'ãpé ĩ'ãma wada'uri, te te ĩma po'o da, wamama hã wawi dâ'â õ ré, te te wama ĩpisudu hã. — ãne te tãma tinha.

¹⁴ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Mare di. E 'wa hã ma tô ĩpisutu, te ai'ãma wada'uri da, te te aima po'o da hã. Ni'wa te te ĩpisutu õ di. — ãne te aibã ma tinha.

¹⁵ Tawamhã te uburé dama tinha:

— Ma'ãpé, ĩwapari pese za'ra wa'aba. 'Rãwi te za 're asi'madã'ã za'ra wa'aba mo, asimarĩ ahã zõ, 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono tõ da. Danhimarĩ ahã uptabi nherẽ, robze u'ãsi, ãma 're danomro mono õ di za. Rowëzéb õ di, ta hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

¹⁶⁻¹⁷ Te duré ãma romnhimiré'é, ãne:

— Aibã hã te 're hãimana, ĩsimarĩ ahã hã. Buru nho ahã wamhã, 'rãwi te sima rosa'rata, ãne: “Ri hã 'ri 're sy'yre di, buru nho za'warizéb da hã. E marĩ wa za 'manha. ¹⁸ Áté ri wa za sãmra, te 'ri za'ëtẽ da, buru nho za'warizéb da hã. Tamomo, wa za ubumro buru nho hã, 'ri za'ëtẽ u. ĩnhimarĩ zama, wa za sa'ra, buru nho zu hã. ¹⁹ Taha parip si, wa za ĩsima tinha, ãne: ‘Ãhãna ĩma rowẽ di. Marĩ hã ahã na, te ĩza daba'wara, ĩwẽ hã. ĩwi ĩropsi'utõrĩ da hã, mare di. Wahub ahã na, te za ĩ'ãma tiwahu, ĩsa hã ĩma 're hãimana mono ré hã. Wa za oto 're ĩwa'utu u'ãsi. Áté, te 're romhuri mono õ di za oto. Áté ãhãna si, wa za oto 're ĩsa. Wa za te 're zãsi u'ãsi. Marĩ na, wa za 're ĩto, ĩtozém na.’ ” ãne te aibã hã sima rosa'rata. ²⁰ Taha wa, te 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã tãma tinha: “A hã ma tô ãma ĩ'upa za'ẽ, asimirosa'rata na. ã barana te za atã. Atã'ã wamhã, e 'wa te hã za oto asimarĩ hã, asima si 're ĩ'a'ubumroi pese mono hã.” ãne te aibã ma tinha.

²¹ — Tane, danhimarĩ hã dasima si, da te 're ubumroi pese za'ra mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, 're danhoprub za'ra mono ãna, te za tarẽ da te dasima 're ubumroi pese za'ra, danhimarĩ hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

Marĩ na 're dahãtã'ã za'ra mono ãna, 're ĩdanomro mono zé wasu'u

Mateusi 6.25-34

²² Tawamhã Zezusi te tinha, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, ãne:

— Taha wa, wa za duré ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marĩ na 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. Asazé wa'aba na asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. Duré, ai'uza õ na zama asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. ²³ Wasazém nhipai u pire uptabi di, wahãimanazé hã. Duré, wa'uzazém nhipai u pire uptabi di, wahãiba hã. ²⁴ Ôhõta, si norĩ hã. Ma'ãpé, 'madã'ã za'ra wa'aba. Si norĩ hã te te sima 're robzuri mono õ di. Te te duré sima 're rob'rãihãri za'ra mono õ di. Duré robza'warizéb õ di, ĩsazéb za'warizéb da hã. Tane nherẽ, te ĩsa hã te te tãma 're anhomri u'ãsi, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. E si norĩ si, te te 're azawi pese. Mare di. Si hã tãma sawi pese za'ra nherẽ, si zawi nhipai u, tãma asawi uptabi za'ra wa'aba di. ²⁵⁻²⁶ Duré 're atã'ã za'ra wa'aba mono zém na, asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono wamhã, e asibãtã na 're atã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. E asibãtã nhipai u, te za 're anomro siroptu wa'aba mo. Mare di. Asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono zéb zarina, asibãtã nhipai u 're anomro siroptu wa'aba mono õ di za. E marĩ da, te za bété marĩ na 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mo. ²⁷ Ma'ãpé, romnhirãrã 're ĩhãimana za'ra mono zém na rosa'rata za'ra wa'aba a'ã, rom na 're ĩsimasa mono na hã. Ta norĩ hã ti'uzazéb da hã, te te sisada 're 'manharĩ za'ra mono da, te te 're romhuri za'ra mono õ di, zazahã da hã. Tane nherẽ, dama 'madã'ã zeĩ uptabi di, romnhirãrã hã. Apito Saroma hã uza wẽ uptabi na 're si'uza mono nherẽ, taha nhipai u, dama 'madã'ã zeĩ uptabi di, romnhirãrã hã. ²⁸ Romnhirãrã hã

hâiwi 're simnhatâ mono ré, te za du hã ãré da te 're wazâri za'ra, unhama da, da te 're ub'rã za'ra mono da. Taha wa, 're simasam hã mono dai õ nherẽ, ma tô wẽ uptabi na te te 're ab'manharĩ, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. E tawamhã, ai'uzazé hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono õ di za bété. Te za tô te te aima 're anhomri 'wa. E niha Aimama 'wa hã asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono õ di bété, taha si ai'uzazé hã za te te aima 're ã'anhomri aba mono na hã. ²⁹⁻³¹ Taha wa, marĩ na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Asazéb zô si, duré â zô si, 're asôpré wa'aba mono õ di za. Taha zô si, te za ãsazei'õ'wa norĩ hã 're sôpré. Aimama 'wa hã ma tô aiwaihu'u za'ra wa'wa, marĩ hã aiwi sô 're ãrowaptâ'â za'ra wa'aba mono na. Aimama 'wa hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono, Danhib'apito uptabi. Taha wa, õhõ si, te za 're ãpisutu za'ra wa'aba mo, õhõ ãma si 're anomro aba mono da. Tawamhã marĩ hã aiwi sô 're ãrowaptâ'â za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima 're anhomri 'wa, Aimama 'wa hã. — ãne, ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

³² Te duré tâma nharĩ za'ra:

— ãsiré norĩ, ai'umrore wa'aba nherẽ, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Aimama 'wa hã Danhib'apito uptabi hã, te za aima pisutu za'ra wa'wa, ãsiré dama 're roti za'ra wa'aba mono da. ãne ma tô sima aiwẽ za'ra wa'wa. ³³⁻³⁴ Taha wa, te za uburé asimarĩ hã dama ãwede za'ra wa'wa, ãwa'âbâ zô, ãsimarĩ'õ norĩ ma, sômri aba mono da. Tawamhã asimarĩ hã ãsi'utõrĩ'õ hã te za hãiwa ãma asô 're hãimana u'âsi za'ra wa'wa, wẽ u'âsi na. Tame, ãsipsaihuri norĩ hã sô 're sisisi waihu'u mono õ di za. Tame duré, da'uza hãzapu'u'wa hã 're hãimana za'ra mono õ di. Ti'ai ãma asimarĩ ahâ zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za aipẽ'ẽ 're, asima 're ãrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, hãiwa ãma ãwẽ hã ãsi'utõrĩ'õ upana. Duré hãiwa ãma ãwẽ uptabi zô si, asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za asima 're ãrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ãwẽ hã te te asô 're ã'apisutu aba mono zô si. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Romhuri'wa norĩ, hãimana nhimiza'rese sina, 're ãhâimana za'ra mono wasu'u

³⁵⁻³⁶ Tawamhã Zezusi hã te duré tâma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Romhuri'wa norĩ hã hãimana nhimiza'rese sina, te za tinhib'apito zô 're simipari za'ra. Tane, te za aihãimana nhimiza'rese sina, 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Áté dasina damrozéb u, te za ãsib'apito hã tiwi timorĩ za'ra, dame sa da. Tawamhã apâ wisi õ ré, te za si'uza za'ra, tâma ãromhuri'wa norĩ hã, te te tâma romhuri za'ra da. Te za sô ro'o za'ra rob'uiwézé hã, rowa'a na sébré da, ãsib'apito za'ra hã. Tawamhã 'ri tẽme wisi wi, te za ãsib'apito za'ra hã 'ridawa ta'a, te te tâma 'ridawa za'ra da. Taha wa, te za awa'awi tâma 'ridawa za'ra. ³⁷⁻³⁸ Tãma ãromhuri'wa norĩ hã sôtõ ãna, sô simipari za'ra wamhã, tâma rowẽ za'ra di za. Tawamhã áté mara wa'wa, te za apâ wi, ãsib'apito za'ra hã. Áté si'a hãrâ wi, te za apâ wi. Hãimana nhimiza'rese sina, sô 're simipari za'ra mono ré, apâ wisi wamhã, tâma rowẽ za'ra di za, tâma ãromhuri'wa norĩ ma hã. Tawamhã apito nherẽ, sai õ ré, te za a'â ti'uza na ãma saprĩ, ãsa te te tâma sômri mono da, tâma ãromhuri'wa norĩ ma. Te za duré tâma nharĩ za'ra, tisai ma, si'ubumro da. Taha pari, te za duré tâma sômri za'ra, ãsa hã.

³⁹ Wa za duré ãma simiré'é, ãma rosa'rata za'ra wa'aba da. Dahãimana nhimiza'rese ãna, 're dahãimana za'ra mono ré, te za ãsipsaihuri norĩ hã danhibrob zô 're sisisi, 'ri para u hã. Bãdã hã we ãsébrézé hã 'ri tede'wa te te waihu'u wamhã, te za tiwi 'madã'ã pese, sébré tõ da, 'ri para u. ⁴⁰ Tane te za a norĩ wa'wa hã aihãimana nhimiza'rese ãzô 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo. Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, wa za wei mo apâ, ãzô asimipari za'ra wa'aba õ zém na, nimahã bãtã na. Taha wa, te za aihãimana nhimiza'rese ãzô

're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo. — Āne te Zezusi hã tãma roti za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

*Romhuri'wa ĩ'umnhasi wasu'u, romhuri'wa ĩ'umnhasi'õ wasu'u me
Mateusi 24.45-51*

⁴¹ Tawamhã Pedru te 'mahã:

— Apito, e 'wai udãna, te ãne ãma ĩsimiré. E uburé da'udãna zama, te ãma ĩsimiré. — Āne te sadanha.

⁴² Taha wa, te Wanhĩb'apito hã asa ãma romnhimiré, Zezusi hã ãne:

— Dama romhuri'wa ĩ'umnha hã duré ĩsimiroti wẽ hã, e niha 're ĩhãimana mono zé hã. Āne hã 're hãimana mono wamhã, te za ĩsib'apito hã nimomo tiwi morĩ õ ré, tãma pisutu, uburé tãma ĩromhuri'wa norĩ hã ĩsa'u nherẽ, te te sô 'madã'ã za'ra da. Te za duré tãma pisutu, bãtã pisutuzém na ĩsazéb da hã, te te tãma ãma uwaimrami za'ra da, tãma ĩromhuri'wa norĩ ma. ⁴³⁻⁴⁴ Tawamhã apã we ĩmorizéb u, tinhĩb'apito nhimiroti hã te te tãma ãma uwaimrami wamhã, tãma rowẽ di za, romhuri'wai ma hã. Taha ma, tãma rowẽ uptabi di za tã. E marĩ wa. ĩsib'apito hã apã wisi wapsi, te za tãma pisutu, uburé ĩsimarĩ hã te te tãma 're 'madã'ã u'âsi mono da oto, tãma umnhasi uptabi wa. ⁴⁵ Tazahã, tinhĩb'apito za're'ra, dama 're hãimana wẽ mono õ wamhã, tãma 're rowẽ mono õ di za. Āté apito za're'ra, te za 'rãwi sima tinha, ãne: “Īnhĩb'apito hã simahudu õ di.” Āté, ãne te za sima tinha. Taha wa, sô rowaptã'ã wẽ te, te za oto tizapari romhuri'wa norĩ hã te te 're ahã za'ra ãté, aibã norĩ hã pi'õ norĩ zama. Āté, te za taré tisa zõ si 're hãimana. Āté te za ãzé hã te te 're hãsi. Õne u'âsi, te te 're hãsi mono wa, te za 'rãi wasété na 're hãimana. ⁴⁶ Tawamhã rosa'rese ãna hãimana ré, te za ĩsib'apito hã ĩtẽme wi apã, sô ĩsimipari õ zém na nimahã bãtã na, siwa'ru. Taha wa, te za sa'ëtẽ azã, tãma ĩromhuri'wa hã. Sib'ézé 'wa pa na, te za te te wa'õtõ. Taha wa, te za dapo're'õ norĩ zu robzei'õ te te sina 're sõ'õtõ, tãma ĩromhuri'wa hã.

⁴⁷ — Āté, ni'wa hã te za waihu'u pese, tinhĩb'apito nhimiroti hã, tãma ĩromhuri'wa hã. Tane nherẽ, wa'a te, ĩsimiroti hã te te 're uwaimrami mono õ di za. Taha wa, te za sa'ëtẽ azãri ni, powawẽ hãiwaré na, apito zadawa para.

⁴⁸ Āté, ni'wai ma, waihu'u pese õ di za, ĩsib'apito nhimiroti hã. Tawamhã marĩ te za upa. Taha wa, te za syry na si azãri ni, tãma waihu'u pese õ wa, ĩsib'apito nhimiroti hã. Āté te za ni'wai ma waihu'u pese, tinhimiroti hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. Te te tãma waihu'u pese wamhã, te za sô 're simipari, danhipai u te te tãma ãma 're uwaimrami mono da, ĩsimiroti hã. — Āne ma tã tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

⁴⁹ Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Ti'ai u, wa wei mo, ti'a na te sazu da, zata da. Zata sirõmo 'wa'ãhã, aré ĩma wẽ di. ⁵⁰ Wa za a'ã robzépata za'ëtẽ. Te robzépata õ ré hã, rosa'rata ahã di za. ⁵¹ E datẽme we ĩmorĩ wa, te za ti'ab ré rowẽ na si dasiré 're dahãimana za'ra, simisutu. Mare di. Āne hã ĩ'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Rosa'rata na te za ĩ'ãma dasima aipo'o za'ra ni. ⁵² Āté, 5 na ĩhãiba hã te 'ri ãma siré 're si'ubumro. Ta norĩ hã te za rosa'rata na ĩ'ãma sima aipo'o za'ra. Āté, si'ubdatõ te za ĩwẽ'wa, 're hãimana za'ra. Āté maparane te za ĩwẽ'õ'wa, 're hãimana zahuré. Āté, maparane te za ĩwẽ'wa hã 're hãimana zahuré. Āté duré si'ubdatõ te za ĩwẽ'õ'wa hã 're hãimana za'ra. ⁵³ Āté, damama hã te za ti'ra norĩ hã wẽ'õ za'ra, ĩzazei'wa 're hãimana za'ra mono wa, ĩ'ra si'aibã hã. Āté, da'ra norĩ hã te za timama hã siwi wẽ'õ za'ra, ĩzazei'wa, 're hãimana mono wa, ĩmama hã. Āté, dana hã te za ti'ra norĩ hã wẽ'õ za'ra, ĩzazei'wa, 're hãimana za'ra mono wa, ĩ'ra sipi'õ hã. Āté, pi'õ norĩ hã te za tina hã siwi wẽ'õ, ĩzazei'wa, 're hãimana mono wa, ĩna hã. Āté, damaprewa hã te za tisani'aba norĩ hã wẽ'õ

za'ra, ĩzazei'wa 're hâimana za'ra mono wa, ĩsani'aba norĩ hã. Āté, pi'õ norĩ hã te za timaprebaba norĩ hã wẽ'õ za'ra, ĩzazei'wa, 're hâimana za'ra mono wa, ĩmaprebaba norĩ hã. — Āne ma tô tâma waihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

⁵⁴ Uburé te oto dama tinha:

— Āté, te za hãiwa nhirõno ĩ'madâ'â za'ra wa'wa, bātâ pusizém niwĩ. Taha wa, te za asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa, āne: “Tã, te za we tita'a.” Āté, āne te za asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa, awa'awi. Tawamhã tã hã te za we tita'a tô.

⁵⁵ Āté, rowa'u hã te za wei watobro, hãiwa'a're nhimi'e hawi. Taha wa, te za āne asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa, “Te za oto tirowa'ro.” Āne te za asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa. Tawamhã te za tô tirowa'ro. ⁵⁶ Marĩ hã ti'ai āma hã, duré hãiwa na hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 'madâ'â za'ra wa'aba wamhã. E niha bété tane aiwa, aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ di, marĩ te te ĩwasu'u hã, te dama 're ĩ'ab'manharĩ wẽ mono zé hã, āma 're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mono nherẽ. — Āne ma tô dama tinha, Zezusi hã.

⁵⁷⁻⁵⁸ Uburé ma, te duré dama tinha:

— E marĩ wa, asina 're roti wẽ za'ra wa'aba mono õ di, ĩwẽ hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. Wa za āma simiré'é, āne: Āté, ni'wa hã te za asaprõ, dama 're ĩrowairébé mono 'wa, 're ĩsãmra mono zéb u. Marĩ 'manharĩ wa, te za asaprõ, te te tâma aiwasu'u da. Taha wa, te za bādâdi na ane wa'aba ré, tâma asiwasu'u aiwasété na, rowairébé'wai u te te asaprõni tô da, damrami'wai ma, te te ai'ru tô da, dazazéb 're, te te asērẽ tô da. ⁵⁹ Te te asērẽ wamhã, asiwa'âbâ 'rãsutu pese õ nherẽ, ta hawi aiwatobro waihu'u õ di za. Āne, wa aima waihu'u za'ra wa'wa, asina 're roti wẽ za'ra wa'aba mono da, ĩwẽ hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. — Āne, ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

13

Dawasété wi 're ĩdasipizari za'ra mono zé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi te te dama rowasu'u ré, ma tô ni'wam norĩ hã ĩtẽme aihutu. Taha wa, te tâma rowasu'u za'ra, Zezusihi ma:

— A'uwẽ norĩ hã ma tô simro ni, Darireza tede'wa norĩ hã. Piratuhu nhimi-wada'uri zarina, ma tô simro ni. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, tinhimizama te te simroi ré, ma tô uprosi ni. — Āne te Zezusihi ma rowasu'u za'ra.

² Tawamhã Zezusi te asa tâma nharĩ za'ra:

— E Darireza norĩ hã ma tô danhipai u tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra. E taha wa, ma tô tidâ'â za'ra. E āne, ma tô āma ĩrosa'rata za'ra wa'wa. ³ Mare di. Taha wab õ di. Ta norĩ hã danhipai u, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono õ di. Tane nherẽ, ma tô tidâ'â za'ra. Tane, te za tô a norĩ wa'wa hã ĩsine 're atâ'â za'ra wa'aba mo, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono õ wamhã. ⁴ A'uwẽ norĩ hã, Siro'é na 'ri sipo'o āma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ nhisiwi, ma tô 'ri 'rãihã hã waptãrã, da'madâ'âzé hã. Taha wa, ma da'ahã na ai'utõrĩ ni. 18 na ma 'ri hã da'uprosi. Ta norĩ hã bété, e ma tô danhipai u tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra, Zeruzarẽ āma 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ upana. E taha wa, ma tô tidâ'â za'ra. ⁵ Mare di. Taha wab õ di. Ta norĩ hã danhipai u, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono õ di. Tane nherẽ, ma tô tidâ'â za'ra. Tane, te za tô a norĩ wa'wa hã ĩsine 're atâ'â za'ra wa'aba mo, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono õ wamhã. — Āne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Pidera wede ĩ'rãi'õ wasu'u

⁶ Tawamhã te tâma āma romnhimiré'é za'ra āne, Zezusi hã:

— Aibã hã te 're 'maihâimana, buru tede'wa hã. ĩburu āma hã, rob'ru hã te 're hâimana za'ra, uwa 'ru hã. Pidera wede hã te duré tame 're sa. Tawamhã bātâ

na te mo, pidera 'rã zô. Tane nherê, ï'rã hã te te 'masãmri ò di. 'Rã ãna te za.
⁷ Taha wa, te buru 'madâ'â'wai ma tinha, ãne: “Si'ubdatô, ma tô ï'ãma tiwahu oto, taré nasi we sô ïneb ré hã, pidera 'rã zô. Wa tô 'madâ'â'wa'a. Te za ïsizã. E marĩ da, te za taré 're sab u'âsi, 're 'rã mono ãna.” ãne te romhuri'wai ma tinha. ⁸ Tawamhã romhuri'wa hã te asa tãma tinha: “Apito, misi ãma wahu a'â. Wa hã wa za ab're, powawê nhana na te uirĩ da, wê na sab da. ⁹ Wahub amo na 'rã wamhã, wê di za. 'Rã ò wapsi, te za ïma ï'ru, te sizãri da.” ãne, romhuri'wa te tinha, buru tede'wai ma. — ãne ma tô tãma ãma romnhimiré'ê za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã, romhuri zahârizém na pi'ô ïsihâpâre te te ïpesezé wasu'u

¹⁰ Tawamhã romhuri zahârizém na ma tô dama rowasu'u Zezusi hã, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma. ¹¹ Tame te pi'ô hã ïhâzé ré hã dame nhamra. Hâzé ré ma tô ãma tiwahub ahã, 18 na, wa'uburé te te 're upi u'âsi mono wa. Sihâpâ u'âsi, te 're mo, wã wahutu ãna. ¹² Tawamhã Zezusi te te sabui wamhã, te 'mahã:

— Pi'ô, aihâzé hã te za oto aima apa.

¹³ Taha pari, ma tô tinhib'rada hã ãma tihi. Tawamhã ma tô awa'awi wã wahudu. Wã wahutu wamhã, te ãma tiwata, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma, te te pese wê te. ¹⁴ Tane nherê, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã ma tô sada tizahi, Zezusihi zada, sabadu na te te pese wa. Taha wa, te uburé dama tinha:

— Bãdã hã, 6 na ïhãiba hã, wa te 're ïromhuri za'ra mono zéb da hã. Taha bãtã na si, te za we 're anomro aba mo, da te 're aipese za'ra wa'aba mono da. Sabadu na hã mare di za, romhuri zahârizém na hã. — ãne ma tô dama waihu'u, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã.

¹⁵⁻¹⁶ Tawamhã Wanhib'apito te tãma tinha:

— Oro sabadu na te dapese wa, ïma nharĩ za, te za powawê hã awaru po'repore zama, 're ïwasihu za'ra wa'aba mo, âi ba, 're simroi wa'aba mono da, te te 're âhuri mono da. ãhãta pi'ô hã, Abra'ãhã nhihudu hã. Satanasi hã te te 're pibui mono ré hã, ma tô 18 na ãma tiwahu. Sabadu na nherê, wa tô pese, hâzé ãna oto 're hâimana mono da. E niha bã bété, aima wê za'ra wa'aba ò di, sabadu na te ïpesezé hã rowê na pi'ô hã oto 're ïmorĩ da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, dawasété na dasisãmri ma ropibuma.

¹⁷ Tawamhã, Zezusihi mreme hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô ïwê'ô'wa norĩ hã aséb za'ra, Zezusihi mreme ma. ïwê'wa norĩ ma, rowê za'ra di. Marĩ hã te te dama 're ab'manharĩ wê mono wa, te 're to za'ra, tipê'ê na.

*Motada nhamare wasu'u, ï'u'êtê wasu'u me
 Mateusi 13.31-33; Marcusi 4.30-32*

¹⁸⁻¹⁹ Tawamhã Zezusi hã te dama tinha, ãne:

— E niha, wa za ãma simiré'ê, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zém na hã. Motada nhamare na, wa za ãma simiré'ê. Motada nhamare hã aibã hã ma tô a're. Tawamhã ma tô tiwa'ru. Wa'rui wamhã, papo za'êtê di oto. Tawamhã si hã te ïsu 'rowi, te te sima 're sasi za'ra. ãne, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zé hã. — ãne ma tô ãma simiré'ê, Zezusi hã.

²⁰ Te duré dama tinha:

— E marĩ na, wa za duré ãma simiré'ê, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zém na hã. ²¹ ï'u'êtê wapuzém na, wa za ãma simiré'ê. Pi'ô hã te za ï'u'êtê wapuzé hã syry na sa'wa, tridu 'rã zu pese wazari. Tridu zup si, sa'êtê uptabi di. Tawamhã te te wazari pese wamhã, te za tidupto, ï'u'êne hã. Sa'êtê uptabi di za oto. ãne duré, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zé hã. — ãne ma tô ãma simiré'ê, Zezusi hã.

*'Ridawa, 're sy'yre wasu'u**Mateusi 7.13-14, 21-23*

²² Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto ai'aba'r , Zeruzar  u. 'Ri nho' mo mono b , te te dama 're rowasu'u u' si Zezusi hã, 'ri wa' t  u zama. ²³ Tawamhã te ni'wa hã sadanha:

— Apito, e da'umro na si, te za danho'reptuz  hã da te dasina 're waihu'u za'ra. —  ne te sadanha.

Taha wa, ma t  Zezusi hã asa ubur  dama tinha:

²⁴— T  sena, te za niwapsi da'ah  na da te dasima 're w  za'ra, 'Re  h imana u' si mono u 're danhisi mono da. Tazah ,  t me 're danhisi mono   di za. Taha wa, 'ri para u 'ridawa 're sy'yre na 're danhisi mono da, sada 're  danhiptete za'ra mono ne, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, 'Re  h imana u' si mono u 're asisi aba mono da. ²⁵ Nimahã na te za 'ri tede'wa hã wahudu, te te sir  'rinhitop tete da. Tawamhã te za  ridawa ta'a za'ra wa'wa, rowi 're ai'ubumroi wa'aba mono hã. 'Ri tede'wa hã te za  mah r  za'ra wa'wa,  ne: “Apito, ma' p  we waz  'ridawa za'ra na,  ma at me wanhisi da.”  ne te za 're  mah r  za'ra wa'aba mo. Tazah , te za asa aima nhar  za'ra wa'wa,  ne: “Te aiwaihu'u za'ra wa'aba   di. E ma hawimhã, a nor  wa'wa hã.” ²⁶ Tawamhã  ne te za asa t ma asiwasu'u za'ra wa'wa: “Wa nor  hã, wa t  asir  wasaihuri ni. Asir , wa t  dur   huri ni. Warob  ma hã ma t  dur  dama 're  rowahutu mo, waza'ru  ma hã.”  ne te za 'ri tede'wai ma asiwasu'u za'ra wa'wa. ²⁷ Taha wa, te za asa dur  aima nhar  za'ra wa'wa,  ne: “Te aiwaihu'u za'ra wa'aba   di,  zazei'wa na hã. Aiwased  hã ma t  're  manhar  u' si za'ra wa'aba mo. Mo oto ai'aba'r i wa'aba,  nhiti.”  ne te za aima rob'ru za'ra wa'wa. ²⁸ Tawamhã row  uptabi  ma, 'Re  h imana u' si mono 'rata 're  si'ubumroi mono hã te za  mad '  za'ra wa'wa, Abra'  nor  hã, dur  Izati, dur  Zaco, dur  ubur   sadawa wasu'u'wa nor  hã. Tazah , a nor  wa'wa hã te za rowi 're ai'ubumroi u' si aba mo. Taha wa, te za asina 're ai'ry'ry aba mo. Te za dur  're ai'wasitete za'ra wa'aba mo, 're robz pata za' t  za'ra wa'aba mono wa. ²⁹ Daro mono b , te za  t me 're dasihutu, 'Re  h imana u' si mono 'rata 're dasaihuri mono da, Danhib'apito uptabi na 're  h imana mono z b u. B t  pusiz m hawi, te za  t me 're dasihutu, b t  zasiz m hawib zama, dur  h iwa'a're nhimire hawib zama, dur  h iwa'a're nhimi'e hawib zama. ³⁰ Tawapsi, te za dama  wapu ma nhar  za'ra, dama pire na 're h imana za'ra mono da oto. Dur , dama  pire ma, te za nhar  za'ra, dama wapu na 're h imana za'ra mono da oto. —  ne ma t  Zezusi hã t ma waihu'u sir mo za'ra.

*Zeruzar   ma Zezusi hã  p ' z z  wasu'u**Mateusi 23.37-39*

³¹ Tawamhã Zezusi hã te te apo're pu'u parip si, awa'awi ma t   t me 'mai haihutu, parisezu nor  hã. Taha wa, ma t  Zezusihi ma rob'ru za'ra,  ne:

— Mo oto   hawi aimor . E mar  wa. Apito Erodi hã ma t  sima aiw , da te dasiwi aiw r  da. —  ne te t ma rob'ru za'ra.

³² Tawamhã Zezusi hã ap  te t ma rob'ru za'ra:

— Mo oto  t me ai'aba'r i wa'aba ap , t ma  zadawa wasu'u za'ra wa'aba da, waps  waw  ne 're  mor  ma. Wa'ubur  hã wa t  te dama 're anhamra. Wa dur  te 're da'apese,   b t  na dur  aw m na. Aw  amo na, wa za  nhimiromhuri hã uprosi.  ne te za t ma  zadawa wasu'u za'ra wa'wa, Erodihi ma.

³³— Zeruzar   ma, ma t  da te 're simro, 'Re  h imana u' si mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nor  hã.  ne u' si. Taha wa, wa za  ma mo,  h ana, aw b zama, aw  amo na zama, tame, da te dasiwi  w r  da,  sadawa wasu'u'wa hã. —  ne ma t  Zezusi t ma siwasu'u za'ra, parisezu nor  ma.

³⁴ Tawamhã ma t  sis wa tinha, Zezusi h :

— Zeruzarē āma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ āma, ai'āma ĩpē'ēzé za'ra wa'aba di. Aihirata norĩ wa'wa hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te 're simroi u'âsi, êtē na. Datēme te te 're ĩsatōrĩ za'ra mono norĩ zama, ma tô duré te te 're simroi u'âsi, êtē na. Si'a hã ti'ra zawi te, 're ĩpapo za'ra mono ne, wa aré te ĩsima 're aiwē u'âsi za'ra wa'wa, ĩsitēme te 're ai'awaibui wa'aba mono da. Tane nherē, asima 're ĩwē za'ra wa'aba mono õ di asa. ³⁵ Taha wa, tinhorōwa hã te za oto tirē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, āma 're ĩ'aiwata za'ra wa'aba mono zé hã. Duré a norĩ wa'wa hã, ĩhâiba 'madâ'â na sahu za'ra wa'aba õ di za a'â. Niwapsi duré ĩhâiba 'madâ'â za'ra wa'aba wa, te za āne asima ĩwasu'u za'ra wa'wa: “Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para we ĩmorĩ ma, 're rowē za'êtē mono di za.” Āne te za asima ĩwasu'u za'ra wa'wa, ĩhâiba 'madâ'â na duré sahu za'ra wa'aba wa. Āne na aipē'ē 're asina ĩwaihu'u za'ra wa'aba wapsi, te za ĩhâiba 'madâ'â na duré ĩsahu za'ra wa'wa. — Āne ma tô sisōwa tinha, Zezusi hã.

14

Zezusi hã romhuri zahârizém na, aibâ te te ĩpesezé wasu'u

¹ Zudezu norĩ te, romhuri zahârizém na ma tô Zezusi hã āzé, aibâ nhorōwa u, ĩsiré sa da. Aibâ hã, parisezu. ĩsiré parisezu norĩ ma, pire di, aibâ hã. Tame 'ri para, ĩsi'ubumro norĩ hã ma tô Zezusi hã 'madâ'â za'ra. ² Tame sãmra ré, ma aibâ ĩhâzé ré hã ĩtēme wi, Zezusihi u. Hâzé wa, te dupto zahuré di. Duré, paihi dupto zahuré di. ³ Taha wa, ma tô Zezusi hã rowahutu'wa norĩ hã azadanha, parisezu norĩ me:

— E romhuri zahârizém na, wa za wa te 're dapese za'ra, sabadu na hã. E ma tô wawi sawi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, sabadu na, wa te 're dapese tō za'ra mono da. E niha ĩsimiroti na rob'ui'éré hã. — Āne te Zezusi hã azadanha, rowahutu'wa norĩ hã.

⁴ Tane nherē, asa te te āma sada'âbâ za'ra õ di. Tawamhã Zezusi hã ma tô aibâ hã pa'â. Ma tô pese. Taha pari, ma tô tãma rob'ru, morĩ da oto, 'ri tēme.

⁵ Tawamhã aibâ za'u si, te tãma nharĩ za'ra, āne:

— Āté ai'ra hã te za aiwi ti'maiwaptã'ã 'wa, â zô ab're u, até powawē hã. Tawamhã e â zô ab're hawimhã asiwi wazere aba õ di za, romhuri zahârizém na nherē. — Āne ma tô Zezusi hã asa āma azadanha.

⁶ Tazahã asa te te āma sada'âbâ waihu'u za'ra õ di.

Dama dawapu wasu'u, dama dapire wasu'u me

⁷ Tawamhã wedeza na dasi'ubumroi wamhã, ma tô ni'wam norĩ hã dama ĩpire norĩ te na ai'ubumro, dame sô ĩdahârâ za'ra norĩ hã. Āne ma tô āma da'madâ, Zezusi hã. Taha wa, ma tô tãma āma romnhimiré'é za'ra, āne:

⁸ — Ni'wa hã asô hârâ wamhã, dasina damro u dame asa da, aimorĩ wamhã, dama ĩpire norĩ te na, asãmra õ di za. E marĩ wa. Āté, aima ĩpire hã te dame tihâiba, dame sô ĩdahârâ hã. ⁹ Tawamhã te za aima tinha, 'ri tede'wa hã, õ niwĩ asãmra da, asãmrazém na sãmra da, aima ĩpire hã. Taha wa, te te aima ĩnharĩ ma, asiséb di za. Da'rãsutu u, te za oto asã. ¹⁰ Taha wa, āne tō da, dame asa da, asô dahârâ wamhã, da'rãsutu u, te za a'â asã. E marĩ da. 'Ri tede'wa hã si'uinhã na si te te aima pisutu da, dama ĩpire norĩ 'rata asãmra da, asa da. Danho'a te te aima pisutu wamhã, aima rowē uptabi di za. ¹¹ Tane, ni'wa hã pire wē te, 'râwi sina 're wata mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te za tãma pisutu, wapu na 're hâimana mono da oto. Duré ni'wa hã, tipire na 'râwi 're si'madâ'â mono õ wamhã, te za tãma pisutu, dama pire na 're hâimana mono da oto. — Āne ma tô tãma waihu'u, Zezusi hã.

¹² Tawamhã dame sa da, sô ĩhârâ ma, te tinha, Zezusi hã:

— Dasaihurizé, dama 're 'manharĩ mono wamhã, âté sô aihârâ za'ra õ di za, asiwadi norĩ zô hã duré asisânawã norĩ zô hã, duré aimama norĩ zô hã duré ãsibrob ahã norĩ zô hã, aiwaptoma 're ãsi'ubumroi mono norĩ zô hã. Ta norĩ zô aihârâ wamhã, asiré saihuri da, te za asa asô tihârâ za'ra, te te asa aima ãma wa'rãmi za'ra da. ¹³ Taha wa, dasaihurizé hã dama 'manharĩ wamhã, te za ãsibrob'õ norĩ zô aihârâ za'ra, duré ãmorĩ'õ norĩ zô, duré ãrãtẽire norĩ zô, duré ãtob'a norĩ zô. ¹⁴ ãne wamhã, aima 're rowẽ mono di za. E marĩ wa. Ta norĩ hã simarĩ õ di, marĩ na te te aima ãma ãwa'rãmi za'ra zéb da hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono si, te za asõprubzé wa'rãmi aima tisõ. 'Re ãnomro wẽ mono norĩ te te ahãiwa'utu wapsi, te za aima ãma uwaimra. — ãne ma tô 'ri tede'wai ma waihu'u, Zezusi hã.

Dasaihuri za'ëtẽ zé wasu'u
Mateusi 22.1-14

¹⁵ Tame ma tô aibã hã dame nhamra, 'ri para, sa da. Tawamhã Zezusi te te dama ãwaihu'uzé hã ma tô dame wapa. Taha wa, te Zezusihi ma tinha:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono, Danhib'apito uptabi na 're ãhãimana mono zéb ãma, ã'rata 're ãsaihuri mono norĩ ma, 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. — ãne te Zezusihi ma tinha.

¹⁶ Tawamhã Zezusi hã te asa aibã wasu'u hã tãma wasu'u, ãne:

— Aibã hã dasa hã sa'ëtẽ na te te dama 'manharĩ da, ma tô sina roti. Tawamhã te te dama 'manharĩ õ ré, ma tô da'apo're pu'u siro, da'ahã na ãtẽme dasihutu da, ãsiré dasaihuri da. ¹⁷ Sipi pari wamhã, tãma ãromhuri'wai ma, te tinha, ãne: “Mo oto aimorĩ dazõ, we dasi'aba're da. Dasa hã te oto dazõ aimasa.” ãne te tãma tinha. Taha wa, romhuri'wa hã ma tô datẽme mo, dazõ hã da.

¹⁸ — Tane nherẽ, te nasi aibã norĩ hã siparabãsi niha tãma nharĩ za'ra, romhuri'wai ma, te te sima wẽ za'ra õ wa. Sô ãhãrã 'rada hã te tãma tinha, ãne: “ãma ãmorĩ neza. Tane nherẽ, ti'a hã wa 'mai'uipra. Tamomop si wa za mo, te sabu da. ãne asib'apito ma, ãzadawa wasu'u na za.” ãne te tãma ãromhuri'wai ma tinha.

¹⁹ — Tawamhã ãhãiba amo hã te duré tãma tinha: “ãma ãmorĩ neza. Tane nherẽ, powawẽ hã wa 'mai'uipra, 10 na ãhãiba za'ra hã. Tamomop si wa za mo, te sabu za'ra da, te te romhuri wẽ za'ra zô. ãne, asib'apito ma, ãzadawa wasu'u na za.” ãne te romhuri'wai ma tinha.

²⁰ — ãhãiba amo hã te duré tãma siwasu'u: “Nimosi, wa ãmro. Taha wa, dame ãsa da, ãma ãmorĩ waihu'u õ di.” ãne te romhuri'wai ma tinha.

²¹ — Taha wa, te apã mo romhuri'wa hã, tinhib'apito ma, te te sadawa wasu'u za'ra da. Te te wapari wamhã, ma tô ab'rui pese, ãsib'apito hã. Taha wa, te ãne tãma tinha: “Ai'aba're na dazõ 're aimorĩ, 'ri nhi'riti na we danhimroi mono da, ãsibrob'õ norĩ hã, duré ãmorĩ wẽ'õ norĩ hã, duré ãtob'a norĩ hã, duré ãrãtẽire norĩ hã.” ãne te tãma rob'ru. Taha wa, te ta norĩ zô si mo, we te te simroi mono da.

²² — We te te danhimroi mono pari, te tinha, tinhib'apito ma: “Apito, wa tô aimreme hã ãma uwaimra, aima. Zahadu da'masisi õ di.” ãne te tãma tinha.

²³ — Taha wa, te ãsib'apito hã duré asa tãma tinha: “Tane wamhã, dazõ airĩti mono pé, bãdãdi na. Da'manhopõtẽ wamhã, ta norĩ hã te za we ãsimroi mo, ãnhorõwa hã da te dasiwi 'masisi da. ²⁴ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Sô ãhãrã 'rata norĩ hã, ãsa na saihuri õ di za.” ãne te ãsib'apito hã tãma tinha. — ãne te aibã ma rowasu'u, Zezusi hã.

Zezusihi zazei'wa, 're ãnomro mono zé wasu'u
Mateusi 10.37-39

²⁵ Tawamhã Zezusi norĩ hã si'aba'réri ré, te da'ahâ na ĩsarina ai'aba're ni. Tawamhã ma tô Zezusi hã datême aipi'ra. ãne te dama tinha:

²⁶— ãté, ni'wam norĩ hã te za we ĩtême ai'aba'réri, ĩzazei'wa, 're nomro mono da. Tawamhã te za te 're ĩzawi pese za'ra, timama zawi nhipai u, duré tina zawi nhipai u, duré timro zawi nhipai u, duré ti'ra norĩ zawi nhipai u, duré tisisânawã norĩ zawi nhipai u, duré tihâimanazém nhipai u. ²⁷ Tiza'ozéb ré, ĩzarina 're ĩnomro mono ne, da te 're uprosi za'ra mono da nherẽ, te za ĩsiré 're nomro. ãnei õ wamhã, ĩzazei'wa na te 're waihu'u za'ra mono õ di za. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

²⁸ Te duré dama tinha:

— 'Ri'wa na, wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. ãté, a norĩ wa'wa hã te za asima ĩ'mairosa'rata 'wa, asima 'mai'ri wa'aba da, rob'madâ'ázéb da. Taha wa, te za a'â ĩ'mairosa'rata 'wa, 'ri wa'âbâzéb da, rob'uiprazé hã, ĩwab zô. ²⁹⁻³⁰ ãnei õ wamhã, ãté õne haré te za ĩsãna'rata si ĩ'manharĩ 'wa. 'Ri 'rãihã hã 'mai'uprosi aba õ di za. Da te sabu za'ra wamhã, te za ai'ãma 're dawa'ẽ za'ra wa'wa: “Oro te te 'ri 'ru za, te õne haré za.” ãne te za ai'ãma 're dawa'ẽ za'ra wa'wa. ãne, 'ri'wa na te aima ãma ĩsimiré'é za'ra wa'aba zé hã.

³¹⁻³³ — Duré apito na, wa za aima ãma simiré'é za'ra wa'wa. ãté danhib'apito te za dama 're 'manhamra. ĩsib'a'uwẽ norĩ hã dasi'wapé 'manharĩ'wa norĩ hã te ahâ na 're si'ubumro, 10 miu na ĩhãiba za'ra hã. Tawamhã ma tô apito hãiba amoi wasu'u wapa, danhib'apito hã. Dasi'wapé 'manharĩ'wa hã te we, u, ahâ uptabi na te te simro tinhib'a'uwẽ hã, 20 miu na, u, ĩhãiba za'ra hã. Tawamhã dazô wairébé õ ré, te za a'â nhamra, ĩsib'a'uwẽ hã, dazada siptete za'ra zô. Dazada ĩsiptete za'ra õ na, te te waihu'u za'ra wamhã, te za tinhitob'ru norĩ u da'mazatõ, te te tãma 'mazadawa wasu'u da, ĩsib'apito za'ra ma. ĩsitob'ru norĩ hã zahadu romhã ré, te za ĩtême da'mazatõ, we dasihutu tõ da, dasi'wapé za'ra tõ da. ãne, apito na te aima ãma ĩsimiré'é za'ra wa'aba zé hã. Tane ĩzazei'wa, 're anomro aba mono da, marĩ hã asima 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za, aipẽ'ẽ 're. Marĩ hã aipẽ'ẽ 're, asima 're sawi za'ra wa'aba mono wamhã, ĩzazei'wa na te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

Dasai warĩrĩzé wasu'u
Mateusi 5.13; Marcusi 9.50

³⁴ Te duré dama tinha, Zezusi hã:

— Sa na hã dasa hã ãma se ti, dasai warĩrĩzé wa. Tane nherẽ, oto 're se si'utõrĩ mono wamhã, niha da te 're 'manharĩ waihu'u mono õ di, apã se da.

³⁵ Sei õ wamhã, ti'a hã wẽ da, ti'ai wa, da te 're sa'wari za'ra mono õ di za. Duré powawẽ nhana ubumro nhisiwi, da te 're sa'wari za'ra mono õ di za. Taré, te za rob u, da te 're sa'wari za'ra, marĩ dai õ wa oto. ãne romnhimiré'ézé hã. Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ĩwapari pese za'ra wa'aba. — ãne te Zezusi hã dama si'ru.

15

Pone'ẽrebã ĩsimanizé wasu'u
Mateusi 18.10-14

¹ Tawamhã Zezusihi u ma tô aihutu ni, da'ahâ na, ĩmreme hã da te wapari za'ra da. Danhib'apito ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã ma tô duré ĩtême aihutu, siwa'ru 're ĩnomro mono norĩ zama. ² Tawamhã parisezu norĩ hã te ãne tãma nharĩ za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ me:

— Õ hã ma tô ãma 're siwadi za'ra, siwa'ru 're ĩnomro mono ãma hã. Ta norĩ siré, te nasi tisa. — ãne te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

³ Taha wa, Zezusi hã ma tô tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

⁴ — Asimizama hã ahã wamhã, áté misi te za aiwi aimani, 100 na ìhãiba za'ra wamhã. E tawamhã, sô airĩti mono õ di za, aiwi 'masimani wamhã. Te za tô sô airĩti mo, apã ári da. Asimizama zô airĩti mono ré, te za 99 na ìhãiba za'ra hã asa'u daba'wara, ìtehutu wa. ⁵ Tawamhã aiwi ìsimani hã oto sãmri wamhã, atoi uptabi di za. Taha wa, te za asisé we ì'â apã, sãmri wẽ te. ⁶ 'Ri tẽme ãwisi wamhã, te za sô aihãrã za'ra, asiwadi norĩ zô. 'Rãwi ai'rata 're ìsõrõwa za'ra mono norĩ zô zama, te za sô aihãrã za'ra. Tawamhã te za tãma ìrowasu'u za'ra, ãne: “Ãhãna ìma rowẽ di. Ìnhimizama hã wa tô tisã, ìwi ìsimani hã. Ìzabãdã te za 're ato za'ra wa'aba mo.” ãne te za tãma ìrowasu'u za'ra.

⁷ — Tane duré, ni'wa hã siwa'ru 're ìmorĩ hã tiwasédé hã te te oto rẽme pese wamhã, hãwa ãma 're ìsi'ubumroi mono norĩ hã te za tãma 're to za'ra, misi nherẽ. Òhõ ãma si, te za 're toi uptabi za'ra, 're ìnomro wẽ mono norĩ nhipai u hã, 99 na ìhãiba za'ra nhipai u hã. Ta norĩ hã 're nomro wẽ mono wa, tiwasété na 're ìsiwẽ'õ za'ra mono da hã, mare di. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma, Zezusi hã.

Rob'uiprazé ìsapotore simanizé wasu'u

⁸ Tawamhã Zezusi hã te duré tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Pi'õ te, rob'uiprazé hã ahã wamhã, áté misi te za tiwi 'maihaimani, 10 na hãimana za'ra wamhã, ìsapotore hã. E tawamhã sô 're rĩti mono õ di za, tiwi 'masimani wamhã. Te za tô sô 're rĩti. Ìro'ore hã te za duré sô ro'o, sô rĩti da. Te za duré sô 'ri 're wamro. Sô 're rĩti pese mono wamhã, te za oto tisã. ⁹ Tawamhã te te sãmri wẽ te, tisiwadi norĩ zô te za oto tihãrã za'ra. Ì'rata ìsõrõwa za'ra norĩ zô zama, te za tihãrã za'ra. Tawamhã, te za oto tãma rowasu'u za'ra, ãne: “Ãhãna, ìma rowẽ di. Rob'uiprazé ìsapotore hã wa tô tisã, ìwi ìsimani hã. Ìzabãdã te za 're ato za'ra wa'aba mo duré, a norĩ wa'aba zama.” ãne te za tãma rowasu'u za'ra.

¹⁰ — Tane duré, ni'wa hã siwa'ru 're ìmorĩ hã, tiwasédé hã te te oto rẽme pese wamhã, hãwa ãma 're ìhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ hã te za ãma 're to za'ra, tiwasédé hã te te rẽme pese wẽ te, misi nherẽ. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Ai'repudu, timama te te ìrẽmezé wasu'u

¹¹ Zezusi hã te duré tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Aibã 'ra hã maparane. ¹² Tawamhã te bãtã na ìno hã timama wi waptẽ, tinhibrom na ãma tãma siwanhizari zahuré da.

— Taha wa, ma ìmama hã ãma tãma aipo'o zahuré. ¹³ ãma ronomro õ ré, te uburé tinhibro hã sima ubumro, darob amo u morĩ da, ìno hã. Darob amoi u wisi wamhã, wasété ahã na te 're mo. Marĩ na si, ma taré tinhibro hã uprosi, ìmama te te tãma ìpo hã.

¹⁴ — Tawamhã tinhibro hã ma uburé uprosi pese oto, ai'repudu hã. Tawamhã tame darob ãma 're ìdasi'ubumroi mono norĩ hã ma tô duré mram na 're dasi'ubumro. Dasai õ di. Taha wa, ma tô ai'repudu hã mra hã dame sépata. ¹⁵ Taha wa, te aibã u mo, te te tãma 're romhuri mono da, tame. Taha wa, ma tô aibã hã satõ tiburu u, buru ãma uhãbã te te tãma 're 'madã'ã mono da. ¹⁶ Mrap te, ma tô sima wẽ, uhãbã sa na 're sai mono da. Mra, te te 're sépata mono nherẽ, ai'reputu ma hã, da te 're ai mono õ di. ¹⁷ Taha wa, ma tô si'ãma rosa'rata, ãne: “Ìmama ma, romhuri'wa norĩ hã ahã nherẽ, ma tô dasa hã 're si'azahãri. Wa hã wa ãme mra hã te 're sépata za'ëtẽ. ¹⁸ Taha wa, wa za oto mo, ìmama u apã. Ìwisi wamhã, wa za ìmama ma ìsiwasu'u, ãne: Ìmama, ìwasété na wa tô 're mo. 'Re ìhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã, wa tô upa. Asimiroti zama, wa duré upa. ¹⁹ Ìwasété wa, áté ì'ãma 're ai'ra mono õ di za oto. Aima

romhuri'wa da, oto 're ĩmorĩ da, te za ĩma ĩpisu.' ” Āne ma tô rosa'rada hã sima 'manha, ai'repudu hã.

20 — Tawamhã aré 're ĩsãmra mono zém hawi te oto mo, timama nhorõwa u. Tawamhã zahadu romhã ré, ma ĩmama hã tisã ti'ra hã. Taha wa, te ĩtême wara, ĩ'ra hã te te sina pẽ'ẽ tari wa. ĩtême wisi wamhã, tinho'utu ma tô ti'â, ti'ra hã. Tob'rata hârâ na, ma duré sawi. ²¹ Tawamhã te timama ma tinha, ai'repudu hã: “ĩmama, ĩwasété na, wa tô 're mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, wa tô upa. Asimiroti zama, wa duré upa. ĩwasété wa, até ĩ'âma 're ai'ra mono õ di za.” Āne te timama ma siwasu'u, ai'repudu hã.

22 — Wasété na 're morĩ nherẽ, te te wẽ'õ õ di, ti'ra hã, ĩmama hã. Tãma ĩromhuri'wa norĩ hã te oto 'mahârâ za'ra sa'ëtẽ, zazahã ĩhãiwẽ we te te siwi 'mai'âri da, te te siwi âma uza da. Duré ĩsiptômohi wasisizé, te te tãma sêrẽ za'ra da, ma tô 'mahârâ za'ra. Duré ĩpara'uza zama te te tãma sêrẽ za'ra da, ma tô 'mahârâ za'ra. ²³ Taha wa, te duré tãma nharĩ za'ra: “Powawẽ zapu zama, we âwisi aba, wĩrĩ aba da, ĩhãipe hã. ²⁴ E marĩ wa. ĩ'ra hã dâ'â newa. Tane nherẽ, dâ'â õ di. Ma tô aré âma ropsisa'rese'õ. Tane nherẽ, ma tô we apã wi. Taha wa, wasa hã wa za oto wasiré huri ni, rowẽ te.” Āne ĩmama te tãma nharĩ za'ra, te te tãma 're ĩromhuri za'ra mono norĩ ma. Taha na ma tô dasa hã dama 'manha.

25 — Tawamhã ĩno hã wisi wamhã, ĩdub'rada hã te buru âma nhamra. 'Ri tẽme te oto mo. Te te oto rob'umhutu wa, ma tô rowamreme hã wapa, te te ĩrowamreme za'ra hã. Dapara 'rasi zama, ma tô wapa, rowẽ te, dasima 're ĩdato za'ra mono zé hã. ²⁶ Taha wa, te romhuri'wa hã 'mahã, âne: “E marĩ, te 'manharĩ za'ra ni.” Āne te sadanha.

27 — “Ano hã rowẽ na ma tô wei wi. Taha wa, wei wisi wẽ te, ma tô wama ti'ru aimama hã, powawẽ ĩhãipe hã wa te wĩrĩ da, wasaihuri da.” Āne te ĩdub'rata ma rowasu'u, romhuri'wa hã.

28 — Tawamhã ma ĩdub'rada hã tizahi. 'Ri para u sébré da hã, te te sima wẽ õ di. Tawamhã ĩmama, ma ĩtême watobro, te te tãma nharĩ da, sébré da. Tane nherẽ, sébré zeĩ õ di. ²⁹ Tane nherẽ, te timama ma tinha: “Wa hã wa tô te aima 're romhuri pese. ĩ'âma wahub ahã di, te aima 're romhuri mono ré hã. Niwa, aimreme hã te simini õ di. Tane nherẽ, marĩ ĩma sômri õ di, pone'ërebã hã, dasa hã te ĩsiwadi norĩ ma 'manharĩ da. ³⁰ Āhãna ai'ra hã ma tô wi. Asibro hã tãma ĩpo hã ma tô pi'õ na uprosi. Tane nherẽ, ma tô wisi wi, dama ĩ'ru, powawẽ ĩhãipe hã da te tãma wĩrĩ da.” Āne te timama ma tinha, ĩdub'rada hã.

31 — Tawamhã ĩmama te asa tãma tinha: “ĩ'ra, a hã ĩ'rata, te 're asãmra u'âsi mo. Marĩ hã ĩnhibro hã, uburé ate hã. ³² Uburé wama rowẽ za'ra wa, wa tô dasa hã dama 'manha, ĩ'ra hã ĩwisizém na. Ano hã dâ'â newa. Tane nherẽ, dâ'â õ di. Ma tô aré âma ropsisa'rese'õ. Tane nherẽ, ma tô we apã wi.” Āne ma tô ti'ra ma waihu'u. — Āne Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma.

16

Aibã hãimana nhipese wasu'u

¹ Zezusi hã te duré âne tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma:

— Aibã hã te 're hãimana, ĩsibrob ahã hã. Tãma ĩromhuri'wa hã te duré 're sãmra, tãma rob'madã'ã'wa hã. Tawamhã ma tô tãma 'mairowasu'u ni, âne: “Rob'uiprazé hã te te aiwi 're anhimini, aima rob'madã'ã'wa hã.” Āne te tãma 'mairowasu'u ni. ² Taha wa, te sô hã, tãma ĩrob'madã'ã'wa zô. Te tãma tinha, âne: “Aiwasu'u hã wa tô wapa. ĩma 're ĩrob'madã'ã'wa mono zé hã, tâibã za oto.

Te za rob'ui'ééré há oto ĩma ĩsō, uburé ĩnhimarĩ na 're ĩrob'ui'ééré mono zé há.”
 Āne te tãma tinha, tãma ĩrob'madâ'â'wai ma.

3 — Tawamhã te 'rãwi sima tinha, tãma ĩrob'madâ'â'wa há: “Īnhib'apito, ma tō ĩma tinha, te tãma 're romhuri mono tō da oto. E marĩ, wa za oto te 're 'manharĩ. Īnhiptete uptabi ō di, buru na te dama 're ĩromhuri mono zéb da há. Duré ĩnhiséb di za, rob'ui'prazém na te 're da'awari mono wamhã. 4 Īhe, wa tō ĩsima waihu'u, marĩ te ĩ'manharĩ da há, ĩ'ãma 're dasiwadi za'ra mono da. Tawamhã, apito te te ĩmei wamhã, áté ĩsiwadi norĩ há te za te te siwi 're ĩmrami, tinhorōwa u, ĩsiré 're ĩsa za'ra mono da.” — Āne te 'rãwi sima tinha.

5 — Tawamhã te sō há, apito ma, marĩ te te ĩwa'âbâ za'ra ō norĩ zō. Tawamhã ĩtēme ĩwisi 'rada há te sadanha: “E niha tãma ĩwa'âbâ'ō há zahadu, rowa'rãmimhã.”

6 — “Piza'a, 100 na ĩhãiba za'ra há, azeitona 'rãĩ wa'ui wab ré há.” — Āne te tãma rowasu'u.

Taha wa, te asa tãma tinha: “Āhãta ĩwa'âbâ'ō na, rob'ui'ééré há. Asãmra. 50 na ãma rob'ui'ééré, rowa'rãmimhã, tãma wa'âbâ da.” — Āne te aibã ma ti'ru, tãma ĩrob'madâ'â'wa há. Taha wa, te te tãma ĩ'ru zarina, ma tō ahã prã na ãma rob'ui'ééré.

7 — Tawamhã aibã hãiba amo há ma duré ĩtēme wi. Tawamhã te sadanha: “A há bété, e niha tãma ĩwa'âbâ'ō há zahadu, rowa'rãmimhã.”

— “Sa'u há, miu na ĩhãiba há, tridu ré há te tãma ĩwa'âbâ'ō há.” — Āne te tãma rowasu'u.

— Tawamhã te asa tãma tinha: “Ma'ãpé, 800 na ãma rob'ui'ééré, rowa'rãmimhã tãma ĩsōmri da.” — Āne te tãma ti'ru, rob'madâ'â'wa há. Taha wa, te te tãma ĩ'ru zarina, ma ahã prã na ãma rob'ui'ééré.

8 — Te te dama ĩ'rui wasu'u, te te wapari wamhã, te tinha, ĩsib'apito há: “Pra. E niha rosa'rada tãma ĩwaihu'u pe.” Āne te ĩsa'u tãma tinha. — Āne Zezusi te tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Ma tō duré tãma waihu'u za'ra:

— Marĩ zō si, da te 're ĩrosa'rata za'ra mono norĩ ma, waihu'u pese di, rosa'rada há, rowa'a nhib'a'uwē norĩ nhipai u. 9 Taha wa, ti'ab ré te za asimarĩ na 're ĩdazawi za'ra wa'aba mo, ãma 're asiwadi za'ra wa'aba mono da. Asimarĩ há asipara 're rēme za'ra wa'aba mono wapsi, hãĩwa u, asōrōwa u 're asisisi aba mono wi, te za asō 're tob'uzu za'ra wa'wa, asawi'wa norĩ wa'wa há. — Āne Zezusi te tãma roti za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma. 10 Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Áté ni'wam norĩ há te za danhibrob 'rare há, dazō te te 're 'madâ'â wē za'ra. Tawamhã dama umnhasi wa, te za da te tãma 're pisutu za'ra, danhibrob ahã na, te te dazō 're 'madâ'â za'ra mono da oto. Tane, danhibrob 'rare, dazō te te 're 'madâ'â wasété za'ra mono wamhã, te za da te 're waihu'u za'ra, ĩsa'ētē na zama, za dawĩ 're ĩsipsaihuri za'ra mono na. 11 Ti'ai ãma danhimarĩ há, dazō 're 'madâ'â wasété za'ra wa'aba mono wamhã, e 'wa há te za marĩ ĩwē uptabi há te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, sō 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono da. Mare di. Ni'wa, te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono ō di za. 12 Marĩ há date há, dazō 're 'madâ'â wasété za'ra wa'aba mono wamhã, e niha te za marĩ ĩwē há da te aima 're sōmri za'ra wa'wa, ate da. Mare di. Ni'wa te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono ō di za. — Āne Zezusi ma tō tãma waihu'u za'ra.

13 Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Dama romhuri'wa há ĩsib'apito maparane wamhã, aiwa te te tãma 're romhuri wē zahuré mono ō di za. Duré sahuré te te 're sawi pese zahuré mono ō di za. Misi te za te te 're sawi pese. Īhãiba amo si te za te te siwi 're wē'ō. Duré sahuré te te 're wapari pese zahuré mono ō di za, romhuri'wa há. Misi

te za te te 're wapari pese. Īhâiba amo si te za te te 're 'ruiwapari. Tane, a norĩ wa'wa hã rob'uiprazéb zô si asima 're romhuri za'ra wa'aba mono wamhã, e aiwa asimiromhuri za'ra wa'wa hã za, 'Re Īhâimana u'âsi mono ma, romhuri me. Mare di. Aiwab ò di. — Āne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

*Zezusihĩ nhimirowasu'u hãiba amo
Mateusi 11.12-13; 5.31-32; Marcusi 10.11-12*

¹⁴ Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô Zezusihi mreme hã wapari za'ra. Tawamhã rob'uiprazé zeĩ 'wa, 're nomro mono wa, ma tô Zezusihi ma nharĩ za'ra. ¹⁵ Taha wa, te Zezusi hã tâma nharĩ za'ra, āne:

— A norĩ wa'wa hã aiwē newa, te ai'āma 're dawata za'ra wa'wa. Tazahã asimirosa'rata 'wa hã, 'Re Īhâimana u'âsi mono ma, waihu'u pese di. Āté, marĩ na te za dasima āma 're dawata za'ra, ĩwē newa. Tazahã tâma wē ò wamhã, te za te te 're awē'ò, 'Re Īhâimana u'âsi mono hã.

¹⁶ — Uburé marĩ hã Mozési te te dama 're ĩ'apisutu mono hã, da te 're 'madâ'â za'ra mono da, duré 'Re Īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimiroti hã ma tô dasipara bâ si, da te 're pese za'ra, Zuwã Batita datēme morĩ ò ré. Tawamhã ĩwasu'uwē hã te oto da te 're wapari za'ra, 'Re Īhâimana u'âsi mono hã, da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zé wasu'u hã. Taha wa, marĩ zô dasima ĩwēzéb uwaibaba, da te 're ĩrob'ruiwapari za'ra mono ne, te za oto da te dasima 're rob'ruiwapari za'ra, ĩtēme 're dasihutu mono da.

¹⁷ — Pire u'âsi, te za dama 're hâimana za'ra, uburé marĩ hã, 'Re Īhâimana u'âsi mono te te dama 're ĩ'apisutu mono hã, da te 're 'madâ'â za'ra mono da, ĩsimiroti na rob'ui'éré 'rada hã. Hâiwa hã si'utōrĩ nherē, duré ti'a hã si'utōrĩ nherē, te za pire u'âsi dama 're hâimana u'âsi. — Āne ma tô tâma waihu'u za'ra.

¹⁸ — Ni'wa hã aibã hã timro te te rēme wamhã, duré pi'ò aimawi na mro wamhã, te za tiwasédé hã 'manha, aibã hã. Duré, pi'ò, da te ĩme na aibã mro wamhã, te za duré 'manharĩ wasété. — Āne, Zezusi ma tô tâma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Īsibro pese wasu'u, ĩsibrob'ò me

¹⁹ Tawamhã Zezusi hã te duré tâma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma, āne:

— Aibã hã te 're mo, ĩsibro pe hã. Zazahã ĩwa'âbã za'ētē na si, te 're si'uza. Duré dasa ĩwē uptabi na si, te 're sa. ²⁰ Tawamhã aibã ĩhãiba amo hã te 're sãmra, ĩsibrob'ò hã, ĩ'wa're ré hã, Razaru na ĩsisi hã. ĩsiwadi norĩ hã te te siwi 're mrami, ĩsibro pese nhorōwa u, te te siwi 're simizusi mono da, 'ridawa u.

²¹ Dasai rere'e na si, te 're sa. Wapsã si ma tô ĩ'wa're hã te te 're upsōmri siwi.

²² Tawamhã ma tô oto dârâ, ĩsibrob'ò hã. Dâ'â wamhã, hâiwa u ma tô siwi ti'â, 'Re Īhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norĩ hã. Abra'ãhã 'rata, te oto 're sãmra, dame 're sai mono da. ĩsibro pe hã ma tô duré dârâ. Dâ'â wamhã, ma tô dasiwi sērē ni, ab're 're. ²³ Tawamhã ropipa hã te te oto 're sépata za'ētē, adâ 're ĩsi'ubumroi mono zéb āma hã. Ta hawi ma tô rob'madã, ĩsibro pe hã. Te te rob'madã'â wamhã, ma tô Abra'ã hã tisã, romhã na. ĩ'rata te Razaru hã nhamra, ĩsibrob'ò hã. ²⁴ Te te 'madã'â wamhã, ma tô tâma si'mahã, āne: “Wahi'rada Abra'ã, ĩ'āma aipē'ézé na. Ma'āpé, Razaru hã we ĩtēme satōrĩ, ā we te te ĩma âri da, te te āma ĩnhoto di'i da, tinhiptōmo na, ĩnhoto wahã da. Āne ropipa, wa oto te 're sépata za'ētē, unhamã āma.” Āne te Abra'ãhã ma siwasu'u.

²⁵ — Taha wa, ma tô Abra'ã hã asa tâma tinha, ĩsibro pese ma: “Īnhihudu, aihãiba ré ré, aima 're rowē mono di. Uburé marĩ ĩwē hã ma tô asô 're simi'wara. Razaru hã, marĩ hã ĩwasétére si, ma tô da te tâma 're sōmri za'ra. Āhãna hã rowē na te oto 're hâimana. A hã te oto ropipa, 're ĩsépata mo. ²⁶ Duré, ab're 'rehã hã ĩsa'ēne hã te 're sa'wari, wawa'wa. Taha wa, wa te āma 're saprĩ

waihu'u za'ra mono õ di, atême wa'aba hã. Duré a norĩ wa'wa hã we 're saprĩ waihu'u za'ra wa'aba mono õ di, watême hã.” ãne te tãma tinha, Abra'ã hã.

²⁷ — Tawamhã ãsibro pe hã te asa tãma tinha: “Wahi'rada Abra'ã, tane wamhã, ma'ãpé Razaru hã satõrĩ, ãmama nhorõwa u. ²⁸ Tame te ãsisãnawã norĩ hã 're si'ubumro, 5 na ãhãiba za'ra hã. Ropipa, wa oto te 're sãpata. Taha wa, te za ãsatõ, ãtême morĩ za'ra da, te te tãma rowasu'u za'ra da, ãzarina we 're sisisi tõ mono da, ropipa u.” ãne te Abra'ã hã ma tinha.

²⁹ — Taha wa, ma tã duré Abra'ã hã asa tãma tinha: “Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ãrob'ui'éré hã te nomro, ano norĩ 'ratamhã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'éré zama, te ãrata tinomro za'ra. Ta hã te za te te 're wapari za'ra za, ti'ai ãma ré.” ãne ma tã ãsibro pese ma rowasu'u, Abra'ã hã.

³⁰ — ãsibro pe hã te duré asa tãma tinha: “Tane nherẽ, te te saze za'ra õ di, ãsimiroti na hã. Ni'wa hã dã'ã nherẽ, hãiwa'utu wamhã, ãtême morĩ za'ra wamhã, te za ãsimirowasu'u na saze za'ra, ãsisãnawã norĩ hã. ãne wapsi, te za tiwasédé hã rême pese za'ra, rowẽ na oto 're nomro mono da.” ãne te Abra'ã hã ma tinha.

³¹ — Tawamhã Abra'ã hã te duré asa tãma tinha: “Ano norĩ hã Mozési nhimiroti hã te te saze za'ra õ di. Duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ nhimiroti zama, te te saze za'ra õ di. ãne wamhã, ni'wa hã dã'ã nherẽ, apã hãiwa'utu wamhã, e te aré ãma saze za'ra. Te te ãma saze za'ra õ di aré, ãsimirowasu'u na hã.” ãne Abra'ã hã ma tã tãma waihu'u, ãsibro pese ma.

17

¹ Tawamhã Zezusi te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

— ãté ni'wa simiroti zarina, te za ni'wam norĩ hã 're hãimana wasété za'ra. Tawamhã roti wasété'wai ma, 're ropipa za'ra mono di za. ² ãhãta, ai'uté norĩ hã. ãté, ni'wa simiroti zarina, te za ai'uté hã 're 'maihãimana wasété. Tawamhã tãma ãroti wasété'wai ma, 're ropipa mono di za. ãbutu na étẽ tãmo wawẽ hã da te ãma wasisi pari, dã'ã da, ãi ba da te mei wamhã, tãma ropipa di, tãma ãroti wasété 'wai ma hã. Tane nherẽ, ãsimiroti wasété zarina, ai'uté te te ãrême wamhã, taha nhipai u hã tãma ropipa uptabi di za, roti wasété'wai ma hã. ³ Taha wa, te za 'rãwi asina 're asõpré wa'aba mo, 're anomro wẽ wa'aba mono zéb zõ. ãté asisãnawã hã te za asada 're wasété za'ra wa'wa. ãne wamhã, aimreme wẽ na, te za tãma 're ãroti za'ra wa'aba mo, asada 're wasété za'ra wa'aba mono tõ da. Tiwasété na aima 're siwẽ'õ za'ra wa'aba mono wamhã, te za tãma 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo, ãne: “Te ãsina 'madã'ã õ di, ãzada aiwasétézẽ hã.” ãne te za tãma 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo. ⁴ ãté, ã bãtã na te za bãtã bã asada 're wasété za'ra wa'wa, asisãnawã norĩ hã. ãté 7 na asada ãwasétézẽ hã za. Tane nherẽ, tiwasété na aima siwẽ'õ wa'aba da, apã atême nasi simasisi aba wamhã, te za nasi tãma ãnharĩ 'wa: “Te ãsina 'madã'ã õ di, ãzada aiwasétézẽ hã.” — ãne ma tã Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Wanhib'apito, wa te wasina 're ãumnhasi za'ra mono zé wasu'u

⁵ Tawamhã ãsada wasu'u'wa norĩ hã ma tã tiwi rowaptẽrẽ za'ra, ãne:

— Wanhib'apito, wama 're aza'ëtẽ u'ãsi mono, wa te wasina 're ã'ai'umnhasi za'ra mono zé hã. — ãne te tiwi rowaptẽrẽ za'ra.

⁶ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Motada nhamare hã syryre nherẽ, da te 're wamhã, oto poto wamhã, wede za'ëtẽ uptabi di. Tane, a norĩ wa'wa hã asina 're ãumnhasi za'ra wa'aba mono zé hã, syryre na nherẽ, aima 're hãimana za'ra wa'aba mono wamhã,

te aré pidera wede ma ãnharĩ za'ra wa'wa, ãne: “Ma'ãpé asi'uihã na asisa'o'o, â 're, asi're da.” Tawamhã te aré asadawa zamarĩ za'ra wa'wa, pidera wede hã. — ãne, Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

⁷ Ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Áté aima romhuri'wa hã te 're 'manhamra, áté buru na te te aima 're ãromhuri mono hã, áté pone'ërebã 'madã'ã'wa. Tawamhã bãtã na te za atême wi, romhuri hawimhã. 'Ri para u sébré wamhã, e te za ãne tãma ãnha: “We oto asãmra, asa da.” E ãne, te za tãma ãnha. ⁸⁻⁹ Mare di. ãne te za tãma ãnha: “A'ã ãma asipi na. Asipi parip si, zazahã wa'õtõ na asi'usisi, ãsa hã we ãma ãré ári ãa, â zama. ãsai parip si, te za asa. Te za duré ãhã'rẽ.” ãne te za tãma ãnha. Tawamhã te za aima ãma uwaimra, tãma ã'ru zarina. Asiminhimi'ru hã te te ãma aima uwaimrami wa, e te za sô amnhasi, ãma aiwata zô. Mare di. Sô simnhasi õ di za. ¹⁰ Tane a norĩ wa'wa hã, asib'apito nhimiwada'uri 'wa, ãma ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wamhã, te za 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo, ãne: “Sô 're wanhimnhasi za'ra mono õ di za, wa'ãma 're aiwata za'ra mono zô hã. Taré aima romhuri'wai wa, wa tô wa te ãma aima 're uwaimrami za'ra, asimiwada'uri hã.” ãne te za 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo. — ãne, Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Zezusi hã ã'wa're ré norĩ hã te te ãpese za'ra zé wasu'u

¹¹ Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto ai'aba'ré, Zeruzarẽ u. Darireza hã Samariza me 're ãsiwaptob zahuré mono wa'wai baba, te ai'aba'ré, bãdãdi na.

¹² 'Ri wa'õtõ u sihutu õ ré, ma tô aibã norĩ me si'uzusi za'ra. Aibã norĩ hã ã'wa're ré hã, 10 na ãhãiba za'ra hã. Romhã prã na ma tô tãma 'mazahãri za'ra.

¹³ Tame ma tô sina 'mahãrã za'ra, ãne:

— Zezusi, rowahutu'wa, wa'ãma aipẽ'ëzé za'ra na, wapese za'ra da. — ãne te sina 'mahãrã za'ra.

¹⁴ Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Õwa te za ai'aba'réi wa'wa, sasedoti norĩ u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ u, te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, aséptã'ã za'ra wa'aba zém na hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra. Taha wa, te ai'aba'ré, ã'wa're ré norĩ hã. Bãdãdi na si'aba'réi ré, ma tô tizéptã'ã za'ra. ¹⁵ Tawamhã ma tô misi apã mo Zezusihi u, tihãiba hã te te 'madã'ã wa. Ta hã samaritanu. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma wata sina, te apã mo, mreme 'rãihã sina. ¹⁶ Zezusihi u wisi wamhã, ãsahãpã ma aime, hi'rãtitõ. Te te ãpesezém na te ãma tiwata, aibã hã. ¹⁷ Taha wa, te Zezusi hã tinha, ãne:

— Aibã hã 10 na ãhãiba za'ra hã, wa tô pese za'ra. E mahãta aibã norĩ hã, 9 na ãhãiba za'ra hã. ¹⁸ Wasiré zudezu'õ nherẽ, e niha te we ãhã si mo apã siwaprosi. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma wata da, ãsimipese waihu'u pese na.

¹⁹ Tawamhã Zezusi hã te aibã ma tinha, ãne:

— Hãwi asa na, asõrõwa u aimorĩ da oto. A hã ma tô ãzaze, te aipesezém na. Taha wa, ma tô aséptã, ãzazei wa. — ãne ma tô aibã ma waihu'u, Zezusi hã.

'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u

Mateusi 24.23-28, 36-44

²⁰ Tawamhã parizezu norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi sadanha, ãne:

— E niwa te za bãdã hã ãwa waptãrã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb da hã. — ãne te siwi 'mazadanha. Taha wa, Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're sib'a'uwẽ mono wapsi, marĩ hã datõmo na a'ã, da te 're 'madã'ã za'ra mono õ di za. ²¹ Taha wa, ãne da te 're romnhoré za'ra mono õ di za: “Ãhãta, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã. Õhõta, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã.” ãne, da te 're romnhoré za'ra mono õ di za.

E marĩ wa. Dapẽ'ẽ 're, 're hâimana mono wa, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé hã.
— ãne, Zezusi ma tã tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

²² Tawamhã te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, ãne:

— Niwapsi te za asima ĩwẽ za'ra wa'wa, bådã ĩwa waptã'ã da, ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã te te dama 're ĩroti mono zé hã. Até ãne te za asima ĩnharĩ za'ra wa'wa: “Misi båtã na nherẽ, Wanhib'apito na, wa te wasina waihu'u za'ra neza.” ãne te za asima ĩnharĩ za'ra wa'wa. Tawamhã a'ã asina waihu'u za'ra wa'aba õ di za. ²³ ĩzadawa para õ nherẽ, te za ni'wam norĩ hã te te aima 're romnhoré za'ra wa'wa, taré: “Ãhãta ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã te nhamra. Õhõta, te nhamra.” ãne te za te te aima 're romnhoré za'ra wa'wa, taré. ãne wamhã, danhimirowasu'u zarina, ĩzõ 're rob'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. ²⁴ Tã si'ubuzi, te te 're rowa'a mono wamhã, dama rob'madã'ã pibu pese di, hãwa mono bã hã. Tane, ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã apã wei ĩmorĩ wamhã, aihĩni te za ĩ'madã'ã za'ra ni. ²⁵ Tazahã, wa za a'ã robzépata za'etẽ, ã nimosi dapoto tém norĩ hã te te siwi ĩwẽ'õ za'ra wa. ²⁶ Tawamhã ĩzõ 're ĩdanhimipari za'ra mono õ zém na, wa za wei mo apã. Apã we ĩmorizéb u hã Nowé 're hâimana mono ré, 're ĩdahâimana za'ra mono ne, te za 're dahâimana za'ra za. ²⁷ Ta norĩ hã daré âpusi mono õ ré hã, ma tã simiza'rese ãna tisa te te 're huri, rowẽ na 're nomro u'ãsi mono da newa. Simiza'rese ãna te duré te te 're âhuri. Rowẽ na te duré sina 're mro za'ra. ãne, 're ĩdahâimana za'ra mono zé hã, Nowé hã 'ri ne 'manharĩ 're, sébré õ ré. Sébré parip si, ma tã oto tã hã we tita'a. Ti'ai hawib zama, ma â pu'u. Taha wa, ma uburé â na dasi'utõrĩ. ²⁸ Duré, Ro hã 're hâimana mono ré, 're ĩdahâimana za'ra mono zém ne, te za 're dahâimana za'ra, apã we ĩmorizéb u hã. Ta norĩ hã ma tã 're saihuri. Ma tã duré te te 're âhuri. Marĩ hã ma tã da te dasiwi 're uipra za'ra duré. Ma tã da te dasima 're rowede za'ra. Daburu ãma, ma tã da te 're robzuri. Ma tã duré da te dasima 're 'ri za'ra. ãne, 're ĩdahâimana za'ra mono zé hã. ²⁹ Tawamhã båtã na, Sodoma hawi Roho watobrozém na hã ma tã dasi'utõrĩ. Tã we ĩta'a ne, ma we uzã hã asa'wa ti'ai u, etẽ ro'o nhizédé uzé pire zama. Taha wa, ma uburé dasi'utõrĩ. ³⁰ Tane, ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã apã we ĩmorizéb u hã te za 're dahâimana za'ra. ĩzõ 're danhimipari za'ra mono õ di za. ³¹ Apã we ĩmorĩ õ ré, até te za ni'wam norĩ hã ai'ubumro, 'ri nhisi hãpã na. Tawamhã, apã we ĩmorĩ wamhã, tinhibrob zõ te te si'ra za'ra õ di za. Mare di. Awa'awi te za tinhorõwa hawi ai'aba're, tinhibrob zõ sisisi ãna. Duré tiburu hawi, apã 'ri tẽme si'aba'rei õ di za. Mare di. Õne haré te za duré ta norĩ hã etẽ 'rãihã u dame sisa're. ³² Ma'ãpé Roho mro wasu'u na 're rosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mono, ĩsine 're anomro aba mono tã da. ³³ Ni'wam norĩ hã si'uihã na tihâimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ĩsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ĩzarina 're nomro mono da, 're sihãiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. ³⁴ Taha barana te za ni'wam norĩ hã siré tinhotõ zahuré, até. Siré sõtõ zahuré ré, ĩhãiba amo hã te za 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã ti'ã, hãwa u. ĩhãiba amo si te za tirẽ. ³⁵ Até, pi'õ norĩ hã te za siré ti'ru'u zahuré. Siré 'ru'u zahuré ré, te za ti'ã, ĩhãiba amo hã. ĩhãiba amo si te za tirẽ, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã. Tã sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ³⁶ Até, aibã norĩ hã te za siré romhuri zahuré, buru ãma. Tawamhã ĩhãiba amo hã te za ti'ã hãwa u, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã. ĩhãiba amo si te za duré tirẽ. — ãne, ma tã Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

³⁷ Tawamhã te sadanharĩ za'ra, ãne:

— E mame te za ãne tiromhãiba. — ãne te ãma sadanharĩ za'ra.
Taha wa, te Zezusi hã asa tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Sipahudu hã marĩ dâ'â u 're si'rã'õtõ mono wamhã, dama pibui pese di, marĩ hã 're dâ'â za'ra mono wa, 're ãsimi'wara mono zé hã. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra.

18

Ïmrotõ wasu'u, dama rowairébé'wai me

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô tãma ãma romnhimiré'é za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, wa'a ãna 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, te te 're rowaptêrê u'ãsi za'ra mono da, te te 're pawaptob u'ãsi za'ra mono da. ãne te ãma simiré'é:

² — Aibã hã te 're hãimana, 'ri nho'õmo ãma, dama rowairébé'wa hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'madã'ã'õ'wa ta hã, duré danhimiroti na zama ãsimiwazéb õ. ³ Tame ma tô pi'õi mrotõ hã 're sãmra. Te ãtême 're neb u'ãsi, te te tãma 're rowairébé mono da ne. ãne te te tiwi 're rowaptêrê: “Ï'ãma aime na. Ma'ãpé ãzawi'õ'wai ma roti na, te te ãma 'manharĩ wasété tã da.” ãne te nasi tãma tinha.

⁴⁻⁵ — Tane nherê, duréi nherê, te te pawaptob õ di. Tawamhã ãtême 're neb u'ãsi mono wa, te oto 'rãwi sima tinha, dama rowairébé'wa hã: “Wa hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti, te 'madã'ã õ nherê, duré danhimiroti na ãnhimiwazéb õ nherê, te te sina ãwa'a wa, wa za oto tãma rowairébé, marĩ te te sima ãwê na. Te tãma rowairébé õ wamhã, ãtême 're neb u'ãsi mono wamhã, te za te te 're ãwasutu u'ãsi, timreme na. ãne õ'umnhasite, wa za oto pawapto.” ãne te sima tinha, tipê'ê na. — ãne te Zezusi tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

⁶ Te duré tãma nharĩ za'ra, Wanhib'apito hã ãne:

— Ma'ãpé, ãma rosa'rata za'ra wa'aba, dama rowairébé'wa, te te sina ãrotizém na hã. ⁷ Wê prã zahã, te za, u, ãmrotõ hã pawapto. E bété tinhib'a'uwê hã te te 're pawaptob za'ra mono õ di za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ãté rowa'a na, ãté barana te za sô 're hãsi, te te 're pawaptob za'ra mono da. E bété te te 're pawaptop su'u za'ra mono õ di za. ⁸ Mare di. Te te sima 're ãwê za'ra mono zarina, te za tô te te 're pawaptob za'ra. Te za te te 're pawaptop su'u za'ra. Te te 're pawaptob za'ra mono nherê, e niha za, ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, apã we ãmorĩ wapsi. E te za da te 're ãzaze za'ra. E ti'ai ãma te za dama tihãiba, da te dasina 're ãumnhasi za'ra mono zé hã. — ãne te Zezusi hã ãma sadanharĩ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ hã.

Parisezu norĩ wasu'u, danhib'apito ma, rob'uiprazéb ubumroi'wai me

⁹ Tawamhã Zezusi hã te za duré dama ãma romnhimiré'é, ni'wam norĩ udãna. Ta norĩ hã 're hãimana wê za'ra mono newa, ma tô 'rãwi sina 're wata za'ra. Tihãiba amo norĩ hã te duré te te siwi 're wê'õ za'ra, wasété za'ra newa. Taha wa, ma tô tãma ãma simiré'é za'ra, ãne:

¹⁰ — Aibã norĩ hã ma tô tizasi zahuré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u, tãma mreme zahuré da. Aibã norĩ hã, parisezu, duré danhib'apito ma, rob'uiprazéb ubumroi'wa. ¹¹ Zasi wamhã, hãwi te oto za, parisezu hã, rob'uiprazéb ubumroi'wa nhiti. ãne ma tô mre: “Re ãhãimana u'ãsi mono, ãhãna, wa za ai'ãma ãwata. E marĩ wa. Wa hã ãsiré aibã norĩ ne, ãwasété na 're ãmorĩ õ di. Danhibrob zô, te 're rob'ruiwapari mono õ di. Wa hã rob'uiprazém na, dawĩ 're ãnhipsaihuri mono õ di. Duré pi'õ na zama, dawĩ 're ãnhipsaihuri mono õ di. Taha wa, wa za duré ai'ãma ãwata, õhõ ne, rob'uiprazéb ubumroi'wa ne, 're ãmorĩ õ wa. ¹² Maparane bãtã na romhuri sidãpãsi, wa ãsai ãna 're ãnhamra, te aima 're romhuri mono da, ãmreme na. ãpawa'ã hã wa duré te aima 're po'o, syry na.” ãne ma tô parisezu hã tiwê hã sina tihi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma.

13 — Tanei ò di, rob'uiirazéb ubumroi'wa hã. Hãwi te za, romhã na. Te ti'rã po. 'Rãwi siwẽ'õ wa, 'rãĩ wahutu ò di. ãne te tãma siwasu'u: “Re ìhãimana u'ãsi mono, wa hã ìwasété di. ìwasété wa, ì'ãma aipẽ'ézé na, ìwasédé hã ìma pari da.” ãne te tãma siwasu'u, tiwasété na.

14 Taha wa, ma tô Zezusi hã dama tinha, ãne:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Rob'uiirazéb ubumroi'wa si, rowẽ na te apã mo tinhorõwa u, parisezu upana. E marĩ wa. 'Re ìhãimana u'ãsi mono te te wẽsãmri wa, tãma ìsiwasu'uzém na, duré wasété nherẽ, marĩ te te 're ì'manharĩ wasété mono na, te te 're 'madã'ã mono ò wab zama. Ni'wam norĩ hã danhipai u wẽ newa, tiwẽ na sina 're wata za'ra mono wamhã, 'Re ìhãimana u'ãsi mono, te za tãma pisutu za'ra, wapu na dama 're hãimana za'ra mono da. Duré ni'wam norĩ hã tiwẽ na sina 're wata za'ra mono ò wamhã, 'Re ìhãimana u'ãsi mono, te za tãma pisutu za'ra, pire na dama 're hãimana za'ra mono da. — ãne Zezusi ma tô dama waihu'u.

Zezusihi u, ai'uté, da te ì'ãwisi za'ra zé wasu'u
Mateusi 19.13-15; Marcusi 10.13-16

15 Taha pari, ma duré ni'wam norĩ hã ai'uté hã ãwisi za'ra, Zezusihi u, ai'uté ãma mreme da, ìwẽ hã te te tãma 're anhomri mono da, ai'uté ma. Tawamhã ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã te te da'madã'ã za'ra wamhã, ma tô tãma nharĩ za'ra. 16 Tawamhã ma tô Zezusi hã ai'uté norĩ zô hã, ìtẽme si'aba'ré da. Te duré tisiré 're ìnomro mono norĩ ma tinha, ãne:

— Tô'ã. Dawi rosawi za'ra wa'aba ò di za. A'ã we ìtẽme da te simroi mono, ai'uté norĩ hã. ã ai'uté norĩ hã òne haré simizazei pese na 're ìhãimana za'ra mono ne, tane ni'wam norĩ hã 're hãimana za'ra mono wapsi, te za 'Re ìhãimana u'ãsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra, ta norĩ ãma hã. 17 Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã ai'uté hã simizazei pese na 're ìhãimana za'ra mono ne, 'Re ìhãimana u'ãsi mono ãma 're si'apito za'ra mono da, te te sina 're saze za'ra mono ò wamhã, ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono ò di za. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

Aibã ìsibrob ahã wasu'u
Mateusi 19.16-30; Marcusi 10.17-31

18 Tawamhã roti'wa hã te Zezusi sadanha, zudezu hã:

— Rowahutu'wa, aiwẽ di. E marĩ ìwẽ hã wa za 'manha, 're ìdanomro u'ãsi mono zé hã te ìsina ì'uwaimrami da hã. — ãne te Zezusi sadanha.

19 Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— E niha te ì'ãma aiwa, ìwẽ na. 'Re ìhãimana u'ãsi mono si, ìwẽ uptabi hã, òhõ si. 20 Aima waihu'u pese di, 'Re ìhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã. ãne, dama ìsimiroti hã: “Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ò di za. Duré, 're danhimroi wa'aba mono ò di za. Duré, danhibrom na dawu 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ò di za. Duré, dahãiba na dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono ò di za. Duré aimama hã te za 're ìwazé pese mo, ana zama.” — ãne ma tô Zezusi hã tãma rob'rãzarõtõ, 'Re ìhãimana u'ãsi mono nhimiroti na hã.

21 Tawamhã aibã hã te duré asa tãma tinha, ãne:

— ìprédu wi, wa tô te 're wapari pese, ìsimiroti hã. Òne u'ãsi. Te 'madã'ã nhimini ò di. — ãne te Zezusihi ma sihãimanazéb 'rãzarõtõ, roti'wa hã.

22 ìsihãimanazéb 'rãzarõno hã te te wapari wamhã, te asa tãma tinha, Zezusi hã:

— Tane nherẽ, misi te zahadu aihãimanazéb zô aiwi rowaptã. Ma'ãpé, uburé asibro hã dama wede mono, ìwa'ãbã zô, ìsibrob'õ norĩ ma, sãmri mono da. Tawapsi, asibro pese di za, hãwa ãma hã. Asibro hã dama wede mono

parip si, te za apâ we ãtẽme aimo, ãsiré 're aimorĩ da oto. — ãne te roti'wai ma tinha, Zezusi hã.

²³ ãne aibã ma, te te roti wamhã, sibrob ahã uptabi wa, ma tô tiwi tirobzei'õ, tinhibrob zawĩ te. ²⁴ Tawamhã Zezusi hã tiwi ãrobzei'õ na ma tô waihu'u. Taha wa, te ãma simiré'é, ãne:

— ãsibro pese norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u 're ãsisisi mono da hã, pire di. Tãma pire uptabi za'ra di za. ²⁵ E niha te za awaru ba'õmore hã ãsi'uwazi para'õtõ zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, ãsibro pese norĩ hã si'uihã na 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁶ Taha wa, te ãwapari'wa norĩ hã sadanharĩ za'ra, ãne:

— ãsibro pese norĩ ma, waihu'u za'ra õ wamhã, e 'wam norĩ hã te za bété danho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra, dadã'ã ãna 're ãdanomro u'ãsi mono zé hã. ãté ni'wai õ di. — ãne te siwi sadanha.

²⁷ Tawamhã Zezusi hã ma tô asa tãma nharĩ za'ra:

— Dasi'uihã na danho'reptuzé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re ãhãimana u'ãsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

²⁸ Tawamhã Pedru hã te sadanha:

— Wa norĩ hã wa tô wanhorõwa hã wasipara rẽme za'ra ni, asiré 're wanomro mono da oto. — ãne te Zezusi hã ma tinha.

²⁹ Taha wa, te asa tãma tinha, Zezusi hã:

— Tane tô. Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. ãté, ni'wam norĩ hã te za tinhorõwa hã rẽme za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé, te te dama 're wasu'u za'ra mono da. ãté timro hã te za a'ã te te 're rẽme za'ra, ãté, tisisãnawã norĩ hã, ãté timama hã, ãté tina hã, ãté ti'ra norĩ hã. ³⁰ Tawamhã ti'ab ré, te za tô marĩ hã te te tãma 're anhomri za'ëtẽ, ãwa'rãmimhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Te za tô duré tãma pisutu za'ra, niwa, rowẽ hã te te sina 're ãuwaimrami za'ra mono zéb da hã, hãiwa ãma. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã tidã'ázém na ãsiwasu'uzé, tãhãiwa'utuzém na zama

Mateusi 20.17-19; Marcusi 10.32-34

³¹ Tawamhã Zezusi hã hãiba pisutu ma tô sani za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ hã, aibã 12 na ãhãiba za'ra hã. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— ãwapari pese za'ra wa'aba. ãhãna, wa Zeruzarẽ u ai'aba'rẽ ni. Tame te za marĩ hã ãzõ watobro. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã, dasiré ãpoto ãma, te te ããma ãrob'ui'éré za'ra zéb zarina, te za marĩ hã ãzõ watobro. ³² Te za, u, dasiwi ããri ni, zudezu'õ norĩ ma, da te dasiwi ãhãiba nhomri da. Te za, u, ããma tawa'ẽ za'ra ni, zudezu'õ norĩ hã. Te za, u, ããma wasété za'ra. Tizadaipro na te za, u, nasi siwi ãuptob za'ra. ³³ Te za, u, da te dasiwi 're ãpré'é. Taha pari, te za, u, dasiwi ãwĩrĩ ni. Tane nherẽ, bãdã maparane ããma si'utõrĩ õ ré, wa za, u, apã hãiwa'udu. — ãne ma tô sina tãma rob'rãzarõtõ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

³⁴ Tazahã, tãma pibu prã za'ra di, te te tãma sina ãrob'rãzarõtõ za'ra zé hã. Tãma waihu'u za'ra õ di, te te tãma ãwaihu'u za'ra zé hã.

ãtob'a te te 're ãda'awari mono hã, Zezusi te te ãto pesezé wasu'u

Mateusi 20.29-34; Marcusi 10.46-52

³⁵ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô rob'umhutu za'ra oto, Zerico na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame te aibã hã ãtob'a hã nhamra, bãdãdi zababa te te 're ãda'awari mono hã. ³⁶ Aibã hã ma tô da'awapa, da'ahã na da te ãro'rahãri za'ra hã. Taha wa, te anha:

— E niha bâ.

³⁷ Taha wa, te asa tãma rowasu'u za'ra ni:

— Zezusi, Nazaré hawi we ãmorĩ, ma ro'razâ. — ãne te tãma rowasu'u za'ra ni.

³⁸ Tawamhã te ãtob'a hã nasi 'mahã:

— Zezusi, Dawihi nhihudu, ma'ãpé ããma aipê'êzé na. — ãne te nasi 'mahã.

³⁹ Tawamhã danhowa ãsi'aba'rê, te tãma nharĩ za'ra, ari'iwi sãmra da. Tazahã, te te wapari za'ra ô di. Taha wa, te nasi 'mahã:

— Dawihi nhihudu, ããma aipê'êzé na. — ãne te nasi 'mahã.

⁴⁰ Taha wa, ma tô Zezusi hã mazazâ. Te dama ti'ru, ãtob'a hã da te saprõni da, ãtême. ãtême da te saprõni wamhã, Zezusi te sadanha:

⁴¹ — E marĩ te asima ãwê, te ãma aima ã'uwaimrami da hã. — ãne te Zezusi sadanha.

— Apito, ãto pese da, wa ãsima aiwê, apã te 're rob'madã'ã mono da. — ãne te asa tãma tinha, ãtob'a hã.

⁴² Tawamhã te Zezusi hã tãma tinha:

— Rob'madã'ã. Asina ã'umnhasi wa, ma ato pe. — ãne te Zezusi tãma tinha.

⁴³ Tawamhã awa'awi ma tô rob'madã'ã wê, aibã hã. Zezusihi siré te oto mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma, wata sina. Uburé, ãma ã'madã'ã'wa norĩ zama, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma tiwata za'ra. ãne Zezusi, ãtob'a te te ãto pesezé wasu'u hã.

19

Zateuhu wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi hã Zerico u, ma tô wi. Wisi wamhã, 'ri nho'õmo wa'wai baba, ma ro'razâ. ² Zerico ãma, te aibã hã 're hãimana, ãsibro pe hã, Zateu na ãsisi hã. Danhib'apito ma, rob'uiprazéb ubumroi'wa norĩ 'madã'ã'wa, Zateu hã. ³ Ta hã ma tô sima wê, Zezusi hã te te sabu da, te te hãiba pibu da. Tane nherê, da'ahã uptabi wamhã, te te 'madã'ã waihu'u ô di Zezusi hã, sapore wa, Zateu hã. ⁴ Taha wa, ma tô danho'a wara, wede u, te te sai'uri da, sipapara te te 'madã'ã da, ãwa'wai baba za wei morĩ wa, Zezusi hã. ⁵ Tawamhã Zezusi hã wede u oto wisi wamhã, hãimo te rob'madã. Taha wa, te 'mahã Zateu hã, ãne:

— Zateu, ai'aba'rê na si'ra na. ãbãta na hã asõrõwa ãma ãhãimana hã.

⁶ Taha wa, ma si'aba'rê na si'ra. To sina, ma tô tãma tinha, ãsõrõwa u ãsiré morĩ da, ã'rata a'ã sãmra da. ⁷ Tawamhã ãsõrõwa u sébré wamhã, te dasima nharĩ za'ra ni, Zezusihi za'u, ãne:

— Zapre, ma bété ãsõrõwa u ãzé, aibã ãwasété nhorõwa u. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

⁸ Zateu hã hãwi te oto za, Wanhib'apito ma, siwasu'u da. Tawamhã ãne te tãma tinha:

— ãhãta, ãnhibro hã wa za ãma aipo'o, ãsibrob'õ norĩ ma, te sõmri mono da. Duré, dawĩ ãnhipsaihuri wamhã, wa za, te ãsimi'uri nhowa're're, dama ãma 'rãnhipa, ãwa'rãmi. Rob'uiprazé misi wamhã, wa za maparane si'uiwa na dama ãma 'rãnhipa. — ãne te Zezusihi ma siwasu'u.

⁹⁻¹⁰ Taha wa, te Zezusi hã dama tinha:

— ãhãna hã rowê di oto, ãsõrõwa ãma hã. ã hã aibã hã ma tô tinho'reptuzé hã sina waihu'u. Abra'ãhã nhihudu, te za tô oto 're mo. Taha da, wa tô we datême mo, te 're da'anho'reptui mono da, dawê na oto 're danomro mono da. Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo. — ãne ma tô dama siwasu'u, Zezusi hã.

Romhuri'wa norĩ, 10 na ãhãiba za'ra wasu'u
Mateusi 25.14-30

¹¹ Tawamhã ma tô wapari za'ra ni, Zezusihi mreme hã. Taha wa, te za duré tãma ãma romnhimiré' é za'ra. E marĩ wa. Zeruzarẽ u, ĩwisizéb u hã, romhuture di oto. ãne wamhã, te dasina rosa'rata za'ra ni:

— Áté, bádã te za oto ĩwa waptãrã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb da hã. — ãne te dasina rosa'rata za'ra ni. ¹² Taha wa, te ãma simiré' é Zezusi hã, ãne:

— Aibã hã dama ĩpire hã darob amoi u ma tô mo, tinhib'apito hã te te sabu da. ĩsib'apito hã te za pisutu, apito na dama 're hãimana mono da, ĩrob ãma. Taha da, te za mo, si'apito da. Taha parip si, te za wei mo apã, tirob u. ¹³ Taha wa, te morĩ õ ré, sitẽme sô tihãrã za'ra, tãma ĩromhuri'wa norĩ zô, 10 na ĩhãiba za'ra norĩ zô. Misi si, ma tô te te tãma sômri, rob'uiprazé ĩsapotore hã. Êtẽ'ubuzi ĩpré 'manharĩ, ta hã, oru 'manharĩ. Tawamhã te ãne tãma 'ru za'ra: “Marĩ hã te za 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, rob'uiprazém na ãma atob za'ra wa'aba da, apã we ĩmorĩ õ ré.” ãne te tãma 'ru za'ra. Taha pari, te oto tiwi timorĩ za'ra.

¹⁴ — Dama si'apito da nherẽ, ĩrob 're, 're ĩdahãimana za'ra mono hã te siwi 'ruiwapa, dama si'apito tã da. Taha wa, te ĩsarina siwi da'mazatõ, ĩsib'apito ma, te te ãma dazadawa wasu'u za'ra da.

¹⁵ — Tane nherẽ, ma tô aibã hã ĩsib'apito hã pisutu, dama si'apito da. Taha wa, ma tô wi apã, tirob u. Wisi wi, ma tô sitẽme sô tihãrã za'ra, tãma ĩromhuri'wa norĩ zô hã, niha ãma sitob za'ra wamhã, te te waihu'u da. ¹⁶ Tawamhã ĩtẽme ĩwisi 'rada hã te tãma tinha, ãne: “Apito, rob'uiprazé ĩsapotore hã ma tô ĩma ĩsõ, misi. 10 na ĩhãiba za'ra hã, wa tô ãma ato.” ãne te tãma siwasu'u, ĩtẽme ĩwisi 'rada hã.

¹⁷ — Tawamhã ĩsib'apito te asa tãma tinha: “Wẽ di tô. A hã, romhuri wẽ 'wa. Marĩ hã 'rare nherẽ, ma tô ĩma 're ĩ'manharĩ wẽ u'âsi mo. ĩma ai'umnhasi di. Taha wa, wa za oto aipisutu, 're da'ab'madã'ã mono da. 'Ri ahã, wa za aima pisutu za'ra, 10 na 'ri ĩhãiba za'ra hã tame 're da'ab'madã'ã mono da.” — ãne te tãma tinha.

¹⁸ — Tawamhã ĩsãna'remhã, ma we duré ĩtẽme wi. Ta hã te duré tinhib'apito ma tinha: “Apito, rob'uiprazé ĩsapotore hã ma tô ĩma ĩsõ. ĩmrotõ na ĩhãiba za'ra hã, wa tô ãma ato.” ãne te tãma wasu'u, tinhib'apito ma.

¹⁹ — Taha wa, te ĩsib'apito hã asa tãma tinha: “Tane tô. 'Ri ahã hã ĩmrotõ na, wa za aima pisutu za'ra, tame 're da'ab'madã'ã mono da.” ãne te tãma tinha.

²⁰ — Tawamhã ĩsãna'remhã, ma we duré ĩtẽme wi. Tinhib'apito ma, te tinha: “Apito, ãhãta rob'uiprazé ate hã, ĩma ĩsõmri hã. Zazahã na, wa tô ubu, te asõ 'madã'ã pese da. ²¹ A hã, da'ãma aipẽ'êzé õ di. Date hã te dawĩ asima 're ĩ'apisutu mo, ate da. Duré asimirob're õ nherẽ, te za asima 're ĩrob'rãihãri mo, ate da, danho hã. ãne na, wa tô aiwaihu'u. Taha wa, aipipa di.” ãne te tãma tinha.

²² — Tawamhã ĩsib'apito te asa tãma tinha: “A hã ĩma romhuri wasété 'wa, te 're aimo. Aimreme wẽ õ wa, wa za aimreme hã aima sizusi, aimreme zarina te aiwẽ'õ da. ĩte na, ma tô u, ĩwaihu, da'ãma ĩpẽ'êzé õ na. Wa hã wa za date hã te ĩsima 're apisutu, u, ĩte da. Duré wa za, u, te ĩsima 're a'rãihãri, ĩte da, danho hã. ãne ma tô ĩma ĩnha. ²³ ãne na 're ĩhãimana mono wamhã, e marĩ wa bété rob'uiprazé hã ĩzõ sêrẽ õ di, wedehãpã 're. ãne we apã ĩmorĩ wapsi, te aima ĩsõmri nhipai u, wa aré ĩsima waze, ĩzõ sina hã'ã wa.” ãne te romhuri'wai ma tinha.

²⁴ — Taha wa, te ĩ'rata ĩsimasam norĩ ma ti'ru: “Ma'ãpé, tiwi âri aba rob'uiprazé hã, 10 na te te ĩhãiba ma, sômri aba da.” ãne te ti'ru, ĩsib'apito hã.

²⁵ — Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra: “Oro õhõ te hã, 10 na ĩhãiba za.” ãne te tãma nharĩ za'ra, tinhib'apito ma.

26 — Asa te duré tãma nharĩ za'ra: “Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã marĩ ahã nherê, simi'ê na te te 're romhuri za'ra mono wamhã, te za ãma tãma 're dasito, marĩ na. Tane nherê, ni'wam norĩ hã marĩ na syryre nherê, simi'ê na te te ãma 're romhuri za'ra mono ô wamhã, te za syryre nherê, tiwi sani za'ra ni. 27 Oto ï'rui'wa norĩ hã we ïtême ãwisi za'ra wa'aba. Ma tô siwi ïwê'ô za'ra, tãma ïsi'apito za'ra tô da. Taha wa, te za ïnho'a asiwi ïsimroi wa'wa.” ãne ma tô ïsib'apito tãma 'ru za'ra. — ãne te dama ãma romnhimiré'ê, Zezusi hã.

Zezusi hã Zeruzarê u ïwisizé wasu'u
Mateusi 21.1-11; Marcusi 11.1-11; Zuwã 12.12-19

28 Tawamhã te te dama rowasu'u pari, te oto danhowa mo, Zeruzarê u, Zezusi hã. 29-30 'Ri wa'ôto u, ma tô rob'umhutu oto, Betazé u hã, duré Betãna u hã. Oriwera na êtê 'rãihã nhisi 'rata, 'ri wa'ôno hã. Tisiré 're ïnomro mono norĩ hã ma tô sisôwa satôri zahuré, maparane. ãne te tãma rob'ru zahuré, Zezusi hã:

— Ôwa te za datême ane wa'wa, 'ri wa'ôto u, asô're uwaibaba wa'aba. Aimasisi aba wi, te za awaru po'repore ïsãmri 'wa, ïprédupté hã, zahadu ni'wa ãma ïmorĩ'ô hã. Butu wazi na te za, da te ãma wasisi haré. Tawamhã te za ïwasihui wa'wa, we saprôni aba da. 31 Ni'wa hã ãne te te asadhanharĩ aba wamhã: “E marĩ da, te ïwasihui wa'wa,” tawamhã, ãne te za asa tãma ïnharĩ 'wa: “Wanhib'apito hã ãma morĩ da, wa tãma wasihu ni.” ãne te za asa tãma ïnharĩ 'wa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u zahuré.

32 Tawamhã te oto tineb zahuré. Zezusi te te tãma ïwasu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tô sãmri zahuré, awaru po'repore hã. 33 Te te wasihu zahuré wamhã, ïtede'wa norĩ hã te sadanharĩ zahuré:

— E marĩ da, te asapa'abã ïwasihui wa'wa ari'iwi. — ãne te tãma nharĩ zahuré.

34 Taha wa, te asa tãma nharĩ zahuré:

— Wanhib'apito, marĩ ô wa, ãma morĩ da, wa tãma wasihu ni. — ãne ma tô tãma waihu'u zahuré.

35 Tawamhã te oto saprôni zahuré, awaru po'repore hã, Zezusihi ma. Te te tãma ãwisi zahuré wamhã, ma tô tisi'ubuzém na tãma ba'ubu zahuré. Tawamhã ma tô Zezusi pawaptob zahuré, ãma sarôto da. 36 ãma morĩ ré, ma tô dasi'ubuzém na bâdãdi hã da te waptã za'ra. 37-38 Tawamhã ma tô rob'umhutu, Zeruzarê u hã. Oriwera na te za oto si'ra, Zeruzarê u wisi da. Tamomo, te da'ahã na Zezusihi zarina ai'aba'ré ni, ïsazei'wa norĩ hã. Ma tô te te ãma 're 'madãã za'ra aré, Zezusi te te 're ïda'apawapto mono zém na, tiwaihu'u pese uptabi na. Taha wa, te oto damreme 'rãihã na dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Uburé Danhib'apito te we oto mo, 'Re ïhãimana u'âsi mono zadawa para. Tãma 're rowê za'êtê mono di za. Rowê hã hãiwa ãma 're ïsa'wari u'âsi mono da si, wa wasima wê za'ra ni. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

39 Taha wa, parisezu norĩ hã dawa'wa ïsi'aba'ré hã, te Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— Rowahutu'wa, ma'ãpé asazei'wa norĩ hã sadawa uwati za'ra na, ari'iwi si'aba'ré da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

40 Tawamhã te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ari'iwi si'aba'réi 'wa'ãhã, te aré tô êne hã mreme 'rãihã na, 'Re ïhãimana u'âsi mono ãma tiwata za'ra. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Zezusi hã Zeruzarê norĩ ãma ïsiwa'ôzé wasu'u

⁴¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô rob'umhutu oto, Zeruzarẽ u hã. 'Ri ahã hã te te 'madã'ã wamhã, te aiwa'õ, ïwa 're ïdasi'ubumroi mono norĩ ãma hã. ⁴² Taha wa, te ãne tinha:

— ãhãna dama 're ïrowẽ za'ra mono zé hã dama waihu'u za'ra 'wa'ãhã, aré dama 're rowẽ za'ra mono di. Tane nherẽ, dama waihu'u za'ra õ di. Taha wa, da'ãma ïpẽ'êzé di. ⁴³ Niwapsi, te za danhitob'ru norĩ hã daré 'ri uirĩ za'ra. Ti'a za'wari na te za te te 're 'ri uirĩ za'ra, ïmana wawi, 're dawairébé tã mono da, nimomo. ⁴⁴ Danhitob'ru norĩ hã te za 'ri hã daré te te 're sãmra za'ra. 'Ri hã, tâibã za oto. 'Ri tede'wa zama, te za uprosi za'ra. 'Ri tâibã wamhã, ãne hã te za oto re na 're simi'wara, 'rizé hã. 'Re ïhãimana u'ãsi mono, te aré danho'reptu za'ra. Tane nherẽ, danho'reptui'wa, datême ïwisi na hã da te waihu'u za'ra õ di. — ãne ma tô romhã ré da'ãma rowa'õtõ siro, Zezusi hã.

*Zezusi te te dama ïnharizé, rowede'wa norĩ ma
Mateusi 21.12-17; Marcusi 11.15-19; Zuwã 2.13-22*

⁴⁵ Tawamhã 'Re ïhãimana u'ãsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, ma tô ãzé Zezusi hã, 'ri 'wawi wa'ra 're. Sébré wamhã, ma tô rowede'wa norĩ hã te te sate, rob u wairébé da. ⁴⁶ ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Duréihã wahi'rada hã ma tô ãne na rob'ui'ééré ïbaihã na hã, 'Re ïhãimana u'ãsi mono mreme na: “ïnhorõwa hã ïwa ïma 're ïdamreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hã.” ãne te tinha. Tane nherẽ, ma tô a norĩ wa'wa hã ïwa asima 're ïrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawi 're ïsipsaihuri za'ra mono norĩ, 're ïsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hã 're sa, wasété uptabi na. — ãne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra.

⁴⁷ Tawamhã bâtã sidâpãsi, te nasi dama rowasu'u Zezusi hã, 'ri 'wawi wa'ra 're. Ni'wam norĩ hã ma tô Zezusi hã sima 'ru za'ra, te te siwi wĩrĩ da. Ta norĩ hã 'Re ïhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ïpire norĩ hã, duré ïsimiroti na rob'ui'ééré 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã, duré roti'wa norĩ hã. ⁴⁸ Tane nherẽ, Zezusi te te siwi wĩrĩ da nherẽ, te te siwi wĩrĩ õ di. E marĩ wa. Te te 're ïwapari za'ra mono norĩ hã ahã wa, te te siwi wĩrĩ waihu'u õ di.

20

*Zezusihi pisutu'wa zô, da te ïsadanharizé wasu'u
Mateusi 21.23-27; Marcusi 11.27-33*

¹ Nimahã bâtã na te Zezusi hã nhamra, 'Re ïhãimana u'ãsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb ãma. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te nhamra, te te dama rowahutu da, duré ïwasu'uwẽ na te te da'apo're pu'u da. Tawamhã aibã norĩ hã ma ïtême aimasa. Ta norĩ hã sasedoti ïpire norĩ hã, duré 'Re ïhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ. ² ïtême simasa wamhã, te siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para, te bété ãne hã dama 're ï'ab'manharĩ mo. E 'wa hã, aipisutu'wa. Ma'ãpé wama asiwasu'u za'ra na, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te siwi sadanha.

³ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã wa za duré a'ã asadanharĩ na ãma aima wa'rãmi za'ra wa'wa. ⁴ E 'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã ã dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. E 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa para. E dazadawa parap si. Ma'ãpé, Zuwãhã ãma asimirosa'rada hã, ïma waihu'u za'ra wa'aba. — ãne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra.

⁵ Taha wa, te 'rãwi sima nharĩ za'ra, ãne:

— E niha, wa za tãma waihu'u za'ra ni, õne wamhã. 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa para, ã dawabzuri te te dama 're ï'ab'manharĩ mono na, wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, te za wazadanharĩ na sahu za'ra, ãne: “E niha bété, Zuwã Batitaha nhimirowasu'u hã saze za'ra wa'aba õ di, dame.” Áté ãne, te za

wama nharĩ za'ra. ⁶ Ma tô da te 're saze za'ra Zuwã hã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa 're ãmorĩ na. Tawamhã dazadawa parap si, â dawabzuri te te dama 're ã'ab'manharĩ mono na, wa te tãma nharĩ za'ra wamhã, âté te za êtẽ na dasiwi wa'uprozi ni. — ãne te sima nharĩ za'ra, 'rãwi.

⁷ Tawamhã Zezusihi ma, te oto nharĩ za'ra:

— Ni'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. Wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra õ di, ãpisutu'wa hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁸ Taha wa, te asa tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— A norĩ wa'wa hã ãma waihu'u za'ra wa'aba õ nherẽ, wa hã te duré aima waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ni'wa sadawa para, te dama 're ã'ab'manharĩ mono na hã. — ãne te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra.

*Buru 'madã'ã'wa norĩ wasu'u
Mateusi 21.33-46; Marcusi 12.1-12*

⁹ Tawamhã Zezusi hã te duré dama romnhimiré'é, tinhimirowasu'u na, ãne:

— Aibã hã te 're hãmãna, buru tede'wa hã. Tawamhã tiburu ãma ma tô a're, uwa 'ru hã. Taha wa, ma tô ni'wam norĩ hã sisõ'a ré pisutu za'ra, ãburu hã te te sô 're 'madã'ã za'ra mono da. Uwa 'ru 'rã hã 're 'rãĩ prédu za'ra mono wapsi, te za ãwa'rãmi te te tãma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hã. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hã darob amoi u, tamomo a'ã hãmãna da. Tame te a'ã 're hãmãna hã. ¹⁰ Tawamhã oto 'rãĩ prédu mono wa, ma tô buru tede'wa hã tãma ãromhuri'wa hã 'mazatõ tiburu u, uwa 'ru 'rã hã buru 'madã'ã'wa norĩ te te tãma ãpo'o za'ra zõ. Tazahã, buru u wisi wamhã, ma tô romhuri'wa hã siwi azã, buru 'madã'ã'wa norĩ hã. Taha wa, te ubana siwi satõ apã, ãsib'apito u. ¹¹ ãtẽme wisi wamhã, ãwa'rãmimhã te duré sô 'mazatõ. Tazahã, buru u wisi wamhã, ma duré siwi azã, buru 'madã'ã'wa norĩ hã. Ma tô tãma rob'manharĩ wasété za'ra. Taha wa, te duré ubana apã siwi satõ, ãsib'apito u. ¹² ãwa'rãmi ma tô duré sô 'mazatõ, buru tede'wa hã. Si'ubdatõ oto te te ãsatõrĩ za'ra zé hã. Tazahã, buru u wisi wamhã, ma duré siwi azã. Ma siwi u'a. Buru hawi, te duré siwi satõ apã. ¹³ Taha wa, te 'rãwi sima tinha, buru tede'wa hã, ãne: “E marĩ, wa za 'manha. ãté ã'ra hã wa za oto satõ, buru 'madã'ã'wa norĩ u hã, ãma sawi pese nherẽ, ã'ra hã. ãburu u te satõrĩ wamhã, âté te za siwi hãiba wazé.” ãne te 'rãwi sima tinha, buru tede'wa hã. Tawamhã ti'ra si'aibã hã te oto satõ, tiburu u.

¹⁴ — Tawamhã buru u oto morĩ wamhã, buru 'madã'ã'wa norĩ hã ma tô romhã ré sima sãmri za'ra. Taha wa, te sima 'mahãrã za'ra, ãne: “Õhõta buru tede'wai 'ra hã te wei mo, timama uirĩ na buru tede'wa da hã. Oto wa te wasiwi wĩrĩ aba, buru hã wate za'ra da oto.” ãne te sima 'ru za'ra.

¹⁵ — Tawamhã buru hawi ma siwi time. Ma tô siwi tĩwĩ. ãne, buru 'madã'ã'wai 'ra wasu'u hã.

— ãne wamhã, e marĩ te za 'manha, buru tede'wa hã. ¹⁶ Te za sô timorĩ za'ra, uburé te te uprozi da. Tawamhã te za duré aimawi da'maipisutu, tiburu 'madã'ã'wa da hã. — ãne, Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra.

Tawamhã ãsimirowasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, te nharĩ za'ra ni, ãne:

— Rowasédé hã watobro õ neza. — ãne te nharĩ za'ra ni.

¹⁷ Tawamhã Zezusi te da'ab'madã'ã pese. Te dama tinha, ãne:

— Êtẽ wasu'u na rob'ui'ééré hã, ãne: Êtẽ tomhãpã wẽ hã 'ri na'ratazéb da hã, wẽ uptabi nherẽ, wasété newa, 'ri'wa norĩ te te aré siwi ãwẽ'õ hã 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'ãsi, pire na.” ãne, êtẽ wasu'u na rob'ui'ééré, ãbaihã na hã. ¹⁸ Duré, êtẽ tomhãpã nhisiwi, zé'a 'manharĩ hã 're rere'e mono wa, 're ãsiprub za'ra mono ne, te za ãwẽ'õ'wa norĩ hã hã za'ra, 'Re ãhãmãna u'ãsi

mono hã. Duré êtê tomhâbâ hã zé'a 'manharĩ nhisiwi, 're rere'e mono wa, te te 're ĩpru pese za'ra mono ne, te za ĩwê'õ'wa norĩ hã hã za'ra, sa'êtê uptabi na. Ta norĩ ãma hã 're sib'a'uwê za'ra mono õ di za. — ãne te Zezusi hã sina ãma simiré'é.

Rob'uiprazé hã Roma ãma danhib'apito uptabi ma, da te tãma 're ĩpo'o za'ra mono zé wasu'u

Mateusi 22.15-22; Marcusi 12.13-17

¹⁹ Buru 'madâ'â'wa norĩ wasu'u te te dama wasu'u wamhã, ma tô sina waihu'u za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã. Sasedoti norĩ hã sima ĩpire za'ra norĩ me, ma tô sina waihu'u za'ra. Taha 'ru te, te aré sima wê za'ra, te te siwi âri da, Zezusi hã, awa'awi. Tane nherê, dama pahi za'ra wa, ma tô siwi ãma rosazâ a'â. ²⁰ Taha wa, ma tô taré a'â ãma 're sôpré. ãne te aibâ norĩ ma tãma ãma roti za'ra:

— Zezusihi u te za ai'aba'rêi wa'wa, marĩ na asiwi sadanharĩ za'ra wa'aba da, tô sena, marĩ asiwi waihu'u za'ra wa'aba dai õ nherê, ĩsimirowasu'u na hã. Tawapsi te za asiwi ĩsadanharĩ za'ra wa'wa, tinhimirowasu'u na te te ãma upa zô, te te ãma upai wa, wanhib'apito u, wa te wasiwi saprõni da, marĩ te te tãma 'manharĩ wasété da. — ãne te aibâ norĩ ma roti za'ra. Tawamhã ma tô rob'uiprazém na tãma wa'âbâ za'ra, Zezusi za te te siwi ĩsadanharĩ'wa norĩ ma.

²¹ ĩtême simasa wamhã, te ãne siwi sadanha, aibâ norĩ hã:

— Rowahutu'wa, aimreme hã tô sena na, wa tô aiwaihu'u za'ra ni. Asimirowahutu zama wê di. Asimiroti na 're da'ab'mairême mono õ di. Sena na te dama 're ĩ'aroti mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimirotizéb zarina. ²² ãne wa, a hã ma'âpé, marĩ hã wama waihu'u za'ra na, marĩ hã wa te waihu'u za'ra da. E Roma ãma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hã wa te tãma 're po'o za'ra, ĩsimiwada'urizéb zarina. E 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wê di. E tãma wê õ di. ãne niha ĩsimiroti hã ãma. — ãne te siwi sadanha.

²³ Tazahã ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra da newa, ma tô ãne siwi sadanharĩ za'ra. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra, aibâ norĩ ma:

²⁴— Rob'uiprazé ĩsapotore hã we ĩma 'maiwê wa'aba, te 'madâ'â da. E 'wai hãibarĩ, rob'uiprazé ĩsapotore na hã. E 'wa sisi ui'ééré duré, ãma hã.

Tawamhã ma asa ãma sada'âbâ za'ra, ãne:

— Roma ãma danhib'apito hãibarĩ ã hã, duré taha nhisi ui'ééré, ã hã. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra.

²⁵ Tawamhã Zezusi hã te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Roma ãma danhib'apito ma, te za ĩsimiwada'uri zarina rob'uiprazé hã tãma 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo apâ, ĩte wa. Tane duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te za marĩ hã ĩsimiwada'uri zarina tãma 're ĩsõmri za'ra wa'aba mo apâ, ĩte wa. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁶ Tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra da newa, ma tô danho'a siwi sadanha, aibâ norĩ hã. Tazahã, tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra õ di, Zezusi hã. ĩsimirowasu'u hã, wê uptabi di. Wê uptabi wa, ma ãma titob'uzu za'ra, aibâ norĩ hã. Taha wa, te ari'iwi tihâimana za'ra oto.

Zezusi hã, da te ĩsadanharizé wasu'u, dahâiwa'utuzém na

Mateusi 22.23-33; Marcusi 12.18-27

²⁷⁻²⁸ Tawamhã ma we aibâ norĩ hã ĩtême aimasa, Zezusihi u. Aibâ norĩ hã, sadusezu. Ta norĩ hã 're dadâ'â za'ra mono wamhã, ab're hawi apâ 're ĩdahâiwa'utu za'ra mono õ na, te te dama 're ĩroti za'ra mono. Zezusihi u simasa wamhã, ma tô tãma rob'rãzarõtõ za'ra, ãne:

— Rowahutu'wa, wahi'rada Mozési hã ma tô ãne dama roti: “Aibâ ĩmro ré hã 'ra õ ré, dâ'â wamhã, tizédé'aba mro na, te za timro ĩsisânawã hã, ai'uté hã te te 'maipoto da, ĩwa ĩsédé'aba 'ra ne, 're morĩ da.” ãne, wahi'rata nhimiroti

na rob'ui'ééré hã. — ãne te Zezusihi ma sadawa 'rãzarõtõ za'ra, sadusezu norĩ hã.

²⁹ Te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Aibã hã ãsisãnwã si hã te 're hãimana za'ra, 7 na ãhãiba za'ra hã. Tawamhã ãpoto'rada hã ma tã timro oto. Tazahã, 'ra õ ré, ma tã dãrã, aibã hã. ³⁰ Taha wa, ma tã ãsõsi hã duré ãma timro, tizédé'aba mro na. Tane nherẽ, ma duré dãrã, 'ra õ ré. ³¹ Taha wa, ma tã taha nhosi hã duré ãma timro. Tane nherẽ, ma duré dãrã, 'ra õ ré. ãne siparabãsi, ma tã aré sisõwa're're nasi ãma timro za'ra. Tawamhã ma tã oto uburé sisarina ai'utõ, 'ra õ ré. ³² Tawamhã pi'õ zama ma tã oto dãrã, timro norĩ zarina. ³³ ãmro 7 na ãhãiba za'ra wamhã, e 'wai mro za bété pi'õ hã, ab're hawi apã te te 're da'ahãiwa'utu mono wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. — ãne te siwi sadanha, sadusezu norĩ hã.

³⁴ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Ti'ab ré si, te za dasina 're damro za'ra. ³⁵ Hãiwa ãma hã, dasina 're damro za'ra mono õ di za oto. Niwapsi, te za ab're hawi ahãiwa'utu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te 're ã'awẽsãmri mono norĩ hã, hãiwa ãma ã'rata 're si'ubumroi u'ãsi mono da. ³⁶ 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ ne, te za dã'ã ãna 're hãimana u'ãsi za'ra, dã'ã waihu'u ãna. 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra, te za 're dahãimana za'ra, ab're hawi za te te da'ahãiwa'utu wa. ³⁷⁻³⁸ Mozési hã ma tã dama waihu'u, ab're hawi 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ãda'ahãiwa'utu mono zém na hã. Wede zapore ãro'o na, te te dama ãma rob'ui'ééré wamhã, ma tã 'Re ãhãimana u'ãsi mono dama wasu'u, tihi'rata norĩ nhib'apito na. Abra'ãhã nhib'apito, te, u, 're hãimana, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Duré Izatihi nhib'apito, te, u, 're hãimana. Duré Zacoho nhib'apito te, u, 're hãimana. ãne te dama rowasu'u, Mozési hã. 'Re ãdahãimana u'ãsi za'ra mono nhib'apito, te 're mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Dahãiba hã nhib'apito, 're morĩ õ di. Aihĩni te ãsõ'a 're dahãimana za'ra. 'Re ãdadã'ã za'ra mono norĩ zama, te ãsõ'a 're hãimana za'ra. ãne, Mozési te te dama ãrowasu'uzéb zarina, wa tã waihu'u za'ra ni. — ãne ma tã tãma sadawa 'rãzarõtõ za'ra, sadusezu norĩ ma, Zezusi hã.

³⁹ Tawamhã te rowahutu'wa norĩ hã Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— Asimirowasu'u hã wẽ di, rowahutu'wa. — ãne te ãma tiwata za'ra.

⁴⁰ Taha wa, ma tã roti wẽ na sõwada za'ra, sadusezu norĩ hã. Taha wa, marĩ na te te siwi sadanharĩ waihu'u õ di oto, te te sina mreme wazéb za'ra wa, ta norĩ hã.

Danho'reptui'wa na, Zezusi te te ãda'azadanharĩzé wasu'u

Mateusi 22.41-46; Marcusi 12.35-37

⁴¹ Tawamhã Zezusi hã te da'azadanha, ãne:

— Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu hã Dawihi nhihudu te za, u, 're mo. E marĩ wa, te ãsihudu na wasu'u za'ra ni. ⁴²⁻⁴³ Apito Dawi hã ma tã tinhib'apito na danho'reptui'wa hã sisi, tinho're na. ãne, Dawihi nho're na rob'ui'ééré hã:

“Re ãhãimana u'ãsi mono, ma tã ãnhib'apito ma, tinha: ‘ã'rata te za 're asãmra mo, ãnhimire niwĩ dama aipire na ãsiré 're aihãimana u'ãsi mono da.

Wa hã wa za te tãma 're nharĩ za'ra, asitob'ru norĩ ma, aima 're sib'uwa za'ra mono da.’ ”

ãne Dawihi nho're wasu'u na rob'ui'ééré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma danho're na, Saumusi na ãbaihã nhisi na hã. ⁴⁴ Dawi hã tinhib'apito na te te sisi nherẽ, e niha te za ãsihudu si 're hãimana, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu hã. — ãne ma tã Zezusi hã da'azadanha.

Zezusi te te dama ãroti mono zé wasu'u, rowahutu'wa norĩ ne, 're dahãimana za'ra mono tã da

Mateusi 23.1-36; Marcusi 12.38-40

⁴⁵Tawamhã uburé, da te wapari za'ra ré, te Zezusi hã tinha, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

⁴⁶— Ma'ãpé, rowahutu'wa norĩ hã waihu'u za'ra wa'aba, ãhãimanazém na hã. Ta norĩ hã uza pa ré, 're nomro mono da si, tãma ãwẽ za'ra hã. Duré 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ã'ubumroi mono zéb ãma dama pire wa, da te 're wazéb za'ra mono da, ma tô te te sima 're wẽ za'ra. Duré dama ãpire norĩ simasisizém na 're ãsi'ubumroi mono da si, tãma ãwẽ za'ra hã, rowahutuzéb ãma duré 'ri para dasiré 're ãdasaihuri mono zéb ãma hã. ⁴⁷Rowahutu'wa zahã, te za pi'õi mrotõ norĩ wi, ãsibro hã te te tiwi 're uprosi za'ra. Tane nherẽ, te ta norĩ hã danho'a 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're mre me zusi hã, 're hãimana wẽ uptabi za'ra mono newa. Taha wa, te te dama 're ã'arob'manharĩ mono zém nhipai u, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te tãma 're rob'manharĩ za'ëtẽ za'ra. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

21

Pi'õi mrotõ nhoprubzé wasu'u

Marcusi 12.41-44

¹Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma, ma tô da'ab'madã Zezusi hã, danhoprubzé, da te 're ãsême mono zéb 're, ãsibro pese norĩ hã te te sême ré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma. ãne na ma tô da'ab'madã, 'ri 'wawi wa'ra 're, Zezusi hã. ²Pi'õi mrotõ zama ma duré 'madã, ãsibrob'õ hã. Ta hã ma tô rob'uiprazé ãsapotore hã dame tiza, marĩ te te ãma ã'uipra da hã aré, syryre nherẽ. ³⁻⁴Taha wa, te Zezusi hã tinha, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

— Tô sena, ã hã pi'õi mrotõ hã sibrob õ nherẽ, ma tô tinhoprurum na uburé da'a'rãhpa. ãsiré norĩ hã rob'uiprazé hã nasi tãma ãsi'atarême za'ra si, te nasi sé. Tanei õ di, pi'õi mrotõ hã. Simarĩ õ nherẽ, tihãimanazéb da, te te aré ãtéde hã ma tô ãbãre tãma tisõ. ãne wamhã, ma tô tinhoprurum na uburé da'a'rãhpa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé wasu'u, za ãsi'utõrĩzém na

Mateusi 24.1-2; Marcusi 13.1-2

⁵Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tô 'ri 'rãihã ãma tiwata za'ra, ãne:
— ãne hã wẽ uptabi di, 'ri 'manharĩzé hã. Duré waipo wẽ di, danhibzari hã.
— ãne te 'ri ãma tiwata za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma.
Taha wa, te Zezusi hã tinha:

⁶— Niwapsi te za dasiwi prum ni, ëtẽ na 'ri hã. Tawamhã misi si te za oto simi'wara, ëne hã. Sisisiwi 'manomro waihu'u õ di za oto, ëne hã. Tãibã za oto.
— ãne ma tô romhã ré ãma rowa'õtõ, Zezusi hã.

⁷Tawamhã te siwi sadanha:
— Rowahutu'wa, e niwa te za ãne na hã ãma tiromhãiba. E marĩ te za watobro, ãsõwa, wa te ãma ãwaihu'u sirõmo za'ra zéb da hã. — ãne te sadanharĩ za'ra.

⁸Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:
— Ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipse na sisarina datême 're nomro, ahã na. Wa hã ne, te za taré ãnhisi na dama 're siwasu'u za'ra, danho'reptui'wa na. Taré te za duré te te dama 're rowasu'u za'ra, ãne: “Bãdã te za oto ãwa waptãrã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu hã.” ãne te za taré te te dama 're rowasu'u za'ra. Taha wa, te za aihãimana nhimiza'rese tiwi 're aihãimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipse sina datême 're ãnomro mono norĩ ãma, 're sasõmri za'ra wa'aba mono tõ da. ⁹'Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ãropupu'u za'ra mono zé hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Duré ti'ai ãma danhib'apito norĩ hã, da

te 're ĩsani za'ra mono zé wasu'u hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Dasi'wapé hã te za a'â 're wairébé. Danhib'apito hã te za a'â da te 're sani za'ra, tô. Tane nherẽ, rob'rãsutu uptabi õ di za a'â. — ãne ma tô romhã ré tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

¹⁰ Ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Danhipti'ai amoi u te za dasisô 're dapra a'â, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhã daro mono bâ te za tô 're dasiwasutu za'ra. ¹¹ Nima niwĩmhã te za duré ti'a hã daré 're popo'o za'ra, sa'ëtê. Nima niwĩmhã, danho õ wa, te za da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. Nima niwĩmhã te za duré dahâzé ĩpire uptabi hã te te 're daduri. Marĩ ĩpipa hã te za duré hãiwa nho're na danho'a 're wairébé.

¹² — ãne na romhãimana õ ré, te za da te 're aiwaibui wa'wa. Rowasédé hã te za duré da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa. Rowahutuzéb u, te za da te 're ai'mazasi za'ra wa'wa, aihãimanazém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za taré da te 're aiwẽ'õ za'ra wa'wa. Taha pari, te za da te 're aséme 'wa, dazazéb 're, 're aimasa wa'aba mono da. ĩzazei'wa 're anomro aba mono 'ru te, te za duré da te 're asimroi wa'wa, danhib'apito norĩ u. Roti'wa, si'upana te te ĩpisutu norĩ u zama, te za da te 're asimroi wa'wa.

¹³ ãne wamhã, ĩwasu'uwẽ na te za 're ĩdapo're pu'u za'ra wa'aba mo. ¹⁴ Duré asisõwa, asina aihâtâ'â te, asiwasu'uzéb zô 're rosa'rata hã za'ra wa'aba mono õ di za. ¹⁵ Wa hã wa za te 're aipawaptob za'ra wa'wa, danhib'apito norĩ ma, 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. ãne wa, aimreme wẽ na te za aiwẽ'õ'wa norĩ hã 're ĩsõwada za'ra wa'aba mo. ¹⁶ Ni'wam norĩ hã te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa, dazazéb 're, da te 're aséme aba mono da. Áté aimama norĩ hã te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa, áté asisãnawã norĩ hã, áté asiwadi norĩ hã. Áté asawi'wa norĩ zama te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa. Taha zarina, te za ai'mai'uprozi aba ni. ¹⁷ ĩzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. ¹⁸ Tane nherẽ, aihãimanazé hã aiwi 're si'utõrĩ uptabi za'ra wa'aba mono õ di za. ¹⁹ Taha wa, te za 're asiptete za'ra wa'aba mo, ĩ'ãma 're anomro u'âsi aba mono da. Tawapsi, te za asõ'reptuzé hã asina 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mo. — ãne ma tô tãma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Zeruzarẽ ãma, za ĩropsisa'wari mono na rowasu'u

Mateusi 24.15-28; Marcusi 13.14-23

²⁰ Tawamhã Zezusi hã ma duré tãma waihu'u sirõmo za'ra, ãne:

— Niwapsi te za dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã Zeruzarẽ u aihutu, 'ri 'wawi wa'ra, te te siwi uirĩ da. Ta norĩ hã 'madâ'â za'ra wa'aba wamhã, te za ĩwaihu'u sirõmo za'ra wa'wa, za te te daré ĩ'ri nhamra mono na hã. ²¹ Zudeza ãma, dame 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhã, te za êtê 'rãihã u asa'rei wa'aba mo, aiwara sina. 'Ri ahã ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhã, te za aiwairébé su'u 'wa, 'ri ahã nhiti. Rom na 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhã, 'ri ahã u 're asisisi aba mono õ di za. ²² 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te dama 're arob'manharĩ mono wa, te za rowasété si a'â 're sa'wari. Taha ré, te za marĩ hã uburé dazô pusi, romhã ré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã te te ãma ĩrob'ui'ééré za'ra zéb zarina. ²³ Tawamhã ãne hã rowasédé hã daré romhãimana wamhã, ĩwasã ré norĩ ma hã tãma ropipa uptabi za'ra di za, ĩ'ra pré ré norĩ ma zama. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te dama 're ĩ'arob'manharĩ pipa mono zé bâtã na hã, tãma 're ropipa za'ra mono di za, zudezu norĩ ma. ²⁴ Sib'ézé 'wapa na hã da'ahã na te za tadã'â za'ra ni. Duré, ni'wam norĩ hã daro mono bâ, te za da te simro. Te za da te ãma ropé, daro mono bâ. 'Re ĩhãimana u'âsi mono zazei'õ'wa norĩ hã sahi sina te za a'â te te dama 're roti za'ra, Zeruzarẽ ãma, zudezu'õ norĩ hã. Bãdã hã ĩwa tãma

Īwaptã'ã za'ra zéb u, te za da'madã'ã 'rãsutu za'ra. — Æne ma tô romhã ré tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã apã za we ĩmorĩzé wasu'u
Mateusi 24.29-31; Marcusi 13.24-27

²⁵ Romhã ré, ma tô duré ãne hã tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã:

— Niwapsi te za marĩ aimawi hã 'madã'ã za'ra ni, bãtã na hã, a'amo na zama, wasi norĩ na zama. Â poré a'a 'reptã'ã ma, te za tapahi za'ra ni, â poré nhibzaihã ma zama. Daro mono bã, dama robzei'õ uptabi za'ra di za. ²⁶ Marĩ hã hãwa na 're ĩsimasa mono hã, tizabzéb ãma 're simasab u'ãsi mono õ di za. Taha wa, te za daro mono bã dawirobra za'ra, rowasédé hã dazô ĩwatobrozém na te te rosa'rata pipa za'ra wa. ²⁷ Tawamhã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã hãwa'a na, wa za wei apã mo, danho'a. Īwaihu'u pese uptabi na, wa za wei mo apã, duré ĩhãiba na hã rowa'a sa'ëtē uptabi na. ²⁸ Æne wana ré, marĩ hã pusi mono wamhã, te za asiptete na 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo. Duré 're ai'rãiwahutu za'ra wa'aba mono. E marĩ wa. Romhutu na te za asõ'reptu za'ra wa'aba zé hã asina ĩ'uwaimrami za'ra wa'wa. — Æne ma tô romhã ré tãma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, Zezusi hã.

Pidera wede wasu'u
Mateusi 24.32-35; Marcusi 13.28-31

²⁹ Zezusi hã te duré romnhimiré'é, pidera wede na, ãne:

— Ma'ãpé pidera 'rã na rosa'rata za'ra wa'aba, wede ĩpoto mono bã. ³⁰ Īsu té hã 're wairébé mono wamhã, te za ãma 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo, tã 're ĩta'a mono zéb u, 're ĩrob'umhutu mono zém na hã. ³¹ Tane duré, marĩ hã 're ĩromhãimana mono zéb da, te aima ĩwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madã'ã za'ra wa'aba wamhã, te za ãma ĩrowaihu'u za'ra wa'wa, romhuture di oto, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwē mono zéb u hã. ³² Tô sena, wa ãne na aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. Æ hã uburé rowasédé hã dazô 're wairébé mono ré, ti'ai ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã ta norĩ hã 're dã'ã za'ra mono õ ré, te za ĩsõ'a za'ra ti'rãsutu, rowasédé hã. ³³ Nimahã na te za hãwa norĩ hã ai'utõrĩ zahuré, ti'ai me. Si'utõrĩ zahuré nherē, ĩnhimiroti hã si'utõrĩ õ di za. Pire na te za dama 're hãimana u'ãsi. — Æne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

³⁴⁻³⁵ Tawamhã Zezusi hã tinhimiroti na ma tô tãma 'rãsutu za'ra, ãne:

— Asimiza'rese sina, te za 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Datoi u hã âsipãrĩ na 're asapa'a za'ra wa'aba mono õ di za. Marĩ na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Rosa'rese õ ré, bãdã ĩpire, ĩwa waptã'ã õ'umnhasite. Rosa'rese õ ré, te robzari hã ĩtede'wa hã te te 're waibu, wedenhorõ na. Tane, duré rosa'rese õ ré, te za bãdã ĩpire hã ĩwa waptãrã, uburé ti'ai ãma hã. ³⁶ Taha wa, te za asimiza'rese sina 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo. Te za duré asima 're ĩrowaptērē u'ãsi za'ra wa'aba mo. E marĩ da. Marĩ hã 're wairébé mono wamhã, asiptete na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, apã we ĩmorĩ wa, ĩnho're asisép te, ai'rãipo tõ za'ra wa'aba da, ti'ai ãma dasiré ĩpoto nho're. — Æne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

³⁷ Tawamhã Zezusi hã bãtã sidãpãsi, te nasi dama rowasu'u, 'ri 'wawi wa'ra 're, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma. Barana hã te nasi ne, Oriwera na ëtē 'rãihã nhisi u. Tame ma tô nasi ãma ti'awē. ³⁸ Awē wi, te nasi ĩtēme dasito, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhorõwa u, ĩmreme hã da te nasi wapari za'ra da.

22

*Zezihi āma, da te ĩrosa'rata za'ra zé, da te dasiwi wĩrĩ da
Mateusi 26.1-5; Marcusi 14.1-2; Zuwã 11.45-57*

¹ Ĩ'u'ētē duptoi'ō, da te 're ĩhuri mono zéb u hã, romhuture di oto, Pascowa na dato nhisi u hã. ² 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'āma romhuri'wa ĩpire norĩ hã, te rowahutu'wa norĩ me sima āma rosa'rata za'ra, pi'uriwi te te siwi wĩrĩ da, Zezusi hã. Dama pahi za'ra wa, te āne sima āma rosa'rata za'ra.

*Zezi te te dama hãiba nhomri da, Zudasi hã te te ĩrosa'ratazé wasu'u
Mateusi 26.14-16; Marcusi 14.10-11*

³ Tawamhã Satanasi hã ma tô oto Zudasihi pē'ē 're āzé. Icarizoti na, Zudasihi nhisi hãiba amo hã. Zezihi me dame 're ĩmorĩ, Zudasi hã, 12 na ĩhãiba za'ra siré hã. ⁴ Tawamhã te oto mo, sasedoti ĩpire norĩ u. Duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norĩ u, te mo, ĩpire norĩ u, Zezihi āma te te sadawa pibu za'ra da, te te dama hãiba nhomri da. ⁵ ĩmreme te te wapari za'ra wamhã, tãma rowē za'ra di. Taha wa, te tãma ropisutu za'ra, rob'ui'prazé te te tãma sōmri za'ra da. ⁶ Taha wa, ma tô Zudasi hã āma saze za'ra, rob'ui'prazé te te tãma sōmri za'ra da, sasedoti ĩpire norĩ hã. Taha wa, te oto rosa'rata, nimahã bātã na Zezusi te te dama hãiba nhomri da, danhimiza'rese ô ré.

⁷ Tawamhã bādã hã ma tô ĩwa waptãrã oto, ĩ'u'ētē duptoi'ō, da te 're ĩhuri mono zé hã. Zudezu norĩ hã te za pone'ērebã 'ra hã simro, tisaihurizéb da, Pascowa na dato nhisi na da hã. ⁸ Taha wa, te Zezusi hã Pedru norĩ ma rob'ru zahuré, Zuwãhã me, āne:

— Mo oto ane wa'aba, wazô asipi wa'aba da, Pascowa te bātã na ĩwasaihurizéb da hã. — Āne te tãma rob'ru zahuré.

⁹ Tawamhã te Pedru norĩ hã sadanharĩ zahuré, āne:

— E momo ma tô asima ĩrowē, asô ĩwanhipi za'ra zéb da hã. — Āne te sadanharĩ zahuré.

¹⁰ Taha wa, te Zezusi asa tãma nharĩ zahuré:

— ĩwapari pese aba. 'Ri ahã u aimasisi aba wamhã, aibã hã te za ĩsōpētē 'wa, piza'a â ré, te te ĩ'âri hã. Sōpētē aba wamhã, pibui wa'aba mono za, 'ri para u ĩsébrézéb u. ¹¹ Tame te za 'ri tede'wa hã ĩsadanharĩ 'wa, āne: “Rowahutu'wa hã te wama tinha, wa te asadanharĩ da: E ma niwĩ 'ri 're wa'wa hã, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ me, ĩwa ĩwasaihurizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na hã.” ¹² Tawamhã 'ri tede'wa, te za hãimo 'ri 're wa'wa za'ēne hã aima pisutu 'wa, marĩ ĩ'ubumro sirōmo āma. Tame te za wazô ĩrobza'ra pese 'wa. — Āne te Zezusi hã tãma roti zahuré.

¹³ Tawamhã 'ri ahã u simasisi wamhã, Zezusi te te tãma ĩ'awasu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tô uburé anhopētē zahuré. Tame ma tô dasa hã 'manharĩ zahuré, Pascowa na dato nhisi na da hã.

¹⁴ Tawamhã te za oto tasaihuri ni. Taha wa, te oto Zezusi norĩ hã ai'ubumro, saihuri da, tizadawa wasu'u'wa norĩ me. ¹⁵ Tawamhã te oto tãma siwasu'u za'ra, āne:

— Wa tô ĩsima wē u'pta, aime ĩsa za'ra wa'aba da, te robzépata ô ré, Pascowa na 're ĩdasaihuri mono zém na. ¹⁶ Āne, ĩsa na 're ĩsai mono ô di za oto. Bādã ĩwa waptã'ã wapsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã uburé da'āma 're sib'a'uwē mono wapsi, wa za duré 're ĩsa. Tawapsi, dasaihurizé hã marĩ te te ĩwasu'u hã te ĩsina uwaimrami wapsi, wa za duré 're ĩsa. — Āne ma tô tãma siwaihu'u za'ra.

¹⁷ Tawamhã ma hãsizé hã ti'â, uwa 'ru 'rãĩ wa'ui ré hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma te tiwata, sōpru wa. Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Ā, āhuri aba, uburé. ¹⁸ Ā hã te 're hãsi mono õ di za oto, a'â. Niwapsi, wa za duré te 're hãsi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã uburé da'ãma 're sib'a'uwẽ mono wapsi. — Āne te tãma siwasu'u za'ra.

¹⁹ Ī'u'ẽne hã ma duré ti'â. 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma te duré ĩré ãma tiwata, sōpru wa. Taha pari, ma tō te te wẽ'ẽ, ĩ'u'ẽne hã. Te te wẽ'ẽi mono parimhã, ma tō te te tãma sōmri, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma. Te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ā, ĩ'u'ẽne hã huri aba. Ā hã ĩhãiba, te wasu'u, za asada ĩsisōmri aba zé hã. Ā hã te za 're ĩhuri aba mo, ĩ'ãma 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hã. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

²⁰ Tawamhã saihuri pari, ma duré hãsizé hã ti'â, uwa 'ru 'rã wa'u ĩsé ré hã. Te tãma nharĩ za'ra:

— 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép té, te wasu'u, rob'rã wa'u hã. Rob'rã wa'u za'wari ne, asada ĩdã'â za'ra wa'aba wamhã, te za ĩwi puru, ĩwapru hã. Tō sena, te za te te dama ãma 're a'uwaimrami, te te dama ĩropisutuzép té hã. Āne na waihu'u za'ra wa'aba da, te za ĩwi puru, ĩwapru hã. ²¹ Ma'ápé, asiwi waihu'u aba. Ni'wa hã ĩzawi'wa newa, te ĩme nhamra, wedeza na, dama ĩnhomri'wa da hã. ²² Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã wa za dãrã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te ĩma ĩpisutuzéb zarina. ĩdã'â da, te te ĩma pisutu nherẽ, aibã ma, tãma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ĩhãiba nhomri'wai ma hã. — Āne ma tō tãma waihu'u za'ra.

²³ Taha wa, te 'rãwi sisadhanarĩ za'ra, ãne:

— E 'wa hã te za dama tisõ. — Āne te 'rãwi sisadhanarĩ za'ra.

²⁴ Tawamhã sima ĩ'maipire zō sōpré wa, ãma sisaze za'ra õ wa, te timreme na 'rãwi si'wapé za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã. ²⁵ Taha wa, te Zezusi tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ti'ai ãma danhib'apito norĩ hã, simiwada'uri pese za'ra di. Duré, ĩsiwaihu'u zarina, te za dama marĩ 'manharĩ wẽ 'wa na, da te 're sisi za'ra. ²⁶ Tane asima 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norĩ wa'wa hã. Asiré norĩ ma, aipire wa'aba nherẽ, te za tãma 're asidai'uté za'ra wa'aba mo. Duré dawada'uri'wa, 're anomro aba mono nherẽ, aiwapu na te za dama 're ĩromhuri za'ra wa'aba mo. ²⁷ E 'wa hã, dama ĩpire. E tisa da, wedeza na ĩsãmra, dama ĩpire. E dama dasai 'wapéi'wa hã dama ĩpire. Tisa da, wedeza na ĩsãmra hã, tō dama ĩpire. Tazahã, wa hã dama dasai 'wapéi'wa ne, wa 're mo.

²⁸ — A norĩ wa'wa hã marĩ te 're sépata mono ré, ma tō ĩsiré 're anomro u'âsi aba mo. ²⁹ Taha wa, roti'wa da, dama ĩpire na 're ĩhãimana mono da, ĩmama te te ĩma ĩpisutu ne, tane wa za duré wa hã aipisutu za'ra wa'wa, dama aipire na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, dama roti'wa da. ³⁰ A norĩ wa'wa hã niwapsi, te za ĩsiré 're asimroi wa'aba mo, wedeza na wasiré 're wasaihuri mono da, wa te 're āhuri mono da zama. Danhib'apito simasisizém na, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo, Izarazéhé nhihudu norĩ ma, 're roti za'ra wa'aba mono da. Wahi'rada Izarazé hã, 12 na ĩ'ra si'aibã norĩ hã. Taha nhihudu norĩ hã te za 're ĩ'madã'â za'ra wa'aba mo. — Āne ma tō Zezusi hã tãma waihu'u sirõmo za'ra, te te waihu'u za'ra da.

Zezusi hã, Pedru te te ĩpo're pu'uzé wasu'u

Mateusi 26.31-35; Marcusi 14.27-31; Zuwã 13.36-38

³¹ Tawamhã Zezusi hã te Pedruhu ma tinha, ãne:

— Sima, ĩwapari pese. Satanasi hã ma tō 'Re ĩhãimana u'âsi mono wi aiwaptērẽ za'ra wa'wa, tō sena ĩzazei uptabi 'wa zō, te te aipibu za'ra wa'aba da. Tridu hã ĩ'rã uptabi zō, da te 're ĩ'upõrĩ za'ra mono ne, te za te te 're aipibu za'ra wa'wa, ĩzazei uptabi 'wa zō. ³² Sima, tane nherẽ, ĩmama wi, wa tō te 're rowaptērẽ aima, te te 're aipawaptob u'âsi mono da, ĩ'ãma 're aimorĩ u'âsi

da. Apâ ïtême aipi'rai wapsi, te za asisânawã norĩ hã 're ïpawaptob za'ra mo, hâimana nhiptete na 're nomro mono da. — ãne te Pedruhu ma tinha.

³³ Tawamhã Pedru hã te asa tãma tinha, ãne:

— Apito, wa tô ïsima wê, asiré ãma ïmorĩ da, asiré, da te ïnherê da nherê, duré asiré ïdâ'â da nherê. — ãne te Pedru hã tãma siwasu'u.

³⁴ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha, ãne:

— Pedru, ïwapari pese. ïzadawa para õ nherê, ã bôtã na si'a hârã õ ré, te za si'ubdatõ dawĩ ï'udã, aima ïza'rese õ na. — ãne ma tô romhã ré tãma waihu'u siro, Pedruhu ma.

Zezusi hã, tisiré 're ïnomro mono norĩ te te ïpo're pu'u za'ra zé wasu'u

³⁵ Tawamhã Zezusi te sadanharĩ za'ra, tisiré 're ïnomro mono norĩ hã, ãne:

— Datême te asatõrĩ za'ra wa'aba wamhã, wa tô aré aiwi sawi za'ra wa'wa, marĩ hã asiré 'wasari aba tõ da, rob'ui'prazém nhemezé hã, duré ro'wapézé hã, duré aipara'uzazé wa'wa hã. E tawamhã marĩ hã aiwi sô rowaptã'ã aba õ di. — ãne te Zezusi hã sadanharĩ za'ra.

— Marĩ zô, wawi rowaptã'ã za'ra õ di. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra.

³⁶ Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Rob'ui'prazém nhemezé, ate wamhã, te za oto ï'ã, duré ro'wapézé, ate wamhã. Duré sib'ézé 'wapa õ wamhã, te za asi'upsibizé dama ïwe, ïwa'ãbã na sib'ézé 'wapa, asima uipra da. ³⁷ E marĩ wa, wa ãne aima 'ru za'ra wa'wa. ïwasété newa, te za rowasété 'manharĩ'wa norĩ zu ïma rob'manharĩ za'ra ni. ãne, duréihã ma tô romhã ré ï'ãma rob'ui'ére sirõmo za'ra ïbãhã na, 'Re ïhâimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Taha wa, te za ï'ãma rob'ui'ére zarina, tô ï'ãma uwaimrami za'ra ni. — ãne ma tô Zezusi hã romhã ré sina tãma rowaihu'u sirõmo za'ra.

³⁸ Tawamhã ãne te asa tãma nharĩ za'ra, ïsiré 're ïnomro mono norĩ hã:

— Wanhib'apito, ãhãta sib'ézé 'wapa maparane.

— Wê di tô. Taha si. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã.

*Zezusi norĩ hã, êtê 'rãihã ãma ïsi'ubumrozé wasu'u
Mateusi 26.36-46; Marcusi 14.32-42*

³⁹ Tawamhã Zezusi hã ma oto rob u watobro, êtê 'rãihã u morĩ da, Oriwera u. Tamomo 're ïne mono zéb u te duré mo, Oriwera u. ïsiré 're ïnomro mono norĩ hã te ïme ai'aba'ré. ⁴⁰ Tawamhã te te sima ïwézéb u, ma tô ãma aihutu. Tame Zezusi te tãma roti za'ra, ãne:

— Ma'ãpé, asima rowaptêrê za'ra wa'aba, 'Re ïhâimana u'ãsi mono wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimiwada'uri wi. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁴¹ Tawamhã ïsiti za'ra te mo, siwaprosi sãmra da, romhã prã na. Tame ma hi'rãtitõ nhamra, Timama ma, mreme da. ⁴² ãne te Timama ma mre:

— ïmama, asima wê wamhã, ïma ba'a ïdã'ãzé hã, te robzépata tõ da. Tane nherê, te ïsima ïwézéb uwaibaba, ïma pisutu õ di za. Aima ïwézéb uwaibaba, te 'manharĩ da hã ïma wê di. — ãne te Timama wi rowaptê.

⁴³ Tawamhã ma ïtême sihã'ré, hãiwa ãma romhuri'wa hã, te te pawaptob da, siptete na 're morĩ da, Zezusi hã. ⁴⁴ Tiwi robzei'õ uptabi nherê, ma tô duré mre, Timama ma, mreme 'rãihã na. Taha wa, ma tô 're su'u a'a, dawapru ne, ti'ai wa.

⁴⁵ Tawamhã Timama ma, mreme pari, ma tô wahudu, tisiré 're ïnomro mono norĩ u morĩ da apã. Sõtõ za'ra ré, ma siza za'ra. Pê'ézé uptabi za'ra wa, te tinhotõ za'ra. ⁴⁶ Taha wa, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ wa, te asõtõ za'ra wa'wa. Aiwahutu za'ra wa'aba. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono wi, rowaptẽrẽ za'ra wa'aba asima, Wa'uburẽ nhimiwada'uri wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

Zezi hã, da te ãrizẽ wasu'u

Mateusi 26.47-56; Marcusi 14.43-52; Zuwã 18.3-12

⁴⁷ Tawamhã Zezi te te tãma nharĩ za'ra rẽ, ma ãtẽme aihutu ni, da'ahã na. Zudasi hã 12 na Zezihi sirẽ 're ãnomro mono norĩ me hã arẽ, ta hã 're ãmorĩ, te te sõ danhimro, Zezihi zõ. Tawamhã Zezihi u, ma ai'rẽ, 'rãwi te te sawi da, tob'rata hãrã na. ⁴⁸ Taha wa, te Zezi hã tãma tinha, ãne:

— Zudasi, oro ãzawi pese 'wa zahã, ma ãtob'rata hãrã na tarẽ dama ãzawi, ti'ai ãma dasirẽ ãpodo hã da te ãwaihu'u za'ra da. — ãne te tãma tinha.

⁴⁹ Tawamhã ãsirẽ 're ãnomro mono norĩ hã ma tõ oto waihu'u za'ra, da te oto dasiwi ããri da na hã. Taha wa, te siwi sadanha, ãne:

— Wanhib'apito, e wa te da'wapẽ za'ra õ di za, wanhi'wa na, sib'ẽzẽ 'wapa na. — ãne te sina sadanharĩ za'ra.

⁵⁰ Taha wa, Zezihi sirẽ hã ma da'u'a ni, sib'ẽzẽ 'wapa na. Sasedoti ãpire uptabi ma romhuri'wa hã ma po're nhizãri ni, ãsimire niwĩ.

⁵¹ Tawamhã ma tõ Zezi hã tãma tinha, ãne:

— Tõã. Tane hã 'manharĩ tõ. — ãne te tãma tinha.

Tawamhã ma po're upi, tinhib'rata na. Taha wa, ma tipo're wẽ apã.

⁵² Zezihi zõ ãsihudu hã ta norĩ hã sasedoti ãpire norĩ, durẽ 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhorõwa 'madã'ã'wa norĩ, ãpire norĩ, durẽ zudezu norĩ ma roti'wa norĩ. Taha wa, ma tõ Zezi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E wa hã danhibrob zõ dapãrĩ'wa pã, ma bẽtẽ we ãzõ aihutu 'wa, sib'ẽzẽ 'wapa rẽ, uibroi rẽ zama. ⁵³ Bãtã sidãpãsi, wa tõ asõ'a wa'aba nasi aimãsi, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zẽb ãma. E niha bã tameb rẽ, asiwi ããri aba õ di bẽtẽ. ãhãna ma tõ bãdã hã ãwa waptãrã, asiwi ããri aba zẽb da hã, robra tede'wa hã pire na 're ãmorĩzẽb da hã. — ãne ma tõ Zezi hã tãma waihu'u za'ra.

Pedru hã, Zezi te te dawi ãudãzẽ wasu'u

Mateusi 26.69-75; Marcusi 14.53-54, 66-72; Zuwã 18.15-18, 25-27

⁵⁴ Tawamhã ma tõ oto siwi ti'ã, Zezi hã. Te te siwi ãri wamhã, ma tõ siwi saprõ, sasedoti u, ãpire uptabi nhorõwa u. Pedru hã te romhã na te te dapibu.

⁵⁵ 'Ri 'wawi wa'ra 're, da te dasima ãprẽ za'ra u, ma wi, Pedru hã. Tame te nhamra Pedru hã, uzã, da te dasiwi ããri norĩ 'rata. ⁵⁶ Unhama ãma sãmra rẽ, ma tõ pi'õ hã 'madã, romhuri'wa hã. Taha wa, te 'madã'ã pese, te te waihu'u da. Te te waihu'u wamhã, te oto dama 'mahã, ãne:

— ãhã zama, te Zezihi sirẽ 're mo. — ãne te pi'õ dama wasu'u.

⁵⁷ Tane nherẽ, ma tõ tiwi ai'udã, ãne:

— Mare di. ãma sa'rese õ di, ta hã. — ãne te pi'õi ma tinha asa.

⁵⁸ Tawamhã ãma ronomro pari, te durẽ aibã hã Pedru 'madã, sãmra rẽ.

Taha wa, te Pedruhu ma tinha, ãne:

— A zama, te dasirẽ 're aimo. — ãne te tãma tinha. Tazahã, Pedru te asa tãma tinha, ãne:

— Mare di. Wa hã, õ norĩ sirẽ hã õ di. — ãne te aibã ma tinha.

⁵⁹ Tawamhã bãtã pibuzẽ hã misi te te sa'oto wi, te durẽ ni'wa hã tãma tinha, ãne:

— A hã te tõ ãsirẽ 're aimo. A hã, Darireza hawimhã durẽ. — ãne te tãma tinha.

⁶⁰ Taha wa, te durẽ Pedru hã asa tãma tinha, ãne:

— Mare di. Tane ãma ãnharĩ hã, te waihu'u õ di. Sa'rese õ di. — ãne te aibã ma tinha. ãne na timreme hã te te 'rãsutu wi, ma awa'awi si'a hã hã. ⁶¹ Taha

wa, ma tô Wanhib'apito hã aipi'ra. Sipi'rai wamhã, te Pedru hã 'madâ'â pese. Te te 'madâ'â wamhã, ma Wanhib'apito mreme na po're puru, Pedru hã. Romhã ré, ma tô tãma waihu'u siro, te te dawí ã'udâzém na, Zezusi hã. ãne ma tô tãma tinha: “ã bātã na si'a hã hãrã õ ré, te za si'ubdatõ dawí ã'udã, ãzadawa para õ nherẽ.” ãne ma tô romhã ré, Pedruhu ma waihu'u siro. ⁶² ãne na oto ãmreme na sina po're pu'u wamhã, ma tô watobro rob u, Pedru hã. Taha wa, te oto aiwa'õ, sina pẽ'ẽzé uptabi wa.

⁶³ Tawamhã aibã norĩ hã ma tô Zezusihi ma nharĩ wasété za'ra, siwi ã'madã'ã'wa norĩ hã. Te duré nasi siwi ahã. ⁶⁴ Zazahã na ma duré siwi 'rã ubu. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ma'ãpé wama waihu'u zara na, ni'wa hã ai'azãri'wa hã. E niha ãsisi hã. — ãne te nasi tãma nharĩ za'ra, te te nasi siwi ahãri sina.

⁶⁵ Te duré tãma nharĩ wasété za'ra, ãwasété na.

⁶⁶ Tawamhã mararé ma tô zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã si'rã'õtõ, duré sasedoti ãpire norĩ hã, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã. Si'rã'õtõ wamhã, ma tô dama 'ru za'ra, Zezusi hã da te we dasiwi saprõni za'ra da, ãtẽmeb za'ra. ⁶⁷ Da te ãtẽme dasiwi ãwisi wamhã, te siwi sadanha, Zezusi hã, ãne:

— E a hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãaipisudu, Danho'reptui'wa da. Ma'ãpé, wama asiwasu'u za'ra na.

Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Danho'reptui'wa na aima ãsiwasu'u za'ra wa'aba wamhã, e te za ãma ãzaze za'ra wa'wa. ãté ãma ãzaze za'ra wa'aba õ di za. ⁶⁸ Duré, ãzadanhãri za'ra wa'aba wa'rãmi, te asadanhãri za'ra wa'aba wamhã, e marĩ te za ãma ãwaihu'u za'ra wa'wa. Marĩ hã ãma waihu'u za'ra wa'aba õ di za. ⁶⁹ Tane nherẽ, wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, wa za oto dama ãpire na 're ãnhamra, dama ãpire uptabi 'rata. Wa za oto ãsimire niwĩ 're ãnhamra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'rata. — ãne te Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra.

⁷⁰ Tawamhã te duré siwi sadanha, ãne:

— E tawamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra na, ma tô 're asi'madã'ã mo. — ãne te siwi sadanha.

Taha wa, te duré asa tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— A norĩ wa'wa hã te ãnharĩ za'ra wa'wa, tane na hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁷¹ Tawamhã te sima nharĩ za'ra:

— Tãibã oto. Da te wama ãwasu'u za'ra zéb zõ, wanhimipari za'ra õ di za oto. Wasi'uihã na wa tô ãsiwasu'uzé hã wapari za'ra ni. — ãne te sima nharĩ za'ra, dama ãpire norĩ hã.

23

Zezusi hã Piratuhu uiwada ãsabzé wasu'u

Mateusi 27.1-2, 11-14; Marcusi 15.1-5; Zuwã 18.28-38

¹ Taha pari, ma tô aihĩni tiwahutu za'ra, Zezusi hã te te siwi saprõni da, Piratuhu u. ² Tawamhã te te ãtẽme siwi ãwisi wamhã, ma tô siwi wasu'u wasété, ãne:

— ã hã ma tô dawí ro'wa'rutu, tinhimirowasu'u na. Roma ãma danhib'apito ma, rob'uiprazé hã da te tãma 're po'o za'ra mono tõ da, ma tô te te 're da'apa'uwati. Danhib'apito na te duré dama 're siwasu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu na, Danho'reptui'wa da. — ãne te taré Zezusi wasu'u za'ra, Piratuhu ma.

³ Tawamhã Piratu te Zezusihi ma tinha:

— E a hã, zudezu norĩ nhib'apito. — ãne te sadanha.

Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tãma tinha, ãne:

— Tahata ma tô tane hã ï'ãma ïwaihu tô. — ãne ma tô tizadawa na tãma wa'rã, Zezusi hã.

⁴ Tawamhã Piratu te dama tinha, ãne:

— Ïwasété na te waihu'u ô di, wasété wa, te ïwë'özéb da hã. — ãne te sasedoti ïpire norĩ ma nharĩ za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ïpire norĩ me, uburé dama zama.

⁵ Tane nherë, te mreme tete na asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Tinhimirowasu'u na, ma tô te te dawı 're ro'wa'rutu, tinhimirowasu'u na, daza'rui mono bâ, Zudeza ãma. Darireza ãma, ma tô roti na sãna'rata. ãhãta ma tô wei wi oto. — ãne te taré wasu'u za'ra, Piratuhu ma, Zezusi hã.

⁶⁻⁷ Tawamhã te Piratu hã da'azadanha, damreme te te wapari wa:

— E ã hã, Darireza hawi te wei mo. — ãne te da'azadanha.

— Ïhe. Ta hawi te wei mo, tiza'rui hawi. — ãne te asa tãma rowasu'u za'ra ni.

Apito Erodi te te dama 're ïroti mono zé, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hã. Taha wa, Piratu te te wapari wamhã, te tãma 'ru za'ra, Erodihi u te te siwi saprõni da, tame za a'â sãmra wa, Zeruzarë ãma. ⁸ Erodi hã Zezusihi wasu'u hã ma tô te te 're wapari. Taha wa, ma tô te te sima 're wë u'âsi, Zezusi te te sabu da. Tawamhã, ïtëme da te dasiwi ãwisi wamhã, toi uptabi di Erodi hã, titõmo na te te oto 'madâ'â wa. Ïsõ'a, marĩ dama ï'manharĩ waihu'u'õ hã tiwaihu'u pese na te te 'manharĩ da, ma tô aré sima wë, Erodi hã. ⁹ Taha wa, ma tô Erodi hã marĩ na sadanharĩ ahã, Zezusi hã. Tazahã, te te sada'âbã ô di asa. ¹⁰ Taha wa, te oto Erodihi u aimasa, sasedoti ïpire norĩ hã. Rowahutu'wa norĩ me, te ïtëme aimasa. Mreme tete sina, ma taré siwi pisutu za'ra, Zezusi hã.

¹¹ Tawamhã Erodi norĩ hã ma tô Zezusihi ãma tiwa'ë za'ra, taré. Tinhib'a'uwë norĩ me, ma ãma tiwa'ë za'ra, da'wapéi'wa norĩ me. Ma tô ãma tito za'ra. Dasi'ubuzém na ma tô siwi ãma hãiba ubu, ïwë na. Tawamhã Erodi hã te oto dama ti'ru, apã da te dasiwi saprõni da, Piratuhu u. Taha wa, te apã siwi saprõ. ¹² Piratu norĩ hã Erodihi me, te aré 're si'ruiwapari zahuré. ãhãna, ma tô oto sisawi zahuré.

Zezusi hã da te dasiwi wĩri da, Piratu te te ïdazazézé wasu'u

Mateusi 27.15-26; Marcusi 15.6-15; Zuwã 18.39-19.16

¹³ Tawamhã Piratu te sitëme dazô hã, sasedoti ïpire norĩ zô, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ïpire norĩ zô. Duré roti'wa norĩ zô, te tihãrã za'ra, ïsib'a'uwë norĩ me, te te ïtëme ubumro da. ¹⁴ Ïtëme sihutu wamhã, te tãma nharĩ za'ra:

— We ïtëme asiwi ãwisi aba wi hã, ma tô ãne ïma ïwasu'u za'ra wa'wa: “ãhã nhimirowasu'u zarina, te oto ro'wa'rutu na 're dahâimana za'ra.” ãne ma tô ïma ïwasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, wa tô asõ'a za'ra wa'aba, sadanharĩ pese aré, ïwasété zô, ïwasédé hã ãma sa'ra za'ra wa'aba wa. Tazahã, marĩ hã ãma hâimana ô di, ïwasédé hã. ¹⁵ Erodi hã te te duré sadanharĩ wamhã, marĩ hã te te ï'manharĩ wasété zé hã te te duré ãma sõpëtë ô di. Taha wa, ma tô we apã watëme satõri za'ra, marĩ hã ãma hâimana ô wa. Marĩ te te 'manharĩ wasété õ nherë, e niha wa za dama ti'ru, da te dasiwi wĩri da. Mare di. ¹⁶ Taré wa za da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, te te siwi 're pré'é mono da. Taha parimhã, wa za satõ, apã morĩ da. — ãne te Piratu hã tãma nharĩ za'ra.

¹⁷ Pascowa na dasaihurizép sidâpâsi, ma tô Piratu hã dazazém hawi te te 're da'azani, misi si. ¹⁸ Tawamhã aihĩni te damreme 'rãihã na tãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Da te dasiwi wĩrĩre. Barabasihi si, wama wazere za'ra na apã. — ãne te ãma 'mahãrã za'ra ni, Piratu hã.

¹⁹ Barabasi hã dazazéb 're, te dame 're sa. Īsimiroti zarina, ma tô dasi'wapé hã watobro, romanu norĩ zada, Zeruzarē āma. Ma tô duré da'maiwĩ, Barabasi hã. Taha wa, ma tô dasiwi sērē ni, dazazéb 're, sab da.

²⁰ Piratu hã ma tô sima wē, Zezusi hã apâ te te satōrĩ da. Taha wa, te āne duré dama tinha. ²¹ Tane nherē, damreme 'rāihâ na te nasi 'mahârâ za'ra ni, āne:

— Wedepo'o nhonhi'rāmi na, da te dasiwi sasōmri, dâ'â da. — Āne te nasi 'mahârâ za'ra ni.

²² Tawamhã te Piratu hã duré dama tinha:

— E marĩ te te 're ab'manharĩ wasété mono bâ. Īwasété zô, te sadanharĩ wamhã, marĩ hã āma hāimana ô di. E niha wa za bété taré dama ti'ru, da te dasiwi wĩrĩ da. Mare di. Taré wa za ti'ru, da te dasiwi 're pré'é mono da. Taha parip si, te za mo, ĩzadawa para. — Āne Piratu te dama tinha. Si'ubdatô oto ĩmreme hã.

²³ Tane nherē, te aihĩni norĩ hã āma sé za'ra, mreme 'rāihâ na, āne:

— Wedepo'o nhonhi'rāmi na sa'o, dâ'â da. — Āne te nasi 'mahârâ za'ra ni. Taha wa, Piratu ma tô oto dawapa. ²⁴ Da te tiwi ĩwaptērēzéb uwaibaba, ma tô pisutu, wedepo'o nhonhi'rāmi na sa'o da, Zezusi hã, dâ'â da. ²⁵ Da te dasima ĩwē za'ra zéb uwaibaba, ma tô dama ti'ru, aibâ, da te wazere da, dazazém hawi watobro da, apâ morĩ da. Aibâ nhimiroti zarina, ma tô dasi'wapé hã watobro aré, romanu norĩ zada hã. Ma tô duré da'maiwĩ, aibâ hã. Taha wa, ma tô sērē ni, dazazéb 're, sab da. Tawamhã Piratu te oto ti'ru, Zezusi hã te te siwi âri da da'wapéi'wa norĩ hã, da te dasima ĩwē za'ra zéb uwaibaba, te te tãma 'manharĩ za'ra da, Zezusihi ma.

Zezusi hã, wedepo'o nhonhi'rāmi na dâ'â da, da te dasiwi ĩsasōmrizé wasu'u Mateusi 27.32-44; Marcusi 15.21-32; Zuwã 19.17-27

²⁶ Tawamhã Zezusi hã te oto siwi saprõ, ĩdâ'âzéb u. Te te siwi saprõni ré, ma tô buru hawimhã aibâ hã da'razâ. Aibâ nhisi hã, Sima na ĩsisi hã. Simahã za'ru nhisi hã, Sireni na. Te te da'razâri wa, ma tô siwi pa'â, da'wapéi'wa norĩ hã. Īsisé ma tô tãma hiri za'ra wedepo'o nhonhi'rāmi hã, Zezusihi zarina te te âri da. Taha wa, te ĩsarina ti'â.

²⁷ Tawamhã da'ahâ na te Zezusihi zarina ai'aba'ré ni. Pi'õ zama, te dame ai'aba'ré, wawa sina. Zezusihi āma pē'ēzé uptabi za'ra wa, te 'ry'ry. ²⁸ Taha wa, Zezusi hã ma tô ĩtēme aipi'ra za'ra, pi'õ norĩ u, te te tãma nharĩ za'ra da, āne:

— Pi'õ norĩ, Zeruzarē āma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ hã, ĩzô ai'ry'ry wa'aba tō. Até asisô si, te za 're ai'ry'ry wa'aba mo, ai'ra norĩ zô zama.

²⁹ Niwapsi dama 're rowasété za'ra mono di za. Taha wa, te za nharĩ za'ra ni, āne: “Pi'õi 'ra'õ norĩ ma si, 're rowē za'ra mono di za, duré niwa ai'uté te te ĩwapsōmri za'ra ô norĩ ma zama.” Āne te za nharĩ za'ra ni. ³⁰ Duré dama rowasété wapsi, etē 'rāihâ ma, te za tasi'ru za'ra ni, danhisiwi waptâ'ã da, te te da'uprosi da. Duré sa'a ma, te za tasi'ru za'ra ni, te te dazuwa za'ra da. ³¹ E marĩ da, wa tô romhã ré aima rowa'õtô za'ra wa'wa. Āhãna, mi wapti'i ré, te za oto rowasédé hã ĩma 'manharĩ za'ra ni. Mi hã 'ré wamhã, e niha za bété. Dama 're rowasété uptabi za'ra mono di za. — Āne te Zezusi hã pi'õ norĩ ma nharĩ za'ra.

³² Zezusihi me, te aibâ norĩ hã dasiwi saprõni zahuré ni, ĩsiré dâ'â zahuré da, ta norĩ hã. Rowasété 'manharĩ'wa zahuré, aibâ norĩ hã. ³³ Tawamhã ma tô oto āwisi za'ra, Da'rāihi na romnhisi u. Tame ma tô siwi sasō Zezusi hã, wedepo'o nhonhi'rāmi na dâ'â da. Ma duré rowasété 'manharĩ'wa norĩ hã ĩsiré sasōmri zahuré ni. Te āma aiwa'aba zahuré, ĩsimire niwĩ, duré ĩsimi'e niwĩ.

³⁴ Tawamhã Zezusi hã te Timama ma tinha, āne:

— Īmama, da'ãma 'madâ'â õ di za, da te ĩma ĩ'manharĩ wasété za'ra zé hã. Da te dasiwi ĩwaihu'u ãna, ma tô ĩma 'manharĩ wasété za'ra ni. — ãne te Timama ma tinha, Zezusi hã.

Tawamhã êtẽ zapotore ĩ'ui'ééré ré hã ma tô nasi sima sãmra, Zezusihi uzazéb zô. Taha zarina, ma tô sima ãma aipé. ³⁵ Zezusi norĩ hã simnhatã ré, te zudezu norĩ hã ĩ'rata asimro, te te 'madâ'â za'ra da. Taha wa, te roti'wa norĩ hã sima nharĩ za'ra, ãne:

— Ma tô te te 're da'anho'reptu aré. Tô sena Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te pisutu wamhã, ma'ãpé sisõ'reptu. — ãne ma tô ãma tiwa'ẽ za'ra.

³⁶ Da'wapéi'wa norĩ zama, ma tô ãma tiwa'ẽ za'ra. Tawamhã ma ĩtẽme ai'ré za'ra, te te tãma wẽ za'ra da, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé hã, ĩwa'ãbã syry hã. ³⁷ ãne te tãma nharĩ za'ra:

— A hã zudezu norĩ nhib'apito wamhã, ma'ãpé asisõ'reptu na. — ãne te tãma nharĩ za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã.

³⁸ Zezusihi 'rãĩ uwaibaba, te ãma ĩrob'ui'ééré ré hã da'o. “ã hã, zudezu norĩ nhib'apito.” ãne ãma ĩrob'ui'ééré hã.

³⁹ Tawamhã rowasété 'manharĩ'wa hãiba amo hã te tãma tinha, ãne:

— A hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aipisutu wamhã, ma'ãpé asisõ'reptu na. Wa norĩ zama, wanho'reptu na. — ãne te Zezusihi ma tinha, wa'ẽ sina.

⁴⁰ Taha wa, ma ĩsiré hã ãma sadapsisi, ãne:

— Tô'ã. E 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimihâzé, asima pipa ã bâ, ma tô tane tãma ĩnha. Wa norĩ hã wa wasiré waza'o ni, apito nhimiwada'uri zarina. Taré, da te wama rob'manharĩ õ di, dasiwi. ⁴¹ Wa norĩ hã wawasété wa, ma tô wama rob'manharĩ ni. Tazahã, ã hã marĩ hã te te dama 'manharĩ wasété õ di. — ãne te tãma tinha.

⁴² Taha wa, te Zezusihi ma tinha, ãne:

— Zezusi, ĩ'ãma aipo're pu'u za, Danhib'apito na apã we aimorĩ wamhã. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁴³ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha, ãne:

— Tô sena wa za aima waihu'u. ã bâta na te za ĩ'rata 're asãmra mo, rowẽ uptabi ãma. — ãne ma tô aibã ma ropisutu, Zezusi hã.

Zezusihi dâ'âzé wasu'u

Mateusi 27.45-56; Marcusi 15.33-41; Zuwã 19.28-30

⁴⁴ Tawamhã ma tô ti'abzuma oto. Abzuma wamhã, ma tô tirobra, daro mono bâ. Bãdã siprazéb u, te oto robra si nomro. ⁴⁵ Bãdã sipra wi, ma tô zazahã hã hãihaipo'o, 'ri 're wa'wa nhitobzé hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma hã. ⁴⁶ Taha wa, ma tô Zezusi hã Timama ma tinha, mreme 'rãihã na:

— Īmama. ãhãta, wa za ĩpẽ'ẽzani hã aima tisõ, asib'rata. — ãne te si'mahã, mreme 'rãihã na. Tawamhã awa'awi ma pẽ'ẽ hai'utõ oto. ⁴⁷ Tawamhã aibã hã ma tô ãma rob'madã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã, romanu hã. Te te ãma rob'madã'ã wamhã, te ãma tiwata, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma. ãne te tinha:

— Nare õ hã, aibã 're ĩmorĩ wẽ tô. — ãne te tinha.

⁴⁸ Tawamhã da'ahã na ma tô tasi'rã'õtõ ni, da te ãma rob'madã'ã za'ra da. Tawamhã Zezusi hã dâ'ã wi, te 'ri tẽme apã ai'aba'ré ni, dawawa sina. ãma dapẽ'ẽzé uptabi za'ra di. ⁴⁹ Zezusihi zawĩ pese'wa norĩ hã, romhã na ma tô ãma 'madã'ã za'ra. Pi'õ norĩ zama, te romhã na ãma 'madã'ã za'ra, Darireza hawi ĩsarina ĩsi'aba'ré norĩ hã.

ZeZusi da te ĩsērēzé wasu'u

Mateusi 27.57-61; Marcusi 15.42-47; Zuwã 19.38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Aibã hã te 're hãimana, Zuzé na ĩsisi hã. Arimateza na ĩsa'ru nhisi hã, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Aibã hã ĩwē. Hãimana wē uptabi di, dama. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwē mono zéb zô, te 're simipari u'ãsi. Ta hã, roti'wa ĩpire. Zudezu norĩ ma roti'wa ĩpire norĩ siré, te 're simasisi. Tazahã, ZeZusi te te siwi âri da, te te sima ãma roti za'ra wamhã, te te ãma dazazei õ di. ⁵² ZeZusi hã dâ'â wamhã, te oto Piratuhu u mo Zuzé hã, ZeZusihi hãiba hã te te tiwi waptērē da. ⁵³ Taha wa, ma tô ãma saze, Piratu hã. Taha wa, ma tô si'ra, wedepo'o nnonhi'rãmi hawi, Zuzé hã. Te te si'rai wamhã, ma tô hãiba ubu, zazahã ĩhãirã na. Taha pari, ma tô tisē, ab're wa, etē zahãpã ab're sirõmo wa. Tame ma tô ZeZusihi hãiba hã tisē, da te ĩwa ĩda'manherē'õ wa. ⁵⁴ ãhã romhuri 'rãsutu na ma tisē. Romhutu na te za zudezu norĩ hã romhuri zahãrizé hã 'madã'ã za'ra.

⁵⁵ Tawamhã Zuzé hã ab're u morĩ wamhã, ma tô pi'õ norĩ hã ĩsarina ai'aba'ré. ZeZusihi zarina, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi we ĩsi'aba'ré, pi'õ norĩ hã. Tawamhã ab're hã ma tô sabu za'ra. Duré ZeZusihi hãiba, Zuzé te te ĩsērēzé hã ma tô sabu za'ra. ⁵⁶ Tawamhã 'ri tēme te apã ai'aba'ré. Taha wa, ma tô marĩ hã sada wa'u za'ra, wedewa'u ĩsadaze hã, te te siwi ãma hãiba u'ré da. Romhuri zahãrizém na hã ma tô tiwa'utu za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisutuzéb zarina.

24

ZeZusi hã, ĩmama te te ĩhãiwa'utuzé wasu'u

Mateusi 28.1-10; Marcusi 16.1-10; Zuwã 20.1-10

¹ Dumidu na rowa'a wi, te pi'õ norĩ hã ai'aba'ré, ab're u. Marĩ wa'u te siré âri za'ra, ĩsadaze hã. ² Ab're u sihutu wamhã, ĩne ma tô 'madã'ã za'ra, ab're nhitobzé hã. Sitob õ di oto. Ni'wa hã ma tô ab're nhiti pi'ra. ³ Tawamhã sisisi wamhã, te te sãmri za'ra õ di, Wanhib'apito ZeZusihi hãiba hã. Robaba di. ⁴ Te te waihu'u za'ra õ wa, te ãne sima rosa'rata za'ra:

— E niha ab're hã baba di. E mahãta ĩhãiba. — ãne te sima sô amrami za'ra. Tawamhã aibã norĩ hã maparane ma ĩtēme aima'wa. ĩ'uza hã ma ai'ubuzi zahuré. ⁵ Taha wa, ma tô pi'õ norĩ hã tãma tipahi za'ra. Pahi te, ma tô aiwē'ē za'ra, ti'ai u. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra, pi'õ norĩ ma:

— E niha da, te ĩhãiba zô ĩrob'madã'ã za'ra wa'wa, adã'ã 'ru ãma. Apã ma tô hãiwa'udu. ⁶⁻⁷ ãme nomro õ di oto. Ma tô hãiwa'udu. Darireza ãma 're sãmra mono ré, ma tô romhã ré aima siwasu'u sirõmo za'ra wa'wa aré, ãne: “Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã te za dama ĩnhomri ni, aibã ĩwasété norĩ ma. Wedepo'o nnonhi'rãmi na te za dasiwi ĩzasõmri ni, ĩdã'ã da. Bãdã maparane ĩ'ãma si'utõrĩ õ ré, wa za apã hãiwa'udu.” ãne ma tô romhã ré aima siwasu'u sirõmo za'ra wa'wa. — ãne ma tô ZeZusihi mre me na ãma po're pu'u za'ra, aibã norĩ hã.

⁸ Taha wa, ma tô pi'õ norĩ hã ãma tipo're pu'u za'ra, ZeZusihi mre me na. ⁹ Taha pari, te ab're hawi apã ai'aba'ré, ĩsazei'wa norĩ u. Aibã 11 na ĩhãiba za'ra norĩ ma, ma tô rowasu'u pese za'ra, ZeZusihi siré 're ĩnomro mono norĩ ma. ĩsiré ĩsi'ubumro norĩ ma zama, ma tô tãma rowasu'u pese za'ra. ¹⁰ Pi'õ norĩ nhisi hã, ãne: Mariza Madarena, duré Zuwãna, duré Mariza, Ti'aduhu na. Ta norĩ hã ĩsiré pi'õ norĩ me, ab're u ĩsi'aba'ré hã, te ZeZusihi zadawa wasu'u'wa norĩ ma rowasu'u pese za'ra. ¹¹ Tane nherē, ĩsimirowasu'u na te te saze za'ra õ di, taré newa. ¹² Tane nherē, Pedru hã ma tô wahudu, ab're u wara da, te te sabu da. Ab're u wisi wamhã, ma tô sô aiwē'ē, te te sô rob'madã'ã da. Sô siwē'ēi wamhã, ĩ'ubuzéb si, ma tô sabu. Taha wa, ma tô apã mo 'ri tēme, tob'uzu sina, marĩ hã ĩhãimana na.

*Emausi u, ĩsazei'wa norĩ nebzé wasu'u
Marcusi 16.12-13*

¹³ Tawamhã tô taha bătâ na te tineb zahuré, Emausi na 'ri wa'õtõ nhisi u, Zezusihi zazei'wa norĩ hã. Zeruzarẽ hawi te tineb zahuré, 'ri wa'õtõ u. Zeruzarẽ hawimhã, 10 na ti'ai pibuzé hã, Emausi u hã. ¹⁴ Nep sina, ma tô te te sima rowasu'u zahuré, uburé marĩ hã ĩwairébé mono na. ¹⁵ Te te sima rowasu'u zahuré mono ré, duré âma sisada'âbâ zahuré mono ré, ma tô Zezusi hã âma tiwisi zahuré. Te oto ĩme timorĩ zahuré. ¹⁶ Titõmo na ma tô 'madâ'â zahuré. Tane nherẽ, te te waihu'u zahuré õ di, ni'wa newa. ¹⁷ Tawamhã Zezusi te sadanharĩ zahuré, âne:

— E marĩ, te asima ĩwasu'u wa'aba mo, bătâdi na ane wa'aba sina. — Āne te sadanharĩ zahuré. Taha wa, ma tô mazahâri zahuré. Ubu pire zahuré di.

¹⁸ Tawamhã ma tô ĩhâiba amo hã sadanha, Tezopasi na ĩsisi hã:

— Zeruzarẽ âma 're asâmra mono nherẽ, e aiwétési aima ĩsa'rese õ, ã nimosi marĩ hã ĩwairébé mono hã. — Āne te sadanha, Tezopasi hã.

¹⁹ Taha wa, ma tô Zezusi hã asa sadanharĩ zahuré:

— E marĩ, wairébé mono bâ bété. — Āne te sadanharĩ zahuré.

— Zezusi, Nazaré hawi ĩmorĩ ma, ma tô rob'manharĩ wasété za'ra ni. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo aré. Tiwaihu'u pese na ma tô marĩ hã te te dama 're ab'manharĩ aré, ĩwẽ hã. Duré mreme pire na, te 're mo. Āne na ma tô waihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Āne na hã uburé ma tô waihu'u za'ra ni. ²⁰ Tane nherẽ, wa'madâ'â'wa norĩ hã sasedoti ĩpire norĩ hã ma tô danhib'apito u siwi saprõ. Roti'wa norĩ dama ĩpire norĩ me, ma tô ĩtẽme siwi saprõ, te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi wĩrĩ da. Taha wa, ma tô ĩsimiwada'uri zarina, dasiwi sasõmri ni, wedepo'o nnonhi'rãmi na dâ'â da. ²¹ Izarazéhé nhihudu norĩ hã, danhimiwada'uri na oto 're wahâimana za'ra mono tõ da, te te 're wa'apawapto mono da ne, wa tô 're wanhimnhasi za'ra aré. Āhãna bătâ maparane ma tô âma ne, da te ĩwĩrĩzém na hã. ²²⁻²³ Ni'wam norĩ hã pi'õ norĩ hã ma tô ai'aba're ab're u, wasiré ĩsazei'wa norĩ hã. Tane nherẽ, te te siwi sãmri za'ra õ di, ĩhâiba hã. Ab're hã baba na, ma tô sô sabu za'ra. Apâ sihutu wamhã, âne te wama rowasu'u za'ra: “Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ si, wa tô wasiwi 'madâ'â za'ra ni, hãiwa hawi we ĩne hã. Zezusi hã, u, dâ'â õ di. Te u, oto 're mo. Āne ma tô wama rowasu'u zahuré.” Āne te pi'õ norĩ hã wama rowasu'u za'ra. Taha wa, wa tô âma watob'uzu za'ra ni, ĩsimirowasu'u za'ra na hã. ²⁴ Taha wa, ma tô wasiré norĩ hã 'mane, pi'õi wa'rãmi, ab're u. Te te robzabu zahuré wamhã, ab're hã baba na ma tô duré sabu zahuré, pi'õ norĩ nhimirowasu'u zarina. Te duré wama rowasu'u za'ra, Zezusihi hãiba hã te te ĩsãmri zahuré õ na. — Āne te tãma rowasu'u zahuré, Zezusihi ma, Tezopasi norĩ hã.

²⁵⁻²⁶ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ zahuré, âne:

— E niha bété, waihu'u su'u aba õ di, sazei aba da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u mono bâ, Danho'reptui'wa na rob'ui'ére hã. Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã te za a'â robzépata, rowasédé, da te tãma 'manharĩ wamhã. Taha parip si, te za rowẽ âma 're sãmra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma ĩpisutuzéb uwaibaba. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u zahuré, sõ'awi tãma siwasu'u zahuré õ nherẽ, Danho'reptui'wa na.

²⁷ Romhã ré, ma tô ĩwana Danho'reptui'wa na rob'ui'ére za'ra ni. Tawamhã Mozési te te âma ĩrob'ui'ére na, te oto tãma rob'rãzarõtõ zahuré. Taha pari, uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ, te te âma ĩrob'ui'ére za'ra na, te tãma rob'rãzarõtõ zahuré.

²⁸ Tawamhã ma tô rob'umhutu za'ra oto, 'ri wa'õtô u hã, Emausi u hã. Zezusi hã te aré tiwi timorĩ waré zahuré. ²⁹ Taha wa, ma tô tãma nharĩ zahuré, tiwi morĩ zahuré tã da:

— Wa'rata asãmra a'â. Ma tô wawi tihâiwahã. Te za wawi tirobra. — ãne te tãma nharĩ zahuré.

Taha wa, ma tô âzé 'ri para u, ã'rata sãmra zahuré da, a'â. ³⁰ Tawamhã ã'rata te tinhamra zahuré, siré saihuri da. Sãmra wamhã, ma tô ã'u'êne hã ti'â, Zezusi hã. 'Re ãhãmmana u'âsi mono ãma te tiwata, sãpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ã'u'êne hã. Ma tô tãma sãmri zahuré. ³¹ Taha wa, ma tô oto waihu'u zahuré, Zezusi hã. Tazahã, ma tô tiwi aimani zahuré. ³² Taha wa, te ãsa'u sima rowasu'u zahuré, ãne:

— Bãdãdi na we te te wama rowasu'u mono ré hã, e watoi õre, wapẽ'ẽ 'remhã. Wato sina, wa we wa te wapari. Wapari ze ti. — ãne te sima rowasu'u zahuré.

³³ Tawamhã awa'awi, ma tô tiwahutu zahuré, Zeruzarẽ u neb da apã. Simasisi wamhã, ma tô Zezusihi siré norĩ hã sabu za'ra, 11 na ãhãiba za'ra hã. 'Ri para, te siré ai'ubumro, ãsazei'wa norĩ me.

³⁴ — Tô sena, ma tô Wanhib'apito hã hãiwa'udu. Simahã ma, ma tô sihã'i'ré. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, datẽme ãsimasisi norĩ ma.

³⁵ Tawamhã Wanhib'apito, bãdãdi na ãtẽme ãwisi zahuré na, ma tô asa dama rowasu'u zahuré, ãsazei'wa norĩ ma. Duré, Wanhib'apito te te ãwaihu'u zahuré zém na, ma tô siwasu'u zahuré. ã'u'êne te te tãma ãwẽ'ẽ zahuré na, ma tô duré Wanhib'apito hã waihu'u zahuré. ãne na ma tô siwasu'u zahuré, Zezusihi zazei'wa norĩ ma.

*Zezusi hã, tizazei'wa norĩ ma, ãsihã'i'rézé wasu'u
Mateusi 28.16-20; Marcusi 16.14-18; Zuwã 20.19-23; Atusi 1.6-8*

³⁶ Tawamhã ãsazei'wa norĩ ma, te te rowasu'u zahuré ré, ma tô Zezusi hã ãwa'wa tizab za'ra. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Rowẽ na 're aihãmmana za'ra wa'aba mono. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

³⁷ Tawamhã dahãiba warõ newa, ma tô tãma tipẽ'ẽwara za'ra. ³⁸ Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, ma tô ãma aipẽ'ẽwara za'ra wa'wa. E marĩ da, ma tô ãwawã za'ra wa'wa, ãhãiwa'utuzém na. ³⁹ ãnhib'rada, 'madã'ã za'ra wa'aba. Duré ãpara hã 'madã'ã za'ra wa'aba. Ma'ãpé oto ãzaze za'ra wa'aba. Wa hã tô, Zezusi. Dahãiba warõ hã nhi õ di, duré hi õ di. Wa hã ãnhi ré hã, duré ãhi ré hã. Ma'ãpé asib'rata na ã'upi za'ra wa'aba, tô sena ãzaze za'ra wa'aba da.

⁴⁰ — ãne ma tô Zezusi hã tãma si'ru za'ra. Taha wa, ma tô tinhib'rada hã tãma sã'a za'ra, duré tipara hã. ⁴¹ ãmreme te te wapari za'ra wamhã, te 're to za'ra, tipẽ'ẽ na. Tãma rowẽ uptabi za'ra di. Tane nherẽ, Zezusi hã hãiwa'utu õ newa, te te ãma saze za'ra õ di. Taha wa, mrab zô te sadanharĩ za'ra oto, Zezusi hã:

— E mra, te aima tihãmmana za'ra wa'wa. — ãne te sadanharĩ za'ra.

⁴² Tawamhã syry na ma tô tãma sãmri za'ra, tepe zebre hã. ⁴³ Tawamhã ma ti'â, te te 'rêne da, ãsã'a za'ra. ⁴⁴ Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Romhã ré wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa, ai'rata 're ãnhamra za'ra wa'aba mono ré hã, marĩ hã za ãzô ãwairébé mono na, Mozésihi ãhimi'ui'ééré zarina, duré 'Re ãhãmmana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ ãhimi'ui'ééré zarina, duré ãsã're na rob'ui'ééré zarina. — ãne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra.

⁴⁵⁻⁴⁶ Tawamhã ma tô ãne tãma waihu'u za'ra, ãbaihã na rob'ui'ééré zarina:

— Romhã ré ma tô ãne ã'ãma rob'ui'ééré za'ra ni: “Danho'reptui'wa te za robzépata za'ëtẽ, 'Re ãhãmmana u'âsi mono te te ãpisudu hã. Tane nherẽ, bãdã maparane ãma si'utõrĩ õ ré, te za hãiwa'udu apã, ab're hawi. ⁴⁷ Duré, te za ãwasu'uwẽ na ãsadawa para te te 're dapo're pu'u za'ra, ãne: ‘Dawasédé hã te za da te 're rẽme pese za'ra. Tawamhã te za te te dama 're aparĩ dawasédé hã,

'Re ìhâimana u'âsi mono hã.' Æne te za ìwasu'uwẽ na uburé te te ãma 're dapo're pu'u za'ra, daro mono bâ. Zeruzarẽ ãma ìsãna'rada hã za." Æne ma tô duré romhã ré ãma rob'ui'ééré za'ra, ìbaihã na hã. ⁴⁸ A norĩ wa'wa hã ma tô ì'ãma ì'madã'ã za'ra wa'wa, ìdã'ázé hã. Duré ìhãwa'utuzé hã ma tô ì'ãma ìwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, te za ìwasu'u wẽ'wa, 're anomro aba mo. ⁴⁹ Wa hã wa za we atẽme satõrĩ za'ra wa'wa, Ìmama te te aima ìropisutu za'ra wa'aba zéb zarina. Taha wa, te za a'â 'ri ahã ãma sô asimipari za'ra wa'wa, hãwa hawi te we atẽme ìsatõrĩ za'ra wa'aba zéb u, ìwaihu'u pese na 're ìmorĩ ne, 're anomro aba mono da. — Æne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

Zezusi hã, hãwa u ìmorĩzé wasu'u

Marcusi 16.19-20; Atusi 1.9-11

⁵⁰ Tawamhã Zezusi hã ma tô tisiré 're ìnomro mono norĩ hã te te simro, 'ri ahã nhiti, Betãna na 'ri wa'õtõ nhisi u. Tamomo te te rob'umhutu za'ra wamhã, ma tô tinhib'rada hã wahutu, tisi hawimhã, ìwẽ hã te te tãma sômri za'ra da, Zezusi hã. ⁵¹ Tawamhã taha ré, ma tô tiwi timorĩ za'ra. Ìmama hã ma tô tiwi âri za'ra, hãwa u. ⁵² Tawamhã ìsa'u, te Zezusihi ãma tiwata za'ra, hi'rãtitõ. To sina, te apã ai'aba'ré, Zeruzarẽ u. ⁵³ Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb ãma, te 're si'ubumroi u'âsi, 'ri 'wawi wa'ra 're, ãma 're wata u'âsi za'ra mono da.

Zuwā
ZeZu Cristuhu wasu'uwē na, Zuwā te te āma
ĩrob'ui'érézé
Ĩbaihā wasu'uzé

Ā ĩbaihā na rob'ui'éré'wa nhisi hā, Zuwā na ĩsisi hā. Ā hā ZeZusihi siré 're ĩmorĩ, Ti'aduhu sisānawā. Ta norĩ hā tepe mrami na aré romhuri'wa zahuré. Duré Zuwā hā ĩhāiba amo hā te duré 're hāimana, ā dawabzuri te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono hā. Taha nhisi hā, Zuwā Batita. Tazahā ā ĩbaihā na rob'ui'éré'wa hā ta hāi ō di.

Zuwā hā ma tō wama wasu'u za'ra, ZeZusi hā tō sena 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra uptabi na hā. Zuwā 20.31 āma te āhā wasu'u hā tihāiba. Ma tō duré wama waihu'u za'ra, ZeZusi hā Danho'reptui'wa na ni'wam norĩ hā te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono hā rowē na 're ĩdahāimana u'āsi za'ra mono zé hā za ta norĩ si te te sina 're ĩ'uwaimrami za'ra mono na hā. Zuwā hā ma tō duré wama āma romnhimiré'é za'ra, marĩ mono bā, wahāimanazém na wa te āma 're ĩrosa'rata za'ra mono zéb da hā. Ā na ma tō wama āma romnhimiré'é za'ra, duré ĩ'u'ētē wapu na, duré rowa'a na, duré pone'ērebā na, duré pone'ērebā 'madā'ā'wa na zama, duré uwa 'ru na zama.

'Re ĩhāimana u'āsi mono mreme na ĩsisi hā ĩsihāibazé wasu'u

¹ Duréihā ti'ai ō ré hā, marĩ ō uptabi di. Ropoto na te te sāna'rata ō ré, te 're mo, 'Re ĩhāimana u'āsi mono mreme na ĩsisi hā. Ta hā te siré 're simasisi u'āsi zahuré, 'Re ĩhāimana u'āsi mono me. Duré ta hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono. ² Ti'ai ō ré hā, te siré 're simasisi zahuré, marĩ ō uptabi ré hā. ³ Ta hā ma tō uburé te te ro'apoto, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te tāma ĩpisutuzéb zarina. Te te ro'apoto mono ō 'wa'āhā, aré marĩ ō uptabi di. ⁴ Ta hā rowē na 're ĩdahāimana u'āsi za'ra mono zé nhomri'wa, te dama 're hāimana, 'Re ĩhāimana u'āsi mono mreme na ĩsisi hā. Dama rob'uiwē'wa ne, rowa'a na damorĩ wē na 're danomro mono da, te za roti wē na te te dama 're awaihu'u. ⁵ Robra na ne, dawasété na 're danomro mono nherē, te za dama rob'uiwē'wa ne 're ĩmorĩ hā te te 're da'apawaptob u'āsi, tinhimiroti na. Niwa da te dawĩ uprosi waihu'u ō di za ĩsimiroti hā, dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ hā.

⁶ Tawamhā 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā ma tō aibā hā satō, te te dama 're sadawa wasu'u mono da. Aibā nhisi hā Zuwā na ĩsisi hā. ⁷ Ta hā ma tō te te dama 're wasu'u, rob'uiwē'wa ne 're ĩmorĩ wasu'u hā. ⁸ Zuwā hā rob'uiwē'wa ne 're ĩmorĩ hā 're hāimana mono ō di. Rob'uiwē'wa ne 're ĩmorĩ wasu'u na te te 're da'apo're pu'u mono da si, ma tō we datēme wi, Zuwā hā. ⁹ Rob'uiwē'wa ne 're ĩmorĩ hā tō sena ĩsimiroti hā. Ta hā ti'ai u ma we datēme wi, aihĩni ĩsimiroti hā da te waihu'u pese za'ra da.

¹⁰⁻¹¹ Ta hā te oto ti'ai āma 're hāimana, 'Re ĩhāimana u'āsi mono mreme na ĩsisi hā. Tazahā 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa para, te te ro'apoto mono nherē, ro'apoto mono 'wa na da te waihu'u za'ra ō di. Tisiré zudezu norĩ rob u, ma tō wei mo. Tane nherē, sō 're tob'uzu za'ra mono ō di, ta norĩ hā. ¹² Ni'wam norĩ si ma tō sō 're tob'uzu za'ra. Ma tō te te āma 're sasōmri za'ra. Taha wa, ma tō ta norĩ si pisutu za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra, 're hāimana za'ra mono da. ¹³ E ĩ'ra siro, ma tō ta norĩ hā 're rere'e, ti'ai āma timama sipoto na. Mare di. Taha zarina, ĩ'ra siro, 're rere'e mono ō di. 'Re ĩhāimana u'āsi mono si ma tō āma 're 'ra za'ra.

¹⁴ Dama 'Re ĩhāimana u'āsi mono wasu'u'wa da hā, wa'rata 're sāmra mono da, ma tō sihāiba. Simizawi pese uptabi di. ĩsimiroti hā wē uptabi di. 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra wa, ōhō si 're morĩ wē uptabi di. Misire ĩ'ra hā. Ōhō si,

waihu'u pese uptabi di. Wa norĩ hã wa tô wasiwi waihu'u za'ra ni, 're ĩmorĩ wẽ uptabi na. Īwaihu'u pese na zama, wa tô waihu'u za'ra ni.

¹⁵ Ta hã ma tô Zuwã Batita hã te te dama 're wasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra na, da te 're waihu'u za'ra mono da. Āne ĩtẽme wisi wamhã, te dama 'mahã, Zuwã Batita hã:

— Ōhõta aibã hã te wei mo. Īwana, wa tô te aima 're wasu'u za'ra wa'wa: “Ō hã ĩza'u si wei morĩ nherẽ, ĩma pire di. E marĩ wa. Īpoto õ ré, 're morĩ u'âsi wa.” — Āne ma tô dama rowasu'u, Zuwã Batita hã.

¹⁶⁻¹⁷ Duréhã wahi'rada Mozési hã ma tô te te dama 're roti, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma ĩwaihu'uzéb zarina, ma tô te te dama 're roti, ãma 're danomro wẽ mono da. Zezu Cristu hã ma tô õhõ si te te dama 're waihu'u, dawasété nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'azawi pese mono zém na. Simizawi pese uptabi wa, te te 're wa'apawaptob u'âsi, ãma 're wanomro wẽ mono da, Zezu Cristu hã. ¹⁸ Ti'ai ãma 're ĩdanomro mono hã datõmo na da te 're 'madã'ã za'ra mono õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Ōhõ si, ma tô Timama hã 'madã, siré 're simasisi u'âsi zahuré mono wa, Timama me. Ī'ra hã misire, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra hã. Ta hã ma tô te te dama 're wasu'u u'âsi Timama hã, da te 're waihu'u za'ra mono da.

*Zuwã Batita te te dama 're ĩrowasu'u mono zé wasu'u
Marcusi 1.1; Rucasi 3.2-3*

¹⁹ Tawamhã aibã norĩ hã ma tô aihutu, Zuwã Batitaha u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ hã. Tipawapto'wa norĩ me, ma tô ĩtẽme aihutu, réwita norĩ me. Zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã te te satõrĩ za'ra wa, ma ĩtẽme aihutu, Zeruzarẽ hawi.

Tawamhã ĩtẽme sihutu wamhã, te siwi sadanharĩ za'ra, ãne:

— E 'wa hã, a hã.

²⁰ Taha wa, te ãne tãma siwasu'u za'ra:

— Wa hã Cristu õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã, Danho'reptui'wa da.

²¹ Te duré siwi sadanharĩ za'ra:

— E 'wa hã bété, a hã. E a hã, Eriasi apã aihãwa'udu.

Tawamhã asa te duré tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. Ta hã õ di, wa hã.

Taha wa, te duré siwi sadanha:

— E a hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa zô, 're ĩdanhimipari za'ra mono, te 're aimo.

Tawamhã asa te duré tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. Wa hã, ta hã õ di.

²² Tawamhã te duré siwi sadanha:

— E 'wa hã bété, a hã. Ma'ãpé wei wama asiwasu'u su'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da, wei wazatõrĩ'wa norĩ ma, wa te aiwasu'u za'ra da.

²³ Taha wa, te oto tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã a'ubuni wi, dama roti'wa. Āne, wa tô te dama 're rob'mahãrã: “Wanhib'apito zô, te za bãdãdi hã ĩmana 'rãmi asiwi ĩsa'ra wa'aba mo, awa'awi da.” Āne ma tô wahi'rada Iza'iza hã te te dama 're roti aré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. Tane wa tô duré wa hã te dama 're roti, ĩsimiroti zarina. — Āne te Zuwã Batita hã tãma siwasu'u za'ra, aibã norĩ ma.

²⁴⁻²⁵ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ma tô wama asiwasu'u za'ra. A hã, Cristu õ di. A hã, Eriasi õ di. A hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa zô, 're ĩdanhimipari za'ra mono õ di. E marĩ da, te bété ã dawabzuri hã dama 're ĩ'ab'manharĩ mo, a hã õ nherẽ. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

²⁶⁻²⁷ Tawamhã Zuwã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ā na si, wa tô â dawabzuri hã te dama 're ab'manharĩ. Tane nherẽ, ĩza'u si we ĩmorĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u mono da, ma tô wei wi. Zahadu sa'rese za'ra wa'aba õ di, a norĩ wa'wa hã. Ta hã ĩma pire wa, ĩpara'uza wasisizé te tãma wasihu waihu'u õ di. — Āne Zuwã Batita hã te tãma siwasu'u za'ra.

²⁸ Āne romhâimanazé hã Betãna na 'ri wa'õtõ nhisi ãma Zodã zara niwĩ â dawabzuri te te dama 're ĩ'ab'manharĩzéb ãma hã.

*'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra wasu'u
Marcusi 1.10; Rucasi 3.22*

²⁹ Tawamhã awẽ ma tô Zuwã Batita hã Zezusi hã tisã, ĩtẽme morĩ ré. Te te sãmri wi, te dama 'mahã, ãne:

— Ōhõta te we oto mo, Pone'ërebã hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã dawasédé hã te te dama 're apari mono da. ³⁰ ĩwana wa tô ãne hã aima wasu'u za'ra wa'wa: “ĩza'u we ĩmorĩ hã ĩma pire di. ĩpoto õ ré, 're morĩ u'âsi wa, ĩma pire di.” Āne, wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa. ³¹ Wa hã te duré waihu'u õ di aré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na hã Danho'reptui'wa da. Tazahã, wa norĩ hã Izarazéhé nhihudu hã wa te waihu'u za'ra da, wa â dawabzuri hã te dama 're ab'manharĩ.

³²⁻³³ — ĩsi'uihã na, wa hã te duré waihu'u õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô ĩma waihu'u, te te ĩpisudu hã. Āne te ĩma wasu'u: “ĩtẽme wa za satõ ĩpẽ'ëzani hã, te ĩpisutu u. ĩhawi morĩ õ di za. ĩ'rata te za 're sãmra u'âsi. A hã te za ãma ĩ'madã. Āma 'madã'ã wamhã, te za oto ĩwaihu, õ hã te ĩpisutu na, ĩpẽ'ëzani te te dama 're anhomri mono da.” Āne ĩzatõrĩ'wa hã te ĩma wasu'u. Tô sena ma tô ĩma rowasu'u. Wa hã wa tô ãma 'madã. Ma tô we ĩtẽme mo, hãwa hawi utu'u ne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani hã. ĩhawi morĩ õ di. ³⁴ Wa hã wa tô ãma 'madã. Tô sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ō hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra. — Āne te dama wasu'u, Zuwã Batita hã.

Aibã norĩ hã, Zezusihi ãma te te ĩsasõmri na'rata zahuré zé wasu'u

³⁵ Tawamhã awẽ te duré Zuwã Batita hã wasiré tihãiba. Wa norĩ hã ĩsiré 're wane wa, wa ĩsiré aima'wara ni. Tawamhã wasiré wasimasab ré, ma Zezusi hã ro'razã. ³⁶ Tawamhã, Zuwã Batita hã te te 'madã'ã wamhã, te dama 'mahã:

— Ōhõta Pone'ërebã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hawi we ĩmorĩ.

³⁷ Tawamhã Zuwã Batitaha mreme hã wa te wapari wa, wa tô oto wanem ni, Zezusihi zarina. ³⁸ Taha wa, Zezusi hã ma wei wazõ aipi'ra. Te wei wa'madã. Tawamhã te wama tinha, ãne:

— E marĩ zõ, te we ane wa'wa.

Tawamhã asa wa tãma nharĩ ni:

— Rowahutu'wa, asãmrazé hã wa te waihu'u da, wa wei wanem ni.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhã Zezusi te wama tinha:

— Oto pé ĩzaprõni aba, ĩnhamrazé hã sabui wa'aba da. Taha wa, wa oto ĩme wanem ni, ĩsãmrazéb u. Wasihutuzéb u ma tô bådã hã we tinho're za'a. Tawamhã båtã na wa ĩ'rata aimasisi ni, Ādéréhé me. Simahã no, Ādéré hã.

⁴¹ Tawamhã tidub'rata zõ te mo, Ādéré hã. Te te sãmri wamhã, ãne te tãma rowasu'u:

— Danho'reptui'wa hã wa tô sõpõtẽ ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã. Danho'reptui'wa hã ta hã “Cristu”, damreme amo na hã.

⁴² Tawamhã ma tô Zezusihi u we saprõ apã. We te te ĩtẽme ãwisi wamhã, Zezusi te Sima hã 'madã. Te tãma tinha:

— A hã Sima, Zuwãhã 'ra. Āhãna wa za asisi na saprĩ. Sepasi na asisi hã za oto. — Āne te tãma tinha. Āma ĩsaprĩ hã Pedru na ĩsisi hã.

Zezusi hã, Piripi norĩ te te ĩpisutu na'rata zahuré zé wasu'u

⁴³Tawamhã awẽ Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u morĩ da, te Zezusi hã sina ropisutu. Taha wa, wa ĩsiré oto ai'aba'ré ni. Wasi'aba'réri ré, wa tô aibã hã sôpêtẽ za'ra ni, Piripi na ĩsisi hã. Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— We aimorĩ, ĩsiré 're aimorĩ da oto.

Taha wa, te oto ĩsiré mo. ⁴⁴Piripihi za'ru hã Besada na 'ri nhisi hã. Tame te duré Ādéré norĩ hã 're simasisi zahuré, Pedruhu me. ⁴⁵Tawamhã Piripi te Natãna'éhé zô mo. Te te sãmri wamhã, ãne te tãma tinha:

— Aibã hã wa tô sabu za'ra ni, wahi'rada Mozési te te ãma ĩrob'ui'ééré siro hã romhã ré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ zama ĩsa'u te te ãma ĩrob'ui'ééré za'ra hã. Ta hã Zezusi, Nazaré hawi we ĩmorĩ hã, Zuzéhé 'ra hã. — ãne te Piripi hã tãma rowasu'u.

⁴⁶Tawamhã te Natãna'é hã asa tãma tinha, ãne:

— Oro Nazaré hawi ĩwẽ hã wei morĩ òm ne.

Tawamhã Piripi asa te tãma tinha:

— We aimorĩ, wanem hã, sabu da.

Taha wa, te apã ĩtẽme saprõ.

⁴⁷Tawamhã te te sãmri wi, te Zezusi hã tãma tinha, Natãna'éhé ma, ãne:

— Òhõta te wei mo, Izarazéhé nhihudu uptabi hã 're ĩmorĩ wẽ uptabi hã. Sadawa nhipese ãna te 're mo.

⁴⁸Taha wa, te Natãna'é hã asa tãma tinha:

— E niha ma tô ĩwaihũ.

Taha wa, te duré Zezusi asa tãma tinha:

— Piripi hã te te ai'mahãrã ò ré, wa tô ai'madã, pidera wede 'rowi asãmra ré.

⁴⁹Tawamhã Natãna'é asa te duré tãma tinha:

— Rowahutu'wa, a hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra. A hã uburé Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito.

⁵⁰⁻⁵¹Tawamhã Zezusi asa te duré tãma tinha:

— Tane tô. Wede 'rowi asãmra ré, te aiwaihũ'u wa, ma tô asina ĩwaihũ, asina ĩwapari wa. ĩwaihũ'u pese wa, ma tô ĩ'ãma atob'uzu. Niwapsi te za marĩ hã ĩ'madã, ĩwaihũ'u pese na marĩ hã te aima ĩwaihũ'uzém nhipai u. Asõ'a wa'aba, te za hãiwa hã we 'ridawa, ĩnho'õmoi baba. Tawamhã siwa'rãmi te za nasi we ĩtẽme ai'aba'ré hãiwa hawi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã, dasiré ĩpoto u hã. — ãne ma tô tãma waihũ'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

2

Cana ãma dasina damrozé wasu'u

¹Tawamhã maparane ma tô wa'ãma timara. Taha pari, dasaihurizé hã ma tô 'manharĩ za'ra ni, dasina damrozém na hã. Cana na 'ri wa'õtõ nhisi ãma, ma tô 'manharĩ za'ra ni. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Cana hã. Zezusihi na hã te tame dame tihãiba. ²Zezusihi zô zama, te tahãrã ni, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ zô zama, dasina damro u wasi'aba'ré da. Taha wa, wa duré wa norĩ hã dame asimro ni. ³Tawamhã, ma tô uwa 'ru 'rãni wa'u ĩsé hã da'ãma ai'utõ, da te 'mahãpãrĩ mono ò ré. Taha wa, te Zezusihi ma ĩna hã tinha, ãne:

— Uwa 'ru 'rãni wa'u ĩsé hã ma tô da'ãma ai'utõ, da te 'mahãpãrĩ mono ò ré.

⁴Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Āté a hã ĩma waihũ'u ò di za, marĩ te ĩ'manharĩ da hã. Bãdã zahadu ĩwa waptã'ã ò di, ãne te ĩ'manharĩ da hã.

⁵Taha wa, te ĩna hã romhuri'wa norĩ ma tinha, ãne:

— Tiha te te aima waihũ'u za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ĩmreme hã 'madã'ã pese za'ra wa'aba za. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁶ Tame te piza hã 're simasa êtê 'manharĩ hã, â ré hã 6 na ãhãiba hã. Nima norĩ hã 80 na â za'ratazé hã, duré nima norĩ hã 120 na â za'ratazé hã. 'Re wasaihuri mono õ ré hã, wahi'rata norĩ nhimiroti zarina, wa 're wanhimisõ za'ra, wa norĩ hã zudezu wa. Taha da, te 're simasa, piza ãsa'êne hã. ⁷ Tawamhã Zezusi te romhuri'wa norĩ ma tinha, ãne:

— Â hã nasi amrami za'ra wa'aba, piza 're sa'wari za'ra wa'aba da. 'Masisi za'ra wa'aba.

Tawamhã ma tô siwi 'masisi, piza 'remhã â hã. ⁸ Tawamhã Zezusi te tâma nharĩ za'ra, ãne:

— Ma'ãpé, â hã oto amrami za'ra wa'aba, danhipi na dawada'uri'wai u 'wasari aba da, te te téiwa pibu da.

⁹⁻¹⁰ Tawamhã ma tô ãtême 'wasa, te te téiwa da. Te te téiwai wamhã, â si õ di oto. Ma tô sirob'rã'i wa'u. Nima hawi uwa 'ru 'rã'i wa'u ãsé hã te te waihu'u õ di, danhipi na dawada'uri'wa hã. Romhuri'wa norĩ si ma tô waihu'u za'ra. Tawamhã te te téiwa wamhã, sina ãmro zahuré zô, te hã, aibã zô. Taha wa, te ãne tâma tinha:

— E niha ma bété ãsei uptabi si dawĩ ãté, wasaihuri na'rata hawi, wa te âhuri tã da. Dasaihuri na'rata hawi, te ãsei uptabi hã da te dama 're sãmri za'ra, da te 're âhuri mono da. Sa'êtê na da te 're âhuri mono wapsi, te za ãwa'u zeĩ prã hã da te dama 're sãmri za'ra. Tanei õ di, a hã. Nimosi ma tô ãsei uptabi hã dama ã'ru, da te âhuri da. — ãne te aibã ma tinha, danhipi na dawada'uri'wa hã.

¹¹ ãne hã marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama ã'manharĩzém na ma tô Zezusi hã dapawaptom na sãna'rata, tiwaihu'u pese na, Cana na 'ri nho'õmo nhisi ãma. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã, Cana hã. Taha wa, waihu'u pese wa, wa tô wasina umnhasi za'ra ni, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã.

¹² Tawamhã Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u te oto mo, Zezusi hã. ãna zama te ãsiré mo. ãno norĩ zama te ãsiré ai'aba'ré. Wa norĩ zama, wa ãsiré ai'aba'ré ni, ãsiré 're wanomro mono wa. Tawamhã, wasihutu wamhã, syry na wa tame asimro ni.

'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa hawi, Zezusi te te ãdazate mono zé wasu'u Mateusi 21.12-17; Marcusi 11.15-19; Rucasi 19.45-48

¹³ Romhuture di oto, zudezu norĩ te, dato hã da te 're ã'manharĩ za'ra mono zéb u hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, Ezitu hawi te te ãdawaibuzém na ãma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. Tawamhã romhuture wa, datoi u te oto mo Zeruzarê u, Zezusi hã. Wa norĩ zama, wa duré ãsiré ai'aba'ré ni. ¹⁴ Zeruzarê ãma te 'ri za'êne hã 're sa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé hã. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te aibã norĩ hã 're si'ubumro. Ta norĩ hã powawê te te dama 're wede za'ra, duré pone'ërebã, duré utu'u. ãhãiba amo norĩ hã te duré rob'uiirazém na te te dawĩ ãma 're saprĩ za'ra. ¹⁵ Tawamhã Zezusi hã aibã norĩ hã te te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô marĩ hã sada 'manharĩ za'ra, wedenhorõ na te te ãma sate mono da, rob u. Tawamhã ma tô te te sate, ãsimizama ré. Wedeza hã ma tô duré tiwi pizari za'ra, rob'uiirazé hã te te tiwi sãmra za'ra da, te te dawĩ ãma 're ãsaprĩ za'ra mono norĩ wi. ¹⁶ Te duré tâma rob'ru za'ra, utu'u wede'wa norĩ ma, ãne:

— Mo oto rob u sani za'ra wa'aba. 'Ri hã ã hã, ãmama ãma 're ãdawata za'ra mono zé. ãme dama 're rowede za'ra wa'aba mono õ di za oto. — ãne te tâma nharĩ za'ra.

¹⁷ Taha wa, wa tô ãma wapo're pu'u za'ra ni, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wai mreme ui'ére na. ãne duréihã ma tô wahi'rada hã tinha, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma: “Asõrõwa da hã marĩ na te romhuri za'êtê wa, wa tô ãwa ãma waze, asawi te.” ãne ãmreme na wa tô wapo're pu'u za'ra ni.

¹⁸ Taha wa, te dama ãpire norĩ hã tâma nharĩ za'ra, ãne:

— E 'wa sadawa para, ma tô ĩdazate mo, rob u. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para, sate mono wamhã, e marĩ te za ĩ'manha, dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã wa te ãma aiwaihu'u za'ra da.

¹⁹Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Marĩ hã wa za aima wasu'u za'ra wa'wa, ãma ĩwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. ã hã 'ri hã asiwi sãmra aba wamhã, wa za apã 'ri su'u. Bãdã misi te za ĩ'ãma mo, apã te 'ri ré hã. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

²⁰Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— E niha te za ĩ'ri su. E niha bãdã misi te za ai'ãma mo, apã 'ri ré, a hã. ã hã da te dasiwi 'ri su'u õ di, 'ri za'ëtẽ wa. Wahub ahã na ma tô da'ãma tiwahu, da te dasiwi 'ri za'ra ré hã. 46 na ma tô ãma dawĩ tiwahu. — ãne asa te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

²¹Ri te te wasu'u wamhã, tihãiba te wasu'u, Zezusi hã. Sõ'awi siwasu'u õ wa, ĩmreme hã dama pibu prã za'ra di. ²²Ab're hawi hãwa'utu wapsi, wa za ãma wapo're pu'u za'ra ni, apã za te te ĩ'ri wasu'u na hã. Wa za wasima rowasu'u za'ra ni, ãne: “Tõ sena na ma tô Zezusi hã tihãwa'utuzém na dama siwasu'u. Tõ sena na ma tô duré wahi'rata norĩ hã romhã ré ĩhãwa'utuzém na rob'ui'ééré sirõmo za'ra ĩbahã na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã.” ãne, wa za wasima rowasu'u za'ra ni.

Zezusihi ma, uburé danhimirosa'rata na tãma ĩdawaihu'u pese zé wasu'u

²³Tawamhã Zezusi hã zahadu Zeruzarẽ ãma hãimana ré, ma tô Pascowa na dato nhisi hã dasiwi 'manharĩ ni. Tame sãmra ré, ma tô marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ wẽ, tiwaihu'u pese na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono we te te ĩsatõrĩ na, da te waihu'u za'ra da. Taha wa, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã danho'a te te dama 're ab'manharĩ mono wẽ te, ma tô da'ahã na saze za'ra ni. ²⁴⁻²⁵Tane nherẽ, da te dasina ĩ'umnhasi za'ra na, te te sina damreme zazei õ di, Zezusi hã. E marĩ wa. Uburé danhimirosa'rada hã tãma waihu'u pese wa. Ni'wa ĩ'upana te te tãma 're da'awaihu'u mono õ di, Zezusihi ma. Si'uihã na ma tô te te 're da'awaihu'u, danhimirosa'rata na. Taha wa, tô sena da te dasina umnhasi za'ra õ wa, te te sina damreme zazei õ di, Zezusi hã.

3

Zezusi hã, Nicodemosihi ma, te te ĩnharĩzé wasu'u

¹Aibã hã te 're hãimana, Nicodemosi na ĩsisi hã. Ta hã roti'wa, wasiré zudezu. Parisezu na, wa tô wa te 're sisi za'ra, wahi'rata norĩ nhimiroti, parisezu norĩ siré te te 're 'madã'ã pese mono wa. ²Ta hã ma tô Zezusihi u wi, barana. ĩtẽme wisi wamhã, ãne te tãma tinha:

— Rowahutu'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô wei watẽme asatõ, wama 're rowasu'u mono da. ãne wa tô ai'ãma waihu'u za'ra ni. Taha zadawa para, ma tô marĩ hã dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã dama 're ĩ'ab'manharĩ wẽ u'âsi mo, da te ãma aiwaihu'u za'ra da, we te te asatõrĩ na. Ta hã te te aima 're waihu'u mono õ 'wa'ãhã, a hã ĩwaihu'u'õ hã dama 're ab'manharĩ mono õ di aré. — ãne te Zezusihi ma tinha.

³Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Tô sena, wa aima waihu'u. Dapẽ'ẽ 're, 're dapoto téb za'ra mono õ wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're danomro mono õ di za.

⁴Tawamhã Nicodemosi te duré asa tãma tinha:

— E niha te za aibã hã si'ĩhi nherẽ, tipoto té. E niha te za tina dub're apã ãzé, duré apã poto téb da. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁵⁻⁶Tawamhã Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ai'uté hã dama 're poto za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, 're nomro sirõmo mono

ō di za. Tipē'ēzani hã te te dama 're anhomri mono wapsi, te za 're dapoto téb za'ra, dapē'ē 're. Tawapsi te za oto ĩsib'a'uwē si 're danomro. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã 're ĩdanomro wasété mono hawi te te 're da'a'upsōi mono wa, duré Tipē'ēzani hã te te dama 're anhomri mono wapsi, te za oto dapē'ē 're, 're dapoto téb za'ra. Tawapsi te za oto duré ĩsib'a'uwē 're danomro. Dapē'ē 're, 're dapoto téb za'ra mono ō wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē, 're danomro mono ō di za. ⁷ A hã, aipoto tém neza. Āne te aima nharĩ wa, ĩma nharĩ ō di za, āne: “E niha wa za ĩpoto té.” ⁸ Rowa'u wa za aima wasu'u, waihu'u da. Rowa'u hã te te 're rowapōrĩ mono wamhã, ĩpupu'u si wa wa te 're wapari za'ra. ĩpupu'u na si wa za wa te 're waihu'u za'ra, 're ĩwairébé mono zém na hã. Uihã na te rowa'u hã 're wairébé, nimomo 're wa'u'u 'rãsutu za'ra mono da. E ma hawi te rowa'u hã 're wairébé na'rata. E momo te duré 're wa'u'u 'rãsutu za'ra. Wama waihu'u pese za'ra ō di. Tane dama waihu'u pese ō di, dapē'ē 're, 're ĩdapoto téb za'ra mono zé hã. Dama waihu'u pese ō nherē, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te dama 're anhomri, Tipē'ēzani hã dapē'ē 're, 're ĩdapoto téb za'ra mono zém na, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. — Āne te Zezusi hã tãma rowasu'u.

⁹ Tawamhã Nicodemosi te duré asa tãma tinha:

— E niha te za Tipē'ēzani hã te te dama 're anhomri, dapē'ē 're, 're dapoto téb za'ra mono da.

¹⁰ Taha wa, te duré Zezusi hã asa tãma tinha:

— A hã Izarazéhé nhihudu norĩ ma, rowahutu'wa. Tane nherē, ĩnhimirowasu'u hã aima pibui prã ti. E niha waihu'u ō di bété. ¹¹ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Wa norĩ hã marĩ hã wama waihu'u pese wa, duré wa te 'madâ'â wa, wa āne wa te dama 're wasu'u. Tane nherē, wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherē, āma 're wazaze za'ra wa'aba mono ō di. ¹² Ti'ai āma romhâimanazé hã, wa tô aima wasu'u za'ra wa'wa. Tane nherē, te aima wasu'u za'ra wa'aba nherē, āma ĩzaze za'ra wa'aba ō di. E niha te za tawamhã hãiwa āma da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhã, āma ĩzaze za'ra wa'wa. Até āma ĩzaze za'ra wa'aba ō di za. ¹³ Ni'wa hã hãiwa u sébré ō di, apã wei morĩ da, hãiwa āma romhâimanazé hã te te dama 're wasu'u mono da. Wa hã ti'ai āma dasiré ĩpodo hã ĩsiwaprosi, wa we hãiwa hawi mo, te dama 're rowasu'u mono da.

¹⁴⁻¹⁵ — Duréihã Mozési hã ma tô a'ubuni wi wahi ne 'manharĩ hã sasō, ĩsi'uwazi waipo 'manharĩ hã, wedewaré na sa'o da. Ta hã wahi te te ĩsari za'ra hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô tizéptã'â za'ra. Dã'â za'ra ō di. Tane te za duré wa hã dasiwi ĩzasōmri ni, wedepo'o nhonhi'rãmi na ĩza'o da. Tawamhã wa za dazada dârã. E marĩ da. Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono wa, 're dadã'â za'ra mono āna, 're dasi'ubumroi u'âsi mono da, hãiwa āma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata. ¹⁶ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're da'azawi pese uptabi. Taha wa, ma tô ti'ra hã misi nherē, we tisō, dazada dã'ã da. Tawamhã ĩ'ra, da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, dadã'â āna te za hãiwa āma ĩ'rata 're dasi'ubumroi u'âsi. Ropipa āma ĩsiti 're dasi'ubumroi mono ō di za. ¹⁷ Dapo're'ō u'âsi 're danomro mono wa, te te 're da'ahã za'ra mono da, we te te satōrĩ ō di ti'ra hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. 'Re ĩdanomro wasété mono hawi te te 're da'anho'reptui mono da si, ma tô we satō, ti'ai u.

¹⁸⁻¹⁹ — Ni'wam norĩ hã ĩ'ra te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhã, e 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te za te te tãma 're nharĩ za'ra, āne: “Aiwē'ō za'ra wa'aba wa, wa za te 're aihã za'ra wa'wa.” Āne na hã te te tãma 're nharĩ za'ra mono ō di za. Tizazei'ō'wa norĩ ma si te za āne na te te tãma 're nharĩ za'ra, ĩ'ra te te sina 're umnhasi za'ra mono ō wa. Duré tiwasédé te te sima 're sawi pese za'ra mono wa, te za āne na te te tãma 're anharĩ. 'Re ĩmorĩ wē uptabi hã ti'ai u ma tô wei mo, rowa'a ĩwē hã. Ta hã wē nherē, da te dasiwi 're sawi pese za'ra

mono ò di. Dapo're'ò u'âsi 're danomro mono wa, te robra si da te dasima 're sawi pese za'ra. ²⁰ Ni'wam norĩ hã 're nomro wasété u'âsi mono wamhã, te za 're ãmorĩ wẽ uptabi hã te te 're 'ruiwapari za'ra, rowa'a ãwẽ hã. Tawamhã ãtẽme 're nomro mono ò di za, ãsimirosa'rata wasété na te te 're awaihu'u mono wa, 're siséb za'ra mono ò'umnhasite. ²¹ 'Re ãnomro wẽ mono norĩ si te za ãtẽme 're nomro, rowa'a u. E marĩ da. 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti si te te 're ã'madã'ã pese mono na, te te 're awaihu'u mono da. — ãne ma tã Zezusi hã Nicodemosihi ma waihu'u.

Zezusi norĩ wasu'u, Zuwã Batitaha wasu'u me

²² Tawamhã Zezusi hã te mo, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Wa norĩ hã wa ãsiré ai'aba'ré ni. Wasihutu wamhã, tame wa a'ã wahãimana za'ra ni. Tame te Zezusi hã ã dawabzuri hã dama ab'manha. ²³⁻²⁴ Zuwã Batita hã te duré te te dama 're ab'manharĩ ã dawabzuri hã, wanhiti. Sarĩ na 'ri nhisi 'rata ã hã, sa'ëtẽ di. Taha wa, te tame a'ã nhamra, Eno na ã nhisi 'rata, Zuwã Batita hã. Tawamhã te nasi ãtẽme dasito, ã dawabzuri hã te te dama 'manharĩ da. Zahadu Zuwã hã danhib'apito te te 'rui ò di, da te dasiwi sërẽ da, dazazéb 're. Taha wa, te zahadu te te dama 're ab'manharĩ.

²⁵ Tawamhã aibã me te timreme na ai'wapé, Zuwãhã siré 're ãnomro mono norĩ hã. ã dawabzuri wasu'u na te ai'wapé za'ra. ²⁶ Taha wa, ma Zuwã Batitaha tẽme aimasa, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã. ãne te tãma wasu'u za'ra:

— Rowahutu'wa, Zodã zara niwĩ aihãimana ré, ma tã Zezusi hã we atẽme wi. Wisi wi, ma tã dama ãwasu'u, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te ãpisutu na Danho'reptui'wa da. E niha te bété ò hã te te duré dama 're ab'manharĩ, ã dawabzuri hã. Zezusihi u si te oto aihĩni 're danomro. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

²⁷⁻²⁸ Tawamhã Zuwã asa te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re ãhãimana u'âsi mono si te za te te dama 're apisutu romhuri hã, da te tãma 're romhuri za'ra mono da. Wa tã aré aima ãsiwasu'u za'ra wa'wa, ãne: “Ta hã ma tã datẽme ãzatõ ãwana, Danho'reptui'wa te dama 're wasu'u mono da. Wa hã, Cristu ò di. Danho'reptui'wa da, te te ãpisutu ò di.” ãne na hã aima ãsiwasu'u za'ra wa'aba zém na hã ma tã aré ãwapari za'ra wa'wa. — ãne Zuwã Batita hã te tãma siwasu'u za'ra.

²⁹ Tawamhã aibã ãmro siwadi na ma tã sina simiré'é, ãne:

— Dasina 're damro za'ra mono wamhã, aibã hã oto mro wa, ãsiwadi hã toi uptabi di. Aibã hã ãmro hã tito na siwasu'u wamhã, toi uptabi di, ãsiwadi hã. Tane duré wa hã, ãtoi uptabi di. E marĩ wa. Da'ahã na oto 're danomro mono wa, Zezusihi u. ³⁰ Taha wasu'u hã, wasu'u za'ëtẽ uptabi di za oto, dama. Wa hã oto ãwasu'u syryre di za. Tane nherẽ, ãma rowẽ uptabi di. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, Zuwã Batita hã.

Hãiwa hawi we ãmorĩ si, uburé dama ãpire uptabi wasu'u

³¹ Hãiwa hawi we ãmorĩ hã, uburé dama ãpire uptabi di. Wa norĩ hã ti'ai ãma a'uwẽ wa, marĩ hã ti'ai ãma, wa te 're ã'madã'ã za'ra mono si, wa wa te dama 're wasu'u za'ra. Hãiwa hawi we ãmorĩ si, uburé dama ãpire uptabi di. ³² Hãiwa ãma uburé te te 're ã'ab'madã'ã mono na, duré te te 're ã'awapari mono na, te za sena na te te dama 're wasu'u. Taha wa, te te dama ãma 're arowasu'u mono wamhã, mreme ãpire uptabi di. Tane nherẽ, aihĩni ãmreme hã da te 're saze za'ra mono ò di. ³³ Da te 're saze za'ra mono wamhã, ãne te za da te dasima 're wasu'u za'ra: “Tã sena, ma tã ti'ra na te te dama 're wasu'u, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã.” ãne te za ãsazei'wa norĩ hã te te sima 're rowasu'u za'ra. ³⁴ Ti'ra we te te satõrĩ wamhã, ma tã Tipẽ'ẽzani hã tãma tisõ, ãré 're morĩ u'âsi da. Taha wa, te Timama nhimiroti si te te dama 're wasu'u. ³⁵ Ti'ra te te 're sawi pese uptabi, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã. Tawamhã ma tã pisutu, uburé dama ãpire

uptabi da. Duré uburé marĩ ma pire da, ma tô ti'ra hã pisutu, hãiwa ãma ti'ai ãma zama. ³⁶ Ī'ra hã Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za. 'Re dadâ'â za'ra mono ãna, te za 're dasi'ubumroi u'âsi ĩ'rata, hãiwa ãma. Īmreme, da te 're wapari za'ra mono õ wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono õ di za. 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimihâzé hã te za da te dasina 're waihu'u u'âsi za'ra, ĩ'ra mreme hã da te 're wapari za'ra mono õ wa.

4

Zezi hã pi'õi wi, â te te ĩwaptêrêzé wasu'u

¹ Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô Zezihi wasu'u hã wapari za'ra. Āne ma tô dasima wasu'u za'ra ni: “Da'umro na si te oto 're dahãimana za'ra, Zuwã Batitaha nhimiroti 'madâ'â'wa hã. Da'umro na si te â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. Zezihi nhimiroti 'madâ'â'wa si te oto da'ahã na 're dahãimana za'ra.” ² Āne, da te dasima rowasu'u za'ra nherẽ, si'uihã na te te dama 're ab'manharĩ mono õ di, Zezi hã. Wa norĩ si, wa ĩsadawa para wa te dama 're 'manharĩ za'ra, â dawabzuri hã. ³ Tawamhã Zezihi ãma danhimirowasu'u hã parisezu norĩ u ĩwaptã'ã na te te waihu'u wamhã, te ĩsiti timorĩ za'ra, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Apã te mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Wa norĩ hã wa ĩsiré ai'aba'ré ni, ĩsiré 're wanomro mono wa.

⁴⁻⁶ Tawamhã Darireza u morĩ wamhã, ma tô sima wẽ, awa'awi dawa'wai baba te te ro'razãri da. Taha wa, wa tô samaritanu norĩ ro wa'wai baba, ro'rahãri za'ra ni, Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba. Wa tô oto rob'umhutu za'ra ni, 'ri nho'õmo u, Sica u hã. Tawamhã â zõ ab're u, wa tô aihutu ni, abzumazéb u. Zuzéhé nhipti'ai ãma te â zõ ab're hã 're hãimana, Zaco hã ti'ra ma, ti'a hã te te ĩsõmri wa. Tame te Zezi hã nhamra, â zõ ab're ãma. Te te ãma wazere wa, te tame nhamra.

⁷⁻⁸ Tawamhã 'ri nho'õmo u, wa tô ai'aba'ré ni, wasa hã wa te wasisa 'mai'uipra za'ra da. Zezihi si te waza'u tinhamra za'ra, â zõ ab're ãma. Tame sãmra ré, te we pi'õ hã mo, â zõ, samaritanu na ĩwaptêrê hã. Tawamhã â zõ ab're u wisi wi, te Zezi hã 'mahã, ãne:

— Ā we ĩma a'ãri, te hã'rêne da. 'Rubu di.

⁹ Tawamhã te pi'õ hã asa tãma tinha:

— E niha te â hã ĩwi ĩwaptê, wasiré samaritanu õ nherẽ. A hã zudezu. — Zudezu norĩ hã duré samaritanu norĩ hã siré 're hãimana za'ra mono õ wa, te ãne pi'õ hã tãma tinha.

¹⁰ Taha wa, ma tô Zezi hã asa tãma tinha:

— 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhoprubzé hã waihu'u 'wa'ãhã, duré ĩwaihu'u 'wa'ãhã, te aré â hã ĩwi ĩwaptê. Tawamhã â u'ã hã wa aré aima tisõ.

¹¹ Taha wa, te duré pi'õ hã asa tãma tinha:

— Ā zõ ab're hã, ab're 'rehã di. A hã ai'ubana te asã. Tiha na â hã a'ãri õ di za. E niha te za tawamhã ĩ'a'ã, â u'ã hã. ¹² Wahi'rada Zaco hã ma tô dama tisõ ã hã, â zõ ab're hã. Ti'ra norĩ me te te 're ĩ'ãhuri mono zé, ã hã wanhib'ã hã. ĩsimizama zama te te 're ĩ'ãhuri mono zé. Wahi'rada hã wama pire za'ra di. E a hã tãma aipire wa, te za bété â u'ã hã ĩma ĩsõ. — Āne te pi'õ hã asa tãma tinha.

¹³ Tawamhã Zezi te duré asa tãma tinha:

— Tane tô. Ā hã da te 're ãhuri mono wamhã, apãre 'rubu di. ¹⁴ ĩnhib'ã hã te dama 're anhomri mono wa, da te 're ãhuri mono wamhã, 'rubu ãna te za ĩré 're dasi'ubumroi u'âsi. Ub're 're ĩsidototo u'âsi za'ra mono ne, dawĩ 're si'utõrĩ waihu'u za'ra mono õ di za, da te 're ãhuri mono wamhã. Tawamhã 're dadâ'â za'ra mono ãna, te za 're dasi'ubumroi u'âsi, hãiwa ãma.

¹⁵ Taha wa, te pi'õ hã oto tiwi waptê, ĩsib'ã hã:

— Ta hã asib'â hã te za ĩma ĩsô, te 're 'rubu u'âsi tō mono da, we sô 're ĩneb u'âsi tō mono da.

¹⁶ Taha wa, te Zezusi hã tãma rob'ru, âne:

— Mo oto aimorĩ aimro zô, we ĩtēme saprõni da.

¹⁷ Tane nherẽ, ma tō pi'õ hã âne tãma siwasu'u:

— Wa hã ĩmro õ di.

Taha wa, te Zezusi hã oto tãma rowasu'u:

— Tane tō. Āhãna oto aimro õ di. ¹⁸ A hã 5 na aimro hã aré. Āhãna hã aimro uptabi õ di. Taré te asiré 're aimasisi aba mo, aibâ me. Tō sena ma tō ĩma asiwasu'u, aimro õ na hã.

¹⁹ Pi'õ hã te duré asa tãma tinha:

— Wa tō oto aiwaihu'u. A hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're aimo. ²⁰ E mame te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra. E ã êtē 'rãihã âma. E Zeruzarẽ âma. Ā êtē 'rãihã hã ma tō wahi'rata norĩ hã pisutu za'ra, âme âma 're dawata za'ra mono da. Asiré zudezu norĩ hã ma tō Zeruzarẽ hã pisutu za'ra, tame âma 're dawata za'ra mono da.

²¹ Tawamhã Zezusi te duré pi'õi ma tinha:

— Niwapsi, âne da te dasima 're wasu'u za'ra mono õ di za oto: “Ā êtē 'rãihã âma si, te za Wamama âma 're dawata za'ra.” Duré âne da te dasima 're wasu'u za'ra mono õ di za: “Zeruzarẽ âma si te za âma 're dawata za'ra.” ²²⁻²⁴ Āhãna te za oto daro mono bâ âma 're wata za'ra, ĩsazei uptabi 'wa norĩ hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani ré 're nomro mono wa, te za tō sena âma 're wata za'ra. Te za tãma 're sisõmri u'âsi za'ra, ĩsimiroti zarina si 're nomro mono da. Ta norĩ si ma tō te te sima 're awẽ, âma 're wata u'âsi za'ra mono da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã waihu'u pese uptabi di. Hãiba õ nherẽ, te daro mono bâ 're sãmra, ĩpẽ'ẽzani hã. Taha wa, te za oto daro mono bâ âma 're wata za'ra, ĩsazei uptabi 'wa norĩ hã. ĩpẽ'ẽzani ré 're nomro mono wa, te za tō sena âma 're wata za'ra. Te za tãma 're sisõmri u'âsi za'ra, ĩsimiroti zarina si 're nomro mono da. A norĩ wa'wa hã te âma 're aiwata za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, waihu'u za'ra wa'aba õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Wa norĩ hã wa tō waihu'u za'ra ni. Taha wa, wa âma 're wawata u'âsi za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã Danho'reptui'wa da, ta hã zudezu. Āne na hã wama waihu'u pese za'ra di. — Āne Zezusi te pi'õi ma rowasu'u.

²⁵ Tawamhã pi'õ te duré tãma tinha:

— Niwapsi te za we datēme wi, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã, Cristu na da te 're ĩsisi za'ra mono hã. Wei wisi wapsi, te za uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te te wama 're awaihu'u, wa te 're waihu'u za'ra mono da. Āne na hã ĩma waihu'u pese di, ĩwasu'u hã.

²⁶ Tawamhã Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Wa hã wa tō we datēme wi. Wa hã te aima ĩrowasu'u hã Danho'reptui'wa, wa 're mo. — Āne te pi'õi ma siwasu'u, Zezusi hã.

²⁷ Tawamhã pi'õi ma siwasu'u ré, wa tō ĩtēme aihutu ni. Pi'õi ma nherẽ, siwasu'u wa, wa âma watob'uzu za'ra ni, wanhimirosa'rata na si. Tane nherẽ, pi'õ hã wa te wasiwi sadanharĩ õ di, âne: “E marĩ zô te ĩ'rata asa.” Duré Zezusi hã âne wa te wasiwi sadanharĩ õ di: “E niha te pi'õi ma nherẽ, asiwasu'u. E marĩ da, te pi'õi ma nherẽ, ĩrowasu'u.” Āne, wa te wasiwi sadanharĩ za'ra õ di.

²⁸⁻²⁹ Taha pari, te pi'õ hã oto mo, 'ri tēme. Sisa'u ma piza hã tirẽ. Wisi wamhã, ma tō dazô hã awa'awi, âne:

— Oto wasi'aba'réri wa'aba, aibâ hã sabu za'ra wa'aba da. Uburé te 're ĩ'ab'manharĩ mono zé hã ma tō ĩma waihu'u. Āté õ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu, Danho'reptui'wa da.

³⁰ Taha wa, te we oto awa'awi ĩtēme ai'aba'réri ni, da'ahã na.

³¹ Wa norĩ hã pi'õ morĩ za'u si, wa ĩsa hã tãma 'ru za'ra ni, sa da. ³² Tawamhã Zezusi te wama nharĩ za'ra, ãne:

— ĩsa hã te ĩma tihãiba, aima ĩwaihu'u'õ za'ra wa'wa hã.

³³ ãne hã te te wama waihu'u za'ra wa, wa tô wasima nharĩ za'ra ni:

— Áté ĩsa hã ma we tãma 'mai'ãwisi ni, nima hawi.

³⁴ Tawamhã te Zezusi hã asa wama nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re dasaihuri mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za. Tane, wa hã. We ĩzatõrĩ'wa te te ĩ'ãma ĩrotizé hã te ĩsina uwaimrami wamhã, ĩma rowẽ di za. ĩnhimiromhuri hã te tãma uprosi wamhã, ĩma rowẽ di za duré. — ãne Zezusi te wama siwasu'u za'ra. ³⁵ Te duré wama rowasu'u:

— Daburu hã ma tô ĩ'madã'ã za'ra wa'wa. 'Madã'ã za'ra wa'aba wa, ma tô ãne ĩrowasu'u za'ra wa'wa: “Zahadu romhã di, danho hã da te 're ĩ'rãihãri za'ra mono zéb u hã. Maparane si'uiwa na a'amo hã ãma 're si'utõrĩ mono parip si, te za amho hã da te 're 'rãihãri za'ra. Tawapsi dama romhuri ahã di za oto.” ãne te a norĩ wa'wa hã ĩrowasu'u za'ra wa'wa. ãne, wa za wa hã aima rowasu'u za'ra wa'wa oto, waihu'u za'ra wa'aba da. Buru hã 'madã'ã za'ra wa'aba. Ôhõta te we oto ai'aba'ré ni. Romhuture di oto, da te ĩzaze za'ra zéb u hã. Aima romhuri ahã za'ra wa'aba di za, da te 're ĩzaze za'ra mono zém na da hã. — ãne te wama siwasu'u, Zezusi hã. ³⁶ Te duré wama rowasu'u za'ra, ãne:

— Danho hã dama 're 'rãiré za'ra mono wapsi, te za da te 're 'rãihãri za'ra, buru tede'wai ma. Da te tãma 're uprosi za'ra mono wapsi, te za te te 're da'apawa'ãbã, buru tede'wa hã. Romhuri te te 're uprosi za'ra mono wamhã, tãma 're rowẽ za'ra mono di za oto, rob'rãihãri'wa norĩ ma hã. Robzuri'wa norĩ ma zama 're rowẽ za'ra mono di za. Tane wa hã buru tede'wa ne, wa za te tãma 're wa'ãbã za'ra, ĩzadawa wasu'u'wa norĩ ma. Ta norĩ ma zama tãma 're rowẽ za'ra mono di za. E marĩ wa. Te te dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra mono ré, da te 're ĩzaze za'ra mono wa. Duré dadã'ã ãna hãiwa ãma 're dasi'ubumroi u'ãsi mono wa za, taha wa, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. ³⁷⁻³⁸ Daburu na da te 're robzuri za'ra mono wamhã, te za duré da te 're 'rãihãri za'ra. Tawamhã ni'wa hã te te rob're nherẽ, te te 'rãihãri õ wamhã, te za wasu'u ni, ãne: “Õ hã ma rob're 'rata. Tane nherẽ, te te 'rãihãri õ di, si'uihã na. ĩ'upana sô ĩromhuri'wa si ma ĩsimiromhuri hã uprosi.” ãne te za wasu'u ni. Tane ma tô aibã norĩ hã aiwana te te dama 're ĩwasu'u 'rata za'ra. Taha wa, te za oto da te 're ĩzaze za'ra, a norĩ wa'aba zama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono nherẽ, datême te 're asatõrĩ za'ra wa'aba mono wamhã. — ãne Zezusi ma tô wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're wanomro mono wa.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhã ahã na ma tô ĩtême aihutu samaritanu norĩ hã, 'ri nho'õmo hawi. Pi'õ nhimirowasu'u hã da te saze sirõmo za'ra wa, ma tô we ĩtême aihutu ni. ãne 'ri tême wisi wi, ma tô aré pi'õ hã dama rowasu'u: “Õ hã aibã hã uburé te 're ĩ'ab'manharĩ mono zé hã ma tô ĩma waihu'u.” ãne ma tô aré dama rowasu'u.

Tawamhã ĩtême dasihutu wamhã, te ãma ropti za'ra ni, a'ã da'rata sãmra da. Taha wa, te syry na da'rata nhamra, 'ri nho'õmo ãma. Tame sãmra ré, te bâdã hã maparane ãma ne.

⁴¹ Taha wa, da'ahã na ma tô dasina umnhasi za'ra ni, dasi'uihã na ĩmreme hã da te wapari za'ra wa. Danho'reptui'wa na ma tô saze za'ra ni, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisutu na hã. ⁴² Tawamhã te ãne pi'õi ma nharĩ za'ra, pi'õ nhimirowasu'u wapari'wa norĩ hã:

— Asimirowasu'u hã wa te wapari za'ra wa, wa tô saze za'ra ni. ãhãna wasi'uihã na wa tô ĩmreme hã wapari za'ra ni. Taha wa, wa oto waihu'u za'ra ni, õ hã Danho'reptui'wa te 're mo. — ãne te samaritanu norĩ hã tãma nharĩ za'ra, pi'õi ma.

ZeZusi hã, dama ĩpire zadawa zapari'wai 'ra te te ĩpesezé wasu'u

⁴³ Tame sãmra pari, te oto apã mo Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, ZeZusi hã. Wa norĩ hã wa ĩsiré ai'aba'ré ni. ⁴⁴⁻⁴⁵ ZeZusi hã ma tô ãne nasi wama rowasu'u za'ra aré: “Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã ĩrob ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ si, ĩsimiroti na wazép sina sô 're datob'uzu za'ra mono õ di.” ãne ZeZusi hã ma tô wama sina wasu'u za'ra aré. Taha wa, te apã mo, Darireza u. Apã wasihutu wamhã, ma tô dasima wê za'ra ni, da'rata 're sãmra mono da. E marĩ wa. Ta norĩ hã ma tô aihutu Zeruzarê u, Pascowa na datoi wa, dame si'rã'õtõ da. Tame ma tô ãma 'madâ'â za'ra, ZeZusi hã tiwaihu'u pese na te te ĩdapawaptobzém na. Taha wa, ma tô sô tatob'uzu za'ra ni, Darireza ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã.

⁴⁶ Tawamhã ZeZusi hã ma tô apã wi, Cana na 'ri wa'õtõ nhisi u. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Cana hã. Tame ma tô ZeZusi hã â na uwa 'ru 'rãi wa'u ĩsé 'manha aré, te te 're ĩromhõsi mono na. Cana ãma sãmra ré, ma tô aibã hã ĩtême wi, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi hawi. Ta hã apito zadawa zapari'wa. ⁴⁷ ZeZusihi wasu'u hã te te wapari sirõmo wa, ma ĩtême wi, ĩ'ra hã hãzé wa. ãne te dasima wasu'u za'ra ni: “Zudeza hawi ma tô ZeZusi hã wi, Darireza u.” Tawamhã ĩtême wisi wamhã, ãne te ti'ra hã tãma wasu'u, wawa sina: “ĩ'ra hã hãzé ahã wa, wa we asô mo, ĩma pese da. Te za oto ĩwi dârã.”

⁴⁸ Tawamhã ZeZusi te asa tãma tinha:

— E niha te za marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono zéb zarina si 're ĩzaze za'ra wa'aba mo.

⁴⁹ Taha wa, te asa tãma tinha, aibã hã:

— ĩ'ra hã ĩwi dâ'â õ ré, ĩsiré ãma aimorĩ, ĩtême.

⁵⁰ Tawamhã ZeZusi te duré asa tãma tinha:

— Te za oto apã aimo, ĩtême. Ai'ra hã aiwi dâ'â õ di za. Rowê na te za aima 're mo. — ãne te tãma tinha, ZeZusi hã.

Tawamhã ma aibã hã ti'ra na mreme zaze. Taha wa, te apã mo, ti'ra u. Tane nherê, bātã na ti'ra u wisi sirõmo õ di. Misi ma a'â nhono. Awêpsi te za wi, ti'ra u hã. ⁵¹ Tawamhã tãma ĩromhuri'wa norĩ hã 'ri tême wisi õ ré, ma tô sina uzusi za'ra. Ma tô tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Ai'ra hã hãzé õ di. Rowê na te oto nhamra.

⁵² Taha wa, ma tô ĩmama hã asa ãma sadanharĩ za'ra, ãne:

— E mame bātã na ma tô séptârã.

Tawamhã te ãne asa tãma rowasu'u za'ra:

— Bãdã sipra wi ma tô tiwahã.

⁵³ Tawamhã ĩmama te tãma rowasu'u za'ra oto:

— Tane tô. Ahãmhã bãdã sipra wi, ma tô ZeZusi hã ãne ĩma tinha: “Ai'ra hã aiwi dâ'â õ di za. Rowê na te za aima 're mo.” — ãne te tãma rowasu'u za'ra, ZeZusihi mreme na. Taha wa, ma tô ZeZusi hã sazei pese, aibã hã. ĩmro zama ma tô saze. Aihĩni ma tô saze za'ra ZeZusi hã, ti'ra norĩ me. Tãma ĩromhuri'wa norĩ zama ma duré saze za'ra.

⁵⁴ ãne Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma ma tô tiwaihu'u pese na marĩ ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã dama 'manha ZeZusi hã, Zudeza hawi wisi wi. ãne dapawaptom na ma tô ãma sahu, 'Re ĩhãimana u'âsi mono we te te ĩsatõrĩ na, da te waihu'u za'ra da.

5

ZeZusi hã aibã ĩhi'ré te te ĩpesezé wasu'u

¹ Tawamhã daro mono bã ma tô Zeruzarê ãma tasi'rã'õtõ ni, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma dawata za'ra da. Taha wa, ma tô Zeruzarê u dame mo ZeZusi hã, dame ãma wata da. Wa norĩ hã wa ĩsiré ai'aba'ré ni duré, ĩsiré 're wanomro mono wa. ²⁻⁵ Tawamhã Zeruzarê ãma te aibã hã 're sãmra, ĩhãzé ré hã. 38

na ma tô oto âma tiwahu, tihâzé te te 're sêpata mono ré hã. Ta hã te dame nomro, ãhâzé ré norĩ me, ãtob'a norĩ me, duré ãrãtêire norĩ me, duré ãhi'rê norĩ me zama. Pu'u 'rata te ta norĩ hã 're simi'wara, pu'u wawê 'rata. 'Ri 'wawi wa'ra âma, pu hã. Tame 'ridawa hã pone'êrebâ 'mazasizé hã. Wamremezém na Betezata na 'ridawa nhisi hã. Pu'u 'rata te uridi hã 're simasa, 5 na ãhãiba hã. Tame te da'ahã na 're danhimi'wara uriti wa, ãhâzé ré hã. Hãiwa âma Danhib'apito uptabi ma romhuri'wa zô, te dasina 're danhimipari za'ra. Ta hã te we 're ne hãiwa hawi, â hã te te 're upi mono wa, 're âsisasisi mono da. Tawamhã ni'wa hã â sisasisi ré, te te ãsi'rai 'rada hã te za séptârâ. ⁶Tawamhã Zezusi hã ma tô oto datême wi, ãhâzé ré norĩ u. Wisi wi, ma aibã hã tisã. Hãzé ré âma ãwahub ahã na ma tô waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, te aibã ma tinha:

— E aséptã'ã da hã te asima ãwê.

⁷Tawamhã aibã ma asa sada'ã:

— Apito, ni'wa hã hãimana ô di, 're âsisasisi mono ré, ã'ãma ãsi'rai'wa da hã pu'u u. ãi ba atãma hãire nasi ãsi'rêi mono ré, te nasi ãwana si'ra za'ra ni, ãi ba.

— ãne te aibã hã Zezusihi ma siwasu'u.

⁸Taha wa, ma tô Zezusi hã tãma tinha, ãne:

— Ma'ãpê, aiwahutu. Asa'warizé hã âri, aimorĩ da oto.

⁹Taha wa, ma awa'awi tipese, aibã hã. Pese wamhã, tiza'warizé hã ma tô ti'ã. Tawamhã para na te oto 're mo. ãne na hã sabadu na ma tô tiromhãiba, romhuri zahãrizém na. ¹⁰Taha wa, ma tô zudezu norĩ nhib'apito norĩ hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma tô dama roti, da te 're romhuri za'ra mono tô da, sabadu na hã. A hã ãsimiroti 'madã'ã ãna te asa'warizé hã 're ã'ã, romhuri zahãrizém na hã.

¹¹Taha wa, te aibã hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Aibã hã ãpese'wa hã ma tô ãza'warizé hã ãma ti'ru. ãpara na oto 're ãmorĩ da, te duré ãma tinha.

¹²Tawamhã te sadanharĩ za'ra:

— E 'wa hã ma tô asa'warizé hã aima ti'ru. E 'wa hã ma tô duré aima tinha, aipara na 're aimorĩ da hã oto.

¹³Taha wa, ma tô duré aibã hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Me. Te waihu'u ô di, wa hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra. Zezusi hã te te pese pari, âma sapa'a ô di. Da'ahã wa, te awa'awi ãsiti mo. ãne wa, Zezusihi nhisi hã te te waihu'u ô di, aibã hã.

¹⁴Tawamhã 'ri 'wawi wa'ra 're, ma tô aibã hã sôpêtê Zezusi hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono âma 're ãdawata za'ra mono zêb âma. Te te sôpêtê wamhã, ãne te aibã ma tinha, Zezusi hã:

— Ma tô oto aséptã, ãhãna hã. Taha wa, aiwasédé hã 're 'manharĩ mono ô di za oto, 're 'manharĩ u'ãsi mono wa, marĩ ãwasété uptabi hã aima romhãimana ô'umnhasite. — ãne te tãma tinha.

¹⁵Tawamhã aibã te mo, dama ãpire norĩ u. ãne te tãma siwasu'u za'ra:

— ãpese'wa hã, wa tô waihu'u. Zezusi hã ma tô ãpese.

¹⁶Taha wa, dama ãpire norĩ hã te oto sada tihãimana za'ra, romhuri zahãrizém na te te pese wa, sabadu na.

¹⁷Tawamhã Zezusi hã ma tô tãma nharĩ za'ra, ãne:

— ãmama hã te za te te 're da'apawaptob u'ãsi. ãzama wa za duré te 're da'apawapto. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

¹⁸Taha wa, te âma sima roti za'ra, te te siwi wĩrĩ da, romhuri zahãrizé hã ãsimiroti za'ra zarina, te te 'madã'ã ô wa, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Timama na te te wasu'u wa, aiwa ãwaihu'u pese zahuré na hã.

Zezusi hã, Timama zadawa para dama pire na 're ãhãimana mono zé wasu'u

¹⁹ Tawamhã Zezusi hã te duré tãma nharĩ za'ra:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Wa hã ĩsi'uihã na dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ na te 're da'apawapto waihu'u mono õ di. ĩmama zadawa para, wa tô te 're da'apawapto. ĩmama hã tiwaihu'u pese na te te 're ĩda'apawapto mono ne, wa tô te 're da'apawapto. ²⁰ Wa hã ĩ'ra wa, te te 're ĩzawi pese. Ta hã ma tô ĩpisutu, dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ na te te 're ĩda'apawapto mono ne, te duré 're da'apawapto mono da. Wa hã te 're da'apese mono wa, ma tô ĩ'ãma 're datob'uzu za'ra. Zahadu wapsi, ĩmama te za duré ĩma tinha, tiwaihu'u pese na te te 're da'apawapto mono zarina, te 're da'apawapto mono da. Tawamhã te za duré ĩ'ãma 're datob'uzu za'ra, ĩwaihu'u pese uptabi wa. ²¹ 'Re dadâ'ã za'ra mono wa, te ĩmama hã ab're hawi te te 're da'ahãiwa'utu, apã 're danomro u'ãsi mono da. ĩzama te ĩsima 're ĩ'awẽ mono norĩ ma, wa za duré te 're anharĩ, apã 're hãiwa'utu za'ra mono wa, 're nomro u'ãsi mono da, wa hã ĩ'ra wa. Tawapsi te za da te 're ĩwaihu'u za'ra, ĩwaihu'u pese uptabi na. ²²⁻²³ ĩmama hã 'rãwi sipisutu õ di, ti'ai ãma dahãimanazéb zarina te te dama 're arowairébé mono da. Taha da, ma tô ti'ra wa, ĩpisutu. E marĩ da. ãma 're ĩdawata za'ra mono ne, ĩsine ĩwaihu'u pese wa, ĩ'ãma zama 're dawata za'ra mono da. ĩ'ãma 're dawata za'ra mono õ wamhã, we ĩzatõrĩ'wai ãma zama duré 're dawata za'ra mono õ di za, ĩmama ãma.

²⁴⁻²⁵ — ĩmreme hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, duré we ĩzatõrĩ'wa hã da te ãsina 're umnhasi za'ra mono wamhã, te za tipẽ'ẽ na sina uwaimrami sirõmo za'ra, rowẽ na 're ĩdahãimana u'ãsi za'ra mono zé hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimihãzé hã te te sina 're waihu'u za'ra mono õ di za. Te za tipẽ'ẽ na ãma saprĩ sirõmo za'ra, dapẽ'ẽ 're, dadâ'ã u'ãsi 're ĩdahãimana za'ra mono zém hawi, dapẽ'ẽ 're rowẽ na 're ĩdahãimana u'ãsi za'ra mono zéb u hã. ²⁶ ĩmama hã dapẽ'ẽ 're, dadâ'ã ãna rowẽ na 're ĩdahãimana u'ãsi za'ra mono zé nhomri'wa dama. ĩ'ra wa, ma tô duré ĩpisutu, ĩzama 're ĩdahãimana u'ãsi za'ra mono zé nhomri'wa na dama 're ĩhãimana mono da. ²⁷ Ta hã ma tô duré ĩma tinha, ti'ai ãma dahãimanazéb zarina, te dama 're arowairébé mono da, ĩsadawa para wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã 're ĩhãimana mono wa.

²⁸⁻²⁹ — ĩmreme na atob'uzu za'ra wa'aba mono õ di za. Niwapsi te za 're ĩdadâ'ã za'ra mono hã tahãiwa'utu za'ra ni. ĩhãrã hã da te wapari za'ra wa, te za ab're hawi tawairébé ni. Tawamhã 're ĩnomro wẽ mono norĩ hã te za apã hãiwa'utu za'ra, rowẽ u'ãsi 're hãimana u'ãsi za'ra mono da oto, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'rata. 'Re ĩnomro wasété mono norĩ zama, te za duré apã hãiwa'utu za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimihãzé hã te te sina 're waihu'u za'ra mono da.

Zezusi hã, ĩmama zadawa para datẽme 're ĩmorĩzém na dama ĩsiwasu'uzé

³⁰ — ĩnhimipisutu zarina si, marĩ na te dama 're arowairébé mono õ di za. ĩmama nhimipisutu zarina si, wa za ti'ai ãma 're ĩdahãimana za'ra mono zéb zarina, te dama 're arowairébé. ĩnhimipisutu zarina, marĩ na te dama 're arowairébé mono da, te ĩsima 're da'awẽ mono õ di, wa hã. We ĩzatõrĩ'wa nhimipisutu zarina si, te dama 're arowairébé mono da, wa ĩsima te 're da'awẽ u'ãsi. Taha wa, te dama 're arowairébé mono wamhã, te dama ãma upa za'ra õ di za. Duré ropipa hã 're ĩnomro wasété mono norĩ ma, te 're apisutu mono wamhã, te tãma ãma upa za'ra õ di za.

³¹ — ĩsiwaprosi uptabi, aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba õ di. Ni'wa te te ĩzadawa waptob õ wamhã, ãté te za ĩzadawa nhipese na ĩma 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo. Taha wa, ĩsiwaprosi uptabi, aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba õ di.

³² Īhâiba amo hã ma tô ĭzadawa wapto. Tô sena ma tô aima sina ĭwasu'u za'ra wa'wa. Āne na wa tô waihu'u.

³³⁻³⁷ — Ā ro'ore hã te te dama rob'uiwē wamhã, dama rowē di. Tane Zuwã Batita hã ma tô simi'ē na te te dama 're sadawa wasu'u, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã. Tawamhã te te dama 're sadawa wasu'u mono ré, dama rowē di. A norĩ wa'wa hã ma tô ĭtēme ĭda'mazatōrĩ za'ra wa'wa, te te siwi sadanharĩ za'ra da, ĭsimirowasu'u na. Tô sena ĭsimirowasu'u hã. E marĩ da, wa ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa, Zuwã Batita te te ĭ'ãma ĭrowasu'uzém na hã. 'Re ĭzaze za'ra wa'aba mono da, te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono da, wa ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa, ĭsimirowasu'u na hã ĭsina. Zuwã Batita hã ma tô mreime pire na te te dama 're ĭwasu'u wē. Mreime pire nherē, ti'ai ãma ĭpoto si, ō hã. Tí'ai ãma 're ĭpoto za'ra mono zô si, 're ĭnhimipari mono ō di, te te dama 're ĭwasu'u wē za'ra mono wa, da te 're ĭzaze za'ra mono da. E marĩ wa. ĭmama hã te te dama 're ĭwasu'u wē mono wa, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã. Ta hã ma tô ĭpisutu, te te 're ĭromhōsi mono zarina, te 're da'apawapto mono da, we te te ĭzatōrĩ na da te dasiwi 're waihu'u za'ra mono da. A norĩ wa'wa hã niwa atōmo na 'madâ'â za'ra wa'aba ō di, ĭmama hã. Duré niwa aipo're na ĭmreime hã wapari za'ra wa'aba ō di. ³⁸ Duré ĭmreime hã aipē'ē 're, 're hâimana za'ra wa'aba mono ō di. Taha wa, te te we atēme ĭzatōrĩ za'ra wa'aba nherē, asina 're ĭ'umnhasi za'ra wa'aba mono ō di. ³⁹⁻⁴⁰ A norĩ wa'wa hã te ãne asima 're ĭrowasu'u za'ra wa'aba mo: “Wa norĩ hã wa wa te 're sōré u'âsi za'ra, 'Re ĭhâimana u'âsi mono mreime ui'éré hã. Taha wa, wa za ãma wasina uwaimrami za'ra ni, 're ĭdanomro u'âsi mono zé hã.” Āne te asima 're ĭrowasu'u za'ra wa'aba mo. Ta hã te ĭwasu'u, 'Re ĭhâimana u'âsi mono mreime ui'éré hã. 'Re sōré u'âsi za'ra wa'aba mono nherē, asima 're ĭwē za'ra wa'aba mono ō di, 're ĭzaze za'ra wa'aba mono da. 'Re ĭzaze za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, wa aré aima pisutu za'ra wa'wa, 're ĭdanomro u'âsi mono zé hã asina uwaimrami za'ra wa'aba da.

⁴¹ — Wa hã ĭ'ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono zô, ĭsina 're ĭnhimnhasi mono ō di. ⁴² E marĩ wa. Te ĭsina aiwaihu'u za'ra wa'aba wa, asimirosa'rata na. 'Re ĭhâimana u'âsi mono, 're sawi pese za'ra wa'aba mono ō di. ⁴³ ĭzama asiwi 're ĭzawi pese za'ra wa'aba mono ō di. ĭmama zadawa para we atēme ĭmorĩ za'ra wa'aba nherē, ãma 're ĭzaze za'ra wa'aba mono ō di. Āté te za ni'wam norĩ nhimirowasu'u si 're ĭsazei pese za'ra wa'aba mo, 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te we datēme 're satōrĩ za'ra mono ō nherē, ta norĩ hã. ⁴⁴ A norĩ wa'wa hã 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te 're aiwēsãmri za'ra wa'aba mono da, asima 're wē uptabi za'ra wa'aba mono ō di. Ma tô asima 're ĭdawē uptabi za'ra wa'aba mo, ti'ai ãma 're ĭdanomro mono si te te 're aiwēsãmri za'ra wa'aba mono da. E niha te za tawamhã, asina 're ĭ'umnhasi za'ra wa'aba mo. Wa hã ĭ'ra nherē, âté asina 're ĭ'umnhasi za'ra wa'aba mono ō di za. ⁴⁵ E ĭmama ma, wa za aiwasu'u za'ra wa'wa, 're ĭzaze za'ra wa'aba mono ō na. Mare di. Mozési hã te za tãma aiwasu'u za'ra wa'wa, 're ĭzaze za'ra wa'aba mono ō na, aima ĭ'umnhasi za'ra wa'wa hã. ⁴⁶ Duréihã Mozési hã ma tô ĭwana ĭ'ãma rob'ui'éré siro dama. Tane nherē, ĭsimi'ui'éré hã sena na 're saze za'ra wa'aba mono ō di. 'Re saze za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, te aré 're ĭzaze za'ra wa'aba mo. ⁴⁷ ĭ'ãma rob'ui'éré hã sena na 're saze za'ra wa'aba mono ō wamhã, e niha te za tawamhã ĭmreime na 're ĭzaze za'ra wa'aba mo. Āté ĭmreime na 're ĭzaze za'ra wa'aba mono ō di za. — Āne Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra, dama ĭpire norĩ ma.

6

*Zezusi hã da'ahâ uptabi nherē, te te ĭda'asaihurizé wasu'u
Mateusi 14.13-21; Marcusi 6.30-44; Rucasi 9.10-17*

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô uba're na saprĩ, ãsõ'õmo na. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, ãsõ'u hã. Tiberizadi na ãsõ'õmo nhisi hãiba amo hã. Wa norĩ hã wa ãsiré saprĩ za'ra ni, ãsiré 're wanomro mono wa. ² Da'ahã na te duré ãsarina ai'aba'ré ni. E marĩ wa. Tiwaihu'u pese na, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama ab'manharĩ wẽ mono wa, danho'a. ³ Tawamhã sa'a nhisi u, wa hãimo ai'aba'ré ni, Zezusihi siré. Sa'a nhisi ãma, wa oto ãsiré asimro ni. ⁴ Romhuture di oto, zudezu norĩ te, dato hã da te 're ã'manharĩ za'ra mono zéb u hã, Pascowa na dato nhisi hã.

⁵ Tawamhã ãtẽme dasi'aba'réi wamhã, ma tô da'ab'madã, Zezusi hã. Da'ahã uptabi na te ãtẽme ai'aba'ré ni. Te te da'ab'madã'ã wamhã, Piripihĩ ma, te tinha, ãne:

— E mame dasa hã te 're simi'wara, wa te dama ã'uipra za'ra da hã, aihĩni ãma dasaihuri da hã.

⁶ Taré ma sadawa pibu Piripi hã, 'rãwi te te sina roti sirõmo nherẽ, te te ãda'apawaptobzéb da hã.

⁷ Taha wa, te Piripi hã asa tãma tinha:

— Da'ahã uptabi wamhã, wa aré dasa na rob'uiprazé hã ahã uptabi nherẽ, uprosi za'ra ni, 200 na ãhãiba nherẽ. Tane nherẽ, te aré da'ãma ai'utõ, ã'u'õtẽ wapu hã. Syry na dasa hã da te huri da nherẽ, aihĩni dasa hã da te huri õ di aré. — ãne Piripi te tãma tinha.

⁸⁻⁹ Taha wa, wa ãsiré 're ãwanomro mono hã misi Zezusihi ma 'manharĩ ni. ãDéré hã Sima Pedruhu no hã te tãma tinha, ãne:

— 'Watébrémi te, ã'u'õtẽ wapu hã te tihãiba, arozum ne u'ẽne hã. 5 na ãhãiba hã. Duré pe'a hã maparanere. Tawamhã ãne aihĩni dasaihuri õ di za. — ãne te ãDéré hã Zezusihi ma wasu'u.

¹⁰ Tawamhã ma tô Zezusi hã asa wama nharĩ za'ra:

— Te za dama ãnharĩ za'ra wa'wa, ti'ai wa, dasi'ubumro da. — ãne te wama nharĩ za'ra. Tame du hã sa'õtẽ di. Taha wa, ma tô ti'ai wa asimro ni. Da'ahã uptabi di. Aibã si, wa te wasiwi sa'rata wamhã, 5 miu na ãhãiba hã.

¹¹ Tawamhã Zezusi ma tô waibu, ã'u'õtẽ wapu hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô wama sõmri za'ra, wa te dama sõmri za'ra mono da. Pe'a zama ma duré wama sõmri za'ra, wa te dama sõmri za'ra mono da. Tawamhã ã'u'õtẽ wapu hã umrore nherẽ, da'ãma si'utõrĩ õ di. Pe'a zama maparane nherẽ, da'ãma si'utõrĩ õ di. Taha wa, ma tô aihĩni dasa hã huri ni. Ma tô da te 'mahãpãrĩ, da'ãma si'utõrĩ ãna. ¹² Da te 'mahãpãrĩ mono wamhã, Zezusi hã te wama 'ru za'ra, apã wa te ubumroi mono da, danho'rada hã taré simi'wara tõ mono da.

¹³ Taha wa, wa tô apã wa te ubumro za'ra. Si'õtõ wa, wa tô wa te sé. Si'õno hã ahã di, danho'rata ré hã, wa te ã'ubumro za'ra hã ã'u'õtẽ wapu wẽ'ei ré hã. 12 na si'õno hã.

¹⁴ ã'u'õtẽ wapu hã umrore nherẽ, da'ãma si'utõrĩ õ wa, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, waihu'u pese wa, Zezusi hã. Tawamhã te ãne dasima rowasu'u za'ra ni, dasaihuri wẽ te:

— Tô sena õ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, we datẽme ãmorĩ zõ 're ãdanhimipari za'ra mono. Oto wa te wasiwi saprõni aba, ãma wanhib'apito za'ra da. — ãne te dasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁵ Tawamhã Zezusi hã danhimiroti hã ma tô sina waihu'u. Taha wa, te siwaprosi sa'a nhisi u mo apã, danhiti.

*Zezusi hã ã nhisi baba ãmorĩzé wasu'u
Mateusi 14.22-33; Marcusi 6.45-52*

¹⁶⁻¹⁷ Tawamhã mara simeĩ wamhã, wa tô si'ra za'ra ni ãi ba, uba're na wa te saprĩ za'ra da, zara u, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u. Robra di oto. Zahadu

watēme wisi za'ra ō di, Zezusi hā. ¹⁸ Tawamhā ma rowa'u hā wawi tiwatobro za'ra, rowa'u'u za'ēne hā. Taha wa, âsisasi hā sa'ētē di. ¹⁹ Wa norī si, wa tō wasiré sari za'ra ni uba're hā, Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norī si. Sa'a hawi wasi'aba'rēi wamhā, â wa'wa u ma tō uba're hā waré tihâimana za'ra. 5 na ti'ai pibuzém na, wa tō oto wasina wapahâ za'ra ni, niha wamhā, âté 6 na ti'ai pibuzém na. Tawamhā Zezusi hā wa tō wasiwi sāmri ni. Â nhisi baba te wei watēme timorī za'ra, uba're u. Romhuture di oto. Wa te wasiwi sāmri wamhā, wa tāma wapē'ēwara za'ra ni.

²⁰ Taha wa, Zezusi te wama si'mahârâ za'ra, âne:

— Wa hā wa we atēme ĩmorī 'wa. ĩma aipahi za'ra wa'aba tō.

²¹ Tawamhā âne wama si'mahârâ za'ra wa, tāma wapahi za'ra âna, wa tō sô wahârâ za'ra ni, uba're u watēme sébré za'ra da, wama rowē za'ra wa. Watēme sébré za'ra wi, ma tō uba're hā â zadaré u sina ropto, wa te wasima âma ĩrotizéb u.

Zezusihi zô ĩdanhoprézé wasu'u

²² Tawamhā da'ahâ na te waza'u asimro ni, ĩsô'u zaihâ na bâtâ pusizém niwī. Taha wa, awēmhâ te âne dasima rowasu'u za'ra ni:

— Ahâmhâ hā uba're hā misire te nomro, âmhâ. Zezusihi siré 're ĩnomro mono norī si ma tō asisi uba're wa, te te siré sari za'ra da. Zezusi hā ĩsiré sébré za'ra ō di. E momo te bété mo. — Âne te tasisadanharī za'ra ni. ²³ Tawamhā ni'wam norī hā ma tō uba're na datēme saprī za'ra wawa'râmi, zara u. Tiberizadi hawi ma tō datēme saprī za'ra, 'ri nho'ōmo hawi. Wanhîb'apito hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma ĩwatazéb u, ma tō âma roptob za'ra, dasa hā da te ĩhurizéb u. ²⁴ Tawamhā Zezusi hā sāmra ō wa, duré wa norī zama wasi'ubumroi ō wa, ma tō uba're wa, asisi ni, tisa te te ĩhuri norī hā zara u te te âma saprī za'ra da apâ. Tawamhā Zezusihi zô danhopré da, ma tō uba're na saprī za'ra ni, Capana'u u.

Zezusi hā dasai uptabi na dama ĩsiwasu'uzé

²⁵ Tawamhā Zezusi hā ma tō sāmri za'ra ni, Capana'u âma ĩsô'u zara niwī. Da te dasiwi sāmri wamhā, âne te sadanharī za'ra ni:

— Rowahutu'wa, e niwa ma tō we aiwi, âwa.

²⁶ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— E marī da, te we ĩzô asôpré wa'aba mo. E marī dama ĩ'manharī waihu'u'ō hā ĩwaihu'u pese na te aima 'manharī za'ra wa'aba wa, ma tō ĩwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono we te te ĩzatōrī na. E taha wa, te we ĩzô asôpré wa'aba mo. Mare di. Taré ĩ'u'ēne hā 'mahâpârī za'ra wa'aba mono wē te, te we ĩzô asôpré wa'aba mo. ²⁷ Dasa hā dawî wasété su'u di. Taha wa, asa zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono ō di za. Dasa ne zô si, te za 're ĩrob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, wē na 're ĩhâimana u'âsi mono ne zô si. Ta hā rowē u'âsi dadâ'â âna 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé, te wasu'u. Wa hā ti'ai âma dasiré ĩpoto wa, ma tō ĩmama hā ĩpisutu, ĩsadawa para te dama 're anhomri mono da, rowē u'âsi 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé hā.

²⁸ Tawamhā ma tō asa tāma nharī za'ra ni, âne:

— E marī na ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā te te sima 're da'awē, te te sima 're ĩwē mono zéb uwaibaba, wa te tāma âma 're uwaimrami za'ra mono da. Ma'âpé wama waihu'u za'ra na, wa te waihu'u za'ra da.

²⁹ Tawamhā te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra, âne:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tō we ĩzatō, da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono da. Tawamhā asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono wamhā, te za tāma âma 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mo, te te sima 're ĩwē mono zéb uwaibaba, 're ĩzaze za'ra wa'aba mono wa.

³⁰⁻³¹ Taha wa, te asa tāma nharī za'ra ni, âne:

— Wahi'rata norĩ hã a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tô te te 're huri mana na dasa nhisi hã. Āne ma tô daza'u āma rob'ui'éré ĩbaihã na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã: “Ma tô te te dama 're anhomri, hãiwa hawi dasazé hã.” A hã bété. E marĩ te za wanho'a duré wama ĩ'manha, dama ĩ'manharĩ waihu'u'ô hã, wa te āma aiwaihu'u pese za'ra wa, wa te asaze za'ra da.

³² Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, āne:

— Mozési hã hãiwa hawi te te dama 're anhomri mono ô di, dasazé hã. ĩmama si hãiwa hawi dasa nhomri'wa te 're hãimana, ate wa'aba da, dasai uptabi hã. ³³ Dasa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhibzari hã hãiwa hawi we ĩmorĩ te wasu'u, dadâ'â āna 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé hã te te dama 're anhomri mono da. — Āne te Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra.

³⁴ Tawamhã te asa tãma nharĩ za'ra ni, āne:

— Wama 're anhomri u'âsi mono, wasai uptabi hã.

³⁵ Taha wa, te Zezusi hã oto tãma siwasu'u za'ra, āne:

— Wa hã dasai uptabi na, wa ĩsiwasu'u. Mra wa, dasa hã da te 're 'mahâpãrĩ za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za. 'Rubu wa, â hã da te 're âhuri mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za. Tane duré, Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩ'umnhasi za'etẽ za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za. ³⁶ A norĩ wa'wa hã ma tô ĩ'madâ'â za'ra wa'wa. Tane nherẽ, asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono ô di. Āne wa tô aima wasu'u za'ra wa'wa aré. ³⁷ ĩmama ma tô da'apisutu, ĩnhib'a'uwẽ si 're danomro mono da. Ta norĩ si te za te te 're ĩzaze za'ra, te te ĩpisutu za'ra norĩ hã. Te te 're ĩzaze za'ra mono nherẽ, e wa za ĩsiwi te 're awẽ'ô. Mare di. Te ĩsiwi 're awẽ'ô mono ô di za. ³⁸ Wa hã hãiwa hawi wa wei mo. E marĩ da. E 'rãwi ĩnhimiroti si te ĩsima 're 'madâ'â mono da. Mare di. 'Rãwi ĩnhimiroti si te ĩsima 're 'madâ'â mono da, we ĩmorĩ ô di. We ĩzatõrĩ'wa nhimiroti si te 're 'madâ'â mono da, wa wei mo. ³⁹ E marĩ, ma tô te te sima 're wẽ, ĩmama hã. ĩzazei'wa norĩ te 're ab'madâ'â pese u'âsi mono wa, ĩte u'âsi 're nomro mono da, ma tô te te sima 're wẽ, ĩte da, te te ĩma 're apisutu sirõmo mono wa. Ma tô duré te te sima 're ĩwẽ, ĩzazei'wa norĩ na hã 're dâ'â za'ra mono wa, bātã na te ahãiwa'utu da, apã 're hãimana u'âsi za'ra mono da oto, ti'a ĩsi'utõrĩzéb āma. ⁴⁰ ĩmama ma tô duré te te sima 're da'awẽ, da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono wa, rowẽ na 're dahâimana u'âsi za'ra mono da, hãiwa āma. Tawamhã 're dâ'â za'ra mono wa, wa za bātã na hãiwa'utu za'ra, ti'a ĩsi'utõrĩzéb āma. — Āne te Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra.

⁴¹⁻⁴² Dasa hã hãiwa hawi we ĩmorĩ na siwasu'u wa, te āne sima rowasu'u za'ra, dama ĩpire norĩ hã:

— Oro hãiwa hawi wei morĩ za. Ô hã Zezusi, Zuzéhé 'ra. ĩna zama wama waihu'u pese za'ra di. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

⁴³ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Tô'ã. Tane ĩma nharĩ za'ra wa'aba ô di za. ⁴⁴ Dasi'uihã na da te 're ĩzazei waihu'u za'ra mono ô di za. ĩmama si te za te te 're da'apisutu we ĩzatõrĩ'wa hã, da te 're ĩzaze za'ra mono da. Tawapsi te za da te 're ĩzaze za'ra. Tawamhã 're dadâ'â za'ra mono wa, wa za bātã na ab're hawi da'ahãiwa'utu ti'a ĩsi'utõrĩzéb āma, apã 're dahâimana u'âsi za'ra mono da oto. ⁴⁵ Duréihã ma tô āne na rob'ui'éré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã: “Timreme te za te te dama 're awaihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.” Āne ma tô āma rob'ui'éré. Tawamhã ĩmama, timreme te te dama 're awaihu'u mono wamhã, da te āma 're sazei pese za'ra mono wamhã, ĩmreme na zama te za duré da te 're ĩzazei pese za'ra. ⁴⁶ ĩmama hã datõmo na da te 're 'madâ'â za'ra mono ô di. ĩwétési wa tô te 're 'madâ'â, ĩhawi we ĩmorĩ wa.

47 — Tawamhã Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono wamhã, rowẽ u'âsi te za dadâ'â ãna 're dahâimana u'âsi za'ra hâiwa ãma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata. Tô sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. 48 Wa hã dasa na, wa ĩsiwasu'u, rowẽ na 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé nhomri'wa, 're ĩmorĩ wa, dama. 49 Wahi'rata norĩ hã a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tô mana na te te 're huri. Tane nherẽ, dâ'â ãna 're hâimana u'âsi za'ra mono õ di, ta norĩ hã. Ma tô tidâ'â za'ra. 50 Hâiwa hawi dasa na 're dasaihuri mono wamhã, rowẽ u'âsi te za dadâ'â ãna ĩ'rata 're dahâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma. 51 Wa hã dasa na wa tô ĩsiwasu'u, hâiwa hawi we ĩmorĩ wa. Ni'wam norĩ hã ĩ'ãma 're saihuri u'âsi mono wamhã, te za dâ'â ãna 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma. Taha da, wa za ĩhâiba hã dama tisõ, dazada ĩdâ'â da. — ãne Zezusi te tãma siwasu'u za'ra, dama ĩpire norĩ ma.

52 Taha wa, te sima rowasu'u za'ra:

— E niha te za õ hã tihâiba hã wama sômri za'ra, ãma 're wasaihuri u'âsi mono da.

53 Tawamhã Zezusi te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo. ĩhâiba na 're asaihuri aba mono õ wamhã, duré ĩwapru, 're âhuri aba mono õ wamhã, rowẽ u'âsi ĩ'ãma 're anomro aba mono õ di za. 54 ĩ'ãma 're dasaihuri mono wamhã, duré ĩwapru, da te 're âhuri mono wamhã, rowẽ u'âsi te za ĩ'ãma 're danomro. Tawamhã 're dadâ'â za'ra mono wa, wa za bâta na ab're hawi da'ahâiwa'utu ti'a ĩsi'utõrĩzéb ãma, apâ 're dahâimana u'âsi za'ra mono da. 55 ĩhâiba hã dasai uptabi. Duré ĩwapru hã, â uptabi. 56 ĩhâiba na 're dasaihuri mono wamhã, duré ĩwapru, da te 're âhuri mono wamhã, te za ĩsiré 're dahâimana u'âsi za'ra. Wa hã wa za duré ĩsiré 're ĩmorĩ u'âsi za'ra. 57 ĩmama hã ma tô we ĩzatõ, 're ĩmorĩ u'â hã. Ta hã 're hâimana u'âsi mono wa, wa za duré wa hã 're ĩhâimana u'âsi. Taha wa, ĩ'ãma 're dasaihuri mono wamhã, te za ĩsine 're dahâimana u'âsi za'ra hâiwa ãma, 're dadâ'â za'ra mono ãna. 58 Wa hã dasa na, wa tô ĩsiwasu'u, ĩmama, hâiwa hawi te te we dama ĩnhomri na. Wahi'rata norĩ hã ma tô duréihã hâiwa hawim na tisa hã te te 're huri. Tane nherẽ, dâ'â ãna 're hâimana u'âsi za'ra mono õ di. Ma tô tidâ'â za'ra. ĩ'ãma 're dasaihuri mono wapsi, dadâ'â ãna te za 're dahâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma.

59 ãne Zezusi ma tô tãma siwaihu'u za'ra, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma, Capana'u ãma.

Zezusi hã tisiré norĩ te te sina ĩsadanharĩ za'ra zé wasu'u, za te te ĩrẽme za'ra zéb zõ

60 Tawamhã Zezusihi nhimirowasu'u hã ma tô dame wapari za'ra, ĩsazei'wa norĩ hã. Te te wapari za'ra wamhã, ãne te ahâ na sima rowasu'u za'ra:

— ĩsimirowasu'u hã wama pire di, wa te ãma ĩsaze za'ra zéb da hã.

61 Ta norĩ hã sima si te te rowasu'u za'ra nherẽ, ma tô ĩmreme hã sina waihu'u za'ra, Zezusi hã. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E ĩmreme hã asiwi wẽ'õ za'ra wa'aba wa, te za ĩrẽme za'ra wa'wa. 62 Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã, apâ hâiwa u ĩmorĩ ré, ĩ'madâ'â za'ra wa'aba wamhã, e niha te za tawamhã asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa. 63 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani si te za te te dama 're anhomri, dadâ'â ãna 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé hã. Dasi'uihã na da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Marĩ na te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za ĩpẽ'ẽzani hã te te dama 're anhomri, 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé hã. 64-65 ãne, wa aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Tane nherẽ, ãne aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba nherẽ, aihĩni ĩmreme na ĩzaze za'ra wa'aba õ di za, áté. Dasi'uihã na da te 're ĩzazei waihu'u za'ra mono õ di za. ĩmama si te te dama 're anharĩ mono wapsi, te za ĩmreme na da te 're ĩzaze

za'ra. Āne wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa aré. — Āne Zezusi ma tô tâma rowasu'u za'ra. E marĩ wa. Da'ahâ na ĩsiré 're danomro mono nherê, aihĩni te te sazei uptabi za'ra ô wa. Ta norĩ hã tô senai ô na, ma tô Zezusi hã sina waihu'u za'ra. Duré te te dama ĩhâiba nhomri da hã ma tô sina waihu'u siro, Zezusi hã.

Taha wa, ma tô aré dama rowasu'u:

— Dasi'uihâ na da te 're ĩzaze za'ra mono ô di za. Īmama si te te dama 're anharĩ mono wapsi, te za da te 're ĩzaze za'ra. — Āne ma tô dama rowasu'u aré, da te waihu'u za'ra da.

⁶⁶ Tawamhã da'ahâ na oto ĩsiré 're danomro mono ô di, ĩsazei'wa norĩ hã. Īmreme te te wapari ze za'ra ô wa, ma tô oto rême za'ra ni. ⁶⁷ Taha wa, te Zezusi hã wazadhanharĩ za'ra:

— E a norĩ wa'aba zama te za ĩrême za'ra wa'wa. — Āne te wazadhanharĩ za'ra, 12 na wahâiba norĩ hã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã.

⁶⁸ Tawamhã Sima Pedruhu si te asa tâma tinha:

— Mare di. Wa te airême za'ra ô di za. Wa te airême za'ra wamhã, e 'wa tême, wa za 're wanomro, rowasu'uwê hã wa te 're ĩwapari za'ra mono da hã. Aimreme si wama pire za'ra di. Aimreme na si da te 're asaze za'ra mono wamhã, rowê u'âsi te za ai'âma 're danomro. Te za duré hâiwa âma 're dadâ'â za'ra mono âna 're dahâimana u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata. ⁶⁹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô we asatô. Wa norĩ hã wa tô asaze za'ra ni. A hã 're aimorĩ wê uptabi di. Āne na wa tô aiwaihu'u za'ra ni. — Āne te Zezusihi ma tinha.

⁷⁰ Tawamhã Zezusi asa te wama nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã 12 na aihâiba za'ra wa'wa hã wa tô aipisutu za'ra wa'wa, ĩsiré 're anomro aba mono da, dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherê, misire Wa'uburé nhib'a'uwê te 're mo, asiré wa'aba. — Āne ma tô wama waihu'u za'ra.

⁷¹ Wa'uburé nhib'a'uwê hã te te wama wasu'u za'ra wamhã, Zudasi te wasu'u, Sima Icarizotihĩ 'ra hã. Ta hã 12 na Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ siré 're morĩ nherê, te za niwapsi dama hâiba nho, Zezusi hã.

7

Zezusi hã ĩsisânawã norĩ, Zudeza u te te siwi ĩsatõrĩzé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi hã te datême 're mo, Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma si. Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma oto datême 're morĩ ô di. E marĩ wa. Te te siwi wĩrĩ da, te te sima âma roti za'ra wa, dama ĩpire norĩ hã. Taha wa, te oto ĩsiti 're timorĩ za'ra datême si, Darireza âma si.

² Romhuture di oto bâdâ hã dasi'rã'õtôzéb u hã, âma ĩdasipo're pu'u za'ra da hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩdanhimroi wê mono zém na a'ubuni wi, darop téb u. ³ Tawamhã ĩno norĩ hã te apâ siwi satô Zezusi hã, Zudeza u morĩ da. Āne te tâma nharĩ za'ra:

— Apâ te za oto aimo, Zudeza u asazei'wa norĩ u, marĩ ĩwê hã dama ab'manharĩ ré, te te âma ai'madâ'â za'ra da, asazei'wa norĩ hã. ⁴ Ni'wam norĩ hã te te sima 're dawê za'ra mono wamhã, dama marĩ 'manharĩ wê na da te 're waihu'u za'ra mono da, pi'uriwi ĩwê hã te te dama 're 'manharĩ za'ra mono ô di za. Sõ'awi te za te te dama 're ab'manharĩ. Taha wa, ma'âpé sõ'awi dama 're ab'manharĩ u'âsi mono za, da te âma 're aiwaihu'u za'ra mono da. — Āne ma tô ĩno norĩ hã tâma waihu'u za'ra, Zezusihi ma.

⁵ Ta norĩ hã tidub'rada hã zahadu te te saze za'ra ô di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, we te te ĩsatõrĩ na Danho'reptui'wa da.

⁶ Taha wa, te Zezusi hã asa tâma nharĩ za'ra, âne:

— Zahadu bâdâ hã ĩwa waptã'ã ô di, âma ĩmorĩzéb da hã. Niwam na âma ai'aba'rei wa'aba wamhã, aima rowê za'ra wa'aba di za. ⁷ Da te 're

ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono ò di za. Īwétési te da te dasiwi 're ĩ'ruiwapari. E marĩ wa. Da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã te dama 're awaihu'u mono wa. ⁸ A norĩ wa'aba si te za ai'aba'réi wa'wa, dasi'rã'òtòzéb u hã. Āhãna ĩmorĩ ò di za. Zahadu bâdâ hã ĩwa waptã'ã ò di, ãma ĩmorizéb da hã. — Āne Zezusi te tâma nharĩ za'ra.

⁹ Taha wa, te a'â nhamra Darireza ãma, Zezusi hã.

Zezusi hã dasi'rã'òtòzéb ãma ĩsãmrazé wasu'u

¹⁰ Tawamhã ĩno norĩ hã datozéb u si'aba'ré za'u si, te oto Zezusi hã mo pi'uriwi. ¹¹ Dasi'rã'òtò wamhã, te sô rob'madã'â za'ra, dama ĩpire norĩ hã. Te nasi sô anharĩ za'ra:

— E mahãta Zezusi hã. — Āne te nasi sô anharĩ za'ra.

¹² Dasi'rã'òtòzéb u ĩdasito mono norĩ hã te duré dasima rowasu'u za'ra ni. Misire damreme ò di ãma. Ni'wam norĩ hã te ãne dama rowasu'u za'ra:

— Ò hã te 're timorĩ wē, Zezusi hã.

Ni'wam norĩ hã te duré dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. Sadawa nhipese na te ò hã te te dama 're rowasu'u. — Āne te dama rowasu'u za'ra. Tawamhã ĩwasu'u na ãma dasisaze za'ra ò di.

¹³ Pi'uriwi te ãne dasima wasu'u za'ra ni, Zezusi hã. Sõ'awi da te dasima rowasu'u za'ra ò di, dama ĩpire norĩ pipa te.

¹⁴ Tawamhã dasi'rã'òtò ré, ma tô Zezusi hã wi, 'ri za'ëtē u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te dama rowahutu.

¹⁵ Tawamhã dama ĩpire norĩ hã ĩmreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma titob'uzu za'ra. Āne te sima rowasu'u za'ra:

— Ò hã watēme 're zasi mono ò di, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti, wa te tâma 're waihu'u za'ra mono da. E niha ma tô waihu'u pese, te te dama 're ĩrowasu'u mono zéb da hã. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

¹⁶ Taha wa, te Zezusi hã asa tâma nharĩ za'ra:

— ĩsi'uihã na te dama 're rowasu'u mono ò di. 'Re ĩhãimana u'âsi mono, ma tô we ĩzatõ, te dama 're rowasu'u mono da. Taha zadawa para, wa tô te dama 're rowasu'u. ¹⁷ E niha te za da te 're ĩwaihu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti na si te dama 're ĩrowasu'u mono na hã, niha wamhã, ĩsi'uihã na ĩnhimiroti na si te dama 're ĩrowasu'u mono ò na hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti si, da te 're 'madã'â pese za'ra mono wamhã, te za da te ãma 're ĩwaihu'u za'ra. ¹⁸ Dasi'uihã na danhimirosa'rata na da te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, te za sô 're simnhasi za'ra, mreme wē wa, ãma 're dawata za'ra mono zô. Datēme dazatõrĩ'wai ãma si 're dawata za'ra mono da, da te dasima 're wē za'ra mono wamhã, tô sena na si danhimirowasu'u hã. Dazadawa nhipese ò di. ¹⁹ Duréhã Mozési hã ma tô aima sômri za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti hã, aihĩ'rata norĩ wa'aba ma hã. Tane nherē, ĩsimiroti hã 're 'madã'â pese za'ra wa'aba mono ò di. E marĩ wa, te bété asima ĩwē za'ra wa'wa, asiwi ĩwĩrĩ aba da. — Āne te Zezusi hã tâma nharĩ za'ra.

²⁰ Tawamhã ãne hã da te wapari za'ra wamhã, te asa tâma nharĩ za'ra ni:

— E 'wam norĩ hã ma tô bété sima aiwē za'ra, te te siwi aiwĩrĩ da. Wa'uburé te te aima nharĩ wa, te asimiza'rese ãna wama ĩnharĩ za'ra. — Āne te Zezusi hã ma nharĩ za'ra ni.

²¹⁻²³ Tawamhã te Zezusi hã asa dama tinha:

— Misi dama ĩ'manharĩ waihu'u'ò hã wē nherē, te dama 'manharĩ 'ru te, ma tô ĩ'ãma atob'uzu za'ra wa'wa. Duréhã Mozési hã ma tô dama pisutu danhihãiwata nhihãrizé hã, ĩwana wahi'rata norĩ hã te te dama ĩpisutuzéb zarina. Taha wa, bâdâ te te ĩpisutuzém na te za aibã 'rare hã 're ĩsihãiwata nhihãri za'ra wa'aba mo, sabadu na. Āne na te za tâma ãma 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mo, Mozési te te dama ĩpisutuzé hã. Tawamhã e marĩ da, ma bété ĩzada asahi za'ra wa'wa, romhuri zahãrizém na aibã te pese wa, sabadu

na. ²⁴ Ma'āpé atōmo na dahâiba mana wawi, asiwi 're ĩda'madâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina si, asiwi 're dawē'ō za'ra wa'aba mono tō, ĩ'uwaibaba si 're dawaihu'u za'ra wa'aba mono da. — Āne Zezusi te dama tinha.

Zezusi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na rowasu'u

²⁵ Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tō Zezusihi mreme hã wapari za'ra, Zeruzarē âma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã. Taha wa, te âne âma sima rowasu'u za'ra:

— Ni'wai âma te sima roti za'ra, te te siwi wĩrĩ da, wama ĩpire norĩ hã. Āté ō hã da te dasiwi ĩwĩrĩ da hã. ²⁶ Ni'ã. Sõ'awi te te dama 're rowasu'u mono nherē, da te tãma nharĩ za'ra ō di, rowahutu na te te sazâri da. E Danho'reptui'wa na ma tō siwi waihu'u za'ra, wama ĩpire norĩ hã. ²⁷ Danho'reptui'wa wei morĩ wamhã, ĩsa'ru hã dama waihu'u za'ra ō di za. Ōhō za'ru hã wama waihu'u pese za'ra di. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

²⁸ Tawamhã ma tō sina damreme waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, 'ri za'ētē 'wawi wa'ra 're, zahadu te te dama rowahutu ré, te âne da'mahâ, mreme 'râihâ na:

— Oro asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba za. Oro ĩza'ru hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba za duré. Tō sena ĩwaihu'u za'ra wa'aba ō di. ĩza'ru uptabi hã waihu'u za'ra wa'aba ō di duré. ĩsi'uihâ na we ĩmorĩ ō di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para, wa wei mo. Tō sena ĩsimiroti hã we ĩzatōrĩ'wa nhimiroti hã. Tane nherē, ta hã asiwi waihu'u za'ra wa'aba ō di. ²⁹ Wa hã ĩma waihu'u pese di we ĩzatōrĩ'wa hã, ĩhawi we ĩmorĩ wa. — Āne te Zezusi hã dama siwasu'u.

³⁰ Tawamhã ma tō duré sima âma roti za'ra, te te siwi âri da, dama ĩpire norĩ hã. Tane nherē, te te siwi âri ō di. E marĩ wa. Zahadu bâdâ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te âma ĩpisutuzé hã, ĩwa waptâ'ã ō wa. ³¹ Tawamhã ta norĩ hã sada hâimana za'ra nherē, ma tō da'ahâ na saze za'ra ni, Zezusi hã. Taha wa, te âne dasima rowasu'u za'ra ni:

— Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã oto wei morĩ wamhã, e te za te te dama 're ab'manharĩ, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'ō hã, Zezusi te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono nhipai u hã. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

Parisezu norĩ hã, Zezusihi zô te te ĩdazatōrĩ za'ra zé wasu'u

³² Tawamhã parisezu norĩ hã ma tō Zezusihi âma dawapari za'ra. Taha wa, ma tō sô da'mazatōrĩ za'ra, Zezusi hã te te siwi âri da, 'ri 'madâ'â'wa norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorōwa 'madâ'â'wa norĩ hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ĩpire norĩ me, ma tō sô satōrĩ za'ra, sasedoti ĩpire norĩ me.

³³ Tawamhã ĩtēme sihutu wamhã, Zezusi te tãma nharĩ za'ra:

— Syry na wa za oto ai'rata ĩnhamra 'wa. Taha pari, wa za apâ mo, we ĩzatōrĩ'wai u. ³⁴ ĩzô rob'madâ'â za'ra wa'aba nherē, asiwi ĩsâmri za'ra wa'aba ō di za. Nimomo wa za mo. Nimomo ĩmorĩ wamhã, âma ĩtēme 're anomro waihu'u aba mono ō di za. — Āne te tãma siwasu'u za'ra.

³⁵ Taha wa, te sima rowasu'u za'ra, dama ĩpire norĩ hã:

— E momo te za bété mo, wa te wasiwi sâmri za'ra tō da hã. E darob amoi u te za mo, wasiré zudezu norĩ u deredu norĩ 'rata, 're ĩsi'ubumroi mono norĩ u. E tamomo te za oto mo, deredu norĩ rob âma te te 're rowahutu mono da. ³⁶ Ma tō wama rowasu'u za'ra, wa te sô rob'madâ'â za'ra nherē, za wa te wasiwi ĩsâmri ō na hã. Ma tō duré wama rowasu'u za'ra, nimomo morĩ wamhã, za ĩtēme ĩwasihutu waihu'u ō na hã. Wa te wasiwi waihu'u za'ra ō di, te te wama ĩnharĩ za'ra zé hã. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

Zezusi hã â u'âsi na dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

³⁷ Tawamhã ĩrēme ma dasi'rã'õtō mono wa, ma tō Zezusi hã hãwi za, te te dama rowahutu da, datozém na bádã ĩpire uptabi na. Āne te dama tinha:

— 'Rubu wamhã, ma'ãpé we ĩtēme 're anomro aba mono za, â u'â hã te aima 're sômri za'ra wa'aba mono wa, 're âhuri aba mono da. ³⁸ Duréihã ma tō āne â u'âsi na rob'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã: “Ā u'â hã 're sidototo u'âsi mono wamhã, dama rowēzé hã te za dama 're hâimana u'âsi, ĩsĩpti hã. Tane Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono wamhã, taha zarina te za rowē nhomri'wa hã dama 're hâimana za'ra.” Āne ma tō āma rob'ui'ééré, ĩbaihã na hã. — Āne te Zezusi hã dama rowasu'u.

³⁹ Ā u'â te te dama wasu'u wamhã, Tipē'ēzani te wasu'u, Zezusi hã. Niwapsi te za te te tãma 're anhomri, tizazei'wa norĩ ma. Dâ'â wa, hãwi'utu parip si, te za Tipē'ēzani hã te te tãma 're anhomri.

Zezusihĩ āma ĩdasisadhanarĩ za'ra zé wasu'u

⁴⁰ Tawamhã Zezusihĩ mreme, da te wapari za'ra wamhã, te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Tō sena ō hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa zô, 're ĩdanhĩmpari za'ra mono.

⁴¹ Ni'wam norĩ hã te duré dama rowasu'u za'ra:

— Ō hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu.

Ni'wam norĩ hã te duré dama rowasu'u za'ra:

— Oro ō hã Darireza hawi wei morĩ za. Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã Darireza hawi wei morĩ ō di za. ⁴² Danho'reptui'wa da hã apito Dawihĩ nhĩhudu te za, u, 're mo. Berē āma te za, u, podo, tihĩ'rata za'ru āma, Dawihĩ za'ru āma. Āne duréihã ma tō āma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁴³ Taha wa, ĩwasu'u na dasisaze za'ra ō di. ⁴⁴ Ni'wam norĩ si te sima wē za'ra, te te siwi âri da. Tane nherē, te te siwi âri ō di.

Dama ĩpire norĩ hã, Zezusi, Danho'reptui'wa na te te dame 're ĩsaze za'ra mono ō zé wasu'u

⁴⁵ Tawamhã Zezusihĩ zô ĩsihutu norĩ hã te apâ ai'aba'ré, sasedoti ĩpire norĩ u, parisezu norĩ u zama. Ubana ĩtēme sihutu wamhã, te sadanharĩ za'ra, āne:

— E marĩ da, we asiwi saprōni aba ō di, watēme.

⁴⁶ Tawamhã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wa te te āma wabzu ō di, ĩsimiroti wē na hã. Taha wa, wa te wasiwi âri ō di, wa te wei wasiwi saprōni da, atēme za'ra wa'aba.

⁴⁷ Taha wa, te parisezu norĩ hã asa tãma nharĩ za'ra, āne:

— E niha a norĩ wa'aba zama ma tō ĩmreme hã dame ĩsaze za'ra wa'wa, tō sena te te dama 're rowasu'u mono newa. ⁴⁸ E Danho'reptui'wa na ma tō 'mazaze dama ĩpire hã, duré parisezu hã. Mare di. Ni'wa te te āma sazei ō di. ⁴⁹ Ō norĩ hã ma tō saze za'ra, tãma waihu'u pese za'ra ō wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩmiroti na Mozési te te āma ĩrob'ui'ééré hã. Taha wa, te za ō norĩ hã te te siwi 're wē'ō pese za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. — Āne te parisezu norĩ hã 'ri za'ētē 'madâ'â'wa norĩ ma nharĩ za'ra.

⁵⁰⁻⁵¹ Tawamhã parisezu norĩ siré hã ma tō oto rowasu'u, Nicodemosi hã, Zezusihĩ u aré ĩmorĩ hã barana. Āne te tãma rowasu'u za'ra, tisiré parisezu norĩ ma:

— E marĩ te te ĩ'manharĩ zô, wa te wasiwi waihu'u āna, wa za wasiwi wē'ō za'ra ni. E āne wahi'rada Mozési ma tō dama roti, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩmiroti zarina. Mare di. Āne te te dama roti ō di. — Āne Nicodemosi te tãma rowasu'u za'ra, tisiré parisezu norĩ ma.

⁵² Taha wa, te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— E a zama Darireza hawi we aimorĩ wa, te ãne wama ĩwaihu'u za'ra. Darireza hawi te te 're da'azatõrĩ mono õ di, te te dama 're ĩsawawa wasu'u za'ra mono da hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ĩmreme ui'ééré hã robaba di, ãma. Ma'ãpé sõré na za, ãma ĩrob'ui'ééré õ na waihu'u da. — ãne te tãma nharĩ za'ra, Nicodemosihi ma. ⁵³ Taha pari, tinhorõwa u te te ropé da, ma oto wairé.

8

Pi'õ hã aibã aimawi ré nomro wa, Zezusihi u da te dasiwi ĩsaprõnizé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusihi me, wa ai'aba'ré ni, êtê 'rãihã u, Oriwera u. ² Awẽmhã mararé, wa apã ai'aba'ré ni 'ri za'êtê u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u. Wasihutu wamhã, 'ri 'wawi wa'ra u, wa asisi ni. Tamomo da'ahã na ma tô Zezusihi u ubumro ni. Tawamhã ma tô nhamra, te te dama rowahutu da, Zezusi hã. ³ Te te dama rowahutu ré, ma tô we ĩtẽme aihutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã, parisezu norĩ me. Pi'õ hã te we ĩtẽme siwi saprõ. Mro ré nherê, aibã aimawi ré nomro ré, da te 'madã'ã wa, te we ĩtẽme siwi saprõni za'ra, niha ĩsimiroti hã te te ãma waihu'u za'ra da. Tawamhã dawa'wa u ma tô siwi 'mazé pi'õ hã, Zezusihi nho're sab da. ⁴ Tawamhã Zezusi te siwi 'mahã, ãne:

— Rowahutu'wa, ã hã pi'õ hã mro ré nherê, aibã aimawi ré nomro ré, ma tô dasiwi 'madã'ã ni. Taha wa, wa we atẽme wasiwi saprõni ni, asimiroti hã wa te ãma waihu'u za'ra da. ⁵ Damro ré nherê, aibã aimawi ré 're danhimi'wara mono wa, êtê na da te dasiwi 're simroi mono da, ma tô te te dama 're a'ru, wahi'rada Mozési hã. A hã bété, e niha asimiroti hã pi'õĩ ãma hã. — ãne te siwi ãma sadanha.

⁶ Mozésihi nhimiroti zarina te te dama 'rui õ wa, te te siwi wẽ'õ za'ra da, ma tô ãne siwi ãma sadanha. Tane nherê, Zezusi hã asa te te ãma sada'ãbã za'ra õ di. Ti'a zõ ma tô aiwẽ'ẽ, tinhiptõmo na te te ui'ééré da. ⁷ ĩmreme zõ, te te nasi 'mahãrã za'ra wamhã, ma tô apã wahudu. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wa hã wasété ãna 're morĩ wamhã, te za simrimi 'rata, êtê na.

⁸ Tawamhã ma tô duré aiwẽ'ẽ, ti'a zõ te te ui'ééré da. ⁹ Tawamhã ĩmreme te te wapari za'ra wamhã, dawana ĩhãiba prédub 'rata, uimrehẽne ma tô watobro. ĩsa'u si te nasi wairé, misi si siwi ĩsaprõni'wa hã ĩmreme te te sina wapari za'ra wa, sisép te. Zezusi hã siwaprosi te oto za. Pi'õ si te dawa'wa za, Zezusihi nho're. ¹⁰ Tawamhã Zezusi hã ma tô apã wahudu. Pi'õ siwaprosi sa wa, te oto sadanha:

— E mahãta aiwasu'u'wa norĩ hã. E 'mazab õ di, te te dama ai'ru za'ra da, da te dasiwi aiwĩrĩ da, aiwasédé hã te te ai'ãma ĩsa'ra za'ra norĩ hã.

¹¹ Taha wa, te pi'õ hã asa tãma tinha:

— Maze di. Ni'wa hã sab õ di, te te dama ĩ'ru da, da te dasiwi ĩwĩrĩ da.

Taha wa, Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Tane tô. Wa hã te duré dama ai'rui õ di za, da te dasiwi aiwĩrĩ da. Mo oto aimorĩ. Aiwasédé hã 'manharĩ na sahu õ di za. — ãne te pi'õĩ ma tinha.

Zezusi hã dama rob'uiwẽ'wa na dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

¹² Tawamhã Zezusi te duré dama tinha, ãne:

— Wa hã dama rob'uiwẽ'wa na wa ĩsiwasu'u. ĩnhimiroti zarina 're danomro mono wamhã, dawasété na 're danomro mono õ di za, robra na. Rowa'a na si te za ĩ'ãma 're danomro u'âsi, rowẽ na si.

¹³ Tawamhã parisezu norĩ hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Asiwaprosi wama asiwasu'u wamhã, tô sena wama asiwasu'u õ di.

¹⁴ Taha wa, te Zezusi hã asa duré tãma nharĩ za'ra:

— Tane nherê, ĩsiwaprosi aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba nherê, tô sena, wa aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Nima hawi we ĩmorizé hã waihu'u za'ra

wa'aba ò di. Īwétési, wa tô ĩsina waihu'u. Nimomo ĩmorĩzé hã duré waihu'u za'ra wa'aba ò di. Īwétési wa tô ĩsina waihu'u siro. Taha wa, tô sena te ĩsina waihu'u pese wa, te za ĩmreme na 're ĩzaze za'ra wa'aba mo. ¹⁵ Danhimirosa'rata zarina si, te 're ĩdawaihu'u za'ra wa'aba mo, dawě na dawasété na zama. Tanei ò di, wa hã. ¹⁶ Tô sena, wa za te 're da'awaihu'u, dawě na dawasété na zama. ĩsiwaprosi te 're da'awaihu'u mono ò di za. We ĩzatõrĩ'wai me, wa za wa te 're da'awaihu'u, dawě na dawasété na zama. ¹⁷ Duréhã ma tô Mozési hã ãne na te te dama 're roti, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para: “Ni'wa hã siwaprosi te te 're da'awasu'u mono wamhã, 're saze za'ra wa'aba mono ò di za, ĩsimirowasu'u na. Siwaprosi wamhã, mreme wapure di. Maparane wapsi, 're ĩne wě hã ãma 're sisaze zahuré mono wamhã, te za ĩsimirowasu'u zahuré na 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Sahuré wamhã, mreme pire zahuré di.” ãne Mozésihi nhimiroti na rob'ui'ére hã. ¹⁸ Wa hã wa ĩsiwasu'u. We ĩzatõrĩ'wa hã te duré ĩwasu'u, ĩmama hã. Taha wa, ĩsiwaprosi ĩsiwasu'u ò wa, te za wamreme hã tô sena na 're ĩsaze za'ra wa'aba mo.

¹⁹ Tawamhã parisezu norĩ hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E mahãta tawamhã, aimama.

Taha wa, ma tô duré Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— ĩmama te aima wasu'u za'ra wa'aba nherě, asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba ò di. ĩmama zama, asiwi waihu'u za'ra wa'aba ò di. Tô sena ĩwaihu'u za'ra wa'aba 'wa'ãhã, ĩmama zama te aré ĩwaihu'u za'ra wa'wa.

²⁰ ãne te tãma rowasu'u za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma, 'ri 'wawi wa'ra 're, te te dama rowahutu ré. Rob'ui'prazé, da te 're ĩséme mono zéb 'rata sab ré, te ãne tãma rowasu'u za'ra. Taha wa, te te siwi âri ze za'ra nherě, te te siwi âri ò di, dama ĩpire norĩ hã. E marĩ wa. Zahadu bâdã hã ĩwa waptã'ã ò wa, te te sima ãma ĩrotizé hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

“E 'wa hã a hã,” ãne Zezusi da te dasiwi ĩsadanharĩ za'ra zé wasu'u

²¹ Tawamhã Zezusi hã te duré tãma nharĩ za'ra, parisezu norĩ ma:

— Aihawi wa za ĩmorĩ za'ra wa'wa. Tawamhã aiwasété ré, te za 're atã'ã za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã aiwasédé hã te te aima 're pari za'ra wa'aba mono ãna. Aiwasété ré, 're atã'ã za'ra wa'aba mono wamhã, nimomo ĩmorĩ wamhã, ĩzarina ãma 're anomro waihu'u aba mono ò di za. — ãne te Zezusi tãma rowasu'u za'ra.

²² Taha wa, ma tô ãne sima rowasu'u za'ra:

— Õ hã ma tô wama nharĩ za'ra, nimomo morĩ wamhã, ĩsarina 're wanomro waihu'u mono ò di za. E 'rãwi siwĩrĩ da bâ, te ãne wama nharĩ za'ra. — ãne te sima rowasu'u za'ra.

²³ Tawamhã ma tô Zezusi hã duré tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã ti'ai ãma si te 're anomro aba mo. Wa hã hãiwa hawi, wa wei mo. A norĩ wa'wa hã ti'ai ãma a'uwě te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tanei ò di, wa hã. ²⁴ A norĩ wa'wa hã aiwasété ré, te za 're atã'ã za'ra wa'aba mo. ãne wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa aré. Tawamhã wa hã aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 're ĩhâimana mono na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ò wamhã, te za tô aiwasété ré 're atã'ã za'ra wa'aba mo. — ãne Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra.

²⁵ Tawamhã ma tô siwi sadanha:

— E 'wa hã bété, a hã.

Tawamhã ma duré ãma sada'ãbã za'ra asa:

— Rowahutu na te dama ãma 're ĩsãna'rata mono hawi, wa tô aima 're ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, 're ĩhâimana mono zém na hã. ²⁶ Zahadu uburé marĩ hã te aima waihu'u za'ra wa'aba ò di, 're anomro wasété aba mono zém na hã. We ĩzatõrĩ'wa hã tô sena ma tô te te ĩma 're da'awaihu'u. Taha wa, duré wa

hã te te ĩma 're ĩda'awaihu'u mono zéb zarina si, wa za te dama 're awaihu'u, ĩsine. — Āne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra.

²⁷ We tizatōrĩ'wa hã te te tãma wasu'u za'ra wamhã, Timama te wasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Sô'awi te te tãma rowasu'u za'ra õ wamhã, ĩmreme tãma pibu prã za'ra di, dama ĩpire norĩ ma. ²⁸ Taha wa, te Zezusi hã duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Wa hã dasiré ĩpodo hã niwapsi te za asiwi ĩzasõmri za'ra wa'wa, hãiwĩ ĩza'o da. Tawapsi te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, aima 're ĩsiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're ĩhâimana mono zém na hã. Te za duré ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ĩsi'uihã na te dama 're ĩrowasu'u mono õ na hã, ĩmama te te ĩma ĩwaihu'uzéb zarina si, te dama 're ĩrowasu'u mono na hã. ²⁹ We ĩzatōrĩ'wa hã te te ĩma 're ĩroti mono zéb zarina si, wa tô te tãma ãma 're uwaimrami u'âsi. Taha wa, ĩ'rata te 're sãmra u'âsi. Te te 're ĩrême mono õ di. — Āne Zezusi ma tô tãma siwasu'u za'ra.

³⁰ Tawamhã ĩmreme hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô da'ahã na Danho'reptui'wa na saze za'ra ni.

Īsazei uptabi 'wa, za 're ĩdanomro mono zé wasu'u

³¹ Tawamhã Zezusi te tãma nharĩ za'ra, ĩsazei'wa norĩ ma hã:

— ĩmreme 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhã, ĩzazei uptabi 'wa, te za 're anomro aba mo. ³² Tawamhã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Ta hã tô sena uptabi. Taha zarina te za asõ'reptuzé hã asina 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo, wada'uri ãna si'uihã na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ne, rowē na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto. — Āne Zezusi te tãma rowasu'u za'ra.

³³ Tawamhã te duré asa tãma nharĩ za'ra, Zezusihi ma:

— Wa norĩ hã Abra'ãhã nhihudu, wa 're wanomro. Niwa dama romhuri'wa da, danhimi'uipra na 're wahâimana za'ra mono õ di. E niha wa za tawamhã wanho'reptuzé hã wasina wa te 're waihu'u za'ra.

³⁴ Tawamhã Zezusi asa te duré tãma nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Dawasété na 're danomro u'âsi mono wamhã, dawasédé, da te 're sahâri waihu'u za'ra mono õ di za, danhimi'uipra norĩ hã titede'wai hawi 're ĩwairébé waihu'u mono õ ne.

³⁵ Apito ma, romhuri'wa norĩ hã, apito 'ra me, aiwab õ di. Apito 'ra, te za timama nhorõwa ãma 're sãmra u'âsi, ĩ'ra wa. Tãma ĩromhuri'wa norĩ hã ĩsõrõwa ãma 're si'ubumroi u'âsi mono õ di za. ³⁶ Wa hã wa aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra na. Aiwaseté hawi te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono wamhã, tô sena te za rowē na ĩ'ãma 're anomro aba mo. ³⁷ A norĩ wa'wa hã Abra'ãhã nhihudu te 're anomro aba mo. Āne na ĩma aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane nherē, ĩsihudu nherē, ma tô asiwi ĩwē'õ za'ra wa'wa, asiwi ĩwĩrĩ za'ra wa'aba da. E marĩ wa. ĩnhimiroti hã taré asiwi 're wē'õ za'ra wa'aba mono wa. ³⁸ Wa hã ĩmama, te te ĩma 're ĩwaihu'u mono zéb zarina si, wa tô aima te 're waihu'u za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã aimama te te 're ĩ'aiwada'uri za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo. — Āne Zezusi te tãma nharĩ za'ra.

³⁹ Tawamhã Zezusihi ma, te duré asa nharĩ za'ra, ãne:

— Wa norĩ hã, Abra'ãhã nhihudu.

Tawamhã asa te duré Zezusi hã tãma nharĩ za'ra:

— Abra'ãhã nhihudu uptabi 'wa'ãhã, te aré 're anomro wē wa'aba mo, ĩsine.

⁴⁰ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã tô sena uptabi. Taha si, wa tô te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, te te ĩma 're ĩ'awaihu'u mono zéb zarina. Tane nherē, ma tô ĩ'ãma asima ĩroti za'ra wa'wa, asiwi ĩwĩrĩ za'ra wa'aba da. Āne dama 're hâimana mono õ di, Abra'ã hã. A norĩ wa'wa hã aimama ne, te 're anomro aba mo. — Āne Zezusi te tãma nharĩ za'ra.

⁴¹ Tawamhã asa te duré tãma nharĩ za'ra:

— Misire Wamama hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Wa norĩ hã ì'ra uptabi, wa 're wahâimana za'ra.

⁴² Tawamhã Zezusi hã te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Tô sena 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, Aimama za'ra wa'aba 'wa'âhã, te aré asiwi 're ìzawi pese za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Ìhawi we ìmorĩ wa, atême za'ra wa'aba. Ìsi'uihã na we ìmorĩ ò di. Ta hã ma tô we ìzatõ. ⁴³ E niha aima waihu'u pese za'ra wa'aba ò di, ìnhimirowasu'u hã. Wê nherê, aima wapari ze za'ra wa'aba ò wa, aima pibu prã za'ra wa'aba di. ⁴⁴⁻⁴⁵ Aimama za'ra wa'wa hã, Wa'uburé. A norĩ wa'wa hã ì'ra te 're anomro aba mo. Te te sima 're ìwê mono zém na si, te asima 're ìwê za'ra wa'aba mo, tãma ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Ta hã dapoto na'rata hawi dapãrĩ'wa te 're mo. Sadawa nhipese u'âsi wa, tô sena te te dama 're rowasu'u mono ò di. Tizadawa nhipese na ma tô sãna'rata. Simirosa'rata wasété u'âsi wa, sadawa nhipese u'âsi di. Taha wa, ì'ra 're anomro aba mono wa, ìnhimirowasu'u hã tô sena nherê, ãma 're ìzaze za'ra wa'aba mono ò di. ⁴⁶⁻⁴⁷ Tô sena na wa aima te 're wasu'u za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Tane nherê, ìnhimirowasu'u na 're ìzaze za'ra wa'aba mono ò di. E marĩ wa. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ si te za te te 're wapari pese za'ra, ìsimiroti hã. A norĩ wa'wa hã ìsib'a'uwê 're anomro aba mono ò di. Taha wa, ìsimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono ò di. — Æne Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra.

Zezusihi wasu'u, Abra'ãhã wasu'u me

⁴⁸ Tawamhã dama ìpire norĩ hã ma tô asa tãma nharĩ za'ra:

— A hã, samaritanu. Wa'uburé ré, 're aimorĩ wa, te asimiza'rese ãna ãne na hã wama ìrowasu'u. Tô sena, wa tô nasi ãne na aima nharĩ za'ra ni. — Æne te taré tãma nharĩ za'ra, Zezusihi ma.

⁴⁹ Tawamhã Zezusi asa te tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. Wa'uburé ré, 're ìmorĩ ò di. Wa hã ìmreme wazép sina, wa Ìmama hã te aima 're wasu'u wê za'ra wa'wa. Tazahã a norĩ wa'wa hã asiséb ãna te ãne ìma ìnharĩ wasété za'ra wa'wa. ⁵⁰ Ì'ãma 're dawata za'ra mono zô, ìsina 're ìnhimnhasi mono ò di, wa hã. Misire ma tô te te sima 're da'awê, ì'ãma 're dawata za'ra mono da. Tô ì'uwaibaba te te ì'ãma sima 're ìda'awê mono zé hã. ⁵¹ Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ìnhimiroti hã da te 're 'madâ'ã pese za'ra mono wamhã, 're dadâ'ã za'ra mono ãna te za 're dahâimana u'âsi za'ra. — Æne te tãma rowasu'u za'ra.

⁵² Sô'awi te te tãma rowasu'u za'ra ò wa, ìmreme hã tãma pibu prã za'ra di. Taha wa, asa te duré Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— Wa'uburé ré, 're aimorĩ na, wama aiwaihu'u pese za'ra di oto. Wahi'rada Abra'ã hã ma tô dêrã. Uburé 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ zama ma duré tidâ'ã za'ra. Tane nherê, ma tô ìnha, da te 're asaze za'ra mono wamhã, 're dadâ'ã za'ra mono ãna, 're ìdahâimana u'âsi za'ra mono na hã. ⁵³ E Abra'ãhã nhipai u aipire bâ, te ãne wama ìnharĩ za'ra. Ma tô dêrã, ta hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ zama ma tô duré 're dê'ã za'ra. E 'wa hã bété, a hã. Ma'ãpé asina asimirosa'rata na wama waihu'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da.

⁵⁴ Tawamhã Zezusi te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã, ìpire na ìsina 're ìwata mono ò di. Ìpire na ìsina 're ìwata mono 'wa'âhã, aré dama ìwapure di. Ìmama si te ìpire na te te dama 're ìwasu'u. Ta hã Asib'apito na te 're ìsisi za'ra wa'aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã.

⁵⁵ Tane nherê, Asib'apito na 're sisi za'ra wa'aba mono nherê, waihu'u za'ra wa'aba ò di. Taha wa, te taré Asib'apito na 're ìsisi za'ra wa'aba mo. Wa hã wa tô waihu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Aima sô 're ìnhimrami za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, aré ìzadawa nhipese di wa hã, asine za'ra wa'aba. Tô sena wa

tô waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Ïsimiroti hã wa tô duré te 're 'madâ'â pese. ⁵⁶ Aihi'rata 'wa, Abra'ã hã ma tô ïwaihu'u siro, we datême ïmorîzém na hã ti'ai u. Taha wa, Abra'ãhã ma, rowê di. Te 're to. — ãne Zezusi te tâma rowasu'u za'ra.

⁵⁷ Tawamhã te asa tâma nharĩ za'ra, dama ïpire norĩ hã:

— E niha ma tô Abra'ã hã ïwaihu, duréi pese dawí dâ'â nherê. Te aré ãne wama ïwasu'u za'ra, ai'ãma wahub ahâ uptabi 'wa'ãhã. Zahadu a hã, ai'ãma wahub ahâ ô di. 50 na zahadu ai'ãma wahub ô di. — ãne te Zezusihi ma, nharĩ za'ra.

⁵⁸ Taha wa, Zezusi te duré asa tâma nharĩ za'ra:

— Tô sena, wa aima ïsiwasu'u za'ra wa'wa. Abra'ã hã poto ô ré, wa 're ïhâimana u'âsi. — ãne Zezusi ma tô tâma siwasu'u za'ra, dama ïpire norĩ ma.

⁵⁹ Tawamhã te te sadawa 'ru za'ra wa, ma êne hã sada waibu za'ra, te te siwi ãma wĩrĩ da. Tane nherê, te te siwi wĩrĩ ô di, rob u watobro da, tiwi si'wahi za'ra wa, 'ri 'wawi wa'ra hawi.

9

Zezusi hã aibâ ïpotozém hawi ïtob'a te te ïpesezé wasu'u

¹ Tawamhã morĩ ré, ma tô aibâ hã tisã Zezusi hã, ïwaptã'ázém hawi ïtob'a hã. ² Ïsiré, wa te wasiwi sãmri za'ra wa, wa tô ãne wasiwi sadanharĩ ni:

— E marĩ wa, ma tob'a na waptãrã. E tiwasédé te te 'manharĩ wa, ma tob'a na waptãrã. E ïmama norĩ hã timro me tiwasédé te te 'manharĩ zahuré wa, ma ï'ra hã tob'a na waptãrã.

³ Taha wa, te Zezusi hã asa wama nharĩ za'ra:

— Mare di. Tiwasédé te te 'manharĩ ô di. ïmama norĩ zama, tiwasédé te te 'manharĩ zahuré ô di. Rowê na 're morĩ wa za, ma tob'a na podo, ïwaihu'u pese na da te waihu'u za'ra da, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ⁴ Ta hã ma tô we ïzatô, dapawaptom na te tâma 're romhuri mono da. Rowa'a ré, te za da te 're romhuri za'ra. 'Re mara mono wa, da te 're romhuri waihu'u za'ra mono ô di. Tane rowê ré, wa za wa te tâma 're romhuri za'ra. ⁵ Tawamhã ti'ai ãma 're ïnhamra mono ré, dama rob'uiwê'wa ne, wa hã dama rowê nhomri'wa, wa 're ïhâimana. — ãne te wama siwasu'u.

⁶⁻⁷ Tawamhã Zezusi hã ma tô tizadaipro hã oto time ti'ai u, ti'a te te ãma wai'o da, te te ãma tomhã u'rê da. Tawamhã tinhiptômo na ma tô sada a'ã. Te te ãma tomhã u'rêi pari wamhã, te tâma tinha:

— Mo oto aimorĩ pu'u u, asitômo upsô da, Siro'é na pu'u nhisi u. — ãne te satô. Siro'é na pu'u nhisi hã dazatôrĩ, te wasu'u.

Taha wa, te mo, sitômo upsô da. Sitômo upsôi wamhã, tômo wê di oto aibã hã. Tawamhã te wei mo apã. ⁸ Tawamhã da te 'madâ'â za'ra wamhã, te dasima rowasu'u za'ra ni, ãne:

— E ô hã rob'uiprazém na te te 're da'awari mono da, 're ïsãmra mono. — ãne te dasima rowasu'u za'ra ni, ïsôrôwa 'rata 're ïdahâimana za'ra mono norĩ hã. Tob'a ré, te te siwi 're ï'madâ'â za'ra mono norĩ me, te ãne sima rowasu'u za'ra.

⁹ Tawamhã ni'wam norĩ hã te sima rowasu'u za'ra:

— Tô ô hã, tob'a na aré 're ïsãmra mono.

Ni'wam norĩ hã te duré sima rowasu'u za'ra:

— Mare di. Ta hã ô di. Taré ïtob'a ne, ô hã.

Tawamhã te te sina dawapari wamhã, te oto dama sina wasu'u, tito pese'wa hã:

— Wa hã ïtob'a di aré tô.

¹⁰ Tawamhã te sadanharĩ za'ra:

— E niha ma tô atômo wê.

¹¹ Taha wa, te asa tãma siwasu'u za'ra:

— Aibã hã ma tô tizadaipro na waza ti'a hã, te te ãma ãtomhã u're da, Zezusi na ãsisi hã. Pu'u u ãmorĩ da, te ãma rob'ru, ãsitõmo upsõ da. Taha wa, wa tô mo. ãsitõmo upsõi wamhã, ãtõmo wẽ di oto. — ãne te aibã hã sina dama wasu'u.

¹² Tawamhã ma tô sô sadanharĩ za'ra:

— E mahãta tawamhã, Zezusi hã.

Tawamhã te asa tãma rowasu'u za'ra:

— Me. Wa hã te waihu'u õ di. — ãne te asa tãma rowasu'u za'ra, aibã hã.

Parisezu norĩ hã aibã ãtob'a, Zezusi te te ãpe, te te siwi ãsadanharĩze wasu'u

¹³ Tawamhã parisezu norĩ u te siwi saprõ, aré tob'a na 're ãsãmra mono hã. ¹⁴ Romhuri zahãrizém na te ãtẽme siwi saprõ, Zezusi hã tizadaipro na ti'a te te ãwazarizém na, duré te te ãto pesezém na, sabadu na. ¹⁵ Tawamhã te te ãtẽme siwi ãwisi za'ra wamhã, te siwi sadanha, parisezu norĩ hã, niha te te ãto pesezéb zõ. Tawamhã asa te tãma siwasu'u za'ra:

— Tizadaipro na ti'a hã te te ãwai'o na, ma tô ãtõmo u're. Taha pari, wa tô ãsitõmo upsõ. ãhãna hã wa oto rob'madã'ã wẽ.

¹⁶ Tawamhã ni'wam norĩ si, te Zezusihi ma nharĩ za'ra, parisezu norĩ hã:

— Õ hã sabadu na te te pese nherẽ, te te 'madã'ã pese õ di, romhuri zahãrizém na roti hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã we te te satõrĩ õ di. We te te satõrĩ 'wa'ãhã, te aré te te 're 'madã'ã pese, ãsimiroti hã. — ãne te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

Tawamhã ãhãiba amo norĩ hã te rowasu'u za'ra duré:

— 'Re morĩ wasété 'wa'ãhã, aré waihu'u pese õ di, marĩ dama ãmanharĩ waihu'u'õ hã te te dama 'manharĩ da hã. — ãne Zezusihi ãma ma tô tasisada 'rãmi za'ra ni. ¹⁷ Taha wa, te duré siwi sadanha, parisezu norĩ hã:

— Õ hã te te ato pese nherẽ, e niha asimirosa'rada hã ãma hã.

Tawamhã ma tô duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Õ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

¹⁸ Tõmo wẽ u'ãsi, 're morĩ newamhã, te te ãto pesezém na ma tô wawã za'ra, dama ãpire norĩ hã. Taha wa, ma tô aibã mama zõ tihãrã za'ra, te te ãma sadanharĩ za'ra da. ãna zõ zama te tihãrã za'ra. ¹⁹⁻²¹ Tawamhã ãtẽme simasisi zahuré wamhã, te ãma siwi sadanharĩ za'ra:

— E õ hã ai'ra. Ma tô dama ãwasu'u wa'wa, tob'a na ãwaptã'ã na. E niha ma ãhãna titõmo wẽ, tob'a nherẽ. Rob'madã'ã wẽ di oto.

Tawamhã ãmama te asa tãma nharĩ za'ra:

— Ta hã tô wa'ra, te 're mo. Tob'a na ma tô waptãrã. ãne na wama waihu'u pese di. Niha oto te te ãrob'madã'ã wẽ na wa te waihu'u õ di. Duré ãto pese'wa hã wa te waihu'u õ di. A norĩ wa'wa hã te za ãra hã asiwi ãsadanharĩ 'wa, ãto pese'wa zõ te te aima wasu'u za'ra wa'aba da. Ma tô tiprédu oto. Si'uihã na te za aima siwasu'u za'ra wa'wa.

²² ãne ãmama te tãma nharĩ za'ra, dama ãpire norĩ mreme pipa te. ãne ma tô sima ãma roti za'ra aré: “Ni'wam norĩ hã Zezusi, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu na te te saze za'ra wamhã, wa za wa te tiwi 're rosawi za'ra, rowahutuzéb u dame 're sisisi tõ mono da.” ãne na ma tô te te sima 're roti za'ra. ²³ Taha wa, te te tãma wasu'u za'ra õ di, ti'ra to pese'wa hã. ãra si te te siwi sadanharĩ za'ra da, ãra hã oto prédu wa, te ti'ra si tãma 'ru za'ra.

²⁴ Tawamhã parisezu norĩ hã te sô tihãrã za'ra, te te ãto pese zõ, apã ãtẽme sébré za'ra da. ãtẽme sébré za'ra wamhã, te tãma nharĩ za'ra:

— Zezusi hã 're morĩ wasété di. ãne wama waihu'u pese za'ra di. Ma'ãpé 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma si aiwata, taha si te te ato pese wa.

²⁵ Tawamhã ma tô asa tãma nharĩ za'ra:

— Áté tô sena 're morĩ wasété di, Zezusi hã. Áté 're morĩ wě di. Wa hã te waihu'u õ di. Ītõmo wě zép si, wa tô ĩsina waihu'u. Ītob'a u'âsi, wa aré 're ĩnhamra. Āhãna ĩtõmo wě di oto. — Āne te tãma siwasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

²⁶ Tawamhã asa te te ĩto pese ma, te nharĩ za'ra:

— E niha ma tô ato pese.

²⁷ Taha wa, te aibã hã asa duré tãma nharĩ za'ra:

— Wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa aré. Tane nherě, ãma ĩwapari ze za'ra wa'aba õ di. E marĩ da, wa za bété aima ĩsiwasu'u na sahu za'ra wa'wa. E Zezusi hã saze za'ra wa'aba da bã, wa za ĩsiwasu'u na aima sahu za'ra wa'wa.

— Āne te tãma nharĩ za'ra.

²⁸ Tawamhã te te sadawa 'ru za'ra wa, te asa tãma nharĩ za'ra:

— A hã ĩsazei'wa, te 're aimo. Wa norĩ hã Mozésihi zazei'wa, wa 're wanomro.

²⁹ 'Re ĩhãimana u'âsi mono, ma tô Mozésihi ma pisutu, ĩsadawa para datême 're morĩ da. Āne wama waihu'u pese za'ra di, wa norĩ hã. Ō hã bété, Zezusi hã e ma hawi te wei mo. Wa norĩ hã ãne na hã wa te waihu'u za'ra õ di.

³⁰ Tawamhã te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— E niha bété, Zezusi te te ĩto pese nherě, waihu'u za'ra wa'aba õ di, we ĩsatõrĩ'wa hã. ³¹ Ni'wa hã 're morĩ wasété wamhã, ĩmreme te te 're wapari mono õ di za, te te tãma ãma 're a'uwaimrami mono da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. Ni'wa hã ĩsimiroti te te 're 'madâ'â pese mono wamhã, te za ĩmreme hã te te 're wapari u'âsi, te te tãma ãma 're uwaimrami u'âsi mono da. Āne wama waihu'u pese za'ra di, wa norĩ hã. ³² Ropoto na'rata hawi 're datob'a za'ra mono wa, ni'wa hã te te 're da'ato pese mono õ di. ĩwasu'u hã robaba di aré. ³³ Ō hã aibã hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono hawi wei morĩ õ 'wa'ãhã, aré ĩto pese õ di. Tãma waihu'u õ di aré. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

³⁴ Tawamhã parisezu norĩ, te asa tãma nharĩ za'ra:

— Aiwasété ré, ma tô ana dub're asa'ě. Taha wa, ma tô atob'a na aipo. E niha te bété wama ĩrowasu'u za'ra, aiwasété nherě. Mo oto aimorĩ. Rowahutuzéb u dame 're azasi mono õ di za oto. — Āne Zezusi te te ĩto pese ma, te nharĩ za'ra, parisezu norĩ hã.

Sõ'awib õ nherě, Zezusi hã datob'a na tizazei'õ'wa norĩ ãma ĩsimiré'ézé wasu'u

³⁵ Tawamhã te te ĩto pese wi, te te tiwi ĩrosawi za'ra zé hã ma tô wapa, Zezusi hã. Taha wa, te sõ rob'madã, tinhimito pese zô. Te te sãmri wamhã, te tãma tinha:

— E dasiré ĩpodo hã, ma tô ĩsaze.

³⁶ Tawamhã asa te Zezusihi ma tinha:

— E 'wa hã dasiré ĩpodo. Ma'ãpé ĩma wasu'u na, te waihu'u da, duré te saze da.

³⁷ Tawamhã Zezusi asa te duré tãma tinha:

— Wa hã dasiré ĩpodo, ĩ'madã hã wa aima ĩsiwasu'u.

³⁸ Tawamhã ma tô aibã hã Zezusihi ma tinha:

— Apito, wa za oto asaze.

Taha wa, hi'rãtitõ ma tô tãma nhamra, Zezusihi ãma wata da.

³⁹ Tawamhã Zezusi te dama tinha:

— Ti'ai u, wa we datême mo, te da'ãma 're arowairébé mono da. E marĩ da. Tipě'ě 're, tob'a na 're ĩsiwaihu'u za'ra mono norĩ hã tob'a ãna oto 're nomro mono da, duré tipě'ě 're, tob'a õ na taré 're ĩsi'madã'ã za'ra mono norĩ hã tob'a u'âsi 're nomro mono da. — Āne Zezusi ma tô dama rowasu'u.

⁴⁰ Tawamhã parisezu norĩ ĩ'rata ĩsimasa, te tãma nharĩ za'ra:

— Wa norĩ hã bété. E wapě'ě 're, watob'a na wa 're wanomro. E wa norĩ hã te ĩwasu'u za'ra.

⁴¹ Tawamhã Zezusi asa te tãma nharĩ za'ra:

— Aipê'ê 're, atob'a na 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, te te 're aiwê'ô za'ra wa'aba mono ô di aré, 'Re ãhãmãna u'âsi mono hã. Tawamhã aipê'ê 're, atob'a ô na 'rãwi 're asi'madã'ã za'ra wa'aba mono wa, te za te te 're aiwê'ô za'ra wa'wa. — ãne Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

10

Pone'ërebã 'madã'ã'wa na, Zezusi hã te te sina ãsimiré'ézé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi te duré pone'ërebã tede'wai wasu'u hã dama wasu'u. ãne te dama wasu'u:

— Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, pone'ërebã tede'wai wasu'u na. Pone'ërebã hã wa'ra 're, 're simi'wara mono wamhã, ãsimisaihuri hã 'ridawa u, sô 're sisisi mono ô di. Wa'ra na si te za sô 're sarôtô za'ra. ² ãtede'wa si te za 'ridawa u sô 're ne, 're zasi mono da, wa'ra 're. ³ Ta hã 'ridawa u, sô 're simasisi mono wamhã, te za te te tãma 're 'ridawa, 'ridawa 'madã'ã'wa hã. Sô 're simasisi mono wamhã, ãmreme te za waihu'u za'ra, pone'ërebã hã. ãsisi mono bã, te za sitẽme sô 're hãrã, rob u te te 're sani za'ra mono da. ⁴ Tinhimizama hã rob u te te 're simroi mono wamhã, ãsõwa te za 're ne. Titede'wai mreme te te waihu'u pese za'ra wa, te za ãsarina 're nomro, ãsimizama hã. ⁵ Pone'ërebã tede'wai upana nherẽ, e te za dazarina 're nomro. Mare di. 'Re nomro mono ô di za, dazarina. Te za tiwi 're sisa're, ãmreme te te 're waihu'u za'ra mono ô wa. — ãne Zezusi, ma tô dama rowasu'u, pone'ërebã tede'wai wasu'u na.

⁶ Tane nherẽ, marĩ te te ãwasu'u hã da te waihu'u za'ra ô di.

Zezusi hã 'ridawa na te te sina ãsimiré'ézé wasu'u

⁷ Tawamhã Zezusi te duré dama tinha:

— Tô sena wa za aima ãsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hã wa 'ridawa na ãsina simiré'é, pone'ërebã 'mazasizém na wa'ra u. ⁸ Pone'ërebã hã, titede'wai upana norĩ mreme hã te te 're wapari za'ra mono ô di za, ãsipsaihuri norĩ mreme hã, danhibrob zô dapãrĩ'wa norĩ mreme hã. Tane 'Re ãhãmãna u'âsi mono zazei uptabi 'wa norĩ hã te te 're wapari za'ra mono ô di za, aimawi te te dama 're ãrowasu'u za'ra mono norĩ mreme hã, ãwana datẽme 're ãnomro mono norĩ mreme hã. ⁹ Wa hã, 'ridawa na wa tô ãsina simiré'é, ãsiwaprosi Danho'reptui'wai wa. 'Ridawa na te za wa'ra u 're sisisi, pone'ërebã hã. 'Re sisisi mono wamhã, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. Tane, da te 're ãzaze za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za, wa hã te 're da'anho'reptui u'âsi mono wa. Wa'ra hawi, te za pone'ërebã hã tisa zô 're wairébé. ãsa zô, tiwi 're rowaptã'ã za'ra mono ô nherẽ, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. Tane ãzazei'wa norĩ wi, ãwẽ zô tiwi 're rowaptã'ã za'ra mono ô di za. ¹⁰ E marĩ da, te ãsimisaihuri norĩ hã wa'ra u 're sisisi. Pone'ërebã zô te 're nomro, te te dawĩ 're waibui mono wa, te te dawĩ 're simroi mono da. Tanei ô di, wa hã. Wa hã wa tô we datẽme mo, robzei u'âsi ããma 're danomro mono da, duré 're dadã'ã za'ra mono ãna, 're dasi'ubumroi u'âsi mono da, hãiwa ãma.

Zezusi hã pone'ërebã tede'wa na te te sina ãsimiré'ézé wasu'u

¹¹ — Wa hã pone'ërebã tede'wa na, wa ãsina simiré'é, tinhimizama te te 're ãazawi pese mono na. E marĩ wa. ãsisawi ãna, ãzazei'wa norĩ zãda, ãdã'ã wa za, te 're anho'reptui mono da. ¹² Tite wa, te te 're azawi pese, tinhimizama hã, pone'ërebã tede'wa hã. Tãma ãromhuri'wa hã tite ô wa, te te 're azawi pese mono ô di. Taré rob'uiprazéb zô si, te te 're romhuri. Robzahi hã we sô morĩ wamhã, te za tiwi wara. Pone'ërebã, te za rẽme za'ra. Taha wa, te za 'mai'ã, robzahi hã. Te te 'mai'ãri wamhã, te za ãma ropé. ¹³ E marĩ wa, te za tiwi wara,

romhuri'wa hã. Ītede'wai õ wa, te za tiwi wara, te te 're azawi pese mono õ wa. ¹⁴⁻¹⁵ Wa hã pone'ërebâ tede'wa, ĩsimizawi pese na, wa tô ĩsina simiré'é, ĩzazei'wa norĩ te 're azawi pese mono wa. Īmama hã ma tô ĩwaihu'u, ti'ra na. Wa hã wa duré õ hã waihu'u, Īmama na. Tane duré ĩzazei'wa norĩ hã wa tô te 're awaihu'u u'âsi, ĩnhib'a'uwẽ na. Īzazei'wa norĩ hã ma tô duré ĩwaihu'u za'ra, tinhib'apito na. Ta norĩ zada, wa za ĩsisawi ãna dêrâ, te 're anho'reptui mono da. ¹⁶ Ni'wam norĩ hã te duré 're nomro, ĩnhib'a'uwẽ 're hâimana za'ra mono da hã. Ta norĩ ãma, wa za pone'ërebâ na simiré'é za'ra, ĩnhimiwa'ra 're, 're ĩsi'ubumroi mono õ na hã. Ta norĩ zama wa za ĩsitême ubumro. Tawamhã te za ĩmreme hã te te 're wapari pese za'ra. Pone'ërebâ norĩ hã maparane danhimi'ubumro hã siré oto 're ĩsi'ubumroi mono ne, te za simisutu ĩnhib'a'uwẽ 're nomro, misi ĩ'madâ'â'wa, tâma 're ĩhâimana za'ra mono wa za.

¹⁷ — Taha wa, Īmama te te 're ĩzawi pese, ĩsisawi ãna, sada ĩdâ'â za'ra wa za, apâ ĩhâiwa'utu pari, 're ĩmorĩ u'âsi da. ¹⁸ Dasi'uihã na da te dâsiwi ĩwĩrĩ da hã mare di. ĩsi'uihã na, wa za dêrâ, dazada. Wa za duré hâiwa'udu, ĩsi'uihã na. ãne wa za 'manha, Īmama te te ĩma ĩpisutuzéb zarina. — ãne Zezusi te dama siwasu'u.

¹⁹⁻²¹ Tawamhã ĩmreme, te te wapari za'ra wamhã, ma tô ni'wam norĩ hã dama rowasu'u za'ra, ãne:

— Wa'uburé ré, 're morĩ wa, te ãne simiza'rese ãna wama siwasu'u. E marĩ da, te za bété ĩmreme hã ĩwapari za'ra wa'wa.

Tawamhã ni'wam norĩ hã te dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. Wa'uburé ré, 're morĩ 'wa'âhã, aré mreme wẽ õ di. Mreme wẽ di, õ hã. E wa'uburé, ma tô pawapto, ĩtob'a te te ĩto pese da hã. Mare di. Ta hã waihu'u õ di. — ãne Zezusihi ãma ma tô tasisada'rãmi za'ra ni.

Zudezu norĩ hã, Zezusi te te siwi ĩwẽ'õ za'ra zé wasu'u

²²⁻²³ Tawamhã wasiré zudezu norĩ hã daro mono bâ ma tô duré si'rã'õtõ, Zeruzarê ãma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma dawata za'ra da. E marĩ wa. Apâ 'ri za'êne hã te te tâma pisutu za'ra wẽ te, ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb da hã ma tô tasi'rã'õtõ ni, bådâ dama ĩpire na, ãma dasipo're pu'u za'ra da, rowa'u'u wahã, 're sa'wari mono ré. Tawamhã Zezusihi me, wa ai'aba'ré ni, 'ri za'ëtê u. 'Ri' wawi wa'ra wa'wai baba, wa 're wanomro, Apito Saromahã nhib'uriti na uriti nhisi wa'wai baba. ²⁴ Tamomo ma tô ĩtême si'rã'õtõ, dama ĩpire norĩ hã, Zezusihi u. Tawamhã te tâma nharĩ za'ra:

— E niwa te za wama asiwasu'u za'ra. Wama asiwasu'u za'ra zéb zõ, wanhimipari wa'a za'ra di. A hã, tô sena Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aipisutu wamhã, ma'ãpé sõ'awi wama asiwasu'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da. — ãne te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

²⁵ Tawamhã Zezusi hã te asa tâma nharĩ za'ra:

— Wa tô aima ĩsiwasu'u pari za'ra wa'wa. Tane nherê, ĩmreme na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono õ di. Īmama zadawa para, wa tô marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te dama 're ab'manharĩ wẽ, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono da. ²⁶ Tane nherê, asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di, ĩnhib'a'uwẽ 're anomro aba mono õ wa. ²⁷ ĩnhib'a'uwẽ si te za ĩmreme hã te te 're wapari pese za'ra. Pone'ërebâ tede'wa, tinhimizama hã te te 're ĩ'awaihu'u mono ne, wa tô ĩnhib'a'uwẽ norĩ hã waihu'u za'ra. Ta norĩ si te za ĩnhimiroti hã te te 're 'madâ'â pese za'ra. ²⁸ Ta norĩ ma, wa za pisutu za'ra, 're dâ'â za'ra mono ãna, 're hâimana u'âsi za'ra mono da, hâiwa ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata. Ni'wa hã te te ĩwi 're waibui mono õ di za, ĩzazei'wa norĩ hã. ²⁹ Īmama, ma tô ĩma pisutu za'ra, ĩnhib'a'uwẽ si 're nomro mono da. Ta hã danhipai u, uburé dama pire di, Īmama hã. Uburé marĩ ma, pire di, hâiwa ãma ti'ai ãma zama.

Taha wa, ni'wa hã te te tiwi 're waibui waihu'u mono õ di za. ³⁰ Wa norĩ hã aiwa wawaihu'u pese di, ĩmama me. — Āne Zezusi te tãma siwasu'u za'ra, dama ĩpire norĩ ma.

³¹ Tawamhã ta norĩ hã ma duré ěne hã sada waibu, te te ãma siwi wĩrĩ da.
³² Taha wa, te Zezusi hã duré tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã ĩmama te te ĩma ĩpisutuzéb zarina, wa tô marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ na te 're da'apawaptob u'âsi. E ma hã ĩnhimipawaptobzé hã aima wẽ za'ra wa'aba õ wa, te za asiwi ĩwĩrĩ 'wa, ětẽ na. Ma'ãpé, ĩma waihu'u za'ra wa'aba.

³³ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— 'Re da'apawapto mono wa, wa te wasiwi aiwĩrĩ õ di za. Aimreme wasété wa, wa za wasiwi aiwĩrĩ ni. Ti'ai ãma aipoto nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono me, aiwa aiwaihu'u pese aba na siwasu'u wa, wa za wasiwi aiwĩrĩ ni, aimreme wasété wa.

³⁴⁻³⁶ Tawamhã Zezusi asa te tãma nharĩ za'ra:

— E ĩ'ra na ĩsiwasu'u wa, ma tô ĩmreme hã asiwi ĩwẽ'õ za'ra wa'wa. Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô tinhimiroti hã te te dama 're awaihu'u, da te dasima ãma 're roti za'ra mono da. Ti'ra na ma tô roti'wa norĩ hã te te 're sisi za'ra. Āne ma tô ĩbaihã na ãma rob'ui'ééré, ĩsada wa wasu'u'wa hã. Tô sena, ĩmreme ui'ééré hã. Roti'wa norĩ hã, ti'ra na te te 're sisi za'ra mono wamhã, e wa hã ĩmreme wẽ'õre di, ĩ'ra na ĩsiwasu'u wamhã, ti'ai u we te te ĩzatõrĩ nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ³⁷⁻³⁸ ĩmama hã tiwaihu'u pese na, te te 're da'apawapto. ĩzama, wa tô ĩsine te 're da'apawapto. Taha wa, te za ĩ'ra na ĩwaihu'u za'ra wa'wa. ĩsine, te 're da'apawapto mono õ wamhã, ĩ'ra na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono õ di za. ĩ'ra na wa tô aima 're ĩsiwasu'u za'ra wa'wa aré. Tane nherẽ, ĩmreme na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, ĩmama hã tiwaihu'u pese na te te 're ĩda'apawapto mono ne, te 're da'apawapto mono nherẽ, te za ĩ'ra na 're ĩzaze za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ĩ'ãma 're ĩhâimana mono na, ĩmama hã. Te za duré ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ĩmama ãma 're ĩhâimana mono na. — Āne Zezusi te tãma siwasu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã ma tô duré sima wẽ za'ra, te te siwi âri da, dama ĩpire norĩ hã. Tane nherẽ, tiwi simani za'ra wa, te te siwi âri za'ra õ di.

⁴⁰ Tawamhã apã ma tô mo, Zodã pa u Zezusi hã. ĩsiré, wa ai'aba're ni. Tawamhã wasihutu wi, wa saprĩ za'ra ni, zara u. Zuwã Batita hã â dawabzuri te te dama 're ĩ'ab'manharĩ 'rata mono zéb u, wa saprĩ za'ra ni. Tame te a'â nhamra, Zezusi hã. ⁴¹ Tame sãmra ré, te da'ahã na nasi ĩtẽme aihutu ni. Nasi ĩtẽme dasihutu wamhã, ãne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Zuwã Batita hã, ĩmreme na da te 're saze za'ra mono da, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ mono õ di. Tane nherẽ, tô sena ma tô Zezusi hã te te dama 're wasu'u. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁴² Taha wa, tame wasi'ubumroi ré, ma tô da'ahã na Zezusi hã saze za'ra ni, Danho'reptui'wa na.

11

Razaru ĩdã'âzé wasu'u

¹⁻³ Tawamhã aibã hã te 're hâimana, Razaru na ĩsisi hã. Betãna na 'ri wa'õtõ nhisi ãma te 're sãmra. Tame te duré ĩhidiba norĩ hã 're simasisi zahuré Mariza norĩ hã, Mataha me. Mariza hã niwapsi te za Zezusihi para u'ré, wedewa'u zadaze na, tãma rowẽ da. Taha parip si te za para u'õ, tizéré na.

Tawamhã ma tô tihâzé, Razaru hã. Hâzé wa, ma tô ïhidiba norĩ hã da'mazatõ, Zezusihi zõ da'maimorĩ da, ïhitébré hã te te tâma 'maiwasu'u da. Ìtême wisi wamhã, ãne te Zezusihi ma sadawa wasu'u:

— Apito, aibã 're ïsawi pese mono hã ma tô tihâzé.

⁴Tawamhã Zezusi hã te te wapari wamhã, te tinha:

— Tane tô. Dâ'â u'âsi nomro õ di za. Taha wa, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're dawata za'ra, waihu'u pese wa. Ì'ãma zama te za duré 're dawata za'ra. Wa hã ï'ra wa, te za duré Ì'ãma 're dawata za'ra. — ãne te Zezusi hã tinha.

⁵Mata norĩ hã Zezusihi ma, sawi pese za'ra di, Razaru norĩ hã. ⁶Tane nherẽ, ïwasu'u te te wapari wamhã, awa'awi ïtême morĩ õ di. Maparane ma tô ãma timara, tame sãmra ré. ⁷Taha pari, te oto wazatõrĩ za'ra, apã wa te wasiwi saprõni da, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Ìsiré 're wanomro mono wa, te wazatõrĩ za'ra.

⁸Taha wa, wa tô asa tâma nharĩ za'ra ni:

— Rowahutu'wa, e niha te za apã aimo. Nimosi dama ïpire norĩ hã te aré siwi aiwĩ, êtê na.

⁹Tawamhã ãne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— Bâtã pusizém hawimhã bâdã sébrézéb u hã rowa'a di. Tawamhã, ni'wa hã rowa'a na morĩ wamhã, simeĩ õ di za. E marĩ wa. Rowa'a na hã rob'madã'ã pibui pese wa. ¹⁰Robra na morĩ wamhã, te za aime. — ãne sõ'awib õ nherẽ, te wama siwasu'u za'ra, Zezusi hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô tâma pisutu, 're ïmorizé hã a'ã 're morĩ da. Taha wa, te sina hâtã'ã ãna 're mo.

¹¹Tawamhã Zezusi te duré wama nharĩ za'ra, ãne:

— Wasiwadi te nhono, Razaru hã. Wa za ïtême mo, te utu da.

¹²Tawamhã wa tô duré asa tâma nharĩ za'ra ni:

— E marĩ da, te za ïtême aimo. Séptã'ã wa, te oto tinhotõ wê. — ãne wa tô tâma nharĩ za'ra ni.

¹³Zezusihi si ma tô ïdã'ã uptabi na waihu'u. Ìsõtõ na te te wama wasu'u za'ra wamhã, ïdã'ãzé te wasu'u. Taré sõtõ newa, wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra õ di, ïdã'ãzé hã. ¹⁴Wa te waihu'u za'ra õ wa, sõ'awi te oto wama rowasu'u za'ra:

— Razaru hã ma tô dârã. ¹⁵Hâzé ré ï'rata ïnhamra õ nherẽ, ïma rowê di. E marĩ wa. Romhâimanazéb zarina, ïwaihu'u pese na ïzaze za'ra wa'aba wa za, ïma rowê di. Oto ïtême wasi'aba'rêi wa'aba. — ãne te wazatõrĩ za'ra, Zezusi hã.

¹⁶Taha wa, Tome hã ïsi'ubza na da te 're ïsisi za'ra mono hã te wama nharĩ za'ra, ãne:

— Oto ïme wasi'aba'rêi wa'aba, ïsu da te wa'uprozi da nherẽ. — ãne te tinha, Tome Didimo hã. Didimo na ïsisi hã dasi'ubza, te wasu'u.

Tawamhã wa tô ïtême wasiwi saprõni ni, Betãna na 'ri nhisi u.

Zezusi hã apã dahãwa'utu'wa na ïsiwasu'uzé wasu'u

¹⁷⁻¹⁹Tawamhã Betanha u wasihutu wamhã, ma tô ni'wa hã Zezusihi ma rowasu'u, ãne:

— Razaru hã ma tô dârã. Ma tô dasiwi sêrê ni. Maparane si'uiwa na ma tô ãma timara oto, da te dasiwi ïsêrêzém na hã. — ãne te tâma rowasu'u. Betãna u hã romhuture wa, ma da'ahã na wawana aihutu ni, Zeruzarê hawimhã. Si'ubdatõ ti'ai pibuzé hã Betãna u da hã. Mata norĩ hã da te pê'êtété zahuré da, ma ïtême aihutu ni, ïhitébré hã tiwi dã'ã zahuré wa. ²⁰Tawamhã ni'wa hã ma tô Mata norĩ ma rowasu'u, ãne:

— Zezusi hã te we oto mo.

Taha wa, ma tô Mata hã awa'awi watobro rob u, Zezusi hã te te sina uzusi da. Marizaha si te ïsa'u nhamra, 'ri para. ²¹Tawamhã Mata hã Zezusi te te sina uzusi wamhã, ãne ma tô tâma tinha:

— Wanhîb'apito, wahitébré hã hâzé ré wa'rata asãmra 'wa'âhã, wawi dâ'â ò di aré. ²² Dâ'â nherê, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, aimreme wamhã, te za aima ãma uwaimra.

²³ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tane tô. Dâ'â nherê, te za hãîwa'udu, aihitébré 'wa hã.

²⁴ Mata te duré asa tãma tinha:

— Tane tô. Bâdâ ma tô sima písutu 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, adâ hã te te ì'ahãîwa'utuzéb da hã. Tawapsi te za wahitébré hã dazu hãîwa'utu.

²⁵⁻²⁶ Tawamhã Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Wa hã 're dadâ'â za'ra mono nherê, te 're da'ahãîwa'utu mono pari, 're ìdanomro u'âsi mono zé te dama 're ì'apisutu mono, wa 're mo. Ni'wam norî hã Danho'reptui'wa na te te sina 're ì'umnhasi za'ra mono wamhã, tãma 're rowê za'ra mono di za. 'Re dâ'â za'ra mono wamhã, dâ'â ãna te za 're hãimana u'âsi za'ra, hãîwa ãma. E tô sena ma ìmreme hã ìsaze.

²⁷ Tawamhã Mata asa te tãma tinha:

— Ìhe. Tô sena, wa aimreme hã saze. A hã Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te aipisudu. A hã 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra. Wahi'rata norî hã asô 're ìsimipari za'ra mono, a hã, ti'ai u we aimorî da hã. — ãne te Zezusihi ma tinha.

Zezusi ìsiwa'ôzé wasu'u

²⁸ Tawamhã apâ te mo Mata hã, 'ri tême. Ti'awi pesere ma tô tinoi ma rowasu'u, Marizaha ma:

— Rowahutu'wa te we asô hã, ìtême aimorî da.

²⁹⁻³⁰ Taha wa, ma si'aba're na wahudu, Zezusihi u wei morî da, Mariza hã. Zahadu 'ri tême, wasihutu ò di. Mata te te ìwa'uzusizéb ãma, wa zahadu aimasam ni. ³¹ Tawamhã Mariza hã watobro wamhã, ma ìsarina wairé rob u, ìtême ìsihutu norî hã. ãne te sima ãma romnomri za'ra: “Ãté tihitébré 'ru u te mo, ãma wawa da.” Tane nherê, tihitébré 'ru u morî ò di, Mariza hã. Zezusihi u te wei mo. Taha wa, ma tô we ìsarina ai'aba're ni.

³² Mariza hã we ìtême wisi wamhã, hi'rãtitô ma ìpapara nhamra, Zezusihi ma wapu wa. Tawamhã ãne te tãma tinha:

— Wanhîb'apito, wahitébré hã hâzé ré, wa'rata asãmra 'wa'âhã, aré wawi dâ'â ò di. — ãne te tãma tinha, wawa sina.

³³ Tawamhã Mariza hã pê'êzé te, siwa'ô wa, duré we ìsarina ìsihutu zama 'ry'ry wa, pê'êzé di, Zezusi hã. Pê'êzé ahâ di. ³⁴ ãne ma tô sadanharî za'ra:

— E mame ma tô asiwi ìsêrê 'wa.

Tawamhã asa te tãma rowasu'u za'ra:

— We aimorî wasiré, sabu da.

³⁵ Tawamhã pê'êzé ahâ wa, te aiwa'ô, Zezusi hã.

³⁶ Taha wa, te dasima nharî za'ra ni:

— Ô hã te te sawi pese uptabi di. Te te sawi pese uptabi wa, te sô tiwawa.

³⁷ Tawamhã da'umro na te tãma nharî za'ra ni, ãne:

— Ô hã aibâ ìtob'a, ma tô to pese. E niha bété hâzé ré te te pese ò di, dâ'â tô da, Razaru hã. — ãne te tãma nharî za'ra ni.

Zezusi hã Razaru te te ìhãîwa'utuzé wasu'u

³⁸ Tawamhã ìsiré, wa ai'aba're ni, ab're u. Sa'a zahâpâ, ab're hã. Pê'êzé ahâ di, Zezusi hã. Pê'êzé uptabi na te mo. Tawamhã, ab're u wasihutu wamhã, da te dasiwi ãma sitom haré, te ãne hã za. Tômo za'êtê di, ãne hã.

³⁹ Tawamhã ma tô Zezusi hã ãne hã dama ti'ru, ìsitobzé hã da te dasiwi sa're da.

Taha wa, ma tô Mata hã Zezusihi ma tinha:

— Wanhîb'apito, da te dasiwi ìsêrêzém na hã, maparane si'uiwa na ma tô ãma timara. Taha wa, ma tô ti'ro. E 'ro nherê, te za ìsitobzé hã dasiwi sa're ni.

⁴⁰ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tane nherẽ, te za dasiwi sa're ni. Āma ĩzazei wamhã, dama ĩwaihu'u'õ te za ĩ'madã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩ'manharĩzẽ hã. E ãne na hã te aima rowasu'u õ di. Wa tã aima rowasu'u.

⁴¹⁻⁴² Tawamhã ĩsitobzẽ ma tã dasiwi sa're ni. Tawamhã hãimo te oto rob'madã, Timama ma mreme da, Zezusi hã. Āne te tãma tinha:

— ĩmama, da'ãma aima 're ĩmreme mono wamhã, ĩmreme te ĩma ãma 're ĩ'a'uwaimrami u'ãsi mo. Āhãna te za durẽ ĩmreme hã ĩwapa. Taha wa, ĩma rowẽ di. Danho'a, wa ãne aima rowasu'u, aima ĩmreme rẽ, da te ĩwapari za'ra da. E marĩ da. Aibã ãma aima ĩmremezẽ hã ãma ĩma uwaimrami wamhã, a hã we ĩzatõrĩ'wa na dama 're ĩsiwasu'u mono zẽm na, da te 're ĩzaze za'ra mono da. — Āne te Timama ma tinha.

⁴³ Timama ma mreme pari, te oto Razaruhu zõ hã, mreme 'rãihã na:

— Razaru, ab're hawi we aiwatobro, rob u.

⁴⁴ Tawamhã sõ hãrã pari, ma watobro, dã'ã nherẽ, sib'rata ubu rẽ, durẽ para ubu rẽ, durẽ 'rã ubu rẽ. Taha wa, ma tã Zezusi hã dama ti'ru:

— ĩ'ubuzẽ hã asiwi wasihui wa'aba, 're morĩ da.

Taha wa, ma tã siwi wasihu, ĩ'ubuzẽ hã.

Zezusi, da te dasiwi wĩrĩ da, dama ĩpire norĩ te te ãma ĩrosa'rata za'ra zẽ wasu'u Mateusi 26.1-5; Marcusi 14.1-2; Rucasi 22.1-2

⁴⁵ Tawamhã da'ahã na ma tã Zezusi hã saze za'ra ni, Marizaha u ĩshutu norĩ hã. Razaru hã danho'a te te hãiwa'utu wa, ma saze za'ra ni, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono we te te ĩsatõrĩ na. ⁴⁶ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ma tã apã ai'aba'rẽ, Zeruzarẽ u parisezu norĩ u, Razaru te te ĩhãiwa'utuzẽm na te te tãma rowasu'u za'ra da. ⁴⁷ Tawamhã ĩsimirowasu'u hã te te wapari za'ra wamhã, tisirẽ norĩ zõ te sitẽme tihãrã za'ra, dama ĩpire norĩ zõ. Taha wa, ma sitẽme si'rã'õtõ, sasedoti ĩpire norĩ hã, durẽ parisezu norĩ hã durẽ uburẽ zudezu norĩ ma roti'wa norĩ zama. Sitẽme si'rã'õtõ wamhã, ãne te sima rowasu'u za'ra:

— E marĩ, wa te ĩ'manharĩ za'ra da hã. Õ hã te marĩ hã dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ u'ãsi, tiwaihu'u pese na. ⁴⁸ Marĩ, wa te tãma 'manharĩ za'ra õ wamhã, aihĩni te za da te 're saze za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisutu na Danho'reptui'wa da. Tawamhã romanu norĩ hã te za wei wazõ aihutu. 'Ri za'ẽne hã te za wawi sãmra za'ra. Te za durẽ wa'uprosi za'ra, uburẽ wasirẽ zudezu norĩ zu. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

⁴⁹⁻⁵⁰ Ā wahum na hã te Caipasi hã 're hãimana, sasedoti ĩpire uptabi na hã. Tawamhã ta hã te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, rosa'rada hã waihu'u'aba õ di bẽtẽ. Aibã misire wa te wasiwi wĩrĩ wamhã, arẽ wama 're rowẽ za'ra mono di. Arẽ aihĩni wasi'utõrĩ õ di. — Āne ma tã Caipasi hã tisirẽ norĩ ma waihu'u' za'ra, dama ĩpire norĩ ma hã.

⁵¹ Āne te te tãma rowasu'u za'ra wamhã, ã wahum na sasedoti ĩpire uptabi na 're ĩhãimana mono zẽb zarina, si'uihã nai õ nherẽ, te tãma rowaihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã dazada ĩdã'ãzẽm na hã. ⁵² Zudezu norĩ zãda si, dã'ã õ di za, Zezusi hã. Daro mono bã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, ti'ra da, uburẽ te te 're ĩ'apisutu mono norĩ zãda, te za dãrã, simisutu ĩ'ra si 're danomro mono da.

⁵³ Tawamhã Caipasihĩ nhimiroti hawi te sima ãma roti zahi u'ãsi za'ra oto, te te siwi wĩrĩ da, dama ĩpire norĩ hã. ⁵⁴ Taha wa, ĩrob ãma 're morĩ õ di oto, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Zezusi hã. Darob amoi u te mo, Epraĩ na 'ri nho'õmo nhisi u. Ti'a 'rẽ u'ãsi 'rata, Epraĩ hã. Wa norĩ hã wa ĩsirẽ ai'aba'rẽ ni. Tame wa a'ã 're wasi'ubumro.

⁵⁵ Romhuture di oto, dato hã da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zẽb u hã, Pascowa na dato nhisi hã. Taha wa, da'ahã na te Zeruzarẽ u 're danomro daro mono bã, zudezu norĩ hã. Dato hã sãna'rata õ rẽ, te za dawasẽtẽ na tasiwasu'u za'ra ni, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, dawẽ na datoi u danhisisi

da. Taha da, ma tô Zeruzarē u aihutu ni, bādâ hã romhuture wa oto, datoi u hã. ⁵⁶ Dasihutu wamhã, Zezusihi zô te tanhopré ni. ãne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— E datoi u te za wei mo, 're ĩdasi'rã'õtô mono zéb u hã. Āté wei morĩ ô di za. — ãne 'ri za'ëtē 'wawi wa'ra 're, dasimasab ré, te dasima ãma romnomri za'ra ni.

⁵⁷ E marĩ wa. Zezusihi ãma te dama roti za'ra aré, dama ĩpire norĩ hã:

— Ma'ápé nimame ĩsãmra na 'mai'madâ'â aba wamhã, wei wama wasu'u za'ra wa'aba za, wa te waihu'u za'ra da. — ãne ma tô dama ãma roti za'ra aré, sasedoti ĩpire norĩ hã, parisezu norĩ me. Te te siwi âri da, ma tô ãne dama ãma roti za'ra.

12

Mariza hã Zezusi te te ĩpara upsôzé wasu'u

Mateusi 26.6-13; Marcusi 14.3-9

¹ Romhuri misi da'ãma si'utõrĩ parip si, te za dato hã dasiwi 'manharĩ ni, Pascowa na dato nhisi hã. Tawamhã Zezusi hã te apâ mo, Betãnha u. Wa norĩ hã wa ĩsiré ai'aba'ré ni. Tame Razaru hã te 're sãmra, ab're hawi Zezusi te te ĩhãwa'udu hã. ² Tawamhã, wasihutu wamhã, ma tô wama api za'ra ni, wasa hã wa te huri da, Zezusi hã sawi te. Mata hã ma tô wasa hã te te wama sé. Razaru hã te wame tisa. ³ Tawamhã Mariza hã ma tô we ti'â, wedewa'u ĩsadaze hã. Nadu na wedewa'u nhisi hã. Ta hã ĩwa'âbâ wawē. Zezusihi zô te we ti'â, te te ãma para u'ré wa, tãma rowē da. Tawamhã, te te ãma para u'ré pari wamhã, ma tô para u'õ, tizéré na. Sadazei pire wa, ma tô 'ri 're zadaze sina. ⁴⁻⁵ Tawamhã Zudasi Icarizoti hã tãma toi ô di, Marizaha ma. Zezusihi siré 're ĩmorĩ Zudasi hã, Zezusi hã te te dama ĩhãiba nhomri da hã. Taha wa, te Marizaha ma tinha, Zudasi hã:

— E marĩ da bété, te te dama wede ô di wedewa'u zadaze hã, rob'uiprazéb zô ĩsibrob'õ norĩ ma, ãma sipé da, ĩwa'â hã. — ãne te Zudasi hã tãma tinha.

⁶ E marĩ wa. E ĩsibrob'õ norĩ hã te te pawaptob ze wa. Mare di. Te te pawaptob ze za'ra wab ô di. Ta hã sipsaihuri dĩ. Rob'uiprazé hã te te wama 're ĩ'madâ'â mono hã, te pi'uriwi te te sima 're 'mazani.

⁷⁻⁸ Tawamhã Zezusi hã ma tô Zudasih ma tinha:

— Tô'ã. Tãma nharĩ tō. ĩdâ'â wapsi, da te dasiwi ĩnherē ô ré, te te ãma ĩhãiba u'ré da, te aré ĩzada tété. ĩsibrob'õ norĩ hã te ai'rata 're si'ubumroi u'âsi 'wa. Nimahã aima wē za'ra wa'aba wamhã, te za 're ĩpawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo. Tanei ô di, wa hã. Ai'rata 're ĩnhamra u'âsi aba mono ô di za oto. Taha wa, ai'rata ĩnhamra aba ré, ĩma sõpru wa, ĩma rowē di. — ãne ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Sasedoti ĩpire norĩ hã, Razaru te te siwi wĩrĩ da, te te ãma ĩrosa'rata wasété za'ra zé wasu'u

⁹ Tawamhã ma tô dasima rowasu'u za'ra ni, ãne:

— Betãnha ãma te nhamra, Zezusi hã. — ãne te dasima rowasu'u za'ra ni. Taha wa, da'ahã na ma tô we ĩtēme ai'aba'ré ni, da te sabu za'ra da. Zezusihi u si, we dasi'aba'réi ô di. Razaruhu u zama te we ai'aba'ré ni, ab're hawi te te ĩhãwa'utu u zama, da te sabu za'ra da. ¹⁰⁻¹¹ Tawamhã Razaru hã da te sabu za'ra wamhã, da'ahã na ma tô Zezusi hã Danho'reptui'wa na saze za'ra ni. Ta norĩ ma, oto wapu za'ra di, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ĩpire norĩ mreme hã, sasedoti ĩpire norĩ mreme hã. Taha wa, Zezusi, da te saze za'ra 'ru te, te sima ãma roti za'ra Razaruhu ãma, taha zama te te siwi wĩrĩ da.

Zezusi hã Zeruzarē u ĩwisizé wasu'u

Mateusi 21.1-11; Marcusi 11.1-11; Rucasi 19.28-40

12-18 Tawamhã awẽ wa duré Zezusihi siré ai'aba'ré ni, Zeruzarẽ u. Zezusi hã Razaru ab're hawi te te hãiwa'utu wamhã, ma tô ãma 'madâ'â za'ra ni aré. Tawamhã ãma ĩ'madâ'â'wa norĩ hã ma tô dama rowasu'u za'ra aré, Zeruzarẽ ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ ma. Zeruzarẽ u dasi'rã'õtõ wamhã, daro mono bâ ma tô Razaruhu wasu'u hã wapari za'ra ni, ĩdasi'rã'õtõ mono hã. Zezusihi wasu'u, ma duré wapari za'ra ni, Zeruzarẽ u ĩmorĩ na hã. Taha wa, te ĩtẽme ai'aba'ré ni, Zeruzarẽ u ĩdasi'rã'õtõ mono hã bâdâdi wa, da te uzusi za'ra da. Wa'asu te dasiré 'wasari ni, dama rowẽ wa, Zezusi da te ãma sawi za'ra da.

Tawamhã Zezusi hã da te uzusi za'ra wamhã, te dasima 'mahârâ za'ra ni, ãne:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're wawata za'ra wa'aba mono. Ôhõta Wanhib'apito, te we oto mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwẽ si te te tãma 're pisutu u'âsi mono da si, wa wasima wẽ za'ra ni, Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito ma hã. — ãne te dasima 'mahârâ za'ra ni.

Tawamhã wasi'aba'réi ré, ma tô awaru po'repore hã tisã Zezusi hã, ĩprédupté hã. Tawamhã ma tô ãma darõno, ãma morĩ da. ãne wamhã, ma tô sina uwaimra, ãma rob'ui'ééré hã. Duréihã ma tô ãma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã. ãne ma tô ãma rob'ui'ééré, Zeruzarẽ ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ ma:

“Si'ã na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, aipahi za'ra wa'aba õ di za.

Ôhõta te we atẽme timorĩ za'ra wa'wa, Asib'apito za'ra wa'wa hã awaru po'repore na ĩpréduptém na.”

ãne duréihã ma tô ãma rob'ui'ééré, ĩbaihã na hã.

ãma rob'ui'ééré te te sina uwaimrami nherẽ, wama waihu'u pese za'ra õ di, ãma rob'ui'ééré hã. Zezusi hã ab're hawi hãiwa'utu wa, hãiwa u rowẽ uptabi u apã morĩ parip si, wa za ãma wasipo're pu'u za'ra ni, rob'ui'ééré na. Tawapsi wa za wasima rowasu'u za'ra ni, ãne: “Tô sena ma tô sina uwaimra, ãma rob'ui'ééré hã. ãma dawata za'ra ré, ma tô datẽme mo, awaru po'repore na ĩpréduptém na.” ãne wa za wasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁹ Tawamhã da'ahã na da te uzusi za'ra da, ĩtẽme dasi'aba'réi wamhã, ãne te sima rowasu'u za'ra, parisezu norĩ hã:

— Aihĩni te Zezusihi niwĩ 're danomro. Taré, wa nasi ãma wasima roti u'âsi za'ra ni. — ãne te sima nharĩ za'ra, parisezu norĩ hã.

Deredu norĩ, Zezusi te te 'madâ'â za'ra da, Piripihĩ wi te te ĩwaptẽrẽ za'ra zé wasu'u

²⁰ Tawamhã deredu norĩ zama ma tô aihutu, Zeruzarẽ u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma dame wata za'ra da, zudezu'õ norĩ hã. ²¹ Tawamhã tame si'ubumroi ré, te ai'aba'ré, Piripihĩ u. Darireza hawimhã Piripi hã. Besada na ĩsa'ru nhisi hã. Piripihĩ u sihutu wamhã, te tãma nharĩ za'ra:

— Wa wasima wẽ za'ra ni, wa te 'madâ'â za'ra da, Zezusi hã.

²² Taha wa, te Piripi hã mo ãdéréhé u, te te tãma sadawa wasu'u za'ra da. Zezusihi u te sisaprõni zahuré, te te tãma sadawa wasu'u za'ra da. ²³ Tawamhã ĩmreme te te wapari wamhã, ãne te Zezusi hã tãma siwasu'u zahuré:

— Wa hã dasiré ĩpodo. Romhuture di oto bâdâ hã, ĩ'ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u hã. ²⁴ Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, amnho potozé wasu'u na hã. E niha te za amnho hã ti'rã ahã. Ai'uréiwi nomro wamhã, poto õ di za. Ab're 're, 're rere'e mono wa, ĩtomhã, 're si'utõrĩ mono wapsi, te za 're poto za'ra. 'Re poto za'ra mono wapsi, 'rãĩ ahã di za. Misire nherẽ, poto wamhã, nhama wamhã, zâb ahã di za. — ãne Zezusi te sina simiré'é, sõ'awib õ nherẽ.

²⁵ Te duré tãma rowasu'u zahuré, ãne:

— Ni'wam norĩ hã tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowē ĩsi'utõrĩõ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ĩzarina 're nomro mono da, tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono õ wapsi, tawapsi te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowē hã. ²⁶ Ni'wam norĩ hã te te ĩma 're romhuri za'ra mono da, te te sima 're ĩwē za'ra mono wamhã, 're ĩmorĩzém na si te za 're nomro, ĩzarina si. Tawamhã ĩ'rata te za 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma. Te te ĩma 're romhuri pese za'ra mono wa, ĩmama te za ãma 're wata za'ra. Te za duré te te tãma 're wa'âbã za'ra, ĩsimiromhuri hã.

Zezi hã za tidâ'ázém na ĩsiwasu'uzé wasu'u

²⁷ — Āhãna te ĩsina rosa'rata ahã di. E ĩmama ma, wa za ĩsi'ru, te te dawĩ ĩnho'reptu da, ĩdã'ã õ ré, te robzépata tõ da. Mare di. Tãma ĩsi'rui õ di za, te te dawĩ ĩnho'reptu da. Dazada ĩdã'ã da si, wa wei mo. ²⁸ ĩmama, ma'ãpé we ĩpawapto na, ĩ'ãma ĩrotizém na te ĩsina uwaimrami da, ai'ãma 're dawata za'ra mono hã. — Āne te Timama ma mre. Tawamhã hãiwa hawi ma tã tãma tinha: — Wa tã te 're aipawapto u'âsi, ĩ'ãma 're dawata za'ra mono da. Wa za duré aipawapto, ĩ'ãma 're dawata u'âsi za'ra mono da.

²⁹ Tawamhã ma tã sima rowasu'u za'ra, ĩ'rata ĩsimasa hã:

— Ōhõta te wei rãrã, tã hã.

Tawamhã ni'wam norĩ hã te dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, te we tãma mre, hãiwa hawi.

³⁰ Taha wa, te Zezi hã dama tinha:

— ĩ'udãna wei mreme õ di. Ai'udãna wa'aba zama wapari za'ra wa'aba da, te we ĩma mre. ³¹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tã ãma roti siro, dawaseté na. Romhuture di oto bãdã hã te te ãma ĩrotizém na, te te ãma ĩ'uwaimramizéb da hã. Romhutu na te za duré tinha Wa'uburé ma, dama sib'uwa wa, oto te te 're dawada'uri tã mono da. ³² Hãiwi ĩza'o da, da te dasiwi ĩzasõmri wapsi, wa za ĩsitême te 're da'aubumro, ĩnhĩb'a'uwē 're dahâimana za'ra mono da, daro mono bã. — Āne te Zezi hã dama siwasu'u. ³³ E marĩ da. Wedepo'õ nnonhi'rãmi na ĩdã'ázém na da te waihu'u sirõmo za'ra da.

³⁴ Tawamhã te ãne asa tãma nharĩ za'ra ni:

— Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã dã'ã õ di za. Te za 're morĩ u'ã. Āne duréhã ma tã ãma rob'ui'ére za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. E niha tawamhã te ĩnha, hãiwi da te dasiwi ĩsasõmri na, ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã. E 'wa hã dasiré ĩpoto na ĩsisi hã. — Āne te Zezi hã siwi sadanha.

³⁵ Tawamhã Zezi hã sõ'awib õ nherē, te rowa'a na siwasu'u, ãne:

— Rowa'a hã te za syry na aima 're hâimana za'ra wa'wa oto. Tawamhã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ré, te za 're anomro aba mo, aiwi 're robra za'ra wa'aba mono õ ré hã. Robra na damorĩ wamhã, nimomo damorĩ da hã dama waihu'u õ di. ³⁶ Ai'rata 're ĩnhamra za'ra wa'aba mono ré, te za asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo, ĩ'ãma 're anomro wē uptabi aba mono da. — Āne Zezi te dama roti.

Zudezu norĩ hã, Zezi Danho'reptui'wa na te te 're ĩsazei õ za'ra mono zé wasu'u

Taha pari te danhiti mo, da te dasiwi 'madã'ã tã da, Zezi hã. ³⁷ Marĩ hã dama ĩ'manharĩ waihu'uõ hã ma tã te te dama 're ab'manharĩ wē u'âsi, Zezi hã, tiwaihu'u pese na. Tane nherē, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na, da te saze za'ra õ di. ³⁸ Da te saze za'ra õ wamhã, ma dasina uwaimrami za'ra ni, Iza'izaha mreme hã. Duréhã ma tã ta hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma dawasu'u, ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa hã. Āne ma tã tãma dawasu'u:

“Wanhib'apito, wa te dama 're asadawa wasu'u za'ra mono wamhã, e ma tô ai'ãma da te 're wazaze za'ra. Mare di. Ai'ãma, da te 're wazaze za'ra mono õ di. Duré aiwaihu'u pese na 're da'apawapto mono wamhã, e ma tô aiwaihu'u pese na da te 're aiwaihu'u za'ra. Mare di. Da te 're aiwaihu'u za'ra mono õ di.”

Ãne ma tô tãma dawasu'u Iza'iza hã, wawa sina. Ãne ma timreme na rob'ui'ééré.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhã da te 're saze za'ra mono da, da te dasima 're wẽ za'ra mono õ wa, da te 're sazei waihu'u za'ra mono õ di oto. Ãne ma tô duré rowasu'u Iza'iza hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zazei'õ'wa norĩ ãma:

“Re ãhãimana u'ãsi mono, ma tô oto dama tinha, ãsimiroti hã da te 're waihu'u za'ra mono ãna oto 're danomro mono da, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono tõ da, te te 're da'anho'reptui mono tõ da.”

Ãne duréhã ma tô rowasu'u Iza'iza hã, wahi'rada hã. Zezusi, da te 're saze za'ra mono õ wamhã, ma tô oto dasina uwaimrami za'ra ni, Iza'izaha nhimirowasu'u zarina.

⁴¹ Duréhã Iza'iza hã sõtõ 'rowi te te ãrosawẽrẽ ne, ma tô Wanhib'apito 'madã, Zezusi hã. ãhãiba na hã rowa'a za'ëtẽ di. Te te 'madã'ã wa, te ãne na rowasu'u siro.

⁴² Tawamhã da'ahã na Zezusi, da te saze za'ra õ nherẽ, ma tô ni'wam norĩ hã saze za'ra, dama ãpire norĩ hã, ahã na. Tane nherẽ, te te saze za'ra nherẽ, ãsazei'wa na sõ'awi dama 're siwasu'u za'ra mono õ di, parisezu norĩ mreme pipa te. Zudezu norĩ te, rowahutuzéb u dame 're sisisi tõ mono da, te te tiwi 're rosawi za'ra mono õ'umnhasite, te ari'iwĩ 're si'ubumroi u'ãsi. ⁴³ Parisezu norĩ si te te 're wẽsãmri za'ra mono da, ma tô te te sima 're wẽ za'ra. 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te 're wẽsãmri za'ra mono da, te te sima 're wẽ za'ra mono õ di. Taha wa, te ari'iwĩ 're si'ubumroi u'ãsi, 're siwasu'u za'ra mono ãna, ãsazei'wa na.

Timreme wẽ'õ'wa norĩ ãma, Zezusi te te ãma ãrowasu'uzé

⁴⁴ Tawamhã Zezusi te da'ab'mahã:

— Ni'wam norĩ hã Danho'reptui'wa na te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono wamhã, ãzazei'wa si 're nomro mono õ di za. ã'u'ãbã te za we ãzatõrĩ'wa zazei'wa 're nomro. ⁴⁵ Duré ni'wam norĩ hã te te ã'madã'ã za'ra wamhã, ã'u'ãbã te za we ãzatõrĩ'wa zama 'madã'ã za'ra. ⁴⁶ Wa hã wa tô we datẽme mo, dama rob'uiwẽ'wa ne 're ãmorĩ da. E marĩ da. Da te dasina 're ã'umnhasi za'ra mono wa, robra na ne, dawasété na oto 're danomro tõ mono da. ⁴⁷ Áté ni'wam norĩ hã te za taré ãmreme hã te te 're wapari za'ra. E tawamhã wa za ta norĩ hã awa'awi te 're ahã za'ra. Mare di. Awa'awi te 're dahã za'ra mono da, we ãmorĩ õ di. Te 're da'anho'reptui mono da si, wa wei mo. ⁴⁸ Ni'wam norĩ hã te te 're ãwẽ'õ za'ra mono wamhã, duré ãmreme te te 're wẽ'õ za'ra mono wamhã, zahadu wapsi te za oto siwaihu'u za'ra, tiwasété na. Ti'a ãsi'utõrĩzéb ãma ãmreme na po're pu'u za'ra wa, te za bãtã na siwaihu'u za'ra, tiwasété na.

⁴⁹⁻⁵⁰ — ãmama hã ma tô ãzazei'wa norĩ ma pisutu sirõmo za'ra, robzei u'ãsi ãma 're nomro mono da. Duré ã'rata 're hãimana u'ãsi za'ra mono da, hãiwa ãma 're dã'ã za'ra mono tõ da, ma tô tãma pisutu sirõmo za'ra. Ãne si ma tô ãmama hã ãma waihu'u, te dama 're awaihu'u mono da. Wa hã ãsi'uihã na ãnhimirosa'rata si te dama 're awaihu'u mono õ di. We ãzatõrĩ'wa, te te ãma ãwaihu'uzéb zarina si, wa tô te dama 're awaihu'u. — Ãne te dama siwasu'u Zezusi hã.

13

Zezusi hã, tisiré 're ãnomro mono norĩ te te ãpara upsõ za'ra zé wasu'u

¹ Awē te za oto dato hã dasiwi 'manharĩ za'ra ni, Pascowa na dato nhisi hã. Zezusi hã ma tô sina waihu'u, romhuture di oto apâ ĩmorizé hã, Timama u. Ōne u'âsi te te 're wa'azawi pese Zezusi hã, ĩsiré 're wanomro mono wa.

² Tawamhã wasa, wa te huri da, wa tô asimro ni, barana. Wasa hã wa te huri ō ré, ma tô Zudasi Icarizoti hã rosa'rata, Zezusihi zô te te danhimroi mono da, te te dama hãiba nhomri da. Wa'uburé nhimirosa'rata hawim na, te âne âma rosa'rata. Simahã 'ra, Zudasi hã. ³ Zezusi hã ma tô ĩmama hã pisutu, dama pire da. Uburé marĩ ma, pire da, ma tô pisutu, ti'ai âma hãiwa âma zama. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hawi, ma tô wei mo. Apâ te za oto ĩtēme mo. Āne ma tô sina waihu'u siro, Zezusi hã. ⁴ Tawamhã wasa hã wa te huri ō ré, ma tô Zezusi hã wahudu. Ti'uza, ma tô sani. Tisi'u'özém na ma tô si'awasisi. ⁵ Tawamhã â, ma tô sa'wa, piza'a 're nho'a wa, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã te te âma wa'apara upsô da. Te te ĩwa'apara upsô na ma tô sãna'rata, wa'âma. Te te wa'apara upsô pari, te za duré te te wa'apara u'ô, tisi'u'özém na. ⁶ Sima Pedruhu 'rata te oto za. Tawamhã Pedru te tãma tinha:

— Wanhĩb'apito, e te za ĩpara upsô. Mare di. ĩpara upsô ĩ di za.

⁷ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Te aipara upsô za'ra wa'aba zé hã, marĩ te aima wasu'u za'ra wa'wa. Zahadu waihu'u ō di, a hã. Zahadu wapsi te za ĩwaihu.

⁸ Tawamhã Pedru te duré tãma tinha:

— ĩpara upsô ĩ di za.

Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Te aipara upsô ĩ wamhã, ĩnhĩb'a'uwē ō di za, a hã.

⁹ Tawamhã Sima Pedru te tãma tinha:

— Wanhĩb'apito, ĩpara si upsô ĩ di za. ĩnhĩb'rata zama te za ĩ'upsô, ĩ'rã zama.

¹⁰ Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tãma tinha:

— Mare di. 'Re dasisôĩ mono wapsi, dahãiba hã wē di za. Dapara si 're uptob za'ra mono wa, te za apâ da te 're upsô za'ra. A norĩ wa'wa hã aiwē za'ra wa'aba di, ĩma. Misire ĩma ĩwē ō hã. — Āne te Zezusi hã wama rowasu'u za'ra.

¹¹ Aibã hã ma tô sina waihu'u siro, te te dama ĩhãiba nhomri'wa da hã. Taha wa, ma wama waihu'u za'ra, misire ĩwē ō na hã.

¹² Tawamhã te te wapara upsô za'ra pari, ma tô apâ si'uza. Ti'a ma tô nhamra. Sãmra wapsi, te wama nharĩ za'ra:

— E marĩ te aima wasu'u za'ra wa'wa, te aipara upsô za'ra wa'aba zé hã. E ma tô asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa. ¹³⁻¹⁵ A norĩ wa'wa hã rowahutu'wa na te 're ĩnhisi za'ra wa'aba mo. Asib'apito na zama te 're ĩnhisi za'ra wa'aba mo. Wa hã rowahutu'wa na 're ĩnhisi za'ra wa'aba mono wamhã, ĩma wē di. E marĩ wa. Wa hã rowahutu uptabi 'wai wa. Duré Asib'apito na 're ĩnhisi za'ra wa'aba mono wamhã, ĩma wē di. E marĩ wa. Wa hã, Asib'apito uptabi aba wa. Wa hã Asib'apito wa'aba nherē, aiwi ĩsisawi za'ra wa'aba ō di, te aipara upsô za'ra wa'aba tō da. Duré rowahutu'wai uptabi 'wa nherē, aiwi ĩsisawi za'ra wa'aba ō di, te aipara upsô za'ra wa'aba tō da. Taha wa, te za ĩsine ĩnhirã zarina 're asipara upsô za'ra wa'aba mo, ĩnhirã zarina 're anomro aba mono da, ĩsine 're asisawi za'ra wa'aba mono âna, 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁶ Ma'ãpé ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Danhib'apito norĩ hã 're sisawi za'ra mono âna, te te 're dapawaptob za'ra mono wamhã, tãma ĩromhuri'wa norĩ zama, te za ĩsine te te 're dapawaptob za'ra, 're sisawi za'ra mono âna. Duré te te 're ĩsatōrĩ za'ra mono hã 're sisawi za'ra mono âna, te te 're dapawaptob za'ra mono wamhã, ĩsadawa wasu'u'wa norĩ zama te za ĩsine te te 're dapawaptob za'ra, 're sisawi za'ra mono âna.

¹⁷⁻¹⁸ — Āne wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ĩnhimiroti hã 're 'madã'ã pese za'ra wa'aba mono wamhã, aima 're rowē

za'ra wa'aba mono di za, uburé aima 're rowě za'ra wa'aba mono õ nherě. Asimirosa'rata na, wa tô aiwaihu'u za'ra wa'wa. Īsiré 're anomro aba mono da, te aipisutu za'ra wa'wa hã, misire ma tô ĩ'maiwě'õ wa'wa. Ta hã wa tô pisutu, ĩsiré 're morĩ da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreime ui'ééré te te sina uwaimrami da. Āne ma tô wahi'rada hã tinha, aré: “Wasiré 're ĩwasai mono, ma tô ĩwě'õ.” Āne ma tô duré ĩwě'õ'wa na rob'ui'ééré siro, poto õ ré, wahi'rada hã. Taha wa, te za oto sina uwaimrami su'u, ĩwě'õ'wa hã. ¹⁹ Taha õ ré, wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, te te sina uwaimrami wapsi, te ĩsina ĩwaihu'uzém na, 're ĩzazei u'âsi za'ra wa'aba mono da. ²⁰ ĩwapari pese za'ra wa'aba. Zahadu wapsi, wa za ĩzazei'wa norĩ hã datēme te 're satõrĩ za'ra, te te dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra mono da. Tawamhã ĩmreme za'ra hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, da te dasiwi 're sawi pese za'ra mono wamhã, ta norĩ u'âbâ te za ĩzama da te dasiwi 're ĩzawi pese za'ra. Da te dasiwi 're ĩzawi pese za'ra mono wamhã, ĩ'u'âbâ te za duré we ĩzatõrĩ'wa da te dasiwi 're sawi pese. — Āne ma tô wama siwasu'u zara, Zezusi hã.

Zezusi hã Zudasi te te ĩwasu'uzé wasu'u, za te te dama ĩhâiba nhomri'wa da hã Mateusi 26.17-25; Marcusi 14.17-21; Rucasi 22.7-13, 21-23

²¹ Tawamhã pê'ězé uptabi di, Zezusi hã. Taha wa, te duré wama siwasu'u za'ra, āne:

— Tô sena, wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. Misire te za dama ĩ'maihâiba nhomri 'wa. — Āne te wama nharĩ za'ra.

²² Tawamhã aibâ te te sina ĩwaihu'uzém na, wa te waihu'u za'ra õ wa, wa taré wasi'madâ'â za'ra ni. ²³ Wa hã, Zezusi te te 're ĩzawi pese mono, wa ĩ'rata nhamra. ²⁴ Tawamhã Sima Pedru te Zezusihi āma ĩwada'u, te sadanharĩ da, sadawa 'rasi sina:

— Ma'āpé sadanharĩ. E 'wa hã te za we te te sô danhimro, te te dama hâiba nhomri da.

²⁵ Tawamhã ĩ'rata ĩnhamra wa, wa oto sadanha, Zezusi hã:

— Wanhib'apito, e 'wa hã te za we asô te te danhimro, te te dama aihâiba nhomri da hã. — Āne wa sadanha, Zezusi hã.

²⁶ Taha wa, te āne asa ĩma tinha:

— ĩ'u'ětě wě'ě, wa za di'i, te tãma sõmri da. Taha na te za ĩwaihu, dama ĩhâiba nhomri'wa da hã.

Tawamhã ma tô di'i, te te tãma sõmri da, Zudasih ma. Sima Icarizotih 'ra, Zudasi hã. ²⁷ Te te tãma sõmri pari, ma oto Satanasihi nhimiroti hã wapari pese Zudasi hã, ĩpě'ě 're oto sébré wa. Taha wa, te Zezusi hã Zudasih ma tinha:

— Marĩ hã 'manharĩ su'u pé. — Āne te tãma tinha.

²⁸ E marĩ da, te āne tãma roti. Wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra õ di. ²⁹ Ni'wam norĩ hã te āma rosa'rata za'ra, āne: “Rob'uiprazé hã te te 're 'madâ'â mono wa, āté marĩ hã wasazéb da, te te wama uipra za'ra da, te āne tãma roti.” ĩhâiba amo norĩ hã te duré āma rosa'rata za'ra: “Āté ĩsibrob'õ norĩ ma, syry na te te sõmri mono da, te tãma roti.” Āne, wa ĩmreme na wasima āma romnhoré za'ra ni.

³⁰ Tawamhã te te 'rēne pari, rob u ma tô watobro Zudasi hã, robra u.

Zezusihi nhimirotizép tém na rowasu'u

³¹ Tawamhã rob u watobro za'u si, te āne wama siwasu'u za'ra, Zezusi hã:

— Wa hã dasiré ĩpodo. Romhuture di oto bādâ hã ĩ'āma 're ĩdawata za'ra mono zéb u hã. ĩ'āma 're dawata za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma te za duré 're dawata za'ra, ĩsiré. ³² ĩsiré āma 're dawata za'ra mono wamhã, te za duré ĩ'āma tiwata, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Te za ĩ'āma tiwata

su'u. ³³ Īno norĩ, syry na wa za oto ai'rata ĩnhamra 'wa. Ai'rata 're ĩnhamra u'âsi aba mono da, te za asima 're ĩwě za'ra wa'aba mo. Tane nherě, wa za mo. Nimomo ĩmorĩ wamhã, ãma ĩtēme 're anomro waihu'u aba mono õ di za a'â. Āne wa tô dama waihu'u aré. ³⁴ ĩnhimiroti tém na, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zéb da hã. Wa hã te 're asawi pese za'ra wa'aba mono ne, te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo.

*Pedru hã, Zezusi za te te dawĩ ĩ'udâzém na te te ĩpo're pu'uzé wasu'u
Mateusi 26.31-35; Marcusi 14.27-31; Rucasi 22.31-34*

³⁵⁻³⁶ Tawamhã Sima Pedru te sadanha:

— Wanhĩb'apito, e momo te za aimo.

Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Nimomo wa za mo. Āma ĩzarina, aimorĩ waihu'u õ di za a'â. Zahadu wapsi te za ĩzarina ãma aimo.

³⁷ Tawamhã Sima Pedru te asa tãma tinha:

— E marĩ wa, ãhãna asarina ãma ĩmorĩ waihu'u õ di. Te asõ'reptu da, asada ĩdã'ã da hã ĩma wě di.

³⁸ Tawamhã ma tô Zezusi hã asa duré tãma tinha:

— E tô sena asiwasu'uzé hã. Tô sena wa aima rowasu'u. ĩzadawa para õ nherě, si'a hãrã õ ré, te za si'ubdatõ dawĩ ĩ'udã, aima ĩza'rese õ na. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u siro, Pedruhu ma.

14

Zezusi hã, Timama u bãdãdi na te te dama sina ĩsimiré'ézé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi te duré wama nharĩ za'ra, ãne:

— ĩ'ãma aipě'ézé za'ra wa'aba õ di za. 'Re ĩhãimana u'âsi mono, te za asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo. ĩzama te za duré asina 're ĩ'umnhasi u'âsi za'ra wa'aba mo, Danho'reptui'wa na. ²⁻³ ĩmama nhorõwa ãma hã rob're za'ětě di, 're ĩdasi'ubumroi mono zéb da hã. Tame 're ĩdasi'ubumroi mono zéb õ 'wa'ãhã, te aré aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di. Wa za oto aiwi ĩmorĩ 'wa, 're asimroi wa'aba mono zéb da hã, te asõ pisutu za'ra wa'aba da. Te asõ pisutu za'ra wa'aba parip si, wa za wei mo apã, te ãma asimroi wa'aba mono da, 're ĩnhamra mono zéb u, tame ĩ'rata 're aihãimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. ⁴ Nimomo aiwi ĩmorĩ za'ra wa'aba zé hã ma tô ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Bãdãdi hã ma tô duré ĩwaihu'u za'ra wa'wa. — Āne te wama rowasu'u za'ra.

⁵ Tawamhã Tome te tãma tinha, ãne:

— Wanhĩb'apito, nimomo wawi aimorizé hã wa te waihu'u za'ra õ di. E niha wa za tawamhã bãdãdi hã waihu'u za'ra ni, ãma 're ĩwanomro mono zéb da hã.

⁶ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Wa hã bãdãdi na, wa ĩsina simiré'é. E marĩ wa. Da te 're ĩzaze za'ra mono wapsi, amo ĩzarina 're dasihutu mono wa za, ĩmama tēme. Wa hã tô sena roti na'rata 'wa. Wa hã 're ĩdanomro u'âsi mono zé, te dama 're ĩ'apisutu mono, wa 're mo. Taha wa, da te 're ĩzaze za'ra mono wapsi, te za amo 're dasihutu, ĩmama u ĩ'rata 're dasi'ubumroi u'âsi mono da. ⁷ 'Re ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono õ di aré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra na. Taha wa, ĩmama na 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ di aré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. Wa hã 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono 'wa'ãhã, te aré ĩmama hã 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo. Ma tô oto ĩ'ra na ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, ma tô duré ĩmama hã ĩwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. ĩmama ma tô oto ĩ'madã'ã za'ra wa'wa.

⁸ Tawamhã Piripi te duré tãma tinha:

— Wanhib'apito, ma'āpé Aimama zô aihârâ, wa te 'madâ'â za'ra da. Wa te 'madâ'â za'ra wamhã, marĩ zô wawi 're rowaptâ'â za'ra mono di za, wama 're ĩrowẽ za'ra mono zéb da hã.

⁹ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Piripi, e zahadu ĩwaihu'u ô di, ai'rata 're ĩnhamra hã za'ra wa'aba mono nherẽ. Ni'wam norĩ hã te te 're ĩ'madâ'â za'ra mono wamhã, ĩ'u'âbâ te za ĩmama hã te te 're 'madâ'â za'ra. E niha te bété a hã ĩma ĩnha, ĩmama zô ĩhârâ da, 'madâ'â za'ra wa'aba da. ¹⁰ Wa hã ĩmama ãma, wa 're ĩhâimana. Ô hã te duré ĩ'ãma 're hâimana, ĩmama hã. E te ĩsina aima ĩwasu'u za'ra wa'aba na, ãma ĩzazei ô di. ĩsi'uihã na te ĩsina aima wasu'u za'ra wa'aba ô di. ĩmama hã ĩ'ãma 're ĩhâimana mono hawi, te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zé hã. ãne ĩsimiromhuri hã. ¹¹ ĩmama ãma, wa 're ĩhâimana. ĩ'ãma te duré 're hâimana, ĩmama hã. Te ĩsina aima 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mono na, te za ãma 're ĩzazei u'âsi za'ra wa'aba mo. Te ĩsina aima ĩwasu'u za'ra wa'aba na si, ãma 're ĩzazei waihu'u za'ra wa'aba mono ô wamhã, te za ĩ'ãma 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'ô hã te dama 're ĩ'ab'manharĩ wẽ mono na, taha zarina te ĩsina aima 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mono na, ãma 're ĩzaze za'ra wa'aba mono da. ¹² Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za ĩwaihu'u pese zarina 're ĩdapawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo. A norĩ wa'wa hã 're ĩdapawaptob za'ra wa'aba mono zé hã, ĩnhimipawaptobzé ma, sa'ëtê di za. E marĩ wa. Wa hã ĩmama u za oto apâ ĩmorĩ wa. ¹³⁻¹⁴ Taha wa, uburé marĩ hã te aima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za tiwi 're rowaptêrẽ za'ra wa'aba mo, ĩmama wi, ĩzadawa para. Tawamhã wa za te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa. ĩwi zama ĩzadawa para, ĩwi 're rowaptêrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, wa za te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa. E marĩ da. ĩmama ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, wa hã ĩ'ra te aima ãma 're a'uwaimrami aba mono wa za.

Zezusi hã tisiré norĩ ma, Timama pê'êzani na te te tãma ĩropisutu za'ra zé wasu'u

¹⁵ Tawamhã Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, ãne:

— 'Re ĩzawi pese za'ra wa'aba mono wamhã, ĩnhimiroti si te za 're ĩ'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. ¹⁶⁻¹⁷ Tawamhã ĩmama wi, wa za waptê, Tipê'êzani hã te te aima sômri za'ra wa'aba da, ĩsine te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, ai'rata 're sãmra u'âsi za'ra wa'aba mono da. Tô sena na te za ĩnhimiroti hã te te aima 're waihu'u u'âsi za'ra wa'wa, ĩpê'êzani hã. ĩzazei'ô'wa norĩ hã te te waihu'u za'ra ô di, ĩmama pê'êzani hã. Taha wa, te te sima 're wẽ za'ra mono ô di, ĩ'rata 're sãmra u'âsi za'ra mono da. A norĩ wa'aba si ma tô ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ĩpê'êzani hã ai'rata 're sãmra aba mono wa. Zahadu wapsi te za aipê'ê 're, 're sãmra u'âsi za'ra wa'wa.

¹⁸ — Damama norĩ hã timro me 're dâ'â za'ra mono wa, waptép si 're ĩdasi'ubumroi mono ne, asiwaprosi 're asimroi wa'aba mono ô di za. Wa hã wa za we apâ atême ĩmorĩ 'wa. ¹⁹ Syry na, wa za oto ai'rata ĩnhamra 'wa, ĩrême ma. Taha ré hã te za duré a'â dasiwi ĩ'madâ'â ni. Taha parip si, da te dasiwi ĩzabu na sahu ô di za oto. A norĩ wa'aba si, te za duré ĩzabu za'ra wa'wa. ĩdâ'â nherẽ, ab're hawi ĩhâiwa'utu wa, wa za oto ĩdâ'â ãna 're morĩ u'â. Taha wa, te za duré a norĩ wa'wa hã atâ'â ãna 're asimroi u'âsi aba mo, hâiwa ãma. ²⁰ Apâ we atême ĩwisi za'ra wa'aba wapsi, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ĩmama ãma 're ĩhâimana mono na. ĩ'ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono na, te za asina 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo. Wa hã ai'ãma wa'aba 're ĩhâimana mono na te za duré asina 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo.

21 — Ni'wam norĩ hã ĩnhimiroti si te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, ta norĩ si ĩzawi pese 'wa, te za 're nomro. Te te 're ĩzawi pese za'ra mono wamhã, te za asa ĩmama hã te te 're sawi pese za'ra. Wa hã wa za duré te 're sawi pese za'ra, ĩzawi pese 'wa norĩ hã. Ta norĩ ma si, wa za 're ĩhâimana mono zém na tãma 're ĩsiwaihu'u za'ra. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

22 Tawamhã Zudasi te oto sadanha:

— E marĩ da, te za bété wa norĩ ma si 're asiwaihu'u mo. E marĩ wa, asazei'õ'wa norĩ ma, 're asiwaihu'u za'ra mono õ di bété. — Āne Zudasi te sadanha. Zudasi aimawi hã. Icarizoti õ di.

23 Tawamhã Zezusi asa te duré tãma tinha, ãne:

— Ni'wam norĩ hã te te 're ĩzawi pese za'ra mono wamhã, te za ĩnhimiroti si te te 're 'madâ'â pese za'ra. Tawamhã ĩmama, te za asa te te 're sawi pese za'ra. Wa norĩ hã wa za ĩtême 're wasimasisi za'ra, ĩ'rata 're wahâimana u'âsi za'ra mono da. 24 Ni'wam norĩ hã te te 're ĩzawi pese za'ra mono õ wamhã, ĩnhimiroti te te 're 'madâ'â pese za'ra mono õ di za. Āne, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ĩsi'uihã na ĩmreme na te aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di. ĩmama mreme na si, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, we ĩzatõrĩ'wai mreme ña.

25 — Ai'rata ĩnhamra aba ré, wa tô ãne aima rowasu'u za'ra wa'wa.

26 Zahadu wapsi ĩmama wi, te waptêrê wa, te za Tipê'êzani hã we atême satõrĩ za'ra wa'wa, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hã. Wê uptabi di ĩpê'êzani hã. Ta hã te za uburé marĩ hã te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa. Uburé marĩ hã te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na te za te te 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'wa.

27 — Rowê na si 're anomro aba mono zéb si, wa za oto aima pisutu za'ra wa'wa, ĩ'ãma 're aipê'êzé za'ra wa'aba mono tõ da, duré asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ãna, 're anomro aba mono da. Taré te aima pisutu za'ra wa'aba õ di. ĩzazei'õ'wa norĩ nhimipisutuzém nei õ di, ĩnhimipisutuzé hã. 28 Wa za oto aiwi ĩmorĩ 'wa. Niwapsi wa za duré we apâ atême ĩmorĩ 'wa. Āne ma tô te ĩsina ĩrotizé hã ĩwapari za'ra wa'wa aré. ĩmama u wa za oto apâ mo, ĩma ĩpire u. 'Re ĩzawi pese za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, te aré 're ato za'ra wa'aba mo, ĩmama u za oto ĩmorĩ wa, wa hã. 29 Apâ ĩtême ĩmorĩ õ ré, wa aima ĩsiwasu'u sirõmo za'ra wa'wa. E marĩ da. Te ĩsina ĩrotizé hã te ĩsina uwaimrami wapsi, ãma ĩzaze za'ra wa'aba da. 30-31 Aima ĩmreme syry aba di za oto. E marĩ wa. ĩzazei'õ'wa norĩ wada'uri'wa, we ĩzô morĩ wa, Wa'uburé hã. Ta hã ĩma pire õ di. ĩma pire õ nherê, ĩtême wasi'aba'réi wa'aba, ĩmama te te ĩ'ãma ĩrotizé hã te ĩsina uwaimrami da. Tawamhã te ĩsina uwaimrami wapsi, ĩmama te 're ĩsawi pese mono na te za da te 're ĩwaihu'u za'ra. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

15

Zezusi hã uwa 'ru uptabi na te te sina ĩsimiré'ézé wasu'u

1 Tawamhã Zezusi te duré wama siwasu'u za'ra, ãne:

— Rob'ru na, wa za ĩsina simiré'é, uwa 'ru na. Uwa 'ru 'madâ'â'wai ãma, wa za ĩmama ãma simiré'é. 2 Uwa 'ru panhipti sisa'ridi hã wê õ di, 're ĩ'rã za'ra mono õ hã. Taha wa, uwa 'ru 'madâ'â'wa hã te za ĩpanhipti hã te te 're anhihãri ĩ'rã'i'õ hã, te te 're anhamra mono da. Tane te za ĩmama hã ĩzazei'õ'wa norĩ hã te te 're azatõrĩ, ĩnhiti 're hâimana za'ra mono da. Uwa 'ru panhipti sisa'riti amo hã wê za'ra di, 're 'rã za'ra mono wa. Taha wa, wa za 're ĩ'rã za'ra mono na simiré'é, ĩzazei'wa norĩ ãma 're nomro wê mono wa. ĩ'wanhipré te te 're ĩ'anhihãri mono hã, wa za ãma simiré'é, ĩzazei'wa norĩ te te 're ĩ'manharĩ wasété

za'ra mono zém na. 'Re ĩ'rã za'ra mono hã ĩpanhipti wãĩ wa, ĩ'wanhipré ahã wamhã, te za misi si te te 're anhihãri ĩ'madã'ã'wa hã, 're 'rãĩ pese za'ra mono da. Tane te za ĩmama hã ĩzazei'wa norĩ wi ĩwasédé hã te te 're anhihãri, 're nomro wē uptabi mono da oto. ³ A norĩ wa'wa hã te oto 're anomro wē wa'aba mo, ĩnhimiroti si 're 'madã'ã pese za'ra wa'aba mono wa. ⁴ Ma'ãpé ĩ'ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono za. Tawamhã wa za 'rãwi ai'rata 're ĩhãimana u'ãsi za'ra wa'wa. Uwa 'ru panhipti sisa'riti amo hã 're sab u'ãsi mono õ wamhã, 're 'rãĩ mono õ di za, ta hã. Tane a norĩ wa'wa hã ĩ'ãma 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono õ wamhã, 're anomro wē waihu'u aba mono õ di za.

⁵ — Uwa 'ru na wa za ĩsina simiré'é. Uwa 'ru panhipti sisa'riti na wa za duré ai'ãma simiré'é za'ra wa'wa. ĩ'ãma 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono wamhã, wa za te 're aipawaptob u'ãsi za'ra wa'wa, 're anomro wē uptabi aba mono da. Asiwaprosi 're anomro wē waihu'u aba mono õ di za. ⁶ Ni'wam norĩ hã ĩ'ãma 're hãimana u'ãsi za'ra mono õ wamhã, 're nomro wē mono õ di za. Ta norĩ ãma, wa za uwa 'ru panhipti nhihãri hã ãma simiré'é. Uwa 'ru panhipti nhihãri hã te te 're ĩ'anhamra mono hã, te za 're 'ré za'ra. 'Re 'ré za'ra mono wapsi, te za simisutu te te 're aza'ra ĩ'madã'ã'wa hã, te te 're asui mono da, 're zata za'ra mono da. ⁷ A norĩ wa'wa hã te za ĩ'ãma 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo, 're anomro wē wa'aba mono da. Tawamhã ĩmama hã te za te te 're aiwapari u'ãsi za'ra wa'wa, tiwi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mono zém na hã. Tawamhã tiwi 're ĩwaptērē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za tô te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa. ⁸ 'Re anomro wē uptabi aba mono wamhã, ĩzazei uptabi 'wa na te za da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa. Tawamhã ĩmama ãma te za 're dawata za'ra. E marĩ wa. 'Re anomro wē wa'aba mono da, te te 're aipawaptob u'ãsi za'ra wa'aba mono wa. ⁹ ĩmama, te te 're ĩzawi pese mono ne, wa tô te 're asawi pese za'ra wa'wa. Ma'ãpé ĩ'ãma 're anomro u'ãsi aba mono, te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono zém na asina 're waihu'u u'ãsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ Wa hã ĩmama nhimiroti si, wa tô te 're 'madã'ã pese. Taha wa, ĩmama te te 're ĩzawi pese mono zém na wa tô ĩsina te 're waihu'u u'ãsi. Tane duré a norĩ wa'wa hã ĩnhimiroti si 're 'madã'ã pese za'ra wa'aba mono wamhã, te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono zém na, te za asina 're ĩwaihu'u u'ãsi za'ra wa'aba mo.

¹¹ — Āne wa tô aima roti za'ra wa'wa, ĩsine robzei u'ãsi 're anomro aba mono da, duré ĩsine aipē'ē 're, 're atoi uptabi za'ra wa'aba mono da. ¹² Wa hã te 're ĩ'asawi pese uptabi za'ra wa'aba mono ne, te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Āne wa aima roti za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ¹³ Ni'wam norĩ hã te te 're dazawi pese za'ra mono wamhã, te za te te 're danho'reptu za'ra. 'Re dadã'ã za'ra mono da nherē, te za te te 're danho'reptu za'ra, dawĩ 're sisawi za'ra mono ãna. ¹⁴ ĩnhimiroti si 're 'madã'ã pese uptabi za'ra wa'aba mono wamhã, ĩzawi pese 'wa, te za 're anomro aba mo. ¹⁵ Danhib'apito norĩ hã uburé tinhimiroti hã te te tãma 're waihu'u za'ra mono õ di, tãma ĩromhuri'wa norĩ ma hã, tãma ĩromhuri'wa norĩ si 're hãimana za'ra mono wa. Tanei õ di, wa hã. Uburé, wa tô ĩmama nhimiroti hã te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, ĩma romhuri'wa na si te 're asisi za'ra wa'aba mono õ di za oto. Te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono na zama, wa za oto te 're asisi za'ra wa'wa. ¹⁶ A norĩ wa'wa hã asima ĩwē na'rata za'ra wa'aba õ di, ĩsiré 're anomro aba mono da. Wa hã wa tô ĩsima aiwē na'rata za'ra wa'wa, ĩsiré 're anomro aba mono da. Wa tô duré aipisutu za'ra wa'wa, datēme 're anomro aba mono da, da'ãma asimiromhuri 'wa hã ĩma ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Tawamhã asimiromhuri za'ra wa'aba na hã robaba õ di za. Āne wamhã, ĩmama te za te te 're aiwapari u'ãsi za'ra wa'wa. Tawamhã uburé marĩ hã te te aima 're ĩwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, tiwi 're

rowaptērē za'ra wa'aba mono wamhā, te za te te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. ¹⁷ Āne wa za duré aima roti za'ra wa'wa. Ma'āpé, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono za.

ZeZusihī siré 're ĩnomro mono norĩ, da te 're ĩ'ruiwapari za'ra mono zé wasu'u

¹⁸ — Īzazei'ō'wa norĩ hā te te siwi 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhā, asōwa wa'aba, da te dasiwi 're ĩ'ruiwapari 'rata mono na, te za āma 're aipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mo. ¹⁹ Īzazei'ō'wa norĩ niwĩ 're anomro u'āsi aba mono 'wa'āhā, te aré da te dasiwi 're asawi pese za'ra wa'wa. Tane nherē, a norĩ wa'wa hā Īzazei'ō'wa norĩ niwĩ 're anomro aba mono ō di oto. Wa hā wa tō aipisutu za'ra wa'wa, ĩniwĩp si 're anomro aba mono da. Taha wa, te za tō Īzazei'ō'wa norĩ hā te te siwi 're ai'ruiwapari u'āsi za'ra wa'wa, ĩsiniwĩ 're anomro u'āsi aba mono ō wa. ²⁰ Asina ĩwapari pese za'ra wa'aba, āma 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mono da, ĩmreme na. Danhib'apito norĩ ma, da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb zarina, te za duré tāma ĩromhuri'wa norĩ ma, da te 're 'manharĩ za'ra. Wa hā Asib'apito za'ra wa'wa hā da te ĩma 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra mono ne, te za duré aima wa'aba da te 're rob'manharĩ wasété za'ra. Duré ĩnhimiroti hā da te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, asimiroti za'ra wa'aba zama te za da te 're 'madâ'â pese za'ra. ²¹ We ĩzatōrĩ'wa na da te 're waihu'u za'ra mono ō di, 'Re ĩhâimana u'āsi mono hā. Taha wa, te za da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa, ĩzazei'wa 're anomro aba mono wab zama. ²² Tawamhā wa hā we datēme ĩmorĩ wa, te za oto te te siwi 're da'awē'ō 'Re ĩhâimana u'āsi mono hā, da te 're ĩzaze za'ra mono ō wa. Tawamhā ari'iwi te za 're dasi'ubumro, da te 're ĩzaze za'ra mono ō na, da te dasiwi 're udâ waihu'u za'ra mono ō wa za. ²³ Wa hā da te dasiwi 're ĩ'ruiwapari mono wamhā, ĩ'u'ābā te za ĩmama hā da te dasiwi 're 'ruiwapari. ²⁴ Wa hā marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'ō hā wa tō te dama 're ab'manharĩ wē aré, danho'a, da te dasiwi 're ĩzaze za'ra mono da, 'Re ĩhâimana u'āsi mono we te te ĩzatōrĩ na. Ni'wa ĩsine hā te te 're da'apawapto mono ō di aré. Tane nherē, da te dasiwi 're ĩzaze za'ra mono ō di, we te te ĩzatōrĩ na. Marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'ō hā, te dama 're ab'manharĩ mono ō 'wa'āhā, te te aré 're da'awē'ō mono ō di, da te 're ĩzaze za'ra mono ō zém na hā. Tane nherē, danho'a te dama 're ab'manharĩ wē mono nherē, ma tō ĩmama me da te dasiwi 're wa'ruiwapari. ²⁵ “Marĩ hā te dama 're ab'manharĩ wasété mono ō nherē, ma tō taré da te dasiwi 're ĩ'ruiwapari.” Āne duréhā ma tō wahi'rada hā ĩ'āma rob'ui'éré siro, romhā ré. Īzazei'ō'wa norĩ hā ma tō oto sina uwaimrami za'ra, te te siwi 're ĩ'ruiwapari mono zém na hā.

²⁶ — Zahadu wapsi wa za we atēme satōrĩ za'ra wa'wa, ĩmama pē'ēzani hā, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā. Tō sena uptabi ĩsimirowasu'u hā. ĩmama hawi te za we atēme timorĩ za'ra wa'wa, ĩnhimiroti na te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da. ²⁷ A norĩ wa'wa hā ma tō ĩsiré 're anomro aba mo, ĩmama nhimiroti na te dama āma ĩsāna'ratazém hawi. Taha wa, te za a norĩ wa'aba zama ĩnhimiroti na 're ĩdapawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo. — Āne ma tō ZeZusi hā sina wama roti za'ra.

16

¹ Āne te duré wama nharĩ za'ra, ZeZusi hā:

— ĩnhimiroti hā 're rēme za'ra wa'aba mono tō da, wa tō āne aima roti za'ra wa'wa. ² Dama ĩpire norĩ hā te za aiwi te te 're rosawi za'ra wa'wa, rowahutuzéb u dame 're asisisi aba mono tō da. Duré 'Re ĩhâimana u'āsi mono te te tāma pisutu za'ra newa, te za ai'uprosi aba ni. ³ 'Re ĩhâimana u'āsi mono hā da te dasiwi 're waihu'u mono ō di, ĩmama na. Īzama we te te ĩzatōrĩ na, da te dasiwi 're ĩzaze za'ra mono ō di. Taha wa, ĩzadawa wasu'u'wa 're anomro

aba mono nherē, te za da te 're ai'ruiwapari u'âsi za'ra wa'wa. ⁴ Āne, wa aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa, da te dasiwi 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wapsi, ĩmreme na 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da, marĩ zô asipibu ma, 're asōpré wa'aba mono tō da. — Āne ma tō wama waihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã, Timama pē'ēzani na te te dama ĩropisutuzé wasu'u, dapawapto'wa da

Tawamhã āne ma tō duré wama waihu'u za'ra:

— Āne na te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono ō di aré, zahadu ai'rata 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono wa. ⁵⁻⁶ Apâ wa za oto aiwi ĩmorĩ za'ra wa'wa, we ĩzatōrĩ'wai u. Taha wa, āhãna si wa tō uburé aima rowasu'u za'ra wa'wa, asina waihu'u sirōmo za'ra wa'aba da. Āne aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba wa, aipē'ézé ahâ za'ra wa'aba di, we ĩzatōrĩ'wai u za oto aiwi ĩmorĩ za'ra wa'aba wa. “E momo te za aimo,” āne asiwi ĩzadanhari na sahu za'ra wa'aba ō di za, te aima waihu'u pese za'ra wa'aba da. ⁷ Tō sena, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Wa za oto aiwi ĩmorĩ za'ra wa'wa, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hã we te atēme satōrĩ za'ra wa'aba hã, rowē u'âsi 're anomro aba mono da. Aiwi ĩmorĩ za'ra wa'aba ō wamhã, we atēme morĩ za'ra wa'aba ō di za, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hã. ĩmorĩ wapsi, ĩsiwa'rãmi wa za we atēme satōrĩ za'ra wa'wa. ⁸⁻¹¹ We atēme wisi za'ra wa'aba wapsi, te za marĩ hã te te dama 're awaihu'u, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. ĩmreme na da te 're ĩzaze za'ra mono ō wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, dawē ō na te za te te dama 're awaihu'u. 'Re ĩmorĩ wē u'âsi na zama te za duré te te dama 're ĩwasu'u, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono da. 'Re ĩmorĩ wē u'âsi wa, wa za apâ mo, ĩmama u. Apâ ĩmorĩ wamhã, asiwi 're ĩzabui waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tō sima āma roti siro, ti'ai āma dawada'uri wasété 'wa te te azâri da, Wa'uburé hã. Āne na te za duré te te dama 're awaihu'u, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hã.

¹² — Uburé marĩ hã ĩnhimirowasu'u na te aima wasu'u ze za'ra wa'aba nherē, te aima rowasu'u za'ra wa'aba ō di za a'â. E marĩ wa. Zahadu aima pibu pese za'ra wa'aba ō wa. ¹³ Zahadu wapsi aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hã, te za we atēme timorĩ za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã. Tō sena uptabi, ĩsimiroti hã. We atēme wisi za'ra wa'aba wapsi, te za uburé roti tō sena uptabi hã te te aima 're waihu'u pese za'ra wa'wa. Si'uihã na te te aima 're waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za. ĩnhimirowasu'u zarina si te za te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa. Romhã ré te za duré za romhâimanazé hã te te aima 're waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. ¹⁴ ĩnhimiroti si te za te te aima 're waihu'u u'âsi za'ra wa'wa. ĩnhimiroti te te aima 're waihu'u u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, ĩnhisi za'ētē di za, ĩzazei'wa norĩ ma. ¹⁵ Aiwa wanhimiroti hã, ĩmama me. Taha wa, te za ĩnhimiroti si te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, ĩmama pē'ēzani hã.

Zezusihĩ siré norĩ hã za tiwi ĩrobzei'ō za'ra zé wasu'u, duré apâ za tãma ĩrowē za'ra zé wasu'u me

¹⁶ — Syry na, wa oto ai'rata ĩnhamra 'wa. Āhã parip si, ĩzabu za'ra wa'aba ō di za a'â. Taha parip si te za duré ĩzabu za'ra wa'wa. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

¹⁷⁻¹⁸ Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa wasima rowasu'u za'ra ni, ti'a wi:

— Wa'rata te za nhamra. Syry na wa'rata sãmra parip si, wa te sabu za'ra ō di za a'â, Timama u za apâ morĩ wa za oto. Taha parip si, wa za duré sabu

za'ra ni. E niha, syry na ĩmreme hã. Āne wamhã, wama pibu prã za'ra di. — Āne aihĩni õ nherẽ, wa wasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁹ Zezusihi mreme hã wa te wasiwi waihu'u õ wa, wa te wasiwi sadanharĩ ze ti oto. Āne ma tũ sina wawaihu'u za'ra, Zezusi hã. Taha wa, te wama nharĩ za'ra, āne:

— Wa tũ aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, āne: “Syry na wa oto ai'rata ĩnhamra 'wa. Āhã parip si, ĩzabu za'ra wa'aba õ di za a'â. Taha parip si te za duré ĩzabu za'ra wa'wa.” Āne wa tũ aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. E ĩmreme hã aima pibu prã za'ra wa'aba di. E aima pibu prã za'ra wa'aba wa, te āne asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa. ²⁰ Asina ĩwapari pese za'ra wa'aba za. A norĩ wa'wa hã aiwawa ahã za'ra wa'aba di za. ĩzazei'õ'wa norĩ si te za 're to za'ra. Aipẽ'ẽzé ahã za'ra wa'aba nherẽ, aipẽ'ẽzé u'âsi 're anomro aba mono õ di za. Zahadu wapsi, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. ²¹ Pi'õi āma te za ĩwasã hã 're sépu'u za'ra, tãma 're ĩrere'e mono zéb u hã, romhuture wa oto. Tãma 're rere'e mono parip si, tãma 're rowẽ za'ra mono di za oto, ĩna ma. Taha wa, tihãzé na hã te te 're rosa'rata u'âsi za'ra mono õ di za oto. ²² Tane duré a norĩ wa'wa hã, te za aipẽ'ẽzé hã a'â ĩsépata za'ra wa'wa. Apã atẽme ĩwisi aba wapsi, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za. Robzei u'âsi te za 're anomro aba mo.

²³ — Niwapsi, ĩmama hã te za we Tipẽ'ẽzani hã atẽme satõrĩ za'ra wa'wa. Tawapsi asiwi 're ĩzadanharĩ za'ra wa'aba mono õ di za, marĩ hã 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Tũ sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Marĩ hã te aima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za ĩmama wi 're ĩwaptẽrẽ za'ra wa'aba mo, ĩmreme zarina. Tawamhã te za te te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. ²⁴ Zahadu marĩ hã te aima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, ĩmama wi 're waptẽrẽ za'ra wa'aba mono õ di. Te za oto tiwi 're ĩrowaptẽrẽ za'ra wa'aba mo, te te aima 're sũmri za'ra wa'aba mono da, robzei u'âsi 're anomro aba mono da.

Zezusi hã sisa'u za te te ĩdarẽme na, duré Timama u za ĩmorĩzẽm na ĩsiwasu'uzẽ wasu'u

²⁵ — Āhãna sũ'awi, ĩmama hã te aima wasu'u za'ra wa'aba õ di. Romn-himiré'ẽ na si wa tũ te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Niwapsi, wa za sũ'awi te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, romnhimiré'ẽ āna. ²⁶⁻²⁷ Tawapsi te za marĩ hã te aima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, ĩmama wi 're ĩwaptẽrẽ za'ra wa'aba mo, ĩmreme zarina. Wa hã ĩmama wi, marĩ hã te aima 're waptẽrẽ za'ra wa'aba mono õ di za. Asi'uihã na te za tiwi 're ĩwaptẽrẽ za'ra wa'aba mo. Tawamhã ĩmama si te za si'uihã na te te aima 're sũmri za'ra wa'wa, ta hã te te duré 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa. E marĩ wa, ma tũ ĩmama hã te te 're asawi pese za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã ma tũ 're ĩzawi pese za'ra wa'aba mo. ĩmama hawi we ĩmorĩ na ma tũ duré 're ĩzaze za'ra wa'aba mo. Taha wa, ma tũ te te 're asawi pese za'ra wa'wa, ĩmama hã. ²⁸ ĩmama hawi wa we datẽme mo. Apã wa za duré dahawi ĩtẽme mo, ĩmama u. — Āne te wama siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁹⁻³⁰ Taha wa, wa tũ tãma nharĩ za'ra ni:

— Sũ'awi ma tũ oto wama asiwasu'u za'ra, romnhimiré'ẽ āna. Wan-himirosa'rata za'ra hã ma tũ asina ĩwaihu'u siro. Taha wa, wa te wasiwi asadanharĩ da, asina wazũ asimipari õ di. Āne wama waihu'u pese za'ra di oto. Taha wa, wa tũ asaze za'ra ni, tũ sena 'Re ĩhãimana u'âsi mono hawi we aimorĩ na. — Āne wa tũ tãma nharĩ za'ra ni.

³¹⁻³² Taha wa, ma tũ Zezusi hã asa wama nharĩ za'ra:

— E tũ sena ma tũ oto ĩzaze za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hawi we ĩmorĩ na hã. Ātẽ tũ sena ĩzaze za'ra wa'aba õ di. Romhuture di oto bãdã hã,

īhawī īropéi wa'aba mono zéb u hã, asōrōwa wa'aba u. Tane nherē, asiwi īrēme za'ra wa'aba nherē, īsiwaprosi īhâimana ò di za. Īmama, te īsire 're hâimana u'âsi. ³³ Āne na wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa, ī'āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, rowē na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, īzazei'ō'wa norī hã te za tô te te 're ai'ruiwapari u'âsi za'ra wa'wa. Taha wa, te za 're īrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, te za asiptete sina ī'āma 're anomro aba mo. Wa hã īzazei'ō'wa norī ma, īnhiptete uptabi wa, wa tô āma ai'uté za'ra. — Āne te Zezusi hã wama siwasu'u za'ra.

17

Zezusi hã Timama ma īmremezé wasu'u

¹ Tawamhã wama siwasu'u za'ra pari, Timama ma mreme da, te hâimo rob'madâ, Zezusi hã. Āne te Timama ma tinha:

— Īmama, bâdâ īma īpisutuzé hã ma tô īwa waptārã. Ma'āpé, we īpawapto na, ī'āma īrotizé hã te dama īsina uwaimrami da, ai'āma 're dawata u'âsi za'ra mono da. ² A hã ma tô īma 're īda'apisutu mo, īzazei'wa 're danomro mono da. Wa hã ma tô duré īpisu, uburé dama īpire uptabi da. E marī da. Īzazei'wa norī ma, te 're apisutu mono da, robzei u'âsi ī'āma 're nomro u'âsi mono da, duré 're dâ'â za'ra mono āna, ai'rata 're hâimana u'âsi za'ra mono da, hâiwa āma. ³ A hã misire Danhib'apito uptabi. Wa hã Zezu Cristu Danho'reptui'wa da, īpisudu, we datēme īzatōrī. Āne na, da te 're wawaihu'u za'ra mono wa, da te 're wazazei pese za'ra mono wamhã, robzei u'âsi te za ī'āma 're danomro. 'Re dadâ'â za'ra mono āna, te za duré 're dasi'ubumroi u'âsi, hâiwa āma. ⁴ Romhuri hã īma īpisudu hã wa tô oto īsina uwaimra. Te īsina uwaimrami wa, te za oto ai'āma 're dawata u'âsi za'ra. ⁵ Tī'a ò ré hã, wa tô aiwa wawaihu'u pese na wasiré 're wasimasisi u'âsi, marī ò uptabi ré hã. Taha wa, rowē uptabi di, wama. Ma'āpé, we īma nharī, aiwa wasiré 're wasimasisi u'âsi mono da duré apâ.

⁶ — Ā norī hã te asib'a'uwē 're nomro. Asib'a'uwē si 're nomro mono wa, ma tô oto īma īpisutu za'ra, īnhib'a'uwē 're nomro mono da. Wa tô te tãma 're aiwasu'u u'âsi za'ra, 're aihâimana mono zém na. Asimiroti hã ma tô te te 're 'madâ'â pese za'ra. ⁷⁻⁸ Marī hã īma 're ī'awaihu'u mono zém na si, wa tô te tãma 're waihu'u za'ra. Āne na ma tô ã norī hã te te 're īzaze za'ra. Ā norī ma, asimiroti hã wē za'ra di. Tô sena aihawi we īmorī na ma tô īzaze za'ra. A hã we īzatōrī'wa na ma tô duré īzaze za'ra.

⁹ — Āhãna wa aima āma wasu'u za'ra, 're pawaptob u'âsi za'ra mono da. Īzazei'ō'wa norī hã te aima āma wasu'u za'ra ò di. We īma īpisutu za'ra norī si, wa āma aima wasu'u za'ra, asib'a'uwē 're nomro mono wa, duré 're pawaptob u'âsi za'ra mono da. ¹⁰ Īnhib'a'uwē norī hã uburé asib'a'uwē te 're nomro. Asib'a'uwē norī hã uburé īnhib'a'uwē te duré 're nomro. Tawamhã ī'āma 're īnomro wē mono zéb zarina, te za ī'āma 're dawata u'âsi za'ra. ¹¹ Āhãna āme 're īnhamra u'âsi mono ò di za oto. Atēme wa za oto āma mo. Ā norī si te za īza'u 're si'ubumro, īzazei'ō'wa norī 'rata. Īmama, a hã aiwē uptabi na te 're asãmra mo. Ma'āpé, we īma īpisutu za'ra hã we 're apawaptob u'âsi mono, aiwaihu'u pese na, wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na 're sisazei pese u'âsi za'ra mono da. ¹² Ī'rata 're īnhamra za'ra mono ré, wa tô uburé te 're 'madâ'â pese za'ra, aiwaihu'u pese zarina, īwi 're si'utōrī za'ra mono tō da, duré īnhib'a'uwē u'âsi 're nomro mono da. Misire ma tô simini. Īnhib'a'uwē uptabi hã 're morī ò wa, ma tô asimiroti hã tirē. Duréhã poto ò ré, ma tô òhō āma ībaihã na rob'ui'ééré siro, wahi'rada hã. Āhãna ma tô oto sina uwaimra, ò hã. ¹³ Āhãna bâdâ hã romhuture di oto, āma atēme īmorizé hã. Āme īnhamra

ré, wa āne aima mre, te te ĩwapari za'ra wa, ĩsine robzei u'āsi 're nomro mono da. ¹⁴ ĩsiré 're nomro mono ré, wa tô te tĕma 're asadawa wasu'u za'ra, uburé. Wa hĕ ĩzazei'ô'wa norĭ niwĭ 're ĩmorĭ ô di. Tane ā norĭ hĕ ĩzazei'ô'wa norĭ niwĭ, 're nomro mono ô di duré. Taha wa, ma tô ĩzazei'ô'wa norĭ hĕ ĩsiré te te 're 'ruiwapari za'ra. ¹⁵ Āne te āma aima wasu'u za'ra ô di, ĩzazei'ô'wa norĭ wi, āma asitēme waibu da. Wa'uburé wi, ĩwasété uptabi wi, āma 're asisaprĭ u'āsi za'ra mono da, wa āne āma aima wasu'u za'ra. ¹⁶ Wa hĕ ĩzazei'ô'wa norĭ niwĭ, 're ĩmorĭ ô di. Tane ā norĭ hĕ ĩzazei'ô'wa norĭ niwĭ 're nomro mono ô di duré. ¹⁷ Asimiroti hĕ tô sena uptabi. Tawamhĕ te za asimiroti na 're ĩpawaptob u'āsi za'ra mo, ai'āma si 're nomro wĕ uptabi mono da. ¹⁸ A hĕ we datēme ĩzatōrĭ ne, wa za oto datēme satōrĭ za'ra, te te dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra mono da. ¹⁹ Wa hĕ wa tô ĩsina asaze, ĩ'āma ĩrotizé hĕ te ĩsina uwaimrami da. E marĭ da. Ā norĭ zama āma 're ĩroti za'ra mono zé hĕ te te sina 're asazei pese za'ra mono da, taha zarina, te te āma 're uwaimrami za'ra mono da.

²⁰⁻²¹ — ĩmama, 're wasisawi pese mono wa, wa tô wanhimirosa'rata na 're wasisazei pese u'āsi. Ma'āpé, uburé ĩzazei'wa norĭ hĕ 're apawaptob u'āsi mono, wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na 're sisazei pese za'ra mono da. Ā norĭ si 're pawaptob za'ra mono ô di za. Ā norĭ nhimirowasu'u zarina, za te te 're ĩzaze za'ra mono norĭ zama te za 're ĩ'apawaptob u'āsi mo. Tawamhĕ wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, te za duré tinhimirosa'rata na 're sisazei pese za'ra. Āne wamhĕ, tô sena datēme we ĩzatōrĭ na, te za da te 're ĩzaze za'ra. ²² A hĕ 're ĩzawi u'āsi mono wa, ĩma 're rowĕ u'āsi mono di. A hĕ 're ĩzawi pese mono ne, wa za ĩzazei'wa norĭ hĕ ône u'ā te 're azawi pese. E marĭ da. Wasine 're sisawi u'āsi za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na zama 're sisazei pese u'āsi za'ra mono da, ta norĭ ma zama 're rowĕ u'āsi za'ra mono da. ²³ ĩsiré 're aimorĭ ne, wa za duré wa hĕ ĩsiré 're ĩmorĭ u'āsi za'ra. Tawamhĕ wasine 're sisawi u'āsi za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na zama te za 're sisazei pese u'āsi za'ra. Āne wamhĕ, te za da te 're ĩzaze za'ra, tô sena datēme we ĩzatōrĭ na. Duré 're ĩzawi pese mono ne, ĩzazei'wa norĭ hĕ 're ĩ'azawi pese mono na, te za da te 're aiwaihu'u za'ra.

²⁴ — Ti'ai ô ré te 're ĩzawi pese mo, marĭ ô uptabi ré. 'Re ĩzawi pese mono wa, ma tô ĩma ĩpisu, ĩ'āma 're dawata u'āsi za'ra mono da, duré ĩhĕiba na rowa'a za'ētĕ ré, 're ĩhĕimana u'āsi mono da. ĩmama, āne na hĕ te te 're ĩ'madâ'â za'ra mono da hĕ, wa tô ĩsima wĕ za'ra, za 're ĩhĕimana mono zéb āma, ĩ'rata 're si'ubumroi u'āsi mono da, ĩma ĩpisutu za'ra norĭ hĕ. ²⁵ ĩmama, a hĕ aiwĕ uptabi na te 're asāmra mo. A hĕ we datēme ĩzatōrĭ na te te 're asaze za'ra mono ô di, ĩzazei'ô'wa norĭ hĕ. Tazahĕ, ĩma aiwaihu'u pese di, we ĩzatōrĭ'wa na. Āne na hĕ ĩzazei'wa norĭ ma zama, tĕma aiwaihu'u pese za'ra di. ²⁶ Taha wa, wa tô te tĕma 're aiwasu'u u'āsi za'ra, 're ĩda'azawi pese mono zém na, te te siwi 're aiwaihu'u u'āsi za'ra mono da. Ône u'āsi, wa za duré te tĕma 're aiwasu'u za'ra, 're ĩzawi pese mono zarina, duré 're sisawi pese za'ra mono da. — Āne te Timama ma rowasu'u, Zezusi hĕ.

18

Zezusi hĕ da te dasiwi ĩ'ārizé wasu'u

Mateusi 26.47-56; Marcusi 14.43-50; Rucasi 22.47-54

¹ Tawamhĕ Timama ma mre me pari, wa tô rob u wawairébé ni oto, ĩsiré āi ba wasi'aba'ré da. Séderô pa zara u, wa saprĭ za'ra ni, wede 're ĩsimasa mono zéb u. ² Tamomo wa tô nasi wasi'rĕ'ô'tô ni Zezusihi me, wede 're ĩsimasa mono zéb āma. Nasi ĩwasi'rĕ'ô'tôzé hĕ Zudasihhi ma, waihu'u pese di. ³ Tawamhĕ te te oto sô danhimro, tamomo. Da'wapéi'wa norĭ hĕ te sô te te simro, ahĕ na.

Zeruzarē āma 'ri za'ētē 'madâ'â'wa norī zama te sô te te simro, sasedoti ĩpire norī zadawa para, duré parisezu norī zadawa para. Tawamhã 'rãsitō ré, te sô ai'aba'ré ni, uzi ré zama. Danhiwãí ré zama te sô ai'aba'ré ni, sib'ézé 'wapa ré zama. ⁴We oto sô dasihutu wamhã, Zudasihí zama ma we dame wi. Romhã ré ma tô uburé sina waihu'u siro, Zezusi hã da te tãma ĩ'manharĩ za'ra zém na. We sô dasihutu wamhã, ma datême watobro. Āne te dama tinha:

— E 'wa sô, te asôpré wa'wa.

⁵Tawamhã asa te āne tãma nharĩ za'ra:

— Zezusihi zô, wa wanhopré ni, Nazaré hawi we ĩmorĩ zô.

Tawamhã Zezusi te dama siwasu'u oto:

— Wa hã Zezusi. Āhãta wa za.

⁶Tawamhã ĩmreme ma, ma tô ai'marôpãrĩ za'ra ni. ⁷Tawamhã Zezusi te duré dama tinha:

— E 'wa sô, te asôpré wa'wa.

Tawamhã asa te duré tãma nharĩ za'ra, āne:

— Zezusihi zô, wa wanhopré ni, Nazaré hawi we ĩmorĩ zô.

⁸Taha wa, te duré Zezusi hã asa dama siwasu'u:

— Wa hã Zezusi. Wa tô aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Ĩzô si asôpré wa'aba wamhã, ma'āpé ā norī hã satōrĩ za'ra wa'aba, si'aba'ré da. — Āne te tãma nharĩ za'ra, timreme, Timama ma, te te wa'āma āma uwaimrami za'ra da.

⁹Āne Zezusi hã ma tô Timama ma siwasu'u, aré: “Ĩma ĩpisutu za'ra norī hã wa tô te 're 'madâ'â pese za'ra, ĩwi si'utōrĩ tō da.” Āne ma tô tãma siwasu'u aré. Tawamhã da'wapéi'wa norī, te te siwi wawaibui ō wamhã, timreme, Timama ma, ma tô wa'āma āma uwaimra.

¹⁰Tawamhã Sima Pedru ma tô sib'ézé 'wapa hã waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hã āma po're nhizã, ĩpo're nhimire niwĩ. Sasedoti ĩpire uptabi ma romhuri'wa, ta hã. Romhuri'wa nhisi hã, Macu na ĩsisi hã. ¹¹Tawamhã Zezusi hã te Pedruhu ma tinha:

— Sib'ézé 'wapa hã apã sērē. E wa za dawi ĩsisawi, ĩmama te te ĩ'āma ĩrotizé hã te ĩsina uwaimrami tō da. Mare di. Te robzépata da nherē, wa za oto ĩsina uwaimra. — Āne te Pedruhu ma tinha, Zezusi hã.

Anasihi u, Zezusi da te dasiwi ĩsaprōnizé wasu'u

¹²Tawamhã Zezusi hã da'wapéi'wa norī hã ma tô siwi ti'â, tinhib'apito me. 'Ri za'ētē 'madâ'â'wa norī me zama ma tô siwi ti'â. Ma tô dasiwi pawasisi ni oto. ¹³Tawamhã Anasihi u te oto siwi saprōni za'ra. Ta hã Anasi hã, Caipasihí maprewa. Sasedoti ĩpire uptabi, Caipasi hã. ¹⁴Ta hã ma tô āne tisiré norī ma rotĩ za'ra aré, dama ĩpire norī ma: “Misire, wa te wasiwi wĩrĩ wamhã, wama rowē za'ra di. Wama pire za'ra ō di.” Āne ma tô tãma roti za'ra aré.

Pedru hã Zezusi te te dawi ĩ'udâzé wasu'u

Mateusi 26.69-70; Marcusi 14.66-68; Rucasi 22.54-57

¹⁵⁻¹⁷Tawamhã Zezusi hã da te dasiwi saprōni wamhã, Pedru hã te Zezusihi zarina mo. Ĩzama wa duré ĩsarina mo, sasedoti ĩpire uptabi nhorōwa u. Ĩwétési, wa ĩsarina āzé 'ri 'wawi wa'ra u, tãma ĩwaihu'u pese wa, 'ri tede'wai ma. Pedru hã te rowi za, 'ridawa 'rata. 'Ri 'wawi wa'ra āma 'ridawa te pi'ō hã 'madã. Tawamhã wa hã wa mo, 'ridawa u. Pi'ōi ma, wa tinha, Pedruhu wi te te rosawi tō da. Taha wa, te te tãma wē wa, wa tô 'mazé Pedru hã, 'ri 'wawi wa'ra u. Taha wa, te pi'ō hã Pedru sadanha:

— E a hã, Zezusihi siré te 're aimo.

Tawamhã Pedru asa te tãma tinha:

— Mare di. Wa hã ĩsiré 're ĩmorĩ ō di. — Āne te tãma tinha.

¹⁸Tame romhuri'wa norī hã te sima ro'o za'ra, hã te, hã'ro za'ra da. 'Ri za'ētē 'madâ'â'wa norī me, te sima ro'o za'ra. Pedruhu zama te dame tihã'ro.

Sasedoti ĩpire uptabi hã, Zezusi te te ĩsadanharĩzé wasu'u
Mateusi 26.57-68; Marcusi 14.53-65; Rucasi 22.54, 66-71

¹⁹ Tawamhã sasedoti ĩpire uptabi hã te Zezusi sadanha, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ na. ĩsimiroti na zama te sadanha. ²⁰⁻²¹ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Sõ'awi wa tô te dama 're rowahutu u'âsi, rowahutuzé mono bâ. Āne dasi'rã'õtõzéb ãma zama, wa tô nasi dama rowahutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma hã. Pi'uriwi te dama 're rowahutu mono õ di. E marĩ da, te ĩzadanha. ĩwapari'wa norĩ hã te za ĩsadanharĩ za'ra wa'wa, te te aima ĩzadawa wasu'u za'ra da. Ta norĩ ma, waihu'u pese za'ra di, ĩnhimirowasu'u hã. — Āne Zezusi te tãma tinha.

²² Tawamhã Zezusihi 'rata aibã ĩsa, ma tinhib'rata na 'rãime. Te tãma tinha: — E niha te ãne tãma ĩnha, sasedoti dama ĩpire uptabi ma nherẽ.

²³⁻²⁴ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— ĩmreme na te ãma upai wamhã, ma'ãpé we ĩma waihu'u. E marĩ da, ma ĩ'rãime, ĩmreme wẽ nherẽ. — Āne Zezusi te aibã ma tinha. Tawamhã Anasi hã ma tô Zezusi hã dama ti'ru, Caipasihĩ u da te dasiwi saprõni da.

Tawamhã pawasisi ré, ma tô ĩtẽme dasiwi saprõni ni, sasedoti ĩpire uptabi u.

Pedru hã Zezusi te te duré dawi ĩ'udã na ĩsahuzé wasu'u
Mateusi 26.71-75; Marcusi 14.69-72; Rucasi 22.58-62

²⁵ Tawamhã Sima Pedru te zahadu za, unhama ãma hãiro da. Taha wa, te ãne sadanharĩ za'ra:

— E a hã te Zezusihi siré 're aimo.

Tawamhã Pedru hã ma tô dawi ai'udã. Te tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. Wa hã ĩsiré 're ĩmorĩ õ di.

²⁶ Tawamhã aibã te duré sadanha Pedru hã, sasedoti ĩpire uptabi ma, romhuri'wa hã. Taha sisãnawã, ma tô Pedru po're nhizã. Āne te Pedru sadanha:

— E a hã, wede, 're ĩsimasa mono zéb ãma, wa tô ai'madã.

²⁷ Taha wa, ma tô duré Pedru hã tiwi ai'udã.

Tiwi si'udã parip si, ma tô si'a hã awa'awi hã.

Zezusi hã Piratuhu u da te ĩsaprõnizé wasu'u

Mateusi 27.1-2, 11-14; Marcusi 15.1-5; Rucasi 23.1-5

²⁸ Tawamhã Caipasihĩ nhorõwa hawi ma tô Zezusi hã siwi saprõni za'ra, wasiré zudezu norĩ hã, romanu nhorõwa u robza'rã ré. Roti'wa dama ĩpire uptabi romanu hã, Piratu na ĩsisi hã. Te te ĩtẽme siwi ãwisi wamhã, 'ri para u te te siwi 'mazébré õ di, Piratuhu u. Rowi te ĩré aimasa. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u'õ'wai wa, Piratu hã. Tawamhã Pascowa na dato nhisi bâta na, dasi'rã'õtõ ré, sisisi õ di za, siwasété za'ra tõ da. Siwasété za'ra 'wa'ãhã, aré dame saihuri waihu'u õ di. ²⁹ Tawamhã Piratu hã ma tô datẽme watobro. Āne te dama tinha:

— E marĩ wa, te we bété asiwi ĩsaprõni 'wa. E marĩ, ma 'manha.

³⁰ Tawamhã te asa tãma rowasu'u za'ra:

— Tiwasédé te te 're 'manharĩ u'âsi mono õ 'wa'ãhã, aré wa te aima hãiba nhomri za'ra õ di.

³¹ Tawamhã Piratu te asa tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã te za asiwi ĩsaprõni za'ra wa'wa, asi'uihã na aihĩ'rata norĩ nhimi'manharĩzéb zarina, marĩ hã tãma 'manharĩ za'ra wa'aba da, tiwasédé hã asõ'a za'ra wa'aba, te te 're 'manharĩ u'âsi mono wamhã.

Taha wa, ma tô asa tãma nharĩ za'ra, Piratuhu ma:

— Mare di, wa te wasiwi saprõni õ di za. Asib'apito, ma tô wawi sawi za'ra, ni'wa hã tiwasédé te te 'manharĩ wamhã, wa te wasiwi wĩrĩ tõ da. — Āne te Piratuhu ma nharĩ za'ra.

³² Romhâ ré ma tô Zezusi hã siwasu'u tidâ'âzém na, wedepo'o nnonhi'rãmi na da te dasiwi ĩsasômri zém na. Tawamhã Piratu te te dama 'rui wapsi, te za 're ĩsiwasu'u mono zéb zarina, dasiwi sasômri ni.

³³ Tawamhã Piratu, ma tô 'ri para u apâ âzé. 'Ri para u sébré parip si, te Zezusihi zô hã, 'ri para u ĩtême sébré da, te te sadanharĩ da, Piratu hã. Tawamhã âne te sadanha:

— E a hã, zudezu norĩ nhib'apito.

³⁴ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— E apito na da te aima ĩwasu'u za'ra wa, te ĩzadanha. E asi'uihã na te ĩzadanha, wa hã apito zô.

³⁵ Tawamhã Piratu hã te duré asa tãma tinha:

— E wa hã zudezu na 're ĩhâimana mono bâ, ĩsi'uihã na te asadanharĩ da hã. Asiré zudezu norĩ hã ma tô siwi ĩma aihâiba nho, sasedoti ĩpire norĩ me. E marĩ, ma bété ĩmanha.

³⁶ Tawamhã ma tô Zezusi hã asa tãma siwasu'u:

— Wa hã ti'ai âma danhib'apito na 're ĩhâimana mono õ di. Danhib'apito na 're ĩhâimana mono 'wa'âhã, wa aré ĩnhib'a'uwẽ norĩ hã wada'uri za'ra, te te da'wapé za'ra da, da te dasiwi ĩhâiba nhomri tã da, dama ĩpire norĩ u. Wa hã ti'ai âma danhib'apito na 're ĩhâimana mono õ di. — ãne ma tô Zezusi hã tãma siwasu'u.

³⁷ Taha wa, ma tô Piratu hã asa duré sadanha:

— E a hã danhib'apito.

Zezusi te duré tãma tinha:

— Tahata ma tô tane hã ĩ'ãma ĩwaihu. Taha da, wa tô ti'ai âma podo. Taha da, wa tô we ti'ai u datême mo, roti tô sena uptabi hã te dama 're wasu'u mono da. Ni'wam norĩ hã roti tô sena uptabi hã te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za te te 're ĩwapari ze za'ra. — ãne Zezusi te tãma tinha.

³⁸ Piratu te duré asa tãma tinha:

— E ma hã, roti tô sena uptabi hã.

Piratu hã Zezusi da te dasiwi wĩrĩ da, te te dama ĩhâiba nhomrizé wasu'u Mateusi 27.15-31; Marcusi 15.6-20; Rucasi 23.13-25

Tawamhã Piratu hã apâ ma datême watobro, rob u. ãne te dama tinha:

— Wa tô sadanha. Ma tô ĩma siwasu'u. Marĩ hã te te 're ab'manharĩ wasété mono õ di. ³⁹ ãne ma tô asi'rã'õtõ 'wa, Pascowa na datozé nhibâtã na. Ma tô asima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mo, 're asi'rã'õtõ aba mono ré, misi si dazazém hawi te dama 're arob'rui mono da, apâ 're dawairébé mono da. Zudezu norĩ, e tawamhã wa za asib'apito za'ra wa'aba ma rob'ru, apâ morĩ da. — ãne te Piratu hã dama tinha.

⁴⁰ Tawamhã hãrã 'rãihã na te 'mahãrã za'ra:

— Mare di. Taha ma, rob'ru õ di za, morĩ da. Barabasihi ma si te za ĩrob'ru, apâ morĩ da. Taha si. — ãne te Piratuhu ma nharĩ za'ra. Rowasété 'manharĩ'wa, Barabasi hã.

19

¹ Tawamhã Piratu ma tô da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, powawẽ hã waré na te te siwi 're pré'é mono da, Zezusi hã. ² Te te siwi 're pré'é mono pari, ma tô 'wabzéré na siwi âma sõpre za'ra. Tisi'ubuzém na ma duré siwi âma hãiba ubu, ĩhã pré na. ³ Siwa'rãmi te nasi ĩtême ai'ré za'ra, tô sena te te nasi sawi za'ra da newa. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Zudezu norĩ nhib'apito, rowẽ na aihâimana. — ãne te tãma nharĩ za'ra, âma wa'ẽ za'ra sina.

Tawamhã te te nasi sawi za'ra pari, te nasi siwi 'rãi wabzu, sisa'u.

⁴⁻⁵ Tawamhã Piratu, ma apâ datême watobro. ãne te dama tinha:

— Āhāta wa we atēme saprōni za'ra wa'wa. Wa tō sadanha. Ma tō ĩma siwasu'u. Marĩ hã te te 're ab'manharĩ wasété mono õ di. Āne hã waihu'u za'ra wa'aba da, wa tō we atēme saprōni za'ra wa'wa. — Āne te dama tinha.

Tawamhã Zezusi ma ĩtēme watobro, 'wabzéré na sōpre ré. Zazahã pré na ubu ré zama ma ĩtēme watobro.

Taha wa, te Piratu hã dama 'mahã, āne:

— Ōhōta aibã hã. 'Madã'ã za'ra wa'aba.

⁶ Tawamhã te 'madã'ã za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ĩpire norĩ hã, sasedoti ĩpire norĩ hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zé 'madã'ã'wa norĩ zama te 'madã'ã za'ra. Te te 'madã'ã za'ra wamhã, hãrã 'rãihã na te nasi 'mahãrã za'ra, āne:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi sasōmri, dã'ã da.

Tawamhã te Piratu asa tãma nharĩ za'ra:

— Asi'uihã na te za asiwi ĩsaprōni za'ra wa'wa, asiwi sasōmri za'ra wa'aba da. Wa hã wa tō sadanha. Ma tō ĩma siwasu'u. Marĩ hã te te 're ab'manharĩ wasété mono õ di.

⁷ Taha wa, te asa tãma nharĩ za'ra, dama ĩpire norĩ hã:

— Ti'ai ãma poto nherẽ, ma tō dama 're siwasu'u, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra na. Mreme wẽ'õre di. Wahi'rata norĩ hã ma tō dama roti za'ra, āne ni'wa, 're siwasu'u mono wamhã, wa te wasiwi wĩrĩ da. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

⁸⁻⁹ Tawamhã Zezusi dama 're ĩsiwasu'u mono zém na ma tō Piratu hã damreme wapa. Taha wa, ma tō pẽ'ẽwara. Tawamhã 'ri para u ma duré āzé. Zezusi hã ĩsarina ma duré āzé. Taha wa, te duré Zezusi sadanha, Piratu hã:

— E ma hawi te we aimo bété. — Āne te sadanha. Tane nherẽ, tizadawa na te te wa'rãmi õ di, Zezusi hã. Ari'iwi te za.

¹⁰ Tawamhã Piratu te tãma tinha:

— E marĩ da, ĩma asiwasu'u õ di. E aima ĩpire na asina ĩwaihu'u õ di. Wa hã te dama ai'rui wamhã, te aré aipawasisizé hã aima wasihu ni apã, dawĩ aimorĩ da. Wa hã te dama ai'rui wamhã, te aré dasiwi asasōmri ni, atã'ã da. E āne aima ĩmreme pire na asina ĩwaihu'u õ di. — Āne Piratu te Zezusihi ma tinha.

¹¹ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, ma tō aipisutu, ĩma aipire da. ĩma aipire da, te te aipisutu õ 'wa'ãhã, aré ĩma aipire õ di. Tawamhã ĩma aipire da, te te aipisutu nherẽ, ĩãma asimiroti wasété wamhã, tãma aiwẽ õ di za, aiwasédé hã ĩãma 'manharĩ wa. Tane nherẽ, aibã hã si'uihã na te te aima ĩhãiba nhomri hã aiwasété nhipai u wasété uptabi di, õ hã. — Āne Zezusi te Piratuhu ma siwasu'u.

¹² Tawamhã Zezusihi mreme te te sina waihu'u wa, ma tō sima wẽ, Zezusi te te satōrĩ da, apã dawĩ morĩ da. Tane nherẽ, hãrã 'rãihã na te nasi ĩsadawa wa'rãmi 'mahãrã za'ra, dama ĩpire norĩ hã, āne:

— Ō hã danhib'apito na ma tō 're siwasu'u. Ni'wa hã danhib'apito na 're siwasu'u mono wamhã, apito Séza hã danhib'apito na te te da'ãma waihu'u õ di za. Apã morĩ da, tãma rob'rui wamhã, apito Séza hã aima toi õ di za. — Āne te nasi tãma nharĩ za'ra, sa'ëtẽ.

¹³⁻¹⁴ Tawamhã damreme te te sina wapari wa, ma tō Zezusihi zô āzé, te te tãma nharĩ da, rob u ĩsarina watobro da. Taha wa, ma tō ĩsarina watobro, rob u. Tawamhã ëtẽ 'manharĩ nhisiwi, te wedeza na nhamra 'ridawa, Piratu hã. Wasimremezém na ëtẽ 'manharĩ nhisi hã, Dabata na. Tame danhib'apito, te 're simasisi u'ãsi, dawasété na te te 're da'awaihu'u mono da, dawẽ na zama te te duré 're da'awaihu'u mono da. Tame sãmra ré, ma tō abzumazéb u za bãdã hã, sabadu õ ré hã, duré Pascowa na dato nhisi õ ré hã. Tawamhã Zezusi hã rob u ĩsarina watobro wamhã, Piratu te tinha, wasiré zudezu norĩ ma:

— Ōhōta asib'apito za'ra wa'wa.

¹⁵ Tawamhã dahârâ 'râihâ na te nasi 'mahârâ za'ra ni asa:
— Wedepo'o nnonhi'râmi na da te dasiwi sasômri, dâ'â da.

Tawamhã Piratu asa te tâma nharĩ za'ra:

— E asib'apito za'ra wa'wa, wa za dama ti'ru, wedepo'o nnonhi'râmi na da te dasiwi sasômri da, dâ'â da.

Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã te asa tâma nharĩ za'ra, Piratuhu ma:

— Ôhõ si wanhib'apito hã, Roma âma apito Sêzaha si. — Ăne te tâma nharĩ za'ra, sasedoti ĩpire norĩ hã.

¹⁶ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ ma, te oto ti'ru Piratu hã, wedepo'o nnonhi'râmi na te te siwi sasômri da, dâ'â da, Zezusi hã.

Zezusi hã wedepo'o nnonhi'râmi na da te dasiwi ĩsasômri zé wasu'u

Mateusi 27.32-44; Marcusi 15.21-32; Rucasi 23.26-43

¹⁷⁻¹⁸ Tawamhã 'ri nhiti te oto siwi saprõ, Zezusi hã. Wedepo'o nnonhi'râmi hã te sisada ti'â, Da'râihi na romnhisi u. Wasimremezém na Dodota na romnhisi hã.

Tamomo te te siwi âwisi za'ra wamhã, wedepo'o nnonhi'râmi na ma tô oto siwi sasõ, da'wapéi'wa norĩ hã. Aibã norĩ wa'wa, ma tô siwi sasõ. Aibã maparane te âma aiwa'aba zahuré, da te dasiwi ĩsasômri zahuré hã.

¹⁹ Tawamhã Piratu, ma tô âne âma rob'ui'ééré: “Ă hã Zezusi, Nazaré hawi we ĩmorĩ, zudezu norĩ nhib'apito.” Ăne ma tô âma rob'ui'ééré. Tawamhã te te âma rob'ui'ééré pari, te dama ti'ru, ĩ'râi uwaibaba te te siwi 'mzasômri da, rob'ui'ééré hã. Si'ubdatõ damreme na rob'ui'ééré hã. Wasiré zudezu norĩ mremezém na, duré romanu norĩ mremezém na, duré deredu norĩ mremezém na. ²⁰ ĩsa'ozém hawimhã 'ri nho'õmo u hã, romhuture di. Taha wa, wasiré zudezu norĩ hã te ahã na te te 're sõré za'ra, âma rob'ui'ééré hã.

²¹⁻²² Tawamhã Piratuhu ma, te nharĩ za'ra, sasedoti ĩpire norĩ hã:

— Rob'ui'ééré na âma saprĩ na. “Ă hã zudezu norĩ nhib'apito,” âne tõ da. Ăne âma saprĩ na. “Ăne te ĩ hã 're siwasu'u: Wa hã zudezu norĩ nhib'apito.” Ăne âma saprĩ na. — Ăne te Piratuhu ma nharĩ za'ra.

Tawamhã Piratu asa te tâma nharĩ za'ra:

— Mare di. Te âma saprĩ õ di za. Ôhõ u'âsi za. — Ăne te tâma nharĩ za'ra.

²³ Tawamhã te te siwi sasômri pari, ma ĩ'uzazém na sima âma aipé, misi si da'wapéi'wa norĩ hã. Maparane si'uiwa na ĩhãiba hã. Misire ĩhãpa hã, te tihãiba, ĩhã're'õ hã. Ône haré ĩ'manharĩ hã. ²⁴ Taha wa, te âne sima nharĩ za'ra:

— Wasima âma wasipé na, wa te wasima hãnhihãri mono tõ da. Ĕtêre hã misi, wanhisi ui'ééré ré hã wa te wasiwi mei wa'aba, ĩtede'wa hã wa te wasiwi âma waihu'u za'ra da. — Ăne te sima nharĩ za'ra.

Tawamhã ma tô sima me za'ra. Duréhã wahi'rada, ma tô âne âma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã:

“Ĭ'uzazé hã ma tô sima âma aipé. Ĕtêre, ma duré siwa'wa sima me za'ra, ĩtede'wa hã te te siwi âma waihu'u za'ra da.”

Ăne ma tô âma rob'ui'ééré siro, ĩbaihã na hã. Tawamhã rob'ui'ééré zarina, ma tô 'manharĩ za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã.

²⁵ Tame te pi'õ norĩ hã aimasa, Zezusihi za'ozéb 'rata ĩna hã duré ĩna wapté hã, duré Mariza hã Coropasihi mro hã, duré Mariza Madarena hã.

²⁶⁻²⁷ Tawamhã Zezusi te tina hã 'madã. Wa hã te te 're ĩzawi pese mono zama te duré ĩ'madã, ĩpapara ĩza wa.

Tawamhã âne te tina ma tinha:

— Ăhãta ai'ra. Te za oto âma 're ai'ra mo.

Tawamhã ĩma zama te duré tinha:

— Ăhãta ana. Te za oto âma 're ana mo.

Tawamhã te te ĩma ĩrotizéb zarina, wa za ĩnhorõwa u saprõ, ĩ'rata 're sãmra u'âsi mono da.

Zezihi dâ'âzé wasu'u

Mateusi 27.45-56; Marcusi 15.33-41; Rucasi 23.44-49

²⁸ Tawamhã Zezusi hã sa'o ré, ma tô sina uwaimra, ĩmama te te ãma ĩrotizé hã. ãne na ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Tawamhã ãma ĩrob'ui'ééré 'rata zéb zarina, te tinha:

— Wa hã 'rubu di. — ãne te tinha, Zezusi hã.

²⁹ Piza'a 're nho'a hã te ĩpapara za, uwa 'rã wa'u ĩsé ré hã. Tawamhã ma tô marĩ hã wedehu na siwi ãma 'rã'ubu da'wapéi'wa norĩ hã, uwa 'rã wa'u ĩsé na te te ãma siwi di'i da, ĩwa'âbâ syry na, Zezusihi ma, te te siwi wẽ da, ĩsadawa u. Taha wa, te oto upsõ Zezusi hã, tizadawa na. ³⁰ Te te upsõmri parip si, te tinha:

— Tãibâ oto. Wa tô oto ĩsina uwaimra.

Taha pari, ma tô oto 'rã waptãrã. Tawamhã si'uihã na ma pê'ẽ hai'utõ.

Da'wapéi'wa hã Zezusi ĩ'a're wi te te ĩwa'rézé wasu'u

³¹ Tawamhã dama ĩpire norĩ hã te Piratuhu u ai'aba'ré, ĩsõrõwa u. ĩtẽme sihutu wamhã, te ãma sadanharĩ za'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi na ĩsimnhana hã te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi hi'ẽ za'ra da. E marĩ da. Dâ'â su'u za'ra da, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi da te dasiwi wamirĩ hã. ãne te ãma sadanharĩ za'ra. E marĩ wa. Romhuri zahãrizém na simnhatã u'âsi wamhã, dama wẽ prã ti. Hãiwahã pesere si te za bådã hã ĩwa waptãrã, romhuri zahãrizé hã. Tawamhã romhuri zahãrizéb u simnhatã ré, ãma hãiwahã pese tõ za'ra da, te ãne ãma sadanharĩ za'ra, bådã hã dama pire uptabi wa, romhuri zahãrizé hã.

³² Tawamhã Piratu hã te tãma 'ru za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma, te te siwi hi'ẽ za'ra da. Te te tãma 'ru za'ra wa, ma tô aibã norĩ hã siwi hi'ẽ zahuré, Zezusihi siré ĩsa'o zahuré hã. ³³ Taha pari, ma tô Zezusihi zõ ai'ré za'ra. ĩwana dâ'â zahuré wamhã, te te siwi hi'ẽi õ di. ³⁴ ĩwana dâ'â zahuré nherẽ, ma tô ĩ'a're wi wa'ré da'wapéi'wa hã, si'uwazi 'rã'wa pa na. Te te wa'réi wi, ma ĩwapru hã puru. Â zama ma ĩsu asa'wa.

³⁵ Wa hã 'rãwi ĩ'madã'ã'wa, wa aima wasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, 're saze za'ra wa'aba mono da. Tô sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. ³⁶ Duréihã ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãma rob'ui'ééré siro, da te dasiwi ĩhi'ẽi õ na hã. Tawamhã ãma ĩrob'ui'ééré zarina, te te siwi hi'ẽi õ di, da'wapéi'wa norĩ hã. ³⁷ Ma tô duré ãne ãma rob'ui'ééré siro, ĩsadawa wasu'u'wa hã, ãne: “Da te ĩwa'rézé hã te za 'madã'ã za'ra ni.” Tawamhã ãma ĩrob'ui'ééré zarina, ĩwa'rézé hã ma tô 'madã'ã za'ra ni.

Zezihi dâ'â pari, da te dasiwi ĩsẽrẽzé wasu'u

Mateusi 27.57-61; Marcusi 15.42-47; Rucasi 23.50-56

³⁸⁻³⁹ Tawamhã Zuzé hã ma tô Piratuhu u mo, Zezusihi hãiba na te te tãma rowairébé zõ, te te âri da, ab're 're, te te sêrẽ da. Arimateza na romnhisi hawimhã, Zuzé hã. Zezusihi zazei'wa, 're morĩ nherẽ, ĩsazei'wa na siwasu'u õ di, dama ĩpire norĩ mreme pipa te. Tawamhã Zezusihi hãiba na ma tô ãma saze, Piratu hã. Tawamhã te oto sõ mo, Zuzé hã. Nicodemosihi me, ma tô âri zahuré, te te hãiba u'ré zahuré da. Marĩ zu wazari, ma tô Nicodemosi hã we sada ãwisi ĩsadaze hã ahã na, ³⁵ na ĩpire pibuzé hã. Wede nhinihã hã zum ne hã, 'rém nhana'ré ne hã, ĩwazarimhã. Nicodemosi hã ta hã Zezusihi u barana ĩmorĩ, ĩsimiroti te te wapari da. ⁴⁰ Tawamhã zazahã ĩhã pa na ma tô hãiba ubu zahuré. Zazahã hã te nasi ãma hãzub zahuré, ĩsadaze na te te ãma hãiba ubu zahuré ré. Õne u'â wasiré zudezu norĩ hã 're dadã'ã za'ra mono wamhã, te te dama 're 'manharĩ za'ra, da te danherẽ õ ré.

⁴¹ Zezusihi za'ozéb āma te wede hã 're simasa, rob'rere wede hã. Tame sa'a zahâpâ, te ab're hã 're sa'wari, ab're siro hã, ĩ'ubuni hã, ni'wa ĩwa da te ĩsērē ō hã. ⁴² Tawamhã romhuri zahârizéb u oto romhuture wa, duré ab're siro hã ĩsa'ozéb 'rata hâimana wa, ma tô ĩwa siwi tisē, Zuzé norĩ hã.

20

Zezusi hã ab're hawi apâ ĩhâiwa'utuzé wasu'u

Mateusi 28.1-8; Marcusi 16.1-8; Rucasi 24.1-12

¹ Tawamhã pi'õ hã robza'rã ré te ab're u mo, Mariza Madarena hã, dumidu na. Ab're u morĩ wamhã, ab're nhitobzé hã ěne hã, baba di. Ni'wa ma tô ĩwana ĩsiti sa'ré. ² Taha wa, te apâ wara, Sima Pedruhu u. ĩtēmeb zama ma duré wi, Zezusi te te ĩzawi pese u hã. Āne te wama rowasu'u:

— Wanhib'apito hã ma tô dasiwi wazere ni, ab're hawi. Da te dasiwi ĩhirizé hã wa te wasiwi waihu'u za'ra ō di. — Āne te wama rowasu'u.

³ Tawamhã te te wama rowasu'u pari, wa tô awa'awi wanem ni, ab're u, Pedruhu me. ⁴ Wa oto asamro ni. Te rēme wamhã, ĩwana wa wi, ab're u. ⁵ ĩwisi wi, wa ab're u sô aiwē'ě, te sô rob'madâ'â da. ĩzébré ō di. ĩ'ubuzéb si wa tô 'madâ'â za'ra, ĩhâirã hã. ĩ'ubuzéb si te daba'wara. ⁶ Sima Pedru hã ma tô we ĩzarina wi. Wisi wi, ma taha si ab're u āzé. Sébré wamhã, ma duré ĩ'ubuzéb si 'madâ'â za'ra. ⁷ Romhã na te ĩ'ubuzém nhiti ĩ'rã ubuzé hã nomro. Hã nhinhai haré te nomro. ⁸ Tawamhã ab're u ĩwisi 'rada hã wa tô duré ĩsarina āzé. ĩ'ubuzé hã wa tô duré 'madâ'â za'ra. ĩ'rã ubuzé hã ĩsiti ĩnomro hã wa duré 'madâ, hã nhinhai haré. Te 'madâ'â wamhã, wa tô saze Zezusi hã, ĩhâiwa'utuzém na. ⁹ Duréihã ma tô ĩhâiwa'utuzém na rob'ui'ééré sirōmo za'ra ĩbaihã na hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Tane nherē, ĩhâiwa'utuzém na rob'ui'ééré hã zahadu wama waihu'u pese ō di. ¹⁰ Tawamhã ab're, wa te sabui pari, wa oto apâ wanem ni, wanhorōwa u.

Zezusi hã Mariza Madarenahã u ĩshâi'rézé wasu'u

Mateusi 28.9-10; Marcusi 16.9-11

¹¹ Tawamhã Mariza Madarenahã si te waza'u za ab're 'rata, wawa sina. Wawa sina ma ab're u aiwē'ě, te te duré sô rob'madâ'â da. ¹² Siwē'ěi wa, ma tô aibã hã sãmri zahuré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã, hâiwa hawi we ĩne hã. Zazahã ĩhâirã ré te aimasisi zahuré, siwanhizari. Zezusihi 'rã nomrozéb āma te ĩhâiba amo hã nhamra. ĩhâiba amo hã ĩte nomrozéb āma te duré nhamra. ¹³ Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa norĩ hã te Mariza Madarena sadanharĩ zahuré, āne:

— Pi'õ. E marĩ wa, te aiwawa.

— Wanhib'apito, da te dasiwi wazere wa, da te dasiwi ĩhirizé hã te waihu'u ō wa, wa ĩwawa. — Āne te tãma siwasu'u zahuré.

¹⁴ Tawamhã tãma siwasu'u zahuré pari, ma aipi'ra. Sipi'rai wi, ma tô aibã hã tisã, Mariza Madarena hã. Tane nherē, Zezusi te te waihu'u ō di, ni'wa newa. ¹⁵ Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Pi'õ, e marĩ wa, te aiwawa. E 'wa sô, te ĩrob'madâ.

Tawamhã Mariza te asa tãma tinha:

— A hã wazere wamhã, ĩma wasu'u na ĩhirizé hã te waihu'u da, nimomo sô ĩmorĩ da, apâ te we âri da. — Āne te tãma tinha. Rob'rere wede 'madâ'â'wa newa, te te waihu'u ō di, Zezusi hã.

¹⁶ Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Mariza.

Tawamhã tinhisi te te wapari wamhã, ma ĩtēme aipi'ra, Mariza hã. Tawamhã wasimremezém na ebreusi mreme na te tãma tinha, āne:

— Raboni. (Ā hã damreme hã āma ĩsaprĩ na hã “Rowahutu'wa.”)

¹⁷ Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Ītété ō di za. Zahadu apâ ĩmorĩ ō di, Īmama u hã. Mo oto aimorĩ, ĩsisãnwã norĩ u tãma ĩzadawa wasu'u za'ra da. Īmama u, wa za oto mo apâ hãiwa u, Aimama aba u. Īnhib'apito u, wa za oto mo, Asib'apito za'ra wa'aba u. — Āne tãma ĩzadawa wasu'u za'ra na za.

¹⁸Tawamhã Mariza Madarena te oto watẽme mo, Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ u, te te wama sadawa wasu'u za'ra da. Watẽme wisi wamhã, te wama rowasu'u za'ra, ãne:

— Wanh'apito, wa tũ sabu. Timama u te za, u, oto mo, hãiwa u Wamama u. Tinhib'apito u te za, u, oto mo, Wanh'apito u. — Āne te wama sadawa wasu'u za'ra, Mariza Madarena hã.

*Zezusi hã tisiré norĩ u ĩsihãirézé wasu'u
Mateusi 28.16-20; Marcusi 16.14-18; Rucasi 24.36-49*

¹⁹Tawamhã tũ taha bãtã na dumidu na bãdã sébré wi, wa tũ wasi'rã'õtũ ni, Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ si. Dama ĩpire norĩ pipa te, wa tũ wasiré 'rinhitop tete za'ra ni. Tame wasi'rã'õtũ ré, ma tũ Zezusi hã wama sihãiré za'ra wawa'wa. Wawa'wa te tizab za'ra. Tawamhã te ãne wama nharĩ za'ra:

— Rowẽ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono.

²⁰Tawamhã tinhib'rada, ma tũ wama wẽ za'ra, wa te 'madã'ã za'ra da. Ti'a're ãma ti'wa're hã ma duré wama urĩrĩ za'ra. Tawamhã Wanh'apito, wa te sabu za'ra wamhã, wa 're wato za'ra. ²¹Tawamhã Zezusi te duré wama nharĩ za'ra:

— Rowẽ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono. Īmama we te te datẽme ĩzatõrĩ ne, wa za duré datẽme asatõrĩ za'ra wa'wa.

²²Tawamhã tizadawa wa'u'u na ma tũ waza'uri za'ra. Āne te wama nharĩ za'ra:

— Wa za oto ĩpẽ'ẽzani hã aima sũmri za'ra wa'wa. Wẽ uptabi di, ta hã.

²³Taha zarina te za ĩzadawa para dama 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã dawasédé hã te te da'ãma 're ĩ'ab'madã'ã mono ō zém na hã. Tawamhã dama 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za te te dama 're apari, dawasédé hã. Āne na dama 're waihu'u za'ra wa'aba mono ō wamhã, dawasédé hã te te dama 're apari mono ō di za, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. — Āne ma tũ wama waihu'u za'ra.

Tome hã Zezusi te te ĩwawãzé wasu'u

²⁴⁻²⁵Tawamhã wasi'rã'õtũ wamhã, Tome hã wame sãmra ō di, ĩsi'ubza na da te 're ĩsisi za'ra mono hã. Taha wa, wa tũ tãma rowasu'u za'ra ni:

— Wanh'apito, wa tũ sabu za'ra ni.

Tawamhã Tome te wama nharĩ za'ra, ãne:

— Wa hã ĩsib'rata zapu'uzé, te 'madã'ã ō wamhã, duré ĩsib'rata zapu'uzéb 're, ĩnhipto te sãrẽ ō wamhã, duré ĩ'a're wa'rẽ 're, ĩnhib'rada te sãrẽ ō wamhã, ĩhãiwa'utuzém na te sazei ō di za, wa hã. — Āne te Tome hã wama nharĩ za'ra.

²⁶Tawamhã romhuri hã misi wa'ãma si'utõrĩ pari, wa duré wasi'rã'õtũ ni, dumidu na. Tome hã te oto wame tinhamra za'ra. Tawamhã 'ri nhitop tete nherẽ, ma tũ duré wei watẽme tizébré za'ra, Zezusi hã. Wawa'wa te duré tizab za'ra. Āne te wazawi za'ra:

— Rowẽ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono.

²⁷Tawamhã Zezusi te Tomehẽ ma tinha:

— We ĩtẽme aimorĩ, ĩnhib'rada 'madã'ã da. ĩnhib'rata zapu'uzéb 're, asipto hã sãrẽ. Duré ĩ'a're 'wa're 're, asib'rada hã sãrẽ. ĩhãiwa'utuzém na ĩwasu'u na, ĩwawã tũ. Te za oto ĩzaze, ĩhãiwa'utuzém na hã. — Āne te tãma tinha.

²⁸Tawamhã Tome te asa tãma tinha:

— A hã, ĩnhib'apito uptabi. A hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono. Ai'ãma si, wa za 're ĩwata u'ãsi.

²⁹Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Īzabui wapsi, ma tô oto ĭzaze, ĭhâiwa'utuzém na. Ni'wam norĩ hã te te 're ĭzabu za'ra mono õ nherẽ, te te 're ĭzaze za'ra mono wamhã, tâma 're rowẽ za'ra mono di za. — Æne ma Tomehẽ ma waihu'u, Zezusi hã.

Rowasu'u rãsutuzém na rowasu'u

³⁰ Zezusi hã dâ'â õ ré, ma tô tiwaihu'u pese na marĩ dama ĭ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ wẽ u'âsi, wanho'a. Īsimipawaptobzé hã ahâ di. Wa hã wa tô âma rob'ui'ééré, uburé te âma rob'ui'ééré õ nherẽ, ĭsimipawaptobzém na hã. ³¹ E marĩ da, wa tô âma rob'ui'ééré. Danho'reptui'wa da, 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te ĭpisutu na, Zezusihi si 're saze za'ra wa'aba mono da, duré 'Re ĭhâimana u'âsi mono 'ra na 're saze za'ra wa'aba mono da. E marĩ da, te za Zezusihi si asina 're ĭ'umnhasi za'ra wa'aba mo. Rowẽ u'âsi âma 're anomro aba mono da, duré 're atâ'â za'ra wa'aba mono ãna 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, 'Re ĭhâimana u'âsi mono 'rata, hâiwa ãma. Taha da, te za Zezusihi si asina 're ĭ'umnhasi za'ra wa'aba mo.

21

Zezusi hã tisiré norĩ 7 na ĭhâiba za'ra norĩ u, ĭsihâi'réze wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré wama sihâi'ré za'ra, ĭsiré 're ĭwanomro mono norĩ u. Īsõ'u zaihã u ma tô watême sihâi'ré za'ra. Tiberizadi na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, ĭsõ'u hã. Æne duré watême ĭsihâi'ré za'ra zé wasu'u hã.

² Wa norĩ hã wa tô wasiré asimro ni, Sima Pedruhu me, duré Tomehẽ me ĭsi'ubza na da te 're ĭsisi za'ra mono me hã, duré Natãna'éhé me, duré aibã maparane ĭsiré 're ĭwanomro mono norĩ me hã. Cana na 'ri nhisi ãma 're ĭhâimana mono, Natãna'é hã. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Cana hã. Wa norĩ hã Zebedehe 'ra, Ti'aduhu me. ³ Tawamhã Sima Pedru te wama nharĩ za'ra:

— Tepe zô, wa za mo, wa hã.

Tawamhã wa tô tâma nharĩ za'ra ni:

— Asiré, wa za amo ai'aba'ré ni, tepe zô.

Tawamhã wa tô oto wawairébé ni rob u, tepe zô wasi'aba'ré da. Tawamhã âi ba wasihutu wamhã, uba're wa, wa tô asisi ni, abazipara hã wa te nasi wasiwi wabzuri da, tepe zô. Tane nherẽ, wa te wasiwi 'mai'âri õ di, ã barana hã. ⁴ Tawamhã awẽ u hâiwa pré wi te aibã hã za, ĭsõ'u zaihã na. Wa te wasiwi sãmri wamhã, wa te wasiwi waihu'u za'ra õ di, Zezusi hã. ⁵ Tawamhã ma tô wa'mahârã za'ra, ãne:

— Īsisãnawã norĩ, e ma tô ĭ'mai'âri za'ra wa'wa, tebe hã.

Tawamhã asa wa tô tâma nharĩ za'ra ni:

— Mare di. Wa te 'mai'âri za'ra õ di. Â baba di.

⁶ Tawamhã te wama 'ru za'ra:

— Ma'âpé, abazipara hã asimire niwĩ asiwi mei wa'aba, tebe hã 'mai'âri za'ra wa'aba da.

Taha wa, wa tô oto abazipara hã wanhimire niwĩ wasiwi me ni, âi ba. Wa te wasiwi mei wamhã, â hawi wa te wasiwi wazere waihu'u õ di, uba're u hã, tebe hã ahâ uptabi wa, ĭ'remhã. ⁷ Taha wa, wa Pedruhu ma tinha:

— Õ hã, Wanhib'apito. — Æne wa tô tâma tinha, Zezusihi siré 're ĭmorĩ hã te te 're ĭzawi pese mono hã.

Tawamhã ĭmreme te te wapari wi, awa'awi ma tô si'uza, Sima Pedru hã. Te te romhuri da, ma tô aré ti'uza hã sani. Tawamhã si'uza pari, ma tô uba're hawi tobros, âi ba, Zezusihi u morĩ da. ⁸ Wa norĩ hã wa uba're na abazipara hã wasiwi sari ni. Romhuture di oto, â zadaré u hã. ⁹ Â zadaré u, wa te wasiwi ãma ropto wamhã, wa tô oto wawairébé ni, rob u. Tawamhã uzã, wa tô wasiwi sãmri ni. Pré'a nhisiwi, te tebe hã daba'wara. Ī'u'êtẽ wapu zama te ĭsu daba'wara. ¹⁰ Tawamhã ãne te wama nharĩ za'ra:

— Tebe hã asiwi ï'mai'âri za'ra wa'wa hã we 'mai'âri aba.

¹¹ Tawamhã Sima Pedru uba're wa, ma tô âzé abazipara zô, â zada're u te te sari da, tepe ré hã. Tebe hã 'masisi uptabi di. 153 na ïhâiba hã, ïsa'êtê si. Tebe hã ahâ uptabi nherê, abazipara hã te te sina tari ô di. ¹² Tawamhã Zezusi te wazô tihââ za'ra:

— We ai'aba'rei wa'aba, asaihuri aba da.

Tawamhã âne wa te wasiwi sadanharĩ za'ra ô di: “E 'wa hã a hã.” Wanhib'apito, wa te waihu'u za'ra wa, wa te wasiwi sadanharĩ za'ra ô di.

¹³ Tawamhã Zezusi hã ma tô ï'u'êtê wapu hã wama sômri za'ra. Tepe zama, ma duré wama sômri za'ra, wa te ïhuri da hã.

¹⁴ Ab're hawi hâiwa'utu pari, te nasi watême sihâi're za'ra, Zezusi hã. Âhãna watême wisi wamhã, si'ubdatô oto watême ïsihâi're za'ra zé hã, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ u hã.

Zezusi hã Pedru te te sina ïsadanharĩzé wasu'u

¹⁵ Tawamhã wasaihuri pari, Zezusi hã te Sima Pedruhu ma tinha:

— Sima, Zuwãhã 'ra, ma'âpé, ïma waihu'u. Â norĩ ma, ïzawi pese za'ra di. A hã bété, e ta norĩ nhipai u aima ïzawi pese di.

Tawamhã Pedru te asa tãma tinha:

— Ïhe. Ma tô asina ïwaihu'u siro, te 're ï'asawi pese mono zém na.

Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Pone'ërebâ 'madâ'â'wa, tinhimizama te te 're ï'madâ'â pese za'ra mono ne, ma'âpé ïzazei'wa norĩ hã 're ab'madâ'â pese mono za.

¹⁶ Tawamhã te duré sadanha:

— Sima, Zuwãhã 'ra, e aima ïzawi pese uptabi di.

Pedru te duré asa tãma tinha:

— Ïhe. Ma tô asina ïwaihu'u siro, te 're asawi pese mono zém na.

Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Ma'âpé ïzazei'wa norĩ hã 're ab'madâ'â pese mono za, pone'ërebâ 'madâ'â wê 'wa ne hã.

¹⁷ Te duré sadanha:

— Sima, Zuwãhã 'ra, e aima ïzawi pese uptabi di. — Âne te Pedru sadanha. Si'ubdatô oto te te ïsadanharĩzé hã.

Tawamhã si'ubdatô te te sadanharĩ wa, pê'êzé di oto, Pedru hã. Tawamhã Zezusihi ma, te duré tinha, âne:

— Uburé marĩ hã aima waihu'u pese di. A hã ma tô asina ïwaihu'u siro, te 're ï'asawi pese mono zém na.

Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Ma'âpé, ïzazei'wa norĩ hã 're ab'madâ'â pese mono za, pone'ërebâ 'madâ'â wê 'wa ne hã.

¹⁸ Te duré tãma tinha:

— Tô sena wa aima rowasu'u: Aipréduptéb ré, ma tô 're asi'uza mo, nimomo 're ane mono da, asima 're ïrowê mono zéb uwaibaba. Niwapsi, ânei ô di za. Asi'ïhi wapsi, te za aipano hã ïwê zahuré, da te ai'awasisi da, nimomo asima rowê ô nherê, da te asaprôni da.

¹⁹ Âne sô'awib ô nherê, ma tô tãma rowaihu'u siro, ïdâ'âzém na hã, za tãma ïromhâimanazém na hã. Sihâiba zawi âna, za dâ'â wa, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra.

Tawamhã Zezusi te duré Pedruhu ma tinha:

— 'Re ïmorizém na te za 're aimo, ïzarina. — Âne te tãma roti.

Zezusi hã Pedruhu ma, te te ïrotizé wasu'u, Zuwãhã âma

²⁰⁻²¹ Tawamhã nimomo simisutu wasi'aba'rei ré, ma tô Pedru hã aipi'ra. Sipi'rai wamhã, ma tô ï'madâ, Zezusihi siré 're ïmorĩ hã te te 're ïzawi pese mono hã. Barana wasi'ubumroi ré wasaihuri da, wa tô ïsô're âma nhamra aré. Wa hã wa tô sadanha aré: “Wanhib'apito, e 'wa hã te za asô te te danhimro,

te te dama aihâiba nhomri da.” ãne wa tô sadanha aré. Tawamhã Pedru te te ã'madâ'â wamhã, te Zezusi sadanha, ã'ãma:

— Wanhib'apito. ã hã bété, e niha za tãma ãromhâimanazé hã.

²² Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Apã we ãmorĩ õ ré, ãdã'ã'õzé te tãma pisutu wamhã, taha si ãma 're 'madã'ã mono õ di za, 're aimorĩ da, ãzarina. Asi'ãma si te za 're ãrosa'rata mo, 're ãmorĩzém na si 're aimorĩ da. — ãne te Pedruhu ma roti.

²³ Tawamhã ãdã'ã ãna 're ãhãimana u'ãsi mono na rowasu'u hã ma tô te te ropé, Zezusihi zazei'wa norĩ u. Zezusi hã te te ãma pisutu õ di, ãdã'ã'õzé hã. Taré ma tô Pedruhu ma waihu'u aré: “Apã we ãmorĩ õ ré, ãdã'ã'õzé te tãma pisutu wamhã, taha si ãma 're 'madã'ã mono õ di za.” ãne si ma tô tãma tinha aré.

²⁴ Ta hã Zezusihi wasu'u na aima rowasu'u za'ra wa'aba 'wa hã, Zezusihi siré 're ãmorĩ. Ta hã duré ãma rob'ui'ééré'wa. Zezusihi wasu'u na ãsimirowasu'u hã sena uptabi na wa tô wasina waihu'u za'ra ni.

Zuwã te te ãrob'ui'ééré 'rãsutu zé

Zuwã 20.30-31

²⁵ Zezusi hã te te dama 're ã'arob'manharĩ wẽ mono zé hã ahã uptabi di, da te ãma ãrob'ui'ééré za'ra õ hã. Da te ãma rob'ui'ééré za'ra 'wa'ãhã, aré tãma rob're syryre di ãbahã ma hã, ti'ai ãma hã. Nimame 're ãsimi'wara mono zéb da hã mare di.

Atusi Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ nhimromhuri na rob'ui'ééré Ībaihâ wasu'uzé

Ā Ībaihâ na Rucasi hã ma tô âma rob'ui'ééré. Zezusihi mreme wapari'wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani hã za we te te ĩtême ĩsi'ra za'ra zéb zô, ĩsimipari za'ra na hã ma tô âma rob'ui'ééré. Zezusi hã ti'ai âma oto 're morĩ ò di.

Capituru 1 âma hã Rucasi ma tô wasu'u, Zezusi hã hãwa u apâ ĩmorĩzém na hã. Capituru 2 âma ma tô duré wasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani hã ĩsazei'wa norĩ pê'ê mono bâ oto âma 're ĩsôrôwa za'ra mono na hã. Capituru 3 hawimhã ĩbaihâ 'rãsutu u hã ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ nhimromhurizém na hã, daro mono bâ Zezusihi wasu'uwē hã te te dama 're wasu'u za'ra mono ré, marĩ hã sada 're ĩhâimana za'ra mono zém na hã.

Cristuhu wasu'uwē na hã Zeruzarē 're, ma tô zudezu norĩ ma âma rowasu'u na'rata za'ra ni. Taha pari, ma tô samaritanu norĩ nhipiti'ai u hã âma ropé ni. Ta hawimhã zudezu'ô norĩ u, ma tô duré te te ropé oto, Zezusi hã zudezu norĩ u si we morĩ ò wa.

¹⁻² Tezopiru, wa hã Rucasi, ĩnhimi'ui'ééré 'rata na wa tô aima rob'ui'ééré pa, Zezusi 're ĩmorĩzém na. Ti'ai âma 're morĩ ré hã ma tô te te 're da'apawapto. Ma tô duré te te dama 're arowahutu. ĩsãna'rata hawimhã, ĩ'rãsutu u wa tô aima âma rob'ui'ééré. Hãwa u ĩmorizé wasu'u na wa tô duré aima rob'ui'ééré pa.

Tawamhã hãwa u morĩ ò ré, ma tô tizadawa wasu'u'wa norĩ ma rob'ru za'ra, te te sima ĩwē za'ra zéb uwaibaba, sô ĩhârâ za'ra norĩ ma. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani ré, 're morĩ wa, ma tô ĩsadawa para tãma rob'ru za'ra, te te duré âma 're dapawapto za'ra mono da, duré ĩwasu'uwē te te dama 're wasu'u za'ra mono da, ĩsine. Āhãna wa za duré aima rob'ui'ééré, hãwa u morĩ za'u si, te te 're ĩpawapto za'ra mono zé wasu'u na hã.

Zezusi hã tizadawa wasu'u'wa norĩ ma, nasi ĩsihâi'rézé wasu'u

³ Zezusi hã dâ'â nherē, hãwa'utu wamhã, tihãiba na u'âsi te nasi tãma sihâi'ré za'ra, tizadawa wasu'u'wa norĩ ma hã. Nasi ĩtême ĩsihâi'ré za'ra zém na hã, 40 na ma tô bâdâ hã âma ne. Tô sena, Zezusi hã hãiba ré za oto apâ 're ĩmorĩ na te te âma waihu'u za'ra da, te nasi ĩtême sihâi'ré za'ra, taré newa, te te siwi âma wawã tō za'ra da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'âma 're ĩsib'a'uwē mono zém na ma tô duré tãma rowasu'u za'ra. ⁴ Tawamhã nimahã bâtâ na ĩ'rata sãmra za'ra ré, te tãma roti za'ra, Zeruzarē âma simipari sina a'â hãimana za'ra da. Āne te tãma roti za'ra, Zezusi hã:

— Īmama, te te aima ĩropisutu za'ra wa'aba zéb zô asimipari za'ra wa'aba za a'â. Te te ĩropisutuzé hã wa tô aima wasu'u za'ra wa'wa. ⁵ Zuwã Batita hã ma tô â uptabi na si te te 're da'ahãiba ubu, â dawabzuri te te dama 're ab'manharĩ mono wamhã. Ānei ò di za oto, a norĩ wa'wa hã. Ai'âma 're ronomro za'ra wa'aba mono ò ré, te za oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Tipē'ezani na te te 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, ĩré 're anomro u'âsi aba mono da. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

⁶ Tawamhã siré si'ubumroi ré, te siwi sadanha, ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã:
— Wanhib'apito, e tawamhã, āhãna te za wama asi'apito za'ra, Izarazéhé nhihudu norĩ ma hã warob 're duré wama 're roti mono da, wahi'rada Dawi hã te te dama 're ĩroti mono ne hã, romanu norĩ te te 're wawada'uri za'ra mono tō da. — Āne te siwi sadanha.

⁷ Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— Īmama ma si waihu'u pese di. Taha si ma tã bådã hã sima pisutu pese, te te dama ãma ĩ'uwaimramizéb da hã. A norĩ wa'wa hã bådã hã waihu'u za'ra wa'aba da, Īmama te te aima pisutu za'ra wa'aba õ di, te te dama ãma ĩ'uwaimramizéb da hã. ⁸ Tane nherẽ, te za Tipẽ'ẽzani hã we aima sãmri za'ra wa'wa. Tawapsi, te za tiwaihu'u pese na asiptete za'ra wa'wa, dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tawamhã te za tã dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, Zeruzarẽ na 'ri nho'õmo nhisi ãma. Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma te za duré dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, daza'rui mono bâ, Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma zama. Uburé daza'rui mono bâ romhã na zama te za oto dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo. — ãne te tãma roti za'ra.

Zezusi hã hãwi u ĩmorĩzé wasu'u

⁹⁻¹⁰ Tawamhã tizadawa wasu'u'wa norĩ ma, te te tãma roti za'ra pari, ma tã Īmama hã tiwi âri za'ra, ĩsõ'a za'ra, hãwi u morĩ da oto, Zezusi hã. Morĩ ré, te te siwi sawẽrẽ za'ra. Tawamhã hãwi'a 'rowi ma tã tiwi tizébré za'ra oto. Te te siwi sãmri za'ra õ di oto. Tawamhã hãimo te te siwi sawẽrẽ mono ré, aibã norĩ hã ma tã sa'rese ãna aima'wara zahuré, ĩsababab za'ra, uza hãirã ré. ¹¹ Tawamhã ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Darireza ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ, e marĩ da, te aimasap sina, hãimo ãma ĩsawẽrẽ za'ra wa'aba mo. Zezusi hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono, hãwi u te te aiwi ĩ'âri za'ra wa'wa hã, ta hã te za wei apã mo. Hãwi u ãma morĩ ré, ma tã ĩsawẽrẽ za'ra wa'aba mo. Hãwi u ãma aiwi ĩmorĩ aba ne, te za wei apã mo. — ãne ma tã rowasu'u za'ra, hãwi hawi romhuri'wa norĩ hã.

Zeruzarẽ ãma Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ, nasi ĩsi'rã'õtõzé wasu'u

¹² Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã te oto apã ai'aba'ré, Oriwera na êtẽ 'rãihã nhisi hawi, Zeruzarẽ na 'ri nho'õmo nhisi u. Ta hawimhã, Zeruzarẽ u hã misi na ti'ai pibuzé hã. ¹³ Ma tã oto aihutu, Zeruzarẽ u. Sihutu wamhã, 're ĩdanhimi'wara mono zéb u te oto ai'aba'ré. Hãimo te sai'uri za'ra, tisi'ubumrozéb u sisisi da, 'ri nhisi u. ĩsawã wasu'u'wa norĩ hã ãne ĩsisi za'ra hã: Pedru hã, duré Zuwã hã, duré Ti'adu hã, duré Ādéré hã, duré Piripi hã, duré Tome hã, duré Batoromezu, duré Mateusi, duré Apezuhu 'ra Ti'adu na ĩsisi hã, duré Sima hã zeroti norĩ me aré 're ĩmorĩ hã, duré Zudasi Ti'aduhu 'ra hã. Ta norĩ hã ma tã hãimo sai'uri za'ra. ¹⁴ Tawamhã awẽ sidãpãsi te nasi si'rã'õtõ, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, mreme zusi da nasi, Zezusihi no norĩ me, duré ĩna zama Mariza na ĩsisi hã aimawi pi'õ norĩ me zama.

Mati'asi hã Zudasihi howa're're, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te ĩpisutuzé wasu'u

¹⁵ Tawamhã bådã hã siwaptom na ãma ne pari, ma tã ĩsazei'wa norĩ hã si'rã'õtõ, 120 na ĩhãiba za'ra hã. Tawamhã Pedru hã ma tã wahudu hãwi, te te tãma rowasu'u za'ra da. ãne te tãma rowasu'u za'ra:

¹⁶⁻²⁰ — Wasiré Zezusihi zazei'wa norĩ, ĩwapari za'ra wa'aba. Zudasihi wasu'u na wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Duréihã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã ma tã Zudasi hã waihu'u siro, romhã ré. Taha wa, Dawihi ma, ma tã tinha, dama roti'wai ma, te te ĩwaihu'u sirõmo zém na te te ãma rob'ui'ééré da. Tawamhã Dawi hã ma tã Zudasihi ãma rob'ui'ééré siro, poto õ ré. ãne ĩbaihã na ãma ĩrob'ui'ééré hã: “ĩsõrõwa ãma hã 'ri baba di za oto. 'Ri baba na te za oto 're sa. Ni'wa hã ĩwa 're sãmra mono õ di za oto.” ãne Zudasihi dã'ázé wasu'u na ma tã wama rob'ui'ééré.

— Rob'ui'ééré na ĩwasu'u hã ma tã sina uwaimra Zudasi hã, tidã'ázé wasu'u hã te te sina waihu'u ãna. Siwi ĩwẽ'õ'wa norĩ hã ma tã te te sã simro, Zezusihi

zô. Īsiré 're wanomro mono nherë, wasiré romhuri, Zezusi te te tãma pisutu nherë, ma tô te te sô danhimro, te te dama hãiba nhomri da. Te te dama hãiba nhomri parip si, ma tô sima uipra ti'a hã, Zezusi te te dama ĩsõmrizé wa'ãbã na. Tawamhã tame ma tô dârâ, tinhipti'ai 're, Zudasi hã. Ma tô waptãrã, ti'ai wa. Waptã'ã wamhã, ma tô nomohaipo'o. Nomosipo'o wamhã, uburé ĩsãna ma tiwi asa'wa. Āne ma tô Zudasi hã sina uwaimra, za ĩdã'ãzé wasu'u na rob'ui'ééré zarina.

— Tawamhã ĩwasu'u hã 'ri baba, ma tô te te ropé, Zeruzarë ãma. Taha wa, Asédama na ma tô ĩsĩpti'a hã da te 're sisi za'ra, dasimremezém na. Wamreme na ãma ĩsaprĩzé hã, dawapru za'warizém na darom nhisi hã.

— Duré ãne 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, te te ĩwaihu'u sirõmo zéb zarina ma tô rob'ui'ééré siro, Dawi hã Zudasihĩ wasu'u na: “Romhuri hã, ĩtei õ di oto. Ni'wa te hã za oto, ĩsõwa're'remhã.” Āne ma tô ãma rob'ui'ééré siro, Dawi hã.

²¹⁻²² — Taha wa, wa norĩ hã wa za aibã hã wasiwi 'maipisutu ni, Zezusi apã ĩhãiwa'utuzém na wasiré te te dama 're rowasu'u mono da, Zudasihĩ nhowa're're. Zuwã Batita, â dawabzuri hã te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono zém hawi, ti'ai ãma 're morĩ ré, Wanhib'apito Zezusihĩ siré 're ĩwanomro mono norĩ zô, wa za wanhopré ni, duré hãiwa u morĩ ré, wasiré wa te ĩ'madã'ã za'ra norĩ zô. — Āne te dama rowasu'u, Pedru hã.

²³ Tawamhã aibã maparane ma tô ĩsisi na pisutu zahuré ni, Zuzé Zusitu na ĩsisi hã, duré ĩhãiba amo hã, Mati'asi na ĩsisi hã. Zuzé Zusitu hã, Basaba na ĩsisi amo hã. ²⁴⁻²⁵ Taha pari, te oto tiwi rowaptërë za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono wi, ãne:

— Wanhib'apito, a hã aima dawaihu'u pese di. Taha wa, ma'ãpé wei wama waihu'u za'ra na. E niha aibã hã te asima ĩwë, ĩpisutu da hã, wasiré Zezusihĩ zadawa wasu'u'wa da hã. Zezusihĩ ma, te te 're ĩromhuri mono zéb da hã Zudasi hã ma tô tirë. Taha wa, a hã tãma ĩpisutuzéb u, ma tô mo. E 'wa hã te za ĩpisu, Zudasihĩ nhowa're're, wasiré ĩsadawa wasu'u'wa da hã. — Āne ma tô tiwi rowaptërë za'ra.

²⁶ Tawamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te ĩpisudu hã te te waihu'u za'ra da, ma tô marĩ hã sima me za'ra, te te siwi ãma uwaimrami da. Tawamhã ma tô siwi ãma uwaimra oto. Mati'asi hã ma tô oto siwi waihu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisutu na hã, Zudasihĩ nhowa're'reb da hã. Tawamhã Mati'asi hã aibã 11 na ĩsadawa wasu'u'wa da hã, Zezusi te te ĩpisutu za'ra norĩ me, te za oto 're mo. Taha wa, 12 na ĩhãiba za'ra hã oto apã, Zezusihĩ zadawa wasu'u'wa norĩ hã.

2

'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã Tipë'ëzani we te te dama ĩsõmrizé wasu'u

¹⁻⁵ Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô 're sihutu Zeruzarë u, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa 'madã'ã'wa norĩ hã, tisiré norĩ u. Daro mono bã ma tô 're dasihutu, Pëtecoti na bãtã nhisi u, 're danho ahã za'ra mono wë te, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're dawata za'ra mono da.

Tawamhã Pëtecoti na bãtã nhisi na Zezusihĩ zazei'wa norĩ hã ma tô sina ubumro. Siré si'ubumroi ré, awa'awi ma tô marĩ hã wapari za'ra, hãiwa hawimhã. Rowa'u'u wawë pupu'u ne hã 'ri 're wa'wa mono bã ma tô marĩ hã wapari za'ra, aihĩni. Unhama ro'o ne hã ma tô marĩ hã sina sãmri za'ra. ĩhãiba mono bã ma tô te te ropé, ĩtëme, unhama ro'o ne hã. Tawamhã ĩ'rãĩ mono bã, ma tô simasa. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pë'ëzani hã ma tô ĩtëme tiwisi za'ra, ĩsazei'wa norĩ u. ĩhãiba mono bã, ma tô ĩpë'ë 're sisisi, ĩpë'ëzani hã. Taha na si ma tô oto damreme mono bã dama rowasu'u za'ra, timreme nai õ nherë, ĩpë'ëzani te te tãma ĩwaihu'u za'ra zéb zarina.

⁶Tawamhã Zeruzarẽ u 're ãdasi'rã'õtõ mono norĩ hã ropupu hã da te wapari za'ra wamhã, da'ahã na ma tô ãtẽme dasito, Pedru norĩ u. ãdasito mono hã, damreme mono bã da te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, ãmreme za'ra na hã. ⁷⁻⁸Tawamhã ãne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Pra. E niha, wa bëtë wamreme mono bã wapari za'ra ni, õ norĩ hã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're hãimana za'ra mono nherẽ. E niha, ma tô bëtë õ norĩ hã wamreme hã waihu'u za'ra. — ãne te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁹Taha pari, te duré dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Wa norĩ hã darob amoi hawimhã wa we aihutu ni, Patiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Mediza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Erã na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Mesapotamiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Capadosiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Põtu na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, ¹⁰⁻¹¹ duré Prizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Pãpiriza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Ezitu na romnhisi hawimhã, duré Ribiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, tame Sireni na 'ri nhisi 'rata daza'rui hawimhã. Nima norĩ hã Roma na 'ri nho'õmo nhisi hawimhã ma tô we aihutu. Duré nima norĩ hã Cereta na romnhisi hawi ma tô we aihutu. Duré nima norĩ hã Arabiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, ma tô we aihutu. Nima norĩ hã zudezu norĩ hã. Duré nima norĩ hã zudezu'õ norĩ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono norĩ hã. E niha bëtë, wa wapari za'ra ni, wamreme mono bã, aibã norĩ hã te te wama ãrowasu'u za'ra na hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, tiwaihu'u pese na te te dama 're ã'ab'manharĩ wẽ uptabi mono wasu'u na hã. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

¹²Tawamhã damreme mono bã da te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. Da te ãma rosa'rata waihu'u za'ra õ di. Taha wa, te ãne ãma tasisadhanharĩ za'ra ni:

— E niha te te wama ãrowasu'u za'ra zẽm na wa za wasina rosa'rata za'ra ni. Wa te waihu'u za'ra õ di, wa te ãwaihu'u za'ra zẽb da hã. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

¹³Tawamhã ni'wam norĩ si ma tô Pedru norĩ ãma tiwa'ẽ za'ra. Taha wa, te ãne sima rowasu'u za'ra:

— Oro õ norĩ hã wamreme mono bã, te te waihu'u za'ra za, ma uwa 'rãi wa'u ãsẽ na si'uihã idi'iti za'ra. — ãne te sima rowasu'u za'ra.

Pedru te te dama ãrowasu'uzẽ wasu'u

¹⁴Tawamhã Pedru hã ma tô hãwi za. ãsiré Zesusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô duré ãsiré hãwi aimasa, 11 na ãhãiba za'ra hã. Tawamhã mreme 'rãihã na te dama rowasu'u Pedru hã, da te wapari za'ra da. ãne te dama tinha:

— Wasiré zudezu norĩ, ãwapari pese za'ra wa'aba za, duré uburé Zeruzarẽ ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ zama, ãnhimirowasu'u hã waihu'u za'ra wa'aba da. ¹⁵A norĩ wa'wa hã te ãsiré ãsimasam norĩ ãma ãrosa'rata wasété za'ra wa'wa. Uwa 'rãi wa'u ãsẽ na wasi'uihã idi'iti za'ra newa, te wa'ãma ãrosa'rata wasété za'ra wa'wa. Mare di. ãnei õ di. Rob'rãi wa'u zẽ na wa'uihã idi'iti za'ra õ di. Zahadu bãdã we sõ're za'a õ di. ãne rẽ, da te 're ãhuri mono õ di, rob'rãi wa'u ãsẽ hã. ¹⁶Ãhãna ãsadawa wasu'u 'rata 'wai mreme hã ma tô wama ãma uwaimra oto, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Zuwéhẽ mreme hã ma tô wama ãma uwaimra, ãsadawa wasu'u 'rata 'wai mreme hã. Taha wa, te ãne wa'ãma asõprẽ wa'wa. Taha wa, te duré ãne ãwawapari za'ra wa'wa. Duréihã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme hã ma tô wahi'rata norĩ ma, te te 're awaihu'u, Zuwẽ hã. ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme hã:

- 17 “Rob'rāsutu u ti'a si'utōrī ō ré, wa za Īpē'ēzani hã te dama 're anhomri, daro mono bâ. Tawamhã asihudu za'ra wa'wa hã, aibã norĩ hã pi'õ norĩ zama te za te te 're ĩzadawa wasu'u za'ra. Īhi norĩ ma, sõtõ 'rowi te te 're ĩrosawērē za'ra mono na wa za tãma 're ĩsiwaihu'u za'ra, ĩnhimiroti na. Duré, ĩpréduptém norĩ ma zama 're sõtõ za'ra mono ō nherē, sõtõ 'rowim ne te te 're ĩrosawērē za'ra mono ne, wa za tãma 're ĩsiwaihu'u za'ra, ĩnhimiroti na.
- 18 Īma romhuri'wa norĩ ma, wa za te tãma 're anhomri, Īpē'ēzani hã aibã norĩ ma, pi'õ norĩ ma zama. Tawamhã te za te te dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra.
- 19 Hãiwa na wa za marĩ dama ĩwaihu'u'õ hã 'manha, ãma ĩdatob'uzu za'ra zéb da hã. Ti'ai ãma zama wa za duré marĩ hã dama ĩwaihu'u'õ hã 'manha. Dawapru te za puru. Duré uzã te za ãro. Tawamhã ĩsizé sa'ētē na watobro wamhã, te za rob'utõ.
- 20 Bãdã te te rob'uiwē ō di za. Te za tirobra. A'amo zama te za titõmo wapru. ãne wa za 'manha, uburé Danhib'apito nhibãdã hã ĩwa waptã'ã ō ré, ĩpire uptabi hã.
- 21 Tawamhã te dapawaptob da, da te ĩwi waptērē za'ra wapsi, wa za tō sena da'anho'reptu.”

ãne Zuwé hã ma tō 'Re ĩhãimana u'ãsi mono mreme hã wahi'rata norĩ ma, te te 're awaihu'u. — ãne ma tō Pedru hã Zuwéhé nhimirowasu'u na dama rob'rãzarõtõ.

22 Tawamhã Pedru hã ma tō duré ãma uzusi, tinhimirowasu'u na, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Zezusi hã Nazaré ãma aré 're ĩsãmra mono hã, ta hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa para, ma tō te te 're da'apawapto, danho'a. Marĩ ĩwē hã dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã ma tō te te dama 're ab'manharĩ. Tō sena, ō hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa para, te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono zém na da te 're waihu'u za'ra mono da, ma tō Timama waihu'u pese zarina marĩ ĩwē hã te te dama 're ab'manharĩ. Ai'rata 're hãimana za'ra wa'aba mono wa, ma tō ãne na hã asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'wa. 23 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tō tiwaihu'u pese na waihu'u siro romhã ré, Zezusihi dã'ázé hã. Te te ĩwaihu'u sirõmo zéb uwaibaba, duré te te sima ĩwézéb uwaibaba, ma tō aima pisutu za'ra wa'wa, Zezusi hã dama 'ru za'ra wa'aba da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti waihu'u'õ'wa norĩ ma, ai'upana za'ra wa'aba, te te siwi wĩrĩ da. Taha wa, ma tō siwi sasõ, wedepo'o nhonhi'rãmi na. Taha na ma siwi tĩwĩ. 24 Tane nherē, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tō hãiwa'utu, ab're hawi watobro da, dã'ã uptabi nherē. Ma tō duré pawapto, dã'ã u'ãsi nomro tõ da. ĩdã'ázé tãma wapure wa, dã'ã u'ãsi nomro waihu'u ō di, Zezusi hã. 25 Taha wa, wahi'rada Dawi hã ma tō Zezusi wasu'u duréihã, ãne:

“Wanhib'apito, te za ĩ'rata 're asãmra u'ãsi mo. Taha wa, ĩpahi ō di za.

- 26 Taha wa, ĩto sina, wa 're ĩhãimana, ĩpē'ē 'remhã. ĩmreme toi u'ãsi na, wa 're ĩmreme. ĩhãiba ré 're ĩmorĩ u'ãsi dai ō nherē, ĩpahi ãna wa za asõ ĩsina 're ĩnhimipari u'ãsi.
- 27 ĩdã'ã nherē, ĩrēme ō di za, adã 're ĩhãimana za'ra mono zéb ãma hã. Wa hã te aima 're romhuri wē u'ãsi mono wa, ĩdã'ã wamhã, ĩhãiba 'roi ō di za. Taha wa, wa hã ĩdã'ázé hã te pipa ō di za.
- 28 'Re ĩmorĩ wē u'ãsi da, ma tō ĩma ĩwaihu. Taha wa, ĩto sina wa za 're mo, asõ'a 're ĩmorĩ wa.”

ãne ma tō Dawi hã wahi'rata norĩ ma, Zezusi wasu'u siro. — ãne ma tō Pedru hã dama sadawa 'rãzarõtõ.

29 Taha pari, te duré dama tinha, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Wahi'rada Dawi hã wa za aima wasu'u za'ra wa'wa oto sô'awi. Tô sena, ma tô dârâ, Dawi hã. Dâ'â wamhã, êtê zahâpâ wa, ab're 're, ma tô dasiwi sêrê ni. Da te ĩsêrêzé hã wama waihu'u pese za'ra di, ãhãna hã. ³⁰ Ta hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, te 're hâimana. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô tâma ropisutu, ĩsihudu hã ĩsine dama si'apito da, zahadu wapsi, ĩ'uirĩ na te te dama 're aroti mono da. ³¹⁻³² Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tâma ĩwaihu'uzéb zarina, ma tô wasu'u siro Dawi hã, Danho'reptui'wa da, te te ĩpisudu hã apâ za ĩhâiwa'utuzém na hã, ãne:

“Dâ'â nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te rême ô di za. ĩhâiba hã 'roi ô di za.”
 ãne ma tô Dawi hã wahi'rata norĩ ma rowasu'u za'ra, apâ za ĩhâiwa'utuzém na hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô Zezusi hã hâiwa'utu. Apâ te te hâiwa'utu wamhã, wa norĩ hã wa tô sabu za'ra ni. Taha wa, wa wa te dama 're wasu'u za'ra, ĩhâiwa'utuzém na hã. ³³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô sitême ti'â apâ, ĩsimire niwĩ oto 're sãmra u'âsi mono da. Tawamhã Tipê'êzani hã ma tô ti'ra ma tisô, te te tâma ãma ĩropisutu siro hã, te te sima 're ĩda'awê mono zéb uwaibaba, te te dama 're anhomri mono da. ãhãna, Zezusi hã ma tô wama sômri za'ra, Tipê'êzani hã. Taha wa, ma tô ãne wa'ama asôpré wa'wa. Ma tô duré ãne ĩwawapari za'ra wa'wa, aimreme mono bâ wa'aba. ³⁴ Dawi hã dâ'â wamhã, hâiba wahuré morĩ ô di, hâiwa u hã. Cristuhu si ma tô hâiba wahuré mo, hâiwa u apâ. Taha wa, ãne ma tô duré wahi'rata norĩ ma Cristu wasu'u wê, Dawi hã:

“'Re ĩhâimana u'âsi mono te roti, ĩnhib'apito ma: ‘We aimorĩ, ĩ'rata 're asãmra mono da, ĩnhimire niwĩ. ³⁵ Zahadu, wa za aipawapto. Siwi aiwê'ô'wa norĩ ma, asiptete di za. Taha wa, a hã tô sena Danhib'apito uptabi na te te siwi aiwaihu'u wa, te za aima 're 'rã po za'ra. Asisiti te za duré 're ĩ'azatõrĩ mo.’ ”

ãne ma tô Dawi hã wahi'rata norĩ ma waihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme hã. ³⁶ Taha wa, wa hã wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u pese za'ra wa'aba da, duré uburé wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ te te waihu'u pese za'ra da. Zezusi hã da te dasiwi sasômri da, dama ĩ'ru za'ra wa'wa hã, ta hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu, uburé Danhib'apito da hã, duré Danho'reptui'wa da hã. Ma'ápé ãhã wasu'u hã tô sena na waihu'u pese za'ra wa'aba. — ãne ma tô dama rowasu'u, Pedru hã.

³⁷ Tawamhã Pedruhu mreme, da te wapari za'ra wamhã, ma tô tapê'êwara za'ra ni. Taha wa, te ãne tâma nharĩ za'ra ni, Pedru norĩ ma, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ ma hã:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, e niha za, tawamhã. E marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni. — ãne te tâma nharĩ za'ra ni asa.

³⁸ Tawamhã Pedru te duré asa dama tinha:

— Aiwaseté wi, te za aipizari za'ra wa'wa, rême pese za'ra wa'aba da, Zezusihi nhimiroti na si oto 're anomro aba mono da. Zezu Cristuhu zazei uptabi 'wa na asiwasu'u za'ra wa'aba sina, te za â dawabzuri hã ĩ'manharĩ za'ra wa'wa. Aihâiba mono bâ te za ãne ĩ'manharĩ za'ra wa'wa, aiwasédé hã te te aima pari za'ra wa'aba da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Tawamhã Tipê'êzani hã te za aima sômri za'ra wa'wa. ³⁹ ãne ma tô aima ropisutu sirômo za'ra wa'wa, te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono da, asihudu norĩ ma zama. Wasiré'ô norĩ ma zama ma tô tâma ropisutu sirômo za'ra. Wanhib'apito, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za sitême sô 're ĩhârâ za'ra mono norĩ ma, ma tô ropisutu sirômo za'ra, Tipê'êzani na hã.

⁴⁰ — Taha wa, wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ 're ĩhâimana wasété za'ra mono zém na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di za. ãhãna tiwi aipizari za'ra wa'aba, 're ĩdanomro wê mono zém niwĩ oto 're anomro aba mono da,

asisõ'reptu za'ra wa'aba da, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te dasiré aiwẽ'õ pese za'ra wa'aba tõ da. — ãne ma tô dama rowasu'u pese, Pedru hã. Simiroti za'etẽ uptabi di.

⁴¹ Tawamhã da'ahã na ma tô Zezusi hã saze za'ra ni, Pedru te te dama ìsadawa wasu'uzém na hã. Taha wa, ma oto â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra ni, 3 miu na dahâiba hã. Tawamhã Zezusihi zazei na'rata 'wa norĩ me, ma tô oto sitẽme atob za'ra. Tawamhã ahã uptabi di oto, ìsazei'wa norĩ hã.

Ìsaze na'rata 'wa norĩ 're ìhâimana za'ra mono zé wasu'u

⁴² Tawamhã Zezusihi zazei'wa norĩ hã ìsadawa wasu'u'wa norĩ nhimirowahudu hã te te 're wapari pese za'ra. Te te rẽme za'ra õ di. Ma tô 're sisawi pese za'ra. Ma tô 're si'rã'õtõ, tisa da, duré 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono da. ⁴³ Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã marĩ ìwẽ hã ahã na ma tô te te dama 're 'manharĩ za'ra, dama ì'manharĩ waihu'u'õ hã. Taha wa, ma tô âma 're datob'uzu za'ra.

⁴⁴ Tawamhã ìsazei'wa norĩ hã te oto siré 're hâimana za'ra, aihĩni. Tinhibrom na tite da si, te te âma 're rosa'rata za'ra mono õ di oto. ⁴⁵ Ni'wam norĩ hã ma tô tinhipti'a hã te te dama 're wede za'ra, duré tinhibroba zama, ìwa'âbã zõ. Tawamhã ìwa'â hã ma tô te te sima 're po'o za'ra, marĩ zõ tiwi 're ìro'wanhi'riti za'ra mono zéb zarina. ⁴⁶ Awẽ sidâpâsi ma tô duré 're si'rã'õtõ, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma 're ìdawata za'ra mono zé 'ri 'wawi wa'ra 're, 're mreme zusi mono da, tâma. Tinhorõwa mono bâ, ma tô duré 're si'rã'õtõ, ì'u'etẽ wapu na siré 're saihuri mono da. Sima 're sõprub za'ra mono wa, ma tô to sina tisa na siré 're saihuri. ⁴⁷ 'Re ìhâimana u'âsi mono âma te duré siré âma 're wata za'ra, uburé ìsõprubzém na hã. Tawamhã aihĩni, ma tô ìsazei'wa norĩ hã wêsãmri za'ra ni. Tawamhã awẽ sidâpâsi, ma tô ìsazet'e'wa sidâpã dasina tahã'â ni, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã rowasété hawi te te 're ì'anho'reptui mono norĩ hã.

3

Pedru hã ìhi'ré te te ìpesezé wasu'u

¹ Tawamhã nimahã bâta na ma tô Pedru norĩ hã dame tineb zahuré, Zuwãhã me, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma 're ìdawata za'ra mono zéb u hã. Bãda sipi'rai wi, te dame tineb zahuré, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma 're ìdawata za'ra mono zé bâta na. ² Tame te aibã hã nhamra, ìpotozém hawi ìmorĩ'õ hã. ì'madã'â ze na 'ridawa nhisi u te ta hã nasi dasiwi mrami ni, rob'uiprazém na te te 're da'awari mono da, 're danhisihi mono sidâpâsi. ³ Tawamhã Pedru norĩ hã 'ri 'wawi wa'ra u zasi zahuré õ ré, ìhi'ré hã ma tô sãmri zahuré. Te te sãmri zahuré wamhã, te nasi 'mahãrã zahuré, marĩ te te tâma sãmri zahuré da. ⁴ Tawamhã Pedru norĩ hã ma tô 'madã'â pese zahuré, Zuwãhã me. Tawamhã Pedru te tâma tinha:

— Wei wa'madã'â. — ãne te tâma tinha.

⁵ Tawamhã ma tô 'madã'â zahuré, marĩ te te tâma sãmri zahuré da newa.

⁶ Tawamhã Pedru te duré tâma tinha:

— Wa hã ìnhimarĩ õ di. Rob'uiprazé hã robaba di, ìte hã. Tane nherẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìma ìsãmri na wa za aipawapto. Zezu Cristu, Nazaré âma aré 're ìsãmra mono zadawa para, wa za aima tinha: Aiwahutu, aipara na 're aimorĩ da oto. — ãne te tâma tinha, Pedru hã.

⁷ Taha pari, Pedru hã ma tô pa'ã ìsimire niwĩ, ìhi'ré hã te te wahutu da. Te te wahutu wamhã, awa'awi ma tô parahaptete, ìpara'õtõ zama. ⁸ Tawamhã ma tô darõno. Hãwi te oto za. Tame ma timorĩ na sãna'rata oto. Tawamhã Pedru norĩ me, ma tô siré asisi, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma 're ìdawata za'ra mono zé 'ri 'wawi wa'ra u. Tawamhã morĩ sina te sarõtõ, rowẽ te. 'Re ìhâimana u'âsi mono âma te duré tiwata. ⁹ Tawamhã aihĩni ma tô 'madã'â za'ra ni, aibã hã

sarõtõ mono ré hã, duré 'Re ìhâimana u'âsi mono âma wata ré hã. ¹⁰ Morĩ wẽ wa, ma tô duré âma tatob'uzu za'ra ni. Tawamhã âne te dasima nharĩ za'ra ni:

— Oro õ hã ìhi're hã sãmra sina, rob'uiprazém na te te nasi da'awari za, morĩ wẽ di oto. Ì'madâ'â ze na 'ridawa nhisi âma 're ìsãmra mono aré. — Æne te dasima nharĩ za'ra ni, morĩ wẽ wa oto.

'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa âma, Pedru te te dama ìrowasu'uzé wasu'u

¹¹ Tawamhã aibã hã ma tô Pedru norĩ hã te te 're patété zahuré, Zuwãhã me, Saromahã nhisi na 'ri zahãpã nhisi âma. Te te 're patété zahuré mono ré, da te 'madâ'â za'ra wa, ma tô aihĩni ìtẽme dasisa're. Tawamhã ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. ¹² Tawamhã Pedru te te da'madâ'â wamhã, te dama tinha, âne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, e marĩ wa, ma wa'âma atob'uzu za'ra wa'wa. Wasi'uihã na ìhi're hã wa te morĩ wẽ newa, te wei wa'âma asõpré wa'wa. Wasi'uihã na wa te pese õ di, wa norĩ hã. 'Re wane wẽ wa, wa te pese newa, te wei ìwa'madâ'â za'ra wa'wa. Mare di. Æne wab õ di. ¹³ 'Re ìhâimana u'âsi mono, wahi'rata norĩ nhib'apito, Abra'ãhã nhib'apito, duré Izatihi nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito. Ta hã ma tô Zezusi hã wêsã, tâma ìromhuri wẽ 'wa hã. Tane nherẽ, Zezusi hã ma tô asiwi ìwẽ'õ za'ra wa'wa. Ma tô asiwi ìsõmri 'wa, Piratuhu ma. Taha nho'a, ma tô asiwi ìwẽ'õ za'ra wa'wa, te te sima wẽ nherẽ Piratu hã, morĩ da apã, dazazém hawi. ¹⁴ Zezusi hã 're morĩ wẽ uptabi nherẽ, ma tô asiwi ìwẽ'õ za'ra wa'wa. Rob'manharĩ wasété'wa si ma tô asima ìwẽ za'ra wa'wa, dazazém hawi da te dasiwi wazere da, Zezusihi upana. ¹⁵ Dahâimana wẽ zéb da, dapẽ'ẽwẽ hã za te te dama 're ì'anhomri mono 'wa hã, aima za'ra wa'aba, da te dasiwi wĩrĩ da, ma tô dama ì'ru za'ra wa'wa. Tazahã 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô apã hãiwã'utu, dã'ã uptabi nherẽ. Wa norĩ hã Zezusi apã hãiwã'utu wa, wa te ìsabu za'ra hã wa tô wa te dama 're wasu'u za'ra. ¹⁶ Zezusi hã tiwaihu'u pese na ma tô ìhi're hã pese, ìmreme te te sazei wa. Taha wa, ma tô aptete oto. Ma tô ì'madâ'â za'ra wa'wa. Ma tô ìwaihu'u za'ra wa'wa oto. Tô sena te te sazei wa, morĩ wẽ di oto wanho'a.

¹⁷ — Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ìwapari pese za'ra wa'aba za. Wa hã wa tô aiwaihu'u za'ra wa'wa. Asiwi waihu'u aba âna, ma tô dama ì'ru za'ra wa'wa, Zezusi hã. Aima ìpire za'ra wa'aba norĩ zama te te siwi waihu'u âna, ma tô ta norĩ zama dama 'ru za'ra, Zezusi hã da te dasiwi wĩrĩ da. ¹⁸ Taha zarina, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã timreme hã âma uwaimra, duréihã ìsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã wahi'rata norĩ ma, te te âma 're ì'awaihu'u sirõmo mono zéb zarina, Cristu hã za te te ìrobzépatazém na hã, Danho'reptui'wa da, te te ìpisudu hã. ¹⁹⁻²⁰ Taha wa, te za aiwasédé hã 're ìrẽme za'ra wa'aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono u 're aipizari za'ra wa'aba mono da, aiwasédé hã te te aima 're pari za'ra wa'aba mono da. Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono, te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, aipẽ'ẽ 're, asiptete u'âsi âma 're anomro aba mono da. Zezusi hã te za we apã satõ, Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te aima ìpisutu za'ra wa'wa hã. ²¹ Tane nherẽ, te za hãiwã âma 're hãimana a'ã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te a'ã ropese da, duréihã ìsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ, wahi'rata norĩ ma, te te 're ì'awaihu'u mono zéb zarina. ²² Duréihã, Mozési ma tô wahi'rata norĩ ma rowasu'u siro, âne: “Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô ìpisutu, tizadawa wasu'u'wa da, Asib'apito za'ra wa'wa hã. Æne ni'wa hã asiré wa'wa hã te za ìza'u si aima pisutu za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, ìsine te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tawamhã te za ìsimirowasu'u na 're ìwapari pese za'ra wa'aba mo. ²³ Ni'wa hã ìmreme te te wapari õ wamhã, te za dasiwi wẽ'õ ni. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ nhiti, te za satõrĩ ni. 'Re ìhâimana u'âsi mono zama te za siwi wẽ'õ pese.”

Ãne ma tô rowasu'u, Mozési hã. ²⁴ Duréhã uburé 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã ma tô ãne na te te tãma 're ì'apisutu mono zéb uwaibaba, te te dama ãma 're rowasu'u za'ra. Samuwé hã uimrehêne ma tô ìsadawa wasu'u na ãma sãna'rata, wahi'rata norĩ ma. Taha za'u si ma tô duré ìsadawa wasu'u'wa sidâpâsi te te dama ãma 're rowasu'u sirõmo za'ra. Uburé ma tô duré ã nimosi ìromhâimanazém na zama, te te dama 're rowasu'u sirõmo za'ra. ²⁵ A norĩ wa'wa hã, wasiré wahi'rata norĩ nhihudu te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, wahi'rata norĩ ma, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're ì'apisutu mono zé hã te duré wama 're hâimana za'ra. Abra'ãhã ma, uimrehêne ma tô tãma ropisutu 'rata. ãne ma tô tãma ropisutu: “Romhutu'õpsi te za ni'wa hã asihudu hã te te 're da'apawapto, daro mono bâ rowē na 're danomro mono da.” ãne ma tô taha ma ropisutu na'rata.

²⁶ — Taha wa, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tinhimiropisudu hã ãma uwaimra. Ti'ra hã ma tô we atēme uimrehêne satõrĩ za'ra wa'wa, te te 're aipawapto za'ra wa'aba mono da. Te te tãma 're ìromhuri mono da hã te te pisutu wamhã, ma tô we atēme satõrĩ za'ra wa'wa, 're anomro wasété aba mono zé hã 're rēme za'ra wa'aba mono da, rowē na ãma 're anomro aba mono da. — ãne ma tô Pedru hã dama rowasu'u.

4

Pedru norĩ hã Zuwãhã me dama roti'wa norĩ nho're ìsima'warazé wasu'u

¹ Tawamhã Pedru norĩ hã Zuwãhã me, zahadu te te dama rowasu'u zahuré ré, ma tô sasedoti norĩ hã aihutu, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb 'madâ'â'wa norĩ nhib'apito me, sadusezu norĩ zama. Sadusezu norĩ hã apâ dahâiwa'utuzé wasu'u wē'õ'wa norĩ. ² Ta norĩ hã ma tô sada ab'ru za'ra, Pedru norĩ zada, apâ 're ìdahâiwa'utu za'ra mono zém na te te dama rowasu'u zahuré wa. ãne ma tô dama rowasu'u zahuré: “Dadâ'â nherē, te za apâ te te 're da'ahâiwa'utu, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, Zezusi te te ìhâiwa'utu ne.” ãne na te te dama rowasu'u zahuré 'ru te, ma tô sada tizahi za'ra. ³ Tawamhã ma tô dasiwi mrami zahuré ni. Hâiwahã pesere wa, ma a'â siwi tiza, dazazéb 're, awēpsi te te siwi sani zahuré da, ìwasété na te te dama rowasu'u zahuré ré ne, te te tãma nharĩ za'ra da. ⁴ Tane nherē, da'ahã na ma tô saze za'ra ni, Zezusihi wasu'uwē hã da te ìwapari za'ra norĩ hã. ìsazei'wa norĩ hã ahã uptabi di oto. Aibã norĩ za'rata si hã 5 miu na ìhâiba za'ra hã.

⁵ Tawamhã ma tô da'ãma ti'awē za'ra. Da'ãma awē za'ra wamhã, ma tô si'rã'õtõ, Zeruzarē ãma sasedoti ìpire norĩ hã. Zudezu norĩ ma, roti'wa norĩ hã ma tô ìme si'rã'õtõ, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ me zama. ⁶ Anasi norĩ hã ma tô duré datēme aimasisi zahuré, Caipasihĩ me. 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ìpire uptabi Anasi hã, sasedoti ìpire uptabi. Duré ni'wam norĩ hã ma tô dame aimasisi zahuré, Zuwã hã Aresãdirihĩ me. Anasihĩ sisãnawã zahuré, ta norĩ hã. Duré Anasihĩ sisãnawã hãiba amo norĩ hã ma tô ìsiré ubumro, Zeruzarē ãma dama ìpire za'ra norĩ hã. ⁷ Tawamhã dama ìpire norĩ hã ma tô dama 'ru zahuré, Pedru norĩ hã da te sani zahuré da, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, ìsõ'reb za'ra da te dasiwi simizusi zahuré da.

Tawamhã ma tô sadanharĩ zahuré ni, ãne:

— E niha ma tô bété ãne ì'manharĩ 'wa. E 'wa sadawa para, ma bété a norĩ wa'wa hã ìhi'ré hã ìpese 'wa. — ãne te sadanharĩ zahuré ni.

⁸⁻⁹ Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono pē'ézani na ma tô Pedru hã aptete, dama pahĩ tõ da, te te dama rowasu'u wē da. Taha wa, te ãne tãma rowasu'u za'ra, dama ìpire norĩ ma hã:

— Dama ìpire norĩ, ãne te ìwazadanharĩ za'ra wa'wa: “E niha, ma tô bété ãne hã ì'manharĩ 'wa. E 'wa sadawa para, ma tô bété a norĩ wa'wa hã ìhi'ré hã ìpese

'wa." Āne ma tō ĩwazadanharĩ za'ra wa'wa. Taha wa, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. ¹⁰ Tawamhã a norĩ wa'wa hã te za ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa, aihãiba mono bã wa'aba. Uburé wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ zama te za duré waihu'u pese za'ra. Zezu Cristuhu zadawa para, wa tō pese ni, ĩhi'ré hã. Zezusi hã Nazaré ãma aré 're ĩsãmra mono hã asiwi wĩrĩ aba da, ma tō dama ĩ'ru za'ra wa'wa. Tawamhã ma tō dasiwi sasõmri ni, wedepo'o nhonhi'rãmi na. Ma tō dârâ. Dâ'â nherê, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, ma tō apâ hãiwa'utu. Taha zadawa para, te aibã ĩhi'ré hã ãme za, rowẽ na. Ma tō tipesse oto. ¹¹ Duréhã ma tō Zezusihi wasu'u na wahi'rata norĩ ma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã. Ĕtẽ na ma tō ãma simiré'é, ãne:

“Ĕne hã wẽ nherê, ma tō 'ri'wa norĩ hã siwi wẽ'õ za'ra, taré nomro da. Tane nherê, te te siwi wẽ'õ nherê, taré nomro õ di, ãne hã. Ni'wa hã ma tō ti'ã, 'ri uparizéb da hã, wẽ uptabi wa.”

Āne ma tō Zezusihi wasu'u na wahi'rata norĩ ma rob'ui'ééré siro, ĩbaihã na hã.

— A norĩ wa'wa hã Ĕtẽ wẽ'õ'wa norĩ ne hã. Duré Zezusi hã Ĕtẽ ne hã. ¹² Tane nherê, Zezusihi si Danho'reptui'wa hã. Ni'wa hã, aimawi hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te dama pisutu õ di, ti'ai ãma te te 're ĩda'anho'reptui mono da hã. Taha wa, Zezusihi si uburé Danho'reptui'wa hã. — Āne te dama ĩpire za'ra norĩ ma rowasu'u, Pedru hã.

¹³ Pedru norĩ hã mreme pahi zahuré õ di. Te te datõmo pipa zahuré õ di. Taha wa, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã ma tō ãma titõb'uzu za'ra. Rowahutu'wa da, te te dame 're romnhoré zahuré mono õ nherê, mreme pahi zahuré õ di. Tawamhã ma tō ãma tipo're pu'u za'ra oto, Zezusihi siré 're ĩneb zahuré na, ti'ai ãma 're morĩ ré hã. ¹⁴ Aibã ĩhi'ré hã, Pedru norĩ te te ĩpese zahuré hã te ĩsiré tizab zahuré, danho're. Taha wa, dama ĩpire za'ra norĩ hã asa te te tãma nharĩ waihu'u za'ra õ di oto. ¹⁵ Tawamhã ma tō tãma rob'ru za'ra, dasi'rã'õtõzém hawi pusi da. Pusi za'u si, ma tō ãma sisadawa pibu za'ra, dama roti'wa norĩ hã. ¹⁶ Āne te sisadanharĩ za'ra:

— E marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni, aibã norĩ ma hã. Tō sena, marĩ hã dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã ma tō 'manharĩ zahuré, danho'a. ĩhi'ré hã ma tō pese zahuré. Aihĩni Zeruzarê ãma 're ĩdahãimana za'ra mono hã ma tō wapari za'ra ni, ĩhi'ré wasu'u hã. Taha wa, wa norĩ hã ĩwasu'u, wa te dawĩ 're udã waihu'u za'ra mono õ di za. ¹⁷ Tane nherê, ĩwasu'u hã daza'rui mono bã te te ropé tõ da, wa za tãma amhãzépa za'ra ni, te te dama 're rowasu'u zahuré mono tõ da oto, Zezusi 're ĩmorĩzém na hã. — Āne ma tō ãma sisaze za'ra, dama ĩpire za'ra norĩ hã.

¹⁸ Tawamhã ma tō sô tihãrã za'ra, apã ĩtẽmẽb za'ra neb zahuré da. ĩtẽmẽb za'ra zasi zahuré wamhã, ma tō sadawa uwati zahuré ni, Zezusihi hãimanazém na te te dama 're rowasu'u zahuré mono tõ da, duré ĩsadawa para te te dama 're rowahutu zahuré mono tõ da. ¹⁹⁻²⁰ Tawamhã Pedru norĩ hã te asa tãma nharĩ za'ra, Zuwãhã me:

— E ma hã bété, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, ĩwẽ. E ĩmreme, wa za wapari ni. E aimreme za'ra wa'wa, wa za wapari ni bété. 'Re ĩhãimana u'âsi mono mreme si, wa za wapari ni. Ma'ãpé, asima ãma rosa'rata za'ra wa'aba, waihu'u za'ra wa'aba da. Wa norĩ hã wa za wa te dama 're rowasu'u u'âsi za'ra, uburé wa te 're ĩ'madã'ã za'ra mono zém na hã, wa te 're ĩwapari za'ra mono zém na zama. Wa te dawĩ 're udã waihu'u za'ra mono õ di za. — Āne te asa tãma nharĩ za'ra, Pedru hã.

²¹⁻²² Aibã ĩhi'ré hã pese õ ré hã, 40 na ma tō ãma tiwahu. Taha wa, aihĩni 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma te tawata za'ra ni, aibã ĩhi'ré hã morĩ wẽ wa oto. Taha wa, da te dasiwi ahãri da, te te dama 'ru waihu'u za'ra õ di, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã. Taha wa, te taré duré tãma amhãzépa zahuré ni, Pedru

norĩ ma, Zuwãhã me, te te dama rowasu'u zahuré tō da oto, Zezusihi wasu'u na. Taha parimhã, ma tō tãma rob'ru zahuré ni, neb zahuré da oto.

Zezusihi zazei'wa norĩ hã ãmreme zusi zé wasu'u

²³ Tawamhã Pedru norĩ hã zudezu norĩ ma, ãpire za'ra norĩ hawi pusi wamhã, ma tō tineb zahuré, tisiré ãsazei'wa norĩ u, Zuwãhã me. Tawamhã ma tō tãma rowasu'u za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ mreme na, dama ãpire za'ra norĩ mreme na zama. ²⁴ ãne hã da te wapari za'ra wamhã, aihĩni ma tō dasiré ãma tawata za'ra ni, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma. Te oto tiwi rowaptērē za'ra ni, ãne:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono, a hã Wanhib'apito uptabi. A hã Ropoto na'rata 'wa. Uburé, ma tō marĩ hã ã'apoto mo, hãiwa hã, duré ti'a hã, duré ãporé hã. Uburé ãwa 're ãdanomro mono da hã ma tō duré ãpo. ²⁵ A hã ma tō Aipē'ēzani hã Dawihi ma ãsō, wahi'rata ma, aima romhuri'wai ma, aimreme hã wahi'rata norĩ ma, te te 're wasu'u mono da. ãne ma tō tãma rowasu'u za'ra Dawi hã, wahi'rata norĩ ma:

“E marĩ wa, zudezu'ō norĩ hã ma tō sada tizahi pese za'ra, daro mono bã. E marĩ wa, ãsimirosa'rata za'ra hã tō senai ã di. ²⁶ Roti'wa norĩ hã te sada aimasa. ãsada para da'uwati'wa norĩ me, ma sada atob za'ra, Wanhib'apito 'Re ãhãimana u'ãsi mono zada, duré Danho'reptui'wa da, te te ãpisutu zada.”

ãne te tãma rowasu'u za'ra, Dawi hã.

²⁷ — ãhãna, tō sena Zeruzarē ãma ma tō tasi'rã'õtō ni, aima romhuri wē 'wa zada, Zezusihi zada, Danho'reptui'wa da ãpisutu zada. Erodi norĩ hã ma tō sitēme ubumro, Pōsi'u Piratuhu me. Ta norĩ hã zudezu'ō norĩ me duré Izarazéhé nhihudu norĩ me, ma tō sada si'rã'õtō, te te siwi wĩrĩ da. ²⁸ A hã romhã ré, ãma ãropisutuzéb zarina ma tō si'uihã na ãma siwi uwaimra tō, te te waihu'u za'ra ã nherē, Erodi norĩ hã. ²⁹ ãhãna dama ãpire za'ra norĩ hã te duré wama amhãzépa za'ra. Wa norĩ hã aima romhuri'wa norĩ. Wei wapawaptob za'ra na, ai'umnhasi sina aimreme hã wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, wapahi ãna. ³⁰ Zezusihi zadawa para, wa te 're dapese za'ra mono da, wei wapawaptob za'ra na. Zezusi hã aima romhuri wē 'wa, taha zadawa para, marĩ ãwē hã dama ã'manharĩ waihu'u'ō hã wa te dama 're 'manharĩ za'ra mono da, wei wapawaptob za'ra na. — ãne ma tō tãma mreme zu, ãsazei'wa norĩ hã.

³¹ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, mreme zusi pari, 'ri ma tō ãrésãã za'ra. Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono pē'ēzani na ma tō aptete za'ra, ãpē'ē mono bã. Pahi ãna, ma tō dama sadawa wasu'u za'ra oto, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

ãsazei'wa norĩ hã, sōprum na 're ãhãimana za'ra mono zé wasu'u

³² Tawamhã ãsazei'wa norĩ hã uburé, ma tō sisaze za'ra, tinhimirosa'rata za'ra na hã. Ni'wam norĩ hã tinhibro te te sima 're sawi za'ra mono ã di, tite da si. Uburé, ma tō ãsibrob'ō norĩ udãna te te 're po'o za'ra. ³³ Mreme prédup sina, ma tō Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã te te dama 're rowasu'u za'ra, Wanhib'apito Zezusi apã ãhãiwa'utuzé wasu'u na. Duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tō Zezusihi zazei'wa norĩ ma 're sōprub za'ra, ãwē na si. ³⁴⁻³⁵ Tawamhã 'ri tede'wa norĩ hã duré ti'a tede'wa norĩ hã ma tō tinhorōwa hã duré tinhipti'a hã te te dama 're wede za'ra, ãwa'ãbã zō. Tawamhã ãwa'ã hã ma tō te te 're sōmri za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ ma. Tawamhã, ãsazei'wai mono bã marĩ zō tiwi 're ãro'wanhi'riti za'ra mono zéb zarina, ma tō te te tãma 're po'o za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Taha wa, ni'wa hã simarĩ ãna 're hãimana mono ã di oto.

³⁶⁻³⁷ Tawamhã aibã hã Zuzé na ãsisi hã ma tō tinhipti'a hã dama wede, ãwa'ãbã zō. Roti wē 'wa, ta hã. Taha wa, Banabé na ma tō siwi sisi, Zezusihi

zadawa wasu'u'wa norĩ hã. (Banabéhé nhisi hã dama rowē zani'wa, te wasu'u, ĩsisi hã.) Réwihi nhihudu, ta hã. Sipri na rob're za'iti nhisi āma ĩpotozé hã. Tinhipti'a hã te te dama wede wamhã, ĩwa'â, ma tô uburé ti'â, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ u.

5

Ananizaha wasu'u, Sapiraha me

¹ Aibã hã Ananiza na ĩsisi hã tinhipti'a hã ma tô ĩwa'âbã zô dama wede zahuré timro me, Sapiraha me. ² Tawamhã ti'ai wa'â hã ma tô sima po'o zahuré, pi'uriwi. ĩ'rãsutu si ma tô Ananiza hã ti'â uburé newa, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ u, wahuré newa. ³ Tawamhã Pedru te tãma tinha:

— Ananiza, e marĩ da, ma tô Satanasihi nhimiwada'uri zarina ĩ'manha. Taha wa, ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani ma, asadawa nhipe. Asipti'ai wa'â hã pi'uriwi ma tô asima ĩpo'o 'wa. ⁴ Asipti'a, da te aiwi uipra õ ré hã, ate hã. Duré, da te aiwi uipra wamhã, ĩwa'âbã zama ate hã. E marĩ da, ma tô bété wama asadawa nhipe. E wama si ma tô asadawa nhipe. Mare di. 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma zama ma tô asadawa nhipe. — Āne te tãma tinha, Pedru hã.

⁵⁻⁶ Tawamhã Pedruhu mreme te te wapari wi, ma tô waptãrã ti'ai wa, Ananiza hã. Waptã'ã wamhã, ma tô dârã. Tawamhã ĩpréduptém norĩ hã ma tô sô tiwahutu za'ra. Ma tô siwi ubu. Taha pari, ma tô siwi ti'â, te te siwi sêrê da. Tawamhã taha wasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, aihĩni ma tô tapẽ'ẽwara za'ra ni.

⁷ Tawamhã ĩsa'u si, te duré ĩmro hã mo, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ u. Timro dâ'ázé te te waihu'u āna, ma āzé, 'ri para u. ⁸ Sébré wamhã, Pedru te 'mahã:

— We ĩma wasu'u na. E niha ma tô asipti'ai wa'wa hã dama ĩwede 'wa. E õhõ na si ĩwa'â hã tô. — Āne te sadanha, Pedru hã.

Tawamhã asa te tãma rowasu'u:

— ĩhe, tô õhõ na si ĩwa'â hã. — Āne te tãma wasu'u.

⁹ Tawamhã Pedru te tãma tinha, āne:

— Te asima ĩrosa'rata wasété 'wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã tô sena ĩwaihu'u pese zô pibui wa'aba da. E marĩ da, ma bété āne hã ĩ'manharĩ 'wa. Ōhõta, wapari. Aimro nherê'wa norĩ hã te we para'rasi za'ra. Ta norĩ hã te za siwi ai'â. — Āne te tãma tinha, Pedru hã.

¹⁰ Tawamhã awa'awi ma duré waptãrã, pi'õ hã, Pedruhu papara. Ma tô duré dârã. ĩpréduptém norĩ hã ma tô duré apã asisi. Ma tô duré sabu za'ra, pi'õ ĩdã hã. Ta hã ma tô duré siwi tisê, ab're 're ĩmro zu. ¹¹ Tawamhã uburé pese, ma tô tapẽ'ẽwara za'ra ni oto, ĩsazei'wa norĩ, siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ hã. Duré ĩwasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, aihĩni ma tô tapahi za'ra ni.

Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã dama ĩwaihu'u'õ te te dama 're ĩ'manharĩ za'ra mono zé wasu'u

¹² Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, marĩ ĩwê hã ahã na ma tô te te dama 're 'manharĩ za'ra, dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã. Duré ĩsazei'wa norĩ hã ma tô 're si'rã'õtõ u'âsi aihĩni, Saromahã nhisi na 'ri zahãbã, da te 're ĩsisi za'ra mono u hã. ¹³ Tawamhã ĩsazei'õ'wa norĩ hã, ĩsazei'wa norĩ me 're hãimana za'ra mono da, te te sima 're rosa'rata za'ra mono nherê, pahi za'ra di oto. Tazahã te oto ĩsazei'wa norĩ hã da te 're wêsãmri za'ra, 're hãimana wê za'ra mono wa. ¹⁴ Taha wa, ma tô da'ahã uptabi na saze za'ra ni, Wanhib'apito niwĩ 're danomro mono da oto. Aibã hã ahã uptabi na ma tô saze za'ra, pi'õ zama. Taha wa, ĩsazei'wa norĩ hã ma tô sina hã. ¹⁵ Āne hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã te te dama 're 'manharĩ za'ra mono wa, ma tô ĩhãzé ré norĩ hã da te 're sa'ra, 'ri nhi'riti wa, 're simi'wara mono da, ĩsa'warizé wa, duré wetenhamri

wa. Pedru hã ïwa'wai baba za'ra te te ro'razâri wa, ï'awã hã te te hãiba upsibi za'ra da, te tame 're simi'wara, te te pese za'ra da. ¹⁶ Zeruzarê 'rata 'ri wa'õtõ mono hawi, ma tô da'ahâ na dasito, Zeruzarê u. Ïhâzé ré norĩ hã ma tô dasiré 'wasari ni. Duré wa'uburé ré 're ïhâimana za'ra mono norĩ zama, ma tô 'wasari ni, dasiré. Tawamhã aihĩni ma tô tapese za'ra ni oto.

Zezusihĩ zadawa wasu'u'wa norĩ hã dama ïpire za'ra norĩ nho're ïsimasabzé wasu'u

¹⁷ Tawamhã sasedoti ïpire uptabi hã, duré uburé ïsiré sadusezu norĩ me, ma tô ta norĩ hã Zezusihĩ zadawa wasu'u'wa norĩ hã ãma sô'ru za'ra. Tawamhã ma tô sima ãma roti za'ra, niha te te tãma rob'manharĩ za'ra da. ¹⁸ Taha wa, ma tô dama 'ru za'ra, da te dasiwi waibu da, Zezusihĩ zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Tawamhã dazazéb 're, ma tô dasiwi séme ni. ¹⁹ Tawamhã barana Wanhib'apito ma, hãiwa ãma romhuri'wa hã ma tô ïtême si'ra za'ra, te te tãma 'ridawa za'ra da. Te te tãma 'ridawa za'ra wamhã, ma tô sani za'ra, rob u. ãne te tãma nharĩ za'ra:

²⁰ — Mo oto ai'aba'rúi wa'aba, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, 're ïdanomro mono zép tém na dama rowasu'u za'ra wa'aba da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

²¹ Tawamhã, ãne hã te te wapari za'ra wamhã, bâdâ 'rãiwatobro wi, ma tô asisi, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma 'ri 'wawi wa'ra u. Tame ma tô rowahutu na dama ãma sãna'rata za'ra.

Tawamhã sasedoti ïpire uptabi hã, ïsiré 're ïnomro mono norĩ zama ma tô zudezu norĩ ma ïpire za'ra norĩ zô da'mazatõ, Zeruzarê ãma 're ïsi'ubumroi mono norĩ zô. Tawamhã ma tô ïtême ubumro uburé. Tawamhã dazazéb u ma tô Zezusihĩ zadawa wasu'u'wa norĩ zô tihârâ za'ra, da te ïtême simroi mono da. ²² Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorõwa 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô sô ai'aba'rúi, dazazéb u. Sô sisisi wamhã, 'ri 're baba di. Taha wa, te apã ai'aba'rúi ubana, dama roti'wa norĩ u. ²³ ïtême sihutu wamhã, te ãne tãma rowasu'u za'ra:

— Pra. E niha bâ. Dazazé hã, baba di. 'Ridawa nhitop tete uptabi nherê, duré dazazé 'madâ'â'wa norĩ hã 'ridawa ãma simasam nherê, wa te 'ridawa za'ra wamhã, 'ri 're baba di. Ni'wai õ di. Robaba na wa sô rob'madâ'â za'ra ni. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

²⁴ Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norĩ nhib'apito hã, duré sasedoti ïpire norĩ hã ãne hã te te wapari za'ra wamhã, te te waihu'u za'ra õ di oto. Taha wa, ma tô sô amrami za'ra, tinhimirosa'rata na, Zezusihĩ zadawa wasu'u'wa norĩ zô. ²⁵ Taha ré, ni'wa hã te wei mo, aibã hã. Ta hã ma tô tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— ïwapari pese za'ra wa'aba. Aibã norĩ hã dazazéb 're, ïséme 'wa hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, te dama rowahutu za'ra. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

²⁶ Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô sô ai'aba'rúi tinhib'apito norĩ me, apã te te simroi mono da. ïsimroi mono 'wa norĩ hã êtê na da te hã za'ra mono õ'umnasite, ma tô pawasisi ãna te te simro. ²⁷ Te te simroi mono wamhã, te tãma nharĩ za'ra, dama roti'wa norĩ nho're simasab da. Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ïpire uptabi hã te tãma nharĩ za'ra, Zezusihĩ zadawa wasu'u'wa norĩ ma:

²⁸ — Wa tô aré aiwi sawi za'ra wa'aba ni, Zezusihĩ nhimiroti na dama 're rowahutu tõ za'ra wa'aba mono da. Tazahã dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono wa, ïwasu'u hã ma tô te te ropé 'ri pâ, ãme Zeruzarê ãma hã. Taha wa, ma tô da te dasima 're wawasuu' za'ra. Wa norĩ hã, u, Zezusihĩ wĩrĩ'wa. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

²⁹ Tawamhã Pedru norĩ hã te asa tãma nharĩ za'ra, tisiré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ me:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme si wa za wa te 're 'madâ'â pese za'ra. Aimawi mreme hã wa te 're 'madâ'â za'ra mono õ di za. ³⁰ 'Re ìhâimana u'âsi mono, wahi'rata norĩ nhib'apito hã ma tô hâiwa'utu Zezusi hã, asadawa para wa'aba, da te dasiwi ìwĩrĩ hã. Wedepo'o nnonhi'rãmi na asiwi ìsasõmri 'wa hã ma tô hâiwa'utu. ³¹ Ta hã ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ti'â apâ, ìsimire niwĩ 're sãmra u'âsi mono da oto, dama ìpire na 're hâimana mono da, duré tiwaihu'u pese zarina te te 're da'anho'reptui mono da. Taha wa, te za te te 're wapawaptob za'ra, wasiré Izarazéhé nhihudu mono bâ, wawasédé hã wa te 're rême za'ra mono wa, te te wama 're apari mono da. ³² Wa norĩ hã wa tô ãne na hã watõmo na 'madâ'â za'ra ni. Taha wa, wa za wa te dama 're wasu'u u'âsi za'ra. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, te za Tipẽ'êzani hã te te dama 're anhomri. Taha zama te za duré ãne uburé te te dama 're awaihu'u, Zezusihi wasu'uwẽ hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra, Pedru norĩ hã.

³³ Tawamhã dama roti'wa norĩ hã ãne te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tizahi za'ra. Taha wa, ma tô sima ãma roti za'ra, te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi simro da. ³⁴ Tane nherẽ, aibã ìwẽ hã Damarizé na ìsisi hã ma tô hâiwi za. Ta hã parizezu norĩ niwĩ te 're mo, dama ìwazé pe hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa, te 're hâimana. Tawamhã ta hã ma tô oto dama 'ru za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã da te sani za'ra da, dama ìpire norĩ nhiti si'ubumro da, syry na.

³⁵ Taha pari, ma tô dama roti'wa norĩ ma tinha, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ìwapari pese za'ra wa'aba, ãma asõpré wa'aba da, aibã norĩ ãma. E marĩ te za tãma ìmanharĩ za'ra wa'wa. ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba. ³⁶ Aibã hã Te'udasi na ìsisi hã duréihã, waihu'u pese newa, ma tô dama ìpire na dama siwasu'u. Tawamhã aibã ahã na ma tô ìsiré 're nomro, 400 na ìhâiba hã. Tane nherẽ, da te wĩrĩ wamhã, ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã ma tô te te ropé. Robaba di oto. ³⁷ Te'udasihĩ uirĩ na si ma tô duré Zudasi hã datẽme wi, Darireza ãma aré 're ìsãmra mono hã. Romanu norĩ nhib'apito hã dahâiba za'rada hã te te waihu'u da, danhisi mono bâ da te tãma ubumro za'ra ré, ma tô Zudasi hã datẽme wi. Tawamhã da'ahã na ma tô duré ìsiré 're danomro, Te'udasihĩ ne. ìsine, ma tô duré wĩrĩ ni, Zudasi hã. Tawamhã ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã ma tô duré te te ropé. ³⁸⁻³⁹ Taha wa, ãhãna hã wa te hâiba upi za'ra wa'aba tõ, Pedru norĩ hã. Tô'ã. Ta norĩ hã si'uihã na te te 're rowahutu za'ra mono wamhã, ìsimirowahutu za'ra hã te za ìsarina 're si'utõrĩ za'ra. Tazahã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa para te te 're rowahutu za'ra mono wamhã, tiwi uprosi waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ìsimirowahutu za'ra hã. Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã 'wapé za'ra wa'aba õ'umnhasite, te za aibã norĩ ma ìwaprosi waré za'ra wa'wa, si'aba'ré da. — ãne te dama roti'wa norĩ ma roti, Damarizé hã.

Tawamhã ìsimiroti hã ma tô saze za'ra. ⁴⁰ Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ zõ ma tô sitẽme tihârã za'ra apâ. Ma tô dama hâiba 'ru za'ra, taré da te dasiwi hã za'ra da. Taha pari, ma tô duré sadawa uwati za'ra, te te duré dama 're rowasu'u tõ za'ra mono da, Zezusihi wasu'u na hã. Taha parip si, ma tô tãma rob'ru za'ra, apâ si'aba'ré da. ⁴¹ Tawamhã ma tô dawĩ wairé, dama roti'wa norĩ hawi. Da te hã za'ra nherẽ, to za'ra di, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã. ìsazei'wai wa, Zezusihi ne te te 're robzépata za'ra mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te tãma ìpisutu za'ra zém na hã ma tô sina waihu'u za'ra. Taha wa, tãma rowẽ za'ra di. ⁴² Tawamhã awẽ sidâpâsi ma tô te te dama 're rowahutu za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're. 'Ri baba, ma tô duré te te dama 're rowasu'u za'ra,

Zezusihi wasu'uwě na. Zezusi hã tô sena, Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te wama ìpisutu na ma tô duré te te dama 're rowasu'u za'ra.

6

Aibâ norî hã 7 na ìhâiba za'ra hã dapawapto'wa da, da te dasiwi ìpisutu za'ra zé wasu'u

¹ Tawamhã ahâ uptabi na ma tô zudezu norî hã saze za'ra, deredu norî mreme na 're ìmreme zusi mono norî hã, duré ebreusi norî mreme na 're ìmreme zusi mono norî zama. Tawamhã deredu norî mreme na 're ìmreme zusi mono norî hã ma tô aiwapsari za'ra, dazari'wa norî hã deredu norî ìmrotô norî âma 're po're simrami u'âsi za'ra mono wa. Awě sidâpâsi, ìsazei'wa norî hã ro te te sima 're waibui mono wamhã, te âma 're po're simrami u'âsi za'ra. Taha wa, ma tô dama nharî za'ra, aibâ norî hã deredu norî mreme na 're ìmreme zusi mono norî hã. ² Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hã, 12 na ìhâiba za'ra hã ma tô sô tihârâ za'ra, tisiré ìsazei'wa norî zô. Hâiba mono bâ ìtême si'aba'rê da, te sô tihârâ za'ra. Ìtême sihutu wamhã, te tâma nharî za'ra, âne:

— Wasiré Zezusihi zazei'wa norî, e 'Re ìhâimana u'âsi mono wasu'uwě hã wa za dawî wasu'u zazâri za'ra ni, taha upana wa te 're ìdazari za'ra mono da si. Mare di. Wa te dama âma 're rowasu'u za'ra mono ô wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te wama 're arowaré mono ô di za. ³ Ma'âpé, sô asôpré wa'aba mono, aibâ 7 na ìhâiba norî zô. Aibâ norî hã da te ìwêsâmri za'ra zô, te za sô asôpré wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono pè'èzani na si 're ìnomro mono norî zô, hâiwa hawî dahâimanazém na rowaihu'u ré 're ìhâimana za'ra mono norî zô. Ta norî ma, wa za romhuri hã pisutu za'ra ni, awě sidâpâsi te te 're dazari za'ra mono da. ⁴ Tawamhã wa norî hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, wa za 're wamreme zusi u'âsi. Ìmreme na wa za wa te 're dapawapto'wa u'âsi za'ra. — Âne te tâma nharî za'ra.

⁵ Tawamhã ìsimiroti za'ra hã aihîni ma tô saze za'ra, ìsazei'wa norî hã. Taha wa, ma tô aibâ norî zô rob'madâ'â za'ra. Tawamhã ma tô sãmri za'ra, Esitéwã hã. Ta hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma te te ìsasômri. Ìpè'èzani na si te 're hâimana. Tawamhã ma tô duré sãmri za'ra Piripi hã, duré Procoru hã, duré Nicano hã, duré Timo hã, duré Pamenasi hã, duré Nicorazu hã. Âtizotiza na 'ri nho'ômo nhisi âma 're ìsâmra mono aré, Nicorazu hã. Zudezu'ô aré, ma tô sizudezu, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma oto dame 're wata mono da. ⁶ Tawamhã ã norî hã ma tô oto te te simro, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî u, tinhîb'rada te te âma sa'ra za'ra da, ì'rã nhisiwi, âma mreme zusi da. Âne Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hã ma tô romhuri hã tâma pisutu za'ra.

⁷ Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ma tô duré te te ropé, 'ri baba. Zezusihi nhîrã zarina 're ìnomro mono norî hã ma tô sina hã, Zeruzarê âma hã. Sasedoti norî hã ahâ na ma tô duré Zezusi hã saze za'ra oto.

Esitéwã, da te dasiwi ì'ârîzé wasu'u

⁸ 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô Esitéwã hã te te 're pawapto pese, tiwaihu'u pese na. Taha wa, ìwaihu'u pese na si te 're hâimana, Esitéwã hã. Taha zarina ma tô marî ìwě hã te te dama 're ab'manharî, dama ì'manharî waihu'u'ô hã, danho'a. ⁹ Tane nherê, ni'wam norî hã zudezu norî hã ma tô sada 're hâimana za'ra, ìmreme te te 're wě'ô za'ra mono wa. Ta norî hã darob amoi hawî, Zeruzarê u 're ìsihutu mono aré, Sireni na 'ri nho'ômo nhisi hawî, duré Aresâdiriza na 'ri nho'ômo nhisi hawî, duré Sirisiza na danhipti'a nho'ômo nhisi hawî, duré Azi'a na danhipti'a nho'ômo nhisi hawî. Ta norî hã ma tô 're si'rã'ôtô u'âsi, rowahutuzéb u dasi'uîhâ na 're ìdahâimana za'ra mono zém na rowahutuzém nhisi u hã. Tawamhã ta norî hã, Esitéwã hã mreme te te siwi wě'ô za'ra wa, te nasi aimawi na tâma nharî za'ra. ¹⁰ Tawamhã 'Re

Īhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã ma tô tite hã rowaihu'u pese zé hã tâma tisõ, Esitéwãhã ma, mreme waihu'u pese da. Taha wa, aibã norĩ ma, te te asa tâma ãma wa'rãmi za'ra wamhã, ma tô nasi mreme nhihãri za'ra. ¹¹ Taha wa, ta norĩ hã ma tô ni'wam norĩ hã sada wada'uri za'ra pi'uriwi, Esitéwã te te siwi wasu'u wasété za'ra da, dama. Rob'uiprazé ma tô tâma sômri za'ra, sada simasab da. ãne te tâma roti za'ra:

— ãne te za Esitéwã hã dama ĩwasu'u za'ra wa'wa: “Esitéwã hã wa tô wapari za'ra ni. Mozési hã te te dama 're wasu'u wasété. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma, te te duré 're wasété.” ãne te za dama ĩwasu'u wasété za'ra wa'wa, Esitéwã hã. — ãne ma tô aibã norĩ hã sada wada'uri za'ra.

¹² Taha wa, ma tô ãne hã dama wasu'u wasété za'ra, Esitéwã hã. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ ma zama, ma tô ãne wasu'u wasété za'ra, dama roti'wa norĩ ma zama. Aihĩni sada danhiti'rui wairébé da, ma tô ãne dama wasu'u wasété za'ra. Tawamhã ma tô oto sô ai'aba're, Esitéwãhã zô. Taha wa, ma tô siwi ti'ã. Te te siwi âri wamhã, ma tô siwi saprõ, zudezu norĩ ma, ĩpire za'ra norĩ u. ¹³ Tawamhã, Esitéwãhã mreme te te siwi ĩwē'õ za'ra norĩ zô, ma tô sô tihârã za'ra, taré te te siwi ĩwasu'u wasété 'wa norĩ zô, Esitéwã te te tâma wasu'u wasété za'ra da. ãne te dama ĩpire za'ra norĩ ma, Esitéwã hã taré wasu'u za'ra:

— Ô hã aibã hã, rowasu'u wasédé hã te te sazãri õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zém na hã. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti wē wa'rãmi, ma tô te te dama 're rowasu'u wasété u'âsi. ¹⁴ Wa norĩ hã wa tô wapari za'ra ni, ĩmreme hã. Zezusi hã Nazaré ãma aré 're ĩsãmra mono hã te za, u, 'ri hã uprosi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zé hã. Duré, roti hã Mozési te te aré wama ĩsômri hã 're ĩwahâimana za'ra mono zéb da hã te za, u, wawi ãma saprĩ. — ãne ma tô Esitéwãhã wasu'u wasété za'ra taré.

¹⁵ Tawamhã zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré aihĩni ĩsi'ubumrozéb ãma ĩhâimana za'ra norĩ hã te ãma tinhopré, Esitéwãhã ubu ãma hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, hãiwa ãma romhuri'wai ubu ne, Esitéwãhã ubu hã.

7

Dama ĩpire norĩ nho're, Esitéwã dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

¹ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ĩpire uptabi hã te tâma tinha, Esitéwãhã ma:

— E tô sena aiwasu'u hã.

²⁻³ Tawamhã Esitéwã ma tô tâma rob'rãzarõtõ za'ra, dahi'rata norĩ wasu'u na hã, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, wamama norĩ zama, ĩwapari za'ra wa'aba. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, rowa'a na 're ĩsãmra mono hã duréihã ma tô Abra'ãhã ma sihãire, wahi'rata ma. Mesapotamiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're sãmra mono ré, ma tô ĩtēme wi, zahadu Harã na 'ri nho'õmo nhisi u morĩ õ ré. ãne te tâma tinha: “Ma'ãpé airom nhiti aiwatobro, asisãnwã norĩ nhiti aimorĩ da. Airop téb u wa za asaprõ, tamomo 're aihâimana mono da oto.” ãne ma tô tâma roti. ⁴ Taha wa, tisiré cadeza norĩ nhipti'ai hawi ma tô watobro. Harã na 'ri nho'õmo nhisi ãma te oto 're sãmra, Abra'ã hã. Tame, ĩmama hã ma tô tiwi dârã. Tiwi dâ'ã parip si, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã saprõ, ĩroptéb u, Abra'ã hã. Taha wa, te oto a norĩ wa'wa hã ĩwa 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ĩsipti'ai ãma. ⁵ Tane nherē, we te te saprõni nherē, te te tâma sômri uptabi õ di, ti'a hã ĩte da hã. Taha wa, te ãne hã tâma tinha: “Tô sena, ti'a, wa za aima tisõ, ate da, asihudu sidãpãsi, asihudu norĩ te da.” ãne ma tô tâma ropisutu, Abra'ãhã ma, 'ra õ ré. ⁶ Te duré tâma tinha: “Apto'oré hã asihudu norĩ hã te za dasiré 're si'ubumro, darob amoi ãma tinhipti'ai ãmai õ

nherē, tisiré'ō norī siré. Tawamhã ti'a tede'wa norī nhimiwada'uri zarina si te za 're hâimana za'ra, te te tãma 're romhuri pese za'ra mono da taré, wa'âbâ âna. Si'uihã na si'ãma 're hâimana waihu'u za'ra mono ò di za. Da te 're ihã za'ra mono zé hã te za duré te te 're sépata za'ra. Âne te te 're robzépata za'ra mono ré hã, te za ãma tiwahub ahã za'ra, 400 na. ⁷ Tawamhã wa za te 're 'ruiwa'âbâ za'ra. Marĩ, wa za asa te 're ab'manharĩ, daza'ru tede'wa norĩ ma hã asihudu norĩ wi, 're robzei'ō za'ra mono wa. Taha parip si, asihudu norĩ hã te za wei wairé apã. Tawamhã âme te za ĩ'ãma 're dawata za'ra oto." Âne te tãma ropisutu, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

⁸ — Te duré tãma roti, âne: "Te za 're asisihâiwata nhihâri za'ra wa'aba mo, ĩzazei'wa na aipibui pese aba zéb da hã." Âne ma tô tãma roti. Taha wa, Izati hã waptã'ã wamhã, ma tô sihâiwata nhizã, ĩmama hã, Abra'ã hã. ⁸ na ãma mara wapsi, ma tô sihâiwata nhizã. Izati hã ma duré ti'ra hã sihâiwata nhizã, Zaco hã. Zaco hã ĩsarina ma duré ti'ra hã te te 're anhihâiwata nhihâri, poto sidâpâsi, ¹² na ihãiba norĩ hã. Ta norĩ hã Zaco ho 'ra norĩ hã, wahi'rata na'rata uptabi. — Âne te Esitéwã hã rob'rãzarõtõ, dama ĩpire za'ra norĩ ma.

⁹ Tawamhã Esitéwã hã ma tô duré tinhimirob'rãzarõtõ na tãma ãma uzusi za'ra, âne:

— Ta norĩ hã wahi'rata norĩ hã ma tô tinoire hã dama wede za'ra, Zuzé na ĩsisi hã. Ihâimanazém na te te siwi 're 'ruiwapari za'ra mono wa, ma tô dama wede za'ra. Taha wa, ĩ'uipra'wa norĩ hã ma tô siwi saprõni za'ra, Ezitu u, tame danhimiwada'uri zarina si te te dama 're romhuri mono da, pawã'âbâ âna. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô ĩsiré 're hâimana u'âsi. ¹⁰ Taha wa, te te ĩrobzépata mono zéb sidâpâsi ma tô nasi pawapto, tiwi robzei'ō tã da. Tawamhã apito Para'oho ma, sihãiré wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô tiwaihu'u pe hã tãma tisõ, ihâimana wẽ zéb da hã. Taha wa, apito Para'o hã ma tô wêsã, Zuzé hã. Taha zarina ma tô tãma pisutu, Ezitu ãma roti'wa da oto, ĩsadawa para. ĩsibro hã duré ĩsõrõwa zama te te tãma 're 'madã'ã mono da zama, ma tô duré pisutu. ¹¹ Tawamhã nimahã wahum na dasa hã poto ò di, Ezitu ãma hã duré wahi'rada 're ihâimana za'ra mono zéb ãma hã, Canã na romnhisi ãma hã. Taha zarina, ma tô oto mra hã da te 're sépata za'ra. Marĩ ò di, te te 're ihuri mono da hã, wahi'rata norĩ hã. ¹² Tawamhã wahi'rada Zaco hã ma tô dasai wasu'u hã wapa, Ezitu ãma buru nho wasu'u hã, tamep si da te 're ĩsa'wari mono na hã. Taha wa, ma tô ti'ra norĩ hã wahi'rata norĩ hã satõrĩ za'ra, Ezitu u si'aba'ré da, mra hã te te 'mai'uipra za'ra da. Tawamhã ĩmorĩ'rata na si'aba'réi wamhã, ma tô aihutu apã, timama u. Mra hã ma tô te te ãwisi. ¹³ Taha parip si, ma tô duré sô ai'aba'ré, Ezitu u, maparane ãma. Tawamhã Zuzé hã ma tô tãma siwasu'u za'ra oto, tidub'rata norĩ ma. Tawamhã apito Para'o hã ma tô wapa, Zuzéhé sisãnawã norĩ wasu'u hã. Taha wa, ma tô oto waihu'u za'ra, ĩsisãnawã za'ra na hã. ¹⁴ Taha wa, ma tô Zuzé hã timama zô hã, Zaco ho zô, aihĩni pese ĩtème si'aba'ré da, ĩmro norĩ hã ĩ'ra norĩ zama, duré uburé ĩsiré 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ zama. Âne dahãiba za'ra hã, 75 na. ¹⁵⁻¹⁶ Tawamhã Zaco norĩ hã te oto zãmo, Ezitu u, tame 're si'ubumroi mono da oto. Tame ma oto Zaco hã dãrã. Tame ma tô duré ĩ'ra norĩ hã 're dã'ã za'ra. Tawamhã ĩmama hã tiwi dã'ã za'ra wamhã, ĩhi hã ma tô siwi ti'ã apã, ĩrob u, Sitẽ na danhipti'a nho'õmo nhisi u, tame te te siwi séme da. Ti'a hã Abra'ã hã dã'ã ò ré, Hamohõ nhihudu norĩ wi, te te sisada ĩ'uipra sirõmo ãma, ma siwi sé, ĩhi hã. 'Re dã'ã za'ra mono sidâpâsi, ma tô wahi'rata norĩ hi zama apã da te 're 'wasari tamomo, Zaco ho 'ra norĩ hi hã, tame da te 're séme mono da, êtẽ zahãpã wa, ab're 're.

¹⁷ — Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã Abra'ãhã ma, te te ĩropisutuzé hã te te tãma ãma ĩ'uwa'imramizéb u hã, romhuture di oto. ĩsihudu norĩ hã wahi'rata

norĩ hã ma tô oto sina hã, Ezitu ãma. Da'ahã uptabi di oto. ¹⁸ Tawamhã roti'wa aimawi hã ma tô oto âzé, si'apito da, Ezitu ãma, Zuzéhé waihu'u'õ'wa hã. ¹⁹ Tawamhã tizadawa nhipese na si ma tô wahi'rata norĩ ma 're hãimana ta hã. Ma tô te te tãma 're rob'manharĩ wasété u'âsi za'ra. Ma tô damama norĩ ma roti za'ra, rowi te te 're sa'ra za'ra mono da, ai'uté hã, 're dâ'â za'ra mono da. ²⁰ Taha ré, ma tô Mozési hã podo, ai'utépré iwẽ uptabi hã. A'amo si'ubdatõ ma tô ãma ai'utõ, ãmama norĩ te te ã'madâ'â zahuré zém na hã, 'ri para. ²¹ Tawamhã 'ri nhiti ma tô ãna hã tihi. Taha wa, apito Para'oho 'ra sipi'õ hã ma tô ãma ti'ra, Mozési hã. Ti'ra uptabi newa, ma tô prédu. ²² Taha wa, Ezitu ãma danhimirowaihu hã ma tô uburé dawí waihu'u, Mozési hã. Oto prédu wamhã, te te waihu'u pese wa, uburé te te rob'manharĩ wẽ di. Ìsimiroti hã wẽ wa, dama mreme pire di. — ãne te dama ãpire za'ra norĩ ma, rob'rãzarõtõ, Esitéwã hã, dahi'rata wasu'u na hã.

²³ ãne te duré tãma rob'rãzarõtõ za'ra:

— Tawamhã Mozési hã 40 na ãma wahu wamhã, ma tô sima rosa'rata, tisiré norĩ hã te te waimrami mono da, Izarazéhé nhihudu norĩ hã. ²⁴ Tawamhã te te ab'madâ'â mono wamhã, ma tô 'mai'hãiba pibu tisiré hã, ezipsiu hã te te 're pré'é mono ré hã. Taha wa, ma tô ãtème mo, ãma sisapri da. Tawamhã te te 're pré'é mono 'ru te, ma tô ãwĩ, ã'azãri'wa hã, tisiré hã te te 'ruiwa'ãbã da. ²⁵ Mozési hã ma tô tisiré norĩ ãma rosa'rata, ãne: “Ìsiré norĩ hã ãté te za siwi ãwaihu'u, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te tãma ãpisutu za'ra zém na Ezitu hawi te dawí ubumroi mono da.” ãne te tisiré norĩ ãma rosa'rata. Tane nherẽ, te te siwi waihu'u õ di, ãsiré norĩ hã. ²⁶ Tawamhã awẽm na hã ma tô duré mo, tisiré norĩ u. Morĩ wamhã, te duré ãsiré norĩ hã ãsõ'a si'wapé zahuré, maparane. Taha wa, ma timreme hã tãma 'marõwĩrĩ zahuré, ãne: “Tõ'ã. Asi'wapéi wa'aba tõ. Oro asiré 're anomro aba mono za, te asi'wapéi wa'wa.” ãne ma tô timreme hã tãma 'marõwĩrĩ zahuré.

²⁷ — Tawamhã ãma ãsãna'rata'wa hã ma tô Mozési hã mreme hã wẽ'õ. Taha wa, ma tô mreme sina sa'ré, ãne: “E 'wa sadawa para we aimorĩ bã, wanhib'apito da, duré wama rowairébé'wa da hã. ²⁸ E ãzama te za ãwĩ, ezipsiu hã ãwĩrĩ ne, ahãmhã.” ãne te tãma tinha, Mozési hã ma. ²⁹ Tawamhã ãmreme hã te te wapari wamhã, ma tô Ezitu hawi aimani Mozési hã, Midi'ã na romnhisi u, tame 're hãimana mono da oto. Tame ma timro. ã'ra maparane oto, aibã norĩ hã.

³⁰ — Midi'ã ãma 're sãmra mono ré hã, ma tô ãma tiwahu, 40 na. Tawamhã nimahã bãtã na ma tô 'Re ãhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã ãtème sihãiré, hãiwa hawimhã. Sina'i na ãtẽ 'rãihã nhisi 'rata, ma tô ãtème sihãiré, a'ubuni u, wede zapore ro'o wa'wa. ³¹ Tawamhã Mozési ma tô ãma titob'uzu, te te sãmri wa. Taha wa, ma tô ãtème ai'ré, 'rãwi te te sabu da. Tawamhã 'Re ãhãimana u'âsi mono mreme ma tô wapa. ãne te tãma tinha: ³² “Wa hã 'Re ãhãimana u'âsi mono, aihirata norĩ nhib'apito, Abra'ãhã nhib'apito, duré Izatihi nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito.” ãne ma tô tãma si'mahã, Mozési hã ma. Tawamhã Mozési hã ãmreme te te wapari wamhã, te tãma rẽrẽ, pipa te. Tãma pahi wa, te te 'madâ'â waihu'u õ di. ³³ Tawamhã Wanhib'apito te duré tãma tinha: “Ìnho'a asabzé hã wẽ uptabi di, ti'a hã. Aima ãpire uptabi wa, ãma asiséb zarina te za aipara'uza hã ãsani. ³⁴ Wa hã wa tô ãnhib'a'uwẽ norĩ hã te te 're 'madâ'â za'ra. Romhuri pire na te te 're rob'ma'wamarĩ mono wa, te robzei'õ u'âsi 're hãimana za'ra, Ezitu ãma hã. Taha wa, ma tô romhuri pire te, 're 'wab'ëtẽ u'âsi za'ra. ã'wab'ëtẽ za'ra hã wa tô te 're wapari u'âsi za'ra. Taha wa, wa we oto ãtème si'ra za'ra, te sõ'reptu za'ra da, Ezitu hawi. A hã wa za oto asatõ, Ezitu u apã aimorĩ da.” ãne ma tô tãma rob'ru, Mozési hã ma.

35 — Tawamhã te oto mo apâ, Mozési hã Ezitu u, tisiré norĩ te te sô'reptu za'ra da. Tane nherê, Izarazéhé nhihudu norĩ hã ma tô aré siwi watawa, âne: “E 'wa sadawa para we aimorĩ bâ, wanhib'apito da, duré wama rowairébé'wa da.” Âne ma tô aré siwi wê'õ. Tane nherê, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô apâ ìtême satõrĩ za'ra, Mozési hã. Tawamhã hãwa âma 'Re ìhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã, wedezapore ro'o wa'wa sô ìsãmra hã ma tô Mozési hã pawapto, Ezitu hawi te te danhimroi mono da apâ, danhipti'ai u. 36 Taha wa, ma tô Mozési hã te te danhimro tô, Ezitu hawi. Duré Ezitu âma zahadu 're sãmra mono ré, ma tô marĩ hã dama ì'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ. Â pré na â poré nhisi âma, ma duré dama rob'manha, ìwaihu'u'õ na. A'ubuni wi siwa'ru 're danomro mono ré, ma duré marĩ dama ì'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ, 40 na da'âma wahub za'ra ré. 37 Ta hã ma tô tisiré Izarazéhé nhihudu norĩ ma rowasu'u, âne: “'Re ìhâimana u'âsi mono hã te za ni'wa hã asiré wa'wa hã we aima pisutu za'ra wa'wa, ìsine, te te aima 're ìsadawa wasu'u za'ra wa'aba mono 'wa da hã.” Âne te tâma rowasu'u za'ra, Mozési hã. — Âne ma tô Esitéwã hã dahi'rata wasu'u na tâma rob'rãzarõtõ za'ra, dama ìpire za'ra norĩ ma.

38 Âne te duré tâma rob'rãzarõtõ za'ra:

— Izarazéhé nhihudu norĩ hã a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tô Mozési hã dasiré 're mo, wahi'rata norĩ siré. Nimahã bâtã na siré si'rã'õtõ wamhã, ma tô hãwa âma 'Re ìhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã tâma rowasu'u, Mozésihi ma, Sina'i na êtê 'rãihã nhisi âma. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimipisutu zarina, robzei u'âsi ì'rata 're ìdanomro u'âsi mono zé wasu'u hã ma tô tâma tisõ, Mozésihi ma, ta hã te te wama 're anhomri mono da, ìsipai u. 39 Tazahã wahi'rata norĩ hã te te wapari ze za'ra õ di, Mozésihi mreme hã. Ezitu u apâ ìsi'aba're da si, ma tô tinhimirosa'rata na sisaze za'ra. 40 Taha wa, te Arãhã ma nharĩ za'ra, âne: “Ma'ãpé, marĩ hã romhãiba hã wama 'ma'manharĩ za'ra na, 'Re ìhâimana u'âsi mono ne ìwaihu'upe hã, te te ìwanhimroi mono da hã.” Âne ma tô tiwi waptêrê za'ra, romhãiba hã te te 'manharĩ za'ra da. Te duré âne tâma nharĩ za'ra: “Mozési hã ma wawi aimani, Ezitu hawi we ìwanhimroi mono 'wa hã. Wa te sa'rese za'ra õ di oto.” Âne te wahi'rata norĩ hã tâma nharĩ za'ra, Arãhã ma. 41 Taha wa, tame ma tô powawê 'ra hãiba ne hã tâma 'manharĩ za'ra, âma 're ìwata za'ra mono zéb da hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono upana. Tawamhã ma tinhimizama hã oto siwi simro, tinhimirob'manharĩ âma wata za'ra da. Aimawi te te sima rob'manharĩ za'ra wê te, ma tô duré dasa hã siwi 'manha. 42 Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô tiwi aipi'ra za'ra, aimawi na si si'uihã na za 're wata za'ra mono da, ì'upana. Bãtã âma ì'upana 're wata za'ra mono da, ma tô duré tiwi aipi'ra za'ra, duré a'amoï âma, duré wasi âma zama. Taha na ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã âma rob'ui'ééré, duréihã ìmreme na:

“Izarazéhé nhihudu norĩ, e ì'ãma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tô ìnhimipodo hã asiwi 're ìsimroi wa'aba mo, a'ubuni wi 're anomro aba mono ré hã. Mare di. ì'upana aimawi âma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tô âne hã 're ì'manharĩ za'ra wa'aba mo. Âne 're anomro aba mono ré, ma tô 40 na ai'ãma tiwahub za'ra wa'wa.

43 ì'upana âma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tô romhãiba hã asima ì'manharĩ za'ra wa'wa, waihu'u pese newa, Moroti ìhãiba'õ na romhãiba 'manharĩ nhisi âma. Duré Rêpã na wasi nhisi âma ma tô 're aiwata za'ra wa'aba mo, waihu'u pese newa ìhãiba'õ âma hã. Ta hã ma tô asiwi 're ìmrami aba mo, âma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, a'ubuni wi. Taha wa, wa za oto airom nhiti asatõrĩ za'ra wa'wa, Babironiza na 'ri nho'õmo nhisi nhipai u ai'aba'rei wa'aba da.”

Āne ma tō wahi'rata norī ma rowasu'u, ĩsadawa wasu'u'wa nhimi'ui'ére na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mre me zarina. Timreme, ma tō wahi'rata norī āma uwaimra. — Āne te Esitéwā hā zahadu dama ĩpire norī ma rob'rāzarōtō za'ra, dahi'rata norī wasu'u na hā.

⁴⁴⁻⁴⁵ Te duré tāma rob'rāzarōtō za'ra, āne:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā ma tō tāma pisutu, Mozésihi ma, wahi'rata norī hā te te siwi ĩ'ri mono zéb da hā, a'ubuni wi. Tawamhā Mozésihi ma, te te ĩpisutuzéb zarina ma tō da te dasiwi simizusi romhā 'manharī na 'ri hā, dasiré ĩwa simasisi mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā. Taha wa, ma tō 'rizé hā te te siwi 'wapé siré, danhimizahāri sidâpâsi te te siwi simizusi mono da. Tawamhā ta norī uirī na si ma tō wahi'rata norī hā siwi āwisi, tirop téb u sihutu wamhā, Zuzuwéhé siré. Sihutu wamhā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā ma tō wahi'rata norī hā pawaptob za'ra, dasi'wapé na. Ma tō te te tāma dazate za'ra, tame 're ĩdahâimana za'ra mono norī hā. Tawamhā wahi'rata norī hā ma tō asisi oto, tirop téb u. Sisisi wamhā, ma tō siwi tisā 'ri hā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ĩwa 're ĩsāmra mono zéb da hā. Tame te oto 're sab u'âsi, Dawi za ĩpotozéb u hā. ⁴⁶⁻⁴⁷ Tawamhā Dawi hā ma tō tiprédu. Prédu wamhā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā ma tō wēsā. Taha wa, Dawi hā ma tō tiwi waptē, 'ri ĩté hā te te tāma sārī da, ĩwa 're ĩsāmra mono zéb da hā. Āne te tiwi waptē: “E te za ĩma ĩ'ru, 'ri té, te aima sārī da. A hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono, Zaco ho nhib'apito. Taha wa, wa ĩsima wē, 'ri hā te aima sārī da.” Āne ma tō tiwi waptē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi. Tane nherē, Dawi hā te te tāma 'ri ō di. ĩ'ra si, ma tō tāma 'ri, Saroma hā tipoto'wa uirī na si.

⁴⁸ — E tawamhā 'ri hā da te dasiwi ĩsārī 'rep si te 're sāmra u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā. Mare di. 'Ri 'rep si 're sāmra mono ō di. Āne ma tō duréhā āma rob'ui'ére, ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa hā:

“Wanhib'apito, ma tō āne ĩma siwaihu'u: ⁴⁹⁻⁵⁰ Wa hā hāiwa nhipai āma, Apito.

Ti'ai āma zama, Apito. ĩwaihu'u pese wa, wa hā uburé Apito. ĩwétési uburé marī hā te 'manharī waihu'u pese di. E niha te za tawamhā ĩnhorōwa hā ĩma ĩ'ri za'ra wa'wa, ĩwa 're ĩnhamra u'âsi mono zéb da hā. Mare di. 'Re ĩnhamra u'âsi mono zéb da hā ĩma 'ri waihu'u za'ra wa'aba ō di za.”

Āne ma tō Wanhib'apito mre me hā wama wasu'u, ĩsadawa wasu'u'wa hā. — Āne ma tō Esitéwā hā dama ĩpire za'ra norī ma rob'rāzarōno hā 'rāsutu za'ra, dahi'rata norī wasu'u na hā.

Esitéwāhā dā'âzé wasu'u

⁵¹ Tawamhā Esitéwā hā te duré tāma nharī za'ra, dama ĩpire za'ra norī ma:

— A norī wa'wa hā aipo're za'ra wa'aba ō di. Aipē'ē tete za'ra wa'aba di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā aipo'reptō newa, 're waparī za'ra wa'aba mono ō di. Aihī'rata norī wa'wa hā 're ĩhâimana za'ra mono zém ne, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani hā te asiwi 're ĩwē'ō za'ra wa'aba mo, aihī'rata norī wa'aba ne hā. ⁵² Aihī'rata norī wa'wa hā ma tō sada 're sib'ru za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī zada. 'Re ĩmorī wē uptabi hā za we ĩwisi wana, ma tō aré te te dama 're wasu'u za'ra, ĩsadawa wasu'u'wa norī hā. Tane nherē, ma tō aihī'rata norī wa'wa hā te te 're simro, ta norī hā. Aihī'rata norī wa'wa hā āne te te 're ĩ'manharī za'ra mono ne, ma tō duré a norī wa'aba zama dama ĩsa're za'ra wa'wa, 're ĩmorī wē uptabi hā da te dasiwi wīrī da. ⁵³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, hāiwa āma romhuri'wa norī, ĩsimiroti hā te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono nherē, ĩsimiroti na 're waparī za'ra wa'aba mono ō di. — Āne te tāma nharī za'ra, dama ĩpire za'ra norī ma, Esitéwā hā.

⁵⁴Tawamhã zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã Esitéwãhã mreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô sadawa 'ru za'ra. Taha wa, te 'wasitete za'ra, Esitéwãhã ãma. ⁵⁵Tane nherẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono pê'êzani na ma tô aptete, Esitéwã hã. Taha wa, hâimo ma tô 'mazawẽ. Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono hâiba na rowa'a za'ene hã ma tô 'madâ. Zezusi hã ma duré tisã. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimire niwĩ te za. ⁵⁶Tawamhã Esitéwã te 'mahã, ãne:

— 'Madã'ã za'ra wa'aba. Òhõta hâiwa, ma we 'ridawa. Ti'ai ãma ðasiré ìpodo hã wa tô sabu. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimire niwĩ te za. — ãne te tãma 'mahãrã za'ra.

⁵⁷Taha wa, tinhib'rata na ma tô tiwi sipo're nhidã za'ra, dama roti'wa norĩ hã. Asa tãma 're sipari za'ra mono sina, ma tô sô rere, te te siwi âri da. ⁵⁸Sa'êtẽ te siwi 'mapra, 'ri nho'õmo babarãi u, êtẽ na te te siwi wĩrĩ da. Tawamhã ti'uza ìsisiwimhã, ma tô sada sani za'ra, Esitéwãhã 'ruiwapari'wa norĩ hã te te nasi siwi ahãri pibui pese da. Saru na aibã ìpréduptém nhisi 'rata, ma tô ti'uza hã sa'ra za'ra, ta hã te te sa 'madã'ã za'ra da. ⁵⁹Tawamhã êtẽ na te te nasi siwi ahãri ré, ma tô Esitéwã hã mre, Zezusihi ma. ãne ma tô sina 'mahã:

— Wanhib'apito Zezusi, ìpẽ'êzani te za ìwi ì'ã, ãma atẽme ìmorĩ da.

⁶⁰Tawamhã hi'rãtitõ ma tô nhamra, Esitéwã hã. Mreme 'rãihã na ma tô duré tãma mre, ãne:

— Wanhib'apito, tiwasédé te te ì'ãma 'manharĩ za'ra nherẽ, tãma pisutu za'ra õ di za, rowasédé hã.

Tawamhã mreme pari, ma tô dãrã oto, Esitéwã hã.

8

Saru hã ìsazei'wa norĩ ãma te te ìrowasutu na'rata zé wasu'u

¹⁻³ Esitéwã hã da te ìwĩrĩzém na hã ma tô Saru hã dapa'uze.

Tawamhã aibã norĩ hã ma tô Esitéwã siwi tisẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa 'madã'ã pese 'wa norĩ hã. Te te siwi sêrẽ wamhã, te ãma ti'ry'ry, wawai 'rãihã na. Tawamhã Esitéwã dã'ã parimhã, bãtã na ma tô awa'awi sada tazahi za'ra ni, ìsazei'wa norĩ zãda. Taha wa, ìsazei'wa norĩ hã Zeruzarẽ ãma 're ìsi'ubumroi mono zõ, ma tô rowasédé hã sô tiwatobro na'rata za'ra, sada dazahi za'ra wa. Saru hã Zezusihi zazei'wa norĩ ãma ma tô rowasutu, ìsazei'wa hâimanazé hã si'utõrĩ da. 'Ri baba te nasi zãsi, ìsazei'wa norĩ zõ. Tawamhã rob u te te nasi da'anhamra, aibã hã duré pi'õ zama. Taha pari, te nasi te te da'ãma arobãdã, te te nasi da'a'maza da, dazazéb 're. Taha wa, ìsazei'wa norĩ hã ma tô te te siwi ropé, Zeruzarẽ hawi. Ta hawimhã Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u ma tô te te ropé, duré Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi u zama, daza'rui mono bã. Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ si te zahadu 're si'ubumro, Zeruzarẽ ãma hã.

Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Piripi hã ìwasu'uwẽ na te te dama ìrowasutu za'ra zé wasu'u

⁴Tawamhã daro mono bã, ìsazei'wa norĩ te te ìropéi mono hã sihutu sidãpãsi, ma tô te te dama 're rowasutu za'ra, Cristuhu wasu'uwẽ na. ⁵Tawamhã Piripi hã Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, ma tô mo. Tame ma tô Cristu hã te te dama 're wasu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu hã, Danho'reptui'wa da. ⁶Marĩ ìwẽ hã dama ì'manharĩ waihu'u'õ hã ma tô te te dama 're ab'manharĩ. Piripihi mreme hã da te wapari za'ra wamhã, aihĩni ma tô ìmreme na 're danhopré, marĩ ìwẽ hã te te 're ì'ab'manharĩ mono hã da te sabu za'ra wamhã. ⁷Wa'uburé ré 're ìhâimana za'ra mono norĩ hã ahã na ma tô apese. Sadari sina te nasi wairé, wa'uburé hã. Ìmorĩ waihu'u'õ hã ahã na ma duré pese za'ra, Piripi hã. Ìhi'ré zama ma tô ahã na apese. ⁸Taha wa, datoi uptabi za'ra di, 'ri nho'õmo ãma 're ìdahâimana za'ra mono norĩ hã.

⁹ Tame te aibâ hã 're sãmra, Sima na ïsisi hã. Romhõsi pese 'wa, ta hã. Taha ãma ma tô aré 're tob'uzu za'ra, samaritanu norĩ hã. Sima hã ïwaihu'u pese newa, te dama 're siwasu'u u'âsi, dama ïpire na. ¹⁰ Aihĩni ma tô Simahã mreme na 're danhopré aré. ãne te da te dasima 're rowasu'u za'ra, õ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono newa:

— “Õhõ ma hã, aibâ ma hã ïwaihu'upe te tãma tihâiba. 'Re ïhâimana u'âsi mono waihu'u pe hã sa'ëtê na te tãma tihâiba.” — ãne te da te dasima 're wasu'u za'ra.

¹¹ Wahub ahâ na ma tô ãma 're datob'uzu za'ra, te te dama 're ï'aromhõsi mono zém na hã. Taha wa, te ãma 're danhopré pese. ¹² Tane nherê, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwe mono zé wasu'u na, duré Zezu Cristuhu wasu'u na, Piripi hã te te dama rowasu'u wamhã, ma tô saze za'ra ni. ïsimirowasu'u hã da te saze za'ra wamhã, â dawabzuri ma tô 'manharĩ za'ra ni, aibâ norĩ hã, duré pi'õ norĩ zama. ¹³ Simahã zama ma tô saze. Â dawabzuri ma duré dame 'manha. Te te 'manharĩ parimhã, te oto Piripihĩ siré 're mo. Tawamhã te nasi ãma titob'uzu, dama ï'manharĩ waihu'u'õ hã te te nasi dama ab'manharĩ wa, Piripi hã.

¹⁴ Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã zahadu Zeruzarê ãma hâimana za'ra ré, ma tô samaritanu norĩ wasu'u hã wapari za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, da te ïsaze za'ra zém na rowasu'u hã. Taha wa, ma tô Pedru norĩ hã siwi satõrĩ zahuré, Zuwãhã me. Samariza u datême neb zahuré da, ma tô satõrĩ zahuré ni. ¹⁵ Tawamhã ma tô datême aimasisi. Simasisi wi, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono ma timreme zahuré, da'ãma, Tipê'ëzani hã te te dama sõmri da. ¹⁶ 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'ëzani hã zahadu datême wisi õ di, tamomomhã. Wanhĩb'apito Zezusihi nhisi na si ma tô â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra ni. ¹⁷ Tawamhã Pedru norĩ hã ma tô tinhĩb'rata na da'a'rã upi zahuré. Te te ãma da'a'rã upi zahuré mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô Tipê'ëzani hã dama sõmri za'ra.

¹⁸ Tawamhã Sima hã ma tô sabu, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ, da'rã nhisiwi tinhĩb'rada hã te te nomri zahuré mono ré hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Tipê'ëzani te te dama ï'anhõmri mono zé hã. Taha wa, ma tô sima wê, rob'uiprazé hã te te tãma sõmri zahuré da. ¹⁹ ãne te tãma nharĩ zahuré:

— ã. Rob'uiprazé, wa za aima sõmri 'wa, asine wa'aba, ïnhĩb'rada hã da'rã nhisiwi te 're aza'ra mono da, aiwaihu'u pese 'wa hã we ïma sõmri aba da, asine wa'aba te 're da'a'rã upi mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Tipê'ëzani te te dama 're anhõmri mono da. — ãne te tãma nharĩ zahuré, Sima hã.

²⁰ Tawamhã Pedru te asa tãma tinha, ãne:

— E niha ma tô ïrosa'rata wasé, rob'uiprazém na asima uipra da, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã tiwaihu'u pe te te wama ïsõmri hã. Mo oto aimõrĩ ropipa u, ate rob'uiprazéb ré. ²¹ 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô aiwaihu'u, asima asimirosa'rata wasété na hã. Taha wa, a hã wanhimromhuri zarina, romhuri waihu'u õ di za. Ta hã atei õ di. ²² Aiwasété wi aipi'ra na. Wanhĩb'apito ma, aimreme. Tãma asiwasu'u na asimirosa'rata wasédé hã te te aima pari da. ²³ Wa tô ïsina aiwaihu'u. Zahadu asimi'ru hã sa'ëtê di. Zahadu te Satanasi hã atété, aiwasété hawi aiwatobro tõ da. — ãne te Simahã ma tinha, Pedru hã.

²⁴ Tawamhã Sima te asa tãma tinha:

— A norĩ wa'wa hã te za ï'ãma aimreme 'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ropipa hã uburé ïma ïrowasu'u na te te ïma ãma uwaimrami tõ da. — ãne te Sima hã asa tãma nharĩ zahuré, Pedru norĩ ma, Zuwãhã me.

²⁵ Tawamhã Pedru norĩ hã Wanhib'apito mreme na te te dama rowahutu zahuré pari, ma tô apâ tineb zahuré, Zeruzarẽ u. Neb zahuré wamhã, te sipa zahuré, daza'ruĩ mono bâ, Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Zezusihi wasu'uwẽ na te te dama rowasu'u zahuré mono da.

Piripi hã aibã te te ãsõpõtẽzẽ wasu'u, Etizopizaha nhihudu hã

²⁶⁻²⁸ Tawamhã aibã hã ma tô mo, Zeruzarẽ u. Etizopiza na darom nhisi ãma Cãdasi na pi'õ siroti'wa nhisi ma, rob'madã'ã'wa hã. Etizopiza ãma dama pire di, ta hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma wata da, ma tô mo. ãma wata pari, te oto mo apã tirob u, awaru na wedewara zapore na. Morĩ sina te te romnhoré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'éré na, Iza'izaha nhimi'ui'éré na.

Tawamhã hãiwa ãma Wanhib'apito ma, romhuri'wa hã ma tô Piripihi ma rob'ru, ãne:

— Aiwahutu, pi'reba aimorĩ da, Daza na 'ri nho'õmo nhisi u bådãdi tum na aimorĩ da, Zeruzarẽ hawi. — ãne te tãma tinha.

Taha wa, te Samariza hawi oto mo Piripi hã, Daza u bådãdi na morĩ da. Tawamhã morĩ ré, ma tô tisã aibã hã, Zeruzarẽ hawi apã ãmorĩ hã.

²⁹ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã ma tô tãma tinha Piripihi ma, ãtẽme si'rẽ da, ãsababa morĩ da, awaru na wedewara zapore zababa.

³⁰ Tawamhã ma tô ãtẽme sina rotété, Piripi hã. Tawamhã ma tô te te wapari, te te romnhoré mono ré, aibã hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'éré hã te te sõré, Iza'izaha nhimi'ui'éré hã. Tawamhã Piripi te ãma 'mahã, aibã hã:

— E ãwasu'u hã ma tô ãwaihu, ã'ui'éré, ãsõré mono hã. — ãne te ãma 'mahã.

³¹ Tawamhã asa te tãma tinha:

— E 'wa te te ãma waihu'u bâ, wa za waihu'u. — ãne te asa tãma tinha.

Tawamhã ma tô 'mahã, ãtẽme sarõtõ da, awaru na wedewara zapore 're, siré neb da. ³² Rob'ui'éré te te ãsõré mono hã ãne:

“Pone'ẽrebã, da te wãrĩ da, da te dasiwi ãsaprõni ne, ma tô dasiwi sãprõni ni, da te dasiwi wãrĩ da. Tawamhã dawĩ sisawi ãna ma tô dama mo. Duré pone'ẽrebã 'ra hã da te séré nhihãri wamhã, ãsãdari õ ne, ari'iwĩ ma tô tihãiba.

³³ Wẽ nherẽ, ma tô dasiwi wãrĩ ni, wasété newa. Ni'wa hã te te dawĩ sawĩ õ di, da te dasiwi wãrĩ tõ da. Ti'ai ãma 're morĩ õ di oto. 'Ra ãna ma tô dãrã. Sihudu õ di. Sihudu õ wamhã, da te wasu'u waihu'u õ di, ãsihudu wasu'u hã.”

ãne ãbahã na rob'ui'éré, aibã te te ãsõré mono hã.

³⁴ Tawamhã aibã te oto sadanha, Piripi hã:

— ãsãdawa wasu'u 'rata 'wa hã e 'wa hã te wasu'u. E te siwasu'u. E aimawi hã te wasu'u. Ma'ãpé, ãma wasu'u na. — ãne te sadanha.

³⁵ Tawamhã Piripi, rob'ui'éré te te ãsõré mono zém na ma tô tãma rowasu'u na'rata. Zezusihi wasu'uwẽ hã ma tô tãma waihu'u, aibã ma.

³⁶ Tawamhã bådãdi na neb zahuré ré, ma tô ã u aimasisi zahuré. Tawamhã aibã hã ma tô ã hã tãma 'mahã, Piripihi ma:

— ãhãta ã. E wanhimizahãri õ di za a'ã, ã dawabzuri hã ãma 'manharĩ da.

— ãne te aibã hã sina 'mahã.

³⁷ Taha wa, te Piripi hã asa sadanharĩ pese:

— E tô sena, ma tô ãsãzei pe. Sãzei pese wamhã, ã dawabzuri te za tô ã'manha.

— ãne ma tô Piripi hã tãma tinha asa.

Tawamhã aibã, te duré tãma tinha:

— Tô sena wa saze, Zezu Cristu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra hã. — ãne te tãma tinha.

³⁸ Taha wa, aibâ hã ma tô tãma ãromhuri'wai ma tinha, awaru na wedewara zapore hã a'â simizazâri da. Taha wa, ma tô ãrê mazazâri za'ra. Âi ba, ma tô oto si'ra zahuré. Tawamhã â dawabzuri, ma tô Piripi hã tãma 'manha, aibâ ma. Tawamhã apâ ma tô pu. ³⁹ Â hawi pusi wamhã, Wanhib'apito pẽ'êzani hã awa'awi ma tô Piripihi ãma aimani. Te te sãmri õ di oto, aibâ hã. Tane nherẽ, ma tô rowẽ na tirob u hã wara apâ, to sina. ⁴⁰ Tawamhã Piripi hã sisa'rese ãna ma tô wi, Azotu na 'ri nho'õmo nhisi u hã. Siwaihu'u õ di. Tawamhã ta hawi te oto mo, Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi u. Tamomo morĩ ré, 'ri nho'u hã te te anhopêtẽ mono sidâpâsi ma tô sipa, Zezusihi wasu'uwẽ hã te te dama wasu'u mono da. Tawamhã ma tô oto wi, Sézareza u.

9

Saru hã tihâimanazém na te te ãsaprĩzé wasu'u *Atusi 22.6-16; 26.12-18*

¹ Tawamhã ãsazei'wa norĩ hã Zezusihi wasu'uwẽ na daro mono bâ te te siwi ãma 're ropéi mono ré, te zahadu Saru hã te te tãma 're amhâzépa za'ra, ãsazei'wa norĩ ma. Wanhib'apito Zezusihi nhirã zarina 're nomro mono 'ru te, te te tãma 're amhâzépa za'ra, te te uprosi da. Tawamhã nimahã bâta na sasedoti ãpire uptabi u ma tô mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa hã ãpire uptabi u, rob'ui'ééré hã te te tiwi waptẽrẽ da. ² Ta hã rob'ui'ééré hã Damasitu na 'ri nho'õmo nhisi u te te âri da, ma tô tiwi waptẽ, tame zudezu norĩ te, rowahutu'wa norĩ ma, te te sãmri za'ra da, sasedoti ãpire zadawa para ãtẽme ãmorĩ za'ra na rob'ui'ééré hã. Tawamhã Wanhib'apito 're ãhâimana mono zém na 're ãnomro mono norĩ hã, rob'ui'ééré'wa zadawa para te za Saru hã we te te simro, Zeruzarẽ u pawasisi ré, aibâ hã, pi'õ zama.

³ Tawamhã Damasitu u te te rosahutu wamhã, waptu na ma tô hãiwa hawi rowa'a za'êne hã tãma ai'ubuzi, Saruhu ma. ãhãiba nho'õmo, ma rob'uiwẽ. ⁴ Taha wa, ma tô waptãrã, ti'ai wa. Ni'wai mreme hã ma tô wapa. ãne te 'mahã:

— Saru. Saru. E marĩ wa, te ãwi 're ãrowasutu u'âsi mo. — ãne te 'mahã.

⁵ Tawamhã Saru hã te asa 'mahã:

— Apito, e 'wa hã, a hã. — ãne te sadanha.

Asa te duré tãma tinha:

— Wa hã Zezusi, wa ai'mahã. Te ãwi 're ãrowasutu u'âsi mo. ⁶ Ma'ãpé ãhãna aiwahutu, 'ri nho'õmo u aimorĩ da. Tame te za ni'wa hã aima roti, marĩ 'manharĩ da. — ãne te tãma tinha, Wanhib'apito hã.

⁷ Tawamhã aibâ ãsiré ãsi'aba'ré norĩ hã õne haré ma mazahãri za'ra. Ari'iwi te aimasa. Sadaihu'u ãna ma tô ni'wa hã ãma mreme wapari za'ra. Tane nherẽ, ni'wa hã te te ãma sãmri za'ra õ di, ta norĩ hã. ⁸ Tawamhã Saru, ma tô wahudu oto. Wahutu wamhã, ma tô toporo. Tane nherẽ, te te rob'madã'ã waihu'u õ di. Tob a di. Taha wa, ãsiré ãsi'aba'ré norĩ hã ma tô te te siwi patété, te te siwi saprõni da, Damasitu u. ⁹ Tame bãdã hã si'ubdatõ te ãma ne, te te rob'madã'ã waihu'u ãna hãimana ré hã. Marĩ na si'upari õ di. Sai ãna te nasi da'wa. Te te hã'rẽne õ di duré.

¹⁰ Tawamhã Damasitu ãma aibã hã te 're sãmra, Zezusihi nhirã zarina 're ãmorĩ hã, Ananiza na aibã nhisi hã. Tawamhã sõtõ õ nherẽ, sõtõ 'rowi te te ãrosawẽrẽ ne, ma tô Wanhib'apito hã tãma sihãi'ré. ãne te 'mahã:

— Ananiza.

Tawamhã asa ma sada'ã:

— E marĩ, ãnhib'apito.

Tawamhã Wanhib'apito te tãma tinha:

11 — Aiwahutu, Zudasihī nhorōwa u aimorī da, “Awa'awi” 'ri nho'ōmo nhi'riti nhisi āma ĩsōrōwa u. Tame te za aibā zō asinha, Saru na aibā nhisi zō, Tasu na 'ri nho'ōmo nhisi āma ĩpoto zō. Āhāna te we ĩma mre. 12 Sōtō ō nherē, sōtō 'rowi te te ĩrosawērē ne, ma tō aiwaihu'u, ĩtēme aiwisi ō ré. Te te rob'madâ'â hâ. Asib'rada ĩ'rāi āma hiri da, tōmo wē da, ĩtēme ĩ'aimorīzém na hâ ma tō waihu'u siro. — Āne te Ananizaha ma tinha, Wanhib'apito hâ.

13 Tawamhã Ananiza te asa tãma tinha:

— ĩnhib'apito, da'ahâ na ma tō ĩma wasu'u za'ra ni. Ō hã, u, Zeruzarē āma ma tō ĩwasédé hã te te āma 're ab'manharī, asazei'wa norī āma. 14 Āme te za oto, u, sasedoti ĩpire norī zadawa para dapawasisi za'ra, ai'āma 're ĩdawata za'ra mono norī hã apâ te te simroi mono da. — Āne te asa tãma tinha.

15 Tawamhã Wanhib'apito te asa tãma tinha:

— Mo oto ĩtēme aimorī. Ō hã, Saru hã wa tō ĩsima pisutu, ĩzadawa wasu'u'wa da. Zudezu'ō norī ma, te za te te 're ĩzadawa wasu'u, duré dama roti'wa norī ma, duré Izarazéhé nhihudu norī ma zama. 16 Tawamhã, te te dama 're ĩzadawa wasu'u mono wamhã, te za oto te te 're robzépata. Uburé za te te 're ĩrobzépata mono zém na wa za tãma awaihu'u siro, Saruhu ma. — Āne te tãma tinha, Wanhib'apito hã.

17 Taha pari, ma tō mo Ananiza hã, Zudasihī nhorōwa u. Tawamhã ma tō 'ri para u âzé. Sébré wamhã, ma tō tinhib'rada hã tino, ĩ'rā nhisiwi, Saruhu 'rāi āma. Āne te tãma tinha:

— ĩsisānawã Saru, Wanhib'apito hã ma tō we atēme ĩzatō, tō ō hã Zezusi hã, Damasitu u we aimorī ré, bādâdi wa, aima ĩsihâi'ré hã. Ta hã ma tō we atēme ĩzatō, atōmo wē da, apâ rob'madâ'â hâ, duré ĩpē'ēzani ré si 're aihâimana mono da, aipē'ē wē na si. — Āne te tãma tinha.

18 Tawamhã awa'awi pe'a hâ ne hã ma tō tizarōtō zahuré, ĩtōmo hawi. Ma tō apâ tãma tiromnho'a. Tōmo wē di oto. Tawamhã ma tō wahudu. Wahutu wamhã, â dawabzuri ma tō tãma 'manharī ni awa'awi. 19 Ā dawabzuri te te 'manharī parip si, ma tō ai'upa. Taha wa, apâ ma tō aptete oto.

Saru hã Damasitu āma ĩsãmrazé wasu'u

Tawamhã bādâ umro na ma tō āma ne, Damasitu āma ĩsazei'wa norī 'rata sãmra ré, Saru hã. 20 Tawamhã awa'awi ma tō ĩwasu'uwē na dama āma sãna'rata oto, rowahutuzé mono bâ, Zezusi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, 're ĩhâimana mono na hã. 21 Da te wapari za'ra wamhã, aihĩni, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, te āne dasima nharī za'ra ni:

— Oro ō hã Zezusihi zazei'wa te te 're 'mapārī mono za, Zeruzarē āma hã. Oro we wisi za duré āwa, Zezusihi zazei'wa norī zō, pawasisi ré apâ te te simroi mono da, sasedoti ĩpire norī u. — Āne te dasima nharī za'ra ni.

22 Saru hã te te rowasu'u waihu'u pese di. Simirowasu'u pire di duré. Tawamhã tinhimirowasu'u pire na ma tō te te āma rosa'ré. Zezusi hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu wasu'u na ma tō mre me pire na tãma rowasu'u za'ra, zudezu norī ma. Tawamhã te te rowasu'u pire wa, zudezu norī hã te te sada'âbâ waihu'u za'ra ō di.

23-24 Tawamhã Damasitu āma hâimana ré, bādâ ahâ na āma ne pari, ma tō zudezu norī hã sada si'rã'ōtō, Saruhu da. Tawamhã ma tō dama āma rowairébé za'ra, te te siwi dama hâiba 'ru za'ra da, da te dasiwi wĩrĩ da. Taha wa, bātâ bâre ma tō sô tinhopré, 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra 'ridawa āma, te te siwi wĩrĩ da. Barana zama, te duré sô rob'madâ'â za'ra. Tawamhã da te dasima ĩ'ru za'ra zé wasu'u hã ma tō sina wapa, Saru hã. 25 Taha wa, nimahã mara na Saruhu siré 're ĩnomro mono norī hã ma tō Saru hã si'ōtō 're siwi āma

si'ra 'ri zadazâri hawi, 'ri nho'ômo uirîzém na'rata âma 'ri mana u te te siwi hiri da, dawi.

Saru hã Zeruzarê âma îsãmrazé wasu'u

²⁶ Tawamhã Zeruzarê u te oto mo, Saru hã. Tamomo oto wisi wamhã, Zezusihi nhirã zarina 're ãnomro mono norî siré 're hâimana mono neza. Tane nherê, ta norî hã te te pipa za'ra di. Saru hã îsazei uptabi 'wa na tâma siwasu'u za'ra wamhã, te te âma saze za'ra ô di, îsiwasu'uzém na hã. ²⁷ Tawamhã Banabé hã ma tô Saruhu âma aime. Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî u ma tô saprô, te te tâma wasu'u za'ra da, bådâdi wa Wanhib'apito te te îsabuzém na hã. Duré Saruhu ma, Wanhib'apito te te îrowasu'uzém na ma tô tâma wasu'u za'ra. Damasitu âma pahi âna Zezusi te te dama îwasu'uzém na, te duré tâma rowasu'u za'ra. ²⁸ Taha parip si, ma tô dasiré 're mo oto Saru hã, Zeruzarê âma îsazei'wa norî siré. Pahi âna, ma tô Wanhib'apito hã te te dama 're sadawa wasu'u, Zeruzarê 're, 'ri wa'ôno 're îhâimana za'ra mono 'remhã. ²⁹ Zudezu norî, deredu norî mreme na 're ãmreme zusi mono norî ma, ma tô duré te te 're rowasu'u. Ta norî hã ma tô nasi asa tâma nharî za'ra, îsimirowasu'u wa'râmi. Tawamhã ta norî hã te sima 'ru za'ra, te te siwi wîrî da. ³⁰ Tawamhã îsazei'wa norî hã da te dasima î'ru za'ra zé hã te te waihu'u za'ra wamhã, ma tô Saru hã siwi saprô, Sézareza na 'ri nho'ômo nhisi u. Ta hawi ma tô duré siwi satô, Tasu na 'ri nho'ômo nhisi u morî da.

³¹ Tawamhã îsazei'wa norî ma, rowê di oto, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma, duré Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma, duré Samariza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma zama. Uburé tâma rowê za'ra di oto, siré 're îsi'rã'ôtô mono norî ma hã daro mono bâ. 'Re îhâimana u'âsi mono pê'êzani nhimipawaptobzém na ma tô îsazei'wa norî hã 're hâimana nhiptete za'ra. Taha zarina, ma tô duré îsazei'wa norî za'rada hã sina hâimo. Ta norî hã ma tô Wanhib'apito Zezusi hã te te 're wazé pese za'ra.

Pedru hã Rida âma îhi'rê te te îpesezé wasu'u

³² Tawamhã Pedru hã ma tô 're mo, daza'rui mono bâ. 'Re morî wamhã, nimahã bâtâ na ma tô wi, Rida na 'ri nho'ômo nhisi u, 'Re îhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê, tame 're îhâimana za'ra mono norî hã te te waimrami mono da. ³³ Tame ma tô aibâ hã sôpêtê ãmorî'ô hã, Ene'asi na îsisi hã. 8 na ma tô âma tiwahu, waptâp si 're sa'wari mono ré hã. ³⁴ Tawamhã Pedru te tâma tinha:

— Ene'asi, Zezu Cristu ma tô aipese. Aiwahutu. Asa'warizé hã sa'ra pese. — ãne te tâma tinha.

Tawamhã awa'awi ma tô wahudu, Ene'asi hã. ³⁵ Tawamhã uburé Rida âma 're ãdahâimana za'ra mono hã, duré Sarô na romhâpâ nhisi âma 're ãdahâimana za'ra mono hã te 'madâ'â za'ra ni, îhi'rê pesezé hã. Taha wa, ma tô aipizari za'ra ni, Wanhib'apito niwî oto 're danomro mono da.

Pedru hã Zopi âma pi'ô te te îhâiwa'utuzé wasu'u

³⁶ Tawamhã pi'ô hã Zezusihi nhirã zarina 're ãmorî hã te 're hâimana, Zopi na 'ri nho'ômo nhisi âma. Tabita na pi'ô nhisi hã. Deredu norî nhiminhisizém na Docasi na îsisi amo hã. Îsibrob'ô norî âma te 're siwârî u'âsi, Docasi hã. Marî îwê si te te dama 're ab'manharî u'âsi.

³⁷ Tawamhã Rida âma Pedru hã zahadu sãmra ré, ma tô tihâzé, Docasi hã. Hâzé pire wa, ma tô dêrâ. Taha wa, ma tô dasiwi hâiba upsô ni. Da te dasiwi hâiba upsô pari, ma tô dasiwi hiri ni, 'ri 're wa'wa u hâimo. ³⁸ Tawamhã Pedru hã Rida âma zahadu îhâimana na ma tô îwasu'u hã wapari za'ra, Zezusihi nhirã zarina 're ãnomro mono norî hã. Rida u hã, romhuture di, Zopi hawimhã. Taha wa, îwasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tô aibâ norî hã 'mazatôrî zahuré ni sô, te te tâma sadawa wasu'u zahuré da, Zopi u ãtême morî su'u za'ra da.

³⁹ Tawamhã Pedru te sima rowẽ, ìme morĩ zahuré da. Tawamhã tamomo wisi wi, ma tô siwi saprõ hâimo, 'ri 're wa'wa u. Tame, uburé pi'õi mrotõ norĩ hã ma tô siwi uirĩ Pedru hã, siwa'õ za'ra sina. 'Ry'ry sina, te nasi zazahã hã tãma wẽ za'ra, te te 'madã'ã za'ra da, hãiba ré ré te te dama 're ì'ahã're mono hã, Docasi hã. ⁴⁰ Taha wa, ma tô Pedru hã tãma rob'ru za'ra, aihĩni wairébé da. Wairébé za'u si, ma tô hi'rãtitõ nhamra, 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma, mreme da. Tawamhã ma tô aipi'ra, pi'õ ìdã'ã u. Te tãma tinha, ãne:

— Tabita, ai'utu. — ãne te 'mahã.

Tawamhã pi'õ hã ma tô toporo. Pedru te te 'madã'ã wamhã, ma tô udu.

⁴¹ Taha wa, Pedru hã ma tô pa'ã, te te pawaptob da, para na sab da hãiwĩ. Tawamhã, wahutu wamhã, Pedru ma tô dazõ hã, uburé Zezusihi zazei'wa norĩ zõ, duré ìmrotõ norĩ zõ zama, ìhãiwa'udu hã te te sabu za'ra da. Taha wa, ma tô sabu za'ra ìhãiwa'udu hã, tihãibazém na apã hãimana wa.

⁴² Tawamhã 'ri pã ma tô pi'õi wasu'u hã te te ropé, Zopi ãma hã. Ìwasu'u da te wapari za'ra wamhã, da'ahã na ma tô saze za'ra ni, Wanhib'apito hã.

⁴³ Tawamhã Pedru hã bãtã ahã na ma tô tame tihãiba a'ã, Zopi ãma. Sima na romhã su'u'wa nhisi nhorõwa ãma te nhamra.

10

Conerizu hã, Pedruhu zõ ìhãrãzé wasu'u

¹ Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi ãma te aibã hã 're sãmra, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã, Conerizu na ìsisi hã. Ta hã romanu. Da'wapéi'wa norĩ hã, ìsimi'ubumro norĩ hã Itarianu na ìwaptẽrẽ zara hã. Ta norĩ zama romanu.

² 'Re ìhãimana u'ãsi mono zadawa 'madã'ã'wa te 're hãimana Conerizu hã, duré ìsõrõwa ãma ìsiré 're ìhãimana za'ra mono norĩ zama. Zudezu norĩ, ìsibrob'õ norĩ ãma ma tô 're siwãrĩ u'ãsi ta hã, zudezu õ nherẽ. Te duré 're mreme u'ãsi, 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma. ³ Tawamhã nimahã bãtã na bãdã sipra wi, ma tô marĩ hã sabu, sõtõ õ nherẽ, sõtõ 'rowi te te ìrosawẽrẽ ne. Hãiwa ãma 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa hã ma tô sabu. Ma tô we ìtẽme sina rotété. Taha wa, te oto 'mahã:

— Conerizu. — ãne te 'mahã.

⁴ Tawamhã tãma pẽ'ẽwara nherẽ, te te 'madã'ã pese sina, ma sada'ã asa:

— E marĩ na te we ì'mahã.

Tawamhã asa te tãma tinha, hãiwa ãma romhuri'wa hã:

— 'Re ìhãimana u'ãsi mono hã ma tô te te 're aiwapari ze, tiwi 're ìrowaptẽrẽ mono zém na hã. Duré da'ãma 're aiwãrĩ pese mono na zama ma tô aiwaihu'u. Taha wa, te ai'ãma 're po're pu'u u'ãsi. ⁵ Taha wa, te za ìda'mazatõ, Zopi u Sima Pedru na aibã nhisi zõ. ⁶ Tinhipsara 'rata te a'ã nhamra, romhã su'u'wai 'rata. ìsõrõwa hã ãporé zaihã na te 're sa, 'ri hã. — ãne te tãma tinha.

⁷ Tawamhã ãne na te te tãma rowasu'u pari, ma tô apã mo ìhawi, hãiwa ãma 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa hã.

Taha wa, te Conerizu hã sitẽme sõ tihãrã zahuré, ìsõrõwa 're, tãma ìromhuri'wa norĩ zõ. Tizadawa zapari'wa zõ zama te hã, da'wapéi'wa zõ. 'Re ìhãimana u'ãsi mono zadawa 'madã'ã'wa, da'wapéi'wa hã. ⁸ Marĩ te te ì'madã'ãzém na te tãma rowasu'u za'ra. Taha parimhã, ma tô satõrĩ za'ra, Zopi u si'aba'ré da.

⁹ Tawamhã si'aba'réri ré, ma tô tiwi ti'awẽ za'ra. Awẽ bãtã na te duré ai'aba'ré, Zopi u. Tawamhã tamomo ma tô oto rosahutu za'ra.

Tawamhã ta norĩ hã, Conerizu te te ìsatõrĩ za'ra norĩ hã ìtẽme sihutu õ ré, abzuma ma tô Pedru hã sai'u 'ri nhisi hãpã u hãimo, 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma, mreme da. ¹⁰ Tawamhã mra hã ma tô tiwĩ. Sa neza. Tawamhã sõ danhipi ré, ma tô duré marĩ hã sabu, sõtõ õ nherẽ, sõtõ 'rowi te te ìrosawẽrẽ ne. ¹¹ Hãiwa 'ridawa, ma tô sabu. Marĩ hã te we si'ra ti'ai u, zazahã hã wawẽ ne hã. ìhã

nhipti na ma we 'rã'õtõ. ¹² Abaze hã te 're daba'wara, ãnhize hã ãnhi zei'õ zama siwazari, ti'ai baba di'i na te te sina 're ãrobãdã za'ra mono norĩ zama. Si zama te siwazari daba'wara. ¹³ Tawamhã Pedru, ma tô wapa, ni'wai mreme hã. ãne te 'mahã:

— Pedru, aiwahutu, asima 'maiwĩrĩ da, asai hã. — ãne te 'mahã.

¹⁴ Tawamhã asa te tãma tinha:

— ãnhib'apito, mare uptabi di. Marĩ ãwasétère hã te 're 'masi mono õ di, wahi'rada Mozési hã te te wawi ãwẽ'õ hã.

¹⁵ Tawamhã tãma ãrowasu'u'wa te duré tãma tinha:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono, marĩ hã ãwẽ na te te aima wasu'u wamhã, wasété õ nherẽ, asiwi wẽ'õ õ di za.

¹⁶ Tô õhõ na si ma duré tãma ãma sahu, maparane. Taha pari, ma tô ti'ã apã, hãiwa u zazahã hãi wawẽ ne hã.

¹⁷ Tawamhã Pedru te zahadu ãma rosa'rata, te te ã'madã'ãzém na hã marĩ te te tãma ãwasu'u hã te te waihu'u õ wa. Te te ãma rosa'rata ré, Conerizu te te ãsatõrĩ za'ra norĩ hã ma tô aihutu, 'ri nho'õmo u. Tawamhã Simahã nhorõwa zõ ma tô dazadanharĩ za'ra. 'Ridawa, te aimasa oto. ¹⁸ Tawamhã te sõ da'mahãrã za'ra:

— E Sima Pedru hã te nhamra. — ãne te dazadanharĩ za'ra.

¹⁹ Zahadu te Pedru hã ãma rosa'rata, te te ã'madã'ãzém na. Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô Tipẽ'ëzani na tãma waihu'u, ãne:

— Õhõta, aibã norĩ hã te we asõ sinharĩ za'ra, si'ubdatõ ãhãiba norĩ hã.

²⁰ Taha wa, ma'ãpé aiwahutu, ãtẽme si'ra za'ra da. Ta norĩ hã zudezu'õ na 're hãimana za'ra mono nherẽ, tiwi aiwairĩ za'ra õ di za, wa hã te we atẽme ãsatõrĩ za'ra na dã'ãsina. — ãne ma tô Pedruhu ma waihu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ëzani hã.

²¹ Tawamhã Pedru, ma tô si'ra oto, aibã norĩ u. Te tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã Sima Pedru na ãnhisi hã. E marĩ da, te ãzõ asinharĩ za'ra wa'wa.

— ãne te tãma siwasu'u za'ra.

²² Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tô wei wazatõrĩ za'ra atẽme, Conerizu na ãsisi hã. Ta hã aibã ãwẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãwata u'ãsi mono. Duré zudezu norĩ te te 're ã'awësãmri mono. Hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa hã ma tô po're pu'u Conerizu hã, asõ hãrã da, asimirowasu'u hã te te wapari da. — ãne ma tô tãma sadawa wasu'u za'ra, Pedruhu ma.

²³ Tawamhã Pedru te tãma rob'ru za'ra, 'ri para u sisisi da, sõtõ za'ra da a'ã.

Tawamhã ma tô ãma ti'awẽ za'ra. Awẽpsi, te ãme timorĩ za'ra, aibã norĩ me. Zezusihi zazei'wa norĩ zama te duré umro na ãsiré ai'aba'ré, Zopi ãma 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã. ²⁴ Awẽpsi te za aihutu, Sézareza u hã. Tame Conerizu hã te zahadu sõ mapa. Sõ ãhãrã za'ra norĩ hã te duré ãsiré sõ mapari za'ra, ãsisãnwã norĩ hã, duré ãsiwadi norĩ zama.

Tawamhã Pedru norĩ hã ma tô aihutu. Sihutu wi, Pedru hã te 'ri tẽme mo.

²⁵ 'Ri para u sébré õ ré, ma tô sina uzusi 'ridawa u, Conerizu hã. Tawamhã Conerizu hã 'rã po sina, ma tô aime ãpapara hi'rãtitõ, Pedruhu papara, tãma wapu wa, ãma wata da. ²⁶ Tane nherẽ, Pedru hã ma tô wahutu. ãne te tãma tinha:

— Aiwahutu. Wa hã asine hã a'uwẽ. — ãne te tãma tinha, Pedru hã.

²⁷ Tawamhã te te sima rowasu'u zahuré sina, ma tô oto si'mazasi zahuré, 'ri para u. Da'ahã na ma tô sõ tasi'rã'õtõ ni. ²⁸ Tawamhã Pedru hã te te da'madã'ã wamhã, te dama tinha, ãne:

— A norĩ wa'wa hã ma tô ãwaihu'u pese za'ra wa'wa, 're ãwahãimana za'ra mono zém na hã. Wa norĩ hã zudezu norĩ hã, zudezu'õ norĩ nhorõwa u 're wanhisisi waihu'u mono õ di. Wa norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãhib'a'uwẽ

're wahâimana za'ra mono wa, wa tiwi 're wasi'uwati pese za'ra, zudezu'õ norĩ wi. ãne 're ãwahâimana za'ra mono zé hã. Tane nherẽ, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô ãma waihu'u pese oto, ni'wa, ãwẽ na 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãma wasu'u wamhã, zudezu'õ nherẽ, te ãsiwi wẽ'õ tô da. ãne ma tô ãma waihu'u.
²⁹ Taha wa, ãma ãzô aihârã za'ra wa'aba wa, awa'awi wa tô we atẽme ãmorĩ za'ra wa'wa, ãsiwairĩ ãna. Ma'ãpé, ãma rowasu'u za'ra wa'aba. E marĩ da, te ãma ãzô ãda'mazatõrĩ za'ra wa'wa, we ãmorĩ da, atẽme za'ra wa'aba. — ãne te dama tinha, Pedru hã.

³⁰ Tawamhã Conerizu te asa tãma rowasu'u oto, ãne:

— Bãdã si'ubdatõ ma tô ããma ai'utõ, aibã ãtẽme ãwisizém na hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, ãmreme ré, ma tô ãtẽme wĩ, bãdã sipra wi. Ti'uza hãirã na ma tô rob'uiwẽ, rowa'a nherẽ. ³¹ Tawamhã te ãma tinha, ãne: “Conerizu, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme mono ré, ma tô te te 're aiwaparĩ ze. Duré da'ãma 're aiwãrĩ pese mono na ma tô aiwaihu'u. ³² Ma'ãpé da'mazatõrĩ, Zopi u. Sima Pedruhu zô aihârã. Sima na romhã su'u'wa nhisi nhorõwa ãma te nasi da'wa. Â poré zaihã na te ãsõrõwa hã 're sa, 'ri hã.” ãne te ãma tinha.
³³ Taha wa, wa tô ãsi'aba'ré na ãma asõ da'mazatõ, we aimorĩ da. Taha wa, ma tô we oto watẽme aiwi. Rowẽ di oto. ãhãna wa tô ãme wasi'rã'õtõ ni, 'Re ãhâimana u'âsi mono nho'a, Wanhib'apito te te aima ãpisutuzéb zarina, wa te wapari za'ra da, ãsimiroti hã. — ãne te Conerizu hã tãma rowasu'u, Pedruhu ma.

Pedru hã Conerizu norĩ ma, te te ãrowasu'uzé

³⁴⁻³⁵ Tawamhã Pedru hã timreme na ma oto ãma tãma sãna'rata za'ra, ãne:

— Tô ta, ãhãna wa tô waihu'u. Tô sena 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô si'ãma ropisutu, dawĩ 're sisawi tõ mono da, zudezu nherẽ, duré zudezu'õ nherẽ. Daro mono bã, ãwẽ si da te 're 'manharĩ za'ra mono da, ãmreme, da te 're wapari za'ra mono wamhã, te za tô te te sima 're da'awẽ aiwapsi. Misi, ma tô te te da'ãma sima 're rosa'rata, dawĩ 're sisawi tõ mono da. ³⁶ 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ma tô ãwaihu'u za'ra wa'wa. Tizadawa wasu'u hã ma tô wama waihu'u za'ra, wasiré ãzarazéhé nhihudu norĩ ma. Zezu Cristu hã ma tô watẽme satõrĩ za'ra, te te wama rowasu'u za'ra da, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma rowẽ na 're ãdanomro mono zém na hã. Zezu Cristu hã, uburé Danhib'apito uptabi. Taha wasu'u ma tô ãwaihu'u za'ra wa'wa.
³⁷ Wasiré ãzarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai ãma 're ãhâimana mono zém na hã ma tô duré ãwaihu'u za'ra wa'wa, Zezu Cristu hã. Zuwã Batita hã ma tô dama rowasu'u, â dawabzuri hã da te 're 'manharĩ za'ra mono da. Taha parip si, wasiré ãzarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai mono bã, ma tô 're mo, Zezu Cristu hã. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ãmorizém na ma tô sãna'rata. ³⁸ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô Tipẽ'ëzani hã tãma tisõ, Zezusihi ma, Nazaré ãma aré 're ãsãmra mono ma. Tiwaihu'u pese zama ma tô tãma tisõ. Taha wa, wasiré ãzarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai wa'wai baba, ma tô 're mo, marĩ ãwẽ hã te te dama 're ab'manharĩ mono da, dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã. Duré, Wa'uburé nhimiwada'uri nhiptete zarina 're ãhâimana siwamnarĩ za'ra mono norĩ hã ma tô te te 're apese. ãne ma tô ãwẽ hã te te dama 're ab'manharĩ, ãmama hã ãsiré 're morĩ u'âsi wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. ãne Zezu Cristu 're ãhâimana mono zém na ma tô ãwaihu'u za'ra wa'wa. ³⁹⁻⁴⁰ Wa norĩ hã Zeruzarẽ ãma duré daza'rui mono bã, ãzarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai ãma uburé Zezusi te te dama 're ã'ab'manharĩ wẽ mono na watõmo na wa te 're ã'madã'ã za'ra mono zéb zarina, wa tô wa te dama ãma 're rowasu'u za'ra. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, Pedru hã.

Te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Ta hã, Zezu Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi ãsasõmrizém na ma tô dasiwi wĩrĩ ni. Tane nherẽ, bãdã maparane ãma si'utõrĩ õ ré, ma

tô apâ hâiwa'utu, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Taha pari, ma tô tâma pisutu Zezusihi ma, wama sihâi'ré za'ra da. ⁴¹ Aihîni, da te sabu za'ra ò di. Wa norî si wa tô wahâiba pisutu sabu za'ra ni. Romhâ ré, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã sima wawê za'ra, Zezusihi hâiwa'utuzém na wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da. Taha wa, watêmep si ma tô satô, Zezusi hã hâiwa'utu parimhã. Wa tô ïsiré wasaihuri ni. Wa tô duré ïsiré âhuri ni, apâ hâiwa'utu parimhã. ⁴² Taha wa, ma tô wama pisutu za'ra, ïwasu'uwê na wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da. Ma tô duré wapisutu za'ra, Zezusi hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na, wa te dama 're wasu'u u'âsi za'ra mono da, dama rowairébé'wa da hã. Tawamhã dahâiba ré 're ïdahâimana za'ra mono norî ma, te za te te dama 're arowairébé, duré 're ïdadâ'â za'ra mono norî ma zama. ⁴³ Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa sidâpâsi, ma tô Zezusi za te te dama 're ï'ab'manharî wê mono zém na wahi'rata norî ma, te te 're wasu'u sirômo za'ra, âne: “Ô hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, dawasédé hã te za te te dama 're apari, te te da'âma 're ab'madâ'â mono tã da oto.” Æne ma tô wahi'rata norî ma, te te 're wasu'u za'ra, ïsadawa wasu'u'wa norî hã. — Æne ma tô tâma rowasu'u za'ra, Pedru hã.

'Re ïhâimana u'âsi mono hã zudezu'ô norî ma, Tipê'êzani te te tâma ïsômri za'ra zé wasu'u

⁴⁴ Tawamhã Pedru hã zahadu te te tâma rowasu'u za'ra ré, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã Tipê'êzani hã tâma sômri za'ra, Pedruhu mreme wapari'wa norî ma hã. Taha wa, ïpê'ê mono bâ ma tô sisisi, hâiwa hawimhã. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tawamhã zudezu norî, Zezusihi zazei'wa 're ïhâimana za'ra mono norî hã, Pedruhu siré, Zopi hawi ïsi'aba'ré norî hã ma tô âma titob'uzu za'ra, zudezu'ô norî âma, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Tipê'êzani hã ta norî ma zama, te te oto sômri za'ra wa. Taha wa, te zudezu'ô norî hã damreme amo na sima robzanhamri za'ra, timreme nai ò nherê. 'Re ïhâimana u'âsi mono âma, te duré tiwata za'ra, ïwaihu'u pese na. Æne hã te te wapari za'ra wamhã, te zudezu norî hã sima nharî za'ra, âne:

— Oro ò norî hã zudezu'ô za, ma 'Re ïhâimana u'âsi mono hã Tipê'êzani hã tâma sômri za'ra. — Æne te zudezu norî hã sima nharî za'ra.

Taha wa, te Pedru hã tâma nharî za'ra, âne:

⁴⁷ — 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô Tipê'êzani hã tâma sômri za'ra, te te wama ïsômri za'ra ne hã. E 'wa hã te za tawamhã â hã tiwi sawi za'ra, â dawabzuri hã te te 'manharî tã za'ra da, ïwa. Mare di. Te za tô 'manharî za'ra, ta norî hã. — Æne ma tô tâma nharî za'ra.

⁴⁸ Tawamhã ma tô tâma 'ru za'ra, Zezu Cristuhu nhisi na, ïsadawa para â dawabzuri hã te te 'manharî za'ra da, zudezu'ô norî hã. Tawamhã Pedru te siwi waptê, ï'rata sãmra za'ra da a'â.

11

Pedru hã zudezu'ô norî u timorîzém na ïsiwasu'uzé

¹ Tawamhã ïsazei'wa norî hã, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma 're ïhâimana za'ra mono norî hã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî me, ma tô wapari za'ra, âne: “Zudezu'ô norî zama ma tô, u, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã saze za'ra, Zezusihi wasu'uwê hã.” Æne ma tô ïsazei'wa norî hã rowasu'u hã wapari za'ra, daza'rui mono bâ. ² Tawamhã Pedru hã ma tô apâ mo, Zeruzarê u. Wisi wamhã, ni'wam norî hã ma tô tâma nharî za'ra. Zudezu'ô norî âma te Æne sima rosa'rata za'ra, ta norî hã: “Zezusi hã da te saze za'ra nherê, danhihâiwata nhihâri ò wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're da'anho'reptui mono ò di za.” Æne te sima rosa'rata za'ra. ³ Taha wa, ma tô tâma nharî za'ra, Pedruhu ma, âne:

— Zudezu'õ norĩ âma te nasi asõ, ïsihâiwata nhihâri'õ norĩ nhorõwa âma. Ma tô duré nasi ïsiré asa za'ra. — Âne te tâma nharĩ za'ra.

⁴ Tawamhã Pedru hã ma tô tâma siwasu'u za'ra, ïsãna'rata hawi uburé âma ïromhâimana mono zém na hã. Âne te tâma siwasu'u za'ra:

⁵ — Zopi âma ïnhamra ré, wa tô marĩ hã 'madâ, ïnhotõ õ nherê, ïnhotõ 'rowi te ïrosawêrê ne. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ïmreme ré, wa tô 'madâ. Zazahâ hã wawê ne hã ma tô we ïtême si'ra, hãiwa hawi. ïhã nhipti wahuré na ma tô we âma wasisi. Tawamhã ïnho're ma tô nomro. ⁶ ï'remhã te 'madâ'â wa, wa tô ropodo hã ab'madâ, ïpoto mono bâ. Abaze hã siwazari, wa tô ab'madâ, ïsahi zama. Ti'ai baba di'i na te te sina 're ïrobâdâ za'ra mono norĩ zama, duré hãiwi 're ïsisa'rei mono zama, si hã wa tô ab'madâ, siwazari. ⁷ Ni'wai mreme hã wa tô duré wapa. Te ïma tinha, âne: “Pedru, aiwahutu. Asima 'maiwĩrĩ da, asai hã.” Âne ma tô ïma tinha. ⁸ Tawamhã wa tô asa tâma tinha: “Ïnhib'apito, mare uptabi di. Marĩ hã ïwasétére hã te 're 'masi mono õ di, wahi'rada Mozési hã te te wawi ïwê'õ hã.” Âne wa tô asa tâma tinha. ⁹ Tawamhã hãiwa hawi te we duré ïma tinha, âne: “Re ïhâimana u'âsi mono, marĩ hã ïwê na te te aima wasu'u wamhã, wasété õ nherê, asiwi wê'õ õ di za.” ¹⁰ Tô õhõ na si si'ubdatõ ma tô ïma tinha. Tawamhã apã ma tô ti'â, hãiwa u. ¹¹ Apã te te âri parip si, aibã norĩ hã si'ubdatõ ma tô ïzõ 'maihaihu, ïza'warizéb u hã. Sézareza hawi da te âma ïtême ïsatõrĩ za'ra hã ma tô ïzõ aihutu. ¹² Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono pẽ'êzani hã ma tô ïma waihu'u, awa'awi ïme ïmorĩ za'ra da. Taha wa, wa tô ïme ïmorĩ za'ra. ïsazei'wa norĩ hã, Zopi hawi ïsiré we ïsi'aba're norĩ hã 6 na ïhãiba hã, ta norĩ hã ma tô duré ïsiré ai'aba're, Sézareza u. Wasihutu wamhã, aibã hã ïzõ ïhârâ nhorõwa u wa tô asisi ni, 'ri para u, Conerizuhu nhorõwa u. ¹³ Ta hã ma tô wama rowasu'u za'ra, hãiwa âma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa 'ri para u ïtême ïsihâi're na. ïtême wisi wamhã, ma tô âne tâma rowasu'u: “Ma'âpé, da'mazatõrĩ, Zopi u da'maimorĩ da, Sima Pedruhu zõ. ¹⁴ Ta hã te za Zezusihi wasu'uwê na aima rowasu'u za'ra wa'wa, taha zarina 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te asõ'reptu za'ra wa'aba da, aihĩni asõrõwa âma 're ïsi'ubumroi mono norĩ zama.” Âne 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa nhimirowasu'u hã, aibã ma.

¹⁵ — Tawamhã wa hã wa tô tâma rowasu'u na sãna'rata oto. Te rowasu'u ré, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô Tipê'êzani hã tâma sõmri za'ra, ïsãna'rata hawi te te wama ïsõmri za'ra ne hã. ¹⁶ Tawamhã Wanhib'apito mreme na wa tô po're puru, ïwana te te wama ïrowasu'u za'ra hã, âne: “Zuwã Batita hã ma tô â uptabi na si te te 're da'ahãiba ubu, â dawabzuri te te dama 're ab'manharĩ mono wamhã. Tanei õ di za oto. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te za oto Tipê'êzani na te te 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, ïré 're anomro u'âsi aba mono da.” Âne ma tô wama rowasu'u. ¹⁷ Wanhib'apito Zezu Cristu, wa te 're saze za'ra mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô Tipê'êzani hã wama sõmri za'ra. Misire õhõ si we te te wama ïsõmri za'ra ne, ma tô tâma sõmri za'ra, ta norĩ ma. E marĩ, wa za tawamhã wa hã 'manha. E 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ï'manharĩ, wa za ïsiwi wê'õ. E wa za ïsiwi dawê'õ, 'Re ïhâimana u'âsi mono, te te sima dawê nherê. Mare di. Te dawê'õ õ di za. — Âne te tâma nharĩ za'ra, Pedru hã.

¹⁸ Âne hã te te wapari za'ra wamhã, asa te te tâma nharĩ waihu'u za'ra õ di oto. Taha wa, ma tô âma tiwata za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma. Tawamhã te oto sima rowasu'u za'ra, âne:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô zudezu'õ norĩ zama pisutu za'ra, tiwasété wi 're sipizari za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono siré, rowê na 're hãimana u'âsi za'ra mono da. — Âne te sima rowasu'u za'ra, zudezu norĩ, ïsazei'wa norĩ hã.

Ātizotiza āma Zezusihi zazei'wa norī 're ihâimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁹ Tawamhã Esitéwã da te dasiwi iwĩrĩzéb zarina, ĩsazei'wa norĩ āma da te rowasété za'ra wa, ma tô da te ropé, ĩsazei'wa norĩ hã Zeruzarē hawi. Penisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, ma tô da te ropé, duré Sipri na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, duré Ātizotiza na 'ri nho'ōmo nhisi u zama. Si'aba'réri ré, zudezu norĩ ma si ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rowasu'u za'ra, Zezusihi wasu'uwē na. Zudezu'ō norĩ ma, zahadu te te āma rowasu'u za'ra ō di. ²⁰ Tane nherē, ihâiba amo norĩ hã, Sipri na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma aré 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, duré Sireni āma danhipti'a nho'ōmo amoi āma aré 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, ma tô ai'aba'réri, Ātizotiza na 'ri nho'ōmo nhisi u. Ta norĩ hã zudezu norĩ ma si, te te rowasu'u za'ra ō di, Wanhib'apito Zezusihi wasu'uwē na hã. Zudezu'ō norĩ ma zama, ma tô āma rowasu'u za'ra. ²¹ Tawamhã Wanhib'apito hã ma tô ō norĩ hã pawaptob za'ra, tiwaihu'u pese na. Taha wa, da'ahâ na ma tô saze za'ra ni oto, Wanhib'apito niwĩ 're dahâimana za'ra mono da oto.

²² Tawamhã taha wasu'u hã ma tô ĩsazei'wa norĩ hã wapari za'ra, Zeruzarē āma siré 're ĩsi'rã'õtō mono norĩ hã. Te te wapari za'ra wamhã, Banabé hã ma tô satōrĩ za'ra, Ātizotiza u morĩ da. ²³ Tamomo wisi wamhã, ma tô waihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hã iwē na dama 're ĩsōpru mono zém na hã tame. Taha wa, toi uptabi di, Banabé hã. Tawamhã ma tô dama roti, āne:

— Aihĩni, aipē'ē na sada 're asimi'ē za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito niwĩp si 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. — Āne te dama roti, Ātizotiza āma hã. ²⁴ Banabé hã, aibâ iwē. 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani na si 're ĩmorĩ u'â, ta hã. Wanhib'apito te te sina 're ĩ'umnhasi u'âsi mono, ta hã. Taha wa, ma tô Wanhib'apito zazei'wa hã dasina tahâ'â ni, Banabéhé nhimirowasu'u zarina.

²⁵ Banabé hã te oto mo Tasu u, Saruhu zô te te robzabu da. ²⁶ Tawamhã tamomo wisi wamhã, ma tô sōpētē. Ta hawi, ma tô apâ saprō, Ātizotiza u. Tame te aimasisi zahuré oto. ĩsazei'wa norĩ, siré 're ĩsi'rã'õtō mono norĩ 'rata te 're simasisi zahuré, te te dama 're rowahutu zahuré mono da. Misi ma tô āma tiwahub zahuré, te te 're da'apawaptob zahuré mono ré hã. Tame ma tô Cristuhu nhib'a'uwē na da te 're sisi na'rata za'ra, Zezusihi nhirã zarina 're ĩnomro mono norĩ hã, Ātizotiza āma hã.

²⁷ Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã, ni'wam norĩ hã te ai'aba'réri, Zeruzarē hawi, Ātizotiza u. ²⁸ Adabu na aibâ nhisi hã te ĩme timorĩ za'ra, tisiré ĩsadawa wasu'u'wa norĩ me. Tawamhã Ātizotiza u sihutu wamhã, Adabu hã ma tô hâiwi za. 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani te te tãma ĩwaihu'uzéb zarina, ma tô dama waihu'u siro romhâ ré, amnho hã daro mono bâ za dawĩ ĩsi'utōrĩ mono na hã. (Roma āma danhib'apito Caradiu hã te te dama 're roti mono ré, ma tô āne hã tô da'āma tiromhâiba, amnho ō na hã.)

²⁹ Taha wa, Zezusihi zazei'wa norĩ hã ma tô sima roti za'ra, ĩsibro hã ihâiba mono bâ tãma 're ihâimana za'ra mono zéb zarina, te te po'o mono da, Zudeza āma ĩsazei'wa norĩ ma, te te tãma sōmri za'ra da. ³⁰ Tawamhã ma tô te te tãma po'o. Tawamhã Banabé norĩ hã ma tô ĩré satōrĩ zahuré ni Zeruzarē u, Saruhu me, tame da'madâ'â'wa norĩ ma, te te sōmri zahuré da, ĩsibzari za'ra hã.

12

Pedru hã dazazém hawi 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩsō'reptuzé wasu'u

¹ Tawamhã apito Erodihi zadawa para ma tô ĩsazei'wa norĩ ma, da te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra. ² Taha wa, Zuwãhã dub'rada hã, Ti'adu hã ma tô dasiwi wĩrĩ ni, ĩsi'uwazi 'wa pa na, apito Erodihi zadawa para. ³ Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô siwi wēsãmri za'ra, Ti'adu da te dasiwi iwĩrĩzé hã. Taha wa, Erodi hã ma tô Pedruhu zama dama ti'ru, da te dasiwi âri da, dazazéb

're, da te sērē da. Ī'u'ētē duptoi'ō na dasa, da te 're ĩhuri mono zé bātā na ma tō siwi ti'ā. ⁴ Te te siwi āri wamhā, ma tō siwi tisē, dazazéb 're. Pascowa na dato nhisi hā si'utōrī parip si, dama rowairébé'wa norī nho're sab da, ma tō a'ā siwi tisē, dazazéb 're, dama rowairébé'wa norī hā da te ĩwīrízéb da hā, te te siwi āma rowairébé da. Taha wa, da'wapéi'wa norī hā te nasi 'madā'ā za'ra siwa'rāmi. Maparane si'uiwa na si mararé te ĩtēme ai'aba'rē. Abzuma zama te nasi siwa'rāmi ai'aba'rē, barana zama, mara wa'wab zama, te te nasi 'madā'ā za'ra da. Uburé hā 16 na ĩhāiba za'ra hā, da'wapéi'wa norī hā. ⁵ Pedru hā dazazéb 're, sāmra nherē, ĩsazei'wa norī hā te sa'ētē āma mreme zusi u'ā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, siré 're ĩsi'rā'ōtō mono norī hā.

⁶ Pedru hā Erodi te te dama ĩ'ruzé hā romhuture di oto, dama rowairébé'wa nho're sab da hā oto. Awēpsi te za dasiwi wazere ni, danho'a te te siwi āma rowairébé da, niha wamhā, da te dasiwi wīrī da. Tawamhā Pedru hā te oto nhono, barana. Da'wapéi'wa norī wa'wa, maparane ĩsi'uwazi nhorō rutu ré te nhono, pawasisi ré. 'Ridawa ĩ'madā'ā'wa norī hā te duré aima'wara zahuré. ⁷ Tawamhā hāiwa āma Wanhib'apito ma, romhuri'wa hā awa'awi ma tō ĩtēme wi, mara wa'wa. Mara wa'wam nherē, dazazéb 'remhā oto robrā di, 'ri 're wa'wa āma hā. Hāiwa hawi romhuri'wa hā ma tō Pedru hā rési ĩsisé āma, utu da. Te tāma tinha, āne:

— Ai'aba'rē na aiwahutu. — Āne te tāma tinha.

Taha wa, ĩpawasisizé hā si'uihā na ma tō tāma asisina, ĩsi'uwazi nhorō rudu hā.

⁸ Tawamhā hāiwa hawi romhuri'wa hā te duré tāma tinha:

— Ai'uza hā ai'usisizém na asima wasisi. Aipara'uza zama asima za na. — Āne te duré tāma tinha.

Tawamhā Pedru, ma tō āma saze, te te 'manharī da. Te duré tāma tinha:

— Ai'ubuzé ĩhāpa ré, we ĩzarina aimorī. — Āne ma tō duré tāma tinha.

⁹ Tawamhā sōtō 'rowim newa, ma tō ĩsarina watobro Pedru hā, te te ĩrosawērē newa. Te te waihu'u ō di, tō sena 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa, ĩtēme ĩwisi na hā, hāiwa hawi. ¹⁰ Tawamhā 'ridawa 'madā'ā'wa ĩmorī'rada hā ma tō sa're zahuré. Taha nhana're ĩsa hā ma duré sa're zahuré, Pedru norī hā. Tawamhā ma tō aimasisi zahuré oto, dazazé 'wawi wa'ra 'ridawa u si'uwazi 'manharī na 'ridawa nhito pese u. Tawamhā uihā na ma tō 'ridawa nhitobzé hā tāma aiwanhizari zahuré. Ōne haré ma tō oto tipusi zahuré. Bādādi na ma tō tineb zahuré. Tawamhā hāiwa hawi romhuri'wa hā ma tō Pedruhu wi aimani, awa'awi. ¹¹ Taha wa, Pedru hā ma tō 'rāwi sina rosa'rata:

— E niha. Te rosawērē newa. Tane nherē, tō sena ma tō Wanhib'apito hā we ĩtēme satō, hāiwa hawi tāma ĩromhuri'wa hā Erodihi wi, te te ĩnho'reptu da, zudezu norī te te sima ĩwē za'ra zéb zarina, ĩdā'ā tō da. — Āne ma tō sima tinha.

¹² Tawamhā, āma ĩromhāimanazém na tō sena te te oto sina waihu'u wamhā, Marizaha nhorōwa u ma tō mo, Pedru hā. Zuwā Marcusihi na, Mariza hā. Tame da'ahā na ma tō tasi'rā'ōtō ni, āma damreme zusi da. Tamomo te oto mo, Pedru hā. ¹³ Wisi wi, ma tō 'ri 'wawi 'ridawa nhitobzé hā ta'a. Tawamhā dama romhuri'wa hā ma tō ĩtēme wahudu pi'ō hā, Rodi na ĩsisi hā 'ridawa ta'a'wa, te te waihu'u da. ¹⁴ Tawamhā Pedruhu mreme te te waihu'u wamhā, ma tō tāma rowē watobro. Rowē te, si'aba'rē na apā sipi'rai wa, ma tō 'ridawa na po're ha'ā. Te te tāma 'ridawa āna, te tisiré norī ma te te wasu'u da, wara. Āne ma tō tāma wasu'u za'ra:

— Pedru hā te za, 'ridawa. — Āne te tāma wasu'u za'ra. ¹⁵ Taha wa, te pi'ōi ma nharī za'ra:

— Mare di. A hā asimiza'rese ō di.

Te duré asa tāma nharī za'ra:

— Tô sena te za, Pedru hã.

Tawamhã te oto nharĩ za'ra, ãne:

— Áté Pedruhu 'madâ'â'wa te za, hãywa hawi 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ma, romhuri'wa hã.

¹⁶ ãne ré, te Pedru hã nasi 'ridawa ta'a. Taha wa, ma tô oto tãma 'ridawa za'ra. Te te sabu za'ra wamhã, uihã na ma tô ãma titob'uzu za'ra, tô sena na. ¹⁷ Tawamhã Pedru hã ma tô tinhib'rada hã tãma wẽ za'ra hãmimo, ari'iwĩ si'ubumro da. Taha pari, ma tô tãma siwasu'u za'ra, Wanhib'apito hã dazazém hawi, te te ãwazere na. Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Ti'aduhu ma, te za ãwasu'u za'ra wa'wa, duré ãsiré ãsazei'wa norĩ ma zama.

— ãne te tãma sihãiba 'ru za'ra. Taha pari, ma tô tiwi timorĩ za'ra nimomo.

¹⁸ Tawamhã ãma awẽ wamhã, awẽ wi, da'wapéi'wa norĩ hã Pedru te te siwi sa'rese za'ra õ wa, ma tô tãma tipẽ'ẽwara za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã. ¹⁹ Pedruhu zô sõpré pese da, ma tô Erodi hã tãma sõ rob'ru za'ra. Sõ sõpré pese nherẽ, te te siwi sãmri õ di. Taha wa, Erodi hã ma tô ã'madâ'â'wa norĩ hã sadanharĩ pese za'ra, Pedruhu ãma. Taha pari, ma tô dama 'ru za'ra, da te simro da, dazazé 'madâ'â'wa norĩ hã.

Apito Erodihi dâ'ázé wasu'u

Tawamhã apito Erodi hã ma tô mo, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi u, tame sãmra da a'ã.

²⁰ Tawamhã apito Erodi hã ma tô sahi u'ãsi dazada hãmãna, Tiru na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ãdahãmãna za'ra mono norĩ zãda, duré Sido na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ãdahãmãna za'ra mono norĩ zãda zama. Taha wa, Tiru hawi ma tô da'madâ'â'wa norĩ hã ai'aba'ré, apito Erodihi u, Sido hawib zama. Erodi hã te te siwi sadaihu'u da, ma ãtẽme sito. Tawamhã Barasitu na Erodihi nhibro 'madâ'â'wa nhisi u uimrehẽne, ma aihutu. Tawamhã te ãne tãma siwasu'u za'ra, Barasituhu ma:

— Ma'ãpé, wa'ãma aime za'ra na, Erodihi me apã wa te wasima ropese za'ra da, wasazé hã wa te duré wasima 're uipra za'ra mono da, ãsib'a'uwẽ norĩ wi apã. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, Barasituhu ma. Tawamhã Barasitu hã ma tô ãma saze za'ra, ãma sime za'ra da. Taha pari, ma tô Erodihi u aihutu duré, te te sadawa pibu za'ra da duré ta hã, tisazé hã te te 're ã'uipra za'ra mono zéb da hã apã. ²¹ Taha wa, Erodi hã bãdã te te sima ãpisutuzém na ma tô ti'uza wẽ ãhãpa hã sima tisẽ. Danhib'apito 're ãsimasisi mono zéb ãma ma tô nhamra, tinhimirotizéb ãma, te te dama roti za'ra da. ²² Tawamhã te te dama roti za'ra pari, ma tô ãne ãma tawata za'ra ni, damreme 'rãihã na:

— Õhõ mreme hã, aibã mreme õ di. ãhãiba'õ mreme, ãwaihu'upese mreme.

— ãne te ãma tawata za'ra ni, ãwaihu'upese newa.

²³ Tawamhã awa'awi ma tô hãywa ãma Wanhib'apito ma romhuri'wa hã azã, ãhãzé pire na, Erodi hã. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma si 're ãdawata za'ra mono zé hã te te sima sawi wa, ma tô azã. Marĩ hã ãsãna wai'u ne hã ãma sépu'u wa, ma tô dãrã, Erodi hã.

²⁴ Tawamhã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u hã ma tô ropé, 'ri pã. Sadawa wasu'u za'ëtẽ di oto.

Banabé norĩ hã Saruhu me, Átizotiza u apã ãnebzé wasu'u

²⁵ Tawamhã Banabé norĩ hã ma tô apã tineb zahuré, Saruhu me, Átizotiza na 'ri nho'õmo nhisi u. ãsazei'wa norĩ nhibzari te te ã'wapé zahuré hã te te dama sãmri zahuré pari, ma tô apã tineb zahuré, Zeruzarẽ hawi. Zuwã Marcusi hã te ãsiré timorĩ zahuré.

13

Banabé norĩ hã tinhimromhuri na te te ãsãna'rata zahuré zé wasu'u

¹ Tawamhã Átizotiza ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã duré dama rowahutu'wa norĩ hã te 're si'ubumro, ãsazei'wa norĩ wazari. ãne ãsisi za'ra hã: Banabé hã, duré Simi'ã hã, ãsisi amo hã Hãira na; duré Rusizu, Sireni ãma aré 're ãsãmra mono hã; duré Saru hã, duré Mana'ẽ hã, apito Erodihi siwadi aré, Mana'ẽ hã, Erodihi nhorõwa ãma siré prédub zahuré wa. ² Tawamhã nimahã båtã na ma tô ta norĩ hã saihuri ãna asimro a'ã, Wanhib'apito ãma wata za'ra da. Taha wa, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã ãne tãma waihu'u za'ra:

— Banabé norĩ ma, wa tô romhuri hã pisutu zahuré, Saruhu me. Te te ãma 're romhuri zahuré mono da, wa tô ãsima pisutu zahuré, ta norĩ hã. Taha wa, te ãpisutu zahuré zéb zarina, te za oto tãma ãpisutu za'ra wa'wa, asiti wa'aba oto neb zahuré da. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

³ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, te duré mreme zu, saihuri ãna. Tinhib'rada ma tô ãrã ãma sa'ra za'ra, Banabé norĩ 'rã nhisiwi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tãma ãwaihu'u za'ra zéb zarina, te te tãma pisutu za'ra da, romhuri hã. Taha parip si, ma tô siwi satõrĩ zahuré, neb zahuré da oto.

Sipri ãma Banabé norĩ te te ãromhuri zahuré zé wasu'u

⁴ Tawamhã Banabé norĩ hã ma tô tineb zahuré, Saruhu me. 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani ré, ma tô tineb zahuré, Sere'usiza na 'ri nho'õmo nhisi u. Ta hawi, te duré tineb zahuré, Sipri na rob'ré za'iti nhisi u. Rowa'u'u na uba'renem na ma tô saprĩ zahuré, dame. ⁵ Tawamhã ma tô aimasisi zahuré, Saramina na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame ma tô tinhimromhuri na sãna'rata zahuré. Zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ, ma tô tame 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã dama sadawa wasu'u zahuré. Zuwã Marcusi hã ma tô ãme timorĩ zahuré, romhuri na te te pawaptob zahuré da.

⁶⁻⁸ Sipri na rob'ré za'iti nhisi wa'wai baba, si'aba'réri wamhã, ma tô aihutu, Paposi na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame abzé tede'wa hã ma tô sõpõtê za'ra, zudezu norĩ siré hã, Bazezusi na ãsisi hã. Deredu norĩ nhiminhisi na hã Erima na ãsisi amo hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa newa, te taré te te dama 're rowasu'u. Danhib'apito siwadi, Bazezusi hã. Sézi'u Paru na danhib'apito nhisi hã. Ta hã, rosa'rata waihu'u pese 'wa. Tawamhã ma tô sô tihârã zahuré, Banabé norĩ zô Saruhu me, te te wapari pese da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã. Tawamhã Erima hã abzé tede'wa hã ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã tiwi wẽ'õ zahuré, danhib'apito hã Zesusihi wasu'uwẽ te te saze tõ da. ⁹ Tawamhã Saru, Paru na ãsisi amo hã ma tô aptete, 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani na. Taha wa, abzé tede'wa te te 'madã'ã sina, ¹⁰ ma tô tãma tinha, ãne:

— Wa'uburé 'ra, a hã. Uburé ãwẽ nhitob'ru, a hã. Aihãimana nhipese di. ãwasété si, te asima 're ãazawi pese mo. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã wẽ nherẽ, te dawĩ ãma 're ãazaprĩ u'ãsi mo, ãwasétére na. ¹¹ ãhãna, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te za ai'azã. Tawamhã te za a'ã atob'a. Båtã nhimirowa'a hã 'madã'ã õ di za a'ã. — ãne te tãma tinha, Paru hã.

Tawamhã awa'awi, ma tô titõmozazu, Erima hã. Ma tô tiwi tirobra duré, tob'a wa. Taha wa, ma tô te te nasi rob'upĩ dazõ, ni'wa hã te te saprõni da. ¹² Tawamhã danhib'apito hã aibã ãtob'a na te te 'madã'ã wamhã, ma tô saze, sena na Zesusihi wasu'uwẽ hã. Wanhib'apito nhimiroti na ma duré titob'uzu.

Átizotiza amoi ãma Paru norĩ te te ãromhuri zahuré zé wasu'u

¹³ Tawamhã Paru norĩ hã te ai'aba'réri, Paposi hawi, Pãpiriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Rowa'u'u na uba'renem na te ai'aba'réri, dame. Tane nherẽ,

Zuwã Marcusi, ãme morĩ zahuré õ di. Ma rême zahuré, Zeruzarẽ u morĩ da apã. Pãpiriza u sihotu wamhã, Peredi na 'ri nho'õmo nhisi u te ai'aba'ré, Paru norĩ hã. ¹⁴ Ta hawi, te duré ai'aba'ré, Pisidiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Tawamhã ma tô aihutu, ãtizotiza na 'ri nho'õmo nhisi u. Sihotu wamhã, sabadu na ma tô asisi, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u. Tame te asimro ni. ¹⁵ Tawamhã ma tô ni'wa hã dama sõré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãrob'ui'érezém na hã. ãsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ére hã te duré dama sõré. Te te sõré za'ra parimhã, rowahutuzéb ãma 're da'anhimi'rui mono 'wa hã ma tô Paru norĩ hã ãne 'mahãrã za'ra, te te dama rowasu'u za'ra da:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, asima wẽ za'ra wa'aba wamhã, te za wama ãrowasu'u za'ra wa'wa, wama robze za'ra da. — ãne ma tô 'mahãrã za'ra.

¹⁶ Taha wa, Paru hã hãwi ma tô za. Tinhib'rada, ma tô dama wẽ, ari'iwi dasi'ubumro da. Tawamhã te dama tinha, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ãwapari za'ra wa'aba. Duré zudezu'õ norĩ, a norĩ wa'aba zama wasiré õ nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono norĩ hã, ãwapari za'ra wa'aba. ¹⁷ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito hã ma tô wahi'rata norĩ hã sima pisutu za'ra, ãma sib'a'uwẽ za'ra da. ãsihotu sidãpãsi, ma tô te te 're apawapto, sitébrã da, Ezitu ãma tisiré'õ norĩ 'rata 're si'ubumroi mono ré hã. Ta hawi, ma tô sani za'ra, tiwahu'u pese na. ¹⁸ A'ubuni wi, 're dahãimana za'ra mono ré, ma tô te te 're da'ab'madã'ã pese, ãma 're dazaihã popo'o za'ra mono nherẽ. 40 na ma tô da'ãma tiwahu, a'ubuni wi te te 're da'ab'madã'ã mono ré hã. ¹⁹ Cana'ã na romnhisi ãma ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã da'uprosi. 7 na dapoto mono bã ma da'uprosi, a'uwẽ norĩ hã, ãwa 're ãdasi'ubumroi mono hã. Tawamhã tinhib'a'uwẽ ma, ma tô sõmri za'ra ti'a hã, Izarazéhé nhihudu norĩ ma. ²⁰ ãwa dawi 're rob za'ra mono ré hã, 450 na ma tô ãma tiwahub za'ra.

— Tawamhã dama ãmreme pire norĩ hã misi sidãpãsi ma tô dama pisutu za'ra, ãsadawa para dama rowairébã'wa 're hãimana za'ra mono da, Samuwé hã ãpotozéb u. Tawamhã ma tô podo, Samuwé hã. Prãdu wamhã, ta hã ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te dama 're sadawa wasu'u. Ta hã ãsadawa wasu'u 'rata 'wa, Samuwé hã. ²¹ Tawamhã Izarazéhé nhihudu norĩ hã ma tô tiwi waptãrẽ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, ni'wa hã danhib'apito ne, te te 're ãda'uwati mono da hã, te te pisutu da. Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô tãma hãiba nhomri za'ra, Sau hã da'uwati'wa da. Sauhu mama hã, Tisi na ãsisi hã. Bãzamihĩ nhihudu ta hã, Tisi hã. Sau hã te te 're da'uwati mono ré hã 40 na ma tô ãma tiwahu. ²² Tawamhã te te oto 're da'uwati mono tõ da, ma tô waze, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ãsa'u hã ma tô Dawi hã dama hãiba nho, da'uwati'wa da oto. Ta hã ma tô duré wẽsã oto. ãne te te ãwẽsãmrizé hã: “Dawi hã Zéséhé 'ra hã ãma wẽ di. ãnhimiroti te te ãma uwaimrami da, te za te te 're ãwapari u'ãsi.” ãne ma tô Dawi hã wẽsã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ²³ Dawihi nhihudu uwaibaba, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã pisutu Zezusi hã, Izarazéhé nhihudu norĩ nho'reptui'wa da hã. Wahi'rata norĩ ma, te te ãropisutuzéb zarina, ma tô pisutu. ²⁴ Zezusi hã tinhimirohmuri na te te dama sãna'rata õ ré, ma tô Zuwã Batita hã te te dama 're rowahutu, wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ ma, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, duré ã dawabzuri hã da te 're 'manharĩ za'ra mono da. ²⁵ Tawamhã tinhimirohmuri te te ãsazãrizéb u romhotu wapsi, te dama siwasu'u, ãne: “Cristuhu zõ te 're asimipari za'ra wa'aba mo. Tawamhã te ããma 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mo, Cristuhu newa, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu newa. Tazahã, ta hã õ di, wa hã. ãza'u si ãma ãpire hã te za wei mo. Wei wisi wapsi, wa hã tãma ãwapure di za. Tãma ãwapure wa, ãpara'uza wasisizé, te apã

tiwi wasihu waihu'u õ di za, ãnhisé wa.” Æne te dama siwasu'u, Zuwã Batita hã. — Æne ma tô Paru hã dama rob'rãzarõtõ, dahi'rata nhihudu uwaibaba, Zezusi we ãmorĩzém na hã.

²⁶ Te duré dama tinha:

— Wasiré Abra'ãhã nhihudu norĩ, ãwapari za'ra wa'aba, duré zudezu'õ norĩ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono norĩ zama. Uburé wa'udãna ma tô ãwasu'uwẽ hã wei watẽme satõrĩ za'ra, wahãiba mono bã, danho'reptuzé wasu'u hã. ²⁷ Zeruzarẽ ãma 're ãsi'ubumroi mono hã, duré tame dama ãpire norĩ zama, Zezusi hã Danho'reptui'wa na te te waihu'u za'ra õ di. Sabadu sidãpãsi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'éré hã da te dasima 're sõré za'ra mono nherẽ, ãwasu'u hã te te waihu'u za'ra õ di, ta norĩ hã. Taha wa, Zezusi hã dã'ã da, te te siwi ãma rotĩ wamhã, te te waihu'u za'ra ãna, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u hã siwi ãma uwaimra, si'uihã na. ²⁸ Zezusi hã marĩ ãwasédé hã te te 'manharĩ õ nherẽ, ma tô õ norĩ hã siwi waptẽ, Piratuhu wi, da'wapéi'wa norĩ hã te te siwi wĩrĩ da, wasété ré ne. ²⁹ Tawamhã Zezusihi ãma uburé 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme ui'éré 'rada hã te te siwi ãma uwaimrami parip si, ma tô siwi si'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi. Ma tô siwi tisẽ, êtẽ zahãpã wa, ab're 're. ³⁰ Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, ma tô apã hãiwa'utu, dã'ã uptabi nherẽ. ³¹ Tawamhã apã hãiwa'utu pari, ma tô nasi dama sihãiré, bãtã ahã na, Zezusi hã. Darireza hawi, Zeruzarẽ u aré ãsiré ãsi'aba'ré norĩ ma, ma tô nasi sihãiré. Ta norĩ hã te oto te te dama 're wasu'u wẽ za'ra Zezusi hã, Izarazéhé nhihudu norĩ ma.

³² — Wa norĩ zama ãwasu'uwẽ hã wa te aima sõmri za'ra wa'aba da, wa ai'rata wahãimana za'ra wa'aba ni. ³³ Re ãhãimana u'ãsi mono, wahi'rata norĩ ma, te te ãropisudu hã ma tô wama ãma uwaimrami za'ra oto, wasiré ãsihudu norĩ ma. Zezusi hã ma tô apã hãiwa'udu. Apã ãhãiwa'utuzé wasu'u na 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma danho're na rob'ui'éré, ãsãna'remhã, te wama wasu'u, ãne:

“A hã ãra. Æ bãtã na aihãiwa'utuzé bãtã na wa za Aimama na aima 're ãhãimana.”

³⁴ — Duré ãma rob'ui'éré 'rata hãiba amo hã te duré wama wasu'u 'Re ãhãimana u'ãsi mono, Zezusi dã'ã uptabi nherẽ, apã za te te ãhãiwa'utuzém na, dã'ã u'ãsi nomro tõ da. 'Re ãhãimana u'ãsi mono te tinha:

“Dawihĩ ma, tô sena marĩ ãwẽ na te tãma ãropisutuzém na wa za taha u'ãbã aima ãma uwaimrami za'ra wa'wa.”

Æne ãmreme na rob'ui'éré hã. ³⁵ ãhãiba amo na rob'ui'éré ãsãna'remhã, te duré wama wasu'u:

“Te te aima 're ãromhuri wẽ u'ãsi mono hã dã'ã wamhã, rẽme õ di za, hãiba 'ro tõ da.”

Æne te wama wasu'u. — Æne te Paru hã dama rob'rãzarõtõ, rowasu'u 'rata na hã.

³⁶ Te duré dama rowasu'u:

— Dawi hã ti'ai ãma 're morĩ ré, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma sina uwaimra, te te tãma ãpisutuzéb zarina. Te te sina tãma uwaimrami pari, ma tô dãrã, Dawi hã. ãhi'rata norĩ 'ru ãma êtẽ zahãpã wa ab're wa, ma dasiwi sãrẽ ni. Da te dasiwi sãrẽ wamhã, ãhãiba hã ma ti'ro. ³⁷ Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono apã te te ãhãiwa'udu hã, 'roi õ di. Hãiba wẽ na ma tô apã hãiwa'utu. ³⁸⁻³⁹ Wasiré norĩ, ma'ãpé aihãni ãwapari pese za'ra wa'aba, tô sena na waihu'u za'ra wa'aba da. Danho'reptuzé wasu'u hã wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Zezusi hã, dawasété pari'wa. Duréihã, Mozési hã ma tô wahi'rata norĩ ma ãma rowasu'u za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na. ãsimiroti zarina 're dahãimana za'ra mono nherẽ, dawasédé da te dasima 're pari waihu'u za'ra mono õ di, ãma. Tane nherẽ, ãhãna Zezusi hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, dawasédé te te oto dã'ãma 're ã'ab'madã'ã mono õ zarina, te za

oto te te 're da'awēsāmri. ⁴⁰⁻⁴¹ Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ma tô âne na âma rob'ui'éré, 'Re ìhâimana u'âsi mono mre me na, âne:

“Re aihâimana za'ra wa'aba mono ré, wa za niha dama rob'manha, ìpipa na. Tawamhã za te dama ìrob'manharîzém na te za âma 're asiwawã za'ra wa'aba mo, ni'wa hã te te âma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono nherê. 'Madâ'â za'ra wa'aba. A norî wa'wa hã ì'âma aiwa'ê za'ra wa'aba norî hã, te za tâma 're a'râmi za'ra wa'aba mo, ìnhimirob'manharî pipa ma. Tawamhã ìzadawa para te za ai'utõrî 'wa.”

Âne 'Re ìhâimana u'âsi mono mre me hã. Ma'âpé âma rosa'rata pese za'ra wa'aba za âne na hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimirob'manharî pipa zé hã asina uwaimrami za'ra wa'aba tô da. — Âne te Paru hã dama rob'rãzarõtõ.

⁴² Tawamhã Paru norî hã zudezu norî te, rowahutuzém hawi pusi zahuré wi, ma tô waptêrê zahuré ni, sabadu amo na te te dama rowasu'u na sahu zahuré da. ⁴³ Tawamhã rowahutuzém hawi dawairébé wamhã, da'ahã na te Paru norî siré ai'aba'rê ni, Banabéhé me, zudezu norî hã, duré zudezu'õ norî hã, zudezu norî hâimanazéb zarina 're ìhâimana za'ra mono norî zama. Tawamhã ma tô tâma roti za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na siptete sina âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da.

⁴⁴ Tawamhã sabadu amo na aihîni ma tô tasi'rã'õtõ ni, 'ri nho'õmo âma 're ìdasi'ubumroi mono hã, Wanhib'apito zadawa wasu'u hã da te wapari za'ra da. Da'umro di, da te ìwapari za'ra õ hã. ⁴⁵ Tane nherê, da'ahã na ìdasi'rã'õno hã zudezu norî hã te te da'madâ'â za'ra wamhã, ma tô âma da'ruiwapari za'ra. Tawamhã Paruhu mre me hã ma tô dawi wê'õ za'ra, zudezu norî hã. Taha wa, timreme na ma tô nasi âma tâma wa'râmi za'ra, Paruhu mre me wa'râmi. Ma tô duré âma tiwa'ê za'ra. ⁴⁶ Tane nherê, pahi âna ma tô Paru norî hã tâma nharî za'ra, zudezu norî ma, âne:

— A norî wa'aba ma, uimrehêne wa tô aima rowasu'u za'ra wa'aba ni, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã. Tane hã tô, wê di. Tane nherê, taré newa, ma tô asiwi ìwê'õ za'ra wa'wa, ìwasu'uwê hã. Taha wa, ìbâi õ di, hâiwa âma rowê âma 're ì'aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'rata. Taha wa, wa za airême za'ra wa'aba ni, zudezu'õ norî ma, wa te tâma 're rowasu'u za'ra mono da oto. ⁴⁷ Wanhib'apito hã ma tô âne na wama roti za'ra oto:

“A norî wa'wa hã wa tô aipisutu za'ra wa'wa, zudezu'õ norî ma, 're rob'uiwê za'ra wa'aba mono da, ìwê na, taha zarina te 're ìda'anho'reptui mono zém na daro mono bâ âma 're ropéi wa'aba mono da, dama.”

Âne te wama roti za'ra, Wanhib'apito hã. — Âne ma tô Paru norî hã tâma rowasu'u za'ra, Banabéhé me.

⁴⁸ Tawamhã zudezu'õ norî hã Paruhu mre me te te wapari za'ra wamhã, toi uptabi za'ra di. Wanhib'apito zadawa wasu'u na ma tô tiwata za'ra. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, rowê na ì'rata 're hâimana u'âsi za'ra mono da, te te sima ìpisutu za'ra norî hã ma tô saze za'ra, Zezusi hã.

⁴⁹ Tawamhã Wanhib'apito zadawa wasu'u hã ma tô ropé, daza'rui mono bâ, tame danhipti'a nho'õmo âma 're ìdahâimana za'ra mono norî u. ⁵⁰ Tane nherê, zudezu norî hã ma tô tame dama ìpire norî hã wada'uri wasété za'ra, Paru norî zada hâimana za'ra da. Pi'õ norî hã ìmreme pire norî hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma 're ìwata za'ra mono norî, zudezu'õ norî, ta norî zama ma tô wada'uri wasété za'ra, sada hâimana za'ra da. Tawamhã ma tô âma rowasété zahuré ni, Paru norî âma, Banabéhé me. Ma tô tâma rob'ru zahuré ni, ta hawi danhipti'a nho'õmo hawi neb zahuré da, danhiti. ⁵¹ Tawamhã Paru norî hã ma tô tipara zapru hã wamirî zahuré, da'âma dâ'â zahuré tô da. Taha wa, õne haré ma tô tineb zahuré, Iconizu na 'ri nho'õmo nhisi u. ⁵² Tawamhã

Zezihi zazei'wa norĩ hã Ātizotiza āma 're ĩsi'ubumroi mono hã te 're to za'ra. 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ēzani na ma tō aptete za'ra, ĩpē'ē mono bā.

14

Paru norĩ hã Iconizu āma te te ĩromhuri zahuré zé wasu'u

¹ Tawamhã Iconizu na 'ri nho'ōmo nhisi u ma tō aimasisi zahuré, Paru norĩ hã, Banabéhé me. Tamomo simasisi zahuré wamhã, Ātizotiza āma sada ĩromhāimana zahuré ne, ma tō duré sada tiromhāimana zahuré. Zudezu norĩ te, rowahutuzéb u ma tō tizasi zahuré, te te dama rowasu'u zahuré da. Tawamhã simirowasu'u wē wa, mreme wapari ze zahuré di, dama hã. Taha wa, da'ahã na ma tō saze za'ra ni, zudezu norĩ hã, zudezu'ō norĩ zama. ² Tane nherē, zudezu norĩ te te 're ĩsaze za'ra mono ō hã ma tō zudezu'ō norĩ hã wada'uri wasété za'ra, sada hāimana za'ra da, Paru norĩ zada, uburé siré ĩsazei'wa norĩ zada zama. ³ Tane nherē, Paru norĩ hã te Iconizu āma aimasisi hã zahuré. Pahi āna ma tō Wanhib'apito hã dama wasu'u wē zahuré. Tawamhã ĩwasu'uwē hã tō sena na da te waihu'u za'ra da, Wanhib'apito hã ma tō Paru norĩ pawaptob zahuré, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã, marĩ ĩwē hã dama ĩ'manharĩ waihu'u'ō hã te te dama 're ab'manharĩ zahuré mono da tame. ⁴ Tane nherē, ōhō na si misi da te dasima āma rosa'rata za'ra ō di, 'ri nho'ōmo āma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã. Ma tō dasima aipo'o ni. Ni'wam norĩ hã ma tō zudezu norĩ niwĩ 're hāimana za'ra. Ni'wam norĩ hã te Paru norĩ niwĩ 're hāimana za'ra, Zezihi zadawa wasu'u'wa norĩ niwĩ.

⁵ Tawamhã ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã zudezu'ō norĩ me, ma tinhib'apito norĩ me āma sisaze za'ra, Paru norĩ āma te te rowasété za'ra da, duré ētē na te te siwi pãĩ da. ⁶ Tawamhã damreme te te sina wapari zahuré wamhã, ma tō dawi tipusi zahuré, wara sina, Paru norĩ hã. Rica'oniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u ma tō tineb zahuré. Tamomo neb zahuré wamhã, Risitira na 'ri nho'ōmo nhisi u, ma tō aimasisi zahuré, duré Derebi na 'ri nho'ōmo nhisi amoi u. ⁷ Tame ma tō oto dama rowahutu zahuré, Zezihi wasu'uwē na hã.

Paru norĩ hã Risitira āma duré Derebi āma te te ĩromhuri zahuré zé wasu'u

⁸ Tawamhã Risitira āma te aibã hã 're sãmra, ĩhi'ré hã, ĩpotozém hawi ĩmorĩ'ō hã para uwa zahuré wa. ⁹ Paru hã te te dama rowasu'u ré, ma tō ĩhi'ré hã mreme wapa. Tawamhã Paru, ma tō ĩtēme rob'madã. Te te 'madã'ã wamhã, ma tō sina waihu'u, tō sena Wanhib'apito te te ĩsaze na hã, duré te te pese da, te te sina ĩ'umnhasi na hã. ¹⁰ Taha wa, te mreme 'rãihã na tãma tinha:

— Aiwahutu. Hãwi asa na, aipara na. — Āne te tãma tinha.

Tawamhã ĩhi'ré, si'aba'ré na ma tō hãwi za. Ma tō timorĩ wē. ¹¹ Taha wa, Paru te te ĩwahudu hã da te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tō dasima 'mahãrã za'ra ni, āne:

— ĩhãiba'ō norĩ, ĩwaihu'upese norĩ hã ma tō wei watēme 'manhi'ra zahuré. Ma tō si'aibã zahuré, āma 're ĩwawata za'ra mono norĩ hã. — Āne ma tō dasima 'mahãrã za'ra ni, dasimremezém na, Rica'oniza āma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ mreme na.

¹² Tawamhã Paru norĩ hã ma tō sisi zahuré ni, Banabéhé me. ĩhãiba'ō norĩ hã waihu'u pese newa da te dasima 're ĩsisi za'ra mono zém na ma tō sisi zahuré ni. Banabéhé hã Zupité na ma sisi ni. Duré Paru hã Mecuriu na ma tō sisi ni, rowahutu'wai wa. ¹³ Zupitéhé āma 're ĩdawata za'ra mono zé hã 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra 'ridawa 'rata, 'ri hã. Taha wa, aibã hã Zupitéhé ma da'āma 're ĩmreme mono hã ma tō powawē hã saprõni zahuré, āma 're ĩdawata za'ra mono zéb u, 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra 'ridawa u hã. Tawamhã romnhirãrã na ma tō sõ'rebzu zahuré, tãma 'madã'ã ze zahuré da. We ĩsaprõni zahuré 'wa hã ma tō dasine sima wē, powawē hã te te pãĩ zahuré da, āma dawata za'ra da,

Paru norĩ ãma, waihu'u pese zahuré newa. ¹⁴Tawamhã te te ã'manharĩ wasu'u hã Paru norĩ hã te te wapari zahuré wamhã, wara sina ma tô dawa'wa u tizasi waré zahuré. Ti'uza hã ma tô hãiwazu zahuré, tinho'utu nho'õmoi baba, rob'ru te. Te te hãiwazu zahuré sina, ma tô hãrã 'rãihã na da'mahãrã zahuré, ãne:

¹⁵ — Aibã norĩ, e marĩ da, te za tane ã'manharĩ za'ra wa'wa. Tô'ã. 'Manharĩ za'ra wa'aba tô. Wa norĩ hã aibã, asine wa'aba hã. Zezusihi wasu'uwẽ na wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba da, wa tô we wanem ni, atẽme za'ra wa'aba. Wa tô aima roti za'ra wa'aba ni, taré romhãiba na ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono zém hawi 're aipizari za'ra wa'aba mono da, ãwaihu'upese newa ãma 're aiwata tô za'ra wa'aba mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono niwĩ 're anomro aba mono da oto. Ta hã ropoto na'rata 'wa, duré hãiwa nhirõtõ 'manharĩ'wa, duré ti'ai 'manharĩ'wa, duré ãporé 'manharĩ'wa. Uburé ti'ai ãma 're ãdanomro mono da hã, ma tô te te da'apoto, hãiwa nhirõtõ ãma 're ãdahãimana za'ra mono da zama, duré ã 'rãwi 're ãnomro mono da zama. ¹⁶ Duréihã, dahi'rata sidãpãsi da te dasima ãwẽzéb uwaibaba te 're danomro. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te 're da'ahã za'ra su'u mono õ di. ¹⁷ Tane nherẽ, ma tô dama 're siwaihu'u u'ãsi, tinhoprubzém na sena 're ãhãimana mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da. Tã hã ma tô pisutu, we aima 're ta'a za'ra wa'aba mono da, te te aima 're robdi'i za'ra wa'aba mono da. Buru nho hã te duré te te aima 're sãmri za'ra wa'wa, 're ãrã za'ra mono zéb da hã, te te ãpisutu zarina, ãma 're asaihuri aba mono zéb da hã, aima ãma 're ãrobzei u'ãsi za'ra wa'aba mono zéb da hã. — ãne ma tô Paru norĩ hã dapore pu'u zahuré, Banabéhé me.

¹⁸ ãne Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã te te dawĩ sawĩ zahuré nherẽ, da te ãma rosahãri waihu'u za'ra õ di aré. Powawẽ hã te aré tô dasiwi pãrĩ ni, Paru norĩ ãma ãdawata za'ra zéb da hã. Tane nherẽ, dama mreme pire zahuré wa, ma tô ãma rosahãri za'ra ni oto, da te dasiwi pãrĩ tô da, ãwaihu'upese zahuré newa, ãma dawata tô zahuré da, Paru norĩ ãma hã. ¹⁹ Tawamhã zudezu norĩ hã ãtizotiza hawi te ai'aba'ré, Paru norĩ zarina, Iconizu hawib zama. Sihutu wamhã, ma tô ãma dawada'uri wasété za'ra, aihĩni sada danhiti'ru za'ra da. Tawamhã, ma tô ãma tasisaze za'ra ni. Taha wa, étẽ na ma tô dasiwi hã ni, Paru hã da te dasiwi wĩrĩ da. Tawamhã, dã'ã newa, ma tô ãma rosa'rata za'ra ni. Taha wa, ma tô da te ãma robãdã, 'ri ahã nhiti. ²⁰ Tawamhã ãsiré ãsazei'wa norĩ hã ma tô siwi uirĩ. ã'rata simasab ré, ma tô udu, Paru hã. Tawamhã 'ri nho'õmo u te apã mo. Tame awẽm na te oto ne Paru norĩ hã, Banabéhé me. Derebi na 'ri nho'õmo nhisi u te tineb zahuré. ²¹ Tame ma tô dama rowahutu zahuré, ãwasu'uwẽ na. Tawamhã da'ahã na ma tô saze za'ra ni, Zezusihi nhirã zarina 're danomro mono da. Taha pari, te oto apã tineb zahuré dahawĩ, siwa'rãmi.

Paru norĩ hã ãtizotiza u, siwa'rãmi ãneb zahuré zé wasu'u

Tawamhã Paru norĩ hã Risitira wa'wai baba te apã tineb zahuré siwa'rãmi, duré Iconizu wa'wai baba, duré ãtizotiza wa'wai baba. ²² 'Ri nho'õmo wa'wai baba neb zahuré wamhã, ma tô ãsazei'wa norĩ hã pawaptob za'ra, hãimana nhiptete na 're nomro mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te te 're sasãmri u'ãsi za'ra mono da. ãne te duré tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã Zezusihi zazei'wai wa, marĩ ãwasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. ãne na hã te za tô 're ãrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ oto 're anomro aba mono wa, te za niwapsi hãiwa ãma ã'rata 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo, rowẽ na. — ãne te tãma nharĩ za'ra. ²³ Tawamhã 'ri nho'õmo mono bã ãsazei'wa norĩ hã siré 're ãsirã'õtõ mono sidãpãsi ma tô da'madã'ã'wa da hã te te 're apisutu zahuré, Paru norĩ hã. Sai ãna, te duré ta norĩ hã timreme zahuré, Wanhib'apito ma, te te sina 're

ĩ'umnhasi za'ra mono ma, ĩwasété wi da'wawi 're ĩsimapa za'ra mono zém na te 're pawaptob u'âsi za'ra mono da, da'madâ'â'wa norĩ hã.

²⁴ Pisidiza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, te oto tineb zahuré Paru norĩ hã, Pãpiriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. ²⁵ Tame, ma tô Zezusihi wasu'uwẽ na dama rowahutu zahuré, Peredi na 'ri nho'õmo nhisi âma. Taha pari, ma tô duré tineb zahuré, Atariza na uba're nhimizahârizém nhisi u. ²⁶ Ta hawi te duré tineb zahuré, rowa'u'u na uba'renem na, dame. Tawamhã apâ ma tô aimasisi zahuré Ātizotiza u, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma timorĩ na te te ĩsãna'rata zahuré zéb u. Ta hawi neb zahuré õ ré, ma tô Paru norĩ âma tamreme zusi ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. Te te tãma 're romhuri wẽ zahuré mono da, te te 're pawaptob u'âsi zahuré mono da, ma tô âma tamreme zusi ni, Ātizotiza hawi neb zahuré õ ré. Te te dama 're rowahutu zahuré mono parimhã, ma tô apâ aimasisi zahuré. ²⁷ Ātizotiza u apâ simasisi zahuré wamhã, ma tô ĩsazei'wa norĩ zô tihârâ zahuré, te te ĩtẽme ubumro da. Taha wa, ma tô dama siwasu'u zahuré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na. Āne te tãma rowasu'u za'ra:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô wapawapto, marĩ ĩwẽ hã wa te dama 're 'manharĩ mono da, ĩwasu'uwẽ hã wa te dama âwisi da, zudezu'õ norĩ ma zama. Tawamhã ta norĩ zama ma tô te te 're sazei pese za'ra. — Āne te tãma rowasu'u za'ra, ĩsazei'wa norĩ ma. ²⁸ Ātizotiza âma te oto aimasisi hã zahuré, Zezusihi nhirã zarina 're ĩnomro mono norĩ 'rata, Paru norĩ hã.

15

Zeruzarẽ âma ĩdasi'rã'õtõtózé wasu'u

¹ Tawamhã aibã norĩ hã ma tô aihutu Ātizotiza u, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Tawamhã ĩsazei'wa norĩ ma, te roti za'ra, âne:

— Zudezu'õ norĩ hã, Mozési hã wahi'rata norĩ ma, te te ĩpisutu zarina, 're sisihâiwata nhihâri za'ra mono õ nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're sõ'reptu za'ra mono õ di za. — Āne te tãma nharĩ za'ra, aibã norĩ hã.

² Tawamhã Paru norĩ hã Banabéhé me, ma tô wẽ'õ zahuré, ĩsimirowasu'u za'ra hã. Taha wa, te simreme wa'rãmi sa'êtẽ âma sima nharĩ za'ra. Āne wa, ĩsazei'wa norĩ hã ma tô ni'wam norĩ hã pisutu za'ra, Paru norĩ siré si'aba're da, Zeruzarẽ u, tame da'madâ'â'wa norĩ me duré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ me, te te sima âma romnhoré za'ra da. ³ Tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ hã ma tô âma ana, ĩsi'aba'rézém na hã. Ma tô si'mazatõrĩ za'ra, ĩme 'masi'aba'réri hutu da. Tawamhã Paru norĩ hã Zeruzarẽ u si'aba'réri ré, Penisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, te ai'aba're, duré Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba zama. Taha wa'wai baba, si'aba'réri ré, ma tô ĩsazei'wa norĩ ma, te te rowasu'u za'ra, zudezu'õ norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono u, 're ĩsipizari za'ra mono na hã. Tawamhã aihĩni ma tô dama âma rowẽ zani za'ra, tame ĩsazei'wa norĩ ma. ⁴ Tawamhã Zeruzarẽ u ma tô oto aihutu. Sihutu wamhã, ĩsazei'wa norĩ hã, duré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, duré da'madâ'â'wa norĩ hã ma tô siwi waibui wẽ, Paru norĩ hã. Tawamhã Paru norĩ hã ma tô dama rowasu'u za'ra aihĩni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzéb zarina uburé ĩsadawa para te te dama 're ĩ'ab'manharĩ zahuré mono zém na hã. ⁵ Tawamhã ni'wam norĩ hã ma hãwi aimasa, parisezu norĩ hã te te dama rowasu'u za'ra da. Tawamhã te dama nharĩ za'ra, âne:

— ĩsazei'wa norĩ ma, wa te roti za'ra wa'aba, zudezu'õ norĩ hã, dame 're sisihâiwata nhihâri za'ra mono da, uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'ére zarina 're nomro mono da. — Āne te dama nharĩ za'ra.

⁶ Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô si'rã'õtõ, da'madã'ã'wa norĩ me, te te sima ãma romnhoré za'ra da niha. ⁷ Tawamhã te te sima ãma romnhoré hã za'ra pari, ma tô Pedru hã hãwi za. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Wasisãnawã norĩ, ãwapari za'ra wa'aba. Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô sima ãpisutu, ãhãiba pisutu zudezu'õ norĩ ma, Zezusihi wasu'u'wẽ na te tãma 're rowasu'u za'ra mono da, te te 're wãpari za'ra mono wa, te te 're saze za'ra mono da. ãne na ma tô ããma ãwaihu'u za'ra wa'wa. ⁸ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã dapẽ'ẽ 'remhã danhimirosa'rada hã te te waihu'u pese di. Zudezu'õ norĩ hã te te 're saze za'ra mono wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ãwẽsãmri za'ra mono zéb zarina, ma tô Tipẽ'ẽzani hã ta norĩ ma zama te te 're anhomri, ãsãna'rata hãwi te te wama 're ã'anhomri mono ne. ⁹ Ta norĩ hã Zezusi te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, ma tô ãwasédé hã te te tãma 're avari, wa norĩ hã wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa, wawasédé hã te te wama 're ã'apari mono ne hã aiwa. Aimawi hã te te tãma 're apisutu mono õ di, zudezu'õ wa. ¹⁰⁻¹¹ E marĩ da, ma tô bété asima ãwẽ za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã pibu za'ra wa'aba da, niha te te aima ãrob'manharĩ za'ra wa'aba õ zéb zõ. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ãrob'ui'éré hã wa te tãma ãma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ di, taha zarina 're ãwasisõ'reptu za'ra mono da hã. Wahi'rata norĩ zama te te tãma ãma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ di duré. Taha wa, e marĩ da, wa za bété wasiré ãsazei'wa norĩ ma, wa te 're roti za'ra, Mozésihi nhimi'ui'éré zarina 're nomro mono da, zudezu'õ nherẽ. Ni'wa hã marĩ ãpire uptabi hã te te danhoihi waptob ãna, te te dama ãsibu 'rãihã ne, ma tô a norĩ wa'wa hã ãpire uptabi hã tãma ãpisutu za'ra wa'wa, zudezu'õ na ãsazei'wa norĩ ma hã. Tane nherẽ, tinhoprubzém na si ma tô Wanhib'apito Zezusi hã te te 're wa'anho'reptu. Õhõ na si te duré ta norĩ zama te te 're anho'reptu, zudezu'õ norĩ hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra, Pedru hã.

¹² Tame ãsi'ubumro norĩ hã te ari'iwĩ asimro, Banabé norĩ mreime hã te te wãpari za'ra da, Paruhu me. Uburé zudezu'õ norĩ ma, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te 're ã'ab'manharĩ zahuré mono zém na te dama siwasu'u zahuré. ¹³ Ta norĩ hã te te dama rowasu'u zahuré parimhã, te duré Ti'adu hã dama rowasu'u, ãne:

— Wasisãnawã norĩ, ãwapari za'ra wa'aba. ¹⁴ Sima Pedru, ma tô wama rowasu'u pari za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, tinhoprum na zudezu'õ norĩ ãma ãsime na'rata zém na. Tinhib'a'uwẽ da, ma tô ni'wam norĩ si te te 're awaibu, zudezu'õ norĩ hã. ¹⁵ ãne na ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ãma rob'ui'éré, tô ãsarina. ãne duréihã rob'ui'éré hã, uburé Danhib'apito mreime na hã:

¹⁶ “Zahadu wa za apã ãsina siri, Dawi na aihirata nhisi nhimirotizéb zarina ni'wa hã ãsihudu uwaibaba hã siroti'wa da.

'Ri siprum nherẽ, ti'ai u'ẽne hã te za ubumro ni, da te dasiwi ãma 'ri téb da apã. Tane duré, Dawi hã duréihã pire na te te 're ãda'ab'madã'ã mono zé hã si'utõrĩ nherẽ, wa za ãsihudu hã pisutu, apã Dawihi nhimiroti zarina te te 're 'mairoti mono da.

¹⁷ Tawamhã zudezu'õ norĩ zama te za ãzõ 're sõpré, ãnhib'a'uwẽ da, te ãsima ãpisutu za'ra norĩ hã te te 're ãzaze za'ra mono da.

¹⁸ Wa hã uburé Danhib'apito, wa tô ãne hã ãsãna'rata hãwimhã dama waihu'u pa.”

ãne ãsada wasu'u ui'éré 'rada hã. — ãne ma tô Ti'adu hã tãma rob'rãzarõtõ za'ra.

¹⁹ Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Āhāna ĩnhimirosa'rada hā wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Zudezu'ō norī hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono u 're ĩsipizari za'ra mono norī wi, wa te tiwi 're ro'wa'rutu za'ra mono ō di za. ²⁰ Āne si wa za 'manharī za'ra ni. Wa za tāma rob'ui'ééré za'ra ni, marī ĩwasété uptabi si, wa te tiwi sawi za'ra da, romhāiba 'manharī āma 're ĩdawata za'ra mono zéb da, abaze da te 're simroi mono wamhā, taha nhi hā te te 're huri tō mono da, duré siwa'ru tihāimanazé ĩwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono tō da, pi'ō na aibā na zama, duré danhimizama hā da te 're ĩsō'reti za'ra mono nhi hā wapru ré te te 're huri tō mono da, duré danhimizama wapru hā te te duré 're āhuri tō mono da. Āne si wa za dawī sawi za'ra ni. ²¹ Rowahutuzé mono bâ, sabadu sidâpâsi Mozésihi nhimi'ui'ééré hā da te 're sōré za'ra mono ré hā, ma āma tiwahub ahâ. Te duré da te dasima āma 're rowahutu u'āsi za'ra, 'ri nho'ōmo mono bâ. Taha wa, Mozésihi nhimi'ui'ééré hā dama waihu'u pese za'ra wa, te za ā norī hā roti hā te te wama 're 'madâ'â za'ra, zudezu'ō norī hā, rowē na wasiré 're wahāimana za'ra mono da. — Āne ma tō Ti'adu hā dama rowasu'u 'rāsutu.

Zudezu'ō na, Zezusihi zazei'wa norī ma, da te ĩrob'ui'ééré za'ra zé wasu'u

²² Tawamhā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā, da'madâ'â'wa norī me, ma tō aihīni āma sisaze za'ra, ĩsiré ĩsazei'wa norī me, Ātizotiza u tisiré norī hā te te siwi 'mazatōrī zahuré da, Paru norī siré 'maneb zahuré da, Banabéhé me. Tawamhā Zudasi hā ma tō siwi pisutu, Basaba na ĩsisi amo hā, ĩsiré neb zahuré da, Siraha me. Ta norī hā simiroti prédub zahuré di, ĩsazei'wa norī ma hā. ²³ Tawamhā ĩsiré neb zahuré wamhā, rob'ui'ééré, ma tō siré āri zahuré. Āne rob'ui'ééré hā:

“Wasiré ĩsazei'wa norī, zudezu'ō na 're aipoto za'ra wa'aba mono hā, wa āma asawi za'ra wa'aba ni, Ātizotiza na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā, duré Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā, duré Sirisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā. Wa norī hā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā duré āme da'madâ'â'wa norī zama wa tō wasisānawā na wa te 're asisi za'ra wa'wa, wasiré Zezusihi zazei'wai wa. ²⁴ Wa norī hā wa tō romreme hā wapari za'ra ni. Aibā norī hā, aré wasiré 're ĩsi'ubumroi mono hā ma tō, u, āma ai'aba'ré, atēme za'ra wa'aba, wazadawa para ō nherē. Si'uihā na ma te u, tinhimirowasu'u na aiwi ro'wa'rutu za'ra wa'wa. Ma duré asimirosa'rada hā aiwi 'wa'rutu za'ra wa'wa. ²⁵ Taha wa, aihīni wa tō āma wasisaze za'ra ni, aibā norī hā maparane wasi'upana wa te wasiwi āma satōrī zahuré da, atēme za'ra wa'aba. Aibā norī hā Banabé norī siré te za āma tineb zahuré. Banabé norī hā Paruhu me, wama ĩsawi pese zahuré. ²⁶ Ta norī hā Wanhīb'apito Zezu Cristu te te dama 're wasu'u wē zahuré mono da, 're neb zahuré ré, ma tō da te dasima 're 'ru zahuré, da te dasiwi pāri da. Tane nherē, ma tō Zezusi hā te te dama 're sadawa wasu'u u'āsi zahuré. ²⁷ Āhāna, wa Paru norī me wasiwi āma satōrī zahuré ni Zudasi norī hā, Siraha me. Wanhimi'ui'ééré zarina te za 'rāwi aima wazadawa wasu'u za'ra wa'wa. ²⁸ 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō wanhimirosa'rata waihu'u pe hā wama sōmri za'ra, ĩsimirosa'rada hā wa te waihu'u za'ra da. Tawamhā wa tō āma saze za'ra ni, wanhimiroti ahâ na wa te aima 're roti za'ra wa'aba mono tō da. Āne si wa za aima roti za'ra wa'aba ni: ²⁹ 'Danhimizama hā romhāiba 'manharī āma 're dawata za'ra mono da, da te 're ĩsimroi mono nhi hā 're huri aba mono ō di za. Duré ĩwapru hā 're āhuri aba mono ō di za. Duré danhimizama da te 're ĩsō'reti za'ra mono nhi hā 're huri aba mono ō di za. Duré siwa'ru aihāimanazé ĩwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono ō di za, pi'ō na aibā na zama.' Āne na si wanhimiroti za'ra hā, aima za'ra wa'aba hā. Āne na wanhimiroti zarina 're anomro aba mono wamhā, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za. Wa āma asawi za'ra wa'aba

ni, ĩrēme ma.” — Āne ma tō tãma rob'ui'éré za'ra, Zeruzarē āma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã.

³⁰ Tawamhã Zeruzarē hawi, dasi'upana da te ĩsatōrĩ zahuré hã ma tō tineb zahuré, Ātizotiza u. Paru norĩ me te tineb zahuré. Sihutu wamhã, ĩsazei'wa norĩ zô hãrã za'ra wa, ma tō ubumro. Rob'ui'éré, ma tō tãma sōmri za'ra.

³¹ Taha wa, ma tō sōré za'ra. Te te sōré za'ra wamhã, toi uptabi za'ra di, roti hã wē wa. ³² Zudasi norĩ hã Siraha me, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa zahuré. Tawamhã ta norĩ hã ma tō ĩsazei'wa norĩ ma roti zahuré. Simiroti hã zahuré di, ta norĩ hã. Taha wa, ma tō ĩsazei'wa norĩ hã āma aptete za'ra, ĩsimiroti zahuré na. Marĩ ĩwē hã te te 'manharĩ ze za'ra di. ³³⁻³⁴ Taha wa, ma tō bãdã hã nasi āma si'utōrĩ zahuré, Sira norĩ āma Ātizotiza āma simasisi zahuré ré hã. Tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã ma tō apã siwi satōrĩ za'ra, rowē na apã neb zahuré da, te te siwi ĩsatōrĩ za'ra norĩ u.

³⁵ Paru norĩ hã te a'ã aimasisi zahuré, Ātizotiza āma, Banabéhé me. Tame ni'wam norĩ me te te dama 're rowahutu zahuré mono da, duré Wanhib'apito zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u zahuré mono da, ma tō a'ã aimasisi zahuré.

Paru norĩ hã siwi ĩsiwanzarizé wasu'u

³⁶ Tawamhã āma ronomro pese zahuré pari, te Paru hã Banabéhé ma tinha: — Oto wane na apã, 're ĩwanebzé na'rata niwĩ. 'Ri nho'õmo u datēme 're ĩwaneb na'rata zéb uwaibaba, Wanhib'apito, wa te dama ĩsadawa wasu'u na'rata zéb u, wa za wanem ni, ĩsazei'wa norĩ hã wa te duré sabu na sitéb za'ra da, rowē na 're hãimana za'ra mono zô. — Āne te tãma tinha.

³⁷ Tawamhã Banabé hã ma tō sima wē, Zuwã Marcusi hã ĩsiré morĩ zahuré da. ³⁸ Tane nherē, Paru hã ma tō wē'õ, ĩsiré morĩ zahuré tō da, ĩwana wamhã, Zeruzarē u Pãpiriza hawi apã morĩ sirõmo da, te te rēme zahuré wa, Zuwã Marcusi hã. Timorĩ hã te te ĩme 'rãsutu zahuré õ wa, ma tō siwi wē'õ.

³⁹ Tawamhã te sima āma nharĩ zahuré, Zuwã Marcusihi hãiba na. Siwapari zahuré õ di. Taha wa, ma tō siwi aiwanzari zahuré, āma sisaze zahuré õ wa. Tawamhã Banabé hã ma tō Zuwã Marcusi hã sãprõ. Rowa'u'u na uba'renem na te tineb zahuré dame, Sipri na rob're za'iti nhisi u. ⁴⁰ Tawamhã Paru hã ma tō Sira hã pisutu, ĩsiré morĩ da. ĩsazei'wa norĩ hã ma tō āma mreme zu, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, ta hã te te pawaptob zahuré da, ĩneb zahuré zém na hã.

⁴¹ Taha parimhã, ma tō tineb zahuré Paru norĩ hã, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, duré Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba. Tinhimiroti na ma tō te te 're da'apawapto, ĩsazei'wa hãimanazém na danhiptete na 're dahãimana za'ra mono da, dasiré 're ĩdasi'rã'õtõ mono bã.

16

Timotiu hã ĩme morĩ zahuré da, Paru te te sima ĩwēzé wasu'u

¹ Tawamhã Derebi na 'ri nho'õmo nhisi u ma tō aimasisi zahuré, Paru norĩ hã. Taha pari, ma tō duré aimasisi zahuré, Risitira na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame te aibã hã 're sãmra, Zezusihi zazei'wa hã, Timotiu na ĩsisi hã. ĩna hã zudezu, Zezusihi zazei'wa, ta hã. Tane nherē, ĩmama hã zudezu õ di, deredu norĩ siré hã, ta hã. ² ĩsazei'wa norĩ hã uburé ma tō Timotiu hã wēsãmri za'ra, Risitira āma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã, duré Iconizu āma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã. ³ Tawamhã Paru hã ma tō sima wē, Timotiu hã ĩsiré morĩ da. Tane nherē, zudezu norĩ hã uburé tãma waihu'u pese za'ra di, Timotiuu mama hã deredu norĩ siré na hã. Taha wa, Paru hã ma tō Timotiu sihãiwata nhizã, sizudezu da, te te āma siwi wē'õ tō da, zudezu norĩ hã. ⁴ Tawamhã Paru norĩ hã daza'rui mono bã ma tō te te dawaimrami za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ nhimirosa'rata na, te te dama rowasu'u za'ra mono da, duré

Zeruzarê âma da'madâ'â'wa norĩ nhimirosa'rata na zama. Ma tô duré dama roti za'ra, ta norĩ nhimirosa'rada hã da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, ãsazei'wa norĩ hã. ⁵ Taha zarina, ma tô Wanhib'apito te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono zém na 're siptete za'ra, ãsazei'wa norĩ hã daza'rui mono bâ siré 're ãsi'rã'õtõ mono hã. Awẽ sidâpâsi ma tô sina hã, ãsazei'wa hã.

Paru hã Torowadi âma marĩ hã sõtõ 'rowim ne te te ãsabuzé wasu'u

⁶ Tawamhã Paru norĩ hã ma tô ai'aba'ré, Prizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, duré Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba. Tane nherê, 'Re ãhâimana u'âsi mono pê'êzani hã ma tô sadawa uwati za'ra, Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi âma ãwasu'uwẽ na te te dama rowasu'u za'ra tã da a'â. ⁷ Tawamhã ma tô aihutu, ti'a nhizârizéb u, Mizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Bitinha na danhipti'a nho'õmo nhisi u sisisi neza. Tane nherê, Zezusi hã ma tô Tipê'êzani na tiwĩ rosawi za'ra, tamomo si'aba'ré tã da. ⁸ Taha wa, Mizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma tô ro'rahâri waré za'ra. Tawamhã Torowadi na 'ri nho'õmo nhisi u, ma tô aihutu, uba're za'êtê nhimizahârizéb u. ⁹ Tawamhã sõtõ õ nherê, sõtõ 'rowi te te ãrosawêrê ne, ma tô marĩ hã sabu Paru hã, barana. Aibã hã Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma 're ãsãmra mono hã te ã'rata za, sa'êtê te te waptêrê da, ãne:

— Wei watême aimorĩ, Masédoniza u wa'ãma aime za'ra da. — ãne te tãma tinha. ¹⁰ Tawamhã ãne hã Paru hã sõtõ 'rowim ne te te 'madâ'â wamhã, wa tô wasima ro'ubumro za'ra ni, Masédoniza u wasi'aba'ré da. E marĩ wa. Zezusihi wasu'uwẽ na tame wa te dama rowasu'u za'ra da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãwapisutu za'ra na wa te wasina waihu'u za'ra wa.

Paru norĩ hã Piripu âma te te ãromhuri na'rata za'ra zé wasu'u

¹¹ Tawamhã Torowadi hawi, wa tô ai'aba'ré ni, rowa'u'u na uba'renem na. Samotarasiza na rob'rê za'iti nhisi u, ma tô waré tiwara waré za'ra. Ta hawimhã awêpsi wa tô saprĩ za'ra ni zara u, Ne'apuri na 'ri nho'õmo nhisi u hã. ¹² Tawamhã Ne'apuri hawi, wa tô aihutu ni, Piripu na 'ri nho'õmo nhisi u, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma 'ri nho'õmo u hã. Tame te romanu norĩ hã 're si'ubumro. Tame wasi'ubumroi ré, ma tô bâdã hã umro na wa'ãma ai'utõrĩ za'ra. ¹³ Tawamhã sabadu na wa tô wawairébé ni, 'ri nho'õmo hawi, pazaihã u 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, wamreme zusi da. Tame, zudezu norĩ hã tãma 're ãmreme zusi mono zém na wa te wasima rosa'rata za'ra wa, wa tamomo ai'aba'ré ni. Tame ma tô pi'õ norĩ hã ubumro, âdawa. Tawamhã wa norĩ hã wa tô ã'rata asimro ni, pi'õ norĩ 'rata, wa te wasima rowasu'u za'ra da. ¹⁴ Tame te pi'õ hã nhamra, Ridiza na ãsisi hã. Ti'atira na 'ri nho'õmo nhisi âma 're ãsãmra mono aré ta hã, Ridiza hã. Zazahã ãwê hã te te dama 're ã'awede mono, ãhâpré pe hã. Ta hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono âma 're ãwata mono duré. Tawamhã Paruhu nhimirowasu'u te te wapari wamhã, Wanhib'apito hã ma tô pawapto, te te ãma saze da. ¹⁵ Taha wa, ma tô â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra, Ridiza norĩ hã ãsiré ãsõrõwa âma 're ãsi'ubumroi mono norĩ me. Taha pari, te duré wazô tihârã za'ra, ã'rata wasi'ubumro da a'â. ãne te wazô tihârã za'ra:

— Wa hã, Wanhib'apito zazei'wa na sena na ãwaih'u'u za'ra wa'aba wamhã, ãnhorõwa âma te za asimroi wa'wa a'â. — ãne ma tô wazô tihârã za'ra, pi'õ hã. ãne wama siwaih'u'u za'ra zawi te, wa tô ãtême ai'aba'ré ni, ã'rata wasi'ubumro da a'â.

Paru norĩ hã dazazéb 're, da te ãsitob zahuré zé wasu'u

¹⁶ Tawamhã nimahã bâtã na 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, 're ãdamreme zusi mono zéb u wasi'aba'réri ré, azarudu hã ma tô wawa'rãmi mo, pawa'âbã ãna dama romhuri'wa hã. Wa'uburé ré 're ãhâimana mono wa, te marĩ hã romhã ré te te dama 're awaih'u'u siro, ta hã. Tawamhã azarutu wada'uri'wa norĩ

hã ma tô rob'uiprazé hã ahâ na ì'upana te te sima 're waibu, marĩ hã romhã ré te te dama 're ì'awaihu'u mono zé wa'â hã. ¹⁷ Tawamhã azarudu hã ma tô Paruhu zarina mo, wazarina zama. Mreme 'rãihã na te nasi te te wa'mahârã za'ra, âne:

— Ô hã aibã norĩ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ, ìwaihu'u pese uptabi ma romhuri'wa za'ra. Niha te za aima waihu'u za'ra wa'wa, asisõ'reptu za'ra wa'aba da. — ãne te nasi te te wa'mahârã za'ra, dama.

¹⁸ Awẽ sidâpãsi te nasi ãne te te wa'ab'mahârã. Te te nasi wa'ab'mahârã u'âsi mono wa, wapari a te, nimahã bõtã na ma tô Paru hã sô aipi'ra, wa'uburé ma, te te nharĩ da. ãne te tãma tinha:

— Zezu Cristuhu zadawa para, wa aima rob'ru. Mo oto aimorĩ, azarutu nhiti. — ãne te tãma tinha, wa'uburé ma, Paru hã.

Tawamhã awa'awi, ma azarutu hawi watobro. Ma tô ìsiti mo oto. ¹⁹ Taha wa, azarudu hã marĩ hã romhã ré te te oto dama 're awaihu'u mono õ di. Taha wa, ìwada'uri'wa norĩ hã ma tô Paru norĩ zada tinhiti'ru za'ra, ìwa'â te te sima 're waibui mono õ wa oto. Taha wa, ma tô siwi pamra, Paru norĩ hã. Taha pari, ma tô siwi sari zahuré, dama ìpire norĩ u 'ri nho're u. ²⁰ Tawamhã, apito siromanu norĩ nho're te te siwi simizusi wamhã, te ãne tãma rowasu'u za'ra:

— ã hã aibã norĩ hã, zudezu norĩ siré hã 're ìwanomro mono zém na ma tô wawi ro'wa're zahuré, ãne waza'rui 'remhã. ²¹ 'Re ìdanomro mono zép tém na te dama rowasu'u zahuré, 're ìwahâimana za'ra mono zéb upana. Wa norĩ hã, romanu. Taha wa, ìsarina ãma 're ìwanomro mono da hã, wa te waihu'u za'ra õ di. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

²² Tawamhã õhõ na si ma tô da'ahã na ãma tasisaze za'ra ni, Paru norĩ ma, rowasédé hã da te dasiwi 'manharĩ za'ra da. Tawamhã apito norĩ hã ma tô da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, Paru norĩ uza hã te te tiwi hãiwazu za'ra da, Siraha me. Taha wa, ma tô sa'ëtẽ tiwi hãiwazu zahuré ni, ì'uza hã. Wedehu na te duré da te 're pré'é zahuré. ²³ Da te 're pré'é zahuré mono parimhã, ma tô 'mazasi zahuré ni, dazazéb u. Taha pari, dazazé 'madâ'â'wai ma, ma tô 'ru zahuré ni, te te 'madâ'â pese zahuré da, pusi õ'umnhasite. ²⁴ Taha wa, ãne, da te tãma 'ru za'ra wa, ma tô 'mazasi zahuré, dazazé 'ri 're wa'wa amo nhipai u. Tame wedepo'o zapu'u 're, ma tô ìpara hã za zahuré ni, da te para'õtõ tété zahuré da.

Paru norĩ hã dazazéb 're ìsima'wara zahuré zé wasu'u

²⁵ Tawamhã mara wa'wa, ma tô Paru norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma timreme zahuré, Siraha me. Tinho're na te duré ãma tiwata zahuré. Tawamhã 'ri 're wa'wa amo niwĩ ìsimasam norĩ hã te wapari za'ra, ìsõ're zahuré hã. ²⁶ Tawamhã te awa'awi ti'a hã 're wara. Ti'ai 'rowi, 'ri na'rata tétézé hã te sãsã'ã, dazazéb 'ri hã. Tawamhã awa'awi ma uburé 'ridawa nhitobzé hã si'ridawa za'ra. Dapawasisizé hã duré daparatétézé hã ma tô sisinarĩ, dazazéb 're ìsimasam norĩ ma, ìsi'uwazi nhorõ rudu hã. ²⁷ Taha wa, dazazé 'madâ'â'wa hã ma tô udu. Utu wamhã, ma tô 'ridawa hã 'madâ. 'Ridawa haré te za, dazazé hã. Taha wa, ma tô tinhi'wa hã sisada waze, ãma siwĩrĩ da aré, ìsimasam norĩ hã wairébé newa. ²⁸ Taha wa, te Paru hã hãrã 'rãihã na 'mahã:

— Tô'ã. Asiwĩrĩ tõ. ãhãta wa aihĩni aimasam ni. — ãne te 'mahã.

²⁹ Tawamhã ma tô dazazé 'madâ'â'wa hã rob'uiwézéb zõ hã. Wara sina, ma tô ìtẽme tizébré zahuré, Paru norĩ u. ìpapara, ma tô aime zahuré hi'rãtitõ, rërẽ'ẽ sina. ³⁰ Taha pari, ma tô sani zahuré, rob u. Te tãma nharĩ zahuré, ãne:

— Aibã norĩ, e marĩ wa za 'manha, danho'reptuzé hã te ìsina uwaimrami da hã. — ãne te sina sadanharĩ zahuré.

³¹ Tawamhã ma tô asa tãma rowasu'u zahuré:

— Wanhîb'apito Zezusi asina umnhasi. Tawamhã te za asõ'reptu, asõrõwa ãma asiré 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ me.

³² Tawamhã Wanhîb'apito zadawa wasu'u na te duré tãma rowasu'u za'ra, dazazé 'madâ'â'wai ma, duré ãsiré 're ãsi'ubumroi mono norĩ ma zama. ³³ Mara wa'wam nherê, dazazé 'madâ'â'wa hã ma tô a'â Paru norĩ hã hãiba upsõ zahuré, da te dasiwi 're ãpré'é zahuré mono zém na da te ãhânharĩ zahuré mono zé hã. Te te upsõ zahuré parip si, ma tô â dawabzuri hã 'manha, dazazé 'madâ'â'wa hã. ãsiré 're ãsi'ubumroi mono norĩ zama ma tô 'manharĩ za'ra. ³⁴ Taha pari, tinhorõwa u te oto saprõni zahuré. ãsa hã ma tô tãma sômri zahuré, sa zahuré da. Dazazé 'madâ'â'wa hã, toi uptabi di oto. ãsõrõwa ãma ãsiré 're ãsi'ubumroi mono norĩ zama toi uptabi za'ra di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te saze za'ra wa.

Paru norĩ hã dazazém hawi ãpusizé wasu'u

³⁵ Tawamhã awê mararé romanu na danhib'apito norĩ hã ma tô damrami'wa norĩ hã sô 'mazatõrĩ za'ra, Paru norĩ hã da te dasiwi sani da, Siraha me. ãne te tãma 'ru za'ra:

— Aibã norĩ hã sani wa'aba, neb zahuré da oto. — ãne te tãma 'ru za'ra.

³⁶ Tawamhã dazazé 'madâ'â'wa hã ma tô Paru norĩ ma rowasu'u, ãne:

— Danhib'apito norĩ hã ma tô ai'rui wa'wa, da te asani wa'aba da, ane wa'aba da oto. Rowê na ane wa'aba za. — ãne ma tô Paru norĩ ma tinha, dazazé 'madâ'â'wa hã.

³⁷ Tawamhã te Paru hã asa tãma nharĩ za'ra, damrami'wa norĩ ma:

— Marĩ hã wa te 'manharĩ wasété õ nherê, ma tô dama wa'ru, danho'a da te 're wapré'é mono da, wa norĩ hã romanu norĩ siré nherê. Ma tô wamrami ni, dazazéb 're, wasima'wara da. Tawamhã e pi'uriwi te za wazatõrĩ za'ra. Mare di. Apito norĩ hã te za wei wazô ai'aba'ré, si'uihã na danho'a te te siwi wazani da, waneb da. — ãne te Paru hã tãma nharĩ za'ra.

³⁸ Tawamhã damrami'wa norĩ hã ma tô Paru norĩ hã tãma sadawa wasu'u za'ra, danhib'apito norĩ ma. Romanu norĩ siré na siwasu'u zahuré wa, ma tô tipê'êwara za'ra. ³⁹ Taha wa, ma tô ãtême ai'aba'ré, tãma siwasu'u za'ra da, Paru norĩ ma, ta norĩ hã te te sina 'ruiwapari za'ra tã da. Taha pari, ma tô siwi sani zahuré dazazém hawi, neb zahuré da. Tawamhã ma tô tãma rob'ru za'ra, 'ri nho'õmo hawi neb zahuré da oto. ⁴⁰ Tawamhã, dazazém hawi da te sani zahuré wamhã, ma tô tineb zahuré, Ridizaha nhorõwa u. Tame ma tô ãsazei'wa norĩ me sisõpêtê za'ra. Tawamhã tinhimirowasu'u na ma tô tãma rowê zani za'ra. Taha pari, te oto tineb zahuré, Piripu na 'ri nho'õmo nhisi hawi.

17

Paru norĩ hã Tesaronita ãma te te ãromhuri za'ra zé wasu'u

¹ Tawamhã Paru norĩ hã te oto ai'aba'ré, ãpipori na 'ri nho'õmo nhisi wa'wai baba, duré Aporoniza na 'ri nho'õmo nhisi wa'wai baba zama. Tawamhã ma tô oto aihutu, Tesaronita na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame te rowahutuzé hã 're sa, zudezu norĩ te hã. ² Paru hã nimomo 're simasisi mono sidãpãsi, te rowahutuzéb u 're zasi, 're ãhãimana mono zéb zarina. Taha wa, Tesaronita u wisi wamhã, ma tô duré ãzé, rowahutuzéb u. Tawamhã si'ubdatõ romhuri 'rãsutu na ma tô dama rowasu'u sabadu na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ééré 'rata na, tame 're ãsi'ubumroi mono norĩ ma. ³ ãne ma tô dama rob'rãzarõtõ:

— “Cristu hã Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te wama ãpisudu hã te za robzépata. Te za duré dârã. Dã'ã uptabi nherê, te za apã hãiwa'udu.” ãne te wama ãma rowasu'u, ãrob'ui'ééré 'rata na hã. Zezusi hã te aima ãwasu'u za'ra wa'wa hã wa tô waihu'u pese za'ra ni, tô õ hã Cristu, 'Re

ĩhâimana u'âsi mono te te wama ĩpisudu, Danho'reptui'wa da. — Āne ma tō Paru hã tãma rowasu'u za'ra.

⁴ Tawamhã ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã ma tō saze za'ra, Paru norĩ te te tãma ĩrowasu'u za'ra zéb zarina. Taha wa, ma tō ĩsiré tihâimana za'ra, Paru norĩ siré, Siraha me. Duré deredu norĩ zudezu'õ norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩwata za'ra mono norĩ hã, ahâ na ma tō duré saze za'ra. Pi'õ norĩ zama ma tō saze za'ra, dama ĩmreme pire za'ra hã. Ta norĩ zama ma tō oto ĩsiré tihâimana za'ra.

⁵ Tane nherẽ, zudezu norĩ, ĩsazei'õ'wa norĩ hã ma tō âma 'madâ'â wẽ'õ za'ra, Paru norĩ hã. Taha wa, ma tō 'ri nhi'riti na aibã ĩwasété norĩ ma si'upana 'ru za'ra, ĩwa'a norĩ ma hã. Tawamhã ta norĩ hã ma tō sitẽme sito, Paru norĩ zada hâimana za'ra da. Ta norĩ hã ma tō âma siwi ro'wa'rutu pese, 'ri nho'õmo âma. Aibã nhorõwa hã ma tō duré siwi uirĩ, Zasãhã nhorõwa hã. Paru norĩ zô sisisi da, ma ĩré siwi uirĩ. Taha pari, ma sô asisi, te te siwi sani da, danho're u. ⁶ Tane nherẽ, oto sô sisisi wamhã, robaba zahuré di, Paru norĩ hã. Te te sa'rese za'ra õ di. Taha wa, Zasã norĩ hã ma tō Paru norĩ upana pawaiibu ni, ĩsiré ĩsazei'wa norĩ me. Tawamhã dama ĩpire norĩ nho're u ma tō te te simro. Tawamhã mreme 'rãihã na te 'mahârã za'ra, ĩsaprõni'wa norĩ hã:

— Õ hã, aibã norĩ hã daro mono bâ, 're ĩdahâimana za'ra mono zém na ma tō âma dawĩ saprĩ za'ra. Ma tō dawĩ ro'wa'rutu za'ra. Āhãna ma tō duré we aimasisi, waza'ru u. ⁷ Zasã hã ma tō tinhorõwa u 'mazasi zahuré, ĩ'rata simasisi zahuré da a'â. Roma âma danhib'apito nhimiroti wa'rãmi, te 're hâimana za'ra. Āne te wama nharĩ za'ra: “Zezusi hã, taha si danhib'apito uptabi hã.” Āne te wama nharĩ za'ra. — Āne ma tō 'mahârã za'ra, apito norĩ ma.

⁸ Tawamhã taha wasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tō dazahi sina nharĩ za'ra ni. Dama ĩpire norĩ zama ma tō sada tizahi za'ra. ⁹ Taha wa, dama ĩpire norĩ ma, ma tō Zasã norĩ hã rob'uiprazé hã sõmri za'ra, ĩsisani za'ra zéb da hã. Taha pari, ma tō satõrĩ za'ra, tinhorõwa u si'aba're da apã.

¹⁰ Tawamhã mara simei wi, ma tō ĩsazei'wa norĩ hã Paru norĩ hã siwi satõrĩ zahuré, Siraha me, Bereza na 'ri nho'õmo nhisi u neb zahuré da.

Paru norĩ hã Bereza âma te te ĩromhuri za'ra zé wasu'u

Tawamhã Bereza na 'ri nho'õmo nhisi u sihutu wamhã, ma tō Paru norĩ hã ai'aba're, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u.

¹¹ Bereza âma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ nhimirosa'rada hã, wẽ di. Tesaronita âma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ nhimirosa'rata nei õ di. Zezusihi wasu'uwẽ hã ma tō wapari pese za'ra. Awẽ sidãpãsi, ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ére 'rada hã da te 're sõré za'ra, Paru norĩ nhimirowasu'u hã tō sena zô te te âma rosa'rata pese za'ra da. ¹² Taha wa, zudezu norĩ hã ahâ na ma tō saze za'ra. Deredu norĩ si'aibã norĩ hã ma tō duré saze za'ra, ahâ na. Deredu norĩ sipi'õ norĩ zama ma duré ahâ na saze za'ra, ĩsibro pese norĩ hã. ¹³ Tawamhã taha wasu'u hã ma tō waptãrã apã Tesaronita u, âne: “Bereza âma te duré u, dama rowahutu Paru hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã.” Āne hã zudezu norĩ hã te te wapari za'ra wamhã, ma tō Paru norĩ zarina ai'aba're, Bereza u siti'ru sina. Tame ma tō duré timreme wasété na dawĩ ro'wa'rutu za'ra, sada dazahi za'ra da. ¹⁴ Tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã awa'awi ma tō oto Paru hã satõrĩ za'ra, âporé zaihã u morĩ da. Sira norĩ si Timotiuhu me te ĩsa'u aimasisi zahuré, Bereza âma. ¹⁵ Paru hãiba wapto'wa da hã ma tō duré si'mazatõrĩ za'ra, ĩsazei'wa norĩ hã ĩsiré 'masi'aba're da, Atena na 'ri nho'õmo nhisi u te te siwi saprõni za'ra da. Taha pari, ma tō apã ai'aba're, Bereza u. Paruhu mreme hã te apã siwi ti'ã, Sira norĩ ma, Timotiuhu me, ĩtẽme nep su'u zahuré da, Atena u hã.

Paru hã Atena âma te te ĩromhurizé wasu'u

¹⁶ Atena ãma, Paru hã te oto sô mapari zahuré, Sira norĩ zô Timotiuhu me. Tame romhãiba 'manharĩ hã ahã na te 're simasa, ãma 're ãdawata za'ra mono zéb da hã. Taha wa, da'ãma pê'êzé uptabi di, Paru hã. ¹⁷ Taha wa, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma ma tô awẽ sidâpâsi marĩ wasu'u na te te azada'âbã, zudezu norĩ hã duré zudezu'õ norĩ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãwata za'ra mono norĩ zama. 'Ri nhi'riti nho'õmo na da te 're ã'ubumroi mono zéb u te te da'anhopêtê mono sidâpâsi, ma tô duré marĩ wasu'u na te te da'azada'âbã, Paru hã. ¹⁸ Zesusihi wasu'uwẽ na ma tô dama rowasu'u. Dã'ã nherê, apã ãhãiwa'utuzém na ma tô duré dama rowasu'u. Taha wa, Epiturezuhu nhimirowahutu zarina, duré etozitu norĩ nhimirowahutu zarina dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô duré ãma sada'âbã za'ra, Paru hã. Tawamhã nima norĩ hã ma tô ãne sisadhanharĩ za'ra ãma:

— E marĩ na te wama rowasu'u. Simiza'rese bã. — ãne te sima ãma rowasu'u za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã.

Nima norĩ hã te duré ãne sima nharĩ za'ra:

— Até ãhãiba'õ norĩ wasu'u na te wama rowasu'u, ãwaihu'upese hãiba amoi wasu'u na, wa te ãma 're saze za'ra mono da. — ãne te sima nharĩ za'ra. ¹⁹ Tawamhã Paru hã ma tô siwi saprõ, Are'opadu na rosa'rata'wa norĩ si'rã'õtözém nhisi u. Tame ma tô tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E te za wama ãwaihu, asimirowahutuzép té hã. E marĩ, te wama ãwasu'u za'ra. ²⁰ ãwasu'u hã wa te waihu'u za'ra õ di. Duré wama ãma sahu na pé, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

²¹ Atena ãma 're ãsi'ubumroi u'ãsi mono norĩ hã, duré darob amoi hawi ãtême 're ãsihutu mono norĩ hã marĩ hã rowasu'u té hã te te 're wapari ze za'ra mono di. Te te sima ãma 're rowasu'u ze za'ra mono di duré. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra, Paruhu ma.

²² Taha wa, Paru hã hãwi ma tô za, danho're te te tãma rowasu'u za'ra da, Are'opadu ãma. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Aibã norĩ, ãme Atena ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ hã ma'ãpé ãwapari pese za'ra wa'aba. 'Re aihãimana za'ra wa'aba mono zé hã wa tô waihu'u. Romhãiba hã ahã na te 're simasa, ãma 're ãaiwata za'ra wa'aba mono zéb da hã. ²³ 'Ri baba 're ãmorĩ wa, wa tô te azabu, ãma 're ãaiwata za'ra wa'aba mono zé hã. Nimame, wa tô wedeza ne hã sabu, romhãiba 'manharĩ ma, marĩ hã ãsisiwimhã da te 're ãsa'ra za'ra mono zé hã. Taha ãma rob'ui'ére hã wa tô duré sabu. ãne rob'ui'ére hã: “ãwaihu'upe hã wa te waihu'u za'ra õ nherê, ãma 're ãwawata za'ra mono zé, ã hã.” Waihu'u õ nherê, ãma 're ãaiwata za'ra wa'aba mono hã wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa sõ'awi.

²⁴ — 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô ti'a hã 'manha, duré uburé marĩ hã ãwa 're ãhãimana za'ra mono da hã. Ta hã Danhib'apito uptabi, hãiwa ãma, ti'ai ãma zama. Taha wa, ãma 're ãdawata za'ra mono zéb da, 'ri hã danhib'rata na da te 're ãmanharĩ za'ra mono ãma hã, 're sãmra mono õ di. ²⁵ Õhõ si ma tô dapê'ëzanizé hã te te dama 're anhomri. Taha zarina si te 're dapê'ëzani za'ra. Taha si, ma tô uburé marĩ hã te te dama 're anhomri, ãma 're ãdahãimana za'ra mono zéb da hã. Taha wa, marĩ zô tiwi 're rowaptã'ã mono õ di, da te 're ãpawaptob za'ra mono zéb da hã. ²⁶ ãsãna'rata hawimhã, aibã misire nherê, ma tô ta hawimhã atébré dapoto mono bã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Taha wa, dapoto mono bã ma tô ãsitébré. Ma tô da'ãma ropé, ropã 're ãasi'ubumroi mono da. 'Re ãdahãimana za'ra mono sidâpâsi, ma tô te te dama 're apisutu, ti'a hã, ãwa 're ãdasi'ubumroi mono zéb da hã. Niha wahum na ãwa 're ãdahãimana za'ra mono zéb da hã, ma tô duré te te dama 're apisutu. ²⁷ ãne ma tô te te dama 're ab'manharĩ, sô 're danhopré mono da, niha wamhã, até te te 're sõpêtê za'ra mono da. Romhã na wanhiti 're hãimana mono õ di tô, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ²⁸ Ta hã 're morĩ u'ãsi õ 'wa'ãhã, ãne aré 're wahãimana

za'ra mono õ di. Duré waihu'u pese õ 'wa'âhã, ãne aré, 're wanomro mono õ di. Asõ're za'ra wa'aba na te rosawērē'wa norĩ hã ãne wama rowasu'u za'ra: “Wa norĩ hã ĩsimipodo, ĩ'ra.” ²⁹ Taha wa, wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra wamhã, e marĩ na wa za wa te ãma 're rosa'rata za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma hã. E êtē'ubuzi pré oru 'manharĩ na wa za wa te ãma 're rosa'rata za'ra. E êtē'ubuzi'a prata 'manharĩ na, e êtē 'manharĩ na wa za wa te ãma 're rosa'rata za'ra. Mare di. ãne, wa te ãma 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Danhipese na da te 're ĩrob'manharĩ za'ra mono nei õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ³⁰ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã dama waihu'u ãna 're danomro mono ré, te te dahã za'ra sirõmo õ di, ta hã. Tane nherē, ãhãna ropã 're ĩdasi'ubumroi mono hã te za te te 're da'awada'uri, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, ĩsiniwĩ 're danomro mono da. ³¹ Bãdã hã ma tã sima pisutu siro, romhã ré, danho'a te te dama ĩ'arowairébézéb da hã. Taha wa, te ãne dama roti, 're dasipizari za'ra mono da. Ni'wa hã ma tã pisutu, sena na dama rowairébé'wa da hã. Dã'ã uptabi nherē, apã te te ĩhãiwa'udu, ma tã pisutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Apã te te ĩhãiwa'utuzéb zarina, ma tã ãne hã dama waihu'u za'ra, õ hã dama rowairébé'wa na hã. — ãne ma tã Paru hã dama rowaihu'u siro.

³² Tawamhã dadã'ã nherē, apã dahãiwa'utuzé wasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tã ãma tato za'ra ni. Tane nherē, ĩhãiba amo norĩ hã te ãne tãma nharĩ za'ra:

— Nimahã bãtã na wa za duré aiwapari za'ra ni, apã 're ĩdahãiwa'utu za'ra mono zé wasu'u na. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

³³ Tawamhã Paru ma tã tiwi timorĩ za'ra. ³⁴ Tane nherē, ni'wam norĩ hã ma tã Paruhu ãma sasõmri za'ra. Zezusi hã ma tã saze za'ra. Aibã hã, Dizonizi'u na ĩsisi hã ma tã saze, dama rowairébé'wa norĩ siré Atena ãma, dama ĩpire uptabi hã. Pi'õ hã Damarĩsi na ĩsisi hã ma duré saze. Duré ni'wam norĩ hã tamemhã umro na ma tã siré saze za'ra.

18

Paru hã Corĩtu ãma te te ĩromhurizé wasu'u

¹ Tawamhã Paru hã ma tã watobro, Atena hawi. Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi u te oto mo. ² Tawamhã, Corĩtu u wisi wamhã, ma tã zudezu norĩ siré hã sõpētē aibã hã, ĩmro me. Atira na aibã nhisi hã. Põtu na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma ĩwaptã'ãzé hã. Roma na 'ri nho'õmo nhisi hawi ma tã ĩwana aimasisi zahuré, timro me, Itaria na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Pi'õ nhisi hã Prisira na. Caradiu na danhib'apito uptabi nhisi hã ma tã zudezu norĩ hã satõrĩ za'ra, Roma na 'ri nho'õmo nhisi hawi, ĩsiti si'aba'ré da. Taha wa, ma tã Corĩtu u aimasisi zahuré, Atira norĩ hã. Ta norĩ hã te te sabu zahuré da, ma tã ĩtēme timorĩ zahuré, Paru hã. ³ Tawamhã, tame te oto ĩ'rata tinhamra zahuré, ĩsimiromhuri za'ra hã aiwa wa. Romhã 'manharĩ na 'ri'wa, ta norĩ hã. Taha wa, ma tã siré tihãimana za'ra a'ã, siré te te romhuri za'ra da. ⁴ Tawamhã sabadu sidãpãsi, ma tã nasi dama rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma, Zezusi hã da te 're saze za'ra mono da, zudezu norĩ hã, deredu norĩ zama.

⁵ Tawamhã tamomo ma tã Sira norĩ hã ĩtēme aimasisi zahuré, Masédoniza hawi, Timotiuhu me. ĩtēme simasisi wamhã, Paru hã ma tã Zezusihi wasu'uwē na si romhuri u'âsi oto. Zudezu norĩ ma, te Zezusi hã tãma wasu'u za'ra, õ hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na hã.

⁶ Tane nherē, ĩwasu'u hã ma tã tiwi wē'õ za'ra. Timreme wasété na ma tã siwi azã, Paru hã. Taha wa, Paru hã ma tã ti'uza zapru wami, damreme wasété na ãma dã'ã tã da. Te tãma nharĩ za'ra:

— E ĩnhimirowahutuzéb zarina te za ropipa u 're anomro aba mo. Mare di. Asi'uihã na te za 're asisimini za'ra wa'aba mo. Zudezu'õ norĩ u si wa za oto 're ĩne, ta norĩ ma si te 're rowasu'u za'ra mono da oto, ĩwasu'uwē na hã. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

⁷ Tawamhã zudezu norĩ te, rowahutuzém hawi, ma tô oto watobro. Aibã nhorõwa u ma tô ãzé, Tisizu Zusituhu nhorõwa u. Ta hã zudezu'õ, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìwata mono. Zudezu norĩ te, rowahutuzéb zababa, te 're sa, Tisizuhu nhorõwa hã. ⁸ Tawamhã rowahutuzéb ãma 're da'anhimi'rui mono 'wa hã ma tô saze Wanhib'apito hã, Crisipu na ìsisi hã. Duré, uburé ìsõrõwa ãma ìsire 're ìsi'ubumroi mono norĩ hã ma duré saze za'ra. Corĩtu ãma 're ìdasi'ubumroi mono zama ma tô da'ahã na saze za'ra ni, Zesusihi wasu'uwẽ hã da te wapari za'ra wamhã. Taha wa, ma tô â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra ni.

⁹ Tawamhã nimahã barana, Paru hã ma tô Wanhib'apito hã sabu, danhotõ 'rowi da te 're ìrosawẽrẽ za'ra mono ne. Te tãma tinha, ãne:

— Aipahi tõ. Dama 're rowasu'u u'âsi mono. Sazãri tõ. ¹⁰ Wa hã wa ai'rata 're ìnhamra. ãmemhã, ìnhib'a'uwẽ hã ahã di. Taha wa, ni'wa hã rowasédé te te ai'ãma 'manharĩ waihu'u õ di za. — ãne te tãma tinha.

¹¹ Taha wa, te Paru hã tame 're sãmra, te te dama 're rowahutu mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã. Tame 're sãmra mono ré, ma tô ãma tiwahu, misi wahum na duré ìhãiba amoi wãiwab u.

¹² Tawamhã Darizu hã ma tô si'apito, Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Romanu norĩ ma, roti'wa zadawa para, ma tô si'apito, tame te te dama 're roti mono da. Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô Paruhu zada si'rã'õtõ. Taha wa, ma tô siwi ti'â, dama rowairébé'wai u. ¹³ Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô Paru hã tãma wasu'u za'ra, Darizuhu ma. ãne te tãma rowasu'u za'ra:

— ã hã aibã hã te sima wẽ, rosa'rata na te te dama ãma azaprĩ mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zém na hã. Wanhimiroti 'rata zarina 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're wawata tõ za'ra mono da, te za da'ãma azaprĩ, aibã hã. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

¹⁴ Tawamhã Paru hã te aré timreme hã waze, tãma siwasu'u za'ra da. Tane nherẽ, mreme õ ré, ma tô danhib'apito Darizu hã ãma sõzã, zudezu norĩ ma, te te rowasu'u da. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Zudezu norĩ, marĩ ìpire hã te te 'manharĩ wasété 'wa'ãhã, wa aré asadaihu'u za'ra wa'wa. ¹⁵ Tane nherẽ, ãnei õ di. Taré ìmreme zõ te pibu da, ma tô we ìtème asiwi ìsaprõni 'wa. Asimirowasu'u za'ra wa'aba zarina, duré danhisi na, duré asimiroti za'ra wa'aba zarina ìmreme zõ te ìpibu da si, ma tô we ìtème asiwi ìsaprõni 'wa. Taha wa, te ãma rowairébé õ di za. A norĩ wa'wa hã asi'uihã na te za ãma ìrowairébé za'ra wa'wa. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

¹⁶ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ ma, ma tô 'ru za'ra, rob u te te sate mono da, zudezu norĩ hã. ¹⁷ Tawamhã ma tô aibã hã siwi ti'â, rowahutuzéb ãma 're ìda'anhimi'rui mono 'wa hã, Sotëni na aibã nhisi hã. Tawamhã ma tô siwi azã, dama rowairébézé nho're ãma. Te te siwi azãri nherẽ, te te ãma rosa'rata õ di, apito Darizu hã.

Paru hã ãtizotiza u apã ìmorĩzé wasu'u

¹⁸ Tawamhã Paru hã bãtã ahã na ma tô nhamra, Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi ãma. Tawamhã ma tô oto ìsazei'wa norĩ ma siwasu'u za'ra, morĩ da oto, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Prisira norĩ hã ma tô ìme tineb zahuré, Atiraha me, Sõtireza na 'ri nho'õmo nhisi u. Sõtireza ãma sãmra ré, ma tame 'rã pari ni Paru hã, marĩ na 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, te te ìropisutuzém na, te te sina tãma uwaimrami wa, te te ãma ìuwaimrami na ìwaihu'uzéb da. Ta hawi rowa'u'u na uba'renem na ma tô dame ai'aba'ré, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. ¹⁹ Tamomo si'aba'rúi wamhã, ma tô aihutu, Épézu na 'ri nho'õmo nhisi u. Prisira norĩ hã te za oto ìsa'u aimasisi zahuré tame, Atiraha me. Tawamhã tame sãmra ré, ma tô Paru hã ãzé, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u. Tame ma tô zudezu norĩ me marĩ wasu'u na sima ãma rowasu'u za'ra. ²⁰ Tawamhã ma

tô siwi ãma ropti, a'â hâimana da, ï'ratab za'ra. Tane nherẽ, te te sina saze za'ra ã di, Paru hã. ²¹ Taha wa, ma tô tâma nharĩ za'ra asa, ãne:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïma waihu'u wapsi, wa za we atẽme ïmorĩ 'wa apâ. — ãne te tâma nharĩ za'ra.

Tawamhã rowa'u'u na uba'renem na ma tô mo, Épézu hawi. ²² Sézareza u, ma tô oto wi. Ta hawi, te duré mo, Zeruzarẽ u awa'awi. Tame, ma tô si'aba're na sawi za'ra, ïsazei'wa norĩ hã. Tawamhã ta hawi, ma tô duré mo, ãtizotiza na 'ri nho'õmo nhisi u, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi 're, 'ri nho'õmo u. Tame te a'â nhamra oto.

²³ Tawamhã ãtizotiza ãma sãmra parimhã, ma tô duré mo Paru hã, Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, duré Prizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba zama. Daza'rui wa'wai baba 're morĩ ré, ma tô Zezusihi zazei'wa norĩ hã te te 're apawapto, hâimana nhiptete na si 're nomro mono da.

Aporu hã Épézu ãma duré Corĩtu ãma te te ïromhurizé wasu'u

²⁴ Tawamhã aibã hã, zudezu norĩ siré hã ma tô wi, Épézu u, Aporu na ïsisi hã. Aresãdiriza na 'ri nho'õmo nhisi ãma ïpodo, ta hã. Mreme wabzuri waihu'u pese di. Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na ïbaihã na da te ãma 're ïrob'ui'ére za'ra mono hã tâma waihu'u pese di. ²⁵ Wanhib'apito 're ïmorĩ wẽ zém na ma tô da te tâma 're romnhoré za'ra. Taha wa, mreme nhiptete na ma tô ï'uwaibaba si te te dama 're rowahutu, Zezusihi wasu'u na hã. Tane nherẽ, uburé Zezusihi wasu'u hã zahadu te te waihu'u ã di. Dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, Zuwã, â dawabzuri te te dama 're ïwasu'u mono si ma tô waihu'u, Aporu hã. ²⁶ Tawamhã pahi ãna ma tô dama rowahutu na sãna'rata, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma. Tawamhã Prisira norĩ hã Atiraha me ïsimirowasu'u hã te te wapari zahuré wamhã, tinhorõwa u ma tô saprõni zahuré, Zezusihi wasu'uwẽ hã te te tâma waihu'u pese zahuré da, 're ïdanomro mono zép tém na 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na. ²⁷ Tawamhã Aporu hã ma tô sima rowẽ, Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi u morĩ da. Taha wa, Épézu ãma ïsazei'wa norĩ hã ma tô ãma ana, Aporuhu ãma. Rob'ui'ére hã ma tô tâma sãmri za'ra, Ataza u te te siré âri da. ïsazei'wa norĩ hã te te siwi âri wẽ da, ma tô ãma wada'uri za'ra. Tawamhã Aporu hã Ataza u wisi wamhã, ma tô ïsazei'wa norĩ hã pawapto pese za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb zarina te te 're ïsaze za'ra mono norĩ hã. ²⁸ Tawamhã mreme nhiptete na te nasi zudezu norĩ ma tâma ãma wa'rãmi za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére zarina, ma tô nasi tâma rowasu'u za'ra danho'a, Zezusi hã Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na sena na da te 're waihu'u za'ra mono da. Zudezu norĩ hã te te ãma wa'rãmi za'ra neza, Zezusihi zazei'õ'wa norĩ hã. Tane nherẽ, Aporu hã ma tô aiwétési ãma ai'uté za'ra, zudezu norĩ ãma, tinhimirowasu'u na.

19

Paru hã, Épézu ãma romhuri na te te ïsãna'ratazé wasu'u

¹ Aporu hã Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi ãma sãmra ré, ma tô Paru hã ro'razã, Épézu u sa'a nhisi baba. Tame ma tô Zezusihi zazei'wa norĩ hã sãpõtẽ za'ra.

² Taha wa, ma tô sadanharĩ za'ra:

— E saze za'ra wa'aba wamhã, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã Tipẽ'ëzani hã aima sãmri za'ra wa'wa. — ãne ma tô sadanharĩ za'ra.

Tawamhã asa te tâma siwasu'u za'ra:

— Mare di, zahadu wa te wapari za'ra ã di, ïpẽ'ëzani 're ïhâimana mono zé wasu'u hã.

³ Taha wa, ma tô duré sadanharĩ za'ra, Paru hã:

— E 'wa simirowahutu zarina ma tô â dawabzuri hã ĩ'manharĩ za'ra wa'wa bété.

Tawamhã asa te duré tãma nharĩ za'ra:

— Zuwãhã nhimirowahutu zarina wa tô 'manharĩ za'ra ni.

⁴ Tawamhã ma tô duré Paru hã tãma nharĩ za'ra:

— Zuwã hã dawasété wi 're ĩdasipizari za'ra mono norĩ ma si, ma tô â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. Izarazéhé nhihudu norĩ ma, ma tô te te 're roti, ĩsa'u datēme ĩwi hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, Danho'reptui'wa na, tô Zezusi hã. — Āne ma tô tãma waihu'u za'ra.

⁵ Tawamhã Paruhu nhimirowasu'u hã te te wapari za'ra wamhã, tô sena Wanhib'apito Zezusihi zazei uptabi 'wa na ĩsiwasu'u za'ra zéb zarina, ma tô â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra, ta norĩ hã. ⁶ Taha wa, Paru hã ma tô tinhib'rata na 'rã upi za'ra. Te te 'rã upi za'ra wamhã, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Tipē'ēzani hã tãma sōmri za'ra. Taha wa, te oto damreme tãma ĩwaihu'u za'ra ō na dama rowasu'u za'ra, hãiba mono bâ. Timreme nai ō nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, Tipē'ēzani na te te tãma ĩwaihu'u za'ra zéb zarina, te oto mreme zu. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te duré dama rowasu'u za'ra. ⁷ Ta norĩ hã, até 12 na ĩhãiba za'ra hã.

⁸ Tawamhã Paru hã te nasi āza, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u, te te dama rowahutu da. A'amo si'ubdatō, ma tô āma ai'utō, tame te te dama 're rowahutu mono ré hã. Da te tãma 're nharĩ za'ra mono nherē, pahi āna ma tô te te dama 're rowasu'u, da te 're saze za'ra mono da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zém na da te 're saze za'ra mono da, ma tô te te dama 're roti. Taha wa, ni'wam norĩ hã ma tô saze za'ra. ⁹ Tane nherē, ni'wam norĩ hã te te saze za'ra ō di, pē'ē tete za'ra wa. Wanhib'apito 're ĩmorizéb zarina 're ĩdanomro mono zép té wasu'u hã ma tô tiwi wē'ō za'ra, danho'a, mreme wasété na. Taha wa, Paru hã ma tô tiwi timorĩ za'ra, rowahutuzém hawi. Zezusihi zazei'wa norĩ hã ma tô te te simro, Tiranuhu na aibâ nhisi te, romnhorézéb u. Awē sidápâsi, ma tô tame te te tãma 're rowahutu za'ra oto. ¹⁰ Tame te te dama 're rowahutu mono ré hã, maparane ma tô āma tiwahu. Taha wa, aihĩni Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're ĩsi'ubumroi mono hã, ma tô Wanhib'apito nhimiroti hã wapari za'ra, zudezu norĩ hã, duré zudezu'ō norĩ zama.

Sewaha 'ra norĩ wasu'u

¹¹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô Paru hã pawapto, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'ō hã te te dama 're ab'manharĩ mono da, ĩwē hã. ¹² Romhurizéb da, ĩ'uza wē nhisiwi, te te sima 're ĩ'mazai mono hã ma tô da te 're waibu, ĩhâzé ré norĩ ma, te te 're 'wasari mono da. ĩsu'u u'ōzéb zama ma tô duré da te 're waibu, ĩhâzé ré norĩ hã te te 're upi za'ra mono da. Te te 're upi za'ra mono wamhã, ma tô 're séptâ'â za'ra. Wa'uburé norĩ hã ma tô duré dahawi 're wairébé. ¹³ Tawamhã ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã wa'uburé te te dama 're sãmra za'ra mono da, 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô si'āma rosa'rata za'ra, Wanhib'apito Zezusihi zadawa para, wa'uburé te te dama 're sãmra za'ra mono da oto, Paruhu ne. Ta norĩ hã Zezusihi zazei'ō'wa nherē, Zezusihi zadawa para newa, te oto tãma rob'ru za'ra, wa'uburé ma, āne:

— Zezusi hã Paru te te dama ĩwasu'u hã taha zadawa para, wa aima rob'ru za'ra wa'aba ni, dahawi aiwairébé aba da. — Āne te nasi tãma rob'ru za'ra.

¹⁴ Aibâ norĩ hã 7 na ĩhãiba hã ma tô āne hã 'manharĩ za'ra. Séwa na ĩmama nhisi za'ra hã. Sasedoti ĩpire aré, ĩmama hã. ¹⁵ Tawamhã, nimahã bâta na Sewaha 'ra norĩ hã te te tãma rob'ru za'ra wamhã, wa'uburé te asa tãma nharĩ za'ra, āne:

— Zezusi hã wa tô waihu'u. Paruhu zama wa tô duré waihu'u. E 'wam norĩ hã bété, a norĩ wa'wa hã. Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di. — Áne te asa tãma nharĩ za'ra, Sewaha 'ra norĩ ma.

¹⁶ Tawamhã, wa'uburé ré 're ãmorĩ hã zahadu wa'uburé te te rême õ wa, sa'ëtê, ma tô sime za'ra, Sewaha 'ra norĩ zô. Ì'uzã hã ma tô tiwi hãiwazu za'ra. Ma tô duré te te hãiba hãpré za'ra. Taha wa, Sewaha 'ra norĩ hã ai'uréiwi ma tô sisa're, wa'uburé ré 're ãmorĩ wi hã. ¹⁷ Tawamhã taha wasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô tapahi za'ra ni, Zezusihi zadawa para newa, marĩ hã duré da te 're 'manharĩ za'ra mono tõ da. Aihĩni, ma tô ãwasu'u hã wapari za'ra ni, Épézu ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ hã, zudezu norĩ hã, duré zudezu'õ norĩ hã. Tawamhã da te sazei uptabi za'ra õ nherê, ma tô aihĩni ãma tawata za'ra ni, Wanhib'apito Zezusihi ãma. ¹⁸ Ni'wam norĩ hã te te 're saze za'ra mono õ ré, abzé te te 're ã'manharĩ za'ra mono zém na ma tô siwasu'u za'ra danho'a, tiwasédé te te 're ã'manharĩ za'ra mono zém hawi ãsipizari za'ra na hã. ¹⁹ Duré ahã na abzé 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô ãbaihã mono bâ siwi sa'wa simisutu, abzé 'manharĩ na rob'ui'éré ré hã. Tawamhã ma tô ãma ro'o za'ra, danho'a. Wa'ãbã za'ëtê nherê, ma tô ãma ro'o za'ra. 50 miu na ëtê'ubuzi'a prata zapotore na ãwa'ã hã, simisutu hã. ²⁰ Wanhib'apito mreme hã dama pire di oto. Daro mono bâ ma tô da te ãma ropé. Taha wa, da'ahã na ma tô da te 're wapari za'ra oto.

Épézu ãma ro'wa'rutuzé wasu'u

²¹ Tawamhã ãne na romhãimana pari, ma tô Paru hã 'rãwi sima waihu'u, Zeruzarê u morĩ da, Masédoniza wa'wai baba, duré Ataza wa'wai baba. Taha wa, te sima tinha, ãne: “Zeruzarê u ãmorĩ parip si, Roma na 'ri nho'õmo nhisi u ãmorĩ da, wa duré ãsima wê, te dazabu da.” Áne ma tô sima waihu'u.

²² Tawamhã tipawapto'wa norĩ hã ma tô satõrĩ zahuré, Timotiu norĩ hã, Erasituhu me, ãwana neb zahuré da, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Neb zahuré za'u hã Paru hã te a'ã nhamra, Azi'a ãma.

²³ Tame sãmra ré, Wanhib'apito 're ãmorizéb zarina 're ãdanomro mono zép té wasu'u hã da te wapari za'ra wa, ma tô ro'wa'rudu hã dawí watobro, Épézu ãma hã. ²⁴ Aibã hã Demetirizu na ãsisi hã ëtê'ubuzi'a prata na rob'manharĩ'wa hã ma tô ro'wa'rutu na sãna'rata. Rob'manharĩ ãsryre te te 're ab'manharĩ, Demetirizu hã. Di'ãna na romhãiba nhisi 're ãsimasa mono zém ne hã 'ri ãsryre te te 're ab'manharĩ, ëtê'ubuzi'a prata na. Tãma ãromhuri'wa norĩ hã pawa'ãbã za'ëtê di, rob'manharĩ ãsryre wa'ãbã zarina. ²⁵ Tawamhã Demetirizu hã ma tô tãma ãromhuri'wa norĩ zô tihãrã za'ra. Siré ã'manharĩ'wa norĩ zô zama te duré sô tihãrã za'ra. ãtême sihutu wamhã, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— A norĩ wa'wa hã te za ãwapari pese za'ra wa'wa. Wanhimromhuri wa'ãbã na wa tô aré wanhibro pese za'ra ni. ²⁶ ãhãna, asi'uihã na ma tô Paruhu nhimiroti hã ãwapari za'ra wa'wa. ãsimromhuri hã ma tô duré ã'madã'ã za'ra wa'wa, ãme Épézu ãma hã duré uburé Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã. Ta hã ma tô te te dama 're anharĩ, 're ãwahãimana za'ra mono zém hawi, 're dasipizari za'ra mono da. Da'ahã na ma tô saze za'ra ni, ãsimrowahutu na hã. Marĩ hã danhib'rata na da te 're ã'manharĩ za'ra mono hã tô sena ãwaihu'u pese õ di, u, ãma 're ãdawata za'ra mono da hã. Áne te te dama 're rowahutu, ta hã. ²⁷ Taha wa, romnhimimnhasi di, wanhimromhuri za'ra hã da te dasiwi wê'õ za'ra õ'umnhasite. Tawamhã e wanhimromhuri si te za dasiwi wê'õ za'ra ni. Mare di. Di'ãna ãwaihu'u pese te, 'ri wamri hã te za duré dasiwi wê'õ za'ra ni. Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma uburé 're ãdasi'ubumroi mono hã, ãma 're ãdawata za'ra mono zé hã te za da te dasima 're wasu'u wasété za'ra, daro mono bâ ãma 're ãdawata za'ra mono zé hã, tô õ hã

Di'ána na ĩwaihu'u pese wamri hã. Ta hã dama tarére wa, te za tô da te dasiwi 're wẽ'õ pese. — Áne te tãma nharĩ za'ra, Demetirizu hã.

²⁸ Áne hã ĩmreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô ab'ru za'ra ni. Ma tô 're hãsi, hãrã 'rãihã na:

— Di'ána hã, ta hã ĩwaihu'upe. Danhipai u, dama siptete uptabi di. Áme, Épézu ãma 're ĩwasi'ubumroi mono hã ãma 're ĩwawata za'ra mono hã, wẽ uptabi di. — Áne ma tô 're hãsi.

²⁹ Tawamhã 'ri nho'õmo ãma ma tô dazahi hã te te ropé, 'ri wa'õtõ mono bâ. Uburé ro'wa'rutu di oto. 'Ri nho'õmo ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã te nasi tihãrã na ai'rahãri za'ra. Tawamhã Paru norĩ siré 're ĩneb zahuré hã ma tô dasiwi pamrami ni, Da'izu norĩ hã, Aritacuhu me. Masédoniza ãma 're ĩsimasisi zahuré mono aré, ta norĩ hã. Tawamhã dasi'aba'ré na ma tô ĩpano na dasiwi sari zahuré ni, dasi'rã'õtõzéb u, da'ahã uptabi na. ³⁰ Paru hã datême morĩ neza, te te dama nharĩ da. Tane nherẽ, Zezusihi zazei'wa norĩ hã ma tô siwi wairĩ, morĩ tã da. ³¹ Duré ĩsiwadi norĩ hã tame danhib'apito norĩ hã ma tô duré ĩtême da'mazatõrĩ za'ra, te te tiwi rosawi za'ra da, dasi'rã'õtõzéb u morĩ tã da, dazahi wa. ³² Marĩ u newa, sisatõrĩ wa, ma tô tamomo ubumro ni. Tawamhã dasi'rã'õtõzéb ãma ma tô 're dahãsi, damreme aimawi na. Damreme aiwab õ di. Siwa'ru te nasi ãma ai'rahãri za'ra ni, dahãrã na.

³³ Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô aibã ma rob'ru za'ra, Aresãdiri na ĩsisi ma, danho're sab da. Ma tô siwi wada'u aré Aresãdiri hã, timreme na te te dawi robzãri da. Taha wa, ma tô tinhib'rada hã hãiwi dama wẽ, ari'iwi dasi'ubumro da, te te dama rowasu'u da. ³⁴ Tane nherẽ, zudezu na 're ĩhãimana mono na da te waihu'u za'ra wamhã, ma tô sa'ëtẽ tihãrã 'rãihã na 'mahãrã za'ra. Áne te õhõ si 'mahãrã za'ra:

— Di'ána, ta hã ĩwaihu'upe. Danhipai u, siptete uptabi di, ãma 're ĩwawata za'ra mono hã, ãme Épézu ãma hã. — Áne te nasi sa'ëtẽ 'mahãrã za'ra ni. Dahãrã hã da te sahãri su'u za'ra õ di. Maparane bãtã pibuzé hã ma tô da'ãma ai'utõ, da te nasi 'mahãrã za'ra ré.

³⁵ Tawamhã 'ri nho'õmo ãma danhib'apito pazapari'wa hã ma tô dazadawa uwati, ari'iwi dasi'ubumro da. Tawamhã dawarõtã'ã wapsi, te oto dama roti, ãne:

— Épézu ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ, ĩwapari pese za'ra wa'aba. Wa norĩ hã ãme Épézu ãma 're ĩwasi'ubumroi mono hã Di'ána hã ĩwaihu'upe 're ĩsa mono zé hã wa wa te 're 'madã'ã pese za'ra, 'ri hã. Di'ãnahã hãiba ne ëtẽ 'manharĩ hã hãiwa hawi watême we ĩwaptã hã taha zama, wa wa te 're 'madã'ã za'ra, ãme. ³⁶ Tawamhã ãne hã ni'wa te te wawi sawi waihu'u za'ra õ di za. Taha wa, te za aiwaimri aihãimana za'ra wa'wa, marĩ na wa te rosa'rata pese za'ra ãna, wa te 'manharĩ za'ra tã da. ³⁷ Aibã norĩ hã we asiwi ĩpamrami 'wa hã, Di'ána ĩsãbzém hawi, marĩ na sipsaihuri zahuré õ di. Pi'õ hã ãma 're ĩwawata za'ra mono hã te te wasu'u wasété zahuré õ di duré. ³⁸ Áne wamhã, Demetirizu hã, duré tãma ĩromhuri'wa norĩ zama marĩ ĩwasété na te te tãma nharĩ za'ra da, ãwa wei wama siwasu'u za'ra õ di za. Dama rowairébé'wa norĩ u si te za wasu'u za'ra. Tamep si dawasété na dama ĩnharizé hã. ³⁹ Wazadawa pibu za'ra wa'aba da, wazõ aihãrã ze za'ra wa'aba wamhã, wa za ãme wasi'rã'õtõ waré ni, rowẽ na 're ĩwahãimana za'ra mono zéb zarina, wawaimri na. ⁴⁰ Æ bãtã na wasi'rã'õtõ waré õ wa, romnhimimnhasi di, wanhib'apito nhimiroti, wa te ĩ'madã'ã za'ra õ zarina, wazada sahi õ'umnhasite. Marĩ hã hãimana õ nherẽ, ma ro'wa'rudu hã watobro. Wasi'rã'õtõzém na ni'wa te te wazadanharĩ za'ra wamhã, e niha wa za asa tãma rowasu'u za'ra ni. Asa wa te tãma rowasu'u waihu'u za'ra õ di za. — Áne te dama roti, danhib'apito pazapari'wa hã.

41 Āne na te te dama roti parimhã, ma tô dama rob'ru, dawairébé da oto.

20

1 Tawamhã damreme 'wa'rudu hã ma tô sahâri za'ra ni. Rowê di oto. Rob u'âsi nomro wamhã, Paru hã ma tô Zezusihi zazei'wa norĩ zô tihârâ za'ra. Taha wa, ma tô tâma roti za'ra, siptete sina 're hâimana za'ra mono da. Tawamhã, ma tô oto tâma siwasu'u za'ra, za oto ĩmorĩ na hã. Taha pari, te oto mo, Masédoniza u.

Paru hã Zeruzarê u apâ ĩmorizé wasu'u, Masédoniza wa'wai baba

2 Tawamhã Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma tô ro'razâ, Paru hã. Daza'rui mono bâ 're morĩ ré, ma tô ĩsazei'wa norĩ hã pawaptob za'ra ĩsimiroti na, siptete sina 're hâimana za'ra mono da. Taha parip si, ma tô mo, Deresiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. 3 Tame sãmra ré, ma tô a'amo si'ubdatõ âma ai'utõ. Tawamhã ma tô sima rosa'rata, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u morĩ da. Tane nherê, rowa'u'u na uba'renem na sébré õ ré, ma tô wapa, zudezu norĩ te te sima ĩhâiba za'ré zé wasu'u hã. Taha wa, ma tô sima âma saprĩ, ti'ai babap si apâ morĩ da oto, Masédoniza wa'wai baba. 4 Morĩ wamhã, aibâ norĩ hã ma tô ĩsiré ai'aba'ré. Ta norĩ nhisi za'ra hã, âne: Sopaturu hã Pirõhõ 'ra hã, Bereza âma 're ĩsãmra mono, duré Aritacu norĩ, Seduduhu me, Tesaronita âma 're ĩsimasisi zahuré mono hã, duré Da'izu, Derebi âma 're ĩsãmra mono hã, duré Titicu hã Toropimuhu me, Azi'a âma 're ĩsimasisi zahuré mono hã, duré Timotiu hã. 5 Ta norĩ hã ma tô wawana ai'aba'ré, Torowadi na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame ma tô wazô mapari za'ra. 6 Tawamhã ĩ'u'êtê duptoĩ'õ na dasa da te huri parip si, Piripu na 'ri nho'õmo nhisi hawi wa tô wanem ni, Torowadi u rowa'u'u na uba'renem na. Bâdâ 5 na ma tô wa'âma ai'utõ, tamomo wasi'aba'réi ré. Tame, wa tô wasi'âma aihutu ni apâ, aibâ norĩ hã wawana ĩsi'aba'ré norĩ âma. Romhuri misi, ma tô wa'âma ai'utõrĩ za'ra, tame wasi'ubumroi ré.

Paru hã Torowadi âma te te ĩromhurizé wasu'u

7 Tawamhã sabadu barana wa tô wasi'rã'õtõ ni, tame ĩsazei'wa norĩ hã 're ĩsi'ubumroi mono norĩ me, ĩ'u'êtê wapu hã wa te huri da. Tawamhã Paru hã sisa'u ma tô wama roti za'ra, awê za oto morĩ na dâ'âsina. Simiroti za'êtê na te mara wa'wam nherê, zahadu wama roti za'ra. 8 Tamemhã rob'uiwêzé hã ahâ di, hâimo ĩwasi'ubumrozéb âma hã, si'ubdatõ 'ri 're si'uzusi âma hã. 9 Tawamhã 'ritéi'wa hã, Eticu na ĩsisi hã ma tô 'ri zadazâri âma nhamra, Paru hã te te wama roti za'ra ré. Simiroti za'êtê wamhã, aptâ'â di, 'ritéi'wai ma hã. Aptâ'â uptabi wa, ma tô nhono. Sõtõ pese ré, ma tô waptârâ ti'ai u, hâimo 'ri zadazâri hawi. Tawamhã dá'â sirõmo, ma tô siwi ti'â. 10 Taha wa, Paru hã ma tô ĩtême si'ra. Te te ĩtême si'rai wamhã, ma tô tâma aiwê'ê. Tawamhã ma tô ĩré pahato, te te sa'ra da. Tawamhã âne ma tô dama tinha:

— Aipê'êwara za'ra wa'aba tõ. Hâiba ré, te nomro. — Āne te dama tinha.

11 Taha pari, ma tô apâ sai'u. ĩ'u'êtê wapu hã ma tô te te wê'ê oto. Taha pari, ma tô te te tâma sômri, ĩsiré ĩsi'ubumro norĩ ma. Tawamhã te ĩme tisa za'ra. Taha pari, te duré tâma roti za'ra. Te te tâma roti za'ra ré, ma tô tiwi tirowa'a. Rowa'a wamhã, ma tô oto tiwi timorĩ za'ra. 12 Tawamhã 'ritéi'wa hã hâiba ré ma tô siwi saprõ, ĩsõrõwa u. Ta hã ma tô tâma rowê wazere za'ra, ĩsazei'wa norĩ ma hã.

Paru hã Torowadi hawi Miretu u ĩmorizé wasu'u

13 Tawamhã wa norĩ hã wa tô asisi ni, rowa'u'u na uba'renem na. Taha na wa tô ai'aba'ré ni, Asôsi na 'ri nho'õmo nhisi u, Paruhu zô tame wanhimipari za'ra da. Paru hã ma tô sima pisutu aré, ti'ai baba âma morĩ da. Taha wa, tamomo te za wa'âma tiwisi za'ra. 14 Tawamhã Asôsi u wisi wi, ma tô watême

tizébré za'ra, rowa'u'u na uba'renem na. ¹⁵ Tawamhã taha na wa oto ai'aba're ni, Mitireni na 'ri nho'õmo nhisi u. Awëpsi, ma tô duré uba'rene hã waré wara, Ti'osi na rob're za'iti nhisi wa'wai baba. Tawamhã awë amo na ma tô wi, Samo na rob're za'iti nhisi u hã. Tawamhã awëm na si wa tô oto aihutu ni, Miretu na 'ri nho'õmo nhisi u hã, uba're nhimizahârizéb u. ¹⁶ Paru hã ma tô aré sima rosa'rata, Épézu u hã sipa tō da, Zeruzarē u wisi su'u da. Taha wa, Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi āma sāmra zeī ō di oto. Pētecoti na bātā wana, Zeruzarē u ĩwisi su'u da si, ma tô sima wē, Paru hã.

Paru hã Épézu āma da'madâ'â'wa norĩ ma, te te ĩrotizé wasu'u

¹⁷ Tawamhã Paru hã Miretu āma sāmra ré, ma tô da'mazatō, Épézu u, ĩsazei'wai 'madâ'â'wa norĩ zō ĩtēme si'aba're da. ¹⁸ ĩtēme sihutu wamhã oto, ma tô āne tāma rowasu'u za'ra, Paru hã:

— A norĩ wa'wa hã ma tô ĩnhimiromhuri na ĩwaihu'u za'ra wa'wa, asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono ré hã. Azi'a u āma ĩwisi na'rata zém hawim haré, duré aihawi wa'aba za ĩmorizéb u hã ma tô āne na hã ĩ'āma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. ¹⁹⁻²¹ ĩsina 're ĩwata mono āna, wa tô Wanhīb'apito ma si te 're romhuri u'âsi. Zudezu norĩ hã nasi ĩzada siwada'uri za'ra wa, ĩma ropire uptabi di. Taha wa, ĩwawa sina, wa tô te tāma 're romhuri, Wanhīb'apito ma. Tane nherē, ĩwasu'uwē hã te aiwi wasu'u zazâri za'ra wa'aba ō di. Āne na ma tô ĩ'āma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Danho'a wa tô te aima āma 're rowasu'u za'ra wa'wa, 'ri baba zama. Zudezu norĩ ma, duré zudezu'ō norĩ ma zama, wa tô te tāma 're roti pese za'ra, tiwasété wi 're sipizari za'ra mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono niwĩ 're nomro mono da, Wanhīb'apito Zezusi hã te te 're saze za'ra mono da. ²² Āhāna Zeruzarē u wa za mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani te te ĩma ĩwaihu'uzéb zarina. Tame za marĩ hã ĩzō ĩwatobro hã te waihu'u ō nherē, wa za mo. Tane nherē, wa za mo tô. ²³ 'Ri nho'õmo mono bâ 're ĩmorĩ ré, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã te te ĩma 're awaihu'u, āne: Tame, te za dazazéb 're ĩnherē ni. Ropire hã wa za tô te 're sépata. ²⁴ Tane nherē, ĩhâiba ré 're ĩmorĩ da hã, ĩhâiba hã te ĩsima sawi ō di. Wanhīb'apito Zezusi hã ma tô ĩnhimiromhuri hã ĩma tisō, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé wasu'u na te dama 're sadawa wasu'u mono da. ĩnhimiromhuri hã te tāma āma uwaimrami da, wa ĩsima wē, taha si.

²⁵⁻²⁷ — Airo mono bâ, te 're aiwaimrami aba mono ré hã, wa tô te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zé wasu'u na hã. Tawamhã niwamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te aiwi wasu'u zazâri aba ō di. Mare di. Āhāna, wa hã Paru, wa ĩsina waihu'u, za ĩzabu na sahu za'ra wa'aba ō na dâ'āsina. E tawamhã ĩnhimiromhuri na te ai'āma upa za'ra wa'aba bâ, te za asō'reptuzé hã asiwi ĩ'manhimini wa'wa. Mare di. Asi'uihã na te za asisimini za'ra wa'wa 'râwi. Āne na hã tô sena wa tô waihu'u. ²⁸ Taha wa, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 're anomro wē wa'aba mono da. Duré ĩsazei'wa norĩ hã te za 're ĩ'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, siré 're ĩsi'rã'õtō mono norĩ hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, ĩsazei'wa norĩ hã tāma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono da. Ti'ra wapru na ma tô ĩsazei'wa norĩ hã wa'â, tite da. Taha wa, pone'ērebâ 'madâ'â'wa norĩ ne, te za 're ĩda'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ hã. ²⁹ Aihawi ĩmorĩ za'ra wa'aba wamhã, ni'wam norĩ hã te za we asō ai'aba'rei wa'wa. Abaze zahi, pone'ērebâ da, 're ĩsahi za'ra mono ne, te za asada tizahi za'ra wa'wa. Tinhimirowahutu wasété na te za asada tihâimana za'ra wa'wa. Ai'āma pē'ēzé za'ra wa'aba ō di za. Āne wa tô ai'āma waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. ³⁰ Duré ni'wam norĩ hã asiré wa'aba nherē, te za aima sadawa hapese za'ra wa'wa, ĩsiniwĩ 're anomro aba mono da, ĩsazei'wa norĩ hã uburé ĩsiniwĩ 're nomro mono da. ³¹ Taha wa,

te za asimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ta norĩ wi. Te aima 're roti za'ra wa'aba mono ré hã, ma tô si'ubdatõ ãma tiwahu. Rowa'a na wa tô aihâiba mono bâ te aima 're roti za'ra wa'wa, barana zama, iwawa sina. Roti hã niwa te aiwi sazâri za'ra wa'aba õ di. Taha wa, ma'ãpé ãnhimiromhurizém na 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono za.

³² — Áhãna hã 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, wa za oto airême za'ra wa'wa, taha si te te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono da oto. ãsimizawi pese zé wasu'u na te za 're asõpré u'âsi aba mo. Ta hã te za te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, ãsaze za'ra wa'aba zém na aiprédup sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Uburé marĩ iwē hã tinhib'a'uwē norĩ ma, te te 're ã'anhomri mono hã te za duré aima sômri za'ra wa'wa, ate za'ra wa'aba da oto. ³³ Wa hã danhibrob zô, te 're rob'ruiwapari mono õ di, rob'uiprazém na duré da'uza na. ³⁴ Duré ãhâimanazéb da, wa tô ãnhib'rata na te 're romhuri, ãsiré norĩ hâimanazéb da zama. Áne na ma tô a norĩ wa'wa hã asiwi iwaihu'u za'ra wa'wa. ³⁵ ãnhimiromhuri pese na wa tô aima ãma asanho za'ra wa'wa, sib'uware na 're ãhâimana za'ra mono norĩ hã wanhimihomhuri na wa te ãma 're pawaptob za'ra mono da. Wanhib'apito Zezusihi mreme na te za 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo. Áne ma tô wama waihu'u za'ra: "Ni'wa hã marĩ na te te dawari wamhã, da te tãma sômri wamhã, tãma rowē di. Tane nherē, te te 're ãda'azari mono ma hã ãsipai u tãma rowē uptabi di." Áne Wanhib'apito Zezusihi mreme hã. — Áne ma tô Paru hã da'madâ'â'wa norĩ ma waihu'u za'ra.

³⁶ Tawamhã Paru hã mreme parimhã, ma tô da'madâ'â'wa norĩ me hi'rãtitõ asimro, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi da. ³⁷ Mreme zusi pari, wawa sina ma tô Paru hã nasi tinho'utu awaibu, te te sawi za'ra da, ãma pē'ézé za'ra wa. Ma tô duré nasi tob'rata hãrã za'ra. ³⁸ Za niwamhã te te ãhãiba pibui za'ra õ na tãma siwasu'u za'ra wa, ãma pē'ézé uptabi za'ra di. Tawamhã ma tô ãme ai'aba'ré, rowa'u'u na uba'reneb u.

21

Paru hã Zeruzarē u ãmorĩzé wasu'u 'rãsudu

¹ Tame wa tô oto wasisawi za'ra ni. Taha parip si, wa tô wasima wapã za'ra ni. Tawamhã rowa'u'u na uba'rene hã ma tô oto waré tiwara za'ra awa'awi, Così na rob'ré za'iti nhisi u. Tamomo wasihutu wamhã, awēpsi, wa tô duré ai'aba'ré ni, Rodisi na rob'ré za'iti nhisi u, uba're nhimizahãrizéb u hã. Tawamhã ta hawi, wa tô ai'aba'ré ni, Patara na 'ri nho'õmo nhisi u. ² Tame, wa tô wasiwi sõpētē ni, rowa'u'u na uba'rene hã, Penisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u iwara da hã. Tawamhã taha na wasi'aba'ré da, wa tô asisi ni. ³ Uba'rene hã waré wara ré, wa tô Sipri na rob'ré za'iti nhisi hã 'madâ'â za'ra ni, wanhimi'e niwĩ. Õne haré ma tô waré wara, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Taha wa, wa tô Tiru na 'ri nho'õmo nhisi u oto aihutu ni, tamomo da te ãro'wasari hã da te sa'ra za'ra da. Tame wa tô wawairébé ni, uba're hawi. ⁴ Tame wa tô Zezusihi zazei'wa norĩ hã sõpētē za'ra ni. Wasisõpētē za'ra wamhã, romhuri misi, ma tô wa'ãma ai'utõrĩ za'ra, wasiré wasi'ubumroi ré hã. Tawamhã ãsazei'wa norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono pē'ézani te te tãma iwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tô Paruhu ma roti za'ra, Zeruzarē u morĩ tô da. ⁵ Tawamhã bãdã hã wasi'aba'rézéb da hã ãwa waptã'ã wamhã, ãsazei'wa norĩ hã ma tô wasiré ai'aba'ré, ã zaihã u, 'ri nho'õmo nhiti. Aihĩni ma tô wasiré ai'aba'ré, aibã norĩ hã duré ãmro norĩ hã, duré ã'ra norĩ me, te te wazawi za'ra da. Tame wa tô wahi'rãtitõ asimro ni, supara 'ré wa, wamreme zusi da. ⁶ Wasisawi za'ra pari, wa tô asisi ni apã uba're wawē neb 're, wasi'aba'ré da. Ta norĩ hã 'ri tēme ma tô apã ai'aba'ré.

⁷ Tawamhã Tiru hawi, wa tô ai'aba're ni. Wasi'aba'rei wamhã, Patorema'ida na 'ri nho'ômo nhisi u, wa tô aihutu ni. Tame ãsazei'wa norĩ hã wa tô sawi za'ra ni. Tame ma tô bådã hã misi wa'ãma ai'utõrĩ za'ra, ã'rata wasi'ubumroi ré hã. ⁸ Tawamhã awẽpsi, wa tô ai'aba're ni, Sézareza u. Tame wa tô asimro ni, Piripihĩ nhorõwa ãma. Piripihĩ hã Zezusihi wasu'uwẽ na ãsazei'õ'wa norĩ ma rowasu'u'wa, ta hã. ⁷ na ãsazei'wa norĩ pawapto'wa da, da te ãpisutu za'ra norĩ me, aré 're ãhãimana mono, Zeruzarẽ ãma. ⁹ ã'ra norĩ sipi'õ norĩ hã ãmro'õ za'ra hã maparane si'uiwa na ãhãiba hã, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te dama 're sadawa wasu'u za'ra. ¹⁰ Tame ma tô bådã hã nasi wa'ãma si'utõrĩ za'ra. Tawamhã aibã hã ma tô watẽme tiwisi za'ra, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi hawi. Aibã hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, Adabu na ãsisi hã. ¹¹ Watẽme wisi wi, ma tô Paruhu usisizé hã tiwi waze. Ma tô ãma sipara'õtõ wasisi. Ma tô duré ãma sipawasisi. Taha pari, ma tô wama rowasu'u za'ra, ãne:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã ãne ma tô ãma waihu'u: “Ã da'usisizép tede'wai ma, te za zudezu norĩ hã ãne 'manharĩ za'ra, Zeruzarẽ ãma 're ãsi'ubumroi mono hã. Zudezu'õ norĩ ma, te za hãiba nhomri za'ra.” — ãne ma tô wama waihu'u sirõmo za'ra, Adabu hã.

¹² Tawamhã ãmreme wa te wapari za'ra wamhã, tame ãsazei'wa norĩ 're ãsi'ubumroi mono norĩ me, wa tô Paruhu wi rosawi za'ra ni aré, Zeruzarẽ u morĩ tõ da. ¹³ Tawamhã asa te wama nharĩ za'ra:

— E niha da, ma aiwa'õ na ãwi ãrobzei'õ za'ra wa'wa. Zeruzarẽ u hã ãmorĩ da si, wa tô ãsima rowẽ upta. Zezusi hã, Wanhib'apito na te 're sisi mono wa, ãté te za dasiwi ãnherẽ ni, dazazéb 're. ãté, wa za dârã. Tane nherẽ, ãma wẽ di tõ, tamomo ãmorĩ da hã. — ãne ma tô wama siwaihu'u za'ra asa, wa te waihu'u za'ra da.

¹⁴ Taha wa, Zeruzarẽ u morĩ tõ da, wa te oto tiwi rosawi waihu'u za'ra õ di. Taha wa, wa tô tãma nharĩ za'ra ni oto:

— Wẽ di tõ. Mo oto aimorĩ. Wanhib'apito te te aima ãwẽzéb uwaibaba, te za tõ ãmanha. — ãne wa tô tãma rob'ru za'ra ni.

¹⁵ Tame wahãimana za'ra ré, syry na ma wa'ãma ronomro. Tawamhã wanhibro hã wa oto wasima ubumro za'ra ni, Zeruzarẽ u wasi'aba're da. Taha pari, wa tô wawairébé ni oto. ¹⁶ Sézareza ãma ãsazei'wa norĩ hã ma tô wame si'mazatõrĩ za'ra, umro na wame 'masi'aba'rei hutu da. Tawamhã Menasõhõ nhorõwa u ma tô wame ai'aba're, tame wasi'ubumro da a'ã. Duréihã ãsazei'wa, Menasõ hã. ãpotozé hã Sipri na rob're za'iti nhisi hã.

Paru hã Zeruzarẽ ãma 're ããmra mono zé wasu'u na'rada

¹⁷ Tawamhã Zeruzarẽ u wasihutu wi, ma tô ãsazei'wa norĩ hã to sina wazawi za'ra. ¹⁸ Tawamhã awẽpsi ma tô Paru hã wame timorĩ za'ra, Ti'aduhu u. Tame, ma tô uburé pese ubumro, ãsazei'wai 'madã'ã'wa norĩ hã. ¹⁹ Tawamhã Paru hã ma tô uburé sawi za'ra, timreme na. Te te sawi za'ra parimhã, ma tô tinhimromhurizém na tãma siwasu'u za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, zudezu'õ norĩ ma, uburé te te 're ã'ab'manharĩ mono zéb zarina. ²⁰ Paruhu mreme te te wapari za'ra wamhã, aihĩni ma tô ãma tiwata za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma. Taha wa, te asa tãma rowasu'u za'ra, Paruhu ma:

— Wasisãnawã, ãhãna wa za aima wasiwasu'u za'ra ni. Zudezu norĩ hã, wasiré norĩ hã ahã uptabi na ma tô Zezusi hã te te sina 're umnhasi za'ra, Danho'reptui'wa na. Aihĩni, te simi'ẽ na 're hãimana za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina. ²¹ Ta norĩ hã ma tô aiwasu'u wapari za'ra, wasiré zudezu norĩ ma, asimirowahutu wasété newa. Mozésihi nhimi'ui'éérézé hã, te wasiré zudezu norĩ wi ãsawi za'ra, u, daro mono bã 're ãhãimana za'ra mono wi, ãma 're hãimana za'ra mono tõ da. Duré Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina, ti'ra norĩ te te 're sihãiwata nhihãri za'ra mono

tô da, ma tô, u, wasiré zudezu norĩ wi ĩsawi. Āne ma tô aiwasu'u hã wapari za'ra, ta norĩ hã. ²² Āhãna aihĩni, te za aiwaihu'u za'ra ni, we aiwisizém na hã. E marĩ, wa za tawamhã 'manharĩ za'ra ni, āne aiwasu'u hã tô senai ô na da te waihu'u za'ra da. ²³ Tawamhã āne wa za aima roti za'ra ni, marĩ 'manharĩ da, 're aihâimana wẽ mono zé hã da te waihu'u za'ra da. Wawa'wa, aibã maparane si'uiwa na ĩhãiba hã marĩ na ma tô tãma ropisutu za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. ²⁴ Tawamhã te za asiré ĩsimroi mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb u, marĩ hã Mozésihi nhimi'ui'ére zarina asiré 'manharĩ za'ra wa'aba da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, aihãiba wasété āna aihâimana za'ra wa'aba da, tãma. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, pone'ērebã te te siwi ĩsimro hã te za tãma ĩwa'ābã za'ra. Tawamhã te za oto si'rãpari za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te te ĩropisutu za'ra zéb zarina, te te tãma āma ĩ'uwaimrami za'ra na da te ĩwaihu'u za'ra zéb da hã. Āne hã 'manharĩ wamhã, aihĩni te za aiwaihu'u za'ra ni oto, aiwasu'u hã tô senai ô na hã. Te za duré aiwaihu'u za'ra ni, 'Re ĩhâimana u'âsi nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'ére zarina 're ĩ'aihâimana mono zém na hã. Āne hã 'manharĩ da, wa aima roti za'ra ni, wasiré ĩsazei'wa zudezu norĩ, te te aiwaihu'u za'ra da. ²⁵ E niha tawamhã zudezu'ô nherẽ, ĩsazei'wa norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zéb da hã. Āne wa tô tãma roti pari za'ra ni: “Danhimizama hã romhãiba 'manharĩ āma 're dawata za'ra mono da, da te 're ĩsimroi mono nhi hã 're huri aba mono ô di za. Duré ĩwapru hã 're āhuri aba mono ô di za. Duré danhimizama da te 're ĩsô'reti za'ra mono nhi hã 're huri aba mono ô di za. Duré aihãiba na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ô di za.” Āne wa tô tãma rob'ui'ére za'ra ni.

— Āne te Paruhu ma rowasu'u za'ra.

²⁶ Tawamhã Paru hã ma tô āma saze za'ra, aibã norĩ siré morĩ da. Tawamhã awēpsi, ma tô Paru hã te te simro, aibã norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb u. Marĩ hã ma tô ĩsiré 'manharĩ za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, hãiba wasété āna tãma hãimana za'ra da. Taha pari, ma tô āzé, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorōwa u. Sébré wamhã, ma tô dama pisutu bâdã hã, marĩ te te siwi ĩ'manharĩ 'rãsutu zéb da hã. Te te siwi 'manharĩ parimhã, te za marĩ hã ĩhãiba mono bâ tãma sômri za'ra, sasedoti norĩ ma, si'udãna za'ra. Tawamhã te za waihu'u za'ra ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te te ĩ'manharĩ 'rãsutu za'ra zém na hã.

Zudezu norĩ hã, Paruhu zada ĩsiti'ru za'ra zé wasu'u

²⁷ Tawamhã bâdã 7 na zahadu āma si'utōrĩ ô di, te te siwi ĩ'manharĩ 'rãsutu zéb u hã, Paru norĩ hã. Romhuture di oto. Tawamhã zudezu norĩ hã Azi'a hawi ĩsihudu ma tô Paru hã sima sãmri za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb āma. Izarazéhé nhihudu norĩ te, 'ri 'wawi wa'ra āma sãmra ré, ma tô siwi 'madã. Taha wa, ma tô sada dawada'uri wasété za'ra, Paruhu da. Tawamhã ma tô oto siwi pa'ã, Paru hã. ²⁸ Taha wa, te si'mahãrã za'ra zudezu norĩ hã, āne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, wei wa'āma ana wa'aba. Ā hã aibã hã ma tô daro mono bâ te te dama 're rowahutu, da te dasiwi wawē'ô za'ra da, duré Mozésihi nhimiroti hã da te dasiwi wē'ô za'ra da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorōwa zama da te dasiwi wē'ô za'ra da. Ma tô duré zudezu'ô norĩ hã we te te simro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb u. ĩsōrōwa hã wẽ nherẽ, ma tô wawi wasété za'ra. — Āne ma tô da'mahãrã za'ra, tame ĩsi'rã'ôtô norĩ hã, aihĩni Paruhu zada dazahi za'ra da. ²⁹ Ta norĩ hã ma tô aibã hã 'madã'ã za'ra aré, Toropimu na ĩsisi hã, Épézu āma 're ĩsãmra mono hã. 'Ri nho'ômo nhi'riti na Paruhu siré morĩ ré, ma tô 'madã'ã za'ra. Taha wa, ma tô āma romnomri za'ra, zudezu'ô nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorōwa u Paru te te saprõni 'ru te. Taha wa, te āne da'mahãrã za'ra, zudezu norĩ hã.

³⁰ Taha wa, Zeruzarē 'remhã 'ri wa'õtõ mono bâ ma tô ro'wa'rudu hã te te ropé. Tawamhã Paruhu zô ma tô dasitême dasisa're, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma 're ìdawata za'ra mono zéb u. Ma tô dasiwi pa'âri ni 'ri para, rob u da te dasiwi wazere da. Da te dasiwi wazere parip si, ma tô oto tiwi 'ri nhitom ni. ³¹ Tawamhã te aré dasiwi wĩrĩ ni. Tawamhã da te aré dasiwi ìwĩrĩzé wasu'u hã ma tô wapa, Roma na 'ri nho'õmo nhisi hawi da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã, Zeruzarē âma 're ìdasi'ubumroi mono norĩ ìsib'ru za'ra zé wasu'u hã. ³² Tawamhã awa'awi ma tô tinhib'a'uwê norĩ zô hãrâhai'aba're za'ra, tiwada'uri'wa norĩ me siré sisa'rei mono da, datême. Ìtême ìsisa'rei mono hã da te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô âma rosahâri za'ra ni, Paruhu âma hã. ³³ Tawamhã apito hã ma tô Paruhu u ai'rê 'râwi. Ma tô pa'â. Taha pari, ma tô duré da'wapéi'wa norĩ ma ti'ru, te te siwi pawasisi da, maparane ìsi'uwazi nhorõ rutu na. Taha pari, ma tô âma da'azadanha, âne:

— E 'wa hã ã hã aibã. E marĩ ma tô 'manha. — ãne ma tô âma da'azadanha.

³⁴ Tawamhã dasiwa'rãmi te nasi tãma 'mahârã za'ra ni, dasimana'rãmi hawi. Da te tãma wasu'u waré za'ra õ di. Dahârã si'rahâri ahã wamhã, ìwasu'u uptabi hã te te waihu'u õ di, apito hã. Taha wa, da'wapéi'wa norĩ ma, ma tô ti'ru, Paru te te siwi saprõni da, tinhorõwa u. ³⁵ Tawamhã hãimo 'ri para u sai'urizéb u sihotu wamhã, da'wapéi'wa norĩ hã ma tô te te siwi upari, Paru hã, zudezu norĩ hã sahi sina, ìsarina si'aba'rei wa. ³⁶ Taha wa, ma tô nasi tãma 'ru za'ra, âne:

— Wĩrĩ aba. Wĩrĩ aba. — ãne te nasi tãma 'ru za'ra.

³⁷ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã apito nhorõwa u te te siwi 'mazébré õ ré, Paru hã ma tô apito ma tinha, âne:

— E aima wê õ di, aima ìsiwasu'u da hã. — ãne te tãma tinha, deredu norĩ mreme na.

Tawamhã apito hã te asa tãma tinha:

— E nare aima waihu'u pese di, deredu norĩ mreme hã. ³⁸ Wa tô aré ai'ãma romno, a hã ezipsiu newa. Nimosi ni'wa hã ezipsiu hã ma tô aibã norĩ âma aiwanhizari za'ra. Ta hã 4 miu na ma tô te te simro, rowasété 'manharĩ'wa norĩ hã a'ubuni u. Roma âma apito wi sipizari za'ra da, dapãrĩzéb ré, ma tô te te simro. 'Wazé, a hã simroi mono õ di. — ãne te tãma tinha, apito hã.

³⁹ Tawamhã Paru hã te asa tãma tinha:

— Wa hã zudezu. Tasu na 'ri nho'u ìsa'ëtê nhisi âma ìpotozé hã, Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma hã. 'Wazé za ìma ìwê, te dama ìrowasu'u da hã. — ãne te asa tãma tinha, Paru hã.

⁴⁰ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã ma tô tãma wê tô, te te dama rowasu'u da.

Paru hã si'uihã na dama ìsiwasu'uzé wasu'u na'rada

Tawamhã te te dama rowasu'u da, apito te te tãma wê wa, ma tô Paru hã sai'u hãimo, 'ri para u sai'urizém na hã. Tame ma tô tinhib'rada hã dama wê hãimo, ari'iwi dasi'ubumro da. Taha wa, ma tô tawarõtã'â za'ra ni. Dawarõtã'â za'ra wamhã, Paru hã ma tô timreme na dama rowasu'u, ebreusi norĩ mreme na.

22

¹ ãne te Paru hã dama siwasu'u:

— ìsiré norĩ, duré wamama norĩ, ma'ãpé ìwapari pese za'ra wa'aba za. Wa za oto aima ìsiwasu'u za'ra wa'wa, 're ìhâimana mono zém na hã ìwaihu'u za'ra wa'aba da. — ãne ma tô tisiwasu'u na tãma sãna'rata za'ra.

² Tawamhã ebreusi mreme na te te dama ìrowasu'u za'ra zé hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô tãma tawarõtã'â pese za'ra ni oto. Tawamhã te duré tãma siwasu'u za'ra, âne:

3 — Wa hã, zudezu. Tasu na 'ri nho'õmo nhisi ãma ãpotozé hã, Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã. ãme Zeruzarẽ ãma wa tô ãprédu. Damarizé hã ma tô te te ãma 're rowahutu, wahi'rata norĩ nhimiroti na hã. ãnhimi'ẽ na wa tô te 're romhuri pese, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma. A norĩ wa'wa hã asimi'ẽ na tãma 're ãromhuri za'ra wa'aba mono ne, wa tô õhõ ma si 're ãsisõmri u'ãsi, ãnhimi'ẽ na te tãma 're romhuri pese mono da, asine wa'aba. 4 Wa tô te da'ãma 're rowasété aré, 're ãdanomro mono zép tém na 're ãdanomro mono norĩ ãma hã. ãzadawa para ma tô aibã norĩ hã da te 're pawasisi za'ra, pi'õ norĩ zama. ãzadawa para, ma tô duré da te 're simro, dazazéb u hã. 'Re dâ'ã za'ra mono da, wa tô ãne hã te tãma 're 'manharĩ za'ra, Zezusihi zazei'wa norĩ ma hã. 5 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire uptabi hã ma tô ãne na hã ãwaihu'u, sasedoti ãpire uptabi hã, duré uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ zama. Ta norĩ hã ããma sadanharĩ za'ra wa'aba wamhã, te za ãne na hã aima ãwasu'u za'ra wa'wa, sena na. Ta norĩ hã ma tô tinhimi'ui'ééré hã ãma sõmri za'ra, Damasitu u te ãri da, ãsiré dama ãpire norĩ ma. Taha zarina, wa tô mo, Damasitu u te we simroi mono da, ãsazei'wa norĩ hã. ãsi'uwazi nhorõ rutu na pawasisi ré, Zeruzarẽ u we te simroi mono da, wa tô sô ãmorĩ za'ra, ãme da te hã za'ra da.

6 — Tawamhã Damasitu u te rosahutu wapsi, abzuma wa'wa ma tô hãiwa hawi rowa'a za'ẽne hã ãma ai'ubuzi, waptu na ãhãiba nho'õmoi baba. 7 Taha wa, wa tô waptãrã, ti'ai wa. Ni'wai mreme hã wa tô wapa. ãne te ãmahã: “Saru. Saru. E marĩ wa, te ãwi 're ãrowasutu u'ãsi mo.” — ãne te ãmahã.

8 — Tawamhã wa tô asa sada'ã: “Apito, e 'wa hã, a hã.”

— Tawamhã te duré asa ãma tinha: “Wa hã Zezusi, Nazaré ãma aré 're ãnhamra mono. Te ãwi 're ãrowasutu u'ãsi mo.” — ãne te ãma siwasu'u.

9 — Rowa'a za'ẽne hã ãma si'ubuzi wamhã, ãsiré ãsi'aba'ré norĩ hã ma tô 'madã'ã za'ra, rowa'a hã. Tane nherẽ, ta norĩ hã ãmreme hã te te wapari waihu'u za'ra õ di, ãma ãnharĩ'wai mreme hã. 10 Tawamhã wa tô duré 'mahã, ãne: “Apito, e marĩ, wa za 'manha.”

— Tawamhã Wanhib'apito te ãma tinha: “Aiwahutu, Damasitu u aimorĩ da. Tame te za ni'wa hã aima roti, uburé 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te aima ãpisutuzé hã 'manharĩ da.” — ãne te ãma tinha.

11 — Tawamhã rowa'a za'ẽne hã ma tô ãtob'a. Taha wa, ãsiré ãsi'aba'ré norĩ hã ma tô ãpano na siwi ãzaprõ. Taré ta norĩ hã te te siwi ãzaprõni na wa tô wi, Damasitu u. 12 Tame aibã hã te 're hãimana, Ananiza na ãsisi hã. Ta hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata wapari pese 'wa. Zudezu norĩ hã tame 're ãsi'ubumroi mono hã ma tô Ananiza hã te te 're wësãmri za'ra. 13 Ta hã ma tô we ãzõ rĩtĩ. Tawamhã, ãtẽme wisi wamhã, ma tô ãma tinha, ãne: “ãsisãnawã Saru, apã rob'madã'ã.” — ãne te ãma tinha, aibã hã.

— Tawamhã awa'awi, wa tô duré apã rob'madã. Taha wa, Ananiza hã wa oto 'madã. 14 Tawamhã ta hã te duré ãma tinha: “'Re ãhãimana u'ãsi mono hã wahi'rata norĩ nhib'apito hã ma tô sima aipisutu, te te ai'ãma sima 're ãroti mono zé hã waihu'u da. Ma tô duré aima pisutu, Wanhib'apito Zezusi hã ãwẽ uptabi 'manharĩ'wa hã bãdãdi wa, sabu da, duré ãmreme hã wapari da. 15 A hã te za dama 're ãsadawa wasu'u mo, dahãiba mono bã. Ta hã atõmo na ãsabu hã, duré aipo're na ãmreme hã ãwapari hã te za dama 're ãwasu'u mo. 16 E marĩ zõ te bété asimipa, ãhãna hã. Ma'ãpé aiwahutu, ã dawabzuri hã da te aima 'manharĩ da, duré Wanhib'apito wi rowaptẽrẽ da, te te asõ'reptu da. Tawamhã aiwasédé hã te za aima tipa.” — ãne ma tô ãma roti, Ananiza hã.

'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Paruhu ma, romhuri te te ãpisutuzé wasu'u

Tawamhã Paru hã dama siwasu'u 'rãsutu da, ma tô ãne dama rowasu'u:

17-18 — Tawamhã, Zeruzarẽ u apã ãwisi wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zẽb u wa tã mo, tãma ãmreme da. Tawamhã tãma ãmreme sina, ãnhotõ õ nherẽ, ãnhotõ 'rowi te ãrosawẽrẽ ne, wa tã Wanhib'apito hã sabu. ãmreme hã wa tã wapa. Te ãma tinha, ãne: “Ai'aba're na aiwatobro Zeruzarẽ hawi, ãmemhã da te aiwapari za'ra õ wa za, ãwasu'u na hã.”

19 — Tawamhã wa tã asa tãma ãsiwasu'u: “Ãme 're ãsi'ubumroi mono norã hã ma tã ãhãimanazẽm na siwi ãwaihũ'u. Rowahutuzẽ mono bã wa tã asazei'wa norã zõ 're ãzasi, dazazẽb 're te 're 'mazai mono da, durẽ te 're ahã za'ra mono da. 20 Durẽ Esitẽwã, dama aiwasu'u'wa hã da te dasiwi wãrã wamhã, wa tã dasirẽ ãhãiba. Wa hã wa tã ãma da'ab'madã. ãma wẽ di, ãdã'ãzẽ hã. ãwãrã'wa norã uza, ãsisiwimhã ã'ubuzẽ hã, wa tã sa 'madã'ã za'ra.” ãne wa tã asa tãma ãsiwasu'u, Wanhib'apito ma.

21 — ãne na Wanhib'apito ma, ãsiwasu'u wamhã, ma tã ãma rob'ru, ãne: “Mo oto aimorã. Zudezu'õ norã tẽme, wa za asatõ, romhã na.” ãne ma tã ãma rob'ru, Wanhib'apito hã. — ãne ma tã Paru hã tisirẽ zudezu norã ma hã siwasu'u.

22 Tawamhã Paru hã zudezu'õ norã hã te te sisi wamhã, ma tã sada tizahi za'ra, zudezu norã hã zudezu'õ norã te te sisi õ rẽ hã te te arẽ wapari wẽ za'ra nherẽ. Taha wa, te sa'õtẽ sima 'mahãrã za'ra, zudezu norã hã, ãne:

— Wãrã aba. Õ hã wasõtẽre di. Dã'ã hã.

23 ãne ma tã zudezu norã hã ãma si'mahãrã za'ra, hãrã 'rãihã na, ãsisiwimhã ti'ubuzẽ hãimo te te 're wanãrã za'ra mono sina. Ropru te durẽ hãimo sãmra za'ra, sada siti'ru za'ra wa.

Paru hã da'wapẽi'wa norã nhib'apito ma, ãsiwasu'uzẽ

24 Tawamhã romanu hã da'wapẽi'wa norã nhib'apito hã ma tã da'wapẽi'wa norã ma 'ru za'ra, 'ri para u te te siwi 'mazẽbrẽ da, Paru hã. Te durẽ tãma 'ru za'ra, te te siwi 're prẽẽ mono da, siwasu'u da, zudezu norã te te sima ã'ruzẽm na te te waihũ'u da. 25 Tawamhã ma tã siwi hiwasisi, ãsi'uwazi nhorõ rutu na te te siwi 're prẽẽ mono da. Tawamhã Paru hã ma tã da'wapẽi'wa norã nhib'apito zadawa para dawada'uri'wai ma tinha, ãne:

— E ãwasõtẽ na asiwi ãwaihũ'u aba wa, ma tã asiwi 're ãprẽẽ aba mo. E tã ã'uwaibaba ãne hã, wa hã romanu nherẽ. — ãne te Paru hã tãma tinha, da'wapẽi'wa norã wada'uri'wai ma.

26 Tawamhã Paruhu mreme te te wapari wamhã, da'wapẽi'wa norã wada'uri'wa hã ma tã tinhib'apito ma wasu'u:

— E marã ãma 'manharã da bã. Ni'ã. Õ hã romanu. — ãne ma tã tãma wasu'u.

27 Taha wa, apito hã ma tã mo Paruhu u, te te sadanharã da. Tawamhã ãne te sadanha:

— ãma siwasu'u na, te waihũ'u da. E nare a hã romanu.

— ãhe. Wa hã, romanu.

28 Tawamhã apito hã te durẽ tãma siwasu'u, ãne:

— Wa hã durẽ, romanu. ãpoto'wa hã romanu õ nherẽ, wa'ãbã za'õtẽ uptabi na wa tã ãsiwa'ã romanu norã ma, ãsiromanu da.

Tawamhã Paru te asa tãma tinha:

— Tazahã ãpoto'wa hã romanu wa, wa hã durẽ romanu u'ã. — ãne te asa tãma tinha.

29 Tawamhã Paru hã romanu na siwasu'u wa, awa'awi ma tã da'wapẽi'wa norã hã tãma ai'rẽ za'ra, te te siwi sadanharã za'ra ãna. Durẽ da'wapẽi'wa norã nhib'apito hã ãne na te te waihũ'u wamhã, ma tã pẽ'ẽwara, ãsimiwada'uri zarina, te te siwi hiwasisi wa.

Paru hã dama roti'wa norã nho're ãsiwasu'uzẽ

³⁰ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã ma tô sima wẽ, zudezu norĩ hã Paruhu ãma ãwasédé hã te te siwi ãma ãhirizé hã sena na te te waihu'u da. Taha wa, awẽpsi ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ ma 'ru za'ra, uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ ma zama, Paruhu zada si'rã'õtõ da. Da'wapéi'wa norĩ ma, ma tô duré 'ru za'ra, Paruhu pawasisizé hã te te tãma wasihu za'ra da, dama ãpire norĩ nho're sab da.

23

¹ Tawamhã zudezu norĩ ma roti'wa norĩ tẽme, te rob'madâ'ã pese, Paru hã. Te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, wa hã wa tô 're ãsi'madâ'ã u'ãsi, 're ãmorĩ wẽ u'ãsi da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nho'a. Taha wa, ãpẽ'ẽ wapu na wa 'rãwi 're ãsisaze. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

² Tawamhã Ananiza hã sasedoti ãpire uptabi hã ma tô ti'ru, ãrata ãsimasam norĩ ma, te te siwi sadawa pré'é da, Paru hã. ³ Taha wa, te Paru hã asa tãma tinha:

— Oro wama roti'wa za a hã, ma aiwasédé hã ã'ãma ã'manha. A hã ãme te asã, ãpĩbu da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére zarina 're ãmorizéb zõ. Tane nherẽ, ãsimiroti hã ma tô ã'upa. Da te ãzadawa pré'é da, ma tô dama ã'ru. Ta hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarinai õ di. Taha wa, te za ai'azã. — ãne te tãma tinha, Paru hã.

⁴ Tawamhã ãrata ãsimasam norĩ hã te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, ma tô sasedoti ãpire uptabi ãma ãwasé.

⁵ Tawamhã Paru te asa tãma nharĩ za'ra:

— E nare ta hã sasedoti dama ãpire. Te waihu'u õ di. Te waihu'u 'wa'ãhã, te tãma nharĩ õ di aré. 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme ui'ére 'rata na wa tô ãne hã waihu'u za'ra ni: “Ni'wa hã dama ãpire wamhã, tãma 're aimreme wasété za'ra wa'aba mono õ di za.” ãne ma tô wama waihu'u za'ra. — ãne Paru te asa tãma nharĩ za'ra.

⁶ Tawamhã Paru hã ma tô waihu'u, dama roti'wa norĩ, sina ãsipo'o za'ra zé hã. Ni'wam norĩ hã sadusezu, duré ni'wam norĩ hã parisezu. Tawamhã, ma tô dama si'mahã, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ãwapari za'ra wa'aba. Wa hã parisezu. ãmama norĩ zama parisezu. Dadã'ã nherẽ, apã dahãiwa'utuzé wasu'u hã te sazei wa, wa asõ're ãzab za'ra wa'wa, asiwi ãwaihu'u za'ra wa'aba da, taha zõ si 're ãnhimipari u'ãsi mono wa. — ãne ma tô dama si'mahã.

⁷ Tawamhã mreme pari, tame ãsi'rã'õtõ norĩ hã ma tô sina ãsipo'ozéb zarina sima nharĩ za'ra, parisezu norĩ hã, sadusezu norĩ me. ⁸⁻⁹ Parisezu norĩ nhimizazézé hã, ãne: 'Re dadã'ã za'ra mono nherẽ, apã 're ãdahãiwa'utu za'ra mono na, duré hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa norĩ hã tô sena na 're ãhãimana za'ra mono na, duré dapẽ'ézani hã dawĩ 're wairébé mono wamhã, nimomo 're ãdanomro mono na hã. ãne parisezu norĩ nhimizazézé hã. Tane nherẽ, sadusezu norĩ hã ãne na simizaze za'ra õ di, ta norĩ hã. 'Re ãdahãiwa'utu za'ra mono zé hã, mare di, u. Duré hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa norĩ hã, mare di, u. Duré dapẽ'ézani, dawĩ 're wairébé mono wamhã, nimomo 're danomro mono õ di za, u. ãne sadusezu norĩ nhimizazézé hã. Taha wa, ma tô 're sisadawa 'rui u'ãsi za'ra, parisezu norĩ hã, sadusezu norĩ me.

Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã, parisezu na 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã hãiwi ma tô aimasa, Paru, da te dasiwi ã'ãrizé hã te te siwi wẽ'õ wa. ãne te mreme 'rãihã na nasi ãma si'mahã za'ra:

— Aibâ hã, õ hã wa tô waihu'u za'ra ni. Tiwasédé hã te te âri õ di. Áté hãiwa âma 'Re ìhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, ma tô tâma rowasu'u. Áté ni'wai pê'êzani, ma tô nima hawi tâma rowasu'u. — ãne te parisezu norĩ hã nasi âma si'mahârâ za'ra.

¹⁰ Tawamhã damreme tete na dasi'wapé za'ra wa, da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã ma tô âma hâtârâ, Paruhu âma, da te dasiwi hãiba'êi mono õ'umnhasite. Taha wa, ma tô da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra:

— Sô ai'aba'rêi wa'aba, asiwi wazere aba da, dawa'wa hawi. Tawamhã wanhorõwa u te za we asiwi ìsaprõni 'wa apâ. — ãne te tâma 'ru za'ra.

¹¹ Tawamhã taha mara na Wanhib'apito hã ma tô tâma sihâi'rê, Paruhu ma. Te tâma tinha, âne:

— Aipahi tõ. Áme Zeruzarê âma ma tô dama ìwasu'u pa. Roma na 'ri nho'õmo nhisi âma te za duré õhõ na si dama ìwasu'u, niwamhã.

Zudezu norĩ hã Paru te te sima ì'ru za'ra zé wasu'u

¹² Tawamhã awê rowa'a wi, zudezu norĩ hã ma tô pi'uriwi si'rã'õtõ. Te sima 'ru za'ra, Paru hã te te siwi wĩrĩ da. ãne te sima âma roti za'ra:

— Paru hã wa te wasiwi wĩrĩ aba. Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, wa za wasi'ru za'ra ni, wa te wasiwi wĩrĩ õ wamhã, te te wa'uprozi da, wa te wasima ì'ruzé hã wa te âma uwaimrami za'ra õ wamhã. Wa te wasima ì'ruzé hã wa te âma uwaimrami za'ra õ ré, wasaihuri õ di za. Duré wa te áhuri õ di za. — ãne ma tô sima roti za'ra, Paruhu âma. ¹³ Aibâ hã 40 nhipai u ìhãiba hã ma tô ãne sima 'ru za'ra. ¹⁴ Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô ai'aba'rê, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ìpire norĩ u, dama ìpire norĩ u zama. Te tâma nharĩ za'ra, âne:

— Paru hã wa tô wasima 'ru za'ra ni, wa te wasiwi wĩrĩ da. 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, wa tô duré wasi'ru za'ra ni, te te wa'uprozi da, Paru hã wa te wasiwi wĩrĩ õ wamhã. Tawamhã wa te wasiwi wĩrĩ õ ré hã, wasaihuri õ di za. ¹⁵ Áhãna, ma'âpé da'wapéi'wa norĩ nhib'apito ma, waihu'u za'ra wa'aba, asi'rã'õtõ aba zém na. Dama roti'wa norĩ me, uburé asi'rã'õtõ aba zém na tâma waihu'u za'ra wa'aba, Paru te te ì'manharizé hã waihu'u pese za'ra wa'aba da newa, Paru hã te te we atême saprõni za'ra wa'aba da. Tawamhã wa norĩ hã bâdâdi wãi wa, wa za sô asimro ni, atême wisi za'ra wa'aba õ ré, wa te wasiwi wĩrĩ da. — ãne te tâma nharĩ za'ra.

¹⁶ Tawamhã 'ritéi'wa hã ma tô wapari za'ra, sô ìdanhimipari za'ra na hã. 'Ritéi'wa hã Paruhu 'ra wapté, ìhidiba 'ra. Taha wa, te Paruhu u mo, da'wapéi'wa norĩ nhorõwa u te te po're pu'u da. ¹⁷ Tawamhã Paru hã ma tô sô hã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa zõ. Te tâma tinha, âne:

— Á hã 'ritéi'wa hã âma saprõni, asib'apito u te te tâma rowasu'u da. Marĩ hã te te ìwaihu'uzém na te za tâma rowasu'u. — ãne te tâma tinha.

¹⁸ Tawamhã ìwada'uri'wa hã ma tô saprõ, apito u. Te tâma tinha, apito ma:

— Paru hã da'wapéi'wa norĩ te te 'madâ'â za'ra da, wanhorõwa âma ìsa hã ma tô ìzõ hã. Ta hã ma tô ìma tinha, 'ritéi'wa hã te we atême saprõni da. Ta hã, marĩ hã te te ìwaihu'uzém na te te aima rowasu'u da, ma tô ìma tinha, te we atême saprõni da. — ãne te tâma wasu'u.

¹⁹ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã ma tô 'ritéi'wa hã pa'â. Danhiti ma tô saprõ, te te tâma rowasu'u da, âne:

— E marĩ te za bété ìma ìwasu'u. — ãne te sadanha.

²⁰ Tawamhã ma tô asa tâma rowasu'u:

— Zudezu norĩ hã ma tô sima 'ru za'ra, Paru hã awêpsi te te aiwi waptêrê za'ra da, dama roti'wa norĩ nho're sab da, ìtême satõrĩ za'ra da. Paru te te ì'manharizé hã te te waihu'u pese za'ra da newa, te za aiwi waptêrê za'ra.

²¹ Tawamhã ìtême satõrĩ za'ra da, saze za'ra õ di za. Tô'ã. Aibâ norĩ hã 40

nhipai u ihâiba hã ma tô sima 'ru za'ra, te te siwi wĩrĩ da. Te te siwi wĩrĩ õ ré hã, saihuri õ di za, u. Duré â hã te te âhuri õ di za, u. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ma tô duré si'ru za'ra, te te uprosi da, te te sima ã'ru za'ra zé hã te te âma uwaimrami za'ra õ wamhã. Te za, u, sô aima'uri za'ra. Asa tãma ãrowaihu'u za'ra zéb zô si, te ãhãna hã mapari za'ra. — ãne te tãma rowasu'u.

²² Tawamhã apito hã te sadawa uwati, 'ritéi'wa hã, ãne:

— Ni'wai ma, ãma ãrowasu'uzém na hã rowasu'u tã za. — ãne te sadawa uwati, apito hã. Tãha pari, te tãma rob'ru, morĩ da.

Apito Perihĩ u, Paru da te ãsaprõnizé wasu'u

²³ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã te oto sô tihârâ zahuré, tizapari da'wapéi'wa wada'uri'wa norĩ zô. ãne te tãma rob'ru zahuré:

— Ma'ãpé sô aihârâ aba, da'wapéi'wa norĩ zô, para na 're ãnomro mono hã 200 na ihâiba norĩ zô, duré awaru na 're ãnomro mono hã 70 na ihâiba norĩ zô, duré ãsi'uwazi'wa na dapãrĩ'wa norĩ hã 200 na ihâiba norĩ zô. Mara sime na te za aiwairébé 'wa, Sézareza u ai'aba'réri wa'aba da. ²⁴ Awaru hã te za ã'ubumroi wa'wa, Paru hã ãma ãmorizéb da. Awaru na te za asiwi ãsaprõni waré wa'wa, Peri na danhib'apito nhisi u, asiwi ãwisi wẽ wa'aba da. — ãne te tãma rob'ru zahuré.

²⁵ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã Zeruzarẽ ãma 're ãsãmra mono hã ma tô Perihĩ ma rob'ui'ééré. ãne ãsimi'ui'ééré hã:

²⁶ “Peri, wanhib'apito, uburé na da'madã'ã'wa, wa ãma asawi.

“Wa hã, Caradiu Risi'asi.

²⁷ “ã hã aibã hã ma tô zudezu norĩ hã siwi ti'ã. Te aré siwi tiwĩ. Tawamhã wa hã wa tô ãtẽme wi, da'wapéi'wa norĩ me. Wa tô dawĩ ãma wasisaprĩ za'ra ni, romanu na 're ihâimana mono na te waihu'u wa oto. ²⁸ Wa tô ãsima wẽ, ãwasédé hã da te ãma ãsa'razé hã te waihu'u da. Taha wa, wa tô saprõ, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ tẽme. ²⁹ Taha wa, wa tô waihu'u oto. Marĩ ãwasédé hã te ãma waihu'u õ di, da te ãwĩrizéb da hã, duré dazazéb 're, da te dasiwi ãsẽrẽzéb da hã. Mare di. Zudezu norĩ 're ihâimana za'ra mono zé wa'rãmi, 're ihâimana mono zém na si ma tô ãwasédé hã siwi ãma sa'ra. ³⁰ Zudezu norĩ hã te te siwi wĩrĩ da, te te sima ã'ru za'ra zé hã ma tô duré ãma waihu'u ni. Te waihu'u wi, wa tô ãma atẽme satõ, sa'ëtẽ. ãwasété na tãma ãnharĩ'wa norĩ ma, wa tô duré ãma rob'ru za'ra, ãma atẽme si'aba'réri da, asõ'a te te ãwasédé hã ãma sa'ra da. ãne si, wa ãma aima rob'ui'ééré.”

³¹ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã te te tãma ã'ru za'ra zém na ma tô ãma uwaimrami za'ra. Paru hã ma tô siwi saprõ. Tawamhã tô ã mara na ma tô aihutu, ãtipatiridi na 'ri nho'õmo nhisi u. ³² Tawamhã awẽpsi, da'wapéi'wa norĩ, para na ãsi'aba'réri norĩ hã ma tô apã ai'aba'réri, tinhorõwa u. Paru hã ma tô rẽme za'ra, awaru na 're ãnomro mono norĩ si te te siwi saprõni da oto. ³³ Tawamhã ta norĩ hã ma tô siwi saprõ, Sézareza u. Tamomo sihutu wi, ma tô awa'awi siwi saprõ Paru hã, apito u. Tawamhã ma tô apito ma rob'ui'ééré hã sõmri za'ra. ³⁴ Apito, ma tô sõré, rob'ui'ééré hã. Te te sõré parip si, ma tô Paru sadanha:

— E niha asipti'a nhisi hã.

Tawamhã te asa tãma tinha:

— Sirisiza na ãnhipti'a nhisi hã.

³⁵ Tawamhã te te waihu'u wamhã, apito hã te tãma tinha:

— Aiwásédé hã te te ai'ãma ãsa'ra norĩ hã we sihutu wapsi, wa za aiwapa, ta norĩ siré. — ãne te tãma tinha.

Tawamhã ma tô da'wapéi'wa norĩ ma Paru hã 'ru za'ra, Erodihi nhorõwa ãma te te siwi sãrẽ da. Te te duré siwi 'madã'ã pese da zama, te tãma 'ru za'ra.

24

Zudezu norĩ hã Paruhu ãma ïwasédé te te siwi ãma ïhirizé wasu'u

¹ Tawamhã bâdâ hã 5 na ma tô ãma ne, Erodihî nhorõwa ãma hãimana ré hã, Paru hã. Tawamhã Ananiza hã, 'Re ïhãimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ïpire uptabi hã ma tô Sézareza u wi, sasedoti ïpire uptabi hã. Ni'wam norĩ hã, da'madâ'â'wa norĩ hã ma tô siré te te simro. Danhimirob'manharizém na dawasu'u'wa zama te siré saprõni za'ra, Téturu na ïsisi hã. Ta norĩ hã apito Perihî ma, ma tô ïwasédé hã siwî ãma tihi, Paruhu ãma. ²⁻³ Tawamhã apito Peri hã ma tô Paruhu zô hã, danho're sab da. Taha pari, Téturu hã ma tô oto Paruhu ãma ïwasédé hã ãma tihi. Apito ma, te rowasu'u, ãne:

— Roti'wa, a hã aiwê uptabi di. A hã wama 're roti wê u'âsi mono wa, wa rowê na si 're wahãimana za'ra ãhãna hã. Wa'madâ'â'wa norĩ ma, ma tô 're ïroti wê u'âsi mo, daro mono bâ te te 're wa'madâ'â wê za'ra mono da, marĩ ïwasédé hã te te wama 're pese za'ra mono da. Tawamhã waro mono bâ, asimipawaptobzém na wama 're asõpru mono wa, wa wa te 're aiwêsãmri u'âsi za'ra. ⁴ Tane nherê, ïwapari wa'a õ'umnhasite, ïmreme syry na wa za aima rowasu'u. Asõpru wa, da'upana te aima rowasu'u wamhã, áté aima wê di za, ïwapari da hã. ⁵ Õ hã aibã hã wa tô waihu'u za'ra ni, timreme na daré ro'wa'rutu'wa na hã. Duré daro mono bâ zudezu norĩ hã te te ïropéi mono tême 're morĩ wamhã, ma tô te te da'ãma 're aro'wa'rutu. Duré nazarenu na dasina dasipo'ozém nhisi niwĩ, 're ïnomro mono ma hã pire di, õ hã. ⁶ 'Re ïhãimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé hã te aré wawi wasété, 'ri hã. Tazahã wa tô wasiwi ãri ni. ⁷ Tawamhã apito Risi'asi hã ma tô watême wi. Sa'ëtê ma tô wawi ti'â, Paru hã. ⁸ Ta hã ma tô ïwasété na tãma ïnharĩ'wa norĩ ma 'ru za'ra, asõ'a simasab da, te te aima wasu'u za'ra da. Taha wa, ã hã aibã hã sadawa pibui wamhã, tô sena na te za ïwaihu, ïwasédé hã wa te wasiwi ãma ïsa'razém na hã. — ãne te Téturu hã apito sada wada'u.

⁹ Tawamhã zudezu norĩ, tame ïsimasam norĩ hã te duré sadawa waptob za'ra, ïwasu'u tô sena na.

Paru hã, Perihî uiwada ïsiwasu'uzé

¹⁰ Tawamhã apito hã ma tô Paruhu ma tinhib'rada sarõtõ, timreme hã te te oto wazere da. Taha wa, Paru hã timreme hã ma oto waze, ãne:

— Ma tô ai'ãma tiwahub ahã, ãme dama rowairébé'wa na 're aihãimana mono ré hã. ãne hã ïma waihu'u pese di. Taha wa, asõ'a ïsi'uihã na aima ïsiwasu'u da hã, ïma wê di. ¹¹ ïmreme hã sena na te za ïwaihu. Nimosi, wa tô wi, Zeruzarê u hã. Bâdâ ¹² na ma tô ï'ãma ne, tame ïnhamra ré hã. 'Re ïhãimana u'âsi mono ãma ïwata da, wa tô wi. Tawamhã 'Re ïhãimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, ïnhamra ré, ïsiré zudezu norĩ hã ma tô ïsãmri za'ra. ¹² Tane nherê, ïmreme na te ïdazadawa 'razârî na hã te te ïwapari za'ra õ di. Zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ ïmreme na te dazada'rãmi õ di. Duré 'ri babab zama te da'azada'rãmi mono õ di. ¹³ Taha wa, ïwasété newa, tô sena na te te siwî ï'ãma sa'ra waihu'u õ di. Mare di. ¹⁴⁻¹⁵ ãne wa za aima ïsiwasu'u. 'Re ïdanomro mono zép téb zarina, wa tô te 're romhuri, 'Re ïhãimana u'âsi mono ma. 'Re ïdanomro mono zép té wasu'u hã te zudezu norĩ hã te te siwî 're wê'õ za'ra, senai õ newa. Tane nherê, 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti hã, wahi'rata norĩ nhîb'apito nhimiroti hã wa tô uburé saze, Mozési te te ãma ïrob'ui'ééré hã. ïsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré hã wa tô duré saze. ïwasédé hã te te siwî ï'ãma ïsa'ra norĩ hã 'Re ïhãimana u'âsi mono ãma te te ïsasõmri za'ra ne, wa duré wa hã ãma sasõ. Dadâ'â nherê, aihĩni apã te te 're ïda'ahãiwa'utu mono zém na wa tô ãma sasõ, ïwê hã duré ïwasédé hã apã te te 're ïda'ahãiwa'utu mono zém na hã. ¹⁶ Taha

wa, ĩwē hā te 'manharĩ tō da hā, ĩwa'a ō di, ĩpē'ē wapu na 're ĩsi'madâ'â u'âsi mono da si, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a, duré danho'a zama. — Āne te Paru hā tãma siwasu'u, apito Perihĩ ma.

¹⁷ Te duré tãma siwasu'u, āne:

— Zeruzarē nhiti 're ĩmorĩ ré, ma tō ĩ'ãma tiwahub ahâ. Tawamhã tamomo wa tō apâ mo, danhibzari hā te âri da, ĩsiré norĩ ma, te sômri da. Duré danhimizama hā da te ĩsimro hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te sômri da, āma ĩwata da, wa tō apâ mo. ¹⁸⁻¹⁹ Āne te 'manharĩ da, wa tō ĩsipese, wasiré zudezu norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zéb zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā te te ĩwēsãmri da. Tawamhã zudezu norĩ hā Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi ĩsihudu hā ma tō ĩ'madâ'â za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb āma 'rĩ 'wawi wa'ra 're. Tame te te ĩ'madâ'â za'ra wamhã, ĩ'rata dasi'rã'õtō ō di. Da te ĩmreme 'razâri ō di. Rowē si. Ta norĩ hā te te ĩ'madâ'â za'ra norĩ hā marĩ ĩwasédé hā te te ĩ'ãma waihu'u za'ra wamhã, we si'aba'rēi 'wa'âhã, aré wē di, asō'a ĩwasédé hā te te ĩ'ãma sa'ra da. ²⁰ Ta norĩ hā we si'aba'rēi ō wamhã, áté asō'a ĩsimasam norĩ si te za aima ĩwasu'u za'ra. Dama roti'wa norĩ nho're ĩzab ré, marĩ ĩwasédé hā te te ĩ'ãma ĩwaihu'u za'ra zém na, te za ĩwasu'u za'ra, āme ĩzab ré. ²¹ Wa hā wa za aima ĩsiwasu'u, te ĩ'mahârâzém na, dama ĩpire norĩ nho're ĩzab ré, āne: “Ā bātâ na wa asō'a ĩzab za'ra wa'wa, ĩpibui pese za'ra wa'aba da. Dadâ'â nherē, apâ dahâiwa'utuzé, te sazei wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na 're ĩmorĩzéb zô te za ĩpibu za'ra wa'wa.” Āne si wa tō ĩsi'mahã, dama ĩpire norĩ nho'a ĩzab ré. Áté āne ĩmreme wamhã, te ĩ'ãma rosa'rata za'ra, ĩwasété na. — Āne te Paru hā siwasu'u, apito Perihĩ ma.

²² Tawamhã apito Peri te tãma tinha:

— Zahadu, apito Risi'asi wei wisi wapsi, wa za niha hā aima rowairébé. — Āne te tãma tinha.

Apito Peri hā ma tō waihu'u pese, 're ĩdanomro mono zép té hā. Tane nherē, te te āma wapari 'rāsutu ō di.

²³ Tawamhã apito Peri hā ma tō da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai ma waihu'u, āne:

— 'Madâ'â pese za'ra wa'aba za, ā hā aibã hā aiwi simani za'ra wa'aba tō da. Tazahã, marĩ hā te te 'manharĩ da, te te sima wē wamhã, syry na te za tãma ĩrowairébé 'wa. Duré, ĩsiré norĩ hā ĩhâimanazéb da, te te pawaptob za'ra da, we ĩtēme sisisi wamhã, wē'ō za'ra wa'aba ō di za, tiwi. — Āne ma tō tãma waihu'u, apito hã.

Paru hã Apito Perihĩ nho're ĩsabzé wasu'u, Durusiraha nho're me

²⁴ Bãdã hã siwaptom na āma ne pari, ma tō apito Peri hã Paruhu zô hã, timro me, Durusiraha me. Durusira hã, zudezu. Tawamhã Cristu Zezusi hã da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zém na ma tō Paru hã tãma rowasu'u zahuré. Apito Peri hã ma tō ĩsimirowasu'u hã wapari pese. ²⁵ ĩwē na si 're ĩdanomro mono zém na ma tō tãma rowasu'u, marĩ hã ĩwasédé hã da te dasiwi ĩwē'ōzém na zama. 'Re danomro wasété mono wa, rob'rāsutu u 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za niha te te dama ĩrob'manharĩ pipa zém na ma tō duré tãma rowasu'u. Āne hã te te tãma awasu'u wa, ma tō apito Peri hã tipahi. Taha wa, te tãma tinha, Paruhu ma:

— Āhãna te za aimo a'ã. Niwa te ĩsima wē wapsi, wa za duré asô hã apâ, te aiwapari da.

²⁶ Tawamhã Paruhu āma te rosa'rata, rob'uiprazém na tãma siwa'ãbã da newa, dazazém hawi watobro da. Taha wa, te nasi sô hã, te te sima rowasu'u zahuré da.

Paru hã Pesituhu ma, ĩsiwasu'uzé wasu'u

²⁷ Tawamhã maparane ma tô ãma tiwahu, Sezariza ãma sãmra ré, dazazéb 're, Paru hã. Tawamhã Posi'u Pesitu hã te za oto si'apito, Perihi nhowa're're. Taha wa, apito Peri hã sisa'u ma tô tizadawa ãma tirẽ, dazazéb 're, hãmmana u'âsi da Paru hã, ãsa'u hã. Zudezu norĩ ma, rowẽzéb da, ma tô ãne hã tizadawa hã ãma tirẽ.

25

¹ Tawamhã Pesitu hã tame si'apito wamhã, bådã si'ubdatõ ãma ne pari, te oto mo Zeruzarẽ u, Sézazeza hawi. ² Zeruzarẽ u wisi wamhã, sasedoti ãpire norĩ hã duré zudezu norĩ ma, roti'wa norĩ zama ma tô tãma wasu'u za'ra Paru hã, wasété ré ne. ³ Ma tô tiwi waptẽrẽ za'ra, Paru hã te te tãma satõrĩ za'ra da, Zeruzarẽ u. Ta norĩ hã bådãdi wã wa, te te siwi wĩrĩ da, aré ãma siwada'uri za'ra na dã'âsina, ma tô tiwi waptẽrẽ za'ra, Zeruzarẽ u te te satõrĩ da. ⁴ Tawamhã apito Pesitu hã ma tô asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Paru hã Sézazeza ãma te nhamra dazazéb 're, da'wapéi'wa norĩ hã te te siwi 'madã'ã pese za'ra da tame. Tamomo wa za apã morĩ su. ⁵ Taha wa, dama ãmreme ãpire norĩ hã asiwa'wa hawi, asiwi satõrĩ za'ra wa'aba za, ãme si'aba're da. ãwasédé hã te te ãma hiri ze za'ra wamhã, tamep si te za tãma nharĩ za'ra, ãnho'a. — ãne te apito Pesitu hã tãma nharĩ za'ra.

⁶ Tawamhã bådã hã 8 na ãté niwamhã 10 na ma tô ãma ne, Zeruzarẽ ãma sãmra ré hã, apito Pesitu hã. Taha pari, ma tô mo apã, Sézazeza u. Wisi wamhã, awẽ te oto nhamra, dapa'uwati'wa simasisizém na. Tawamhã Paruhu zõ ma tô da'mazatõ, te te ãtẽme siwi saprõni da. ⁷ Tawamhã Paru hã ãtẽme wisi wamhã, zudezu norĩ hã Zeruzarẽ hawi ãsi'aba're norĩ hã ma tô siwi uirĩ. Taha wa, apito ma, ma tô wasu'u wasété uptabi za'ra, Paru hã. Tane nherẽ, tô sena na ãwasédé hã te te siwi ãma sa'ra waihu'u õ di, zudezu norĩ hã. ⁸ Tawamhã Paru hã ma tô apito ma siwasu'u, ãne:

— Zudezu norĩ nhimiroti wa'rãmi, ãwasédé hã te 'manharĩ õ di. Mare di. 'Re ãhãmmana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma duré ãwasédé hã te 'manharĩ õ di. Duré Roma ãma apito Sézaha ma, marĩ hã te 'manharĩ õ di, danhipai u danhib'apito ma hã. — ãne ma tô Paru hã si'wawi aimapa.

⁹ Tawamhã apito Pesitu hã te asa tãma tinha:

— E Zeruzarẽ u aimorĩ da hã, aima wẽ di, tame da te asadhanarĩ za'ra da, ãnho'a. — ãne te sadanha, zudezu norĩ ma, ãmreme te te tãma ãma uwaimrami za'ra da, tãma ãrowẽ za'ra zéb da.

¹⁰ Tawamhã Paru, te asa tãma tinha:

— Mare di. ãmorĩ da hã, te ãsima rowẽ õ di. Roma ãma apito Sézaha zadawa para, te ãme 're ãda'apa'uwati mo. Taha wa, ãmep si te za siwi ãzadanha, ãhãmmanazém na. Marĩ ãwasédé hã te 'manharĩ õ di, zudezu norĩ ma hã. ãne na hã aima ãwaihu'u pese di, a hã. ¹¹ Marĩ ãwasédé hã te 'manharĩ 'wa'ãhã, da te dasiwi ãwĩrĩ da hã, aré ãsisawi õ di. Tane nherẽ, ãwasédé hã te te siwi ã'ãma ãsa'ra hã tô senai õ wamhã, ni'wa hã te te tãma ãza'rei waihu'u za'ra õ di. Taha wa, Roma na 'ri nho'õmo nhisi u si te za ãzatõ, apito Sézaha nho're ãzab da, taha ma si ãsiwasu'u da, tame. — ãne te tãma si'ru, Paru hã.

¹² Tawamhã Paruhu mreme hã te te wapari wamhã, apito Pesitu hã ãsimiroti na ãma ãsime za'ra norĩ me, ma tô sima ãma roti za'ra. Taha parip si, ma tô asa Paruhu ma tinha, ãne:

— Ma tô ãma asi'ru, Roma ãma apito Sézaha u te asatõrĩ da. Tane tô. Te za tô ãtẽme aimo. — ãne ma tô tãma rowairébé, apito Pesitu hã.

Paru hã Apito Adaripaha nho're ãsabzé wasu'u, Berenisihi nho're me

¹³ Tawamhã, syry na ãma ronomro pari, apito Adaripa norĩ hã ma tô tihidiba me aimasisi zahuré, Sézazeza u. Berenisi na ãhidiba nhisi hã. Apito

Pesitu hã te te sabu zahuré da, ma tô ítême aimasisi. ¹⁴⁻¹⁵ Tawamhã tame simasisi ré, bådã hã umro na ãma ne pari, ma tô apito Pesitu hã apito Adaripaha ma wasu'u, Paru hã. Te tãma tinha, ãne:

— ãme aibã hã te za, dazazéb 're, apito Peri hã sisa'u te te dama ĩ'ru hã, dazazéb 're, hãimana u'ãsi da, ĩsa'u hã. Tawamhã Zeruzarē u ĩmorĩ wamhã, sasedoti ĩpire norĩ hã duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ me, ma tô ĩma wasu'u za'ra, Paru hã wasété ré ne. Te dama hãiba 'ru da, ma tô ĩwasédé hã siwi ãma tihi. ¹⁶ Tane nherē, wa tô asa tãma nharĩ za'ra, ãne: “Mare di. Wa norĩ hã, romanu norĩ hã ãne wa te 're 'manharĩ za'ra mono õ di. Dasi'wawi 're dasimapa za'ra mono õ ré, wa te 're dahãiba za'rēi waihu'u za'ra mono õ di. Te te dama 're ĩnharĩ za'ra mono norĩ nho'a 're dasimasa mono wapsi, te za a'ã 're dasiwasu'u za'ra, sena zô.” ãne wa tô asa tãma nharĩ za'ra, sasedoti norĩ ma. ¹⁷ Tawamhã ta norĩ hã ma tô we ĩsiré ai'aba'rē. Tawamhã awēm na hã awa'awi wa tô sô nhamra, dapa'uwatizéb ãma. Wa tô dama ti'ru, da te we ítême saprõni da, aibã hã. ¹⁸ Tawamhã tãma ĩnharĩ'wa norĩ hã ma tô sada aimasa. Tane nherē, marĩ na te te wasu'u wasété za'ra õ di. ĩwasété uptabi newa, wa tô aré ãma rosa'rata. Tane nherē, ãnei õ di oto, ĩnhimirosa'rada hã. ¹⁹ Zudezu norĩ nhimizazezém na sisada'ãbã za'ra wa, marĩ hã ĩwasété na te te ãma hiri za'ra neza. Aibã hã Zezusi na ĩsisi hã dã'ã nherē, apã ĩhãiwa'utu na te te dama 're wasu'u u'ãsi mono wa, ma tô ĩwasété na tãma nharĩ za'ra. ²⁰ Taha wa, wa hã ĩsimi'manharizéb zô te pibui waihu'u õ di, ãmemhã. Taha wa, wa tô sadawa pibu aré, Zeruzarē u morĩ da, te te sima rowē zô, tame da te dasiwi sadanharĩ da. ²¹ Tane nherē, ma tô ĩwi rowaptē, Roma ãma apito Sézaha u si te satõrĩ da, duré da'wapéi'wa norĩ nhib'rata sãmra da a'ã, tamomo te satõrĩ õ ré. Taha wa, wa tô dama ti'ru, da te dasiwi ãma ropti da, ãme sãmra da a'ã Paru hã, apito Sézaha u te satõrĩ õ ré. — ãne apito Pesitu hã ma tô tãma rowasu'u, apito Adaripaha ma.

²² Tawamhã mreme parip si, Adaripa te tãma tinha, Pesituhu ma:

— Aibã mreme hã te wapari hã, wa ĩsima wē.

Tawamhã Pesitu te asa tãma tinha:

— Tane tô, awēpsi te za ĩwapa.

²³ Tawamhã awēpsi apito Adaripa norĩ hã Berenisihĩ me, ma tô tizasi zahuré, apito te, dasi'rã'õtözéb u. Uza wē ré, duré sima sipese na, ma tizasi zahuré, dama pire wē te, ãma datob'uzu za'ra da. Da'wapéi'wa norĩ nhib'apito norĩ me ma tô asisi, 'ri nho'õmo ãma dama ĩpire norĩ me zama. Tawamhã apito Pesitu hã ma tô Paru hã dama ti'ru, te te ítême siwi saprõni da. ²⁴ Te te ítême siwi saprõni wamhã, Pesitu hã ma tô dama tinha, ãne:

— Apito Adaripa, duré ãme 're asimroi wa'aba mono norĩ, ĩwapari za'ra wa'aba. ãhãta te za, aibã hã. Zeruzarē ãma ĩnhamra ré hã zudezu norĩ hã aihĩni ma tô siwi ãma ĩwasutu. ãneb zama te siwi ãma ĩwasutu, dã'ã da. ã hã hãiba ré 're morĩ u'ãsi wamhã, te za, u, te te dã'ãma 're rowasété. ²⁵ Tane nherē, marĩ na hã te waihu'u õ di, da te dasiwi ĩwĩrizéb da hã. Tawamhã õ hã si'uihã na ma tô ĩwi rowaptē, Roma ãma apito Sézaha u te satõrĩ da. Taha wa, wa tô ãma saze tô, te ítême satõrĩ da. ²⁶ E niha, wa za tawamhã bété ĩwasété na tãma rob'ui'éré, Roma ãma wanhib'apito ma. Marĩ na sena na ĩwasédé hã da te ãma ĩsa'razém na hã te waihu'u õ di, wa hã. Baba di. Taha wa, wa tô sô hã, asõ're sab za'ra wa'aba da, apito Adaripaha nho'reb zama. Marĩ zô te za asiwi ĩ'madã'ã 'wa pé, marĩ na pé te ãma rob'ui'éré da, wanhib'apito ma. ²⁷ ĩwasédé hã da te ãma ĩsa'razém na te tãma rob'ui'éré waihu'u õ di. E niha da, wa za bété taré ítême satõ, aibã hã dã'wapéi'wa norĩ me morĩ da, Sézaha nho're sab da, si'uihã na tãma siwasu'u da. Marĩ hã ĩwasédé hã da te ãma ĩsa'razé hã hãimana õ nherē, te ítême satõrĩ waihu'u õ di. — ãne te apito Pesitu hã dama tinha.

26

Paru hã apito Adaripaha nho're, dama ãsiwasu'uzé wasu'u

¹ Tawamhã apito Adaripa ma tô Paruhu ma tinha, ãne:

— Æhãna, asi'uihã na te za wama asiwasu'u, aihãimanazém na.

Taha wa, Paru hã ma tô tinhib'rada hã dama wẽ, apito Adaripaha ma siwasu'u da. Taha pari, te ãne tãma siwasu'u oto danho'a:

² — Apito Adaripa, ãto ti ãhãna hã, asõ'a za oto aima ãsiwasu'u wa. Zudezu norĩ hã ãwasédé hã te te ããma ãhiri za'ra zém na wa za ãsiwasu'u na wa'rã.

³ Zudezu norĩ hã 're ãnomro mono zé hã aima waihu'u pese di. ãsisada'rãmi za'ra zé hã, aima waihu'u pese di duré. Taha wa, wa aiwi rowaptẽ, asimi'ẽ na ãwapari da.

⁴ — ãprédu wi, 're ãhãimana mono zém na ma tô uburé zudezu norĩ hã ãwaihu'u za'ra. ãrob ãma 're ãhãimana mono ré, ma tô ãwaihu'u za'ra, 're ãhãimana mono zém na hã. Zeruzarẽ ãma ma tô duré ãwaihu'u za'ra, tame 're ãhãimana mono ré hã. ⁵ Parisezu norĩ siré, wa tô 're ãhãimana. Wasiré zudezu norĩ hã Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina sipai ãna 're ãhãimana za'ra mono zém nhipai u 're ãwahãimana za'ra mono zé hã, wasiré parisezu norĩ hã. Æne ãsãna'rata hawimhã, 're ãhãimana mono zé hã. Zudezu norĩ hã sena na te te aima ãwasu'u ze za'ra 'wa'ãhã, ãne na hã te aré aima ãwasu'u wẽ za'ra. ⁶ Dadã'ã nherẽ, apã te te 're ãda'ahãiwa'utu mono zéb zô, wa 're ãnhimipari u'ãsi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, wahi'rata norĩ ma, te te ãropisutu zô. Taha zarina, ma tô zudezu norĩ hã ãbãtã na ãwasédé hã ããma hiri za'ra. ⁷⁻⁸ Wahi'rata norĩ, 12 na ãhãiba norĩ nhihudu mono bã, wa wanhimi'ẽ na ãma 're wawata za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma hã. Rowa'a na wa ãma 're wawata za'ra, barana zama. 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te wama ãropisutu zô, wa wanhimipari sina ãma 're wawata u'ãsi za'ra. Õhõ zô 're ãnhimipari mono wa, te zudezu norĩ hã ãwasédé hã ããma sa'ra. ãwapari'wa norĩ, e marĩ wa, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãrosa'rata upa za'ra wa'aba mo, te te 're ãda'ahãiwa'utu mono zéb da hã, tãma ãwaihu'u õ newa.

⁹ — Wa tô aré ãsina rosa'rata, Zezusihi zazei'wa norĩ ãma te 're rowa-sutu u'ãsi mono da, Nazaré ãma aré 're ãsãmra mono zazei'wa norĩ ãma.

¹⁰ Tawamhã Zeruzarẽ ãma ma, wa tô ãne hã te tãma 're 'manharĩ za'ra. Sasedoti ãpire norĩ zadawa para, wa tô te 're 'maza, dazazéb 're, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã. Duré da te dasiwi 're simroi mono da, da te dasima 're hãiba za'ré za'ra mono wamhã, wa tô te ãma 're dazaze za'ra.

¹¹ Taha wa, wa tô te ãma 're arowasété, rowahutuzé mono bã, Zezusi hã te te siwi 're wẽ'õ za'ra mono da, ãsazei'wa norĩ hã. Ta norĩ zada ãzahĩ uptabi wa, wa tô 'ri nho'õmo mono bã te ãma 're rowasété za'ra, darob amoi ãma zama.

¹² — Taha da, nimahã bãtã na wa tô duré mo Damasitu u, ãsazei'wa norĩ zô, ãne hã te tãma 'manharĩ za'ra da. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ hã ma tô ãzatõrĩ za'ra. Rob'ui'ééré ma tô ãma sãmri za'ra, ãsazei'wa norĩ ãma te 're rowasété za'ra mono da, ãsadawa parab za'ra.

¹³ Apito, tane nherẽ, ma tô aimawi ãma tiromhãiba. Damasitu u ãmorĩ ré, abzuma wa'wa ma tô rowa'a za'ëtẽ uptabi hã ãma ai'ubuzi, hãiwa hãwi. Bãtã nhimirowa'a nhipai u, rowa'a za'ëtẽ uptabi di. ãsiré ãsi'aba'ré norĩ uwaibaba zama ma tô ai'ubuzi. ¹⁴ Tawamhã aihĩni wa tô warere'e ni, ti'ai wa. Wa hã ni'wai mreme hã wa tô wapa. Æne te ãma tinha, ebreusi norĩ mreme na: “Saru, Saru, e marĩ wa, te ãwi 're ãrowasutu u'ãsi mo. Aipẽ'ẽ 'remhã ma tô 're asi'u'a u'ãsi mo, powawẽ hã wedehu 'rã'wa na da te zusi wa, te te sina mei wa, ãsi'u'a ne.”

¹⁵ — Tawamhã wa tô asa 'mahã: “Apito, e 'wa hã a hã.”

— Tawamhã Wanhib'apito te asa ĩma tinha: “Wa hã Zezusi, te ĩwi 're ĩrowasutu u'âsi mo. ¹⁶ Ma'âpé aiwahutu, hâiwi asab da. Wa we aima ĩsîhâi'rê, te ĩsima aipisutu da, ĩma romhuri'wa da. Ā bātâ na ĩzabuzém na te za dama 're ĩwasu'u u'âsi mo. Duré zahadu wapsi te aima ĩwaihu'uzém na zama, te za dama 're ĩzadawa wasu'u u'âsi mo. ¹⁷ Wa hã wa za te 're ai'madâ'â, asiré zudezu norĩ, ĩsahi norĩ wi, te 're asõ'reptui mono da, duré zudezu'õ norĩ wi, te 're asõ'reptui mono da zama. Zudezu'õ norĩ tême, wa za oto asatõ. ¹⁸ Datob'a ne 're danomro mono wa, da te 're ĩdato pese za'ra mono ne, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na 're ĩpo're pu'u za'ra mo, zudezu'õ norĩ hã. Robra na 're ĩnomro mono hã te za 're ĩ'awaibui mo, rowa'a na oto 're nomro mono da, ta norĩ hã. Satanasihî nhiptetezém hawi te za 're ĩ'apizari mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono niwĩ 're nomro mono da oto, te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zéb zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwasédé hã te te tãma 're apari mono da, duré âma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da oto dame.” Āne ma tô Wanhib'apito hã ĩma pisutu, zudezu'õ norĩ hã. — Āne ma tô Paru hã siwasu'u, apito Adaripaha ma, tihâimanazém na te te âma ĩsaprĩzém na hã.

Paru hã tinhimirohuri na ĩsiwasu'uzé

Tawamhã Paru te duré siwasu'u, âne:

¹⁹ — Apito Adaripa, ĩwapari. Hâiwa hawi te ĩsabui mreme hã wa hã te sadawa rême õ di. ²⁰ Damasitu âma uimrehêne wa tô Zezusihi zadawa wasu'u na hã dama âma sãna'rata. Taha parip si, Zeruzarê âma wa tô duré dama âma rowasu'u. Taha parip si, wa tô duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma dama sadawa wasu'u, zudezu norĩ ma, zudezu'õ norĩ ma zama. Ta norĩ hã tiwasédé hã te te 're rême za'ra mono da, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono niwĩ 're nomro wẽ mono da, wa tô te tãma âma 're rowasu'u za'ra, tô sena tiwasété wi 're ĩsipizari za'ra mono na, da te 're waihu'u za'ra mono da. ²¹ Taha 'ru te, ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã ma tô siwi ĩ'â, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb âma 'ri 'wawi wa'ra 're, ĩnhamra ré. Te aré siwi ĩwĩ. ²² Tane nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô te te 're ĩpawaptob u'âsi. Taha wa, ā bātâ na ĩhâiba ré, wa zahadu 're ĩhâimana. Taha wa, zahadu wa nasi dama sadawa wasu'u, dama ĩwapu norĩ ma, duré dama ĩpire norĩ ma zama. Uburé Mozésihî nhimirowasu'u zarina, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u zarina, wa tô te dama 're sadawa wasu'u. ĩnhimizadawa wasu'uzém na âma ĩsipai õ di. Romhã ré ma tô ta norĩ hã te te dama 're wasu'u za'ra, âne: ²³ “Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã te za robzépata za'êtê. Te za dasiwi wĩrĩ ni. Dadâ'â nherê, apâ te te 're ĩdahâiwa'utu mono zéb da na te za sãna'rata. Tawamhã te za dama waihu'u za'ra, rowa'a na 're ĩdanomro wẽ mono zé hã. Apâ ĩhâiwa'utuzéb za'u si, te za âne hã zudezu norĩ ma waihu'u za'ra, zudezu'õ norĩ ma zama.” Āne ma tô romhã ré dama sadawa wasu'u za'ra. Taha na wa tô duré wa hã dama rowasu'u. — Āne te siwasu'u Paru hã, apito Adaripaha ma.

²⁴ Āne siwasu'u ré, ma tô apito Pesitu hã sadawa 'razâ. Mreme 'rãihã na te tãma tinha, âne:

— Paru, ma tô aiwamna, ai'rãzadâ'â wa. Asimirosa'rata ahã wa, ma tô ai'rãsiwamna.

²⁵ Tawamhã Paru te asa tãma tinha:

— ĩnhib'apito, mare di. ĩsiwamnarĩ õ di. ĩmreme hã tô sena. ĩmreme wẽ di. — Āne te asa tãma tinha, apito Pesituhu ma. ²⁶ Tawamhã apito Adaripaha ma, te duré tinha:

— Apito Adaripa, Zezusi hã ti'ai âma 're morĩ ré hã uburé marĩ hã tãma 're ĩromhâimana mono zém na hã aima waihu'u pese di, ĩdâ'ázém na hã duré

Īhâiwa'utuzém na zama. Da'ahâ na ma tô âma 're danhopré. Taha wa, apito Adaripa, a zama ma tô ĩwaihu, uburé Zezusihi wasu'u hã te aima ĩwasu'u hã. Taha wa, sena na, wa aima ĩsiwasu'u ĩpahi âna, waihu'u da. ²⁷ Apito Adaripa, e 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u hã sena na ma tô ĩsaze. Ma ĩsaze tô. Âne na wa tô ĩsina aiwaihu'u.

²⁸ Tawamhã apito Adaripa, ma tô mreme to na Paruhu ma tinha:

— E tane na duréi ĩma rowasu'u bâ, wa za bété âma asaze, Cristu hã te saze da.

²⁹ Tawamhã Paru te asa tâma tinha:

— ĩmreme 'rutu na niha wamhã, ĩmreme pa na te aima rowasu'u wamhã, tô marĩ ô di. Âhã si ĩpire hã, ĩsine 're ĩsazei pese mono da hã. Taha da, wa 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma ai'âma 're ĩmreme u'âsi, uburé â bêtâ na ĩwapari'wa norĩ âma zama, te ĩsima wẽ ô nherẽ, Cristu hã saze za'ra wa'aba 'ru te, ĩsine da te aipawasisi za'ra wa'aba da hã. — Âne te asa tâma tinha, Paru hã.

³⁰ Tawamhã apito Adaripa hã duré apito Pesitu hã duré Berenisi hã, duré uburé ĩsiré ĩsi'ubumro norĩ zama ma tô tiwahutu za'ra aihĩni. ³¹ Te oto tiwi ai'aba're. Tiwi si'aba're za'u si, ma tô sima âma nharĩ za'ra, âne:

— Ô hã aibâ hã marĩ ĩwasédé hã te te 'manharĩ ô di, da te dasiwi ĩwĩrĩzéb da hã, niha wamhã, dazazéb 're, da te dasiwi ĩsērē da hã.

³² Tawamhã Adaripa te tâma tinha, Pesituhu ma:

— Ô hã, aibâ hã Roma âma apito Sézaha nho're sab da, te te rowaptērē ô 'wa'âhã, wa aré tâma rowairébé za'ra ni, apâ 're morĩ da. Tane nherē, waihu'u ô di oto. — Âne te tâma tinha, Pesituhu ma.

27

Paru hã Roma u morĩ da, timorĩzém na te te ĩsãna'ratazé wasu'u

¹ Tawamhã apito Pesitu hã ma tô oto tâma ropibu, Paruhu ma, Itaria na danhipti'a nho'ômo nhisi u morĩ da, rowa'u'u na uba'renem na hã. Tawamhã wa hã, Rucasi hã wa tô ĩme mo. Zuri'u na da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa nhisi hã ma tô duré wame satõ, Paruhu 'madâ'â'wa da hã, duré pawasisi ré ĩsiré ĩsi'aba're norĩ 'madâ'â'wa da hã. Da'wapéi'wa wada'uri'wa nhimi'ubumro norĩ hã Danhipai u, Apito te na ĩwaptērē hã. ² Tawamhã rowa'u'u na uba'reneb 're, wa tô asisi ni, Adaramitu hawi we ĩsimizazâri na, wasi'aba're da. Azi'a na danhipti'a nho'ômo nhisi u â zadaréi baba wara ré, uba'rene nhimizahârizé mono bâ te za simizahâri. Aibâ hã Aritacu na ĩsisi hã te wame mo, Tesaronita na 'ri nho'ômo nhisi âma 're ĩsãmra mono hã, Masédoniza na danhipti'a nho'ômo nhisi 'remhã. Tawamhã ma tô oto waré tiwara za'ra. ³ Tawamhã awēpsi, wa tô aihutu ni, Sido na 'ri nho'ômo nhisi u. Tame, Zuri'u hã ĩwē na te te pawaptob da, ma tô Paruhu ma waprozi, tame ĩsazei'wa norĩ u morĩ da a'â, ta norĩ hã Paruhu âma sime za'ra da, ĩhâimanazéb da hã. ⁴⁻⁵ Tawamhã Sido hawi ma tô oto waré wara, uba'rene hã. Wasi'aba'rei wamhã, rowa'u hã te we wawa'rãmi rowapõ, sa'ëtē. Taha wa, Sipri na rob're za'iti nhisi uwaibaba, rowa'u'u syry niwĩ, te waré wara, â poré wa'wai baba, Sirisiza na danhipti'a nho'ômo nhisi uwaibaba. Pãpiriza na danhipti'a nho'ômo nhisi uwaibaba ma tô duré wara. Tawamhã wa tô aihutu ni, Miha na 'ri nho'ômo nhisi u. Risiza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma te za, Miha hã. ⁶ Tame da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tô rowa'u'u na uba'reneb amo hã tisã, Aresãdiriza na 'ri nho'ômo nhisi hawi ĩwara hã, Itaria na danhipti'a nho'ômo nhisi u ĩwara da hã. Tawamhã ma tô wama rob'ru za'ra, ĩ're wanhisisi da.

⁷ Tawamhã rowa'u'u na uba'rene hã ma tô si'âsi, waré za'ra, wara pire wa. Bâdâ ahâ na te âma si'utõrĩ, si'âsi mono ré hã. Tawamhã Sinidu na 'ri nho'ômo nhisi 'rata, ma tô waré mazazâ a'â. Tawamhã rowa'u hã te zahadu wei wawa'rãmi rowapõ. Taha wa, uba'rene hã Cereta na rob're za'iti nhisi u

ma tô waré wara. Tawamhã Saramona na romnhisi uwaibaba rowa'u'u syry niwĩ ma tô waré uirĩ za'ra. ⁸ Â zada'rúi baba te wara u'â. Wara pire di. Wara pire nherê, wa tô aihutu ni, Uba're nhimizahâri wê zém na 'ri nho'ômo nhisi u, Raséza na 'ri nho'ômo nhisi 'ratamhã.

⁹ Tamemhã wa tô asimroi hã ni. Dawasété parizém na 're ãdasipo're pu'u za'ra mono zé bātã za'u si, te rowa'u'u wawê hã 're pusi, wahup sidâpâsi. Taha wa, â wa'wai baba, 're danomro mono ô di oto, rowa'u'u wawê nhimimnhasi te. Taha wa, Paru hã ma tô dama roti, âne:

¹⁰ — Aibã norĩ, ãwapari za'ra wa'aba. Âhãna â nhisi baba wasi'aba'rúi wamhã, wama romnhimimnhasi za'ra di za. Uba'rene hã te za waré aiprub za'ra. Taha wa, ã're ãromnhimi'wara hã te za rere'e, âi ba. Duré wa norĩ hã âté wa za ai'utõrĩ ni. Âne wa tô waihu'u. — Âne te tãma nharĩ za'ra, Paru hã.

¹¹ Tane nherê, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã Paruhu nhimirowasu'u hã te te sazei ô di. Uba'rene tede'wa norĩ mreme si ma tô saze, ãmapraba'wai mreme zama. ¹² Tame uba'rene nhimizahârizéb âma, rowa'u'u wawê hã 're pusi mono ré, rowa'u'u na uba'rene hã nomro wê waihu'u ô di. Taha wa, da'ahã na ma tô dasima wê za'ra ni, ô hawi dasi'aba'rúi da, Cereta âma Penisi na uba're nhimizahârizém nhisi u sihutu hã, tame uba'rene hã nomro wê da, rowa'u'u wawê hã tamemhã te te 're rowapõrĩ mono ô wa.

Â poré âma rowa'u'ũsa'êne hã te te ãrowapõrĩzé wasu'u

¹³ Tawamhã rowa'u'ũsryre hã hãiwa'a're nhimi'e hawi ma tô watobro. Syry na ma tô rowapõ. Taha wa, ma tô âma rosa'rata za'ra, te te sima ãwê za'ra zéb uwaibaba si'aba'rúi da, sihutu waré da newa. Uba're tétézé hã ma tô wazere za'ra, â 'rowi ãsimi'wara hã. Tawamhã rowa'u'u na uba'rene hã ma tô waré wara, â zada'rúi baba, Cereta na rob'rúi za'iti nhisi zababa. ¹⁴ Tane nherê, zahadu wasina wapahã za'ra ô ré, ma tô rowa'u'u za'êne hã awa'awi wei watême rowapõrĩ za'ra, rob'rúi za'iti hawi. Rowa'u'u za'êne hã, Nodesiti na da te 're ãsisi za'ra mono, bātã pusizém nhimire hawimhã 're pusi u'âsi mono wa. ¹⁵ Tawamhã â zada'rúi baba awa'awi wara da, wa aré wa te si'oto pibu za'ra. Tane nherê, te wawi tiwara u'âsi za'ra. Taha wa, wa tô tãma 'marême za'ra ni, si'uihã na wara da oto, rowa'u'u zarina. ¹⁶⁻¹⁷ Tawamhã Cazuda na rob'rúi za'iti 'rare nhisi uwaibaba ma tô wara, rowa'u'u syry niwĩ. Tamomo wara ré, uba're 'rare hã ãna're na wa te wasiwi ãsi'u hã wa tô wasiwi wazere ni, â hawi, siprup tã da. Pire uptabi nherê, ma tô uba're na romhuri'wa norĩ hã siwi sarõtõ, uba're ãsa'êtê 're, te te siwi sêrê da. Uba're za'êne hã ma tô duré te te siwi wasisi, wedenhorõ rutu na sipo'o tã da. Ribiza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma â zaihã uwaibaba supara uwa niwĩ, wara õ'umnhasite, ma tô âma tihâtã'ã za'ra. Taha wa, ma tô zazahã wawê hã ãmaprabazé hã siwi si'ra, tamomo wara tã da. Tawamhã rowa'u'u wawê zababa ma tô uba'reneb za'êne hã wara. ¹⁸⁻¹⁹ Rowa'u'u za'êne hã pupu'u za'êtê di. Ropupu'u za'êtê uptabi di. Tawamhã wa'ãma awê wamhã, te te dama wede za'ra da, âma ãsihãiba waptob za'ra hã ma tô siwi sãmra na'rata za'ra, âi ba, rowa'u'u na uba'rene hã wapu na waré wara da oto. Ma duré âma ti'awê, rowa'u'u za'êtê na hã. Tawamhã ãmapraba'wa norĩ hã ma tô ãpru hã uba're na romhurizé hã syry na siwi sãmra, âi ba.

²⁰ Awê sidâpâsi te hãiwarutu u'âsi. Taha wa, bådã hã te te urĩrĩ ô di. Wasi zama te te urĩrĩ za'ra ô di. Rowa'u'u wawê si te zahadu nomro. Tã hã pĩni za'êtê di duré. Tawamhã wasisõ'reptu za'ra zéb zô, wa te rosa'rata za'ra ô di oto. Sô wanhimipari za'ra ô di oto.

²¹ Tawamhã wasaihuri ãna wahãimana za'ra ré, wa'ãma ropsi'utõrĩ za'ra wamhã, ma tô Paru hã hãiwi za, ãwa'wab za'ra. Âne te tãma rowasu'u za'ra:

— Aibâ norĩ, ĩwapari za'ra wa'aba. E marĩ da, ĩmreme hã saze za'ra wa'aba õ di bété. ĩmreme hã saze za'ra wa'aba 'wa'âhã, aré Cereta hawimhã wawairébé õ di. Taha 'wa'âhã, aré wama rowẽ za'ra di, âhãna hã. Aré âma wasi'uba za'ra õ di. ²² Tane nherẽ, sada asib'ru za'ra wa'aba. Ni'wa hã dâ'â õ di za. Uba'renep si te za wawi aiprub za'ra. ²³ Wa hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, te tãma 're ĩromhuri u'âsi mono hã. Barana, hãiwa âma tãma ĩromhuri'wa hã ma tô we ĩtẽme wi. ²⁴ Te ĩma tinha, âne: “Paru, aipahi tõ. Tô sena Roma âma apito Sézaha nho're te za asa, asi'uihã na tãma asiwasu'u da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã aima ĩsõprubzéb zarina ma tô pisutu, aihĩni asiré ĩsi'aba'ré norĩ hã aiwi dâ'â za'ra tõ da.” Āne ma tô ĩma tinha. ²⁵ Taha wa, âhãna aipahi za'ra wa'aba õ di za. Sada asib'ru za'ra wa'aba. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩma umnhasi uptabi di. Uburé te te ĩma ĩwaihu'u zarina, te za tô wama âma uwaimrami za'ra. ²⁶ Tazahã nimomo, rob're za'iti u uba'rene hã te za waré time, rowa'u hã. — Āne ma tô Paru hã po're pu'u za'ra.

²⁷ Tawamhã 14 na ma tô wa'âma timara za'ra, rowa'u'u za'ene hã wawi nomro za'ra ré hã. Taha wa, te rowa'u'u na uba'rene hã zahadu waré si'âsi za'ra siwa'ru, Mediteranizu na âporé nhisi wa'wai baba. Tawamhã mara wa'wa ma tô uba're na romhuri'wa norĩ hã waihu'u za'ra, â zada'ré u ĩropsi'utõrĩ na hã. ²⁸ Taha wa, wedenhorõ na êtẽ nhi'õmore hã ma tô siwi time, âi ba, â 'reptõ zõ te te siwi âma pibu da. Tawamhã ma tô waihu'u za'ra, 36 na â 'rehã pibuzé hã. Tawamhã syry na âma ronomro pari, ma duré siwi pibu. 27 na â 'rehã pibuzé hã oto. ²⁹ Tawamhã uba'rene hã êtẽ wa'wai baba wara õ'umnhasite, te sima simimnhasi za'ra, êne hã te te prub õ'umnhasite. Taha wa, ma tô ĩna're hawi ĩtétézé hã maparane si'uiwa na siwi wabzu âi ba, simi'wara da, uba're hã wara tõ da. Tawamhã rowa'a zõ te te rob'madâ'â za'ra. ³⁰ Tawamhã uba're na romhuri'wa norĩ hã ma tô sisawi za'ra, uba'renem hawi siwaprosi wairébé da. Uba're 'rare hã ma tô sisada si'ra za'ra âi ba, uba'renep tétézé hã ĩwata âma zama te te siwi wabzuri da newa. ³¹ Tane nherẽ, Paru hã ma tô da'wapéi'wa norĩ ma âne hã waihu'u, ĩwada'uri'wa norĩ ma zama:

— Ō norĩ hã wa'rata si'ubumroi õ wamhã, asisõ'reptui waihu'u za'ra wa'aba õ di za. — Āne ma tô Paru hã tãma waihu'u za'ra.

³² Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã ma tô wedenhorõ hã siwi sizâ, uba're 'rare nhi'õmozé hã. Baba na ma tô wawi tiwara za'ra, uba're 'rare hã.

³³ Tawamhã hãiwaza wi, ma tô Paru hã tãma roti za'ra, tisa hã te te huri da oto, siptete za'ra hã. Āne te tãma roti za'ra:

— Bâdâ hã 14 na ma tô ai'âma ai'utõrĩ za'ra wa'wa, asaihuri aba âna hã, rowa'u te te ĩsazârizéb zõ asimipari za'ra wa'aba ré hã. ³⁴ Āhãna wa za aima roti za'ra wa'wa, asaihuri aba da oto, asiptete sina aihâimana za'ra wa'aba da. Ni'wa hã dâ'â õ uptabi di za. Aihĩni te za aihâiba ré ré aiwairébé 'wa. — Āne te tãma roti za'ra, Paru hã.

³⁵ Tawamhã mreme pari, ma tô ti'â, ĩ'u'ene hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ma tô mre danho'a, ĩsõprum na âma wata da. Taha pari, ma tô ĩ'u'ene hã sima wẽ'ẽ, te te 're'ne da. ³⁶ Tawamhã aihĩni ma tô oto sada aptete za'ra ni. Taha wa, ma tô tisa hã tihu oto. ³⁷ 276 na wahâiba za'ra hã uba'reneb 'remhã. ³⁸ Tawamhã wasaihuri pari, uburé amnho hã uba'reneb 're ĩsimi'wara hã ma tô oto siwi sa'wa âi ba, uba'rene hã wapu na waré wara da oto.

Rob u aihĩni dahâiba ré ĩdawairébézé wasu'u

³⁹ Tawamhã rowa'a pese wamhã, ro hã te te waihu'u za'ra õ di, uba're na romhuri'wa norĩ hã. Taré ma tô supara hã siwi tisã, êtẽ 'rãihã papara ĩnomro hã, â zaihã na. Tawamhã ma tô âma siwada'uri za'ra, rowa'u'u na uba'rene hã tame te te siwi hiri da. ⁴⁰ Tawamhã uba're tétézé hã â 'rowi ĩsimi'wara hã ma tô

siwi sihâri za'ra, ĩsa'u 're simi'wara mono da oto, â 'rowi. Uba're wabzurizé hã ma tô siwi wasihu, te te siwi pi'ra da. Uba're wata âma ma tô zazahâi wa'õno hã siwi sasõ, rowa'u hã te te âma saprõni da, supara u. Tawamhã â zaihã u te oto waré wara, uba'rene hã. ⁴¹ Tazahã sitême â wara sitob u ma tô uba're hã âzé, supara ahã u, â 'rowi 're ĩnomro mono u. Taha wa, supara hã ma tô ĩwada hã ti'â. Rési waihu'u õ di oto, uba'rene hã. Tawamhã, â sisasisi za'ëté wamhã, te te nasi ĩwabzuri na ma tô na'rehaipo'o.

⁴² Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã te âma siwada'uri za'ra, ĩpawasisi ré norĩ âma, te te siwi simro da, tiwi zâribi za'ra wa, tiwi simani za'ra õ'umhasite. ⁴³ Tane nherẽ, ĩwada'uri'wa hã te âma pa'uwati za'ra, Paru te te sõ'reptu da, te te sima wẽ wa. Tawamhã te tãma rob'ru za'ra, ĩzâribi waihu'u pese norĩ hã âi ba rere'e da, zâribi uimrehẽne za'ra da, rob u, ⁴⁴ duré ni'wam norĩ hã, ĩzâribi waihu'u'õ norĩ hã wede hãpã na duré uba're ĩsiprum na te te tété za'ra mono sina ĩsarina zâribi za'ra da. Tawamhã aihĩni ma tô rob u wairé. Ni'wa hã dá'â õ di. Ni'wa hã u'a õ di duré. Rowẽ na ma wairé.

28

Maruta âma Paru norĩ ĩsi'ubumrozé wasu'u

¹ Tawamhã rob u wawairébé wẽ wamhã, wa tô rowaihu'u za'ra ni oto. Maruta na rob'ré za'iti nhisi u wa tô wawairébé ni, rowẽ na. ² Tame 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã ma tô siwi wawaibui wẽ. Tã hã wawi ta'a za'ra wa, duré rowahã zé wa, ma tô uzã hã wama ro'o za'ra, wahâi'ro za'ra da. Taha wa, ma tô wama tirowẽ za'ra oto. ³ Tawamhã Paru hã ma tô mi hã waibu, unhamana nhisiwi te te sa'ra da. Te te sa'ra wamhã, wahi hã ma tô mimi hawi watobro. Watobro wamhã, ma ĩsib'rata wi tisa, unhamana wa'ro zé te. ĩsib'rata na te âma 're sipra. ⁴ Tawamhã tame 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã, Paruhu nhib'rata na wahi hã te te sãmri za'ra wamhã, te sima rowasu'u za'ra, âne:

— Ôhõta aibã hã wahi ma te tisa, ĩsib'rata wi. Te za oto dârã. Áté tô dapãrĩ'wa. Taha wa, â hawi sisõ'reptu nherẽ, te za áté tô dârã. — Áne te sima rowasu'u za'ra.

⁵ Tane nherẽ, Paru hã ma tô wahi ré 're sib'ratai wẽrẽ. 'Re sib'ratai wẽrẽ mono wamhã, unhamana wa'wa ma waptãrã, wahi hã. Áma sépu'u õ di. ⁶ Te âma rosa'rata wasété za'ra, áté sib'rata dupto da newa, áté dá'â sirõmo da newa, õne haré. Tane nherẽ, te te siwi 'madã'â hã nherẽ, marĩ hã âma hãimana õ di. Rowẽ na te tihãiba, Paru hã. Tawamhã Paru hã dapãrĩ'wa na âma ĩsimirosa'rata za'ra zé hã ma tô rẽme za'ra. Taha wa, te âne sima wasu'u za'ra oto:

— Ta hã ĩhãiba'õ, ĩwaihu'upe. — Áne te sima rowasu'u za'ra.

⁷ Taha 'rata te Pubiri'u na 're hãimana, rob'ré za'iti âma danhib'apito hã. ĩsipti'a hã romhuture di. Ta hã ma tô wawaibui wẽ, ĩ'rata wasi'ubumro da a'â, ĩsõrõwa âma. Tawamhã bâdã si'ubdatõ ma tô wa'ãma ne, tame wasi'ubumroi ré hã. ⁸ ĩmama hã hãzé ré te nomro, waptã. Wa'ro za'ëté di, ĩsãnapru zama. Tawamhã Paru hã ma tô ĩtême âzé, te te sabu da. 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, ma tô âma mre. Áma mrepare, ma tô tinhib'rada hã âma tino. Taha wa, ma tô séptãrã. ⁹ Taha parimhã, uburé ĩhãzé ré norĩ hã ma tô Paruhu tême we si'ré. Tawamhã ma tô uburé apese. ¹⁰ Áne hã Paru te te apese pari, ma tô wama tinhoprub za'ra, marĩ ahã na. Tame wasi'ubumroi ré, a'amo si'ubdatõ ma tô wa'ãma ai'utõ, rob'ré za'iti âma hã. Tawamhã, wasi'aba'ré da wamhã, ma tô wasazéb da hã te te wama sé, uba'reneb 're.

Roma u ĩwasihutuzé wasu'u

¹¹ Tawamhã tame a'amo si'ubdatõ wa'ãma si'utõrĩ pari, wa tô uba'reneb 're asisi ni oto, ta hawi âma wasi'aba'ré da. ĩhãiba'õ si'ubza na uba're nhisi hã. Aresãdiriza hawi ma tô wei mazazã, rob'ré za'iti u, tame nomro da a'â,

rowa'u'u wahâ 're sa'wari mono ré. ¹² Tawamhã Siracusa na 'ri nho'ômo nhisi u wa tô aihutu uimrehêne ni. Tame wasi'ubumroi ré, bâdâ si'ubdatô ma wa'âma ne. ¹³ Ta hawi, ma tô waré si'âsi rowa'u'u na uba'rene hã, rowa'u'u wa'râmi. Tawamhã Rezi'u na 'ri nho'ômo nhisi u, wa tô aihutu ni. Awêpsi, rowa'u ma tô we rowapô, hâiwa'a're nhimi'e hawi, wasi'aba'rézéb zarina. Tawamhã bâdâ maparane wa'âma ne parip si, wa tô duré aihutu ni, Pozu'ori na 'ri nho'ômo nhisi u. Tame uba'rene hã wa tô rême za'ra ni. ¹⁴ Tame wa tô sôpêtê za'ra ni, ïsazei'wa norĩ hã. Ma tô wahâiba waptêrê za'ra, misi romhuri na ï'rata wahâimana za'ra da a'â. Taha parip si, wa tô Roma na 'ri nho'ômo nhisi u ai'aba'rê ni, wapara na. ¹⁵ Tawamhã ïsazei'wa norĩ hã, Roma âma 're ïsi'ubumroi mono norĩ hã ma tô wawasu'u hã wapari za'ra. Taha wa, Apizu âma rowedezém na 'ri wa'ôto nhisi u wasihutu wamhã, Roma hawi ïsazei'wa norĩ me wa tô wasi'uzusi za'ra ni. Duré, Si'ubdatô Daza'warizém na 'ri wa'ôto nhisi u wasihutu wamhã, ïsazei'wa hâiba amo norĩ hã ma tô duré ïsa'u hã wa'uzusi za'ra, Roma hawi. Tawamhã Paru hã te te dazabui wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma te tiwata, ïsôprum na. Ma tô duré tâma rowê watobro.

Paru hã, Roma âma oto 're ïsâmra mono zé wasu'u

¹⁶ Tawamhã Roma u wasihutu wamhã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tô Paruhu ma pisutu, hâiba pisutu 're hâimana mono da, danhorôwa âma. Da'wapéi'wa si te za ï'rata 're hâimana, te te 're 'madâ'â mono da.

¹⁷ Tawamhã bâdâ si'ubdatô âma ne pari, ma tô dazô hã Paru hã, zudezu norĩ ma ïpire norĩ zô, ïtême si'rã'ôto da. ïtême si'rã'ôto wamhã, te tâma nharĩ za'ra:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ïwapari pese za'ra wa'aba za. Wasiré norĩ ma, ïwasédé hã te 'manharĩ ô nherê, duré wahi'rata norĩ nhimiroti zarina 're ïwahâimana za'ra mono zéb âma ïsipai ô nherê, ma tô Zeruzarê âma siwi ï'â, wasiré norĩ hã. Romanu norĩ ma, ma tô ïnhomri za'ra. ¹⁸ Tawamhã romanu norĩ hã ïwasété zô ma tô siwi ïzadanha. Tane nherê, ïwasédé hã te te ï'âma sãmri za'ra ô di, da te dasiwi ïwîrîzéb da hã. Taha wa, dazazém hawi te te ïwazere za'ra da, te sima ï'ru za'ra. ¹⁹ Tane nherê, zudezu norĩ hã ïwatobro tô da, ma tô siwi ïwê'ô. Taha wa, wa tô rowaptê, we ïmorĩ da, apito Sézaha nho're ïzab da, tâma ïsiwasu'u da. Tane nherê, apito Sézaha ma, ïsiré norĩ wasété na te ïnharĩ da hã, we ïmorĩ ô di. ²⁰ Taha wa, wa tô asô ïhârâ za'ra wa'wa, te asabu za'ra wa'aba da, aïma ïsiwasu'u za'ra wa'aba da. Izarazéhé nhihudu norĩ hã sô ïsimipari za'ra âma te sasômri wa, wa ïpawasisi ré 're ïnhamra. — Âne ma tô tâma waihu'u za'ra.

²¹ Tawamhã te asa tâma nharĩ za'ra, Paruhu ma:

— Zudeza hawi rob'ui'ééré na aiwasu'u hã da te wei watême 'mai'âwisi za'ra ô di. Duré wasiré norĩ hã we watême nasi sihutu nherê, aiwasu'u wasédé hã we te te 'mai'âwisi ô di. ²² Tane nherê, wa tô wasima aiwê za'ra ni, asimirosa'rada hã wa te wapari za'ra da, duré wa te waihu'u za'ra da. A hã dasima ïdasipo'ozép tém niwĩ, te 're aihâimana mo. Ta niwĩ 're ïdahâimana za'ra mono hã, te ïwasété na da te dasima 're rowasu'u za'ra, daro mono bâ. Âne hã wa te waihu'u za'ra wa, wa tô wasima aiwê za'ra ni, wa te aiwapari za'ra da. — Âne te asa tâma nharĩ za'ra.

²³ Tawamhã ma tô sima pisutu za'ra, nimahã bâtâ na ïtême dasi'rã'ôto da. Taha wa, ma tô da'ahâ na ïtême tasi'rã'ôto ni, Paru hã ïsâmrazéb u hã. Bâtâ bâ ma tô dama romhu, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwê mono zé wasu'u na. Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ nhimi'ui'ééré 'rata zarina, ma tô tâma âma rowasu'u pese za'ra, Zezusi hã Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na da te saze za'ra da. ²⁴ Tawamhã, ïmreme da te wapari za'ra wamhã, ni'wam

norĩ hã ma tô saze za'ra. Aimawi norĩ hã te te ãma saze za'ra õ di. ²⁵ Tawamhã tiwi si'aba'rúi õ ré, ma tô Paru hã duré tãma nharĩ za'ra:

— Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã ma tô tizadawa wasu'u'wai ma waihu'u, Iza'izaha ma, aihĩ'rata norĩ ma, te te sadawa wasu'u za'ra da.

²⁶ ãne ma tô Iza'izaha ma waihu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã:

“Aimorĩ oto, asiré norĩ tẽme, tãma ãzadawa wasu'u za'ra da. ãne te za tãma ãzadawa wasu'u za'ra: 'ãnhimiroti hã aipo're na 're wapari u'ãsi za'ra wa'aba mono nherẽ, taré te za 're ãwapari za'ra wa'aba mo, ãma 're waihu'u za'ra wa'aba mono ãna. Duré ãnhimirohmuri hã atõmo na 're 'madãã u'ãsi za'ra wa'aba mono nherẽ, taré te za 're ãmadãã za'ra wa'aba mo, ãma 're waihu'u za'ra wa'aba mono ãna.' ãne te za tãma ãzadawa wasu'u za'ra.

²⁷ E marĩ wa, te za ãne hã tãma ãzadawa wasu'u za'ra. Ta norĩ hã tipẽ'ẽ 're, te te 're ãrosa'rata za'ra mono zé hã te sitom haré ãré 're hãimana u'ãsi za'ra, te te ããma 're rosa'rata wẽ za'ra mono õ wa. Po're sitom haré, te duré 're hãimana za'ra, ãnhimiroti hã te te 're wapari ze za'ra mono õ wa. Duré tõmo sitom haré te 're hãimana za'ra, ãnhimirohmuri hã tãma 'madãã ze za'ra õ wa.

ãnei õ 'wa'ãhã, te aré ãnhimirohmuri hã te te 're 'madãã ze za'ra, titõmo na. Te aré duré te te 're wapari ze za'ra, ãnhimiroti hã. Te aré duré te te 're ãwaihu'u pese za'ra, tipẽ'ẽ 're, te te ããma 're rosa'rata wẽ za'ra mono wa. Taha zarina si, te aré duré ãtẽme 're sipizari za'ra, tiwasété wi hã. Tawamhã dahãzé wa, da te 're ãdapese za'ra mono ne, wa aré ãwasédé hã te tãma 're apari, te ãma 're ab'madãã tõ mono da oto.”

ãne ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã Iza'izaha ma waihu'u, sena na, ãsiré zudezu norĩ ãma hã. — ãne ma tô Paru hã tãma rowasu'u za'ra, zudezu norĩ ma.

²⁸ Tawamhã Paru te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Taha wa, ma'ãpé waihu'u pese za'ra wa'aba. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te za oto zudezu'õ norĩ ma waihu'u, ãnhimino'reptuzé wasu'u hã. Ta norĩ hã te za oto te te 're wapari za'ra. — ãne ma tô Paru hã timreme hã tãma 'rãsutu za'ra.

²⁹ Tawamhã ãne na te te tãma rowasu'u za'ra pari, zudezu norĩ hã ma wairé, si'aba'rúi da oto. Tawamhã si'aba'rúi sina, ma tô Paruhu mreme na sa'ëtẽ sisada'rãmi za'ra.

³⁰ Tawamhã maparane ma tô ãma tiwahu, Paruhu ãma, danhorõwa hã taré te te sima ãwa'ãbã mono zéb 'remhã. Tame, da'ahã na ma tô ãtẽme 're dasihutu. Dasihutu sidãpãsi, ma tô te te 're da'awaibui wẽ, ãtẽme 're danhisi mono da.

³¹ Pahi ãna, duré da te tiwi 're sadawa uwati za'ra mono ãna, ma tô te te dama 're rowasu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na hã, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu wasu'u na zama.

Roma norĩ

Roma norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'éérézé

Ībaihã wasu'uzé

Paru hã Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi ãma sãmra ré, ma tô ã ĩbaihã na hã ãma rob'ui'ééré. Ma tô sima rosa'rata, Roma u tisiré ĩsazei'wa norĩ hã te te sabu za'ra da, te te po're pu'u za'ra da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma siptete sina 're nomro mono da. Morĩ õ ré hã, rob'ui'prazé hã te za a'â ti'â Zeruzarẽ u, ĩsazei'wa norĩ ma, Masédoniza hawi danhoprubzé hã. Paru hã ma tô wama waihu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, sa'ëtẽ na wama 're ĩsõpru mono zéb zarina, ĩ'ra hã wazada dâ'â da, te te we ĩsõmrizém na hã. Paru hã ma tô duré wama waihu'u za'ra, ãne: Zezusi hã da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, te za 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te 're da'awësãmri, dawasédé hã te te oto da'ãma 're ĩ'ab'madâ'â mono õ zéb zarina. ĩsimiroti 'rata na Mozési te te ãma ĩrob'ui'ééré hã da te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zéb zarina, te te 're da'awësãmri mono õ di.

Paru te te ĩdazawizé wasu'u

¹ Wa hã Paru, Cristu Zezusihi ma romhuri'wa, wa ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, Roma na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ma tô ĩpisutu, ĩsadawa wasu'u na te tãma 're romhuri mono da, Zezusihi wasu'uwẽ hã te te wama 're ĩ'awaihu'u mono hã te dama 're wasu'u u'âsi mono da, ĩsadawa para.

² 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ma tô duréihã dama ropisutu siro, ĩwasu'uwẽ na hã. Duréihã ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã, ma tô ãne na ãma rob'ui'ééré sirõmo za'ra, ĩbaihã na hã. ³ E 'wai wasu'uwẽ, ã hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra, Wanhib'apito Zezu Cristuhu wasu'uwẽ. Ta hã Zezusi hã ti'ai ãma dahãiba na dasine 're ĩhãimana mono na, wama waihu'u pese za'ra di, apito Dawihi nhihudu 're morĩ wa. ⁴ Duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra na, wama waihu'u pese za'ra di, dâ'â uptabi nherẽ, ĩmama hã tiwaihu'u pese na te te hãiwa'utu wa. Duré Timama hawi we ĩmorĩ na hã wama waihu'u pese za'ra di. Duré 're ĩmorĩ wẽ na zama, wama waihu'u pese za'ra di. ⁵ 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã tinhoprubzéb zarina ma tô Cristuhu ma ĩhãiba na roti, te te ĩpisutu da, ĩpire na te dama 're sadawa wasu'u mono da. Cristuhu ma, te 're romhuri wẽ mono da, ma tô ĩpisutu, ĩnhimromhurizéb zarina dapoto mono bâ, da te 're sazei pese za'ra mono da, duré da te 're sazei pese za'ra mono wa, ĩsimiroti si, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da. ⁶ A norĩ wa'aba ma zama, te 're sadawa wasu'u mono da, ma tô ĩpisutu 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã, wasiré Zezu Cristuhu nhib'a'uwẽ oto 're anomro aba mono da, te te 're ĩ'aipisutu za'ra wa'aba mono norĩ ma hã.

⁷ 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, asawi pese za'ra wa'aba di. Taha si ma tô aipisutu za'ra wa'wa, ĩsib'a'uwẽ si oto 're anomro aba mono da, tãma. Taha wa, wa ãhãna aima ãma rob'ui'ééré za'ra wa'wa, Roma na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma.

Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowẽ u'âsi, ãma 're anomro aba mono da.

Roma u, Paru hã datẽme ĩsatisõrízé wasu'u

⁸ ãhãna, wa za ĩnhib'apito ãma uimrehẽne ĩwata, ĩmreme na, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma, Zezu Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, aiwasu'u za'ra wa'wa hã daro mono bâ da te 're wapari

za'ra mono wa. ⁹⁻¹⁰ Wa hã 're ïsihãiba zawi mono ãna, wa 'Re ïhãimana u'ãsi mono ma, te 're romhuri u'ãsi, ï'ra wasu'uwẽ hã te dama 're ïwasu'u mono zém na hã. Wa ai'ãma 're ïsipo're pu'u u'ãsi za'ra wa'wa. Wa duré ai'ãma 're ïmreme u'ãsi za'ra wa'wa, 'Re ïhãimana u'ãsi mono ma. Tô sena, wa ãne na aima rowasu'u za'ra wa'wa, 'Re ïhãimana u'ãsi mono ma, ãne hã tãma waihu'u pese uptabi wa. Taha wi si, wa nasi ïsima rowaptẽrẽ u'ãsi ãhãna hã, te te sima ïwẽzéb uwaibaba te te ïma ãma uwaimrami da, ãma atẽme ïmorĩ za'ra wa'aba da. ¹¹ Te asabu su'u za'ra wa'aba da si, wa tô ïsima rowẽ si'aba'ré, 'Re ïhãimana u'ãsi mono, Tipẽ'ẽzani na rowẽ te te dama 're ï'apisutu mono zém na, te ãma aipawaptob za'ra wa'aba da, asiptete sina ãma 're anomro aba mono da. ¹² Atẽme ãma ïwisi za'ra wa'aba wamhã, wa za aihĩni wasipawaptob za'ra ni, Zezusi wa te 're ïsazei pese za'ra mono zém na, wanhiptete na ãma 're wanomro mono da.

¹³ ïsisãnawã norĩ, ãne na aima ïsiwasu'u za'ra wa'aba da, wa tô ïsima wẽ, waihu'u za'ra wa'aba da. Wa tô te ïsima 're rosa'rata u'ãsi, te asabu za'ra wa'aba da. Tane nherẽ, atẽme ãma ïmorĩ su'u aba da nherẽ, te marĩ hã ïma 're hãimana u'ãsi, õne u'ãsi. Zudezu'õ norĩ hã daro mono bâ 're ïsi'ubumroi mono hã, ïwasu'uwẽ hã te tãma 're ïwasu'u za'ra mono zém na, te te 're saze za'ra mono wa, wa tô te 're awaibu, 'Re ïhãimana u'ãsi mono ma. Tane da, wa tô duré te ïsima 're rowẽ, airo wa'aba ãma asiré zudezu'õ norĩ hã te duré tãma 're awaibui mono da, tame. ¹⁴ E marĩ wa, wa tô ïsima wẽ, ãne na te aipawaptob za'ra wa'aba da. Wa hã uburé te 're da'apawapto mono da, 'Re ïhãimana u'ãsi mono te te ïpisudu. Taha wa, wa za tô te 're da'apawaptob u'ãsi, 'ri nho'õmo mono bâ 're ïdahãimana za'ra mono norĩ hã, duré marã 'rowi 're ïdahãimana za'ra mono norĩ hã, duré rowaihu'u pese 'wa norĩ hã, duré rowaihu'u'õ'wa norĩ hã. Ta norĩ hã wa za uburé te 're apawaptob u'ãsi, dawaptẽrẽ mono bâ. ¹⁵ Taha wa, wa ãma atẽme ïsima rowẽ uptabi za'ra wa'wa, Roma ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, ïwasu'uwẽ na tame te duré aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da.

Zezusihî wasu'uwẽ nhiptede

¹⁶ Wa hã, Zezusihi wasu'uwẽ hã te dama 're wasu'u tõ mono da, 're ïnhisé mono õ di. E marĩ wa. 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã siptete uptabi wa, ïwasu'uwẽ na te te ãma 're da'anho'reptui mono da, Zezusi te te sina 're ï'umnhasi za'ra mono norĩ hã. Zudezu norĩ si ma tô ïsãna'rata hawimhã te te 're sõ'reptu za'ra aré. Tane nherẽ, te oto ãhãna hã zudezu'õ norĩ zama te te 're anho'reptu.

¹⁷ Zezusihi wasu'uwẽ hã e marĩ, wa za wa te ãma 're waihu'u za'ra. 'Re ïhãimana u'ãsi mono, da te 're saze za'ra mono wapsi, dawasédé hã te te oto da'ãma 're ï'ab'madã'ã mono õ zarina, te te 're ïda'awẽsãmri mono zé, taha wasu'u. Duréihã Habatuti hã, 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ma tô ãne na ãma rob'ui'éré:

“Ni'wam norĩ hã, 'Re ïhãimana u'ãsi mono te te 're saze za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za te te 're awẽsãmri, 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã, ïwasédé hã te te oto ãma 're ï'ab'madã'ã mono õ zarina, po're'õ nherẽ, te te 're hã za'ra mono tõ da. Ta norĩ si te za duré rowẽ u'ãsi, ãma 're hãimana za'ra.”

Ãne na ma tô ïwasu'u na ãma rob'ui'éré.

Dapo're ãna 're ïdanomro mono na rowasu'u

¹⁸ 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã ma tô ãne hã wama waihu'u sirõmo za'ra, dapo're'õ na 're ïdanomro mono norĩ hã za te te 're ïda'ahã za'ra mono zém na. Ta norĩ hã te tipẽ'ẽ na te te sima 're rosa'rata wasété u'ãsi za'ra. Hãimana wasété uptabi na, te duré dama 're hãimana u'ãsi za'ra. Ta norĩ hã tiwasété si te te 're 'manharĩ za'ra mono wa, te 'Re ïhãimana u'ãsi mono nhimiroti tô sena uptabi hã te te dawi 're 'wa'rutu za'ra, ãne na roti ïwẽ hã da te 're waihu'u za'ra mono tõ da. ¹⁹ 'Re ïhãimana u'ãsi mono 're ïhãimana mono zé hã, da te 're

Īwaihu'u za'ra mono zéb da hã, dama waihu'u pese di. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã dawi 're si'udâ mono õ wa. Uburé marĩ hã te te ĩ'apoto mono hã sô'awi da te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zéb zarina, te da te 're waihu'u za'ra, 're ĩhâimana mono zé hã. Taha wa, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã dama waihu'u pese nherẽ, dapo're ãna 're danomro mono wa, te 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're da'ahâ za'ra. ²⁰ Duréihã ĩsãna'rata hawimhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô te te ro'apoto, tiwaihu'u pese na. Tiwaihu'u pese na te te ro'apoto mono wa, ta hawim haré te ĩsimiwaihu'u pese zém na, duré tô sena 're ĩhâimana mono na, da te ãma 're waihu'u pese za'ra, ĩhâiba hã da te 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono õ nherẽ. E marĩ zarina tawamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, 're ĩhâimana mono na te za tô sena na da te ãma 're waihu'u pese za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã uburé marĩ hã te te ĩ'apoto mono hã da te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zéb zarina, te oto da te ãma 're waihu'u za'ra, ĩwaihu'u pese na, duré tô sena õne u'âsi 're ĩhâimana mono na. Taha wa, tô sena 're hâimana mono nherẽ, da te dasiwi 're udâ waihu'u za'ra mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ²¹ Ta hã tô sena 're ĩhâimana mono na, da te dasiwi 're waihu'u za'ra mono nherẽ, tô sena da te dasiwi 're ĩhâimana wazé mono na, da te tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. Duré sôprub uptabi nherẽ, ãma 're dawata za'ra mono õ di. Taha upana, te marĩ na si siwa'ru da te 're rosa'rata wasété za'ra. Dapẽ'ẽ 're, robra u'âsi 're dahâimana za'ra mono wa, te danhimirosa'rata na da te 're upa za'ra. ²² Dapo're'õ na 're ĩdanomro mono norĩ hã uburé marĩ hã te te 're waihu'u pese za'ra mono newa, te taré sina 're wata za'ra, dama. Tane nherẽ, te ta norĩ hã simiza'rese ãna 're nomro. ²³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono upana, te ta norĩ hã rob'manharĩ ãma si 're wata za'ra, a'uwẽ na dahâiba 'manharĩ ãma, duré si hâiba ne 'manharĩ ãma, duré abaze hâiba ne 'manharĩ ãma, duré di'i na 're ĩnomro mono norĩ hâiba ne 'manharĩ ãma.

²⁴ Ta norĩ hã simiza'rese'õ uptabi na 're hâimana u'âsi za'ra mono wa, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sima ãma 're aroti, ãne: "Ta norĩ hã po're za'ra õ wa, wa za oto rême za'ra. Te tãma 're roti za'ra mono õ di za oto. Si'uihã na te za oto 're hâimana za'ra." ãne ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sima ãma 're aroti, ta norĩ ãma hã. Taha wa, te oto marĩ ĩwasété si te te sima 're ĩwẽ u'âsi za'ra mono zéb zarina, te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra, ta norĩ hã. Tihâiba na zama te duré 're siwasété uptabi za'ra oto, si'uihã na. ²⁵ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã tô sena nherẽ, te ĩmreme upana aimawi si te te 're wapari za'ra, tô sena'õ hã. Ropoto'wai upana, te ĩsimipoto ãma si 're wata za'ra, ta norĩ hã.

'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma si, 're dawata u'âsi za'ra mono za. Õhõ si, tô sena hã.

²⁶ Tawamhã dapo're'õ na 're ĩdanomro mono norĩ hã, Ropoto'wa nhimipoto ãma si 're dawata za'ra mono wa, ma tô oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're da'arême, dawasété si da te dasima 're ĩwẽ za'ra mono zéb zarina si, dahâiba na 're dasiwasété za'ra mono da, dasi'uihã na. ãne da hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te dama 're apisutu mono õ nherẽ, te dasi'uihã na pi'õ si'uiwa na dasina 're dawasété za'ra. ²⁷ Tane aibã norĩ hã pi'õ na dasina 're ĩdamro za'ra mono zéb upana, te aibã si'uiwa na si te te sina 're rosa'rata wasété uptabi za'ra, pi'õi upana, aibã si'uiwa 're ĩsi'ruiwapari za'ra mono na. Dasi'uihã na te aibã si'uiwa na dasina 're dawasété za'ra. Taha wa, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're da'ahâ za'ra, dapo're'õ si, da te dasi'ãma 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb uwaibaba, 're danomro mono wa.

²⁸ Dapo're'õ na 're ĩdanomro mono norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hã te te siwi 're wẽ'õ pese za'ra mono wa, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're arême, si'uihã na te te sima 're ĩrosa'rata wasété za'ra mono zéb

uwaibaba si, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono da. ²⁹ Ta norĩ hã wasété uptabi na te 're hâimana za'ra. Marĩ zô si te te sima 're rob'ruiwapari za'ra. Te duré te te dama 're rob'manharĩ wasété za'ra. Marĩ na te te 're da'ruiwapari u'âsi za'ra. Te duré te te 're danhimro. Siti'ru sina, te ta norĩ hã dazô 're nomro, te te dama 're nharĩ za'ra mono da. Sadawa nhipse uptabi na, te 're hâimana za'ra. Niha te te dama 're rob'manharĩ za'ra mono da, te da'ãma te te sima 're rosa'rata wasété u'âsi za'ra. Taré te te sima 're dabâsi wasété u'âsi za'ra duré. ³⁰ Daza're'ra nherẽ, te duré ta norĩ hã te te sima 're dabâsi wasété za'ra. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te duré siwi 're 'ruiwapari. Te duré te te dama 're nharĩ wasété u'âsi za'ra. Danhipai u dama pire na dama 're hâimana za'ra mono newa, te 'rãwi tipẽ'ẽ na sina 're wata za'ra. Taha wa, te sô'awi timreme na dama 're siwasu'u za'ra, marĩ tãma ãwaihu'u pese za'ra na. Marĩ te te 're ãwaihu'u za'ra mono zéb zarina si te te 're 'manharĩ za'ra, marĩ ãwasétere hã. Timama norĩ nhimiroti hã te te 're wapari za'ra mono ô di duré. ³¹ Marĩ ãwasété zô si, te ta norĩ hã sima 're sôpré. Simiroti na saprĩ ahã na te 're hâimana za'ra. Da'ãma 're pẽ'ezé za'ra mono ô di. Duré da'ãma 're siwamri za'ra mono ô di. ³² 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô ãne na da'ãma sima roti siro, dapo're'õ na 're danomro mono wa, ãsiré ãrata za 're ãdahâimana u'âsi za'ra mono ô na hã. Dapo're'õ norĩ ma hã, ãne hã tãma waihu'u pese za'ra di. Tane nherẽ, te tihâimana wasété si te te sima 're 'ruiwapari u'âsi za'ra, te te 're rême za'ra mono ãna. Tane nherẽ, uburé tiwasédé hã te te 're ãmanharĩ za'ra mono zém nhipai u, te duré marĩ ãwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra. Ni'wam norĩ hã ãsine 're hâimana wasété za'ra mono wa, te ta norĩ si te te 're wêsãmri za'ra.

2

Ïpo're'õ norĩ, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te siwi 're ãawẽ'õ mono zé wasu'u

¹ A norĩ wa'wa hã, dapo're'õ na 're ãdanomro mono norĩ ãma, ãwasédé hã ãma 're sa'ra za'ra wa'aba mono wamhã, te za 're aiwasété za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Dasine aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wa, aiwa. Taha wa, dasine 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, dawasédé hã da'ãma 're sa'ra za'ra wa'aba mono wamhã, te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te 're aiwẽ'õ pese za'ra wa'wa dasiré. Taha wa, aiwasété ãna 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na 're asi'madã'ã waihu'u za'ra wa'aba mono ô di za. ² 'Re ãhâimana u'âsi mono hã dapo're'õ na 're ãdanomro mono norĩ hã te te 're ãwaihu'u mono zéb zarina, te tô te te 're awẽ'õ pese, ãuwaibaba si. ãne hã, uburé wama waihu'u pese za'ra di. ³ Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã dawasédé hã da'ãma 're ãsa'ra za'ra wa'aba mono na, te aiwasédé hã 're ãmanharĩ za'ra wa'aba mo. E 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimihãzé wi, 'rãwi 're asisõ'reptu za'ra wa'aba mono da bâ, te ãne 're ãmanharĩ za'ra wa'aba mo. ⁴ ãté te za ãne asima 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo: "Re ãhâimana u'âsi mono hã simizawi pese uptabi di. Dasi'uihã na dawasédé hã da te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono nherẽ, da'ãma 're wa'a su'u mono ô di. Taha wa, ãwasédé te 're 'manharĩ mono nherẽ, te te 're ãahãri su'u mono ô di." ãne hã asi'uihã na asi'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono da si, te simi'ẽ na te te 're ai'madã'ã za'ra wa'wa, simizawi pese uptabi na. E ãne hã zahadu aima waihu'u za'ra wa'aba ô di bété. ⁵ A norĩ wa'wa hã aipẽ'ẽ tete u'âsi, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te za ropsi'utõrĩzéb u hã nimahã na bâdã hã ãwa ãwaptã'ãzéb ãma, dazu aihã za'ra wa'wa, dawasété wa, za te te ãda'awẽ'õzéb ãma hã. Tame te za oto tinhimihãzé hã dama ãma uwaimra, ãuwaibaba si. ⁶ Marĩ hã da te 're ãmanharĩ za'ra mono zéb uwaibaba, te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te dama 're awa'ãbã, ãwẽ na hã duré ãwasété na hã. ⁷ Ni'wam norĩ si te marĩ hã simi'ẽ na te te dama 're 'manharĩ u'âsi za'ra, ãwẽ hã. Ta norĩ hã 'Re

Īhâimana u'âsi mono si te te 're wēsāmri za'ra mono da, te sina 're simipari za'ra, duré ĩ'rata 're ĩsi'ubumroi u'âsi mono zé, te te tãma 're apisutu mono da. Ta norĩ ma si, te za tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're apisutu, 're ĩsi'ubumroi u'âsi mono zéb da hã, ĩ'rata. ⁸ Duré ni'wam norĩ hã sima si te marĩ na te te 're rosa'rata za'ra, hãiba pisutu âma 're hâimana za'ra mono da. Ta norĩ hã uburé marĩ ĩwē hã te te siwi 're wē'ō za'ra, marĩ ĩwasété na si 're hâimana za'ra mono da. Ta norĩ si te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã sa'ētē te te 're ahâ za'ra, po're ō wa. ⁹ Uburé dawasété si, da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono norĩ hã te za te te 're robzépata za'ētē za'ra, zudezu norĩ hã, duré zudezu'ō norĩ zama. ¹⁰⁻¹¹ E ni'wam norĩ hã taré zudezu na 're hâimana za'ra mono wa, te za tinhimihâzé hã te te tãma 're ba'a za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Taha zarina, tinhimihâzé hã te te tãma 're ba'a za'ra mono ō di za. Duré e ni'wam norĩ hã taré zudezu na 're hâimana za'ra mono wa, te za ĩwē hã te te tãma 're anhomri, danhipai u. Mare di. Uburé aiwapsi 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã, dapoto mono bâ. Tane nherē, uburé ĩwē si te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono norĩ ma si, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwē hã te te tãma 're anhomri, zudezu norĩ ma, duré zudezu'ō norĩ ma zama. Rowē uptabi si, te za ta norĩ ma si te te 're apisutu. Ta norĩ si te za te te 're awēsāmri.

¹² 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na, duréihã Mozési te te ĩrob'ui'érezé hã zudezu'ō norĩ ma, tãma 're hâimana za'ra mono ō di. Tãma 're hâimana za'ra mono ō nherē, tiwasété na si 're hâimana za'ra mono wamhã, e 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩsi'ubumroi u'âsi mono zéb da hã, te za te te sina 're uwaimrami za'ra. Mare di. Te te sina 're uwaimrami za'ra mono ō di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã zudezu norĩ ma si, te 're hâimana za'ra. Taha wa, ta norĩ hã tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono wa, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhimiroti na rob'ui'ére zarina, te te tãma 're arowairébé, ĩwasété na te te 're ĩ'awaihu'u mono zéb uwaibaba. ¹³ E 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã, taré dapo're na da te 're wapari za'ra mono nherē, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're da'awēsāmri. Mare di. ĩsimiroti zarina 're dahâimana wē za'ra mono wapsi, te za te te 're da'awēsāmri, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ¹⁴ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ĩrob'ui'érezé hã zudezu'ō norĩ ma, tãma 're hâimana za'ra mono ō di. Tãma 're hâimana za'ra mono ō nherē, si'uihã na ĩsimiroti zarina 're hâimana wē za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te za te te tãma âma 're uwaimrami za'ra, tãma 're hâimana za'ra mono ō nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na ĩbaihã hã. ¹⁵ Ta norĩ hã si'uihã na 're hâimana wē za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã ĩpē'ē 're, tãma 're ĩhâimana u'âsi za'ra mono zé, te wasu'u. Duré ĩwē hã te te dama 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, 'râwi te za tipē'ē na 're sisaze za'ra. Duré marĩ ĩwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, 'râwi te za tiwasété na 're sisāmri za'ra. Taha wa, tipē'ē na 'râwi 're sisaze za'ra mono wamhã, duré 'râwi tiwasété na 're sisāmri za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti, ĩpē'ē 're, tãma 're ĩhâimana u'âsi za'ra mono zé, te wasu'u. ¹⁶ Âne hã ĩwasu'uwē na te dama 're ĩrowasu'u mono zéb zarina, te za tō nimahã na tiromhãiba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina, Zezu Cristu hã da'âma ĩsipo'ozéb da hã. 'Râwi dasima si da te 're ĩrosa'rata za'ra mono na te za oto da'awaihu'u. Taha zarina te za dama arowairébé oto, Cristu hã.

Mozési hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na te te ĩrob'ui'érezém na rowasu'u

¹⁷ Zudezu norĩ, âhãna wa za ai'âma rob'ui'ére za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã, danhipai u 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asawi pese uptabi za'ra wa'aba mono na, te dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, ĩsib'a'uwē 're anomro aba mono wē te. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ĩrob'ui'érezé hã, aima wa'aba si 're hâimana za'ra wa'aba mono wē te, te ato sina 're anomro aba mo, aima wa'aba si 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, 'Re ĩhâimana u'âsi

mono hã te te 're aiwēsãmri za'ra wa'aba mono da newa, aiwasédé hã te te oto ai'ãma 're ã'ab'madâ'â za'ra wa'aba mono ò zarina. ¹⁸ 'Re ãhãmmana u'ãsi mono te te aima 're ã'apisutu aba mono zéb zarina 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb da hã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Duré 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã ma tô 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mo, ãma 're anomro wẽ wa'aba mono da.

¹⁹ ãne na te duré asi'ãma si 're ãrosa'rata upa za'ra wa'aba mo: “Wa norĩ si datob'a ne 're ãdanomro mono norĩ hã, wa wa te 're simro, tô sena. Robra u'ãsi 're ãdanomro mono norĩ ma, wa wa te 're rowa'a za'ra. ²⁰ Duré 're ãdahãmmana wẽ za'ra mono zéb da hã, da te 're ãwaihu'u za'ra mono ò norĩ ma hã, wa wa te 're roti za'ra ãwẽ na, duré ai'uté ne hãmmana nhimiza'rese ãna 're ãhãmmana za'ra mono norĩ ma zama.” ãne na te asi'ãma 're ãrosa'rata upa za'ra wa'aba mo. Duré 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã aima 're hãmmana za'ra wa'aba mono wẽ te, te duré ãne na asi'ãma 're ãrosa'rata upa za'ra wa'aba mo: “Wa norĩ ma si, wama waihu'u pese za'ra di, uburé roti ãwẽ hã tô sena uptabi hã.” ãne na te duré asi'ãma 're aiwata za'ra wa'aba mo. ²¹ E marĩ wa, a norĩ wa'wa hã dama 're roti za'ra wa'aba mono nherẽ, 'rãwi duré asima zama 're roti za'ra wa'aba mono ò di. Marĩ na dawĩ 're danhipsaihuri za'ra mono tô da, dama 're roti za'ra wa'aba mono nherẽ, te a norĩ wa'aba zama marĩ na dawĩ 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. ²² Duré damro na dasiwi 're danhipsaihuri za'ra mono tô da, dama 're roti za'ra wa'aba mono nherẽ, te duré a norĩ wa'wa hã aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. Duré uburé romhãiba 'manharĩ hã 'Re ãhãmmana u'ãsi mono upana, ãma 're ãdawata za'ra mono zé hã asiwi 're wẽ'õ pese za'ra wa'aba mono nherẽ, te 'ri para 're ãsimasa mono zéb u 're asisisi aba mo, marĩ, 're simi'uri za'ra wa'aba mono da. ²³ A norĩ wa'wa hã zudezu na da te 're aiwaptêrẽ za'ra wa'wa, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã aima wa'aba si 're hãmmana mono wẽ te, te dama asina 're ãwasu'u za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, ãsimiroti si 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ò di. Duré asiwi 're wazéb za'ra wa'aba mono ò di. Taha zarina, zudezu'õ norĩ ma hã tãma wẽ za'ra ò di, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono hã. ²⁴ ãne ma tô duréihã ai'ãma rob'ui'ééré sirõmo za'ra wa'wa, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã:

“A norĩ wa'wa hã zudezu na 're aihãmmana za'ra wa'aba mono, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhimiroti zarina si 're aihãmmana za'ra wa'aba mono ò wa, te zudezu'õ norĩ hã 'Re ãhãmmana u'ãsi mono ãma te te 're wasété za'ra.” ãne ma tô duréihã ai'ãma rob'ui'ééré za'ra wa'aba ni, ãbaihã na hã.

²⁵ 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhã, ã'uwaibaba te za 're asihãiwata nhihãri za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, ãsimiroti si 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono ò wamhã, sihãiwata nhihãri ãna 're ãnomro mono norĩ ne, te za tãma 're aihãmmana za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono ma hã aiwa. ²⁶ Zudezu'õ norĩ hã sihãiwata nhihãri ãna 're nomro mono nherẽ, ãsimiroti 'rata na si 're hãmmana wẽ za'ra mono wamhã, ãsib'a'uwẽ ne, te za 'Re ãhãmmana u'ãsi mono hã te te 're 'madâ'â za'ra, zudezu norĩ ne. ²⁷ A norĩ wa'wa hã zudezu na 're aihãmmana za'ra wa'aba mono hã, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono ò di, ãbaihã na rob'ui'ééré hã aima 're hãmmana za'ra wa'aba mono nherẽ, duré asihãiwata nhihãri ré 're aihãmmana za'ra wa'aba mono nherẽ. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã zudezu'õ norĩ hã sihãiwata nhihãri ré, 're hãmmana za'ra mono ò nherẽ, te 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhimiroti 'rada hã te te 're 'madâ'â pese za'ra. Taha zarina te za 'Re ãhãmmana u'ãsi mono hã te te siwi 're aiwẽ'õ pese za'ra wa'wa, te te 're aihã za'ra wa'aba mono da, zudezu'õ norĩ si ãsimiroti hã te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wa, ai'upana za'ra wa'aba. ²⁸⁻²⁹ A norĩ wa'wa hã, e asihãiwata nhihãri ré 're anomro aba mono wa, te 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ

uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E danho'a uburé marĩ hã zudezu hâimanazéb zarina si 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wa, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ uptabi hã 're anomro aba mo. Mare di. Æne hã ì'uwaibaba nherẽ, ì'uwaibaba õ di, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma hã. 'Râwi aipẽ'ẽ 're, Ìsimiroti hã aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wapsi, tawapsi te za Ìsib'a'uwẽ uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani nhimipawaptob zarina si. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã danho'a 're ìwapari za'ra wa'aba mono zém na, tawamhã, Ìsib'a'uwẽ uptabi na 're anomro aba mono õ di za. 'Râwi aipẽ'ẽ 're, Ìsimiroti hã aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wapsi, tawapsi te za Ìsib'a'uwẽ uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ìsib'a'uwẽ uptabi na 're ìhâimana za'ra mono norĩ hã ti'ai ãma ré, da te 're wêsãmri za'ra mono dai õ nherẽ, te 'Re ìhâimana u'âsi mono si te te sima 're wasu'u wẽ za'ra.

3

'Re ìhâimana u'âsi mono hã, tô sena na te te dama 're ì'aropisutu mono zém na rowasu'u

¹Tawamhã zudezu na 're ì'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã, e taré, te bété asihâiwata nhihâri ré 're anomro aba mo. E taré, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma hã. ²Mare di. Tô sena tâma hã, zudezu na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã. Tâma wẽ di, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma hã. E niha, wa za tawamhã ãne hã waihu'u za'ra ni, zudezu norĩ 're ìhâimana za'ra mono zé hã. Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô zudezu norĩ si te te sima 're awẽ, Ìsimiroti na rob'ui'éré 'rada hã uburé da'udâna te te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, dawí simani tô da. ³Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're ìnomro mono na hã te te tâma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ di. E tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã asa te te tâma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ di za, uburé marĩ na te te tâma ãma 're ìropisutu za'ra mono zéb zarina. ⁴Te za tô te te tâma ãma 're uwaimrami u'âsi za'ra, te te tâma 're ì'aropisutu mono zéb zarina. Uburé ti'ai ãma dazadawa nhipese na dasima 're dahâimana za'ra mono nherẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono si, sadawa nhipese õ di, tô sena. Duréihã ma tô ãne na ãma rob'ui'éré Dawi hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma hã:

“A hã marĩ na dama 're roti mono wamhã, tô sena asadawa nhipese õ na te za da te 're aiwaihu'u za'ra, tô sena asimiroti hã. Duré ni'wam norĩ hã asadawa nhipe te te ai'ãma 're sa'ra mono wamhã, ta norĩ si Ìsadawa nhipese na te za da te dasiwi 're waihu'u za'ra, ai'upana.”

Æne na ma tô duréihã rob'ui'éré Dawi hã, ìbaihã na hã.

⁵Ni'wam norĩ hã te ãne na te te si'ãma 're rosa'rata upa za'ra: “Wa norĩ hã wahâimana wasété na si, wa za oto 're wahâimana za'ra, 're ìwanomro wasété uptabi mono na, da te 're wawaihu'u za'ra mono wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono si wasété ãna 're ìmorĩ wẽ uptabi na, da te 're waihu'u za'ra mono da, wanhipai u. Tawamhã, wahâimana wasété na 're wahâimana za'ra mono nherẽ, e te za te te 're wa'ahã za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Te te 're wa'ahã za'ra mono õ di za.” Æne te ni'wam norĩ hã te te si'ãma 're rosa'rata upa za'ra. ⁶E tawamhã ì'uwaibaba te ta norĩ hã ãne na hã te te 're rosa'rata za'ra. Mare di. ì'uwaibaba õ di. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te tô ì'uwaibaba si te te 're da'ahã za'ra. ì'uwaibaba na si te marĩ na te te dama 're arowairébé. Æne zarina te te dama 're arowairébé mono õ 'wa'ahã, aré te te da'awẽ'õ waihu'u õ di, za da'ãma Ìsipo'ozéb ãma hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã.

⁷Ãté ni'wam norĩ hã te za duré ãne na te te si'ãma 're rosa'rata upa za'ra: “Wa norĩ hã wawasédé, wa te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, ãté te za ãne na da te wa'ãma 're rosa'rata za'ra: ‘Õ norĩ hã wasété uptabi na te 're nomro. 'Re

ĩhâimana u'âsi mono si, te wě uptabi na 're hâimana, õhõ si siwaprosi.' Āne na te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono si 're ĩmorĩ wě uptabi na, da te dasiwi 're waihu'u za'ra, wawasété si, wa te 're ĩ'manharĩ za'ra mono na, da te 're ĩwawaihu'u za'ra mono zém na hã. E tawamhã ĩ'uwaibaba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, wawasédé te te wa'ãma 're ĩ'aza'ra mono zéb da hã. Mare di. ĩ'uwaibaba õ di." Āne na te duré ni'wam norĩ hã te te si'ãma 're rosa'rata upa za'ra. ⁸ Taha zarina te duré te te sima 're nharĩ za'ra: "Wawasété si, wa za tô wa te 're 'manharĩ u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si ĩwě uptabi na, da te dasiwi 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã." Ni'wam norĩ hã ma tô ãne na ĩnhimiroti wasédé hã ĩ'ãma sa'ra, ĩsi'uihã na ãne hã te ãma ĩwaihu'u za'ra newa. Ma tô ĩ'ãma wasété za'ra. Taha wa, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ta norĩ si siwi wě'õ pese za'ra, ĩ'uwaibaba.

Dahâimana wasété na 're ĩdahâimana za'ra mono na rowasu'u

⁹ Tawamhã wa norĩ hã zudezu norĩ hã e taré zudezu na 're wahâimana za'ra mono wa, te za, zudezu'õ norĩ hã imanazém nhipai u, te te 're wa'awêsãmri, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Uburé aiwapsi tãma 're ĩdahâimana za'ra mono zé hã. Uburé dahâimana wasédé hã da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono na si te 're dahâimana za'ra, zudezu norĩ hã duré zudezu'õ norĩ zama. Dawasété hawi, dasi'uihã na 're dawairébé waihu'u mono õ di, dama siptete wa, dawasédé hã. Āne, wa tô aima waihu'u pari za'ra wa'wa. ¹⁰ Duréihã ma tô ãne na ni'wam norĩ hã ãma rob'ui'ére za'ra:

"Ni'wam norĩ hã si'uihã na 're ĩnomro wě mono zém na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwasu'u wě za'ra mono zéb da hã, robaba di. Uburé 're ĩdanomro wasété mono na si, te 're dahâimana za'ra.

¹¹ Duré ni'wam norĩ hã ãne te te waihu'u za'ra õ di, dawě na 're ĩdanomro mono zé hã. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zô 're sôpré mono õ di, ĩhâimanazém na te te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã. Āne hã tãma robaba uptabi di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã.

¹² A'uwě mono bâ ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, 're dasipizari za'ra.

Dasi'uihã na marĩ ĩwě hã da te 're 'manharĩ waihu'u za'ra mono õ di. Taré ma tô 're ãnomro. Ni'wam norĩ hã marĩ ĩwě hã te te 're 'manharĩ za'ra mono õ di. Mare uptabi di.

¹³ Uburé danhoto hã wasété di. Wasété uptabi di.

Danhoto wasété na te dazadawa nhipese na, da te dasima 're nharĩ wasété za'ra.

Duré wahi hã te te 're dahâzu mono wa, ti'wa wa'u na te te 're ĩdanhimroi mono ne, te damreme na da te dasima 're nharĩ wasété za'ra, rowě hã da te dasiwi 're uprosi za'ra mono da.

¹⁴ Damreme ĩwasété uptabi na si te dasi'ãma da te 're wasété za'ra.

¹⁵ Dasi'aba're na te duré 're dasi'u'a za'ra. Dasi'aba're na te duré 're dasisimro.

¹⁶ Daro mono bâ 're ãnomro mono sidâpâsi, te da te dasiwi 're rowamnarĩ u'âsi za'ra. Taha wa, te dasisa'u hã robzei'õ u'âsi 're dahâimana za'ra.

¹⁷ Rowě na 're ĩdahâimana za'ra mono zéb da hã, marĩ hã ĩwě hã da te dasima 're 'manharĩ waihu'u za'ra mono õ di.

¹⁸ 'Re ĩhâimana u'âsi mono zama, da te dasiwi 're hâimana wazé mono õ di."

Āne na ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na da'ãma rob'ui'ére sirõmo za'ra.

¹⁹ Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na ma tô Mozési hã rob'ui'ére, zudezu norĩ ma, õhõ na si ãma 're hâimana za'ra mono da. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã 're hâimana sirõmo mono wa, ni'wa hã tiwě na 're ĩmorĩ wasété õ na dama 're siwasu'u waihu'u mono õ di. Uburé dawasété na 're dasisãmri za'ra mono da si, te dama 're hâimana, rob'ui'ére 'rada hã, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono, dawasété na te te 're ĩda'awě'õ mono zé hã da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. ²⁰ E 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére zarina, marĩ hã da te 're ĩ'manharĩ wě za'ra mono na, te za te te sima da'ãma 're aroti, dawasédé hã te te oto

da'ãma 're ab'madâ'â tō mono da, taha zarina te te oto 're da'awēsāmri mono da, dapo're'ō nherē, te te 're da'ahâ za'ra mono tō da. Mare di. Taha nai ō di. Uburé marĩ hã da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono na, 'rãwi 're dasiwaihu'u za'ra mono da si, te dama 're hâimana, rob'ui'ééré 'rada hã.

'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'awēsāmri mono zém na rowasu'u

²¹ Tane nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma tō oto dama waihu'u, te te 're ĩda'awēsāmri mono zém na hã, sō'awi da te oto 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sima da'ãma 're aroti mono ō di, uburé marĩ hã da te 're ĩ'manharĩ wē za'ra mono zéb zarina, dawasédé hã te te oto da'ãma 're ĩ'ab'madâ'â mono ō zéb da hã, taha zarina te te oto 're ĩda'awēsāmri mono zéb da hã. Duréhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré'wa norĩ hã ma tō ãne na ãma rob'ui'ééré za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'awēsāmri mono zém na hã. ²² Zezu Cristu, Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zém na si, ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sima da'ãma 're aroti, dawasédé hã te te oto da'ãma 're ab'madâ'â tō mono da, taha zarina si te te oto 're da'awēsāmri mono da, dawasété na 're danomro mono nherē, te te oto 're da'ahâ za'ra mono tō da. Uburé Zezu Cristu te te 're ĩsaze za'ra mono norĩ si, te te oto 're awēsāmri. ãne hã aiwapsi te uburé tãma 're hâimana za'ra, zudezu norĩ hã, duré zudezu'ō norĩ zama. ²³ A'uwē mono bâ te uburé dawasété na 're danomro. Taha wa, te 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti 're dahâimana za'ra, 're ĩmorĩ wē uptabi nhiti. ²⁴ Tane nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti 're dahâimana za'ra mono nherē, Zezusi te te 're ĩsaze za'ra mono norĩ hã te te 're awēsāmri, da'ãma 're ĩpē'ézé mono zéb zarina, asa tãma 're ĩdasiwa'âbâ za'ra mono zéb zô, sina 're simnhasi mono ãna. Cristu Zezusi hã tidâ'ázém na ma tō da'awa'â. Taha wa, ma tō dawasété hawi te te 're da'awaibu. Taha na si te oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're da'awēsāmri, dawasédé hã za oto te te da'ãma 're ĩ'ab'madâ'â mono ō zéb zarina. ²⁵ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tō Zezusi hã pisutu, dazada ĩdâ'ázém na dawasédé, da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zé hã te te dama 're apari mono da, taha zarina tiwi 'rusimani da, ĩwa'rãmi da'ãma 're pē'ézé mono da. Duré taha na si te te 're ĩda'awēsāmri mono zé hã, 'rãwi da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, ma tō ãne da pisutu, Zezusi hã. Zezusi hã da te 're sazei pese za'ra mono wapsi, te za dawasédé hã te te dama 're apari. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're wa'a su'u mono ō wa, dawasédé hã te te da'ãma 're ab'madâ'â mono ō di aré. ²⁶ Tane nherē, ãhãna hã dawasédé hã da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zém na, te te da'ãma 're ab'madâ'â mono ãna 're hâimana mono ō di oto. Te oto te te ãma 're da'ab'madâ'â u'âsi, uburé marĩ hã ĩ'uwaibaba si te te 're ĩ'ab'manharĩ wē mono na, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, duré uburé Zezusi hã da te 're ĩsazei pese za'ra mono norĩ hã te te 're ĩda'awēsāmri mono na, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da.

²⁷ E tawamhã wasi'uihã na, wa za wawē na wasina 're wawata za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwa'awēsāmri mono na hã. Mare di. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti si, wa te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono na, te te sima wa'ãma 're aroti mono ō na dâ'ásina, taha zarina wawasédé hã te te wa'ãma 're ab'madâ'â tō mono da. Taré, Zezusi hã wa te 're ĩsazei pese za'ra mono na, te te sima wa'ãma 're aroti, taha zarina wawasédé hã te te oto wa'ãma 're ab'madâ'â tō mono da, taha zarina te te 're wa'awēsāmri mono da.

²⁸ ãne hã wa tō wasina waihu'u pese za'ra ni oto. Tō sena, Zezusi hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono wapsi, te za tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sima da'ãma 're aroti, dawasédé hã te te oto da'ãma 're ĩ'ab'madâ'â mono ō zéb zarina, te te oto 're ĩda'awēsāmri mono zéb da hã. Ta hã te te sima da'ãma 're aroti mono ō di, ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rata zarina, marĩ hã uburé da te 're ĩ'manharĩ wē za'ra mono na, dawasédé hã te te oto da'ãma 're ĩ'ab'madâ'â mono ō zéb da hã, taha zarina te te duré 're ĩda'awēsāmri mono zéb da hã. ãne wasu'u

zarina, wa tô wa norĩ hã wasina waihu'u pese za'ra ni oto. ²⁹ E zudezu norĩ nhib'apito si, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã 're hãimana. E zudezu'õ norĩ ma hã, 're hãimana mono õ di bété. Ta norĩ ma zama te duré 're hãimana. ³⁰ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tô sena, misire uburé Danhib'apito uptabi hã. Zezusi hã te te 're ãsazei pese za'ra mono zéb zarina si, te za te te sima ãma 're aroti, ãwasédé hã te te oto ãma 're ab'madâ'ã tô mono da, taha zarina si te te oto 're awêsãmri mono da, zudezu norĩ hã, duré zudezu'õ norĩ zama. ³¹ Zezusi hã da te dasina 're ãumnhasi za'ra mono zém na si, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã dawasédé hã te te oto da'ãma 're ab'madâ'ã tô mono da, te te sima da'ãma 're aroti mono wamhã, e tawamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã, wama hã taré hã. E wa te 're 'madâ'ã pese za'ra mono õ di za. Wa za tô taha zama, wa te 're 'madâ'ã pese za'ra, tô sena wa.

4

Abra'ãhã wasu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ãsazei pese mono zém na

¹ ãhãna hã wasiré zudezu norĩ hi'rada, wa za aima wasu'u za'ra wa'wa, Abra'ã hã. ² Ta hã uburé marĩ hã te te 're ã'ab'manharĩ wẽ mono na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, ãwasédé hã te te oto ãma 're 'madâ'ã mono tô da, te te sima ãma roti 'wa'ãhã, duré taha zarina Abra'ã hã 'rãwi tiwẽ na sina 're wata mono 'wa'ãhã, te aré tô sena 'rãwi sina 're wata. Tane nherẽ, marĩ hã te te 're ã'ab'manharĩ wẽ mono na, 'rãwi sina 're wata waihu'u mono õ di Abra'ã hã, taha zarina 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te sima ãma roti õ wa, ãwasédé hã te te oto ãma 're ã'madâ'ã mono õ zarina, te te ãwêsãmrizéb da hã. ³ Duréihã Abra'ãhã wasu'u na, ma tô ni'wa hã ãma rob'ui'ééré, ãne na hã:

“Abra'ã hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono si, ma tô te te sina 're umnhasi u'ãsi, te te tãma ãropisutuzém na hã. Taha ãma si, ma tô sasõ. Taha wa, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã sima ãma roti, ãwasédé hã te te oto ãma 're 'madâ'ã tô mono da, duré taha zarina si te te oto wêsãmri da. Taha wa, tãma wẽ uptabi di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma hã.”

ãne ma tô Abra'ãhã wasu'u na ãma rob'ui'ééré ni'wa hã, ãbaihã na hã. ã hã Abra'ã hã, marĩ hã te te 're ã'ab'manharĩ wẽ mono na, 'rãwi sina 're ãwata mono õ zé wasu'u. ⁴ Ni'wam norĩ hã te te dama 're romhuri za'ra mono wamhã, da te 're ãpawa'ãbã za'ra mono ré, te 're hãimana za'ra. E sõpru wa, te za taré ãsib'apito hã rob'ui'prazé hã te te tãma 're sõmri za'ra. Mare di. Sõpru wa, te te tãma 're sõmri za'ra mono õ di. Te te tãma 're ãromhuri za'ra mono zé wa'rãmip si, te za te te tãma 're sõmri za'ra, ãpawa'ã hã. ⁵ Tanei õ di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Marĩ hã da te 're ã'manharĩ wẽ za'ra mono na, te 'rãwi 're dasi'madâ'ã ze za'ra, taha na si 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã dawasédé hã te te oto da'ãma 're ã'ab'madâ'ã mono õ na, te te sima da'ãma 're aroti mono newa. Tane nherẽ, te te sima da'ãma 're aroti mono õ di, taha na dawasédé hã te te oto da'ãma 're ab'madâ'ã tô mono da, taha zarina te te oto 're ãda'awêsãmri mono zéb da hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono wapsi, te za te te sina 're da'awêsãmri, dawasédé hã za oto te te da'ãma 're ab'madâ'ã mono õ wa, duré dawasété na 're danomro mono nherẽ, te te 're da'ahã za'ra mono tô da. ⁶ 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te sima da'ãma 're aroti mono õ di tô, uburé marĩ hã da te 're ã'manharĩ wẽ za'ra mono zéb zarina, dawasédé hã te te oto da'ãma 're ã'ab'madâ'ã mono õ zéb da hã, taha zarina te te oto 're ãda'awêsãmri mono zéb da hã. Da te 're ãsaze za'ra mono zém na si te oto te te 're da'awêsãmri tô. Taha zarina, dama 're ãrowẽ uptabi za'ra mono zém na hã, ma tô Dawi hã ãne na ãma rob'ui'ééré, duréihã:

⁷ “Ni'wam norĩ ma hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãwasédé te te oto ãma 're 'madâ'ã za'ra mono õ wamhã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'ra mono di za, ãwasété na oto ãma 're po're pu'u za'ra mono õ wa, ta norĩ ãma hã.

⁸ 'Re ihâimana u'âsi mono hã ïwasédé hã te te oto âma 're sa'rata za'ra mono õ wa, tâma 're rowê za'ra mono di."

Ãne na ma tô Dawi hã âma rob'ui'ééré, dama 're ïrowê uptabi za'ra mono zém na.

⁹ Ãne hã, e sihâiwata nhihâri ré 're ïnomro mono norĩ si, te za rowê uptabi na 're nomro. E ã norĩ si, te wasu'u, Dawi hã. Mare di. Sihâiwata nhihâri ãna 're ïnomro mono norĩ zama, te wasu'u. Ãne na, wa tô aima waihu'u pari za'ra wa'wa, Abra'ãhã wasu'u na rob'ui'ééré hã, duréihã:

"Abra'ã hã 'Re ihâimana u'âsi mono si, ma tô te te sina 're umnhasi u'âsi, te te tâma ïropisutuzém na hã. Taha âma si ma tô sasõ. Taha wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã sima âma roti, ïwasédé hã te te oto âma 're 'madâ'â tõ mono da, duré taha zarina si te te oto wêsâmri da. Taha wa, tâma wê uptabi di, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã."

Ãne, wa tô aima waihu'u za'ra wa'wa. ¹⁰ E tawamhã Abra'ã hã sihâiwata nhizâri sirõmo, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã sima âma roti, te te wêsâmri da. Mare di. Sihâiwata nhizâri õ ré, ma tô wêsã. ¹¹ 'Re ihâimana u'âsi mono hã, Abra'ã hã te te sina ï'umnhasi pese zém na si, ma tô wêsã, sihâiwata nhizâri õ nherê. Taha wa, sihâiwata nhizâri õ ré, Abra'ã hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ïwêsâmrizém na hã, te wama wasu'u, tô sena na uburé da te 're ïwaihu'u za'ra mono zéb da hã. Taha wa, Abra'ã hã uburé 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasina 're ï'umnhasi za'ra mono norĩ hi'rada, ta hã. Sihâiwata nhihâri õ nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ï'awêsâmri mono norĩ hi'rada. ¹² Duré, ïsihâiwata nhihâri ré norĩ hi'rada, zudezu norĩ hi'rada. E tawamhã sihâiwata nhihâri ré 're hâimana za'ra mono wa, te ta norĩ hi'rada hã 're hâimana, Abra'ã hã. Mare di. Abra'ã hã sihâiwata nhizâri õ ré, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ïsazei pese ne, ïsine te te 're ïsazei pese za'ra mono norĩ hi'rata si, te 're hâimana, Abra'ã hã.

Abra'ãhã ma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ïropisutuzé wasu'u

¹³ Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono hã Abra'ãhã ma, ma tô ropisutu, uburé danhipti'ai mono bâ te te tâma 're anhomri mono da, ïsihudu norĩ ma ropibu ma, ïsihudu sidâpâsi. E ïsimiroti hã uburé te te 're 'madâ'â pese uptabi mono wa, duré nimahã na marĩ na misi ïsimiroti na te te upai õ wa, ma tô ãne na tâma ropisutu. Mare di. Taha wab õ di. 'Re ihâimana u'âsi mono te te ïsazei pese na, te te wêsâmri wa, ma tô ãne na tâma ropisutu siro. ¹⁴ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'wa norĩ hã zudezu norĩ hã, ïsimiroti te te 're ï'madâ'â pese za'ra mono zéb zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono, ta norĩ ma, uburé danhipti'ai mono bâ te te tâma 're ï'anhomri mono da hã, te te ropisutu 'wa'ãhã, taré te aré da te 're saze za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Marĩ dai õ di aré. Taré te aré 'Re ihâimana u'âsi mono hã dama ropisutu, daro hã te te dama 're ï'anhomri mono zém na hã. Dama hã, aré marĩ õ di. ¹⁵ 'Re ïdahâimana wê za'ra mono zéb da hã, dasi'uihã na da te dasima 're ïpisutu za'ra mono zé hã dama 're hâimana za'ra mono õ 'wa'ãhã, aré da te ãma 're upai waihu'u za'ra mono õ di. Tane, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ïrob'ui'ééré hã dama 're hâimana za'ra mono õ 'wa'ãhã, aré da te ãma 're upai waihu'u za'ra mono õ di duré. Tane nherê, te tô dama 're hâimana, ïsimiroti na rob'ui'ééré 'rada hã. Taha wa, da te 're waihu'u pese za'ra mono nherê, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono õ wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ïda'ahã za'ra mono zé, te wasu'u.

¹⁶ Tawamhã e marĩ hawi, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã Abra'ãhã ma ropisutu, ïsihudu norĩ ma ropibu ma. Abra'ã hã te te ïsazei pese zém hawi, ma tô tâma ropisutu. Te te tâma ïropisutuzé wa'rãmi, asa tâma ïsiwa'ãbâzéb zô 're ïsimnhasi mono õ na, da te dasina 're ïwaihu'u pese za'ra mono zéb da hã, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã Abra'ã te te ïsazei pese zém hawip si, tâma

ropisutu. E Mozésihi nhimi'ui'ééré 'madâ'â'wa norĩ ma si, te 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiropisutuzé hã tãma 're hâimana za'ra, zudezu norĩ te te 're ìsazei pese za'ra mono norĩ ma si. Mare di. Abra'ã hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono si te te sina ì'umnhasi ne, uburé 're ìdahâimana za'ra mono norĩ ma zama, te tãma 're hâimana za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiropisutuzé hã. E marĩ wa. Abra'ã hã uburé wahi'rata wa, uburé wasiré ìsazei'wa norĩ hi'rata wa. ¹⁷ Duréihã ni'wa hã ma tô âne na 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré, Abra'ãhã âma hã:

“Wa hã wa tô aipisutu, daro mono bâ da te dasina 're ì'umnhasi za'ra mono norĩ hi'rata na, da te 're asisi za'ra mono da.”

Âne ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimipisutuzém na âma rob'ui'ééré. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiropisutuzé hã, tô sena. Pire uptabi di. E marĩ wa. Ô hã tô sena, 're hâimana mono wa. Taha si, ma tô Abra'ã hã te te sina 're umnhasi u'âsi. Taha si, 're dadâ'â za'ra mono nheré, dahâiwa'utu'wa hã te 're hâimana. Taha si marĩ ô ré, Ropoto mono 'wa hã. ¹⁸⁻¹⁹ Duréihã Abra'ã hã 100 na âma ìwahubzéb u hã romhutu na ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tãma ropisutu, âne: “Asihudu sidâpâsi, da'ahâ uptabi di za.” Âne rob'ui'ééré 'rata na ìwasu'u hã. Abra'ã hã romhutu na ma tô tidâ'âzé hã sina waihu'u, ìhâiba sib'uwari na hã oto. Timro zama ma duré waihu'u, 'ra waihu'u ô na, Sara hã. Tane nheré, siptete sina ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono si saze, za ì'ra te te tãma ìsômrizém na hã. Te te 're wawâi mono âna, te sô 're simipari u'âsi, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiropisutuzéb zô hã, marĩ hã tãma hâimana ô nheré, sô 're ìsimipari mono zéb da hã. Taha wa, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã pisutu, daro mono bâ da te 're ìsazei pese za'ra mono norĩ hi'rata na, da te 're sisi za'ra mono da. ²⁰ 'Re ìhâimana u'âsi mono te te tãma ìropisutuzém na hã te te âma wawâi ô di. Ìmreme hã te te ìsazei pese zéb zarina, ma tô siptete uptabi na 're hâimana. Te duré âma 're wata u'âsi. ²¹ 'Re ìhâimana u'âsi mono te te tãma ìropisutuzé hã za te te tãma âma ì'uwaimramizéb zô, te te 're sazei pese u'âsi. Te te sazei utôri ô di, Abra'ã hã. ²² Taha wa, te te ìsazei pese na ma tô sima âma roti 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, ìwasédé hã te te oto âma 're 'madâ'â mono tã da, taha zarina te te wêsâmri da, duré po're'ô nheré, za te te azâri tã da, dame. ²³ Duréihã rob'ui'ééré 'rata na Abra'ãhã wasu'u hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìwêsâmrizém na hã, taha wasu'u si ô di. ²⁴ Wa norĩ zama, wa te wasina 're ì'umnhasi za'ra mono norĩ hã te za duré te te 're wa'awêsâmri, Wanhib'apito Zezusihi hâiwa'utu'wa, wa te wasina 're ì'umnhasi za'ra mono norĩ hã. ²⁵ 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô Zezusi hã dama tisô, da te dasiwi wîri da, wawasété na 're wanomro mono wa. Ma tô duré hâiwa'utu, taha na te te 're wa'awêsâmri mono da, wawasédé hã te te oto wa'âma 're ab'madâ'â tã mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã.

5

Cristuhu zazei'wa, toi u'âsi 're ìnomro mono zé wasu'u

¹ Wanhib'apito Zezu Cristu hã ma tô wazada tidâ'â za'ra, wa'upana. Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô te te sima wa'âma 're aroti, wa te 're ìsazei pese za'ra mono na, wawasédé hã te te oto wa'âma 're ab'madâ'â tã mono da, taha zarina si te te duré 're wa'awêsâmri mono da, wawasété na 're wanomro mono nheré, te te 're wa'ahâ za'ra mono tã da. Taha wa, rowé u'âsi, wa oto âma 're wanomro, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma hã. ² Zezusi hã wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa, te 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ìwé si te te wama 're ab'madâ'â. Taha na si, wa oto wa norĩ hã 're wahâimana za'ra. Niwapsi te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te wama 're apisutu, ìwaihu'u pese zarina ìhâiba na rowa'a za'êté na ìsiré 're wahâimana u'âsi za'ra mono da, rowé uptabi na. Taha wa, wato sina, wa sô 're wanhimipari za'ra, wa te 're sazei utôri za'ra

mono āna. ³ Duré Cristuhu zazei'wa, 're wanomro mono 'ru te, da te wama 're rob'manharĩ za'ra mono wa, wa te 're robzépata za'ra mono ré, wa watoi u'āsi 're wahâimana za'ra õne haré, wa te 're ĩrobzépata za'ra mono zéb zarina, õhõ āma si wanhiptete sina 're ĩwahâimana za'ra mono zéb da hã, wa te wasima āma 're sa'ētē za'ra mono wa. Āne hã wa te wasina 're waihu'u pese za'ra mono wa, wa za watoi u'āsi 're wahâimana za'ra. ⁴ Tawamhã wanhiptete sina, āma 're ĩwahâimana za'ra mono zéb da hã, wa te tãma āma 're uwaimrami za'ra mono wamhã, te za 'Re ĩhâimana u'āsi mono hã wa'āma 're wata za'ra. Tawamhã wa'āma 're ĩwata za'ra mono zém na, wa te wasina 're waihu'u za'ra mono wamhã, marĩ te te wama 're ĩ'apisutu mono zéb zô, wa te 're wawã za'ra mono āna, wa za wasina 're wanhimipari u'āsi za'ra. ⁵ Āne zô si 're wanhimipari za'ra mono wamhã, taré sô 're wanhimipari za'ra mono õ di za. Taré, wa te wasina 're umnhasi baba za'ra mono õ di za. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'āsi mono hã Tipē'ēzani te te wama 're ĩ'anhomri mono na, tinhimizawi pese zé hã te te wama 're awaihu'u mono wa, taré, wa te wasina 're umnhasi baba za'ra mono õ di za. Taha wa, taré sô 're wanhimipari za'ra mono õ di za, marĩ ĩwē hã te te wama 're ĩ'apisutu mono zô hã.

⁶ Duréihã 're ĩdahâimana za'ra mono na'rata zém hawimhã, marĩ da te 're ĩ'manharĩ wē za'ra mono zém na hã 'Re ĩhâimana u'āsi mono te te da'āma sima 're aroti mono õ di, taha zarina dawasédé hã te te oto da'āma 're ab'madâ'â tō mono da, duré dapo're'õ nherē, te te 're da'ahã za'ra tō mono da. Ta hawim haré, dahâimana wē zém na 'rãwi 're dasi'madâ'â waihu'u za'ra mono õ di, dawasédé hã te te da'āma 're ĩ'ab'madâ'â mono õ zarina, te te 're ĩda'awēsãmri mono zéb da hã, 'Re ĩhâimana u'āsi mono hã. Taha ré, ma tō Cristu hã dazada dârã, uburé dawasété na 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ zada, 'Re ĩhâimana u'āsi mono, bådã te te āma ĩpisutuzé hã ĩwa ĩwaptã'ázém na. ⁷ Ni'wa hã uburé danhimiroti wē hã te te 're 'madâ'â pese mono nherē, taha upana ĩda'matã'ã da hã, mare di. Ni'wa hã da'āma 're ĩsiwamri mono, 're 'maiĥâimana mono wamhã, taha upana si ĩda'matã'ã da hã, áté te za 're si'madã'ã za'ra. ⁸ Tanei õ di, 'Re ĩhâimana u'āsi mono nhimizawizé hã. Wa norĩ hã wawasété na 're wahâimana za'ra mono nherē, ma tō Cristu hã pisutu, wazada dã'ã da, wa'upana. Āne hã ma tō 'Re ĩhâimana u'āsi mono hã te te wama 're awaihu'u, te te 're ĩwa'azawi pese mono zém na hã. ⁹ Zezusi wazada ĩdã'ázém na, ma tō 'Re ĩhâimana u'āsi mono hã te te 're wa'awēsãmri, wawasédé hã te te oto wa'āma 're ĩ'ab'madã'ã mono õ zarina. Āne wa, te za duré Zezusi hã tidã'ázém na te te 're wa'anho'reptu, 'Re ĩhâimana u'āsi mono nhimiházé wi, ro hã za ĩsi'utõrĩzéb āma hã. ¹⁰ 'Re ĩhâimana u'āsi mono nhitob'ru, wa aré 're wanomro. Tane nherē, ti'ra dã'ázém na ma tō wa'āma 're siwadi za'ra oto. Tawamhã ĩsiwadi oto 're wahâimana za'ra mono wa, te za tō oto Zezusi hã te te 're wa'anho'reptu, dã'ã nherē, apã ĥaiwa'utu wa, dã'ã āna 're ĥaimana u'āsi mono wa za oto. ¹¹ Tane nherē, taha si õ di. 'Re ĩhâimana u'āsi mono āma, wa duré watoi u'āsi 're wahâimana za'ra, Wanhib'apito Zezu Cristu dã'ázém na, wa'āma 're siwadi za'ra mono wa oto.

Adãhã wasu'u, Cristuhu wasu'u me

¹² Tawamhã e ma hawi, ma tō dawasédé hã tinhana'rata. Adã hã ma tō duréihã tiwasété 'rata. Ta hawimhã ma tō dawasédé hã te te ropé, uburé dapoto mono bã. Ta hawim haré, te aihĩni 're dadã'ã u'āsi za'ra, dawasété na 're danomro mono wa. ¹³⁻¹⁵ Dawasété āna 're ĩdahâimana za'ra mono zéb da, 'Re ĩhâimana u'āsi mono nhimiroti hã dama 're ĥaimana za'ra mono õ nherē, dawasédé hã te te da'āma 're aza'ra mono õ di, 'Re ĩhâimana u'āsi mono hã. Tane nherē, duréihã Mozésihi ma, tinhimiroti hã te te waihu'u õ ré, duré te te rob'ui'éré õ ré, te dawasété na si 're dahâimana u'āsi za'ra. ĩsimiroti na rob'ui'éré hã dama 're ĥaimana za'ra mono õ nherē, dawasété na si 're

dahâimana za'ra mono wa, ma tô Adâhã wasété na'rata hawim haré 're dadâ'â u'âsi za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti hã dapê'ê 're, dama 're hâimana za'ra mono nherê, da te dasina tâma âma 're uwaimrami za'ra mono õ wa. Mozésihi ma, za oto 'Re îhâimana u'âsi mono, tinhimiroti te te îwaihu'uzéb u hã, dawasété na si 're danomro u'âsi mono wa, ma tô 're dadâ'â u'âsi za'ra. Adâhã wi, 'Re îhâimana u'âsi mono, rob'rã te te sawi nherê, te te sadawa 'madâ'â âna, ma tô tiwasédé hã 'manha. ãne hã Adâhã wasété ne, aiwa da te 're 'manharĩ za'ra mono õ nherê, ma tô aihĩni 're dadâ'â u'âsi za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono te te dama îrotizé hã, sô'awi dama 're hâimana za'ra mono õ nherê.

Adã hã wasété na'rata wamhã, ma tô ãpire uptabi hã 'manha, tiwasédé hã. Taha uirĩ na si, ma tô Zezusi hã marĩ ãpire uptabi hã 'manha duré ãwê hã, ti'ai âma 're morĩ ré. Taha wa, Zezusihi ne Adã hã, marĩ ãsine ãpire hã te te 'manharĩ wa. Tane nherê, aiwab õ di, ãsimi'manharĩzé hã. 'Re îhâimana u'âsi mono hã ãwê te te dama 're ã'anhomri mono hã, Adâhã wasété nei õ di. Adã hã tiwasédé te te ã'manharĩzém hawi, ma tô oto uburé 're dadâ'â u'âsi za'ra, tô sena. Tane nherê, 'Re îhâimana u'âsi mono hã ãwê hã te te dama 're ã'ab'manharĩ mono zé hã ãpire uptabi di, Adã hã tiwasédé te te ã'manharĩzém nhipai u. Wê uptabi di. E marĩ tawamhã, 'Re îhâimana u'âsi mono, ãwê hã te te dama 're ã'ab'manharĩ mono zé hã. Zezusi hã sisawi âna tihãiba na te te 're ãda'azawi pese mono na, ma tô te te dama 're ab'manharĩ wê, tinhoprubzéb zarina. ¹⁶ Adã hã tiwasédé te te ã'manharĩzém hawim haré, te dawasédé hã da te 're 'manharĩ u'âsi za'ra oto. Taha zarina, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're da'awê'õ pese, dawasédé hã te te da'âma 're ã'awaihu'u mono zéb zarina. Tane nherê, ta hawim haré, dawasédé hã da te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono nherê, dama ãsõprubzém na te oto da'ahã na te te 're da'awêsãmri 'Re îhâimana u'âsi mono hã, ã'ra dazada ãdã'ázém na. ãne wa, 'Re îhâimana u'âsi mono, dama 're ãsõpru mono zé hã, ãpire uptabi di, Adâhã nhimi'manharĩzé ma hã. ¹⁷ Tô sena aibã hã misi, tiwasédé te te ã'manharĩ na'rata hawi, ma tô oto 're dadâ'â u'âsi za'ra. Tane nherê, Zezu Cristu hã aibã misi nherê, ãsimi'manharĩzé hã ãpire uptabi di, aibã tiwasédé te te ã'manharĩ na'rata zém nhipai u. Wê uptabi di. 'Re îhâimana u'âsi mono hã ãwê uptabi hã te te tâma 're ã'apisutu mono norĩ si, te za hâimana ãpire na ãsiré 're hâimana u'âsi za'ra, tinhoprubzé hã te te tâma 're ã'anhomri mono norĩ si. ãsõprubzé hã te te 're ãda'awêsãmri mono zé, te wasu'u. Cristu ãdã'ázém na te za hâimana ãpire na ãsiré 're hâimana u'âsi za'ra.

¹⁸ Aibã hã misi tiwasédé hã te te ã'manharĩzém hawi, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã uburé te te 're da'awê'õ pese, dawasédé hã te te da'âma 're ã'awaihu'u mono zéb zarina. Tane, misi Zezusihi nhimi'manharĩ wê zém na, te za oto 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te 're da'anho'reptu, dapê'ê 're, dadâ'â u'âsi ne 're ãdanomro mono zém hawi, ã'rata 're dahâimana u'âsi za'ra mono da oto. ¹⁹ Aibã hã misi nherê, 'Re îhâimana u'âsi mono te te ãwapari õ hawimhã, ma tô oto uburé dawasété na si 're dahâimana za'ra. Tane duré, aibã hã misi nherê, 'Re îhâimana u'âsi mono te te ãwapari pese zém hawi te za oto 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te 're da'awêsãmri, Zezu Cristu te te ãwapari pese zém hawimhã.

²⁰ Duréhã 'Re îhâimana u'âsi mono hã ma tô Mozésihi ma tinhimiroti hã waihu'u, te te âma rob'ui'ére da, âma 're dasipo're pu'u za'ra mono wa, dawasédé hã da te oto dasina 're waihu'u za'ra mono da. Tane nherê, ma tô dawasédé hã da te dasima 're sa'êtê u'âsi za'ra. Tane nherê, dawasédé da te dasima 're ãsa'êtê za'ra mono zém nhipai u, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te dama 're arob'manharĩ wê, da'âma 're ãsiwamri u'âsi mono zéb zarina.

²¹ ãne na rowasu'u na, wa za oto aima 'rãsutu za'ra wa'wa. Dawasété na si 're danomro u'âsi mono wa, ma tô aré dapê'ê 'remhã, dadâ'â ne 're dahâimana u'âsi za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono nhiti. Tane nherê, tinhimizawi pese zéb zarina, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã Wanhib'apito Zezu Cristu dã'ázéb

zarina te te sima 're wa'awẽ, taha zarina si rowẽ uptabi na 're wanomro u'âsi mono da oto.

6

'Re ïdanomro mono zép té wasu'u

¹ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, simizawi pese uptabi di. Te wa'ãma 're pẽ'ézé u'âsi. Taha wa, wawasédé hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono nherẽ, tinhimizawizé hã te te wawi 're azawi mono õ di. Wawasédé, wa te 're ï'manharĩ za'ra mono zé hã, te duré te te wama 're apari. E tawamhã, wawasédé, wa te 're ï'manharĩ za'ra mono zé hã te te wama 're apari mono nherẽ, wa za wawasédé hã duré apã wa te 're 'manharĩ u'âsi za'ra, apã te te duré wama 're apari zahu mono da. E taha da, wa za wawasété u'âsi 're wahâimana za'ra. ² Mare di. 'Re dadâ'â za'ra mono wa, marĩ zô, da te oto 're ïrob'ruiwapari za'ra mono õ ne, wa norĩ hã wawasété zô, wa te oto 're rob'ruiwapari za'ra mono õ di za. Taha wa, wawasédé hã wa te duré 're 'manharĩ zahu za'ra mono õ di za oto. ³ Wa norĩ hã â dawabzuri, wa te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, Cristu Zezusihi siré, 'rãwi oto 're ïwanomro mono zé, te wasu'u, simisutu. Ìsiré oto 're ïwanomro mono ne, wa tô duré ïsiré 're wadâ'â za'ra, simisutu. ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ⁴ Tawamhã, â dawabzuri hã oto wa te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, â da te 're ïwanhamra mono zé, Cristuhu siré 're ïwadâ'â za'ra mono zé, te wa'ãma simiré'é. Ab're 're, ïsiré da te 're ïwanheme mono zéb zama, te wasu'u. E marĩ da, wa tô Zezusihi siré 're wadâ'â za'ra. Cristu hã dâ'â nherẽ, Ìmama hã tiwaihu'u pese na te te ïhãiwa'utu ne, 're ïwanomro mono zép tém na si, oto 're ïwahâimana za'ra mono zéb da hã, wa tô ïsiré 're wadâ'â za'ra, wa norĩ hã. ãne wa'ãma ïsimiré'ézé hã.

⁵ Wa norĩ hã Cristuhu siré, wa tô 're wadâ'â za'ra, wawasété zô, wa te oto 're rob'ruiwapari za'ra mono õ wa, 're dadâ'â za'ra mono wa, marĩ zô, da te oto 're ïrob'ruiwapari za'ra mono õ ne. ãne hã simisutu ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã wahãiba na atob za'ra, Cristuhu tẽme. Duré Cristu hã dâ'â uptabi nherẽ, Ìmama te te ïhãiwa'utu ne, te za duré wa norĩ hã te te 're wa'ahãiwa'utu. Taha na te za duré Cristuhu tẽme wahãiba na atob za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ⁶ Wawasété na 're ïwanomro 'rata mono zé hã, tâibã oto. Cristu hã wedepo'o nnonhi'rãmi na ïdã'ã ne, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te wama 're a'uprosi, 're ïwanomro 'rata mono zé hã. Marĩ ïwasétére si, wa te wasima 're ï'ruiwapari u'âsi za'ra mono zém hawi, te te 're wa'anho'reptui mono da, ma tô te te wama 're a'uprosi, 're ïwanomro 'rata mono zé hã. Wawasédé hã wa te 're sahãri waihu'u za'ra mono ãna, 're wanomro mono tõ da, ma tô te te wama 're a'uprosi. ãne hã wama waihu'u pese za'ra di. ⁷ 'Re dadâ'â za'ra mono wamhã, dawasédé hã da te 're 'manharĩ waihu'u za'ra mono õ di oto. Tane, 're ïdã'ã za'ra mono norĩ ne, Cristuhu siré 're wadâ'â za'ra mono wa, wawasédé hã wa te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono õ di za oto. ⁸ Taha wa, Cristuhu siré 're wadâ'â za'ra mono wa, wa za wa te wasina 're waihu'u pese za'ra tô sena na, za ïsine 're ïwahãiwa'utu za'ra mono zéb da hã, duré ïsiré za 're ïwahãimana u'âsi za'ra mono zém na hã. ⁹ ãne na, wa tô duré wasina waihu'u pese za'ra ni. Cristu hã dâ'â uptabi nherẽ, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te hãiwa'utu wa, taha wa, niwamhã tidã'ã na te te sahu õ di za, ïdã'ãzé hã sib'uware wa oto, Zezusihi ma hã. ¹⁰ Dã'ã wamhã, misi hare ma tô dawasété nhiptetezé hã uprosi. Taha wa, oto dã'ã parimhã, Timama ma, te oto 're hãimana u'âsi, Cristu hã. ¹¹ Taha wa, te za ãne na asi'ãma 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo: “'Re dadâ'â za'ra mono wa, marĩ zô, da te oto 're ïrob'ruiwapari za'ra mono õ ne, wawasété zô, wa te oto 're rob'ruiwapari za'ra

mono õ di za, wa norĩ hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, wa te oto 're ãromhuri za'ra mono da si, wa za oto 're wahãimana za'ra. Cristu Zezusihi ãma si, wa za oto 're wahãimana za'ra." ãne si te za asima ãma 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mo.

¹² 'Rãwi marĩ na asima 're ãrosa'rata wasété za'ra wa'aba mono zé hã 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono tã da, te za aiwasété wi asina 're asiptete za'ra wa'aba mo, aipê'ê na. ¹³ Marĩ ãwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tã da, te za aihãiba hã 're ã'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, aihãiba hawim na marĩ 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tã da. 'Re atã'ã za'ra wa'aba mono wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ã'aihãiwã'utu za'ra wa'aba mono ne, te 're aihãimana za'ra wa'aba mo, 're anomro aba mono zép tém na hã. Taha wa, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma si, 're asisõmri za'ra wa'aba mo, misi haré. Taha ma si, te za aihãiba hã 're ãsõmri za'ra wa'aba mo õne haré, marĩ ãwê si ãma 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb da hã. ¹⁴ 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã asina tãma ãma 're ã'uwaimrami za'ra wa'aba mono zéb zarina, aiwasédé hã te te oto ai'ãma 're ab'madã'ã aba mono tã da, 're asi'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. Tinhimizawi pese zém na si, ma tã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ai'ãma 're pẽ'ézé za'ra wa'wa, aiwasété na 're aihãimana za'ra wa'aba mono nherê. Taha zarina si, ma tã te te 're aiwêsãmri za'ra wa'wa. Taha wa, te za aiwasété wi asina 're asiptete u'ãsi za'ra wa'aba mo oto.

'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're ãdasisõmri za'ra mono zé wasu'u

¹⁵ Tawamhã áté ãne te za asima 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo: "Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãrob'ui'ééré hã wa te 're ã'madã'ã pese za'ra mono zéb zarina, te te sima wa'ãma 're aroti mono õ di, taha zarina wawasédé hã te te oto wa'ãma 're ab'madã'ã tã mono da, taha zarina te te 're wa'awêsãmri mono da. Tinhimizawi pese zéb zarina si, ma tã te te 're wa'awêsãmri, wawasété na 're wahãimana za'ra mono nherê, wa'ãma 're pẽ'ézé za'ra mono wa. Taha wa, wa za wawasédé hã duré apã wa te 're 'manharĩ u'ãsi za'ra õne u'ã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã dawasété nherê, simizawi pese wa." ãne na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Tã'ã. ¹⁶ A norĩ wa'wa hã dama 're romhuri za'ra wa'aba mono da, aihãiba hã dama 're sõmri za'ra wa'aba mono wamhã, taha nhimiwada'uri na si, te za tã 're aihãimana za'ra wa'aba mo. ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane, aihãiba hã aiwasété ma, 're sõmri za'ra wa'aba mono wamhã, te za tã ãma 're asiwasété za'ra wa'aba mo. Taha zarina te za atã'ã u'ãsi ne, 're aihãimana za'ra wa'aba mo, aipê'ê 're, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhiti. Tane nherê, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, aihãiba hã 're sõmri za'ra wa'aba mono wamhã, taha nhimiwada'uri na si te za 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Tawapsi te za oto te te 're aiwêsãmri za'ra wa'wa. ¹⁷ Aiwasété na si, ma tã aré 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo, 're sahãri waihu'u za'ra wa'aba mono ãna. Tane nherê, ãne 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di oto. 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te aima 're ãroti za'ra wa'aba mono zép si, te oto 're ã'madã'ã pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma si, wa za 're wawata za'ra. ¹⁸ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tinhiptetezé hã ma tã te te aima 're sõmri za'ra wa'wa, aiwasété ãna oto ãma 're anomro aba mono da. Ma tã duré aima si'apito za'ra wa'wa, aiwê na si oto tãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁹ 'Re ãdahãimana za'ra mono zém na, wa tã aima ãma romnhimire'éé za'ra wa'wa, ãnhimirowasu'u na hã asi'uihã na sada asimirosa'rata nhiptete waihu'u za'ra wa'aba õ wa. Aihãiba hã aiwasété ma, ma tã 're ãsõmri za'ra wa'aba mo aré, taha na si 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, aihãiba na asina 're aiwasété za'ra wa'aba mono da. Tane nherê, aihãiba hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma si, te za oto 're ãsõmri za'ra wa'aba mo, taha nhimiroti na si oto 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, aihãimana wê uptabi na.

20 Aiwasédé hã 're sahâri waihu'u za'ra wa'aba mono ãna, 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te aima 're ìroti za'ra wa'aba mono zéb zarina 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di aré. 21 Aiwasété na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, e marĩ ma tô aima 're hâimana za'ra wa'wa, 're ìmanharĩ za'ra wa'aba mono zé wa'rãmimhã, ãma aima 're ìrowê za'ra wa'aba mono zéb da hã. Robaba di. Taha na asimi'manharĩ wasété za'ra wa'aba zém na ãma 're aséb za'ra wa'aba mono di oto. Æne si, da te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono wamhã, dapê'ê 're, dadâ'â u'âsi ne, te za tô 're dahâimana za'ra. 22 Tane nherê, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tinhiptetezé hã ma tô te te aima 're sômri za'ra wa'wa oto, aiwasété ãna ãma 're anomro aba mono da oto. Ma tô duré aima si'apito za'ra wa'wa, taha ma si oto 're romhuri za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ma tô, tiwi 're asisawi za'ra wa'aba mono ãna, aihâiba hã tãma 're ìsômri za'ra wa'aba mo. Taha wa'rãmi te za rowê uptabi na ì'rata 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono zé hã te te aima 're apisutu 'wa oto. 23 Dawasété na si 're ìdanomro mono zé wa'rãmi, te za dadâ'â u'âsi ne 're dahâimana za'ra dapê'ê 're, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhiti. Wanhib'apito Cristu Zezusihi ãma si 're danomro mono wapsi, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã sôpru wa, te te dama 're apisutu, ì'rata 're ìdahâimana u'âsi za'ra mono zéb da hã, asa tãma 're ìdasiwa'âbã za'ra mono zéb zô, sina 're simnhasi mono ãna.

7

Ïmro'ô norĩ mrozém na rowasu'u na ìsimiré

1 Ìsisânawã norĩ, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Taha wa, ãhãna ìnhimi'ui'ééré na te aima ìrowasu'u za'ra wa'aba zé hã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di za duré. Ni'wa hã ti'ai ãma 're hâimana mono ré, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã pire na tãma 're hâimana, ti'ab ré 're ìdanomro mono zém na roti hã. Tane nherê, dâ'â wamhã oto, tãma 're hâimana mono ò di za oto, ìsarina 're ìhâimana mono zéb da hã. E marĩ wa. Tô oto dâ'â wa. 2 Æne na wa za aima romnhimiré'é za'ra wa'wa. Pi'ô norĩ hã ìmro hã tiwi 're dâ'â za'ra mono ò ré, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â sina, te te 're rême waihu'u za'ra mono ò di za. Ìmro tiwi 're dâ'â za'ra mono wapsi, te za oto 're mro za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina, aimawi aibã na, pi'ôi wi ìmro 're dâ'â za'ra mono wa, timro na te te 're sahu tã za'ra mono da, te te ãma roti ò wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. 3 Tane nherê, pi'ô norĩ hã ìmro hã tiwi 're dâ'â za'ra mono ò nherê, aibã aimawi ré 're hâimana za'ra mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're hâimana za'ra mono ò wa, te za ìpo're'ô hã da te ãma 're sa'ra, pi'ô norĩ ãma hã, tihâiba na tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono wa. Ìmro tiwi 're dâ'â za'ra mono wapsi, te za oto 're mro za'ra, aibã aimawi na. Tawapsi tihâiba na tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono ò di za, apã 're mro za'ra mono wa. Æne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. 4 Ìsisânawã norĩ, tane duré, a norĩ wa'wa hã. Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na asada dâ'â za'ra wa'aba wa, ma tô ìsiré 're atâ'â za'ra wa'aba mo. Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã asina tãma ãma 're ì'uwaimrami za'ra wa'aba mono zéb zarina, aiwasédé hã te te oto ai'ãma 're ab'madâ'â aba mono tã da, 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono ò di za. Tãibã oto. 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìhâiwa'utu nhib'a'uwê si, wa oto 're wanomro, taha ma si, wa te oto 're romhuri za'ra mono da, ìwê na si. Pi'ôi wi, ìmro tiwi 're dâ'â za'ra mono wamhã, ìsimiroti hã te te 're wapari za'ra mono ò di za oto. 'Re mro zahu za'ra mono wapsi, te za duré timro tém nhimiroti hã te te 're 'madâ'â pese za'ra. Tane hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã asina tãma ãma 're ì'uwaimrami za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re ìhâimana u'âsi mono, aiwasédé hã te te oto ai'ãma 're ab'madâ'â aba mono tã da, 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono ò di za oto, pi'ôi wi ìmro 're dâ'â za'ra mono wa, ìsimiroti te te oto

're ĩ'madâ'â za'ra mono õ ne hã. Tãibã oto. Cristuhu ãma si, te za oto 're anomro aba mo, pi'õ hã apã 're ĩmro zahu za'ra mono norĩ, timro tém nhimiroti te te 're ĩwapari pese za'ra mono ne. ⁵ Wahâimana wasété na 're wahâimana za'ra mono ré, wa tô marĩ ĩwasété zô si, wa te 're rob'ruiwapari za'ra aré. Taha ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã, wawasété ãna 're ĩwanomro mono zé waihu'uzéb da, wama 're hâimana za'ra mono nherẽ, duré wama waihu'u pese za'ra nherẽ, taha upana si, wa tô marĩ ĩwasété zô si, wa te 're rob'ruiwapari za'ra, tô õhõ zô si, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te wawi 're ĩ'azawi mono zô si. Taha zarina wa tô aré wapẽ'ẽ 're, wadâ'â u'âsi ne 're wahâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti. ⁶ Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô te te wama 're apisutu oto, ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rada hã wa te wasina tãma ãma 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zéb zarina, wawasédé hã te te wa'ãma 're ĩ'ab'madâ'â mono zéb da, 're wasi'madâ'â za'ra mono tã da oto. ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rada hã wa te wasina tãma ãma 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zéb zarina, te te 're ĩwa'anho'reptui mono zéb zô, 're wanhopré mono sina, wa te oto tãma 're romhuri za'ra mono õ di, 're ĩwahâimana 'rata za'ra mono zém na hã. ĩpẽ'ẽzani hã te te wama 're ĩ'aroti mono zéb zarina si, wa oto wa te tãma 're romhuri za'ra, wahâimanazép tém na si.

'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti, da te oto ĩwaihu'u za'ra zéb zarina, dawasété na 're ĩdasiwaihu'u za'ra mono zé wasu'u

⁷Tawamhã e 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã wasété di, Mozési te te ãma ĩrob'ui'ééré na hã. Mare di. Wasété õ di. ãhã wasu'u hawi, wa tô wa hã ĩwasété na ĩsiwaihu'u, 'rãwi. ãne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata wasu'u hã: "Marĩ ĩwẽ hã dawĩ 're 'ruiwapari za'ra wa'aba mono õ di za." ãne hã te waihu'u õ 'wa'ãhã, aré ĩwasété na ĩsiwaihu'u õ di, marĩ te ĩsima ĩ'ruiwaparizém na hã. ⁸ ãhã wasu'u na te oto waihu'u wamhã, marĩ hã te dawĩ 're ĩ'ruiwapari mono zéb da si, wa tô te ĩsima 're rosa'rata u'âsi, 're ĩhâimana wasété mono zéb zarina. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã dama waihu'u za'ra õ wa, dawasété na 're dasisãmri waihu'u za'ra mono õ di. Wa hã bété. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata wasu'uzéb zarina si, wa tô ĩsiwaihu'u, ĩwasété na hã. ⁹⁻¹⁰ Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rowasu'u hã te waihu'u õ nherẽ, wa tô aré ĩsi'ãma rosa'rata na te 're upa. ĩwasété na 're ĩsi'madâ'â mono ãna, wa tô 're ĩhâimana. Tane nherẽ, ĩsimiroti 'rata na rob'ui'ééré wasu'u hã te oto waihu'u wamhã, ãne na te oto ĩsi'ãma 're rosa'rata mono õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ĩwasété na aré 're ĩhâimana mono zém na hã wa tô ĩsi'ãma waihu'u. ĩdâ'â u'âsi, wa tô aré 're ĩhâimana, ĩpẽ'ẽ 're. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô tinhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã wama sãmri za'ra, wa te wasina tãma 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zéb zarina, rowẽ uptabi na ãma 're wanomro wẽ mono da. Tane nherẽ, te ĩsina tãma uwaimrami õ di, wa hã. Taha wa, wa tô aré ĩdâ'â u'âsi 're ĩhâimana u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti. ¹¹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata si te 're ĩ'madâ'â pese mono na, ĩwasédé hã te te oto ĩ'ãma 're 'madâ'â tã mono da, te te sima ĩ'ãma roti da newa, wa tô aré ĩnhimiza'rese ãna 're ĩhâimana. Taha zarina, wa tô aré ĩpẽ'ẽ 're, ĩdâ'â u'âsi 're ĩhâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti.

¹²Tane nherẽ, ĩsimiroti 'rata na Mozési te te ĩrob'ui'ééré hã wẽ uptabi di. ĩsarina si te wama 're hâimana, ĩwẽ uptabi si. ¹³ E tawamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã wẽ uptabi nherẽ, e taha zarina, wa tô aré ĩpẽ'ẽ 're, ĩdâ'â u'âsi 're ĩhâimana. Mare di. ĩwasété na 're ĩhâimana 'rata mono zéb zarina si, wa tô aré ĩdâ'â u'âsi 're ĩhâimana. Taha zarina, wa tô 're ĩhâimana wasété mono zém na ĩsina waihu'u. Uburé marĩ ĩwasédé hã da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zé hã ĩwasété uptabi na wa tô duré waihu'u.

Paru hã 'râwi tinhimirosa'rata wasété na ïsi'wapéze wasu'u

¹⁴ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te âma ïrob'ui'ére hã e ma hawimhã. Ïpê'êzani hawip si. Tane nherê, ta hawimhã, wa hã 're ïhâimana mono ò di. A'uwê hâiba na 're ïmorĩ wa, wa ïhâimana nhib'uware na 're ïhâimana, ïsi'uihã na ïsina ïnhiptete waihu'u ò na hã. 'Re ïhâimana wasété mono zé ma si, wa ïhâiba hã te 're sômri u'âsi. ¹⁵ ïnhimiza'rese âna, wa duré 're ïhâimana, ïwasédé hã te 're ï'manharĩ mono zém na, te ïsina waihu'u ò wa, 'râwimhã. Uburé marĩ ïwê si te 're ab'madâ'â mono da nherê, taha si te 're 'madâ'â mono ò di. Uburé marĩ hã te 're ab'manharĩ tō mono da, te ïsiwi 're awê'õ mono nherê, wa tō te te 're ab'manharĩ tō, ïwê upana. ¹⁶ Uburé marĩ hã te 're ab'manharĩ tō mono da, te ïsiwi 're awê'õ mono nherê, ïwê upana te 're ab'manharĩ mono wamhã, wa ïsina waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére, ïwê si 're ïhâimana mono na hã, ïsarina si. ¹⁷ Uburé marĩ ïwasédé hã te 're ab'manharĩ mono da, te ïsima 're awê mono ò nherê, ïwasédé hã ïpê'ê 're, ïma 're ïhâimana mono zéb zarina, wa te te 're ab'manharĩ u'âsi tō, te ïsiwi 're wê'õ waihu'u mono âna. ¹⁸ Marĩ ïwê hã ïpê'ê 'remhã ïma 're hâimana mono ò di. Âne hã ïma waihu'u pese di. Uburé marĩ ïwê si te 're ab'manharĩ mono da, te ïsima 're awê mono nherê, te ïsina 're uwaimrami waihu'u mono ò di, ïsi'uihã na hã. ¹⁹ Uburé marĩ ïwê si te 're ab'madâ'â mono da nherê, taha si te 're 'madâ'â mono ò di. Taha upana, wa ïwasété si te 're ab'manharĩ, âne hã te 're ab'manharĩ tō mono da, te ïsiwi 're awê'õ mono nherê. ²⁰ Uburé marĩ ïwasédé hã te ïsima 're awê'õ mono nherê, te 're ab'manharĩ mono wamhã, e ïsi'uihã na te ïsima ïwêzéb zarina, wa te te 're ab'manharĩ. Mare di. ïwasédé hã ïpê'ê 're, ïma 're ïhâimana u'âsi mono zéb zarina si, wa te te 're ab'manharĩ.

²¹ Âne hã wa tō uburé ïsina waihu'u, 're ïhâimana mono zém na hã. Marĩ ïwê si te 're ab'manharĩ u'âsi mono da, te ïsima 're wê mono nherê, wa ï'upana marĩ ïwasété zô si 're ïsipizari, te ïsiwi 're awê'õ waihu'u mono âna. ²² Wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti wê wasu'u na hã 'râwi wa tō te ïsima 're wê u'âsi, ïpê'ê 'remhã. ²³ Tane nherê, aimawi 're ïhâimana mono zéb da hã, te ïma 're hâimana u'âsi, ïpê'ê 'remhã, ïnhimirosa'rata wasédé hã. Ïpê'ê 'remhã ïnhimirosa'rata wasédé hã duré ïnhimirosa'rata wê hã te 'râwi nherê, 're si'wapé u'âsi zahuré, ïwasédé hã te 're ï'manharĩ mono zéb da hã, duré te ïsima 're ïwê mono zéb zarina, ïwê hã te 're ï'manharĩ mono zéb da hã. Ni'wam norĩ hã danhimiwada'uri zarina si 're hâimana za'ra mono wamhã, marĩ hã te te sima 're ïwê za'ra mono zéb zarina, te te 're 'manharĩ waihu'u za'ra mono ò di. Tane duré, wa hã marĩ ïwê si te 're ab'manharĩ u'âsi mono da, te ïsima 're wê mono nherê, marĩ ïwasédé hã ïpê'ê 'remhã ïma 're ïhâimana mono zarina, wa marĩ ïwasédé hã te 're ab'manharĩ tō. ²⁴⁻²⁵ Wa hã ïwasété u'âsi 're ïhâimana mono zém na, 'râwi 're ïsipo're pu'u mono wa, wa 're ïsiwê'õ u'âsi. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina si 're ïhâimana u'âsi mono da, te ïsima 're rosa'rata wê u'âsi mono nherê aré, tane nherê, ïpê'ê 're, ïwasédé hã ïma 're ïhâimana u'âsi mono zéb zarina si, wa 're ïhâimana u'âsi tō. E 'wa hã te za âne wamhã, ïnho'reptu, ïpê'ê 're, ïdâ'â u'âsi 're ïhâimana mono zém hawimhã. 'Re ïhâimana u'âsi mono si te za ïnho'reptu, ïdâ'â u'âsi 're ïhâimana mono zém hawi, Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina hã. Taha wa, wa oto taha âma si 're ïwata u'âsi.

8

'Re ïhâimana u'âsi mono pē'êzani te te dama 're ï'awê mono zéb zarina si, 're ïdanomro wê mono zé wasu'u

¹ Taha wa, Cristu Zezusihi âma 're ïnomro mono norĩ hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te siwi 're awê'õ mono ò di za oto. Taha zarina, te te hã za'ra ò di

za. ² 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani hã ma tô te te 're wa'apisutu, Cristu Zezusihi ãma si 're wanomro wê u'âsi mono da. Taha zarina, ma tô ĩwasété u'âsi 're ĩhâimana mono nherê, ĩnho'reptu, ĩpê'ê 're, ĩdâ'â u'âsi aré 're ĩhâimana mono zém hawi. Tiwaihu'u pese na ma tô ãne hawi ĩnho'reptu. ³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ĩrob'ui'érezé hã wa te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono zéb zarina, te te sima wa'ãma 're aroti mono ô di za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, wawasédé hã te te oto wa'ãma 're ab'madâ'â tō mono da, taha zarina te te oto 're wa'awêsãmri mono da. E marĩ wa. Wawasété u'âsi wahâimanazém hawi, wanhib'uware na 're wanomro u'âsi mono wa. Taha wa, wa te wasina 're uwaimrami waihu'u za'ra mono ô di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã. Wawasété si, wa te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zé hã ma tô te te siwi 're awê'ô pese, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, ma tô ti'ra hã we satō ti'ai u, da'upana dazada dâ'â da, dawasété u'âsi 're ĩdahâimana za'ra mono zém hawi, te te 're da'anho'reptui mono da. Ti'ai ãma dahâiba na ma tô 're mo, Cristu hã. Tane nherê, dasine ti'ai ãma hã tiwasédé hã te te 're ab'manharĩ mono ô di, tihâiba na hã. ⁴ ãne ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã 'manha, ĩsimiroti na rob'ui'ére hã wa te wasina 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zéb da hã, ĩpê'êzani, wa te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono zéb zarina, wapê'ê 're wanhimirosa'rata wasété na 're wahâimana za'ra mono ô wamhã. ⁵ Ni'wam norĩ hã 're ĩhâimana wasété za'ra mono ma si, tihâiba te te 're ĩsômri u'âsi za'ra mono norĩ hã ta norĩ hã te siwa'ru 'rãwi te te sima 're ĩwê za'ra mono zéb zarina si, te te 're rosa'rata wasété u'âsi za'ra. Tane nherê, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani nhimiroti zarina si 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã, ta norĩ si te te sima 're rosa'rata wê u'âsi za'ra, ĩpê'êzani te te tãma 're ĩwê za'ra mono zéb zarina si. ⁶ Ni'wam norĩ hã tihâimana wasété ma si, tihâiba te te 're sômri u'âsi za'ra mono wamhã, ta norĩ hã te za tipê'ê 're, dá'â u'âsi 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti. Tane nherê, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani te te tãma 're ĩwê za'ra mono zéb zarina si, 're hâimana wê za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're hâimana u'âsi za'ra, robzei u'âsi na. ⁷ Ni'wam norĩ hã siwa'ru 'rãwi te te sima 're ĩwê za'ra mono zéb zarina si, te te 're rosa'rata wasété u'âsi za'ra mono wamhã, ta norĩ hã te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhitob'ru 're hâimana za'ra. Ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madâ'â za'ra mono ô di. Te te 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono ô di, tō. ⁸ Ni'wam norĩ hã tihâimana wasété ma, tihâiba te te 're sômri u'âsi za'ra mono wamhã, ta norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tãma 're toi waihu'u za'ra mono ô di za.

⁹ Tane nherê, a norĩ wa'wa hã aipê'ê 're, aiwasédé hã aima 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're anomro aba mono ô di oto. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani te te aima 're ĩpisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te oto 're aihâimana wê za'ra wa'aba mo, ĩpê'êzani hã sena na aipê'ê 're, 're sãmra za'ra wa'aba mono wamhã. Ni'wam norĩ ma, ĩpê'êzani, ĩpê'ê 're, tãma 're hâimana za'ra mono ô wamhã, ta norĩ hã Cristuhu nhib'a'uwê 're hâimana za'ra mono ô di. ¹⁰ A norĩ wa'wa hã Cristu, aipê'ê 're, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono nherê, niwamhã te za aihâiba za'ra wa'wa hã aiwi 're si'utõrĩ za'ra wa'wa, aiwasédé hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa. Tane nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩ'aiwêsãmri za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za ĩpê'êzani hã te te 're aipisutu za'ra wa'wa, ĩ'rata 're asimroi u'âsi aba mono da. ¹¹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Zezusihi hãiwa'utu'wa hã, ĩpê'êzani te aipê'ê 're, 're sãmra za'ra wa'wa. Tô ô hã Cristu te te ĩhãiwa'udu hã te za aihâiba hã niwamhã aiwi 're si'utõrĩ pese za'ra wa'aba mono nherê, te te 're aihãiwa'utu za'ra wa'wa, ĩpê'êzani hã aipê'ê 're, 're ĩsãmra za'ra wa'aba mono zéb zarina.

¹² ĩsisãnawã norĩ, taha wa, wapê'ê 'remhã wanhimirosa'rata wasété na 're ĩwahâimana za'ra mono zé hã, mare di za oto. ¹³ Aipê'ê 'remhã asimirosa'rata

wasété na 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za atââ u'âsi ne 're anomro aba mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhiti. 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani nhimipawaptobzém na, uburé aiwasédé 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã asiwi 're uprosi pese za'ra wa'aba mono wapsi, te za 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'rata. ¹⁴Uburé 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani 'madââ sina 're ãhâimana za'ra mono norĩ si, te 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra, 're nomro, ãpẽ'ẽzani te te 're ãsimroi wẽ mono norĩ hã. ¹⁵E marĩ da, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã Tipẽ'ẽzani te te aima 're sômri za'ra wa'wa. E ãsimirob'manharĩzé ma, 're aipahi za'ra wa'aba mono sina, tâma 're romhuri za'ra wa'aba mono da, ma tô te te aima 're sômri za'ra wa'wa. Mare di. Taha dai ô di. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã aiâma 're 'ra za'ra wa'aba mono da si, ma tô te te aima 're sômri za'ra wa'wa, Tipẽ'ẽzani hã. Taha nhimipawaptobzéb zarina, wa 'Re ãhâimana u'âsi mono hã wa te 're 'mahârâ za'ra, âne: "Wamama, Wamama." Æne wa te 're ã'mahârâ za'ra mono zé hã. ¹⁶Wa norĩ hã 'râwi wapẽ'ẽ 're, wa tô wa te wasina 're waihu'u pese za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra oto 're ãwahâimana za'ra mono na. Duré ãpẽ'ẽzani hã te te wama 're ã'waihu'u mono zéb zarina zama, wa tô 'râwi wa te wasina 're waihu'u za'ra, ã'ra oto 're ãwahâimana za'ra mono na. ¹⁷'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra, oto 're wanomro mono wa, marĩ ãwẽ na tinhib'a'uwẽ ma, 're ãsôpru mono zéb da, te te tâma 're ãropisutu za'ra mono zéb ré, wa za 're wahâimana za'ra. Duré uburé marĩ ãwẽ na Cristuhu ma, ãsôprubzéb da, te te tâma ãropisutuzéb ré, wa za ãsire 're wahâimana za'ra. Zesusihĩ ne, wa te 're robzépata za'ra mono wamhã, wa za ãsine rowẽ uptabi na 're wahâimana za'ra.

'Re ãhâimana u'âsi mono, tizazei'wa norĩ ma, za ãwẽ te te tâma 're ã'apisutu mono zé wasu'u

¹⁸Ti'ab ré, wa te 're ãrobzépata za'ra mono zé hã, taré, 'Re ãhâimana u'âsi mono, za ãwẽ hã te te wama 're ã'apisutu mono zé ma hã. Tô sena, wa tô âne na waihu'u, wa hã. ¹⁹'Re ãhâimana u'âsi mono hã uburé te te ã'apoto mono hã, simisutu te umnhasi sina sô 're simipari za'ra, bâdâ ãwa ãwaptâ'ázéb zô, uburé ti'ra na sô'awi za te te oto dama ãwasu'u hã'ré za'ra zô. ²⁰⁻²¹'Re ãhâimana u'âsi mono, marĩ te te ã'apoto mono hã te wasété na 're hâimana za'ra, a'â. Tinhimipoto mono bâ, niha tâma 're ãhâimana za'ra mono zéb da, te te tâma 're apisutu mono nherẽ, te te sina tâma âma 're uwaimrami za'ra mono ô di. Siwa'ru te a'â 're hâimana za'ra, siwamnarĩ na. Tane nherẽ, âne na si'uihã na 're hâimana za'ra mono ô di. 'Re ãhâimana u'âsi mono si, ma tô tâma pisutu za'ra, siwa'ru a'â 're hâimana za'ra mono da. Niwapsi uburé marĩ te te ã'apoto mono hã wasété u'âsi 're ãhâimana za'ra mono hawi, te za anho'reptu. Taha zô, wa sô 're wanhimipari u'âsi za'ra, siwamnarĩ âna oto 're hâimana za'ra mono da. Tawamhã wasine, robzei u'âsi te za oto 're hâimana za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra, oto 're wanomro mono wa, rowẽ u'âsi 're ãwahâimana za'ra mono ne. ²²Pi'ôi âma, ãwasã 're sépu'u za'ra mono wamhã, te za 're wab'ëtẽ za'ra, 're séptââ za'ra mono hã. Tane te za duré uburé marĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ã'apoto mono hã a'â 're wab'ëtẽ za'ra, ti'ab ré, wasété na 're ãhâimana za'ra mono zém hawi 're wairébé mono hã. Æne hã wama waihu'u pese za'ra di oto. ²³Tane nherẽ, uburé ropodo hã ta norĩ si 're wab'ëtẽ za'ra mono ô di. Wa norĩ zama, wa 're wawab'ëtẽ u'âsi za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tinhoprubzéb zarina, ãmorĩ'rata na Tipẽ'ẽzani, te te wama 're anhomri mono wa, wapẽ'ẽ 're, 're ãsãmra u'âsi mono da hã. 'Râwi wapẽ'ẽ na, wa 're wawab'ëtẽ u'âsi za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã uburé ti'ra na sô'awi za te te oto dama ãwasu'u hã'ré za'ra zéb zô, 're wanhimipari za'ra mono ré. Duré ti'ab ré, wanhib'uware na wahâimana wasété na 're ãwahâimana za'ra mono zém hawi, za te te 're ãwa'awaibui mono zéb zô, 're wanhimipari za'ra mono ré, wa 're wawab'ëtẽ

u'âsi za'ra. ²⁴⁻²⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono, ïwê si za te te wama 're ï'apisutu mono zéb zô, wa te 're wawã za'ra mono ãna, sô 're ïwanhimipari za'ra mono zéb zarina, ma tô te te 're wa'anho'reptu. Ti'ab ré, marĩ zô 're wanhimipari za'ra mono ré, wa te oto 're 'madâ'â za'ra mono wamhã, e wa za ône u'âsi sô 're wanhimipari za'ra. Mare di. Tâibâ oto, sô 're ïwanhimipari za'ra mono zé hã za. Marĩ zô 're ïwanhimipari za'ra mono zé hã, zahadu wa te 're 'madâ'â za'ra mono ô ré si, wa za tô wanhiptete sina sô 're wanhimipari u'âsi za'ra, wa te 're sazei utôrĩ za'ra mono ãna.

²⁶ Tane duré 'Re ïhâimana u'âsi mono, ïwê hã za te te wama 're ï'apisutu mono zéb zô, wasina sô 're wanhimipari wa'a za'ra mono wamhã, ïpê'êzani si te za te te 're wa'apawapto, sô 're wanhimipari wa'a za'ra mono tã da. Duré, wa norĩ hã niha 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wasi'ãma 're ïwamreme zusi mono zéb da hã, wa te wasina tãma ãma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono dai ô nherê, te za ïpê'êzani si wa'ãma 're mreme u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wahâiba mono bâ, wa'ãma 're pê'êzé uptabi mono sina. Wasi'uihã na ïwê hã wa te tiwi 're ïwaptêrê za'ra mono zém na, wa te tãma ãma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono dai ô nherê, te ôhõ si wa'ãma 're mreme u'âsi, te te 're wa'apawapto mono da, ïpê'êzani hã. ²⁷ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã dapê'ê 're, uburé danhimirosa'rada hã tãma waihu'u pese di. Taha wa, ïpê'êzani nhimirosa'rada hã tãma waihu'u pese di duré. 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tãma 're ï'awê mono zéb uwaibaba si, te ïpê'êzani hã ïsib'a'uwê norĩ ãma 're mreme u'âsi. ²⁸ 'Re ïhâimana u'âsi mono zawi pese 'wa norĩ da, marĩ ïwasédé hã ahã na sada 're hâimana za'ra mono nherê, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ïwê si te te tãma 're apisutu ïwa'rãmi, te te sima 're ï'awê mono zéb zarina, tinhib'a'uwê da, te te sima 're ï'apisutu mono norĩ ma hã. ãne hã wama waihu'u pese za'ra di oto wa norĩ hã. ²⁹ Duréihã marĩ ô ré hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te sima ãma ïrotizéb zarina, te te sima 're ïwa'apisutu mono norĩ hã, ï'ra ne, tô Zezusihi ne, oto 're wahâimana za'ra mono da, ma tô duré te te 're wa'apisutu siro. Ta hã uburé ïsazei'wa norĩ dub'rada, 're hâimana mono da, ma tô ãne te te 're wa'apisutu siro, sima. ³⁰ Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono te te sima 're ïwa'apisutu mono norĩ hã ma tô te te sima 're wa'awê, ïtême 're wanomro mono da, wa te 're saze za'ra mono da. Tawamhã ïtême 're wanomro mono wamhã, ma tô duré te te 're wa'awêsãmri, wawasédé hã te te oto wa'ãma 're ï'ab'madâ'â mono ô zarina. Ma tô duré te te wama 're apisutu siro, niwapsi ï'ra Zezusi 're ïmorĩ wê uptabi ne, 're wahâimana za'ra mono da oto.

Cristuhu nhimizawi pese zé hã dawi ïsi'utôrĩôzé wasu'u

³¹ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ãne hã te te wama 're apisutu mono wamhã, e niha za tawamhã. Ta hã, wa niwĩ oto 're hâimana za'ra mono wa, e 'wa hã te za wa'ãma ai'uté. Mare di. Uburé wanhitob'ru norĩ nhiptetezé hã, tarére 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hã. ³² 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ti'ra te te wawi sawi za'ra ô di, wazada dâ'â za'ra tã da. Wa'udâna ma tô wama sômri za'ra tô, te te wawi sawi ãna. E tawamhã uburé marĩ ïwê hã te te wama 're anhomri mono ô di za. Te te wawi 're azawi mono ãna, te za tô te te wama 're anhomri, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ³³⁻³⁴ Wa norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono, tinhib'a'uwê da, te te sima 're ïwa'apisutu mono norĩ si, ma tô te te 're wa'awêsãmri, wawasédé hã te te oto wa'ãma 're ï'ab'madâ'â mono ô zarina. E ni'wam norĩ hã wawasédé te te wa'ãma 're sa'ra mono da bâ bété. Ni'wam norĩ hã, wawasédé te te wa'ãma 're sa'ra waihu'u mono ô di za oto. ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Cristu Zezusi hã ma tô wazada dârâ, wa'upana. Apâ ma tô duré hâiwa'udu. Taha wa, te oto Timama nhimire niwĩ 're sãmra, dama pire na. Timama ma, te duré te te 're wa'awasu'u wê u'âsi, wazada ïdâ'âzéb zarina, wawasédé hã te te wa'ãma 're ab'madâ'â tã mono da

oto. Āne wa, e ni'wam norĩ hã wawasété na te te wama 're nharĩ zahu za'ra mono da bâ oto. Mare di. ³⁵ Cristu hã te te 're wa'azawi pese uptabi. E 'wa hã te Cristuhu nhimizawi pese zém nhiti te te 're ĩwa'azani mono da hã, 're hâimana. Ni'wai õ uptabi di. Tane nherẽ, áté wa za a'â wa te 're robzépata za'etê za'ra. Áté marĩ ĩwasédé hã te za a'â wazô 're wairébé. Áté ĩsazei'wa 're wanomro mono wa, te za a'â da te wama 're rob'manharĩ wasété za'ra. Áté mra hã wa za a'â wa te 're sépata za'ra. Áté wanhibrob ãna, wa za a'â 're wahâimana za'ra. Áté te za duré a'â da te wama 're amhâzépa za'ra, da te 're wanhimroi mono da. Áté te za duré da te 're wanhimro. E tawamhã, ãne na wa te 're robzépata za'ra mono 'ru te, te za Cristu te te 're ĩwa'azawi pese mono zé hã, wawi 're si'utõrĩ za'ra. Mare di. Wawi 're si'utõrĩ waihu'u za'ra mono õ di za. ³⁶ Duréihã apito Dawi hã ma tô ãne na wa'ãma rob'ui'ééré siro, za wa te 're ĩrobzépata za'ra mono zém na hã:

“Wamama, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, wa norĩ hã asib'a'uwẽ 're wanomro mono wa, wama romnhimimnhasi u'âsi na, wa 're wahâimana za'ra, da te 're wanhimroi mono õ'umnhasite.

Pone'ërebâi ãma 're dapê'ëzé za'ra mono ãna, dasazéb da, da te 're ĩsimroi mono ne, te da te dasima 're wawẽ za'ra, da te 're wanhimroi mono da, da te 're wa'ruiwapari za'ra mono wa oto.”

Āne duréihã Dawi hã te te wa'ãma ĩrob'ui'ééré sirõmo za'ra hã, te 're hâimana, ĩbaihã na hã.

³⁷ E tawamhã, uburé marĩ ĩwasédé hã wazada 're ĩhâimana za'ra mono zéb zarina, te za Cristu te te 're ĩwa'azawi pese mono zé hã wawi 're si'utõrĩ za'ra. Mare di. Uburé marĩ na da te wama 're rob'manharĩ wasété za'ra mono da nherẽ, ta hã te te 're ĩwa'azawi pese mono, te za te te 're wa'apawapto, Cristuhu si, wanhitob'ru norĩ ãma wa te ãma 're ai'uté pese za'ra mono da. ³⁸ Uburé marĩ hã wazada 're ĩhâimana za'ra mono zém hawi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhimizawi pese zé hã te te wawi 're ĩ'azani mono da hã, mare di. Āne na sena na, wa tô ĩsina waihu'u, wa hã. Wahâiba ré ré 're wahâimana za'ra mono wamhã, duré oto 're wadâ'â za'ra mono nherẽ, tinhimizawi pese zé te te wawi 're azani mono õ di za. Duré ĩhâiba'õ norĩ hã ĩsib'apito norĩ zama, te te wawi 're sani waihu'u za'ra mono õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwa'azawi pese mono zé hã. Duré, ã bâtâ na marĩ hã wazada 're hâimana za'ra mono 'ru te, te te wawi 're azani mono õ di za, tinhimizawi pese zé hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Duré niwamhã uburé marĩ hã za wazada 're hâimana za'ra mono 'ru te, te te wawi 're ĩ'azani mono da hã, mare di za tô. ³⁹ Uburé marĩ hã hâiwa na 're ĩsimasa mono hã duré ti'ai 'rowi 're ĩhâimana za'ra mono hã te te wawi 're sawi waihu'u za'ra mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé hã. Uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩ'apoto mono hã, niwamhã te te wawi 're sani waihu'u za'ra mono õ di za tô, ĩsimizawi pese zé hã. Robaba uptabi di. Wanhib'apito Cristu Zezusihi ãma si 're wanomro mono wa, te te 're wa'azawi pese uptabi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, õne u'âsi.

9

Izarazéhé nhihudu norĩ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sima 're ĩ'apisutu mono zé wasu'u

¹ Tô sena, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Wa hã Cristuhu te, 're ĩmorĩ wa, 're ĩzadawa nhipese mono õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'ëzani te te ĩma ĩwaihu'uzéb zarina, duré 'râwi ĩpê'ë na te ĩsi'ãma 're ĩrosa'rata mono zéb zarina, wa tô waihu'u, dama 're ĩzadawa nhipese mono õ na hã. ²⁻³ ĩsiré zudezu norĩ ãma hã, ãma 're ĩpê'ëzé uptabi za'ra mono di, Cristu hã te te siwi 're wẽ'õ za'ra mono wa. Taha wa, te duré ĩwi 're robzei'õ pese, ĩpê'ë 'remhã. Ta norĩ ãma 're ĩpê'ëzé uptabi za'ra mono wa, wa aré te ĩsima 're rosa'rata u'âsi ĩpê'ë na,

'Re ìhâimana u'âsi mono ma, ìsipisutu da, ì'upana za'ra te te 're ìwě'ô mono da, duré Cristuhu nhiti, ì'upana 're ìhâimana u'âsi za'ra mono da. Æne hã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te ìma 're ìmanharî dai ô nherê, wa taré ìsiwaihu'u, ìsiré zudezu norî âma 're ìpě'êzé uptabi za'ra mono zém na. Æne na, wa tô aima ìsiwasu'u za'ra wa'wa, 're ìzadawa nhipese mono ô na hã. ⁴ Ta norî hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimipisudu, te 're hâimana za'ra. Ta norî âma, ma tô 're 'ra za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Ta norî ma si, ma tô rowa'a na aré ì'rata 're sãmra za'ra 'râwi, ìwaihu'u pese zé hã duré ìhâimana wě zé hã te te waihu'u za'ra da. Simisutu siré, âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da, ma tô duré marî ìwě hã te te tâma 're apisutu. Ìsimiroti na Mozési te te ìrob'ui'éérézê hã ma tô duré tâma sômri za'ra. Ta norî ma, ma tô duré 're siwaihu'u za'ra, ì'uwaibaba si âma 're ìwata za'ra mono zéb da hã. Ta norî ma, ma tô duré ahã na te te tâma 're aropisutu, zudezu norî ma, za te te tâma âma 're ì'a'uwaimrami mono zém na hã. ⁵ Wahi'rata norî nhihudu uptabi, te ta norî hã 're hâimana za'ra, dama ìpire uptabi za'ra norî nhihudu. Cristu hã zudezu hâiba na, ma tô podo, ti'ai âma. Cristu hã ta hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono, uburé marî hã te te 're ì'ab'madâ'â mono. Taha âma uburé 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono. Tô sena, wa Æne na aima âma rowasu'u za'ra wa'wa.

⁶ E tawamhã, Izarazéhé nhihudu norî hã Cristu te te siwi 're wě'ô za'ra mono wa, te te tâma âma 're a'uwaimrami mono ô di, 'Re ìhâimana u'âsi mono, te te tâma 're ìropisutu za'ra mono zém na hã. Ma tô te te tâma âma 're a'uwaimrami, tô. Izarazéhé nhihudu norî hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimipisudu hã aihîni 're hâimana za'ra mono ô di, ìsib'a'uwě uptabi, 're nomro mono da. ⁷ Duré Abra'ãhã nhihudu sidâpâsi ìsihudu norî hã, ìsihudu ahã na za 're ìhâimana za'ra mono na, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te tâma ìropisutuzéb zarina, aihîni uptabi, âma 're hâimana za'ra mono ô di, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra uptabi hã 're ìhâimana za'ra mono na hã. Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô Æne na Abra'ãhã ma ropisutu, romhã ré: “Izatihi nhihudu norî si, te za ìnhib'a'uwě uptabi hã 're hâimana za'ra.” Æne ma tô tâma waihu'u siro, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. ⁸ Taha wa, Abra'ãhã nhihudu mono norî hã 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra, aihîni 're ìnomro mono ô na, te wasu'u ã hã, duréihã Abra'ãhã ma, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìwaihu'uzém na. Abra'ã hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiropisudu hã te te âma ìsaze ne, tane duré ìsimiropisutu na, da te 're ìsaze za'ra mono norî si, te za Abra'ãhã nhihudu ne oto 're dahâimana za'ra. ⁹ Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã Abra'ãhã ma, te te ìropisutuzé hã, Æne ìsimiroti wasu'u hã: “Wahub amo na, wa za duré we atême wi, tô ã a'amo za duré ìwa ìwaptã'ãzém na. Tawamhã apã we atême ìwisi ô ré, te za Saraha ma ì'ra podo, aibã na.” Æne duréihã Abra'ãhã ma, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìropisutuzé hã.

¹⁰ Tawamhã Saraha 'ra hã ma tô tiprédu oto, Izati hã. Ta hã wahi'rada. Prédu wamhã, ma tô timro, Rebecaha âma. Ta hã ma tô duré ti'ra, ì'ra maparane ìsi'ubza hã, aibã zahuré hã. ¹¹⁻¹² Tane nherê, ìdi'i 're, zahadu hâimana zahuré nherê, duré marî ìwě hã te te waihu'u zahuré ô nherê, zahadu marî ìwasédé hã te te duré waihu'u zahuré ô nherê, ma tô Æne 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tâma waihu'u siro, Rebecaha ma: “Ìdub'rada hã te za tinoi ma wapu na 're hâimana.” Æne ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ìno si sima pisutu, tidub'rata ma, pire na 're hâimana mono da. E marî hã te te 're ì'manharî wě zahuré mono zéb zarina, ma tô ìno si sima pisutu, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Taha wab ô di. Si'uihã na te te sima ìwězéb uwaibaba, ma tô sima pisutu, ìno si. ¹³ Æne na hã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ìmreme na rob'ui'ééré, ìbaihã na hã: “Zacoho si, ìma sawi di. Eza'uhu si, wa tô ìsiwi wě'ô.” Æne 'Re ìhâimana u'âsi mono, si'uihã na te te sima ìwězéb zarina,

Zaco te te sima ĩpisutuzé hã, ĩdub'rata upana.

¹⁴ Áté ãne na te za asima 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo: “Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sima ĩwêzéb zarina, ĩno si te te sima ĩpisutu na hã ma tô ãma upa. ĩ'uwaibaba ô di.” ãne na hã asima ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za. ĩ'uwaibaba si te te dama ãma 're a'uwaimrami u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Te te dama ãma 're a'upai mono ô di. ¹⁵ Duréihã Mozésihi ma, ma tô ãne na siwasu'u: “Ni'wam norĩ ãma 're ĩpê'êzé za'ra mono da, te ĩsima 're wê za'ra mono wamhã, wa za tô ãma 're ĩpê'êzé za'ra, ãma 're ĩsiwãrĩ za'ra mono da, ta norĩ ãma hã. Duré ni'wam norĩ ãma 're ĩpê'êzé za'ra mono da, te ĩsima 're wê za'ra mono ô wamhã, ãma 're ĩpê'êzé za'ra mono ô di za tô, ta norĩ ãma hã, te 're apawapto mono da.” ãne Mozésihi ma, ĩsiwaihu'uzé hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ¹⁶ Taha wa, da te dasima 're ĩwê za'ra mono zéb zarina, te te 're da'apisutu mono ô di, da'ãma 're ĩpê'êzé mono zém na hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Duré dasi'uihã na sô 're ĩdasiwasutu za'ra mono na, te te 're da'apisutu mono ô di, da'ãma 're ĩpê'êzé mono zém na hã. Si'uihã na te te sima 're ĩda'awê mono zéb zarina si, te za tô da'ãma 're pê'êzé, da'ãma 're ĩsiwãrĩ mono zéb da hã. ¹⁷ Duréihã ma tô Mozési hã ãne na ãma rob'ui'ére, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã apito Para'oho ma te te ĩrowasu'uzém na, ãne:

“Wa hã wa tô aipisutu, dama asi'apito da. Wa tô duré nasi ai'rãnhito, asimirosa'rata nhiptete na aihâimana mono da, a'â. Wa tô duré nasi aima rob'manharĩ wasété, ĩnhimiwaihu'u pese zém na, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono da, duré daro mono bâ ĩnhisi na, da te 're ĩwaihu'u pese za'ra mono da oto.”

ãne duréihã apito Para'oho ma, ĩsiwasu'uzém na ma tô ĩbahã na ãma rob'ui'ére, Mozési hã. ¹⁸ Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ni'wam norĩ ãma 're pê'êzé za'ra mono da, te te sima 're wê za'ra mono wamhã, te za tô ãma 're pê'êzé za'ra, ãma 're siwãrĩ za'ra mono da. Duré te te sima 're ĩda'awê mono zéb uwaibaba, te za te te 're da'a'rãnhito, danhimirosa'rata wasété nhiptete na a'â 're dahâimana za'ra mono da.

'Re ĩhâimana u'âsi mono, te te sima 're ĩda'awê mono zéb zarina si, marĩ hã te te dama 're ĩ'apisutu mono zé wasu'u

¹⁹ Áté ni'wam norĩ hã ãne wa'rãmi te za te te ĩma 're nharĩ za'ra, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã. Áté ãne te za ta norĩ hã te te ĩma 're nharĩ za'ra: “Re ĩhâimana u'âsi mono hã danhimirosa'rata wasété nhiptete na a'â 're dahâimana za'ra mono da, te te 're da'a'rãnhito mono wamhã, ãne wamhã, e niha te za te te siwi 're da'awê'ô. Te te siwi 're da'awê'ô waihu'u mono ô di za. E 'wa hã, te 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipisutu da, hâimana nhiptete na 're hâimana. Robaba di. Ni'wai ô di.” Áté, ãne te za ni'wam norĩ hã te te ĩma 're nharĩ za'ra, te te 're waihu'u za'ra mono ô nherê. ²⁰ E a norĩ wa'wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, aipire za'ra wa'aba bâ, te za ãne na ĩma 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo. Piza na zé 'manharĩ hã, e ti'manharĩ'wa te za sina sadanharĩ za'ra, ãne: “E marĩ da, ma tô ãne ĩwa'ab'manha.” ãne na te te sina sadanharĩ waihu'u za'ra ô di za. ²¹ ĩ'manharĩ'wa hã te te sima ĩwêzéb uwaibaba si, te za zé hã te te 're ab'manharĩ, piza na. Zé hã te te su pese wamhã, misi te za oto sada ub'rã. Tawamhã te za sima rosa'rata, piza maparane te te sima 'manharĩ da, ãma. Tawamhã te te ĩ'manharĩ 'rada hã, wê uptabi na te za 'manha, ĩ'madâ'â ze da hã. Duré ĩhâiba amo hã si'aba're na te za 'manha, wê prã na, ta hã marĩ da si 're hâimana mono da, taré.

²² Tane te za duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wa'manharĩ'wa hã marĩ hã te te wama 're apisutu, zé 'manharĩ'wa ne. Te te sima 're ĩwê mono zéb zarina, te za uburé marĩ hã te te dama 're apisutu, ĩwê hã duré ĩwê prã hã. Ta hã te te sima 're wê u'âsi, tiwaihu'u pese na dapo're'ô norĩ hã te te 're ahã za'ra

mono da, taha zarina ĩsimihâ nhipetezém na da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. Tane nherê, te te siwi 're ĩ'awê'ô pese mono norĩ âma hã, 're wa'a su'u mono ô di, za te te 're ĩda'uprosi za'ra mono norĩ âma hã. ²³ Āne hã ma tô duré te te sima 're wê, pire na 're ĩhâimana wê uptabi mono zém na, dama 're siwaihu'u mono da. Uburé wa'âma 're ĩpê'ézé mono zéb zarina, wa'âma 're ĩsiwãrĩ za'ra mono norĩ ma, ma tô âne na wama 're siwaihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Wa norĩ hã ma tô oto te te 're wa'apisutu siro, rowê uptabi âma ĩ'rata 're wahâimana u'âsi za'ra mono da. ²⁴ Wa norĩ hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'apisutu, ĩsib'a'uwê uptabi hã oto 're wanomro mono da. E 'wam norĩ hã tawamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩ'apisutu mono norĩ hã. Wa norĩ hã zudezu norĩ hã aihĩni ô nherê, duré zudezu'ô norĩ hã aihĩni ô nherê, ma tô wasiwazari te te 're wa'apisutu, ĩsib'a'uwê oto 're wanomro mono da, wasiré. ²⁵ Duréhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ĩmreme na rob'ui'ééré, Ozéza na ĩsisi hã. Zudezu'ô wasu'u na ma tô âne na rob'ui'ééré:

“Īnhib'a'uwê'ô, aré 're ĩnomro mono norĩ hã, wa za oto ĩnhib'a'uwê na te 're sisi za'ra.
Aré te 're ĩsawi za'ra mono ô norĩ hã, wa za oto ĩma ĩsawi pese na te 're waptêrê za'ra.

²⁶ Tirob âma 're si'ubumroi mono ré, wa tô aré te tãma 're nharĩ za'ra, âne: A norĩ wa'wa hã ĩnhib'a'uwê'ô te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tane nherê, tame 're si'ubumroi mono ré, wa za oto ĩ'ra na te 're sisi za'ra, wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra na.”

Āne Ozéza, ĩmreme na te te ĩrob'ui'éérézé wasu'u hã.

²⁷⁻²⁸ Iza'iza hã ma tô duré âne na âma rob'ui'ééré, Izarazéhé nhihudu norĩ âma hã:

“Re ĩhâimana u'âsi mono hã Wanhib'apito hã te za sa'êtê da'ahâ za'ra waptu sina, daro mono bâ dawasété na te te 're ĩda'awaihu'u mono zéb zarina. Taha wa, Izarazéhé nhihudu norĩ hã â poré zaihâ na supara 're ĩsimi'wara mono ne, ahâ uptabi nherê, te za umro na si te te 're anho'reptu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.”

Āne Iza'iza hã, Izarazéhé nhihudu norĩ âma te te ĩrob'ui'éérézé hã.

²⁹ Iza'iza hã ma tô duré âne na rob'ui'ééré:

“Wanhib'apito hã danhipai u ĩsiptete uptabi, te 're hâimana. Ô hã uburé wahi'rata norĩ hã zudezu norĩ hã te te wawi 're a'uprosi mono 'wa'âhã, wa aré wasiré zudezu norĩ hã 're wasi'utōrĩ pese, Sodoma na 'ri nho'ômo nhisi âma uburé ĩdasi'utōrĩ ne, duré Domora na 'ri nho'ômo nhisi âma ĩdasi'utōrĩ ne. Tane nherê, ma tô ni'wam norĩ âma tipê'ézé za'ra, te te sō'reptu za'ra da, uburé si'utōrĩ tō da, wasiré zudezu norĩ hã.”

Zudezu norĩ hã Cristu te te siwi 're ĩwê'ô za'ra mono zé wasu'u

³⁰ E marĩ te wama wasu'u za'ra, tawamhã, â hã. E niha, wa za tawamhã âma waihu'u za'ra ni, âhã wasu'u na hã. Āne, wa za âma waihu'u za'ra ni. Zudezu'ô norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwasédé hã te te âma 're ĩ'ab'madâ'â mono ô zarina, te te 're ĩwêsãmri za'ra mono zéb da hã, te te aré sô 're rob'ruiwapari za'ra mono ô nherê, ma tô te te 're awêsãmri, taré te te 're ĩsaze za'ra mono zém na si nherê. ³¹ Tane nherê, Izarazéhé nhihudu norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ĩrob'ui'ééré hã te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwasédé te te oto âma 're ab'madâ'â tō mono da, duré taha zarina te te 're awêsãmri mono da, te te sima âma 're aroti mono newa, ma tô ta norĩ hã taré sô 're si'wapé za'ra, te te 're ĩ'awêsãmri mono zéb zô. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, ĩwasédé hã te te âma 're ĩ'ab'madâ'â mono ô zarina, te te 're ĩwêsãmri za'ra mono zéb da hã, te te sina tãma 're uwaimrami za'ra mono ô di, ta norĩ hã. ³² E marĩ wa, te te sina tãma 're uwaimrami za'ra

mono õ di. 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're ãsazei pese za'ra mono zém na si, te te 're ãwêsãmri za'ra mono zéb da hã, 're si'madâ'â za'ra mono õ wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na si 're si'madâ'â ze za'ra mono wa. Cristuhu ãma, wa za oto êne hã aima ãma simiré'é za'ra wa'wa. Êtê tómo wawê hã bâdâdi wa, 're sa'wari mono wa, te za ãma 're dasi'marõpãrĩ za'ra. Taha wa, te za 're dasirême za'ra. Tane duré, zudezu norĩ hã ma tô Cristu te te siwi 're ãwê'õ za'ra mono zém na si'uihã na sima 're simiza'repese za'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi na dazada ãdâ'ázé hã taré newa, Cristu hã da te 're ãsaze za'ra mono zém na, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're ãda'anho'reptui mono õ newa. ³³ Duréihã Iza'iza hã ma tô ãne na ãma rob'ui'ééré, 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme na:

“Ma'ãpé, ãwapari pese za'ra wa'aba. Zeruzarê u, wa za ni'wa hã satõ, Si'ã na sa'a nhisi u. Êtê tómo wawê hã bâdâdi wa, dawĩ 're ãsa'wari mono hã, te te 're da'marõpãrĩ za'ra mono wa, 're ãdasirême za'ra mono ne, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'rata 're ãdanomro u'âsi mono zé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za, da te dasiwi 're wê'õ pese za'ra mono wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono Zeruzarê u te te ãsatõrĩ hã.

Tane nherê, ni'wam norĩ hã te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhã, taré te te sina 're umnhasi baba za'ra mono õ di za. ãwê hã te za tô te te tãma ãma 're a'uwaimrami, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, tãma 're rowê u'âsi za'ra mono di za.”

Ãne ma tô duréihã Iza'iza hã ãma rob'ui'ééré siro, Cristu za da te dasiwi ãwê'özém na hã.

10

¹ ãsisãnawã norĩ, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're ãda'anho'reptui mono zé hã, uburé ãsiré zudezu norĩ hã te te sina tãma 're uwaimrami za'ra mono da, wa tô ãsima wê uptabi za'ra. Taha da, wa ta norĩ ãma 're ãmreme u'âsi za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma. ² Ta norĩ hã te te sima 're wê uptabi za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, 're sisõmri u'âsi za'ra mono da, õhõ ma si, te te 're romhuri pese za'ra mono da. Ãne na, wa tô ãsi'uihã na ãma waihu'u pese za'ra, tô sena. Tane nherê, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, da te 're ãromhuri pese za'ra mono zé hã te te waihu'u pese za'ra õ wa, te te sina tãma 're uwaimrami za'ra mono õ di. ³ 'Re ãhâimana u'âsi mono, dawasédé te te oto da'ãma 're ã'ab'madâ'â mono õ zarina, te te 're ãda'awêsãmri mono zé hã, tãma waihu'u pese za'ra õ di. Te te 're ãda'awêsãmri mono zéb da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te tãma 're ãpisutu za'ra mono zé hã, te te 're 'madâ'â pese za'ra mono õ di, ta norĩ hã. Si'uihã na te te sima 're ãpisutu za'ra mono zéb zarina si, ma tô 'rãwi sô 're si'wapé za'ra, taha na te te 're wêsãmri za'ra mono da newa. ⁴ 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãrob'ui'ééré hã da te 're ã'madâ'â pese za'ra mono na, da te ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra mono õ di za oto, taha zarina 'Re ãhâimana u'âsi mono, te te sima da'ãma 're aroti mono newa, dawasédé te te oto da'ãma 're ab'madâ'â tã mono da, duré taha zarina te te 're ãda'awêsãmri mono zéb da hã. Tãibã. Ãne hã ma tô Cristu hã dawĩ uprosi. Ta hã Danho'reptui'wa na te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono norĩ si, te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te 're awêsãmri, ãwasédé hã te te oto ãma 're ã'ab'madâ'â mono õ zarina, po're'õ nherê, te te 're ahã za'ra tã mono da.

'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're ãda'anho'reptui mono zé wasu'u

⁵ Duréihã Mozési hã ma tô ãne na rob'ui'ééré:

“Ni'wa hã ãsimiroti na rob'ui'ééré hã uburé te te 're 'madâ'â pese uptabi mono wapsi, nimahã na marĩ na misi ãsimiroti na te te upai õ wapsi, tawapsi te za rowê na 're hãimana u'âsi, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'rata.”

Ãne ma tô Mozési hã ãma rob'ui'ééré. ⁶⁻⁸ Tane nherẽ, ni'wa hã ãne te te 'manharĩ waihu'u õ di, ãsimiroti zarina uptabi hã. Ni'wa hã ãsimiroti upai'õ'wa hã 're morĩ õ di. Robaba di. Até ãne na te za 'rãwi asima 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo: “E 'wa hã te za hãiwa u mo, Cristu hã apã we te te saprõni da, wa'upana wazada ãdã'ã za'ra da hã.” Ãne hã asima 're nharĩ za'ra wa'aba mono õ di za, Cristu hã Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu hã wei morĩ õ newa, ti'ai u.

Até te za duré ãne na 'rãwi asima 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo: “E 'wa hã te za mo, adã 're ãhãimana za'ra mono zéb u, Cristu hã te te hãiwa'utu da apã.” Ãne hã asima 're nharĩ za'ra wa'aba mono õ di za duré, Cristu hã apã hãiwa'utu õ newa, ab're hawi. 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da te 're saze za'ra mono wapsi, te te 're ãda'awësãmri mono zém na, ma tô Mozési hã ãne na ãma rob'ui'ééré, duréihã:

“Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã ma tô aipẽ'ẽ 're, 're ãsazei pese za'ra wa'aba mo, 'rãwi. Taha na, ma tô duré dama 're asiwasu'u u'ãsi za'ra wa'aba mo, asadawa na.”

Ãne Mozési te te ãma ãrob'ui'éérézẽ hã. Taha na, wa tô duré wa norĩ hã wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra, Cristu, da te 're sazei pese za'ra mono wapsi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ãda'awësãmri mono zém na, dawasédẽ te te oto da'ãma 're ã'ab'madã'ã mono õ zarina. ⁹ Zezusi hã Asib'apito uptabi na, asadawa na danho'a 're sisi za'ra wa'aba mono wamhã, duré 'rãwi aipẽ'ẽ 're 'Re ãhãimana u'ãsi mono, Zezusi te te ãhãiwa'utuzém na, 're sazei pese za'ra wa'aba mono wamhã, tawapsi te za te te 're asõ'reptu za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ¹⁰ Zezusi hã wapẽ'ẽ 're, wa te wasina 're ã'umnhasi za'ra mono zém na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te 're ãwa'awësãmri mono zé hã. Zezusi hã Wanhib'apito na danho'a, wa te dama 're ãsisi za'ra mono zém na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ãwa'anho'reptui mono zé hã. ¹¹ Duréihã Iza'iza hã ma tô duré ãne na ãbaihã na rob'ui'ééré: “Re ãhãimana u'ãsi mono hã, Danho'reptui'wa da, te te ãpisudu hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, niwamhã te te sina 're umnhasi baba za'ra mono õ di za. Te za te te dama ãma 're a'uwaimrami u'ãsi.” Ãne Iza'iza hã te te ãma ãrob'ui'éérézẽ hã. ¹² Zudezu norĩ hã zudezu'õ norĩ me, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma hã, tô õhõ si, tãma 're ãhãimana za'ra mono zé hã. Siwanhizari, tãma 're hãimana za'ra mono õ di oto ta norĩ hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono, uburé Danhib'apito uptabi, te dama 're hãimana. Taha wa, ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're sõ'reptu za'ra mono da, te te tiwi 're waptẽrẽ za'ra mono wamhã, ta norĩ ma, te za tô te te tãma ãma 're a'uwaimrami, dama 're ãsõpru mono zéb zarina. ¹³ Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô duré ãne na rob'ui'ééré:

“Ni'wam norĩ hã Danhib'apito uptabi te te 're sõ'reptu za'ra mono da, te te tiwi 're waptẽrẽ za'ra mono wamhã, ta norĩ hã te za tô te te 're anho'reptu, ãhãiba mono bã.”

Ãne duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa te te ãma ãrob'ui'éérézẽ hã.

¹⁴ E niha te za tawamhã da te tiwi 're waptẽrẽ za'ra, te te 're da'apawapto mono da hã, Cristu, da te dasina 're umnhasi za'ra mono õ nherẽ. Ãne wamhã, dama waihu'u õ di. Duré Zezusihi wasu'uwẽ hã dapo're'õ na da te 're wapari za'ra mono õ ré hã, e niha te za da te dasina 're umnhasi za'ra, Zezusi hã. Da te dasina 're umnhasi waihu'u za'ra mono õ di. E niha te za duré Zezusihi wasu'uwẽ na, da te 're dapawapto za'ra mono õ nherẽ, da te 're wapari za'ra. Dama waihu'u õ di. ¹⁵ Duré, e niha te aré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã daro mono bã datẽme 're nomro, ãmreme na te te 're dapawapto za'ra mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te datẽme 're satõrĩ za'ra mono õ nherẽ. Ãne wamhã, te te ãma 're dapawapto waihu'u za'ra mono õ di aré. Tane nherẽ, 'Re

ĩhâimana u'âsi mono, ma tô te te datême 're satõrĩ za'ra tô. Duréihã Iza'iza hã ma tô ãne na ãma rob'ui'ééré:

“Rowasu'u wẽ hã nima hawi da te dama 're ãwisi za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ uptabi za'ra mono di za.”

Ãne ma tô Iza'iza hã romhã ré rob'ui'ééré, Zezusihi wasu'uwẽ hã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã te te oto datême 're ĩ'ãwisi za'ra mono zém na hã.

¹⁶ Tawamhã Zezusihi wasu'uwẽ hã, ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã te te oto datême 're ãwisi za'ra mono nherẽ, uburé da te ãma 're saze za'ra mono õ di, wẽ nherẽ. Iza'iza hã ma tô duré ãne na ãma rob'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te te ĩnharĩzém na: “Wanhib'apito, wa te dama 're asadawa wasu'u za'ra mono wamhã, e ma tô aiwasu'u na da te 're wazaze za'ra. Mare di. Da te ãma 're wazaze za'ra mono õ di.” ¹⁷ Tane nherẽ, Cristuhu wasu'uwẽ na, da te ãma 're dapawaptob za'ra mono õ nherẽ, da te ãma 're sasõmri waihu'u za'ra mono õ di. Cristuhu wasu'uwẽ hã dapo're na da te 're wapari za'ra mono wapsi, te za da te 're saze za'ra.

¹⁸ E zudezu norĩ hã zahadu ĩwasu'uwẽ hã te te 're wapari za'ra mono ã bâ bété. ĩwasu'uwẽ hã ma tô te te 're wapari za'ra aré ta norĩ hã, tô sena. Duréihã Dawi hã ma tô ãne na ãma rob'ui'ééré:

“ĩsadawa wasu'u'wa norĩ mreme hã ma tô daro mono bâ te te 're ropé.

Ta hã ma tô ropã dapo're na da te 're wapari za'ra, daro mono bâ.”

Ãne ma tô Dawi hã ãma rob'ui'ééré.

¹⁹ E tawamhã, Izarazéhé nhihudu norĩ hã ĩwasu'uwẽ te te 're wapari za'ra mono wamhã, e te te 're waihu'u za'ra mono õ di. Ma tô te te 're waihu'u za'ra. Tane nherẽ, tipẽ'ẽ na te te sima 're wẽ za'ra mono õ di, te te 're ĩsaze za'ra mono da hã. Zudezu'õ norĩ si, ma tô te te sima 're wẽ za'ra, te te 're saze za'ra mono da. ãne na, ma tô Mozési hã duréihã ãma rob'ui'ééré 'rata, zudezu norĩ ma 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma ĩrowaihu'u za'ra zém na hã:

“ĩnhib'a'uwẽ'õ aré 're ĩnomro mono norĩ hã oto ãma 're ĩnhib'a'uwẽ za'ra mono wa, te za oto ta norĩ hã asiwi 're ĩruiwapari za'ra wa'aba mo, ĩzadawa parab õ nherẽ.

Ta norĩ hã aré te te 're ĩwaihu'u pese za'ra mono õ nherẽ, wa tô ãma 're ĩnhib'a'uwẽ za'ra aré. Taha wa, te za asib'ru na sada 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, ĩzadawa parab õ nherẽ.”

Ãne zudezu norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩrowaihu'u mono zé hã.

²⁰ Iza'iza hã ma tô duré ãne na ĩsa'u ãma rob'ui'ééré, zudezu'õ norĩ wasu'u na hã. Zudezu norĩ hã te te siwi 're ĩwẽ'õ pese za'ra mono zém na, ma tô siptete sina ãma rob'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na:

“Ni'wam norĩ hã aré ĩzô 're sõpré u'âsi mono õ nherẽ, ma tô te te siwi 're ĩsãmri za'ra.

ĩzô 're sinharĩ za'ra mono õ nherẽ, wa tô ta norĩ ma 're ĩsiwaihu'u za'ra.”

²¹ ãne na ma tô duré Iza'iza hã zudezu norĩ ãma rob'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na:

“Wa hã wa tô aré Izarazéhé nhihudu norĩ zô 're ĩnhimiwẽ u'âsi za'ra, te 're azawi pese mono wa, apã ĩtême we 're sihutu mono da. Ta norĩ hã po're ãna 're nomro u'âsi mono wa, te te siwi 're ĩwẽ'õ pese za'ra mono nherẽ, wa tô aré sô 're ĩnhimiwẽ u'âsi za'ra, te 're ĩsawi pese za'ra mono zéb zarina.”

Ãne ma tô Iza'iza hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na ãma rob'ui'ééré, Izarazéhé nhihudu norĩ ãma hã.

11

'Re ĩhâimana u'âsi mono, Izarazéhé nhihudu norĩ ãma 're ĩpẽ'ézé mono zé wasu'u

¹ E tawamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ norĩ hã ma tô te te siwi 're wẽ'õ za'ra, Izarazéhé nhihudu norĩ hã. Mare di. Te te siwi 're awẽ'õ mono õ di. Mare uptabi di. Wa hã bété, Izarazéhé nhihudu 're ìmorĩ hã, duré Abra'ãhã nhihudu 're ìmorĩ hã. Duré Bẽzamihĩ nhihudu norĩ siré 're ìmorĩ wamhã, e ma tô siwi ìwẽ'õ, Izarazéhé nhihudu 're ìmorĩ nherẽ. Mare di. Te te siwi ìwẽ'õ õ di, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. ²⁻³ Tinhib'a'uwẽ norĩ hã, tô sena te te siwi 're awẽ'õ mono õ di 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, duréihã ìsãna'rata hawimhã, te te sima 're ì'apisutu mono norĩ hã. Duréihã Eriasi hã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô Izarazéhé nhihudu norĩ ãma ìwasété na ãma sa'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma. ãne na te te ãma ìrob'ui'éérézẽ hã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ãne ma tô ãma rob'ui'ééré:

“Wanhib'apito, asadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã ma tô ta norĩ hã te te 're simro. Duré êtẽ za'ra 'manharĩ hã, ìsisiwi aima danhoprubzéb da, marĩ, da te ìwa 're ìsa'ra za'ra mono zé hã ma tô uburé te te 're prub za'ra, êne hã. ìsiwaprosi uptabi, wa oto 're ìhâimana, te 're ì'asawi pese mono hã. Taha 'ru te, te duré ìzada 're hâimana za'ra, ìzama te te siwi ìwĩrĩ da.”

ãne Eriasi hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, Izarazéhé nhihudu ãma ìwasété na te te ìsa'razém na te te ãma ìrob'ui'ééré hã, ìbaihã na. ⁴ Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã e niha ma tô asa tãma waihu'u, Eriasihi ma. ãne ma tô tãma waihu'u:

“ãne ìnhib'a'uwẽ nhipti'ai ãma hã, wa tô te ìsima 're sawi pese za'ra, 7 miu na ìhâiba za'ra hã, tisiré norĩ wazari si'utõrĩ tã da dame, ìhâiba'õ na dame ãma 're ìwata za'ra mono õ norĩ hã, Ba'a na romhâiba nhisi ãma hã. Ta norĩ si, te ìzarina 're hâimana u'âsi za'ra.”

ãne 'Re ìhâimana u'âsi mono hã Eriasihi ma, asa te te ìwaihu'uzém na rob'ui'ééré hã. ⁵ Tane te duré ãhãna hã dama 're romhâimana za'ra. Da'ãma 're pê'ézé mono wa, da'ãma 're ìsiwãrĩ mono zéb zarina, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã Izarazéhé nhihudu norĩ hã te te sima 're apisutu, umro na, ìsib'a'uwẽ uptabi si oto 're hâimana za'ra mono da. ⁶ E tawamhã, marĩ hã te te 're ì'manharĩ wẽ za'ra mono zéb zarina, ma tô te te sima 're apisutu, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, zudezu norĩ hã. Mare di. Taha zarina te te sima 're apisutu mono õ di. Taré ãma 're ìpẽ'ézé za'ra mono zéb zarina, ãma 're siwãrĩ ze za'ra mono wa, ma tô si'uihã na te te sima 're apisutu, õhõ ãma si 're hâimana u'âsi za'ra mono da. Marĩ hã da te 're ì'manharĩ wẽ za'ra mono zéb zarina, te te sima 're da'apisutu mono 'wa'ãhã, ãne zarina 'wa'ãhã, aré senai õ di, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìpẽ'ézé mono zéb zarina si, da'ãma 're ìsiwãrĩ mono zé hã.

⁷ Tawamhã e niha, wa za ãne na hã ãma waihu'u pese za'ra ni. ãne, wa za oto ãma waihu'u za'ra ni. Izarazéhé nhihudu norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono, ìwasédé hã te te oto ãma 're ab'madá'ã tã mono da, duré taha zarina te te 're ìwẽsãmri za'ra mono zéb da hã, sô 're sôpré u'âsi mono nherẽ, te te sina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ di, ta norĩ hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono, umro na te te sima 're ìpisutu za'ra mono norĩ si, ma tô te te sina tãma 're uwaimrami za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're ìwẽsãmri za'ra mono zém na hã. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã Izarazéhé nhihudu nherẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhiti 're ìhâimana za'ra mono norĩ hã, ta norĩ si ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã po're nhitob za'ra, ìmreme hã te te 're waihu'u za'ra mono ãna, a'ã 're nomro mono da. ⁸ Duréihã Mozési hã ma tô ãne na ãma rob'ui'ééré:

“Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô ta norĩ hã tiwaihu'u pese na te te 're po're nhitob za'ra, simipari ãna 're hâimana za'ra mono da a'ã. Ta norĩ hã ma tô duré te te 're 'rãiwamnarĩ za'ra, rosa'rata waihu'u ãna, a'ã 're nomro mono da. Taha wa, te ta norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te siwi 're waihu'u za'ra mono ãna, siwa'ru 're hâimana za'ra.”

Āne duréhã Mozési hã te te āma ĩrob'ui'érézé wasu'u hã. ⁹ Dawi hã ma tô duré āne na ta norĩ āma rob'ui'éré za'ra, zudezu norĩ āma hã:

“Re ĩhâimana u'âsi mono hã ta norĩ ma, ĩwē na tãma 're sōprub za'ra mono wē te, ma tô 're si'madâ'â ze za'ra, taha na tãma 're rowē za'ra mono da newa. Taha wa, marĩ wasété pire na 're si'marōpãrĩ za'ra mono neza, 'rãwi. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te hã za'ra neza.

¹⁰ Te te duré 're tōmo nhitob za'ra mono neza, datob'a na 're ĩdanomro mono ne, 're nomro mono da oto. Duré ta norĩ hã marĩ pire hã da te 're 'wasari mono wa, ĩré 're ĩdanhihãpã za'ra mono ne, te te 're robzépata u'âsi za'ra mono neza.”

Āne duréhã Dawi hã Izarazéhé nhihudu norĩ āma, te te ĩrob'ui'érézé wasu'u hã.

¹¹ E tawamhã, zudezu norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, 're si'marōpãrĩ za'ra mono nherē, apã ĩtēme 're wahutu waihu'u za'ra mono õ di za. E tawamhã apã ĩtēme 're sipizari waihu'u za'ra mono õ di za. Te za tô apã ĩtēme 're sipizari za'ra. Ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, 're sipizari za'ra mono wa, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wa, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã zudezu'õ norĩ ma a'â pisutu za'ra, te te 're ĩda'anho'reptui mono zé hã. Zudezu norĩ hã te te āma 're 'ruiwapari za'ra mono da, ma tô zudezu'õ norĩ ma a'â pisutu za'ra, te te 're ĩda'anho'reptui mono zé hã, zudezu norĩ hã apã ĩtēme 're sipizari za'ra mono da, te te 're ĩda'anho'reptui mono zém niwĩ.

¹² Zudezu norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwēsãmri za'ra mono zéb da hã, te te sina tãma 're uwaimrami za'ra mono õ wa, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã zudezu'õ norĩ ma, hãiwa hawi marĩ ĩwē na tãma 're sōprub za'ra, daro mono bâ. Tawamhã zudezu norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono niwĩ, ahã uptabi na apã za ĩtēme 're sipizari za'ra mono wamhã, tawapsi, te za oto marĩ ĩwē uptabi hã te te dama 're anhomri, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã hãiwa hawi, uburé tinhib'a'uwē norĩ ma hã.

Zudezu'õ norĩ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩ'anho'reptui mono zé wasu'u

¹³ Zudezu'õ norĩ, wa za oto aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hã Cristuhu zadawa wasu'u'wa, wa aima 're ĩhâimana za'ra wa'wa. Wa hã te aima 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zé hã, taréi õ di. Taha wa, wa za tô ĩnhimi'ē na te aima 're romhuri u'âsi za'ra wa'wa. ¹⁴ Wa hã te aima 're romhuri za'ra wa'aba mono wa, ĩsiré zudezu norĩ hã te te āma 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono da, wa tô ta norĩ si te ĩsima 're wē za'ra, ni'wam norĩ hã apã 'Re ĩhâimana u'âsi mono u' re sipizari za'ra mono wa, te te 're anho'reptui mono da. ¹⁵ Ta norĩ hã te te 're saze za'ra mono õ wa, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã asa te te siwi 're awē'õ, a'â. Āne wa, ma tô a'â ai'āma si 're siwadi za'ra wa'wa, zudezu'õ norĩ āma hã. Tane nherē, ta norĩ hã niwapsi 'Re ĩhâimana u'âsi mono u, apã 're ĩsipizari za'ra mono zéb zarina, te te 're wēsãmri za'ra mono wa, te za oto rowē uptabi na 're hâimana za'ra, ĩwasédé hã te te oto āma 're ĩ'ab'madâ'â mono õ zarina. 'Re dadâ'â za'ra mono wa, apã 're dahãiwa'utu za'ra mono wa, dama 're ĩrowē za'ra mono ne, te za oto ta norĩ hã rowē uptabi na 're hâimana za'ra.

¹⁶ Āne na, wa za oto aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa. ĩ'u'ētē wapu hã da te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, sebre õ ré, te za syry na da te 're po'o za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da te 're sōmri za'ra mono da. Misi ĩ'u'ētē wa'õno hã da te tãma 're sōmri za'ra mono nherē, wahuré da te tãma 're ĩsōmri za'ra mono zé, te wasu'u. Duré áté ni'wa hã te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma tinha, āne: “Ā hã wede 're ĩsa mono zari hã wa aima pisutu, ate da.” Āne hã wede hã zahadu 're sa mono ré, ni'wa hã wedezari si 'Re ĩhâimana u'âsi mono te da, te te tãma pisutu nherē, ĩpanhipti zama ĩte hã za. Ā hã wedezari hã, Izarazéhé nhihudu norĩ hi'rata norĩ, te wasu'u. Duré ĩpanhipti hã ta norĩ nhihudu norĩ, te wasu'u. Izarazé norĩ hi'rata norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, 're

hâimana za'ra mono da, te te 're ĩpisutu za'ra mono ne, te za duré ĩsihudu norĩ zama tãma 're hâimana za'ra, wedezari si 'Re ĩhâimana u'âsi mono te da, da te tãma 're pisutu za'ra mono nherẽ, ĩpanhipti zama ĩte ne. ¹⁷ ãne na, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Áté azeitona wede hã te a'ubuni wi 're sa, oriwera na ĩsisi hã 'madâ'â ãna ĩprédu hã, tede'wai õ nherẽ. Ta hã zudezu'õ norĩ, te wasu'u. Duré azeitona wede hãiba amo hã te duré 're sa, danho'a da te dasiwi 're ĩ'madâ'â pese mono hã. Ta hã zudezu norĩ, te wasu'u. Tawamhã áté azeitona wede hã danho'a 're ĩsa mono panhipti hã te za nima niwĩp si panhipti nhi'ẽ za'ra ni, taré simi'wara da, dasiré 're 'rã za'ra mono õ wa. Ta hã, zudezu norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩsaze za'ra mono õ norĩ, te wasu'u. Áté a'ubuni wi azeitona wede 're ĩsa mono panhipti hã te za misi wẽ'ẽ ni, azeitona wede hãiba amo hã dama ĩ'madâ'â pese u ĩwede wã wa, da te ãma wasisi da, dasiré oto 're 'rã mono da. Ta hã, zudezu'õ norĩ ãma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, oto ãma 're ĩsib'a'uwẽ za'ra mono zé, te wasu'u. Tawamhã azeitona wede, dama ĩ'madâ'â pese wede wa'u na te za oto tipanhipti prédu, wẽ na, a'ubuni wi azeitona wede 're ĩsa mono panhipti hã rob'rã wede amoi u, da te ãma ĩwasi hã. Tane duré, zudezu norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã marĩ wẽ na tãma 're ĩsõprub za'ra mono zé hã, te duré aima 're hâimana za'ra wa'wa oto, zudezu'õ norĩ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ma hã. ¹⁸ Taha wa, rob'rã wede, dama ĩ'madâ'â pese panhipti hã 're 'rã za'ra mono õ wa, da te 're ĩsi'ẽ za'ra mono ne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono a'â te te siwi 're ĩ'awẽ'õ mono norĩ ma, aipire na tãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, asina 're sa'ra wa'aba mono õ di za. E ĩwede panhipti wa'ui hawi, te ĩwede zari hã 're prédu za'ra. Mare di. ĩwede zari hawip si, te ĩwede panhipti hã 're prédu za'ra. Tane, a norĩ wa'wa hã zudezu norĩ ma, aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, aipire na tãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, 'rãwi asina 're aiwata waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za.

¹⁹ Zudezu'õ norĩ, áté ãhã wasu'u zarina, te za ãne asima 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo: “Re ĩhâimana u'âsi mono hã rob'rã wede panhipti, da te 're ĩsi'ẽ za'ra mono ne, e marĩ da, ma tã te te siwi 're awẽ'õ, zudezu norĩ hã. Wa norĩ hã ĩwa'rãmi 're wahâimana za'ra mono da, ma tã ta norĩ hã te te siwi 're awẽ'õ. Rob'rã wede amo panhipti hã ĩwede amo na da te ãma 're ĩwasisi za'ra mono ne, wa oto wa norĩ hã 're wahâimana za'ra, ĩ'upana za'ra.” ²⁰ ãne na asima 're nharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, ĩ'uwaibaba te za tã asima ãma 're ĩrowaihu'u za'ra wa'aba mo, ta norĩ ãma hã. Ta norĩ hã ma tã te te 're awẽ'õ tã siwi, te te 're saze za'ra mono õ wa. A norĩ wa'aba si 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, te tã ta norĩ wa'rãmi 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã asina 're aiwata za'ra wa'aba mono õ di za. Tã'ã. Taha wa, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono si asiwi 're ĩwazéb za'ra wa'aba mo. ²¹ E 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã zudezu norĩ ma, tinhimiházé te te tãma 're ba'a za'ra mono õ nherẽ, te za bété a norĩ wa'aba ma tinhimiházé hã te te aima 're ba'a za'ra wa'wa, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono wamhã. Mare di. Te za tã te te 're aihã za'ra wa'wa, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono wamhã. Taha wa, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono si asiwi 're ĩwazé pese za'ra wa'aba mo. ²² Áhã wasu'u na, wa za 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé hã ãma waihu'u za'ra ni. ĩsimiházé pire na zama, wa za duré ãma waihu'u pese za'ra ni. Tiwi 're ĩsi'marõpãrĩ pese za'ra mono norĩ si, te za te te 're ahã za'ra za'ëtẽ. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, marĩ ĩwẽ na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã, tãma asina 're uwaimrami u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, te za tã rowẽ hã te te aima 're pisutu u'âsi za'ra wa'wa, hãiwa hawi, ai'ãma 're ĩpẽ'ézé za'ra wa'aba mono zéb zarina. ãne na tãma asina 're

uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wamhã, a norĩ wa'aba zama te za te te siwi 're aiwẽ'õ pese za'ra wa'wa, rob'rãi wede panhipti hã 're 'rã za'ra mono õ wa, da te 're ãsi'ẽ za'ra mono ne. ²³ Duré zudezu norĩ hã Zezusihi zazei'õ'wa na 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono u oto 're sipizari za'ra mono wamhã, te za oto apã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra, ta norĩ ãma. ãne hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, waihu'u pese di, zudezu norĩ ma, apã te te 're ãmanharĩ wẽ za'ra mono zéb da hã. ²⁴ ãne na, wa za oto rowasu'u na aima 'rãsutu za'ra wa'wa, azeitona wede panhipti wasu'u na ãma ãsimiré'ézém na hã. A norĩ wa'wa hã zudezu'õ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, a'ubuni wi azeitona wede panhipti, da te 'maiwẽ'ẽi wa, azeitona wede dama ã'madã'ã pese wede u, da te ãma ãwede wasisi ne, te oto simisutu 're aihãimana za'ra wa'aba mo, zudezu norĩ me. Duré zudezu norĩ hã azeitona wede dama ã'madã'ã pese panhipti ne, te 're hãimana za'ra. Taha wede panhipti hã da te 're si'ẽi mono wa, da te 're ãsãmra mono hã ã'madã'ã'wai ma, tãma wapure di, tã ãwede na apã te te ãma 're ã'ato mono da hã. Tane duré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma hã wapure di, zudezu norĩ ãma apã 're ãsib'a'uwẽ za'ra mono zéb da hã, ta norĩ hã tiwi 're sipizari za'ra mono nherẽ, aré.

Zudezu norĩ hã, ahã na 'Re ãhãimana u'ãsi mono u, za apã 're ãsipizari za'ra mono zé wasu'u

²⁵ ãsisãnawã norĩ, zudezu'õ na da te 're aiwaptẽrẽ za'ra wa'aba mono norĩ hã, marĩ aré dama ãwaihu'u'õ na roti pire wasu'uzém na wa za oto aima rowasu'u za'ra wa'wa, asimiza'rese ãna 're aihãimana za'ra wa'aba mono tã da. Zudezu norĩ upana, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ai'ãma wa'aba si 're sib'a'uwẽ mono newa, 'rãwi asi'ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono tã da, wa za oto ãne na aima rowasu'u za'ra wa'wa. Izarazéhé nhihudu norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, pẽ'ẽ tete uptabi na 're hãimana za'ra mono nherẽ, pẽ'ẽ tete u'ãsi, tiwi 're hãimana za'ra mono õ di za. Duréihã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te sima ãpisutu sirõmo zéb zarina, zudezu'õ norĩ hã da'ahã uptabi na Cristu za da te 're ãsaze za'ra mono norĩ za'ratazé hã, oto ãwa waptã'ã wapsi, te za oto zudezu norĩ hã ahã uptabi na ãtẽme 're sipizari za'ra, õhõ ãma si oto 're nomro mono da. ²⁶ ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ãsõ'reptu za'ra mono zéb da hã, Izarazéhé nhihudu norĩ hã. ãne na ma tã duréihã Iza'iza hã ãma rob'ui'ére siro, ta norĩ ãma hã:

“Danho'reptui'wa da hã, Zeruzarẽ ãma Si'ã na sa'a nhisi ãma, dasiré za 're ãhãimana mono hã, tame.

Ta hã Zacõho nhihudu norĩ 're ãwasété za'ra mono zé hã te za te te tãma 're apari.

²⁷ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tã ta norĩ ãma tinhimirosa'rada hã waihu'u siro, ãne: ‘Ta norĩ ma, te ãropisutuzé hã wa za tã tãma ãma uwaimrami za'ra, ãwasédé te tãma 're ã'apari mono zém na.’ ”

ãne Iza'iza hã ta norĩ ãma te te ãrob'ui'érezé wasu'u hã.

²⁸ Zudezu norĩ hã Cristuhu wasu'uwẽ hã ma tã ahã na te te siwi 're wẽ'õ za'ra. Taha wa, te oto 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhitob'ru ne 're hãimana za'ra. Taha wa'rãmi, ma tã ai'ãma 're siwadi za'ra wa'wa, asiré zudezu'õ norĩ ãma hã. Tane nherẽ, ãsib'a'uwẽ 're nomro mono da, te te pisutu za'ra wa, te ta norĩ hã te te 're azawi pese u'ãsi sima, ta norĩ hi'rata ma, te te sina ãropisutu za'ra zéb zarina. ²⁹ 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te sima 're da'apisutu mono nherẽ, duré marĩ ãwẽ na dama 're sõprub za'ra mono nherẽ, e te za tinhimirosa'rada na te te ãma 're saprĩ. Mare di. Misi haré, ãsimirosa'rada hã te tãma 're hãimana u'ãsi. ³⁰ Duréihã, aihã'rata norĩ wa'wa hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã te te 're wapari za'ra mono ãna, ma tã aré 're hãimana za'ra, zudezu'õ norĩ hã. Tane nherẽ, zudezu norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te 're sazei pese za'ra

mono õ wa, ma tô oto ai'ãma 're pẽ'êzé za'ra wa'wa, ai'ãma 're sib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono da, zudezu'õ 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ. ³¹ A norĩ wa'wa hã aré asimipari ãna 're anomro aba mono nherẽ, ai'ãma 're ãpẽ'êzé za'ra wa'aba mono ne, te za oto duré zudezu norĩ ãma zama 're pẽ'êzé 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, po're ãna duré ta norĩ hã tiwi 're hâimana za'ra mono nherẽ. ³² 'Re ãhâimana u'âsi mono wi, danhimipari ãna 're danomro mono wa, ma tô te te siwi 're da'awẽ'õ pese, dawasédé hã te te da'ãma 're ã'ab'madâ'ã mono hawi. Dazazéb 're, da te 're danheme mono wa, apâ dasi'uihã na 're ãdawairébé waihu'u mono õ ne, dawasété hawi 'rãwi 're dasisõ'reptui waihu'u za'ra mono õ di. Taha na, dasi'uihã na da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, ma tô te te siwi 're da'awẽ'õ. Uburé da'ãma 're pẽ'êzé mono da, ma tô ãne hã te te dama 're apisutu, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã.

Ãwaihu'u pese na 'Re ãhâimana u'âsi mono wasu'u

³³ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã uburé da'ãma 're ãsiwamri moño zé hã tãma sa'êtẽ uptabi di, te te dama 're ã'ab'manharĩ wẽ mono zéb da hã. Ãwaihu'u pe hã tãma sa'êtẽ uptabi di duré. E 'wa hã te za marĩ hã te te sima 're ã'apisutu mono zé hã tiwi waihu'u. E 'wa hã te za duré tiwi waihu'u, uburé marĩ hã te te 're ã'ab'manharĩ mono zé hã. ³⁴ Duréihã Iza'iza hã ma tô ãne na ãma rob'ui'ééré: "E 'wai ma, Wanhib'apito nhimirosa'rada hã waihu'u pese di. E 'wa hã roti na tãma ãwa'rãmi'wa da hã, te 're hâimana. Robaba di."

³⁵ Wahi'rata hãiba amo hã ma tô duré ãne na ãma rob'ui'ééré, Zo na ãsisi hã: "Re ãhâimana u'âsi mono si, roptede'wa 're hâimana mono nherẽ, e niha te za ni'wa hã marĩ hã tãma tisõ, ãwa'rãmi marĩ na te te tãma ãwa'ãbã da hã. ãne hã robaba uptabi di, tãma hã."

ãne ma tô Zo hã rob'ui'ééré, duréihã.

³⁶ 'Re ãhâimana u'âsi mono si ma tô uburé te te aropoto, sima. Taha wa, te uburé marĩ hã te te 're ab'madâ'ã, tiwaihu'u pese na. ãne wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma, aihĩni, ãma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za. Tane tô.

12

'Re ãhâimana u'âsi mono ma, 're ãdasisõmri za'ra mono zé wasu'u

¹ ãsisãnwã norĩ, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã e wa'ãma 're pẽ'êzé mono õ di, wa'ãma 're ãsiwãrĩ mono zéb da hã. Wa'ãma 're ãpẽ'êzé mono zé hã, tãma sa'êtẽ uptabi di. Taha wa, wa za oto aima roti pese za'ra wa'wa, ãne na hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono ma si, te za 're asisõmri u'âsi za'ra wa'aba mo, tiwi 're asisawi za'ra wa'aba mono ãna. Taha ma si, te za aiwẽ uptabi na tãma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, te te 're ai'madâ'ã wẽ u'âsi za'ra wa'aba mono da. ãhã zarina, ãma 're anomro wẽ u'âsi aba mono wamhã, taha si tô sena, ãma 're ã'aiwata za'ra wa'aba mono zé hã. ² Ti'ai ãma dahâimana wasété na 're ãdanomro mono norĩ ãma hã, 're sasõmri za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re ãhâimana u'âsi mono wi si, te za 're ãrowaptẽrẽ u'âsi za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata wẽ na si, aipẽ'ẽ 're, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zép tém na si, oto 're anomro aba mono da. Tawapsi te za 'Re ãhâimana u'âsi mono, te te aima 're ãpisutu za'ra wa'aba mono hã asina 're ãwaihu'u pese za'ra wa'aba mo, marĩ ãwẽ si tãma 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mono zém na hã.

³ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tinhimizawi pese zéb zarina, ma tô ãpisutu, ãsadawa wasu'u'wa na oto 're ãhâimana mono da. Taha wa, wa za oto ãne na aima roti pese za'ra wa'wa. Dama aipire na, duré dama aiwẽ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ nherẽ, 'rãwi aipire na 're asi'madâ'ã za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re ãhâimana u'âsi mono, ma tô te te sima 're aipisutu za'ra wa'wa, õhõ ãma si oto 're anomro aba mono da. Tane nherẽ, aihĩni ãsazei'wa, asiré

're anomro aba mono nherẽ, ni'wam norĩ si te ãsazei pese 'wa hã 're hãimana za'ra. Duré ni'wam norĩ hã ãsazei prãĩ 'wa, te 're hãimana za'ra. ãsazei prãĩ 'wa norĩ hã 're sazei pese za'ra wa'aba mono newa, 'rãwi asi'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 're sazei pese za'ra wa'aba mono õ nherẽ. ⁴Dahãiba misi nherẽ, dahãiba na hã marĩ hã dama 're ãhãimana za'ra mono hã ahã di, tite mono bã te te 're ãromhuri za'ra mono zéb da hã, dapara hã duré danhib'rada hã, duré dato hã, uburé ãré 're ãdahãimana za'ra mono hã. ⁵Tane hã wa oto wa norĩ hã wasiré ãsazei'wa norĩ hã Cristuhu ãma, wa'ahã nherẽ, 're wahãimana za'ra, simisutu. Dahãiba misi nherẽ, dahãiba na marĩ hã ahã na dama 're ãhãimana za'ra mono hã, tite mono bã te te 're ãromhuri za'ra mono ne, wa oto wa norĩ hã wasiré ãsazei'wa norĩ hã wanhimihuri mono bã sipu'u pese na, wa te 're romhuri za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, dahãiba misi 're ãdahãimana za'ra mono ne, simisutu wasiré 're wahãimana za'ra mono wa oto. ⁶Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã simizawi pese uptabi wa, romhuri te te wama 're ã'apisutu mono zéb zarina, wasipu'u pese na, wa za wa te tãma 're romhuri za'ra, wate mono bã, ãma 're ãwasipawaptob za'ra mono zéb da hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na, sena na ãsazei'wa norĩ ma si te te ãma 're ãrowasu'u za'ra mono zéb da, te te sima 're wa'apisutu mono wanhã, taha zarina si, wa za tã ãma 're wasipawaptob u'ãsi za'ra. ãsimiroti zarina si, wa za wa te 're sadawa wasu'u za'ra, wasiré ãsazei'wa norĩ ma. ⁷Duré ni'wam norĩ hã ãsazei'wa norĩ pawapto'wa da, te te sima 're apisutu mono wanhã, ta norĩ zama te za tã taha zarina si te te tãma 're dapawaptob u'ãsi za'ra. Duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa da, te te sima 're ã'apisutu mono norĩ hã te za tã ta norĩ zama ãsarina si te te ãma 're dapawaptob za'ra. ⁸Duré ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te sima 're apisutu mono wanhã, te za ãsazei'wa norĩ ma, ãsimiroti zarina si te te 're rowahutu za'ra, te te 're wapari za'ra mono wa, pẽ'ẽ toi u'ãsi, ãma 're hãimana za'ra mono da, siptete sina. Duré ni'wam norĩ hã tinhibrom na dama 're sõprub za'ra mono da, te te sima 're apisutu mono wanhã, te za tã ta norĩ hã dawĩ 're sõti za'ra mono ãna, dama ãma 're sõprub za'ra, sa'ëtẽ na. Duré ni'wam norĩ hã ãsazei'wa norĩ 'madã'ã'wa da, te te 're apisutu mono wanhã, te za tã simi'ẽ na te te 're 'madã'ã u'ãsi za'ra, ta norĩ zama. Duré ni'wam norĩ hã te te sima 're apisutu mono wanhã, ta norĩ zama te za da'ãma 're pẽ'ẽzé za'ra, dahãzé ré norĩ ãma, duré dawĩ 're ãrobzei'õ za'ra mono norĩ ãma. To sina, te za ãne zarina te te 're dapawaptob za'ra, ta norĩ hã. ãne wa za wa te wasima 're rob'ma'wamarĩ, romhuri mono bã, dahãiba hã misi nherẽ, dahãiba na marĩ hã ahã na dama 're ãhãimana za'ra mono hã tite mono bã te te sima 're ãromhuri za'ra mono ne.

⁹Taré asimizawizé hã aima 're hãimana za'ra wa'aba mono tã da, te za tã sena asimizawi pese zé hã aima 're hãimana u'ãsi za'ra wa'wa. Uburé marĩ wasété nhiti, te za 're aihãimana za'ra wa'aba mo, asiwi 're wẽ'õ pese za'ra wa'aba mono sina. Uburé aihãimanazé ãwẽ na si te za oto 're aihãimana za'ra wa'aba mo. ¹⁰Dasisãnawãĩ uptabi hã 're ãdasisawi pese za'ra mono ne, te za a norĩ wa'wa hã 're asisawi pese za'ra wa'aba mo, Cristuhu ãma asisãnawã oto asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa. Te za duré 're asiwazé pese za'ra wa'aba mo. ¹¹Aiwa'a ãna, te za duré 're ãromhuri pese za'ra wa'aba mo. Wanhib'apito ma si, te za asimi'ẽĩ uptabi na 're ãromhuri u'ãsi za'ra wa'aba mo, aihãiba tiwi 're sawi za'ra wa'aba mono ãna. ¹²Uburé marĩ ãwẽ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono, za te te wama 're ã'apisutu mono zéb zõ, wa za sõ 're wanhimipari za'ra mono sina, 're wahãimana za'ra, wato sina. Zesusihi zazei'wa oto 're anomro aba mono wa, da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono nherẽ, te za asiptete sina ãma 're anomro u'ãsi aba mo. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, te za 're aimreme zusi u'ãsi aba mo. ¹³Asiré ãsazei'wa norĩ wi, marĩ zõ tiwi 're

ĩrowaptâ'â za'ra mono zéb zarina, te za asimarĩ na 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mo. Duré darob amoi hawi atēme 're sihotu aba mono wamhã, te za sô 're atob'uzu za'ra wa'aba mo, asiré ĩsazei'wa norĩ zô hã, asõrõwa u 're 'mazasi za'ra wa'aba mono da.

¹⁴Duré Zezusihi zazei'wa 're anomro aba mono 'ru te, da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wamhã, ãne wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're dahâiba 'ru za'ra wa'aba mono õ di za, te te 're da'ahã za'ra mono da. Rowẽ hã te te tãma 're ĩ'apisutu mono da si, te za da'ãma tãma 're aimreme zusi aba mo. ¹⁵Ni'wam norĩ hã toi uptabi na 're hâimana za'ra mono wamhã, ĩsine te za 're atoi uptabi za'ra wa'aba mo, ĩsiré. Duré ni'wam norĩ hã pẽ'ézé uptabi na 're hâimana za'ra mono wamhã, ĩsine te za duré aipẽ'ézé uptabi na ĩsarina 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ¹⁶Duré simisutu te za asimirosa'rata na 're asisazei pese za'ra wa'aba mo, asiré ĩsazei'wa nherẽ, asisada 're rosa'rata wasété za'ra wa'aba mono tõ da. Duré aiwẽ na 'rãwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dama ĩpire norĩ zapari, marĩ na romhuri wapu na da te dasima 're ĩromhuri za'ra mono zé hã asiwi 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono õ di za, 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tõ da, ta hã wapu nherẽ. Duré asiré norĩ nhipai u aiwaihu'u pese na 'rãwi asi'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za.

¹⁷Duré da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wamhã, asa dama ãma 're wa'rãmi wasété za'ra wa'aba mono õ di za. Marĩ ĩwẽ si 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono na si, te za asima 're asõpré u'âsi aba mo, ĩsazei'wa 're anomro aba mono wa, da te ai'ãma 're rosa'rata wasété za'ra wa'aba mono tõ da. ¹⁸Asada 're dahâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, rowẽ na si dasiré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, te za asina 're ĩrosa'rata wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁹Duré nimahã na, da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono upana asi'uihã na 'rãwi 're asi'ruiwa'ãbã za'ra wa'aba mono õ di za. Taha si, tinhimiházém na te te 're ai'ruiwa'ãbã za'ra wa'aba mono da, te za õhõ si 're ĩ'madã'ã za'ra wa'aba mo. Duréihã ãne na ma tõ Wanhib'apito mreme na rob'ui'éré, Mozési hã:

“Wa hã ĩsiwaprosi, wa za te 're da'a'ruiwa'ãbã. ĩwétési, wa za te dama ãma 're awa'rãmi, marĩ, da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zém na hã.”

Ãne duréihã Wanhib'apito mreme na rob'ui'éré wasu'u hã, ĩbaihã na hã.

²⁰Duré ãne 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti amo na rob'ui'éré wasu'u hã: “Asitob'ru norĩ hã mra te te 're sêpata za'ra mono wamhã, ĩsa na te za 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mo. Duré 'rubu wamhã, te za tãma 're ĩ'õb za'ra wa'aba mo. ãne zarina, asitob'ru norĩ ma, 're 'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono wamhã, ta norĩ hã 'rãwi 're siwaihu'u za'ra mono wa, te za aima 're siséb za'ra wa'wa.”

Ãne duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré wasu'u hã. ãhã zarina si te za dama 're ĩ'manharĩ wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo. Taha wa, a norĩ wa'wa hã 'rãwi asi'uihã na 're asi'ruiwa'ãbã za'ra wa'aba mono õ di za. ²¹Ãhã wasu'u na, wa za oto ĩnhimirowasu'u na hã aima 'rãsutu za'ra wa'wa. 'Rãwi dasi'uihã na 're ĩdasi'ruiwa'ãbã za'ra mono zém na hã da'ãma 're sasõmri za'ra wa'aba mono õ di za. Marĩ ĩwẽ si te za dama 're ĩ'manharĩ wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo, taha na dahâimana wasédé hã dawĩ 're uprosi za'ra wa'aba mono da, duré taha zarina, tõ sena oto ai'ãma 're dasiwadi za'ra wa'aba mono da.

13

Ti'ai ãma dama ĩpire norĩ nhimiroti, da te 're ĩwapari pese za'ra mono zéb da na rowasu'u

¹Ti'ai ãma dama ĩpire norĩ hã, roti'wa norĩ hã si'uihã na 're sipisutu za'ra mono õ di, dama 're si'apito za'ra mono da hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩ'apisutu mono zarina si, te dama 're hâimana za'ra uburé. Taha wa, te za

uburé aihîni 're îwapari pese za'ra wa'aba mo, îsimiroti hã. ² Ni'wam norî hã dama îpire norî nhimiroti te te siwi 're wê'õ za'ra mono wamhã, taha si te te siwi 're wê'õ za'ra mono õ di za. Î'u'âbã te za duré 'Re îhâimana u'âsi mono te te 're î'apisutu mono zé hã te te siwi 're wê'õ za'ra. ãne hã ni'wam norî te te 're 'manharî wasété za'ra mono wamhã, 'rãwi te za si'uihã na te te sisada 're sanî za'ra, ti'ai ãma dama îpire norî nhimihâzé hã, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa para. ³ ãne, marî te te 're î'manharî wasété za'ra mono norî si, te za dama îpire norî nhimihâzé ma, 're pahi za'ra. Tanei õ di, marî te te 're î'manharî wê za'ra mono norî hã. Dama îpire norî ma, 're pahi za'ra mono õ di za. Taha wa, te za îwê si 're î'manharî za'ra wa'aba mo, dama îpire norî ma, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono ãna, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Tawapsi te za te te 're aiwêsãmri za'ra wa'wa, ti'ai ãma dama roti'wa norî hã. ⁴ Ta norî hã te 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa para, te te 're romhuri za'ra, îwê na si te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, taha zarina, rowê na 're asimroi wa'aba mono da. Tane nherê, marî îwasété si 're 'manharî u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô tãma 're aipahi za'ra wa'aba mo. E marî wa. Dama îpire norî hã tô sena siptete uptabi wa, te te 're îdahã za'ra mono zéb da hã. 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa para, te îsimipari'õ norî hã te te 're hã za'ra. ⁵ ãne wa, te za uburé ti'ai ãma dama roti'wa norî nhimiroti hã 're îwapari pese za'ra wa'aba mo, asimipari õ wa, 'Re îhâimana u'âsi mono te te 're aiwê'õ pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, te te 're aihã za'ra wa'aba mono tõ da. Duré 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono zém na, 'Re îhâimana u'âsi mono ma, tãma ãma 're î'uwaimrami za'ra wa'aba mono na, aipê'ê 're asimirosa'rata na asina 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da, te za îsarina dama îpire norî nhimiroti hã 're îwapari pese za'ra wa'aba mo.

⁶ Taha wa, dama îpire norî nhimipisutuzéb zarina te za duré rob'uiprazé hã syry na tãma 're îpo'o za'ra wa'aba mo, ti'ai ãma dama îpire norî ma. E marî wa. Dama îpire norî hã 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa para, te te 're romhuri za'ra mono wa. ⁷ Taha wa, te za tô îsarina tãma 're îpo'o za'ra wa'aba mo, aipawa'âbâzé hã duré uburé marî uiprazé hã. Te za duré tãma 're aihâimana préduub za'ra wa'aba mo, dama roti'wa norî ma.

'Re îdasisawi pese za'ra mono zé wasu'u

⁸ Wa'âbã ãna, dawî 're îrowaibui wa'aba mono zém na hã, taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. Te za dama ãma 're î'uwaimrami za'ra wa'aba mo, dama 're îropisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina. Asimizawizém na si te za 're îdazawi pese za'ra wa'aba mo. 'Re dazawi pese za'ra wa'aba mono wamhã, uburé 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te îrob'ui'érezém na te za asina tãma ãma 're î'uwaimrami za'ra wa'aba mo. ⁹ Duréihã 'Re îhâimana u'âsi mono, Mozésihi ma, te te îwaihu'uzéb zarina te te ãma dama îrob'ui'érezé hã, ãne:

“Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré 're danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré dawî 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré marî îwê hã dawî 're 'ruiwapari za'ra wa'aba mono õ di za.”

ãne duréihã 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, dahâimanazé mono bâ. ã norî hã, duré aimawi hã îsimiroti hã ahã uptabi nherê, simisutu haré te wasu'u îsimiroti hã, ãne:

“Te za 're îdazawi pese za'ra wa'aba mo, duré aihâimanazé hã 'rãwi asima 're îsawi pese za'ra wa'aba mono ne.”

ãne îsimiroti hã sa'êtê uptabi nherê, misi îsimiroti hã te wasu'u, simisutu haré. ¹⁰ Ni'wam norî hã te te 're dazawi pese za'ra mono wamhã, marî hã îwasédé hã te te dama 're 'manharî waihu'u za'ra mono õ di za. Taha wa, ni'wam norî hã

te te 're dazawi pese za'ra mono wamhã, ta hã uburé 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'madã'ã pese 'wa, te za 're hãimana za'ra.

¹¹ Zezusi hã we apã wazô ãmorĩzéb u hã romhuture di oto, te te ãwanho'reptu za'ra zé hã te te oto wama ã'rãsutu za'ra da hã. Cristu hã duréi, wa te wasina 're ã'umnhasi na'rata za'ra mono hawim nherë, romhuture di oto, wama hã. Taha wa, te za oto asimiza'rese 're aihãimana za'ra wa'aba mo, darési ãna 're ãdanhotô za'ra mono ne, asimiza'rese ãna 're aihãimana tô za'ra wa'aba mono da. ãne na ti'ai ãma 're ãwahãimana hutu za'ra mono zé hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ãne wa, te za 're ãdazawi pese za'ra wa'aba mo.

¹² Robra ãsi'utôrĩzéb u hã romhuture di oto, ti'ai ãma ré dawasédé, da te 're ã'manharĩ za'ra mono hã. Tãibã za oto. Cristu hã we apã morĩ wapsi, rowa'a si te za oto 're hãimana u'ãsi, robra wa'rãmi. Taha wa, robra 'rowi dawasédé, da te 're ã'manharĩ za'ra mono ne, 're wanomro mono ô di za oto. Wawasédé hã wa za oto wa te 're sahãri pese za'ra. Duré Zezusihi nhimirowa'a na si wa za 're wanomro, robra wi wanhiptete sina ãma 're ãwahãimana za'ra mono zéb da hã, danhimnhi'ãsi na dawu 're ãdasisôpa za'ra mono ne. ¹³ Wawasété ãna, wa za oto 're wanomro wë, rowa'a na 're ãdanomro mono ne. ãzé wa te dame 're ãhuri mono ô di za, dato ãwasété u 're dasi'rã'ôtô mono wa, siwa'ru da te 're ã'ãhuri mono ne, 're wa'rã siwamnarĩ tô za'ra mono da. Duré siwa'ru wahãimanazé ãwasédé hã wa te 're 'manharĩ u'ãsi za'ra mono ô di za, pi'ô na aibã na zama. Duré marĩ na 're ãwasiwë'ô za'ra mono hawi, wa te wasima 're nharĩ za'ra mono ô di za. Duré marĩ na 're wasi'ruiwapari za'ra mono ô di za. ¹⁴ Siwa'ru 'rãwi asima ãwëzéb zarina, aipë'ë 're asimirosa'rata wasété aba na ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za. Wanhib'apito Zezu Cristu 're ãmorĩzém na si te za oto 're aihãimana za'ra wa'aba mo, ãsine.

14

ãsazei'wa nherë, sib'uware na 're ãnomro mono norĩ wasu'u

¹ ãsazei'wa nherë, sib'uware na 're ãnomro mono norĩ zô, te za asitëme sô 're aihãsi aba mo. ãsimirosa'rata za'ra hã aimawi nherë, aiwab ô nherë, tãma 're nharĩ wasété za'ra wa'aba mono ô di za. Tane nherë, te za sô 're atob'uzu za'ra wa'aba mo. ² Ni'wam norĩ hã ãsazei'wa norĩ hã uburé tisazéb zô te 're sôpré, te te 're huri mono da, romnhi zô zama, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tiwi 're ãsawi za'ra mono ô na, 'rãwi 're ãsisaze za'ra mono zéb zarina. Tane nherë, ni'wam norĩ hã ãsazei'wa nherë, te za romnhi hã te te siwi 're wë'ô za'ra, te te 're huri mono tô da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tiwi 're sawi za'ra mono newa. ³ Taha wa, ni'wam norĩ hã uburé romnhi te te 're ãhuri mono norĩ hã te te siwi 're wë'ô za'ra mono ô di za, romnhi na dame 're ãsaihuri mono ô norĩ hã. Duré ni'wam norĩ, romnhi na dame 're ãsaihuri mono ô norĩ zama, te te siwi 're wë'ô za'ra mono ô di za, uburé siwa'ru romnhi te te 're ãhuri mono norĩ hã. E marĩ wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô te te 're awësãmri ô norĩ hã, romnhi na dame 're ãsaihuri mono ô norĩ me. ⁴ E a norĩ wa'wa hã ãsib'apito za'ra wa'aba bâ, te za marĩ tiwi 're ãwë'ô za'ra wa'aba mo, ãsib'apito upana. Taha si te za te te 're waihu'u za'ra, ãhãimana wasété na, duré ãhãimana wë na zama. Tawamhã ãsazei'wa norĩ hã te za siptete u'ãsi 're hãimana za'ra. E marĩ wa. Wanhib'apito 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tiwaihu'u pese na te te 're siptete u'ãsi za'ra mono wa.

⁵ Ni'wam norĩ hã ãsazei'wa norĩ hã te 'rãwi te te si'ãma 're rosa'rata za'ra, nima hã bâdã hã romhuri'ôzé hã ãwa 're ãrere'e mono sidãpãsi, bâdã dama 're ãpire za'ra mono zém na hã. Duré ni'wam norĩ, ãsazei'wa norĩ hã te te da'ãma 're rosa'rata za'ra asa, aiwapsi bâdã hã uburé dama 're hãimana za'ra mono nherë, ãma 're ãdahãimana za'ra mono zéb da hã. Taha wa, ate wa'aba mono bâ romhuri'ôzé bâtã mono na asimirosa'rata mono bâ te za asiptete sina

ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, tô õhõ na si. ⁶ Ta norĩ hã nimahã bâdâ hã romhuri'õzé hã dama 're ãpire za'ra mono zém na te te si'ãma 're ãrosa'rata za'ra mono norĩ hã, Wanhib'apito ãma 're wata za'ra mono da, te ãne te te 're 'manharĩ za'ra. Duré ni'wam norĩ hã uburé siwa'ru romnhi te te 're ãhuri mono norĩ hã te ãne te te 're 'manharĩ za'ra, Wanhib'apito 'Re ãhâimana u'ãsi mono ãma 're wata za'ra mono da, dasa na dama 're sõpru mono wa. Duré ni'wam norĩ hã romnhi na dame 're ãsaihuri mono õ norĩ hã, te ãne duré te te 're 'manharĩ za'ra aiwa, 'Re ãhâimana u'ãsi mono ãma 're wata za'ra mono da, waihu'u pese wa, duré sõprub uptabi wa. ⁷⁻⁸ Wasi'uihã na 'rãwi wahãiba misire nherẽ, wasina 're wahãimana za'ra mono õ di za. Wanhib'apito te te wama 're ãapisutu mono zéb zarina si, wa tãma 're wahãimana za'ra. Duré wasi'uihã na bâdâ hã wadã'ázé hã wa te wasima 're pisutu waihu'u za'ra mono õ di za. Wanhib'apito te te wa'ãma 're ãapisutu mono zéb zarina si, wa za 're wadã'ã za'ra, õhõ ma. Taha wa, wahãiba ré 're wahãimana za'ra mono ré, duré oto 're wadã'ã za'ra mono wamhã, ãsib'a'uwẽ, wa za 're wahãimana u'ãsi za'ra, simisutu. ⁹ Cristu hã dã'ã nherẽ, ma tô apã hãiwa'udu, hãiba ré 're ãhâimana za'ra mono norĩ nhib'apito da hã, duré 're ãdã'ã za'ra mono norĩ nhib'apito da zama. Uburé ãsazei'wa norĩ nhib'apito da, ma tô hãiwa'udu apã. Taha wa, wa ãsib'a'uwẽ 're wahãimana u'ãsi za'ra oto, simisutu. ¹⁰ Tane nherẽ, e marĩ wa, te bété asisãnawã norĩ hã 're ãwẽ'õ za'ra wa'aba mo, asiré ãsazei'wa 're anomro aba mono nherẽ. E marĩ wa, te 're ãruiwapari u'ãsi za'ra wa'aba mo, asisãnawã nherẽ. Niwapsi wa za uburé 'Re ãhâimana u'ãsi mono nho're aimasam ni, te te wa'awaihu'u da, wahãimana wẽ na, wahãimana wasété na zama. Tamep si za te te da'awẽ'õ na dã'ãsina, asi'uihã na 're asiwẽ'õ pese za'ra wa'aba mono õ di za, ti'ab ré. ¹¹ Duréihã 'Re ãhâimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tô ãne na ãma rob'ui'ééré, ãmreme na:

“Wa hã uburé Danhib'apito, tô sena 're ãhâimana mono zé hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Duré tô sena aima ãsiwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, wa duré tô sena aima ropisutu za'ra wa'wa. ãne, wa aima ropisutu za'ra wa'wa. Niwapsi te za a'uwẽ mono bã dahi'rãtitõ ãnho're ãma ana ni, dama ãpire uptabi wa. Tawamhã tame dapoto mono bã te za ãnhisi za'ra ni, ãnhisi na 'Re ãhâimana u'ãsi mono na.”

ãne ma tô ãbaihã na ãma rob'ui'ééré, 'Re ãhâimana u'ãsi mono mreme na rob'ui'ééré'wa hã.

¹² Tamep si, wa za oto wasi'uihã na tãma wasiwasu'u za'ra ni wahãiba mono bã, ti'ab ré wahãimanazém na, uburé marĩ hã wa te 're ãmanharĩ za'ra mono zém na hã.

¹³ Taha wa, wasiré ãsazei'wa nherẽ, 're ãwasiwẽ'õ za'ra mono zé hã wa za oto rême pese za'ra ni. ãne zõ si, te za asina 're asõpré wa'aba mo, marĩ ãwẽ hã 're ãmanharĩ za'ra wa'aba mono zéb zõ. Marĩ hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono ré, asiré ãsazei'wa norĩ hã te te 're ai'madã'ã za'ra wa'aba mono wa, asarina wa'aba tiwasété na 're si'marõpãrĩ tõ za'ra mono da, te za marĩ ãwẽ si 're ãmanharĩ u'ãsi za'ra wa'aba mo. ¹⁴ Wa hã Wanhib'apito Zesusihi ãma 're ãhâimana mono wa, wa tô ãsina waihu'u sena na, uburé dasa hã ãwẽ na hã, duré ãwasété õ na si. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã te za ãne hã te te ãma 're rosa'rata upa za'ra: “ã hã romnhi hã, wasétére di. 'Re ãhâimana u'ãsi mono ma hã wẽ õ di, wa te 're ãhuri mono da hã.” ãne hã ni'wam norĩ hã te te ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, õ norĩ ma si, romnhi hã wasété di tõ. Tane nherẽ, te te siwi 're wẽ'õ za'ra mono nherẽ, te te 're huri mono wamhã, dawasédé te wasu'u. ¹⁵ ãté marĩ dasa hã te za 're ãhuri aba mo, asiré ãsazei'wa norĩ te te siwi 're ãwẽ'õ za'ra mono hã. Tawamhã, 're huri aba mono wamhã, 'Re ãhâimana u'ãsi mono te te dawĩ 're awẽ'õ mono newa, ãté te za ãne na tiwi 're ãrobzei'õ za'ra wa'aba mo, tô õ norĩ wi hã. ãne wamhã, asimizawi pese

zé hã tãma ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ di za. Tãma sawi uptabi za'ra wa, ma tô Cristu hã sada tidâ'â za'ra. Taha wa, romnhi hã asiré ãsazei'wa norĩ te te 're ãwẽ'õ za'ra mono hã, 're huri aba mono õ di za, 're huri aba mono wa, ta norĩ hã asa na tiwi 're ãrobzei'õ za'ra mono zéb zarina, tiwasété na 're ãsi'marõpãrĩ za'ra mono na 're si'utõrĩ tõ mono da. ¹⁶ ãne hã marĩ hã aima wasété aba õ nherẽ, 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za, da te 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono tõ da. ¹⁷ E marĩ wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãsazei'wa norĩ ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã, dasa hã da te 're ãwẽ'õ za'ra mono zé, te te wasu'u õ di. Uburé marĩ hã da te 're ã'ãhuri mono zéb zama te te wasu'u õ di duré. E marĩ te wasu'u tawamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã. Ta hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina 're ãdanomro wẽ mono zé, te wasu'u. Duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono, Tipẽ'ëzani na te te 're ãda'apawapto mono zéb zarina, rowẽ uptabi na 're ãdanomro mono zé, te wasu'u, dato sina. ¹⁸ ãne na ni'wam norĩ hã Cristuhu ma, te te 're romhuri wẽ za'ra mono wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, te za te te sina 're rowẽ zani za'ra, uburé 're ãhãimana wẽ za'ra mono zém na. Tawamhã te za duré da te 're wẽsãmri za'ra, ti'ai ãma ré.

¹⁹ Taha wa, rowẽ na wasiré 're ãwahãimana za'ra mono zéb zõ si, wa za wasima 're wanhopré. Wanhib'apito ãma wahãimana nhiptete u'ãsi 're wanomro mono da, 're ãwasipawapto za'ra mono zém na, wa za duré 're wanomro u'ãsi. ²⁰ Tawamhã dasa siwa'ru 're huri aba mono wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, danhiptete sina ãma 're ãdanomro mono zéb da, te te da'ãma 're ãromhuri wẽ mono zé hã tiwi 're uprosi za'ra wa'aba mono tõ da, ãté 're huri aba mono õ di za, siwa'ru dasa hã, romnhi hã. Tô sena uburé dasa hã ãwẽ si da te 're ãhuri mono da hã. Tane nherẽ, dasa hã siwa'ru 're huri aba mono ré, asiré ãsazei'wa nherẽ, sib'uwere na 're ãnomro mono norĩ hã te te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, asarina wa'aba tiwasété na 're si'marõpãrĩ za'ra mono wamhã, tawamhã, aiwasédé te za tõ 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mo. ²¹ Taha wa, romnhi hã siwa'ru 're huri aba mono õ di za, duré uwa 'rãsi wa'u ãsé hã 're ãhuri aba mono õ di za, taha zarina asiré ãsazei'wa norĩ hã tiwasété na apã 're si'marõpãrĩ tõ za'ra mono da. Duré siwa'ru marĩ aimawimhã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wa, ni'wam norĩ hã tiwasété na apã 're si'marõpãrĩ tõ za'ra mono da, 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. ²² 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te ãma 're awaihu'u mono da, te za 'rãwi asima si ãma 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mo, siwa'ru romnhi 're huri aba mono wa, ãma 're ã'upa za'ra wa'aba mono õ zém na hã. Ni'wam norĩ hã uburé siwa'ru, tisa te te sima 're ãwẽ uptabi za'ra mono zéb zarina, te te 're ãhuri mono na, 're siwẽ'õ za'ra mono õ wamhã, ãpẽ'ë 're tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. Duré ni'wam norĩ hã siwa'ru dasa hã te te siwi 're ãwẽ'õ za'ra mono zéb zarina, te te 're ãhuri mono õ na, 're siwẽ'õ za'ra mono õ wamhã, ãpẽ'ë 're tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za duré, ãne hã aiwa. ²³ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã romnhi siwa'ru te te 're huri mono nherẽ, 'rãwi ãma 're siwawã za'ra mono wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te za te te 're wẽ'õ za'ra, tisa na 're ãsiwawã za'ra mono zéb zarina. Tane hã marĩ hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono nherẽ, 'rãwi ãma 're wasiwawã za'ra mono wamhã, taha na wa za wawasédé hã wa te 're 'manharĩ za'ra.

15

Ãsazei'wa norĩ, prẽdup sina 're ãsipawapto za'ra mono zé wasu'u

¹ Wa norĩ hã wanhiptete sina, Wanhib'apito ãma, wa te 're ãsasõmri u'ãsi za'ra mono norĩ hã, marĩ, wa te wasima 're ãwẽ za'ra mono zéb zarina si, wa te 're 'manharĩ za'ra mono õ di za. Wasiré ãsazei'wa nherẽ, hãimana nhib'uwere na 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã, wa za wa te 're pawapto za'ra, hãimana nhiptete na wasiré ãma 're hãimana u'ãsi za'ra mono da. ² Wasiré ãsazei'wa norĩ hã marĩ te te sima 're ãwẽ za'ra mono zéb zarina, wa za wa te ãma 're sazei pese

za'ra, marĩ ĩwẽ na si, wa te ãma 're pawaptob u'âsi za'ra mono da, hâimana préduub sina oto ãma 're hâimana u'âsi za'ra mono da. ³ Cristu hã bété, ti'ai ãma 're morĩ ré hã, e sima si ma tô tihâimanazéb da hã 're si'madâ'â. Mare di. 'Râwi tihâimanazém na si, 're si'madâ'â mono õ di. ãne na duréihã ma tô ni'wa hã ĩwasu'u na ãma rob'ui'ééré siro:

“*Īmama, ni'wam norĩ hã te te ai'ãma 're ĩwasété za'ra mono norĩ hã ma tô ai'u'ábã ĩãma zama te te 're wasété za'ra. Tane nherẽ, aimawi 're ĩhâimana mono zéb da hã, te ĩsima pisutu õ di, ĩsi'uihã na hã.*”

ãne na ma tô duréihã ĩbaihã na ãma rob'ui'ééré, ĩwasu'u na hã. ⁴ Uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã, e taré ma tô tinhimiroti hã te te dama 're apisutu, da te ãma 're ĩrob'ui'ééré za'ra mono zéb da hã. Mare di. Taré te te dama 're apisutu mono õ di. ĩsimiroti hã wa te 're waihu'u pese za'ra mono da, ma tô ãne hã te te dama 're apisutu. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã wa te 're sôré u'âsi za'ra mono wamhã, wanhiptete sina wa za ãma 're wahâimana u'âsi za'ra, marĩ na uburé wa te 're robzépata za'ra mono nherẽ. Wa te 're sôré u'âsi za'ra mono wamhã, te za wama 're rowẽ za'ra, wawi 're robzei'õ za'ra mono ãna, 're ĩwahâimana za'ra mono zéb da hã. Ōhõ umnhasi sina, wa za tô ãhã zarina si 're wahâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩwahâimana u'âsi za'ra mono zéb zô, wasina 're wanhimipari za'ra mono sina. ⁵ 'Re ĩhâimana u'âsi mono si dapisutu'wa hã, uburé marĩ na da te 're robzépata za'ra mono nherẽ, danhiptete sina ãma 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono da hã. Taha si te te sina dama 're ĩ'arowẽ zani mono hã, dawĩ 're robzei'õ za'ra mono ãna, ãma 're ĩdahâimana za'ra mono zéb da hã. Taha wa, wa tô te ĩsima 're aiwẽ za'ra wa'wa, ta hã aihĩni te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, asiré ĩsazei'wa norĩ hã simisutu asimirosa'rata na 're asisazei pese za'ra wa'aba mono da oto, Cristu Zezusi 're ĩmorĩ wẽ zéb zarina. ⁶ Asimirosa'rata na 're asisazei u'âsi za'ra wa'aba mono wapsi, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama ãma simisutu u'âsi, ãma 're aiwata za'ra wa'aba mo.

Zudezu'õ norĩ hã, Cristuhu wasu'uwẽ te te oto ĩwaihu'u za'ra zé wasu'u

⁷ Cristu hã sitẽme te te 're ĩ'aiwaibui wa'aba mono ne, te za aihâiba zô asisõ 're atob'uzu za'ra wa'aba mo, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina. Taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're dawata u'âsi za'ra mono da, te za ãne asima 're ĩ'manharĩ wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo. ⁸ Cristu hã ma tô we ti'ai u datẽme mo, zudezu norĩ hã te te 're apawapto mono da, duréihã zudezu norĩ hi'rata ma, dama ĩpire za'ra norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma 're ĩropisutu za'ra mono zéb zarina, te te dama ãma 're a'uwaimrami mono da, duré uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono zém na, tô sena na da te ãma 're waihu'u pese za'ra mono da. ⁹ Duré zudezu'õ norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩpẽ'êzé mono zé hã te te oto sina 're waihu'u za'ra mono wa, ãma 're wata za'ra mono da, ma tô we Cristu hã zudezu norĩ u satõ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Duréihã ãne rob'ui'ééré na ĩwasu'u hã:

“*Wa hã zudezu'õ norĩ siré 're ĩhâimana mono ré, wa za ĩsiré za'ra, ai'ãma 're ĩwata u'âsi.*”

Īnho're na zama, wa za duré ai'ãma 're ĩwata u'âsi.”

¹⁰ Duré rob'ui'ééré amo na ĩwasu'u hã, ãne:

“*A norĩ wa'wa hã zudezu'õ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'ãpé simisutu asiré atoi uptabi na, ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ me.*”

¹¹ Duré rob'ui'ééré amo na ĩwasu'u hã, ãne:

“*Zudezu'õ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'ãpé Wanhib'apito ãma si 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mono, uburé aipoto mono bâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã.*”

¹² Iza'iza hã ma tô duré âne na ãma rob'ui'ééré siro:
 “Niwapsi te za Zéséhé nhihudu hã we datême wi, apito Dawihi mama nhi-
 hudu hã.
 Wei wisi wapsi, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tâma pisutu, zudezu'õ norĩ
 nhib'apito, 're hâimana mono da oto, daro mono bâ.
 Tawamhã ta norĩ hã te za te te siwi 're umnhasi, marĩ ìwê hã te te tâma 're
 ìpisutu za'ra mono zéb zarina, za te te tâma ãma 're ì'uwaimrami za'ra
 mono zém na hã.”

Âne duréhã Iza'iza hã te te ãma ìrob'ui'éérézê hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono
 nhimiropisutuzém na. ã hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te dama ìropisutuzém
 na, ma tô oto dama ãma uwaimra.

¹³ 'Re ìhâimana u'âsi mono hã waihu'u pese wa, te za te te 're wa'apawaptob
 u'âsi, marĩ ìwê hã te te wama 're ìpisutu za'ra mono zéb zarina, za te te wama
 ãma 're ì'a'uwaimrami mono zéb zô, wa te wasiwi 're umnhasi za'ra mono sina,
 sô 're wanhimipari u'âsi za'ra mono da. Taha wa, wa ai'ãma tâma 're ìmreme
 u'âsi za'ra wa'wa, atoi uptabi na 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da,
 duré rowê si te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da, asina 're umnhasi
 za'ra wa'aba mono wa. Ìpê'êzani nhimipawaptobzéb zarina, marĩ ìwê uptabi
 hã 'Re ìhâimana u'âsi mono, za te te aima 're ìsômri za'ra wa'aba mono zéb
 zô, asiwi 're umnhasi za'ra wa'aba mono sina, sô 're asimipari za'ra wa'aba
 mono zém na, 'râwi asima ãma 're sa'êtê za'ra wa'aba mono da, wa tô te ìsima
 're aiwê za'ra wa'wa.

*Paru hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na te te 're ìda'apawapto
 mono zé wasu'u*

¹⁴ Ìsisânawã norĩ, wa hã wa tô ai'ãma waihu'u pese za'ra wa'wa, asimizawi
 pese sina oto 're anomro wê wa'aba mono zém na hã. Duré aima waihu'u
 pese za'ra wa'aba di oto, 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono zéb da hã. Âne
 hã wa tô duré ai'ãma waihu'u pese za'ra wa'wa, Wanhib'apito nhimiroti na
 oto asima 're ìroti waihu'u pese za'ra wa'aba mono zém na zama. ¹⁵⁻¹⁶ Tane
 nherê, ãhãna ìnhimi'ui'ééré na, wa tô sô'awi aima rowasu'u za'ra wa'wa, ìsina
 ìpahi ãna, rowasu'u ahã na te ãma aipo're pu'u za'ra wa'aba da. Te aiwi udã
 waihu'u za'ra wa'aba ãna, wa tô ìnhimi'ui'ééré na hã aima rowasu'u pese za'ra
 wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã sôprum na te te ìpisutu wa, Cristu Zezusihi
 ma si te oto 're romhuri mono da, zudezu'õ norĩ hã te tâma 're apawapto mono
 da. Sasedoti norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, te te da'ãma 're ìromhuri za'ra
 mono ne, wa duré wa hã zudezu'õ norĩ ãma te 're romhuri u'âsi, 'Re ìhâimana
 u'âsi mono ma, Zezusihi wasu'uwê na te 're pawaptob za'ra mono wa, te te
 're ìsaze za'ra mono zéb zarina, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're wêsãmri za'ra
 mono da. 'Re ìhâimana u'âsi mono pê'êzani nhimipisutuzéb zarina, ta norĩ hã
 ìsib'a'uwê oto 're nomro mono wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're ìwêsãmri
 za'ra mono zéb da hã, wa ãne na hã te tâma 're romhuri u'âsi. ¹⁷ Cristu Zezusihi
 ãma si oto 're ìhâimana mono wa, wa 're ìsi'uze, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma
 si, te 're ìromhuri mono zém na hã oto. ¹⁸ Te 're ìrowasu'u wê mono zéb zarina,
 duré te 're ìromhuri wê mono zéb zarina ma tô zudezu'õ norĩ hã te te 're waparĩ
 pese za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. E tawamhã ìsi'uihã na ìwaihu'u pese
 na te 're ì'ab'manharĩ wê mono na, wa za dama ìsina 're ìwata. Mare di.
 Âne hã ì'uwaibaba õ di. Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina si, wa tô te tâma
 're romhuri u'âsi za'ra, ìwasu'uwê na hã. ¹⁹ 'Re ìhâimana u'âsi mono pê'êzani
 hã tiwaihu'u pese na te te 're ìpawapto mono zém na si, wa tô marĩ dama
 ì'manharĩ waihu'u'õ hã te dama 're ab'manharĩ, zudezu'õ norĩ hã tô sena te te
 're saze za'ra mono da, ta norĩ hã. Zeruzarê hawi, Iririza u 're ìmorĩ ré, wa
 tô daza'rui mono bâ te dama 're rowasu'u, Cristuhu wasu'uwê na hã. ²⁰ Wa
 hã wa tô ãne hã te ìsima 're rosa'rata u'âsi, Cristuhu wasu'uwê hã zahadu

dapo're na da te 're ĩwapari za'ra mono õ norĩ u si, 're ĩmorĩ da, daza'rui mono bâ ĩwasu'uwẽ na te ãma 're da'apo're pu'u mono da. Wanhĩb'apito wasu'uwẽ na danhimi'u'ẽi 'rata u 're ĩzasi tõ mono da, wa tõi ãne na te ĩsima 're rosa'rata u'ãsi. ²¹ Duréihã Iza'iza hã ma tõi ãne na Cristuhu ãma rob'ui'éré:

“Ni'wam norĩ ma, ĩwasu'uwẽ hã da te tãma 're ĩwaihu'u za'ra mono õ norĩ hã te za oto ta norĩ hã 'rãwi ãma 're siwaihu'u za'ra, ĩwasu'uwẽ hã da te oto tãma 're wasu'u za'ra mono wa.

Te te 're wapari za'ra mono ãna, aré 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã te za oto 'rãwi si'ãma te te 're waihu'u pese za'ra, 're ĩhãimana wẽ za'ra mono zém na hã.”

Paru hã, timreme te te sisõwa ĩsõmrizé wasu'u, Roma u morĩ da

²²⁻²⁴ Wa hã wahub ahã na, wa tõi te ĩsima 're rosa'rata u'ãsi, te ĩsima 're ĩrowẽ mono zéb uwaibaba, atẽme ĩmorĩ za'ra wa'aba da, te asabu za'ra wa'aba da. Tane nherẽ, zahadu ãmemhã ĩma romhuri ahã di. Taha wa, nimahã na hã ãma atẽme ĩwatobro waihu'u aba õ di. Tane nherẽ, ãhãna hã ĩnhimiromhuri hã ãmemhã te oto 'rãsutu wamhã, atẽme ãma ĩmorĩ aba da si, wa tõi ĩsima waihu'u. Taha wa, wa tõi ĩsima pisutu pese, Esipãnha na romnhisi u ĩmorĩ ré, te asabu za'ra wa'aba da. ãne wa tõi duré ĩsima rosa'rata, atẽme ãma ĩwisi za'ra wa'aba wamhã, niha bātã na a'ã ai'rata ĩnhamra za'ra wa'aba da, ĩma ĩrowẽ zarina, duré marĩ na asiwi ĩpawaptob za'ra wa'aba da, Esipãnha u ĩmorizéb da hã. Taha parip si, wa za oto aihawi ĩmorĩ 'wa. ²⁵ Tane nherẽ, wa za a'ã Zeruzarẽ u si mo, ã awa'awi hã, tame 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã te duré pawaptob za'ra da a'ã. ²⁶ Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, duré Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, zudezu'õ na ĩsazei'wa na oto 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã ma tõi sima wẽ za'ra, rob'uiprazé hã te te siwi ubumro da, Zeruzarẽ ãma ĩsazei'wa norĩ te te siwi ãma pawaptob za'ra da, simarĩ ãna 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã, zudezu norĩ hã. Ta norĩ nhoprub za'ra zé hã, ĩsi'uihã na te tãma âri za'ra da Zeruzarẽ u, taha da, wa za a'ã tamomop si mo. ²⁷ Ta norĩ hã zudezu'õ na ĩsazei'wa norĩ hã si'uihã na ma tõi sima pisutu za'ra, te te siwi ãma ĩpawaptob za'ra zéb da hã, zudezu norĩ hã. ãne hã tõi ĩ'uwaibaba ma tõi siwi ãma pawaptob za'ra. E marĩ wa. Duréihã zudezu norĩ ma, ma tõi 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã tiwasu'uwẽ na tãma siwaihu'u na'rata za'ra, tipẽ'ẽ na robzei u'ãsi ãma 're nomro mono da. Taha na ma tõi zudezu'õ norĩ hã te te siwi ãma 're pawaptob za'ra ĩwasu'uwẽ na, aiwapsi oto õhõ ãma si 're hãimana za'ra mono da. ãne wa'rãmi, te za tõi zudezu'õ norĩ hã tinhimarĩ na te te siwi 're pawaptob za'ra, zudezu norĩ hã, tõi ĩsarina si. ²⁸ Tawamhã ãme ĩnhimiromhuri te 'rãsutu parimhã, rob'uiprazé, da te dasiwi ĩ'ubumro hã ubuni na ĩsazei'wa norĩ ma, te ãwisi wẽ parip si, wa za oto mo, Esipãnha u ĩmorĩ da hã. Tawapsi, wa za aiwa'wai baba ĩmorĩ aba ré, asabu za'ra wa'wa oto. ²⁹ Tawamhã, atẽme ĩwisi za'ra wa'aba wamhã, Cristuhu nhoprubzém na, sa'ëtẽ uptabi na te za aihĩni wama ãma tirowẽ za'ra.

³⁰ ĩsisãnawã norĩ, wa za oto aiwi rowaptẽrẽ za'ra wa'wa ĩsi'ãma, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, asiptete sina ĩ'ãma 're aimreme zusi aba mono zéb da hã. Wanhĩb'apito Zezu Cristuhu zazei'wa, wasiré oto 're wahãimana za'ra mono wa, duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ezani nhimipawaptobzéb zarina, oto 're wasisawi pese uptabi za'ra mono wa, wa ãne na aiwi rowaptẽrẽ za'ra wa'wa.

³¹ E marĩ da. Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma ĩsazei'õ'wa norĩ 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã, niha te te ĩma rob'manharĩ za'ra tõi da, te za ĩ'ãma tiwi ĩrowaptẽrẽ u'ãsi za'ra wa'aba mo. Duré Zeruzarẽ ãma 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã, ta norĩ hã zudezu na ĩwamri za'ra wẽ te, zudezu'õ norĩ nhoprubzé hã za te ãma ĩ'ãri hã te te siwi wẽ'õ za'ra tõi da, te za duré ta norĩ ãma zama ãma aimreme zusi u'ãsi 'wa.

32 Ītoi uptabi na āma atēme ĩwisi za'ra wa'aba da, te za ĩ'āma aimreme zusi u'āsi 'wa. 'Re ĩhāimana u'āsi mono, ĩmorĩzé hā te te ĩma pisutu wapsi, wa za tō āma atēme ĩwisi 'wa. Tawapsi ĩma rowē uptabi di za, wasiré ĩsazei'wa norĩ hā 'rāwi wasisabu za'ra wē te. Te āma wazere wamhā, wa za a'ā ai'rata ĩwa'utu za'ra wa'wa. 33 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā wama rowē nhomri'wa hā 'rāwi asiré 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, wa tō te ĩsima 're aiwē u'āsi za'ra wa'wa. Tane tō.

16

Paru, tisiwadi norĩ te te ĩ'azawizé wasu'u

1 Āne, wa za aima wasu'u za'ra wa'wa, wahidiba Pebi na ĩsisi hā. Ta hā simizawi pese di. Sētireza na 'ri nho'ōmo nhisi āma, te ĩsazei'wa norĩ hā te te 're apawaptob u'āsi. 2 Da'ahā na ma tō te te 're da'apawapto pese. Īzama te duré te te 're ĩpawapto. Taha wa, ma'āpé asiwi āri wē wa'aba za, wasiré Wanhib'apito zazei'wai wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē, 're ĩsiwaibui wē mono zém na. Marĩ zō tiwi rowaptā'ā wamhā, te za duré marĩ na asiwi ĩpawaptob za'ra wa'wa.

3 Ma'āpé, duré ĩma sawi za'ra wa'aba, Prisira norĩ hā Atiraha me, te āma ĩsawi zahuré zéb zarina, rob'ui'ééré na. 4 Ta norĩ hā ĩsiré te te 're ĩromhuri zahuré mono, Cristu Zezusihi wasu'u na. Ta norĩ hā da te pāri da nherē, ma tō sisawi āna te te 're ĩpawaptob u'āsi zahuré, pahi āna. Taha wa, te te 're ĩpawaptob zahuré mono zém na, wa tō te 're uzei u'āsi zahuré. Tane nherē, ĩwétési te āma 're uze zahuré mono ō di. Uburé zudezu'ō norĩ hā ĩsazei'wa norĩ hā te duré te te āma 're uzei u'āsi za'ra, daro mono bâ siré 're ĩsi'rā'ōtō mono norĩ hā. 5 Ma'āpé, duré uburé ĩma sawi za'ra wa'aba, Prisira norĩ nhorōwa u ĩsazei'wa norĩ, siré 're ĩsi'rā'ōtō mono norĩ hā, rowahutu u.

Duré asiwi ĩma sawi za'ra wa'aba, ĩsiwadi ĩma ĩsawi pe hā, Epenetu na ĩsisi hā. Ta hā ma tō saze na'rata Cristu hā, Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma. 6 Duré Mariza hā asiwi ĩma sawi wa'aba. Ta hā te te aima 're romhuri pese za'ra wa'wa, simi'ēi uptabi na. 7 Duré asiwi ĩma sawi zahuré wa'aba, Ādoronitu norĩ hā, Zuni'asihi me. Ta norĩ hā ĩsiré zudezu norĩ, ma tō ĩsiré tihāimana zahuré, dazazéb 'remhā. Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ siré te te 're romhuri zahuré mono wa, tāma waihu'u pese za'ra di, ĩsiré romhuri'wa norĩ ma hā. Ta norĩ hā ma tō ĩwana saze na'rata zahuré, Cristu hā.

8 Ma'āpé duré asiwi ĩma sawi wa'aba, ĩsiwadi uptabi hā, Āprizatu na ĩsisi hā. Ta hā te Cristu āma si 're hāimana. 9 Duré Ubanuhu zama asiwi ĩma sawi wa'aba, wasiré romhuri'wa hā Cristuhu ma. Esitati hā ĩsiwadi zama te za duré asiwi ĩma ĩsawi wa'wa, ĩma ĩsawi pe hā. 10 Ma'āpé duré asiwi ĩma sawi wa'aba, Aperi hā. Ta hā marĩ na da te 're pibui ahā mono nherē, niwa Cristuhu wi sipi'rai waihu'u ō di. Duré asiwi ĩma sawi za'ra wa'aba, Arisitoburuho nhorōwa 're, 're ĩhāimana za'ra mono norĩ hā. 11 Duré, Erodi'ā hā asiwi ĩma sawi wa'aba, ĩsiré zudezu hā. Duré wasiré ĩsazei'wa norĩ hā Nasizuhu nhorōwa 're, 're ĩhāimana za'ra mono norĩ hā asiwi ĩma sawi za'ra wa'aba duré.

12 Tiripena norĩ hā te za duré asiwi ĩma ĩsawi zahuré wa'wa, Tiripozaha me. Ta norĩ hā te Wanhib'apito ma, te te 're romhuri zahuré. Duré wahidiba hā ĩma ĩsawi pe hā asiwi ĩma sawi wa'aba, Pezidi na ĩsisi hā. Ta hā simi'ē na te duré Wanhib'apito ma, te te 're romhuri pese, wa'a āna. 13 Ma'āpé duré asiwi ĩma sawi wa'aba, Rupu hā. Ta hā te duré te te 're romhuri pese, Wanhib'apito ma. Īna zama te za duré asiwi ĩma ĩsawi wa'wa. Ta hā ĩna ō nherē, ma tō te te 're ĩpawapto pese, dana hā ti'ra te te 're ĩpawapto pese za'ra mono ne. 14 Asĩtitu norĩ hā te za duré asiwi ĩma ĩsawi za'ra wa'wa, Predotihi me, duré Emesi, duré

Patorobasi, duré Emasi hã. Duré uburé itême 're isi'rã'õtõ mono norĩ hã asiwi ãma sawi za'ra wa'aba, isazei'wa norĩ hã. ¹⁵ Ma'ãpé duré asiwi ãma sawi za'ra wa'aba, Pirorodu norĩ hã, Zurizaha me, duré Nere'u norĩ hã ihidiba me, duré Orĩpasihi zama. Duré ta norĩ siré 're isi'rã'õtõ mono norĩ hã te za asiwi ãma isawi za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã.

¹⁶ Uburé asiré isazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te za asõ'utu na asisawi sina 're asitob'rata hârâ za'ra wa'aba mo.

Amemhã uburé Cristuhu zazei'wa norĩ hã, i'upsâtã mono bâ sitême 're isi'rã'õtõ mono norĩ hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa.

Paru hã, roti na za oto te te ãrãsutuzém na rowasu'u

¹⁷ Isisãnawã norĩ, wa za oto ãnhimiroti na aima 'rãsutu za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã te aimawi tinhimirosa'rata na te te ãma 're 'wa'rutu za'ra, isazei'wa norĩ wi. Te te tiwi ãma 're 'wa'rutu za'ra mono wa, te isazei'wa norĩ hã ãmreme hã te te 're wapari za'ra. Taha zarina, te duré sima ãma 're siwanhizari. Ta norĩ nhimirob'manharĩ wasété zéb zarina, te isazei'wa norĩ hã 're si'marõpãrĩ za'ra, tiwasété na. Zezusihi nhimiroti na, da te aima 're ãroti za'ra wa'aba mono zéb upana, te ta norĩ hã te te dama 're roti za'ra, aimawi na si. Taha wa, te za tiwi 're asisawi pese za'ra wa'aba mo, ta norĩ siré 're aihâimana za'ra wa'aba mono tã da. ¹⁸ Ta norĩ hã Wanhib'apito Cristuhu ma, te te 're romhuri za'ra mono õ di. Te te sima 're ãwẽ za'ra mono zéb zarina si, te marĩ ãwasété zõ si 're sõpré. Ta norĩ hã sadawa nhipese nherẽ, te isimiroti hã sena newa da te 're wapari ze za'ra, danhimirosa'rata nhib'uware na 're ãdahâimana za'ra mono norĩ hã. Mreme wapari ze wa, duré asa ãmreme hã da te dasima 're wẽ za'ra mono da, te taré timreme amo na te te dama 're rowasu'u za'ra, da'ãma 're wata za'ra mono sina. Tawamhã taha zarina, te za awa'awi ãmreme na da te 're saze za'ra. ¹⁹ Tanei õ di, a norĩ wa'wa hã. Zezusihi wasu'uwẽ 're ãwapari pese za'ra wa'aba mono zém na, ma tã daro mono bâ isazei'wa norĩ hã aiwasu'u za'ra wa'wa hã te te 're wapari ze za'ra. Taha wa, ma tã ãma asina ãma 're ãrowẽ zani za'ra wa'aba mo.

Ãne wa, wa za duré aima roti za'ra wa'wa. Asimiza'rese sina, te za marĩ ãwẽ hã 're ãmanharĩ za'ra wa'aba mono zéb da si, asina 're asõpré wa'aba mo. Marĩ ãwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. Te za tiwi 're asiptete za'ra wa'aba mo, aiwasété wi hã. ²⁰ Rowẽ na 're ãdanomro mono zé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hawimhã. Ta hã te za rowẽzé hã te te aima 're anhomri 'wa. Wahi hã dapara na da te 're ãwati'i za'ra mono ne, te za Satanasihĩ nhiptetezé hã romhutu na te te tiwi 're a'uprosi 'Re ihâimana u'âsi mono hã, tã õ hã Satanasĩ hã asahãpã 're hâimana za'ra wa'aba mono da oto.

Wanhib'apito Zezusihi wi, wa wa te tiwi 're rowaptêrẽ u'âsi, tinhimipawap-tobzé hã te te aima 're sõmri za'ra wa'aba mono da, ai'rata 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

²¹ Timotiu hã, ãme isiré romhuri'wa hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa. Duré isiré zudezu norĩ te duré ãma asawi za'ra wa'wa, Rusizu norĩ hã, Zasãhã me, duré Sosipaturu hã.

²² Wa hã, Tési'u hã wa duré ãma asawi za'ra wa'wa, Wanhib'apito ãma wasiré 're wahâimana za'ra mono wa. Wa hã Paru te te ãma ã'awaihu'u mono zéb zarina, wa tã rob'ui'ééré, ã ãbaihã na hã.

²³⁻²⁴ Wa hã Paru, ãne wa za duré ãma aima waihu'u za'ra wa'wa. Da'izu hã tinhorõwa u te te ãmazébré hã, te duré ãma asawi za'ra wa'wa. Taha nhorõwa ãma, te wasiré isazei'wa norĩ hã 're si'rã'õtõ u'âsi. Duré Erasitu hã ãme 'ri nhorõmo ãma danhib'apito ma, rob'ui'prazé za'rata na romhuri'wa hã, te ãma asawi za'ra wa'wa. Wasisãnawã Tu'atu na isisi zama, te duré ãma asawi za'ra wa'wa.

Paru hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ãma ãwatazé wasu'u

²⁵⁻²⁶ 'Re ihâimana u'âsi mono ãma si, wa za 're wawata u'âsi za'ra. Taha ma si, tâma waihu'u pese di, te te 're ãwa'apawapto mono zéb da hã, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ hã wa te 're ãsaze za'ra mono zé hã wa te 're rême za'ra mono ãna, wanhiptete u'âsi ãma 're ãwanomro mono zéb da hã. Taha wasu'uwẽ hã wa tô te dama 're wasu'u u'âsi. Duréhã ãwasu'uwẽ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama 're awaihu'u mono õ di. ãwasu'uwẽ hã dama sa'rese ãna, ma tô aré 're danomro. Tane nherê, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã ãwasu'uwẽ hã dama waihu'u oto, ãsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré hawimhã. Taha wa, te oto ãsimiwada'urizéb zarina si, da te 're waihu'u za'ra daro mono bâ, da te ãma 're ãsazei pese za'ra mono zéb da hã, duré da te 're ãwapari pese za'ra mono zéb da hã oto.

²⁷ 'Re ihâimana u'âsi mono hã misire te 're hâimana. Õhõ si siwaprosi uburé marĩ hã tâma waihu'u pese di, taha ma si. Taha wa, taha ãma si, wa za 're wawata u'âsi za'ra, Zezu Cristu te te wama 're ã'ab'manharĩ wẽ mono zéb zarina si. Tane tô.

1 Corītu norī

Corītu norī ma, Paru te te ĩrob'ui'ééré na'rata zé

Ībaihâ wasu'uzé

Paru hã Corītu u morī wamhã, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na dama rowasu'u. Taha wa, ĩsa'u hã ma tô ĩsimirowasu'u wẽ zarina ĩsazei'wa norī hã dasina tahâ'â ni.

Ā ĩbaihâ na ma tô Paru hã tãma ãma rob'ui'ééré za'ra Corītu ãma ĩsazei'wa norī ma hã, ni'wam norī hã wasété na 're ĩhâimana za'ra mono wasu'u hã te te wapari wa, duré sina 're sipo'o za'ra mono wa, siré ĩsazei'wa nherẽ. Taha wa, ma tô tãma waihu'u za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norī hã ĩ'uwaibaba si 're ĩnomro mono zém na hã.

Paru hã te te tãma rob'ui'ééré za'ra wana ré hã, ma tô rob'ui'ééré hã tãma me za'ra, Corītu norī hã Paruhu ma. Taha na ma tô siwi sadanha, tinhimi'ui'ééré za'ra na marī hã tãma 're ĩhâimana za'ra mono zém na, ro'wa'rudu hã. Capituru 7 ãma hã ma tô Paru hã asa tãma ãma rowasu'u za'ra, te te ĩsadanharī za'ra zém na hã. Ma tô duré tãma waihu'u za'ra, ĩsazei'wai mono bâ 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ězani hã romhuri mono bâ te te tãma 're ĩ'apisutu mono zém na hã (capituru 12, 14 ãma hã). Capituru 13 ãma ma tô duré rowasu'u, 're ĩdasisawi za'ra mono zém na hã. Capituru 15 ãma hã te duré rowasu'u, Zezusi hã dâ'â nherẽ, sena na apâ ĩhâiwa'utuzém na hã, duré taha zarina, wa norī zama apâ 're ĩwahâiwa'utu za'ra mono zém na hã.

Paru te te ĩdazawizé wasu'u

¹⁻² Wa hã Paru, wa ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, Corītu na 'ri nho'õmo nhisi ãma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī ma. Wasisãnawã Sotēni hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa.

'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô ĩpisutu, te te sima ĩwẽzéb zarina, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, 're ĩhâimana mono da, ĩsadawa para. A norī wa'aba zama, ma tô te te 're aipísutu za'ra wa'wa, ĩsib'a'uwẽ si oto ãma 're anomro wẽ wa'aba mono da, Cristu Zezusihi ãma. Daro mono bâ, uburẽ Wanhib'apito Zezu Cristuhu ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono norī ma zama, wa ãne aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Aiwa, wa tô Wanhib'apito na wa te 're sisi za'ra, simisutu.

³ Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowẽ u'âsi, ãma 're anomro aba mono da.

'Re ĩhâimana u'âsi mono, tinhoprubzéb zarina, ĩwẽ si te te dama 're ĩ'anhomri mono zé wasu'u

⁴ 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma, wa 're ĩwata u'âsi, ĩwẽ hã te te aima 're sõmri za'ra wa'aba mono wa, Cristu Zezusihi ãma si oto 're anomro aba mono zéb zarina. ⁵ Cristuhu ãma 're anomro aba mono wa, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwẽ si te te aima 're sõmri za'ra wa'wa. Ma tô duré te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, ĩwasu'uwẽ na dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da, duré 're ĩhâimana mono zém na, 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da.

⁶ Cristuhu wasu'uwẽ hã ma tô 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te oto asiptete sina ãma 're anomro aba mo. ⁷ Taha wa, Wanhib'apito Zezu Cristu apâ we ĩmorizéb zô, 're asimipari za'ra wa'aba mono ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tinhoprubzéb zarina ĩwẽ hã te te aima 're ĩsõmri za'ra wa'aba mono zéb zô, aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto. ⁸ Wanhib'apito Zezu Cristu te za duré te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, asiptete sina ãma 're

anomro aba mono da. Nimahã bātã na za we apã ĩmorĩzéb u, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da, te za te te 're aipawaptob u'ãsi za'ra wa'wa, ti'ab ré Zezusi hã 're udã za'ra wa'aba mono wa, tō taha bātã na aiwasédé hã te te ai'ãma sa'ra za'ra wa'aba tō da. ⁹ Re ĩhãimana u'ãsi mono hã wama umnhasi za'ra di, uburé te te wama 're ĩ'aropisutu mono zéb zarina, te te wama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono zéb da hã. Ta hã ma tō te te 're aipisutu za'ra wa'wa, ĩ'ra siré 're anomro aba mono da, Wanhib'apito Zezu Cristuhu siré.

Īsazei'wa norĩ, siwanhizari 're ĩhãimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁰⁻¹¹ Īsisãnawã norĩ, Corowihi nhorōwa ãma 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã ma tō we ĩma aiwasu'u za'ra wa'wa, 're asisada'ãbã u'ãsi za'ra wa'aba mono zém na hã, asiwanhizari ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono zém na hã. Taha wa, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, wa za oto aima ãma roti pese za'ra wa'wa, simisutu ãma 're asisazei pese za'ra wa'aba mono da, asiwanhizari, ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono tō da. Misi haré te za oto 're ĩpisutu za'ra wa'aba mo, simisutu asiré ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da oto. ¹² ãne wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ me asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono nherē, te ãne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: “Wa norĩ hã Paruhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madã'ã za'ra.” Duré ni'wam norĩ hã te 're siwasu'u za'ra, ãne: “Wa norĩ hã Aporuhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madã'ã za'ra.” Duré ni'wam norĩ hã te 're siwasu'u za'ra, ãne: “Wa norĩ hã Pedruhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madã'ã za'ra.” Duré ni'wam norĩ hã te ãne 're siwasu'u za'ra: “Wa norĩ hã Cristuhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madã'ã za'ra.” ãne te dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, aimreme si'ahã aba na. ¹³ Tane nherē, Cristuhu zazei'wa norĩ hã te oto simisutu 're hãimana za'ra. Siwanhizari ãma 're hãimana waihu'u za'ra mono õ di. Mare di. E wa hã Paru, wa tō asada ĩdã'ã za'ra wa'wa, wedepo'o nhonhi'rãmi na. Mare di. Wa hãĩ õ di. E ĩnhisi na ma tō ã dawabzuri hã da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa, Zezusi hã nhisi upana. Mare di. Wa hãĩ õ di.

¹⁴⁻¹⁵ Ai'rata 're ĩhãimana za'ra wa'aba mono ré, ai'ãma 're ĩnhib'a'uwē za'ra wa'aba mono da, te ĩsima 're aiwē za'ra wa'aba mono 'wa'ãhã, ai'ahã na wa aré ã dawabzuri hã te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa, ĩnhisi na. Tane nherē, ai'ahã na te aima 're ab'manharĩ aba mono õ di. Crisipu norĩ ma si, wa tō ã dawabzuri hã tãma 'manharĩ zahuré, Da'izuhu me. ãne wa, wa tō 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩwata u'ãsi. Taha wa, a norĩ wa'wa hã ĩnhisi na ã dawabzuri hã te aima 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono na, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di za. ¹⁶ ãne na wa tō duré ĩsina po're puru, Esitépanasihi ma zama, ã dawabzuri te ĩ'manharĩzém na hã. Duré ĩsōrōwa ãma ĩsiré 're ĩhãimana za'ra mono norĩ ma zama, wa tō tãma 'manharĩ za'ra ĩsiré. ãma ĩpo're pu'u za'ra õ di oto, ni'wam norĩ ãma hã, ã dawabzuri te tãma ĩ'manharĩ za'ra zém na hã. Ta norĩ ma si, wa tō 'manharĩ za'ra. ¹⁷ ã dawabzuri hã te dama 're ab'manharĩ mono da, te te datēme ĩzatōrĩ õ di, Cristu hã. ĩwasu'uwē si te dama 're wasu'u mono da, ma tō datēme ĩzatō. Taha wa, ti'ai ãma danhimirowaihu'u na da te dama 're ĩroti za'ra mono nei õ di wa hã, te dama 're ĩrowasu'u mono zé hã. Ti'ai ãma danhimirowaihu'u na Cristu te dama 're wasu'u mono 'wa'ãhã, wedepo'o nhonhi'rãmi na dazada ĩdã'ãzé wasu'u hã te aré wapu na dama 're hãimana. Tane 'wa'ãhã, Cristuhu wasu'uwē hã marĩ dai õ di aré, da te ãma 're saze za'ra mono wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ãma 're ĩda'anho'reptui mono da hã.

'Re ĩhãimana u'ãsi mono waihu'u pese na rowasu'u

¹⁸ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, za te te ĩ'uprosi za'ra norĩ hã, wedepo'o nhonhi'rãmi na Cristuhu dã'ãzé wasu'u na te te ãma 're rosa'rata upa za'ra, sima, taré newa. Wa norĩ si uburé 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te 're

Īwa'anho'reptui mono norĩ si, wa tô wa te 're waihu'u za'ra, Cristuhu dâ'âzé hã ĩpire na hã. Taha wasu'u hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono waihu'u pe, te wasu'u. Taha si waihu'u pese uptabi di, te te 're ĩda'anho'reptui mono da hã, Cristu hã dazada ĩdâ'âzéb zarina. ¹⁹ Āne duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na ĩsadawa wasu'u'wa nhimi'ui'ééré hã:

“Ni'wam norĩ hã ĩnhimirowaihu'u pese na te 're pawaptob za'ra mono õ nherẽ, tinhimirowaihu'u pese na 'râwi 're si'madâ'â ze za'ra mono wamhã, wa za ĩsimirowaihu'u pese zé hã te tiwi 're a'uprosi, ta norĩ wi, ti'ab ré danhimiroso'rata waihu'u pese na 're ĩdahâimana za'ra mono zé hã marĩ dai õ na 'râwi da te dasina 're ĩwaihu'u pese za'ra mono zéb da hã oto.”

Āne na hã duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré, te wasu'u.

²⁰ Ti'ai āma danhimirowaihu'u pe hã, tarére 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te āma ĩrob'ui'ééré zarina, dama rowahutu'wa norĩ nhimirowaihu'u pe hã tarére duré, tãma hã. Duré danhimiroti waihu'u pese na, 'râwi da te dasima āma 're ĩroti nhipese za'ra mono zé hã tarére tãma hã. Uburé danhimirowaihu'u pese na dahâimanazé hã wapure di tãma hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono waihu'u pese ma hã. Āne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tiwaihu'u pese na te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono zéb zarina, wa tô waihu'u za'ra ni.

²¹ Tinhimiroso'rata waihu'u pese na ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã sima pisutu, dasi'uihã na danhimiroso'rata waihu'u pese na 'râwi da te 're waihu'u za'ra mono tã da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Zezusi hã dazada ĩdâ'âzé wasu'u hã, wa te dama 're ĩwasu'u za'ra mono hã taré newa te dasima da te āma 're rosa'rata upai u'âsi za'ra. Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô sima pisutu, taha wasu'u na si te te 're anho'reptui mono da, te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono norĩ hã. ²² Zudezu norĩ hã marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩ'ab'manharĩ mono zéb zô si, te 're sôpré. Duré zudezu'õ norĩ hã uburé marĩ te te 're ĩwaihu'u pese za'ra mono zéb da si, te sima te te 're wẽ u'âsi za'ra. ²³ Tane nherẽ, wa norĩ hã Cristu, wedepo'o nhonhi'rãmi na dazada ĩdâ'âzé wasu'u si, wa tô wa te dama 're wasu'u za'ra. Tane nherẽ, ma tô taha wasu'uwẽ hã zudezu norĩ hã te te siwi 're wẽ'õ za'ra. Zudezu'õ norĩ zama ma tô duré te te sima āma 're rosa'rata upai u'âsi za'ra, taré newa, marĩ da ĩhâimana õ newa, ĩwasu'uwẽ hã. ²⁴ Ni'wam norĩ si ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sima 're pisutu za'ra, tinhib'a'uwẽ da, ni'wam norĩ hã zudezu, duré ni'wam norĩ hã zudezu'õ. Ta norĩ si te Cristuhu dâ'âzé wasu'u, te te 're wapari za'ra. Tawamhã āne hã, e marĩ te tãma wasu'u za'ra, Cristu, wedepo'o nhonhi'rãmi na ĩdâ'âzé wasu'u hã. Danhipai u 'Re ĩhâimana u'âsi mono waihu'u pe, te tãma wasu'u za'ra. Duré ĩsimiroti wẽ uptabi, te tãma wasu'u za'ra. ²⁵ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti si, danhipai u ĩwẽ uptabi hã tô. Duré danhipai u waihu'u pese uptabi di.

²⁶ ĩsisānawã norĩ, ma'āpé asina aipo're pu'u za'ra wa'aba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tinhib'a'uwẽ da, te te 're aipisutu za'ra wa'aba mono õ ré, 're aihâimana 'rata za'ra wa'aba mono zém nã. Ai'umro wa'aba na si ma tô asiré norĩ ma, asimiroso'rata waihu'u pese na si, aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ai'umro wa'aba na si, ma tô asima aipire na aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ai'umro wa'aba na si, ma tô dama ĩpire norĩ 'ra na 're aihâimana za'ra wa'aba mo aré. Ai'ahã wa'aba na ma tô dama aiwapu na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²⁷ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã dama hâimana nhimiza'rese'õ na, ĩsazei'õ'wa norĩ te te āma 're ĩrosa'rata za'ra mono norĩ hã ta norĩ si ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sima 're pisutu za'ra, ĩsib'a'uwẽ si 're nomro mono da. E marĩ da, ma tô ta norĩ si te te sima 're pisutu za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi

mono hã. Īsazei'õ'wa norĩ hã simirosa'rata waihu'u pese newa 're ĩsi'madã'ã ze za'ra mono norĩ hã, oto sisém na 're hãimana za'ra mono da. Duré ĩsazei'õ'wa norĩ ma ĩwapu za'ra hã, ma tô duré te te 're pisutu za'ra, ĩsib'a'uwẽ 're nomro mono da. Īsazei'õ'wa norĩ ma, ĩpire za'ra hã oto sisém na 're hãimana za'ra mono da, ma tô dama ĩwapu norĩ si te te 're pisutu za'ra, ĩsib'a'uwẽ 're nomro mono da. ²⁸ Īsazei'õ'wa norĩ ma 're ĩhãimana wapu za'ra mono norĩ hã ma tô 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te 're pisutu za'ra, ĩsib'a'uwẽ si 're nomro mono da, ĩsazei'õ'wa norĩ te te siwi 're ĩwẽ'õ pese za'ra mono norĩ hã. Īsazei'õ'wa norĩ ma, pire na 're ĩhãimana za'ra mono zé hã te te tiwi 're a'uprosi mono da, ma tô dama ĩwapu norĩ si te te 're pisutu za'ra, ĩsib'a'uwẽ si oto 're nomro mono da. ²⁹ E marĩ da, ma tô ãne hã te te dama 're ab'manharĩ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Ni'wam norĩ hã tinhimirosa'rata waihu'u pese na 'rãwi ĩsõ'a, sina 're wata tõ za'ra mono da, ma tô ãne te te dama 're ab'manharĩ, duré dama pire wẽ te, 'rãwi dama sina 're wata tõ za'ra mono da. ³⁰ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimipisutuzéb zarina si, te oto Cristu Zezusihi ãma 're anomro aba mo. Cristuhu ãma si oto 're anomro aba mono wa, te tinhimirowaihu ĩwẽ hã te te aima 're waihu'u u'ãsi za'ra wa'wa. Cristuhu dã'ázém na si, ma tô 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te 're wa'awêsãmri, wawasédé hã te te oto wa'ãma 're ĩ'ab'madã'ã mono õ zarina. Taha zarina si, ma tô duré te te 're wa'apisutu, ĩsib'a'uwẽ si oto tãma 're wahãimana wẽ za'ra mono da. Taha zarina si, ma tô duré wawasété hawi wa'anho'reptu, sitẽme te te 're wa'awaibui mono da. ³¹ Taha wa, wa norĩ hã ĩsazei'wa oto 're wanomro mono wa, wato sina 're ĩwahãimana za'ra mono zém na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhã, Wanhib'apito nhimipawaptobzém na si, wa za tô dama 're wasiwasu'u wẽ za'ra, wato sina 're ĩwahãimana za'ra mono na hã. Duréihã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ãma rob'ui'ére:

“Ni'wam norĩ hã to sina oto 're hãimana za'ra mono wamhã, Wanhib'apito te te 're ĩpawaptob za'ra mono zém na si, te za tô dama 're siwasu'u wẽ za'ra, to sina oto 're ĩhãimana za'ra mono zém na hã.”

Ãne duréihã ĩbaihã na ãma rob'ui'ére hã.

2

Cristu hã wedepo'o nnonhi'rãmi na dazada ĩdã'ázé wasu'u

¹ Īsisãnawã norĩ, ma'ãpé ĩ'ãma aipo're pu'u za'ra wa'aba. Wa hã atẽme ãma ĩmorĩ aba wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã aré dama ĩwaihu'u'õ hã, wa tô te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. E tawamhã ĩmreme wapari ze na, 're ĩwapari za'ra wa'aba mono da si, wa tô te ĩsi'ãma 're rosa'rata, ĩnhimiroti wẽ wa, ĩ'ãma 're atob'uzu za'ra wa'aba mono da. Mare di. E ti'ai ãma danhimirowaihu'u pese na da te dama 're ĩroti za'ra mono ne, wa tô te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Tanei õ di, ĩnhimirowasu'u hã. ² Ai'rata 're ĩnhamra aba mono ré, wa tô ĩsima pisutu pese, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ si te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, Danho'reptui'wa da, Zezusi te te ĩpisudu hã wedepo'o nnonhi'rãmi na dazada ĩdã'ázé wasu'u si. ³ Atẽme ãma ĩmorĩ aba wamhã, ĩpẽ'ẽ 'remhã ĩnhib'uware di. Taha wa, wa tô ĩpahi te, rërê, ĩnhimiromhuri na 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, te ãma 're ĩ'uwaimrami mono zém na hã te 're 'wanhi'riti mono õ'umnhasite. ⁴ Zezusihi wasu'uwẽ, te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, ti'ai ãma danhimirowaihu'u pese na da te dama 're ĩroti za'ra mono ne, te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di, ãma 're ĩzaze za'ra wa'aba mono da hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ezani hã tiwaihu'u pese na te te 're ĩ'apawaptob za'ra wa'aba mono na si, ma tô sena na 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mo, Zezusihi wasu'uwẽ hã. ⁵ Taha wa, ti'ai ãma danhimirowaihu'u

pese zarina, Zezusi hã Danho'reptui'wa na 're saze za'ra wa'aba mono õ di. Mare di. 'Re ãhâimana u'âsi mono, tiwaihu'u pese na te te 're ã'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ma tô ãma 're ãsazei pese za'ra wa'aba mo.

'Re ãhâimana u'âsi mono waihu'u pese na rowasu'u

⁶ Ti'ai ãma ãsazei'õ'wa norĩ nhimirowaihu'u zarina, te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di. Hãwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u na si, wa tô ãsazei'wa norĩ ma, te tãma 're rowasu'u za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani te te tãma 're ãwaihu'u za'ra mono zéb zarina si, prédub sina ãma 're ãhâimana za'ra mono norĩ ma hã. ã hã roti hã ti'ai ãma ãsazei'õ'wa norĩ nhimiroti nei õ di. Daro mono bâ dama roti'wa norĩ nhimiroti nei õ di. Ta norĩ nhimiroti nhiptetezé hã daro mono bâ te za tiwi 're si'utõrĩ za'ra. ⁷ E 'wa ãwaihu'u pese nhimiroti, te dama 're ãwasu'u mono hã bété. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã aré dama ãwaihu'u'õ si, wa wa hã te dama 're wasu'u u'âsi, ãwaihu'u pese zarina ãsimiroti wẽ uptabi si. Ta hã ma tô aré dawu udã, da te 're waihu'u za'ra mono tô da a'ã, ãsimiroti wẽ wasu'u hã. Tane nherẽ, te te aropoto mono õ ré, ma tô te te sima 're wa'apisutu siro, ãwaihu'u pese siré si oto 're wahâimana u'âsi za'ra mono da, rowẽ uptabi na. ⁸ Tiwaihu'u pese zarina, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimirowaihu ãwẽ uptabi hã te te waihu'u za'ra õ di, ti'ai ãma dama roti'wa norĩ hã ãsazei'õ'wa norĩ hã. Te te waihu'u za'ra 'wa'ãhã, Wanhib'apito, danhipai u ãwaihu'u pe hã te te siwi wĩrĩ õ di aré, wedepo'o nhonhi'rãmi na hã. ⁹ Tane nherẽ, ta norĩ hã te te waihu'u za'ra õ di tô. Duréihã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ãma rob'ui'ére siro:

“Re ãhâimana u'âsi mono zawĩ pese 'wa norĩ ma, ãwẽ hã te te tãma 're ã'apisutu mono zé hã, te te tãma ãma 're ã'uwaimrami mono zéb da hã, dasi'uihã na datõmo na da te 're 'madã'ã waihu'u za'ra mono õ di. Duré dapo're na da te 're wapari waihu'u za'ra mono õ di. Duré dapẽ'ë na dasi'uihã na da te dasina 're waihu'u za'ra mono õ di, da te dasina ãma 're ã'uwaimrami za'ra mono zéb da hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono, ãwẽ hã tinhib'a'uwẽ norĩ ma, te te 're ã'apisutu mono hã.”

ãne duréihã ãwasu'u na ãma rob'ui'ére, ãbaihã na hã.

¹⁰ Wama si, ma tô tinhimiroti hã dama ãwaihu'u'õ hã te te wama 're awaihu'u, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Tipẽ'ëzani na si ma tô te te wama 're awaihu'u tô. 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani ma si, waihu'u pese di tô, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti te te wama 're ã'awaihu'u mono zéb da hã. E marĩ wa. Uburé marĩ hã tãma waihu'u pese wa, ãpẽ'ëzani ma hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono, uburé te te sima 're ã'aroti mono zé hã dama ãwaihu'u'õ hã, tãma waihu'u pese di. Uburé marĩ na 're ãhâimana mono zém na zama, tãma waihu'u pese di, ãpẽ'ëzani ma hã. ¹¹ Ni'wa hã 'rãwi tipẽ'ë na tihâimanazém na, te te sima 're ã'awaihu'u mono zé hã, e 'wa hã te za ãmana'rãmi hawim nherẽ, tiwi waihu'u. ã'upana nherẽ, da te tiwi waihu'u õ di za, ãhâimanazé hã. Marĩ na 'rãwi sima ãrosa'rata'wai ma si, waihu'u pese di, 're ãhâimana mono zé hã. Tane duré, 'Re ãhâimana u'âsi mono hâimanazé hã ãpẽ'ëzani ma si, waihu'u pese di. Taha wi hã, ni'wa te te duré waihu'u õ di. ¹² ãsazei'õ'wa norĩ nhimirosa'rata zarina, oto 're wahâimana za'ra mono õ di, wa norĩ hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani ré si, wa oto 're wahâimana za'ra, hãwa hawi te te wei watẽme ãsatõrĩ ré si. ãwẽ hã te te wama 're ã'anhomri mono na, wa te 're waihu'u za'ra mono da, ma tô Tipẽ'ëzani hã wei watẽme satõrĩ za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã.

¹³ Taha wa, wa norĩ hã ti'ai ãma danhimirowaihu'u pese zarina, wa te oto dama 're rowasu'u za'ra mono õ di. 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani te te wama 're ã'aroti mono zéb zarina si, wa oto wa te dama 're rowasu'u za'ra. ãpẽ'ë 're, ãpẽ'ëzani tãma 're ãhâimana za'ra mono norĩ ma si, wa ãsimiroti wẽ hã wa te tãma 're wasu'u za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono hâimanazé wasu'uwẽ na

hã. ¹⁴ 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani te te wama 're ĩ'aroti mono zé hã, te ĩsazei'õ'wa norĩ hã te te siwi 're wẽ'õ pese za'ra, taré newa, duré 'rãwi si'uihã na rosa'rada hã te te ãma waihu'u pese za'ra õ wa, ta norĩ hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani, ĩpẽ'ẽ 're, tãma 're hâimana za'ra mono õ nherẽ, te te ãma 're waihu'u za'ra mono õ di tõ. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani na si, te za da te ãma 're waihu'u za'ra. ¹⁵ 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani, ĩpẽ'ẽ 're, tãma 're ĩhâimana za'ra mono norĩ si, te oto te te 're waihu'u za'ra, uburé te te tãma 're ĩroti za'ra mono zéb zarina, niha oto 're ĩhâimana za'ra mono zéb da hã. Taha wa, ĩsazei'õ'wa norĩ hã te te oto 're wawaihu'u za'ra mono õ di, aimawi 're wahâimana za'ra mono wa oto. ¹⁶ Duréhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tõ ãhã wasu'u na ãma rob'ui'ére siro, ãne na hã: “E 'wa hã, Wanhib'apito nhimirosa'rada hã te te tiwi ĩwaihu'u da bâ bété. E 'wa hã te te duré tãma ĩroti da bâ.”

Ãne duréhã ãhã wasu'u na ãma ĩrob'ui'ére hã, Wanhib'apito nhimirosa'rada, dasi'uihã na da te tiwi 're ĩwaihu'u za'ra mono õ zém na hã. Tane nherẽ, wa tõ wa norĩ hã Cristuhu nhimirosa'rada hã waihu'u pese za'ra ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani, wapẽ'ẽ 're, oto wama 're hâimana za'ra mono wa, te te wama 're ĩ'awaihu'u mono zém na hã.

3

Paru hã Aporuhu me, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te te 're ĩromhuri zahuré mono zé wasu'u

¹ ĩsisãnawã norĩ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani, ĩpẽ'ẽ 're, tãma 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ma si, wa Zezusihi wasu'uwẽ si, wama ĩpire uptabi si, te tãma 're wasu'u za'ra, dama ĩsa'rese'õ hã. Tane nherẽ, ai'rata 're ĩnhamra aba mono ré, ãne na te aima 're rowasu'u waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. E marĩ wa. ĩsazei'õ'wa norĩ 're ĩhâimana za'ra mono ne, zahadu 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, duré ai'uté hã marĩ te te 're ĩsa'rese za'ra mono õ ne, Zezusihi wasu'uwẽ hã 're wapari za'ra wa'aba mono nherẽ, asima 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono õ wa. ² Ai'uté hã tisai uptabi na 're saihuri waihu'u mono õ wa, te za tina hãiwa'u si te te 're wapsõmri za'ra. ĩna hã ĩsai uptabi hã te te tãma 're sõmri waihu'u za'ra mono õ di. Tane, wa tõ wa hã rotĩ ĩwapure na si te aima 're roti za'ra wa'wa, Zezusihi wasu'uwẽ na hã, zahadu aima pibui prã za'ra wa'aba wa, 're ĩwaihu'u pese za'ra wa'aba mono zéb da hã. ãhãna hã bété. Zahadu tõ aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ di. ³ E marĩ wa. ĩsazei'õ'wa norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zéb zarina, zahadu 're anomro aba mono wa. Taha wa, te zahadu 're asi'ruiwapari za'ra wa'aba mo, marĩ na. Te duré 're asisada'ãbã u'âsi za'ra wa'aba mo.

Ãne na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã, e marĩ te aima wasu'u za'ra wa'wa. Cristu hã 're saze za'ra wa'aba mono õ ré, aiwasété na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé, zahadu 're ĩrẽme waihu'u za'ra wa'aba mono õ zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa, ĩsazei'õ'wa norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zém ne hã. ⁴ Ni'wam norĩ me asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, te ãne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: “Wa norĩ hã Paruhu nhimiroti si, wa wa te 're 'madâ'ã za'ra.” Duré ni'wam norĩ hã te ãne 're siwasu'u za'ra: “Wa norĩ hã Aporuhu nhimiroti si, wa wa te 're 'madâ'ã za'ra.” ãne na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, e marĩ te wasu'u. Tõ ĩsazei'õ'wa norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zém na, zahadu 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa.

⁵ Tazahã, ãhã zarina si te za wa'ãma 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, wa te 're ĩromhuri mono, wa 're wahâimana. ĩwasu'uwẽ na, wa te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te oto asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito hã. Ta hã

te te wama ĩpisutuzéb zarina si, wa wa te tãma 're romhuri pese. Taha da si, wa wa norĩ hã 're wahâimana. ⁶ Wa hã Paru, buru na da te dasima 're robdi'i za'ra mono õ ré, da te 're ĩrobzuri mono ne, wa tô dawana te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, Cristuhu wasu'uwẽ na hã. Duré, da te 're robzuri mono pari, da te oto 're ĩrobdi'i za'ra mono ne, ma tô Aporu hã ĩza'u hã te te aima âma 're rowasu'u wẽ za'ra wa'wa. Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si waihu'u pese di, te te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã, âma 're aihâimana prédub za'ra wa'aba mono da, Zezusihi si asina 're umnhasi u'âsi za'ra wa'aba mono da. Buru na hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono waihu'u pese na si, dama 're ĩro'wanhipré za'ra mono ne, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, âma 're aihâimana prédub za'ra wa'aba mono da. ⁷ Taha wa, robzuri'wa norĩ ne, ĩwasu'uwẽ na te te dama 're ĩrowasu'u 'rata za'ra mono norĩ hã, pire na 're hâimana za'ra mono õ di. Duré robdi'i'wa norĩ ne, daza'u te te dama âma 're ĩrowasu'u za'ra mono norĩ hã, duré dama pire na 're hâimana za'ra mono õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si, te pire uptabi na 're hâimana u'âsi, taha si te te 're da'apawapto wẽ mono wa, Zezusihi ne dahâimana prédup sina, oto 're ĩdahâimana za'ra mono zéb da hã. ⁸⁻⁹ Robzuri'wa norĩ hã robdi'i'wa norĩ me, tãma 're ĩro'wanhipré za'ra mono da si, te aiwa simisutu te te 're romhuri za'ra. Tane duré, wa hã ĩwasu'uwẽ na te aima 're rowasu'u 'rata za'ra wa'aba mono wamhã, duré Aporu hã ĩza'u te te aima âma 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, aiwa wa tô wa zahuré, wa te wasima 're aiwẽ za'ra wa'wa, ĩwasu'uwẽ hã 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, wa wa zahuré, wa te tãma 're romhuri, aiwa. Taha wa, wa te tãma 're ĩromhuri mono zéb zarina, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wapawa'â, ĩwẽ uptabi na.

Duré daburu hã, e 'wa te hã. E âma ĩromhuri'wa norĩ te hã, buru hã. Mare di. Misire ĩtede'wa na te 're hâimana, buru tede'wa hã. Tane duré, a norĩ wa'wa hã ĩnhib'a'uwẽ, 're anomro aba mono õ di. Duré Aporuhu nhib'a'uwẽ, 're anomro aba mono õ di. Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ si, te oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

Ãne wa za duré aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, 'ri na. 'Ri hã 'ri'wa norĩ tei õ di. 'Ri tede'wa te, 'ri hã. Tane, a norĩ wa'wa hã wanhib'a'uwẽ, 're anomro aba mono õ di, ĩwasu'uwẽ na, wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherẽ. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ si, oto 're anomro aba mono wa. ¹⁰ 'Ri na romhuri'wa norĩ hã 'ri na'rata uimrehẽne, te za siwi 'manha, sipse na. Tane duré wa hã, ĩnhimromhuri wẽ na, wa tô sãna'rata, te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono na hã, Cristuhu wasu'uwẽ na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tiwaihu'u pese na te te oto 're ĩpawapto mono zéb zarina. Duré 'ri na'rada hã da te dasiwi 'manharĩ pari, ĩhâiba amo norĩ hã ĩsisiwi te te oto siwi ĩ'ri ne, tane te duré ni'wam norĩ hã te te aima âma 're rowasu'u za'ra wa'wa, ĩza'u hã. 'Ri na'rata 'manharĩ nhisiwi, da te dasiwi 'ri wamhã, pibui pese na te za dasiwi 'ri ni, marĩ ĩwẽ na si. Tane ni'wam norĩ hã Cristuhu wasu'uwẽ na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, pibui pese na te za oto te te dama âma 're rowasu'u za'ra, ĩ'uwaibaba si. ¹¹ 'Ri'wa norĩ hã, 'ri na'rada te te siwi 'manharĩ wamhã, misire ĩwẽ uptabi si te za tô siwi 'manha. Tane duré, misire ĩwasu'uwẽ hã te 're hâimana, dawana te aima 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mono hã, tô õ hã Zezu Cristuhu wasu'uwẽ hã. ĩwasu'u aimawi hã 're 'maiĥâimana mono õ di, da te âma 're saze za'ra mono wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te âma 're ĩda'anho'reptui mono zéb da hã. ¹²⁻¹³ Ni'wam norĩ hã, 'ri na'rata 'manharĩ nhisiwi te te siwi 'ri wamhã, âté marĩ hã unhama ro'o na 're ĩsi'unhama mono õ na si, te za siwi 'ri, ĩwa'âbâ za'ëtẽ na, ëtẽ'ubuzi pré oru na, duré ëtẽ'ubuzi'a prata na, duré ëtẽ waipo na. Áté ĩhâiba amo norĩ hã te za marĩ ĩwa'âbâ syryre na si siwi 'ri, unhama wa ĩro'o pese na si, wede na hã, duré

du na hã, duré amnho teihi na hã. Tawamhã nimahã na 'ri hã ro'o nherê, si'unhama õ wamhã, te za waihu'u za'ra ni, marĩ ãwê na si 'ri'wa norĩ hã te te siwi ã'manharĩ na hã. Tazahã si'unhama wamhã, te za marĩ ãwê prã na si te te siwi ã'manharĩ na waihu'u za'ra ni. Tane te ni'wam norĩ hã Cristuhu wasu'uwê na, ã'uwaibaba si te te dama 're rowasu'u za'ra. Duré ni'wam norĩ hã senai'õ na te te dama ãma 're roti za'ra. Tawamhã niwapsi te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã pibu za'ra, Zezusihi wasu'u na te te dama 're ãrowasu'u za'ra mono zé hã, pé tô sena zô. Za da'ãma ãsipo'ozéb ãma, te za pibu za'ra. Tawamhã te za waihu'u za'ra, sena na Cristuhu wasu'uwê na te te dama 're ãrowasu'u za'ra mono norĩ hã, duré senai'õ na te te dama 're ãrowasu'u za'ra mono norĩ zama. ¹⁴'Ri'wa norĩ hã marĩ ãwê na si te te siwi 'ri wa, unhama ro'o na zata õ wamhã, 'ri tede'wa hã te za waihu'u, tiwi ãzata õ na hã, tãma 're ãsab u'ãsi mono na hã. Taha zarina, te za 'ri'wa norĩ ma, marĩ ãwê hã tãma sômri za'ra, ãwa'rãmi. Tane duré, ni'wam norĩ hã ãwasu'uwê na tô sena na te te dama 're ãrowasu'u za'ra mono zém na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, te te waihu'u za'ra wamhã, tawapsi te za ãwê hã tãma sômri za'ra ãwa'rãmi, za da'ãma ãsipo'ozéb ãma hã. ¹⁵Duré 'ri'wa norĩ hã marĩ ãwê prã na si te te siwi 'ri wa, unhama ro'o na zata wamhã, 'ri tede'wa nhoprubzé hã te te sina uwaimrami za'ra õ di za, 'ri'wa norĩ hã. Te za simini za'ra, 'ri tede'wa nhoprubzé hã. Tane duré, ni'wam norĩ hã taré ãma 're datob'uzu za'ra mono da, Cristuhu wasu'uwê na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãwê hã te te tãma 're sômri za'ra mono õ di za ãwa'rãmimhã, za da'ãma ãsipo'ozéb ãma hã. Ta norĩ hã te za tô simini za'ra. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhoprubzé hã za te te simini za'ra nherê, tane nherê, te za tô sô'reptu za'ra, ropipa hawi.

Ãté ni'wa hã 'ri para sãmra ré, te za ãsôrõwa hã ãré ãro. Tawamhã ãté unhama ro'o za'ëtê 'rowi nherê, te za watobro rob u, sisõ'reptu da. Tawamhã aré dá'ã da nherê, te za 'rãwi sisõ'reptu. Tane, ni'wam norĩ hã taré ãma 're datob'uzu za'ra mono da, Cristuhu wasu'uwê na te te dama 're ãrowasu'u za'ra mono norĩ hã, ropipa u si'aba'rê da nherê, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã sô'reptu za'ra, Cristuhu zazei'wa 're hãimana za'ra mono wa. Tinhoprubzé hã za te te tãma sômri za'ra dai õ nherê, te za tô ta norĩ hã sô'reptu za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ¹⁶Duré hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb 're, ma tô õ hã dama 're hãimana, 'ri ãwê uptabi wa. Tane te oto aipê'ê 're, ai'ãma 're sôrõwa za'ra wa'wa. ãpê'êzani hã te oto aipê'ê 're, 're sãmra u'ãsi za'ra wa'wa. E ãne hã 'rãwi asina waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ¹⁷'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tite da si, ma tô sima pisutu, ti'ai ãma ãsôrõwa 're, 'ri 're wa'wa hã siwaprosi ãma 're hãimana mono da, wê uptabi na. Tane ma tô duré a norĩ wa'wa hã aipisutu za'ra wa'wa, ãsib'a'uwê si oto 're anomro aba mono da, taha ãma si 're aihãimana wê u'ãsi za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ni'wam norĩ hã apã te te 're aiwaseté za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te za ta norĩ hã te te 're a'uprosi.

¹⁸A norĩ wa'wa hã aihãimanazé senai'õ na, taré 'rãwi asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Ni'wam norĩ hã asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono nherê, te rosa'rada hã te te si'ãma 're upa za'ra, waihu'u pese newa, ti'ai ãma ãsazei'õ'wa norĩ nhimirowaihu'u pese si te te 're waihu'u za'ra mono nherê, te te sima 're ãruiwapari za'ra mono hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti ãwê uptabi hã ta norĩ hã te te 're waihu'u za'ra mono õ nherê, te 'rãwi waihu'u pese newa, te te si'ãma 're rosa'rata upa za'ra, asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã. Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti ãwê uptabi zô si, te za asima 're asõpré u'ãsi aba mo, asimiza'rese sina 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. ãsazei'õ'wa norĩ hã asimiza'rese ãna 're aihãimana za'ra wa'aba mono newa, te za te te ai'ãma 're rosa'rata upa za'ra wa'wa. Tane nherê, te za tô 're aihãimana wê za'ra wa'aba mo, asimiza'rese

sina. ¹⁹Ti'ai āma ĩsazei'ō'wa norĩ hã tinhimirowaihu hã te te sima 're ĩ'ruiwapari u'āsi za'ra mono hã, tarére 'Re ĩhâimana u'āsi mono ma hã. Duréihã ma tô āne na ni'wa hã 'Re ĩhâimana u'āsi mono āma rob'ui'ééré siro, ĩbaihã na hã:

“Re ĩhâimana u'āsi mono hã te ĩsazei'ō'wa norĩ nhimirowaihu'u na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ma, te te tãma 're rob'manharĩ za'ra, tinhimirowaihu'u pese na, 'rãwi 're sisimini za'ra mono da.”

²⁰Apito Dawi hã ma tô duré āne na āma rob'ui'ééré siro, duréihã:

“Īnhib'apito ma si, 'Re ĩhâimana u'āsi mono ma si, waihu'u pese di, ti'ai āma ĩsazei'ō'wa norĩ nhimirowaihu hã marĩ da, ĩhâimana ō na hã. Tarére tãma hã, ĩsazei'ō'wa norĩ nhimirowaihu hã.”

Āne duréihã apito Dawihi nhimi'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'āsi mono wasu'u na hã.

²¹⁻²²Ni'wam norĩ hã asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono hã te sina 're wata za'ra mono sina, te te sima 're nharĩ za'ra, āne: “Paruhu nhimiroti si, wa za wa norĩ hã wa te 're 'madâ'â za'ra, uburé rowahutu'wa norĩ nhimiroti nhipai u, wẽ uptabi wa.” Ni'wam norĩ hã te duré āne te te sima 're nharĩ za'ra: “Wã norĩ hã Aporuhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madâ'â za'ra, uburé rowahutu'wa norĩ nhimiroti nhipai u, wẽ uptabi wa, wama hã.” Āne na 'rãwi asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. Wa hã Paru, duré Aporu, duré Pedru, duré uburé wasiré rowahutu'wa norĩ zama, simisutu wa wasiré wa te aima 're romhuri za'ra wa'wa, Zezusi hã 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mono da si. Uburé marĩ hã ti'ai āma 're ĩhâimana za'ra mono hã, te aima 're hâimana za'ra wa'wa. Aihâiba ré ré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã te duré aima 're hâimana za'ra wa'wa, Zezusihi āma si 're anomro aba mono zéb da hã. 'Re atâ'â za'ra wa'aba mono zé hã, te duré aima 're hâimana za'ra wa'wa. Āhãna uburé marĩ hã ai'āma 're ĩromhâimana za'ra wa'aba mono zé hã, te aima 're hâimana za'ra wa'wa, za ai'āma 're ĩromhâimana za'ra wa'aba mono zéb zama, 'Re ĩhâimana u'āsi mono te te aima 're ĩpisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina, Zezusihi si 're sazei pese za'ra wa'aba mono da. Āne te uburé marĩ hã aima 're hâimana za'ra wa'wa, ĩsazei'wa norĩ ma hã. ²³Duré a norĩ wa'wa hã te Cristuhu ma si 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ĩsib'a'uwẽ na hã. Ta hã, 'Re ĩhâimana u'āsi mono te te pisutu wa, ma tô wei mo ti'ai u, Danho'reptui'wa da hã. Taha wa, Cristuhu nhib'a'uwẽ na si, te za asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Wanhib'a'uwẽ na, asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono ō di za.

4

Paru hã, Cristuhu zadawa wasu'u'wa na dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

¹Wa hã Paru, duré Aporu, duré ni'wam norĩ me, wa Cristuhu ma si, wa te 're romhuri za'ra. ĩwasu'uwẽ hã dama ĩwaihu'u'ō hã, ĩ'uwaibaba si, wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, ma tô wapisutu za'ra, 'Re ĩhâimana u'āsi mono hã. Taha na si, wanhimromhurizé hã. Taha wa, te za āne na si wa'āma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo. ²Ni'wa hã ĩsibro, da te tãma 're 'madâ'â mono da, te te sima da'maipisutu wamhã, e niha ĩhâimanazé hã za, tãma ĩrob'madâ'â'wa da hã. ĩsib'apito ma, tãma umnhasi na, te za te te tãma 're rob'madâ'â wẽ, te te wẽsãmri da. ³Wa hã bété. 'Re ĩhâimana u'āsi mono ma, ĩ'umnhasi na, wa tô te dama 're rowasu'u, Cristuhu wasu'uwẽ na hã. Tane nherê, a norĩ wa'wa hã ĩ'umnhasi na ĩwasu'uwẽ na te dama 're ĩrowasu'u mono na asiwi ĩwaihu'u aba zéb zarina, asiwi ĩwẽsãmri aba zô, ĩsina 're ĩnhimnhasi mono ō di. Mare di. Duré ni'wam norĩ hã te te siwi āma ĩwaihu'u za'ra zô, ĩsina 're ĩnhimnhasi mono ō di. ĩzama, 're ĩsi'umnhasi mono na, ĩwasu'uwẽ hã te dama 're ĩwasu'u mono na hã 'rãwi ĩsi'uihã na ĩsiwaihu'u da hã, mare di. ⁴Āhãna hã, 'Re ĩhâimana u'āsi mono wi, te āma ĩ'upazém na hã marĩ ō di, ĩnhimirosa'rata 'remhã oto. E taha zarina, tãma ĩ'umnhasi sina, ĩwasu'uwẽ te dama 're ĩwasu'u mono zé, te wasu'u. Mare di. Wanhib'apito si te za ĩwaihu'u, tãma ĩ'umnhasi

na hã, duré tãma ĩ'umnhasi õ na hã. ⁵ Taha wa, bõtã na, Wanhib'apito uburé za te te ĩda'awaihu'uzé wana, asiwi ĩwaihu'u aba zarina, asiwi ĩwẽ'õ za'ra wa'aba da, asima ĩãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, Wanhib'apito apã wei morĩ õ ré hã. Ni'wam norĩ zama asiwi ĩwaihu'u aba zéb zarina, asiwi wẽ'õ za'ra wa'aba da, asima ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, bõtã na Wanhib'apito za da'ãma ĩsipo'ozé wana. Taha si te za dawi a'upsibi nhamra oto sõ'awi, uburé dapẽ'ẽ 're, 'rãwi da te dasima 're ĩrosa'rata za'ra mono zé hã. Marĩ hã barana, da te 're 'madã'ã za'ra mono da, da te 're ĩ'uiwẽ za'ra mono ne, te za Wanhib'apito hã sõ'awi oto dawi a'upsibi nhamra, uburé marĩ hã da te 're 'manharĩ za'ra mono da, da te dasima 're ĩwẽ za'ra mono zém na, danhimirosa'rada hã. Tawapsi te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã wasu'u wẽ za'ra ni'wam norĩ hã, ti'ab ré tihãimana wẽ zém na te te tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono wa, te te 're ĩ'awaihu'u mono zéb zarina.

⁶ ĩsisãnawã norĩ, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, wa tã ãne na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa ĩhãimanazém na hã, Aporuhu hãimanazém na zama. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére zarina si, 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, wa tã ãne na aima roti za'ra wa'wa, wasiré rowahutu'wa norĩ hã tisiré norĩ nhimiroti nhipai u, wẽ uptabi newa, ta norĩ niwĩ 're aihãimana za'ra wa'aba mono wẽ te, asina 're aiwata za'ra wa'aba mono tã da. ⁷ E asiré norĩ nhipai u 're aihãimana pire za'ra wa'aba mono bã, te bété ãne na 're asi'madã'ã ze za'ra wa'aba mo. E marĩ te aré aima 're hãimana za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te aima 're sãmri za'ra wa'aba mono õ 'wa'ãhã. Marĩ ĩwẽ hã aima 're hãimana za'ra wa'aba mono õ di aré. Uburé ĩwẽ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhoprubzéb si, te oto aima 're hãimana za'ra wa'wa. E marĩ wa, te bété asina 're aiwata za'ra wa'aba mo, uburé marĩ ĩwẽ hã aima 're ĩhãimana za'ra wa'aba mono hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhoprubzéb õ newa, aihawim na aima 're wairébé aba mono newa.

⁸ A norĩ wa'wa hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, Tipẽ'ẽzani na rowẽ te te aima 're ĩpisutu za'ra wa'aba mono zõ, aiwi sõ 're ĩrowaptã'ã za'ra wa'aba mono õ na, te 'rãwi 're asi'madã'ã ze za'ra wa'aba mo, dasa hã da te 're huri mono wa, da te 're ĩ'mahãpãrĩ pese za'ra mono ne. E ãne bã, te 'rãwi asi'ãma 're ĩrosa'rata ze za'ra wa'aba mo. Danhibro pese wa, marĩ zõ dawi 're ĩrowaptã'ã za'ra mono õ ne, te asina 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, Tipẽ'ẽzani na rowẽ te te aima 're ĩpisutu za'ra wa'aba mono zõ, aiwi 're rowaptã'ã za'ra wa'aba mono õ newa. Ti'ai ãma danhib'apito norĩ hã tinhib'a'uwẽ norĩ ma, pire na 're ĩhãimana za'ra mono ne, te asiré ĩsazei'wa norĩ ma aipire na 're aihãimana za'ra wa'aba mono na 're asi'madã'ã ze za'ra wa'aba mo, wa norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã danhib'apito norĩ ne wapire na 're wahãimana za'ra mono õ nherẽ. E ãne hã ĩ'uwaibaba bã. Wẽ di tã. Tane hã aima wẽ za'ra wa'aba ze te bã, taha na si 're aihãimana za'ra wa'aba mono, aipire na ĩsazei'wa norĩ ma ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. Niha hã 'wa'ãhã, wa aré wa norĩ zama wapire na asiré 're wahãimana za'ra wa'wa, uburé ĩsazei'wa norĩ ma hã. ⁹ Wa norĩ hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa na dama 're ĩwahãimana za'ra mono hã, ĩsazei'wa norĩ ma, wawapure na damana wawi taré 're ĩwahãimana za'ra mono da si, ma tã te te 're wa'apisutu. Wa hã ãne na wa tã rosa'rata na hã ĩsina waihu'u. Ni'wam norĩ hã marĩ te te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zéb zarina, te za da te dasima ãma 're roti za'ra, dasisõ'a da te 're simroi mono wa, ãma 're dawa'ẽ za'ra mono da. Tane duré, wa norĩ hã sõ'awi wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, ma tã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te 're wa'apisutu, da te dasiwi 're wawẽ'õ za'ra mono wa, uburé dasisõ'a wa'ãma 're dawa'ẽ za'ra mono da nherẽ, duré hãiwa ãma 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa norĩ nho'a zama. ¹⁰ Cristuhu wasu'uwẽ na si, wa te dama 're rowasu'u za'ra mono wa, te ĩsazei'õ'wa norĩ hã wanhimiza'rese'õ na 're ĩwahãimana za'ra mono na te te wa'ãma 're rosa'rata upa za'ra. E a

norī wa'wa hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti, wanhipai u aima waihu'u pese za'ra wa'aba bâ, te âne hã 'râwi asimirosa'rada hã asi'âma 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, Cristuhu âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono na. Duré wa norĩ hã ĩsazei'õ'wa norĩ ma, wawapure na 're ĩwahâimana za'ra mono na, te ta norĩ hã te te wa'âma 're rosa'rata za'ra. E a norĩ wa'aba si, tâma aipire za'ra wa'aba bâ, te bété 'râwi âne na asi'âma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo. Duré wa norĩ hã dama wawapure na 're ĩwahâimana za'ra mono na, da te wa'âma 're rosa'rata za'ra mono wa, da te dasiwi 're wawazéb za'ra mono õ di. Até a norĩ wa'aba si, da te 're aiwazé pese za'ra wa'aba mono na, te 'râwi asi'âma 're ĩrosa'rata ze za'ra wa'aba mo. E âne hã ĩ'uwaibaba. ¹¹ Wa norĩ hã bété, ĩwasu'uwẽ na si, wa te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono norĩ hã. E niha âhãna wahâimana za'ra zé hã. Nimomo 're wanomro mono wamhã, wa za tô mra hã wa te 're sépata za'ra, 'rubu zama. Wa'uza hã'ratare ré si, wa za tô 're wanomro. Te za duré da te 're wahâ za'ra, danhib'rata na, da te 're ĩwa'ruiwapari za'ra mono zéb zarina. Daro mono bâ 're wanomro mono ré, 're ĩwanhimi'wara mono zéb da, da te wama 're pisutu za'ra mono õ di za. Hãwi si, wa za 're wanomro u'âsi. ¹² Wahâimanazéb da hã, wawasutu nherẽ, wa wanhib'rata na wa te 're romhuri pese za'ra. Duré da te wa'âma 're wasété za'ra mono nherẽ, wa da'âma 're wamreme zusi u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ĩwẽ hã te te dama 're anhomri mono da. Duré da te wama 're rob'manharĩ wasété za'ra mono nherẽ, wa wanhiptete na õhõ âma si 're wahâimana za'ra, asa wa te dama âma 're wa'rãmi za'ra mono âna. ¹³ Duré da te dasima 're wawasuu'wasété za'ra mono nherẽ, wa wamreme wẽ na si, wa te dama âma 're wa'rãmi za'ra, wawaimri na. Duré, ropru hã da te dasiwi 're ĩsa'wari za'ra mono ne, te da te dasiwi 're wawẽ'õ pese za'ra. Âne 're ĩwahâimana za'ra mono zé hã, âhãna hã.

¹⁴ E âne na te aima ĩroti za'ra wa'aba zé ma, asiséb za'ra wa'aba da, wa tô âne na aima âma rob'ui'ére za'ra wa'wa. Mare di. Taha dai õ di. Taré ĩnhimiroti hã waihu'u pese za'ra wa'aba da, wa âne na aima âma rob'ui'ére za'ra wa'wa, ĩ'ra ne oto ĩma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, ĩma asawi uptabi za'ra wa'aba wa. ¹⁵ Até da'ahã na te oto da te aima 're roti u'âsi za'ra wa'wa, Zezusihi nhimiroti wẽ na hã, taha na si âma 're anomro wẽ wa'aba mono da. Da'ra hã da te dasisõ 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono ne, te ta norĩ hã te te 're ai'madâ'â pese za'ra wa'wa, Zezusi hã 're rẽme za'ra wa'aba mono tõ da. Tane nherẽ, ĩsiwaprosi wa aimama uptabi aba ne, aima 're ĩhâimana za'ra wa'wa. ĩwasu'uwẽ na te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, Cristu Zezusi hã 're saze za'ra wa'aba mono wa, wa oto aimama uptabi aba ne, 're ĩhâimana, da'ra hã damama nhimirothuri hawi, dama 're ĩpoto za'ra mono ne. ¹⁶ Taha zarina, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, Cristuhu nhirã zarina 're ĩmorĩ wẽ ne, oto 're anomro wẽ wa'aba mono da, aima âma 're ĩsisanho za'ra wa'aba mono zéb zarina. ¹⁷ Taha da, wa tô Timotiu hã atẽme satõrĩ za'ra wa'wa, te te âma 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Ta hã ĩ'ra ne, oto ĩma 're hâimana mono wa, ĩma sawi uptabi di duré. Ta hã te Wanhib'apito si te te 're 'madâ'â pese, tiwi sipi'rai âna. Ta hã atẽme wisi aba wapsi, te za Cristu Zezusihi âma si 're ĩhâimana mono zém na âma aipo're pu'u za'ra wa'wa, daro mono bâ ĩsazei'wa norĩ hã 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ ma, te 're ĩroti mono zém na zama.

¹⁸ Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na, ĩnhipai u te te 're ĩwaihu'u pese za'ra mono na, ma tô 'râwi 're si'madâ'â pire za'ra, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã. Taha wa, ta norĩ ma ĩpahi za'ra newa, ma tô ĩ'âma rosa'rata za'ra, atẽme wa'aba, za âma ĩmorĩ su'u õ na hã. Taha zarina, ma tô duré 'râwi sina 're wata za'ra. ¹⁹⁻²⁰ Tane nherẽ, Wanhib'apito te te ĩma pisutu wamhã, wa za tô âma atẽme ĩmorĩ su'u za'ra wa'wa, romhutu na. Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're nomro mono wamhã,

timreme nhipese na Cristuhu wasu'uwē na te te dama 're rowasu'u za'ra mono ō di za, da te 're wapari ze za'ra mono da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani, tiwaihu'u pese na te te 're ĩpawaptob za'ra mono zém na si, te za te te 're dapawaptob za'ra, da te âma 're saze za'ra mono da. Taha zarina si, te za âma 're hâimana wē u'âsi za'ra, ta norĩ hã.

Taha wa, âma atēme ĩmorĩ za'ra wa'aba wamhã, wa za ĩsina aiwaihu'u za'ra wa'wa, aiwaihu'u pese na 'rãwi 're asi'madã'ã ze za'ra wa'aba mono norĩ hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani, tiwaihu'u pese na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina, sena na 're ĩdapawaptob za'ra wa'aba mono na, wa za duré ĩsina aiwaihu'u za'ra wa'wa, sena na âma 're ĩdapawaptob za'ra wa'aba mono ō na zama. Asina 're aiwata za'ra wa'aba mono sina, aiwaihu'u pese na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zép si, te waihu'u tō da, wa za âma atēme ĩmorĩ za'ra wa'wa, sena na 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani nhimipawaptobzéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono na si, 'rãwi te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, ĩsi'uihã na. ²¹ ãne, wa tō aima âma roti za'ra wa'wa. Tawamhã, e ma hã te za asima ĩwē za'ra wa'wa. Atēme âma ĩmorĩ aba wamhã, e da'ra, da te 're ĩhã za'ra mono ne, wa za ĩmreme na aihã za'ra wa'wa, ĩnhimiroti hã 're wapari za'ra wa'aba mono ō 'ru te. Áté wa za tō aihã za'ra wa'wa, aihâimanazém na 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ō wamhã. E ĩhâimanazém na atãma na wa za aima ĩhâimana za'ra wa'wa, ĩnhimizawi pese zéb zarina, ĩnhimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono wē te. Ma'ãpé, 'rãwi oto asi'uihã na asima pisutu za'ra wa'aba, niha 're anomro aba mono zéb da hã.

5

Aibã hã ĩsazei'wa norĩ wazari, 're ĩ'maihâimana wasété mono zé wasu'u

¹ Airom hawimhã, wa tō aiwasu'u wasédé hã wapari za'ra wa'wa, ni'wa hã asiré wa'aba nherē, pi'ō na hâimana wasété na 're ĩhâimana mono na hã. Ta hã ma tō, u, timama mro hã ti'ã. Taha wa, te oto siré 're hâimana zahuré. ãne hã wasété uptabi di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. ĩsazei'ō'wa norĩ hã 're hâimana wasété uptabi za'ra mono nherē, ta norĩ ma zama, wē za'ra ō di, ãne hã. Tane nherē, te asiré ĩsazei'wa hã dame 're 'maihâimana wasété, aibã hã. ãne hã wasété uptabi di. ² 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã aima ĩwaihu'u pese za'ra wa'aba na, 'rãwi 're asi'madã'ã ze za'ra wa'aba mono nherē, e marĩ wa, asiwi wē'ō za'ra wa'aba ō di bété, asō'a za'ra wa'aba, aibã tina waptém na ĩsipsaihuri hã. Aibã hâimana wasété zarina, aiwi ĩrobzei'ō za'ra wa'aba na, te aré asiwaihu'u za'ra wa'wa, asiré ĩsazei'wa 're hâimana mono wa. Taha zarina, te aré tiwi ĩrosawi za'ra wa'wa, rowahutu u asiré 're hâimana aba mono tō da oto. E ãne hã tiwi sizãri za'ra wa'aba ō di bété. ³⁻⁵ Wa hã ai'rata ĩnhamra aba ō nherē, wa tō romhã hawim nherē, te âma 're rosa'rata u'âsi, aibã 're ĩhâimana wasété mono âma hã. Tane nherē, ai'rata ĩnhamra za'ra wa'aba ne, wa za aima âma roti za'ra wa'wa. ãne wa tō waihu'u, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para. Taha wa, te za misi bãtã na asi'rã'õtō 'wa, aibã zãda. Tawamhã asiré sébré aba wamhã, ĩnhimirosa'rata zarina, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, te za aibã ĩwasédé hã asiwi ĩsa'réri wa'wa a'ã asisiti, Satanasihĩ ma, ta hã te te tãma 're rob'manharĩ wasété mono wa, robzei'ō te te sina waihu'u da, tiwasédé hã te te oto rēme pese da, tihâimana wasété na ĩsiwaihu'uzém na hã. ãne da, te za asiwi ĩsa'réri wa'wa a'ã, Satanasihĩ ma, Wanhib'apito hã nimahã bãtã na apã wei morĩ wapsi, te te sō'reptu da.

⁶ Aiwaihu'u pese na 'rãwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono zé hã, e wē di. Wē ō di. ãne, wa za aima âma romnhimire'é za'ra wa'wa, asina ĩwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. ĩ'u'ētē wapuzé hã syryre na te za da te âma 're wazari za'ra,

ĩduptobzéb da hã, ĩ'u'êne hã. Syry na da te ãma 're wazari za'ra mono nherê, sa'êtê di za oto, ĩ'u'êne hã. Tane duré, aibâ hã tiwasédé te te 're ĩ'manharĩ mono hã misi nherê, te za asiré ĩsazei'wa norĩ hã ãma 're hâimana wasété za'ra, te te ãma 're sasõmri za'ra mono wa, ĩwasété na hã. E ãne hã zahadu aima pibui prã za'ra wa'aba di bété. ⁷⁻⁸ ãne, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, zudezu norĩ hi'rata norĩ hã Ezitu hawi te te ĩsõ'reptu za'ra zém na, 're sipo're pu'u za'ra mono da, tisa te te 're huri mono wamhã, te za ĩ'u'êtê wapuzé hã rob u te te 're sa'ra a'â, 'ri mono bâ, 'ri para 're ĩsimi'wara mono hã. Taha zarina, te za ĩ'u'êtê duptoi'õ na si tisa hã te te 're huri, Pascowa na dato nhisizém na hã. Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za aiwasédé hã oto 're ĩrême pese za'ra wa'aba mo, 're aipoto téb za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ĩ'u'êtê wapuzé hã rob u da te dasisiti 're ĩsani za'ra mono ne.

Zudezu norĩ hã, Pascowa na tisa te te 're huri mono wamhã, ĩhi'rata norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tinhimihâzé te te tãma ĩba'a za'ra zém na, ãma 're sipo're pu'u za'ra mono wamhã, te za ãma 're toi u'âsi za'ra. Tane ma tô duré Cristu hã wazada dârâ, wawasédé hã te te wama 're ĩ'apari mono da hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, zudezu norĩ hã Pascowa na tito te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono ne, wa za oto wa norĩ zama 're watoi u'âsi za'ra, Cristuhu ãma si oto 're wanomro mono wa. Zudezu norĩ hã ĩ'u'êtê wapuzém na tisa te te 're huri mono õ di, Pascowa na tito te te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã. ĩ'u'êtê duptoi'õ na si, te tisa hã te te 're huri. Tane, wa norĩ hã wasiré ĩsazei'wa norĩ hã, wa za wahâimanazéb 'rada ĩwasédé hã wa te 're rême pese za'ra. Wawasédé hã oto wa te 're 'manharĩ za'ra mono ãna, wa za 're wahâimana wê u'âsi za'ra, wanhimirosa'rada hã sena na si, duré wahâimanazé sena na si.

⁹ ãne wana ré, ĩnhimi'ui'ére na, wa tô aré aima roti pese za'ra wa'wa, aibâ norĩ, pi'õ na tiwasédé te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono norĩ ãma 're asapa'a za'ra wa'aba mono tô da, duré pi'õ norĩ, aibâ na tiwasédé te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono norĩ ãma 're asapa'a za'ra wa'aba mono tô da. ¹⁰ ãne na te aima roti za'ra wa'aba wamhã, ĩsazei'õ'wa norĩ ãma, te aima roti za'ra wa'aba õ di, dahâiba na dawasédé, da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono norĩ ãma hã. 'Re simarĩ ahâ za'ra mono da, danhibrom na te te 're ĩda'ruiwapari za'ra mono norĩ ãma, te aima roti za'ra wa'aba õ di, duré danhibrom na dawi 're ĩsipsaihuri za'ra mono norĩ ãma, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono upana romhâiba 'manharĩ ãma 're ĩwata za'ra mono norĩ ãma. Ta norĩ nhiti 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô da, te aima roti za'ra wa'aba õ di, ĩsazei'õ'wa norĩ nhiti. Mare di. Uburé ĩsazei'õ'wa norĩ nhiti 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono õ di tô. ¹¹ ãne si, wa tô aima roti za'ra wa'wa, ni'wam norĩ hã Zezusihi zazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono nherê, 're hâimana wasété za'ra mono wamhã, ta norĩ hâimanazém na ãma 're asapa'a za'ra wa'aba mono tô da. Áté ĩsazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono nherê, te pi'õi hâiba na tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra, aibâ wamhã. Duré pi'õi wamhã, áté aibâ hâiba na te tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra. Duré áté 're simarĩ ahâ za'ra mono da si, te danhibrom na te te 're da'ruiwapari za'ra. Duré áté 'Re ĩhâimana u'âsi mono upana, te romhâiba 'manharĩ ãma si 're wata za'ra. Duré áté dawasédé hã taré te te da'ãma 're ĩsa'ra mono na, te ta norĩ hã te te dama 're rowasu'u wasété za'ra. Áté âzézei'wa te duré 're hâimana za'ra. Áté danhibrom na te duré dawi 're sipsaihuri za'ra. ãne hã ni'wam norĩ hã zahadu tihâimana wasété na 're hâimana u'âsi za'ra mono nherê, asiré ĩsazei'wa na aima 're siwasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, ĩhâimanazém na ãma 're asapa'a za'ra wa'aba mono õ di za. Duré nimahã bâtã na ĩsiré 're asaihuri aba mono da hã, mare di za.

¹²⁻¹³ Wa norĩ hã wasiré ĩsazei'wa norĩ hã, ĩsazei'õ'wa norĩ hâimanazé, wa te wasiwi 're waihu'u za'ra mono wa, wa te wasiwi 're ĩwê'õ za'ra mono da hã,

'râwi 're wasipisutu za'ra mono õ di za. Mare di. 'Re ãhâimana u'âsi mono si, te za Zezusihi zazei'õ'wa norĩ hã te te 're awaihu'u, te te siwi 're ã'awẽ'õ mono da hã. E tawamhã, ni'wam norĩ hã rowahutu u asiré 're asi'rã'õtõ aba mono nherẽ, marĩ ãwasédé hã te te 're ã'manharĩ za'ra mono zéb zarina, asiwi 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono õ di za. Te za tô asiwi 're ãwẽ'õ za'ra wa'aba mo, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa. Duréihã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ãma rob'ui'éré, ãbaihã na hã:

“Ni'wam norĩ hã 're nomro wasété mono wamhã, te za oto asisiti tãma 're ãrob'ru za'ra wa'aba mo, asiré wa'aba 're hãimana za'ra mono tõ da.”
 ãne duréihã ãma rob'ui'éré hã.

6

ãsazei'wa norĩ hã sisada 're ãhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹ Ni'wa hã asiré ãsazei'wa nherẽ, marĩ hã te te aiwi 're 'mai'manharĩ wasété aba mono wa, sada 're ai'maihâimana aba mono wamhã, e ãsazei'õ'wa norĩ u, te za 're ãsimroi wa'aba mo, marĩ te te aiwi 're ã'manharĩ wasété aba mono zém na, tãma 're wasu'u za'ra wa'aba mono da, dama rowairébé'wa norĩ ma. Mare di. ã'uwaibaba õ di. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ u si, te za 're ãsimroi wa'aba mo, ta norĩ si te te 're waihu'u za'ra mono da, marĩ hã te te aiwi 're ã'manharĩ wasété aba mono zém na hã, tãma 're wasu'u za'ra wa'aba mono da. ² Apto'oré si, da'ãma ãsipo'ozéb ãma, wa norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã, Cristuhu siré, wa za wapire na dama rowairébé za'ra ni, 're ãdahâimana wasété za'ra mono zém na hã. Oro ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba za. ãne hã Cristuhu siré, wapire na za wa te dama rowairébé za'ra wamhã, e tawamhã ti'ab ré, marĩre hã asiré ãsazei'wa norĩ wi 're 'mai'manharĩ wasété aba mono wa, asisada 're ai'maihâimana aba mono wamhã, e aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ di bété, ã'uwaibaba tô sena asima ãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã, marĩ asiwi 're ã'mai'manharĩ wasété aba mono zém na hã. ãne hã tô aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, ãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. ³ Duréihã 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã tiwi ãsipizari za'ra hã, wa za duré wapire na tãma rowairébé za'ra ni ãsiré, za da'ãma ãsipo'ozéb ãma hã. E ãne hã zahadu aima pibui prã za'ra wa'aba di bété. Taha wa, ti'ab ré, marĩ wa, wasisada 're wahâimana za'ra mono wamhã, wa za wawaimri wa te wasima 're rowaihu'u za'ra, apã wama 're rowẽ za'ra mono da. ãne wamhã, wa za tô wa te wasina ãma 're uwaimrami za'ra, wasima. ⁴ Taha wa, marĩ hã asiré ãsazei'wai wi 're 'mai'manharĩ wasété aba mono wa, asisada 're ai'maihâimana aba mono wamhã, e marĩ wa, te ãsazei'õ'wa norĩ u 're asisimroi wa'aba mo, ta norĩ si aiwasété na te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da hã, ta norĩ hã asiré ãsazei'wa na 're hãimana za'ra mono õ nherẽ, dawasété na dawaihu'u'wa norĩ hã. ⁵ ãnhimiroti ma, aséb za'ra wa'aba da nherẽ, wa ãne na aima rowaihu'u za'ra wa'wa. E asiré ãsazei'wa, 're 'maihâimana mono ã bâ bété, aiwasété na aiwaihu'u aba 'wa da hã. ⁶ E ãne hã ã'uwaibaba bâ, te asiré ãsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, asisada 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ãsazei'õ'wa norĩ u si 're asisimroi wa'aba mono da, ta norĩ si te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, aiwasété aba na. E ãne hã ã'uwaibaba, aima za'ra wa'aba hã.

⁷ ãne zarina, asisada 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, dama rowairébé'wa norĩ u, 're asisimroi wa'aba mono wamhã, ãsazei'wai hãimanazém na asima 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ di za. Ni'wam norĩ hã asiré ãsazei'wa nherẽ, te te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wamhã, tãma ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono ãna, te za tô õne haré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ni'wam norĩ hã asibrom na aiwi 're sipsaihuri za'ra wa'aba mono wamhã, tãma ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono õ di za duré. Tawapsi, te za asina ãma 're ãuwaimrami za'ra wa'aba mo, ãsazei'wai

hâimanazém na hã. ⁸ Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã asiré ãsazei'wa nherẽ, dawasété na dawaihu'u'wai u, 're asisimroi wa'aba mono wa, te tã asima 're ãrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo, 'rãwi. Taha wa, te duré asima 're asimiza'repese za'ra wa'aba mo 'rãwi, ãne na hã, asiré ãsazei'wa 're aihãimana za'ra wa'aba mono nherẽ. ⁹⁻¹⁰ Tiwasété si te te 're ã'manharĩ u'ãsi za'ra mono norĩ hã, ta norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã te te dame sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. E ãne hã, zahadu waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ãne na hã taré 'rãwi asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Dahãiba na dawasédé te te 're ã'manharĩ za'ra mono norĩ hã, ta norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na, dame 're hãimana za'ra mono õ di za, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono upana, romhãiba 'manharĩ ãma 're ãwata za'ra mono norĩ hã, duré damro na dawĩ 're ãsimisaihuri za'ra mono norĩ hã, duré aibã si'uiwa na 're ãsiwasété za'ra mono norĩ hã, duré danhibrom na dawĩ 're ãsipsaihuri za'ra mono norĩ hã, duré danhibrom na te te 're ãda'ruiwapari za'ra mono norĩ hã, duré ãzézei'wa 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã, duré te te da'ãma 're ãwasété za'ra mono norĩ hã, duré danhibrob zã dapãrĩ'wa norĩ hã. Ta norĩ hã dasiré 're hãimana za'ra mono õ di za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb ãma hã. ¹¹ ãne na si, ma tã ni'wam norĩ hã aré 're aihãimana wasété u'ãsi za'ra wa'aba mo, 're saze za'ra wa'aba mono õ ré hã. Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Zesusihi dã'ázém na, ma tã oto te te 're ai'upsõ za'ra wa'wa, aiwasété hawi. Ma tã duré te te 're aipisutu za'ra wa'wa, ãsib'a'uwẽ si oto ãma 're anomro wẽ wa'aba mono da. Aiwasédé hã te te oto ai'ãma 're ã'ab'madã'ã aba mono õ zéb zarina, ma tã duré te te 're aiwẽsãmri za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani nhimipawaptobzém na hã.

Dahãiba na 're ãdasiwasété za'ra mono zé wasu'u

¹² Ni'wam norĩ hã asiré ãsazei'wa 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã te ãne te te sima 're nharĩ za'ra: "Marĩ hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono tã da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te wawi 're awẽ'õ mono õ nherẽ, wa norĩ zama, wa te wasiwi 're wẽ'õ za'ra mono õ di za, wa te 're 'manharĩ za'ra mono tã da. Wa za tã wa te 're 'manharĩ za'ra, wa te wasima 're ãwẽ za'ra mono zéb uwaibaba." ãne na te ni'wam norĩ hã te te sima 're nharĩ za'ra. Tane tã. Ta hã wẽ di. Tane nherẽ, marĩ hã te 're hãimana za'ra, ãwẽ prã hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te wawi 're ã'awẽ'õ mono õ hã. Tane nherẽ, taha si, wa te 're 'manharĩ za'ra mono õ di za. Duré wa hã marĩ hã te 're 'manharĩ mono tã da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãwi 're awẽ'õ mono õ nherẽ, ãté taha zã si, wa za ãsima te 're rob'ruiwapari u'ãsi. ãne tã da, taha zarina 're ãhãimana mono õ di za. ¹³ Ni'wam norĩ hã te duré ãne na te te sima 're nharĩ za'ra: "Wasa hã wadub 'reb da si, te wama 're hãimana za'ra. Duré wadu hã wasai ubumrozéb da si, te wama 're hãimana za'ra. Tane, te duré wahãiba hã misi wama 're hãimana za'ra wahãiba mono bã, uburé marĩ hã siwa'ru wa te ãma 're ã'manharĩ za'ra mono zéb da hã." ãne te ni'wam norĩ hã 'rãwi te te si'ãma 're rosa'rata wasété za'ra, tihãiba na hã. Tane nherẽ, dasa hã duré dadu hã niwapsi te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã uprosi uburé. Dasa hã da te 're huri mono wamhã, dawasédé, da te ãma 're 'manharĩ za'ra mono õ di. Tane nherẽ, aihãiba na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono zéb da hã, aihãiba aimawi hã aima 're hãimana za'ra wa'aba mono õ di. Wanhib'apito ma, wa te ãma 're ãromhuri pese za'ra mono zéb da si, te wahãiba hã wama 're hãimana za'ra. Taha si te wahãiba hã te te wama 're ab'madã'ã pese, Wanhib'apito hã. ¹⁴ Wanhib'apito hã dã'ã uptabi nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãhãiwa'utu ne, te za wa'ahãiwa'utu, tiwaihu'u pese na. Taha wa, te wahãiba hã pire na wama 're hãimana za'ra oto, taré hã õ wa.

¹⁵ A norī wa'wa hã aihâiba mono bâ, te oto Cristuhu nhib'a'uwẽ si 're anomro aba mo. Taha siré si, te oto 'râwi âma 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E âne hã 'râwi asina waihu'u za'ra wa'aba ã bâ bété. E tawamhã, Cristuhu nhib'a'uwẽ oto 're wanomro mono nherẽ, wa za pi'õi wasété hâiba hã wa te wasina 're tob za'ra. Mare di. ¹⁶ Duré aibâ hã pi'õi wasété hâiba hã te te sina hâiba to wamhã, ãhâiba hã misi ne oto, maparane ãhâiba nherẽ. E âne hã zahadu aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. Duréhã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tô âne na ãmreme na âma rob'ui'ére, pi'õi wasu'u na hã: "Aibâ hã pi'õi me siré 're simi'wara mono wamhã, ãhâiba hã misi ne oto, maparane ãhâiba nherẽ. Misi tô oto ãhâiba zahuré hã."

Ãne duréhã 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ére, ãbaihã na hã. ¹⁷ Tane nherẽ, ni'wam norī hã Wanhib'apito te te sina 're hâiba tob za'ra mono wamhã, 'râwi te za ãsiré 're hâimana za'ra, ãpẽ'ẽ 're.

¹⁸ Taha wa, ma'âpé, dahâiba na dawasédé, da te 're ãmanharī za'ra mono wi, asina 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono. Dawasédé aimawi hã da te 're 'manharī za'ra mono wamhã, âma 're dasihâiba wasété za'ra mono õ di. Aibâ norī hã pi'õ na tiwasédé te te 're 'manharī za'ra mono wapsi, te za âma 're sihâiba wasété za'ra. Duré, pi'õ norī hã aibâ na tiwasédé te te 're 'manharī za'ra mono wapsi, te za duré ta norī hã âma 're sihâiba wasété za'ra aiwa. ¹⁹ 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani si, te oto aipẽ'ẽ 're ai'âma 're sôrõwa za'ra wa'wa. Aipẽ'ẽ 're, te oto aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô te te aima 're sômri za'ra wa'wa. Taha wa, aihâiba za'ra wa'wa hã ate za'ra wa'aba õ di oto. 'Re ãhâimana u'âsi mono te si, te aihâiba hã 're hâimana za'ra wa'wa oto. E âne hã zahadu asina waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ²⁰ E marī wa, aihâiba hã ate za'ra wa'aba õ di oto. 'Re ãhâimana u'âsi mono, ma tô aiwa'âbâ za'ra wa'wa, Cristuhu dâ'ázém na. Taha wa, uburé marī hã aihâiba na tâma 're ãmanharī wẽ za'ra wa'aba mono zém na, te za âma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono âma hã.

7

Dasina damrozém na rowasu'u

¹ Rob'ui'ére na we asiwi ãzadanharī za'ra wa'aba zém na, wa za oto aima roti za'ra wa'wa. E aibâ norī hã 're mro za'ra mono õ nherẽ, tâma 're rowẽ za'ra mono di za. Áte tane nherẽ, tâma 're rowẽ za'ra mono di za tô. ² Tane nherẽ, aibâ norī hã mro ãna 're hâimana za'ra mono nherẽ, pi'õ na tiwasédé te te 're ãmanharī za'ra mono zé hã, ahã uptabi di duré. Pi'õ norī hã mro ãna 're hâimana za'ra mono nherẽ, aibâ na tiwasédé te te 're ãmanharī za'ra mono zé hã, ahã uptabi di duré. Taha wa, aibâ norī hã te za tô 're mro za'ra, timro me si 're hâimana za'ra mono da. Ãne hã wẽ uptabi di, pi'õ aimawi na tiwasédé te te 're 'manharī za'ra mono tõ da. Duré pi'õ norī hã te za tô 're mro za'ra aibâ na, timro me si 're hâimana za'ra mono da, ta norī zama, aibâ aimawi na tiwasédé te te 're 'manharī za'ra mono tõ da. ³ Aibâ norī hã pi'õ na oto 're mro za'ra mono wamhã, timro wi, tihâiba hã te te 're sawi za'ra mono õ di za oto. Duré pi'õ norī hã aibâ na oto 're mro za'ra mono wamhã, duré timro wi tihâiba hã te te 're sawi za'ra mono õ di za oto. ⁴ Pi'õ norī hã 're mro za'ra mono wamhã, ãhâiba hã ãtei õ di oto. ãmro te hã oto, ãhâiba hã. Tane duré aibâ norī hã 're mro za'ra mono wamhã, ãtei õ di oto, ãhâiba hã. ãmro te hã oto, ãne hã aiwa. ⁵ Taha wa, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī, aimro wi aihâiba hã 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za oto. Áte nimahã bâtâ na si te za âma 're asisaze za'ra wa'aba mo, aimro ma, aihâiba hã a'â 're sômri za'ra wa'aba mono tõ da, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma si, a'â 're asisômri za'ra wa'aba mono da, tâma 're aimreme zusi aba mono zéb da si. Ãne wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono pari, aihâiba hã aimro wi 're sawi

za'ra wa'aba mono āna, te za tō aihâiba na apâ asima āma 're atob za'ra wa'aba mo, aiwasédé hã aihâiba na 'râwi nherē, aimro ò ne, asiwi 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tō da, asina 're asiptete za'ra wa'aba mono ò wa, Satanasi hã te te 're aipibu za'ra wa'aba mono tō da.

⁶ A norĩ wa'wa hã uburé asina 're aimro za'ra wa'aba mono da hã, te aima 'ru za'ra wa'aba ò di. Asi'uihã na asima 're ĩwē za'ra wa'aba mono zém na si, 're aimro za'ra wa'aba mono da hã, te aiwi wē'ō za'ra wa'aba ò di. ⁷ Tane nherē, wa hã ĩmro ò na 're ĩhâimana mono zéb zarina, aimro āna 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã, ĩma wē di aré. Tane nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã aiwa te te dama 're apisutu mono ò di, dahâiba mono bâ, niha 're ĩdahâimana za'ra mono zéb da hã. Dasisarina si 're ĩdahâimana za'ra mono ò na hã, taha si te za te te dama 're apisutu, damro ré 're dahâimana za'ra mono da, duré damro āna 're ĩdahâimana za'ra mono da hã.

⁸ Aimro āna 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, pi'õi mrotō norĩ ma zama. Ōne haré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da hã, wē di, wa hã ĩmro ò na 're ĩhâimana mono ne. Āne hã ĩma wē uptabi di. ⁹ Tane nherē, dahâiba na dawasété wi 're ĩdanhiptete za'ra mono ò si, wē ò di. Taha wa, aihâiba na aiwasété wi, asina 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono ò wamhã, te za tō asina 're aimro za'ra wa'aba mo, asisô 're rowasutu zahu za'ra wa'aba mono tō da oto.

¹⁰ Aimro ré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, wa za oto aima roti pese za'ra wa'wa. Tane nherē, ĩsi'uihã na ĩnhimirosa'rata na te aima roti za'ra wa'aba ò di za. Wanhib'apito nhimiroti na si, wa za aima roti za'ra wa'wa, āne na hã: Pi'ō norĩ hã timro te te 're rēme za'ra mono ò di za. ¹¹ Tane nherē, áté pi'ō norĩ hã te za timro hã te te 're rēme za'ra. Āne hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, aibã aimawi na 're mro zahu za'ra mono ò di za. Timro 'rata u si, te za apâ 're sipizari za'ra. Āne na te te āma 're sahu ze za'ra mono ò wamhã, mro āna te za tō 're hâimana u'âsi za'ra. Duré aibã norĩ hã timro te te 're rēme za'ra mono ò di za, āne hã tō aiwa.

¹² A norĩ wa'wa hã 're saze za'ra wa'aba mono ò ré, asina 're aimro za'ra wa'aba mono norĩ ma, wa za oto aima roti za'ra wa'wa. Wanhib'apito hã ti'ab ré, āne na te te dama 're roti mono ò nherē, tane nherē, wa za aima āma roti za'ra wa'wa, āne: Aibã norĩ hã ĩsazei'wa na 're hâimana za'ra mono nherē, ĩmro hã ĩsazei'ō'wa na tãma 're hâimana za'ra mono wamhã, duré pi'ō hã timro siré 're hâimana u'âsi za'ra mono da, te te sima 're sawi pese za'ra mono wamhã, āne wamhã, aibã norĩ hã timro hã te te 're rēme za'ra mono ò di za. ¹³ Duré pi'ō norĩ hã ĩsazei'wa na 're hâimana za'ra mono nherē, ĩmro hã ĩsazei'ō'wa na tãma 're hâimana za'ra mono wamhã, duré aibã hã timro siré 're hâimana u'âsi za'ra mono da, te te sima 're sawi pese za'ra mono wamhã, āne wamhã, pi'ō norĩ hã timro hã te te 're rēme za'ra mono ò di za duré. ¹⁴ Duré aibã norĩ hã ĩsazei'ō'wa na 're hâimana za'ra mono nherē, ĩmro hã ĩsazei'wa na tãma 're hâimana za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã pi'ō norĩ ma, rowē te te tãma 're ĩpisutu za'ra mono zéb u'âbã, te za tō duré aibã norĩ ma, te te tãma 're pisutu za'ra rowē hã, ĩmro hã ĩba u'âbã, ĩsazei'ō'wa na 're hâimana za'ra mono nherē, aibã norĩ hã. Duré pi'ō norĩ hã ĩsazei'ō'wa na 're hâimana za'ra mono nherē, ĩmro hã ĩsazei'wa na tãma 're hâimana za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã aibã norĩ ma, rowē te te tãma 're ĩpisutu za'ra mono zéb u'âbã, te za tō duré pi'ō norĩ ma, te te tãma 're pisutu za'ra rowē hã, ĩmro hã ĩba u'âbã, ĩsazei'ō'wa na 're hâimana za'ra mono nherē, pi'ō norĩ hã. Ānei ò 'wa'âhã, te aré ĩ'ra norĩ hã ĩsazei'ō'wa norĩ 'ra ne, 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. Tazahã ĩmama norĩ hã ĩba u'âbã, te za tō rowē si te te tãma 're apisutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ¹⁵⁻¹⁶ Duré, ni'wam norĩ hã ĩsazei'ō'wa 're hâimana za'ra mono wamhã, timro hã ĩsazei'wa te te 're rēme za'ra mono da,

te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, ĩmro hã te te tiwi 're rosawi za'ra mono õ di za, ĩsazei'wa si'uiwa sima 're hãimana za'ra mono õ wa. Si'uihã na te za tô 're wairébé, ĩsazei'õ'wa hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ma tô te te sima 're aiwẽ za'ra wa'wa, robze sina ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, aimro hã ĩsazei'õ'wa aima 're hãimana za'ra wa'aba mono wa, te te oto 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô tãma 're ĩwaprosi waré za'ra wa'aba mo, te te tô 're airẽme za'ra wa'aba mono da.

Pi'õ norĩ, ĩsazei'wa 're anomro aba mono wamhã, duré aimro hã Wanhib'apito te te 're saze za'ra mono õ nherẽ, e te za te te 're saze za'ra, nimahã båtã na hã, Cristu hã. Até te za tô te te 're saze za'ra. Até te te 're saze za'ra mono õ di za. ãne hã aima waihu'u za'ra wa'aba õ di. Duré aibã norĩ, ĩsazei'wa 're anomro aba mono wamhã, aimro hã te te 're saze za'ra mono õ nherẽ, e te za te te 're saze za'ra, nimahã båtã na hã. ãne hã aima waihu'u za'ra wa'aba õ di duré. Taha wa, aimro hã ĩsazei'õ'wa na aima 're hãimana za'ra wa'aba mono wa, te te oto 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono wamhã, ĩhãimanazéb zarina, te za tô tãma 're ĩwaprosi waré za'ra wa'aba mo, te te tô 're airẽme za'ra wa'aba mono da.

¹⁷ Wanhib'apito hã te te aima 're ĩpisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za oto 're aihãimana u'âsi za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ da, te te sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono õ ré, niha 're ĩ'aihãimana za'ra wa'aba mono zém hawi, 're aiwairébé aba mono zém na, 're asi'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di za, zudezu na, duré zudezu'õ na. Õne haré te za oto 're aihãimana u'âsi za'ra wa'aba mo. ãne na si, wa tô wa hã te dama 're aroti u'âsi, daro mono bã ĩsazei'wa norĩ hã siré 're ĩsi'rã'õtõ u'âsi mono norĩ ma hã. ¹⁸ Ni'wam norĩ hã sihãiwata nhihãri ré, 're hãimana za'ra mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ da, te te oto sima 're pisutu za'ra mono wamhã, e taha zarina te za ta norĩ hã 're si'madã'ã ze za'ra, tinhihãiwata nhihãrizé hã te te sima 're pari za'ra mono da, apã sihãiwata nhihãri õ ré, 're ĩnomro mono ne, 're hãimana za'ra mono da. Mare di. ãne na hã 're si'madã'ã za'ra mono õ di za. Õhõ haré te za tô 're nomro. Duré ni'wam norĩ hã sihãiwata nhihãri õ nherẽ, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ da, te te oto sima 're pisutu za'ra mono wamhã, e taha zarina, te za ta norĩ hã 're sisihãiwata nhihãri za'ra. Mare di. 'Re sisihãiwata nhihãri za'ra mono õ di za. Õhõ haré te za tô oto 're nomro, ta norĩ hã. ¹⁹ Danhihãiwata nhihãri ré si 're ĩdahãimana za'ra mono zé hã marĩ dai õ di, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma hã. Duré danhihãiwata nhihãri õ nherẽ, 're ĩdahãimana za'ra mono zé hã marĩ dai õ di, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma hã, ãne hã tô aiwa. ãne si tãma ĩpire hã, 're ĩdahãimana za'ra mono zéb da hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti, da te 're 'madã'ã pese za'ra mono sina 're ĩdanomro wẽ mono zép si, tãma ĩpire hã. ²⁰ 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ da, te te sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono wamhã, e niha 're ĩ'aihãimana za'ra wa'aba mono zé hã za. Õne haré te za tô aihãimanazém na 're aihãimana za'ra wa'aba mo, dapoto mono bã da te 're aiwamri za'ra wa'aba mono zéb zarina, duré aipire na dama 're aihãimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, duré aiwapu na dama 're aihãimana za'ra wa'aba mono zéb zarina. ²¹⁻²² Ai'uipra'wa norĩ ma, aipawa'ãbã ãna tãma 're romhuri za'ra wa'aba mono ré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ da, te te oto sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono wamhã, aipawa'ãbã ãna 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zém na, asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. Tane nherẽ, até nimahã båtã na si te za tô oto te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, aipawa'ãbã ãna tãma 're romhuri za'ra wa'aba mono tã da oto. ãne zarina si, te za oto 'rãwi 're asi'madã'ã za'ra wa'aba mo, tiwi 're aiwairébé aba mono da, romhuri hawi, asi'uihã na oto asima 're romhuri za'ra wa'aba mono da. Ai'uipra'wa norĩ ma, aipawa'ãbã ãna tãma 're romhuri za'ra wa'aba

mono ré, Cristuhu āma oto 're anomro aba mono da, Wanhib'apito te te 're aipisutu za'ra wa'aba mono norī hā, te oto robzei u'âsi na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Da te 're ĩ'uipra za'ra mono norī, wa'âbâ āna te te oto dama 're romhuri za'ra mono tō da, da te tāma 're ĩpisutu za'ra mono ne, ma tō Cristu hā te te 're aipisutu za'ra wa'wa, aiwasété u'âsi 're anomro aba mono tō da, aiwasédé hā oto 're rēme pese za'ra wa'aba mono da. Tane duré asi'uihā na asima 're romhuri za'ra wa'aba mono ré, Cristuhu āma 're anomro aba mono da, Wanhib'apito te te 're aipisutu za'ra wa'aba mono norī hā, te oto Cristuhu nhib'a'uwē si 're anomro aba mo. Taha zarina si, te oto ĩsimiroti hā 're ĩ'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, da te 're ĩ'uipra za'ra mono norī hā tinhib'apito nhimiroti si te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono ne. ²³ Tidâ'âzém na ma tō Cristu hā aiwa'âbâ za'ra wa'wa, aiwasété u'âsi 're anomro aba mono tō da oto. Taha wa, ĩsazei'ō'wa norī ma, 're aihâimana za'ra wa'aba mono ō di za oto. ²⁴ ĩsisānawā norī, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā tinhib'a'uwē da, te te sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono wamhā, ōne haré aihâimanazéb u'âsi za'ra wa'aba na si, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma si.

Mro āna 're ĩhâimana za'ra mono zé wasu'u

²⁵ Rob'ui'éré na we asiwi ĩzadhanarī za'ra wa'aba zém na, wa za duré āma aima roti za'ra wa'wa, mro āna zahadu 're ĩhâimana za'ra mono norī na hā. Wanhib'apito hā ti'ai āma 're morī ré, āne na te te dama āma 're roti mono ō nherē, wa za aima āma roti za'ra wa'wa. Wanhib'apito hā tinhoprubzéb zarina, ma tō te te 're ĩpawapto, dama ĩ'umnhasizéb zarina, ĩsimiroti zarina si, te dama āma 're roti mono da. Taha zarina, wa za tō oto aima āma roti za'ra wa'wa. ²⁶ Āhāna Zezusihi zazei'wa oto 're wanomro mono wa, te da te wama 're rob'manharī wasété za'ra, wa te 're robzépata za'ra mono da. Taha wa, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhā, taha haré asima 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré aimro ō nherē, 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhā, ōne haré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ²⁷ Aibâ norī, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī hā, asima 're rosa'rata wasété za'ra wa'aba mono ō di za, 're ĩrēme za'ra wa'aba mono zém na da hā. Duré zahadu aimro āna 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī hā, asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za, 're aimro za'ra wa'aba mono zéb da hā. ²⁸ Tane nherē, áté te za tō asima 're ĩwē za'ra wa'aba mo, 're aimro za'ra wa'aba mono da. E tawamhā aiwasédé te za 're ĩ'manharī za'ra wa'aba mo. Mare di. ĩwē si te za tō 're ĩ'manharī za'ra wa'aba mo. Duré pi'ōi hāiba préduptém norī hā 're mro za'ra mono wamhā, e te za tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra. Mare di. Tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono ō di za. Āne, wa hā wa tō aré te ĩsima 're aiwē za'ra wa'wa, asina 're aimro za'ra wa'aba mono wa, 're robzépata za'ra wa'aba mono tō da. Āne tō da, wa tō aima roti za'ra wa'wa, asina 're aimro za'ra wa'aba mono tō da.

²⁹ ĩsisānawā norī, tō sena, wa za āne hā aima waihu'u za'ra wa'wa. Romhuture di oto, ĩrob'rāsutuzéb u hā. Taha wa, taha ō ré, Wanhib'apito ma si, wa te 're ĩromhuri pese za'ra mono zéb da si, wa za 'râwi wasina 're wanhopré u'âsi. Taha wa, aibâ norī, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī hā, aimro zawi na si 'râwi asima āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. ³⁰ Duré asisô 're aiwa'ō za'ra wa'aba mono wamhā, taha na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. Duré aima 're ĩrowē za'ra wa'aba mono zéb zarina, ato sina 're anomro aba mono wamhā, taha na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. Duré marī hā asima 're uipra za'ra wa'aba mono wamhā, taha na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za, asima. ³¹ Ti'ai āma uburé marī na 're romhuri za'ra wa'aba mono nherē, taha si asima 're wē uptabi za'ra wa'aba mono ō di za. E marī wa. Uburé marī hā ti'ai āma, da te 're ĩ'madâ'â

za'ra mono hã te za dawī 're si'utõrī u'âsi za'ra. Taha wa, hãiwa ãma uburē marī ĩwē si 're ĩhãimana za'ra mono zô si, te za sô 're ĩrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo.

³² Wa hã wa ĩsima te 're aiwē za'ra wa'wa, ti'ai ãma marī zô si asima 're asõpré wa'aba mono zarina, asina 're aihâtâ'â tō za'ra wa'aba mono da. Aibã norī hã mro ãna 're ĩhãimana za'ra mono norī hã Wanhib'apito ma, te te 're ĩromhuri za'ra mono zém na da si, te za sima 're sõpré u'âsi, taha zarina 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te 're 'madâ'â ze za'ra mono da. ³³ Tane nherē, aibã norī hã mro ré 're hãimana za'ra mono wē te, te za ti'ai ãma marī zô zama sima 're sõpré u'âsi, timro udãna, rowē na tãma 're ĩhãimana za'ra mono zéb da hã.

³⁴ Taha wa, maparane ĩsimiromhuri te tãma 're hãimana za'ra, aibã norī ma hã, te te sima sô 're ĩrob'ruiwapari za'ra mono hã, Wanhib'apito ma, duré timro ma zama.

Duré, pi'õ ĩhãiba prédu mro norī, mro ãna 're ĩhãimana za'ra mono hã, duré pi'õ préduptém norī, mro ãna 're ĩhãimana za'ra mono hã ta norī hã te za simi'ē na Wanhib'apito ma si, te te tãma 're romhuri za'ra, wa'wa ãna. Wanhib'apito ma si, tãma 're sihãiba nhomri u'âsi za'ra mono da, te za tō sena te te sima 're wē za'ra, mro ãna 're hãimana za'ra mono wa, ta norī hã. Tane nherē, pi'õ norī, mro ré 're ĩhãimana za'ra mono norī hã, te za ti'ai ãma marī zô si sima 're sõpré u'âsi, timro udãna, robze na ãma 're hãimana za'ra mono da.

³⁵ Aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono wa, aihãiba zeĩ õ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, ãne na te aima roti za'ra wa'aba õ di. Taré ĩwē na si te aipawaptob za'ra wa'aba da, wa ãne na aima roti za'ra wa'wa. Wa duré te ĩsima te 're aiwē za'ra wa'wa, ĩwē si 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, duré asimirosa'rata na Wanhib'apito ma 're asimi'ē za'ra wa'aba mono da, tãma 're romhuri pese za'ra wa'aba mono da, tiwi 're asihãiba zawi za'ra wa'aba mono ãna.

³⁶ Āté ni'wam norī hã te za sina aiwē zahuré, sina mro zahuré da. Tawamhã sina mro zahuré õ ré, áté aibã hã te za pi'õ ĩhãiba na si te te sima ãma 're rosa'rata u'âsi, za ãma ĩmro hãiba na si, tiwasété wi siptete waihu'u ãna. Āté te za duré te te sô 're rowasutu u'âsi. Āne na siwaihu'u wamhã, te za tō ãma timro su'u, te te sima ĩwézéb zarina. Āma mro da tō. Tawamhã, oto ãma mro wamhã, tiwasédé hã te te ãma 'manharī õ di za. Mare di. ³⁷ Duré aibã hã áté si'uihã na te za sima pisutu, mro ãna a'â 're hãimana mono da. Āne wamhã, áté te za pi'õ wi, tihãiba na sina 're siptete u'âsi. Āne wamhã, te te sima ĩwézéb zarina, mro ãna a'â 're hãimana mono wamhã, wē di za tō. Āne hã ĩwasété õ di. ³⁸ Taha wa, aibã norī hã 're mro za'ra mono wamhã, ĩwē si te za tō te te 're 'manharī za'ra. Duré 're mro za'ra mono õ wamhã, ĩwē uptabi si te za tō te te 're 'manharī za'ra.

³⁹ Pi'õ norī hã ĩmro hã tiwi 're dâ'â za'ra mono õ ré, te te 're rēme waihu'u za'ra mono õ di za. Tiwi 're dâ'â za'ra mono wapsi, te za oto pibui pese na timro na te te 're sahu za'ra, aibã aimawi na. Tane nherē, aibã ĩsazei'õ'wa na 're mro za'ra mono õ di za. Aiwa ĩsazei'wa si'uiwa na te za sina 're mro za'ra.

⁴⁰ Tane nherē, pi'õ mrotõ norī hã 're mro zahu za'ra mono õ wamhã, tãma 're rowē uptabi za'ra mono di za, ta norī ma hã. Āne ta norī ãma ĩnhimirosa'rada hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono pē'ēzani te te ĩma ĩwaihu'uzéb zarina, wa ãne na aima roti za'ra wa'wa, ãne si.

8

Romhãiba 'manharī ma, dasazé da te tãma 're ĩsõmri za'ra mono zé wasu'u

¹ Rob'ui'ére na we asiwi ĩzadanhãrī za'ra wa'aba zém na, wa za duré aima ãma roti za'ra wa'wa, waihu'u pese newa romhãiba 'manharī ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb da, dasa hã da te tãma 're ĩsõmri za'ra mono zém na, romhãiba

'manharĩ ma hã. ãne ma tã we ĩma asiwasu'u za'ra wa'wa, rob'ui'ére na hã: “Wa norĩ hã ĩsazei'wa oto 're wanomro mono wa, wama waihu'u pese za'ra di, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã. Taha zarina, wa za marĩ hã dasiré, wa te 're 'manharĩ za'ra, wa te wasima 're ĩwẽ za'ra mono zéb zarina.” ãne na ma tã we ĩma asiwasu'u za'ra wa'wa. Tane tã. Uburé wa norĩ ma hã wama waihu'u pese za'ra di tã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã. Tane nherẽ, marĩ hã da te 're waihu'u pese za'ra mono wẽ te, te za 're dasi'madã'ã ze za'ra, 'rãwi. Tane nherẽ, ĩsazei'wa norĩ hã 're ĩsisawi pese za'ra mono zéb zarina si, te za 're sipawaptob u'ãsi za'ra, siptete sina siré ãma 're hãimana u'ãsi za'ra mono da. ² Ni'wam norĩ hã rowaihu'u pese 'wa newa, 'rãwi 're si'madã'ã ze za'ra mono wamhã, sena na ta norĩ hã, marĩ te te 're waihu'u za'ra mono õ di za. Mare di. ³ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si te te 're sawi pese za'ra mono wapsi, te za tinhib'a'uwẽ na te te sina 're awaihu'u u'ãsi, ta hã.

⁴ Duré, waihu'u pese newa, romhãiba 'manharĩ ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb da, dasa, da te tãma 're ĩsõmri za'ra mono na, wa za oto aima roti za'ra wa'wa. E romhãiba 'manharĩ ma, dasa, da te tãma 're ĩsõmri za'ra mono na, te za a norĩ wa'wa hã dame ãma 're asaihuri aba mo, ĩsazei'wa 're anomro aba mono nherẽ. E dame ãma 're asaihuri aba mono õ di za. ãne, wa za aima ãma waihu'u za'ra wa'wa. Romhãiba 'manharĩ ãma 're ĩdawata za'ra mono hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nei õ di. ĩwaihu'u pese zéb da hã, marĩ hã tãma hãimana õ di. Robaba uptabi di. Taré ta hã rob'manharĩ. ãne hã wama waihu'u pese za'ra di. Siwaprosi, te 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si 're hãimana, waihu'u pese uptabi na. ĩsine hã marĩ hã ĩwaihu'upe hã 're 'maihãimana mono õ di, aimawi hã. Robaba uptabi di. ãne hã wama waihu'u pese za'ra di duré. ⁵ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ma tã te te 're saze za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nei õ nherẽ, waihu'u pese uptabi na 're hãimana za'ra mono newa, hãiwa nhirõtõ na, duré ti'ai ãma zama, ĩhãiba'õ norĩ hã. ĩsib'apito za'ra hã ahã uptabi na tãma 're hãimana za'ra mono õ nherẽ, ma tã te te ãma 're saze za'ra. ⁶ Tane nherẽ, te siwaprosi wama 're hãimana, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si, wasiré wa te 're ĩsaze za'ra mono norĩ ma hã. Ta hã uburé Wamama, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Taha ma si, wa oto 're wahãimana za'ra. Wanhib'apito si te duré siwaprosi 're hãimana, Zezu Cristuhu si. Taha si, ma tã Timama zadawa para te te ro'apoto. Taha nhimipawaptobzéb zarina si, ma tã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te 're wa'anho'reptu, õhõ ãma si 're wahãimana u'ãsi za'ra mono da oto.

⁷ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ĩsazei'wa na oto 're hãimana za'ra mono nherẽ, ãne na te te waihu'u za'ra õ di ta norĩ hã, rosa'rata nhib'uware na si 're hãimana za'ra mono wa. Te te 're saze za'ra mono õ ré, romhãiba 'manharĩ ãma, aré dame ãma 're wata u'ãsi za'ra mono wa, te zahadu ta hawim haré te te ãma 're rosa'rata u'ãsi za'ra, romhãiba 'manharĩ ãma hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ne, waihu'u pese newa. Taha wa, dasa hã romhãiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsõmri za'ra mono hã te te duré dame 're huri mono wa, te ta norĩ hã rosa'rata na te te ãma 're upa u'ãsi za'ra, ãne: “ã hã dasa hã romhãiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsõmri za'ra mono na, 're wasaihuri mono wamhã, wa za wawasédé hã wa te ãma 're 'manharĩ za'ra.” ãne te za ta norĩ hã 're siwẽ'õ za'ra, tinhimirosa'rata nhib'uware na 're hãimana za'ra mono wa. Romhãiba 'manharĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ne, waihu'u pese newa, dasa hã da te tãma 're ĩsõmri za'ra mono hã te te dasiré 're huri mono wamhã, te za ãne na hã 're siwẽ'õ za'ra, ta norĩ hã. ⁸ Tazahã, dasa hã wa te 're ĩhuri mono zéb zarina, duré wa te 're ĩhuri mono õ zéb zarina, te te 're wa'awêsãmri mono õ di za, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Marĩ hã wa te 're huri tã mono da, wa te wasima 're ĩpisutu za'ra mono zéb zarina, te te siwi 're wa'awẽ'õ mono õ di za. Duré marĩ hã wa te 're huri mono da, wa te wasima 're ĩpisutu za'ra mono zéb zarina, te

te 're wa'awēsāmri mono õ di za.

⁹ Āté te za tô asima 're ĩwē za'ra wa'aba mo, dasa hã romhâiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsõmri za'ra mono na dame 're asaihuri aba mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã za te te siwi 're aiwē'õ za'ra wa'aba mono õ na dâ'âsina. Tane nherē, te za 're asi'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mo, ta hã dasa hã 're huri aba mono wa, asiré ĩsazei'wa nherē, sib'uware na 're ĩnomro mono norĩ hã apâ tiwasété u 're rere'e mono tõ da. ¹⁰ Āté dasa hã romhâiba 'manharĩ ma, da te tãma 're ĩsõmri za'ra mono na, te za 're asaihuri aba mo dasiré, romhâiba 'manharĩ ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma hã, 'ri paramhã. Āté 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're aiwē'õ za'ra wa'aba mono õ na dâ'âsina, te za tô asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ãna, dasiré ãma 're asaihuri aba mo. Tawamhã áté asiré ĩsazei'wa nherē, sib'uware na 're ĩnomro mono norĩ hã te za te te 're ai'madâ'â za'ra wa'wa, dame ãma 're asaihuri aba mono ré hã. Tawamhã, dasa hã romhâiba 'manharĩ ma, da te tãma 're ĩsõmri za'ra mono hã te te 're huri mono tõ da, te te aré siwi 're wē'õ za'ra mono nherē, e te za te te sima 're wē za'ra, dame ãma 're saihuri mono da, asine wa'aba. Te za tô te te sima 're wē za'ra. E marĩ wa. Dame ãma 're asaihuri aba mono ré, te te ãma 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono wa. ¹¹ Tawamhã taha zarina, oto ãma 're saihuri mono wamhã, te za 'rãwi 're siwē'õ za'ra, asiré ĩsazei'wa nherē, sib'uware na 're ĩnomro mono norĩ hã, te te aré siwi 're wē'õ za'ra mono nherē, te te oto dame 're huri mono wa. Taha wa, te za Cristu te te 're ĩsaze za'ra mono zém na si'uihã na 're sisimini za'ra, ta hã sada dâ'â za'ra nherē. ¹² Āne hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, asiré ĩsazei'wa norĩ wi, te za aiwasédé hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo. Taha zarina, ta norĩ hã marĩ hã te te aré siwi 're wē'õ za'ra mono nherē, te te oto 're 'manharĩ za'ra mono wa, te za 're siwē'õ pese za'ra. Āne na aiwasédé hã tiwi 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, ta norĩ hãiba siré te za Cristuhu wi zama aiwasédé hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo. ¹³ Āté ĩsisânawã norĩ hã te za te te sima 're rosa'rata za'ra, dasa hã romhâiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsõmri za'ra mono na, dasiré ãma 're saihuri mono wa, tiwasédé te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono na hã. Āne wamhã, taha na wa hã dame 're ĩsa zahu mono õ di za oto, ĩsisânawã norĩ hã tiwasété u 're sipizari zahu za'ra mono tõ da, apâ.

9

Zezihi zadawa wasu'u'wa na, Paru hã dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

¹⁻² Ni'wam norĩ hã ma tô te te ĩ'ãma 're rosa'rata za'ra, Zezihi zadawa wasu'u'wa, sena na dama 're ĩhâimana mono õ na hã. Tane nherē, a norĩ wa'wa hã ma tô ĩ'ãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa, sena na ĩsadawa wasu'u'wa, 're ĩhâimana mono na hã.

Wa hã danhimiroti zarina, 're ĩhâimana mono õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si, ma tô ĩpisutu, Zezihi zadawa wasu'u'wa, dama 're ĩhâimana mono zéb da hã, ĩsadawa para. Wanhib'apito Zezusi hã wa tô duré sabu, ĩtõmo na. A norĩ wa'wa hã bété. E 'wa simiroti zarina, ma tô 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Wanhib'apito ma, te ai'ãma 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Tawamhã, e marĩ te wasu'u, ã hã, Zezusi hã te aima 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're ĩsaze za'ra wa'aba mono zé hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina, wa hã tô sena dama Zezihi zadawa wasu'u'wa, te aima ĩwasu'u za'ra wa'wa.

³ Ni'wam norĩ hã, Zezihi zadawa wasu'u'wa na, tô sena dama 're ĩhâimana mono õ na hã te te dama 're ĩwasu'u za'ra mono wa, wa tô ãne tãma 're ĩsiwaihu'u za'ra. ⁴ Wa norĩ hã Zezihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, wasazéb da, duré wahâimanazéb da, wa'ãma 're ana wa'aba mono wamhã, e ĩ'uwaibaba, wa za wa'âbã ãna, wa te 're waibu, wa'ãma 're ana wa'aba mono zé hã. ĩ'uwaibaba, wa za tô wa te 're waibu. ⁵ Zezihi zadawa wasu'u'wa norĩ, wasiré

norĩ hã Zezusi te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, nimomo 're nomro mono wamhã, timro hã te za siré te te 're simro. Duré Wanhíb'apito no norĩ zama, te za timro hã siré te te 're simro. Pedru hã te za duré timro hã siré te te 're saprõni. Wa hã bété. Īmro ré, 're ĩhâimana mono 'wa'âhã, duré ĩsazei'wa si'uiwa 're wahâimana mono wamhã, e ĩ'uwaibaba 're ĩhâimana mono õ di aré, daza'rui mono bâ, ĩsiré te 're saprõni mono wamhã. Duré wasazéb da, ĩmro âma zama, 're ana wa'aba mono wamhã, e ĩ'uwaibaba õ di aré. ĩ'uwaibaba tô aré, wahâimanazé hã. ⁶ Wa hã Paru, duré ĩsiré romhuri'wa Banabé hã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ siré, 're wahâimana mono nherë, e wa norĩ si, wa za wanhíb'rata na wa te wasima 're romhuri pese, wasazéb da hã, âma 're ĩwahâimana mono zéb da hã. E âne hã rob'uwaibaba bâ bété. ⁷ Da'wapéi'wa norĩ hã bété. E tinhib'apito ma, te te 're romhuri za'ra mono ré, te za si'uihã na 're siwa'âbã za'ra, tihâimanazéb da hã. Mare di. Si'uihã na 're siwa'âbã za'ra mono õ di za. Duré uwa 'ru na romhuri'wa norĩ hã te te 're 're za'ra mono pari, uwa 'ru 'rã hã oto 're 'rã prédub za'ra mono wamhã, e misi si te te sima 're suhâri za'ra mono õ di za, te te 're huri mono da. Te za tô misi si te te sima 're suhâri za'ra, romhuri'wa norĩ hã. Duré dama pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ hã, e a'ubuni wi te te 're 'madã'ã za'ra mono ré, ĩhãiwa'u hã te te 're âhuri mono õ di za. Te za tô te te sima 're hãiwa'u za'ra, te te 're âhuri mono da.

⁸ Æne na danhimirosa'rata zarina, te âma aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di. Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te âma ĩrob'ui'érezéb zarina si, wa aima âma rowasu'u za'ra wa'wa. ĩsi'uihã na hã, mare di. ⁹⁻¹⁰ Æne duréihã Mozési te te âma ĩrob'ui'érezé hã:

“Aro 'rã ne hã, powawë hã tipara na te te aima 're sub za'ra wa'aba mono ré, 're wata wasisi za'ra wa'aba mono õ di za, 're saihuri tô mono da.”

Æne duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére hã te 're hâimana. E tawamhã, powawë si te 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're azawi. Mare di. Taha zawi nhipai u, te duré wa norĩ hã te te 're wa'azawi pese. Taha wa, duréihã âne na te te rowasu'u wamhã, taha wasu'u nhipai u, ma tô duré wa'âma zama romnhimiré'é. Buru da, ti'a te te 're ĩhãibãdã za'ra mono norĩ hã duré oto 're 'rãiré za'ra mono wa, te te 're ĩ'rãihãri za'ra mono norĩ hã, e buru tede'wa te te tãma 're ĩpo'o za'ra mono zéb zô, 're simnhasi za'ra mono õ di za. Te za tô sô 're simnhasi za'ra. Æne hã aiwa, te wasu'u. ¹¹ Tane duré, robzuri'wa norĩ hã ro ubuni ré te te 're ĩrobzuri za'ra mono ne, wa tô Cristuhu wasu'uwë na wa te 're aipawaptom na'rata za'ra wa'wa. E tawamhã âne hã ĩbãi õ di, aima za'ra wa'aba hã, wanhimipawaptobzé wa'rãmi, marĩ zô aiwi 're wanhimnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, wasazéb da hã, âma 're ĩwahâimana za'ra mono zéb da hã. Wa za tô 're wanhimnhasi za'ra, rob'uwaibaba wa. ¹² Ni'wam norĩ hã Cristuhu wasu'uwë na te te 're ĩdapawaptob za'ra mono norĩ hã, tô ĩbãre te marĩ na 're ĩpawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo, âma 're ĩhâimana za'ra mono zéb da hã. Tawamhã wa norĩ hã Zezusi, wa te aima 're wasu'u 'rata za'ra wa'aba mono nherë, e ta norĩ nhipai u, marĩ zô aiwi 're wanhimnhasi za'ra wa'aba mono õ di za bété. E âne hã ĩsarinai õ di, aima za'ra wa'aba hã. Æne hã, tô ĩsarina.

ĩ'uwaibaba nherë, niwamhã marĩ zô, aiwi 're wanhimnhasi za'ra wa'aba mono õ di. Mare di. Duré, wa te aiwi 're rowaptërë za'ra wa'aba mono âna, wa tô wa te 're robzépata za'ra, ĩwasu'uwë ré daro mono bâ, wa te 're ĩropéi mono zé hã, wa te dawi âma 're 'wa'rutu tô za'ra mono da. ¹³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb 're, 'ri 'rãihã 'remhã sasedoti norĩ hã, ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzéb da, dasa hã da te tãma 're ĩsõmri za'ra mono hã, te za te te sima 're po'o za'ra syry na, âma 're saihuri mono da. Danhimizama hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzéb da, da te tãma

're ãsõmri za'ra mono nhi zama, te za duré te te sima 're po'o za'ra syry na, da'ãma romhuri'wa norĩ hã, wedeza ne na 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, te te 're ãzata za'ra mono hã. E ãne hã aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ¹⁴ Tane duré, Wanhìb'apito hã ma tô te te wama 're pisutu za'ra, ãwasu'uwẽ hã wa te dama 're ãwasu'u za'ra mono norĩ ma hã, danhìbzari na da te 're ãwapawaptob za'ra mono na, ãma 're ãwahãimana za'ra mono zéb da hã, wanhìmirowasu'u wẽ wa'rãmimhã, dama.

¹⁵ Tane nherẽ, nimahã na hã marĩ zõ aima ãnhimnhasi za'ra wa'aba õ di, asìbzari na asiwi 're ãpawaptob za'ra wa'aba mono da hã, Cristuhu wasu'uwẽ na te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono wa'rãmimhã. Mare di. Taha wasu'u na si, wa ãma 're ãtoi uptabi, ãpẽ'ẽ remhã, ãnhimromhuri wa'rãmi, marĩ zõ aima 're ãnhimnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. Duré marĩ zõ aima ãnhimnhasi za'ra wa'aba zém na, te sãna'rata da, te ãsina aima ãma rob'ui'ééré za'ra wa'aba õ di, ãhãna hã. ãne 'wa'ãhã, aré ãma 're robzei mono õ di. ãdã'ã da si, aré ãnhimirosa'rada hã. ¹⁶ ãwasu'uwẽ hã wa tô te dama 're wasu'u u'ãsi, tô. Tane nherẽ, e taha zarina si, wa za ãhãimanazém na 'rãwi 're ãsi'madã'ã ze. Mare di. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhìmpisutuzéb zarina si, wa ãne na te tãma 're romhuri u'ãsi. ãsi'uihã na te tãma 're romhuri mono õ di, ãne na hã. ãwasu'uwẽ hã te dama 're wasu'u mono õ 'wa'ãhã, aré ãma 're ropipa uptabi mono di. ¹⁷ ãne na te tãma 're ãromhuri mono zéb da hã, wa hã ãsi'uihã na ãsipisutu 'wa'ãhã, aré ãbare ãpawa'ãbã ré, ãwasu'uwẽ na te tãma 're ãromhuri mono zé hã. Tane nherẽ, ãsi'uihã na ãsipisutu õ di. 'Re ãhãimana u'ãsi mono si, ma tô ãpisutu, taha ma ã'umnhasi zarina, te tãma 're romhuri wẽ u'ãsi mono da. ¹⁸ E marĩ na tawamhã, ãpawa'ãbãzé hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ siré 're ãhãimana mono nherẽ, marĩ zõ dama 're ãnhimnhasi mono õ zarina, da te 're ãpawa'ãbã mono ãna, wa ãwasu'uwẽ si te dama 're wasu'u. Taha na si, wa 're ãtoi u'ãsi. Taha na si ãpawa'ã hã, ãma 're ãtoi u'ãsi mono zém na si.

¹⁹ Wa hã ãpawa'ãbã ré, 're ãhãimana mono õ di. Taha wa, ãwada'uri zarina si, te 're romhuri mono õ di. Tane nherẽ, wa tô ãsima wẽ, dapawa'ãbã ãna dama romhuri'wa norĩ ne, te dama 're romhuri u'ãsi mono da, ãnhimrowasu'u zarina, Cristu hã da te 're ãsaze za'ra mono da si, da'ahã na. ²⁰ Zudezu norĩ hã ãwasu'uwẽ na te 're pawaptob za'ra mono da, ã'rata 're ãhãimana za'ra mono ré, zudezu hãimanazéb zarina, wa tô 're ãhãimana, ãnhimrowasu'u zarina, ta norĩ hã ahã na te te 're saze za'ra mono da, Cristu hã. Ta norĩ hã duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ãrob'ui'ééré hã te zahadu te te 're 'madã'ã pese za'ra, taha zarina, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ãwẽsãmri za'ra mono da si. Tane hã, wa hã ã'rata 're ãhãimana za'ra mono ré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata zarina, wa tô ta norĩ hãimanazéb zarina si 're ãhãimana, ta hã te 're ã'madã'ã pese mono zéb zarina, te te 're ãwẽsãmri mono da newa, ãsine za'ra, ãne na ãsina 're ãnhimnhasi mono õ nherẽ. Sõ'awi te tiwi wẽ'õ za'ra õ di, zudezu norĩ hãimanazé hã. Da'ahã na da te 're saze za'ra mono da si, wa tô ãne na si te 're rosa'rata. ²¹ Tane duré, zudezu'õ norĩ 'rata, 're ãhãimana mono ré, ta norĩ hãimanazéb zarina, wa tô duré 're ãhãimana. Zudezu norĩ nhimiroti hã te 're 'madã'ã pese mono õ di. E tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã te 're 'madã'ã mono õ di, zudezu'õ norĩ 'rata 're ãhãimana mono ré hã. Wa tô te 're 'madã'ã u'ãsi tô. Cristuhu nhimiroti si, wa tô te 're 'madã'ã u'ãsi. ãne si, wa tô te 're 'manharĩ, ta norĩ zama ahã na Wanhìb'apito te te 're saze za'ra mono da, zudezu'õ norĩ hã. ²² Duré ni'wam norĩ hã wasiré Zezusihi zazei'wa 're hãimana za'ra mono nherẽ, sib'uware na ãma 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã ãwasu'uwẽ na te 're apawapto mono wamhã, wa za ta norĩ hãimanazéb zarina si 're ãhãimana, ãnhimipawaptobzéb zarina, te te 're sazei pese za'ra mono da. ãne hã dapoto mono bã 're ãdahãimana za'ra mono zép sidãpãsi, wa za dasine dama

're ĩhâimana, da'ahâ na Cristu hã da te 're ĩsaze za'ra mono zéb da si.

²³ Cristuhu wasu'uwẽ hã daro mono bâ da te 're ĩwaih'u za'ra mono zéb da si, wa ãne dama 're ĩhâimana. Duré ĩwasu'uwẽ zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩsazei'wa norĩ ma, uburé marĩ ĩwẽ hã te te tãma 're ĩ'anhomri mono zém na, dame 're ĩhâimana mono da, wa tô ãne dama 're ĩhâimana. ²⁴ ãne, wa za oto aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Dawara na da'ahâ na 're dasipibu za'ra mono nherẽ, áté misi te za ni'wa hã dawu watobro. Tawamhã dawu ĩwatobro si, te za marĩ ĩwẽ hã sima ti'â. ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za asiptete sina Cristuhu ãma si 're anomro wẽ wa'aba mo, marĩ ĩwẽ uptabi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aima 're ĩpisutu za'ra wa'aba mono zép si, asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, ni'wa hã dawara na wara tete wa, dawu watobro wẽ te, marĩ ĩwẽ hã te te sima ĩ'âri ne. ²⁵ Ni'wa hã dawara na dame hâimana da, te te sima wẽ wamhã, te za nasi sipibu, dazada sihâiba wapu da. Tawamhã dawu watobro wamhã, ropsu 'manharĩ na te za ãma sôpre ni, te te da'mairẽme wẽ te. Tane nherẽ, te za tiwi tiwasété su'u, ropsu 'manharĩ hã. Tanei õ di, wa norĩ hã. ĩsi'utõrĩ'õ zô si, wa za Cristuhu ãma si wasina 're wanhiptete u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, marĩ ĩwẽ uptabi hã te te wama 're ĩ'apisutu mono zô si. ²⁶ Dawara na 're dasipibu za'ra mono wamhã, siwa'ru dasiwi 're dasisa'rei mono õ di. Awa'awi u'âsi te za 're dasisa're, 're dasirẽme za'ra mono da. Tane duré, wa hã siwa'ru 're ĩhâimana mono õ di, Cristuhu ãma hã. Taha ãma si, wa za õhõ haré 're ĩhâimana u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwẽ uptabi hã te te ĩma ĩpisutuzéb zô si, ĩ'upana marĩ zô tiwi 're ĩsipai mono ãna. ãne duré, sib'rata ubu ré, da'wapéi'wa norĩ hã da'ubu wi simi'ahâri waihu'u õ wamhã, taré te za nasi da'ãma pahairĩ siwa'ru, te te da'ãma simirei ãna. Tanei õ di, wa hã. Siwa'ru 're ĩhâimana mono õ di. Cristuhu ãma 're ĩhâimana wẽ mono zém na si, wa ĩsina te tãma ãma 're uwaimrami u'âsi, Cristuhu ma hã. ²⁷ Ni'wa hã dame wara da, te te sima wẽ wamhã, te za 're siwasutu u'âsi, dazada siptete da. Tane, wa duré wa hã 'rãwi 're ĩsi'wapéi u'âsi, ĩwasété na 're ĩhâimana 'rata mono zéb zarina, 're ĩhâimana tõ mono da oto. ĩpẽ'ẽ 're, te ĩsima 're ĩrosa'rata wasété mono zé hã wa tô oto 'rãwi te ĩsima 're a'uprosi. Taha wa, wa tô ãne si te ĩsima 're ab'manharĩ, ĩnhimirowasu'u zarina, da'ahâ na da te 're saze za'ra mono nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwẽ uptabi hã te te ĩma pisutu nherẽ, 'rãwi te ĩsiwi simini tõ da.

10

Romhâiba 'manharĩ ãma 're ĩdawata za'ra mono zé wasu'u

¹ ĩsisãnawã norĩ, ãne hã wa za oto aima ãma rob'rãzarõtõ za'ra wa'wa, aima ãma ĩpo're pu'u za'ra wa'aba zém na, ãma 're aipo're simrami za'ra wa'aba mono tõ da. Duréhã wahi'rata norĩ hã Mozési hã Ezitu hawi te te sani za'ra wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã hãwa'a na te mo ĩsõwab za'ra, bâdâdi te te tãma wasu'u za'ra mono da, te te 'madâ'â pese za'ra mono da. Â pré na pu'u nhisi wa'wai baba, ma tô duré te te simro, rob'ré na, zara u te te saprĩ za'ra da, ezipsiu norĩ wi, te te sõ'reptu za'ra da. ² ãne na hãwa'a 'rowi 're danomro mono wa, duré â wa'wai baba rob'ré na da te saprĩ za'ra wa, ma tô Mozésihi ãma uburé da te ãma 're sasõmri za'ra, wa norĩ hã â dawabzuri, wa te 're 'manharĩ za'ra mono wa, Cristuhu ãma, wa te oto 're ĩsasõmri za'ra mono ne. ³ Duré a'ubuni wi 're danomro mono ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, hãwa hawi te te 're ĩdapawapto mono na, ma tô dasa da te 're huri, uburé. ⁴ Â hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩ'õb za'ra mono na ma tô duré da te 're âhuri, aihĩni pese. Êtẽ zahâbâ ĩtõmo wawẽ sipo'ozém hawi 're ĩpu'u mono na, ma tô da te 're âhuri, ĩsimipawaptozbéb zarina. Êtẽ zahâbâ hã a'ubuni wi 're

Īsa mono na, â hã da te ãma 're ĩ'âhuri mono ne, ma tô Cristu hã 'râwi dasiré 're hâimana, te te 're da'apawapto mono da. ⁵ Tane nherē, ãne na 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're dapawapto mono nherē, ma tô da'ahâ na siwi da'awē'ô, dapo're ãna 're danomro mono 'ru te. Taha wa, a'ubuni wi 're danomro mono ré, ma tô te te 're da'a'uprosi, danhimizahâri mono sidâpâsi.

⁶ E marĩ, te tawamhã wama wasu'u za'ra, ãne na wahi'rata norĩ wasu'u hã. Ta norĩ ne, wawasété si, wa te wasima 're 'ruiwapari za'ra mono tō da, te wama wasu'u za'ra. ⁷ Duré ta norĩ ne, romhâiba 'manharĩ ãma waihu'u pese newa, ãma 're ĩdawata za'ra mono ãma, 're wawata za'ra mono tō da, te duré wama wasu'u za'ra. Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tô ãne na ĩbaihã na ãma rob'ui'ére:

“Tawamhã dato hã ma tô dasiwi 'manharĩ ni, powawē hâiba ne, oru 'manharĩ ãma ĩdawata za'ra zéb da hã. Taha wa, ma tô duré siwa'ru ãma apese za'ra ni, dahâimana wasété si dama wē za'ra wa.”

Ãne na duréihã dawasédé, da te dasiwi ĩ'manharĩ za'ra zé wasu'u na rob'ui'ére hã. ⁸ Ta norĩ hã wahi'rata norĩ hã ahâ na ma tô duré aibã norĩ hã pi'ô na tiwasédé hã 'manharĩ za'ra. Ãne wa, ma tô duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'uprosi, 23 miu na dahâiba hã. Taha wa, wa norĩ hã wawasédé hã ãne na wa te 're 'manharĩ za'ra mono ô di za, wahi'rata norĩ ne. ⁹ Ta norĩ hã ma tô duré tiwasédé hã 'manharĩ za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã niha te te tãma rob'manharĩ za'ra ô zô, te te pibu za'ra da. Ãne 'ru te, ma tô duré wahi nhipsari na hã da'ahâ na da'uprosi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Ãne na hã wa norĩ zama, wa te 're pibu za'ra mono ô di za, Wanhib'apito hã, wawasédé hã wa te 're ĩ'manharĩ za'ra mono na, niha te te wama 're arob'manharĩ mono ô zô. ¹⁰ Wahi'rata norĩ hã ma tô duré Mozésihi ma nharĩ wasété za'ra. Ma tô tãma aiwapsari za'ra. Taha wa, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã hãwa ãma tãma ĩromhuri'wa hã we satô, dapârĩ'wa na ĩsisi hã, ta hã te te da'uprosi da. Ãne tō da, wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wa te tãma 're nharĩ wasété za'ra mono ô di za.

¹¹ Ãne ma tô wahi'rata norĩ ma tiromhâiba duréihã, tiwasédé te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩhã za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da. Ma tô duré ãne na ni'wa hã ãma rob'ui'ére, ãma 're ĩwasipo're pu'u za'ra mono zéb da hã, ĩsine wa te 're 'manharĩ za'ra mono tō da. Romhuture di oto, waré ĩrob'rãsutuzéb u hã. Taha wa, wa za wanhimiza'rese 're wahâimana u'âsi za'ra.

¹² Taha wa, Cristuhu ãma asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono na, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono wamhã, te za asimiza'rese sina pé 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aiwasété u apã 're airere'e aba mono tō da. ¹³ Tô sena, asiptete sina ãma 're anomro u'âsi aba mono zô, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're aipibu za'ra wa'aba mono wamhã, aimawi na te te 're aipibu za'ra wa'aba mono ô di za, ĩpire uptabi na hã. Tô ôhõ na si te te 're ĩda'apibui mono zém na si, te za tô te te 're aipibu za'ra wa'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã uburé wama umnhasi za'ra di, marĩ na uburé te te wama 're ĩ'aropisutu mono zém na hã. E tawamhã, asiptetezém nhipai u, te za ĩpire uptabi na te te aipibu na 're sahu za'ra wa'wa, aiwasété u apã tiwi 're airere'e aba mono da. Mare di. Tô sena, asiptete sina ãma 're anomro u'âsi aba mono zô, te te 're aipibu za'ra wa'aba mono wamhã, te za niha te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, rowē ré ĩhawi 're aiwairébé aba mono zéb da hã, õne haré asiptete sina ãma 're anomro u'âsi aba mono da.

¹⁴ Taha wa, ĩsisãnawã norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, waihu'u pese newa romhâiba 'manharĩ ãma 're ĩdawata za'ra mono zém na, da'ãma 're sasõmri za'ra wa'aba mono ô di za. Taha nhiti te za 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁵ A norĩ wa'wa hã te oto asimiza'rese 're aihâimana za'ra

wa'aba mo, tô. Taha wa, âhâna te aima âma ïrowasu'u za'ra wa'aba zém na, te za âma 're ïrosa'rata pese za'ra wa'aba mo, ï'uwaibaba te aima âma uwaimrami za'ra wa'aba zô. ¹⁶ Zezusi hã wazada ïdâ'âzém na 're ïwasipo're pu'u za'ra mono zéb da, wasiré 're wasi'rã'õtô mono wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're wawata za'ra mono pari, wa za hâsizém na uwa 'rã wa'u ïsé hã wa te 're âhuri. Âne hã wasiré, wa te 're âhuri mono wamhã, Cristuhu wi ïwapru hã tiwi pu'u wa, wazada ïdâ'âzéb zarina, te rowézé hã wahâiba mono bâ wama 're hâimana za'ra. Duré ï'u'êne hã wasiré, wa te 're huri mono da, wa te wasima 're wê'ê za'ra mono wamhã, Cristu hã da te dasiwi ïhâibapru wa, wazada ïdâ'âzéb zarina, te duré wahâiba mono bâ rowézé hã wama 're hâimana za'ra. ¹⁷ Zezusi hã wazada ïdâ'âzém na 're wasipo're pu'u za'ra mono da, wasiré 're wasi'rã'õtô mono wamhã, wa'ahâ nherê, wa za ï'u'êne hã wa te wasima 're wê'ê za'ra, misi nherê, wa te 're ïhuri mono da hã. E marĩ te wama wasu'u za'ra, misi ï'u'êne hã. Wa norĩ hã wasiré ïsazei'wa norĩ hã wa'ahâ nherê, simisutu Cristuhu siré 're ïwahâimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra. Misi dahâiba ne oto 're ïwahâimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra.

¹⁸ Izarazéhé nhihudu norĩ hã bété. Ta norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're sôprub za'ra mono da, tinhimizama te te 're simroi mono wa, wedeza ne na tâma danhoprubzé nomrizé nhisiwi, da te 're zata za'ra mono ô ré, te za syry na te te sima 're po'o za'ra, ïnhi hã, âma 're saihuri mono da. Âne wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono siré te za 're hâimana za'ra. Tane duré, a norĩ wa'wa hã waihu'u pese newa, romhâiba 'manharĩ âma 're dawata za'ra mono da, danhimizama da te tâma 're ïsômri za'ra mono nhi na, dasiré âma 're asaihuri aba mono wamhã, te duré dasiré âma 're aiwata za'ra wa'aba mo, romhâiba 'manharĩ âma. E âne hã aima wê za'ra wa'aba di. Mare di. Ta hã wê ô di, âma 're ï'aiwata za'ra wa'aba mono hã, dame. ¹⁹ Âne na te aima âma ïrowaihu'u za'ra wa'aba mono zé hã, e marĩ te wama wasu'u za'ra. E romhâiba 'manharĩ hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono, waihu'u pese na 're ïhâimana mono ne, 're ïhâimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra. Mare di. Duré dasa hã romhâiba 'manharĩ ma, da te 're ïsômri za'ra mono hã, e pire na te wama 're hâimana za'ra. Mare di. Wama hã, taré hã. ²⁰ Âne si, wa za duré aima âma rowaihu'u za'ra wa'wa. ïsazei'ô'wa norĩ hã wedeza ne na dasa te te 're zata za'ra mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ta norĩ hã âma 're sôprub za'ra mono ô di. Wa'uburé norĩ ma si, te ta norĩ hã tâma âma 're sôprub za'ra, âma 're ïwata za'ra mono da hã. Taha wa, a norĩ wa'wa hã dasa, ta norĩ ma, da te 're ïsômri za'ra mono na âma 're asaihuri aba mono wamhã, wa'uburé norĩ âma te za ïsiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, âne hã dame 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, wa hã te ai'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di. Mare di. ²¹ A norĩ wa'wa hã Cristuhu zazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te tô asiré 're asi'rã'õtô aba mo, uwa 'rã wa'u ïsé hã asiré 're âhuri aba mono da, hâsizém na, Wanhib'apito wi, ïwapru tiwi pu'u wa, wazada ïdâ'âzém na âma 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Taha wa, wa'uburé norĩ âma 're dawata za'ra mono da, marĩ hã dasiré da te 're âhuri mono wamhã, âma dame 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono ô di za, ta norĩ nhimihâsizém na ïsiré 're âhuri aba mono tô da. Duré Wanhib'apito hâiba, da te dasiwi hâibapru wa, wazada ïdâ'âzém na âma 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono da, te duré ï'u'êne hã asiré 're ïhuri aba mo. E tawamhã ï'uwaibaba, te za tô dame 're ï'manharĩ za'ra wa'aba mo, ïsazei'ô'wa norĩ siré 're asaihuri aba mono wamhã, wa'uburé norĩ âma 're dawata za'ra mono da, dasa hã da te dasima 're 'manharĩ za'ra mono wamhã. E tô ï'uwaibaba âne hã aima za'ra wa'aba hã. ²² Âne hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, Wanhib'apito hã te za asada 're hâimana za'ra wa'wa, ï'upana wa'uburé norĩ âma si 're aiwata za'ra wa'aba mono wa. Âne zarina, wazada 're hâimana za'ra mono wamhã, e Wanhib'apito nhiptetezém nhipai u, wanhiptetezé hã wama

're hâimana za'ra mono bâ, wa za ĩsimihâzé wi 're wawairébé. Mare di. Tiwi 're wawairébé waihu'u mono ô di za.

²³ Ni'wam norĩ hã asiré ĩsazei'wa 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã, te ãne na te te sima 're nharĩ za'ra: “Marĩ hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono tō da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te wawi 're awē'ō mono ô nherē, wa norĩ zama, wa te wasiwi 're wē'ō za'ra mono ô di za, wa te 're 'manharĩ za'ra mono tō da. Wa za tō wa te 're 'manharĩ za'ra, wa te wasima 're ĩwē za'ra mono zéb uwaibaba si.” ãne ma tō ni'wam norĩ hã te te sima 're waihu'u za'ra. Tane hã wē di tō. Tane nherē, marĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te wawi 're awē'ō mono ô nherē, ãté wa te 're 'manharĩ za'ra mono wa, wa za wasiré ĩsazei'wa norĩ wi, wa te ãma 're 'wa'rutu za'ra. Taha wa, marĩ hã dazu wa te 're 'manharĩ za'ra mono ô di za, wasiré ĩsazei'wa norĩ wi, wa te ãma 're 'wa'rutu tō za'ra mono da. Duré wasiré ĩsazei'wa norĩ hã, Cristuhu ãma si siptete sina 're nomro mono da, wa te 're ĩpawaptob za'ra mono da si, wa za tō uburé marĩ hã ĩwē si wa te 're 'manharĩ za'ra. ²⁴ 'Râwip si 're asipawaptob za'ra wa'aba mono da, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za. Asiré ĩsazei'wa norĩ hã 're pawaptob za'ra wa'aba mono da si, te za ta norĩ ãma si 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo.

²⁵ Romnhi hã da te dasima 're ĩwede za'ra mono zéb ãma, da te 're ĩ'uiupra za'ra mono hã, te za asina aihâtâ'â ãna 're ĩhuri aba mo romnhi hã, nima hawib zô asimnhasi aba ãna. Romhâiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsômri za'ra mono na, 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ãna aipē'ē 're, ãma 're asiwē'ō za'ra wa'aba mono ô di za. ²⁶ 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tō ãne na ãma rob'ui'éré, duréihã:

“Uburé ti'a hã Wanhib'apito te hã. Duré uburé marĩ hã ti'ai ãma 're ĩhâimana za'ra mono hã, Wanhib'apito te hã. Taha wa, uburé dasazé hã wē di, ãma 're ĩwasaihuri mono zéb da hã.”

ãne duréihã ãma ĩrob'ui'éré hã te 're hâimana.

²⁷ ĩsazei'ō'wa hã ĩsiré ai'masai wa'aba da, asô 'maihârâ aba wamhã, te za tō ĩsiré ai'masai wa'wa, asima 'maiwē wa'aba wamhã. Tawamhã uburé dasazé hã da te aima ĩ'a za'ra wa'wa hã te za tō ĩhuri 'wa, nima hawi, da te 'mai'ãwisi zô, da'mazadhanharĩ aba ãna, 'râwi aipē'ē 're wa'aba, asi'maiwē'ō wa'aba zarina. ²⁸⁻²⁹ Tane nherē, ãté ni'wa hã te za ãne na aima 'maiwaihuru 'wa: “ã hã dasazé hã romhâiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsômri za'ra mono.” ãne hã ni'wa te te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhã, taha na ai'masai wa'aba ô di za. E 'râwi aipē'ē na asi'maiwē'ō wa'aba tō da, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Mare di. Taré dasa hã te te aima ĩ'maiwasu'u wa'aba wi, rosa'rada hã si'wa'rutu tō da, wa ãne aima roti za'ra wa'wa, taha na asaihuri aba tō da.

E tawamhã, romnhi hã romhâiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsômri za'ra mono na, wa za 're ĩsa, romhâiba 'manharĩ ãma dame 're ĩwata mono ô nherē. ãne, wa 'râwi te ĩsima ãma 're rosa'rata u'âsi. ³⁰ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã sôpru wa, ãma 're wawata za'ra mono sina, wasa hã wa te 're huri mono wamhã, e ĩ'uwaibaba te za ni'wa hã te te dama 're wawasu'u wasété za'ra, tō ô hã wa te 're ĩhuri mono na hã. Mare di. Taré te za ni'wa hã te te dama 're wawasu'u wasété za'ra, tō sena newa.

³¹ ãne, wa za duré aima ãma 'rãsutu za'ra wa'wa, ã ĩnhimirowasu'u na hã. Uburé marĩ hã te za 're ĩ'manharĩ wē u'âsi za'ra wa'aba mo, 're asaihuri aba mono wamhã, duré 're âhuri aba mono wamhã, duré marĩ aimawi hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina si, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're dawata za'ra mono da. ³² Marĩ hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono ô di za oto, da te ãma 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, dawasété u 're darere'e mono tō da. ãne hã dazada 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono ô di za, zudezu norĩ da, duré zudezu'ô norĩ da, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're ĩhâimana za'ra mono norĩ da. ³³ Wa hã bété. E niha dama 're ĩhâimana mono zé hã. ãne si, wa tō te ĩsima 're da'awē, uburé marĩ hã te 're ĩ'ab'manharĩ wē mono zém na, te ãma 're da'apawapto mono da. ĩsima si, ãne

na 're ĩhâimana mono õ di. Uburé, wa dama 're ĩhâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'anho'reptui mono zé hã da te ðasina 're uwaimrami za'ra mono da, ĩnhimipawaptobzéb zarina.

11

Aibâ norĩ hã timro nhipai u 're ĩhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹ Wa hã 're ĩmorĩzém na aima ãma 're ĩsisanho za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za 're anomro wẽ wa'aba mo. Cristu hã ti'ai ãma 're morĩ ré, wama ãma 're ĩsisanho za'ra mono zéb zarina, wa hã 're ĩhâimana mono ne, te za duré 're anomro wẽ wa'aba mo. ² A norĩ wa'wa hã te oto ĩãma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, 're ĩhâimana mono zém na hã, duré uburé te aima ãma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zém na hã. ĩsazei'wa norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zém na roti hã da te ĩma 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb zarina, te oto 're anomro u'âsi aba mo, te aima ãma 're ĩroti za'ra wa'aba mono zéb zarina si. Taha wa, wa al'ãma 're ĩwata u'âsi za'ra wa'wa. ³ Tane nherẽ, aimawi na te aima ãma ĩrowasu'u za'ra wa'aba da hã, wa tô ĩsima wẽ. Cristu hã uburé aibâ norĩ nhĩb'apito, te 're hâimana. Duré aibâ norĩ hã uburé timro norĩ nhĩb'apito, te 're hâimana za'ra. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ta hã, Cristuhu nhĩb'apito te 're hâimana. ⁴ A norĩ wa'wa hã, zudezu'õ na te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, zudezu'õ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za tô uburé marĩ hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo. ĩsazei'wa norĩ hã asiré 're ai'rã'õtõ aba mono ré, aibâ norĩ hã 'rã ubu ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono wamhã, duré 'rã ubu ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, e marĩ te ta norĩ hâimanazé hã wama wasu'u za'ra. Ta norĩ hã Cristu te te siwi 're ĩwazéb za'ra mono õ zé, te wama wasu'u za'ra, zudezu'õ norĩ hâimanazéb uwaibaba õ wa, ãne hã. ⁵ Duré pi'õ norĩ hã 'rã ubu ãna, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono wamhã, duré 'rã ubu ãna, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're romhuri za'ra mono wamhã, ta norĩ ma, ĩmro hã tãma 're wazéb za'ra mono õ di. E marĩ wa. Pi'õ 'rã ubuzé hã timro zapari 're ĩhâimana za'ra mono zé, te te dama wasu'u wa, zudezu'õ norĩ hâimanazéb zarina. Pi'õ norĩ hã marĩ ĩwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wa, te za da te 're 'rãpari za'ra, sisém na 're hâimana za'ra mono da a'â. Tane duré, pi'õ norĩ hã 'rã ubu ãna, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono wamhã, pi'õ, da te 're ĩ'rãpari za'ra mono ne, te za a'â 're hâimana za'ra ta norĩ hã, sisém na. ⁶ ãne hã pi'õ norĩ, 'rã ubu ãna 're hâimana za'ra mono wamhã, ãne hã wẽ te bâ, te za tô 're si'rãpari za'ra, sisém na dama 're ĩhâimana za'ra mono zéb da hã oto. Tawamhã 're si'rãpari za'ra mono wa, duré taré 're siséré nhĩhãri za'ra mono wa, dama sisém na 're hâimana za'ra mono tõ da, te za 'rã ubu ré, dame 're hâimana za'ra, ĩsazei'wa norĩ hã 're si'rã'õtõ mono ré. ⁷ Tane nherẽ, ĩsazei'wa norĩ, siré 're si'rã'õtõ mono ré, aibâ norĩ hã 'rã ubu ré, dasiré 're hâimana za'ra mono õ di za. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ne, 're hâimana za'ra mono wa, ta norĩ hã. Tane nherẽ, pi'õ norĩ hã aibâ norĩ zapari 're ĩhâimana za'ra mono zé hã, pi'õi ma, aibâ ĩpirezé, te wasu'u. ⁸ Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, pi'õi hãiba na aibâ hã te te poto õ di. Aibâ hãiba na si, ma tô pi'õ hã poto. ⁹ Duré aibâ hã pi'õi ma, 're hâimana mono da, te te poto õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Pi'õ si, ma tô tãma poto, aibâ ma, 're ĩhâimana mono da hã. ¹⁰ Taha wa, ĩsazei'wa norĩ hã rowahutu u 're si'rã'õtõ mono wamhã, pi'õ norĩ hã te za tô 'rã ubu ré dasiré 're hâimana za'ra. E marĩ wa. Timro norĩ zapari 're ĩhâimana za'ra mono zém na, da te ãma 're waihu'u za'ra mono da, duré hãiwa ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã te te ĩré 're 'madâ'â za'ra mono wa, te te siwi 're wẽ'õ za'ra mono tõ da, zudezu'õ norĩ hâimanazé hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono da. ¹¹ Tane nherẽ, wa norĩ hã Wanhib'apito ãma

oto 're wanomro mono wa, aibâ norĩ hã pi'õi ãna 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di za oto. Duré pi'õ norĩ zama, aibâ ãna 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di za. ãne hã aiwa te wama wasu'u za'ra. ¹² Duréhã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã aibâ hâiba na ma tô pi'õ hã poto 'rata tô. Tane nherê, te oto ta hawim haré aibâ norĩ hã pi'õi hâiba hawi dama 're poto u'âsi za'ra. 'Re ìhâimana u'âsi mono si, ma tô uburé marĩ hã te te apoto, aibâ norĩ zama, duré pi'õ norĩ zama.

¹³ E tawamhã ì'uwaibaba, te za pi'õ norĩ hã 'rã ubu ãna, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi, ìsazei'wa norĩ hã siré 're si'rã'õtõ mono wamhã. Ma'ápé, a norĩ wa'wa hã asi'uihã na ãma waihu'u za'ra wa'aba, ãne na hã. ¹⁴ Aibâ norĩ hã séré pa ré, 're nomro mono wamhã, wê'õ nherê, te siséb ãna ìré 're hâimana za'ra, tihâimanazéb zarinaí õ nherê, zudezu'õ norĩ hâimanazéb zarinaí õ nherê. ãne hã 'rãwi wapê'ê na dahâimanazém na, wa te wasina 're ìwaihu'u za'ra mono zéb zarina, wa ãne na aima ãma roti za'ra wa'wa. ¹⁵ Tane nherê, pi'õ norĩ hã séré pa ré, 're hâimana za'ra mono wamhã, dama 'madâ'â ze ti. E marĩ wa. 'Re ìhâimana u'âsi mono si, ma tô ìséré pa hã te te tãma 're pisutu za'ra, pi'õ norĩ ma hã, ì'rãzuwazéb da hã. ¹⁶ Áté ni'wam norĩ hã asiré 're ìhâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã te za ãne na sina ìzadawa 'ru za'ra, pi'õ norĩ hã 'rã ubu ré 're ìhâimana za'ra mono wasu'u na hã, te te ìzaze za'ra õ wa. ãne wamhã, wa za ãne na si ìzadawa na tãma ãma wa'rãmi za'ra. Wa norĩ hã aimawi na, wa te dama 're roti za'ra mono õ di. Mare di. Duré 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê, siré 're ìsi'rã'õtõ mono norĩ hã te duré õhõ na si te te ãma 're rosa'rata za'ra, pi'õ norĩ hã 'rã ubu ré, 're ìhâimana za'ra mono wasu'u na si.

ZeZusi hã dazada ìdâ'âzém na ãma 're dasipo're pu'u za'ra mono da, dasiré 're ìdasaihuri mono zé wasu'u

¹⁷ Aimawi na wa za oto aima ãma roti za'ra wa'wa, aihâimanazém na 're ì'upa za'ra wa'aba mono zém na hã. Taha wa, ai'ãma ìwata za'ra wa'aba õ di za, ãhã na hã. Rowahutu u asiré 're asi'rã'õtõ aba mono wamhã, asiptete sina Cristuhu ãma 're anomro aba mono zéb da, 're asipawaptob za'ra wa'aba mono õ di. Marĩ na si, ma tô ì'upana asiwi 're ìro'wa'rutu za'ra wa'aba mo. ¹⁸ ãne uimrehêne, wa za a'â ai'ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa. Ma tô we ìma aiwasu'u za'ra wa'aba ni, asiré 're asi'rã'õtõ aba mono nherê, asima aipo'o aba na hã, 're asisada'âbâ za'ra wa'aba mono 'ru te. ãne na syry na wa tô dazaze, da te we ìma aiwasu'u wasété za'ra wa'aba zém na hã. Áté tô sena, ãne hã. ¹⁹ ãne hã wê'õ nherê, áte wê di tô. E marĩ wa. Asiwi aipo'o aba wamhã, ni'wam norĩ hã wa za wa te 're waihu'u za'ra, tô sena, ZeZusihi zazei uptabi 'wa, 're ìhâimana za'ra mono na hã. ²⁰ Asiré 're asaihuri aba mono da, 're asi'rã'õtõ aba mono wamhã, Wanhíb'apito hã wazada ìdâ'âzém na 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da, tãma ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ di. Marĩ aimawi hã 're ì'manharĩ za'ra wa'aba mono da si, te 're asi'rã'õtõ aba mo, siwa'ru. ²¹ Aihĩni, asitême 're aihutu aba mono õ ré, te za ni'wam norĩ si dawana tisa hã te te 're huri, si'aba'ré na. Taha wa, te za ni'wam norĩ hã tisa hã te te 're simini za'ra, ìwana 're dasihutu mono wa. Taha wa, te za tô ìwana da te 're uprosi za'ra. Ni'wam norĩ hã te za duré 're 'rã idi'iti za'ra, uwa 'rã wa'u ìsé hã sa'ëtê na te te 're âhuri mono wa. ²² E niha. E asõrõwa hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ã bâ, asapa'abâ asa hã ìwa 're ìhuri aba mono zéb da hã. Asiré 're asi'rã'õtõ aba mono ré, ãne hã asiwi 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wamhã, asiré 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê, 're ì'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa. ãne hã asima 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wa, te duré ìsimarĩ'õ norĩ hã 're wazéb za'ra wa'aba mono ãna, 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ãne wamhã, e niha wa za ai'ãma waihu'u za'ra

wa'wa. E āne zarina, wa za duré ai'āma 're ĩwata za'ra wa'wa. Mare uptabi di, ai'āma 're ĩwata za'ra wa'aba mono da hā.

²³ Duréihā Wanhib'apito te te ĩma ĩwaihu'uzém na, wa tō āne na aima waihu'u pari za'ra wa'wa: Zudasi hā Zezusi te te dama ĩhāiba nhomrizém na, tō taha barana ma tō Wanhib'apito Zezusi hā ĩ'u'ēne hā ti'ā. ²⁴ Tawamhā 'Re ĩhāimana u'āsi mono āma te tiwata, sōpru wa. Taha pari, ma tō te te wē'ē, ĩ'u'ēne hā. Āne te tāma nharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma: “Ā hā ĩ'u'ēne hā ĩhāiba te wasu'u, asada ĩsisōmri za'ra wa'aba zé hā. Ā hā te za 're ĩhuri aba mo, ĩ'āma 're asipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mono zéb da hā.” Āne ma tō sina tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā. ²⁵ Tawamhā saihuri pari, tō ōne ma tō duré hāsizé hā ti'ā, uwa 'ru 'rāi wa'ui ré hā. Āne te duré tāma nharĩ za'ra: “Ā hā rob'rāi wa'u hā, ĩwapru hā asada za'ra wa'aba za ĩwi pu'u wamhā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te dama ĩropisutuzép té, tō sena za te te dama āma 're ĩ'a'uwaimrami mono zé, te wasu'u. Ā hā 're āhuri aba mono sidâpâsi, te za ĩ'āma 're asipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mono zéb da, 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, ōne u'āsi.” Āne ma tō duré sina tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā. ²⁶ Tawamhā, ĩ'u'ēne hā 're huri aba mono wamhā, duré rob'rāi wa'u hā 're āhuri aba mono wamhā, ta hā, Wanhib'apito dazada ĩdâ'ázém na 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa, za we apâ ĩmorĭzéb u hā.

²⁷ Taha wa, ni'wam norĩ hā Wanhib'apito āma 're ĩsipo're pu'u za'ra mono zéb da, ĩ'u'ēne hā te te siré 're huri mono wamhā, duré rob'rāi wa'u hā te te siré 're āhuri mono wamhā, siséb āna siré 're si'rā'ōtō mono wamhā, ta norĩ hā te za Wanhib'apito hāiba na, tiwasédé hā te te āma 're 'manharĩ za'ra, ĩwapru na zama, dazada ĩdâ'ázé hā taré newa, siwa'ru te te 're huri mono wa, ĩ'u'ēne hā, duré siwa'ru te te 're āhuri mono wa, rob'rāi wa'u hā. ²⁸⁻²⁹ Ni'wam norĩ hā Wanhib'apito dazada dâ'ā da, ĩsihāiba nhomrizém na, te te 're rosa'rata za'ra mono āna, ĩ'u'ēne hā te te 're huri mono wamhā, duré rob'rāi wa'u hā te te 're āhuri mono wamhā, taha zarina, te za 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā ta norĩ hā te te 're hā za'ra. Taha ō'umnhasite, te za a'ā aipē'ē na 'rāwi 're asi'madâ'ā za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata wasédé hā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono zô, taha uimrehēne, a'ā asima 're pari za'ra wa'aba mono da. Taha parip si, te za oto ĩ'u'ēne hā asiré 're ĩhuri aba mo. Duré taha parip si, te za oto rob'rāi wa'u hā asiré 're ĩ'āhuri aba mo. ³⁰ Taha wa, ni'wam norĩ hā āne hā te te a'ā 're 'manharĩ za'ra mono ō wa, te ta norĩ hā hâzé u'āsi 're hāimana za'ra ahâ na, asiré 're ĩhāimana za'ra wa'aba mono norĩ hā. Ni'wam norĩ hā te duré sib'uwa u'āsi 're hāimana za'ra. Ni'wam norĩ hā ma tō duré 're dâ'ā za'ra, āne wa. ³¹ Wasiré 're wasaihuri mono ō ré, wanhimirosa'rata wasédé hā wama 're hāimana za'ra mono zô, a'ā wapē'ē na 'rāwi 're wasi'madâ'ā za'ra mono wamhā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te 're wa'ahâ za'ra mono ō di za. E marĩ wa. 'Re wasiwē'ō za'ra mono wa, 're ĩwahāimana za'ra mono na, marĩ na, wa te 're ĩ'upa za'ra mono na hā. ³² Tane nherē, ti'ab ré te za tō wawasédé hā te te wa'āma 're ĩ'awaihu'u mono zéb zarina, te te 're wa'ahâ za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. E marĩ wa. Te te 're wa'azawĩ pese mono wa, taha zarina, apâ wa te āma 're sasōmri pese za'ra mono da. Nímahā na, uburé ĩsazei'ō'wa norĩ zu, za te te siwi wa'awē'ō tō da, te za tō āne wa, te te 're wa'ahâ za'ra, ti'ai āma 're wanomro mono ré.

³³ ĩsisānawā norĩ, āne na wa za oto aima āma 'rāsutu za'ra wa'wa, Wanhib'apito dâ'ázém na 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da, asiré 're asaihuri aba mono zém na hā. Taha wa, te za a'ā asisô 're asimipari za'ra wa'aba mo, aihĩni asitēme 're aihutu aba mono wapsi, asiré āma 're asaihuri aba mono da. Āne hā wē di. ³⁴ Ni'wam norĩ hā asiré 're ĩhāimana za'ra wa'aba mono norĩ hā, mra te te 're simroi mono wamhā, tinhorōwa āma si te za a'ā tisa hā te te 're huri. Taha parip si, te za oto asitēme 're aihutu aba mo, asiré

're asi'rā'ōtō aba mono da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're aiwē'ō za'ra wa'aba mono tō da, te za âne si ĩ'uwaibaba 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo.

Nimahã na, âma atême ĩmorĩ aba wapsi, wa za aimawi na aima âma roti za'ra wa'wa, rob'ui'ééré na we asiwi ĩzadanharĩ za'ra wa'aba zém na hã.

12

'Re ĩhâimana u'âsi mono, Tipē'ēzani na romhuri mono bâ te te dama 're ĩ'apisutu mono zé wasu'u

¹ ĩsisānawã norĩ, wasiré ĩsazei'wa norĩ hã romhuri mono bâ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani nhimipawapto waihu'u pese na, âma 're ĩsipawapto za'ra mono zéb da hã, ta hã te te tãma 're ĩpisutu za'ra mono zém na, wa za oto aima âma roti za'ra wa'wa, sena âma 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã, rosa'rata na âma 're upa za'ra wa'aba mono tō da. ² A norĩ wa'wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, 're waihu'u za'ra wa'aba mono ô ré, ma tô wa'uburé hã te te 're aiwada'uri u'âsi za'ra wa'wa, tô sena newa, romhãiba 'manharĩ hã tarére nherē, mreime ô nherē, ta norĩ âma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, waihu'u pese newa. Âne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba nherē, wa taré âma aipo're pu'u za'ra wa'wa. ³ Tane nherē, wa ĩsima aiwē za'ra wa'wa, aimawi roti hã waihu'u za'ra wa'aba da oto. Áté ni'wam norĩ hã te za âne na Zezusi hã te te dama 're wasu'u za'ra: "Zezusihi ma, marĩ ĩwasétére si tãma 're hâimana mono neza, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimirob'manharĩzém na." Âne na hã ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani nhimipawaptozbéb ré, 're ĩnomro mono norĩ hã, te te dama 're wasu'u waihu'u za'ra mono ô di. Mare di. Duré áté ni'wam norĩ hã te za âne na te te dama 're wasu'u za'ra, Zezusi hã: "Zezusi hã, taha Wanhíb'apito, danhipai u." Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani nhimipawaptozbéb zarinaĩ ô nherē, âne na tô sena te te dama 're wasu'u waihu'u za'ra mono ô di.

⁴ 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã misi nherē, te ĩsazei'wa norĩ ma, romhuri hã te te 're apisutu, tinhimirohuri mono bâ sipu'u pese na âma 're sipawapto za'ra mono da. ⁵ Duré Wanhíb'apito hã misire nherē, wasipu'u pese na, wa wa te tãma 're romhuri za'ra, wanhimirohuri mono bâ, wasiré ĩsazei'wa norĩ hã. ⁶ Duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã misi nherē, ôhõ si te tiwaihu'u pese na te te 're wa'apawapto, romhuri hã sipu'u pese na, wa te tãma âma 're ĩrob'ma'wamarĩ za'ra mono zéb da hã. ⁷ Wahãiba mono bâ, ma tô romhuri hã te te wama 're apisutu 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, ĩpē'ēzani hã sena na wapē'ē 're, 're ĩhâimana za'ra mono na, wa te wasina 're waihu'u za'ra mono da, duré wasiré ĩsazei'wa norĩ hã âma 're wasipawapto wē u'âsi za'ra mono da. ⁸ 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã ni'wam norĩ si, te za te te 're pisutu za'ra, tô sena ta norĩ hã tinhimirosa'rata waihu'u pese na te te dama âma 're roti wē za'ra mono da, hãwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u na hã. Ni'wam norĩ si, te za duré te te 're pisutu za'ra, rowaihu dama ĩwaihu'u'õ na, te te dama âma 're roti wē u'âsi za'ra mono da. ⁹ Ni'wam norĩ si, te duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're pisutu za'ra, ta norĩ hã Cristu hã te te sina 're umnhasi pese za'ra mono da, tisiré ĩsazei'wa norĩ nhipai u. Ni'wam norĩ si te duré te te 're pisutu za'ra, ĩwaihu'u pese zarina, te te âma 're dapese za'ra mono da, 're daházé za'ra mono wamhã. ¹⁰ 'Re ĩhâimana u'âsi mono waihu'u pese na si, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're 'manharĩ za'ra mono da, ni'wam norĩ si te duré te te 're pisutu za'ra. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na te te dama âma 're rowasu'u za'ra mono da, te duré ni'wam norĩ si te te 're pisutu za'ra. Ni'wam norĩ si, te duré te te 're pisutu za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da te dasima 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zé hã te te âma 're pibu za'ra mono da, tô sena uptabi na hã te te 're waihu'u za'ra mono da, wa'uburé norĩ hawim hãĩ ô'umnhasite.

Damreme dama ĩwaihu'u'õ na zama, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, te duré ni'wam norĩ si te te 're pisutu za'ra, timreme nai õ nherẽ, te te dama âma 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zéb da hã. Ni'wam norĩ si, te duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani hã te te 're pisutu za'ra, damreme dama ĩwaihu'u'õ na 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da te dasima 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zé hã sô'awi te te dama âma 're wasu'u pese za'ra mono da oto, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã. ¹¹ Tô õhõ si te misi nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani hã romhuri te te dama 're apisutu, ĩsazei'wai mono bâ, te te sima 're ĩda'awẽ mono zéb zarina, âma 're ĩdasipawaptob za'ra mono zéb da hã.

Dahâiba misi ne, ĩsazei'wa norĩ hã 're ĩhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹² ãne, wa za aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ĩwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Wahâiba hã misi nherẽ, wahâiba na marĩ hã wama 're ĩhâimana za'ra mono hã ahâ di, wapara hã duré wanhib'rada hã duré wapo're hã, duré aimawi hã. Tane nherẽ, misi te tô wahâiba hã wama 're hâimana za'ra, wahâiba mono bâ. Tane duré, wa norĩ hã wasiré ĩsazei'wa norĩ hã wa'ahã uptabi nherẽ, wa oto simisutu âma 're wanomro, wahâiba misi ne. ¹³ Wa norĩ hã wasiré ĩsazei'wa norĩ hã aiwa 're wahâimana za'ra mono õ di. Ni'wam norĩ hã zudezu. Duré ni'wam norĩ hã zudezu'õ. Duré ni'wam norĩ hã pawa'âbã âna ĩwada'uri zarina si, te te dama 're ĩromhuri za'ra mono. Duré ni'wam norĩ hã wada'uri âna si'uihã na 're ĩhâimana za'ra mono. ãne hã aiwa 're wahâimana za'ra mono õ nherẽ, simisutu wa oto 're wahâimana za'ra, wahâiba misi ne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani na â dawabzuri uburé, wa te 're 'manharĩ za'ra mono wa, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, Tipẽ'êzani, uburé te te wama 're anhomri mono wa, wapẽ'ẽ 're, oto 're ĩsãmra mono da hã.

¹⁴ Wahâiba na marĩ hã misi wama 're hâimana za'ra mono õ di. Marĩ hã ahâ na te tô wahâiba na hã wama 're hâimana za'ra, tite mono bâ te te 're ĩromhuri za'ra mono zéb da hã, wapara hã, duré wanhib'rada hã, duré wato hã, uburé ĩré 're ĩwahâimana za'ra mono hã. Tane ma tô duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani hã romhuri hã sipu'u pese na te te wama 're apisutu, âma 're ĩwasipawaptob za'ra mono zéb da hã. ¹⁵ ãne, wa za duré aima âma simiré'é za'ra wa'wa taré, wahâiba na marĩ hã wama 're ĩhâimana za'ra mono zém na hã. ãté wapara, te aré wama siwasu'u, ãne: “Wa hã asib'rata õ di. Taha wa, wa taré aihâiba na ai'âma 're ĩhâimanare. Marĩ dai õre di, wa hã.” E ãne hã aré ĩ'uwaibaba. Mare di. Pire na te tô wama 're hâimana u'âsi za'ra, wapara hã.

¹⁶ ãté wapo're hã te aré duré wama siwasu'u, ãne: “Wa hã atõmo õ di. Taha wa, wa taré aihâiba na ai'âma 're ĩhâimana. Marĩ dai õ di, wa hã.” E ãne hã aré duré ĩ'uwaibaba. Mare di. Pire na te tô wama 're hâimana u'âsi za'ra, wapo're hã. ¹⁷ Duré, wahâiba na watõmo si wama 're hâimana za'ra mono 'wa'âhã, e niha wa aré 're wanhimipari za'ra. 'Re wanhimipari waihu'u za'ra mono õ di aré, tô. Duré wahâiba na wapo're si wama 're hâimana za'ra mono 'wa'âhã, e niha wa aré 're wanhimhã za'ra. 'Re wanhimhã waihu'u za'ra mono õ di tô aré. ¹⁸ Tane nherẽ, ãne na hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're wa'apoto mono õ di. Te te sima 're ĩ'awẽ mono zéb zarina si, ma tô marĩ ahâ na te te wama 're ab'manharĩ, wahâiba na ĩré 're ĩwahâimana za'ra mono zéb da hã. ¹⁹ Wahâiba na marĩ hã ahâ na wama 're hâimana za'ra mono õ 'wa'âhã, aré wahâiba hã wama 're hâimana za'ra mono õ di. ²⁰ Tane nherẽ, marĩ ahâ na te tô wama 're hâimana za'ra wahâiba na hã, wahâiba misi nherẽ. Taha wa, wa tô 're wahâimana za'ra.

²¹ ãté wato hã te aré wanhib'rata ma tinha, ãne: “A hã tarére hã. Marĩ dai õ di, ĩma hã.” E ãne hã aré ĩ'uwaibaba. ãté wa'rã hã te aré duré wapara ma tinha, ãne: “A hã tarére hã. Marĩ dai õ di, ĩma hã.” ãne hã ĩ'uwaibaba õ di tô duré aré. ²² Nima norĩ hã wahâiba na marĩ hã wama 're ĩhâimana za'ra

mono hã sib'uwere na wama 're hãimana za'ra mono newa. Tane nherẽ, te tã pire na wama 're hãimana za'ra. ²³ Duré nima norĩ si, wahãiba na wama 're ãhãimana za'ra mono hã wama wapure na, tarere wama 're hãimana za'ra mono newa, wa za ta norĩ ma 're wanhipese za'ra, wa te 're ãhãiba'ubu wẽ za'ra mono zẽm na hã, nimahã ma si, rowazẽb tã da. ²⁴⁻²⁵ Nima norĩ rẽ si, wa ai'urẽwi ãrẽ 're wahãimana za'ra, rowazẽb ãna. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tã te te sima 're wa'awẽ, uburẽ marĩ hã wahãiba na wama 're ãhãimana za'ra mono hã, si'u te te wama ãma 're ãromhuri za'ra mono zẽb da hã, sima 're siwanhizari za'ra mono ãna, aihĩni 're sisawi pese za'ra mono da. ãne da si, ma tã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã wahãiba te te wama 're ab'manharĩ, wahãiba na hã nima norĩ si wama wapu newa, pire na tã uburẽ wama 're hãimana za'ra mono da, simisutu harẽ. Tane durẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tã te te sima 're wa'awẽ, wasirẽ ãsazei'wa norĩ hã, simisutu harẽ wa te tãma 're romhuri za'ra mono da, wasiwi 're wasiwanhizari za'ra mono ãna. Ma tã te te sima 're wa'awẽ, wapire na wasima 're ãwahãimana za'ra mono zẽb da hã, aiwapsi. ²⁶ Wapara hã marĩ ãma sẽpu'u wa, te te robzẽpata wamhã, taha u'ãbã, te za uburẽ wahãiba hã ãsabãdã robzẽpata za'ra. Tane durẽ, ni'wa hã wasirẽ ãsazei'wa, marĩ na te te robzẽpata wamhã, wa norĩ zama, wa za durẽ ãsabãdã robzẽpata za'ra ni. Durẽ, ni'wa hã wasirẽ ãsazei'wa hã ãsimiromhuri wẽ na da te dasima wasu'u wẽ za'ra wamhã, wa norĩ zama, wa za durẽ ãsabãdã 're wato za'ra.

²⁷ A norĩ wa'wa hã te tã simisutu harẽ, Cristuhu nhib'a'uwẽ asirẽ 're anomro aba mo, aihãiba misi aima 're ãhãimana za'ra wa'aba mono ne. Durẽ dahãiba na marĩ hã tite mono bã te te 're ã'manharĩ za'ra mono zẽb da hã, dama 're ãhãimana za'ra mono ne, te a norĩ wa'wa hã aihãiba mono bã tãma 're aihãimana za'ra wa'aba mo, Cristuhu ma si, asimiromhuri aba mono bã, tãma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. ²⁸ ãne ma tã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã romhuri hã te te wama 're apisutu, wate mono bã ãsimipawapto waihu'u pese na tãma ãma 're ãwasipawapto za'ra mono zẽb da hã, wasirẽ ãsazei'wa norĩ hã. Romhuri hã danhipai u ãpire uptabi hã ma tã ni'wam norĩ ma si te te 're apisutu, Zẽzusi hã te te 're ãsadawa wasu'u za'ra mono zẽb da hã, ãsazei'õ'wa norĩ ma, Zẽzusihi zadawa para. Romhuri aimawi hã ãpire hã ma tã durẽ ni'wam norĩ ma si, te te 're apisutu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na, sena na ãsazei'wa norĩ ma si te te ãma 're ãrowasu'u za'ra mono zẽb da hã. Durẽ ãsazei'wa norĩ 're ãhãimana wẽ za'ra mono zẽb da hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina, te te dama ãma 're ãroti za'ra mono zẽb da hã, ma tã durẽ ni'wam norĩ ma ãsimiromhurizẽb da hã, te te tãma 're apisutu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono waihu'u pese na, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're 'manharĩ za'ra mono da, ma tã durẽ ni'wam norĩ ma si te te 're apisutu, ãsimiromhurizẽb da hã. Ma tã durẽ ni'wam norĩ si te te 're pisutu za'ra, ãwaihu'u pese zarina te te ãma 're dapese za'ra mono da, 're dahãzẽ za'ra mono wamhã. Durẽ marĩ zã, tiwi 're ãrowaptã'ã za'ra mono norĩ ãma 're sina u'ãsi mono da, ma tã durẽ ni'wam norĩ hã te te 're apisutu, ãsibrob'õ norĩ ãma hã, durẽ ãhãzẽ rẽ norĩ ãma hã. Durẽ ãsazei'wa norĩ 'madã'ã'wa, dama 're hãimana za'ra mono da, ma tã durẽ ni'wam norĩ hã te te 're apisutu. Durẽ damreme dama ãwaihu'u'õ na te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, ma tã ni'wam norĩ si te te 're apisutu, timreme nai õ nherẽ, te te dama ãma 're ãsadawa wasu'u za'ra mono zẽb da hã. ²⁹ E tawamhã ãsazei'wa norĩ hã te uburẽ Zẽzusihi zadawa wasu'u'wa na 're hãimana za'ra, ãsazei'õ'wa norĩ ma hã. Mare di. Uburẽ ãne na dama 're hãimana za'ra mono õ di. E uburẽ te durẽ 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa na 're hãimana za'ra, ãsazei'wa norĩ ma hã. Mare di. Durẽ e uburẽ te 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na dama roti'wa na 're hãimana za'ra, ãsazei'wa norĩ 're ãhãimana wẽ za'ra mono zẽb da, te te dama 're roti za'ra mono da hã. Mare di. Durẽ, e uburẽ te ãsazei'wa norĩ hã

marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono waihu'u pese zarina. Mare di. ³⁰ Duré, e uburé te za te te 're dapese za'ra, 're dahâzé za'ra mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono waihu'u pese zarina hã. Mare di. Ni'wam norĩ si te za tô ãne na hã 're hãimana za'ra. Duré, e uburé te za damreme dama ĩwaihu'u'õ na te te dama 're sadawa wasu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Mare di. Duré e uburé te za sô'awi te te dama 're wasu'u pese za'ra, damreme dama ĩwaihu'u'õ na 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da te dama 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zém na hã. Mare di. Uburé ãne na dama 're hãimana za'ra mono õ di. Tite mono bâ, te za misi si ĩsazei'wa norĩ hã romhuri hã te te ãma tãma 're 'manharĩ za'ra. ³¹ Tane nherë, romhuri hã danhipai u dama ĩpire norĩ zô si, te za sô 're ĩrob'ruiwapari u'ãsi za'ra wa'aba mo, asiré ĩsazei'wa norĩ hã ãma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã.

Aimawi na, wa za oto aima ãma rowasu'u za'ra wa'wa, ã norĩ wasu'u nhipai u ĩwasu'u wë uptabi na hã, ãma 're anomro wë uptabi aba mono zéb da hã.

13

Danhimizawi pese zém na rowasu'u

¹ Ti'ai ãma hãiwa ãma zama, uburé damreme mono bâ te dama 're arowasu'u wë mono nherë, ĩnhimizawi pese zé hã aré ĩma 're hãimana mono õ wamhã, piza'a 're baihá 'manharĩ tede hã, da te 're tata'a za'ra mono wa, 're wamreme 'rãihã za'ra mono wa, da te 're ĩwapari a za'ra mono ne, wa aré taré te dama 're arowasu'u. ãne wamhã, marĩ dai õ di aré, dama 're ĩnhimirowasu'u mono zé hã.

² 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te dama 're sadawa wasu'u wë mono nherë, duré uburé roti hã ĩma waihu'u pese nherë, duré uburé rowaihu hã dama ĩwaihu'u'õ hã ĩma waihu'u pese nherë, ĩnhimizawi pese zé hã ĩma 're hãimana mono õ wamhã aré, taré, wa aré 're ĩhãimana, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma hã. Marĩ dai õ di aré, 're ĩhãimana mono zé hã. Áté ĩma waihu'u pese di aré, te tãma nharĩ da, êtë 'rãihã ma, si'rë da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si, te 're umnhasi mono wa. ãne da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te 're umnhasi mono nherë, ĩnhimizawi pese zé hã ĩma 're hãimana mono õ wamhã, aré marĩ dai õ di, 're ĩhãimana mono zé hã.

³ Duré uburé ĩnhibro hã ĩsibrob'õ norĩ ma, te 're anhomri mono nherë, ĩnhimizawi pese zé hã ĩma 're ĩhãimana mono zarinaĩ õ wamhã, tarére aré, dama 're ĩnhopru mono zé hã. Duré ĩsazei'wa 're ĩhãimana mono wa, da te 're ĩ'ruiwapari mono zéb zarina, da te dasiwi ĩzata da, duré dawĩ ĩsihãiba zawi õ nherë, tane nherë, duré tarére aré, ĩnhimi'manharĩ wë zé hã, ĩnhimizawi pese zé hã ĩma 're hãimana mono õ wamhã.

⁴ E niha tawamhã, danhimizawi pese na, Cristuhu ãma za 're ĩdahãimana za'ra mono zé hã. ĩsazei'wa norĩ hã simizawi pese na 're hãimana za'ra mono wamhã, marĩ na da'ãma 're wa'a su'u za'ra mono õ di za. Da'ãma 're ĩpë'ëzé za'ra mono zarina, te za tô te te 're dapawaptob u'ãsi za'ra. Duré marĩ na 're si'ruiwapari za'ra mono õ di za. Duré tiwë na sina 're wata za'ra mono õ di za. Duré danhipai u pire na 're ĩhãimana za'ra mono na, 're si'madã'ã ze za'ra mono õ di za.

⁵ Duré hãimana nhiséb ãna, da'ãma 're to za'ra mono õ di za. Duré 'rãwi tihãimanazéb da si, te te si'ãma 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Duré wara sina, dazada 're siti'ru za'ra mono õ di za. Duré da te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono wamhã, dawasédé te te da'ãma 're 'madã'ã u'ãsi za'ra mono õ di za. ãne ĩsazei'wa norĩ, simizawi pese na 're ĩhãimana za'ra mono zéb da hã.

⁶ ãne duré, ĩsazei'wa norĩ, simizawi pese na 're ĩhãimana za'ra mono zéb da hã. Dahãimana wasété na 're ĩdahãimana za'ra mono zé wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te te ãma sima 're rowë za'ra mono õ di za,

Īsazei'wa norī hã. 'Re ĩdanomro wē mono zé wasu'u na si, te za āma 're toi uptabi za'ra, tō sena na.

⁷ Duré, da te tãma 're rob'manharī wasété u'âsi za'ra mono nherē, tiwi 're robzei'õ za'ra mono õ di za. Duré dawasété wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, awa'awi te te siwi 're dawē'õ za'ra mono õ di za. Īwē si, da te 're 'manharī u'âsi za'ra mono da si, te za te te sima 're dawē za'ra. Duré da te tãma 're rob'manharī wasété za'ra mono nherē, duré te te 're robzépata za'ra mono nherē, te za siptete sina 're hâimana u'âsi za'ra, simi'ē na. Āne Īsazei'wa norī hã simizawi pese uptabi na, 're ĩhâimana za'ra mono zé hã za.

⁸ Īsazei'wa norī hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zé hã, niwapsi te za te te tiwi 're anhihâri, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, ta norī hã te te dama āma 're sadawa wasu'u za'ra mono tō da oto. Duré Īsazei'wa norī hã timreme nai õ nherē, damreme amo na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zé hã, te za duré te te tiwi 're anhihâri. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani na, da te 're ĩrowaihu'u za'ra mono zé hã, niwapsi te za duré te te dawī 're anhihâri. Īsazei'wa norī nhimizawi pese zép si, si'utōrī waihu'u õ di za. Taha si, te za õne u'â 're hâimana u'âsi.

⁹ Wa norī hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani na, wa te 're ĩrowaihu'u za'ra mono zé hã, wama waihu'u pese za'ra õ di, uburé hã. Syry na, wa tō wa te 're waihu'u za'ra. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã, uburé wama waihu'u pese za'ra õ di. Taha zama, wa tō duré syry na wa te 're waihu'u za'ra.

¹⁰ Tane nherē, nimahã bâta na Zezusi hã apâ wei morī wamhã, ĩsine za oto 're wahâimana za'ra mono wa, tâibã za oto syry na 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, wa te 're ĩwaihu'u za'ra mono zé hã. Duré tâibã za oto syry na ĩpē'ēzani na, wa te 're ĩrowaihu'u za'ra mono zé hã.

¹¹ Wa hã 'watébrémi ré hã, ai'uté mreme na, wa tō 're ĩmreme aré. Duré ai'uté nhimirosa'rata zarina, wa tō duré te 're rosa'rata aré, ĩpē'ē 'remhã. Tane nherē, oto ĩprédu wamhã, ai'uté hâimanazém na, 're ĩhâimana mono õ di oto. Wa tō oto rēme pese, ai'uté ré ĩhâimanazé hã.

¹² Tane duré, wa norī hã dasi'madâ'ázé ĩ'uzurire na āma 're ĩdasi'madâ'â pibui prã za'ra mono ne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâimanazé hã wama waihu'u prã za'ra di, ti'ai āma 're wahâimana za'ra mono ré hã. Tane nherē, nimahã na si, wa za 'rãwi wa te 're 'madâ'â za'ra oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Tawapsi wama waihu'u pese za'ra di za oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâimanazé hã. 'Re ĩwahâimana za'ra mono zém na, te te 're ĩwa'awaihu'u pese mono ne, wama waihu'u pese za'ra di za.

¹³ Āne, wa za oto aima āma 'rãsutu za'ra wa'wa, ĩsazei'wa norī nhimizawi pese hâimanazém na hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da te dasina 're ĩ'umnhasi pese za'ra mono zé hã, si'utōrī õ di za. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono umnhasi sina, ĩwē zô dasina 're ĩdanhimipari za'ra mono zé hã, si'utōrī õ di za. Duré 're ĩdanhimizawi pese za'ra mono zé hã, si'utōrī õ di za. E ma hã tawamhã, danhipai u ĩpire uptabi hã. 'Re ĩdanhimizawi pese za'ra mono zé, ta hã danhipai u, ĩpire uptabi na te za 're hâimana.

14

Damreme dama ĩwaihu'u'õ na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da te dasima 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zé wasu'u

¹ Asimizawi pese na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zô si, te za uburé dama 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zém nhipai u, asima sô 're ĩrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, ĩwē uptabi zô si. Tane nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani, romhuri hã sipu'u pese na āma 're sipawaptob za'ra mono

da, ĩsazei'wa norĩ ma, te te 're ĩ'apisutu mono zéb zô, te za duré asima sô 're ĩrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo. E marĩ ĩpire uptabi zô, te za tawamhã, asima sô 're ĩrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na ĩsazei'wa norĩ ma, da te 're ĩrowasu'u za'ra mono zéb zô si, te za asima 're ĩrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, ĩwê uptabi zô si. ² Ni'wam norĩ hã timreme nai ô nherê, damreme dama ĩwaihu'u'ô na te te dama âma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, mreme pibui pese za'ra di za, ta norĩ nhimirowasu'u hã damreme dama ĩwaihu'u'ô na hã. Ta norĩ hã te te dama âma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, taré te za da te 're wapari za'ra, dama sadaihu'u za'ra ô wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani nhimipawaptobzéb zarina, marĩ dama ĩwaihu'u'ô na si, 're mreme zusi mono wa, ta norĩ hã. ³ Tane nherê, ni'wam norĩ hã damreme uwaibaba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na ĩsazei'wa norĩ ma, te te âma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, taha na si te za ĩsazei'wa norĩ hã 're sipawaptob u'âsi za'ra, Wanhib'apito âma siptete sina 're nomro mono da, pē'ē wê na. Taha zarina si, te za duré tãma 're rowê wairébê apâ, tiwi 're robzei'ô za'ra mono wamhã. ⁴ Ni'wa hã timreme nai ô nherê, damreme dama ĩwaihu'u'ô na te te dama rowasu'u wamhã, 'râwip si te âma sipawapto, Wanhib'apito âma siptete na 're hâimana u'âsi mono da. Te te âma dapawapto waihu'u ô di za, dama sadaihu'u ô wa. Tane nherê, ni'wa hã damreme uwaibaba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na ĩsazei'wa norĩ ma, te te rowasu'u wamhã, aihĩni te za wapari waihu'u za'ra, taha zarina oto âma 're sipawaptob za'ra mono da, Wanhib'apito âma ta norĩ hã siptete sina âma 're hâimana za'ra mono da oto.

⁵ Wa hã wa tô ĩsima te 're aiwê za'ra wa'wa, uburé aimreme aba nai ô nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã dama 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, damreme dama ĩwaihu'u'ô na hã. Tane nherê, taha nhipai u, wa tô duré te ĩsima 're aiwê uptabi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na damreme uwaibaba si, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na damreme uwaibaba, te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono norĩ si, te za danhipai u pire na 're hâimana za'ra, ĩsazei'wa norĩ ma. Ni'wam norĩ hã timreme nai ô nherê, damreme dama ĩwaihu'u'ô na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono pari, ta norĩ nhimirowasu'u nhipai u, sô'awi da te oto dama 're wasu'u pese za'ra mono wapsi, tawapsi te za oto damreme dama ĩwaihu'u'ô na dama ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã pire na 're hâimana za'ra, aiwa 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na damreme uwaibaba, te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono norĩ me. Tawapsi te za oto ĩsazei'wa norĩ hã âma 're sipawaptob u'âsi za'ra, siptete sina Wanhib'apito âma 're nomro u'âsi mono da, ta norĩ hã. ⁶ ĩsisânawã norĩ, âne wa za oto aima âma rowasu'u za'ra wa'wa. Niwapsi wa za âma atême ĩmorĩ 'wa, te aipawaptob za'ra wa'aba da. Tawamhã, atême âma ĩmorĩ aba wamhã, duré damreme dama ĩwaihu'u'ô na si, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te aima sadawa wasu'u za'ra wa'aba wamhã, e tô ĩ'uwaibaba, wa aré âma aipawapto wê za'ra wa'wa. Mare di. Marĩ dai ô di aré, damreme dama ĩwaihu'u'ô na te aima ĩsadawa wasu'u za'ra wa'aba zé hã. Aimreme aba na, te aima âma rowasu'u za'ra wa'aba wapsi, te aré ĩwapari waihu'u za'ra wa'wa, 'râwi oto âma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono da, marĩ dama ĩwaihu'u'ô na 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩma ĩwaihu'uzém na hã, duré 'râwi 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te ĩwaihu'u na hã, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã, duré ĩsazei'wa norĩ hâimanazém na roti na hã.

⁷ Āne, wa za duré aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ĩwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Danhimnhihâzê ĩsryre hã âma 're danhimnhihãsi mono wamhã, ĩwapari pibui pese na âma 're danhimnhihãsi mono ô nherê, da te 're

wapari waihu'u za'ra mono õ di, danhimnihârâzé hã. Duré, rowamremezê hã da te ãma 're rowamreme za'ra mono wamhã, ïwapari pibui pese na, da te ãma 're rowamreme za'ra mono õ nherê, da te 're wapari waihu'u za'ra mono õ di, rowamremezê hã. ⁸ Duré da'wapéi'wa norĩ zô, danhimnihârâzém na 're danhimnihâsi mono wamhã, e siwa'ru sô 're danhimnihâsi mono nherê, te za dasi'wapé da hã, sima 're sipese za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã. Mare di. ⁹ Tane duré, a norĩ wa'wa hã damreme dama ïwaihu'u'õ na si, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, e niha te za da te ãma 're asadaihu'u za'ra wa'wa, da te ãma 're aiwapari waihu'u za'ra wa'aba mono da hã. Da te ãma 're asadaihu'u za'ra wa'aba mono õ di za tô. Asimirowasu'u za'ra wa'aba na hã, rowa'u'u si te za taré te te ãma 're ropé, nimomo. ¹⁰ Daro mono bâ, te tô damreme mono bâ ahâ uptabi na dama 're hâimana za'ra, 'râwi ãma 're ïdasisadaihu'u za'ra mono zéb da hã, damremezém na hã. ¹¹ Tane nherê, ni'wa hã damreme ïma ïwaihu'u'õ na, te te ïma rowasu'u wamhã, ïsiré a'uwê'õ na, wa za ïsina waihu'u, ïma sadaihu'u õ wa. Duré wa hã ïsiré a'uwê'õ na, te za duré sina ïwaihu'u, tâma ïzadaihu'u õ wa. Tane duré, ni'wam norĩ hã timreme nai õ nherê, damreme dama ïwaihu'u'õ na, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, da te ãma 're sadaihu'u za'ra mono õ di za. Taré te za da te 're wapari za'ra, dama sadaihu'u za'ra õ wa, ta norĩ hã. ¹² A norĩ wa'wa hã bété. Ma tô sô 're asôpré u'âsi aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã Tipê'êzani na, romhuri mono bâ te te aima 're ïpisutu za'ra wa'aba mono zéb zô, ãma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. Romhuri hã õhõ si 're hâimana za'ra mono õ di, ïpire uptabi na hã. Sisarina si õ di, romhuri hã. Taha wa, romhuri ïwê uptabi zô si, te za asima 're ïrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, ãma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã, Wanhib'apito ãma asiptete sina 're anomro u'âsi aba mono da, taha ãma si.

¹³ Taha wa, ni'wam norĩ hã timreme nai õ nherê, damreme dama ïwaihu'u'õ na, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, ta norĩ hã te za duré te te tiwi 're rowaptêrê za'ra, ïpê'êzani si romhuri te te tâma 're pisutu pese za'ra mono da, ta norĩ ma hã, damreme dama ïwaihu'u'õ na 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã, sô'awi te te oto dama 're wasu'u pese za'ra mono da. ¹⁴ Wasiré ïsazei'wa norĩ hã 're wasi'rã'õtõ mono wamhã, wa hã damreme ïma waihu'u õ nherê, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ãma 're ïmreme mono wamhã, te ãma 're rosa'rata waihu'u mono õ di, ïma waihu'u pese õ wa. 'Râwi ïpê'ê na si, wa tâma 're ïmreme. ¹⁵ E niha tawamhã, ï'uwaibaba si te 're ï'manharĩ mono zéb da hã. ïpê'ê na, wa za tô tâma 're ïmreme 'râwi, damreme ïma ïwaihu'u'õ na hã. Tane nherê, wa za duré wamremezém na tâma 're ïmreme, te ãma 're ïrosa'rata pibui pese mono zéb da hã. Duré wasiré ïsazei'wa norĩ siré 're ïnho're mono wamhã, wa za tô 'râwi ïpê'ê na 're ïnho're, damreme ïma ïwaihu'u'õ na hã. Tane nherê, taha nhipai u, wa za duré wamremezém na 're ïnho're, te ãma 're ïrosa'rata pibui pese mono zéb da hã. Taha wa, ãne te za duré a norĩ wa'wa hã 're ï'manharĩ za'ra wa'aba mo. ¹⁶ A norĩ wa'wa hã asiré 're asi'rã'õtõ aba mono wamhã, âté te za aipê'ê na si 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're aiwata za'ra wa'aba mo, damreme dama ïwaihu'u'õ na si, tâma 're aimreme zusi aba mono ré. ãne wamhã, e niha te za aiwapari'wa norĩ hã ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono zém na, te te 're ai'uzei pese za'ra wa'wa, aimreme na te te 're asadaihu'u za'ra wa'aba mono õ nherê, ta norĩ hã. ¹⁷ ãne hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono zé hã wê nherê, tane nherê, asiré 're asi'rã'õtõ aba mono norĩ hã ãma 're sipawapto waihu'u za'ra mono õ di, siptete sina Wanhib'apito ãma 're ïnomro u'âsi mono zéb da hã. ¹⁸ Wa hã ïsiwaprosi, wa asipai u wa'aba, damreme ïma ïwaihu'u'õ na 're ïmreme u'âsi. Taha zarina, wa 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma

're ĭwata u'âsi. ¹⁹ Tane nherē, wasiré ĭsazei'wa norĩ hã 're wasi'rã'õtõ mono ré, damreme dama ĭwaihu'u'õ na, ĭnhimirowasu'u pa uptabi na te dama 're arowasu'u mono wamhã, e ãne hã wē di aré, ãma 're ĭdasipawaptob za'ra mono zéb da hã. Wē prã ti aré, ĭma hã. ĭnhimirowasu'u 'rutu na nherē, damreme dama ĭpibui pese na te dama 're rowasu'u mono wapsi, tawapsi wē uptabi di aré ĭma hã, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhimiroti na te dama ãma 're ĭ'aroti mono zéb da hã.

²⁰ ĭsisãnawã norĩ, ai'uté norĩ hã siwa'ru te te sima 're ĭrosa'rata za'ra mono ne, asima ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, te aima ãma ĭrowasu'u za'ra wa'aba zém na hã. Duré ai'utépré norĩ hã tiwasédé te te 're ĭ'manharĩ za'ra mono õ ne, te za aiwasété ãna 're anomro aba mo. Aihâimana prédub sina, te za asima ãma 're ĭrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. ²¹ Duréihã 'Re ĭhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ãma rob'ui'ééré, 'Re ĭhâimana u'âsi mono mreme na hã:

“Darob amoi hawi te za ĭnhib'a'uwē norĩ ma, da te 're ĭzadawa wasu'u za'ra, dasimremézém nã, ĭnhib'a'uwē norĩ ma, damreme tãma ĭsa'rese'õ za'ra na. Tane nherē, ĭnhib'a'uwē norĩ hã te te 're ĭwapari za'ra mono õ di za, po're ãna 're nomro u'âsi mono wa, ta norĩ hã.”

Āne duréihã Wanhib'apito, zudezu norĩ ãma te te ĭwaihu'u sirõmo za'ra zé hã, ĭbaihã na hã.

²² Taha wa, damreme dama ĭwaihu'u'õ na 'Re ĭhâimana u'âsi mono, da te dasima 're ĭsadawa wasu'u za'ra mono zé, ĭsazei'õ'wa norĩ ma ropibu ma, ta norĩ hã 'Re ĭhâimana u'âsi mono waihu'u pe hã te te 're ĭwaihu'u za'ra mono zéb da hã. ĭsazei'wa norĩ ma, rowasu'uzéb dai õ di, ã hã. Tane nherē, damreme uwaibaba, dama ĭwaihu'u pese na ni'wam norĩ hã 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te dama 're ĭsadawa wasu'u za'ra mono zé hã, ĭsazei'wa norĩ ma ropibu ma, 'Re ĭhâimana u'âsi mono za ĭwē na tãma 're ĭsõprub za'ra mono zém na, te te sina 're ĭwaihu'u sirõmo za'ra mono zéb da hã, ã hã. ĭsazei'õ'wa norĩ ma, rowasu'uzéb dai õ di, ã hã. ²³ Āté asiré ĭsazei'wa norĩ me, te za asiré asi'rã'õtõ 'wa, uburé. Tawamhã áté te za damreme aima ĭwaihu'u aba õ na, ai'ahã wa'aba na asima ĭrowasu'u za'ra wa'wa. Tawamhã áté tane ré, te za ĭsazei'õ'wa norĩ hã asisi, atēme wa'aba, ĭsazei'wai hâimanazé, te te waihu'u za'ra õ nherē, te te aiwapari za'ra wa'aba da. Āne wamhã, e niha te za õ norĩ hã ai'ãma rosa'rata za'ra wa'wa. Āté te za ai'ãma rosa'rata wasété za'ra wa'wa, ai'rã siwamnarĩ za'ra wa'aba newa. ²⁴ Tane nherē, áté asiré asi'rã'õtõ aba ré, te za aimreme aba na si 'Re ĭhâimana u'âsi mono, dama ĭsadawa wasu'u za'ra wa'wa, ai'ahã wa'aba na. Tane ré, ĭsazei'õ'wa norĩ hã atēme sisisi aba wamhã, ta norĩ hã te za oto 'rãwi tipē'ē na tiwasété na siwaihu'u za'ra, 'Re ĭhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã timremézém na te te oto ĭwapari za'ra zéb zarina, ĭsazei'wa norĩ 're ĭhâimana za'ra mono zé, te te ĭwaihu'u za'ra õ norĩ hã. Taha zarina, te za oto siwē'õ pese za'ra, tiwasété na ĭsiwaihu'u za'ra zéb zarina. ²⁵ 'Rãwi sima si, te te 're ĭrosa'rata za'ra mono zé hã te za oto tiwi waihu'u za'ra ni, ĭmana'rãmi hawi. Tawamhã, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã, tãma ĭpire za'ra na te te oto sina waihu'u za'ra wa, te za oto hi'rãtitõ tãma ana, ãma wata za'ra da. Tawamhã ãne te za oto ta norĩ hã 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã te te aima 're wasu'u za'ra wa'wa: “'Re ĭhâimana u'âsi mono hã te nare asõ'a wa'aba, aima 're hâimana za'ra wa'wa.” Āne te za te te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, ĭsazei'õ'wa norĩ hã.

ĭsazei'wa norĩ hã 're si'rã'õtõ mono wa, marĩ'ũwãibaba si te te 're ĭ'manharĩ za'ra mono zé wasu'u

²⁶ ĭsisãnawã norĩ, ãhã wasu'u na, wa za oto aima 'rãsutu za'ra wa'wa. Asiré 're asi'rã'õtõ aba mono wamhã, ni'wam norĩ si te za aima 're sõ're za'ra wa'wa, ĭsazei'wa nho'rezém na. Ni'wam norĩ si te za duré ĭsazei'wa norĩ 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, te te aima 're roti za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ si te

za duré marī ĭwaihu'u'ō hā te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, 'Re ĭhāimana u'āsi mono hā ta norī ma si, te te 're ĭwaihu'u za'ra mono zéb zarina. Timreme nai ō nherē, te za duré ni'wam norī si 'Re ĭhāimana u'āsi mono hā te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'wa, damreme aima ĭwaihu'u za'ra wa'aba ō na hā. Ni'wam norī si te za duré aimreme aba zarina, te te aima āma 're wasu'u pese za'ra wa'wa sō'awi, aré damreme aima ĭwaihu'u za'ra wa'aba ō na 'Re ĭhāimana u'āsi mono, da te aima 're ĭsadawa wasu'u za'ra wa'aba mono zé hā. Asimiromhuri aba mono bâ, te za āma 're asipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo aihāiba mono bâ, Wanhib'apito āma si asiptete sina 're anomro aba mono da. ²⁷ Aihīni 're ai'rā'ōtō aba mono ré, ni'wam norī hā damreme dama ĭwaihu'u'ō na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, maparane te za te te aima 're 'mairowasu'u wa'wa. Si'ubdatō dahāiba wamhā, wē di duré. Tane nherē, ta norī nhipai u hā asima 're 'mairowasu'u za'ra wa'aba mono ō di za, damreme aima ĭwaihu'u aba ō na hā. Si'ubdatō haré te za asima 're ĭmairowasu'u wa'aba mo. Duré sisarina si, te za ta norī hā atāma te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Taha parimhā, te za oto ni'wa hā sō'awi te te aima āma 're wasu'u pese za'ra wa'wa, aimreme aba na oto 're ĭwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā, asi'uihā na wa'aba. ²⁸ Tane nherē, ni'wa hā aimreme aba na aima ĭwasu'u pese aba 'wa da hā, asiré 're 'maihāimana aba mono ō wamhā, tawamhā, damreme dama ĭwaihu'u'ō na 'Re ĭhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā te za ari'iwī 're si'ubumro. Tipē'ē na si, te za 're mreme zusi, 'Re ĭhāimana u'āsi mono ma, damreme tāma ĭwaihu'u za'ra ō na hā. ²⁹ Asiré 're asi'rā'ōtō aba mono ré, ni'wam norī hā aimreme aba na 'Re ĭhāimana u'āsi mono te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, maparane te za tō te te aima 're 'mairowasu'u wa'wa. Si'ubdatō dahāiba wamhā, wē di duré. Āne wamhā, ni'wam norī hā asiré ĭsazei'wa norī hā te za ĭsimirowasu'u za'ra zém na te te sima āma 're rowaihu'u pese za'ra, 'Re ĭhāimana u'āsi mono hawib zō, tō sena zō, te te āma ĭwaihu'u pese za'ra zéb da hā. ³⁰ Tawamhā duré, ni'wa hā te te aima rowasu'u za'ra wa'aba ré, āté ni'wa ĭhāiba amoi ma, te za 'Re ĭhāimana u'āsi mono hā tāma waihu'u, tizadawa wasu'u hā, taha zama te te oto aima sadawa wasu'u za'ra wa'aba da. Āne wamhā, aima rowasu'u 'rata aba 'wa hā te za tinhimirowasu'u hā sazā, ōhō si te te oto aima sadawa wasu'u za'ra wa'aba da. ³¹ Taha zarina si, te za oto 'Re ĭhāimana u'āsi mono hā sisāna'repsi asima 're ĭsadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, aihīni oto āma 're ĭwaihu'u pese za'ra wa'aba mono zéb da hā asi'uihā na, duré aipē'ē wē wa'aba zarina, asiptete sina āma 're anomro aba mono da oto. ³²⁻³³ 'Re ĭhāimana u'āsi mono hā, marī hā siwa'ru, wa te 're ĭmanharī za'ra mono zéb da hā, te te sima 're wa'awē mono ō di. Rowē na wawaimri wasiré 're wahāimana za'ra mono da si, ma tō te te sima 're wa'awē. Taha wa, ni'wam norī hā damreme uwaibaba si, 'Re ĭhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, te za 're si'madā'ā pese za'ra, siwa'ru te te dama 're rowasu'u za'ra mono tō da, rowahutu zō, 're dasi'rā'ōtō mono sidāpāsi, te te 're damreme nhihāri za'ra mono tō da. Daro mono bâ ĭsazei'wa norī, siré 're ĭsi'rā'ōtō mono norī 're ĭhāimana za'ra mono zéb uwaibaba si, te za te te dama āma 're rowasu'u za'ra, ĭsadawa wasu'u'wa norī hā.

³⁴ ĭsazei'wa norī, asiré 're asi'rā'ōtō aba mono wamhā, pi'ō norī hā te za ari'iwī dame 're si'ubumro, 're ĭwahāimana za'ra mono zéb zarina. Timro norī zapari, te za tō 're hāimana za'ra pi'ō norī hā, duréihā 'Re ĭhāimana u'āsi mono nhimiroti na, Mozési āne na te te āma ĭrob'ui'érezéb zarina. Taha wa, asiré 're asi'rā'ōtō aba mono wamhā, pi'ō norī hā te te sima 're robzanhamri za'ra mono ō di za, timreme na asima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono ré, te te 're ro'wa'rutu tō za'ra mono da. ³⁵ Pi'ō norī hā dasi'rā'ōtōzéb āma, rowahutu'wa norī nhimirowahudu hā te te 're wapari za'ra mono wamhā, tāma ĭwaihu'u

za'ra õ hã te te oto 're waihu'u pese za'ra mono da, te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, 'rip si te za timro hã te te ãma 're sadanharĩ za'ra, waimri si. Īsazei'wa norĩ hã aihĩni 're asi'rã'õtõ aba mono ré, pi'õ norĩ hã timreme na te te dawĩ 're sihãri za'ra mono wamhã, wẽ õ di za, pi'õ norĩ mreme hã.

³⁶ E 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã dawana waihu'u za'ra wa'aba bâ, te za ãne 're aihãimana za'ra wa'aba mo, ĩsazei'wa norĩ 're ĩhãimana za'ra mono zéb zarinaĩ õ nherẽ. E a norĩ wa'aba ma si, ma tô aima ãma wasu'u za'ra wa'aba ni. ³⁷ Āhãna te aima ãma ĩrob'ui'ére za'ra wa'aba zé hã, ĩsi'uihã na ĩnhimiroti na hãĩ õ di. Wanhib'apito zadawa para, wa aima ãma rob'ui'ére za'ra wa'wa, ĩsimiroti zarina si. Ma'ãpé, ãne hã asi'uihã na ãma waihu'u za'ra wa'aba, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa na asi'ãma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mono norĩ hã, duré aimawi romhuri mono bâ, Tipé'ězani na te te aima 're ĩpisutu za'ra wa'aba mono zém na asi'ãma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mono norĩ hã. ³⁸ ãne na ĩnhimiroti na, ni'wam norĩ hã te te 're ĩzaze za'ra mono õ wamhã, tawamhã, ĩsazei'õ'wa na te za ta norĩ ãma 're ĩrosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mo. Taha wa, a norĩ wa'wa hã ta norĩ nhimiroti hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto.

³⁹ ĩsisãnawã norĩ, ãne wa za ãhã wasu'u na hã aima ãma 'rãsutu za'ra wa'wa. Aimreme aba zém na, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, te za 'rãwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo. Duré damreme dama ĩwaihu'u'õ na, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, asima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono tõ da, 're asisadawa uwati za'ra wa'aba mono õ di za. ⁴⁰ Asiré 're asi'rã'õtõ aba mono wamhã, uburé marĩ hã te za ĩ'uwaibaba si 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, ĩpibui pese zarina si, aiwaimri wa'aba.

15

Cristu ĩhãiwa'utuzé wasu'u

¹ ĩsisãnawã norĩ, ãne wa za duré ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa. Duréhã Zesusihi wasu'uwẽ na, wa tô te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Taha zarina, ma tô oto asima ĩwẽ za'ra wa'wa, asiptete sina ãma 're anomro u'ãsi aba mono da oto. ² Āhã wasu'uwẽ hã te aima ãma 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mono zé hã, asiptete sina 're sazei utõrĩ za'ra wa'aba mono õ wapsi, te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono zé hã asina 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, ãté 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, asina 're umnhasi uptabi za'ra wa'aba mono õ wamhã, te te 're ĩ'asõ'reptu za'ra wa'aba mono zé hã asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ di za.

³⁻⁴ Zesusihi wasu'uwẽ hã danhipai u ĩpire uptabi hã, wa tô te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, da te ĩma 're ĩrowasu'u za'ra mono zéb zarina. ãne, Zesusihi wasu'u hã ĩpire uptabi hã: Cristu hã ma tô, u, wazada dârâ, uburé wawasété na 're ĩwahãimana za'ra mono norĩ zada. Taha pari, ma tô dasiwi sêrẽ ni, u, ab're 're. Tawamhã bâdâ maparane ãma si'utõrĩ õ ré, ma tô duré ĩmama hã hãiwa'utu, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. ãne ma tô tâma tiromhãiba, duréhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã ĩbaihã na te te ãma ĩrob'ui'ére sirõmo za'ra zéb zarina. ⁵ Tawamhã Zesusi hã hãiwa'utu pari, Pedruhu ma, ma tô sihãiré. Taha pari, ma tô duré tizadawa wasu'u'wa norĩ ma zama sihãiré za'ra, 12 na aré ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ ma hã. ⁶ Taha parimhã, ma duré tizazei'wa norĩ nho'a sihãiré, 500 na ĩhãiba za'ra norĩ nho'a, aihĩni siré si'ubumroi ré. Ta norĩ hã te zahadu dâ'â ãna 're hãimana za'ra. Ni'wam norĩ si, ma tô tidâ'â za'ra, umro na. ⁷ Taha pari, ma tô duré Ti'aduhu ma sihãiré. Taha za'u si, ma duré dama ĩsadawa wasu'u'wa da, za daro mono bâ te te ĩsatõrĩ za'ra norĩ ma, sihãiré za'ra, uburé te te hãiba pibu za'ra da.

⁸ Taha wa, ĩma hã robduma si, ma tô duré sihâi'ré, Zezusi hã. Ni'wa hã daza'u si potô wa, marĩ ĩwē uptabi hã dasiré te te sina ĩ'uwaimrami ô ne, wa tô wa hã daza'u si Zezusi hã 'madâ, ĩtômo na, ĩma sihâi'ré wa. ⁹ Wa hã uburé ĩsiré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ zaparĩ, wa 're ĩhâimana, tãma ĩwapu za'ra na. E marĩ wa. Te sazei ô ré, wa tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwē ma, te tãma 're rob'manharĩ wasété u'âsi za'ra. Taha wa, ĩbâi ô di aré, ĩsadawa wasu'u'wa na, da te 're ĩwaptērē za'ra mono zé hã. ¹⁰ Tane nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhimizawi pese zéb zarina si, ma tô ĩma tinhopru, tô ôhõ na si dama 're ĩhâimana mono da oto, Cristuhu zadawa wasu'u'wa na. E tawamhã, taré ma tô ĩma tinhopru, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Wa tô te ĩsina tãma 're uwaimrami u'âsi. Uburé ĩsiré Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ hã, wa tô romhuri na te 're 'rãnhĩpai u'âsi za'ra. Tane nherē, ĩsi'uihã na te dama 're romhuri mono ô di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si, ma tô te te 're ĩpawapto, ãne na te dama 're romhuri mono da, ĩma ĩsõprubzéb zarina si. ¹¹ Áté, wa hã wa tô aima wasu'u na'rata za'ra wa'wa, Zezusihi wasu'uwē hã. Áté ĩsiré norĩ si ma tô aima wasu'u na'rata za'ra wa'wa. ãne hã wē di tô, ĩma hã. E marĩ wa. Wa norĩ hã Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ hã, misire Zezusihi wasu'uwē hã wa te dama 're wasu'u za'ra mono wa, tô ôhõ si wa. Tô taha wasu'uwē si, ma tô oto 're ĩsaze za'ra wa'aba mo, a norĩ wa'wa hã.

'Re dadâ'â za'ra mono nherē, apâ 're ĩdahâiwa'utu za'ra mono zé wasu'u

¹² ãne, wa za duré ãma aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono nherē, te ãne ta norĩ hã te te sima 're nharĩ za'ra: “Re dadâ'â za'ra mono wamhã, apâ 're dahâiwa'utu za'ra mono ô di za, niwamhã. Mare uptabi di za.” ãne te ni'wam norĩ hã te te sima 're nharĩ za'ra. E ãne hã tô sena. Mare di. Cristu hã dâ'â nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono apâ te te ĩhâiwa'utu na, sena na, wa te dama 're wasu'u za'ra mono nherē, e niha te bété ãne na te te ãma 're rosa'rata upa siroptub za'ra, asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã. ¹³ 'Re dadâ'â za'ra mono nherē, apâ ĩdahâiwa'utu za'ra zé hã tô senai ô 'wa'âhã, e marĩ te aré wama wasu'u za'ra. Cristu, apâ ĩhâiwa'utuzé wasu'u hã, tô senai ô na, te aré tô wama wasu'u za'ra. ãne hã aiwa aré tô, wama hã. ¹⁴ Duré, Cristu hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, sena na te te apâ hâiwa'utu ô 'wa'âhã, aré marĩ dai ô di, Zezusihi wasu'uwē, wa te dama 're ĩwasu'u za'ra mono zé hã. Taré 'wa'âhã, aré marĩ dai ô di duré, Cristuhu ãma 're ĩsasõmri za'ra wa'aba mono zé hã. Taré te aré 're ĩsaze za'ra wa'aba mo, marĩ dai ô nherē aré. ¹⁵ 'Re dadâ'â za'ra mono nherē, apâ 're ĩdahâiwa'utu za'ra mono zé hã tô senai ô 'wa'âhã, Cristu hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, apâ te te ĩhâiwa'utuzé hã, aré tô senai ô di duré, ãne hã aiwa. Senai ô 'wa'âhã, wa norĩ hã wazadawa nhĩpese na, wa aré taré wa te dama 're wasu'u za'ra 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, Cristu apâ te te ĩhâiwa'utuzém na, wa te dama 're rowasu'u u'âsi za'ra mono wa. Taré aré tô, dama wanhimirowasu'u za'ra hã. ¹⁶ 'Re dadâ'â za'ra mono nherē, apâ ĩdahâiwa'utu za'ra zéb da hã tô senai ô 'wa'âhã, Cristu, apâ ĩhâiwa'utuzé wasu'u hã, tô senai ô na te aré wama wasu'u za'ra tô. ¹⁷ Duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Cristu apâ te te ĩhâiwa'utuzé hã tô senai ô 'wa'âhã, aré taré, Cristuhu ãma 're ĩsasõmri za'ra wa'aba mono zé hã, aiwasété wa, asada ĩdâ'â aba zém na, 're ĩsaze za'ra wa'aba mono zé hã. ĩhâiwa'utuzé hã senai ô 'wa'âhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te siwi 're aiwē'ô pese za'ra wa'aba mono haré, te aré tô zahadu aiwasété ré, 're anomro u'âsi aba mo, ône haré, aiwasédé hã te te aima 're pari za'ra wa'aba mono ãna. ¹⁸ Duré, Cristuhu hâiwa'utuzé hã senai ô 'wa'âhã, uburé ĩsazei'wa, 're ĩdâ'â za'ra mono norĩ hã te aré ĩpē'ē 're, dâ'â u'âsi 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti. ¹⁹ Cristu hã apâ hâiwa'utu ô 'wa'âhã, tô ĩbâre te aré wa'ãma 're dapē'ēzé uptabi za'ra, wasiré ĩsazei'wa 're ĩwahâimana za'ra mono norĩ ãma hã. E marĩ wa. Marĩ dai

ō wa aré, wa te āma 're ĩsasōmri za'ra mono zé hā, marĩ da ne, wa te 're saze za'ra mono wa, ti'ab ré.

²⁰ Tazahā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā ma tō apā hāiwa'utu tō sena, Cristu hā. E marĩ te tawamhā, wama wasu'u za'ra, Cristu apā ĩhāiwa'utuzé hā. Niwapsi uburé ĩsazei'wa 're ĩdā'ā za'ra mono norĩ hā, tō sena za apā 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩhāiwa'utu za'ra zé, te wama wasu'u za'ra. Taréi ō di, ā hā. ²¹⁻²² Duréihā aibā hā ma tō tiwasété 'rata, Adā na ĩsisi hā. Taha nhirā na, te oto dadā'āzé hā uburé dama 're hāimana za'ra. E marĩ wa. Taha nhihudu si, 're dahāimana za'ra mono wa. Tane duré, aibā marĩ ĩwē hā te te ĩ'manharizéb zarina, te oto dahāiwa'utuzé hā dama 're hāimana za'ra, aiwab zahuré, āne hā. Cristu na ĩsisi hā. Taha āma si 're ĩnomro mono norĩ ma, te za dahāiwa'utuzé hā tāma 're hāimana za'ra, ōne u'āsi. ²³ Cristu hā ma tō tihāiwa'utu na'rata. Niwa ti'ai u, za we apā dazō morĩ wapsi, te za ĩsib'a'uwē norĩ hā tihāiwa'utu za'ra. ²⁴⁻²⁵ Tawapsi, te za oto rob'rāsutuzé hā ĩwa waptārā. Tawapsi te za uburé dama ĩpire norĩ nhiptetezé hā tiwi a'uprosi Cristu hā, ti'ai āma uburé dama roti'wa norĩ wi hā, hāiwa nhirōtō na uburé ĩhāiba'ō norĩ wib zama. 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā uburé tinhitob'ru norĩ āma te te ĩ'ai'utézéb u si, te za Cristu hā te te 're da'ab'madā'ā, pire na. Taha parip si, te za oto Timama ma ĩsib'a'uwē hā sōmri za'ra, ōhō si te te 're ab'madā'ā u'āsi mono da oto, pire uptabi na. ²⁶ Dadā'āzé hā te dazada 're hāimana. Ta hā te za oto Cristu hā uprosi pese, da'rāsutu āma hā. ²⁷ Duréihā apito Dawi hā ma tō āne na āma rob'ui'ééré siro, Cristuhu āma: “Ta hā ma tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā pisutu, uburé marĩ hā pire na te te 're ab'madā'ā mono da, siwaprosi.”

Āne duréihā Cristuhu āma, Dawi te te ĩrob'ui'ééré siro hā te 're hāimana. E tawamhā, pire na dama 're ĩhāimana mono zéb da, Cristuhu pisutu'wai ma zama, te za pire na tāma 're hāimana, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma. Mare di. Taha ma zama, te te wasu'u ō di, āne hā. Sisapari ma si, ma tō pisutu, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. Āhā wasu'u hā wama pibui pese za'ra di oto. ²⁸ 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te za te te 're da'apisutu, Cristuhu nhimi'madā'ā si oto 're dahāimana za'ra mono da. Tawapsi, te za oto ti'ra hā pisutu 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā, ĩsapari 're hāimana mono da oto, ĩmama si te te oto 're da'ab'madā'ā u'āsi mono da, danhipai u dama pire uptabi na.

²⁹ Āne, wa za duré aima āma rowasu'u za'ra wa'wa, za ĩdahāiwa'utu za'ra zé wasu'u na hā. Ni'wam norĩ hā asiré 're ĩhāimana za'ra wa'aba mono norĩ hā ma tō ā dawabzuri hā da te tāma 're 'manharĩ za'ra, ĩsazei'wa norĩ, ā dawabzuri da te tāma 're 'manharĩ za'ra mono ō ré, 're ĩdā'ā za'ra mono norĩ upana, ĩsazei'wa norĩ zu hāiwa'utu za'ra da. E marĩ da, ma tō bété ta norĩ hā āne hā te te 're 'manharĩ za'ra, dahāiwa'utuzé wasu'u hā te te 're sazei uptabi za'ra mono ō nherē. Āne wamhā, e tō ĩ'uwaibaba, aima za'ra wa'aba hā. ³⁰ Wa norĩ hā bété, Cristuhu ma, wa te 're ĩromhuri pese za'ra mono norĩ hā. Wama romn-himimnhasi na, wa 're wahāimana u'āsi za'ra bātā sidāpāsi, ĩwasu'uwē hā wa te dama 're wasu'u za'ra mono 'ru te, niha da te wama 're rob'manharĩ za'ra mono ō'umnhasite, da te 're ĩwa'ruiwapari za'ra mono zéb zarina. Tawamhā dahāiwa'utuzé wasu'u hā senai ō 'wa'āhā, e marĩ da, wa aré bété wa te tāma 're romhuri za'ra Cristuhu ma hā, wama romnhimimnhasi uptabi za'ra nherē. Marĩ dai ō di tō aré, tāma wanhimromhuri za'ra hā. ³¹ ĩsisānawā norĩ, awē sidāpāsi aré 're ĩdā'ā u'āsi mono nherē, wa tō te dama 're rowasu'u u'āsi, ĩwasu'uwē na. Wa norĩ hā Wanhib'apito Cristu Zesusihi āma simisutu oto 're wanomro mono wa, tō sena aima 're ĩtoi uptabi za'ra wa'aba mono zéb zarina, wa tō sena na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, āne na hā. ³² Épézu āma, ni'wam norĩ hā ma tō ĩzada tihāimana wasété za'ra, robzahi hā dazō 're ĩwairébé mono ne. Ta norĩ 'rata, ĩhāimana ré hā, ĩma romnhimimnhasi uptabi

di, te te siwi ĩwĩrĩ da newa. Tawamhã, dahâiwa'utuzé wasu'u hã taré wamhã, e sena aré ĩnhimiromhuri hã, Cristuhu ma hã, ĩma romnhimimnhasi nherē, te tãma romhuri wamhã aré. Āne hã ĩ'uwaibaba ō di aré, ĩma hã. Taré aré, te 're ĩromhuri mono zé hã. Dahâiwa'utuzé wasu'u hã tô senai ō 'wa'âhã, ti'ai āma 're wahâiba si'utōrĩ pese za'ra mono 'wa'âhã, ĩ'uwaibaba wa aré danhimiroti wasété na, wa te da'āma 're sasōmri za'ra. Āne danhimiroti wasédé hã: “Āté romhutu na, wa za wasi'utōrĩ. Āté awēpsi. Taha wa, āhãna hã watozém na si siwa'ru wato za'ra wa'aba, wanhirōiwi da, wasazém na, duré ázé na.” Āne wamhã, wa aré tô ĩbãre, wa te da'āma 're sasōmri za'ra, dahâiwa'utuzé wasu'u hã tô senai ō 'wa'âhã aré. ³³ Āne wa, te za dawī 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, danhimiroti wasédé hã tô sena newa, da'āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono tō da. Taha na da'āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono wamhã, ta norĩ ne te za oto 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mo. ³⁴ Ni'wam norĩ hã asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã 'rãwi te te 're waihu'u za'ra mono ō di. E āne na 're siséb za'ra mono āna. Asimiza'rese āna 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém hawi, te za oto aipizari za'ra wa'wa, aiwasédé hã rēme pese za'ra wa'aba da, aiwē uptabi na si 're anomro aba mono da oto.

'Re ĩhâimana u'âsi mono hã za te te da'ahâiwa'utu wa, dahâiba té wasu'u

³⁵ Āté ni'wam norĩ hã asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã te za āne 're sisadanharĩ za'ra: “E niha te za merē 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'ahâiwa'utu. 'Re dadâ'â za'ra mono wa, 're dahâiba si'utōrĩ pese za'ra mono nherē, e niha te za merē āne nherē, apâ da'ahâiwa'utu.” ³⁶ E niha te asimirosa'rata waihu'u āna, āne na 're ĩ'upa za'ra wa'aba mo. Amnho potozém na, wa za pé aima āma simiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Amnho hã da te 're zuri mono wamhã, ĩtomhã 're si'utōrĩ mono ō nherē, 're 'wanhipré za'ra mono ō di. ³⁷ Duré, tridu hã aro 'rã ne hã da te 're zuri mono wamhã, duré aimawi amnho hã da te 're zuri mono wamhã, e ĩteihi zama te za ĩsu da te 're zuri. Mare di. ĩnhama uptabi si te za da te 're zuri, pibui pese na 're poto za'ra mono da, amnho hã. ³⁸ Amnho hã da te 're zuri mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te ĩ'aropoto mono hawim haré, te te sima 're ĩ'apisutu mono zéb zarina si, te za dama 're 'wanhipré wairébé, sipu'u pese na.

³⁹ Duré, ti'ai āma uburé hâiba ré 're ĩhâimana za'ra mono hã aiwapsi ō di. A'uwē hâiba hã aimawi. Duré abaze norĩ hâiba hã aimawi. Duré pe'a norĩ hâiba hã, aimawi. Duré si norĩ hâiba hã aimawi.

⁴⁰ Duré, hâiwa āma 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hâiba hã aiwab ō di, ti'ai āma 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hâiba ne hã. Hâiwa āma si, dahâiba hã wē uptabi di. Duré 'madâ'â ze uptabi di. Ti'ai āma dahâiba hã wē nherē, duré 'madâ'â ze nherē, aiwab ō di, hâiwa āma dahâiba ne hã. ⁴¹ Bâdâ hã bété. Ta hã 'madâ'â ze ti. Wē uptabi di. A'amo hã 'madâ'â ze uptabi di duré. Uburé wasi hã hâiwa na 're ĩsimasa mono hã, 'madâ'â ze ti duré. Tane nherē, uburé aiwapsi 're hâimana za'ra mono ō di, ĩ'madâ'â ze da hã. Duré uburé wasi norĩ hã aiwapsi 're simasa mono ō di, ĩ'madâ'â ze da hã.

⁴² Tane duré, za niwa 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩda'ahâiwa'utuzé hã. Amnho hã da te 're zuri mono wamhã, ĩtomhã 're si'utōrĩ mono wapsi, te za 're 'wanhipré za'ra. Tane duré, ti'ab ré, 're dadâ'â za'ra mono pari, ab're 're, da te oto 're danheme mono wamhã, te za tô 're dahâiba si'utōrĩ za'ra. Tane nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te oto da'ahâiwa'utu wamhã, dahâiba hã aiwa dama 're hâimana za'ra mono ō di za oto. 'Re dahâiba si'utōrĩ za'ra mono āna, te za oto ĩré 're dahâimana u'âsi za'ra, ōne u'â. ⁴³ 'Re dadâ'â za'ra mono wa, dahâiba hã ab're 're, da te 're séme mono wamhã, wasété uptabi di oto, dahâiba hã. Duré, marĩ hã te te 'manharĩ waihu'u ō di dahâiba hã, marĩ dai ō wa oto. Tane nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te oto da'ahâiwa'utu wamhã,

dahâiba hã wẽ uptabi di za oto. 'Madâ'â zeĩ uptabi di za duré. Tawapsi, danhiptete uptabi na te za ĩré 're dahâimana u'âsi za'ra oto. ⁴⁴ 'Re dadâ'â za'ra mono wa, dahâiba hã ab're 're, da te 're ĩséme mono hã, ti'ai âma ré hã, dahâiba si, danhi ré si, duré dahi ré si. Tazahã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã za te te da'ahâiwa'utu wamhã, dahâiba aimawi ré, te za oto 're dahâimana za'ra, ĩpẽ'ězani nhimipisutuzéb zarina. Ti'ab ré, te tô dahâiba na 're dahâimana za'ra. Taha zarina, te duré hâiwa âma dahâiba aimawi ré 're dahâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ězani nhimipisutuzéb zarina. ⁴⁵ Duréihã Mozési hã ma tô âne na âma rob'ui'ére:

“Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô aibã hã poto 'rata, Adã na ĩsisi hã. A'uwẽ hãiba na 're morĩ da, ma tô poto 'rata tô.”

Ãne duréihã âma ĩrob'ui'ére hã. Tane nherẽ, Adãhã ne te 're hâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata, dadâ'â âna 're danomro mono da, te te dama 're ĩ'apisutu mono hã, ĩpẽ'ězani nhimipisutuzéb zarina. Ta hã Zezusi. ⁴⁶ E tawamhã hâiwa âma hã dahâiba aimawi ré, ma tô 're dahâimana na'rata za'ra. Mare di. Ti'ai âma dahâibazém na, te tô a'â ĩré 're dahâimana na'rata za'ra, ti'ai âma ré hã. Niwapsi te za hâiwa âma dahâiba ĩwẽ uptabi ré si 're dahâimana za'ra. ⁴⁷ Duréihã aibã te te dama ĩpoto 'rada hã ma tô ti'a na 'manha, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Tane nherẽ, taha uirĩ na si, ma tô aibã aimawi hã wei mo hâiwa hawimhã, ti'ai u, Adãhã ma ĩpire uptabi hã, ĩwẽ uptabi hã. ⁴⁸ Uburé ti'ai âma 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã te Adãhã hãiba ne, ĩré 're dahâimana za'ra, ti'ai 'manharĩ na ĩhãiba na'rata ne ré. Tane nherẽ, ni'wam norĩ si hâiwa âma za 're ĩhâimana za'ra mono norĩ si, te za hâiwa âma 're ĩmorĩ hãiba ne ré 're hâimana u'âsi za'ra, tô Cristuhu hãiba ne ré. ⁴⁹ Wa norĩ hã, aibã ti'ai 'manharĩ na ĩhãiba na'rata ne ré, wa ti'ab ré ĩré 're wahâimana za'ra. Tane, wa za duré niwapsi hâiwa hawi we ĩmorĩ hãiba ne ĩré 're wahâimana u'âsi za'ra. Taha wa, wa za oto ĩsine 're wahâimana u'âsi za'ra, õne u'âsi.

⁵⁰ ĩsisãnawã norĩ, âne wa za aima âma waihu'u za'ra wa'wa, tô sena. Ti'ai âma ré wahãiba hã wanhi ré hã duré wawapruĩ ré hã, taha ré, hãiwa u ĩré 're wanhisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'âma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u hã. E marĩ wa. Ti'ai âma ré wahãiba hã za wawi 're ĩsi'utõrĩ za'ra mono hã, hãiwa âma ĩré 're wahâimana waihu'u za'ra mono õ di za oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata ĩré 're ĩwahâimana u'âsi za'ra mono zéb da hã.

⁵¹⁻⁵² Marĩ hã aré dama ĩwaihu'u'õ hã wa za oto aima wasu'u hãiré za'ra wa'wa, sõ'awi. Ma'ápé ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Wa norĩ hã Zezusihi zazei'wa norĩ hã, ti'ab ré uburé wasi'utõrĩ sirõmo õ di za, rob'rãsutuzé wana hã. Rob'rãsudu hã oto ĩwa ĩwaptã'ázé waihu'uzéb da, danhimnihãrãzé da'rãsutu'wa, da te oto wapari za'ra wamhã, uburé ti'ai âma zahadu wahãiba ré ré 're ĩwanomro mono norĩ hã, wa za awa'awi wahãiba na saprĩ za'ra ni, waptu na 're ĩdatõmo si'rãmi za'ra mono ne. Danhimnihãrã hã da te wapari za'ra wi, ni'wam norĩ hã ĩsazei'wa norĩ hã dawana 're ĩdã'ã za'ra mono hã te za apã ahãiwa'utu, dã'ã âna oto 're hâimana u'âsi za'ra mono da, ĩhãiba tiwi 're si'utõrĩ waihu'u za'ra mono âna. Tawamhã wa norĩ zama wahãiba ré ré 're ĩwanomro mono norĩ hã, wa za duré wahãiba ĩtém na saprĩ za'ra ni, za oto wawi 're ĩsi'utõrĩ za'ra mono õ na hã. ⁵³ Ti'ai âma ré hã, wahãiba hã si'utõrĩ pese di. Tane nherẽ, wa za tô niwapsi wahãiba ĩtém na saprĩ za'ra ni, za oto wawi 're ĩsi'utõrĩ waihu'u za'ra mono õ na hã, ĩré 're wahâimana u'âsi za'ra mono da oto, õne u'âsi. ⁵⁴⁻⁵⁵ Ãne hã niwa za wama romhâimana za'ra wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã duréihã te te âma ĩrob'ui'ére sirõmo zahuré zéb zarina, te za tô wama âma uwaimrami za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, za apã ĩwahãiwa'utu za'ra zém na hã. Ãne duréihã âma ĩrob'ui'ére siro hã:

“Re ĩdadâ'â za'ra mono zém na, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã âma ai'uté. Te za uprosi pese oto. 'Re ĩdadâ'â za'ra mono zé hã, e mahãta tawamhã te da'âma ĩ'ai'uté za'ra zéb da hã. Marĩ õ di oto. Robaba uptabi di. Duré, e mahãta te ĩsiptetezé hã tãma 're hâimana oto, te te âma 're ĩda'a'uprosi mono zéb da hã, apa'apa 'wa nhi'oto nhipsari ne hã. Marĩ õ uptabi di oto, tãma hã.”

Ãne duréihã âma ĩrob'ui'ééré siro hã te 're hâimana, za dama ĩromhâimanazém na hã.

⁵⁶ E marĩ wa, ma tô aré 're ĩwadâ'â za'ra mono zé hã siptete na wazada 're hâimana za'ra. Wawasété na 're ĩwanomro mono zéb zarina, ma tô aré tô siptete na wazada 're hâimana za'ra, te te 're ĩwa'a'uprosi mono zéb da hã. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te âma ĩrob'ui'éérézéb zarina, 're wanomro wẽ mono õ wa, ma tô aré te te siwi 're wa'awẽ'õ pese, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ⁵⁷ Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma si, 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za. E marĩ wa. Ôhõ si, ma tô 're ĩwadâ'â za'ra mono zém na hã wama âma ai'uté za'ra, Wanhib'apito Zezu Cristuhu si, ĩwẽ uptabi hã te te wazada ĩ'manharĩzém na hã.

⁵⁸ ĩsisânawã norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, taha wa, te za asiptete u'âsi Cristuhu âma si 're anomro aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono âna. Wanhib'apito ma, 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zé hã taréi õ di. Ãne na asina waihu'u za'ra wa'aba wa, te za tãma 're ĩromhuri pese u'âsi za'ra wa'aba mo, asimi'ẽ na.

16

Zeruzarẽ âma ĩsazei'wa norĩ ma, rob'uiprazé da te dasiwi ĩ'rã'õtõzé wasu'u

¹ ĩsazei'wa norĩ ma, rob'uiprazé hã asiwi ĩ'rã'õtõ aba zéb da na, wa za oto aima âma roti za'ra wa'wa. Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma ĩsazei'wa norĩ, daza'rui mono bâ siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ ma, te tãma ĩroti za'ra zém na, wa za aima roti za'ra wa'wa, duré a norĩ wa'aba zama 'manharĩ za'ra wa'aba da. ² Dumidu sidâpâsi 're sãmra aba mono da, te za rob'uiprazé hã 're ĩpo'o u'âsi za'ra wa'aba mo, aihâiba mono bâ wa'aba. Aipawa'â hã syry na 're waibui wa'aba mono wamhã, syry na te za 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo. Duré sa'ëtẽ na 're waibui wa'aba mono wamhã, sa'ëtẽ na te za duré 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo. Atẽme ĩwisi aba wapsi, asiwi 'rã'õtõ aba da, asima rosa'rata za'ra wa'aba õ di za. ĩwana ré, te za asiwi 're ĩ'rã'õtõ u'âsi aba mo dumidu sidâpâsi, ĩzõ nomro sirõmo da. ³ Tawamhã atẽme âma ĩwisi aba wapsi, asiwi ĩpisutu za'ra wa'aba norĩ hã wa za ĩré satõrĩ za'ra Zeruzarẽ u, asõprubzéb za'ra wa'aba ré hã, te te siwi âri da. Rob'ui'ééré ré zama, wa za satõrĩ za'ra, wa te ĩwêsãmri za'ra norĩ wasu'u na rob'ui'ééré hã. ⁴ Tawamhã, âté ĩzama wa za ĩsima rowẽ, Zeruzarẽ u ĩmorĩ da hã. Taha wapsi, wa za ĩsiré ĩmorĩ za'ra, asiwi ĩpisutu za'ra wa'aba norĩ siré hã.

Paru hã za datẽme ĩmorĩzém na dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

⁵ Wa tô ĩsima rowairébé, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, a'â ĩmorĩ da, tame ĩsazei'wa norĩ siré a'â ĩnhamra hutu da. Masédoniza hawip si, wa za oto âma atẽme ĩmorĩ 'wa, tamomo. ⁶ Tawamhã, atẽme âma ĩwisi aba wamhã, âté wa za ai'rata ĩhâimana hã za'ra wa'wa. Áté rowa'u'u wahã 're sa'wari mono ré, wa za a'â ai'rata ĩnhamra hã za'ra wa'wa. Tamep si, te za asiwi ĩpawaptob za'ra wa'wa, nimomo ĩmorĩzéb da hã, rowẽ na ĩmorĩ da, aihawi za'ra wa'aba. ⁷ Ãma atẽme ĩwisi za'ra wa'aba wamhã, ai'rata ĩnhamra hutu za'ra wa'aba da, te ĩsina roti õ di. Ai'rata ĩnhamra hã za'ra wa'aba da si, wa tô ĩsima wẽ. Ãne na dâ'âsina, awa'awi âma atẽme ĩwisi aba õ di za. Nimahã

na si, wa za āma atēme ĩmorĩ za'ra wa'wa. Tawapsi, wa za ai'rata ĩnhamra hā za'ra wa'wa, Wanhib'apito te te ĩma pisutu pese wapsi.

⁸ Taha wa, wa za a'ā āme nhamra Épézu āma, Pētecoti na bātā nhisi hā za ĩwa ĩwaptā'āzéb u, datoi 'manharĩzéb u. ⁹ ĩnhimiromhuri wē'ō'wa norĩ hā ahā uptabi nherē, ma tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā ĩnhowa ropese ĩma, āme te tāma 're ĩromhuri mono zéb da hā. Taha wa, āmemhā ĩma romhuri ahā uptabi di za, Zezusihi wasu'uwē na te dama 're ĩromhuri mono zéb da hā.

¹⁰ Duré, Timotiu hā atēme āma wisi za'ra wa'aba wamhā, ma'āpé asiwi sawi wē za'ra wa'aba za, sina hātā'ā āna ai'rata sāmra aba da. Wa hā Wanhib'apito ma, te 're ĩromhuri mono ne, te duré taha zama te te tāma 're romhuri. Taha wa, te za asiwi ĩsawi pese za'ra wa'wa. ¹¹ Mreme wapu na 're hāimana mono newa, duré taré 're ĩhāimana mono newa, asiwi wē'ō' za'ra wa'aba ō di za, āma atēme wisi za'ra wa'aba wamhā. Te za āma ana wa'wa, rowē na aihawi wa'aba wei morĩ da apā, we ĩtēme wisi su'u da. Taha wa, wa zahadu sō mapari za'ra a'ā, ĩsiré romhuri'wa norĩ zō zama.

¹² Wasisānawā Aporu hā wa za duré aima āma wasu'u za'ra wa'wa. Wa tō aré nasi tāma roti u'āsi, wasiré ĩsazei'wa norĩ siré āma atēme morĩ za'ra wa'aba da, te te asabu za'ra wa'aba da. Tane nherē, te te sima rowē ō di, ta norĩ siré āma atēme ĩmorĩ za'ra wa'aba da hā. Marĩ hā tāma hāimana ō wapsi, te za, u, āma atēme timorĩ za'ra wa'wa, te te asabu za'ra wa'aba da.

Paru hā roti na za te te oto dama ĩ'rāsutuzém na rowasu'u

¹³ Asimiza'rese te za asimirosa'rata na 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Cristuhu nhimiroti zarina si 're anomro u'āsi aba mono da, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo. Aihāimana prédup sina te za 're aihāimana za'ra wa'aba mo, asina 're aihātā'ā za'ra wa'aba mono āna. Asiptete sina te za āma 're anomro aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono āna. ¹⁴ 'Re asimizawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za uburé marĩ hā dama 're ĩ'manharĩ wē u'āsi za'ra wa'aba mo.

¹⁵⁻¹⁶ Esitépanasihi āma, wa za oto aipo're pu'u za'ra wa'wa, ĩsōrōwa āma ĩsiré 're ĩhāimana za'ra mono norĩ āma zama. Ta norĩ hā ma tō sazei 'rata za'ra, Ataza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hā. Ta norĩ hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhib'a'u'wē 're ĩhāimana za'ra mono norĩ hā simi'ē na te te 're pawaptob u'āsi za'ra mono da si, ma tō 're si'madā'ā za'ra. Āne hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Taha wa, ĩsisānawā norĩ, ta norĩ nhimiroti hā te za 're ĩ'madā'ā pese za'ra wa'aba mo, ĩsiré norĩ hā simi'ē na te te 're ĩromhuri pese za'ra mono norĩ nhimiroti zama.

¹⁷⁻¹⁸ Esitépanasi norĩ hā we ĩtēme sihotu wamhā, ma tō ĩma rowē watobro, Potunatu norĩ hā Aca'ituhu me. Wa hā ai'rata 're ĩnhamra aba mono ō wa, wa ai'āma 're ĩpē'ézé u'āsi za'ra wa'wa. Tane nherē, ta norĩ hā ai'upana wa'aba we ĩtēme sihotu wa, ma tō sina ĩma rowē wazere za'ra, te te sina aima 're ĩrowē zani u'āsi za'ra wa'aba mono ne. Ta norĩ hā te za asima 're ĩwasu'u wē u'āsi za'ra wa'aba mo.

¹⁹ Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma ĩsazei'wa norĩ, siré 're ĩsi'rā'ōtō mono norĩ hā te āma asawi za'ra wa'wa. Atira hā te duré āma asawi za'ra wa'wa, Prisiraha me. Uburé ĩsōrōwa āma rowahutu u siré 're ĩsi'rā'ōtō u'āsi mono norĩ zama, te duré āma asawi za'ra wa'wa. Simisutu, Wanhib'apito āma oto 're anomro aba mono wa, te āma asawi za'ra wa'wa. ²⁰ Āme wasisānawā norĩ 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hā te duré uburé āma asawi za'ra wa'wa.

Duré 're asi'rā'ōtō aba mono wamhā, te za uburé asiré ĩsazei'wa na 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, asō'utu na asisawi sina 're asitob'rata hārā za'ra wa'aba mo.

²¹ Wa hā Paru, ĩsi'uihā na wa za oto aima rob'ui'ééré na 'rāsutu za'ra wa'wa, ĩnhib'rata na te āma asawi za'ra wa'aba zéb da hā.

²² Wanhīb'apito zawi'ō'wa norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, rowě'ō te te tãma 're apisutu mono za.

Wanhīb'apito, apâ we aimorĩ su'u za.

²³ Wanhīb'apito Zezusihi ma, wa ai'ãma tãma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da.

²⁴ Cristu Zezusihi ãma simisutu oto 're wanomro mono wa, wa asawi na ãma 'rãsutu za'ra wa'wa, ĩma asawi uptabi za'ra wa'aba wa.

2 Corĩtu norĩ

Paru hã, maparane ãma te te duré ĩrob'ui'ééré, Corĩtu norĩ ma Ībaihã wasu'uzé

Īmorĩ'rata na Paru hã te te Corĩtu norĩ ma rob'ui'ééré parimhã, ma tô duré aimawi na tãma rob'ui'ééré za'ra, ĩbaihã 're, dama ĩhâimana õ na. Rob'ui'ééré hã ĩtẽme wisi za'ra wamhã, ma tô tiwi tirobzei'õ za'ra, tinhimi'ui'ééré na hã ĩwasété na te te tãma nharĩ za'ra wa, Paru hã. Nima norĩ hã ma tô duré Paruhu ãma rosa'rata za'ra, sena na Zezusihi zadawa wasu'u'wa na 're ĩmorĩ õ na hã. Ma tô duré tãma nharĩ za'ra, ĩsazei'wa norĩ hã tiwasédé hã te te ĩ'manharĩ za'ra norĩ ma, te te rowairébé 'ru te. Taha wa, Paru hã tinhimi'ui'ééré na ma tô asa sa'ětẽ tãma nharĩ za'ra, sada ĩhâimana za'ra norĩ ma. Ma tô duré tãma siwasu'u za'ra, Zezu Cristu hã sena na te te ĩtẽme ĩsatõrĩ za'ra na hã. Ma tô duré wama rowasu'u za'ra, sena na Zezusihi nhirã zarina si 're ĩdanomro mono zém na hã, duré 're ĩwanomro mono zép tém na, Zezusihi nhimi'manharĩ wẽ zéb zarina.

¹ Wa hã Paru, wa ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi ãma, ĩwasu'uwẽ u 're asi'rã'õtõ aba mono norĩ ma, asiré. Uburé Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma zama, wa ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô ĩpisutu, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa na ĩsada para dama 're ĩhâimana mono da, daro mono bâ, te te sima ĩwẽzéb uwaibaba.

Wano hã te duré ãma ĩzadawa wapto, uburé te aima ãma ĩrowasu'u za'ra wa'aba zém na hã, Timotiu na wano nhisi hã.

² Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowẽ u'âsi, ãma 're anomro aba mono da.

Paru hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma ĩwatazé wasu'u

³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma si, 're wawata za'ra wa'aba mono za, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama ãma. Ta hã te wa'ãma 're siwamri u'âsi. Te duré te te 're wa'apawaptob u'âsi, wapẽ hã ĩ're wama 're simi'wara u'âsi mono da. ⁴ Wa hã, duré Timotiu, uburé marĩ ĩpire hã wa te 're sépata mono wamhã, te za tô te te 're wapawapto, wapẽ ĩ're wama 're sa'wari mono da. Taha wa, wama waihu'u pese di oto duré, ĩsarina, wa te 're ĩdapawapto mono zéb da hã, wasine 're dapẽ'ẽ nhimi'wara mono da, marĩ ĩpire hã da te 're sépata za'ra mono wamhã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwapawapto mono ne, wa za tô wa norĩ zama wa te 're dapawaptob za'ra, dapẽ hã ĩ're dama 're simi'wara mono da apâ. ⁵ Wa norĩ hã Cristuhu zazei'wa 're wahâimana mono wa, wa wa te 're robzépata, ti'ab ré Cristu hã te te 're ĩrobzépata mono ne. ĩsine, wa te 're robzépata mono nherẽ, ta hã te za te te 're wapawaptob u'âsi, wapẽ ĩ're wama 're sa'wari mono da, wato sina duré 're wahâimana u'âsi mono da. ⁶ Wa norĩ hã, Cristu, wa te dama 're sadawa wasu'u mono wa, te da te wama 're rob'manharĩ wasété u'âsi. Taha zarina, wa te 're robzépata mono nherẽ, wama 're rowẽ mono di. E marĩ wa. Wanhimiromhuri zarina 're ĩsaze za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono wa, duré ĩsimipawaptobzéb zarina, aipẽ hã ĩ're aima 're simi'wara aba mono wa. Wa norĩ hã wa te 're robzépata mono wamhã, te tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're wapawapto, wapẽ ĩ're wama 're sa'wari u'âsi mono

da. Āne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, te za 'rãwi asima 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo, āne: “Paru norĩ hã te te 're robzépata zahuré mono nherē, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te 're ĩpawaptob u'ãsi zahuré mono ne, te za duré te te 're wa'apawapto, wapē ĩ're wama 're simi'wara u'ãsi mono da.” Āne te za 'rãwi asima 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo. Taha wa, wasine 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhã, te za asiptete sina āma 're anomro aba mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono āma. Tawamhã, te te 're ĩwapawapto mono ne, te za tō 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, aipē ĩ're aima 're simi'wara aba mono da. ⁷ Āne na, wa tō wa te ai'āma 're rosa'rata u'ãsi za'ra wa'wa, 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono za 're ĩrēme za'ra wa'aba mono ō na hã. Taha wa, wasine 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhã, tō sena te za duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, te te 're ĩwapawaptob u'ãsi mono ne, apã 're aipē'ē nhimi'wara u'ãsi aba mono da.

⁸ Wasisānawã norĩ, wa duré wasima wē ni, wa te āma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma wahãimana ré, rowasédé hã wazada ĩhãimanazém na hã. Tame, wa te robzépata za'ētē uptabi wa, wa tō aré wasina rosa'rata ni, sena na oto wadã'ã da newa. ⁹ Āne, wa tō wasina rosa'rata ni, 'rãwi: “Tō sena, wa za wadã'ã ni, romhutu na.” Tawamhã e marĩ da, ma tō āne hã wazada tiromhãiba bété. 'Rãwi wawaihu'u pese na 're wasi'madã'ã tō mono da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si, wa te 're umnhasi pese mono da si, ma tō āne hã wazada tiromhãiba. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si waihu'u pese di, te te 're ĩda'ahãiwa'utu mono da hã. Duré tãma dawaihu'u pese di, te te 're ĩda'ab'madã'ã mono da hã, rowasédé hã dazada 're hãimana mono wamhã. ¹⁰ Ta hã ma tō wanho'reptu tō, wadã'ázém hawi, wa te wasina romnhimimnhasi uptabi nherē. Taha zarina, te za te te 're wanho'reptu duré, wazada 're ĩromhãimana wasété mono zém hawi. Taha wa, wama umnhasi uptabi di, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te 're ĩwanho'reptui mono da hã. ¹¹ A norĩ wa'wa hã wa'āma 're aimreme zusi aba mono zém na 're wapawaptob za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te za te te 're aiwapari za'ra wa'wa, te te 're wanho'reptui u'ãsi mono da. Āne wamhã, ĩwē na si te za tō wama 're sōprub u'ãsi. Taha zarina, te za tō da'ahã na āma 're dawata za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono āma hã, ĩwē na si wama 're sōprub u'ãsi mono wa.

Paru hã datēme morĩ tō da, te te āma ĩsaprĩzé wasu'u

¹² Ni'wam norĩ hã asiré 're hãimana za'ra wa'aba mono nherē, ma tō wahãimana nhipese na hã wa'āma siwi tihi. Tane nherē, senai ō di ta hã. Wa norĩ hã 'rãwi wapē'ē na 're wasiwē'ō mono ō di. E marĩ wa. Marĩ hã wa te ai'āma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono ō wa, 're wahãimana wē u'ãsi mono wa. Pi'uriwi aiwi 're wahãimana za'ra wa'aba mono ō di. Marĩ ĩwē si, wa tō wa te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa. Ti'ai āma ĩsazei'ō'wa norĩ nhimirowaihu'u pese zarina, 're wahãimana mono ō di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimizawi pese zéb zarina si, wa āne na hã 're wahãimana oto. ¹³⁻¹⁴ Wa te āma aima ĩrob'ui'ééré za'ra wa'aba zé hã e pire di, 're sōré za'ra wa'aba mono wamhã, duré āma ĩwaihu'u za'ra wa'aba da hã. Mare di. Aima wapu za'ra wa'aba di. E marĩ wa. Wazadawa nhipese na, marĩ na wa te āma aima rob'ui'ééré za'ra wa'aba ō wa, aimawi na wa te āma aima 're roti za'ra wa'aba mono ō wa duré. Āne na hã sena na 're ĩwahãimana mono zé hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba ō di. Tane nherē, wa tō wa te wasima 're aiwē za'ra wa'wa, nimahã na asiwi wawaihu'u pese za'ra wa'aba da, wazadawa nhipese ō na 're ĩwahãimana mono na hã. Tawapsi te za Wanhib'apito Zezusi hã nimahã bātã na apã we ĩmorĩzéb āma, wa'āma atob'uzu za'ra wa'wa, wa norĩ hã za duré ai'āma ĩwatob'uzu za'ra wa'aba ne, tō taha bātã na hã.

15-16 'Re ĩhâimana mono zém na, ĩwêsâmri za'ra wa'aba newa, wa tô aré ĩsima rowě, ã hawi Masédoniza na danhipti'a nho'ômo nhisi hawi, apâ ĩmorĩ wamhã, ãma atême ĩmorĩ aba na, te sahu da duré. Masédoniza u we ĩmorĩ 'rata wa, ãma atême ĩmorĩ aba ne, duré ãma atême ĩwisi aba da, te asabu na sahu za'ra wa'aba da, wa tô ĩsima rowě aré. ãhã wamhã, te aré asiwi ĩpawapto wa'wa, Zudeza u ĩmorĩzéb da hã. ãne 'wa'ãhã, aré maparane ĩnhimipawapto wě zé hã aima wa'aba hã, ĩnhimiromhuri na hã. ¹⁷ Tane nherě, ãma atême ĩmorĩ aba zém na, te sahu ô di. Masédoniza hawi apâ ĩmorĩ ré, ãma atême ĩsipai waihu'u za'ra wa'aba ô di tô. Marĩ hã ĩma hâimana wa, wa tô ĩnhimirosa'rata na ãma saprĩ, ãma atême ĩmorĩ aba tô da a'â. ãne wa, ni'wam norĩ hã asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã ma tô ĩ'ãma rosa'rata wasété za'ra, ĩzadawa nhipese na hã, ĩmreme hã tô senai ô newa. E ĩnhimirosa'rata na 'rãwi te ĩsiwi ro'wa'rutu wa, wa tô ãne hã ĩsima pisutu, ãma atême ĩmorĩ aba tô da hã. Mare di. E ĩsazei'ô'wa norĩ hã sima si 'rãwi te te 're ĩrosa'rata za'ra mono ne, wa tô ãne hã ĩsima pisutu. Mare di. ãne wab ô di. ĩsazei'ô'wa norĩ hã marĩ na te te dama 're ropisutu za'ra mono wamhã, awa'awi te za te te dawĩ ãma 're saprĩ za'ra, simirosa'rata na saprĩ pese wa, ta norĩ hã. ĩsimiropisutu na ropsi'ãri ô nherě, te za te te dama 're nharĩ za'ra, siwa'rãmi. E ãne, 're ĩhâimana mono zé hã, wa hã. Mare di. ãnei ô di. ¹⁸ 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã, dama umnhasi uptabi di. Niwamhã dama sadawa nhipese ô di. Ta hã ma tô ĩpisutu, te dama 're sadawa wasu'u mono da, sena na. Taha wa, wa hã nimahã na hã aima ĩzadawa nhipese za'ra wa'aba ô di. Te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zé hã, taréi ô di. ĩnhimirosa'rata waptu na hã te ãma 're saprĩ mono ô di. ¹⁹ Zezu Cristu hã bété, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono 'ra hã. Ta hã tinhimiroti ahã na te te ãma 're azaprĩ mono ô di. Tô ôhõ si ĩsimiroti hã te tãma 're hâimana. Tane duré, wa norĩ hã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã, Sira hã duré Timotiu hã, tô ĩ'uwaibaba si, wa tô wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. Ta norĩ me, wa tô wa te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'wa, Cristu hã. ²⁰ 'Re ĩhâimana u'ãsi mono, ĩwě na te te dama 're ĩ'aropisutu mono zé hã ahã uptabi nherě, ma tô Zezu Cristu hã pisutu, uburé te te dama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono da hã. Taha wa, Zezusi hã wama umnhasi di oto, uburé te te wama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono da hã. Wa norĩ hã wasiré ĩsazei'wa norĩ hã wasiré 're wasi'rã'ôtõ mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono ãma 're wawata za'ra mono wamhã, wa 're wamreme zusi, ãne: "Tane tô." E marĩ te wasu'u, ã hã. Cristu, tô sena uburé marĩ na te te wama 're ĩ'a'uwaimrami mono zé, te wasu'u. Tane duré, wa norĩ hã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã sena na, wa wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, ĩwasu'uwě wasu'u na hã. ²¹ 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã ma tô te te 're wapawaptob u'ãsi za'ra, wanhiptete sina Cristuhu ãma 're wahâimana za'ra mono da. A norĩ wa'aba zama, te duré te te 're aipawaptob u'ãsi za'ra wa'wa, asiptete sina ãma 're anomro u'ãsi aba mono da. 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã ma tô wapisutu za'ra, ĩwasu'uwě na, wa te tãma 're romhuri za'ra mono da, wa norĩ hã. ²² Tipě'ězani hã ma tô duré te te wama 're anhomri, wapě'ě 're, wama 're ĩhâimana za'ra mono da hã. E marĩ te tawamhã wama wasu'u za'ra, ĩpě'ězani hã wapě'ě 're, 're ĩhâimana mono zé hã. 'Re ĩhâimana u'ãsi mono nhib'a'uwě 're ĩwahâimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra. Duré, ĩpě'ězani hã wapě'ě 're, oto 're sãmra mono wa, wa za wa te 're waihu'u pese za'ra, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono, sena na za te te wama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono zém na hã, uburé te te wama 're ĩ'aropisutu mono zéb zarina.

²³ Wa hã apâ ĩmorĩ wamhã, ãma atême ĩsipi za'ra wa'aba ô di tô, Corĩtu u hã. E marĩ wa. Marĩ hã 'manharĩ wasété za'ra wa'aba wa, te aihã za'ra wa'aba tô da, ãma atême ĩwisi aba ô di tô, apâ. Tô sena, wa ãne hã aima ĩsiwasu'u za'ra

wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a. Taha wa, ĩzadawa nhipese wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te za tô ĩ'azã. ²⁴ E wa norĩ hã asib'apito aima 're wahâimana za'ra wa'aba mono bâ, te za bété wanhimiroti hã 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Mare di. Asib'apito hã aima 're wahâimana za'ra wa'aba mono õ di. A norĩ wa'wa hã te asiptete sina ãma 're anomro aba mo, Cristuhu ãma, 're sazei utõrĩ za'ra wa'aba mono ãna. Taré, wa wasiré wa te tãma 're romhuri za'ra, ato sina ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã.

2

¹ ãne wa, wa tô ĩsima ãma saprĩ, apã ãma atême ĩmorĩ aba tõ da a'â, te ĩsina aima ropisutu za'ra wa'aba nherê, ĩmreme na te duré aihã za'ra wa'aba wa, aiwi robzei'õ za'ra wa'aba tõ da. ãma atême ĩmorĩ 'rata za'ra wa'aba wamhã, ĩnhimiroti na te aihã za'ra wa'aba zém na hã ma tô aiwi tirobzei'õ za'ra wa'wa. ãne tõ da duré, ãma atême ĩmorĩ aba õ di za a'â. ² ãma atême ĩmorĩ za'ra wa'aba 'wa'ãhã, áté te aré aiwi tirobzei'õ pese za'ra wa'wa duré, ai'rata ĩnhamra aba wamhã. ãne wamhã, e 'wam norĩ hã te aré sina ĩma rowê wazere za'ra, ĩwi robzei'õ pese wamhã. Ni'wai õ di aré, áté. E marĩ wa. A norĩ wa'aba wi, aiwi robzei'õ za'ra wa'aba wa. ³ ãne wa, wa tô rob'ui'ééré si ãma aima sômri za'ra wa'wa a'â, te ĩsina ĩropisutuzém nhibrob're. Wa tô ĩsima rosa'rata, ãne: “Áté ĩtême ĩmorĩ za'ra wamhã, te za ĩwi tirobzei'õ pese, ĩnhimiroti hã te te 're wapari za'ra mono õ wa, ta norĩ hã. ãne wa, wa za rob'ui'ééré si tãma sômri za'ra a'â. Tawamhã, ĩnhimiroti hã te te saze za'ra wamhã, ĩto sina, wa za ĩtême ĩmorĩ za'ra oto. ãne wamhã, tãma ĩto za'ra zéb zarina, te za duré to sina sima 're hâimana za'ra, ta norĩ hã.” ãne wa tô ĩsima rosa'rata, ai'ãma za'ra wa'aba hã. 'Re aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, 're ĩtoi mono õ di. E ãne hã ĩ'uwaibaba, ĩma hã. E wê di. Mare di. Taha wa, wa tô a'â rob'ui'ééré si ãma aima sômri za'ra wa'wa. ⁴ Te ãma aima rob'ui'ééré 'rata za'ra wa'aba wamhã, wa tô ai'ãma robzépata za'ëtê za'ra wa'wa, ĩpê'ê 're. ãne wa, ĩpê'êzé uptabi di. Taha wa, wa tô aiwa'õ duré. E tawamhã, aiwi robzei'õ za'ra wa'aba da, wa tô ãne na hã ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Mare di. ãne da hãĩ õ di. ĩma asawi uptabi za'ra wa'aba zém na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da si, wa tô ãne na hã ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa.

Aibã ãma, ĩwasédé hã da te oto 're ĩ'madã'ã za'ra mono õ zé wasu'u

⁵ Ni'wa hã aibã hã, asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono hã misi ma tô tihâimana wasété na sina ĩwi robzei'õ. Tane nherê, e ĩwi si ma tô tirobzei'õ. Mare di. A norĩ wa'aba wi zama, ma tô aiwi tirobzei'õ za'ra wa'wa syry na, aibã 're ĩhâimana wasété mono zém na hã. E aiwi robzei'õ pese za'ra wa'aba wa, wa tô ãne na hã aima rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Syry na ma tô aiwi tirobzei'õ za'ra wa'wa. ĩwi si ma tô tirobzei'õ pese, tiwasédé hã te te 're ab'manharĩ mono wa, aibã hã. ⁶ Õ hã aibã hã ma tô asiwi ĩwê'õ za'ra wa'wa. Ai'ahã wa'aba na ma tô asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'wa ta hã, asiré 're asirã'õtõ aba mono wa, asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono tõ da a'â. ãne hã wê di tõ. ⁷ Tane nherê, a norĩ wa'wa hã ĩwasédé hã ãma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di za oto. Tãibã. Ma tô siwê'õ, tiwasété na hã. Apã te za asiwi ĩ'ãri wê wa'wa, robze na asiré 're hâimana aba mono da oto apã. Tiwi robzei'õ pese wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te rême tõ da, te za apã asiwi ĩ'ãri wê wa'wa. ⁸ Taha wa, ma'ãpé asiwi pawapto wê wa'aba, aima ĩsawi pese za'ra wa'aba zém na, te te sina aiwaihu'u pese za'ra wa'aba da, robzei'õ u'âsi 're hâimana tõ mono da, asiti za'ra wa'aba. ⁹ ĩnhimi'ui'ééré 'rata na, wa tô aima ãma roti za'ra wa'wa, aibã hã tõ õ hã asiwi wê'õ za'ra wa'aba da. ĩnhimiroti si 'madã'ã za'ra wa'aba zô, wa tô aima ãma rob'ui'ééré za'ra wa'wa, aibã hãiba na hã. ¹⁰ A norĩ wa'wa hã, dawasédé da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zém na hã

oto da'āma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono tō da, asima 're pisutu za'ra wa'aba mono wamhā, ĭzama te oto da'āma 're ab'madâ'â mono ō di za tō. Taha wa, aibā hā tiwasédé ĭpire hā tō sena te te 'manharī wamhā, wa za tō ĭsima pisutu, asarina wa'aba, ĭwasédé hā te oto āma 're 'madâ'â tō mono da, simisutu ato sina asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da apâ. Cristuhu nho'a, wa āne na hā aima ĭsiwasu'u za'ra wa'wa, ĭwasédé hā za te oto āma 're ĭ'madâ'â mono ō na hā, aibā āma hā. ¹¹ Aibā hā tiwasédé te te 're ĭ'manharī mono zém na hā, wa te oto āma 're 'madâ'â za'ra mono tō da, wa te wasima pisutu za'ra ō wamhā, Satanasi hā te za tizadawa nhipese zéb zarina, wama 're simiza'repese za'ra. Marī na te za te te wawī 're ro'wa'rutu u'âsi za'ra, wasiré ĭsazei'wa norī wī, robzei āna wasiré 're wahâimana za'ra mono da oto. Satanasihi hâimanazé hā wama waihu'u pese za'ra di. Taha wa, wa za tō wasima pisutu pese za'ra ni, ĭwasédé hā wa te oto āma 're 'madâ'â za'ra mono tō da, aibā āma hā.

Paru hā Torowadi āma sāmra ré, hâtâ'â na ĭsāmrazé wasu'u

¹² Āne wa za duré aima ĭsiwasu'u za'ra wa'wa. Torowadi na 'ri nho'ōmo nhisi u, wa tō mo, tame Cristuhu wasu'uwē hā te dama wasu'u da. Tamomo ĭmorī wamhā, Wanhib'apito hā ma tō ĭma 'ridawa ĭnhowa, tame te oto tāma romhuri da. ¹³ Tane nherē, wa tō ĭhâtâ'â sina ĭhâimana, wasisānawā Titu hā ĭzō sāmra ō wa, tame te sōpētē da nherē aré. Taha wa, wa tō ōne haré ta hawi mo, Masédoniza u we ĭmorī da.

Wedewa'u ĭsadazei uptabi hā dama 're ĭsadazei pu'u mono ne, Cristuhu wasu'uwē na da te āma 're ĭropéi mono zé wasu'u

¹⁴ Tane nherē, 'Re ĭhâimana u'âsi mono āma si, wa za 're ĭwata u'âsi. Ta hā te za sisarina te te 're wa'anhimroi u'âsi, Cristuhu āma 're ĭwahâimana za'ra mono zéb zarina, wa'āma 're sib'a'uwē za'ra mono wa. Da'wapéi'wa norī nhib'apito hā tinhitob'ru norī āma te te ai'uté za'ra wē te, da'ahâ nho'a sisarina te te 're ĭsimroi mono ne, taha ma si wa te oto tāma 're romhuri za'ra mono da, te za sisarina si te te 're wanhimroi u'âsi, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hā. Te duré te te 're wapawaptob u'âsi za'ra, Cristuhu wasu'uwē si daro mono bâ wa te dama āma 're ropéi mono da, Cristu hā aihīni da te oto 're waihu'u za'ra mono da. Wedewa'u ĭsadaze hā da te 're zata za'ra mono wa, 're ĭsadazei pu'u za'ra mono ne, wa za wa te dama āma 're ropé, Cristuhu wasu'uwē hā. ¹⁵⁻¹⁶ Wedewa'u ĭsadaze hā 're sadazei wairébé mono wa, dama 're ĭwē wairébé mono ne, te duré 'Re ĭhâimana u'âsi mono hā wama 're toi u'âsi za'ra, Cristuhu wasu'uwē hā wa te dama 're wasu'u za'ra mono wē te. Tane nherē, aiwa da te dasima 're wē za'ra mono ō di, Cristuhu wasu'uwē hā. Ni'wam norī hā ĭwasu'uwē te te siwi 're wē'ō za'ra mono wamhā, ta norī hā te za tipē'ē 're dâ'â u'âsi ne 're hâimana u'âsi za'ra, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhiti. Marī hā dama uzé pire wa, da te dasiwi 're ĭwē'ō za'ra mono ne, te ta norī hā te te siwi 're wē'ō pese za'ra, ĭwasu'uwē hā. Ni'wam norī si ĭwasu'uwē te te sima 're ĭwē za'ra mono norī si, te za 'Re ĭhâimana u'âsi mono hā te te 're anho'reptu, hâiwa āma ĭ'rata 're si'ubumroi u'âsi mono da. Ta norī ma si, tāma 're wē u'âsi za'ra mono di Cristuhu wasu'uwē hā, marī ĭsadazei uptabi hā 're sadazei wairébé mono wa, dama 're ĭwē wairébé mono ne. E 'wa hā 're hâimana mono bâ, si'uihâ na tiwaihu'u pese na Cristuhu wasu'uwē na romhuri na te te āma 're ĭ'uwaimrami mono da hā, 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma. Ni'wa hā sada hâimana ō di. ¹⁷ Ni'wam norī hā 're simarī ahâ za'ra mono da si, te 'Re ĭhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're romhuri za'ra. Tane nherē, wa norī hā ta norī ne, 're wahâimana za'ra mono ō di. Marī aimawi zō, wa te wasima 're romhuri za'ra mono ō di wa norī hā, 'Re ĭhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hā. Cristuhu waihu'u pese zarina si, wa tō wa te dama 're rowasu'u za'ra sena na, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nho'a, āne da, te te wapisutu za'ra wa, ta hā.

3

'Re ihâimana u'âsi mono hã te te dama ĩropisutuzép té wasu'u

¹ Āne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba wa, te za duré wa'āma ĩrosa'rata za'ra wa'wa āté, 'rāwi wasina ĩwawatazém na hã. E wanhimromhuri na wawasu'u na rob'ui'ééré ré, wa tô āma atēme za'ra wa'aba hã wanem ni, sena na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na, wa te dama 're ĩromhuri mono zé wasu'u na rob'ui'ééré ré hã. Mare di. Ni'wam norĩ si te za atēme 're sihutu 'wa, nima hawimhã, ĩsimiromhuri wasu'u na rob'ui'ééré ré hã. Duré aihawi wa'aba hã, ĩsimiromhuri na dama 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mono zéb ré, te za ta norĩ hã 're nomro, nimomo. Tane hã ĩ di, wa norĩ hã. ² Darob amoi u, 're wane mono wamhã, asimirob'ui'ééré za'ra wa'aba ré, 're wane mono ĩ di, da te dasiwi 're ĩwawaihu'u mono zéb da hã. Mare di. Cristuhu wasu'uwē na wanhimromhuri zarina 're saze za'ra wa'aba mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono āma si 're anomro wē wa'aba mono zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina si te za da te dasiwi 're wawaihu'u, sena na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're ĩwahâimana mono na hã. ³ Wanhimromhuri zarina si, Cristu hã 're saze za'ra wa'aba mono wa, te taha na si da te 're wawaihu'u, Cristuhu zadawa para si, wa te dama 're ĩromhuri mono zém na hã, danhimirob'ui'ééré hã da te 're sōré za'ra mono wa, marĩ hã da te āma 're ĩwaihu'u za'ra mono ne. Tane nherē, marĩ na da te 're ĩrob'ui'ééré za'ra mono zéb zarina, 're saze za'ra wa'aba mono ĩ di, a norĩ wa'wa hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ĩsi'utōrĩ'ō pē'ēzani nhimipawaptobzéb zarina si, ma tô 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. E ētē tōmo baihã na rob'ui'ééré zarina, ma tô 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Mare di. 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani hã marĩ hã aipē'ē 're te te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ma tô oto 're ĩsaze za'ra wa'aba mo, Cristu hã.

⁴ A norĩ wa'wa hã wanhimromhuri zarina, ma tô oto 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Taha zarina te za oto asiwi ĩwawaihu'u za'ra wa'wa, sena na Cristuhu zadawa para si, wa te dama 're ĩromhuri mono na hã. Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina si, wa tô wa norĩ hã sena na wasina waihu'u ni, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a. ⁵ E wa norĩ hã wasi'uihã na wama waihu'u pese di āne hã, Cristuhu wasu'uwē na wa te dama 're ĩrowasu'u mono zéb da hã. Mare di. 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ĩwapawapto mono zéb zarina si, wama waihu'u pese di, ĩwasu'uwē na, wa te dama 're ĩromhuri mono zéb da hã, taha zarina, da te 're saze za'ra mono da. ⁶ Taha si ma tô te te 're wapawapto, te te dama ĩropisutuzép téb zarina, wa te dama 're romhuri wē mono da. E niha tawamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép té hã. E 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'ééré, te wasu'u, ā hã. Mare di. 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani nhimipawaptobzéb zarina 're ĩdanomro mono zép té, te wasu'u, ā hã. Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina 're danomro mono nherē, e taha zarina te za 're dasisō'reptu za'ra, ropipa hawimhã. Mare di. Ni'wa hã te te sina uwaimrami waihu'u ĩ di, Mozésihi nhimi'ui'ééré hã. 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép té hã da te 're saze za'ra mono wapsi, te za ĩpē'ēzani hã te te 're da'anho'reptu ropipa hawi, rowē na ĩsiré 're dahâimana u'âsi za'ra mono da oto.

⁷⁻⁸ Duréhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô tinhimiroti na rob'ui'ééré, ētē tōmo baihã na, Mozésihi ma, te te sōmri da. Rowa'a za'ētē na ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã ĩtēme wi, Mozésihi u hã. Tawamhã, Mozési hã ētē tōmo baihã na rob'ui'ééré te te mrami pari, Izarazéhé nhihudu norĩ u sa'a hawi apã te te ĩtēme ĩré si'ra za'ra wamhã, ĩ'ubu na hã rowa'a hã sa'ētē di. Sa'a hawi, morĩ ré, ĩ'ubu na rowa'a hã syry na sipari nherē, tawamhã, Izarazéhé nhihudu norĩ hã titōmo na te te 'madâ'â hã waihu'u za'ra ĩ di, Mozési hã. E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hawi wa, rowa'a hã. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã ētē tōmo baihã na rob'ui'ééré hã, ĩsimirowa'a ré, Mozési hã te te datēme

āwisi nherē, wē nherē, taha si, da te 're ī'madâ'â za'ra mono zéb zarina, 're dasisō'reptu waihu'u za'ra mono ō di. Īsimiroti 'rada hã wē nherē, taha nhipai u wē uptabi di, Īpē'ēzani nhimipawaptobzé hã, taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩdanomro u'âsi mono zéb da hã, rowē uptabi āma hã. ⁹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhimiroti 'rata na êtē tōmo baihã na rob'ui'éré hã Mozésihi ma, te te ĩsōmri hã wē nherē, da te dasina 're uwaimrami waihu'u za'ra mono ō wa, ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're da'awē'ō. Tane nherē, te te dama ĩropisutuzép té hã taha si wē uptabi di. E marĩ wa. Taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te oto 're wa'awēsāmri mono wa, duré taha zarina, wawasédé hã te te oto wa'āma 're ab'madâ'â mono ō wa, Wamama hã. ¹⁰ Duréhã Mozési hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré ré êtē tōmo baihã ré, te te si'rai wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te, rowa'a na te ĩré mo, wē wa, ĩsimiroti hã. Tane nherē, rowa'a hã ma tō ai'utō. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép tép si, wē uptabi di oto, Cristuhu wasu'uwē na hã. ¹¹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã wē wa, ma tō Mozésihi hãiba na tirowa'a, êtē tōmo baihã na rob'ui'éré hã te te mrami ré hã. Tane nherē, āma ronomro hã ō di, rowa'a na hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép tép si wē uptabi di, taha si 're si'utōrĩ waihu'u mono ō wa za, te te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u wē hã.

¹² 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép té hã, niwamhã wawi 're si'utōrĩ za'ra mono dai ō wa, wa taha umnhasi sina, wa te 're 'madâ'â u'âsi. Taha wa, wapahi āna, wa tō wa te dama 're wasu'u u'âsi, ta hã. ¹³ Tawamhã Mozési hã ma tō 'rã ubu ré datēme simasisi, ĩ'ubu na rowa'a hã tiwi ĩsi'utōrĩ na te te siwi waihu'u za'ra tō da, Izarazéhé nhihudu norĩ hã. Tanei ō di, wa norĩ hã. Cristuhu wasu'uwē hã wa te dama 're wasu'u za'ra mono wamhã, wanhiséb āna, wa za tō wa te dama āma 're rowasu'u za'ra, niwamhã dawĩ 're si'utōrĩ mono dai ō wa za. ¹⁴⁻¹⁵ Duréhã Izarazéhé nhihudu norĩ hã ma tō 'rãihatob za'ra. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te te 're waihu'u za'ra mono ō di, niha te te sina tãma 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zéb da hã. Ta hawim haré, te zahadu da'rã ubu ré 're ĩdahâimana za'ra mono ne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma ĩropisutu za'ra zéb 'rata na rob'ui'éré hã te te sima 're sōré u'âsi za'ra, rowahutuzéb āma, ĩsimiroti 'rada hã te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono zéb zarina, te te 're sō'reptu za'ra mono da newa, ta norĩ hã. Tane nherē, ni'wam norĩ hã Cristuhu āma 're nomro mono wapsi, te za da'rã ubu āna 're ĩdahâimana za'ra mono ne 're hâimana za'ra, ta norĩ si. ¹⁶ Ni'wam norĩ hã Wanhib'apito wasu'uwē u 're sipizari za'ra mono wapsi, te za da'rã ubu āna 're ĩdahâimana za'ra mono ne, 're hâimana u'âsi za'ra, ta norĩ ma si, oto waihu'u pese za'ra wa za. ¹⁷ Wanhib'apito si, wa te 're saze za'ra mono wamhã, Tipē'ēzani ma, te za te te 're wa'apisutu, taha si te te 're wa'apawapto mono da, rowē na āma 're wanomro mono da, marĩ na wasi'uihã na wa te wasina tãma āma 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zém na, 'rãwi 're wasi'madâ'â za'ra mono tō da, duré taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'anho'reptui mono da newa. ¹⁸ Wa norĩ hã wasiré ĩsazei'wa norĩ hã da'rã ubu āna ne, wa oto 're wahâimana za'ra. Taha wa, Wanhib'apito 're ĩmorĩ wē uptabi zé hã wama waihu'u pese za'ra di oto. Īpē'ēzani te te 're ĩwa'apawapto mono zéb zarina, wa za oto 're ĩwanomro wē mono zém na, wa te wasima āma 're sa'êtē za'ra, ĩsine āma 're ĩwahâimana za'ra mono zéb da hã.

4

Piza na zé'a 'manharĩ na romnhimir'ézé wasu'u

¹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tō tinhimizawi pese zéb zarina wapisutu, ĩsadawa wasu'u na wa te tãma 're romhuri mono da. Taha wa, wawi 're robzei'ō mono āna, wa tō 're wahâimana u'âsi. ² Ni'wam norĩ hã asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono nherē, ma tō wawasédé hã wa'āma sa'ra za'ra,

wahâimana nhipese sina dawî 're wahâimana mono newa. Uburé marĩ hã pi'uriwi da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, wa tô wa te wasiwi 're awê'õ. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã, wa te dawî ãma 're 'wa'rutu mono õ di. Õhõ si, wa tô sõ'awi wa te dama 're wasu'u u'âsi, sena na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a. Āhã zarina, te za 'rãwi dapê'ẽ na da te 're wawaihu'u za'ra, wazadawa nhipese ãna, 're ĩwahâimana mono zém na hã. ³ Cristuhu wasu'uwê hã wa te dama 're ĩwasu'u mono hã suwai haré te ni'wam norĩ wi 're hâimana zahadu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti, za 're ĩnomro u'âsi mono norĩ wi. ⁴ Ta norĩ hã, Cristu te te 're saze za'ra mono õ wa, ma tô Wa'uburé hã ĩpo're'õ norĩ nhib'apito hã te te 're apo're nhito, tob'a ne 're hâimana za'ra mono da. Taha wa, Cristuhu wasu'uwê hã wê uptabi nherê, rob'uiwêzém ne, te te dama 're rowa'a za'ra mono nherê, te te 're waihu'u za'ra mono õ di, ta norĩ hã. Cristu hã aiwa Timama ne 're morĩ wê uptabi nherê, ta norĩ hã te te siwi 're waihu'u za'ra mono õ di, sena na ĩwasu'uwê na hã. ⁵ Wa norĩ hã wa'ãma si 're atob'uzu za'ra wa'aba mono da, duré wanhimiroti si 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono da, wa te ãma aima 're rowahutu za'ra wa'aba mono õ di. Zezu Cristuhu si, wa tô wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, uburé Wanhib'apito na 're waihu'u za'ra wa'aba mono da si. Taré, wa wa norĩ hã aima romhuri aba 'wa hã 're wahâimana. Zezusihi si 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mono zéb da si, wa tô wa norĩ hã wa te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'wa. ⁶ Duréhã ropoto na'rata hawimhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma tô tinha, ãne: “Āhãna hã robra si 're asa'wari mono nherê, oto airowa'a na.” Āne te tinha. Tane ma tô duré wapê'ẽ 're, te te wama 're arowa'a oto, ĩsadawa wasu'u hã wa te oto ãma 're ĩwaihu'u pese za'ra mono zéb da hã. Cristu hã ma tô wama waihu'u za'ra, ĩmama 're ĩmorĩ wê uptabi na hã.

⁷ Āté ni'wa hã te za marĩ ĩwê uptabi hã ĩwa'âbâ za'ẽne hã piza na zé'a 'manharĩ 're tisê, piza ĩsipo'o pese wa, ĩ'manharĩ uwa wa. Tane duré, wa norĩ hã wahâiba nhib'uware nherê, wa marĩ ĩwê uptabi hã wa te dama 're wasu'u, tô Cristuhu wasu'uwê hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si ĩwaihu'u pese na, da te 're waihu'u za'ra mono da, wawaihu'u pese newa, wa'ãma si, da te 're rosa'rata za'ra mono tã da. ⁸ Wa norĩ hã Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ hã marĩ ahã na wazada 're hâimana mono nherê, da te wa'ãma 're ai'uté waihu'u mono õ di. Duré da te dasiwi 're wa'ruiwapari mono wa, wa'rã 'remhã wama 're ro'wa'rutu mono nherê, wasina 're wahâtâ'â mono wa, wawi 're robzei'õ waihu'u mono õ di. ⁹ Wanhitob'ru norĩ hã te te wa'ãma 're rob'manharĩ wasété u'âsi za'ra mono nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã niwa te te warême õ di. Ta norĩ hã te te siwi 're wa'ahãri mono nherê, wazô 're rob'é'é waihu'u mono õ di. ¹⁰⁻¹¹ Da te dasiwi wapãrĩ da si, te da te wa'ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra aré, Zezusi hã da te dasiwi ĩwĩrĩ ne da. Zezusihi wasu'uwê hã wa te dama 're wasu'u mono wa, wa wasina romnhimimnhasi na 're wahâimana. E marĩ te wasu'u tawamhã, da te wa'ãma 're rob'manharĩ wasété u'âsi mono nherê, wasi'utõrĩ'õzé hã. Cristu hã dâ'â nherê, apã ĩhãiwa'utuzé, te wasu'u, sena na ĩwaihu'u pese zéb da hã. ¹² Taha wa, Cristuhu wasu'uwê na wa te dama 're rowasu'u mono wa, wa awê sidâpâsi wasina romnhimimnhasi na 're wahâimana u'âsi. Taha zarina te za oto a norĩ wa'wa hã rowê na 're anomro u'âsi aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono siré si.

¹³ Duréhã apito Dawi hã ma tô ãne na ãma rob'ui'ére: “Re ĩhâimana u'âsi mono hã wa tô te ĩsina 're umnhasi, te te 're ĩpawapto mono da. Taha wa, ĩmreme ãna 're ĩhâimana waihu'u mono õ di. Wa tô te dama 're wasu'u u'âsi, ĩsimiroti hã tô sena wa.” Āne duréhã apito Dawihi nhimi'ui'ére, ĩbaihã na hã. Tane duré wanhimirosa'rada hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wa te wasina 're umnhasi pese mono wa, duré wa te 're sazei pese mono wa, wa ĩsadawa wasu'u na wa te aima 're rowasu'u u'âsi za'ra wa'wa.

14 Wanhīb'apito Zezusihi hâiwa'utu'wa hã te za duré wahâiwa'utu, Zezusihi âma si 're wahâimana mono wa. Tawamhã asiré wa'aba te za sitême wazaprõ, hâiwa u. Æne hã wama waihu'u pese za'ra di oto. 15 Wa norĩ hã ai'madâ'â sina za'ra wa'aba, wa marĩ hã ahâ na wa te 're sépata. Tawamhã Cristuhu wasu'uwẽ na daro mono bâ wa te 're da'apawapto mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb zarina, da'âma 're ìsiwãrĩ mono zé hã, wa za wa te dama âma 're aropé, da'ahâ uptabi na oto ìré 're dahâimana za'ra mono da. Taha zarina te za da'ahâ na âma 're dawata za'ra oto, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma hã, tinhoprubzéb zarina, da'âma 're siwãrĩ mono wa, te te duré 're da'anho'reptui mono wa oto.

Datõmo na dama ì'madâ'â waihu'u'õ zõ, da te 're ìrob'ruiwapari za'ra mono zé wasu'u

16 Taha wa, wawi 're robzei'õ waihu'u mono õ di, romhuri hã wa te aré 're ìsahâri mono zéb da hã. Mare di. Awẽ sidâpâsi wahâiba prédubzéb u, wahâiba téb ré wanhiptetezè hã wawi 're si'rè u'âsi mono nherẽ, wa wapẽ'ẽ 're apâ 're wanhiptete u'âsi. Taha wa, wawi 're robzei'õ waihu'u mono õ di tõ. 17 Ti'ab ré, wa za tõ wa te 're robzépata a'â. Tane nherẽ, ta hã wama wapure di. E marĩ wa. Taha wa'râmi, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ìwẽ uptabi na duré ìpire uptabi na te te wama 're wa'âbâ, ìsi'utõrĩ'õ na hã. Ti'ab ré, wa te 're robzépata za'ètè mono nherẽ, taha nhipai u wẽ uptabi di za, ìwẽ na te te wama ìropisutu sirõmo zé hã. 18 Uburé marĩ hã ti'ab ré, datõmo na da te 're ì'madâ'â za'ra mono si, si'utõrĩ pese di, ta hã. Hâiwa âma hã marĩ hã datõmo na da te 're ì'madâ'â waihu'u za'ra mono õ si, 're si'utõrĩ waihu'u mono õ di za. Te za 're hâimana u'âsi za'ra. Taha wa, ti'ab ré datõmo na da te 're ì'madâ'â za'ra mono zõ si, wa te 're rob'ruiwapari mono õ di za. Datõmo na da te 're ì'madâ'â waihu'u za'ra mono õ zõ si, wa za wa te 're rob'ruiwapari u'âsi, wa norĩ hã.

5

1 Wahâiba hã 'ri na, wa za oto âma aima simiré'é za'ra wa'wa. A'ubuni wi 're dazâmori mono ré hã, romhã 'manharĩ na 'ri hã ìwa 're dasi'ubumroi hutu mono ré, te za dasisa'u da te dasiwi 're 'ri nhamra. Tane duré, wa norĩ hã. Ti'ai âma 're wahâimana hutu za'ra mono ré, te za wahâiba hã wawi 're si'utõrĩ za'ra. 'Ri ìwẽ uptabi hã dama 're simasam hã mono da, te za duré ìwẽ na da te dasima 're 'ri za'ra. Tane te za duré 'Re ìhâimana u'âsi mono hã wahâiba té hã te te wama 're ab'manharĩ, ìwẽ uptabi hã, hâiwa âma za wawi 're ìsi'utõrĩ waihu'u za'ra mono õ hã, taha ré si oto ì'rata 're wahâimana u'âsi za'ra mono da. Æne hã wama waihu'u pese za'ra di oto, wa norĩ ma hã. 2 Ti'ai âma wahâiba ré ré, wa wa te sô 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra, hâiwa âma wahâiba ìtém na za oto 're ìwahâimana za'ra mono zéb zõ, âme ti'ai âma da'uza ìhã tém na 're dasi'uza za'ra mono da, da te sô 're ìrob'ruiwapari za'ra mono ne. 3 Ai'uréiwi 're danomro mono wa, dama 're ìdanhiséb za'ra mono ne, hâiwa âma hã wahâiba âna 're wahâimana za'ra mono õ di za. Wahâiba téb ré si, wa za tõ 're wahâimana u'âsi za'ra. 4 Ti'ai âma wahâiba ré u'âsi 're wahâimana za'ra mono õ di za. Ti'ab ré, wa 're wawab'ètè u'âsi za'ra, wa te 're robzépata za'ètè za'ra mono wa, wahâiba na hã. E tawamhã wa za wa te wasima 're rosa'rata za'ra, 're wadâ'â su'u za'ra mono da, wahâiba zõ 're rob'é'é za'ra mono hã. Mare di. Æne na hã wa te wasina 're rosa'rata za'ra mono õ di za, wa norĩ hã. Tane nherẽ, wa za tõ sô 're watob'uzu u'âsi za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã wahâiba ìtém na ìsi'utõrĩ waihu'u'õ na, za te te wama âma 're ì'azaprĩ mono zéb zõ. Æne wamhã, ti'ab ré aré wahâiba hã wawi 're si'utõrĩ za'ra mono da nherẽ, wa za taha wa'râmi ìsi'utõrĩ'õ ré 're wahâimana u'âsi za'ra. 5 'Re ìhâimana u'âsi mono si, ma tõ te te wama 're apisutu siro, âne hã. Tipẽ'èzani hã ma tõ te te wama 're

anhomri, sena na wahâiba ité hã za te te wama 're ĩ'anhomri mono na, wa te wasina 're waihu'u za'ra mono da.

⁶ Taha wa, wa za 'Re ĩhâimana u'âsi mono umnhasi sina 're wahâimana za'ra a'â, wato sina. Wahâiba hã ti'ab ré, za wawi 're ĩsi'utõrĩ za'ra mono ré, 're wanomro mono wa, wa a'â hâiwa âma Wanhib'apito 're ĩsãmra mono zém nhiti 're wahâimana za'ra, za 're ĩwahâimana u'âsi za'ra mono zém nhiti zama. ⁷ Wa norĩ hã, uburé marĩ hã hâiwa âma 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za te te wama 're ĩ'anhomri mono hã, ti'ab ré watõmo na romhâ ré, wa te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zéb zarina, 're wahâimana za'ra mono õ di. Uburé te te sima wa'âma 're ĩ'aropisutu mono zém na, wa te 're ĩsaze za'ra mono zéb zarina si, wa âma 're wahâimana za'ra, watõmo na wa te wasisõwa 're 'madâ'â za'ra mono õ nherẽ, romhâ ré. ⁸ Wa norĩ hã wato sina, wa oto 're wahâimana u'âsi za'ra. E marĩ wa. Ti'ab ré, wahâiba hã wawi 're si'utõrĩ pese za'ra mono nherẽ, wẽ uptabi di za, taha nhowa're're, hâiwa âma Wanhib'apito 'rata 're ĩwahâimana u'âsi za'ra mono zé hã. ⁹ Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã 're ĩwahâimana za'ra mono zém na, wa'âma 're toi u'âsi mono da si, wa za 'râwi 're wasi'madâ'â za'ra, ti'ai âma wahâiba ĩ'ratore ré, duré hâiwa âma wahâiba itéb ré. ¹⁰ E marĩ wa, wa za âhã zô si, wa te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra, ti'ab ré hã. Niwapsi, wa za tô uburé Cristuhu nho're aimasam ni, te te wa'awaihu'u da, wahâimana wẽ na, duré wahâimana wasété na zama. Tame te za oto niha te te wama 're arowairébé, ti'ai âma uburé marĩ, wa te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb zarina, ĩwẽ na, duré ĩwasété na zama.

'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'âma 're ĩsiwadi mono zé wasu'u

¹¹ Wa norĩ hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, wa tô Wanhib'apito hã wa te wasiwi 're wazéb za'ra. Taha zarina, wa tô duré wa te 're dapawaptob za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono u si, 're dasipizari za'ra mono da. Wa norĩ hã marĩ zô si, wa te 're dapawaptob za'ra mono õ di. Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, wawaihu'u pese za'ra di, uburé 're ĩwahâimana za'ra mono zém na hã. Taha wa, ĩwẽ si, wa te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zé hã, tâma waihu'u pese di duré. Âne na hã sena na aipẽ'ẽ 're, âté aima waihu'u pese za'ra wa'aba di duré. ¹²⁻¹³ Ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hâimanazéb uwaibaba, danho'a dama 're hâimana za'ra mono wẽ te, te sina 're wata za'ra. Ta norĩ hã ma tô wanhimiromhuri hã te te 're 'madâ'â za'ra. Tane nherẽ, wapẽ'ẽ 're wanhimirosa'rada hã, ta norĩ hã te te wawi 're waihu'u za'ra mono õ di. Taha wa, te ta norĩ hã te te dama wa'âma 're romnomri za'ra, âne: “Paru norĩ hã simiza'rese âna, te 're hâimana za'ra. Ma tô duré 'râihaiwamnarĩ za'ra.” Wẽ di tô. Tane nherẽ, wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, wa za tô wa te 're romhuri u'âsi za'ra, wanhimiromhuri na âma 're wawata za'ra mono da. Ta norĩ hã te duré âne te te wa'âma dama 're romnomri za'ra: “Paru norĩ hã te simirosa'rata nhipese na te te dama 're rowasu'u za'ra, ĩsimiroti hã sena newa, da te âma 're saze za'ra mono da.” Wẽ di tô. Wa'âma romnomri wasété nherẽ, wa tô wa te aima 're romhuri u'âsi za'ra wa'wa, wanhimi'ẽ na. E wasina 're wawata za'ra mono da, wa âne hã aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni. Mare di. Dama 're wawasu'u wẽ za'ra wa'aba mono da, wa âne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni, 'râwi wanhimirosa'rada ĩwẽ hã da te wa'âma 're ĩwaihu'u za'ra mono da si, ĩré 're ĩwahâimana za'ra mono hã 'râwi. ¹⁴ Cristu hã te te 're wa'azawi pese mono wa, wa wanhimi'ẽ na, wa te tâma 're romhuri za'ra, da'âma. Wa norĩ hã wasima si, 'râwi 're wasi'madâ'â za'ra mono õ di za. Dawasété wa'âbâzéb da, ma tô Cristu hã uburé dazada dârâ da'upana, dawasété wi 'râwi 're dasiwa'âbâ za'ra mono da, dasi'uihâ na dasisada 're dadâ'â waihu'u za'ra mono õ wa. ¹⁵ Âma 're ĩnomro té mono norĩ hã, sima si âma 're hâimana za'ra mono tõi da, ma tô dazada dârâ, Cristu hã. Taha zarina, te za sada ĩdâ'â za'ra ma si 're hâimana za'ra, duré sada ĩhâiwa'utu za'ra ma si, Cristuhu ma si.

¹⁶ Āne wa, ti'ai āma ĩsazei'ō'wa norĩ nhimirosa'rata zarina, wa te da'āma 're rosa'rata za'ra mono ō di za oto, 're ĩdahāimana za'ra mono zém na hã. Wa hã bété. ĩsazei'ō'wa norĩ nhimirosa'rata zarina, wa tō te 're rosa'rata aré, Cristu 're ĩhāimana mono zém na hã, taré newa. Tane nherē, taha zarina, te āma 're rosa'rata mono ō di oto, wa hã. ¹⁷ Ni'wam norĩ hã Cristu te te 're saze za'ra mono wa, simisutu tihāiba na sina 're sitob za'ra mono wamhã, 're ĩdapoto téb za'ra mono zéb ré si, te za oto 're hāimana za'ra. Taha wa, te za 're ĩnomro 'rata mono zé hã tãma 're si'utōrĩ za'ra. Tāibã za oto. Taha wa'rãmi, te za oto 're ĩdahāimana téb za'ra mono zém na si 're hāimana za'ra, ĩwē na si. ¹⁸ Āne hã ma tō ĩwē si te te wama 're ab'manharĩ, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hã, āma 're ĩwanomro mono zép téb da hã. ĩsitob'ru na, wa tō aré tãma 're wahāimana za'ra. Tane nherē, Cristuhu dā'ázém na, ma tō wa'āma 're siwadi za'ra oto. Wa norĩ hã dama ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tō duré wama pisutu za'ra, wa te da'āma 're ĩromhuri za'ra mono zéb da hã, taha zarina, da'āma zama 're siwadi mono da duré, wasine. ¹⁹ Cristuhu dā'ázém na 'Re ĩhāimana u'āsi mono, da'āma 're ĩsiwadi mono zé wasu'u na, wa wa te dama 're rowasu'u za'ra, dawasété na oto da'āma 're ĩpo're pu'u mono ō zéb zarina hã. Ma tō oto wama pisutu za'ra, āne na, wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da.

²⁰ Taha wa, ma tō Cristu hã datēme wazatōrĩ za'ra, ĩsadawa para, wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Āne, wa wa te dama 're roti pese za'ra, Cristuhu nhisi na: “Ma'āpé, 'rãwi asi'madã'ã za'ra wa'aba, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hã ai'āma siwadi za'ra wa'aba da oto.” Āne na ma tō wa'u'ābã te te dama 're aroti pese, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hã. ²¹ Cristu hã ti'ai āma 're morĩ ré, ma tō wasété āna 're hāimana u'āsi. Tiwasédé hã te te 'manharĩ ō nherē, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hã ma tō uburé wawasédé, wa te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zém na hãiba wati'i, wa'upana za'ra, Cristuhu āma 're wanomro mono wa, te te oto 're ĩwa'awēsãmri mono zéb da hã.

6

¹ Wa norĩ hã 'Re ĩhāimana u'āsi mono siré, wa te tãma 're ĩromhuri za'ra mono norĩ hã, wa za oto aima āma roti pese za'ra wa'aba ni. 'Re ĩhāimana u'āsi mono, ma tō tinhimizawi pese zéb zarina, aima 're sōprub za'ra wa'wa, ĩwē na hã. Taha wa, ĩsazei'wa na taré dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono ō di za. 'Re aihāimana za'ra wa'aba mono zém na, te za asa ĩwa'rãmi asina tãma 're ĩ'uwaimrami u'āsi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma hã. ² Duréihã Iza'iza hã ma tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'ére, āne:

“Ai'āma ĩpē'ézézéb da, bādã te ĩsima ĩpisutuzém na, wa tō aiwapa. Te ĩ'asō'reptuzéb da, bādã hã ĩwa waptã'ã wamhã, wa tō aipawapto tō.”

Āne duréihã 'Re ĩhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'ére hã. Ma'āpé, ĩwapari pese za'ra wa'aba. Bādã ma tō oto ĩwa waptãrã, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimizawi pese zé hã asi'uihã na asima tiwi waptērē za'ra wa'aba da, duré te te asō'reptu za'ra wa'aba da.

³ Wa norĩ hã wa 're wasi'madã'ã za'ra 'rãwi, 're ĩwanomro wē mono zō, ni'wam norĩ hã wahāimanazém na te te 're wa'madã'ã za'ra mono wa, taha zarina, tiwasété na oto 're si'marōpãrĩ za'ra mono tō da, Cristuhu wasu'u'wē hã duré te te siwi 're wē'ō za'ra mono tō da. Wa te dama 're ĩromhuri za'ra mono zé hã, da te dasiwi 're wē'ō za'ra mono tō da, wa āne na 'rãwi 're wasi'madã'ã za'ra, wa norĩ hã. ⁴ A norĩ wa'wa hã, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, wa te 're ĩromhuri za'ra mono zém na si, asiwi wawaihu'u za'ra wa'aba da, wa uburé marĩ hã wē na wa te 're 'manharĩ za'ra. E niha tawamhã, 're ĩwahāimana za'ra mono zé hã. Uburé marĩ na, wa te 're robzépata za'ra mono nherē, duré rowasédé hã wazada 're wairébé u'āsi mono nherē, wa wanhiptete sina āma 're wanomro u'āsi, wa te 're sazei'ō utōrĩ za'ra mono āna.

⁵ 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa oto 're wahāimana za'ra mono

wa, ma tô da te dasiwi 're wahâ za'ra. Ma tô duré nasi dasiwi wanheme ni, dazazéb 're. Wazada 're dahâimana wasété za'ra mono wa, te da te wawi 're ro'wa'rutu u'âsi za'ra, Wanhib'apito, wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono ré hã. Wanhimiromhuri na, wa dama 're wasiwasutu za'êtê u'âsi za'ra, Wanhib'apito wasu'uwẽ na hã. Āne wanhã, wanhotõ āna ma tô duré wa'āma 're awẽ za'ra, nimahã mara na hã. Wasai āna, wa duré nimahã bâta na hã 're wasi'ubumro. ⁶ Āne na, wa te 're robzépata za'ra mono nherẽ, wa tô 're wanomro wẽ u'âsi. 'Re îhâimana u'âsi mono nhimirowaihu'u si, wa tô oto wa te 're waihu'u pese za'ra. Taha wa, wawara sina dazada 're wazahi za'ra mono õ di oto. Wanhimizawi pese na si, wa oto 're wahâimana za'ra. 'Re îhâimana u'âsi mono pê'êzani nhimipawaptobzéb zarina si, wa duré wa te dama 're romhuri za'ra. Wazadawa nhipese āna, wa sena na si, wa te 're dazawi pese za'ra. Āne zarina, te za asiwi îwawaihu'u za'ra wa'wa, sena na 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, dama 're îwahâimana za'ra mono na hã. ⁷ Īwasu'uwẽ hã wa tô, tô sena wa te dama 're wasu'u za'ra. 'Re îhâimana u'âsi mono waihu'u pese zarina si, wa tô āne na wa te dama 're romhuri za'ra. 'Re îwanomro wẽ mono zém na si, wa tô wanhitob'ru norĩ da, 're wahâimana za'ra, ta norĩ āma, wa te 're ai'uté za'ra mono da. Taha na, wa duré ta norĩ āma 're wasimanawawi u'âsi za'ra, wanhitob'ru norĩ āma hã. ⁸ Āne na te za tô asiwi îwawaihu'u za'ra wa'wa, sena na 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, dama 're îwahâimana za'ra mono na hã. Taha wa, te ni'wam norĩ hã 're îwanomro wẽ mono zém na te te wa'āma 're rosa'rata za'ra. Te te duré dama 're wawasu'u wẽ za'ra. Tane nherẽ, te ni'wam norĩ hã te te wa'āma 're wasété za'ra taré. Te duré te te dama 're wawasu'u wasété za'ra. Sena na dama 're wasiwasu'u u'âsi za'ra mono nherẽ, te wazadawa nhipe hã te te wa'āma 're sa'ra u'âsi. ⁹ Wa norĩ hã daro mono bâ îsazei'wa norĩ ma, wawaihu'u pese za'ra nherẽ, te ni'wam norĩ hã taré na si te te wa'āma 're rosa'rata za'ra. Wa te wasina 're romnhimimnhasi u'âsi za'ra mono wa, aré 're wadâ'â za'ra mono da nherẽ, wa zahadu wahâiba ré ré 're wahâimana za'ra. Da te 're wahâ za'ra mono nherẽ, da te dasiwi wa'uprosi waihu'u õ di. ¹⁰ Nimahã bâta na, da te dasina 're wapê'êzé zani za'ra mono nherẽ, wa watoi u'âsi 're wahâimana za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono āma si. Duré wanhibrob'õ na 're wahâimana za'ra mono nherẽ, wa wa te 're dapawaptob za'ra, ĩwasu'uwẽ na si, danhibro pese ne, rowẽ na 're dahâimana u'âsi za'ra mono da, 'Re îhâimana u'âsi mono siré. Wa norĩ hã wanhimarĩ õ nherẽ, 'Re îhâimana u'âsi mono, uburé te te wama 're î'anhomri mono ré si, wa oto 're wanomro, ĩwẽ uptabi ré si.

¹¹⁻¹² Corĩtu āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, sô'awi wa tô aima 're wasiwasu'u za'ra wa'wa, 're îwahâimana za'ra mono zém na hã. Aiwi 're wasi'udâ waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Wanhimizawizém na, wa te duré 're ai'mararé za'ra wa'aba mono õ di. A norĩ wa'aba si te asimizawizém na 're ĩwa'mararé za'ra wa'aba mo. ¹³ Taha wa, ĩra ne oto ĩma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, wa za āne na aima roti za'ra wa'wa, asawi pese za'ra wa'aba sina: Ma'āpé, aipê'ê na asiwi 're wazawi pese za'ra wa'aba mono, wa norĩ hã wapê'ê na, wa te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono ne.

Aiwab õ na 're ĩdahâimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁴ Cristuhu zazei'wa na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, ĩsazei'õ'wa norĩ hâimanazém na, ĩsu 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za oto. Rowa'a na 're ĩdanomro wẽ mono zé hã, duré robra na 're ĩdanomro wasété mono zé hã, e aiwa bâ. Mare di. Aiwab õ di. Taha wa, ĩsazei'õ'wa norĩ siré, 'râwi 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za tô. Tô'ã. ¹⁵ Cristu hã bété. E Satanasihhi me, te siré 're hâimana zahuré, aiwa. E tinhimirosa'rata na te duré 're sisaze zahuré, 're siwẽ'õ zahuré mono āna. Mare di. Tane duré, ĩsazei'wa norĩ hã aiwa 're hâimana za'ra mono õ di, ĩsazei'õ'wa norĩ me hã. Āne

hã baba uptabi di, wama hã. ¹⁶ Romhãiba 'manharĩ hã ãma 're ĩdawata za'ra mono zé hã, e 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb 're, te aré da te 're sa'ra, 'ri 'rãihã wa. Mare di. E marĩ wa. Aiwab õ wa, dama hã. Tane duré, wa norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩwata za'ra mono õ norĩ siré, 're wahãimana waihu'u za'ra mono õ di za oto. E marĩ wa. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã wapẽ'ẽ 're, wa'ãma 're sörõwa za'ra mono wa oto. Taha wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhorõwa ne, wa oto 're wahãimana za'ra wasiré ĩsazei'wa norĩ hã, 'ri 'rãihã wam ne, wapẽ'ẽ 're, 're sãmra mono wa oto. Duréihã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô ĩmreme na rob'ui'ére za'ra, romhã ré ĩsib'a'uwẽ norĩ ãma hã, ãne:

“Īnhib'a'uwẽ norĩ siré, wa za oto 're ĩhãimana u'ãsi za'ra, 'rãwi ĩ'rata. Wa za ĩsiré 're ĩmorĩ u'ãsi za'ra.

Īsib'apito, wa za oto tãma 're ĩhãimana za'ra.

Tawamhã ĩnhib'a'uwẽ te za duré ĩma 're hãimana za'ra.”

¹⁷ ãne duré Danhib'apito mreme na rob'ui'ére wasu'u amo hã:

“Dapo're ãna 're ĩdanomro mono norĩ hã, te za oto asiwi 're ĩrẽme za'ra wa'aba mo, ta norĩ hãimana wasété zém nhiti, 're aihãimana za'ra wa'aba mono da oto.

Dapo're'õ norĩ hã uburé marĩ hã te te siwi 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, tiwi 're upi zahu za'ra wa'aba mono õ di za oto. Tawapsi, wa za oto ĩsitẽme te 're aiwaibui wẽ wa'wa.

¹⁸ Tawapsi, wa za duré Aimama 'wa hã aima 're ĩhãimana za'ra wa'wa. Tawamhã ĩ'ra te za oto ĩma 're aihãimana za'ra wa'aba mo.”

ãne ma tô 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã danhipai u ĩsiptete uptabi hã tinhib'a'uwẽ norĩ ma, ropisutu siro.

7

¹ ĩsisãnawã norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ãne hã uburé 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te wama 're ĩ'aropisutu mono zé hã, oto wama 're hãimana za'ra mono wa, uburé marĩ ĩwasété wi, wa za 're wasi'madã'ã pese za'ra, ãma 're wasihãiba wasété za'ra mono tõ da, duré 'rãwi wapẽ'ẽ 're, ãma 're wasiwasété za'ra mono tõ da. Taha wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã wa za wa te wasiwi 're wazé pese za'ra. Wa za duré tãma 're wasisõmri u'ãsi za'ra, ãma 're wanomro wẽ u'ãsi mono da.

Paru hã dama 're ĩtoi u'ãsi mono zé wasu'u

² Ma'ãpé, asiwi 're wazawi wẽ za'ra wa'aba mono, apã 're wawaibui wẽ wa'aba mono da. Ni'wam norĩ hã asiré 're hãimana za'ra wa'aba mono nherẽ, ma tô wawasédé hã wa'ãma sa'ra. Tane nherẽ, asiré wa te aima romhuri za'ra wa'aba ré hã, marĩ ĩwasédé hã wa te aima 'manharĩ za'ra wa'aba õ di, nimahã na hã. Duré wanhimromhuri zarina, aihãimana wasété na asi'marõpãrĩ za'ra wa'aba õ di 'rãwi. Duré rob'ui'prazéb zõ, marĩ hã taré, wa te aima 'manharĩ nhipese za'ra wa'aba õ di. Mare uptabi di. ³ E aiwasédé hã te ai'ãma sa'ra wa'aba da, wa ãne ãma aima rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. ãne da hãĩ õ di. A norĩ wa'wa hã wama asawi uptabi za'ra wa'aba di. Taha wa, niha wama 're romhãimana za'ra mono wa, 're wadã'ã za'ra mono da nherẽ, wama 're rowẽ za'ra mono di za. ãne na, wa tô aima wasiwasu'u pari za'ra wa'aba ni. ⁴ A norĩ wa'wa hã ĩma ai'umnhasi za'ra wa'aba di oto. Wa aima 're ĩtoi u'ãsi za'ra wa'wa. Aiwasu'u wẽ wa'aba na, ma tô asina ĩma 're ĩrowẽ zanĩ za'ra wa'aba mo. Rowasédé hã wazada 're wairébé u'ãsi mono nherẽ, wa ĩtoi uptabi na 're ĩhãimana u'ãsi.

⁵ Masédoniza u, we wasimasisi wamhã, wa te ãma ãpusi waihu'u õ di. ãmemhã wazada hã ro'wa'rutu uptabi di, da'ahã na wazada dahãimana za'ra wa. Duré ai'ãma wahãtã'ã za'ëtẽ za'ra wa'aba di. E marĩ wa. Wanhib'apito

wasu'uwē nheti, aipizari za'ra wa'aba ō'umnhasite. ⁶ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, taha si dapē'ē nomri'wa hã te 're hâimana, dawī 're robzei'ō za'ra mono nherē. Ta hã ma tō wapē'ē hi, Titu hã aihawi wa'aba, nimosi wei watēme wisi wa. ⁷ E tawamhã, Titu wei watēme ĩwisizém na si, ma tō wapē hã ĩ're wama da'wa. Mare di. Taha na si ō di. Aiwasu'u wē wa'aba na zama, ma tō wapē hã ĩ're wama da'wa, duré Titu hã asiwi ĩpē'ē hiri aba na aiwasu'u wē za'ra wa'aba na zama. Ta hã Titu hã ma tō wama aiwasu'u wē za'ra wa'wa, āne: “Corĭtu na 'ri nho'ōmo nhisi āma ĩsazei'wa norĭ hã te sima aiwē za'ra, 'rãwi te te duré asabu za'ra da, tãma asawi uptabi za'ra wa. Ta norĭ hã ma tō duré 'rãwi sina tipē'ēzé za'ra, marĭ hã ĩwasétére hã te te siwi ĩ'manharĭ za'ra zém na hã. Te duré sima aiwē za'ra, te te siwi ai'upari wē za'ra da, asitob'ru norĭ wi.” Āne na ma tō wama aiwasu'u wē za'ra wa'wa, Titu hã. Taha wa, aima ĩtoi uptabi za'ra wa'aba di, āhãna hã.

⁸ Rob'ui'ééré te aima ĩsōmri 'rata za'ra wa'wa hã sōré za'ra wa'aba wamhã, ma tō aiwi tirobzei'ō pese za'ra wa'wa, te āma aima ĩnharĭ za'ra wa'aba zém na hã. Taha wa, wa tō wa hã ĩsiwi āma robzei'ō, te aiwi āma ĩrobzei'ō za'ra wa'aba zém na hã. Tane nherē, te āma ĩsiwi robzei'ō na sahu ō di oto. E marĭ wa. Te aiwi āma ĩrobzei'ō za'ra wa'aba zém na, āma aihâimana za'ra wa'aba ō wa oto. ⁹ Taha wa, wa hã ĩtoi uptabi di, āhãna hã. E ĩnhimi'ui'ééré na te aiwi robzei'ō pese za'ra wa'aba wa, wa ĩto sina ĩhâimana. Mare di. Aiwi ĩrobzei'ō pese za'ra wa'aba zéb zarina, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba wa, wa ĩto sina ĩhâimana. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aima ĩwē za'ra wa'aba zéb zarina si, ma tō aiwi tirobzei'ō za'ra wa'wa. Taha wa, wa hã marĭ ĩwasédé hã te āma aima 'manharĭ za'ra wa'aba ō di, ĩnhimi'ui'ééré na te āma aima ĩnharĭ za'ra wa'aba zém na hã. ¹⁰ ĩsazei'ō'wa norĭ hã 're ĩnomro wasété mono zéb zarina, robzei'ō u'âsi 're hâimana za'ra mono wa, te ta norĭ hã dâ'â u'âsi ne 're hâimana za'ra, tipē'ē 're. Tane nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama 're ĩ'apisutu mono zéb zarina si, dawī 're robzei'ō pese za'ra mono wamhã, tawapsi te za dawasété wi 're dasipizari za'ra. Taha zarina si, te za oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're da'anho'reptu. Āne wamhã, 're ĩdahâimana wasété za'ra mono zém na 're dasiwē'ō za'ra mono ō di za oto. ¹¹ Ma'āpé, āne na āma asipo're pu'u za'ra wa'aba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sima aiwē za'ra wa'aba zéb zarina, aiwi ĩrobzei'ō pese za'ra wa'aba zém na hã. Taha zarina, ma tō oto asiwaihu'u za'ra wa'wa, uburé ĩwasédé hã 'rãwi asiwi wē'ō pese za'ra wa'aba da. Taha wa, ma tō oto asima ĩwē uptabi za'ra wa'wa, aiwasédé hã 're ĩ'manharĭ za'ra wa'aba mono zém na ĩma asiwasu'u za'ra wa'aba da, apâ asima ropese za'ra wa'aba da. Ma tō duré asiwē'ō pese za'ra wa'wa, aiwasédé hã aima ĩhâimana za'ra wa'aba zém na hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiházém na, ĩsadawa para ĩmreme na te aihã za'ra wa'aba ō'umnhasite, ma tō ĩma aipahi za'ra wa'wa. Tane nherē, ma tō asima ĩwē za'ra wa'wa oto, apâ āma atēme ĩmorĭ aba da, wasisabu su'u za'ra da. ĩ'uwaibaba na si, niha āma rosa'rata za'ra wa'aba da, ma tō asi'madâ'â za'ra wa'wa, aibã hã tiwasédé te te ĩ'manharĭzém na hã asiwi wē'ō za'ra wa'aba da. Taha wa, aiwasédé hã āma 'manharĭ za'ra wa'aba ō di. Āne, wa tō āma aiwaihu'u za'ra wa'wa.

¹² Taha wa, e taré aibã hã tiwasédé te te da'āma ĩ'manharĭ āma, ĩpē'ēzé wa, wa tō āne na āma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, taha hãiba na te āma aima nharĭ za'ra wa'aba da. Mare di. Duré e taré aibã hã te pawaptob da, wa tō āma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, āne na hã. Mare di. A norĭ wa'wa hã aima wazawi pese za'ra wa'aba wa, ĩnhimiroti hã 're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mono na 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a 'rãwi asiwaihu'u za'ra wa'aba da si, wa tō āne na hã āma aima rob'ui'ééré 'rata za'ra wa'wa. ¹³ Āne hã wa te ai'āma waihu'u za'ra wa'aba wa, ma tō apâ wapē hã ĩ're wama da'wa. Tane nherē,

taha zarina si ō di, aima wato za'ra wa'aba zé hã. Titu hã we watēme wisi wamhã, ma tô wama aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Ai'rata sãmra aba ré hã, ma tô, u, asiwi ĩpē'ē hiri 'wa, asiwi ĩpawapto wē wa'aba zém na hã. Āne wa, ma tô, to sina we watēme wi, aihawi wa'aba hã. Āne wa, wa duré wa norĩ hã watoi uptabi na wahâimana, ĩsabâdâ hã. ¹⁴ Titu hã âma atēme morĩ aba ō ré, wa tô tâma aiwasu'u wē za'ra wa'wa, ĩsôwa, te te aiwaihu'u sirômo za'ra wa'aba da. Taha wa, taré te âma tâma ai'umnhasi baba za'ra wa'aba ō di, ĩsôwamhã. Wa norĩ hã wazadawa nhipese âna, wa tô wanhimirowasu'u wē na si, wa te aima 're rowasu'u u'âsi za'ra wa'wa, tô sena na âma 're ĩwawaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Taha zarina, Tituhu ma, wa te ĩ'aiwasu'u wē za'ra wa'aba zém na hã, tô sena na te za taha zarina si oto da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa, a norĩ wa'wa hã. ¹⁵ Titu hã ai'rata sãmra aba ré, ma tô ĩsimiroti hã asiwi ĩwapari pese za'ra wa'wa. Ma tô duré asina aihâtâ'â za'ra wa'aba nherē, asiwi ĩ'âri wē wa'wa, marĩ na tâma âma asina uwaimrami za'ra wa'aba ō wa, te te siwi aiwē'ō za'ra wa'aba ō'umnhasite. Taha wa, tâma asawi pese za'ra wa'aba di, âne na ai'âma po're si'âri za'ra wa'aba ō wa. ¹⁶ Taha wa, wa hã duré, aima ĩto za'ētē za'ra wa'aba di. E marĩ wa. Īma ai'umnhasi za'ra wa'aba wa, âne na hã oto.

8

Īsibrob'ō norĩ ma, 're ĩdanhoprub za'ētē za'ra mono zé wasu'u

¹ Wasisânawã norĩ, wa wasima aiwē za'ra wa'aba ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhimizawi pese zéb zarina, ĩsazei'wa norĩ ma, 're ĩsôpru mono zé wasu'u hã, waihu'u za'ra wa'aba da, Masédoniza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma rowahutu u, siré 're ĩsi'rã'ōtō mono norĩ ma, 're ĩsôpru mono zé wasu'u hã. ² Ta norĩ hã da te âma 're ĩrowasété za'ra mono na, te te 're robzépata za'ētē za'ra mono nherē, duré sibrob âna 're hâimana za'ra mono nherē, ma tô to sina, dama tinhoprub za'ētē za'ra, tite rob'uiprazém na hã. ³⁻⁴ Marĩ hã sa hâimana za'ra ō nherē, ma tô sa'ētē na dama sômri za'ra, tinhoprubzém na te te âma dazawi za'ra da. Si'uihã na ma tô sima pisutu za'ra, âne na wa te âma saze za'ra wa, Zeruzarē âma 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ te te siwi âma pawaptob za'ra da, te te sima ĩwē uptabi za'ra zéb zarina. Taha wa, wē di âne hã, dama âma ĩsôprub za'ra zé hã, Masédoniza âma ĩsazei'wa norĩ nhoprubzéhã. ⁵ Wa norĩ hã âne zô, wanhimipari ō nherē, ma tô Wanhib'apito ma uimrehēne sisômri za'ra ta norĩ hã, taha ma si 're hâimana za'ra mono da. Taha zarina, ma tô duré wama sisômri za'ra, te te wapawaptob za'ra da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tâma ĩpisutu za'ra zéb zarina hã. ⁶ Titu hã âma atēme morĩ 'rata aba wamhã, ma tô rob'uiprazé ubumro na sãna'rata, asôprub za'ra wa'aba zém na hã. Taha wa, wa tô tâma roti pese ni, duré âma atēme morĩ aba wamhã, rob'uiprazé ubumro na te te âma sizusi da, romhuri hã wē uptabi na te te uprosi da. ⁷ A norĩ wa'wa hã te Cristu hã aima umnhasi za'ra wa'aba wa, âma 're ĩsasômri pese za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na, te aimreme wē na dama 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo. ĩsimiroti hã ma tô duré 're ĩwaihu'u pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, asimi'ē na te 're ĩromhuri pese za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te aima 're ĩwē za'ra wa'aba mono zéb zarina. Te duré asiwi 're ĩwazawi pese za'ra wa'aba mo. Āne hã aima sa'ētē uptabi za'ra wa'aba di, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã. Taha wa, te za sa'ētē na dama asôprub za'ra wa'wa duré.

⁸ Āne hã wa hã te âma aima 'ru za'ra wa'aba ō di. Taré wa aima âma roti za'ra wa'wa, ĩnhimiroti zarina, 'manharĩ za'ra wa'aba wamhã, 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mono zém na, sena na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Masédoniza âma ĩsazei'wa norĩ hã simi'ē na te te 're ĩdapawaptob za'ra mono ne

zô pé, wa ãne na taré ãma aipibu za'ra wa'wa. ⁹ Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimizawi pese zé hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto. Ta hã Timama siré robze na 're hâimana u'âsi mono nherê, ma tô hâiwa ãma tihâimanazé hã we tirê a'â, ti'ai ãma si'a'uwê da, te te a'â dame 're robzépata mono da. Asada za'ra wa'aba, ma tô dawazari si'a'uwê, taha zarina, a norĩ wa'aba zama 'Re ìhâimana u'âsi mono 'rata 're asimroi u'âsi aba mono da, hâiwa ãma hã. Taha wa, Wanhib'apito hã sisawi ãna 're ìhâimana mono ne, te za asisawi ãna dama asôprub za'ra wa'wa, ate rob'uiprazé wa'aba na hã.

¹⁰⁻¹¹ Ìnhimirosa'rada hã wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa, rob'uiprazé asiwi ì'ubumroi wa'aba zém na hã. Wahub 'rata na ma tô dawana asima ìpisutu za'ra wa'wa, rob'uiprazé hã asiwi ì'rã'õtô aba zéb da hã. Dawana ma tô duré rob'uiprazé ubumro na ãma ìsãna'rata za'ra wa'wa. Taha wa, ma'ãpé asiwi uprosi wê wa'aba, rob'uiprazé ubumro hã. Ato sina, ãma asisaze za'ra wa'aba ne, te za oto ãhãna hã ãma ì'uwaimrami za'ra wa'wa duré, rob'uiprazém na hã, aihâiba mono bâ aima 're ìhâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, niha wamhã, ìsa'ëtê zarina, niha wamhã, ìsyry zarina. ¹² Ato sina, ãma asôprub za'ra wa'aba wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono si te za asôprubzém na aiwêsãmri za'ra wa'wa. Asimarĩ aba ô wa, tô syry na ìsômri za'ra wa'aba zéb zarina, te za duré ãma aiwêsãmri za'ra wa'wa, ato sina ãma asôprub za'ra wa'aba wa.

¹³⁻¹⁴ E a norĩ wa'aba si, sa'ëtê na ìsômri za'ra wa'aba na, da'upana ãma robzépata za'ra wa'aba da, wa ãne na aima roti za'ra wa'wa. Mare di. Taré ãhãna hã sa'ëtê na aima hâimana za'ra wa'aba wa, te za ãma ìpawaptob za'ra wa'wa, Zeruzarê ãma ìsazei'wa norĩ hã, marĩ zô tiwi 're rowaptâ'â za'ra mono wa. Tawamhã, nimahã na marĩ zô, aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, te za duré ta norĩ hã marĩ na te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, asa, sa'ëtê na tãma hâimana za'ra wamhã. ãne wamhã, aiwa te za asôprubzém na asima ãma 're ìwa'rãmi za'ra wa'aba mo. ¹⁵ Duréihã Mozési ma tô ãne na ãma rob'ui'ééré, Izarazéhé nhihudu norĩ hã a'ubuni wi simizahãri mono sidãpãsi, mana na dasazém nhisi hã te te siwi ì'ubumroi mono na hã:

“Ni'wam norĩ hã sa'ëtê uptabi na te te sima ubumro za'ra mono nherê, tãma si'atarême za'ra mono ô di, tisiré norĩ hã te te ãma pawaptob za'ra mono wa. Taha wa, ni'wam norĩ hã syry na te te sima ubumro za'ra nherê, ta norĩ wi tiwi sô rowaptâ'â za'ra ô di, ìsazéb zô hã.”

ãne duréihã ãhã wasu'u na, Mozési te te ãma ìrob'ui'éérézê hã, ìbaihã na hã. Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za 're asipawapto pese za'ra wa'aba mo, aiwa 're aihâimana za'ra wa'aba mono da.

Titu hã to sina datême ìmorĩzé wasu'u

¹⁶ 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô Tituhu ma pisutu, tãma asawi pese za'ra wa'aba zéb zarina, te te aipawaptob za'ra wa'aba da, wa norĩ hã wa te duré 're ì'asawi pese za'ra wa'aba mono ne. Taha wa, wa ãma wawata ni, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma hã, tô sena wa, ô hã. ¹⁷ Tawamhã ône haré ma tô Titu hã sina wazaze, ãma atême ìmorĩ aba zém na da hã. Taha wa, si'uihã na te te ãma sima ìrowézéb zarina, to sina te za tô ãma atême timorĩ za'ra wa'wa ãhãna hã, atême za'ra wa'aba. ¹⁸ Wasisãnawã hã wa za duré ìsiré ãma atême satõrĩ za'ra wa'aba ni, aibã hã. ãme ìsazei'wa norĩ hã ma tô te te sima 're wasu'u wê za'ra, Cristuhu wasu'uwê na simiromhuri wê uptabi wa, ta hã. ¹⁹ Duré dama simiromhuri wê uptabi wa, ma tô ìsazei'wa norĩ hã siwi pisutu, Zeruzarê u ìsazei'wa norĩ nhoprubzéb ré, za wasi'aba'rêi wa, ãma wasiré morĩ da. Tawamhã Wanhib'apito ãma wawatazéb da, wa za tô ãne hã 'manharĩ ni, duré wato sina, wa te 're ìda'apawapto mono zém na, da te wawaihu'u za'ra da.

²⁰ Wanhimisaihuri hã da te wa'ãma nomri tõ da, wa za asôprub za'ra wa'aba zé hã wasitême wa te wasiwi 'madã'â pese za'ra, wasi'aba'rêi wamhã.

21 Ī'uwaibaba, wa te āma ĩ'uwaimrami za'ra da si, wa tō ĩré wasima rob'madââ za'ra ni, Wanhib'apito nho'a, duré uburé danho'a zama.

22 Wasisānawā hāiba amo hā wa za duré āma atēme satōrī za'ra wa'aba ni, Titu norī siré, āma morī da. Ta hā wa tō nasi pibu za'ra ni, simi'ē na te te 're romhuri mono zō, Wanhib'apito ma. Taha wa, wa tō waihu'u za'ra ni, tō sena ĩsimi'ē na hā, duré to sina te te 're ĩromhuri mono na hā. Ta hā aiwasu'u wē za'ra wa'wa hā te te wapari wa, tāma ai'umnhasi uptabi za'ra wa'aba di, za rob'uiprazém na dama asōprub za'ra wa'aba zém na hā. Taha wa, toi uptabi di āhāna hā, rob'uiprazé ubumro na za te te āma aipawaptob za'ra wa'aba wa. 23 Titu hā bété. Ta hā ĩsiré Wanhib'apito ma romhuri'wa te 're hāimana, Cristuhu wasu'uwē na ĩsiré te te 're ĩaipawaptob za'ra wa'aba mono. Duré wasisānawā hāiba amo norī hā za ĩsiré āma ĩneb zahuré da hā, ta norī hā te za tisiré ĩsazei'wa norī zadawa para, āma atēme ĩne wa'aba na siwasu'u zahuré, aima za'ra wa'aba hā. Ta norī hā simiromhuri wē uptabi wa, te za Cristuhu āma si 're dawata za'ra. 24 Taha wa, ma'āpé ĩwē na si uburé marī na hā āma tāma uwaimrami za'ra wa'aba za, asimizawī pese aba zém na te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, duré sena na, wa te dama 're ĩ'aiwasu'u wē za'ra wa'aba mono zém na, te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da. Duré āme ĩsazei'wa norī, siré 're ĩsi'rā'ōtō mono norī hā, āne na te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, te za ĩwē na si tāma āma ĩ'uwaimrami za'ra wa'wa.

9

Zudeza āma ĩsazei'wa norī ma, ĩdanhoprub za'ra zé wasu'u

1 E wa hā wa za āne na aima āma roti na sahu za'ra wa'wa, ĩnhimi'ui'ére na hā, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī ma, asōprub za'ra wa'aba da, dame. Mare di. Āne na, te aima āma roti na sahu za'ra wa'aba ō di za, āhāna hā. 2 E marī wa. Zudeza āma ĩsazei'wa norī hā asiwi pawaptob za'ra wa'aba da, asi'uihā na ato sina, āma asima rosa'rata za'ra wa'aba wa. Āne na, wa tō wa hā āma aiwaihu'u za'ra wa'wa, tō sena na. Āme Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma ĩsazei'wa norī 're ĩhāimana za'ra mono norī ma, wa tō aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Āne, wa tō ta norī ma hā tāma aiwasu'u wē za'ra wa'wa: “Ataza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma ĩsazei'wa norī hā ma tō rob'uiprazé ubumro na sāna'rata za'ra, wahub 'rata na hā.” Āne na, wa tō tāma aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Rob'uiprazé hā ato sina, asiwi ĩ'ubumro sirōmo za'ra wa'aba zéb zarina, ma tō ta norī zama sima āma rosa'rata za'ra, to sina, aiwa asine wa'aba, te te siwi 'manharī wē da, aiwab da. 3 Āne na, wa tō dama aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Tane nherē, wa za ĩsisōwa āma atēme satōrī za'ra wa'wa, wasisānawā norī hā, rob'uiprazé ubumro na te te aipawaptob za'ra wa'aba da, ĩwana ré asiwi 'rā'ōtō pari aba da, te dama aiwasu'u wē za'ra wa'aba zéb zarina. Duré te dama aiwasu'u wē za'ra wa'aba zém na, taré te ai'umnhasi baba za'ra wa'aba tō da, wa za tō āne hā 'manha. 4 Āté Masédoniza hawimhā, wasisānawā norī hā te za āma ĩsiré ai'aba'ré, atēme za'ra wa'aba. Tawamhā, āma atēme wasihutu aba wamhā, rob'uiprazé hā asiwi 'rā'ōtō pari aba ō wamhā, āté wa aré aima aséb za'ra wa'aba ni, taré wa te ai'umnhasi baba za'ra wa'aba wa. A norī wa'wa hā bété. Te aré tō aséb za'ra wa'wa, tō sena ĩ'ubumro na, āma uwaimrami za'ra wa'aba ō wa. 5 Taha wa, wa tō āne rosa'rata ĩsima, wasisānawā norī hā ĩsisōwa te āma atēme satōrī za'ra wa'aba da, rob'uiprazé ubumro na te te aipawaptob za'ra wa'aba da, asiwi 'rā'ōtō pari aba hā ĩzō, ĩma ĩropisutu za'ra wa'aba zéb zarina. Tawamhā, āma atēme ĩwisi za'ra wa'aba wamhā, ōne haré wa za ti'ā, asi'uihā na ato sina, dama asōprub za'ra wa'aba zém na, da te dasiwi aiwaihu'u za'ra wa'aba da.

⁶ Āne na, wa za duré āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, āma rosa'rata za'ra wa'aba da. Amnho hā syry na da te 're ĭzuri mono zéb zarina, te za syry na da te 're ubumro za'ra, dama 're 'rā prédub za'ra mono wamhā. Sa'ētē na, da te 're zuri mono wapsi, te za oto sa'ētē na da te 're ubumro za'ra. Tane duré, dasima 're ĭdanhoprub za'ra mono zéb zarina, te za 'Re ĭhâimana u'âsi mono hā dama 're sōpru, ĭwa'rāmi. ⁷ 'Rāwi aipē'ē 're, asima ĭwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina si, te za aihâiba mono bâ dama asōprub za'ra wa'wa, āté sa'ētē na, āté syry na. Robzei'ō nherē, dama asōprub za'ra wa'aba ō di za. Duré taré da te aima ĭ'ru za'ra wa'aba zéb zarina, dama asōprub za'ra wa'aba ō di za. Mare di. Asi'uihā na si te za asima ĭwē za'ra wa'aba zéb zarina, dama asōprub za'ra wa'wa, ato sina. Āne si ĭwē uptabi hā, 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma hā, dato sina dasima 're ĭdanhoprub za'ra mono zé hā. ⁸ 'Re ĭhâimana u'âsi mono hā waihu'u pese uptabi di, uburé marĩ ĭwē hā te te aima 're ĭ'anhomri aba mono da hā, marĩ zô aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono tō da, āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hā, duré āma 're ĭdapawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. ⁹ Duréihā ni'wa hā ma tō āne na rob'ui'ééré, ĭbaihā na hā:

“ĭsibrob'ō norĩ ma, te 're sōprub u'âsi, sa'ētē na. ĭsimizawi pese zé hā dawi 're si'utōrĩ waihu'u za'ra mono ō di za. Te za dama 're hâimana u'âsi za'ra.” Āne duréihā rob'ui'ééré wasu'u hā.

¹⁰ E 'wa hā te robzā hā robzuri'wa norĩ ma, te te 're anhomri. E 'wa hā, te dasazé hā te te dama 're anhomri. Ta hā, 'Re ĭhâimana u'âsi mono. Tane te za duré ĭsōprubzé hā aima 're sa'ētē za'ra wa'wa, dama 're asōprub za'ra wa'aba mono zé wa'rāmi, sa'ētē uptabi na oto dama āma 're asōprub za'ra wa'aba mono da, nimahā na hā. ¹¹ Sa'ētē na te za tō ĭwē hā te te aima 're sōmri u'âsi za'ra wa'wa, taha zarina, oto a norĩ wa'wa hā sa'ētē na āma 're dapawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, aiwab da. Taha wa, da'ahā na te za oto 'Re ĭhâimana u'âsi mono āma tawata za'ra ni, asōprub za'ra wa'aba zé hā za wa te datēme āwisi za'ra wē te. ¹² ĭwē hā te za tō ĭ'manharĩ za'ra wa'wa, āne na dapawaptob za'ra wa'aba wamhā. E marĩ wa. Ta norĩ wi hā, marĩ zô tiwi 're rowaptâ'â za'ra mono ō di za oto, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ wi hā, Zudeza āma 're ĭhâimana za'ra mono norĩ wi hā. Taha zarina, te za duré ahā na oto āma 're wata za'ra, 'Re ĭhâimana u'âsi mono āma hā. ¹³ A norĩ wa'wa hā tāma asōprub za'ra wa'aba zém na, pawaptob za'ra wa'aba wa, te za tāma āma ĭ'uwaimrami za'ra wa'wa, 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma hā. Taha wa, ahā na te za tō 'Re ĭhâimana u'âsi mono āma tiwata zara, Cristuhu wasu'uwē zarina 're anomro wē wa'aba mono na, duré asōprub uptabi na pawaptob za'ra wa'aba wa, ta norĩ hā, duré darob amoi āma 're ĭhâimana za'ra mono norĩ hā, pawaptob za'ra wa'aba wa. ¹⁴ Ta norĩ hā te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te za ai'āma 're mreme zusi u'âsi 'wa, 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma, ta hā tinhimizawi pese zéb zarina, te te aipisutu za'ra wa'aba wa, asimarĩ na tāma asōprub za'ra wa'aba da, ĭsimarĩ'ō norĩ ma hā. ¹⁵ 'Re ĭhâimana u'âsi mono āma si, wa za 're wawata u'âsi za'ra, ti'ra na wama ĭsōprub za'ra zé wa'rāmi. 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhoprubzé hā wē uptabi nherē, damreme na ĭ'uwaibaba, da te dasima āma 're ĭrowasu'u za'ra mono da hā, da te dasima āma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono ō di.

10

'Re ĭhâimana u'âsi mono zadawa para, Paru te te dama 're ĭsadawa wasu'u mono zé wasu'u

¹ Ni'wam norĩ hā asiré wa'aba, 're ĭhâimana za'ra mono norĩ hā te āne te te sima 're ĭbâsi za'ra: “Paru hā wa'rata sāmra ré hā, wama pahi za'ra di, marĩ na te te wama ĭnharĩ za'ra da hā, wanho'a. Wanhiti 're hâimana mono wapsi, te mreme pahi āna te te wama 're anharĩ, tinhimi'ui'ééré na si.” E āne hā ĭma 're

hâimana mono bâ. Mare di. Wa hã Paru, wa za oto aima âma roti za'ra wa'wa. Īwapari pese za'ra wa'aba za. Cristuhu nhisi na, wa za âma aima roti za'ra wa'wa âhãna hã, ta hã simizawi pese wa, duré atâma na 're hâimana u'âsi mono wa. Marĩ da, 're sisapêtê waihu'u mono õ di, ta hã. ² Ni'wam norĩ hã ma tô âne na ĩma nharĩ za'ra, ĩhãiba na: “Paru hã ĩsazei'õ'wa norĩ ne, te 're hâimana.” Āne te ni'wam norĩ hã ĩ'âma rosa'rata za'ra. Taha wa, apâ âma atême ĩmorĩ aba wamhã, âté ĩmreme tete na, wa za tô aima roti za'ra wa'wa, ĩpahi âna, âne hã te ĩsima wẽ õ nherẽ. Taha wa, ĩwasu'u wasédé hã wapari za'ra wa'aba õ di za, âne na te aima nharĩ za'ra wa'aba tõe da, asõ'a za'ra wa'aba. ³ Wa norĩ hã ti'ai âma, wa dawazari 're wahâimana tô, uburé ĩsazei'õ'wa norĩ wazari. Tane nherẽ, ti'ai âma 're ĩdahâimana za'ra mono zéb zarina, wa te 're a'wapéi mono õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhitob'ru norĩ hã. Mare di. ⁴ Ti'ai âma 're ĩdasi'wapé za'ra mono zém na, wa te 're a'wapéi mono õ di duré. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimni'âsi na si, wa tô wa te 're a'wapéi u'âsi, ĩwaihu'u pese zarina. ĩsitob'ru norĩ nhiptetezê hã wa te tiwi âma 're ĩ'a'uprosi mono zéb da hã, wa âhã na si wa te 're a'wapéi u'âsi, ta norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimni'âsi na si. ⁵ Taha na si, wa duré danhimiroti tô senai'õ hã wa te dawi 're a'uprosi. Ni'wam norĩ hã tiwẽ na sina 're wata za'ra mono wa, te 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tâma waihu'u âna, 're hâimana za'ra. Āne na danhimirosa'rata wasédé hã, wa duré wa te dawi 're a'uprosi u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimni'âsi na, ĩwaihu'u pese zarina. Uburé Cristuhu nhitob'ru norĩ nhimirosa'rata wasédé hã wa duré wa te tiwi 're awaibui u'âsi, Cristuhu nhimiroti zarina si, te te oto 're rosa'rata za'ra mono da, ta norĩ hã ĩwẽ na si. ⁶ A norĩ wa'wa hã te oto Cristuhu âma 're ĩsasõmri pese za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, Cristuhu wi, apâ tihâimana wasété zõ 're sipizari za'ra mono wa, wa za ta norĩ zada 're wahâimana, wa te wasiwi ĩwẽ'õ za'ra zéb zarina, niha wa te dama âma roti za'ra da, ta norĩ hãiba na hã.

⁷ Atõmo na wahãiba mana wawi, asiwi 're ĩwa'madâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ma tô asiwi 're ĩwawẽ'õ za'ra wa'aba mo. Ni'wam norĩ hã asiré wa'aba, 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã te âne na te te si'âma 're rosa'rata upa za'ra 'rãwi: “Wa norĩ si, wa Cristuhu zadawa para, wa te 're romhuri za'ra.” Āne na asi'âma rosa'rata za'ra wa'aba ze te bâ, ma'âpé apâ asi'âma rosa'rata pese za'ra wa'aba. E marĩ wa. Wa norĩ zama, Cristuhu zadawa para dama romhuri'wai wa. ⁸ Wanhib'apito hã ma tô wapisutu, ĩsadawa para, wa te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. E tawamhã, wanhimipawaptobzéb zarina, âma 're anomro wẽ wa'aba mono zé hã, wa te aiwi 're uprosi za'ra wa'aba mono da, ma tô âne hã wama pisutu. Mare di. ĩsadawa para, wa te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiptete sina âma 're anomro aba mono da si, ma tô wapisutu, Wanhib'apito hã. Āhã zarina si, aima 're ĩsiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, âma 're ĩnhisé mono õ di, tô sena aima 're ĩsiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, âne na hã. ⁹ ĩnhimi'ui'ééré na te aima âma ĩroti za'ra wa'aba zé ma, aipahi za'ra wa'aba da hã, te amo ĩsima aiwẽ za'ra wa'aba õ di. ¹⁰ Ni'wam norĩ hã te duré te te sima 're ĩwasu'u za'ra, âne: “Paruhu nhimiroti hã pire uptabi di, tinhimi'ui'ééré na si te te wama 're ĩroti za'ra mono zém na hã. Mreme tete sina, te za duré âma wama roti pese za'ra, tinhimi'ui'ééré na hã. Tane nherẽ, wa'rata sãmra wamhã, marĩ dai õ di. Wama mreme wapu za'rare di.” Āne te ni'wam norĩ hã te te sima 're ĩbãsi za'ra, ĩza're'ra si. ¹¹ Tane nherẽ, asiti wahâimana za'ra wa'aba ré, wanhimi'ui'ééré na wamreme tete sina, wa te aima âma ĩroti za'ra wa'aba zéb zarina, wa za duré wahâimana pire na ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ni, apâ âma wane wamhã, atême za'ra wa'aba. Āne hã ma'âpé wa'âma waihu'u za'ra wa'aba, rosa'rata na wa'âma ĩ'upa za'ra wa'aba norĩ hã.

¹² Ta norī hā danhipai u 're ihâimana wē za'ra mono na, ma tō 're si'madâ'â ze za'ra. Tane nherē, wa norī hā aiwab da hā, wa te wasina rosa'rata waihu'u ō di, wawē na hā. Tane nherē, te ta norī hā ĩsimiza'rese'ō ne 're hâimana za'ra. Tihâimana wē zéb zô si, te ta norī hā 'râwi sina 're sôpré, taha na si danhipai u 're hâimana wē za'ra mono da newa. ¹³ Tane nherē, wa norī hā tō ĩbâre, wa aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni. 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama ĩpisutuzém nhipai u, aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ō di. Romhuri hā, 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama ĩpisutuzéb zarina si, wa tō wa te dama 're romhuri, a norī wa'aba ma zama. Taha na si, wa aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni, wa te dama 're ĩromhuri wē mono zém na si. ¹⁴ 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama ĩpisutuzéb zarina si, wa tō āma wanem na, atēme za'ra wa'aba, dawana ĩsadawa para, wa te aipawaptob za'ra wa'aba da. Te te wama ĩpisutuzém nhipai u, wa te tiwi āma upai ō di, Cristuhu wasu'uwē hā wa te aima wasu'u 'rata za'ra wa'aba wamhā. ¹⁵ Duré, danhimromhuri na nherē, taré wa norī hā da'upana wazadawa nhipse na 're wasiwasu'u mono ō di, aima za'ra wa'aba hā. Taré, wa wa norī hā wa te wasima 're aiwē za'ra wa'wa, Cristuhu āma 're ĩsasōmri za'ra wa'aba mono zém na, asima āma 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da, taha zarina, wa te aima 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zém na si, wa te aima āma 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama ĩpisutuzéb zarina si. ¹⁶ Tawapsi, wa za datēme 're wane, darob amoi u, aiom nhiti za'ra wa'aba 're ĩdahâimana za'ra mono norī ma, ĩwasu'uwē hā wa te dama 're wasu'u mono da. Cristuhu wasu'uwē na ni'wa hā te te dama 're ĩromhuri mono ō zéb u si, wa za oto 're wane, darob amoi u hā, ĩwasu'uwē na, da te dama āma 're romhuri za'ra mono nherē, taré wazadawa nhipse na, da'upana dama 're wasiwasu'u tō mono da.

¹⁷ Āne na ma tō duréihā ni'wa hā ĩbaihā na āma rob'ui'ééré, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na:

“Ni'wam norī hā to sina oto 're hâimana za'ra mono wamhā, Danhib'apito te te 're ĩpawapto wē za'ra mono zém na si, te za tō dama 're siwasu'u wē za'ra, to sina oto āma 're ihâimana za'ra mono zém na hā.”

Āne duréihā rob'ui'ééré hā, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na hā. ¹⁸ Ni'wam norī hā tiwē na 'râwi 're ĩsi'madâ'â ze za'ra mono norī hā, Wanhib'apito te te 're wēsāmri za'ra mono ō di, ta norī hā. E marī wa. Te te sima 're ĩ'awasu'u wē mono norī si, te za te te 're awēsāmri, Wanhib'apito hā.

11

Cristuhu wasu'uwē upana, roti senai'ō na te te dama 're ĩroti za'ra mono norī wasu'u

¹ Āhāna, wa za ĩsisōwa āma ĩsina aipo're pu'u za'ra wa'wa, ĩ'āma aiwa'a za'ra wa'aba tō da, ĩnhimiza'rese'ō na ĩ'āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono nherē. ² Wa hā te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, wa tō te ai'āma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono ne. Ni'wa hā aibā ma, ti'ra ubuni hā mro da, te te tāma ĩpisutu ne, wa tō aipisutu za'ra wa'wa, Cristuhu ma si oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ³ Tane nherē, wa oto ĩhâtâ'â sina, te ai'āma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa. E marī wa. Cristuhu āma si, 're sasōmri pese za'ra wa'aba mono nherē, áté ni'wam norī hā roti tō senai'ō na taré te te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za Cristuhu wasu'uwē hā ĩrēme za'ra wa'wa. Duréihā Wa'uburé hā wahi na sihâiba wa, Ewaha ma, sadawa nhipse na te te ĩrowasu'u ne, te za tō áté ni'wam norī hā te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, roti tō senai'ō na hā. ⁴ Zesusihi wasu'uwē tō sena uptabi si, wa tō aré aima wasu'u za'ra wa'aba ni. Tawamhā taha wasu'u na, wa te aima ĩrowasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, ma tō ĩsaze za'ra wa'wa. Taha zarina, ma tō duré asima ĩwē za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ézani hā aipē'ē 're, aima

're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, ni'wam norī hā Zesusihi wasu'u'uwē upana, tō senai'ō na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherē, Wanhib'apito wasu'u'uwē ne, tō senai'ō nherē, 'râwi asiwi 're wē'ō za'ra wa'aba mono ō di. Ōne haré ma tō āma 're ĩsasōmri za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani upana, ma tō ĩhâiba'ō mreme si asima 're ĩwē za'ra wa'aba mo.

⁵ E ta norī hā Cristuhu zadawa wasu'u'wa pâ, ma tō bété ĩsimirowasu'u na āma ĩsaze za'ra wa'wa. E ĩnhimiromhuri hā tāma wapu bâ, ta norī nhimiromhuri ma hā. ⁶ Āté ĩmreme hā, ĩma pibu prā ti tō, da'ahâ nho'a te dama 're ĩrowahutu mono zéb da hā. Tane nherē, Cristuhu wasu'u'uwē si, tō sena hā ĩma waihu'u pese di. Āne na ma tō oto ĩ'āma ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa, a norī wa'wa hā.

⁷ Asiwi ĩpawa'âbâ aba āna, wa tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'u'uwē na si te 're aipawaptob za'ra wa'wa. Taha wa'rāmi, a norī wa'aba si, ĩma aipire na aihâimana za'ra wa'aba da, wa tō ĩhâimanazéb da hā, ĩsi'uihâ na nasi wa'â, ĩpire na aima ĩhâimana za'ra wa'aba tō da. E āne wamhā, ĩwasédé wa tō 'manha. E tō 're ĩhâimana mono zéb zarina, ma tō āne na ĩ'āma ĩrosa'rata wasété za'ra wa'wa, asima. ⁸ Cristuhu wasu'u'uwē na te aipawaptob za'ra wa'aba da, ai'rata ĩnhamra aba ré, rob'uiirazém na ĩma asōprub za'ra wa'aba ō nherē, ma tō ai'upana za'ra wa'aba, ĩsazei'wa norī hā ĩpawaptob za'ra, darob amoi āma 're ĩsi'ubumroi mono norī hā. Ta norī hā Wanhib'apito wasu'u'uwē na te pawaptob za'ra dai ō nherē, ma tō tite rob'uiirazém na ĩpawaptob za'ra, aima wa'aba si, te āma ĩromhurizéb da hā. ⁹ Ai'rata ĩnhamra aba ré, asimarī zô, te aiwasutu za'ra wa'aba da, te nasi aiwi rowaptērē za'ra wa'aba ō di, marī zô ĩwi rowaptâ'â wamhā. Wasisānawā norī si, ma tō uburé marī na siwi ĩpawapto, āma ĩhâimana mono zéb da hā, Masédoniza hawi, āma ĩsire ĩsi'aba'ré norī hā. Taha wa, ai'rata ĩnhamra aba ré hā, ĩnhiwari na hā te nasi ropire hā aima 'manharī za'ra wa'aba ō di. Tane, wa za duré ĩhâimana, apâ ĩmorī na te sahu wamhā, āma atēme za'ra wa'aba. ¹⁰ Ni'wa hā marī na te wari āna, wa tō aipawaptob za'ra wa'wa, ai'rata ĩnhamra aba ré hā, asiwi ĩpawa'âbâ aba āna. Āne hā ĩma wē uptabi di tō. Āhā wasu'u hā da te ĩwi pari waihu'u ō di, Ataza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, 're ĩdahâimana za'ra mono norī hā. Cristuhu nhimiroti hā tō sena uptabi, te 're hâimana. Tane duré, wa hā tō sena, wa āne na aima āma rowaihu'u za'ra wa'wa. ¹¹ E marī wa, wa tō ĩnhiwari āna aima romhuri za'ra wa'wa. E ĩma asawi za'ra wa'aba ō wa. Mare di. ĩma asawi uptabi za'ra wa'aba di. Āne na ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono si ĩwaihu'u, 're ĩhâimana mono zém na hā.

¹² Zesusihi zadawa wasu'u'wa newa, tō senai'ō na te te dama 're ĩroti za'ra mono norī hā, aiwa ĩsine hā te te dama 're ĩromhuri za'ra mono na dama 're siwasu'u za'ra mono tō da, wa za tō ĩpawa'âbâ āna te 're da'apawaptob u'âsi. ¹³ Ta norī hā Zesusihi zadawa wasu'u'wa na, tō sena 're hâimana za'ra mono ō di. Sadawa nhipese na, te tō te te 're romhuri za'ra, Zesusihi zadawa wasu'u'wa newa, da te āma 're rosa'rata wē za'ra mono da, dasima. ¹⁴ Tō ĩbâre, te ta norī hā āne hā te te 're 'manharī za'ra. E marī wa. Satanasihi nhimiroti na si, te te dama 're romhuri za'ra mono wa, ta norī hā. Duré Satanasihi ma hā waihu'u pese di, tihâiba na rowa'a na dama 're ĩsihâi'ré mono da hā, hâiwa āma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa newa, da te āma 're saze za'ra mono da. ¹⁵ Taha wa, tō ĩbâre te za tāma ĩromhuri'wa norī hā ĩsadawa para, sadawa nhipese na dama 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, romhuri wē 'wa, 're hâimana za'ra mono newa, da te āma 're ĩrosa'rata wē za'ra mono zéb da hā, dasima. Taha wa, ta norī hā tiwasédé te te 're ĩmanharī za'ra mono zéb zarina, te za tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā te te 're ahâ za'ra.

Paru hã te te 're ĩrobzépata mono zé wasu'u

¹⁶ Āne wa za ĩsiwasu'u na āma aima sahu za'ra wa'wa. Īnhimiromhuri wē na, aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba mono nherē, ĩnhimiza'rese āna 're ĩhâimana mono zém na, ĩ'āma rosa'rata za'ra wa'aba ō di za. Tane nherē, āté te za tô āne na ĩ'āma ĩrosa'rata za'ra wa'wa, ĩnhimiza'rese ō na 're ĩhâimana mono zém na hã. Āne wa, te za tô asiwi ĩwē'ō za'ra wa'aba āna, ĩwapari pese za'ra wa'wa, Wanhib'apito wasu'u wē na te dama 're ĩromhuri wē mono zém na hã aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi ō 'wa norĩ, aima 're siwasu'u pari za'ra wa'aba mono nherē, wa za tô aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. ¹⁷ Āté Wanhib'apito te te ĩma ĩwaihu'uzéb zarina, aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba ō di, āhã na hã. Āté danhimiza'rese āna 're ĩdahâimana za'ra mono zéb zarina si, wa za aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, ĩnhimiromhuri wē na hã. ¹⁸ Ni'wam norĩ hã te Wanhib'apito wasu'u wē na te te dama 're ĩromhuri wē za'ra mono zém na hã aima 're siwasu'u za'ra wa'wa, āma 're ĩwēsāmri za'ra wa'aba mono zéb da hã. Tane, wa za duré wa hã aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, Wanhib'apito wasu'u wē na te dama 're ĩromhuri wē mono zém na hã, asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. ¹⁹ A norĩ wa'wa hã asimiza'rese sina 're ĩ'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, 'râwi 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono nherē, e niha te bété simiza'rese āna 're ĩhâimana za'ra mono norĩ nhimiroti si, 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, asiwi 're wē'ō za'ra wa'aba mono āna. Tane duré, wa hã ĩnhimiza'rese āna 're ĩhâimana mono di pâ, te za pé ĩzama asiwi ĩwapari pese za'ra wa'wa duré. ²⁰ Ni'wam norĩ hã ma tô 're ĩhâimana za'ra mono zéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, te te aima 're 'rui u'âsi za'ra wa'wa, ta norĩ zadawa para si, uburé marĩ hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb da si. Tane nherē, asiwi 're wē'ō za'ra wa'aba mono ō di, ta norĩ hã. Sadawa nhipese na, aiwi 're sipsaihuri u'âsi za'ra wa'aba mono nherē, duré ta norĩ ma si, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, te te 're aiwaibui wa'aba mono nherē, e niha bâ bété, asiwi wē'ō za'ra wa'aba ō di. Ta norĩ si, aima pire na 're hâimana za'ra wa'aba mono newa, 'râwi 're si'madâ'â ze za'ra mono nherē, duré te te ai'āma 're wasété za'ra wa'aba mono da, atob'rata wi te te 're aihâ za'ra wa'aba mono nherē, e asiwi 're wē'ō za'ra wa'aba mono āna bété. ²¹ Wa hã āne, te aima 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono da hã, āté aré sada ĩnhib'aware di. Ta norĩ si tinhimirosa'rata na sina 're siptete za'ra mono di, āne te te aima 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zéb da hã. E āne da, 're ĩhâimana mono bâ, wa hã. Mare di.

Ta norĩ hã marĩ wasu'u wē na, dama 're ĩsiwasu'u za'ra mono zém na hã te te siwi āma ĩwabzu za'ra ō di, Wanhib'apito wasu'u wē na te dama 're ĩromhuri wē mono zém na hã. Tane nherē, wa hã āne na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba 'wa'āhã, āté tô ĩnhimiza'rese'ō ne, wa aré aima 're ĩhâimana za'ra wa'wa. ²² Zezusihi zadawa wasu'u'wa newa, tô senai'ō na te te aima 're ĩroti za'ra wa'aba mono norĩ hã te sina aima 're wata za'ra wa'wa, ebreusi na 're ĩhâimana za'ra mono na hã, duré Izarazéhé nhihudu 're ĩhâimana za'ra mono na hã, duré Abra'āhã nhihudu 're ĩhâimana za'ra mono na hã. Tane, wa duré wa hã ebreusi na 're ĩhâimana, duré Izarazéhé nhihudu, duré Abra'āhã nhihudu, āne hã aiwa tô wama za'ra hã. ²³ Cristuhu ma romhuri'wa na, te duré ta norĩ hã aima 're siwasu'u u'âsi za'ra wa'wa. Tane nherē, wa wa hã ta norĩ nhipai u, Cristuhu ma romhuri'wa na 're ĩhâimana. (Āté ĩnhimiza'rese ō na 're ĩhâimana mono na, ĩ'āma rosa'rata za'ra wa'aba da nherē, wa za tô āne na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa.) E marĩ wa, wa ta norĩ nhipai u Cristuhu ma romhuri wē 'wa na 're ĩhâimana. Wa tô te tãma 're romhuri pese uptabi, ta norĩ nhipai u. Dazazéb 're, ma tô da te dasiwi 're ĩzai u'âsi, ta norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zém nhipai u. Ma tô duré da te dasiwi 're ĩ'ahâri u'âsi, powawē hãnhorō

na, senai'ō na rowasu'u'wa norī hã da te dasiwi 're ĩhã za'ra mono zém nhipai u. Āne wa, wa tō aré 're ĩdã'ã u'ãsi, te ĩsina 're romnhimimnhasi za'ētē mono wa. ²⁴ ĩsiré zudezu norī hã ma tō duré nimahã na hã te te siwi 're ĩpré'é. Āne hã nimahã bâtã na ma tō 5 na ĩzada tiromhãiba. Misi bâtã na, 39 na da te dasiwi 're ĩpré'é mono zé hã, zudezu norī hã te te sima 're ĩrob'manharī za'ra mono zéb zarina. ²⁵ Romanu norī hã ma tō duré te te siwi 're ĩpré'é, wedehu na. Āne hã nimahã bâtã na si'ubdatō oto, ĩzada ĩromhãimana wasété zé hã. Ētē na ma tō duré dasiwi ĩhã ni, da te dasiwi ãma ĩwĩri da. Duré, uba're hã ma tō ĩré ázé, â 'rowi, â sisasi hã sa'ētē wa. Āne, taha na si'ubdatō te ĩrobzépatazé hã duré. Āne hã uba're hã misi â na ĩré sipo'o pese wamhã, bâtã na wa tō â poré wa'wa ĩhãimana, bâtã bâre, mara bâre duré. ²⁶ Daro mono bâ 're ĩmorī ré hã, ĩma romnhimimnhasi uptabi nherē, wa tō âpré na te 're saprī, panho'ōmo na hã. Duré danhipsaihuri ahã di, bâdãdi na hã, danhibrob zô dapãrī'wa norī hã. Ni'wam norī hã ĩsiré zudezu norī 're hãimana za'ra mono nherē, ma tō ĩzada 're hãimana wasété u'ãsi za'ra, zudezu'ō norī zama. 'Ri nho'ōmo mono bâ, ma tō duré da te dasima 're ĩ'ru za'ra, niha da te ĩma 're rob'manharī za'ra mono da. A'ubuni wi 're ĩmorī ré hã, ĩsina romnhimimnhasi na, wa tō duré 're ĩhãimana, â poré na zama 're ĩmorī ré hã. Ni'wam norī hã tō sena Cristuhu zazei'wa 're hãimana za'ra mono newa, ma tō duré ĩzada 're hãimana za'ra, ta norī zama. Taha wa, ĩsina romnhimimnhasi uptabi nherē, wa tō 're ĩhãimana u'ãsi. ²⁷ Duré ãma 're ĩhãimana mono zéb da hã, wa tō te ĩsima 're romhuri pese, ĩnhib'rata na. Bãtã ahã na ma tō duré ĩnhotō ãna ĩ'ãma 're awē. Mram na zama te robzépata ahã di, 'rubu na zama. ĩsai ãna te 're ĩromhuri mono zém na hã, wa tō duré te 're robzépata. ĩ'uza ãna 're ĩhãimana mono zém na zama, wa tō duré te 're robzépata. ²⁸ Tane nherē, taha si ō di, te 're ĩrobzépata mono zé hã. Awē sidãpãsi, wa ĩpě'ē na te 're robzépata u'ãsi, daro mono bâ ĩsazei'wa norī, siré 're ĩsi'rã'ōtō mono norī ãma, te ãma 're rosa'rata u'ãsi za'ra mono wa. Ta norī ãma 're ĩhãtã'ã za'ētē za'ra mono di duré. ²⁹ Ni'wam norī hã ĩsazei'wa norī hãimanazéb 're, sib'uware na 're ĩhãimana za'ra mono norī ãma hã, e niha wa za te ãma 're rosa'rata za'ra. Ta norī ãma hã wa za tō ãma 're ĩpě'ézé za'ra. Duré ni'wam norī hã tisiré nhimi'manharī wasété zarina, tiwasété na 're si'marõpãrī za'ra mono 'ru te, wa za sada 're ĩhãimana za'ra, tiwasédé te te 're ĩ'manharī 'rata za'ra mono norī zada hã, ta norī hã po're ãna 're hãimana za'ra mono wa.

³⁰ Āté niwapsi, wa za tō ãne na hã aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, uburé marī na te 're ĩrobzépata mono zém na si, taha zarina, marī da hã, ĩsi'uihã na ĩnhib'uware na 're ĩhãimana mono zém na, asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. ³¹ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, Wanhib'apito Zesusihi mama hã, taha ma si ĩwaihu'u pese di, ĩzadawa nhipese ãna aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba zém na hã za. Taha ãma si, wa za 're wawata u'ãsi za'ra, wa norī hã. ³² Uburé marī da, ĩsi'uihã na ĩnhib'uware na 're ĩhãimana mono zém na hã wa za aima ãma ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Damasitu na 'ri nho'ōmo nhisi ãma ĩnhamra ré, apito Aretaha zapari da'madã'ã'wa hã ma tō damrami'wa norī ma ĩ'ru, 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra, 'ridawa nhitob za'ētē mono bâ, te te ĩzô rob'madã'ã'wa za'ra mono da, te te siwi ĩsãmri wa, te te siwi ĩ'ãri da. ³³ Tane nherē, ni'wam norī hã ma tō si'ōtō na siwi ĩ'ãma si'ra, 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra zadazãri hawi. Taha wa, wa tō rowē na dawī watobro rob u, da'wapéi'wa norī wi hã.

12

Paru hã, sõtō 'rowim ne, marī hã te te ĩ'ab'madã'ãzé wasu'u

¹ Marī dai ō nherē, wa za duré ãne na aima ãma ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, ĩnhimiromhuri wē na hã, Zesusihi zadawa wasu'u'wa, tō sena 're ĩhãimana

mono na, asiwi ĭwaihu'u za'ra wa'aba da. Zezusihi zadawa wasu'u'wa newa, tō senai'ō na te te aima 're ĭroti za'ra wa'aba mono nori hā te sina 're wata za'ra, sōtō 'rowim ne, marī hā ta nori si te te 're sabu za'ra mono newa, danhotō 'rowi, da te 're ĭrosawērē za'ra mono ne. Tane nherē, wa tō durē ĭzama marī ĭwaihu'u'ō hā te 're azabu, ĭnhotō 'rowim ne, Wanhib'apito te te ĭma 're ĭ'awaihu'u mono zéb zarina si. ² Duréihā 'Re ĭhâimana u'âsi mono, ma tō ĭzaprō, hâiwa u, 're ĭsâmra mono zéb u hā. Wa hā Cristuhu zazei'wa. ĭnhotō 'rowim ne, hâiwa u ĭmorizém na hā 14 na ma tō ĭ'āma tiwahu oto. Áté ĭhâiba u'âsi na, wa tō wi. Áté ĭpē'ēzani na si. Wa hā ĭsiwaihu'u ō di. 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, āne hā. ³⁻⁴ Āne na hā 'râwi āma ĭsiwaihu'u ō di tō, wa hā. Áté ĭpē'ēzani na si, wa wi, tō. Áté ĭhâiba wahuré. 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma si, āne hā tāma waihu'u pese di. Āne si, wa tō wa hā ĭsiwaihu'u. Rowē uptabi u hā wa tō wi, tō. Tame rowasu'u ĭwē uptabi hā wa tō te awapari, ĭsi'uihā na. Rowasu'u wē uptabi wa, damreme na ĭ'uwaibaba da te dasima āma 're ĭrowasu'u za'ra mono zéb da hā, da te dasima āma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono ō di. ⁵ Āne na ĭma romhâimana wamhā, áté ĭbâre, wa aré aima ĭsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te ĭwēsâmrizém na hā. Tane nherē, taha na aima ĭsiwasu'u za'ra wa'aba ō di za. ĭsi'uihā na marī da, ĭnhib'uware na 're ĭhâimana mono zém na si, wa za aima ĭsiwasu'u za'ra wa'wa, asiwi āma ĭwaihu'u za'ra wa'aba da hā. ⁶ Āne na ĭma ĭromhâimanazém na aima ĭsiwasu'u za'ra wa'aba da, te ĭsina rosa'rata 'wa'âhā, e ĭnhimizare'se'ō ne, wa aré aima ĭsiwasu'u za'ra wa'wa. Mare di. E marī wa. Tō sena, āne na aré aima ĭsiwasu'u za'ra wa'aba wa. Tane nherē, taha na aima ĭsiwasu'u za'ra wa'aba ō di za. ĭnhimiromhuri hā 're ĭ'madâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina si, duré ĭnhimiroti hā aipo're na 're ĭwapari za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za ĭhâimanazém na ĭ'āma 're ĭrosa'rata za'ra wa'aba mo, asima.

⁷ Danhotō 'rowi, da te 're ĭrosawērē za'ra mono ne, wa tō marī ĭwē uptabi hā te ab'madâ'â tō, ĭnhotō 'rowi te ĭrosawērē ne. Taha wa, danhipai u dama ĭpire newa, 'râwi āma 're ĭsi'madâ'â ze'i mono tō da, ma tō 'Re ĭhâimana u'âsi mono hā ĭma pisutu, ĭhâiba na te tō 're robzépata mono da, marī na, ro'wa hā te te 're dahâzu mono wa, da'āma 're 'wasi'ē za'ra mono wa, da'āma 're ĭsépu'u siroptub za'ra mono ne. Taha zarina, te tō Satanasi hā te te 're ĭpibui u'âsi, te āma 're ĭrobzépata u'âsi mono zéb da hā. Tane nherē, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hā te te tiwi 're ĭzawi mono ō di, āne na te te 're ĭpibu tō mono da hā. E marī wa. Dama ĭpire newa, 'râwi te ĭsina 're rosa'rata tō mono da. ⁸ Taha wa, wa tō si'ubdatō Wanhib'apito wi hā ĭsima rowaptē, tō ōhō na te 're ĭrobzépata mono zém na hā ta hā simisaré te te ĭ'āma sizâri da, te āma 're robzépata zahu tō mono da. ⁹ Tane nherē, āne si ma tō nasi ĭma waihu'u asa, te tiwi rowaptērē wamhā: “Te ai'āma sizâri ō di za. ĭnhimizawi pese zéb zarina si, te za 're aihâimana mo. Asi'uihā na marī da hā, asib'uware na 're aihâimana mono nherē, te za asiptete sina ĭ'āma 're aihâimana mo, ĭnhimipawaptobzéb zarina.” Āne si, ma tō nasi ĭma waihu'u na wa'rā asa, Wanhib'apito hā. Taha wa, ĭsi'uihā na marī da hā, ĭnhib'uware na 're ĭhâimana mono zém na si, wa za tō ĭto sina aima ĭsiwasu'u za'ra wa'wa, taha wa'rāmi Cristuhu nhiptetezéb ré si, 're ĭhâimana u'âsi mono da. ¹⁰ ĭsi'uihā na marī da hā, ĭnhib'uware na 're ĭhâimana mono nherē, duré Cristuhu ma, te 're romhuri mono wa, da te ĭ'āma 're wasété za'ra mono nherē, duré ĭma ropire na 're ĭhâimana mono nherē, duré da te ĭma 're rob'manharī wasété za'ra mono nherē, duré marī na te 're robzépata mono nherē, wa ĭto sina 're ĭhâimana u'âsi. E marī wa. ĭsi'uihā na marī da hā, ĭnhib'uware na 're ĭhâimana mono nherē, wa za taha wa'rāmi, ĭnhiptete sina 're ĭhâimana, Cristuhu nhimipawaptobzém na si.

Corĭtu āma ĩsazei'wa norĭ āma, Paru hā ĩhātā'ā za'ra zé wasu'u

¹¹ Cristuhu zadawa wasu'u'wa na, asiwi ĩwaihū'u za'ra wa'aba ō wa, wa tō ĩnhimromhuri wē na si aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, āne hā te ĩsima wē ō nherē. Āté ĩnhimiza'rese'ō ne, wa tō āne na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, a norĭ wa'wa hā dama 're ĩwasu'u wē za'ra wa'aba mono ō 'ru te. 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're ĩpawapto mono ō 'wa'āhā, aré marĭ dai ō di, 're ĩhāimana mono zé hā tō. Tane nherē, Zesusihi zadawa wasu'u'wa newa, senai'ō na te te aima 're ĩroti za'ra wa'aba mono norĭ ma, ĩwapu na tāma 're ĩhāimana za'ra mono ō di. ¹² Ai'rata ĩnhamra aba ré, wa tō ĩnhimi'ē na marĭ dama ĩ'manharĭ waihū'u'ō hā aima 'manharĭ za'ra wa'wa, Zesusihi zadawa wasu'u'wa norĭ nhimromhuri na. Āne zarina, te za sena na Zesusihi zadawa wasu'u'wa na asiwi ĩwaihū'u za'ra wa'wa. ¹³ E tawamhā ai'upana wa'aba si, wa tō darob amoi āma ĩsazei'wa norĭ 're ĩhāimana za'ra mono norĭ hā te 're apawapto pese, ta norĭ si ĩma sawi pese za'ra wa. Mare di. E marĭ na, wa tō bété a norĭ wa'wa hā ai'mararé za'ra wa'wa, sena Zesusihi zadawa wasu'u'wa na asiwi ĩwaihū'u za'ra wa'aba ō zéb da hā. Āté asimarĭ aba zō, te 're aiwasutu za'ra wa'aba mono ō zém na si, wa tō ai'mararé za'ra wa'wa, ai'rata ĩnhamra aba ré hā. Ma'āpé, āne na ĩwasédé hā te aima 'manharĭ wasété za'ra wa'aba ze te bā, ĩma pari za'ra wa'aba.

¹⁴ Si'ubdatō āma, wa za oto āma atēme ĩmorĭ 'wa, te duré asabu na sahu za'ra wa'aba da. Tawamhā, āma atēme ĩmorĭ aba wamhā, asiwi ĩpawa'ābā aba da, te aiwi rowaptērē za'ra wa'aba ō di za, asimarĭ zō, āma atēme ĩmorĭ aba ō wa za. Taré Cristuhu wasu'uwē na te aipawapto za'ra wa'aba da si, wa za tō āma atēme ĩmorĭ 'wa. E damama norĭ ma, te za da'ra norĭ hā te te 're ubumroi pese za'ra, dasazé hā. Mare di. Damama norĭ si, te za te te 're rob'ubumroi pese za'ra, ti'ra sazéb da hā. Tane duré wa hā, aimama aba ne, aima 're ĩhāimana za'ra wa'aba mono wa, te 're aipawapto za'ra wa'aba mono da si, wa tō te ai'āma 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'wa, ĩsima. Taha wa, asiwi ĩpawa'ābā aba ō di za. ¹⁵ Tawamhā, āma atēme ĩmorĭ za'ra wa'aba wamhā, ĩto sina, wa za uburé ĩnhimarĭ hā uprosi, te āma aipawapto za'ra wa'aba da, te āma ĩ'āri hā za. Taha da, wa za duré aima romhuri pese za'ra wa'wa, ĩwasutu uptabi nherē. Āne na hā ĩma asawi pese za'ra wa'aba nherē, e te za duré ĩzawi za'ra wa'aba zém na hā ĩwi asisawi za'ra wa'wa, aiwétési.

¹⁶ Asiwi ĩpawa'ābā za'ra wa'aba da, te aiwi ĩrowaptērē za'ra wa'aba ō na, ma tō asina ĩwaihū'u za'ra wa'wa tō. Tane nherē, ma tō ni'wam norĭ hā rosa'rata na ĩ'āma upa za'ra, rob'uiprazé hā ĩzadawa nhipese na te aiwi ĩ'ubumroi wa'aba na hā. E āne hā ĩ'uwaibaba. Mare di. ĩ'uwaibaba ō di. ¹⁷ Wasisānawā norĭ hā, ĩzadawa para āma atēme si'aba'rúi wa'aba da, te āma ĩsatōrĭ za'ra hā e ma tō aima sadawa hapese za'ra wa'wa, rob'uiprazém na. Mare di. Āne na hā aima sadawa nhipese za'ra wa'aba ō di, ta norĭ hā. ¹⁸ Titu hā bété. Ta hā wa tō duré āma atēme satōrĭ 'wa, āma atēme morĭ aba da. Wasisānawā hāiba amo hā wa tō duré āma ĩsiré satō. E Titu hā ma tō tawamhā aima sadawa hapese 'wa, asimarĭ aba zō hā. Mare di. Tane duré, wa hā 're ĩhāimana mono zé hā. Aiwapsi wahāimanazé hā, rob'uiprazém na aiwi 're ĩwanhimisaihuri aba mono ō na hā.

¹⁹ E taré wa'āma 're rosa'rata wē za'ra wa'aba mono da, wa āne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni. Mare di. Cristuhu zazei'wa oto 're wahāimana mono wa, wa āne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nho'a. Wasisānawā norĭ, wama asawi pese za'ra wa'aba norĭ hā, wa te 're aipawapto za'ra wa'aba mono da si, wa tō uburé marĭ hā wa te 're ab'manharĭ, asiptete sina Cristuhu āma si 're anomro aba mono da oto. ²⁰ Ai'āma 're ĩhātā'ā za'ra wa'aba mono sina, wa tō ai'āma te 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'wa, za āma atēme ĩmorĭ aba na dā'āsina, duré 're aihāimana za'ra

wa'aba mono zém na, za te aiwēsāmri za'ra wa'aba ō na dâ'âsina. Āté a norī wa'wa hã te za duré asiwi ĭwē'ō za'ra wa'wa, za āma atēme ĭmorī za'ra wa'aba wamhã. Āté āhãna hã te 're asisada'âbâ u'âsi za'ra wa'aba mo 'râwi. Āté te duré marī na 're asi'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Āté te duré asisada 're asiti'ru za'ra wa'aba mo. Āté asi'āma si te duré 're ĭrosa'rata za'ra wa'aba mo. Āté te duré asi'āma 're ĭwasété za'ra wa'aba mo. Āté te asima 're ĭdabâsi wasété za'ra wa'aba mo. Āté dama aipire newa, te duré 'râwi 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mo. Āté siwa'ru te duré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Āne na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ō'umnhasite, wa ai'āma 're ĭhâtâ'â u'âsi za'ra wa'wa. ²¹ Āma atēme ĭwisi aba wamhã, até ĭpē'ēzé te, wa za aiwa'ō, ai'āma ĭpē'ēzé uptabi za'ra wa'aba wa. Duréhã ai'ahã na ma tô aiwasédé hã 're ĭ'manharī za'ra wa'aba mo aré. Ma tô duré asina 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo, pi'ō na, aibã na zama. Asiséb āna, ma tô marī ĭwasétére zô si asima 're asōpré wa'aba mo. Āne na aiwasédé hã 're 'manharī za'ra wa'aba mono nherē, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono ō wa, até te za ĭwi tirobzei'ō pese. Taha wa, até ĭnhiséb di za, ĭnhib'apito ma hã, 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma hã, ai'āma za'ra wa'aba hã.

13

Paru hã roti na te te ĭrãsutuzém na rowasu'u

¹ Si'ubdatō āma, wa za oto ĭmorī na āma atēme sahu za'ra wa'wa, te asabu za'ra wa'aba da. Duréhã Mozési hã ma tô āne na ĭbaihã na rob'ui'ééré, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhimiroti na hã: “Ni'wam norī da, 're dawasété za'ra mono wamhã, maparane dahãiba ma, te za 're siwasu'u za'ra, ta norī hã danho'a te te 're sadawa waptob za'ra mono da, tãma 're ĭsiwasu'u za'ra mono zém na hã.” Āne duréhã 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré hã. Tawamhã, wa hã āma atēme ĭmorī aba wamhã, taha zarina, wa za tô sena zarina, aiwasété za'ra wa'aba na hã aiwaihu'u za'ra wa'wa. ² Maparane āma, atēme āma ĭmorī aba wamhã, wa tô aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa, aiwasédé 're ĭ'manharī u'âsi za'ra wa'aba mono norī, za te ĭ'aihã za'ra wa'aba zém na hã. ĭnhimi'ui'ééré na, wa za oto āne na aima āma sahu za'ra wa'wa, asiti wa'aba ĭhâimana nherē. Āma atēme ĭmorī aba wamhã, ĭnhimi'ahârizé hã te aima ba'a za'ra wa'aba ō di za, aiwasédé 're ĭ'manharī u'âsi za'ra wa'aba mono norī ma hã, duré ĭza'u si tiwasété zô 're ĭsipizari za'ra mono norī ma zama. ³ Sena na Cristuhu zadawa para, te aima 're ĭrowasu'u za'ra wa'aba mono na, asiwi ĭwaihu'u za'ra wa'aba da, ma tô āne na asima ĭ'āma ĭrosa'rata za'ra wa'wa. Tane tô wē di, ĭma hã. Āma atēme ĭmorī aba wamhã, Cristuhu zadawa para, wa za tô aihã za'ra wa'wa. Tawamhã, até te za oto asiwi ĭwaihu'u za'ra wa'wa, sena na Cristuhu zadawa para, te aima 're ĭrowasu'u za'ra wa'aba mono na hã. Cristu hã niha te te aima ĭrob'manharī za'ra wa'aba zéb da hã, e sib'uware di, asada za'ra wa'aba hã za. Mare di. Siptete uptabi di ta hã, te te ĭ'aihã za'ra wa'aba zéb da hã. ⁴ Cristu hã wedepo'o nnonhi'rãmi na, da te dasiwi sasōmri wamhã, ĭhãiba hã sib'uware di. Tane nherē, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhiptetezém na ma tô apâ hãiwa'udu, 're hãimana u'âsi mono da oto. Tane, wa tô duré wa norī hã wanhib'uware na 're wahâimana. Tane nherē, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhiptetezém na, wa duré 're wahâimana, Cristuhu ne. Taha zarina, wa za niha aima rob'manharī za'ra wa'aba ni, wasi'uihã nai ō nherē.

⁵ Aipē'ē 're, te za a'â 'râwi asi'madâ'â za'ra wa'wa, ĭsazei'wa norī hãimanazéb zarina, tô sena 're aihâimana za'ra wa'aba mono zô. Āne na asina tãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wamhã, Zezu Cristu, aipē'ē 're, 're ĭsãmra aba mono na, te za asina ĭwaihu'u za'ra wa'wa. E āne hã asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono ō di bété. Tane nherē, Cristu hã aipē'ē 're, 're sãmra aba mono ō

wamhã, asina tãma 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mono õ na, te za asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa, asi'uihã na. ⁶ Wa hã wa ãma ĩsima aiwẽ za'ra wa'wa, ãma atẽme ĩmorĩ aba wamhã, asiwi wawaihu'u za'ra wa'aba da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ 're ĩhãimana za'ra mono zẽm na, wa te wasina ãma ĩ'uwaimramizẽm na hã. ⁷ Wa durẽ 're wamreme u'ãsi, ai'ãma za'ra wa'aba, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, ta hã te te 're aipawaptob u'ãsi za'ra wa'aba mono da, marĩ ĩwasẽtẽre hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tõ da. E ai'ãma za'ra wa'aba, wa te 're ĩromhuri mono na, da te dasiwi 're wawẽsãmri mono da, wa ãne hã ai'ãma 're wamreme u'ãsi za'ra wa'wa. Mare di. Tarẽ a norĩ wa'wa hã ĩwẽ si oto 're 'manharĩ u'ãsi za'ra wa'aba mono da si, wa ai'ãma 're wamreme u'ãsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma hã. ĩwẽ si tõ 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, wa te aihã za'ra wa'aba õ di za. ãne wamhã, ãtẽ te za ãne na wa'ãma ĩrosa'rata za'ra wa'wa, asima: “Oro Paru norĩ hã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa, tõ sena 're hãimana zahurẽ mono za, te te wahã za'ra õ di.” ãtẽ ãne na te za wa'ãma ĩrosa'rata za'ra wa'wa. Tane nherẽ, wama wẽ di tõ, ĩwẽ si tõ 're 'manharĩ u'ãsi za'ra wa'aba mono wamhã. ⁸ Cristuhu wasu'uwẽ hã tõ sena uptabi hã, ni'wa hã te te dawĩ pari waihu'u õ di, dama siptete uptabi wa, ĩwasu'uwẽ hã. Taha zarina si, wa za tõ 're wahãimana, wa norĩ hã, 'rãwi wa te wasiwi 're wẽ'õ mono ãna. ⁹ A norĩ wa'wa hã tõ sena Cristuhu ãma asiptete sina 're anomro wẽ wa'aba mono wamhã, wa za tõ aima 're wato za'ra wa'wa. ãne wamhã, Cristuhu zadawa para, wa te aihã za'ra wa'aba õ di za. Wa te aihã za'ra wa'aba õ wamhã, ãtẽ ni'wam norĩ hã te za wa'ãma sima rosa'rata wasẽtẽ za'ra, wawẽ'õ'wa norĩ hã, aima wapahi za'ra wa'aba na hã. Tane nherẽ, wẽ di tõ wama hã, tõ sena Cristuhu ãma si oto 're anomro wẽ wa'aba mono wamhã. ¹⁰ ãne wa, wa asiti ĩnhamra aba rẽ, aima ãma rob'ui'ẽrẽ za'ra wa'wa, za ãma atẽme ĩwisi aba wa, asõ'a te aima nharĩ za'ra wa'aba tõ da, Wanhib'apito zadawa para te te ĩma ĩpisutuzẽb zarina. Ma tõ ĩma pisutu tõ, ĩsadawa para si te 're aipawapto wẽ za'ra wa'aba mono da. E tawamhã ĩnhimipawaptobzẽb zarina, ãma 're anomro wẽ wa'aba mono zẽ hã te aiwi 're uprosi za'ra wa'aba mono da, ma tõ ãne hã ĩma pisutu. Mare di. Tarẽ ĩsadawa para si, te 're aipawapto wẽ za'ra wa'aba mono zẽb zarina, asiptete sina ãma 're anomro aba mono da si, ma tõ ĩma pisutu tõ, Wanhib'apito hã.

¹¹ ĩsisãnawã norĩ, ĩnhimi'ui'ẽrẽ na wa za oto aima ãma 'rãsutu za'ra wa'wa. 'Re aihãimana wasẽtẽ za'ra wa'aba mono zẽ hã te za oto ĩrẽme pese za'ra wa'wa. Te aima 're ĩroti za'ra wa'aba mono zẽ hã te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, te za simisutu asimirosa'rata na 're asisazei pese za'ra wa'aba mo. Rowẽ na si asirẽ 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da, te za durẽ asina 're ĩrosa'rata wẽ u'ãsi za'ra wa'aba mo. ãne wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ĩsimizawi pe hã, te za 'rãwi asirẽ 're hãimana u'ãsi za'ra wa'wa, dama rowẽ nhomri'wa hã.

¹² Taha wa, te za uburẽ asirẽ ĩsazei'wa na 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, asõ'utu na asisawi sina 're asitob'rata hãrã za'ra wa'aba mo.

ãme, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã te ãma asawi za'ra wa'wa, uburẽ.

¹³⁻¹⁴ Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'ãsi za'ra wa'wa, ta hã te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te te 're aipawaptob u'ãsi za'ra wa'aba mono da. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã tinhimizawi pese zẽb zarina, ĩwẽ si te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da, wa durẽ ai'ãma tãma 're ĩmreme u'ãsi za'ra wa'wa, durẽ ĩpẽ'ẽzani hã te te 're aipawaptob u'ãsi za'ra wa'aba mono da, simisutu ãma 're anomro wẽ wa'aba mono da, taha ãma si.

Darasiza norĩ Darasiza norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé Ībaihã wasu'uzé

ZeZusi hã hãwa u apã ĩmorĩzéb u hã, zudezu norĩ si ma tã ĩsimirowasu'u na te 're saze za'ra. Ta norĩ si te uburé sihãiwata nhihãri ré 're hãimana za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã Abra'ãhã ma, te te ĩpisutuzéb zarina. ZeZusi hã hãwa u apã morĩ za'u si, ma tã ĩwasu'uwẽ hã datẽme ropé, zudezu'õ norĩ u hã, ĩsihãiwata nhihãri'õ norĩ u hã.

Ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã ma tã Paru hã zudezu'õ norĩ ma wasu'u za'ra, ĩsimiroti na te te ãma ĩ'uwaimrami õ na hã. Ta norĩ hã ma tã ãne hã dama roti za'ra: 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ĩrob'ui'éré zama te za da te 're 'madã'ã pese za'ra, te te 're da'awẽsãmri mono da. Taha da, te za duré 're dasihãiwata nhihãri za'ra. ãne na roti hã Paru hã ma tã siwi wẽ'õ pese. ZeZusi hã wazada dã'ã wa, duré taha zarina wawasédé hã te te wama 're aparĩ mono wa, dasihãiwata nhihãrizé hã marĩ dai õ di. ZeZusihi wapru na si te za te te 're da'a'upsõ, dawasété wi. ãne wa, ma tã Paru hã tãma rob'ui'éré za'ra, Darasiza norĩ ma hã, aimawi hã te te 're 'manharĩ za'ra mono tã da, ZeZusihi si te te sina 're umnhasi pese za'ra mono da, taha zarina si 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã ĩpẽ'ẽ 're, 're sãmra za'ra mono da.

¹⁻² Wanhib'apito nhĩb'a'uwẽ norĩ, daza'rui mono bã Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ, wa hã Paru, wa ãma asawi za'ra wa'wa. Uburé wasiré ĩsazei'wa norĩ hã te duré timreme na ãma asawi za'ra wa'wa, ĩ'rata ĩsi'ubumro norĩ hã. ãne wa za ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Wa hã ZeZu Cristuhu zadawa wasu'u'wa, wa 're mo, ĩsadawa para. Ni'wam norĩ hã te te siwi ĩpisutu õ di, dazadawa para ĩsadawa wasu'u'wa na 're ĩhãimana mono da. Mare uptabi di. ZeZu Cristuhu si ma tã Wamama me si, sima ĩpisutu zahuré, ab're hawi ti'ra hãwa'utu'wai me.

³ Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'ãsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, duré Wanhib'apito ZeZu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da, rowẽ u'ãsi, ãma 're anomro aba mono da.

⁴ Wanhib'apito 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te tãma ĩwẽzéb uwaibaba, ma tã ZeZu Cristu hã wazada sisõ, wazada dã'ã da, te te wa'awa'ãbã da, 're wanomro wasété mono wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te wahã za'ra tã da, rob'rãsutuzéb ãma hã, duré dapo're'õ na 're ĩdanomro mono norĩ ne, 're wanomro u'ãsi tã mono da. ⁵ Wamama hã wẽ uptabi wa, ãma 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono.

Aimawi rowasu'u hã Wanhib'apito wasu'uwẽ ne, aiwa 're 'maihãimana mono õ na rowasu'u

⁶ ãhãna wa ai'ãma ĩtob'uzu za'ra wa'wa. E marĩ wa. Tãma asawi uptabi za'ra wa'aba wa, ma tã Cristu hã asõ'reptu za'ra wa'wa. Taha zarina, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tã sima aipisutu za'ra wa'wa, ĩsib'a'uwẽ si oto 're anomro aba mono da. Tane nherẽ, ma tã aiwara sina, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono wi 're aipizari za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata na, aimawi rowasu'u hã Cristuhu wasu'uwẽ me aiwam newa. ⁷ Aimawi rowasu'u hã Cristuhu wasu'uwẽ me, aiwa 're hãimana mono õ di. Mare uptabi di. E marĩ wa, wa tã ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã ma tã sima wẽ za'ra, Cristuhu wasu'uwẽ upana te te ãma saprĩ za'ra da, aimawi rowasu'u u. Ta norĩ hã ma tã aimawi tinhimirowasu'u na aiwi ro'wa'rutu za'ra wa'wa. ⁸ Wa norĩ

hã wa tô aima rowasu'u za'ra wa'aba ni, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na. Tane nherẽ, nimahã na Cristuhu wasu'uwẽ upana, wa te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'awẽ'õ pese. Tane duré nimahã na hãwa ãma tãma ìromhuri'wa norĩ hã ìwasu'uwẽ upana, we te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, te za duré te te siwi 're awẽ'õ pese.

⁹ ãne hã wa tô aima waihu'u za'ra wa'aba ni. Taha wa, wa za duré aima ãma sahu za'ra wa'wa, wa te aima ìwaihu'u za'ra wa'aba zém na. Ni'wam norĩ hã wanhimirowasu'u zarina si, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na te te dama 're rowasu'u za'ra mono õ wamhã, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're awẽ'õ pese. ¹⁰ E ìnhimiroti na ì'ãma 're ìdawata za'ra mono zéb zô, wa ìsina 're ìnhimipari. Mare di. 'Re ìhâimana u'âsi mono si ì'ãma 're ìwata mono zéb zô si, wa ìsina 're ìnhimipari. Ti'ai ãma ì'ãma 're dawata za'ra mono da, 'rãwi ìsi'uihã na te ìsina 're rosa'rata mono 'wa'ãhã, Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, 're ìhâimana mono õ di aré.

¹¹ ìsisãnawã norĩ, ma'ãpé niha we ì'ãma waihu'u za'ra wa'aba. Ti'ai ãma 're ìdahâimana za'ra mono norĩ nhimirowasu'u zarina ò di, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ te dama 're ìwasu'u mono hã. ¹² Ni'wa ãne na hã te te ãma 're ìpo're pu'u mono ò di, ti'ai ãma wasiré 're ìwahâimana za'ra mono norĩ hã. Ni'wa hã te te duré ìma 're rowasu'u mono ò di, te ìwaihu'u pese zéb da hã. Mare di. Si'uihã na ma we hãwa hawi ìma siwaihu'u Zezu Cristu hã, ìwasu'uwẽ na te ìwaihu'u pese zéb da hã.

Paru hã Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa na te te ìsãna'ratazém na ìsiwasu'uzé wasu'u

¹³⁻¹⁴ Wa hã wasiré zudezu norĩ nhimizazézéb zarina 're ìmorĩ ré, wa tô ìsima wẽ upta, wasiré ìwaprédu mono norĩ nhipai u, wahi'rata norĩ nhimiroti zarina si, 're ìmorĩ da. ãne 're ìmorĩ ré, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ ma, ìwasété na wa tô te 're arob'manharĩ aré, Wanhib'apito zazei'wa norĩ ma hã. Wa tô te ìsima 're awẽ, te 're uprosi mono da. ãne ma tô ìwasu'u wasédé hã 're ìwapari za'ra wa'aba mo.

¹⁵⁻¹⁶ Tawamhã bâdã ma tô oto ìwa waptãrã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ti'ra te te ìma ìwaihu'uzém na, ì'ra wasu'uwẽ na si, zudezu'õ norĩ ma, te 're wasu'u mono da. Taha da, ìpoto ò ré, ma tô sima ìpisutu siro, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, tãma ìzawi uptabi wa, ma tô oto ìzô hã, tãma ìromhuri'wa na oto 're ìhâimana mono da.

Tawamhã e 'wa hã wa tô sadawa pibu, ãne zarina te dama 're ìsadawa wasu'u mono da hã. Mare di. Ni'wa hã ãne na te sadawa pibui ò uptabi di.

¹⁷ Duré Zeruzarẽ u, a'ã ìmorĩ ò di, Cristu hã tizadawa wasu'u'wa da, ìwana te te sima ìpisutu za'ra norĩ u, te sabu za'ra da. Mare di. Daza'rui amoi u si, wa tô a'ã mo, Arabiza u. Tame ìnhamra pari, wa tô apã mo, Damasitu na 'ri nho'õmo nhisi u. ¹⁸ Si'ubdatõ ma tô oto ì'ãma tiwahu, Wanhib'apito ãma te ìsasõmrizém na hã. Tawamhã Zeruzarẽ u wa tô oto mo, Pedru hã te hãiba pibu da. Tame ma tô romhuri hã maparane ì'ãma ai'utõ, ì'rata ìnhamra ré. ¹⁹ Pedruhu siré norĩ hã aihĩni te sõpêtẽ za'ra ò di, Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Ti'aduhu si, wa tô sõpêtẽ. Wanhib'apito sisémehã ta hã.

²⁰ Tô sena, wa rob'ui'ére na aima rowasu'u za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono nho'a.

²¹ Tawamhã Zeruzarẽ hawi wa tô oto watobro, daza'rui u ìmorĩ da, Siriza u, duré Sirisiza u. ²² Zahadu te te siwi ìhãiba pibu za'ra ò di, Zesusihi zazei'wa norĩ hã daza'rui mono bâ, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma siré 're ìsi'rã'õtõ mono norĩ hã. ²³ Taré ma tô ìwasu'u wẽ si te te 're wapari za'ra, ta norĩ hã. ãne ìwasu'u wẽ hã: “Paru hã ma tô te te wa'ãma 're arowasété aré, Wanhib'apito ãma, wa te 're sasõmri tõ za'ra mono da. Tane nherẽ, Zezu

Cristuhu wasu'uwě na te oto te te 're da'apawapto, Wanhib'apito āma da te 're sasōmri za'ra mono da." Āne na si ma tō ĩwasu'u wě hā te te 're ropé. ²⁴Taha wa, Wanhib'apito zazei'wa norĩ hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono āma si, te 're wata u'āsi za'ra, te te ĩnho'reptui wě te.

2

Ti'adu norĩ u, Paru norĩ ĩsihutuzé wasu'u

¹ Tawamhā 14 na ĩ'āma wahu pari, wa tō apā mo, Zeruzarē u. Tamomo ĩmorĩ wamhā, Banabé hā te ĩsiré mo. Titu hā wa duré ĩsiré saprō. ² 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā za apā ĩmorĩzém na, te te ĩma waihu'u sirōmo wa, wa tō apā mo. Tawamhā 'ri nho'ōmo u wasihutu wamhā, aibā dama ĩpire na 're ĩhāimana za'ra mono norĩ me, wa tō wahāiba pisutu wasi'rā'ōtō ni. Taha wa, wa tō ta norĩ ma ĩsiwaihu'u, zudezu'ō norĩ ma, Wanhib'apito wasu'uwě hā te tāma 're ĩwaihu'u za'ra mono zém na. Te te āma ĩzaze za'ra zō, wa tō ĩnhimiromhurizém na tāma ĩsiwasu'u za'ra, te te āma ĩzaze za'ra ō wa, taré 're hāimana mono tō da, ĩnhimiromhurizé hā. ³ Tawamhā ma tō ta norĩ hā āma ĩzaze za'ra, zudezu'ō norĩ ma, te tāma 're ĩrowasu'u za'ra mono zém na. Taha wa, te te siwi pisutu za'ra ō di, Titu hā ĩsiré 're ĩmorĩ hā, sizudezu da. Titu hā deredu na ĩpodo, zudezu'ō. Tane nherē, te te siwi pisutu ō di, sihāiwata nhizāri ré 're morĩ da, tawapsi sizudezu da. Mare di. ⁴ Ni'wam norĩ si, zudezu norĩ hā ma tō ĩ'upana sima wě za'ra, Titu hā sihāiwata nhizāri ré 're morĩ da. Ta norĩ hā wasiré Wanhib'apito zazei uptabi 'wa 're nomro mono newa, ma tō hāimana nhipese sina wasiré 're si'rā'ōtō, wapsāi'a ne wahāimanazé ma, te te 're ropibu za'ra mono da, rowē na 're ĩwahāimana za'ra mono zéb zō, Cristu Zezusihi āma. Ta norĩ hā zudezu norĩ hā, ma tō sima wawē za'ra, ĩsine 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, wa te 're rob'manharĩ u'āsi za'ra mono da, taha zarina wanho'reptuzé hā wa te wasina 're uwaimrami za'ra mono da newa. ⁵ Tane nherē, ta norĩ nhimirosa'rata na, wa te āma saze za'ra ō di. Mare uptabi di. Wa tō wasima wě za'ra ni, Zezu Cristuhu wasu'uwě uptabi si, aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ta norĩ nhimirosa'rata na hā wa te āma saze za'ra ō di.

⁶ Dama ĩpire za'ra norĩ ma, ĩnhimiromhurizém na tāma ĩsiwaihu'u za'ra parimhā, marĩ asa te te ĩma waihu'u za'ra ō di, ĩsadawa nhipai u, zudezu'ō norĩ ma te tāma 're ĩrowasu'u za'ra mono zéb da hā. Ta norĩ hā pire na dama 're hāimana za'ra mono nherē, ĩpire na te 're rosa'rata mono ō di, wa hā. E marĩ wa. 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā dapire na te te da'āma 're rosa'rata mono ō wa. Tāma taré hā. ⁷ Āne si ma tō aibā norĩ hā siwi ĩwaihu'u za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono tō sena te te ĩpisutu na, zudezu'ō norĩ ma, Wanhib'apito wasu'uwě hā te tāma 're wasu'u za'ra mono da, Pedru hā te te ĩpisutu ne, tisiré zudezu norĩ ma, te te 're rowasu'u mono da. ⁸ 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā ma tō Pedru hā te te 're pawapto tiwaihu'u pese na, tisiré zudezu norĩ ma, Cristu hā te te tāma 're ĩwasu'u za'ra mono zéb da hā, ta norĩ u si te te satōrĩ wa. Tane duré wa hā tiwaihu'u pese na ma tō te te 're ĩpawapto, zudezu'ō norĩ ma, Cristu te tāma 're ĩwasu'u za'ra mono zéb da hā, ta norĩ u si te te ĩzatōrĩ wa, wa hā. ⁹ Taha wa, ma tō oto Ti'adu norĩ hā ĩ'āma waihu'u za'ra, tāma ĩzawi pese wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te sima ĩpisutuzém na hā. Ō norĩ hā ĩsimiroti pire na ma tō Wanhib'apito zazei'wa norĩ hā āma waihu'u za'ra, Ti'adu hā, Pedru hā, duré Zuwā. Tawamhā ta norĩ hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩpisutuzém na te te ĩ'āma waihu'u za'ra wa, ma tō tinhib'rata na siwi wazawi za'ra, Banabéhé me. Wama wě za'ra di, wa norĩ hā zudezu'ō norĩ u si 're waneb da, Cristuhu wasu'uwě na, wa te tāma 're romhuri za'ra mono da. Duré wama wě za'ra di, Ti'adu norĩ si, tisiré zudezu norĩ u si 're nomro

mono da, Pedru norĩ me. Āne na wa tō wanhimirosa'rata na wasisaze za'ra ni. ¹⁰ Āne si ma tō wama waihu'u za'ra, Ti'adu norĩ hã, Wanhĩb'apito zazei'wa norĩ ĩsimarĩ'õ norĩ hã wanhimarĩ na wa te 're pawaptob u'âsi za'ra mono da, 're wapo're simrami za'ra mono āna. Āne zô, wa ĩsima te 're rosa'rata u'âsi, ĩwẽ na si te 're da'apawapto mono da.

Paru hã Pedruhu ma te te ĩrowaihu'uzé

¹¹⁻¹² Tawamhã Ātizotiza āma ĩnhamra ré, ma tō wi Pedru hã, ĩzarina. Tawamhã zudezu'õ norĩ āma tinhimirosa'rata na te te upai wa, wa tō danho'a tãma rowaihu'u. Āne tinhimirosa'rata na te te ĩ'upazé hã. Ātizotiza u wisi wamhã, ma tō aré zudezu'õ norĩ me 're sa, Wanhĩb'apito zazei'wa norĩ me hã. Tawamhã ĩsarina si ma duré aibã norĩ hã aihutu, Ti'aduhu hawimhã. Ta norĩ hã ma tō te te sima 're wẽ za'ra, Wanhĩb'apito zazei'wa norĩ zudezu'õ hã, sihãiwata nhĩhãri ré si 're nomro mono da, tawapsi sizudezu za'ra da. Tawamhã zudezu'õ norĩ hã, Wanhĩb'apito zazei'wa oto wasiré 're wahãimana za'ra mono nherẽ, ma tō Pedru hã tiwi sisawi za'ra, oto dasiré 're sa tō mono da. E marĩ wa. Zudezu'õ norĩ siré 're sai u'âsi mono wa, te te siwi wẽ'õ za'ra õ'umnhasite, we ĩsihutu norĩ hã. ¹³ Tawamhã Pedruhu ne dazadamnhasi te, te oto ĩsiré zudezu norĩ hã tiwi sisawi za'ra, zudezu'õ norĩ wi, Wanhĩb'apito zazei'wa oto wasiré 're wahãimana za'ra mono nherẽ. Banabéhé zama ma tō dazadamnhasi te, tiwi sisawi za'ra. ¹⁴ Āne na ma tō Pedru norĩ hã tinhimirosa'rata na upa za'ra, zudezu'õ norĩ āma. Tō sena Cristuhu wasu'uwẽ zarina si oto dama 're hãimana za'ra mono õ di, Pedru norĩ hã. Āne wa tō āma waihu'u za'ra. Taha wa, wa tō Pedruhu ma tinha, uburé Wanhĩb'apito zazei'wa norĩ nho'a, āne: “A hã zudezu nherẽ, ma tō zudezu'õ norĩ siré 're asai mo aré, a hã zudezu'õ 're aihãimana mono newa. E niha ma tō bété oto tiwi asisawi za'ra, zudezu'õ norĩ wi, a'ã sizudezu za'ra da, ĩsazei'wa norĩ hã.” Āne wa tō tãma tinha.

¹⁵ Wa norĩ hã zudezu na wa tō wapoto ni. Zudezu'õ na wapoto õ di, siwa'ru 're ĩnomro mono norĩ ne. ¹⁶ Wa norĩ hã wa tō oto marĩ hã waihu'u ni, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te 're ĩda'awẽsãmri mono zém na hã. Zezu Cristu, Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, dawasédé hã te te da'ãma 're ĩ'ab'madã'ã mono õ zéb zarina, te oto te te 're da'awẽsãmri. Taha zarina, dawasété 'ru te, te te dahã za'ra õ di za, rob'rãsutuzéb āma hã. ĩsimiroti na Mozési te te ĩrob'ui'ééré 'rata zarina, da te 're rob'manharĩ za'ra mono nherẽ, taha zarina te te dama 're aparĩ mono õ di za, dawasédé hã. Āne na wa tō oto waihu'u ni, wa norĩ hã. ¹⁷ Taha wa, Cristu Zezusi hã wa tō wasina umnhasi za'ra ni, taha zarina si wawasédé hã te te oto wa'ãma 're ab'madã'ã tō mono da, tawapsi te te 're wa'awẽsãmri mono da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. ĩsimiroti na rob'ui'ééré zarina, da te 're rob'manharĩ za'ra mono nherẽ, taha zarina te te dama 're awaihu'u mono õ di za, dawasédé te te da'ãma 're ĩ'ab'madã'ã mono õ na. Taha wa, wa norĩ hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, wa te 're ĩrob'manharĩ mono zém na wa te 're 'madã'ã mono õ di oto, taha zarina wawasédé hã te te wa'ãma 're ĩ'ab'madã'ã mono õ zéb zarina, te te 're wa'awẽsãmri mono da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. Wa norĩ hã Cristu, Danho'reptui'wa na wa tō wasina saze ni, taha zarina si wawasédé hã te te wa'ãma 're ab'madã'ã tō mono da, tawapsi te te 're wawẽsãmri mono da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rata zarina wa te 're ĩrob'manharĩ mono zém na, wa te 're 'madã'ã mono õ di oto, taha zarina, te te wanho'reptu dai õ wa. Āne wa, ma tō ni'wam norĩ hã wama nharĩ za'ra, zudezu norĩ hã, wanhimirosa'rata na wa te āma upa newa, aimawi na. E niha tawamhã. Cristu te te wama ĩwaihu'uzéb zarina, wanhimirosa'rata na

wa te ãma upai 'wa'âhã, te aré Cristu hã wanhowa ãma upa na'rata, te te wama ïwaihu'uzém na hã. E tô sena, ma tô Cristu hã wanhowa ãma upa na'rata. Mare di. Te te ãma upai waihu'u õ di. Robaba uptabi di. ¹⁸ Wa hã wa oto te dama 're awaihu'u u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, da te 're rob'manharĩ za'ra mono nherê, taha zarina, 'Re ïhâimana u'âsi mono za te te 're ïda'anho'reptui mono õ na. Tawamhã nimahã na ïnhimirosa'rata na te saprĩ wamhã, wa za tô tãma ãma upa. Tawapsi ïwẽ'õre di za. ¹⁹⁻²⁰ ãne te aré ïnhimirosa'rata 'rada hã ïma 're hâimana: 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina te 're rob'manharĩ mono wamhã, taha zarina si ïwasédé hã te te ï'ãma 're 'madâ'â mono õ di za. Tawapsi te za oto te te 're ïwêsãmri. Taha zarina ïwasété 'ru te, rob'rãsutuzéb ãma te te ï'azãri õ di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ãhãna ïnhimirosa'rata 'rada hã te oto ïza'u 're simi'wara. Ta hã wa tô oto rême pese ïsipara, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïma ïwaihu'uzéb uwaibaba si 're ïmorĩ da. Zezu Cristu, wedepo'o nhonhi'rãmi na dâ'â wa, ïsiré ïdâ'â ne, ïsi'uihã na te ïsima 're ïrosa'rata mono zém na 're ïhâimana mono õ di oto, Cristuhu si oto ïpẽ'ẽ 're, 're hâimana mono wa, 're ïwada'uri wẽ mono 'wa da hã. Cristu hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra. Ta hã te te 're ïzawi pese mono wa, ma tô ïzada sisõ, ïzada dâ'â da. Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra umnhasi sina, wa oto 're ïhâimana. ²¹ Wa hã te ïsiwi 're wẽ'õ mono õ di oto, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ïzawi pese mono zé hã, Cristu te te ïwa'âbâzém na dazada ïdâ'âzém na hã. Taha wa, ïsi'uihã na ïsisõ'reptu dai õ wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina te 're ïrob'manharĩ mono zém na, te 're ab'madâ'â mono õ di oto, taha zarina, ïwasédé hã te te ï'ãma 're ab'madâ'â tô mono da, te te 're ïwêsãmri mono da oto, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Dasi'uihã na dasisõ'reptu dai õ wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, da te 're rob'manharĩ za'ra mono nherê, taha zarina te te dama 're apari mono õ di dawasédé hã, da te 're ï'manharĩ za'ra mono zé hã. ãne 'wa'âhã, aré marĩ dai õ di, Zezu Cristu dazada ïdâ'âzé hã. Taha wa, te oto ïsiwi 're wẽ'õ mono õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ïzawi pese mono zé hã, Cristu te te ïwa'âbâzém na, dazada ïdâ'âzém na hã. Mare uptabi di. ãne Pedruhu ma, te ïrowaihu'uzé hã.

3

'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ïda'awêsãmri mono zém na rowasu'u

¹ Darasiza nhihudu norĩ, e niha te rosa'rata waihu'u ãna 're anomro aba mo. Zezu Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na wazada ïdâ'âzém na, wa tô te aima ãma 're rowasu'u pese za'ra wa'wa aré. E 'wa hã ma tô aiwi udã za'ra wa'wa, taré waihu'u zawã za'ra wa'aba da. ² Ma'ãpé we ïma waihu'u za'ra wa'aba. E marĩ wa, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã Tipẽ'ëzani hã we aima sômri za'ra wa'wa, aipẽ'ẽ 're. E ïsimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, 're ïrob'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô we Tipẽ'ëzani hã aima sômri za'ra wa'wa. Mare di. E Zezu Cristuhu wasu'uwẽ hã aipo're na wapari za'ra wa'aba pari, tô sena ïwasu'uwẽ na asina 're saze za'ra wa'aba mono wa, ma tô we aima sômri za'ra wa'wa. Taha wa, ma tô we Tipẽ'ëzani hã aima sômri za'ra wa'wa tô, aipẽ'ẽ 're, 're sãmra za'ra wa'aba mono da oto. ³ E niha bété rosa'rata waihu'u ãna, te oto 're anomro aba mo. 'Re ïhâimana u'âsi mono, Tipẽ'ëzani te te aima ïsômri za'ra wa'aba zarina, ma tô aihâimanazép tém na ãma ïsãna'rata za'ra wa'wa, ïwẽ na. E niha te bété oto 'rãwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo asi'uihã na, asina uwaimrami za'ra wa'aba da newa, asisõ'reptu za'ra wa'aba zé hã. ⁴⁻⁵ E taré ma tô ïwẽ hã asina 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mo, marĩ hã ãma waihu'u za'ra wa'aba ãna. 'Re ïhâimana u'âsi mono si, ma tô we Tipẽ'ëzani hã aipẽ'ẽ 're aima sômri za'ra wa'wa. Ma tô duré marĩ dama ï'manharĩ waihu'u õ

hã te te aima 're 'manharĩ wẽ za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na. E marĩ wa. E ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rata zarina 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono wa. Mare di. Taha zarinaĩ õ di. Zezu Cristuhu wasu'uwẽ hã aipo're na wapari za'ra wa'aba pari, Cristu Danho'reptui'wa na asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa, ma tô we Tipẽ'êzani hã aima sômri za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Taha zarina si, ma tô duré marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te aima 're 'manharĩ wẽ za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na.

⁶ Tane Abra'ã hã. Ta hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sina 're umnhasi pese, te te tãma ĩropisutuzé za te te tãma ãma ĩ'uwaimrami na hã. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô te te 're wêsãmri, Abra'ã hã. Duréihã ãne Abra'ãhã wasu'u na ma tô rob'ui'ééré ĩbaihã na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã. ⁷ Tawamhã Cristu Danho'reptui'wa na, da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, simisutu Abra'ãhã nhihudu na, te za oto te te 're da'anhisi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ãne hã wa tô aima waihu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da asina. ⁸ Zahadu romhã uptabi nherẽ, ma tô zudezu'õ norĩ ãma sima roti, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ãne ĩsimiroti hã: Zudezu'õ norĩ hã, Cristu Danho'reptui'wa na te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhã, ta norĩ ma zama te za duré tãma 're ĩrowẽ za'ra mono zéb da hã te te tãma 're apisutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ĩwasédé hã te te oto ãma 're ĩ'ab'madá'ã mono õ zéb zarina, te za te te 're awêsãmri. Taha zarina dawasété 'ru te, te te ahã za'ra õ di za, rob'rãsutuzéb ãma hã. ãne ĩsimiroti hã zudezu'õ norĩ ãma hã. Taha wa, ma tô ãne Abra'ãhã ma waihu'u siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã: “Aima te ĩropisutuzém na asina ĩzazei pese zéb zarina, wa za dama 're ĩrowẽ za'ra mono zéb da hã te dama 're apisutu, daro mono bâ.” ãne ma tô ĩwasu'uwẽ na romhã ré ãma po're pu'u siro. ⁹ Abra'ã hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sina 're sazei pese, te te tãma ĩropisutuzém na. Taha wa, rowẽ te te tãma ĩpisutuzéb zarina, ma tô rowẽ uptabi na 're hâimana. Tane duré Cristu Danho'reptui'wa na, da te dasina 're saze za'ra mono wamhã, Abra'ãhã ma te te ĩpisutu ne, te za dama 're ĩrowẽ za'ra mono zéb da hã te te dama 're apisutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

¹⁰ Tane nherẽ, ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rata zarina, da te 're ĩrob'manharĩ za'ra mono zém na 're danhopré mono wamhã, taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're da'anho'reptui mono da newa, e niha te za tawamhã dama 're romhâimana za'ra. Õne haré, ĩsimiroti mono bâ da te dasina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wa, te za tô te te siwi 're da'awẽ'õ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Duréihã ma tô ãne na rob'ui'ééré ni:

“Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ, taha na rob'ui'ééré hã te ĩbaihã na dama 're hâimana, da te dasina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono da. ãne zarina, ĩsimiroti mono bâ, da te dasina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, te za te te siwi 're da'awẽ'õ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.”

ãne ma tô ãhã wasu'u na rob'ui'ééré, ĩsadawa wasu'u'wa hã. ¹¹ E ãne te za te te dama 're awaihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã: “ĩnhimiroti na rob'ui'ééré 'rata zarina, 're ĩrob'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb zarina, te ai'ãma 're ab'madá'ã aba mono õ di za oto, aiwasété 'wa hã. Wa za oto te 're ai'awêsãmri 'wa. Taha zarina, aiwasété 'ru te, te aihã za'ra wa'aba õ di za.” E ãne te za te te dama 're awaihu'u. Mare di. Duréihã ma tô ãne na rob'ui'ééré ni:

“Re ĩhâimana u'âsi mono, Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, dawasédé hã te te da'ãma 're ab'madá'ã mono õ di za. ãne wamhã, te za rowẽ uptabi na 're dahâimana u'âsi za'ra.”

ãne na da te ãma rob'ui'ééré wa, wa tô waihu'u za'ra ni tô. ¹² Duréihã ma tô duré ãne na rob'ui'ééré ni:

“Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ, da te dasina tâma âma 're uwaimrami u'âsi za'ra mono wamhã, rowẽ uptabi na te za 're dahâimana u'âsi za'ra.”

Ãne ìwasu'u na rob'ui'ééré hã. Tane nherẽ, Cristuhu wasu'u zô, te zahadu 're rob'é'é, Cristu Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, dama 're ìrowẽ za'ra mono zéb da hã.

¹³ Wa norĩ hã wa te dame wasina tâma âma 're uwaimrami za'ra mono õ di, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ. Taha wa, te aré siwi wa'awẽ'õ, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Tawapsi wawasété 'ru te, te aré wahã za'ra. Tane nherẽ, te te 're wahã za'ra mono tõ da, ma tô Cristu hã wẽ nherẽ, wazada sisõ, wa'upana 'Re ìhâimana u'âsi mono te te azâri da. Taha na ma tô wa'awa'â, Cristu hã. Duréhã ma tô ãne na âma rob'ui'ééré ni:

“Ni'wa hã wasété uptabi wa, te za dasiwi wĩrĩ ni. Taha pari, wede na te za dasiwi sasõmri ni, da te âma waihu'u za'ra da, wasété uptabi wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma ìwẽ õ na.”

Ãne ìwasu'u na rob'ui'ééré hã. Tawamhã âma ìrob'ui'éérézéb zarina, Cristu hã wẽ nherẽ, wedepo'o nhonhi'rãmi na sa'o ré, ma tô siwi wẽ'õ, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Wa'upana ma tô azâ, wasété õ nherẽ. ¹⁴ Ãne ma tô Cristu Zezusi hã wa'awa'âbã pa. E marĩ da. Simisutu ìsib'a'uwẽ oto 're wanomro mono wa, zudezu'õ norĩ ma zama, ìwẽ na 'Re ìhâimana u'âsi mono te te tâma âma 're a'uwaimrami mono da, Abra'ãhã ma te te ìropisutuzéb zarina, duré wahãiba mono bâ wapẽ'ẽ 're, Tipẽ'ẽzani hã te te wama 're anhomri mono da, te te wama ìropisutu za'ra zéb zarina, Zezu Cristu hã Danho'reptui'wa na, wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa.

'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rowasu'u, Abra'ãhã ma ìwẽ na te te tâma ìropisutuzém na rowasu'u me

¹⁵ Ìsisãnwã norĩ, ãne wa za oto aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, 're ìwahâimana za'ra mono zém na. Até ni'wam norĩ hã te za marĩ ìwẽ na sima roti zahuré. Tawamhã tô sena za te te sima âma ì'uwaimrami zahuré pibu ma, te za danho'a rob'ui'ééré zahuré tinhisi na, da te âma waihu'u zahuré da. Taha parimhã, te te sima âma uwaimrami zahuré tõ da, ni'wa hã te te tiwi ìsizãri zahuré da hã, mare di. Duré, ni'wa hã tinhimiroti na te te âma 'rãnhipa zahuré õ di za. Ma tô âma sisazei pari zahuré. ¹⁶ Tane Abra'ãhã ma, ìsipai u ìsihudu na zama, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìropisutuzé hã. ãhã wasu'u na, da te âma rob'ui'ééré wamhã, ìsihudu norĩ hã da te wasu'u za'ra õ di. ìsihudu norĩ hã da te wasu'u za'ra 'wa'ãhã, te aré ìsihudu ahã na wasu'u ni. ìsihudu misi, te wasu'u. Ta hã Cristu. ¹⁷ Wa za oto aima rowasu'u pese za'ra wa'wa, te aima âma ìsimiré'é aba zém na. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô Abra'ãhã ma ìwẽ na ropisutu. Tô sena te te tâma âma uwaimrami da, ma tô tâma siwasu'u. Taha pari, te te tâma ìropisutuzém na hã ma tô da'ãma tiwahub ahã uptabi, 430 na. Tawamhã ma tô tinhimiroti mono bâ dama waihu'u 'rata. E taha wa, ìwẽ na te te dama âma uwaimrami õ di za, Abra'ãhã ma, te te ìropisutuzém na hã. E taha wa, te za tinhimiroti na âma saprĩ, te te dama âma uwaimrami tõ da. Mare di. Te za tô te te dama âma 're a'uwaimrami u'âsi, Abra'ãhã ma, te te ìropisutuzéb zarina. ¹⁸ Abra'ãhã ma, ìwẽ na te te tâma ropisutu wa, taha zarina ma tô âma tâma uwaimra. Tane ìwẽ na te te dama ropisutu wa, taha zarina si, te za tô te te âma dama 're a'uwaimrami, sô 're simipari mono ãna, marĩ na ìsimiroti hã a'ã da te dasina tâma âma 're ì'uwaimrami za'ra mono zéb zô.

¹⁹ Abra'ã hã 're hâimana mono ré, ma tô ìwẽ na tâma ropisutu siro 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, ìsipai u ìsihudu ma, te te tâma âma 're a'uwaimrami mono da. Abra'ãhã za'u si, ma tô oto tinhimiroti mono bâ dama waihu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. E marĩ da. Dawasété na 're danomro mono wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, dawasété na 'rãwi 're dasiwaihu'u za'ra

mono da. Taha da, ma tô tinhimiroti hã dama waihu'u. Abra'ãhã nhihudu, ti'ai u we ãmorĩzéb u si, te za pire na 're hãimana, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina, zudezu norĩ te te 're ãrob'manharĩ za'ra mono zéb da hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tinhimiroti hã te te dama 're awaihu'u mono da, ma tô tinhimiroti na rob'ui'ééré hã hãiwa ãma tãma ãromhuri'wa norĩ ma tisõ, aibã ma te te siwi sãmri da, ãsipai u. ²⁰ Ni'wa hã ti'ai ãma si'uihã na tinhimiroti hã te te dama waihu'u wamhã, ni'wa hã ãsãna'remhã hãimana õ di, ãsimiroti hã te te dama ãwaihu'u da hã. Tane 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Si'uihã na ma tô Abra'ãhã ma waihu'u, ãwẽ na za te te tãma ãma 're ã'a'uwaimrami mono na hã.

'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na, Mozési te te ãma ãrob'ui'ééré wasu'u

²¹ Abra'ãhã za'u si, ma tô oto tinhimiroti mono bã dama waihu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. E taha wa, te te dama ãma uwaimrami õ di za ãwẽ na, Abra'ãhã ma, aré te te ãropisutuzéb zarina. Mare di. Te za tô te te dama ãma 're a'uwaimrami u'ãsi. Uburé marĩ hã ãsimiroti zarina, da te dasina tãma ãma 're ã'uwaimrami za'ra mono da hã, dama waihu'u za'ra 'wa'ãhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te aré te te dama 're apisutu, rowẽ uptabi na 're dahãimana za'ra mono da. ²² Tane nherẽ, daro mono bã te dawasété na 're danomro. Dasi'uihã na dawasété wi 're dasipizari waihu'u za'ra mono õ di tô. ãne, da te ãwaihu'u za'ra zéb da hã, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãma rob'ui'ééré. E marĩ da. Zezu Cristu Danho'reptui'wa na, da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, tawapsi 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãwẽ hã te te dama ãma 're uwaimrami mono da, te te dama ãropisutuzéb zarina.

²³ Bãdã ãwa waptãã õ ré, Zezu Cristu Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono õ ré hã, ãne aré dahãimanazé hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô zudezu norĩ hã tinhimiroti 'rata na te te 're a'uwati, Cristuhu wasu'uwẽ hã sõ'awi te te wama waihu'u za'ra õ ré hã, Cristu Danho'reptui'wa na wa te wasina 're ã'umnhasi za'ra mono zéb da hã oto. ²⁴ 'Re dapréduub za'ra mono õ ré, da'madã'ã'wa hã te te dama 're ãroti mono ne, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tinhimiroti 'rata na te te 're wa'a'uwati aré, Cristu hã datẽme wei morĩ õ ré. Ta hã te we oto datẽme mo, te te dawa'ãbã da, Danho'reptui'wa na wa te wasina 're ãsaze za'ra mono zéb zarina, wawasédé hã te te wa'ãma 're ab'madã'ã tõ mono da oto, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, taha zarina te te 're wa'awẽsãmri mono da oto.

²⁵⁻²⁶ Ma tô oto bãdã hã ãwa waptãã, Cristu hã wa te wasina 're ã'umnhasi za'ra mono zéb da hã. Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, wa te 're ãrob'manharĩ za'ra mono zéb da hã, pire na wama 're hãimana za'ra mono õ di oto, Mozési te te ãma ãrob'ui'ééré hã. E marĩ wa. A norĩ wa'wa hã ma tô Cristu Zezusi hã Danho'reptui'wa na asina 're ãsaze za'ra wa'aba mo. Taha wa, te oto simisutu 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra, 're anomro aba mo, aihĩni. ²⁷ Ma tô duré ã dawabzuri hã ã'manharĩ za'ra wa'wa, Cristu 're ãmorĩzém na si oto ãma 're anomro wẽ wa'aba mono da, simisutu Cristuhu nhĩb'a'uwẽ 're anomro aba mono wa. ²⁸⁻²⁹ Taha zarina, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te siwi 're da'aba'a waihu'u mono õ di, zudezu norĩ hã, duré zudezu'õ norĩ hã, ãwada'uri zarina si, pawã'ãbã ãna dama romhuri'wa norĩ hã, duré wada'uri ãna si'uihã na 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã, aibã norĩ hã, duré pi'õ norĩ hã. Simisutu Cristu Zezusihi nhĩb'a'uwẽ si, te 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, te oto Abra'ãhã nhihudu na te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ãhã wa, ãwẽ na si, Abra'ãhã ma te te ãropisutuzéb zarina, te za ãwẽ na si te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, Aímama 'wa hã.

4

1-2 Āne wa za duré marĩ hã aima waihu'u za'ra wa'wa, romnhimiré'é na ĩwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Āté ai'uté mama tō hã te 're 'maihamana, 'watébrémi hã. Prédu wapsi, ĩte hã za, ĩmama hã dâ'â ò ré, tinhibrom na te te tãma ãma ĩropisutuzé hã. Tane nherē, uburé timama nhibrob ré, za 're hãimana mono nherē, prédub ò ré te za danhimarĩ ãna te te dama 're ĩromhuri za'ra mono norĩ ne, 're hãimana. Te za a'â da te dasiwi 're 'madâ'â, hãimana wē na 're hãimana mono zô. ĩmama nhibro hã te za duré da te tãma 're 'madâ'â pese, 'watébrémi ma. Āne te za a'â ĩ'ra hã 're hãimana, ãma ĩwahubzé hã bâdâ hã ĩwa waptã'ã ò ré, ĩmama tinhibrom na te te tãma ĩropisutuzé hã. ³ Tane wa norĩ hã, ai'uté ne, roti tō sena wama ĩwaihu'u pese za'ra ò zarina, wa tō aré 're wahãimana za'ra, roti da te wama 're ĩwaihu'u 'rata za'ra mono zéb zarina. ⁴ Tawamhã bâdâ hã ma tō ĩwa waptãrã oto, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ti'ra ãma te te ĩrotizéb zarina, ti'ai u we te te ĩsatõrĩ da hã. We te te satõrĩ wamhã, ma tō pi'õi ma ĩ'ra hã podo oto, zudezu na. Zudezu na poto wa, pire na ma tō tãma 're hãimana, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti hã, Mozésihi ma te te 're ĩ'waihu'u mono hã. ⁵ E marĩ da, ma tō ti'ra hã we satõ, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. Wanho'reptuzé hã wa te wasina 're uwaimrami za'ra mono da, ĩsimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina, wa te 're ĩrob'manharĩ za'ra mono na 're ĩwanhopré za'ra mono norĩ hã te te wa'awa'âbâ da, ma tō we satõ, wa'ãma 're 'ra za'ra mono da oto, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã.

⁶ Tawamhã ĩ'ra oto 're ĩwanomro mono na 'rãwi 're wasiwaihu'u za'ra mono da, ma tō we ti'ra pē'ēzani hã te te wama 're anhomri, wapē'ē mono bâ wama 're hãimana za'ra mono da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã Wamama na, wa te 're sisi za'ra mono da oto. ⁷ Taha wa, robzei'õ na danhimiwada'uri zarina si, dapawa'âbâ ãna 're ĩhãimana za'ra mono norĩ ne, 're aihãimana za'ra wa'aba mono ò di oto. 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra si, te oto 're anomro aba mo. Āne wa, uburé marĩ wē na ti'ra norĩ ma, te te ĩropisutuzéb zarina, te za tō te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, Aimama 'wa hã.

⁸ Zudezu'õ norĩ, aima sa'rese za'ra wa'aba ò di aré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. Taha wa, ma tō ĩ'upana aimawi nhimiwada'uri na 're aihãimana za'ra wa'aba mo danhimiwada'uri zarina si, paw'a'âbâ ãna 're ĩhãimana za'ra mono norĩ ne, robzei'õ na. ⁹ 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ma tō oto Aimama na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di oto. Taha nhipai u, ti'ra na te te oto sina ai'awaihu'u aba wa, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di. Āne wamhã, e niha te za bété apã aipizari za'ra wa'wa, asimizazézéb 'rata u, taha zarina asina uwaimrami za'ra wa'aba ò nherē, asõ'reptu za'ra wa'aba zé hã, duré taha zarina rowē si aima 're hãimana za'ra wa'aba mono ò nherē. E niha te za bété asima ĩwē za'ra wa'wa, danhimiwada'uri zarina si paw'a'âbâ ãna 're ĩhãimana za'ra mono norĩ ne, apã 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, robzei'õ na. ¹⁰ Bãdâ ĩpire hã marĩ 'manharĩzéb da hã, te oto zudezu norĩ zarina 're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mo, a'amo zama, wahub zama. ¹¹ Āne wa, wa ai'ãma 're ĩhãtã'ã za'ra wa'wa. E marĩ wa. Wanhib'apito wasu'uwē na 're ĩsiwasutu wē mono nherē, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zé hã, e taré te za 're hãimana.

¹² ĩsisãnawã norĩ, wa hã zudezu nherē, ai'rata ĩnhamra aba ré, wa tō zudezu'õ newa asine 're ĩmorĩ 'wa. Taha wa, ma'ãpé ĩsine 're anomro aba mono. Atēme amo ĩmorĩ 'rata aba wamhã, marĩ hã ĩma 'manharĩ wasété za'ra wa'aba ò di, ĩhãiba na hã. ¹³ ĩhãzé si ĩ'ãma watobro wa, wa tō ai'rata ĩnhamra za'ra wa'wa. Āhã wa, wa tō Zezu Cristuhu wasu'uwē na aima rowasu'u na'rata za'ra wa'wa. Āne na ma tō ĩ'ãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa aré. ¹⁴ Tawamhã ĩhãzé ré, atēme ĩwisi za'ra wa'aba nherē, ĩhãzé wa, asiwi ĩwē'õ za'ra wa'aba ò di. Mare di. Hãiwa ãma 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa, wē na asiwi

ĩ'ári aba ne, niha wamhã, Cristu Zezusi, wẽ na asiwi ĩ'ári aba ne, ma tô wẽ na asiwi ĩ'ári 'wa. ¹⁵ E niha bété oto áhãna hã. Aré aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di, ai'rata ĩnhamra aba wa. Áhã wa, aima waihu'u pese za'ra wa'aba 'wa'áhã, te aré ato hã ĩsani za'ra wa'wa, ĩma sòmri za'ra wa'aba da, ato hã. ¹⁶ E niha te bété oto áhãna hã ĩ'áma ĩrosa'rata za'ra wa'wa. E aiwẽ'õ wa'aba 'wa na si, te za oto ĩ'áma ĩrosa'rata za'ra wa'wa, rowasu'u tô sena na si te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherẽ.

¹⁷ Aibã norĩ, aimawi rowasu'u'wa norĩ hã te sima aiwẽ za'ra wa'wa, ta norĩ nhimirowasu'u si asima 're wẽ za'ra wa'aba mono da, tô sena tin-himirowasu'u wẽ na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da newa. E marĩ da. ĩnhimirowasu'u nhiti, asina 're aipahã za'ra wa'aba mono da ĩtẽme, ĩnhimiroti nhipai u, õ norĩ nhimiroti si asima 're wẽ uptabi za'ra wa'aba mono da oto. ¹⁸ Roti ĩwẽ na si, da te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, da te dasima 're aiwẽ za'ra wa'aba mono wamhã, ĩma wẽ di tô, ai'rata ĩnhamra aba ré, duré ĩhãiba za're'ra zama. ¹⁹ ĩ'ra norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, pi'õ tiwasã te te 're ĩsépata za'ra mono ne, wa tô wa hã ĩpẽ hã te ai'áma 're sępata za'ra wa'wa, Zezu Cristu 're ĩmorĩzém na 're anomro aba mono õ wa. Áma 're anomro wẽ wa'aba mono wapsi, ĩma rowẽ di za. ²⁰ Áhãna ai'áma ĩhãtã'ã za'ra wa'aba di. Áhã wa, ĩnhimirosa'rada hã ahã di, ai'áma za'ra wa'aba hã. Ai'rata ĩhãimana za'ra wa'aba neza, ĩwaimri te oto aima rowaihu'u za'ra wa'aba da.

Sara norĩ wasu'u hã, Adaha wasu'u me

²¹ Uburé õ nherẽ, ma tô asima ĩwẽ za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére zarina, 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono da, taha zarina si 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da newa. E aima waihu'u za'ra wa'aba õ di, 'Re ĩhãimana u'âsi mono wasu'uwẽ hã, Abra'áhã 'ra norĩ áma hã. ²² Áne ta norĩ wasu'u na, rob'ui'ére hã: Abra'áhã 'ra norĩ hã, maparane aibã hã. ĩmorĩ'rada hã Adaha 'ra, ĩwada'uri zarina si pawa'ábã ána 're ĩhãimana mono 'ra. Duré ĩhãiba amo hã Saraha 'ra hã wada'uri ána 're ĩhãimana mono 'ra, te 're hãimana. ²³ Dasi'uihã na dahãimanazém na 're ĩda'ra za'ra mono na ma ĩ'ra hã tãma podo, romhuri'wai ma. Abra'áhã 'ra hãiba amo hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te tãma ĩropisutuzéb zarina, ma ĩ'ra hã tãma podo, wada'uri ána 're ĩhãimana mono ma hã, Saraha ma. Áne Abra'áhã 'ra norĩ wasu'u hã. ²⁴ Marĩ te te ĩwasu'uzé hã, te pi'õ norĩ hã wasu'u zahuré. 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te sima da'áma ĩrotizé hã te pi'õ norĩ wasu'u zahuré. Maparane te te sima da'áma ĩrotizé hã. ĩmorĩ'rada hã Sina'i na étẽ rãihã nhisi áma, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te sima da'áma ĩrotizé. Ta hã, Ada te wasu'u. Adaha 'ra hã ma tô tina zabãdã danhimiwada'uri zarina 're hãimana, robzei'õ na. Tane Sina'i áma 'Re ĩhãimana u'âsi mono, te te sima da'áma ĩrotizém niwĩ 're ĩdanomro mono norĩ hã, Adaha 'ra ne, danhimiwada'uri zarina pawa'ábã ána 're ĩdahãimana za'ra mono ne, te robzei'õ na 're dahãimana za'ra, áhãna hã. ²⁵ Arabiza na daza'ru nhisi áma, Sina'i na étẽ rãihã nhisi hã, Ada te wasu'u. Zeruzarẽ na 'ri nho'õmo nhisi, Ada te duré wasu'u. E marĩ wa. Zeruzarẽ 're, 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ hã danhimiwada'uri zarina, dapawa'ábã ána 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ ne, te robzei'õ na 're dahãimana za'ra. ²⁶ Ánei õ di, Zeruzarẽ ĩhãiba amo hã, hãiwa áma 're ĩsa mono hã. Rowẽ na si, te ĩwa 're dahãimana za'ra. Zeruzarẽ hã hãiwa áma 're ĩsa mono hã, wana Sara hã te wasu'u. ²⁷ Duréihã, ma tô pi'õ ĩ'ra õ na áma romnhimiré'é 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã, Zeruzarẽ 're, 're ĩhãimana za'ra mono norĩ áma. Áne te 'mahã:

“Pi'õ, ai'ra hã niwa aima 'maipoto õ nherẽ, ma'ãpé 're atoi u'âsi mono, aipẽ'ẽ 're. Aimro hã te te airẽme nherẽ, ai'ra ahã di za. Pi'õ timro ré, 're ĩsãmra

mono zém nhipai u, ai'ra ahâ di za. Taha wa, te za rowē te, 're atoi u'âsi mo.”

Ñe te 'Re ìhâimana u'âsi mono hã 'ri nho'u hã 'mahâ.

²⁸ Ìsisânawã norĩ, ãhã wasu'u zarina, te oto Abra'ãhã nhihudu na te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Izati hã ma tô podo, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã Abra'ãhã ma, te te ìropisutuzéb zarina. Tane te te tãma ìropisutuzéb zarina, te oto Abra'ãhã nhihudu na te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. ²⁹ Abra'ã hã 're morĩ ré, ma tô Izatihi ma nharĩ wasété, dasi'uihã na dahâimanazém na 're ìda'ra za'ra mono na ìpodo hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono pē'ēzani, te te ìpawaptobzém na ìpoto ma, ma tô nharĩ wasété. Tane duré ãhãna hã te za 're romhâimana. ³⁰ È niha tawamhã duréi wasu'u na rob'ui'ééré hã. Ñe ìwasu'u hã:

“Ì'ra ré satōrĩ, pi'õ hã romhuri'wa hã. Ìmama, tinhibrom na tãma ãma sipo'o zahuré õ di za, danhimiwada'uri zarina 're ìhâimana mono õ 'ra me.”

Ñe ìwasu'u na rob'ui'ééré hã. ³¹ ãhã wa, ìsisânawã norĩ, wa za oto marĩ hã ìwasu'u na waihu'u za'ra ni. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã Adaha nhihudu na te te 're wa'anhisi mono õ di za oto, danhimiwada'uri zarina 're ìmorĩ nhihudu, 're ìwahâimana za'ra mono na hã. Mare di. Danhimiwada'uri zarina 're ìhâimana mono õ nhihudu, 're ìwahâimana za'ra mono na, te oto te te 're wa'anhisi, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, Saraha nhihudu uptabi na. Taha wa, wa norĩ hã wama 're rowē uptabi za'ra mono di oto.

5

Wanhib'apito ãma rowē na 're ìdahâimana za'ra mono zém na rowasu'u

¹ Zezu Cristu hã ma tô wa'anho'reptui pa, rowē na ãma 're wahâimana za'ra mono da. Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, wa te 're ìrob'manharĩ za'ra mono zém na, 're wanhopré mono õ di za oto, taha zarina te te 're wa'anho'reptui mono õ wa. Ñe wamhã, tô senai'õ na rowasu'u'wa norĩ wi 're asiptete za'ra wa'aba mono za, ìsimiroti na 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, apã robzei'õ na 're anomro aba mono tõ da.

² Ma'ãpé asina ìwapari pese za'ra wa'aba za. Wa hã Paru, marĩ hã wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Da te 're asihâiwata nhihâri za'ra wa'aba mono da, asizudezu za'ra wa'aba da, asina dazaze za'ra wa'aba wamhã, taha zarina 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da newa, e niha za tawamhã. Cristu hã wazada dâ'â nherē, te te 're wa'anho'reptui mono da, taré te za 're sa'wari, asada ìdâ'â za'ra wa'aba zé hã. ³ Wa za duré aima ãma sahu za'ra wa'wa, te aima ìwaihu'u za'ra wa'aba zém na hã. Ni'wam norĩ hã da te sihâiwata nhihâri za'ra da, te te sina dazaze za'ra wamhã, taha zarina 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're sõ'reptu za'ra mono da newa, e niha te za tawamhã 're hâimana za'ra, ta norĩ hã. Danhihâiwata nhihâri siré, te za õne haré 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ te te sina tãma ãma 're uwaimrami za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te siwi 're awē'õ tõ mono da. ⁴ Zudezu norĩ ne, ma tô 'rãwi 're asi'mai'madâ'â aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono da, taha zarina, 'Re ìhâimana u'âsi mono, aiwasédé hã te te ai'ãma 're ab'madâ'â aba mono õ wa, te te 're aiwēsãmri za'ra wa'aba mono da oto, taha zarina aiwasété 'ru te, te te aihã za'ra wa'aba tõ da, rob'rãsutuzéb ãma hã. Ñe taré 'mairosa'rata aba wamhã, ma tô Zezu Cristuhu wi asina ai'maipahã wa'wa, asimirosa'rata na. ãhã wa, ma tô 'rãwi asiwi ì'maiwē'õ wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhoprubzé hã Cristu tidâ'ázém na, te te 're ìda'anho'reptui mono zéb da hã. ⁵ Ñei õ di, wa norĩ hã. Cristu Danho'reptui'wa na, wa tô wasina wa te 're saze za'ra. Taha zarina, wa wasina sô 're wanhimipari

za'ra, rob'rāsutuzéb āma hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te wama ãwaihu'u za'ra zéb zô, wawasédé te te oto wa'āma 're ã'ab'madâ'â mono ô zéb zarina, te te 're ãwa'awēsāmri mono zém na. Āne 'Re ãhâimana u'âsi mono pê'ēzani te te wama 're ãwaihu'u mono zéb zarina, wa wasina sô 're wanhimipari za'ra oto. ⁶ Simisutu Cristu Zezusihi nhib'a'uwē oto 're wanomro mono wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'aba'a mono ô di za, ãsihâiwata nhihâri ré norĩ hã, ãsihâiwata nhihâri ô norĩ me. Zudezu na duré zudezu'ô na 're ãwahâimana za'ra mono zém na hã, te te oto 're wa'awaihu'u mono ô di za. Zezu Cristu Danho'reptui'wa na, wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa, wanhimizawi pese na 're ãwahâimana za'ra mono zém na si, te za oto te te 're wa'awaihu'u, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã.

⁷ A norĩ wa'wa hã ma tô aré tô sena rowasu'u na 're anomro aba mo. E 'wa simirowasu'u hawi, ma tô sena rowasu'u na asima āma apa za'ra wa'wa. ⁸ E asima āma apa za'ra wa'aba da, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã aima waihu'u za'ra wa'wa, sima asô ãhârâ za'ra wa'wa hã. Mare di. ⁹ Ĥ'rada hã wa za aima sadawa wahutu za'ra wa'wa, āne: “Ĥ'u'ētē wapuzé hã syryre na da te ahiri nherē, te za timapu, Ĥ'u'ētē wapu hã.” Tane duré aimawi na, da te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, te za da te āma 're ropé, rowasu'u senai'ô na hã. ¹⁰ Tane nherē, simisutu Wanhib'apito nhib'a'uwē 're wanomro mono wa, wa za te 're ai'umnhasi za'ra wa'wa, te aima ãwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina si, za apâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono na. Aibã hã dama pire na 're hâimana mono nherē, aimawi tinhimirowasu'u na te te aiwi 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono wa, tãma 're rowē mono ô di za, ta hã 'Re ãhâimana u'âsi mono si za te te azãri wa.

¹¹ Ĥsisãnawã norĩ, wedepo'o nnonhi'rãmi na Zezu Cristu dazada ãdã'ãzé hã wa tô te dama 're wasu'u u'âsi, da te āma 're saze za'ra mono da. Taha wa, ma tô zudezu norĩ hã te te siwi 're ãwē'ô za'ra, ãmreme zarina te dama 're rowasu'u mono ô wa. Ta norĩ hã te duré taré te te dama 're ãwasu'u za'ra, danhãiwata nhihâri wapsi, 're dasizudezu za'ra mono da, te dama 're awaihu'u mono newa. Āne zahadu zudezu'ô norĩ ma, te 're arowaihu'u mono 'wa'ãhã, e te aré zudezu norĩ hã te te siwi 're ãwē'ô za'ra, te dama 're ãrowasu'u mono zém na hã. Mare di. Te te siwi 're ãwē'ô za'ra mono ô di aré āma. ¹² Aimawi tinhimirowasu'u na te te aiwi 're ãro'wa'rutu za'ra wa'aba mono norĩ hã, tinhãiwata nhihâri siré, te za pé 're si're zani za'ra, wē te bã.

¹³ Ĥsisãnawã norĩ, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô aima pisutu za'ra wa'wa, rowē na āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ãsimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina, 're ãrob'manharĩ za'ra wa'aba mono zém na 're asôpré wa'aba mono tô da, taha zarina, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono dai ô wa. Tane nherē, rowē na 'Re ãhâimana u'âsi mono āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wē te, marĩ ãwē'ô na aipē'ē 're, asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wamhã, asina āma 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono ô di za. Āne te za oto 're anomro aba mo. Asimizawi pese za'ra wa'aba zéb zarina si, te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo asib'rata na, asimarĩ na zama, asimiroti na zama. ¹⁴ 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã ahã uptabi nherē, simisutu haré te wasu'u, ãsimiroti hã āne: “Ma'ãpé, 're dazawi pese za'ra wa'aba mono za. Marĩ ãwē na asima 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mono ne, te za duré dama zama sô 're asôpré wa'aba mo.” Āne si ãsimiroti hã. ¹⁵ Tane nherē, abaze zahi 're ãsimroi mono ne, asisada 're asiti'rui u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, asina asapa'a za'ra wa'aba ô di za.

Wamama pê'ēzani nhimiwada'uri zarina si, rowē na 're ãdanomro mono zém na rowasu'u

16-17 Wa norĩ hã marĩ ĩwě'õ na áté 'rãwi wapě'ě 're, wa za wasima wa te 're rosa'rata za'ra. Āne na te te sima 're wa'awě mono õ di, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pě'ězani hã. Marĩ ĩwě na si 'rãwi wapě'ě 're, wa te wasima 're rosa'rata za'ra mono da, te za te te sima 're wa'awě. Tawamhã marĩ ĩwě'õ na 'rãwi wapě'ě 're, wa te wasima 're rosa'rata za'ra mono wamhã, te za te te 're wa'a'uwati, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pě'ězani hã, wa te wasina ãma 're rob'manharĩ za'ra mono tõ da. Taha wa, wa za ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ma'ãpé, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pě'ězani nhimiwada'uri zarina si, 're anomro aba mono za oto. Tawamhã siwa'ru marĩ ĩwě'õ na aipě'ě 're asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono nherě, asina 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. ¹⁸ Āne 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pě'ězani nhimiwada'uri zarina si, 're aihãimana za'ra wa'aba mono wamhã, ĩsimiroti na rob'ui'ére 'rata zarina 're ĩrob'manharĩ 'rata za'ra wa'aba mono zém na, 're asõpré wa'aba mono õ di za oto, taha zarina 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono dai õ wa.

¹⁹ Dasi'uihã na danhimirosa'rata wasété zarina 're ĩdanomro mono zé wasu'u hã, wa tõ waihu'u za'ra ni. Āne te 're danomro wasété. Siwa'ru te tiwasédé hã pi'õ na te te 're 'manharĩ u'ãsi za'ra, aibã na zama. Siwa'ru te dasina 're dahãimana za'ra. Danhiséb ãna, te marĩ ĩwasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra. ²⁰ Duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono upana, te romhãiba 'manharĩ ãma 're dawata za'ra. Te duré tãma 're damreme zusi. Duré abzé 'manharĩ'wa, te 're danomro. Duré te 're dasi'ruiwapari za'ra. Te duré 're dasisada'ãbã za'ra. Duré marĩ na te 're dasi'ruiwapari za'ra. Dasi'aba're na te 're dazahi za'ra. Duré marĩ ĩwě zõ, te dasima si 're danhopré. Te duré 're dasirěme za'ra, 'rãwi dasi'rata 're dahãimana za'ra mono tõ da. ²¹ Marĩ na te 're dasisõ'ru za'ra. Duré da'rã siwamnarĩ na te 're dahãimana za'ra, ãzézei'wa 're dahãimana za'ra mono wa. Datoi wasétére u, te 're dasi'rã'õtõ, siwa'ru da te 're ãhuri mono da, ãzé hã. Tane te duré 're hãimana, da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã. Taha wa, wa za ãma sahu, te aima ĩwaihu'u za'ra wa'aba zém na. Āne 're danomro wasété mono wamhã, hãiwa u, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono u 're ĩdanhisi mono da hã mare di, Danhib'apito uptabi u, ĩwě uptabi si, tinhib'a'uwě norĩ ma, te te tãma 're ĩ'anhomri mono da hã.

²² Āne 're danomro wasété mono õ di za, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pě'ězani nhimiwada'uri zarina 're danomro mono wamhã. Te za da te 're dazawi pese za'ra. Duré dapě'ě 're datoi u'ãsi, te za 're dahãimana za'ra. Duré dapě'ě toi u'ãsi, te za 're dahãimana za'ra. Duré dawara sina dasisada 're dazahi za'ra mono õ di za. Duré danhimizawi pese na te za 're dahãimana za'ra. Duré marĩ ĩwě na te za dama 're danhoprub za'ra. Duré tõ sena wa, ropisutu wě, te za da te dama ãma 're rob'manharĩ za'ra. ²³ Duré dawaimri te za dama 're dahãimana za'ra. Duré dawasété wi, dasina 're danhiptete za'ra mono sina, te za 're dahãimana za'ra. Āne 're dahãimana za'ra mono tõ da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã robaba di. ²⁴ Cristu Zezusihi nhib'a'uwě 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ hã, tiwasédé hã aré te te 're 'manharĩ ze za'ra mono nherě, duré tiwasété zõ aré te te 're rowasutu za'ra mono nherě, 'rãwi te za te te siwĩ 're wě'õ pese za'ra, te te 're 'manharĩ za'ra mono tõ da oto. ²⁵ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pě'ězani hã ma tõ wama tisõ, wahãimanazép té hã ĩwě hã. Taha wa, ma'ãpé ĩsimiwada'uri zarina si, 're wanomro wě wa'aba mono. ²⁶ Danhipai u, wapire na 're wahãimana za'ra mono newa, 'rãwi wapě'ě na wasina 're wawata za'ra mono õ di za, da te wama 're nharĩ za'ra mono tõ da. Duré wanhipai u, dapire na 're ĩdahãimana za'ra mono na, wa te 're da'ruiwapari za'ra mono õ di za.

Roti ĩwě na 're ĩdasipawaptob za'ra mono zém na rowasu'u

¹ ĩsisānawā norĩ, āne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Āté ni'wa hã te za tihāimanazém na upa. Tawamhã 'Re ĩhāimana u'âsi mono pē'ēzani nhimiwada'uri zarina si 're aihāimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za aiwaimri 're ĩpawapto pese za'ra wa'aba mo, apã 're hāimana wē mono da, ni'wa hã. 'Re pawapto za'ra wa'aba mono wamhã, ma'āpé 'rãwi a'â asina 're asōpré wa'aba mono za, a norĩ wa'aba zama, wa'rui'wa nhimiwada'uri zarina, aihāimanazém na 're upa za'ra wa'aba mono tō da. ² Marĩ wa, aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono wamhã, ma'āpé 're asipawapto pese za'ra wa'aba mono za, roti ĩwě na si. Āne wamhã, Cristuhu nhimiroti wē 'madâ'â'wa te za tō 're aihāimana za'ra wa'aba mo. ³ Āté ni'wa hã simiroti pire newa, te za 'rãwi tinhimiroti pire na 're si'madâ'â ze. Āne wamhã, 'rãwi te za tipē'ē na sima 're sadawa nhipese. ⁴⁻⁵ Romhuri hã te wama 're hāimana za'ra wahāiba mono bâ, wa te wasina 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono da hã. Āne wa, wa za aihĩni 'rãwi wa te wasima 're rosa'rata pese za'ra, wa te wasina 're 'madâ'â pese za'ra mono da, wanhimirohuri hã. Wa te wasina 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, wa za 'rãwi wapē'ē 're wasima 're wato za'ra. Danhimirohuri hã wanhimirohuri me aiwab ō na, wa te da'āma 're rosa'rata za'ra mono ō di za.

⁶ Āté ni'wa hã Zezu Cristuhu wasu'uwē na, te za te te 're aipawapto za'ra wa'wa. Āne wamhã, te za asimarĩ na tãma 're asōprub za'ra wa'aba mo asa.

⁷ Ma'āpé ĩwapari pese za'ra wa'aba za. 'Re ĩhāimana u'âsi mono wi, simani ō di za, dahāimana wē wa'rãmimhã, ĩwě na te te dama āma 're ĩ'a'uwaimrami mono da hã, duré dahāimana wasété wa'rãmimhã, ĩwasété na te te dama āma 're ĩ'a'uwaimrami mono da hã. Āhã wasu'u hã tō sena wa, senai ō na āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za, 'rãwi aipē'ē 're asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono tō da. ⁸ Danhimirosa'rata wasété zarina 're danomro u'âsi mono wamhã, te za 'Re ĩhāimana u'âsi mono nhiti 're dahāimana u'âsi za'ra, rowē ĩsi'utōrĩ'ō nhiti. 'Re ĩhāimana u'âsi mono pē'ēzani nhimiwada'uri zarina si 're danomro mono wamhã, te za rowē ĩsi'utōrĩ'ō āma 're dahāimana u'âsi za'ra, 'Re ĩhāimana u'âsi mono 'rata. ⁹ Taha wa, ma'āpé wawa'a āna marĩ ĩwě na, wa te 're dapawapto u'âsi za'ra wa'aba mono za, wa norĩ hã. Tawamhã bâdã ĩwa waptã'ã wapsi, 'Re ĩhāimana u'âsi mono te te wa'āma sima ĩrotizé hã te za ĩwa'rãmi marĩ ĩwě hã te te wama 're anhomri. ¹⁰ Āne wa, wama ĩwaihu'u pese zarina, wa za dahāiba mono bâ marĩ ĩwě na, wa te 're dapawapto za'ra. Wa te 're ĩdapawapto za'ra mono zém nhipai u, wa za wasiré ĩsazei'wa norĩ hã marĩ ĩwě na 're wasipawapto pese za'ra.

Paru hã roti na te te ĩrãsutuzé wasu'u

¹¹ Āhãta ĩnhimi'ui'ééré ĩsa'ētē na, wa aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, ĩsi'uihã na ĩnhib'rata na. ¹² Ni'wam norĩ hã ma tō te te aima 're roti zadawa za'rēi'ō za'ra wa'wa, asihāiwata nhihãri ré, 're anomro aba mono da, tawapsi asizudezu za'ra wa'aba da. E marĩ da. ĩsiré zudezu norĩ si āma 're wata za'ra mono da, te te aima ĩroti za'ra wa'aba zém na hã. Cristu wedepo'o nnonhi'rãmi na wazada dâ'â wamhã, ma tō wa'awa'ābã pa. Tane nherē, taha wasu'u si te te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono ō di, ĩsimirowasu'u na te te siwi 're wē'ō za'ra mono tō da, ĩsiré zudezu norĩ hã. ¹³ Ta norĩ hã sihāiwata nhihãri ré, 're nomro mono nherē, uburé marĩ na 'Re ĩhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã te te sina tãma āma 're uwaimrami za'ra mono ō di. Tane nherē, ma tō te te sima 're aiwē za'ra wa'wa, ĩsimiroti zarina, aipibu pese na 're anomro aba mono da, ĩré 're anomro aba mono wa, tisiré zudezu norĩ ma, sina 're wata za'ra mono da, ĩsimiroti zarina oto 're ĩ'aihāimana za'ra wa'aba mono na hã. ¹⁴ Tanei ō di, wa hã. Wanhib'apito Zezu Cristuhu āma si, wa za 're ĩwata u'âsi,

wedepo'o nnonhi'rāmi na wazada ĩdâ'â āma. Taha wa, tiza'ozém na wazada dâ'â wa, ĩwi 're ĩdadâ'â za'ra mono ne, duré wa hã dawi ĩdâ'â ne, ti'ai āma danhimiroso'rata na 're ĩhâimana mono ō di oto. ¹⁵ Danhihâiwata nhihâri ré si, 're ĩdahâimana za'ra mono zé hã, marĩ dai ō di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. Duré danhihâiwata nhihâri āna 're ĩdahâimana za'ra mono zéb zama marĩ dai ō di, tãma hã. Dahâimanazép tém na, ĩwě na si oto 're dahâimana za'ra mono wamhã, taha si tãma wě uptabi di. ¹⁶ Ōhõ wasu'u zarina 're dahâimana za'ra mono wamhã, wa ĩsima te 're da'awě, rowě na 're danomro mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono da'āma 're ĩpě'ézé mono zéb zarina. Taha da, wa za da'āma te tiwi 're rowaptērē u'âsi, uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwě norĩ āma.

¹⁷ Wa hã Zezusihi ma romhuri'wa, wa 're ĩhâimana, ĩsimiwada'uri na. Da te ĩma 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra mono zéb zarina, ĩhâiba hã'ētē ré, 're ĩmorĩ wa, ĩpibui pese di, tãma ĩromhuri'wa 're ĩmorĩ na hã. Te te oto sahâri za'ra, aimawi tinhimiroti na te te ĩwi 're ĩro'wa'ré za'ra mono norĩ hã.

¹⁸ ĩsisānawã norĩ, Wanhĩb'apito Zezu Cristuhu wi, wa za te tiwi 're rowaptērē u'âsi, aihâiba za'ra wa'aba na hã, tãma asawi za'ra wa'aba wa, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da.

Tane tō.

Épézu norĩ

Épézu norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé

Ībaihá wasu'uzé

Ā ĩbaihá hã Paru hã ma tô Zezusihi zazei'wa norĩ ma sômri za'ra, Épézu na 'ri nho'ômo nhisi u. Tame ma tô Paru hã aré 're sãmra. Maparane ma tô âma tiwahu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u mono ré hã. Āma ronomro wapsi, ma tô Ā ĩbaihá na tãma âma rob'ui'éré za'ra, 'ri nho'ômo amoi hawi, dazazéb 're hâimana sirômo. Capituru 1-3 âma hã Paru hã ma tô dama waihu'u, Zezusihi zazei'wa norĩ hã misi haré simisutu 're ĩhâimana za'ra mono na hã, zudezu norĩ hã duré zudezu'ô norĩ zama, sina 're siwanhizari za'ra mono âna, Zezusi hã uburé zada dâ'â za'ra wa, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani hã ĩpê'ê 're 're sãmra za'ra mono wa, aiwa. Capituru 4-6 âma ma tô duré dama waihu'u, 're danomro mono zép tém na hã. Ma tô duré tãma roti za'ra, damama norĩ ma hã, duré da'ra norĩ ma, duré damro norĩ ma hã, dama romhuri'wa norĩ ma zama, ĩ'uwaibaba tisiré norĩ ma, 're ĩhâimana za'ra mono zéb da hã.

¹ Wa hã Paru, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, wa 're ĩhâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sima ĩwêzéb zarina. Taha wa, wa âma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Épézu na 'ri nho'ômo nhisi âma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê, 're ĩ'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma. A norĩ wa'wa hã ma tô ône u'â Zezusihi âma si 're anomro aba mo, aihâimana nhiptete sina.

² Wamama ma, wa ai'âma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hã ai'âma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowê u'âsi, âma 're anomro aba mono da.

Cristuhu âma 're ĩdanomro mono norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhoprubzé wasu'u

³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã sôpru uptabi di, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama hã. Ta hã Cristuhu âma 're wanomro mono wa, ma tô marĩ mono bâ wama 're sôpru, uburé marĩ wê na, hâiwa hawi. Taha wa, wama 're sôprub za'ra mono wa, âma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za. ⁴ Ta hã ti'a te te potô ô ré, ma tô romhã ré te te 're wa'apisutu siro, tinhib'a'uwê da, Cristuhu âma za 're wanomro mono wa, wawê uptabi na âma 're wanomro mono da, marĩ, wa te 're 'manharĩ wasété za'ra mono âna. Ta hã te te 're wa'apoto mono ô ré, ma tô romhã ré te te 're wa'azawi pese. ⁵ Tãma rowê wa, ma tô wa'âma sima roti siro, wa'âma 're 'ra za'ra mono da, Zezu Cristu za te te ĩwawa'âbâzéb zarina. Te te sima 're wa'awê uptabi mono wa, ma tô âne sima roti siro, wa'âma za'ra. ⁶ Wamama hã te te 're wa'azawi pese mono wa, ma tô oto wa'âma uwaimrami wê za'ra, ĩ'ra tãma ĩsawi hã te te ĩwa'awa'âbâzéb zarina. Taha wa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra.

⁷⁻⁸ Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na wazada dâ'â wamhã, ma tô tidâ'âzém na wa'awa'â. Marĩ, wa te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã ma tô te te wama 're apari, wawasédé hã te te wa'âma 're ab'madâ'â tō mono da oto. Āne wamhã, ma tô Wamama hã wa'âma uwaimrami wê, sa'êtê na tãma 're hâimana mono wa, te te 're ĩwa'azawi pese mono zé hã. ⁹⁻¹⁰ Te te da'âma sima ĩrotizé hã dama waihu'u pese âna ma tô dawĩ 're hâimana aré. Tane nherê, rosa'rata wê waihu'uzé hã sa'êtê na tãma 're ĩhâimana mono zéb zarina, ma tô oto wama waihu'u za'ra, Cristu za te te da'âma tãma ĩ'uwaimramizém na. Tawamhã niwapsi bâdâ te te sima ĩpisutuzém na te za da'âma uwaimra, te te

da'ãma sima ïrotizé hã. Tawapsi te za uburé tinhimipoto ma nharĩ za'ra, hãiwa ãma, ti'ai ãma zama, simisutu Cristuhu nhimiroti na 're dahãimana za'ra mono da, ta hã da'madâ'â'wai uptabi, dama 're hãimana mono wa.

¹¹⁻¹² 'Re ïhãimana u'âsi mono hã marĩ na te te sima 're aroti mono wamhã, te za tô te te ãma 're a'uwaimrami. Ta hã ma tô wa'apisutu siro, ïsib'a'uwẽ 're wanomro mono da, Cristuhu ãma za 're wanomro mono wa. ãne duréihã te te wa'ãma sima ïrotizéb zarina, ma tô wa'ãma uwaimrami za'ra, danho'reptui'wa zô 're ïwanhimipari 'rata za'ra mono norĩ ma, ãma 're ïwawata u'âsi za'ra mono zéb da hã.

¹³ A norĩ wa'aba zama te oto wasiré Cristuhu ãma 're anomro aba mo. Danho'reptui'wai wasu'uwẽ hã ma tô ïwapari za'ra wa'wa, asi'uihá na. Tô sena Cristuhu wasu'uwẽ hã. Tawamhã wapari za'ra wa'aba wamhã, ma tô Danho'reptui'wa na asina 're ï'umnhasi za'ra wa'aba mo, Cristu hã. Taha zarina ma tô 'Re ïhãimana u'âsi mono hã Tipẽ'ëzani hã we aima sômri za'ra wa'wa, 'rãwi asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, ïsib'a'uwẽ oto 're anomro aba mono na. ãne ma tô ai'ãma uwaimrami wẽ za'ra wa'wa, te te dama ïropisutuzéb zarina. ¹⁴ Tawamhã niwapsi te za uburé marĩ ïwẽ hã te te wama 're anhomri, tizazei'wai mono bâ. Duré ïsib'a'uwẽ 're wahãimana za'ra mono wa, te za rowasété hawi wa'awaibui pese. Tawapsi wama 're rowẽ za'ra mono di za. ãne tô sena za te te wama ãma ï'a'uwaimramizém na, wa te ãma waihu'u za'ra da, ma tô Tipẽ'ëzani hã te te wama 're anhomri. Taha wa, ãma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za.

Ïsazei'wa norĩ ma, Paru te te ïrowaptêrêzé wasu'u, 'Re ïhãimana u'âsi mono wi

¹⁵ Aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa hã ma tô we ïtême waptãrã, Wanhib'apito Zezusihi zazei'wa oto 're anomro aba mono na, duré asiré ïsazei'wa norĩ 're ïsawi pese za'ra wa'aba mono na zama. ¹⁶ Taha zarina, wa õne u'âsi 're ïto, 'Re ïhãimana u'âsi mono ma, ai'ãma za'ra wa'aba. Duré tãma 're ïmreme mono wamhã, aima za'ra wa'aba zama wa tô te tiwi 're rowaptêrê u'âsi, hãiwa u ai'ãma 're ïpo're si'ãri za'ra wa'aba mono ãna. ¹⁷ Wamama hã waihu'u pese za'ëtê dâ'â sina, wa aima za'ra wa'aba te tiwi 're rowaptêrê u'âsi, hãiwa hawi dahãimanazém na rowaihu hã Tipẽ'ëzani na te te aima 're sômri u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré Wamama hã ïhãimanazém na 'rãwi 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, 'Re ïhãimana u'âsi mono hã, Wanhib'apito Zezu Cristuhu 'madâ'â'wa hã. ¹⁸⁻¹⁹ Wa hã wa ïsima wẽ, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, ïsimiroti hã 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da, duré rowẽ uptabi zô te te ï'aipisutu za'ra wa'aba zé wasu'u hã, 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Duré uburé marĩ ïwẽ uptabi na wama 're ïsôprub za'ra mono zéb da hã tinhib'a'uwẽ norĩ ma, te te ïropisutuzéb zarina, taha wasu'u zama 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, wa ïsima aiwẽ za'ra wa'wa. ²⁰ Wa duré aima za'ra wa'aba te tiwi 're rowaptêrê u'âsi, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, ïwaihu'u pe hã asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Tiwaihu'u pese na ma tô Cristu hã ab're hawi hãiwa'utu, dâ'â nherê. Taha pari, ma tô pisutu, pire na ïsimire niwĩ 're sãmra mono da, hãiwa ãma. ²¹ Tame te pire uptabi na dama 're hãimana, pire na hãiwa ãma 're ïhãimana za'ra mono norĩ ma, duré tame siptete na 're ïhãimana za'ra mono norĩ ma zama. Ti'ai ãma duré hãiwa ãma zama tipire na te te ãma wabzu za'ra õ di, dama ïpire za'ra norĩ hã. Õne u'â te za tipire na te te 're da'a'rãnhipai u'âsi. ²²⁻²³ 'Re ïhãimana u'âsi mono hã ma tô Cristu hã pisutu, dama pire na 're hãimana mono da, ïsimipoto mono bâ. Ma tô duré Cristu hã pisutu, ropã tinhib'a'uwẽ norĩ 'madâ'â'wa da, õhõ si uburé Danhib'apito dama 're hãimana mono wa. Wahãiba hã misi nherê, wahãiba na marĩ mono bâ wama 're ïhãimana za'ra mono ne, te Cristuhu hãiba wasu'u, ïsib'a'uwẽ norĩ hã. ïsib'a'uwẽ

norĩ hã tãma 're hãimana za'ra mono wa, marĩ zô tiwi 're rowaptã'ã mono õ di, Cristuhu wi hã. Ta hã te ropã 're hãimana u'ãsi, uburé marĩ hã 're ãhãimana za'ra mono zéb da hã, ãsada para.

2

Dapẽ'ẽ 're dadã'ã u'ãsi 're ãdanomro mono zém hawi, danho'reptuzé wasu'u

¹ Duréihã a norĩ wa'wa hã aipẽ'ẽ 're, 're atã'ã za'ra wa'aba mono ne, te 're anomro aba mo aré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na 're anomro aba mono õ wa, duré aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wab zama. ² ãsazei'õ'wai hãimanazém na ma tô aré 're aihãimana za'ra wa'aba mo, wa'uburé norĩ nhib'apito nhimiroti na zama. Hãiwa nho're ãma te ta norĩ hã 're hãimana za'ra. ãsimiroti hã tãma pire za'ra di, ãpo're'õ norĩ ma hã. Taha wa, te ta norĩ hã ãsimiroti na si 're nomro, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wapari'õ'wa norĩ hã. ³ Tane wa norĩ hã wanhimirosa'rata wasété zarina, wa tô aré 're wanomro. Wa te wasima 're ãwẽ za'ra mono zéb zarina, wa tô aré wa te wasima ãma 're uwaimrami za'ra. ãne 're wahãimana wasété za'ra mono wa, te aré dazu wahã za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

⁴⁻⁵ Tane nherẽ, wawasété na 're wanomro mono wa, 're ãwadã'ã za'ra mono ne, 're wahãimana za'ra mono nherẽ, ma tô Cristu te te ãhãiwa'utuzém ne wapẽ'ẽ 're te te 're wa'ahãiwa'utu, rowẽ na si oto ãma 're wanomro mono da. ãne ma tô wama ãma uwaimrami wẽ za'ra 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, ãpẽ'ẽzézé hã sa'ëté na tãma 're hãimana mono wa, duré tãma wazawi uptabi za'ra wa. Taha wa, te te 're ãwa'anho'reptui mono zé wa'rãmi, marĩ zô 're simipari mono ãna, ma tô te te 're wa'anho'reptu. ⁶ Ta hã Cristu ab're hawi te te ãhãiwa'utu ne, ma tô wapẽ'ẽ 're te te 're wa'ahãiwa'utu, hãiwa ãma 're wasi'ubumroi u'ãsi mono da, Cristu Zesusihi 'rata. ⁷ E marĩ da. Da te waihu'u za'ra da, ãsimizawizé hã sa'ëté na tãma 're ãhãimana mono hã, wa'uirĩ na 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã. ãne te za da te 're waihu'u za'ra, Cristu Zesusi te te 're ãda'azawi pese mono zéb zarina.

⁸ 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô asõ'reptu za'ra wa'wa, Wa'anho'reptui'wa hã asina 're ã'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina. Asi'uihã na 're asisõ'reptui waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Sõpru wa, ma tô Wamama hã aima ãma uwaimrami za'ra wa'wa, asõ'reptu za'ra wa'aba zé hã. ⁹ Marĩ hã ahã na 're 'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono nherẽ, taha zarina te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono õ di 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, 'rãwi asi'ãma wa'aba 're a'maiwata aba mono tõ da, asi'uihã na asi'manho'reptui wa'aba da newa. ¹⁰ Cristu Zesusihi ãma 're wanomro mono wa, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã wama sõmri za'ra wahãimanazé ãté hã, wa te ãma dama 're rob'manharĩ wẽ za'ra mono da, duré ãwẽ na wa te 're dapawaptob za'ra mono da, te te wa'ãma ãroti sirõmo zéb zarina.

Zudezu norĩ, zudezu'õ norĩ me aihãni Cristuhu ãma oto 're ãnomro mono zé wasu'u

¹¹⁻¹² A norĩ wa'wa hã ma tô zudezu'õ na 're aipoto za'ra wa'aba mo. Taha wa, ma tô asihãiwata nhihãri aba õ na te te 're asisi za'ra wa'wa, zudezu norĩ hã. Ta norĩ si ma tô tinhãiwata nhihãri ré na 're sisisi za'ra, tihãiba na te te sima 're ã'manharĩ za'ra mono zéb zarina. Ma'ãpé rosa'rata za'ra wa'aba, 're aihãimana 'rata za'ra wa'aba mono zém na. Cristu hã Danho'reptui'wa na waihu'u za'ra wa'aba õ wa, ãma 're anomro aba mono õ di aré. A norĩ wa'wa hã zudezu'õ wa, Izarazéhé nhihudu norĩ siré 're anomro aba mono õ di duré. Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tinhã'a'uwẽ norĩ ma si, ãwẽ na te te ãropisutuzém na 're waihu'u za'ra wa'aba mono ãna, ma tô aré 're aihãimana za'ra wa'aba mo. ãne wa, rowẽ uptabi zô 're asimipari za'ra wa'aba mono

ãna, ma tô 're anomro aba mo. Duré 'Re ìhâimana u'âsi mono hâimanazém na sena na waihu'u za'ra wa'aba ãna, ma tô 're anomro aba mo aré.

¹³ Tane nherê, dasisiti 're ìdahâimana za'ra mono ne, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhiti, romhâ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di oto, asimirosa'rata aba na. Cristu hã wazada ìdâ'âzéb zarina, ma tô Wamama hã sitême ai'âwisi za'ra wa'wa, Cristu Zezusihi ãma oto 're anomro aba mono da, 'râwi ì'rata 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto, asimirosa'rata aba na. ¹⁴ Cristu hã ma tô wawi uprosi za'ra, 're ìwasi'ruiwapari za'ra mono zé hã. Taha wa, aihîni wa oto ìsib'a'uwê 're wahâimana za'ra, zudezu norî hã, zudezu'ô norî me. 'Re wasisawi pese za'ra mono sina, wa oto 're wanomro. ¹⁵ 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã sa'êtê na ma tô zudezu norî ma si 're hâimana za'ra, marî hã te te tãma ãma 're ì'uwaimrami za'ra mono zéb da hã, taha zarina ìwasédé hã te te tãma 're ì'apari mono zéb da hã duré. Cristu hã wazada ìdâ'âzéb zarina, tâbâ oto 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã, marî na dawasédé hã te te dama 're ì'apari mono zéb da hã. Misi dahâiba ne, aiwapsi wa oto 're wahâimana za'ra, zudezu norî, zudezu'ô norî me, wahâimanazép tém na si, ìwê na si ãma 're wanomro mono da, duré wasisawi pese sina oto 're wahâimana za'ra mono da wasiré. ¹⁶ Cristu hã wedepo'o nhonhi'râmi na wazada ìdâ'âzém na ma tô wawi uprosi za'ra, 're ìwasi'ruiwapari za'ra mono zé hã, aihîni tizazei'wa norî hã te te 're wa'anhimroi mono da si oto, 'Re ìhâimana u'âsi mono u. ¹⁷ Cristu hã ti'ai u wei morî wa, ma tô rowasu'uwê na te te 're da'apo're pu'u, rowê na 're ìdahâimana za'ra mono zém na hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono oto te te 're ìda'awêsâmri mono zéb zarina. E marî da. Zudezu'ô norî hã rowê na ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti ré, 're anomro aba mono ò norî hã, duré zudezu norî, rowê na ãma 're wahâimana za'ra mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti ré, 're ìwanomro mono norî hã. ¹⁸ Cristu hã wazada dâ'â wa, duré wama 're hâimana za'ra mono wa, te za oto Ìpê'êzani hã simisutu te te 're wa'apawapto, Wamama u 're ìwasihutu mono zéb da hã wanhimirosa'rata na. Tawamhã tãma 're wamreme zusi mono wamhã, te za te te 're wa'awapari u'âsi, zudezu norî hã, zudezu'ô norî me.

¹⁹ Taha wa, zudezu'ô nherê, dasiré'ô ne 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di oto. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê te oto dame 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Te duré dame ì'ra 're aihâimana za'ra wa'aba mo oto. ²⁰ Êtê 'manharî na wa za 'ri na ai'ãma simiré'é za'ra wa'wa. Êtê na'rata nhisiwi, da te dasiwi 're ì'ri za'ra mono ne, ma tô Cristuhu wasu'uwê na te te 're aipawaptom na'rata za'ra wa'wa, ìsadawa wasu'u'wa norî hã. Duré Wamama pê'êzani, marî hã te te tãma ìwaihu'u za'ra zéb zarina, duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te dama 're ìsadawa wasu'u'wa za'ra mono norî zama ma tô te te 're aipawaptob za'ra wa'wa. 'Ri uparizéb da, 'ri na'rata wê'êzéb ãma, êtê tãmo hâpâ wawê na, wa za Zezu Cristuhu ãma simiré'é, wapawapto uptabi 'wa wama 're hâimana za'ra mono wa, ta hã. ²¹ Êne hã misi 'ri na simisutu 're ìsimi'wara mono ne, te za te te 're wa'apawapto Cristu hã, wa'ãma 're ìsôrôwa za'ra mono da hã, aiwapsi 're wahâimana za'ra mono da. ²² Tane a norî wa'wa hã, êtê ahâ na 'ri misi da, da te dasiwi ì'ri ne, te za te te aima 're nharî u'âsi za'ra wa'wa, simisutu Wanhib'apito ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ìsôrôwa misi tãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, Ìpê'êzani hã aipê'ê za'ra wa'aba 're, 're ìhâimana mono zéb zarina.

3

Paru hã zudezu'ô norî ãma te te 're ìromhuri mono zé wasu'u

¹ Taha wa, wa hã Paru, wa 'Re ìhâimana u'âsi mono wi, te tiwi 're rowaptêrê u'âsi, aima za'ra wa'aba. Zudezu'ô norî, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa wa 're mo, ìwasu'uwê na te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Taha 'ru

te, ma tô dasiwi ïnherē ni, dazazéb 're, ïzab da. ² 'Re ïhâimana u'âsi mono hã simizawi pese wa, ma tô romhuri hã ïma tisō, aima 're ïrowē za'ra wa'aba mono zéb da hã. Æne na ma tô ïwapari za'ra wa'wa, tô. ³⁻⁴ Duréihã te te sima da'ãma ïrotizé hã aré dama ïwaihu'u'ō hã ma tô ïma waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Nimosi wa tô syry na ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ⁵ Zudezu'ō nori ãma te te sima ïrotizé hã te te dama waihu'u o di aré, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Ahãna nimosi ma tô Cristuhu zadawa wasu'u'wa nori ma waihu'u, te te sima da'ãma ïrotizé hã, Tipē'ēzani na ta nori ma te te ïwaihu'uzéb zarina. Duré marī hã te te tãma ïwaihu'u za'ra zéb zarina, dama ïsadawa wasu'u'wa nori ma zama, ma tô tãma waihu'u za'ra, te te sima da'ãma ïrotizé hã. ⁶ Rowasu'u wē hã aré dama ïwaihu'u'ō hã 're ïhâimana mono hã, ãne. Zudezu'ō nori hã Cristuhu wasu'uwē te te 're saze za'ra mono wa, marī ïwē na zudezu nori ma 're ïsōpru mono zéb da hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tãma 're ïropisutu za'ra mono zéb ré, te za 're hâimana za'ra. Simisutu te za oto 're hâimana za'ra, dahâiba misi ne. Cristu Zezusihi ãma oto 're nomro mono wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwē nori ma, marī ïwē na te te tãma ïropisutuzéb zarina, te za zudezu'ō nori ma zama te te tãma ãma 're a'uwaimrami, zudezu nori zu. Æne zudezu'ō nori ãma te te sima ïrotizé hã.

⁷ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã simizawi pese wa, ma tô ïpisutu, tãma ïromhuri'wa 're ïmorī da, Cristuhu wasu'uwē hã te dama 're wasu'u mono da, tiwaihu'u pe hã te te ïma sōmri wa. ⁸ ïwana ïsazei'wa nori hã ïwē na te sipa za'ra o di. Ta nori si ma tô tiwē na ïnhipa za'ra. Tane nherē, ma tô ïpisutu, zudezu'ō nori ma te tãma 're wasu'u za'ra mono da, ïwē hã sa'ētē na Cristuhu ma 're ïhâimana mono hã dama ãma 're ïsōpru mono zéb da hã. ⁹ Ropoto mono 'wa hã ma tô aré pisutu, ropoto na'rata hawimhã dama waihu'u ãna a'â 're hâimana mono da, te te da'ãma sima ïrotizé hã. Nimosi ma tô ïpisutu, te dama 're rowasu'u mono da, za oto te te dama ãma ï'uwaimramizém na hã te te sima da'ãma ïrotizéb zarina. ¹⁰⁻¹¹ Ta hã ma tô sima wē, hâiwa ãma pire na 're ïhâimana za'ra mono nori hã te te waihu'u za'ra da oto, hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u wē hã ahâ na tãma 're ïhâimana mono na hã. Simisutu ïsib'a'uwē nori hã oto tãma 're hâimana za'ra mono wa, te za oto ãne na waihu'u za'ra, duréihã te te sima da'ãma ïrotizé hã te te da'ãma uwaimrami wa, Wanhib'apito Cristu Zezusi te te ïda'anho'reptuzéb zarina. ¹² Taha wa, Wanhib'apito ãma oto 're wanomro mono wa, duré ïsimipawaptobzém na wa te wasina 're ï'umnhasi za'ra mono zéb zarina, wa za wasina wapahi ãna ïtēme 're wasihutu wanhimirosa'rata na, 'Re ïhâimana u'âsi mono u, robze na tãma 're wamreme zusi mono da. ¹³ Æne wa, wa hã te ïrobzépata na ï'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wa, aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono o di za. Cristuhu wasu'uwē hã wa tô te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, aima 're ïrowē za'ra wa'aba mono zéb da hã. Taha wa, Cristuhu wasu'uwē hã te dama 're wasu'u mono 'ru te, rowasédé hã da te ïma 're 'manharī za'ra mono nherē, ïma 're rowē mono di. Æne wa, te ïrobzépata na ï'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wa, aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono o di za.

Cristuhu nhimizawi pese zé wasu'u

¹⁴ Taha wa, ïhi'rātītō, wa 're ïsimasisi, Wamama wi te tiwi 're rowaptērē u'âsi mono da, aima za'ra wa'aba. ¹⁵ Ōhō si Wamama wa, wa ï'ra 're wahâimana za'ra ïsazei'wai mono bâ, hâiwa ãma ti'ai ãma zama 're ïwahâimana za'ra mono nori hã. ¹⁶⁻¹⁹ Wamama te hã ïwaihu'upe hã, te sa'ētē na 're hâimana tãma. Æne wa, wa tiwi te 're rowaptērē u'âsi, aima za'ra wa'aba, Tipē'ēzani na te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, aihâimana nhiptete sina, ãma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, Cristu hã aipē'ē 're, 're sãmra u'âsi za'ra wa'aba mono da, ïwaihu'u pese na asina 're ï'umnhasi za'ra wa'aba

mono zéb zarina. Wa duré aima za'ra wa'aba, te tiwi 're rowaptērē u'âsi, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, dazawizé hã aima 're ãhâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, dama 're 'manharĩ wē u'âsi za'ra wa'aba mono da. Dazawizé hã sa'ētē uptabi na, te Cristuhu ma 're hâimana. ãne wamhã, uburé asiré ãsazei'wa norĩ me, te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono na, 'rãwi asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, wa ãsima aiwē za'ra wa'wa, ti'ab ré wa te wasina 're waihu'u uptabi za'ra mono õ nherē, Cristu te te 're ãwa'azawi pese mono zé hã. E marĩ da. Uburé marĩ ãwē si, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma 're ãhâimana za'ra mono ne, aima zama 're hâimana za'ra wa'aba mono da, dazawizé hã, dahâimanazém na rowaihu'u wē zama.

²⁰ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã waihu'u pese di, te te wama ãma 're ã'a'uwaimrami mono zéb da hã, marĩ ãwē zô wa te 're ãrosa'rata za'ra mono zém nhipai u, duré marĩ ãwē hã wa te tiwi 're ãwaptērē za'ra mono zém nhipai u zama. Tiwaihu'u pese na te te 're ãwa'apawapto mono zéb zarina, tãma waihu'u pese di, ãwē na te te wama ãma 're ã'a'uwaimrami mono zéb da hã. ²¹ Taha wa, ãsazei'wai mono bâ Zezu Cristuhu ãma 're ãwanomro mono norĩ, Wamama ãma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za.

4

Misi Cristuhu hãiba ne, aihĩni ãsazei'wa norĩ 're ãhâimana za'ra mono zém na rowasu'u

¹ Taha wa, wa za aima roti za'ra wa'wa, Wanhib'apito ma romhuri'wa 're ãmorĩ 'ru te, 're ãza mono ré, dazazéb 're. Ma'ãpé dama 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono za, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te sima 're ã'aiwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba. Taha da, ma tô te te sima 're aipisutu za'ra wa'wa. ² ãne te za 're anomro aba mo. Aipire na asina 're asõpré wa'aba mono õ di za. Duré aiwamri te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aihâimana wē na. ³ Wamama hã ma tô Tipē'ēzani na te te wama 're anharĩ, rowē na oto wasiré 're wanomro mono da. Taha wa, ãne 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, te za 'rãwi asina 're asõpré wa'aba mo. ⁴ Cristuhu nhib'a'uwē mono bâ misi dahãiba ne, wa simisutu 're wahâimana za'ra. Misi te ãpē'ēzani hã 're hâimana. Taha si te wama 're hâimana za'ra, wapē'ē mono bâ. Duré õhõ zô si wa 're wanhipari za'ra oto, rowē uptabi zô. Taha zô 're asimipari za'ra wa'aba mono da, ma tô tinhib'a'uwē da, aipisutu za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. ⁵ Õhõ si, Danhib'apito te 're hâimana. Õhõ si, te Wanhib'apito wasu'uwē hã 're hâimana, wa te ãma 're ãsaze za'ra mono zéb da hã. Õhõ zadawa para si, wa tô â dawabzuri hã wa te 're 'manharĩ za'ra. ⁶ Õhõ si uburé Damama te 're hâimana, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Õhõ si danhipai u te ropã 're hâimana. Te duré wapē'ē mono bâ 're sãmra.

⁷ Cristu hã ma tô marĩ ãwē na ã'madã'ã waihu'u õ na wama 're sõprub za'ra, wahãiba mono bâ, te te wama 're ã'apisutu mono zéb zarina, wa te tãma 're ãdapawaptob za'ra mono zéb da hã. ⁸ Duréihã ma tô ãne na rob'ui'éré ni, ãbaihã na hã:

“Hãimo morĩ wamhã, dawu watobro wa, ma tô sisarina da'ahã na te te danhimro. Marĩ ãwē na ma tô duré dama 're sõpru.”

ãne 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nhimirowasu'u na rob'ui'éré hã.

⁹ E marĩ te wasu'u, hãimo ãmorĩzé hã. A'ã ti'ai u ãmorĩzé te wasu'u, ta hawi hãimo morĩ wa. ¹⁰ Ti'ai u we ãmorĩ hã ma tô apã mo, hãiwa nhipai u ropã uburé da'madã'ã'wa dama 're hâimana mono da. ¹¹ Cristu hã ma tô ni'wam norĩ hã pisutu za'ra, ãsada wa wasu'u'wa 're nomro mono da. Ni'wam norĩ ma hã ma tô duré pisutu za'ra, marĩ te te tãma ãwaihu'u za'ra zéb zarina, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're sadawa wasu'u za'ra mono da, ãsazei'wa norĩ ma. Duré ni'wam

norĩ hã ma tô pisutu za'ra, ĩwasu'uwẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da. Duré ni'wam norĩ hã ma tô pisutu za'ra, dama rowahutu'wa da, ĩsimiroti na te te 're dapawaptob za'ra mono da, ãma 're dahâimana wẽ za'ra mono da. ¹² ãne ma tô Cristu hã da'apisutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwẽ norĩ te te 're pawaptob za'ra mono da, taha zarina 're sipawapto pese za'ra mono wa, siptete sina 're hâimana za'ra mono da. ¹³ Tawamhã aihĩni wa za oto wanhimirosa'rata na wasina wa te 're sazei pese za'ra, Wanhib'apito wasu'uwẽ hã wa te ãma 're ĩsaze za'ra mono zém na hã. Duré aihĩni wa za oto 'rãwi wa te 're waihu'u za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra hã, niha 're ĩhâimana mono na. ãne wamhã, wahâimana wẽ zé, wa za wasima wa te 're sa'ëté za'ra. Tawamhã wa za oto wasina wa te 're uwaimrami za'ra, Cristuhu ne 're ĩwanomro wẽ uptabi mono zé hã. ¹⁴ ãne wamhã, ai'uté ne wanhimiza'rese ãna 're wanomro mono õ di za oto. Tawamhã dazadawa nhĩpese na da te wama 're roti za'ra mono nherẽ, roti tô senai'õ hã wa te 're wapari za'ra mono õ wa, roti tô senai'õ niwĩ 're wasipizari za'ra mono õ di za. ¹⁵ Wa norĩ hã roti tô sena na si, wa za wasima wa te 're roti za'ra, 're wasisawi pese za'ra mono sina. ãne wamhã, wahâimana wẽ na, wa za wa te 're sa'ëté za'ra. Tawamhã wa za oto wa te wasina 're uwaimrami za'ra, Cristuhu ne 're ĩwanomro wẽ uptabi mono zé hã, Wanhib'apito ne. ¹⁶ Marĩ mono bâ wahâiba bâ wama 're hâimana za'ra mono nherẽ, wa za wa'rã zadawa para si marĩ hã wa te 're 'manharĩ za'ra. Tane wa norĩ hã Wanhib'apito zadawa para si marĩ hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, rowẽ na wa za wasiré 're wahâimana za'ra. Tawamhã 're ĩwasisawi pese za'ra mono zéb zarina, wa za 're wasipawaptob za'ra, wa te wasima 're sa'ëté za'ra mono da, wahâimana wẽ zé hã.

Cristuhu ãma oto 're ĩdanomro mono zép té wasu'u

¹⁷ Taha wa, tô sena Wanhib'apito zadawa para wa za oto aima roti za'ra wa'wa, Wanhib'apito zazei'õ'wa norĩ ne 're anomro aba mono tõ da, ta norĩ nhimirosa'rada hã tô senai õ wa. ¹⁸ Tob'a na 're ĩnomro mono norĩ ma, rob'madã hã tãma ĩwaihu'u za'ra õ ne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti uwaibaba rosa'rada hã tãma waihu'u za'ra õ di, ĩsazei'õ'wa norĩ ma hã. Ta norĩ hã te te sima 're wẽ za'ra mono õ wa, ĩsimiroti hã te te 're wapari za'ra mono da, te za tiwasété na siwaihu'u ãna 're hâimana za'ra. Taha wa, rowẽ na ãma 're ĩdahâimana za'ra mono zéb ré, 're hâimana za'ra mono õ di za. ¹⁹ Siséb ãna te ta norĩ hã te te sina 're rob'manharĩ wasété za'ra, tihâimana wasété na. Tiwasété zõ si te duré sima 're sõpré, marĩ ĩwasété na si 're hâimana za'ra mono da.

²⁰ E ãne 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ma tô Cristu hã ĩhâimanazém na 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo. Mare di. ²¹ A norĩ wa'wa hã ma tô Cristuhu wasu'uwẽ hã aipo're na 're ĩwapari za'ra wa'aba mo. Oto ĩsiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, Zezusihi hawi roti tô sena hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ²² 'Re anomro wasété aba mono da si, te aré asima 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo. Taha wa, te aré aiwi 're si'utõrĩ za'ra wa'wa, 're anomro wẽ wa'aba mono zé hã. Tane nherẽ, te za oto ĩrẽme pese za'ra wa'wa, 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mono zé hã. ²³ Asimirosa'rata wẽ na si te za oto 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo, taha zarina 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mono da oto. ²⁴ Da'uza hã ĩhã tém na 're ĩdasi'uza za'ra mono ne, te za oto aihâimanazép tém na si 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ĩwẽ na si. Taha da, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã aipoto téb za'ra wa'wa aipẽ'ẽ 're, ĩsine 're anomro wẽ wa'aba mono da, tô sena dama 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mono da oto.

²⁵ Taha wa, dama 're asadawa nhĩpese za'ra wa'aba mono õ di za oto. Aihâiba mono bâ te za tô sena na si asima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo. ²⁶⁻²⁷ Nimahã na 're asiti'ru za'ra wa'aba mono wamhã, 're aiwasété za'ra wa'aba mono õ di za, aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tõ da. Duré

asiti'rui ré bâdâ hã wahuré ai'ãma 're si'utõrĩ za'ra wa'aba mono tõ da, te za asiwi 're ïwẽ'õ za'ra wa'aba mo, Wa'uburé nhimiwada'uri zarina aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tõ da dama.

²⁸ Danhibrom na dawĩ 're asimisaihuri za'ra wa'aba mono hã 're asimisaihuri za'ra wa'aba mono õ di za oto. Te za oto asib'rata na 're ïromhuri za'ra wa'aba mo, aihâimana wẽ na oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré asimiromhuri na ïsibrob'õ norĩ hã 're pawaptob za'ra wa'aba mono da, ãne si wẽ wa.

²⁹ Aimreme wasété na dama 're aimreme zusi aba mono õ di za oto. Aimreme wẽ na si te za oto dama 're aimreme zusi aba mo, asimiroti wẽ na si 're dapawaptob za'ra wa'aba mono da ãma. ³⁰ 'Re aihâimana wasété za'ra wa'aba mono õ di za, aihâimanazém na Wamama pẽ'ëzani wi 're robzei'õ tõ za'ra wa'aba mono da. E marĩ wa. Ìpẽ'ëzani hã te wapẽ'ë 're, wama 're hâimana za'ra, wapibui pese zéb da hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te, tãma 're ïwahâimana za'ra mono na, bâdâ ïwa waptã'ã õ ré, te te ïwa'anho'reptuzéb da hã. ³¹ Taha wa, te za oto 're ïrẽme pese za'ra wa'aba mo, aipẽ'ë na 're ïda'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hã. Asiti'ru zama te za 're ïrẽme pese za'ra wa'aba mo, asahi zama duré. Aimreme 'rãihã sina, duré dama 're nharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. Da'ãma 're wasété za'ra wa'aba mono õ di za duré. Dama 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono õ di za duré. ³² Marĩ ïwẽ na te za dama 're asõprub za'ra wa'aba mo, aipẽ'ëzé sina. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã Cristu dazada dâ'ã wa, te te ai'ãma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di oto, 're ï'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã. Taha wa, a norĩ wa'wa hã ïwasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono nherẽ, ïsine dawasédé hã da'ãma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di za oto.

5

'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra na oto 're ïdanomro mono zé wasu'u

¹ A norĩ wa'wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra oto 're anomro aba mono wa, tãma asawi za'ra wa'aba di. Taha wa, te za ïsirã zarina si oto 're anomro aba mo. ² Cristu te te 're ïwa'azawi pese mono zéb zarina, te za oto 're ïdazawi pese za'ra wa'aba mo. Ta hã te te 're wa'azawi pese mono wa, ma tõ sisawĩ ãna sisõ, wazada dâ'ã da. Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma 're ïdanhoprub za'ra mono zéb zarina, sisawĩ ãna sisõmri wa, Wamama ma wẽ uptabi di, wazada ïdã'ázé hã.

³ A norĩ wa'wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're anomro aba mono nherẽ, siwa'ru aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za, pi'õ na aibã na zama. Duré aihâimana nhiséb'õ na 're anomro aba mono õ di za. Duré danhibrom na 're da'ruiwapari za'ra wa'aba mono õ di za, ta hã ï'uwaibaba õ wa 're ïdahâimana wasété za'ra mono zé hã. ⁴ Duré aimreme nhiséb'õ na asima 're rowasu'u wasété za'ra wa'aba mono õ di za. Aimreme to na asima 're rowasu'u wasété za'ra wa'aba mono õ di za duré, ãne hã ï'uwaibaba õ wa, Wamama nhib'a'uwẽ 're ïwanomro mono zéb da hã. Wama 're ïsõpru mono zém na si, te za asima 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo oto, Wamama ãma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da. ⁵ Taha wa, te za oto ïwaihu'u za'ra wa'wa, ãne: Sina 're ïsipsaihuri za'ra mono norĩ hã, duré dahâimana nhiséb'õ na 're ïnomro mono norĩ hã ïtẽme 're sisisi mono õ di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono u hã, duré Cristuhu u hã, da'ãma 're ïsib'a'uwẽ zahuré mono zéb u hã. Duré danhibrom na te te 're ïda'ruiwapari za'ra mono norĩ zama ïtẽme 're sisisi mono õ di za, marĩ zõ si te te sima 're rosa'rata u'âsi za'ra mono wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono upana. Taha wa, ta norĩ hã marĩ ïwẽ na tinhib'a'uwẽ norĩ ma te te ïropisutuzéb ré, 're hâimana za'ra mono õ di za.

⁶ Ta norĩ hã po're'õ u'âsi 're nomro mono wa, te za nimahã na tãma rob'manharĩ pipa za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Tane nherẽ, áté ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipese na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, za te

te ïdahâ za'ra ò na hã. ãne te te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherê, 're wapari za'ra wa'aba mono ò di za, ïsimirowasu'u tô senai'ò wa, ta norĩ hã. ⁷ Taha wa, ïpo're'ò norĩ siré hã 're anomro wasété aba mono ò di za oto. ⁸⁻⁹ A norĩ wa'wa hã roti sena hã aré waihu'u za'ra wa'aba ò di, Cristuhu nhimiroti hã. Taha wa, datob'a na 're ïdanomro mono ne, ma tô aré robra na 're anomro aba mo, aiwasété na. Cristuhu ãma oto 're anomro aba mono wa, rowa'a na damorĩ wê na 're ïdanomro mono ne, te oto ïsimiroti ré 're anomro aba mo. Taha wa, te za oto ãma 're anomro wê wa'aba mono sina, 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ni'wam norĩ hã Wanhib'apito nhimiroti na 're nomro mono wamhã, te za te te dama 're rob'manharĩ wê za'ra. Te za duré 're nomro wê. Duré tô sena na si te za te te dama 're rowasu'u za'ra. Dahâimanazé tô sena na si te za dama 're hâimana za'ra. Taha wa, a norĩ wa'wa hã roti sena zarina si te za oto 're anomro wê wa'aba mo, Cristuhu nhimiroti na. ¹⁰ ãne te za 'râwi asima 're ïnharĩ za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata na: “E niha wa za 're mo, Wanhib'apito te te ïwêsâmrizéb da hã.” ãne te za 'râwi asima 're ïnharĩ za'ra wa'aba mo, ãma 're anomro wê wa'aba mono da. ¹¹ ïsazei'ò'wa norĩ siré, marĩ ïwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono ò di za oto, ïpê'ê 're, robra u'âsi 're ïnomro mono norĩ siré hã. Ta norĩ ma, te za 're ïroti pese za'ra wa'aba mo, te te 're sahâri za'ra mono da, tinhimi'manharĩ wasété zé hã. ¹² ïpo're'ò norĩ hã te marĩ ïwasédé hã pi'uriwi te te 're 'manharĩ za'ra. Ta norĩ nhimi'manharĩ wasété zé hã wasété uptabi wa, taha na si ãma wanhiséb uptabi za'ra di, wa te ãma wasima 're ïrowasu'u za'ra mono zéb da hã. Taha wa, te za ta norĩ ma 're ïroti pese za'ra wa'aba mo, te te 're sahâri za'ra mono da, tinhimi'manharĩ wasété zé hã. ¹³⁻¹⁴ Robra wa, wa te ro'o wamhã, wa za marĩ hã wa te 're waihu'u za'ra, tô sena ïhâimanazém na. Tane bâdâ te te dama 're rob'uiwê za'ra mono wamhã, rob'madâ'â pese di za dama. Duréihã wahi'rada, ma tô ãne na roti:

“A hã 're asõtò u'âsi mono hã, ai'utu. Te za aiwahu, 're ïdadâ'â u'âsi za'ra mono zém hawi. Tawamhã Cristu hã te te dama 're ïrob'uiwê mono ne, te za roti sena hã aima waihu'u.”

ãne wahi'rata nhimiroti hã dama.

¹⁵ Taha wa, wa za aima roti za'ra wa'wa, 'râwi asina 're asôpré u'âsi aba mono da, 're anomro wê wa'aba mono zéb da. Sena na roti wê waihu'u'ò'wa ne, 're anomro wasété aba mono ò di za oto. Roti sena hã oto aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, te za ãma 're anomro wê wa'aba mo, tô sena roti wê zarina si. ¹⁶ ãhãna uburé dawasédé hã te daro mono bâ 're hâimana. Taha wa, wama 're hâimana za'ra mono ré bâdâ hã, wa za wa te 're dapawapto wê za'ra. ¹⁷ Tawamhã danhimiza'rese ãna 're ïdanomro mono ne, 're anomro aba mono ò di za. Wanhib'apito te te sima 're ï'ai'awê wa'aba mono zéb zô si, te za 're asôpré u'âsi aba mo, asina tâma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da.

¹⁸ Âsipârĩ na 're asi'râiwamnarĩ za'ra wa'aba mono ò di za oto, taha zarina siwa'ru 're anomro wasété aba mono tô da. Wanhib'apito pē'êzani nhimi-wada'uri na si te za oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo, robze sina ãma 're anomro aba mono da oto. ¹⁹ Aima ãma 're ïrobze za'ra wa'aba mono zéb da hã, te za 're asô're za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito pē'êzani te te aima 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina. Wanhib'apito hã sôpru wa, te za rowê zarina tâma 're asô're za'ra wa'aba mo, ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, asô're wa'aba na. ²⁰ Wamama hã sôprub di, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, uburé marĩ wê na wama 're ïsôprub za'ra mono zéb zarina, te za ãma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para. ²¹ A norĩ wa'wa hã ma tô Cristu hã 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, Asib'apito wa'wa hã. Taha zarina, te za 're asiwapari pese za'ra wa'aba mo.

Ïmro ré norĩ ma, rotizé wasu'u

²² Pi'õ norĩ, aimro nhimiroti te za 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito nhimiroti 're ïwapari pese za'ra wa'aba mono zéb zarina. ²³ E marĩ wa. Aimro za'ra wa'wa hã asipai u 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, Cristu tinhib'a'uwẽ norĩ nhipai u 're ïhâimana mono ne, ta norĩ nho'reptui'wa 're hâimana mono wa. ²⁴ Ìsib'a'uwẽ norĩ hã Cristuhu nhimiroti te te 're ïwapari pese za'ra mono ne, te za pi'õ norĩ hã aimro nhimiroti 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo.

²⁵ Aibã norĩ, Cristu hã tinhib'a'uwẽ norĩ te te 're ï'azawi pese mono ne, te za aimro hã 're ïsawi pese za'ra wa'aba mo, tihâiba hã sawi ãna te te ïsõmri ne, sada dâ'â za'ra da. ²⁶ Marĩ hã â na da te 're ï'upsõ za'ra mono ne, ma tô tinhimiroti na wawasété hawi te te 're wa'a'upsõi wẽ wapẽ'ẽ 're, 're wanomro wẽ mono da, ïsib'a'uwẽ si oto 're wahâimana za'ra mono da tãma. ²⁷ ãne ma tô sina uwaimra dama, zazahã ïhâi uptob õ ne, duré ïhã'rã'ru'õ ne zama, hâimana wẽ uptabi na 're hâimana za'ra mono da, ïsib'a'uwẽ norĩ hã. ²⁸ Aibã norĩ, Cristu te te 're ïwa'azawi pese mono zéb zarina, te za aimro hã 're ïsawi pese za'ra wa'aba mo. 'Re sawi pese za'ra wa'aba mono wa, marĩ ïwẽ zô asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré aimro ma zama ïwẽ zô 're asõpré wa'aba mo. Tawamhã marĩ hã ïwẽ zô aimro ma 're asõpré wa'aba mono zém na, te za marĩ hã ïwẽ zô asima zama 're asõpré wa'aba mo. ²⁹⁻³⁰ Ni'wam norĩ hã sima 're sipese u'âsi za'ra mono wamhã, 're saihuri mono ãna 're si'ubumroi u'âsi mono õ di za. Te za 're saihuri u'âsi. Te za duré 're si'madâ'â pese za'ra, Cristu te te wama 're ï'ab'manharĩ wẽ mono ne, tinhib'a'uwẽ norĩ ma. ³¹ ãne ïwasu'u na rob'ui'ére hã: “Dasina 're damro za'ra mono wamhã, dahâiba maparane nherẽ, te za oto dahâiba misi ne damro me si 're dasi'ubumro, misi haré.” ³² ãhã wasu'u hawi wa tô waihu'u za'ra ni, aré dama waihu'u õ nherẽ, ãne na hã. Aibã ïmro hã, Cristu te wasu'u. Duré pi'õ ïmro hã ïsib'a'uwẽ norĩ, te wasu'u. ³³ Aima za'ra wa'aba zama, te rowasu'u hã 're hâimana, ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã oto. Taha wa, aibã norĩ, te za aimro 're ïsawi pese za'ra wa'aba mo. 'Re ïsawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, marĩ ïwẽ zô asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré aimro ma zama 're asõpré wa'aba mo, ïwẽ zô. Duré pi'õ norĩ, aimro hã te za 're ïwazéb za'ra wa'aba mo.

6

Da'ra norĩ ma, damama norĩ ma, duré dana norĩ ma zama rotizé wasu'u

¹ Da'ra norĩ, Wanhib'apito nhimiroti 're ïwapari pese za'ra wa'aba mono zarina, te za aimama nhimiroti hã 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama. ²⁻³ 'Re asimipari pese za'ra wa'aba mono sina, te za 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mo aimama ma, duré ana ma zama, rowẽ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré 're aihâimana hã za'ra wa'aba mono da, ti'ai ãma. ãne 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã te 're hâimana, taha zarina marĩ ïwẽ hã za te te dama ãma 're ï'a'uwaimrami mono na hã. Duréihã ma tô ãne 'Re ïhâimana u'âsi mono hã dama roti:

“Aimama nhimiroti hã te za 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama. Ta norĩ nhimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono wamhã, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za. Duré 're atâ'â su'u za'ra wa'aba mono õ di za. Te za 're asi'ĩhi pese za'ra wa'aba mo.”

ãne ma tô aré dama roti. Simiroti pire di, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, te za aimama nhimiroti hã 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama.

⁴ Damama norĩ, ai'ra ma hã 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono õ di za, asada 're sahi za'ra wa'aba mono tõ da. Te za asimiroti wẽ na si 're ïpawapto

wě za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito nhimiroti zarina, ai'ra norĩ wa'wa hã 're nomro wě mono da.

Pawa'âbâ âna dama romhuri'wa norĩ ma, duré danhib'apito norĩ ma, rotizé wasu'u

⁵ Aipawa'âbâ âna aiwada'uri zarina si dama romhuri'wa norĩ, asib'apito mreme hã te za 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, 're wazéb za'ra wa'aba mono sina. Cristuhu ma 're ïromhuri za'ra wa'aba mono ne, te za tô sena asib'apito mreme hã 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo. ⁶ E asib'apito nho'a si te za romhuri hã tâma 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Mare di. Ìsa're'ra nherë, te za romhuri hã tâma 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, te te 're aiwësâmri za'ra wa'aba mono da, asimiromhuri na. Cristuhu ma 're ïromhuri za'ra wa'aba mono ne, te za duré ti'ai âma asib'apito ma romhuri hã 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te sima 're ïwě mono zéb zarina. ⁷ Ato sina te za tâma 're ïromhuri za'ra wa'aba mo, asib'apito za'ra wa'aba ma, Asib'apito uptabi aba ma 're ïromhuri za'ra wa'aba mono ne. ⁸ Wapawa'âbâ âna wawada'uri zarina si dama romhuri'wa 're ïwahâimana za'ra mono norĩ, duré wawada'uri âna wasi'uihâ na 're ïwahâimana za'ra mono norĩ me zama, wa te dama 're ï'manharĩ wě za'ra mono wa'râmi, te za Wanhib'apito hã te te wama 're wa'âbâ za'ra. Æhã wasu'u na te za 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo.

⁹ Danhib'apito norĩ, aima romhuri'wa norĩ ma, wa tô tâma roti za'ra, romhuri hã te te aima 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono da, to sina. Taha wa, te za aima romhuri'wa norĩ ma 're ï'manharĩ wě za'ra wa'aba mo. Tâma 're ropipa za'ra wa'aba mono õ di za. Misi Asib'apito wa'wa te oto aima 're hâimana za'ra wa'wa hâiwa âma, aima romhuri'wa norĩ nhib'apito zama. Aiwapasi te za te te aima 're wa'âbâ za'ra wa'wa, 're ïromhuri wě za'ra wa'aba mono zéb zarina.

'Re ïhâimana u'âsi mono hã wa'rui'wa zada, tiwaihu'u pese na te te 're ïda'apawapto mono zé wasu'u

¹⁰ Wa za oto roti na aima 'rãsutu za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã Wanhib'apito siré si te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, Wanhib'apito ma si ïwaihu'upe hã sa'ëtë na tâma 're hâimana mono wa, te za ïwaihu'u pese zarina aihâimana nhiptete sina 're anomro aba mo. ¹¹ Dasi'wapé 'manharĩ'wa norĩ hã te za sisada 're si'uza za'ra. Tane te za 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimipawap-tobzéb ré, 're anomro aba mo, Wa'uburé nhimiroti da, asiptete sina sada 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹² Wa norĩ hã wasiré 're ïwahâimana za'ra mono norĩ me, 're wasi'wapé za'ra mono õ di. Wa'uburé norĩ me si, wa za 're wasi'wapé za'ra, hâiwa nho're âma simiroti wasété na 're ïhâimana za'ra mono norĩ me. Wa'uburé norĩ hã ti'ai âma dapo're'õ na 're ïdanomro mono norĩ ma, simiroti pire di, Wanhib'apito nhimiroti waihu'u'õ'wa 're danomro mono wa. ¹³ Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimipawap-tobzéb ré, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhã wa'uburé norĩ hã nimahã bâtâ na asô 're sihutu aba mono wamhã, te za 're ï'wapé za'ra wa'aba mo. Tawamhã 're ï'wapé za'ra wa'aba mono na, âma 're ai'uté za'ra wa'aba mono wa, te za ta norĩ wi 're aiwairébé aba mo.

¹⁴ Taha wa, te za asimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Da'usisizé ïsa'ëtë na, te za 're asi'usisi za'ra wa'aba mo. Da'usisizé ïsa'ëne hã tô sena 're ïdahâimana za'ra mono zé, te wasu'u. Duré danho'utu'ubuzé ïtete na te za 're asi'uza za'ra wa'aba mo. Danho'utu'ubuzé ïtede hã 're ïdanomro wě mono zé, te wasu'u. ¹⁵ Duré dapara'uza ïtete na te za 're asipara'uza za'ra wa'aba mo. Dapara'uza ïtede hã ïwasu'uwě na datoi u'âsi da te 're ïdapo're pu'u za'ra mono zé, te wasu'u, rowě u'âsi Wamama siré 're ïdanomro mono zéb da hã oto. ¹⁶ Duré ïbaihã 'manharĩ hã te za 're ï'wasari aba mo asi'wawi, da te

're aihâzup tō wa'aba mono da, po'o 'wa ro'o na. Wa'uburé nhimiroti, wa te 're wapari za'ra mono tō da, Wamama ĩwaihu'u pese na wa te wasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zé, te wasu'u, ĩbaihâ 'manharĩ hã. ¹⁷ Da'rãzaza ĩtete na te za 're asi'rãzaza za'ra wa'aba mo. Da'rãzaza ĩtede hã wanho'reptuzé, te wasu'u. Duré sib'ézé 'wa pa hã te za asiré 're ĩ'wasari u'âsi aba mo. Sib'ézé 'wa pa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u, ĩpě'ězani hã te te wama 're awaihu'u mono da, ĩsimiroti hã. ¹⁸ Te aima ĩroti za'ra wa'aba zéb zarina, te za uburé 're ĩ'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré ĩpě'ězani te te wama 're ĩ'awaihu'u mono zéb zarina, te za Wamama ma 're aimreme zusi aba mo. Te za tiwi 're ĩrowaptērē u'âsi za'ra wa'aba mo, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Asimiza'rese sina te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, tãma 're aimreme zusi aba mono da. Aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono ō di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ma, te za duré tiwi 're ĩrowaptērē u'âsi za'ra wa'aba mo, te te 're apawaptob u'âsi mono da, daro mono bâ. ¹⁹ ĩma zama te za duré tiwi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mo, timreme te te ĩma 're awaihu'u u'âsi mono da, wē na te dama 're sadawa wasu'u mono da, ĩpahi āna, Cristuhu wasu'u'uwē hã aré dama ĩwaihu'u'ō hã, da te 're waihu'u za'ra mono da oto. ²⁰ Cristu hã te te datēme ĩzatōrĩ wa, wa oto ĩsadawa wasu'u'wa 're mo, dazazéb 're, 're ĩza mono nherē. Taha wa, ĩpahi āna te dama 're sadawa wasu'u mono da, te za tiwi 're ĩrowaptērē u'âsi za'ra wa'aba mo, Wamama wi.

Paru te te dama ĩroti 'rãsutu zéb āma, te te ĩda'azawizé

²¹ Titicu hã te za aima ĩwasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, ĩhâimanazé hã. Ta hã wapawapto wē 'wa, Wanhib'apito ma romhuri'wa duré, wama ĩsawi pe hã. ²² Āme ĩwahâimana za'ra na te te aima rowasu'u za'ra wa'aba da, wa tō atēme satōrĩ za'ra wa'wa, rowasu'u wē zarina, rowē na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto.

²³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono Wamama wi, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu wi, wa za aima za'ra wa'aba te tiwi 're rowaptērē u'âsi, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'âsi āma 're anomro aba mono da, duré 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina 're anomro aba mono da, ta norĩ hã waihu'u pese zahuré wa, asina 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mono da. ²⁴ Uburé Wanhib'apito Zezu Cristuhu zawi pese 'wa norĩ ma, wa za te tiwi 're rowaptērē u'âsi, ta norĩ hã Wanhib'apito tō sena te te 're sawi pese za'ra mono wa, Wamama hã ĩwē na te te 're apawaptob u'âsi mono da.

Piripu norĩ

Piripu norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé

Ībaihâ wasu'uzé

Ā ĩbaihâ hã Paru hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwě norĩ ma sômri za'ra, Piripu na 'ri nho'ômo nhisi u. Paru norĩ hã Siraha me, ĩmorĩ'rata na Piripu u simasisi zahuré wamhã, ma tô ĩsazei'ô'wa norĩ hã siwi tiza, dazazéb 're. Tame sima'wara ré hã ma tô dazazéb 're, da'madâ'â'wa hã pawaptob zahuré, ĩmro zama, duré ĩ'ra norĩ zama, Zezusi hã te te saze za'ra da. Awě ma tô oto tãma waprozi zahuré ni, pusi da apâ.

Ā ĩbaihâ hã darob amoi âma dazazéb 're oto sãmra ré, ma tô âma rob'ui'éré, Piripu norĩ ma. Paru hã ma tô tãma waihu'u za'ra, âne: Zezusihi zazei'wa norĩ hã te za tô te te 're robzépata za'ětě za'ra. ĩsazeté'wa norĩ âma ma tô duré tihâtâ'â za'ra, senai'ô na rowasu'u'wa norĩ hã ĩwazari 're hâimana za'ra mono wa. Ma tô duré tãma siwasu'u za'ra, te te 're ĩsawi pese za'ra mono na hã. Ma tô duré tãma roti za'ra, Cristuhu nhirã zarina si 're nomro mono da, ta hã sina 're ĩwata mono ô ne. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te tãma 're ĩwě za'ra mono zéb zarina si, te te 're 'manharĩ za'ra mono da, ma tô duré tãma roti za'ra, Cristu hã wedepo'o nnonhi'rãmi na dâ'â wa, ĩmama hã te te tãma ĩpisutuzéb zarina, te te sina tãma ĩ'uwaimrami ne.

¹ Wa hã Paru, duré Timotiu, Cristu Zezusihi ma romhuri'wa norĩ, wa âma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba ni, Piripu na 'ri nho'ômo nhisi âma uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwě 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma. Uburé Cristu Zezusihi âma si 're anomro aba mono norĩ ma, wa âma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, ĩsazei'wa norĩ 'madâ'â'wa 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ma zama, duré dapawapto'wa na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ma zama.

² Wamama ma, wa ai'âma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hã ai'âma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowě u'âsi, âma 're anomro aba mono da.

Paru hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, Piripu norĩ âma 're ĩmreme mono zé wasu'u

³ Ai'âma 're ĩpo're pu'u za'ra wa'aba mono sidâpâsi, wa 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩwata u'âsi, ĩnhib'apito âma. ⁴ Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ai'âma 're ĩmreme za'ra wa'aba mono sidâpâsi, wa âma aima 're ĩtoi u'âsi za'ra wa'wa, aihâiba mono bâ wa'aba. ⁵ Cristuhu wasu'uwě hã 're ĩwapari na'rata za'ra wa'aba mono zém hawim haré, te oto ĩsiré âma 're ĩromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo, wa te dama âma 're ĩropéi mono zém na hã. Taha wa, wa ĩto sina ai'âma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. ⁶ Ta hã te te asõ'reptu za'ra wa'aba zém na, ĩwě na te te ai'âma ĩsãna'rata za'ra wa'aba zéb zarina, te za te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa ône u'â, ti'ai u apâ we ĩmorizéb u, Cristu Zezusi hã. Taha ô ré, te te aiwi sazâri waihu'u za'ra wa'aba ô di za, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zé hã. ĩwě si te za tô te te aima 're 'manharĩ u'âsi za'ra wa'wa, âma 're anomro wě u'âsi aba mono da. Āne wa tô ai'âma waihu'u za'ra wa'wa, tô sena na. ⁷ ĩ'uwaibaba wa tô âne na hã ai'âma waihu'u za'ra wa'wa. E marĩ wa. ĩpě'ě 're, ĩma asawi za'ra wa'aba zé hã ĩma 're hâimana u'âsi mono wa. Romhuri ĩwě uptabi hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tinhimizawi pese zéb zarina te te ĩma ĩpisutuzém na, ma tô ĩsiré tãma 're ĩromhuri za'ra wa'aba mo, tô. Āhãna dazazéb 're, 're ĩhâimana mono ré, ma tô a norĩ wa'aba zama 're ĩromhuri za'ra wa'aba mo ĩsiré. Duré dazazéb 're,

're ìhâimana mono ò ré hã ma tô duré ìsiré dama 're ìwasu'u za'ra wa'aba mo, Cristu hã. Taha wasu'uwẽ hã senai ò newa da te ìma 're ìnharĩ za'ra mono ma, te dama 're anharĩ mono ré hã, ma tô ìsiré 're ìromhuri za'ra wa'aba mo, duré sena na da te 're waihu'u za'ra mono da, te dama 're wasu'u mono ré hã, damreme wa'rãmi. ⁸ 'Re ìhâimana u'âsi mono ma si, tãma ìwaihu'u pese di, sena na ìma asawi uptabi za'ra wa'aba na hã, duré ai'ãma 're ìpẽ'ẽzé uptabi za'ra wa'aba mono na zama. Cristu Zesusihi ma, tãma asawi uptabi za'ra wa'aba ne, wa tô duré wa hã te 're asawi pese za'ra wa'wa duré.

⁹ 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, wa duré ai'ãma 're ìmreme u'âsi za'ra wa'wa, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, 're ìdazawi za'ra wa'aba mono zé hã aima 're sa'êtẽ u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimirowaihu hã 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. Duré uburé marĩ hã ìwẽ na ãma 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, wa ai'ãma 're ìmreme u'âsi za'ra wa'wa, duré ìwasété na ãma 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, asiwi 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ Tawapsi te za ìwẽ si asima 're ìpisutu u'âsi za'ra wa'aba mo, ãma 're anomro wẽ wa'aba mono da hã. Æne wapsi, 'rãwi aiwasété na 're asi'marõpãrĩ za'ra wa'aba mono ò di za, nimahã na Cristu apã we ìmorizéb u hã. Æhã zarina si, te za aiwasété wi, aihâimana nhiptete sina 're anomro u'âsi aba mo. ¹¹ Taha wa, te za ìwẽ si 're ìmanharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo, Zezu Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina si. Æne na ãma 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mono zém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma si te za 're dawata za'ra. Tane da, wa ai'ãma 're ìmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma hã.

Paru hã Cristuhu ma si, 're ìsisõmri mono zé wasu'u

¹²⁻¹³ ìsisãnawã norĩ, e ãme ropipa hã ìma ìhâimanazéb zarina, ma tô Cristuhu wasu'uwẽ na te te datẽme ìropézé hã mazazã. Mare di. Æne ìma romhâimana nherẽ, ma tô da'ahã na da te 're saze za'ra, Wanhib'apito wasu'uwẽ hã. Æne na ìãma waihu'u za'ra wa'aba da, wa tô ìsima aiwẽ za'ra wa'wa. Dazazéb 're ìhâimanazém na, ma tô da'wapéi'wa norĩ hã danhib'apito nhorõwa 'madã'ã'wa norĩ hã siwi ìwaihu'u uburé, Cristuhu ma romhuri'wa 're ìhâimana mono 'ru te, da te dasiwi ìnherézém na hã. Da'ahã na ma tô duré ãne na ìwaihu'u za'ra ni, ãhã 'remhã. Dazazéb 're, da te dasiwi ìnherẽ ò 'wa'ãhã, ta norĩ hã Cristuhu wasu'uwẽ hã te te wapari za'ra ò di aré. ¹⁴ Duré dazazéb 're ìhâimana wa, te oto wasisãnawã norĩ hã ahã na te te sina 're umnhasi u'âsi za'ra Wanhib'apito hã, taha si te te 're ìpawaptob u'âsi mono wa. Taha wa, pahĩ ãna te oto 'Re ìhâimana u'âsi mono wasu'u hã te te dama 're wasu'u za'ra, te te sina 're danhimimnhasi za'ra mono nherẽ, ta norĩ hã. ¹⁵ Ni'wam norĩ hã ìsiniwĩ da'ahã na 're dahâimana za'ra mono da si, te Cristuhu wasu'uwẽ hã te te dama 're wasu'u za'ra, ìnhimiromhuri wẽ zarina, da'ahã na da te 're saze za'ra mono 'ru te, te te ãma 're ì'ruiwapari za'ra mono wa, ta norĩ hã. Ni'wam norĩ si te ì'uwaibaba te te dama ãma 're rowasu'u za'ra, te te ãma 're ìpawaptob za'ra mono da, sena na ta norĩ si te te sima 're wẽ uptabi za'ra mono wa. ¹⁶ Ta norĩ ma, tãma ìzawi za'ra zarina, te Cristu hã te te dama 're wasu'u za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã romhuri te te ìma ìsõmri na te te ãma ìwaihu'u za'ra wa, Cristuhu wasu'uwẽ hã senai ò newa da te ìma 're ìnharĩ za'ra mono norĩ ma, tô sena na te dama 're ì'anharĩ mono na hã, damreme wa'rãmimhã. ¹⁷ Tane nherẽ, ìnhimiromhuri na te te 're ì'ruiwapari za'ra mono norĩ hã simirosa'rata wẽ na te te dama 're wasu'u za'ra mono ò di, Cristu hã. Sima si te te 're ìrosa'rata za'ra mono zéb zarina si, te ta norĩ hã te te dama ãma 're rowasu'u za'ra, taré da'ahã na ìsimirowasu'u wẽ niwĩ 're dahâimana za'ra mono da. Ma tô duré te te 're rosa'rata za'ra, ãne hawi te ãma 're robzépata za'êtẽ mono da, dazazéb 're, 're ìhâimana mono ré.

18-19 Tane nherẽ, wẽ di tô, ĩma hã. Ni'wam norĩ hã simirosa'rata wẽ na Cristu te te dama 're wasu'u za'ra mono wamhã, duré ni'wam norĩ hã sima si te te 're ĩrosa'rata za'ra mono zéb zarina, Cristu te te dama 're wasu'u za'ra mono nherẽ, wẽ di tô ĩma hã. E marĩ wa. Cristuhu si te te dama 're wasu'u za'ra mono wa, ta norĩ hã. Taha si tô ĩpire uptabi hã te tô wama 're hãimana. Taha wa, ãma ĩto ti, wa hã. ĩ'ãma 're aimreme zusi aba mono zéb zarina, duré Zezu Cristuhu pẽ'ẽzani nhimipawaptobzéb zarina, wa za rowẽ na watobro, ãne na ĩma ĩromhãimana wasété zém hawi. ãne hã ĩma waihu'u pese wa, wa rowẽ u'ãsi 're ĩhãimana tô. ²⁰ Taha wa, wa tô wa hã ĩpẽ'ẽ 're, 're ĩsi'madâ'â pese, niwamhã ĩnhimiromhuri na 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, te ãma 're ĩ'uwaimrami mono zém na ĩzô 're robaba tō mono da, õne u'ãsi ĩpahi ãna te tãma 're romhuri u'ãsi mono da, ãhãna zama. ãne wa, wa 'rãwi te ĩsima 're 'ruiwapari u'ãsi. ãne na tô sena ãma 're ĩhãimana mono zém na da te 're ĩwaihu'u za'ra mono wamhã, te za Cristuhu ãma si 're dawata za'ra, ĩhãiba ré ré, ãma 're ĩhãimana mono na hã, duré áté ĩdâ'â da nherẽ, ãma 're ĩhãimana u'ãsi mono na zama. ²¹ E marĩ da, wa za 're ĩhãimana tawamhã, ĩhãiba ré ré hã. Cristuhu ma 're ĩsisõmri u'ãsi mono da si, 're ĩhãimana mono zé hã. Duré ĩdâ'â da wamhã, ĩma wẽ uptabi di duré. ĩhãiba ré 're ĩhãimana mono ré, ĩma 're ĩrowẽ mono zém nhipai u, ĩma wẽ uptabi di za, ĩdâ'â wamhã. ãne hã wa tô te ĩsina 're waihu'u u'ãsi. ²² E ma hã wa za tawamhã ĩsima wẽ. E da te dasiwi ĩwĩrĩ su'u da si. E ĩhãiba ré ré 're ĩhãimana mono da si a'â. Wa hã 'rãwi te ĩsima pisutu waihu'u õ di, ĩsi'uihã na hã. Tane nherẽ, aré ĩma wẽ di tô, ĩhãiba ré ré a'â 're ĩhãimana siroptu mono da hã. E marĩ wa. ãne wamhã, romhuri ĩwẽ hã wa aré te tãma 're ab'manharĩ u'ãsi a'â, Cristuhu ma, te tãma 're ĩda'awaibui mono zém na hã. ²³ ĩnhimirosa'rada hã maparane te 're si'wapé zahuré, ĩpẽ'ẽ 'remhã. Ti'ai ãma 're ĩmorĩzé hã te rẽme da, wa ĩsima wẽ tô, Cristuhu siré 're ĩhãimana mono da oto, hãwa ãma. ãne wamhã, ĩma 're rowẽ uptabi mono di aré, ti'ai ãma 're ĩhãimana mono zém nhipai u hã. ²⁴ Tane nherẽ, ai'udãna za'ra wa'aba, a'â ti'ai ãma 're ĩhãimana mono da hã, ĩma wẽ uptabi di aré, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da hã a'â. ²⁵ ãne na hã wa tô, tô sena na ĩsina waihu'u. Taha wa, 'rãwi wa tô duré ĩsina waihu'u, za a'â asiré 're ĩhãimana za'ra wa'aba mono na hã, ĩnhimipawaptobzéb zarina 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na asima ãma 're sa'ëté za'ra wa'aba mono da, duré ato sina ãma 're anomro aba mono da hã. ²⁶ ãne wamhã, nimahã na apã ãma atẽme ĩmorĩ za'ra wa'aba wamhã, te za Cristu Zesusihi ãma aiwata za'ra wa'wa, ĩzabu za'ra wa'aba zém na.

²⁷ Niha za ĩma romhãimana nherẽ, te za Cristuhu wasu'uwẽ zarina si 're anomro wẽ wa'aba mo, taha si aima pire za'ra wa'aba wa, ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono zéb da hã. ãne 're aihãimana za'ra wa'aba mono ré, ãma atẽme ĩmorĩ za'ra wa'aba wamhã, wa za ai'ãma waihu'u za'ra wa'wa, simisutu asiptete sina asitob'ru norĩ da, 're aihãimana za'ra wa'aba mono zém na hã, asimirosa'rata misi na, taha zarina 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, Cristuhu wasu'uwẽ hã da te 're ĩsaze za'ra mono zéb zarina. Duré áté ãma atẽme ĩmorĩ za'ra wa'aba õ nherẽ, wa za tô õhõ na si ai'ãma waihu'u za'ra wa'wa, simisutu asiptete sina ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono na hã. ²⁸ Asitob'ru norĩ ma, 're aipahi za'ra wa'aba mono da hã, mare di, Cristuhu zazei'wa norĩ 'ruiwapari'wa norĩ ma hã. ãne hã aipahi ãna sada 're aihãimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za ta norĩ hã 'rãwi 're siwaihu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono za te te ĩ'uprosizém na hã, duré a norĩ wa'aba si za te te ĩ'asõ'reptu za'ra wa'aba zém na hã. ²⁹ Tinhoprubzéb zarina ma tô aima pisutu za'ra wa'wa, Cristuhu si asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono da, Danho'reptui'wa na. Ma tô duré aima pisutu za'ra wa'wa, Cristu

dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono wa, da'ãma 're ãrobzépata za'ra wa'aba mono zém hawi, Cristuhu si da te 're saze za'ra mono da. ³⁰ Tame ai'rata ãnhamra za'ra wa'aba ré, ma tô asiwi ã'madâ'â za'ra wa'wa, rowasédé hã da te ã'manharĩ na ãma, te robzépata da. Taha na, zahadu te ãrobzépata u'ãsi na ma tô ãhãna hã ãwasu'u hã ãwapari za'ra wa'wa. Tane te za duré a norĩ wa'wa hã 're ãrobzépata za'ra wa'aba mo ãsine, rowasédé hã da te aima 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mono zém na hã za.

2

Cristu hã ti'ai u wei morĩ wa, dame ãsi'a'uwězé wasu'u

¹ Cristuhu ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, te oto asiptete sina ãma 're anomro aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono ãna. Cristu hã te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono na, 'rãwi asina 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te duré aima 're rowě wairébé u'ãsi 'wa, asina 're aihâtã'â za'ra wa'aba mono ãna. 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ězani siré te duré asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mo, simisutu. Da te 're robzépata za'ra mono wamhã, ma tô duré da'ãma 're aipẽ'ézé za'ra wa'aba mo, 're dapawaptob za'ra wa'aba mono da. ² Taha wa, ma'ãpé duré asiwi ãma sisiwi wa'aba, ãma 're ãrowě pusi u'ãsi mono zéb da hã, ai'ãma za'ra wa'aba. Aiwapsi te za 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mo. Aiwapsi te za duré 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Simisutu rosa'rata wě na, te za misi haré rosa'rada hã 're ã'manharĩ u'ãsi za'ra wa'aba mo, uburé marĩ na ãma 're asisaze za'ra wa'aba mono da. ã norĩ na te za asiwi ãma ãsisiwi za'ra wa'wa. Tawapsi, ãma 're rowě uptabi mono di za duré, ai'ãma za'ra wa'aba hã. ³ 'Rãwi asima si 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mono zéb zarina, marĩ hã asima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aipire na dama 're aihãimana za'ra wa'aba mono newa, taré asina 're aiwata za'ra wa'aba mono da, marĩ hã asima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dama aipire na 're asi'madã'â ze za'ra wa'aba mono õ di za. Taha wa'rãmi te za ãwě na si 're ãdahãimana wazéb za'ra wa'aba mo, aima dapire na da'ãma 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mono zéb zarina. ⁴ Asima 're ãwě za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, asima si 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di za. Taha nhipai u, te za duré asiré norĩ ãma zama 're aipo're pu'u u'ãsi za'ra wa'aba mo, te te sima 're ãwě za'ra mono zéb zarina, 're pawaptob za'ra wa'aba mono da.

⁵ Cristu Zezusi hã sima si 're hãimana mono õ di. Taha wa, ãsimirosa'rata ne, te za duré a norĩ wa'wa hã 're ãrosa'rata wě za'ra wa'aba mo.

⁶ Ta hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ne, aiwa uptabi 're hãimana u'ãsi mono nherě, ti'ai u wei morĩ wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ne waihu'u pese na 're hãimana u'ãsi mono da hã, sisawi õ di. Sisawi ãna, ma tô wei mo tô, ti'ai u hã.

⁷ Si'uihã na te te sima ãwězéb zarina, ma tô tirě a'ã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ne, pire uptabi na 're ãhãimana mono zé hã. Ti'ai u wei morĩ wamhã, dazapari dama romhuri'wa ne, ma tô dama 're hãimana. Taha wa, ma tô si'a'uwě, dasine 're hãimana mono da, a'ã.

⁸ A'uwě hãiba na dasine 're hãimana mono wamhã, ma tô sima pisutu, dazapari dama wapu na 're hãimana mono da a'ã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô duré te te 're wapari pese, tidã'ázéb u. Marĩ 'manharĩ wasété 'wa norĩ pãrízém na wedepo'o nhonhi'rãmi na dã'ã da nherě, ma tô Timama hã te te 're wapari pese, sisawi ãna.

⁹ Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô tãma pisutu, dã'ã nherě, apã hãiwa'utu wa, danhipai u pire uptabi na 're hãimana mono da oto, wě uptabi na. Ma tô duré ãsisi hã tãma pisutu, dama sisi pire uptabi na 're hãimana mono da, uburé danhisi nhipai u.

10-11 Taha wa, niwapsi te za aihîni pese dahi'râtîtô tâma ana ni, Zezusihi ma, dama îsisi pire uptabi ma. Âne da, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã tâma pisutu, pire uptabi na 're hâimana mono da. Hâiwa âma uburé pese hâiba ré 're îhâimana za'ra mono norî hã, duré ti'ai âma uburé pese hâiba ré 're îhâimana za'ra mono norî zama, te za dahi'râtîtô tâma ana ni, dama pire wa, adâ 're îhâimana za'ra mono zéb âma uburé pese 're îhâimana za'ra mono norî zama. Tawamhã tame te za uburé pese dasisô'a dasiwi sisi za'ra ni oto, âne: “Ô hã Zezu Cristu, uburé Danhib'apito.” Âne na Zezu Cristuhu âma dawata za'ra wamhã, taha u'âbâ, te za duré 'Re îhâimana u'âsi mono âma tawata za'ra ni, Wamama âma hã.

Cristuhu zazei'wa norî hã te te dama 're îrowa'a za'ra mono zé wasu'u

12 Îsisânawã norî, îma asawi pese za'ra wa'aba norî hã, ma'âpé îwapari pese za'ra wa'aba za. Wa hã tame ai'rata îhâimana za'ra wa'aba ré, ma tô înhimiroti hã îwapari pese za'ra wa'wa. Tane nherê, âhâna oto ai'rata îhâimana za'ra wa'aba ô nherê, te duré înhimiroti hã îwapari pese za'ra wa'wa, âma atême îwisi za'ra wa'aba ô nherê. Aihâimana prédup sina, te za 're îromhuri pese za'ra wa'aba mo, 'Re îhâimana u'âsi mono te te asô'reptu za'ra wa'aba zéb zarina, 're anomro wê wa'aba mono zém na tâma âma asina 're uwaimrami u'âsi za'ra wa'aba mono da. 13 E marî wa. 'Re îhâimana u'âsi mono hã aipê'ê 're, te te ai'âma 're romhuri u'âsi za'ra wa'aba mono wa, îsimipawaptobzém na marî na âma 're sazei pese za'ra wa'aba mono da, duré taha zarina î'uwaibaba si marî hã tâma 're 'manharî wê za'ra wa'aba mono da, te te sima 're î'aiwê za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba.

14 Marî na 're nharî wasété za'ra wa'aba mono âna, te za uburé marî hã 're î'manharî wê u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré 're asisada'âbâ za'ra wa'aba mono âna, te za marî îwê si uburé 're î'manharî u'âsi za'ra wa'aba mo. 15 Âne na te za tô 're aihâimana wê za'ra wa'aba mo, aiwasédé hã sena na da te ai'âma 're sa'ra wa'aba mono tô da, duré marî 're 'manharî wasété za'ra wa'aba mono ô wa, aiwê na 're anomro aba mono da. A norî wa'wa hã 'Re îhâimana u'âsi mono 'ra, 're î'anomro wê wa'aba mono norî hã, wasété uptabi na 're îhâimana za'ra mono norî wazari, duré tiwasété na 're îsiwamnarî pese za'ra mono norî wazari, 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê, te za dama 're îrowa'a za'ra wa'aba mo, 're anomro wê wa'aba mono zém na, wasi hã hâiwa na te te dama 're îrowa'a za'ra mono ne. 16 Taha wa, rowasu'u îwê uptabi hã te za dama 're îsômri za'ra wa'aba mo, âma 're îdanomro wê u'âsi mono zéb da hã. Âne hã dama 're 'manharî wê u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, wa za aima 're îto za'ra wa'wa, Cristu za we apâ îmorîzéb âma hã. E marî wa, wa za aima 're îto za'ra wa'wa tamemhã. Ti'ab ré, ai'rata 're înhamra aba mono ré, taré te ai'âma 're îromhuri pese za'ra wa'aba mono ô zém na hã, îsiwaihu'u wa za wa hã, wa za tame aima 're îto za'ra wa'wa, Cristu za apâ we îmorîzéb âma hã.

17 Sasedoti norî hã 'Re îhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa norî hã danhimizama na tâma danhoprubzé te te tâma 're îzata za'ra mono ne, ma tô a norî wa'wa hã tâma 're asisômri u'âsi za'ra wa'aba mo, tiwi 're asisawi za'ra wa'aba mono âna, asina 're î'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina. Duré sasedoti norî hã uwa 'ru 'râi wa'u îsé hã, 'Re îhâimana u'âsi mono ma danhoprubzé, danhimizama te te tâma 're îzata za'ra mono nhisiwi, te te 're îsa'wari za'ra mono ne, âté îwapru hã wa za sa'wa, sena na za da te dasiwi îwîrî wamhã, îdâ'âzém na 'Re îhâimana u'âsi mono ma, îsina înhoprubzéb da. Âne na za îma romhâimana nherê, îma rowê uptabi di za. Duré aima îtoi uptabi za'ra wa'aba di za, âne na îma romhâimana nherê. 18 Taha wa, te za duré a norî wa'aba zama îzabâdâ âma ato za'ra wa'wa îsiré.

Timotiuhu wasu'u, Epaprodituhu wasu'u me

¹⁹ Aiwasu'u wê za'ra wa'wa hã za te wapari wa, ĩma rowê hã, ĩwasu'u hã za wapari za'ra wa'aba wa, za aima ĩrowê za'ra wa'aba ne. Taha wa, wa tô ĩsima wê, Timotiu hã te ãma atême satõrĩ su'u za'ra wa'aba da. Wanhib'apito Zezusi hã ãne hã sena na te te ĩma pisutu wamhã, wa za tô ãma atême satõrĩ za'ra wa'wa, aima ĩwasu'u za'ra wa'aba 'wa da hã, duré apâ we ĩtême wisi wa, te te ĩma aiwasu'u za'ra wa'aba da hã. ²⁰ ãmemhã ni'wa hã ĩma hâimana õ di, ĩsine te te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono 'wa hã. Tô õhõ si, te ĩsine te te 're asawi pese za'ra wa'wa. Taha si te tô sena ai'ãma 're hâtâ'â u'âsi za'ra wa'wa Timotiu hã, rowê na si ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ²¹ Tanei õ di, ni'wam norĩ hã. 'Râwi te sima si marĩ zô 're sôpré, te te sima 're ĩwê za'ra mono zéb uwaibaba si. Zezu Cristu te te tãma 're ĩ'awê mono zéb zô, sima 're sôpré mono õ di, ta norĩ hã. ²² Tane nherê, Timotiu hã 're ĩmorĩ wê na ma tô ĩwaihu'u za'ra wa'wa, da te 're pibui wasété mono nherê, 're ĩsipizari mono õ na hã. Ta hã ma tô ĩsiré te te 're romhuri u'âsi, Cristuhu wasu'uwê na hã. Ni'wa hã timama siré si te te 're ĩromhuri u'âsi mono ne, ma tô ĩsiré te te 're romhuri u'âsi, ta hã. ²³ Taha wa, wa tô ĩsima wê tô, ãme niha za ĩma ĩromhâimanazém na, te ĩsina waihu'u wamhã, Timotiu si te ãma atême satõrĩ za'ra wa'aba da, romhutu na, taha si te te aima ĩwasu'u za'ra wa'aba da. ²⁴ Wanhib'apito si wa tô ĩsina umnhasi, te te ĩma pisutu da, ĩzama ãma atême ĩmorĩ za'ra wa'aba da, romhutu na.

²⁵ Wasisãnawã Epaproditu hã ma tô we ĩtême ĩsatõrĩ za'ra wa'wa, te te ĩma asadawa wasu'u za'ra wa'aba da, duré nasi ĩ'ãma siwãrĩ da, te robzépata wa, marĩ zô nasi ĩwi ĩrowaptâ'â na hã. Cristuhu wasu'uwê na ĩsiré romhuri'wa ta hã, duré wanhitob'ru norĩ, wasiré wa te 're ĩ'a'wapéi mono. Wê uptabi di, ta hã. Tane nherê, wa tô waihu'u, Timotiu wana, te ãma atême satõrĩ za'ra wa'aba da apâ. ²⁶ Ta hã te te duré apâ asabu ze za'ra wa'aba di, uburé ai'ãma pē'êzé za'ra wa'aba wa. Duré ai'ãma hâtâ'â za'êtê za'ra wa'aba di, ãme ĩhâzé na ĩsiwasu'uzé hã wapari za'ra wa'aba wa. Taha wa, wa za tô ãma atême satõrĩ su'u za'ra wa'wa, Timotiu wana. ²⁷ Tô sena ma tô aré dârâ tô, hâzé wa. Tane nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô ãma aiwamri, dâ'â tô da. Taha ãma si õ di, ĩsiwamrizé hã. Te te pese wamhã, ĩ'ãma zama ma tô duré aiwamri, ĩwi robzei'õ nherê, robzei'õ uptabi tã da ĩwi, ĩsipai u. ²⁸ Taha wa, wa ĩsima wê upta oto, te ãma atême satõrĩ su'u za'ra wa'aba da apâ, atõmo na sabu za'ra wa'aba wa, aima rowê uptabi za'ra wa'aba hã. Duré wa hã ai'ãma ĩhâtâ'â za'ra wa'aba zéb zarina, ĩwi ĩrobzei'õzé hã ĩma si'utõrĩ hã, asabâdâ za'ra wa'aba. ²⁹⁻³⁰ Taha wa, ma'ãpé ãma atême wisi aba wamhã, asiwi sawi wê za'ra wa'aba za Epaproditu hã, ato sina za'ra wa'aba, wasiré Wanhib'apito zazei'wa oto 're wahâimana za'ra mono na dâ'âsina, duré wasi'ãma 're wasisãnawã za'ra mono wa. Te za duré asiwi ĩhâimana wazéb za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã ĩsine 're ĩhâimana wê za'ra mono norĩ zama, te za duré asiwi ĩhâimana wazéb za'ra wa'wa. E marĩ zarina, te za asiwi ĩhâimana wazéb za'ra wa'wa, Epaproditu hã. Ta hã tãma romnhimimnhasi nherê, ma tô sisawi ãna romhuri pese, Cristuhu ma. Taha na, te aré dârâ. A norĩ wa'wa hã romhã na asimroi wa'aba wa, asiwi ĩpawapto waihu'u aba õ wa, ma tô õhõ si ĩpawapto pese, ai'upana za'ra wa'aba. ãne wa, te za ato sina apâ asiwi ĩ'âri wê wa'wa, atême wisi za'ra wa'aba wê te.

3

Dasihawim na dasisõ'reptuzé da te dasina 're ĩ'uwaimrami waihu'u za'ra mono õ zé wasu'u

¹ ĩsisãnawã norĩ, ma'ãpé asima 're atoi u'âsi za'ra wa'aba mono za, Wanhib'apito ãma oto 're anomro aba mono wê te. Te aima ĩrob'ui'ééré 'rata za'ra wa'aba zém na, te ãma aima ĩsisiwi za'ra wa'aba zém na hã, te ĩsiwi ãma

ro'wa're ó di za. Mare di. Ai'udâna za'ra wa'aba, wa za tô ãnhimi'ui'ére na aima âma sahu za'ra wa'wa, te âma aima ãrob'ui'ére 'rata za'ra wa'aba zém na hã, tô sena Cristuhu wasu'uwẽ hã 're ãsaze za'ra wa'aba mono zém na, asina 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono da. ² Taha wa, te za a norĩ wa'wa hã 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, wapsã dazada 're ãsiwamnarĩ za'ra mono ne, rosa'rata wasété na dazada 're ãhâimana za'ra mono norĩ wi. Marĩ ãwasété si te ta norĩ hã te te 're 'manharĩ za'ra. ãne te ta norĩ hã te te dama 're rowasu'u za'ra: "Aibã norĩ hã Cristu te te 're saze za'ra mono da, te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, te za da te 're sihãiwata nhihãri za'ra, taha zarina 'Re ãhâimana u'âsi mono hã âma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da." ãne te ta norĩ hã te te dama 're roti za'ra, senai'õ na. Tane nherẽ, te ta norĩ hã dahãiba hã taré te te dawĩ 're wamnarĩ za'ra, taha zarina 'Re ãhâimana u'âsi mono hã âma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da newa. ³ Ta norĩ hã sena na 're hãimana za'ra mono ó di, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ na hã. Wa norĩ si, wa 'Re ãhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ uptabi hã 're wahãimana za'ra, ãpẽ'ëzani nhimipawaptobzém na âma 're wawata za'ra mono wa. Taha wa, marĩ hã wasi'uihã na wa te 're ã'manharĩ za'ra mono zém na 'rãwi 're wasi'umnhasi za'ra mono ó di, wasihawim na wanho'reptuzé hã wa te wasina âma 're ã'uwaimrami za'ra mono da hã. Cristu Zezusi, ãwẽ te te wama ã'manharĩ za'ra zém na si, wa tô wa te wasima âma 're rowẽ za'etẽ uptabi za'ra, taha zarina si te te oto 're wa'anho'reptui mono wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. ⁴ Ni'wam norĩ hã te tô 'rãwi 're si'madâ'â ze za'ra, marĩ hã si'uihã na te te 're ã'manharĩ za'ra mono zém na hã, taha zarina, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã âma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da newa. Marĩ hã wasihawi wasi'uihã na wa te 're ã'manharĩ za'ra mono zém na, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'anho'reptui mono 'wa'ãhã, tô ãbare wa aré wa hã danhipai u 're ãsi'umnhasi, marĩ hã ãsihawi te 're ã'ab'manharĩ mono zém na hã, taha zarina, ãsi'uihã na ãsisõ'reptuzé hã te ãsina âma uwaimrami da. ⁵ E marĩ wa. ãwaptã'ãzém hawi bãdã hã 8 na ããma ne parimhã, ma tô ãnhihãiwata nhizãri ni, zudezu norĩ 're ãhâimana za'ra mono zéb zarina. Wa hã Izarazéhé nhihudu 're ãhâimana mono. Duré ã'ra Bëzamihĩ nhihudu 're ãhâimana mono. Wa hã duré ebreusi uptabi. E marĩ wa. ãhi'rata norĩ hã uburé ebreusi uptabi 're hãimana za'ra mono wa, da te 're wa'ru za'ra mono ãna. Duré parisezu na dame 're ãhâimana mono wa, wa tô 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã te 're 'madã'â pese, Mozési te te âma ãrob'ui'ére hã, ãsimiroti na hã. ⁶ Wasiré zudezu norĩ hãimanazém na, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, 're ãhâimana mono da, wa tô 're ãsiwasutu u'âsi aré. Taha wa, Zezusi hã 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra ó newa, ta norĩ hã te 're ã'ruiwapari za'ra mono zéb zarina, te te 're robzépata za'ra mono da. Uburé 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã wa tô duré te 're 'madã'â pese tô, taha zarina 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãwësãmri da newa. Taha wa, nima hã ãsimiroti te âma ã'upa na da te dasiwi ãwaihũ'u ó di.

⁷ ãne na 're ãhâimana 'rata mono zém na aima ãsi'rãzarõtõ za'ra wa'aba zé hã ãma wẽ di aré, taha si ãma pire wa, taha zarina 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãwësãmri da newa. Tane nherẽ, Cristuhu ma oto 're ãhâimana mono wamhã, tarére oto ãma hã, 're ãhâimana 'rata mono zé hã. ⁸ 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãwësãmri da, uburé marĩ hã ãsihawim na te 're ã'ab'manharĩ mono zé hã taré uptabi oto ãma hã. Misi te ãpire uptabi hã ãma 're hãimana oto. ãnhib'apito, Cristu Zezusi hã 'rãwi te ãwaihũ'u pese da si, te ãma 're hãimana oto, taha si. Marĩ zõ 're ãnhimipari mono ó di oto, ta hã ãma tarére wa. Roprum ne, te ta hã ãma 're hãimana oto, 're ãhâimana 'rata mono zé hã. Taha wa, Cristuhu niwĩ ãhãiba na te ãsaprĩ wẽ da si, wa 're ãsi'madã'ã wẽ u'âsi. ⁹ Misi haré Cristuhu âma si oto 're ãhâimana mono da, wa tô ãhãimanazéb 'rada hã 'rãwi ãsiwi wẽ'õ pese.

'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te âma ĩrob'ui'ééré hã, ĩsi'uihã na te 're ĩ'madã'ã pese mono na 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩwêsãmri da, ĩsina 're ĩnhimipari mono õ di oto. Cristu hã te ĩsina 're ĩ'umnhasi mono zéb zarina si, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩwêsãmrizéb ré si, wa oto 're ĩhâimana, taha si te te ĩpisutu wa oto. ¹⁰⁻¹¹ Cristu hã 'rãwi te ĩwaihu'u pese da si, wa tô ĩsima wẽ, wa hã. Ta hã dã'ã nherẽ, apã hãwa'utu wa, te oto siptete sina 're hãimana u'âsi. Tane duré, wa hã 're ĩhâimana 'rata mono zé hã oto ĩma si'utõrĩ wa, duré taha wa'rãmi ĩhâimanazép tém na si oto 're ĩhâimana mono wa, wa ĩsima wẽ, ĩnhiptete sina taha âma si oto 're ĩhâimana mono da, ĩsimipawaptobzẽ ĩwẽ ré si. ãne hã wa tô duré ĩsima wẽ, Cristu hã ti'ab ré te te 're ĩrobzépata mono ne, te 're ĩrobzépata mono da si, ĩsine. Cristu hã dazada ĩdã'ã ne, 're ĩhâimana 'rata mono zé hã ĩma ĩsi'utõrĩ da si, wa tô ĩsima wẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sima ĩwẽ wamhã, te te ĩma pisutu da, ĩsiré 're ĩhâimana u'âsi mono zéb da hã.

Dawara na romnhimiré'ézé wasu'u

¹² Wa hã uburé marĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩma ĩpisutuzéb zarina, 're ĩhâimana mono zém na te ĩsina 're ĩ'uwaimrami mono na, 're ĩsi'madã'ã mono õ di. Mare di. Zahadu te ĩsina uwe õ di, wa hã. Tane nherẽ, wa tô taha zô 're ĩsiwasutu u'âsi, ĩwẽ uptabi hã nimahã na te ĩsina sõ'õtõ da. ãhã da, ma tô Cristu Zezusi hã ĩ'ãma tinhib'a'uwẽ. ¹³ ĩsisãnwã norĩ, wa hã 'rãwi 're ĩsi'madã'ã mono õ di tô, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩma ĩpisutuzéb zarina, 're ĩhâimana mono zém na te ĩsina ĩ'uwaimrami na hã. Dawara na 're dasirẽme za'ra mono da, 're dasipibu za'ra mono wamhã, dasibabarãi u apã da te 're rob'madã'ã za'ra mono õ di. Dasisõwap si te da te 're rob'madã'ã za'ra, õne haré. Tane duré, wa hã marĩ te 're ĩ'ab'manharĩ mono zém na 're ĩsipo're pu'u zahu mono õ di. Mare di. E marĩ wa. Õne haré marĩ ĩwẽ hã ĩnhowa 're ĩhâimana mono zô si, wa tô te 're rob'ruiwapari u'âsi. ¹⁴ Marĩ ĩwẽ hã da te dasina 're sõ'õtõ za'ra mono da, taha zô 're dasirẽme za'ra mono wamhã, awa'awi u'âsi 're ĩdasisa'rei mono ne, wa marĩ ĩwẽ uptabi zô 're ĩsiwasutu u'âsi, Cristu Zezusihi dã'ãzém na 'Re ĩhâimana u'âsi mono, 're ĩhâimana mono zép té, za te te ĩma ĩsõmri zô si.

¹⁵ Wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani te te wama 're ĩ'awaihu'u mono zém na si, waprédup sina âma 're ĩwahãimana za'ra mono norĩ hã, ãne zô wa za tô wa te âma 're rosa'rata u'âsi za'ra. Wa za tô ãhã zô si wasima wa te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono hã rosa'rada aimawi na ĩ'upana te te 're rosa'rata za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te za te te tãma 're waihu'u za'ra, tô õhõ na si wasiré te te âma 're rosa'rata za'ra mono da oto. ¹⁶ 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani te te wama 're ĩ'awaihu'u mono zém na si, wa za tô âma 're wahãimana za'ra, tô õhõ na si.

¹⁷ ĩsisãnwã norĩ, ma'ãpé 're ĩmorĩ wẽ ne, ĩsine 're anomro wẽ wa'aba mono za. Ni'wam norĩ ma, tãma âma 're ĩwasisanho za'ra mono zéb zarina, wasine 're ĩhâimana wẽ za'ra mono norĩ ne, te za a norĩ wa'aba zama âma 're aihãimana wẽ za'ra wa'aba mo. ¹⁸ Ni'wam norĩ hã ahã na Cristuhu zazei'wa 're hãimana za'ra mono newa, te tihãimana wasété zarina, Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na dazada ĩdã'ãzé wasu'u da, 're hãimana za'ra. ã norĩ wasu'u na hã ahã na wa tô te âma aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Tane nherẽ, ãhãna wa duré aima âma sahu za'ra wa'wa, ĩwawa sina te âma aima rowasu'u za'ra wa'aba nherẽ, rob'ui'ééré na hã. ¹⁹ Ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti, dapẽ'ë 're dadã'ã u'âsi ne 're ĩdahãimana za'ra mono zéb u, te za 're nomro, ropipa u. E marĩ wa. Ta norĩ hã te te sima 're ĩwẽ za'ra mono zéb uwaibaba si, te marĩ hã tihãiba ma te te 're 'ruiwapari za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono upana. E ta norĩ hã tihãimana wasété na 'rãwi 're siwẽ'õ za'ra mono ã bâ, te bété sina

're wata za'ra, 're ihâimana wẽ uptabi za'ra mono na hã. Ti'ai âma uburé marĩ hã ãwasété na si, te ta norĩ hã te te sima 're rosa'rata wasété u'âsi za'ra. ²⁰ Tane nherẽ, wa norĩ ma hã ti'ai âma waza'rui uptabi hã wama 're hâimana za'ra mono õ di. Hãiwa âma si te waza'rui uptabi hã wama 're hâimana za'ra. Ta hawi za wei wazô ãmorĩ zô si, wa wato sina wasina sô 're wanhimipari u'âsi za'ra, Wanho'reptui'wa zô, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zô si. ²¹ Taha si te uburé marĩ hã tiwaihu'u pese na te te 're ab'madâ'â, siptete uptabi wa. Taha wa, tiwaihu'u pese na te za wahâiba ítém na wama âma saprĩ za'ra, wahâiba ãsib'uware ré 're ãwanomro 'rata mono zém hawi, ãsi'utõrĩ pese hawi. Tawamhã wahâiba ítéb ré, Cristuhu hãiba ne ãwẽ uptabi ré, wa za oto 're wahâimana u'âsi za'ra, ã'rata.

4

Paru hã te te dama ãroti 'rãsutuzé wasu'u

¹ Taha wa, ãsisãnwã norĩ, ãma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ma'ãpé Wanhib'apito âma asiptete sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono za. Ai'âma ãpẽ'ezé uptabi za'ra wa'aba wa, 'rãwi te asabu za'ra wa'aba neza. Romhã na nherẽ, te asina ãma 're ãrowẽ zani za'ra wa'aba mo. Taha wa, wa tô te dama 're aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa, ãto sina. ãne wa, te za asiptete sina õhõ âma si 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo.

² ãhidiba norĩ, Ewodiza duré Sõtiti, ãne wa za aima roti pese 'wa, asisada 're aihâimana wasété aba mono wa. A norĩ wa'wa hã Wanhib'apito nhib'a'uwẽ, 're aihâimana aba mono wa, ma'ãpé rowẽ na si apã asiré 're aihâimana aba mono, asisada 're aihâimana wasété aba mono ãna. ³ Duré a hã ãpawapto wẽ 'wa, ma'ãpé ã pi'õ norĩ hã pawaptob zahuré na. Ta norĩ hã ma tô ãsiré te te 're romhuri pese zahuré, Cristuhu wasu'uwẽ na wa te dama âma 're ãropéi mono na hã. Temetihi siré zama ma tô te te 're romhuri zahuré, duré uburé ãsiré romhuri'wa norĩ siré zama. Uburé te ã norĩ nhisi hã dame 're hâimana za'ra ãbaihã na hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'rata za 're ãdahâimana u'âsi za'ra mono norĩ nhisi ré, ãbaihã 're ãhâimana mono na hã.

⁴ Ma'ãpé atoi u'âsi 're aihâimana za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito âma oto 're anomro aba mono na dã'ãsina. Wa za duré aima âma sahu za'ra wa'wa. Ma'ãpé atoi u'âsi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono za.

⁵ Aiwaimri te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ãwẽ na. E marĩ wa. Wanhib'apito hã za we apã morĩ su'u na dã'ãsina. ⁶ Marĩ na 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono ãna, te za oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo. 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono zép sidãpãsi, te za duré tiwi 're ãrowaptẽre za'ra wa'aba mo, uburé marĩ zô aiwi 're ãrowaptã'ã za'ra wa'aba mono zém na hã. Aipẽ'ẽ 're, ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina, te za asi'ãma tãma 're aimreme zusi aba mo. ⁷ Rowẽ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te wama 're ã'apisutu mono hã, ãwẽ uptabi hã te wama 're hâimana za'ra, da te 're ãwaihu'u za'ra mono õ hã. Taha si te za te te 're aipẽ'ẽ nomri wẽ za'ra wa'wa, marĩ na 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono ãna 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, Cristu Zesusihi ãma oto 're anomro aba mono zéb zarina. ãne hã 'Re ãhâimana u'âsi mono hawi rowẽ hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da, te za asi'ãma tãma 're aimreme zusi u'âsi aba mo.

⁸ ãsisãnwã norĩ, ãnhimiroti na wa za oto ãma aima 'rãsutu za'ra wa'wa, ãhãna te ãma aipo're pu'u za'ra wa'aba zém na hã. Uburé marĩ hã tô sena 're ãhâimana za'ra mono na si te za asima 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mo, duré marĩ hã da te dasima 're ãwazéb za'ra mono na hã, duré uburé marĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono ma ãwẽ uptabi na hã, duré marĩ hã wasété ãna 're ãhâimana za'ra mono na hã, duré uburé marĩ ãwẽ hã da te 're ãsawi pese za'ra mono na hã, duré uburé marĩ hã wẽ wa, ãma 're ãdatob'uzu za'ra mono na hã. ãne na si te

za uburé marĩ ĩwē uptabi na asima 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo, da te dasima 're ĩwasu'u wē za'ra mono na si. ⁹ Te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono ré, aipo're na 're ĩwapari za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa. Duré ai'rata 're ĩnhamra aba mono ré, atômo na asiwi 're ĩ'madâ'â aba mono na, ma tô duré ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa. Āne na uburé marĩ na aima 're ĩsisanho za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za 're aihâimana wē za'ra wa'aba mo. Āne wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wama rowē nhomri'wa hã te za 'râwi asiré 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa.

Paru hã danhoprubzê wa'rãmi, da'ãma ĩwatazé wasu'u

¹⁰ Āne wa, aima ĩtoi uptabi za'ra wa'aba di âhãna hã, aré ai'ãma 're rob'éé hã za'ra wa'aba mono nherē, apã ĩ'ãma asipo're pu'u za'ra wa'aba wa, we ĩma asôprub za'ra wa'aba zém na hã. Taha wa, wa Wanhib'apito ãma ĩwata, ĩtoi uptabi wa, aima za'ra wa'aba hã. Āté ĩ'ãma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono nherē, marĩ hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ô di, we ĩma asôprub za'ra wa'aba zém na asiwi ĩzawi za'ra wa'aba zéb da hã. Tane nherē, ma tô ĩ'ãma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo tô. ¹¹ E tawamhã, nimahã na marĩ zô ĩwi ĩro'wanhi'riti zarina, ĩsina 're ĩhâtâ'â mono wa, wa ãne aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, âhãna hã. Mare di. Taha wab ô di. Āté nimahã na marĩ zô ĩwi 're ro'wanhi'riti mono nherē, duré niha ĩma 're romhâimana mono nherē, wa ĩsina 're ĩhâtâ'â mono ãna 're ĩhâimana u'âsi tô. ¹² Āne hã ĩma waihu'u pese di, marĩ zô dawĩ 're ĩro'wanhi'riti za'ra mono zém na 're ĩdahâimana za'ra mono zé hã. Āne hã te dame pibui ahã di. Duré danhimarĩ ahã na 're ĩdahâimana za'ra mono zé hã ĩma waihu'u pese di. Niha ĩma 're romhâimana mono nherē, wa tô waihu'u, robzei u'âsi 're ĩhâimana mono zém na hã. Nimahã na hã ĩsai ahã wamhã, duré mra te 're sépata mono nherē, tane nherē, ĩma 're rowē u'âsi mono di, ãne hã aiwa ĩma hã. Nimahã na hã marĩ zô ĩwi 're ro'wanhi'riti mono ô wamhã, duré áté marĩ zô ĩwi 're ro'wanhi'riti mono nherē, ĩma rowē di. Āne wa, wa ĩto sina 're ĩhâimana. E marĩ wa. ĩma 're ĩromhâimana mono zé hã aiwa wa. ¹³ Āne hã niha ĩma 're romhâimana mono nherē, sada 're ĩnhiptete mono di. E marĩ wa. Cristu hã ĩnhiptetezé te te ĩma sada 're anhomri u'âsi mono wa.

¹⁴ Tane nherē, ĩma wē uptabi di, we asiwi ĩpawaptob za'ra wa'aba zé hã, âhãna ãme te robzépata ré hã. ¹⁵ Piripu ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, tame duréihã ĩnhimirowasu'u zarina, Cristuhu wasu'uwē hã wapari na'rata za'ra wa'aba wamhã, a norĩ wa'aba si ma tô ĩ'ãma ana wē wa'wa, ĩma asôprub za'ra wa'aba zém na hã, rowahutu u asiré 're asirã'ôto aba mono norĩ hã. Masédoniza na asipti'a nho'ômo nhisi hawi wa'aba oto ĩmorĩ wamhã, ĩsazei'wa norĩ hã daza'rui amoi ãma 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã ĩ'ãma sina za'ra ô di, asine za'ra wa'aba hã. A norĩ wa'aba si ma tô asiwi ĩpawapto wē wa'wa tô, ãma ĩhâimanazéb da hã. Āne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ¹⁶ Duré aihawĩ za'ra wa'aba ĩmorĩ wamhã, Tesaronita na 'ri nho'ômo nhisi ãma ĩnhamra ré hã, ma tô duré ĩpawaptobzéb da hã nasi asiwi ĩsômri za'ra wa'wa, ĩma, marĩ zô nasi ĩwi rowaptâ'â sidâpâsi. ¹⁷ E asôprub za'ra wa'aba zém na ĩma ãma sahu za'ra wa'aba da, wa tô ãne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. Mare di. ĩsãna'rata hawi ĩ'ãma 're ana wa'aba mono zéb zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si, ĩwē na za te te aipawa'âbã za'ra wa'aba na te te aima ãma sa'êtê za'ra wa'aba da si, wa tô te ai'ãma 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'wa. ¹⁸ Āme wa tô uburé marĩ hã ĩsima waibui wē, we asiwi ĩpawaptob za'ra wa'aba zé hã. Epaproditu hã ma tô we ĩma ãwisi wē, we ĩma asôprub za'ra wa'aba zé hã. Taha wa, marĩ zô ĩwi rowaptâ'â ô di oto. Sa'êtê na te za oto marĩ hã ĩma

tihâiba. Āne wa, wa ĩsina ai'uze za'ra wa'wa, we ĩma asõprub za'ra wa'aba zém na hã. Asõprub za'ra wa'aba zé hã wẽ uptabi dī, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. Wedewati ĩsadaze hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da te 're ĩzata za'ra mono zéb zarina, tãma ãma 're ĩrowẽ pusi mono ne, tãma wẽ uptabi di duré ãhãna hã, we ĩma asõprub za'ra wa'aba zé hã. ¹⁹ A norĩ wa'aba ma zama, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩnhib'apito hã uburé marĩ hã ĩwẽ uptabi hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa sa'êtẽ na, marĩ zô aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, duré aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono wamhã. Tinhibro hã te za sa'êtẽ na te te aima 're sômri za'ra wa'wa ĩwẽ hã, Cristu Zezusihi ãma tô sena 're anomro aba mono zéb zarina. ²⁰ Taha wa, Wanhib'apito 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma si, 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za, Wamama ãma si. Tane tô.

Paru hã te te ĩdazawi 'rãsutu zé wasu'u

²¹ Ma'ãpé uburé ĩma ãma sawi za'ra wa'aba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ oto 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã tamemhã, Cristu Zezusi, Danho'reptui'wa na te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono norĩ hã.

Āme ĩsisãnawã norĩ hã, ĩsiré romhuri'wa norĩ hã ĩ'rata 're ĩhâimana za'ra mono hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa, ĩsiré. ²² Uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ, ãme 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa. Apito Sezaha nhorõwa ãma 'ri 'rãihã 're, romhuri'wa norĩ zama te duré ãma asawi za'ra wa'wa dame, wasiré ĩsazei'wa norĩ hã.

²³ Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, ta hã te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da.

Corosu norĩ Corosu norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé Ībaihâ wasu'uzé

Paru hã darob amoi ãma dazazéb 're hâimana sirõmo, ma tô rowasu'u hã wapa, Zezusihi zazei'wa norĩ ma, roti senai'õ na da te tãma 're ĩrowasu'u za'ra mono zém na hã, Corosu ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ ma hã. Taha wa, Paru hã ma tô Corosu norĩ ma rob'ui'éré za'ra, roti senai'õ wi, te te uwati za'ra da. Ma tô duré tãma roti za'ra, Zezusi hã apâ te te saze za'ra da, Epaprasihã ĩmorĩ'rata na te te tãma ĩwaihu'u za'ra zéb zarina. Epaprasihã Corosu ãma ĩsazei'wa norĩ 'madâ'â'wa, ta hã. Paru hã ma tô duré tãma waihu'u za'ra, ãne: Zezusihi si siminho'reptu waihu'u pese di. Duré taha si dawasédé hã te te dama 're aparai waihu'u pese mono di.

¹⁻² Wa hã Paru, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, wa 're ĩhâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sima ĩwězéb zarina. Taha wa, wa ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Corosu na 'ri nho'õmo nhisi ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwě 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma. Wasisãnawã Timotiu te duré ãma asawi za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã te oto wasiré wasisãnawã wa, 're anomro wě wa'aba mo Cristuhu ãma si, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono ãna.

Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowě u'âsi, ãma 're anomro aba mono da.

Paru hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma ĩwatazé wasu'u

³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ai'ãma 're wamreme zusi aba mono sidâpâsi, wa ãma 're wawata u'âsi za'ra, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama ãma hã. ⁴ Cristu Zezusihi si asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zé wasu'u hã, duré uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwě 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mono zé wasu'u hã wa te 're wapari za'ra mono wa, wa ãma 're wawata u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma, ãne na oto 're aihâimana wě za'ra wa'aba mono wa. ⁵ Cristuhu wasu'uwě hã tô sena uptabi hã ĩmorĩ'rata na da te atême ãwisi za'ra wa'aba wamhã, tame ma tô ĩwapari na'rata za'ra wa'wa, ĩwě uptabi hã hâiwa ãma dazô 're ĩsimi'wara mono zé wasu'u hã, duré taha zô si 're ĩdanhimipari u'âsi za'ra mono zé wasu'u zama. Taha zô asina 're asimipari za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô Cristuhu si asina 're ĩ'umnhasi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina ma tô duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwě norĩ hã 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Hâiwa ãma, wě uptabi na asô 're ĩsimi'wara aba mono hã, te tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te asô 're 'madâ'â' pese za'ra wa'wa. Taha zô si te tô asina 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo. ⁶ Cristuhu wasu'uwě hã ma tô da te ãma ropé oto, ropâ. Taha wa, ma tô ĩsazei'wa norĩ hã dasina tahâ'â ni oto. Taha wa, ma tô dahâimanazém na da te 're saprĩ za'ra, ĩwě u hã. Tane ma tô duré ĩwasu'uwě hã aima 're hâimana za'ra wa'wa, ĩwapari na'rata za'ra wa'aba zém hawimhã. Tame ma tô oto ĩwaihu'u za'ra wa'wa, tô sena na 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'azawi pese mono zém na hã. ⁷ Epaprasihã nhimirowasu'u zarina, ma tô ãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Ta hã Cristuhu ma wasiré romhuri'wa, wama ĩsawi pe hã. Simi'ě na te Cristuhu ma, te te ai'ãma 're romhuri pese za'ra wa'wa, wa'upana. ⁸ Ta hã ma tô wama aiwasu'u wě za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ězani te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina, asimizawi pese zé hã oto ĩwaihu'u za'ra wa'aba zém na hã.

⁹ Taha wa, aiwasu'u wē hā wa te iwapari na'rata za'ra wa'aba zém hawim haré, wa tō ōne u'âsi ai'āma 're wamreme zusi u'âsi 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Ta hā te te sima 're aiwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, niha oto āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré te te aima 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, wa tō wa te tiwi aima 're rowaptērē u'âsi za'ra wa'wa. Īpē'ēzani hā te za tō te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu iŵē uptabi hā oto āma waihu'u za'ra wa'aba da, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're aiwē za'ra wa'aba mono zé hā asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da oto, 'râwi. ¹⁰ Tawapsi, te za Wanhib'apito zazei'wa hâimanazéb zarina 're anomro wē wa'aba mono zém na, tāma āma asina 're i'uwaimrami za'ra wa'aba mo. Marī iŵē si 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, Wanhib'apito hā te za toi uptabi na aihâimanazém na te te 're ai'uzei pese za'ra wa'wa. Tawamhā 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono zém hawi, te za tō marī 're i'manharī wē za'ra wa'aba mono zém na asima 're isa'ētē za'ra wa'aba mo. Tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono hā iŵaihu'u za'ra wa'aba zém na te za duré asima 're isa'ētē za'ra wa'aba mo, asi'uihā na. ¹¹ Wa duré wa te tiwi aima 're rowaptērē u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono wi hā, tiwaihu'u pese na iŵē uptabi na si te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, asiptete u'âsi āma 're anomro aba mono da, taha na si. Āne wamhā, te za tō ato sina asiptete sina āma 're anomro aba mo. Duré āne wamhā, uburé marī na 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē, asa dama āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono ō di za. ¹² Āne wamhā, Wamama āma te za duré āma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo. Ta hā ma tō aima pisutu za'ra wa'wa, hâiwa āma tinhib'a'uwē norī ma, iŵē uptabi hā te te sō 're i'apisutu mono hā aima wa'aba zama aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da dasine, da'āma 're isib'a'uwē mono zéb āma hā rowa'a za'ēne 're isa'wari u'âsi mono āma hā. ¹³ Ta hā ma tō wa'anho'reptu tō, robra hawi, Satanasihī nhiptetezém hawi. Ta hawi ma tō te te 're wa'awaibu, i'ra nhimi'madâ'â si oto tāma 're wahâimana za'ra mono da, tāma isawi uptabi nhimi'madâ'â si. ¹⁴ Ti'ra dâ'ázém na ma tō wa'awa'â, marī wa te 're i'manharī wasété za'ra mono zé hā te te wama 're apari mono da, taha zarina wawasédé hā te te wa'āma 're ab'madâ'â tō mono da oto.

Cristu hā 're ihâimana mono zé wasu'u

¹⁵ Cristu hā 'Re ihâimana u'âsi mono ne, te tō 're mo, aiwa wa. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hā datōmo na da te dasiwi 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono ō di. I'ra si ma tō da te dasiwi 're 'madâ'â za'ra datōmo na, ti'a 're morī ré hā. Ta hā duréihā marī ō uptabi ré hā, te tō 're hâimana u'âsi, i'ra hā. Uburé ropoto nhipai u, te ta hā pire uptabi na 're hâimana. ¹⁶ Ōhō si ma tō Timama zadawa para uburé marī hā te te apoto, hâiwa āma, duré ti'ai āma zama, datōmo na da te 're i'madâ'â za'ra mono hā, duré da te 're i'madâ'â waihu'u za'ra mono ō zama. Uburé hâiwa nho're āma dapo're'ō norī ma simiroti pire na 're ihâimana za'ra mono norī zama ma tō te te apoto, ihâiba'ō norī hā. Uburé marī hā taha ma si 're hâimana za'ra mono da, ma tō te te ro'apoto tō, Timama zadawa para. ¹⁷ Cristu hā ōne u'âsi te tō 're hâimana, marī ō uptabi ré hā. Ta hā te uburé marī hā tinhimipoto mono bâ te te 're atété tiwaihu'u pese na, si'wa'rutu na tiwi 're hâimana za'ra mono āna, tāma 're hâimana za'ra mono da, simisutu. ¹⁸ Ta hā uburé tizazei'wa norī 'madâ'â'wa te 're hâimana, pire uptabi na. Ta hā dapisutu'wa, 're idapoto téb za'ra mono zéb da hā. Dâ'â nheré, apâ hâiwa'utu wa, te oto dama pire na 're hâimana u'âsi, uburé za idahâiwa'utu za'ra norī nhipai u. Taha wa, te oto danhipai u pire uptabi na 're hâimana tō. ¹⁹ 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te sima iŵézéb zarina, ma tō ti'ra hā pisutu, isine uptabi 're hâimana mono da, aiwa. ²⁰ Ma tō duré sima āma roti siro, i'ra hā wedepo'o nhonhi'rāmi na dazada idâ'ázém na oto da'āma 're siwadi mono da,

uburé hâiwa âma 're ïdahâimana za'ra mono norĩ âma hã, duré uburé ti'ai âma 're ïdahâimana za'ra mono norĩ âma zama.

²¹ A norĩ wa'wa hã ma tô aré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti si 're anomro aba mo, aipê'ê 're wa'aba hã. Asitob'ru na ma tô âma 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo aré, aipê'ê 're marĩ ïwasété na si asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wa. Duré marĩ ïwasété si 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wa, ma tô aré ïsiti 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²² Tane nherê, ï'ra hã dasiré a'uwê hâiba na dazada ïdá'âzéb zarina, te oto ai'âma 're siwadi za'ra wa'wa, romhutu'ômhã sisô're te te asôré wa'aba da, aiwasédé hã da te ai'âma sa'ra waihu'u aba ô wa za tamemhã oto, Cristu hã tidâ'âzém na aiwasédé te te aima 're ï'apari aba mono zéb zarina. ²³ Taha wa, ône haré te za Cristuhu wasu'uwê si asina 're ï'umnhasi za'ra wa'aba mo asiptete sina, 'ri hã êtê nhisiwi siptete na 're sa mono wa, simei waihu'u ô na 're ïsa mono ne. Te za tô âma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, tiwi asina 're aipahã za'ra wa'aba mono âna. ïmorĩ'rata na Cristuhu wasu'uwê hã wapari na'rata za'ra wa'aba wamhã, ïwê uptabi hã hâiwa âma asô 're ïsimi'wara aba mono wasu'u wi, tiwi asina 're ai'rê za'ra wa'aba mono ô di za, sô 're asimipari za'ra wa'aba mono wasu'u wi hã. Âhã wasu'uwê hã ropâ ma tô da te dasima 're wasu'u za'ra, da te 're waihu'u za'ra mono da. Duré wa hã Paru, wa âhã wasu'uwê na te dama 're romhuri u'âsi.

Paru hã ïsazei'wa norĩ te te 're ïpawaptob za'ra mono zé wasu'u

²⁴ Wa hã ai'udâna za'ra wa'aba, te ai'âma 're robzépata za'ra wa'aba mono nherê, wa ïto sina 're ïhâimana. Cristuhu ma si, te 're romhuri mono wa, wa tô te 're robzépata za'êtê tô, ta hã ti'ai âma 're morĩ ré, dazada te te ïrobzépata ne. Tane nherê, Cristuhu nhib'a'uwê norĩ ma, ïnhimiromhuri na te tâma âma 're uwaimrami mono da, wa za tô taha na te 're robzépata u'âsi. ²⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô ïpisutu, ïsib'a'uwê norĩ te tâma 're apawapto mono da. Ai'udâna za'ra wa'aba te 're romhuri mono da, ma tô romhuri hã ïma tisô, uburé ïsadawa wasu'uwê na te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da. ²⁶ Âhã wasu'u hã 'Re ïhâimana u'âsi mono, ïsâna'rata hawimhã te te aré dama 're ï'awaihu'u mono ô hã ma tô oto sô'awi dama upsibi nhamra, tinhib'a'uwê norĩ ma si. ²⁷ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô sima âma roti, âhã wasu'u hã ïwê uptabi hã aré da te 're ïwaihu'u za'ra mono ô hã te te oto dama awasu'u hâi'rê da sô'awi, dapoto mono bâ da te oto 're waihu'u za'ra mono da, zudezu'ô norĩ zama. Âhã wasu'u hã aré da te 're ïwaihu'u za'ra mono ô hã, âne: Cristu hã te oto aipê'ê 're, 're sãmra za'ra wa'wa. Taha wa, te za tô taha zô si 're asimipari za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono, ïwê uptabi hã za te te wama 're ï'apisutu mono zô si. Âne 'Re ïhâimana u'âsi mono wasu'u hã, â hã aré da te 're ïwaihu'u za'ra mono ô hã.

²⁸ Taha wa, Cristuhu si wa oto wa te dama 're wasu'u za'ra. Hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu ïwê hã wa te 're ïwaihu'u za'ra mono zéb zarina, wa tô wa te 're da'uwati wê za'ra dahâiba mono bâ, marĩ hã da te 're 'manharĩ wasété za'ra mono tô da. Wa tô duré wa te dama 're roti za'ra, marĩ da te 're 'manharĩ wê za'ra mono da, ï'uwaibaba si. Ni'wam norĩ hã Cristuhu âma prédup sina 're ïnomro mono norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nho're u, wa te 're simroi mono da, wa tô âne hã wa te dama 're roti za'ra, rosa'rata wê hã wa te oto 're ïwaihu'u za'ra mono zém hawimhã. ²⁹ Âne da, wa tô 're ïsi'wapéi u'âsi, ïnhiptete sina te tâma 're romhuri mono da. Cristu hã tinhiptetezé te te ïma 're sômri mono wa, wa ïré te âma 're romhuri pese, taha na si 're ïnhiptete uptabi mono wa.

2

¹ Wa hã wa ïsima wê âne hã, te ai'âma 're ïromhuri pese za'ra wa'aba mono na asiwi ïwaihu'u za'ra wa'aba da, ïhâiba pibu za'ra wa'aba ô nherê. Duré

Radiseza na 'ri nho'omo nhisi âma ĩsazei'wa norĩ 're ĩsi'ubumroi mono norĩ âma te 're ĩromhuri pese mono na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, wa duré ĩsima wê, daro mono bâ ni'wam norĩ âma te duré 're ĩromhuri pese mono na zama, uburé te te ĩhâiba pibu za'ra ô norĩ âma hã. ²Ta norĩ hã tipê'êzani wê ré, siptete sina 're hâimana za'ra mono da, wa tô te âma 're romhuri pese za'ra. A norĩ wa'aba âma zama wa tô duré te 're romhuri pese, aipê'êzani wê ré asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za 'râwi simisutu siré 're hâimana za'ra ta norĩ hã, 're ĩsisawi pese za'ra mono zéb zarina. A norĩ wa'aba zama te za duré âne zarina simisutu asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'uwê hã aré dama ĩwaihu'u'ô hã te te oto waihu'u pese za'ra wa, te za tô sena na te te 're waihu'u za'ra, a norĩ wa'aba zama. 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'u hã aré dama ĩwaihu'u'ô hã, â hã Cristuhu wasu'uwê, te dama wasu'u. ³Cristu hã rowasu'u aré dama ĩwaihu'u'ô na 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti wê wasu'u waihu'u'wa, ta hã. Êtê'ubuzi ĩwa'âbâ za'êne hã ti'ai 'rowi 're simi'wara mono nherê, da te oto 're ĩsôpêtê za'ra mono ne, ma tô Cristu hã te te dama 're wasu'u hâi'ré sô'awi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti wê wasu'u hã.

⁴Ni'wam norĩ hã roti senai'ô na taré te te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono hã wapari ze nherê, âma 're saze za'ra wa'aba mono tō da, wa âne na aima nharĩ za'ra wa'wa. ⁵Ai'rata ĩnhamra aba ô nherê, ĩpê'ê na wa tô te ai'âma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa, 'râwi asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono ne. Cristu hã asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na, simisutu asiré 're aihâimana nhiptete za'ra wa'aba mono wa, wa ai'âma 're ĩtoi u'âsi za'ra wa'wa, romhã na nherê.

Cristuhu âma 're ĩdanomro mono zé wasu'u

⁶Taha wa, Cristu Zezusi hã Asib'apito za'ra wa'aba na 're saze za'ra wa'aba mono wa, ma'âpé simisutu ĩsiré âma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono za, 'râwi. ⁷Rowede hã sari pa na 're simasa mono wamhã, 're sina waihu'u mono ô di. Tane duré a norĩ wa'wa hã Cristu te te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za aihâimana nhiptete sina âma 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhã taha si asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na te za asima 're ĩsa'êtê za'ra wa'aba mo, Cristuhu wasu'uwê na tô sena da te aima âma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina. Te za duré âma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma, Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina.

⁸Taha wa, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, dasi'uihã na senai'ô na danhimirosa'rata nhipese na da te aima 're roti za'ra wa'aba mono wamhã, âma 're dazaze za'ra wa'aba mono tō da, tô sena newa taha âma si 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō da. Ni'wam norĩ hã danhimiwada'uri zarina pawâ'âbâ âna te te dama 're ĩromhuri za'ra mono ne, robzei'ô na apâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô'umnhasite, te za dawí 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Danhimirosa'rata nhipe hã Cristuhu hawib ô di. Dahi'rata sidâpâsi tô senai'ô na taré da te dasima 're ĩroti za'ra mono zém hawimhã ta hã, duré ĩhâiba'ô norĩ hã wasété uptabi na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã ropâ siptete sina marĩ te te 're ĩ'madâ'â za'ra mono hawimhã, danhimirosa'rata nhipe hã. ⁹Cristu hã ti'ai âma a'uwê hâiba na 're morĩ ré, te tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono ne 're hâimana, aiwa uptabi wa. Taha wa, marĩ zô tiwi 're rowaptâ'â mono ô di, Cristuhu wi hã. ¹⁰Tane duré a norĩ wa'wa hã, Cristuhu âma 're anomro aba mono wa, marĩ zô aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono ô di, rowê na âma 're ĩ'anomro u'âsi aba mono zéb da hã. Cristu hã uburé ĩhâiba'ô norĩ 'madâ'â'wa norĩ nhipai u, te pire uptabi na 're hâimana u'âsi, siwaprosi ôhõ si.

¹¹Zudezu norĩ hã te 're sisihâiwata nhihâri za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê 're ĩnomro mono na da te âma 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã.

Tane duré, wa norĩ hã Cristuhu ãma oto 're wanomro mono wa, ta hã ma tô wapê'ê 're wanhimirosa'rata wasété na 're iwanomro wasété mono zé hã te te wawi 're anhihãri, wawê na si oto ãma 're wahâimana za'ra mono da. ¹² Â dawabzuri hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, â da te 're asãmra aba mono zé hã, Cristuhu siré 're atâ'â za'ra wa'aba mono zé, te aiãma simiré'é za'ra wa'wa. Ab're 're, ãsiré da te 're aséme aba mono zéb zama, te aiãma simiré'é za'ra wa'wa. Ta hã 're anomro 'rata aba mono zé hã oto 're ãrême pese za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa. Duré Cristu hã dâ'â uptabi nherê, ãmama hã tiwaihu'u pese na te te ãhãwa'utu ne, ma tô duré ãsiré aihãwa'utu za'ra wa'wa. ãsiré 're aihãwa'utu za'ra wa'aba mono zé hã 're anomro aba mono zép té, te oto aima wasu'u za'ra wa'wa. 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ãwaihu'u pese na asina 're ã'umhãsi za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô ãne hã aima pisutu za'ra wa'wa, taha ãma si 're anomro aba mono zép téb da hã oto. ¹³ A norĩ wa'wa hã aipê'ê 're, 're atâ'â za'ra wa'aba mono ne, ma tô aré 're anomro aba mo, aiwasété si 're 'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mono wa, duré 'Re ãhãimana u'âsi mono nhiti 're aihãimana u'âsi za'ra wa'aba mono wa aré. Taha ré, ma tô oto 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, 're anomro aba mono zép téb da hã, aipê'ê 're ato sina ãma 're anomro u'âsi aba mono da, Cristu hã dâ'â uptabi nherê, apâ te te ãhãwa'utu ne. Taha wa, wawasédé wa te 're ã'manharĩ za'ra mono zé hã te te oto wa'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za, ta hã. ¹⁴ Wawasédé wa te 're ã'manharĩ za'ra mono zém na te te aré wa'ãma sima ãrob'ui'ééré za'ra zé hã ma tô te te wama 're apari, wawasété na wa te aré tãma 're ãwa'ãbã za'ra mono õ na wa'ãma rob'ui'ééré hã. ãsimiroti hã wa te wasina ãma 're ã'uwa'imrami za'ra mono õ zarina, wawasété na te te wa'ãma 're ã'arob'ui'ééré mono zé hã ma tô te te wama 're a'uprosi oto. Niha 're ãdahãimana za'ra mono zéb da, duré hã te te dama 're ã'aroti 'rata mono hã ma tô duré te te dama 're a'uprosi oto. Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na wazada ãdã'ãzém na ma tô te te wama 're a'uprosi tô. ¹⁵ Uburé hãwa nho're ãma ãhãiba'õ norĩ nhiptetezê hã ma tô tiwi uprosi za'ra 'Re ãhãimana u'âsi mono hã, dapo're'õ norĩ ma simiroti pire na tãma 're ãhãimana za'ra mono norĩ nhiptetezê hã aré. Da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã tinhitob'ru norĩ ãma te te ai'uté za'ra wê te, da'ahã nho'a sisarina te te ãsimroi mono ne, ma tô danho'a ta norĩ ãma ai'uté za'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi na Cristuhu dâ'ãzém na hã, Cristuhu ma wapu na 're ãhãimana za'ra mono na, uburé da te oto 're waihu'u za'ra mono da.

¹⁶ Âté ni'wam norĩ hã te za ãne na te te aima 're roti za'ra wa'wa: "Romnhi hã siwa'ru 're huri aba mono õ di za. Duré uwa 'ru 'rãi wa'u ãsé hã siwa'ru bãtã na 're ãhuri aba mono õ di za. Duré sabadu na romhuri zahãrizém na 're romhuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré a'amo hã 're pusi mono sidãpãsi, 'Re ãhãimana u'âsi mono ma, dato da te tãma 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, te za dame 're ã'madã'ã pese za'ra wa'aba mo. Bãdã ahã na pire na dama 're ãhãimana za'ra mono zama, te za dame 're ã'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb da, dama ãpire mono hã. ãne hã asina tãma ãma 're uwa'imrami za'ra wa'aba mono wapsi, te za 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te te 're aiwêsãmri za'ra wa'wa." ãne na ni'wam norĩ hã te te aima 're roti za'ra wa'aba mono wamhã, ãma 're saze za'ra wa'aba mono õ di za, dasi'uihã na danhimi'manharĩzém hawi 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te te 're da'awêsãmri mono dai õ wa. ¹⁷ Da'awã da te 're 'madã'ã za'ra mono wamhã, dahãiba uptabi hã dama 're ãhãimana za'ra mono na te za da te 're waihu'u za'ra. Tane nherê, da'awã si hã marĩ ãma 're hãimana mono õ di, ãpire hã. Tane duré, danhimiroti zarina uburé danhimi'manharĩzê mono hã. Marĩ ã'uptabi hã dama ãma 're hãimana za'ra mono õ di. ãwê hã za dama 're ãhãimana za'ra mono zép si, te wasu'u. Marĩ ãwê uptabi hã, ta hã

Cristu te tō wama wasu'u za'ra, taha si. ¹⁸ Āté ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipese na dama 're siwasu'u za'ra, dama wapu na 're ìhâimana za'ra mono na, 'râwi 're si'madâ'â ze za'ra mono nherẽ. Āté te za duré ta norĩ hã hãwa ãma romhuri'wa norĩ ãma si 're wata za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono upana. Tawamhã áté ta norĩ hã te za aima roti za'ra wa'wa, ãne: “A norĩ wa'wa hã wasine 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ìwẽ uptabi hã te te aima sòmri za'ra wa'aba ò di za. Te za ìsimini za'ra wa'wa.” Āne na ta norĩ hã te te aima 're nharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, ãma 're saze za'ra wa'aba mono ò di za. Tō'ã. Ta norĩ hã marĩ aimawi hã dama ìwaihu'u'ò hã sõtò 'rowim ne, te te 're ìsabu za'ra mono na dama 're ìsiwasu'u za'ra mono na, te 're si'madâ'â ze za'ra, dama pire na 're hâimana za'ra mono newa, 'Re ìhâimana u'âsi mono waihu'u'ò'wa norĩ nhimirosa'rata wasété zarina. ¹⁹ Ta norĩ hã Cristuhu wasu'uwẽ si te te sima 're tété za'ra mono ò di. Cristu hã uburé tizazei'wa norĩ 'madâ'â'wa te pire na 're hâimana taha si, da'rã hã dahâiba ma pire na 're ìhâimana za'ra mono ne. Dahâiba na danhorõ 're ìhâimana za'ra mono hã te dahi hã te te sitẽme 're tété tete za'ra, danhiptete sina ãma 're dahâimana za'ra mono da, dahâiba na hã. Tane duré Cristu hã te za tinhib'a'uwẽ norĩ hã te te 're apawapto, ta norĩ hã 're sipawapto za'ra mono da, siptete sina ãma 're hâimana u'âsi za'ra mono da. Te za duré te te 're apawapto, prédup sina ãma 're ìhâimana za'ra mono zém na te te sima 're sa'ëtẽ u'âsi za'ra mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te tãma 're ì'awẽ mono zéb zarina.

Cristuhu siré 're ìdahâiwa'utu za'ra mono zé wasu'u

²⁰ Cristu hã dâ'â wamhã, 're anomro 'rata aba mono zé hã ma tō ìsiré aiwi ai'utõrĩ za'ra wa'wa. Taha wa, ti'ai ãma danhimiroti zarina 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di za oto, taha zarina 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're aiwẽsãmri za'ra wa'aba mono dai ò wa. Ta hã tâibâ oto. Ta hawi ma tō ìhawi aiwairébé 'wa. E marĩ da, te bété zahadu ãne hã ìsazei'ò'wa norĩ nhimiroti hã asina 're ìsazei pese za'ra wa'aba mo, taha na zahadu 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò nherẽ. ²¹⁻²² Ni'wam norĩ hã te ãne te te aima 're roti za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na newa: “Ā hã dasa hã asib'rata na âri ò di za, wasété wa. Duré ã hã téiwei ò di za, asadawa na. Duré ã hã asib'rata na upi tō. Wasété uptabi di.” Āne hã te ni'wam norĩ hã dasa na te te aima 're roti wasété za'ra wa'wa, 're upi za'ra wa'aba mono tō da. Tane nherẽ, dasai mono bâ dama 're hâimana hutu za'ra mono di. Taha wa, dasa da te dasiwi 're ìsawi za'ra mono zém na roti hã tarére duré. Marĩ dai ò di ãne hã, 'râwi dasi'uihã na da te dasima 're ìrosa'rata za'ra mono zé hã. ²³ Dasa na te te dama 're ìroti wasété za'ra mono norĩ hã waihu'u pese newa, te ta norĩ ãma da te 're sasòmri za'ra. Tane nherẽ, ta norĩ hã waihu'u pese na 're hâimana za'ra mono ò di. Ta norĩ hã te ãne te te 're dawada'uri za'ra, hãwa ãma 'Re ìhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ ãma si 're dawata za'ra mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono upana. Ta norĩ hã 'râwi sina 're wata u'âsi za'ra mono nherẽ, te dama wapu na 're ìhâimana za'ra mono na dama 're siwasu'u za'ra, sadawa nhipese na. Dasa hã te te siwi 're ìwẽ'ò za'ra mono na te ta norĩ hã te te 're robzépata za'ra tihâiba na, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã taha zarina te te 're wẽsãmri za'ra mono da newa. Tane nherẽ, taré uptabi ta hã. Marĩ dai ò di, dasi'uihã na dasai mono bâ da te dasima 're ìroti za'ra mono zé hã. E dasi'uihã na da te dasima 're ìroti za'ra mono na 're wahâimana za'ra mono wa, wa za wa te wasina ãma 're uwaimrami za'ra, wanhimirosa'rata wasété zarina marĩ ìwasédé hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono tō da. Mare di. Sib'uware di, marĩ da, wama 're hâimana za'ra mono ò wa, ta hã.

3

¹ Cristu hã dâ'â uptabi nherẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te apâ ìhâiwa'utu ne,

ma tô a norĩ wa'aba zama aihâiwa'utu za'ra wa'wa, aipê'ê 're atâ'â u'âsi ne 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém hawi, 're anomro aba mono zép téb da hã oto. Taha wa, ma'âpé ïwê uptabi hã hâiwa âma asô 're ïsimi'wara aba mono zô si, 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mono za. Tame te oto Cristu hã danhib'apito simasisizéb âma 're sâmra u'âsi pire na, Timama nhimire niwĩ, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimire niwĩ. ² Hâiwa âma uburé marĩ wê uptabi na 're ïhâimana za'ra mono na si, te za asima âma 're ïrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Âme ti'ai âma uburé marĩ 're ïhâimana za'ra mono na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za oto. ³ 'Re anomro 'rata aba mono zé hã ma tô aima ai'utôri za'ra wa'wa oto. 'Re ïhâimana u'âsi mono âma Cristuhu siré 're anomro aba mono zép tém na da te ai'âma 're rosa'rata waihu'u za'ra wa'aba mono ô di zahadu. E marĩ wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã zahadu te te dama 're awaihu'u mono ô wa, âne na hã. ⁴ Cristuhu âma si tô sena 're wahâimana za'ra mono wamhã, taha na si âma 're ïwanomro mono zép té, te wama wasu'u za'ra. Ta hã nimahã na tinhimirowa'a na ti'ai u apâ wei morĩ wamhã, a norĩ wa'wa hã te za duré danho'a ïsiré aihâimana za'ra wa'wa, ïsine aiwê uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba mono na, da te âma aiwaihu'u za'ra wa'aba da hã.

'Re ïdanomro mono zép té wasu'u

⁵ Ti'ai âma ïsazei'ô'wa norĩ hâimanazéb zarina, marĩ wasété zô 're ïrob'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hã te za asiwi 're ï'uprosi pese za'ra wa'aba mo asiwi, 're dadâ'â za'ra mono wa, marĩ zô da te oto 're ïrob'ruiwapari za'ra mono ô ne. Pi'ô na aibâ na zama siwa'ru aiwasédé, 're ï'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã te za 're ï'uprosi pese za'ra wa'aba mo asiwi, duré asisô 're ïrowasutu za'ra wa'aba mono zé hã, duré marĩ wasété zô si asima 're ïrob'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hã, duré danhipai u asibro pese na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, marĩ zô si asima 're asôpré wa'aba mono zé hã. Âne hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wê ô di, marĩ zô ï'upana asima 're ïrob'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hã. Taha wa, te za tô uburé aiwasédé hã asiwi 're ï'uprosi pese za'ra wa'aba mo, aiwi 're si'utôri pese za'ra wa'aba mono wa, 're anomro wê wa'aba mono da oto. ⁶ Âne hã dawasété si, da te dasima 're ï'ruiwapari za'ra mono zéb zarina, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã dama arob'manharĩ za'êtê ïpipa na hã, te te siwi ïda'awê'ô pese zéb zarina. ⁷ A norĩ wa'aba zama ma tô aré âne na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aiwasété si asima 're ï'ruiwapari za'ra wa'aba mono zéb zarina, aré âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré hã.

⁸ Taha wa, te za uburé marĩ hã 're ï'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã ïrême pese za'ra wa'wa oto, 're ïda'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hã, duré asisada 're asiti'ru za'ra wa'aba mono zé hã, duré niha dama 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima da'âma 're ïrosa'rata wasété za'ra wa'aba mono zé hã, duré da'âma 're ïwasété za'ra wa'aba mono zé hã, duré uburé aimreme wasété 'wa hã. Â norĩ hã te za uburé ïrême pese za'ra wa'wa. ⁹ Taré asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono ô di za oto, 're anomro 'rata aba mono zé hã 're rême pese za'ra wa'aba mono nherê, uburé aiwasédé 're ï'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã. ¹⁰ Taha wa'râmi, te oto 're ïdanomro mono zép tém na si 're anomro aba mo, ïwê na. 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô te te 're aipoto téb za'ra wa'wa aipê'ê 're, ïsine 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da oto, taha zarina ôhô si 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. ¹¹ Taha wa, dapoto mono bâ dasipu'u pese na tâma 're dahâimana za'ra mono nherê, te te siwi 're da'ahâiba wê'ô mono ô di oto, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. E marĩ wa. Cristuhu zazei'wa norĩ hã aiwapsi te te 're azawi pese mono wa, zudezu'ô norĩ hã zudezu norĩ me, duré sihâiwata nhihâri ré 're ïnomro mono norĩ hã, duré sihâiwata nhihâri âna 're ïnomro mono norĩ hã, duré a'uwê pahi norĩ, marãi 'rowi 're ïhâimana za'ra mono hã darob amoi âma, duré ïwada'uri zarina

si pawa'âbâ âna te te dama 're ïromhuri za'ra mono norĩ hã, duré wada'uri âna si'uihã na 're ïhâimana za'ra mono norĩ hã. Æne hã te uburé ïsazei'wa norĩ hã aiwapsi tâma 're hâimana za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hã. Cristuhu si te pire uptabi na wama 're hâimana za'ra, danhipai u. Taha si wama ïpire uptabi za'ra hã, wasiré ïsazei'wa norĩ ma hã. Taha si te za tizazei'wa norĩ pê'ê 're, 're sãmra, ïhâiba mono bâ.

¹² A norĩ wa'wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê, te tô 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ta hã te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, taha ma si tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto. Taha wa, da te 're robzépata za'ra mono wamhã, te za da'âma 're aiwamri za'ra wa'aba mo. Te za duré 're ïdapawapto wê za'ra wa'aba mo. Asiré norĩ ma, aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono na, 'rãwi 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono ô di za. Aiwaimri te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Duré aiwara sina dazada 're asahi za'ra wa'aba mono ô di za. ¹³ Ni'wam norĩ hã asiré nherê, marĩ na te te aiwi 're ro'wa'rê za'ra wa'aba mono nherê, âma 're aiwa'a za'ra wa'aba mono ô di za, ta norĩ âma hã. Duré marĩ na te te aiwi 're ro'wa'rê za'ra wa'aba mono nherê, âma 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mono ô di za. Wanhib'apito hã aiwasédé te te oto ai'âma 're ï'ab'madâ'â aba mono ô ne, âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô di za, ta norĩ âma hã. ¹⁴ Danhipai u, dama ïpire uptabi na roti hã, âne: Te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina si, te za uburé asiré ïsazei'wa norĩ hã rowê na asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aihâiba za'ra wa'wa hã misi ne. ¹⁵ Cristu hã te za te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, rowê na asiré âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za aipê'ê 're ïré 're anomro u'âsi aba mo, uburé marĩ hã ï'uwaibaba si âma 're ï'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb da hã, 'rãwi asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô aipisutu za'ra wa'wa, simisutu dahâiba misi ne, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, taha zarina aipê'ê 're rowê na asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, âma. Taha wa, te za âma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma si. ¹⁶ Cristuhu wasu'uwê na te za âma 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, aipê'ê 're aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, taha zarina aihâimana wê na 're anomro aba mono zé hã asima 're sa'êtê za'ra wa'aba mono da oto. 'Re ïhâimana u'âsi mono hawi, dahâimanazém na rowaihu ïwê hã âma 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za dama âma 're ïroti pese za'ra wa'aba mo. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã sôprub uptabi wa, te za tâma 're asô're u'âsi za'ra wa'aba mo, aipê'ê 're âma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina. ïpê'êzani te te aima 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, te za rowê zarina tâma 're asô're za'ra wa'aba mo, Saumusi na ïbaihã nhisi na tâma 're ïdanho're za'ra mono zém na zama, duré Wanhib'apito âma 're ïdanho're za'ra mono na zama. ¹⁷ Uburé marĩ hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, duré uburé marĩ na 're aimreme zusi aba mono wamhã, Wanhib'apito Zezusihi zadawa para si, te za uburé marĩ hã 're ï'manharĩ wê u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã Zezusi hã ïwê uptabi hã wanhowa te te ï'manharĩ wê zéb zarina, te za tô marĩ hã 're ï'manharĩ wê u'âsi za'ra wa'aba mo, Wamama 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina.

'Ri 're, 're ïdahâimana za'ra mono norĩ ma rotizé wasu'u

¹⁸ Pi'ô norĩ, aimro nhimiroti hã te za 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, Cristuhu zazei'wa tô sena âma 're ïhâimana za'ra mono zéb zarina.

¹⁹ Aibã norĩ, aimro te za 're ïsawi pese za'ra wa'aba mo. Tãma 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mono âna, te za asima 're ïsawi pese za'ra wa'aba mo.

²⁰ Ai'uté norĩ, aimama nhimiroti te za 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama, Cristuhu zazei'wa oto 're ïhâimana za'ra mono zéb zarina. E

marĩ wa. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te aima 're wẽ za'ra wa'aba mono wa, ãne hã.

²¹ Damama norĩ, ai'ra norĩ ma, ai'aba're na aimreme hã 're sani za'ra wa'aba mono õ di za, ta norĩ hã te te sina 're aimreme wazéb za'ra wa'aba mono wa, tiwi 're robzei'õ pese za'ra mono tõ da.

²² Aiwada'uri zarina si, aipawa'âbâ ãna dama romhuri'wa norĩ, ti'ai ãma asib'apito norĩ mreme hã te za 're ãwapari pese za'ra wa'aba mo. E asib'apito norĩ hã 'rãwi titõmo na te te 're ai'madã'ã za'ra wa'aba mono wapsi, te za romhuri hã tãma 're ã'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, asimiromhuri na te te 're aiwẽsãmri za'ra wa'aba mono zéb da hã. Mare di. ãhãiba za're'ra nherẽ, te za tã romhuri hã tãma 're ã'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito hã asiwi 're ãwazéb za'ra wa'aba mono zéb zarina. ²³ Ato sina te za tã tãma 're ãromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo asib'apito norĩ ma, hãiwa ãma Wanhib'apito 're ãsãmra mono ma, ato sina 're ãromhuri za'ra wa'aba mono ne. ²⁴ Aipawa'âbâ aba zé hã hãiwa ãma asõ 're ãsimi'wara aba mono hã, Wanhib'apito hã za te te aima ãsõmri za'ra wa'aba na asina waihu'u sirõmo za'ra wa'aba wa, te za ãne hã tã sena ti'ai ãma asib'apito norĩ ma 're ãromhuri wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, ta norĩ ma si 're romhuri za'ra wa'aba mono õ di. Ta norĩ u'âbã, te Wanhib'apito Cristuhu ma zama 're ãromhuri za'ra wa'aba mo, ta hã Wanhib'apito uptabi wama 're hãimana mono wa. ²⁵ Ni'wam norĩ hã tiwasété si te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono wamhã, taha wa'rãmi te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã hã za'ra, nimahã na hã. E marĩ wa. Ni'wam norĩ hã po're'õ na 're nomro u'âsi mono nherẽ, tinhimihãzé te te tãma ba'a waihu'u za'ra õ wa za, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, dama pire na 're ãhâimana za'ra mono norĩ hã, dama wapu na 're ãhâimana za'ra mono norĩ zama.

4

¹ Danhib'apito norĩ, pawa'âbã ãna aima romhuri'wa norĩ ma, te za 're ã'manharĩ wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo, ã'uwaibaba si. Asib'apito za'ra wa'wa hã hãiwa ãma 're ãsãmra mono hã te te 're ai'madã'ã u'âsi za'ra wa'aba mono na, asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono wa, te za ãne na hã tãma 're ã'manharĩ wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo, aima romhuri'wa norĩ ma hã.

'Re ãhâimana u'âsi mono ma, 're damreme zusi mono da, rotizé wasu'u

² 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, te za 're aimreme zusi aba mo, õne u'âsi. Asimiza'rese te za tãma 're aimreme zusi aba mo, ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina. ³ 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhã, wa'ãma zama te za duré tãma 're aimreme zusi aba mo, ta hã te te wama 're a'ridawa mono da, ãmreme wasu'u hã wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, Cristuhu wasu'uwẽ aré dama ãwaihu'u'õ hã wa te dama 're waihu'u za'ra mono da oto. Taha para, ma tã oto dasiwi ã'ãri ni, dazazéb 're, da te ãnheré da. Taha wa, wa oto taha 're nhamra. ⁴ Taha wa, ma'ãpé 'Re ãhâimana u'âsi mono ma si, ã'ãma 're aimreme zusi aba mono za, taha si te te 're ãpawaptob u'âsi mono da, Cristuhu wasu'uwẽ dama ãwaihu'u'õ hã ãpibu pese na si te dama 're wasu'u mono da, da te oto ãma 're ãwaihu'u pese za'ra mono zéb da hã, ãhã da si te te ãpisutu wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã.

⁵ Asimirosa'rata wẽ, oto ãma 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za Cristuhu zazei'õ'wa norĩ ma aihãimana prédup sina tãma 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Duré 're danhopété za'ra wa'aba mono sidãpãsi, te za Cristuhu wasu'uwẽ hã dama 're ãwasu'u za'ra wa'aba mo, dasiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono ré hã, da te 're waihu'u za'ra mono ãna 're dahãimana za'ra mono tõ da, Cristuhu wasu'uwẽ hã. ⁶ ãsazei'õ'wa norĩ ma, 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, aimreme wẽ na si te za tãma 're ãrowasu'u za'ra wa'aba mo, tãma ãma 're rowẽ zani za'ra wa'aba mono da, aimreme wẽ na te te ãma 're

aiwapari ze za'ra wa'aba mono da. Āne wamhã, ĩ'uwaibaba si te za tō aimreme na tãma ãma 're ĩwa'rãmi za'ra wa'aba mo, Cristuhu wasu'uwẽ na te te ãma 're asadhanarĩ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba.

Paru hã te te ĩdazawi 'rãsutu zé wasu'u

⁷ Wasisãnawã Titicu hã, wama ĩsawi pe hã te za aima ĩwasu'u za'ra wa'wa, ãme ĩhãimana na hã. Ta hã wasiré Wanhíb'apito ma romhuri wẽ 'wa, te tō wama umnhasi na 're hãimana. ⁸ Taha wa, wa za oto atẽme ãma satõrĩ za'ra wa'wa ã ĩnhimi'ui'ééré ré, ãme rowẽ na ĩwahãimana za'ra na te te aima wawasuu wẽ za'ra wa'aba da, taha zarina aima rowẽ wairébé aba da, wazabãdã. ⁹ Taha siré, te za duré Onezimo hã ãma mo, wasisãnawã wama ĩsawi pese hãiba amo hã, wama ĩ'umnha hã ta hã duré, tame asiré ĩsazei'wa norĩ, asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono hã. Ta norĩ si te za aima rowasu'u za'ra wa'wa, ãme ĩromhãimanazém na hã, duré ĩwahãimana za'ra zém na zama.

¹⁰ Aritacu hã ãme dazazéb 're, ĩsiré ĩhãiba hã te ãma asawi za'ra wa'wa, timreme na. Marcusi hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa, Banabéhé mama amoi 'ra hã. Taha na wa tō nimahã na hã aima ãma rotĩ pari za'ra wa'wa, niwa atẽme wisi za'ra wa'aba wamhã, asiwi sawi wẽ wa'aba da. ¹¹ Zuzuwé hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa, Zusitu na ĩsisi amo hã. Ā norĩ hã zudezu na 're ĩhãimana za'ra mono, si'ubdatō ĩhãiba za'ra hã. ĩsiré romhuri'wa norĩ hã ahã uptabi nherẽ, si'ubdatō si te zudezu norĩ hã te te ĩsiré 're romhuri za'ra, tō ã norĩ hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u, wa te tãma 're ĩda'awaibui mono na hã. Ā norĩ hã ma tō siwi ĩpawapto pese za'ra tō.

¹² Epapراسي te duré ãma asawi za'ra wa'wa, tame asiré ĩsazei'wa norĩ siré 're ĩhãimana mono hã, Cristu Zezusihi ma romhuri'wa hã. Ta hã te ai'ãma 're mreme u'ãsi 'wa simi'ẽ na, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, taha si te te 're aipawapto u'ãsi za'ra wa'aba mono da, asiptete sina ãma 're anomro aba mono da, duré aihãimana prédup sina 're aihãimana wẽ za'ra wa'aba mono da, ta hã te te aima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina si. Cristu hã asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na 're asiptete za'ra wa'aba mono da, te duré ai'ãma 're mreme u'ãsi 'wa. ¹³ Ta hã te te ai'ãma 're ĩromhuri pese za'ra wa'aba mono na, wa tō ta hã ĩsi'uihã na waihu'u. Radiseza na 'ri nho'õmo nhisi ãma ĩsazei'wa norĩ 're ĩhãimana za'ra mono norĩ ãma, te te 're ĩromhuri pese mono na wa tō duré waihu'u. Duré Irapuri na 'ri nho'õmo nhisi ãma ĩsazei'wa norĩ 're ĩsi'ubumroi mono norĩ ãma, te te 're ĩromhuri pese mono na zama, wa tō waihu'u, ta hã.

¹⁴ Rucasi hã, dawede'wa wama ĩsawi pe hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa. Demasihi zama te duré ãma asawi za'ra wa'wa.

¹⁵ Ma'ãpé, duré wasisãnawã norĩ hã wama sawi za'ra wa'aba, Radiseza na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã. Duré Nipaha zama wama sawi za'ra wa'aba. Duré taha nhorõwa ãma Cristuhu zazei'wa, siré 're ĩsi'rã'õtõ u'ãsi mono norĩ zama, wama sawi za'ra wa'aba. ¹⁶ Ā hã te ãma aima ĩrob'ui'ééré za'ra wa'wa hã asisõ'a asima sõré pari za'ra wa'aba wamhã, te za asiwi ĩsõmri 'wa, Radiseza u, tame ĩsazei'wa norĩ hã sisõ'a te te duré sima sõré za'ra da. Duré Radiseza u te dama ĩrob'ui'ééré hã te za duré ĩwa'rãmi aima sõmri za'ra wa'wa, ta hã duré asima sõré za'ra wa'aba da. ¹⁷ Atipuhu ma, ma'ãpé ãne hã 'maiwaihu'u aba za: “Re ĩhãimana u'ãsi mono, romhuri te te aima ĩpisudu hã 'mairẽme õ di za. Uburé te za tãma ãma ĩ'a'uwaimrami mo.” Āne hã te za tãma ĩ'maiwaihu'u 'wa, Atipuhu ma hã.

¹⁸ Wa hã Paru, wa ĩnhimi'ui'ééré na ãma asawi za'ra wa'wa. Ma'ãpé ĩ'ãma 're aipo're pu'u u'ãsi za'ra wa'aba mono za, dazazéb 're zahadu ĩhãimana na hã.

Rowẽ u'ãsi 're aihãimana za'ra wa'aba mono za, Wamama hã ai'ãma 're ĩsiwãrĩ za'ra wa'aba mono zéb zarina.

1 Tesaronita norĩ

Tesaronita norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'éré na'rata zé

Ībaihâ wasu'uzé

Paru norĩ hã Tesaronita u si'aba'rúi wamhã, da'ahã na ma tô saze za'ra ni, ĩsimiromhuri za'ra na hã. Tazahã zudezu norĩ hã Zezusihi zazei'õ'wa norĩ hã ma tô sada tihâimana za'ra, te te siwi wĩrĩ da. Taha wa, Paru norĩ hã ma tô dahawi aimani zahuré, Siraha me, Bereza na 'ri nho'õmo nhisi u. Tane nherẽ, zudezu norĩ hã ma tô ĩsarina ai'aba'rúi, Tesaronita hawi (Atusi 17.1-13). Tawamhã ãma ronomro wapsi, Timotiu hã ma tô Tesaronita ãma ĩsazei'wa norĩ wasu'u wẽ hã tãma ãwisi za'ra, Paru norĩ ma, Corĩtu ãma hâimana za'ra ré. Taha wa, Paru hã ma tô Tesaronita norĩ ma rob'ui'éré za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma siptete sina 're ĩnomro mono na ĩwasu'u za'ra hã te te wapari wa, tãma ĩrowẽ na hã.

Ma tô duré pawaptob za'ra, ĩsisãnawã norĩ hã tiwi 're ĩdã'ã za'ra mono norĩ wi, 're robzei'õ tã za'ra mono da, Zezusi hã apã we ĩmorĩzéb zô, wato sina 're wanhipari za'ra mono na dã'ãsina.

¹ ĩsazei'wa norĩ, wa hã Paru, Sira, duré Timotiu, wa ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba ni, Tesaronita na 'ri nho'õmo nhisi ãma asiré 're asi'rã'õtõ aba mono norĩ ma.

Wamama hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, duré Wanhib'apito Zezu Cristu hã te asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo, ĩsib'a'uwẽ, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Wa norĩ hã ta norĩ ma, wa ai'ãma 're wamreme zusi u'âsi 'wa, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowẽ u'âsi, ãma 're anomro aba mono da.

Tesaronita ãma ĩsazei'wa norĩ, tô sena 're ĩhâimana wẽ za'ra mono zé wasu'u

² Wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma, wa 're wawata u'âsi za'ra, 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mono wa. Ai'ãma 're wamreme zusi aba mono wamhã, wa duré wa te tiwi 're rowaptẽrẽ za'ra, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. ³ Tãma 're wamreme zusi mono sina, wa ai'ãma 're wapo're pu'u u'âsi za'ra wa'wa, 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mono zém na, ãma 're wawata za'ra mono da. A norĩ wa'wa hã sazei pese za'ra wa'aba wa, marĩ ĩwẽ si te 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo. Wamama hã, Wanhib'apito 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te duré 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, dawĩ 're asisawi za'ra wa'aba mono õ di, marĩ ĩwẽ hã dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tã da. Duré Wanhib'apito Zezu Cristu we ĩmorĩzéb zô, asimi'ẽ na te sô 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo. ãne na 're anomro wẽ wa'aba mono na, wa ai'ãma 're wapo're pu'u u'âsi za'ra wa'wa, wawa'a ãna, Wamama ma 're wamreme zusi mono wamhã. ⁴ Wasiré ĩsazei'wa norĩ, wa tô duré ai'ãma waihu'u za'ra wa'aba ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono na hã, duré ĩsib'a'uwẽ 're anomro aba mono da, te te sima aipisutu za'ra wa'aba na hã.

⁵ Zezusihi wasu'uwẽ na, wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba wamhã, taré wamreme na si, wa te aima ãma rowasu'u za'ra wa'aba õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã tiwaihu'u pese na te te 're ĩwapawaptob za'ra mono zém na, wa tô duré aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. Zezusihi wasu'uwẽ hã tô sena na, wa te 're ĩ'umnhasi za'ra mono zéb zarina, wa tô duré aima ãma rowasu'u za'ra wa'aba ni. Taha wa, wa tô ai'ãma waihu'u za'ra wa'aba ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sima ĩ'aiwẽ za'ra wa'aba na hã. Duré a norĩ wa'wa hã ma tô wa'ãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ré, 're ĩwanomro wẽ mono zém na, wa te aipawaptob za'ra wa'aba da. ⁶ ãne wa tô aima ãma

asanho za'ra wa'aba ni, Wanhib'apito hã ti'ai ãma 're morĩ ré, wama ãma ãsisanho ne. Tawamhã ãwasu'uwẽ ma tô ãsaze za'ra wa'wa. Ma tô 're anomro wẽ wa'aba mo, wasisanhozéb zarina, duré Wanhib'apito sisanhozéb zarina. Ìwaihu'u pese pẽ'ẽzani hã ma tô te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, atoi uptabi za'ra wa'aba na 're sazei pese za'ra wa'aba mono da, da te ai'ãma 're ãrowasété za'ra wa'aba mono na 're robzépata za'ra wa'aba mono nherẽ.

⁷ Taha na a norĩ wa'wa hã ma tô duré dama ãma asanho za'ra wa'wa, aihĩni ãsazei'wa norĩ, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ ma, duré Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ ma zama. ⁸ Tame 're ãsi'ubumroi mono norĩ hã ma tô 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã wapari za'ra, a norĩ wa'wa hã dama 're sadawa wasu'u pese za'ra wa'aba mono wa, Wanhib'apito wasu'uwẽ hã. Duré ãsipai u, daza'rui mono bâ ma tô ãsadawa wasu'u hã datẽme waptã'ã. Duré 're ãsazei pese za'ra wa'aba mono na, ma tô aiwasu'u wa'wa hã da te 're wapari za'ra, daro mono bâ. Taha wa, wa norĩ hã 're ãsaze za'ra wa'aba mono na, wa te duré dama 're aiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di, aiwasu'u za'ra wa'wa hã da te 're wapari sirõmo za'ra mono wa. ⁹ Aiwasu'u wapari'wa norĩ hã, si'uihã na te wama rowasu'u za'ra, atẽme ãwasihutu aba zém na. Ma tô, u, asima ãwawẽ za'ra wa'wa. Te duré wama aiwasu'u za'ra wa'wa, ãne: “Ta norĩ hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te 're sazei pese za'ra. Taha wa, romhãiba 'manharĩ ãma, nasi wata za'ra õ di oto. Te te tãma 're romhuri za'ra mono õ di oto. Ma tô rẽme pese za'ra. 'Re ãhãimana u'âsi mono si, tô sena hã, u. Taha wa, ãsadawa wasu'u, ma tô saze za'ra. Taha wa, te taha na si te te tãma 're romhuri pese za'ra. ¹⁰ Ì'ra hã hãwa hawi apã we ãmorizéb zõ, te 're simipari u'âsi za'ra, ab're hawi apã te te ãhãwa'utu zõ.” ãne te wama aiwasu'u za'ra wa'wa. Tane tô. Ta hã Zezusi hã, Wanho'reptui'wa. Ma tô wanho'reptu za'ra, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã za te te ãdahã za'ra zé wi hã.

2

Tesaronita ãma Paru hã ãwẽ na si te te ãromhurizé wasu'u

¹ Wasisãnawã norĩ, ai'rata wasi'ubumroi wa'aba ré, aima wanhimiromhuri za'ra wa'aba zé hã taré õ di. Tô sena, wa tô aipawaptob za'ra wa'aba ni, sazei pese za'ra wa'aba da. ãne na ma tô wa'ãma ãwaihu'u za'ra wa'wa. ² Piripu na 'ri nho'õmo nhisi hawi, wa tô atẽme aihutu aba ni. Tame wasi'ubumroi ré, wa tô robzépata za'ra ni, ãsazei'õ'wa norĩ nhimiházém na, duré damreme wasété na zama. Taha wasu'u na ma tô wa'ãma ãwaihu'u za'ra wa'wa. Tane nherẽ, Wanhib'apito 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ma tô wapawaptob za'ra, wapahi ãna, ãsadawa wasu'u hã wa te aima wasu'u za'ra wa'aba da, Cristuhu wasu'uwẽ na hã. Taha wa, wamreme wa'rãmi, da te wawi ro'wa'rutu za'ra nherẽ, wa tô ãwasu'uwẽ na aima rowasu'u za'ra wa'aba ni tô, wapahi za'ra ãna. ³ Roti tô sena na si, wa aima roti za'ra wa'aba ni, ãhãna hã. Rowasu'u wẽ upana, wa te aima roti za'ra wa'aba õ di. Duré marĩ ãwẽ hã wa te wasima waibu da, wa te ai'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di. Marĩ ãwẽ hã wa te aiwi udã za'ra wa'aba õ di. ⁴ Mare di. ãnei õ di. Tô sena, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te sima 're ãwawẽ za'ra mono zéb zarina, te te wapisutu za'ra wa, wa ãwasu'uwẽ na wa te dama 're rowasu'u za'ra, ãne na romhuri'wa da, te te wawẽsãmri za'ra wa.

Tawamhã wanhimirowasu'u wẽ wa, taré wama dato za'ra da, wa te wasina 're rosa'rata za'ra mono õ di. Mare di. 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te te 're ãwawẽsãmri za'ra mono da si, wanhimirosa'rata za'ra hã. Õhõ si te za te te 're wapibu za'ra, 're ãwanomro wẽ mono zéb zõ, ãwẽ na si 're ãwanhimirosa'rata za'ra mono zéb zõ zama. Taha wa, ãsadawa wasu'u na, wa te dama 're ãrowasu'u wẽ za'ra mono na, wa'ãma 're toi mono da, wa wa te wasina 're rosa'rata za'ra.

⁵ Ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ré, taré wamreme to na ai'âma wawata za'ra wa'aba ô di. Duré marĩ ãwê hã wanhimirowahutu wa'râmi, wama sômri za'ra wa'aba da, wa te wasina rosa'rata za'ra ô di. ãne na ma tô wa'âma ãwaihu'u za'ra wa'wa. 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, waihu'u pese di, ãne na wapê'ê 're, wanhimirosa'rata za'ra hã. ⁶ Wanhimirowahutu wê na wa'âma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, wa te wasina rosa'rata za'ra ô di. Duré, aimawi norĩ hã ãne zarina, wa'âma wata za'ra da, wa te wasina rosa'rata za'ra ô di duré. ⁷ Cristu hã ma tô wazatôri za'ra, ãwasu'uwê hã wa te dama 're waihu'u za'ra mono da, ãsadawa para. Taha wa, dama wamreme pire za'ra di. Tane nherê, wamreme pire na, wa te duré 're aiwari za'ra wa'aba mono ô wa, wa te ãma aiwi robzei'ô za'ra wa'aba ô di. Mare di. ãnei ô di, wa te aima ã'manharĩ za'ra wa'aba zé hã. Wamreme wê na si, wa tô aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. Wa tô ai'madâ'â pese za'ra wa'aba ni, dana norĩ hã ti'ra te te 're ã'madâ'â pese za'ra mono ne. ⁸ 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã, ãwasu'uwê hã wawa'a ãna, wa tô aima wasu'u za'ra wa'aba ni, wama asawi pese za'ra wa'aba wa. Taha wa, aiwi 're wasisawi za'ra wa'aba mono ô di, wa te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono tô da. Tô sena, a norĩ wa'wa hã wama asawi uptabi za'ra wa'aba di.

⁹ Wasisânawã norĩ, ãne na te tô wa'âma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, 're ãwanomro wê mono zém na. Wa norĩ hã wahâimanazéb da, wa tô wasima romhuri pese za'ra ni, wapatâ'â nherê, duré wawasutu nherê. Bâtâ sidâpâsi wasi'uihã na wanhib'rata na wa tô romhuri za'ra ni, wahâimanazéb da. Bâdâ 'rãiwatobro ô ré, duré bâdâ sébré nherê, wa tô wasima romhuri za'ra ni, wa te aiwari za'ra wa'aba tô da, wama asôprub za'ra wa'aba na wapire na wa'madâ'â za'ra wa'aba tô da, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba ré.

¹⁰ A norĩ wa'wa hã ma tô ãwaihu'u za'ra wa'wa, asô'a za'ra wa'aba, 're ãwanomro mono zé hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô duré wawaihu'u za'ra, 're ãwanomro wê mono zém na hã. Wawasédé hã wa te 'manharĩ za'ra ô di. ãwê na si wa tô wahâimana za'ra ni, asô'a za'ra wa'aba. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti na hã ãma wasipa za'ra ô di. ãne ãma 're ãwanomro mono zé hã, tô ãbã. ¹¹ Damama hã, dahâimanazém na te za ti'ra norĩ ma rowahutu. Tane, wa norĩ hã aihâiba bâ wa'aba, wa tô aima rowahutu za'ra wa'aba ni, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na 're anomro wê wa'aba mono da. ¹² Duré da te aima 're amhâzépa za'ra wa'aba mono nherê, wa tô ãma aima robze za'ra wa'aba ni ãwasu'uwê na, aiwi 're robzei'ô tô za'ra wa'aba mono da. Wa tô aima roti pese za'ra wa'aba ni, 'Re ãhâimana u'âsi mono nho'a 're anomro wê wa'aba mono da, toi uptabi na te te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono da. Ta hã ma tô te te sima 're aiwê za'ra wa'wa, hãwa ãma ãhâiba na rowa'a na ãsiré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowê uptabi na.

¹³ 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã wa te aima ãwasu'u za'ra wa'wa hã wapari za'ra wa'aba wamhã, ma tô asima ãwê za'ra wa'wa. Taré ti'ai ãma aibã nhimirowasu'u newa, ãma rosa'rata za'ra wa'aba ô di. Tô sena 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme na, ma tô ãma ãrosa'rata za'ra wa'wa. Tane tô, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na si wanhimirowasu'u za'ra hã. ãsadawa wasu'u hã te tô ai'âma te te 're romhuri pese za'ra wa'wa, aipê'ê 're, ãwê na si 're anomro aba mono da. Taha wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma si, wa 're wawata za'ra, ãmreme hã asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono wa.

Ãsazei'wa norĩ te te 're ãrobzépata za'ra mono zé wasu'u

¹⁴ Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi ãma hã, aiwana za'ra wa'aba, ma tô da te 're sazei pese za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã, ãwasu'uwê hã. Tawamhã, Cristu Zezusihi ãma ma tô 're danomro, ãsazei'wa norĩ, siré 're ãsi'rã'ôto mono norĩ hã. Tawamhã, ãsiré norĩ hã ãsazei'ô'wa norĩ hã ma tô te

te ãma 're rowasété za'ra, ãsazei'wa norĩ hã te te 're saze za'ra mono tã da, ãwasu'uwẽ hã, tisiré nherẽ. Tane, a norĩ wa'wa hã wasiré ãsazei'wa norĩ hã, ta norĩ ne, ma tã 're ãrobzépata za'ra wa'aba mo, asiré norĩ hã asada 're sahi za'ra wa'aba mono wa, Zudeza norĩ ne. ¹⁵ Duréihã, zudezu norĩ hã ma tã te te 're simro, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã. Duré, ãhãna zama ãsihudu norĩ hã ãhi'rata norĩ hã te te 're ãrob'manharĩ za'ra mono zéb zarina, ma tã siwi tãwĩ, Wanhib'apito Zezusi hã. Ma tã duré te te wa'ãma 're rowasété za'ra, ãwasu'uwẽ hã wa te dama 're wasu'u za'ra mono tã da. Ma tã sisiti siwi wazatõrĩ za'ra, ãsiti wasi'aba'ré da. Ma tã duré uburé da'ãma tinhitob'ru za'ra. Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, wẽ õ di, 're ãhãimana za'ra mono zé hã. ¹⁶ Tawamhã, wa norĩ hã zudezu'õ norĩ ma, wa tã wa te tãma 're rowasu'u za'ra ãwasu'uwẽ na, da te 're sazei pese za'ra mono da, Zezusi hã te te 're da'anho'reptui mono da. Tawamhã, ta norĩ hã zudezu nherẽ, ãsazei'õ'wa norĩ hã, ma tã te te wawi 're ro'wa'rutu za'ra, te te 're wazadawa uwati za'ra mono da aré, ãwasu'uwẽ na wa te dama 're rowasu'u za'ra mono tã da. ãne tiwasété na 're ãhãimana za'ra mono zém na, ma tã 're siwasété za'etẽ za'ra. Tawamhã, tãibã oto. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tã wawi ro'wa'rutu'wa norĩ hã te te 're wẽ'õ pese za'ra. Rowẽ'õ, ma tã duré tãma pisutu za'ra. Tawamhã, ãsiti te za oto 're nomro u'ãsi.

Paru hã Tesaronita u apã ãmorĩzém na ãsiwasu'uzé wasu'u

¹⁷ Wasisãnawã norĩ, ãsazei'õ'wa norĩ nhimirob'manharĩzéb zarina, wasi'aba'ré na aihawi za'ra wa'aba, wasi'aba'réi wamhã, asiti za'ra wa'aba, wa a'ã 're wasi'ubumro. Tane nherẽ, ai'rata 're ãwasi'ubumroi u'ãsi aba mono ne, wa wanhimirosa'rata na wa te ai'ãma 're rosa'rata wẽ u'ãsi za'ra wa'wa. Awa'awi hã wapẽ'ézé uptabi na, wa 're wahãimana za'ra. Taha wa, apã atême wasihutu su'u aba da, wa tã wasima waihu'u za'ra ni, wa te asabu za'ra wa'aba da. ¹⁸ Wa te duré asabu téb za'ra wa'aba neza. Wa hã Paru hã, apã atême ãmorĩ aba neza. Taha wa, atême ãmorĩ aba da, bãdã, wa tã nasi ãsima pisutu. Tane nherẽ, Satanasi hã wanhitob'ru hã ma tã nasi wa'ãma ro'wa'rutu za'ra, ãma atême ãwisi za'ra wa'aba tã da. ¹⁹ Tane tã. Ni'wam norĩ me asõwa're're za'ra wa'aba, wasisõpõtẽ za'ra õ di za, Wanhib'apito Zezusi apã wei morĩ wamhã. Ni'wam norĩ hã, asõwa're're za'ra wa'aba, te te wama 're rowẽ zani za'ra mono õ di za. Wanhib'apito wei morĩ wamhã, ni'wam norĩ hã asõwa're're za'ra wa'aba, te te dama wawaihu'u za'ra õ di za, tã sena aima za'ra wa'aba, wa te 're ãsada wasu'u za'ra mono zém na. ²⁰ Tane tã, wato sina, wa wa te 're aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa dama, a norĩ wa'wa hã wama 're rowẽ zani za'ra wa'aba mono wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 're ãsaze za'ra wa'aba mono zém na.

3

Timotiu hã ãsazei'wa norĩ ma rowẽ zõ, Tesaronita u ãmorĩzé wasu'u

¹⁻³ Tawamhã, ai'ãma wapẽ'ézé uptabi za'ra wa'aba wa, apã wasi'aba'rézéb zõ wanhimipari waihu'u za'ra õ di oto. Taha wa, wa tã wasisaze za'ra ni, Timotiu hã wa te ãma atême satõrĩ za'ra wa'aba da, wa hã ãsiwaprosi Atena na 'ri nho'õmo nhisi ãma ãnhamra da nherẽ. Tawamhã, wa tã ãma atême satõrĩ za'ra wa'aba ni, Timotiu hã. Ta hã wasiré ãsazei'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa, Cristuhu wasu'uwẽ na te te dama 're rowasu'u mono da, wasiré. Taha wa, wa tã atême satõrĩ za'ra wa'aba ni, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, aihãimana nhiptete sina 're sazei pese za'ra wa'aba mono da, ãwasu'uwẽ hawi apã 're aipizari za'ra wa'aba mono tã da, da te ai'ãma 're rowasété pese za'ra wa'aba mono nherẽ. A norĩ wa'wa hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimipisutu zarina, da te wa'ãma 're rowasété za'ra mono wa, wa te 're ãrobzépata za'ra mono na hã. ⁴ ãne na wa

tô ĩwana aima rowaihu'u sirõmo za'ra wa'wa, ai'rata wasi'ubumroi wa'aba ré, za da te wama 're ĩrob'manharĩ pipa za'ra mono zém na hã. Āhãna, tô sena na ma tô asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa, tô wa'ãma 're romhâimana za'ra mono wa. ⁵Taha wa, asada 're dazahi za'ra wa'aba mono wa, apâ ãma atême ĩmorĩ aba neza, 're ĩsazei'õ utõrĩ za'ra wa'aba mono zé hã te aiwi waihu'u za'ra wa'aba da. Taha wa, Timotiu hã wa tô ãma atême satõrĩ za'ra wa'wa, apâ te te we wama aiwasu'u za'ra wa'aba da. Wa'uburé hã dawasété da, dawada'uri'wa hã te te aipibu za'ra wa'aba wa, 're saze zahãri za'ra wa'aba mono õ'umnhasite, wa tô ai'ãma 're ĩhâtâ'â za'ra wa'wa. Aima wanhimiromhuri za'ra wa'wa hã taré 're hâimana mono õ'umnhasite, wa tô ãma atême satõrĩ za'ra wa'wa Timotiu hã, te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da.

Tesaronita hawi, Timotiuhu nhimirowasu'u wě na Paru norĩ ĩto za'ra zé wasu'u

⁶Tawamhã Timotiu hã ma tô we apâ watême tiwisi za'ra, aihawi za'ra wa'aba. Ma tô aiwasu'u wě za'ra wa'wa hã wei wama ãwisi. Wa te wapari ze za'ra di, aiwasu'u wě za'ra wa'wa hã. Cristu hã te, u, asina 're ĩ'umnhasi pese za'ra wa'aba mo. Asimizawi pese za'ra wa'aba na te, u, 're anomro aba mo. Duré, ĩwě na si te, u, wa'ãma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo. ĩwazabu za'ra wa'aba da si, te, u, 're asimipari za'ra wa'aba mo. Āne, aiwasu'u wě za'ra wa'wa hã, wa te wapari ze za'ra di. Tane tô, wa norĩ zama wa te asabu za'ra wa'aba neza. Wa duré sô mapari za'ra ni aré, wa te ĩ'asabu za'ra wa'aba zéb zô. ⁷Wasisãnawã norĩ, da te wa'ãma 're rowasété za'ra mono nherě, duré marĩ ĩpire na wa te 're robzépata za'ra mono nherě, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, wa tô apâ pě'ě daba'wara pese ni. ⁸Āne wa, wahâtâ'â ãna wa oto 're wahâimana za'ra apâ, Wanhib'apito ãma asiptete sina ãma 're anomro aba mono wa. ⁹Taha wa, wa oto Wanhib'apito 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're wawata u'âsi za'ra, ĩsõ'a, wama 're robze zani za'ra wa'aba mono wa, Zezusi hã asina 're ĩ'umnhasi pese za'ra wa'aba mono zém na hã. ¹⁰Awě sidâpâsi, wa wanhimi'ě na tãma 're wamreme zusi, bâta na barana zama, ta hã te te wama pisutu za'ra da, nimahã na ãma atême wasi'aba'rėi wa'aba da, wasisabu za'ra da apâ, duré zahadu ĩwaihu'u za'ra wa'aba õ hã, wa te aima waihu'u za'ra wa'aba da, 're ĩsazei uptabi za'ra wa'aba mono zéb da hã.

¹¹Wanhib'apito 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, Wamama wi hã, duré Wanhib'apito Zezusihi wi hã, wa wa te 're rowaptěrě za'ra, te te wama ropese za'ra da, apâ wasihutu da, atême wa'aba. ¹²Tô sena ma tô 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Uburé ma tô duré 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo. Tane tô, wě di. Taha wa, wa duré wa te tiwi 're rowaptěrě za'ra, Wanhib'apito wi, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, awě sidâpâsi asimizawi pese za'ra wa'aba zé hã, te te aima 're sa'ětě za'ra wa'aba mono da. Sa'ětě na, wa te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono zém ne, aiwa sa'ětě na 're dazawi pese za'ra wa'aba mono da, wa wa te tiwi 're rowaptěrě za'ra. ¹³Tawamhã taha na te za te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, aihâimana nhiptete za'ra wa'aba sina, ĩwě uptabi na si ãma 're anomro aba mono da. Tawamhã Wanhib'apito Zezusi hã, uburé tinhib'a'uwě norĩ me, wei wazô si'aba'rėi wapsi, asi'wa'rutu za'ra wa'aba ãna te za ĩsõ'a aimasa wa'wa, Wamama 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a.

4

'Re ĩdanomro wě mono zéb zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, dama 're ĩtoi mono zé wasu'u

¹Wasisãnawã norĩ, wa tô aima waihu'u pari za'ra wa'aba ni, niha 're anomro wě wa'aba mono da, taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ai'ãma

're to za'ra wa'aba mono da. Taha zarina, te tō āma 're anomro wē wa'aba mo oto. Āhāna wa za duré aima roti pese za'ra wa'aba ni, 're anomro wē wa'aba mono zém nhipai u, asima 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da, Wanhīb'apito Zezusihi zadawa para. ² Taha zadawa para, wa te aima 're ĩroti za'ra wa'aba mono zé hā ma tō ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa. ³ 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā ma tō te te sima 're aiwē za'ra wa'wa, 're anomro wē wa'aba mono da, duré pi'ō norī, duré aibā norī zama aihāiba na asiwi 're ĩ'asipsaihuri si'uiwa za'ra wa'aba mono zé hā ai'āma 're hāimana za'ra wa'aba mono tō da oto. ⁴ Aibā norī hā aimro si te za 're ĩ'madā'ā za'ra wa'aba mo, aiwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da. ⁵ Rowasutu zō si asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono ō di za. Ta hā, ĩsazei'ō'wa norī 're ĩhāimana za'ra mono zé, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te waihu'u za'ra ō wa. ⁶ Tane 're anomro aba mono ō di za. ĩsazei'wa norī hā, asisānawā te 're anomro aba mo. Taha wa, asisānawāi mro nherē, asiwi 're upi za'ra wa'aba mono ō di za, asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono tō da, aiwasédé hā asi'āma 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da. Tane, ni'wa hā tiwasédé te te 're 'manharī mono wamhā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te za niha tāma rob'manha. Āne tō sena, wa tō aima waihu'u za'ra wa'aba ni, waihu'u pese za'ra wa'aba da. Tane nherē, wa duré āma aima sahu za'ra wa'aba ni. ⁷ Aibā norī, aimro hāiba upana aimawi pi'ō hā 're upi za'ra wa'aba mono ō di za. Duré pi'ō norī hā aimro hāiba upana aimawi aibā hā 're upi za'ra wa'aba mono ō di za. Dahāimana nhiséb ō ré, 're wanomro mono da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te sima 're wa'apisutu mono ō di. Wanhimi'ē na āma 're wanomro wē uptabi mono da si, ma tō te te sima 're wa'apisutu. ⁸ Taha wa, āne wa te aima ĩroti za'ra wa'wa hā, asiwi wē'ō za'ra wa'aba ō di za. Ni'wa hā te te siwi wē'ō wamhā, e ta hā ti'ai āma dahāiba te za siwi wē'ō. Mare di. 'Re ĩhāimana u'āsi mono te za siwi wē'ō, wama Tipē'ēzani nhomri'wa hā.

⁹ ĩsazei'wai mono bâ 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zém na, wa te aima rob'ui'ééré za'ra wa'aba ō di za oto. Tō sena ma tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā si'uihā na āma aima rowahutu za'ra wa'wa, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zéb da hā. ¹⁰ Ma tō 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo tō, Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're ĩdasi'ubumroi mono norī hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're ĩsaze za'ra mono norī hā. Tane nherē, wa aima roti pese za'ra wa'aba ni, asimizawi pese zém nhipai u, asima 're sa'ētē za'ra wa'aba mono sina, ĩwē uptabi hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono da. ¹¹ Ai'rata wasi'ubumroi wa'aba ré, āne wa tō aima roti za'ra wa'aba ni, rowē na si 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, duré asima 're ropibui wē za'ra wa'aba mono da, duré asimi'ē na asi'uihā na aihāimanazéb da, 're romhuri za'ra wa'aba mono da, aihāiba mono bâ wa'aba. Āne, wa tō aima roti za'ra wa'aba ni. Āne ĩwē uptabi hā te za tō 're ĩ'manharī u'āsi za'ra wa'aba mo. ¹² Tawamhā danho'a 're anomro wē wa'aba mono wa, ĩsazei'ō'wa norī hā te za te te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa. Te za te te 're aiwazéb za'ra wa'wa. Duré asimi'ē na 're romhuri za'ra wa'aba mono wamhā, 're dawari za'ra wa'aba mono āna, te za 're anomro aba mo.

Apâ 're ĩdahāiwa'utu za'ra mono zé wasu'u

¹³ Wasisānawā norī, ni'wa hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono zazei'ō'wa hā, dawī dā'ā wamhā, ĩsiré norī hā te za āma 're pē'ēzé pese za'ra, apâ 're ĩdahāiwa'utu za'ra mono zé wasu'u hā te te 're waihu'u za'ra mono ō wa. Tanei ō di za, a norī wa'wa hā. Taha wa, wa wasima wē za'ra ni, sena na waihu'u za'ra wa'aba da, dadā'ā wasu'u hā. ¹⁴ Zezusi hā ma tō dārā. Ma tō pē'ēhai'utō. Pē'ē si'utōrī nherē, ma tō apâ hāiwa'udu. Āhāna te 're morī u'ā oto. Āne na wa tō saze za'ra ni. Taha wa, wa tō duré waihu'u za'ra ni, ĩsazei'wa norī hā 're dā'ā za'ra mono wamhā, apâ 're ĩhāiwa'utu za'ra mono na hā. 'Re ĩhāimana u'āsi mono

hã te za apã te te 're ahãiwa'utu, Zezusi te te apã ihãiwa'utu ne. ¹⁵ Tawamhã, Wanhib'apito we apã wazô morĩ wamhã, ãté wa norĩ hã zahadu wahãiba ré 're wanomro mono ré, te za wei mo. Tane nherẽ, 're ãdã'ã za'ra mono norĩ wana, ãtẽme wasihutu õ di za. ãne Wanhib'apito te te wama ãrowahutu za'ra zarina, wa aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. ¹⁶ Tô sena, Wanhib'apito hã te za wei wazô si'ra, hãiwa hawi. Tawamhã, te za tãma wa'ru za'ra, hãiwa ãma tãma ãromhuri pese 'wai ma. Hãiwa ãma tãma ãromhuri pese 'wa hã, te za wei hã, hãrã 'rãihã na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimnhihãrãzém na. Tawamhã, ãsazei'wa norĩ hã 're ãdã'ã za'ra mono norĩ hã, ta norĩ uimrehẽne te za apã hãiwa'utu za'ra. ¹⁷ Tawamhã wa norĩ hã ãsazei'wa norĩ hã, zahadu wahãiba ré ré 're ãwahãimana za'ra mono norĩ hã, apã ihãiwa'utu za'ra norĩ me, ãsazei'wa norĩ me, te za sitẽme wa'ubumro awa'awi, hãiwa'a ãma. Tawamhã, Wanhib'apito hã wa za oto aihĩni sõpõtẽ za'ra ni, hãiwa nho're ãma. Tawamhã, ãrata wa za 're wahãimana u'ãsi za'ra. ¹⁸ ãne te za ãwasu'u na 're asipawaptob u'ãsi za'ra wa'aba mo.

5

Wanhib'apito apã wei morĩ õ ré, 're ãdanomro wẽ mono zé wasu'u

¹ Wasiré ãsazei'wa norĩ, Wanhib'apito apã wei wazô ãmorĩzé hã, wa tô aima waihu'u pese za'ra wa'aba ni. Tane nherẽ, wa za duré apã aima ãma rob'rãzarõtõ za'ra wa'wa, rob'ui'éré na. Niwapsi, te za wei mo apã wazô. Tane nherẽ, bãdã hã wa te waihu'u za'ra õ di. Nimahã na we ãmorĩzé hã, wa te waihu'u za'ra õ di. A norĩ wa'wa hã ma tô ãne hã ãwaihu'u pese za'ra wa'wa.

² Wanhib'apito apã wei morĩ wapsi, awa'awi te za wei mo. Tane tô, ni'wa hã barana simisaihuri da, marĩ zô 'ri para u sébré wamhã, 'ri para ãsi'ubumro norĩ hã te za tãma a'rãmi za'ra, sô simipari za'ra õ nherẽ, sébré wa. Tane, Wanhib'apito apã we ãmorĩzéb zô 're danhimipari za'ra mono õ ré, te za wei mo. ³ Sô 're danhimipari za'ra mono õ wa, te za ãsazei'õ'wa norĩ hã da te dasima 're rowasu'u za'ra, ãne: "Rowẽ na wa za oto 're wasi'ubumroi u'ãsi, marĩ hã wazô 're wairébé mono ãna." ãne te za dasima da te 're rowasu'u za'ra, da te 're waihu'u za'ra mono õ wa. ãne, da te dasima 're rowasu'u za'ra mono wapsi, tawapsi, awa'awi te za ropipa hã dazô watobro, Wamama hã za te te dama ãrob'manharĩzém na hã. Tiwi dasimani waihu'u za'ra õ di za, pi'õi ma, ãra tãma 're rere'e mono da, ãwasã ãma 're sépu'u za'ra mono wa, ai'uté zépu hã tiwi 're ãsimani za'ra mono õ ne.

⁴ Wasiré ãsazei'wa norĩ, a norĩ wa'wa hã Wanhib'apito apã wei ãmorĩzéb zô, te sô 're asimipari za'ra wa'aba mo. Taha wa, awa'awi za wei morĩ nherẽ, tãma a'rãmi za'ra wa'aba õ di za, barana ãsimisaihuri norĩ ma, 're ãdasi'rãmi za'ra mono ne. ⁵ Tawamhã Wanhib'apito apã we ãmorĩzéb zô, aihĩni 're ãsimipari za'ra wa'aba mono norĩ hã, rowa'a na 're ãdahãimana za'ra mono zém ne, 're aihãimana za'ra wa'aba mono zé hã, a norĩ wa'wa hã ti'ai ãma. Apã we ãmorĩzéb zô 're ãdanhimipari za'ra mono õ norĩ ne, robra na 're wahãimana za'ra mono õ di tô, wa norĩ hã. ⁶ Taha wa, 're ãdanhõtõ za'ra mono ne, wanhimiza'rese ãna 're wahãimana za'ra mono tõ da, wa za sô 're wanhopré u'ãsi. ⁷ Barana si te rosa'rese ãna 're danhõtõ za'ra. Barana si te duré ãzézei'wa norĩ hã 're siwamnarĩ za'ra. ⁸ Tazahã, wa norĩ hã Wanhib'apito apã we ãmorĩzéb zô, 're wanhimipari za'ra mono wa, wanhimi'ẽ na sô 're wanhopré mono sina, wa za 're wahãimana za'ra. Tawamhã wa za wasi'upari za'ra ni, wanhitob'ru wi, Wanhib'apito wa te 're ãsaze za'ra mono zém na, duré 're ãwanhimizawi pese za'ra mono zém na, duré Zezusi te te 're ãwanho'reptu za'ra mono zéb zô, 're ãwanhimipari za'ra mono zém na. Da'wapéi'wa norĩ hã, tinho'utu'u ãhãtete na, duré ãrãzaza ãhãtete na te 're si'uza za'ra, tinhitob'ru wi, da te

'manhiptâ'â tō da. Āne, Wanhib'apito wa te 're ĩsaze za'ra mono zém na, duré 're wanhimizawi pese za'ra mono zém na, wa za 're wahâimana za'ra, wapě'ě wě te te wawi wasété tō da, wanhitob'ru hã. Duré Zezusi te te 're ĩwanho'reptu za'ra mono zéb zô, 're ĩwanhimipari za'ra mono zém na, wa za 're wahâimana za'ra, wanhimirosa'rata na te te wawi ro'wa'rutu tō da.

⁹ Tane tō. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã niha te te wama 're arob'manharĩ mono da, te te sima 're wa'awě mono ō di. Ma tō te te sima 're wa'awě, Wanhib'apito Zezu Cristu hã te te 're wa'anho'reptui mono da. ¹⁰ Ta hã ma tō wazada dârâ, ĩrata 're wasi'ubumroi mono da. Tawamhã, apâ wei wazô morĩ wapsi, wahâiba ré 're ĩwanomro mono norĩ hã, duré wawana 're ĩdadâ'â za'ra mono norĩ me, wa za ĩrata wasiré 're wasi'ubumroi u'âsi. ¹¹ Taha wa, te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo, aipě'ě wě za'ra wa'aba na asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Tō sena na ãhãna hã ãma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono ne, te za duré ãma 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo, ōne u'âsi.

'Re ĩdanomro wě mono zéb da na roti wasu'u

¹² Wasiré ĩsazei'wa norĩ, wa aima roti za'ra wa'aba ni, te te aima 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono norĩ hã 're hâimana wazéb za'ra wa'aba mono da. Ta norĩ hã, Wanhib'apito ma romhuri'wa norĩ. Taha wa, te za marĩ hã ĩwě si te te aima 're wě za'ra wa'wa. Duré timreme wě na si te za aima te te 're roti za'ra wa'wa. Tawamhã, ta norĩ mreme, te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo. ¹³ Ta norĩ hã te te aima 're romhuri pese za'ra wa'aba mono wa, te za 're ĩwazéb za'ra wa'aba mo. Te za duré 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Asima 're aimreme wasété za'ra wa'aba mono ãna, te za asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, rowě na.

¹⁴ Wasiré ĩsazei'wa norĩ, wa za duré aima roti za'ra wa'aba ni. Ni'wam norĩ hã 're wa'a za'ra mono wamhã, te za tãma 're ĩroti pese za'ra wa'aba mo, simi'ě na si'uihã na te te sima 're romhuri za'ra mono da. Duré ni'wam norĩ hã robzei'ō wamhã, te za 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mo, robzei'ō u'âsi 're nomro tō mono da. Duré ni'wam norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u te te waihu'u za'ra nherě, ĩwě na si 're nomro mono da, te te sima 're rosa'rata za'ra mono ō wamhã, te za 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mo. Da'ãma 're aiwa'a za'ra wa'aba mono ō di za. Aiwaimri te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, sada. ¹⁵ Ni'wai ma ĩwě'ō hã da te 'manharĩ wamhã, te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo, asa marĩ ĩwě'ō hã dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tō da. Marĩ ĩwě'ō hã da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono nherě, ĩwě na si te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo, asa tãma ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono tō da. ĩwě na si te za asima 're ĩ'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo, asiré ĩsazei'wa norĩ ma. Uburé te za dama 're ĩ'manharĩ wě u'âsi za'ra wa'aba mo, a'uwě mono bâ.

¹⁶ 'Re atoi uptabi za'ra wa'aba mono na, te za 're anomro u'âsi aba mo. ¹⁷ 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te za 're aimreme zusi u'âsi aba mo. ¹⁸ Wě wa, te za ãma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo. Rowě na 're anomro aba mono wamhã, duré robzei'ō na 're anomro aba mono nherě, wě wa, te za ãma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo. Āne na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tō aima pisutu za'ra wa'wa, Cristu Zezusihi nhib'a'uwě 're anomro aba mono wa.

¹⁹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono pě'ězani nhimipawaptobzém na asiwi 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono ō di za. ²⁰ Ni'wa hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pě'ězani zarina, marĩ hã te te waihu'u wamhã, ĩsimirowasu'u hã asiwi wě'ō za'ra wa'aba ō di za, taré newa. ²¹ Uburé marĩ hã te za 're ĩpibu za'ra wa'aba mo, ĩwě zô. Tawamhã, marĩ ĩwě si te za asima 're ĩtété za'ra wa'aba mo. ²² Uburé marĩ ĩwasédé hã te za asiwi 're ĩwě'ō pese za'ra wa'aba mo, ĩré 're anomro aba mono tō da.

²³ 'Re ãhâimana u'âsi mono wi, rowẽ nhomri'wai wi, wa wa te 're rowaptẽrẽ za'ra, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, asimi'ẽ na ãsine, ãwẽ na si ãma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré uburé asimirosa'rata wẽ na si, 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. Wanhîb'apito Zezu Cristu hã apã wei wazô morĩ wanhã, ãwẽ na si te za ai'madã'ã za'ra wa'wa. ²⁴ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tinhîb'a'uwẽ da, te te 're ã'apisutu za'ra wa'aba mono hã, umnhasi uptabi wa, te za tô te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, ãwẽ na si 're anomro u'âsi aba mono da.

Rob'ui'éré 'rãsutu zé

²⁵ Wasiré ãsazei'wa norĩ, te za wa'ãma 're aimreme zusi aba mo, Wamama ma.

²⁶ Uburé asiré ãsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te za asõ'utu na asisawi sina 're asitob'rata hãrã za'ra wa'aba mo.

²⁷ Wanhîb'apito zadawa para, ãmreme pire na wa aima nharĩ za'ra wa'wa, ã hã wa te aima ãrob'ui'éré za'ra wa'wa hã, dama 're sôré za'ra wa'aba mono da, ãsazei'wai mono bã.

²⁸ Wanhîb'apito Zezu Cristuhu wi, wa wa te 're rowaptẽrẽ za'ra, tinhîmipawaptobzẽ hã te te aima sômri za'ra wa'aba da, ai'ãma 're hãimana za'ra wa'aba mono da.

2 Tesaronita norĩ

Paru hã, maparane ãma te te duré ĩrob'ui'éérézé, Tesaronita norĩ ma Ībaihã wasu'uzé

Paru hã Tesaronita ãma Zezusihi zazei'wa norĩ ma, ĩmorĩ'rata na te te rob'ui'ééré pari, ma tô duré tinhimi'ui'ééré na tãma ãma sahu za'ra, maparane ãma.

Ni'wam norĩ hã Tesaronita norĩ hã ma tô te te dama 're rowasu'u za'ra, Zezusi hã apã we ĩmorĩ pari na hã. Nima norĩ hã ma duré te te 're rowasu'u za'ra, Zezusi hã apã we ĩmorizéb u hã ĩromhuture na hã. Taha wa, ma tô danhimiromhuri na sahãri za'ra ni. Taha wa, ma tô 'ribabam na si dawĩ 're hãimana za'ra, dasa na Zezusihi zô simipari za'ra mono sina. Taha wa, Paru hã ma tô tãma roti za'ra, ãne na 're hãimana za'ra mono tã da.

Ma tô duré tãma waihu'u za'ra, rowasédé hã duré dawasédé hã Satanasihĩ nhipete zarina za ĩsa'ětē u'ãsi mono na hã, Zezusi apã za we ĩmorizéb u hã. Tamemhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si te za oto ãma ai'uté, Satanasihĩ ãma hã. ĩsiptede hã te za tiwi uprosi.

¹⁻² ĩsazei'wa norĩ, wa hã Paru, Sira, duré Timotiu, wa ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'aba ni, Tesaronita na 'ri nho'õmo nhisi ãma asiré 're asi'rã'õtõ aba mono norĩ ma.

Wamama hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, duré Wanhib'apito Zezu Cristu hã te asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo, ĩsib'a'uwē 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. Wamama ma, wa ai'ãma 're wamreme zusi u'ãsi 'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'ãsi, ãma 're anomro aba mono da.

Zezu Cristu apã wei morĩ wa, dahãimanazéb zarina za te te dama ĩrowairébézé wasu'u

³ Wasisãnawã norĩ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma, wa 're wawata u'ãsi za'ra, 're aihãimana wē za'ra wa'aba mono wa. Ta hã te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na. Tawamhã ma tô oto 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mo. Awē sidãpãsi 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mono zé hã, te ãma 're ĩsa'ětē za'ra wa'aba mo. Aihãiba mono bâ, te 're asisawĩ za'ra wa'aba mo. Duré awē sidãpãsi 're asisawĩ pese za'ra wa'aba mono zé hã te ãma 're ĩsa'ětē za'ra wa'aba mo. Taha wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma, wa 're wawata u'ãsi za'ra. ãne, wa te 're 'manharĩ za'ra mono da, wama wē za'ra di. Tô ĩ'uwaibaba si.

⁴ Taha wa, wa norĩ hã wa wa te 're aiwēsãmri za'ra wa'wa, wato sina. ĩsazei'wa norĩ hã, daro mono bâ siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ ma, wa tô wa te 're aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Tawamhã, 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, ma tô da te ai'ãma 're rowasété za'ra wa'wa. ĩwasédé hã da te aima 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã, ma tô 're ĩsépata za'ra wa'aba mo. Tazahã, asimi'ē na te asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo. Taha na, wa tô wa te dama 're aiwasu'u wē za'ra wa'wa, wapē'ē 're wato sina.

⁵ Tawamhã, wa tô wa norĩ hã waihu'u za'ra ni. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, sena na te za dahãimanazém na te te dama 're arowairébé. A norĩ wa'wa hã 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, te 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mo. Tawamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, ãma 're anomro wē u'ãsi aba mono da. Taha wa, te za te te 're aipisutu za'ra wa'wa, ĩ'rata 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da, ĩsimiroti ré 're anomro wē u'ãsi aba mono da. Taha wa, za ĩré 're anomro wē wa'aba mono wa,

te a'â 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mo, asirōiwi da, 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa. Āne na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono na, wa tō waihu'u za'ra ni, tō ĩbâ ĩsimirowairébézé hã. ⁶ Tane tō, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tō sena. Tawamhã, te za niha te te dama 're arob'manharĩ, te te aima 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono norĩ ma. ⁷ Duré te za aipawaptob za'ra wa'wa, rowē na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Wa norĩ zama, robzépata na 're ĩwahâimana za'ra mono norĩ zama, te za wapawaptob za'ra, rowē na si 're wahâimana za'ra mono da. Tō sena, te za Wanhib'apito Zezusi hã wei wama sihâi'ré hãiwa hawi, te te tãma 're ĩromhuri pese za'ra mono norĩ me. Tawamhã, wei morĩ wamhã, te za tō dahã za'ra. Te za duré wa norĩ hã wapawaptob za'ra. ⁸ Tawamhã unhamã ro'o wa'wam ne, te za we nhamra, Zezusi hã. Niha te za dama arob'manha, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da te dasima 're ĩwē'ō pese za'ra mono norĩ ma, duré Wanhib'apito Zezusihi nhiminho'reptuzém na, ĩwasu'uwē te te 're ĩsazei ō za'ra mono norĩ ma zama. ⁹ Ta norĩ hã te za sisiti satōrĩ za'ra, ĩsiti 're si'ubumroi u'âsi mono da, rowē'ō u'âsi na. Taha na te za te te 're robzépata u'âsi za'ra. Tawamhã, Wanhib'apito nhiti 're dahâimana za'ra mono wamhã, tiwaihu'u pese na marĩ hã rowē uptabi na, te te 're da'apawapto mono ō di za. Taha ré 're dahâimana za'ra mono ō di za. Āne, sena na te za dama arowairébé. ¹⁰ Tawamhã, wei morĩ wamhã, ĩsimiroti zarina 're danomro wē mono da, te te 're ĩdapawaptob za'ra mono norĩ hã te za āma tiwata za'ra, te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono norĩ hã. Te za tō āma titob'uzu za'ra. A norĩ wa'aba zama, wanhimirowasu'u zarina ĩwasu'uwē na 're ĩsaze za'ra wa'aba mono norĩ hã, te za āma dame aiwata za'ra wa'wa. Te za duré āma atob'uzu za'ra wa'wa. Tane tō, bådã ĩpire, ĩwa waptã'ã wapsi, te za uburé dama āma uwaimra.

¹¹ Taha wa, Wanhib'apito 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, wa wa te 're rowaptērē u'âsi za'ra, ĩwē na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, taha zarina, 're ĩdanomro mono zép tém na 're anomro wē wa'aba mono da, te te aima 're ĩpisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina si. Wa duré wa te tiwi 're rowaptērē za'ra, asimirosa'rata wē 'manharĩ'wai wa'wa hã, tiwaihu'u pese na te te aima āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, marĩ hã, ĩwē si 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa. ¹² Tawamhã Wanhib'apito Zezusihi āma te za 're dawata za'ra, Wanhib'apito 'Re ĩhâimana u'âsi mono me, te te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono zém na āma 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono wa. Te za duré te te dama 're aiwasu'u wē za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezusi hã.

2

Wanhib'apito Zezu Cristu apã za we ĩmoržé wasu'u

¹⁻³ Āté ni'wa hã ma tō aima rowasu'u za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezu Cristu za apã wei wazō ĩwisizém na hã. Āté bådã hã ĩwa waptã'ã newa, ma tō aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. Tawamhã ĩwasu'u hã tō sena newa, āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za, 're aipē'ēwara za'ra wa'aba mono tō da. Āté 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, marĩ hã ni'wai ma, te te ĩwaihu'u zarina newa, āté duré marĩ hã te te ĩwapari zarina newa, āté duré wanhimi'ui'ééré zarina newa, ni'wa hã ma tō āne aima rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Āne danhimirowasu'u hã 're saze za'ra wa'aba mono ō di za, dazadawa nhipese na da te aiwi 're udã tō za'ra wa'aba mono da. Wanhib'apito wei morĩ ō ré, daro mono bã te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zãda 're dahâimana za'ra. Duré ni'wa hã ĩwasété uptabi hã te za dama sihâi'ré. Ta hã, ropipa āma za oto 're ĩhâimana mono zé hã. ⁴ Ta hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono upana waihu'u pese newa, āma 're ĩdawata za'ra mono norĩ hã te za dawu wē'ō za'ra, ta norĩ āma 're dawata za'ra mono

tō da oto. Romhâiba hã te za duré dawi wě'ō za'ra, âma 're dawata za'ra mono tō da. Duré 'Re ãhâimana u'âsi mono te te dama 're ã'apisutu mono hã te za dawi wě'ō za'ra. Uburé âma 're ãdawata za'ra mono na te te âma ãda'rãnhipa na, te za siwasu'u dama: “Wa hã, ãwaihuhu'upe. Wa hã 'Re ãhâimana u'âsi mono.” ãne te za siwasu'u. Tawamhã ti'ai âma 'Re ãhâimana u'âsi mono âma 're ãdawata za'ra mono zéb u, te za âzé, tame sãmra da.

⁵ Tawamhã e ma tō aiwi aimani za'ra wa'wa, ãne na hã te aima ãrowahutu za'ra wa'aba zé hã ai'rata ãnhamra za'ra wa'aba ré hã. ⁶ Tane nheré, aibã ãwasété uptabi hã 'Re ãhâimana u'âsi mono, bådã te te tãma ãpisutu ò ré, we datême watobro ò di za a'ã. Niwa bådã hã ãwa waptã'ã wapsi, te za wei watobro, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimipisutuzém na si. ãne na hã ma tō duré ãwaihuhu' u za'ra wa'wa. ⁷ ãhãna pi'uriwi, ma tō Wa'uburé hã tinhimiromhuri na âma sãna'rata. Tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te tiwi ãsawizé hã te za a'ã âma 're hãimana, ãwasété uptabi âma, bådã ãwa waptã'ã ò wa a'ã. Taha parip si, te te tiwi ãsawizé hã âma 're hãimana mono ò di za oto. ⁸ Tawamhã ãwasété uptabi hã te za we sihã'i'ré oto, danho'a te te romhuri da. Tane nheré, Wanhib'apito Zezusi hã wei mori wamhã, tizadawa wa'u'u na te za tiwã. Rowa'a za'ëté ré wei wisi wamhã, ãwasété uptabi hã tâibã za oto. ⁹ Tane nheré, Wanhib'apito wei mori ò ré, te za ãwasété uptabi hã Satanasihã waihuhu' u pese zéb zarina, te te dama 're romhõsi. Marã hã tō sena newa, da te âma ãwaihuhu' u za'ra zéb da hã, duré marã na ãdatob'uzu za'ra zéb da, te za te te dama 're romhõsi. ¹⁰ Tinhimiromhuri wasété na te za dawi udã pese za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhiti za 're ãdahãimana u'âsi za'ra mono norã wi. Ta norã hã te ãwasu'uwé hã te te siwi 're wě'ō za'ra, tō sena ãwasu'uwé hã. Taha wa, ta norã hã te te 're sõ'reptu za'ra mono ò di za, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. ¹¹ Tō sena ãwasu'uwé hã da te dasiwi 're wě'ō za'ra mono wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te dapawaptob ò di za. Tawamhã, te te dapawaptob ò wamhã, te za oto dama pisutu za'ra, tizadawa nhipse na tō sena newa te te dawi ã'udã nhimiroti si, da te 're sazei pese za'ra mono da oto. ¹² Taha wa, sisiti te za dazatõri za'ra ropipa u, tō sena ãwasu'uwé hã da te 're ãsaze za'ra mono ò norã hã, ãwasété si, da te dasima 're ãwé za'ra mono norã hã.

'Re ãdasisõ'reptu za'ra mono zé wasu'u

¹³ Wasisãnawã norã, 'Re ãhâimana u'âsi mono âma, wa 're wawata u'âsi za'ra, âma 're anomro wé wa'aba mono wa, Wanhib'apito te te 're ã'asawi pese za'ra wa'aba mono norã hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tō marã ò uptabi ré sima aipisutu za'ra wa'wa, ãmorã'rata na te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da. Tawamhã, Tipé'ézani hã ma tō te te aima 're anhomri 'wa, ãtême 're anomro wé wa'aba mono da. Ma tō duré ai'ãma tinhib'a'uwé uptabi za'ra wa'wa. Ma tō duré te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, tō sena ãwasu'uwé hã 're sazei pese za'ra wa'aba mono da. ¹⁴ Te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da, ma tō aipé'ë 're aima nharã za'ra wa'wa, ãwasu'uwé, wa te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhã, Wanhib'apito Zezu Cristuhu siré rowé uptabi ré 're aihãimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, ãsine rowa'a za'ëté ré. ¹⁵ Tawamhã, wasiré ãsazei'wa norã, 're sazei pese za'ra wa'aba mono za, sena na wa te aima 're ãrowahutu za'ra wa'aba mono hã. Uburé wamreme na duré uburé wanhimi'ui'ére na, wa te aima âma 're ãrowahutu za'ra wa'aba mono zé hã te za 're ãsazei pese za'ra wa'aba mo, ãsarina 're anomro wé wa'aba mono da.

¹⁶⁻¹⁷ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã Wamama hã, te te 're wa'azawi pese. Te duré te te 're wa'apawapto, wapé'ë 're, 're wanomro wé u'âsi mono da, wahãimana nhiptete sina wanhimi'ë na sô 're wanhimipari u'âsi za'ra mono da, ãwé zô. Taha wa, wa za Wamama wi, wa te 're rowaptêrë u'âsi za'ra, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu wi zama, ato sina 're aihãimana za'ra wa'aba

mono da, duré asiptete sina ïwě na si tâma 're romhuri pese za'ra wa'aba mono da, asimirowasu'u wě za'ra wa'aba na.

3

Paru norĩ ãma ïsazei'wa norĩ 're ïmreme zusi mono zé wasu'u

¹ Wasisânawã norĩ, te za wa'ãma 're aimreme zusi aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, te te 're wapawaptob u'âsi za'ra mono da, Wanhib'apito zadawa wasu'u hã, dahâiba mono bâ da te 're wapari su'u za'ra mono da, da te 're saze za'ra mono da, asine za'ra wa'aba. ² Tazahã, aihĩni da te 're saze za'ra mono õ di, ïsadawa wasu'uwě hã. Taha wa, te za duré wa'ãma tâma 're aimreme zusi aba mo, te te dawĩ wanho'reptu za'ra da, ïwasété uptabi na si 're ïdanomro mono norĩ wi.

³ Wanhib'apito Zezusihi si, umnhasi za'ëtě di. Taha wa, te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, 're sazei utõrĩ za'ra wa'aba mono tõ da, aihâimana nhiptete sina ãma 're anomro aba mono da. Duré Wa'uburé wi, ïwasété uptabi wi, te za tiwi aihâiba zawĩ za'ra wa'wa. ⁴ Wa norĩ hã Wanhib'apito ãma simisutu 're wanomro mono wa, wa wa te ai'ãma 're umnhasi za'ra wa'wa. Taha wa, wa aiwaihu'u za'ra wa'aba ni, tõ sena, wanhimiroti zarina ãma 're ï'anomro aba mono na hã. Tane tõ, õne u'â te za ãma 're anomro aba mo.

⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, wa wa te 're rowaptērē u'âsi za'ra, ïsimizawizé hã asina waihu'u pese za'ra wa'aba da, duré Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina asimi'ě na ãma 're ï'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã asina waihu'u pese za'ra wa'aba da.

Ïsazei'wa norĩ, tinhimarĩ zô te te sima 're ïromhuri za'ra mono zé wasu'u

⁶ Wasisânawã norĩ, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, wa aima roti pese za'ra wa'aba ni, ni'wam norĩ wi, a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Ta norĩ hã asiré ïsazei'wa norĩ nherē, wa'a u'âsi te 're hâimana za'ra. Wanhimiroti zarina 're hâimana za'ra mono õ di. Taha wa, ïhâiba zu 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. ⁷ Wa norĩ hã ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ré, wa tõ ãma aima asanho za'ra wa'aba ni, ïsazei'wa norĩ hâimanazém na hã. Siwa'ru 're wahâimana za'ra mono õ di. Mare di. Taha wa, ãma aima ïwasisanho za'ra wa'aba zé hã ma tõ ïwaihu'u za'ra wa'wa, ïsarina ãma 're anomro wě wa'aba mono da. ⁸ Ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ré, dasa hã wa'âbâ ãna wa te 're huri mono õ di. Wa tõ wa te wasima 're romhuri pese za'ra, wapatâ'â nherē, duré wawasutu nherē. Bâdâ 'rãĩ watobro õ ré, duré bâdâ sébré nherē, wa tõ wa te wasima 're romhuri za'ra, wama 're asõprub za'ra wa'aba mono na, aima wapire za'ra wa'aba na 're wahâimana za'ra mono tõ da. ⁹ Wanhib'apito wasu'uwě na, wa te aima 're ïromhuri za'ra wa'aba mono zé wa'rãmi, marĩ na 're wapawaptob za'ra wa'aba mono da, wama 're ï'ru za'ra wa'aba mono zé hã, tõ sena te aré tõ wama 're ï'ru za'ra wa'aba mo. Tane nherē, marĩ na wa te 're rowaptērē za'ra mono õ di, ai'rata 're wahâimana za'ra wa'aba mono ré hã. ãne wa tõ aima ãma asanho za'ra wa'aba ni, 're ïwahâimana za'ra mono zéb zarina, 're anomro aba mono da. ¹⁰ Ai'rata 're wahâimana za'ra wa'aba mono ré hã, wa tõ ãne na nasi aima roti za'ra wa'aba ni: “Ni'wa hã, romhuri te te siwi 're wě'õ mono wamhã, dame 're sai mono õ di za, mram na hã.”

¹¹ Ni'wam norĩ hã asiré wa'aba 're ïsi'ubumroi mono norĩ hã, ïsazei'wa nherē, taré te, u, 're hâimana za'ra. Te te 're romhuri za'ra mono õ di, u. Taré te, u, te te dawĩ 're ro'wa'rutu za'ra, da te 're ïromhuri pese za'ra mono norĩ wi. ãne wa, wa aima ãma sahu za'ra wa'aba ni, wanhimiroti na hã. ¹² Tawamhã Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, wa tâma roti pese za'ra ni, ta norĩ ma, rowě na te te 're romhuri pese za'ra mono da, tihâimana za'ra zéb da hã.

¹³ Wasisānawā norī, marī hā dama 're 'manharī wē za'ra wa'aba mono da, 're aiwa'a za'ra wa'aba mono tō.

¹⁴ Ā rob'ui'ééré na wa te aima ĩnharī za'ra wa'aba na, ni'wa hā asiré ĩsazei'wa nherē, āma 're morī wē da, te te sima wē ō wamhā, ta hā te za oto āma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Tawamhā, ĩhāiba zu āma 're anomro aba mono da, asima 're wē za'ra wa'aba mono ō di za, siséb za'ra da, ta norī hā. ¹⁵ Tane nherē, asitob'ru na āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. Asisānawāi ma, 're ĩroti za'ra wa'aba mono ne, te za tō tāma 're ĩroti pese za'ra wa'aba mo.

Rob'ui'ééré na rowasu'u 'rāsudu

¹⁶ Wanhīb'apito wī, wama rowē nhomri'wai wī, wa wa te 're rowaptērē za'ra, rowē u'ā hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da.

¹⁷ ĩsi'uihā na wa aima āma rob'ui'ééré za'ra wa'wa, ĩnhib'rata na, āhā na hā: “Wa hā Paru, wa asawi za'ra wa'wa.” Āne u'āsi, wa nasi dama rob'ui'ééré, ĩnhisi na. Āne wa aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa.

¹⁸ Wanhīb'apito Zezu Cristuhu wī, wa wa te 're rowaptērē za'ra, ĩsimizawizé hā uburé aihāiba mono bâ ai'āma 're hāimana za'ra wa'aba mono da.

1 Timotiu

Paru hã Timotiuhu ma, te te ĩrob'ui'ééré na'rata zé Ībaihã wasu'uzé

Ā Ībaihã na Paru hã aibã ĩprédupté ma, ma tô rob'ui'ééré, Timotiu na ĩsisi ma. Ta hã ĩsazei'wa. Īmama hã deredu, zudezu'õ. Īna si zudezu hã. Paru hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u mono da, zahadu daro mono bâ 're morĩ ré, ma tô Timotiu hã ĩsiré 're mo. Tawamhã Paru hã timorĩ na te te uzusi da, Épézu hawi watobro wamhã, Timotiu hã te tame ĩsa'u nhamra. Tawamhã tame zahadu sãmra ré, ma tô ã ĩbaihã na rob'ui'ééré hã Paru hã tãma time.

¹⁻² Ī'ra Timotiu, wa hã Paru, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, wa ãma aima rob'ui'ééré. Wanhib'apito wasu'uwẽ na te ãma aipo're pu'uzéb zarina, ĩsazei'wa oto 're aimorĩ wa, wa ĩ'ra na asisi. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Wanho'reptui'wa hã ma tô ĩpisutu, te dama 're sadawa wasu'u mono da. Taha da, ma tô Cristu Zezusihi zama ĩpisutu. Ōhõ zõ si, wa sô 're wanhimipari za'ra, marĩ ĩwẽ uptabi hã te te wama ĩpisutu za'ra zéb zarina, te te wama ãma 're a'uwaimrami mono da.

Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Cristu Zezusihi ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hâimana u'âsi mono da, duré ai'ãma 're pê'ézé u'âsi zahuré mono da, rowẽ u'âsi, ãma 're aimorĩ da.

³ Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi u ĩmorĩ u'âbã, wa tô ai'ãma ropti, Épézu ãma a'ã asãmra da. Tane da, wa za duré ĩzadawa na aima ãma sahu, tame a'ã asãmra da. Tame ni'wam norĩ hã te ĩsazei'wa norĩ ma, siwa'ru te te 're rowasu'u za'ra. Taha wa, te za a'ã tame asã, sadawa uwati za'ra da, tinhimirowasu'u hã te te sahãri pese za'ra da. ⁴ Ta norĩ hã te dahi'rata norĩ nhimirob'rãzarõtõ 'ratara hã te te 're 'madã'ã za'ra. Dahi'rata sidãpãsi dahi'rata nhisi wasu'u zama, te ta norĩ hã te te 're 'madã'ã za'ra. Taha zarina, te ãma 're dasisada'ãbã za'ra. Āne wamhã, ta norĩ hã te te 're dapawaptob za'ra mono õ di, Wanhib'apito zazei'wa norĩ 're hâimana wẽ za'ra mono da. ⁵ E marĩ da, wa tô ãne hã aima waihu'u. Wa tô ĩsima aiwẽ, ĩsazei'wa norĩ hã 're pawaptob za'ra mono da, Wamama zawi pese 'wa 're nomro mono da, dazawi pese 'wa zama. ĩsazei'wa norĩ hã simirosa'rata wẽ ré si, te za 're nomro. Āne wamhã, marĩ te te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono na, 'rãwi 're siwẽ'õ za'ra mono õ di za. Wanhib'apito zazei uptabi 'wa, te za 're nomro. Tawamhã te aima ĩwaihu'uzéb zarina 're nomro mono wamhã, te za tô dasisawizé hã ĩpẽ'ẽ 're tãma 're hâimana za'ra. ⁶ Ni'wam norĩ hã te aima ĩwaihu'uzéb zarina, 're nomro mono õ di oto. Roti sena hawi, ma tô aipizari za'ra. Taha wa, te taré marĩ ĩpire õ na si ãma 're sisada'ãbã za'ra. ⁷ Ta norĩ hã te te sima 're wẽ za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa, 're nomro mono da. Tane nherẽ, tãma waihu'u pese za'ra õ di, ĩsimiroti hã. Tãma waihu'u pese za'ra newa, tazahã tãma pibu prã za'ra di, te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zé hã.

⁸ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, Mozési te te dama 're ĩ'awaihu'u mono hã wẽ di, da te dama ãma 're ĩroti za'ra mono zéb da hã. Āne wama waihu'u pese za'ra di. ⁹⁻¹⁰ E 're ĩnomro wẽ mono norĩ ma, rotizéb da, te 're hâimana, Wamama nhimiroti hã. Mare di. Roti wẽ wẽ'õ'wa norĩ ma, rotizéb da, te 're hâimana. Duré rob'manharĩ wasété'wa norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti wẽ'õ'wa norĩ ma zama,

rotizéb da, te 're hâimana. Duré ĩwasété norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré 'râwi pesere dasisô 're ĩda'a're nhi'oto za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré uburé romhuri Wamama te hã, te te âma 're ĩwasété za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré timama te te 're ĩsimroi mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré tina te te 're ĩsimroi mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré dapãrĩ'wa norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré dahâiba na da'âma 're ĩsipsaihuri za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré aibã si'uiwa dasina 're ĩdanhipsaihuri za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré ĩwada'uri zarina si pawã'âbã âna dama romhuri'wa da, a'uwẽ hã da te dasiwi 're ĩsimi'uri za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré 're ĩsadowa nhĩpese za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré timreme hã tô sena na dama 're siwasu'u za'ra mono nherẽ, taré te te sina 're ĩroti za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré roti tô senai'õ na siwa'ru, âma 're ĩdanomro wasété mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. ¹¹ Roti tô sena na si, wa tô te dama âma 're aroti, Wanhib'apito wasu'uwẽ na te dama 're rowasu'u mono wamhã. Wẽ uptabi di, Wanhib'apito wasu'u hã. Taha da, ma tô ĩma pisutu, ĩwasu'uwẽ na te âma 're da'apo're pu'u mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, rowẽ u'âsi 're ĩmorĩ hã.

Paru hã Wanhib'apito âma ĩwatazém na rowasu'u

¹²⁻¹³ Âhãna wa za âma ĩwata, Wanhib'apito Cristu Zezusihi âma hã. Ta hã ma tô ĩwaihu'u siro, ĩnhimiromhuri hã za te tãma âma 're ĩ'uwaimrami mono na hã. Taha zarina ma tô ĩpisutu, dapawaptom na te tãma 're romhuri mono da. Taha da, ma tô te te 're ĩnhiptete u'âsi. Taha wa, wa za âma 're ĩwata u'âsi, ĩma 're rowẽ mono wa. Wanhib'apito âma wa tô aré te âma 're wasété aré, ĩmreme wasété na. ĩsazei'wa norĩ hãiba u'âbã, wa tô aré te tãma 're rob'manharĩ wasété. Ta norĩ hãiba u'âbã, wa tô aré sada 're ĩzahi. Wanhib'apito hã Danho'reptui'wa na 're ĩmorĩ na hã ĩma waihu'u õ di aré. Te duré sazei õ di aré. Taha wa, zahadu ĩnhimiza'rese âna 're ĩmorĩ wa, ma tô ĩ'âma tipẽ'ezé, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, te te ĩ'azãri tô da. ¹⁴ Wanhib'apito hã tinhimizawi pese zém na ma tô ĩpawapto pese, te saze da, duré dazawizéb da, ĩma hâimana da. Aihĩni Cristu Zezusihi âma 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã te te 're ĩpawapto za'ra mono ne, ma tô ĩpawapto duré. ¹⁵ Ti'ai u ma tô wei mo, Cristu Zezusi hã, 're ĩdanomro wasété mono hãwi te te 're da'anho'reptui mono da. Âne te dasima da te 're rowasu'u za'ra. Danhimirowasu'u hã tô sena wamhã, aihĩni âma 're ĩdasisaze za'ra mono da hã, ĩma wẽ di. Wa hã dawasété nhĩpai u, ĩwasédé hã sa'etẽ di. ¹⁶ Tane nherẽ, ma tô ĩ'âma tipẽ'ezé, te te ĩ'azãri tô da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. E marĩ da. Cristu Zezusi hã ĩ'âma wa'a su'u õ wa, da'âma ĩwa'a su'u õ na, da te âma 're waihu'u za'ra mono da, za ĩza'u da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono norĩ hã, ĩ'rata 're dahâimana u'âsi za'ra mono da, rowẽ u'âsi âma. ¹⁷ Taha wa, Danhib'apito uptabi âma si wa za 're wawata u'âsi za'ra. Ta hã Apito u'âsi te dama 're sãmra, ĩdã'ã'õ hã, ni'wa hã niwa te te ĩ'madã'ã õ hã. Ôhõ si Danhib'apito uptabi hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Wẽ uptabi wa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra.

¹⁸⁻¹⁹ Duréi pese hã ma tô ni'wam norĩ hã Wamama zadawa hawimhã marĩ na aima rowasu'u za'ra, za tãma asimiromhuri na ĩwaihu'u sirõmo zéb da. Taha zarina ĩ'ra Timotiu, wa za aima ti'ru, da te aima ĩwaihu'uzé hã asina 're 'madã'ã u'âsi mono da, roti tô senai õ da, âma 're 'wapéi u'âsi mono da. Âne te za 're aimo, âma 're 'wapéi u'âsi mono da. Roti tô sena si te za 're ĩ'madã'ã pese mo, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ hã wa te 're ĩsaze za'ra mono zép si. Te za duré 're aimorĩ wẽ. Âne wamhã, aiwasété õ wamhã, 'rãwi 're asisãmri mono õ di za,

aiwasété na. Āhāna ni'wam norī hā tiwasété na 're sisāmri za'ra mono nherē, 're siwē'ō za'ra mono ō di. Taha wa, ma tō oto sazei utōrī za'ra, Wanhib'apito nhimiroti hā wa te 're ĩsaze za'ra mono zé hā. ²⁰ Āne Imenezu norī hā te oto 're tineb zahuré, Aresādirihi me. Taha wa, wa tō a'â tãma hâiba za'ré zahuré, Satanasihī ma, robzei'ō hā a'â te te sina waihu'u zahuré da. E marī da. Roti tō sena upana te te dama 're rowasu'u zahuré mono tō da, taha u'âbâ te te 're wē'ō zahuré mono tō da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā.

2

'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're ĩdamreme zusi mono zém na rowasu'u

¹ Āhāna marī ĩpire na wa za aima rowasu'u. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma 're damreme zusi mono wamhā, te za uburé da'āma tãma 're damreme zusi, te te 're da'apawapto mono da. Marī zō dawī 're rowaptâ'â za'ra mono wamhā, uburé dama te za da te tiwī 're rowaptērē za'ra, marī hā te te dama 're anhomri mono da. Duré marī na dama 're sōpru mono wamhā, te za āma 're dawata za'ra. ² Danhib'apito mono bâ, dama 're ĩhâimana za'ra mono norī āma, te za tãma 're damreme zusi, uburé dama ĩpire za'ra norī āma zama. E marī da. Ta norī hā te te dama 're roti wē za'ra mono da, taha zarina 're dasi'wapé za'ra mono ō wa, rowē na dasiré 're wanomro mono da, duré dama 're wahâimana wē za'ra mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â sina. ³⁻⁴ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā Wa'anho'reptui'wa. Ta hā ma tō te te sima 're da'awē, uburé te te 're da'anho'reptui mono da. Ma tō duré te te sima 're da'awē, aihīni pese ĩsimiroti hā da te 're waihu'u za'ra mono da, āma 're danomro wē mono da, ĩsimiroti hā tō sena uptabi wa. Aihīni āma 're wamreme zusi mono wamhā, tãma rowē di. Taha wa, te za wama 're to za'ra.

⁵ Misire hâiwa āma 're ĩhâimana mono si, uburé Danhib'apito uptabi hā. Misire da'āwisi wē 'wa Wamama u hā. Ta hā Cristu Zezusi, aibâ na 're ĩhâimana mono. ⁶ Ta hā ma tō dazada sisō, uburé te te da'awa'âbâ da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā bâdâ te te ĩpisutuzém na, ma tō da'awa'â. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sima 're ĩda'awē mono zé hā, uburé pese te te 're ĩda'anho'reptui mono zéb da hā, wa tō waihu'u za'ra ni. ⁷ Ta hā ma tō ĩpisutu, ĩsadawa wasu'u'wa 're ĩhâimana mono da, zudezu'ō norī hā te 're po're pu'u za'ra mono da, ĩsadawa para, Wanhib'apito wasu'uwē na. E marī da. Wanhib'apito hā te te 're saze za'ra mono da, duré te te āma 're sasōmri za'ra mono da, ĩsimiroti zarina si 're nomro wē mono da, tō sena uptabi wa, ĩsimiroti hā. ĩzadawa nhipse na aima ĩsiwasu'u ō di. Tō sena wa tō aima 're ĩsiwasu'u.

⁸ Wa za oto aima waihu'u, te ĩsima 're ĩda'awē mono zém na hā. Aibâ norī hā nimame 're ĩhâimana za'ra mono zé mono bâ te za 're mreme zusi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. Ta norī hā dama 're hâimana wē za'ra mono wamhā, te za tãma 're mreme zusi, tãma 're simiwē za'ra mono sina, hâiwa u. Te te 're ĩda'ruiwapari za'ra mono da hā, mare di. Duré tizadawa na 're ĩsi'wapé za'ra mono da hā, mare di.

⁹⁻¹⁰ Pi'ō norī hā, aibâ norī te te sima 're 'madâ'â ze za'ra mono da, dama 're si'uza wamnarī za'ra mono ō di za. Duré dama 'madâ'â ze da, 're siséré tété wē za'ra mono da hā mare di. Duré tinho'rebzui wē na si, sima 're ĩsipese za'ra mono da hā mare di. Duré tinhipsisi wē na si, sima 're ĩsipese za'ra mono da hā mare di. Duré da'uzazé ĩwa'âbâ za'ētē na si, 're ĩsi'uza za'ra mono da hā mare di. Dama rob'manharī wē zéb zō si, te za sina 're sōpré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'wa na 're ĩsiwasu'u za'ra mono zéb zarina.

¹¹ ĩsazei'wa norī 'madâ'â'wa norī hā te te dama 're rowahutu za'ra mono ré, te za pi'ō norī hā ari'iwi te te 're wapari za'ra. ĩ'madâ'â'wa norī zapari 're ĩhâimana za'ra mono na te za 're si'madâ'â za'ra pi'ō norī hā, ari'iwi te te 're ĩwapari za'ra mono da hā. ¹²⁻¹³ Pi'ō norī hā aibâ norī ma, te te 're ĩrowahutu

za'ra mono da hã, mare di. Aibã norĩ ma, timreme pire na 're si'madã'ã za'ra mono õ di za. Ari'iwi te za 're si'ubumro, pi'õ norĩ hã. E marĩ wa, wa ãne aima waihu'u. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô aibã hã poto na'rata, Adã na ãsisi hã. Taha za'u si ma duré pi'õ hã poto, Ewa hã. ¹⁴ Pi'õ si, Wa'uburé nhimiroti hã tô senai'õ na te te waihu'u õ di. Tanei õ di, Adã hã. Pi'õ si Wa'uburé nhimiroti hã tô senai'õ na te te ãwaihu'u õ zéb zarina, ma tô Wamama nhimiroti na upa na'rata. ¹⁵ Tane nherẽ, pi'õi mono bã hãimana wẽ na 're hãimana za'ra mono wamhã, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. Wanhib'apito umnhasi sina, te za 're hãimana za'ra. Te za duré te te 're dazawi pese za'ra. Hãimana wẽ uptabi na te za dama 're hãimana za'ra. Tawamhã, ãwasã hã ãma 're sépu'u za'ra mono wamhã, ã'ra hã tãma 're rere'e wẽ mono da, te za Wamama hã te te 're anho'reptu, pi'õ norĩ hã.

3

Wanhib'apito zazei'wa norĩ 'madã'ã'wa na rowasu'u

¹ ã hã te aima ãwaihu hã, tô sena uptabi. Áté ni'wa hã te za sima wẽ, ãsazei'wa norĩ hã te te 're 'mai'madã'ã mono da. ãne wamhã, te te sima ãwẽzé hã wẽ di, da'madã'ã na te te 're ã'mairomhuri mono da hã. ² ãsazei'wa norĩ 'madã'ã'wai mono bã, te za 're hãimana wẽ za'ra. Tawamhã, ãwasédé hã da te ãma 're ãsa'ra mono da hã, mare di. Timro uptabi si te za te te sima 're 'madã'ã za'ra, misi haré. Hãimana prédum na te za dama 're hãimana za'ra. Tiwasété wi te za sina 're siptete u'ãsi za'ra, 're nomro wẽ mono da. Te za duré dama 're hãimana wẽ za'ra. Duré ãtẽme 're dasihutu mono wamhã, te za te te 're da'mazasi su'u za'ra. Duré roti na rowaihu hã te za tãma 're hãimana za'ra, te te ãma 're ãdapawaptob za'ra mono zéb da hã. ³ Duré ãzézei'wa, 're nomro mono õ di za. Duré da'ahãri ze'i'wa, 're hãimana za'ra mono õ di za. Simizawi pese uptabi na, te za dama 're hãimana za'ra. Duré rob'uiirazéb zô si te te sima 're rob'ruiwapari za'ra mono õ di za. ⁴ Ti'ra norĩ hã te za duré te te 're pawapto pese za'ra, timama mreme si te te 're 'madã'ã pese za'ra mono da, timama hã ãsimiroti na te te 're wazéb za'ra mono da. ⁵ Da'madã'ã'wa norĩ hã ã'ra norĩ hã tãma 're nomro wẽ mono da, te te 're pawapto pese za'ra mono õ nherẽ, e niha te za tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zazei'wa norĩ hã te te 're pawapto za'ra duré, 're nomro wẽ mono da, ta norĩ zama. Te te 're pawapto waihu'u za'ra mono õ di za. ⁶ Ni'wa hã Wanhib'apito te te ãsazézẽm na ãma ronomro õ nherẽ, da'madã'ã'wa na 're 'maihãimana mono õ di za. E marĩ wa. ãsazeté'wa hã da'madã'ã'wa, 're 'maimorĩ wamhã, áté da'madã'ã'wai wa, te za 'rãwi sina 're 'maiwata, tipire na taré. ãne wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã wa'uburé norĩ nhib'apito hã 'rãwi sina 're wata mono wa, te te ãwẽ'õ ne, te za ta hã wẽ'õ. ⁷ ãsazei'wa norĩ 'madã'ã'wai mono bã te za dama 're hãimana wẽ za'ra. ãne wamhã, dama 're ãhãimana wẽ mono zẽm na te za ãsazei'õ'wa norĩ zama te te dama 're wasu'u wẽ za'ra. Dama 're hãimana wẽ za'ra mono õ wamhã, te za damreme hã te te sina 're 'rã'õtõ za'ra. ãne wamhã, wa'uburé norĩ nhib'apito te te da'ãma sima ãroti wasété zé hã te za te te sina 're 'mai'uwaimrami tãma, da'madã'ã'wa norĩ hã.

Dapawapto'wa norĩ wasu'u

⁸ Dapawapto'wai mono bã te za 're hãimana wẽ za'ra. Duré ãzézei'wa na 're hãimana za'ra mono õ di za. Rob'uiirazéb zô si mreme si'ahã na 're hãimana za'ra mono õ di za. ⁹ Wanhib'apito nhimiroti hã aré dama sa'rese õ nherẽ, ma tô oto te te dama 're awaihu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, da te ãma 're ãsaze za'ra mono zéb da hã. ãsimiroti hã tô sena wa, te za dapawapto'wa norĩ hã te te 're 'madã'ã pese za'ra, hãimana wẽ sina. ãwasu'uwẽ hã tô sena na te za te te 're

saze za'ra. Āne wamhã, 'rãwi tipẽ'ẽ na 're siwẽ'õ za'ra mono õ di za, tô sena na te te 're ãsaze za'ra mono õ na hã. ¹⁰ Dapawapto'wa da, da te dasiwi pisutu õ ré hã, te za a'â da te dasiwi 're 'mai'madã'â, dama 're ã'maihãimana wẽ mono zõ. Tawamhã dama 're 'maihãimana wẽ mono wamhã, te za oto dapawapto'wa na 're 'maihãimana. ¹¹ Īmro zama te za dama 're hãimana wẽ, pi'õ hã. Damreme hã ãwẽ'õre na te te dama 're robzanhamri mono õ di za. Hãimana prédup sina te za dama 're hãimana. Tiwasété wi, te za sina 're siptete. Hãimana nhiptete na, te za 're hãimana. ¹² Dapawapto'wai mono bâ timro uptabi si te za sima te te 're 'madã'â pese za'ra, misi haré. Duré ti'ra norĩ hã te za te te 're 'madã'â pese za'ra, 're nomro wẽ mono da. Duré uburé ãsõrõwa ãma ãsiré 're ãhãimana za'ra mono norĩ zama, te za te te 're 'madã'â pese za'ra, ta norĩ zama 're nomro wẽ mono da. ¹³ Dapawapto'wa norĩ hã te te 're dapawapto wẽ za'ra mono wamhã, ãsimipawapto wẽ na te za da te 're wasu'u wẽ za'ra. Āne wamhã, mreme nhiséb ãna te za duré dama 're siwasu'u za'ra, Cristu Zezusi hã te te 're ãsaze za'ra mono zém na hã.

Wanhib'apito wasu'uwẽ hã dama ãsihã'rézé wasu'u

¹⁴⁻¹⁵ Atême ãma ãwisi su'u da hã ãma wẽ nherẽ, ãma ãwisi su'u õ na dã'ãsina, wa ãne na ãma aima rob'ui'ééré. E marĩ da. Niha dama 're ãwahãimana za'ra mono zéb da na waihu'u da. Wa norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra, wa 're wanomro. ãsib'a'uwẽ, wa oto 're wahãimana za'ra, daro mono bâ wa te 're ãsaze za'ra mono hã. Wanhib'apito nhimiroti hã tô sena wa, ãsazei'wa mono bâ wa za wa te 're 'madã'â u'ãsi za'ra. Õne haré te za dama 're hãimana u'ãsi, da te ãma 're ãsaze za'ra mono zéb da hã. ¹⁶ Tô sena Zezu Cristuhu wasu'uwẽ hã wẽ uptabi di, aré dama sa'rese õ nherẽ, Wamama hã te te oto dama ãhã'ré hã wa te 're ãsaze za'ra mono zé hã, ãma 're ãwanomro wẽ mono zéb da hã. Āne te te dama ãwaihu'uzé hã:

“A'uwẽ na ma podó, ti'ai ãma.

Duré tô sena ã'ra 're ãmorĩ wẽ uptabi na, ma tô Tipẽ'ẽzani na dama waihu'u za'ra.

Duré hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ hã ma tô titõmo na 'madã'â za'ra.

Duré a'uwẽ mono bâ 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã ma tô ãwasu'uwẽ na da te 're dapó're pu'u za'ra, daro mono bâ.

Ma tô duré da te dasina 're umnhasi za'ra.

Duré rowẽ uptabi u ma tô mo, hãiwa u.”

Āne Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Wamama hã te te dama ãwaihu'uzé hã.

4

Danhimiroti senai'õ na rowasu'u

¹ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, Tipẽ'ẽzani na ma tô ãne dama waihu'u: “Rob'rãsutuzéb u romhuture wapsi, te za ni'wam norĩ hã ãzadawa para õ nherẽ, rême za'ra, Zezu Cristuhu nhimiroti hã aré te te 're ãsaze za'ra mono zé hã. ãhãiba'õ norĩ nhimiroti hã tô sena newa te za te te 're wapari za'ra, wa'uburé norĩ nhimiroti zarina 're nomro mono da oto.” Āne ma tô dama waihu'u. ² Wa'uburé nhimiroti hã te za te te datême 're ropé, aibã norĩ zadawa hawi. Aibã norĩ hã roti tô sena na te te dama 're rowasu'u za'ra mono newa, te sadawa nhipse na te te dama 're rowasu'u za'ra. Tane nherẽ, ta norĩ hã 'rãwi 're siwaihu'u za'ra mono õ di, tizadawa nhipse na hã. ³ Ta norĩ hã te za dasina 're ãdamro za'ra mono zé hã dawí sawi za'ra, dasina 're damro za'ra mono tõ da, dasiwaprosi 're dahãimana za'ra mono da. Te za duré dasazé hã dawí sawi za'ra, marĩ mono bâ 're dasaihuri tõ mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã uburé dasazé hã te te apoto mono nherẽ, ãma 're ãdasaihuri mono zéb da hã. ãsazei'wai mono bâ wama waihu'u pese za'ra di, dasazém na ãsimiroti

hã. ãne wa, sãpru wa, ãma 're wawata za'ra mono pari, wa za ãsimipoto na 're wasaihuri. ⁴⁻⁵ Uburé dasazé hã wẽ di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimipodo hã ãma 're ãwasaihuri mono zéb da hã. Wẽ wa, wa te wasiwi 're wẽ'õ za'ra mono õ di za, ãma 're wasaihuri mono tã da hã. Sãpru wa, ãma 're wawata za'ra mono sina, wa za ãma 're wasaihuri, ãwẽ na te te nharĩ wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ãne wamhã, tãma wẽ di, ãsimipoto na 're ãwasaihuri mono zéb da hã.

⁶ Tawamhã uburé te aima ã'awaihu'uzéb zarina si, te za wasiré ãsazei'wa norĩ ma 're ã'awaihu'u mo. ãne wamhã, Cristu Zesusihi ma, romhuri wẽ 'wa, te za tã 're aimo. Wanhib'apito nhimiroti hã wa te 're ãsaze za'ra mono zéb zarina, 're aimorĩ u'ãsi sina, te za tãma 're ãwaihu'u u'ãsi za'ra mo, roti tã sena zarina zama, ãma 're aimorĩ u'ãsi ne. Õhõ na si 're aimorĩ wamhã, asiptete sina te za 're aihãimana mo, Wanhib'apito ãma hã. ⁷ Dahi'rata norĩ nhimirob'rãzarõtõ 'ratara hã 're wapari mono õ di za. Ta norĩ hã ãsazei'õ'wa norĩ te hã, tarére. Ta hã te za asima 're ã'madã'ã pese mo, 're aihãimana wẽ mono da, Wamama nhimiroti zarina. ⁸⁻⁹ ãne wa za duré aima waihu'u. ãté ni'wam norĩ hã te za te te sima 're pisutu za'ra, 're sihãiba wairob za'ra mono da, dahãiba wairobzẽ hã wẽ wa, dahãiba ma hã. ãne hã dama 're rowẽ za'ra mono nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina 're danomro wẽ mono da, da te dasima 're pisutu pese za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. Rowẽ na te za ãma 're danomro, ti'ai ãma, hãiwa ãma zama. Tã sena wa tã aima rowaihu'u. ãhã wasu'u hã tã sena wa, aihãni te za da te ãma 're saze za'ra. ¹⁰ Taha da, wa za sada 're wanhiptete u'ãsi za'ra, wa te 're dapawaptob za'ra mono da, da te ãma 're saze za'ra mono da. 'Re morĩ u'ãsi wa, wa tã wasina wa te 're umnhasi za'ra, te te 're wapawaptob u'ãsi za'ra mono da. Ta hã uburé Danho'reptui'wa, te 're hãimana. ãsazei'wai mono bã te za tã te te 're wa'anho'reptu.

¹¹ Taha wa, uburé te aima ã'awaihu'uzém na te za ãsazei'wa norĩ ma 're ã'awaihu'u mo, asimiroti pire sina. ¹² Aihãiba prédu pese õ nherẽ, te za 're aimorĩ wẽ, aiprédu pese õ wa, asimiroti na ãsazei'wa norĩ hã te te 're aiwẽ'õ za'ra mono tã da. Te za dama 're asanho mo, aimreme wẽ na, duré dama aihãimana wẽ na, duré asimizawi pese na, duré asimirosa'rata wẽ na. Taha na, te za dama 're asanho mo, asirã zarina 're nomro wẽ mono da, ãsazei'wa norĩ hã. ¹³ Nimahã na wa za ãma atẽme wi. Ma'ãpé, ãma atẽme ãwisi õ ré hã, dama 're sãré u'ãsi mono za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã. Te za duré Wanhib'apito wasu'uwẽ na dama 're ãrowasu'u u'ãsi mo. Te za duré 're ãdapawaptob u'ãsi mo, ãsimiroti zarina 're danomro wẽ mono da. Taha da, te za asina 're ã'madã'ã u'ãsi mo. ¹⁴ Marĩ ãwẽ hã ma tã Wamama hã aipẽ'ẽ 're aima tisõ, ãma 're ãdapawapto mono zéb da hã. Hãiwa hawi te te tãma ãwaihu'u za'ra zém na, ma tã ãsada wa wasu'u'wa norĩ hã aima waihu'u za'ra, ãwẽ hã za te te aima ãsõmri na. Duré ma tã da'madã'ã'wa norĩ hã, tinhib'rada hã ai'ãma sa'ra za'ra, ai'rã nhisiwi. Taha ré ma tã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãwẽ hã aima tisõ. Taha zarina, te za asina tãma 're ãuwaimrami u'ãsi mo, dapawaptom na, asimirohuri hã Wamama ma.

¹⁵ Uburé te aima ã'awaihu'u mono zéb zarina, te za asina 're ã'madã'ã u'ãsi mo. Õhõ si te za asima 're ãpisutu pese mo, asina 're ãuwaimrami mono zéb da si. ãne wamhã, dapawaptom na rowaihu hã asima ãma 're ãsa'ëtẽ mono na te za da te ai'ãma 're waihu'u za'ra. ¹⁶ 'Re aimorĩ wẽ da, duré ã'uwaibaba si dama 're sadawa wasu'u mono da, te za 'rãwi 're asi'madã'ã pese mo. ãne wamhã, te za 're asisõ'reptui u'ãsi mo. Aiwapari'wa norĩ zama, te za 're ã'anho'reptui u'ãsi mo.

Īsazei'wa norĩ pawaptobzém na rowasu'u

¹ Āté aibâ ĩprédu hã te za tihâimanazém na 'mai'upa. Āne wamhã, aimreme ĩpire na tâma nharĩ ò di za. Aimama ma, 're aimreme wê mono ne, te za duré aimreme wê na 're ĩpawapto mo, 're morĩ wê da oto. Duré ĩpréduptém norĩ hã te za aimreme wê na 're ĩ'apawapto mo, aimreme wê na ano norĩ hã 're ĩ'apawapto mono ne. ² Duré pi'õ ĩprédum norĩ hã te za aimreme wê na 're ĩ'apawapto mo, aimreme wê na ana hã 're ĩpawapto mono ne. Duré pi'õ ĩpréduptém norĩ hã te za aimreme wê na 're ĩ'apawapto mo, aimreme wê na sí aihidiba norĩ hã 're ĩ'apawapto mono ne. Aiprédup sina te za ta norĩ ma 're aihâimana mo.

³ Pi'õi mrotõ norĩ pawapto'wa da hã ni'wai ò uptabi wamhã, te za marĩ na 're ĩ'apawapto pese mo. ⁴ Pi'õi mrotõ 'ra norĩ hã 're hâimana za'ra mono wamhã, tiwarahuzé wa'rãmi, te za tina hã marĩ na te te 're pawapto pese za'ra. Duré pi'õi mrotõ nhihudu norĩ hã 're hâimana za'ra mono wamhã, tiwarahuzé wa'rãmi, te za ti'rata norĩ hã marĩ na te te 're pawapto pese za'ra. Āne te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina te te tâma âma 're uwaimrami za'ra, âne si tâma wê wa. ⁵ Pi'õi mrotõ hã áté siwaprosi te 're 'manhamra. ĩpawapto'wa da hã, ni'wai ò uptabi di. Tane wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zô si, te za 're simnhasi, marĩ na te te 're pawapto mono da. Bâtâ na te za tâma 're mreme u'âsi, barana zama, marĩ na te te 're pawapto mono da. ⁶ Pi'õi mrotõ hãiba amo hã, áté âne 're 'mai'hâimana mono ò di za. Āté marĩ zô si te za sina 're simnhasi u'âsi. Āne wamhã, ĩpê'ê 're dâ'â u'âsi ne, te za oto 're 'maimo. ⁷ Taha wa, te za tâma 're ĩroti pese za'ra mo, ĩsazei'wa norĩ ma, ĩmrotõ norĩ âma te aima ĩroti mono zé hã te te siwi 're 'madâ'â pese za'ra mono da. Tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã damreme hã te te sina 're 'rã'õtõ za'ra mono ò di za. ⁸ Āté ni'wam norĩ hã tinhimarĩ na te te 're pawapto pese za'ra mono ò di za, tisisânawã norĩ hã. Āté ĩsõrõwa 're, 're ĩhâimana za'ra mono norĩ zama, te te 're pawapto za'ra mono ò di za. Āne wamhã, Wanhib'apito nhimiroti zarina te te 're pawapto pese za'ra mono ò wamhã, te aré ĩsazei'õ'wa ne oto 're nomro. Āne wamhã, te te 're ĩpawapto za'ra mono ò na, te aré ĩsazei'õ'wa norĩ hã 'rãnhipa za'ra, tihâimana wasété na hã.

⁹⁻¹⁰ Pi'õi mrotõ hãiba tém norĩ nhisi na 're rob'ui'ééré za'ra mono ò di za, pi'õi mrotõ si'ĩhi norĩ nhisi zu hã. 60 na âma 're wahub za'ra mono parip si, te za ĩsisi na da te 're rob'ui'ééré za'ra, ti'amo'aba si te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, duré ti'ra norĩ hã te te 're warahu wê za'ra mono wamhã, duré te te 're da'mazasi su'u za'ra mono wamhã, duré dawu 're sipa zawi za'ra mono âna, ĩsazei'wa norĩ ma, te te 're romhuri za'ra mono wamhã, dapara upsõ na zama, duré robzei'õ na 're ĩdanomro mono norĩ hã te te 're pawapto za'ra mono wamhã, duré simi'ê na te te dama 're 'manharĩ wê u'âsi za'ra mono wamhã. Āne wamhã, pi'õi mrotõ norĩ hã dama waihu'u pese za'ra di za, te te 're ĩdapawapto za'ra mono na, siwaptom na. Tawapsi, te za ĩsisi na da te 're rob'ui'ééré za'ra, pi'õi mrotõ si'ĩhi norĩ nhisi zu.

¹¹ Pi'õi mrotõ hãiba tém norĩ nhisi na ĩhi norĩ nhisi zu, âma 're rob'ui'ééré za'ra mono ò di za. E marĩ wa. Āté hãiba téb uptabi ré, 're mrotõ za'ra mono wa, te za te te sima 're wê uptabi za'ra, timro na te te 're sahu za'ra mono da. Āté Cristuhu ma si te te 're romhuri za'ra mono da, te te sima 're wê uptabi za'ra mono ò di za oto. ¹² Tawamhã timro na te te âma 're sahu za'ra mono wamhã, Cristuhu ma, te te sina 're ĩroti za'ra mono zé hã âma 're nomro mono ò di za oto. Taha wa, áté te za oto da te dasiwi 're wê'õ za'ra, âma 're sõpré u'âsi mono ò wa. ¹³ Duré pi'õi mrotõ hãiba tém norĩ nhisi na ĩhi norĩ nhisi zu, 're rob'ui'ééré za'ra mono wamhã, áté dawaptom na te za dama 're wa'a za'ra. Āté sihãwi na te za 'ri babap si oto 're nomro, mro ò wê te. Āté marĩ te te wapari wamhã, te

za te te dama 're rowasu'u za'ra. Até aimawi timreme na te za te te dawī āma 're ro'wa'rutu za'ra. Até marī na taré 're sōpré mono āna, te za te te dama 're rowasu'u za'ra. ¹⁴ Taha wa, wa tō ĩsima wē za'ra, duré apâ timro na te te 're sahu za'ra mono da, pi'oi mrotō hâiba tém norī hã. Te za duré apâ 're 'ra za'ra. Tawamhã tinhorōwa āma te za ti'ra norī hã te te 're 'madâ'â pese za'ra. Āne dama 're hâimana wē za'ra mono wamhã, damreme hã te te sina 're 'rã'otō za'ra mono ō di za, wazawi'ō'wa norī mreme hã. ¹⁵ Āne wa tō aima waihu'u. E marī wa. Ni'wam norī hã ma tō wairé, pi'oi mrotō norī hã, Wanhib'apito nhimiroti wē nhiti, Satanasihī nhimiroti si te te oto 're 'madâ'â za'ra mono da. Taha wa, wa tō āne na aima waihu'u.

¹⁶ Pi'ō hã ĩsazei'wa 're 'maimorī wamhã, te za pi'oi mrotō hã marī na te te 're 'maipawaptob u'âsi, tina wamhã, ti'rata wamhã. Āne wamhã, rosa'rata pire hã pi'oi mrotō norī āma te te āma 're sépata za'ra mono ō di za, ĩsazei'wa norī hã. Tāma waihu'u pese za'ra di za, pi'oi mrotō hã 'ra āna 're ĩhâimana za'ra mono norī si te te 're ĩpawaptob za'ra mono da hã.

Īsazei'wa norī 'madâ'â'wai wasu'u

¹⁷⁻¹⁸ Aibâ norī hã ĩsazei'wa norī te te 're 'madâ'â wē za'ra mono wamhã, te za ĩwa'rãmi marī ĩwē hã te te tãma 're sōmri za'ra, ĩsazei'wa norī, siré 're ĩsi'rã'otō mono norī hã. Cristuhu wasu'uwē na te te tãma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, duré ĩsimiroti wasu'u na te te 're pawaptob za'ra mono wamhã, marī hã ĩwē hã sa'ētē na te te tãma 're ĩsōmri za'ra mono da hã, wē di. Āne hã wa tō waihu'u za'ra ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata hawimhã, āne:

“Powawē hã aro 'rã ne tipara na dasazéb da, te te aima 're sub za'ra wa'aba mono ré hã, 're wata wasisi za'ra wa'aba mono ō di za, 're saihuri tō mono da.”

Āne hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré 'rada hã. Duré ĩsimiroti hâiba amo hã āne:

“Romhuri'wa norī hã te te dama 're romhuri za'ra mono wamhã, tō ĩ'uwaibaba te za da te 're pawa'âbâ za'ra.”

Taha zarina te za ĩsazei'wa norī hã da'madâ'â'wai norī hã te te 're pawaptob za'ra asa, marī na.

¹⁹ Até da'madâ'â'wai āma te za ni'wa hã ĩwasédé hã āma tihi. Tawamhã, siwaprosi te te āma hiri wamhã, wapari ō di za, ĩmreme hã. Até si'ubdatō te za āma sisadawa waptob za'ra, āma ĩ'madâ'â'wai norī hã, ĩwapari'wa norī hã. Até maparane te za āma sisadawa waptob zahuré. Āne wamhã, da'madâ'â'wai zō te za aihã, ĩhâimanazém na sadawa pibu da. ²⁰ Tawamhã tō sena tiwasédé hã te te 'manharī wamhã, te za ĩsazei'wa norī nho'a tãma ĩroti, tiwasété na te te āma sahu tō da. Danho'a te za tãma ĩroti, ĩsipai u da'madâ'â'wai hâiba amo norī hã sina 're hâtâ'â za'ra mono wa, ĩsine tiwasédé hã te te 're 'manharī za'ra mono tō da, ta norī hã.

²¹ Da'madâ'â'wai hã aima sawi uptabi nherē, te za danho'a tãma ĩroti, tiwasété na te te āma sahu tō da. Asimiroti na 're da'mairēme mono ō di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te we te te 're wa'ab'madâ'â, Cristu Zezusihi me. Hâiwa āma romhuri'wa norī zama, te duré te te we 're wa'madâ'â za'ra, 're ĩnomro wē mono norī hã. Taha wa, ta norī nho'a 're wanomro mono wa, da'madâ'â'wai norī āma te aima ĩroti mono zé hã te za 're ĩ'madâ'â pese mo.

²²⁻²⁵ Āne wa za duré aima waihu'u. ĩsazei'wa norī 'madâ'â'wai da, da'maipisutu da wamhã, asapa'abâ da'maipisutu ō di za, aiwara sina. Asapa'abâ asib'rada hã da'rã nhisiwi 're aza'ra mono ō di za, Wanhib'apito ma, romhuri'wa da, 're da'apisutu mono da. E marī wa, wa āne aima waihu'u. Asimipisudu hã dama 're hâimana wē prã za'ra mono wamhã, ĩsabâdâ da te

dasiwi 're aiwě'ō za'ra mono ō'umnhasite. Te za 'râwi 're asi'madâ'â u'âsi mo, asimiroti na duré aihâimanazém na 're upa tō mono da.

Wa za a'â aima waihu'u, asi'âma waihu'u da. Â si 're hâsi mono nherě, te za oto uwa 'râi wa'u îsé hâ syry na 're îhâsi mo, âma 're asiwede mono da. E marĩ da. 'Re asai mono wa, 're adi'izé u'âsi tō mono da. Aihâzé hâ te te aimrami siwapto wa, asib'uwa na 're aimorĩ wa, te za 're îhâsi u'âsi mo, syry na.

Âne wa za duré aima waihu'u, da'madâ'â'wa da, asapa'abâ 're îda'apisutu mono ō zém na hâ za. Âté ni'wam norĩ hâ sō'awi tiwasédé hâ te te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, îwasété na dama waihu'u pese za'ra di za, 'Re îhâimana u'âsi mono hâ bâtâ na dahâimanazém na te te da'awaihu'u ō ré hâ. Âté nimahã na si te za ta norĩ hâ îwasété na da te 're waihu'u za'ra. Âté ni'wam norĩ hâ te te dama 're î'manharĩ wě za'ra mono zém na, dama waihu'u pese za'ra di za. Âté nimahã na si te za ta norĩ hâ da te 're waihu'u za'ra, te te dama 're î'manharĩ wě za'ra mono zém na. Âne wa, wa tō âne na hâ aima roti, asapa'abâ 're da'apisutu tō mono da, da'madâ'â'wa da hâ.

6

¹ Îwada'uri zarina si, pawa'âbâ âna dama romhuri'wa norĩ hâ te za titede'wa hâ îsimiroti na te te 're wazéb za'ra. Âne 're hâimana za'ra mono ō wamhã, âté te za 'Re îhâimana u'âsi mono nhisi na da te âma 're wasété za'ra. Âté wa'âma zama te za duré da te 're wasété za'ra, îsazei'wa norĩ ma, wa te 're roti wasété za'ra mono newa. ² Âté pawa'âbâ âna dama romhuri'wa norĩ tede'wa hâ te za îsazei'wa 're 'maimo. E tawamhã îmreme hâ te te 're 'madâ'â pese za'ra mono ō di za, îsisânawã ne tãma 're 'mai'hâimana mono nherě, îtede'wa hâ. Mare di. Îsimiroti na te za te te 're wazéb za'ra. Îsazei'wa 're 'maimorĩ wa, duré tãma sawi pese za'ra wa, te za titede'wai ma, te te tãma 're romhuri wě uptabi za'ra. Âne na te aima 're îroti mono zéb zarina, te za îsazei'wa norĩ ma 're î'aroti pese mo, âma 're nomro wě mono da.

³⁻⁵ Âté ni'wam norĩ hâ aimawi na te za îsazei'wa norĩ ma te te tãma 're rowasu'u za'ra. Âté Wanhîb'apito Zezu Cristuhu nhimiroti na te te âma 're saze za'ra mono ō di za, ta norĩ hâ, tō sena nherě, Wanhîb'apito nhimiroti hâ rowě na âma 're îdanomro mono zéb da hâ, duré dawě na si âma 're îdanomro mono zéb da hâ. Âne wamhã, roti tō sena hâ tãma waihu'u za'ra ō di za. Taré te za tinhimiroti wě na 'râwi sina 're wata za'ra. Ta norĩ ma, wě di, marĩ wasu'u na 'râwi âma 're îsada'âbâ za'ra mono da hâ, duré 'râwi timreme na 're îsi'wapé za'ra mono da hâ. Taha zarina, te za tisi'ruiwapari na te te sima âma 're wa'rãmi za'ra, âma 're sisada'âbâ za'ra mono da. Te za duré te te 're dawasu'u wasété za'ra. Te za duré si'âma te te 're rosa'rata wasété za'ra. Roti tō sena hâ tãma waihu'u pese za'ra ō wa, roti tō sena zarina si te te 're rosa'rata wě za'ra mono ō di za. Ta norĩ hâ te te sima 're rosa'rata siwamnarĩ za'ra, îsazei'wa norĩ hâ rob'uiprazé hâ te te tãma 're sômri za'ra mono da, îsimirowasu'u wa'rãmi, sibro pese na 're hâimana za'ra mono da. ⁶ 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'wa, 're wanomro mono wamhã, duré marĩ zô si wasima 're wanhopré mono âna 're wanomro mono wamhã, wama 're rowě uptabi za'ra mono di za. ⁷ E rob'uiprazé ma tō wazababa 're wairébé, wana dub're hawi 're wapoto za'ra mono wamhã. Mare di. Wa'ubana wa tō 're wapoto za'ra. Duré 're wadâ'â za'ra mono wamhã, e wanhimarĩ hâ wa za wasiré wa te 're 'wasari. Mare di. ⁸ Taha wa, ti'ab ré, wasai ré 're wahâimana za'ra mono wamhã, duré wa'uza ré 're wahâimana za'ra mono wamhã, marĩ zô si wasima 're wanhopré za'ra mono ō di za, marĩ na wa te wasima âma 're îrowě za'ra mono zéb da hâ. ⁹ Rob'uiprazéb zô, da te dasima 're rosa'rata siwamnarĩ u'âsi za'ra mono wamhã, âté te za da te 're wapari za'ra, rob'uiprazém na wa'uburé

te te dama 're ã'aroti wasété mono zé hã. Æne wamhã, áté ãsimiroti hã da te 're rême waihu'u za'ra mono õ di za oto. Æté rosa'rata ãna te za ãsimiroti zarina, marĩ zô si oto da te 're rob'ruiwapari za'ra, marĩ wasété zô zama. Æne wamhã, te za oto dawi tirobzei'õ pese za'ra. Rowê u'ãsi 're ãdanomro mono zé hã tâma 're hãimana za'ra mono õ di za oto. ¹⁰ E marĩ wa. Rob'uiirazéb zô si, da te dasima 're rosa'rata za'ra mono wamhã, siwa'ru te za marĩ hã ãwasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra. Ni'wam norĩ hã roti wê hã aré te te 're ãsaze za'ra mono zém hawi, ma tô 're sipa za'ra, rob'uiirazéb zô si te te sima 're rob'ruiwapari za'ra mono wa. Ta norĩ hã te oto robzei'õ si te te 're sépata za'ra.

¹¹ A hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa. Taha wa, ta norĩ ne 're aimorĩ õ di za. Te za 're aihãimana wê u'ãsi mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina si. Õhõ si te za 're ãmadã'ã pese mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si, ai'ãma 're siwãrĩ u'ãsi mono da. Te za duré 're ãda'azawi pese mo. Rowasédé hã taré da te aima 're 'manharĩ za'ra mono nherê, asiptete sina te za Wanhib'apito ãma 're aimorĩ u'ã. Atoi u'ãsi te za 're aimo. Taha na si 're aimorĩ da, te za asina 're ãmadã'ã u'ãsi mo. ¹² A hã ãsazei'wa, 're aimorĩ wa, te za sô 're asi'wapéi u'ãsi mo, 're ãaimorĩ wê zéb zô, rowê u'ãsi 're aihãimana u'ãsi mono zéb da hã, hãiwa ãma hã asina uwaimrami da. Taha da, ma tô bãtã na aipisutu 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, da'ahã norĩ nho'a ãsazei'wa na asiwaihu'u wê zém na. ¹³⁻¹⁴ Æhãna, wa za aima pisutu, uburé te aima ãroti mono zé hã asina 're 'madã'ã u'ãsi mono da. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nho'a, wa aima pisutu, ti'ai ãma 're ãdanomro mono zé hã te te dama 're ãapisutu mono nho'a. Cristu Zezusihi nho'a zama wa aima pisutu, Põsi'u Piratuhu ma, tihãimanazém na ãsiwaihu'u wê nho'a zama. Uburé te aima ãroti mono zé hã te za asina 're ãmadã'ã u'ãsi mo, apã we ãmorĩzéb u, Wanhib'apito Zezu Cristu hã. Asina 're 'madã'ã u'ãsi mono wamhã, tawamhã da te aima 're nharĩ za'ra mono õ di za, asina 're ãmadã'ã mono õ zém na hã. ¹⁵ Bãdã te te ãpisutuzém na te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tâma tinha, apã wei morĩ da, Wanhib'apito hã. Wê uptabi di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Õhõ si uburé Danhib'apito uptabi. Uburé ti'ai ãma danhib'apito norĩ nhipai u, pire uptabi di. Uburé dama ãpire norĩ nhipai u, pire uptabi di. ¹⁶ Õhõ si siwaprosi 're ãmorĩ u'ã hã. Ta hã, rowa'a za'ëtê na te 're hãimana u'ãsi. Taha wa, ni'wa hã ãtême ãsébré da hã mare di. Da te dasiwi ãhãiba pibu da hã, mare di duré. Ta hã wê uptabi di. Waihu'u pese di duré. Taha wa, wa za ãma 're wawata u'ãsi za'ra.

¹⁷ Æne te za duré ãsibrob ahã norĩ ma 're ã'aroti mo, sibrob ahã wê te, 'rãwi sina 're wata tô za'ra mono da. Danhibro hã dama 're hãimana u'ãsi za'ra mono õ di za, dama ãma 're ãrowê za'ra mono zéb da hã. Taha wa, tinhibrop si te te 're 'madã'ã za'ra mono õ di za. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zô si, te za 're simnhasi za'ra, taha si, marĩ wê na uburé wama 're sôpru mono wa, wama ãma 're ãrobze za'ra mono zéb da hã. ¹⁸ Æne te za duré ãsibrob ahã norĩ ma 're ã'aroti mo, te te dama 're 'manharĩ wê u'ãsi za'ra mono da. Te za duré uburé marĩ wê na dama 're sôprub za'ra. Te za duré simi'ê na marĩ na te te 're dazari u'ãsi za'ra. ¹⁹ Æne wamhã, ãte uptabi da hã te za marĩ hã ãwê hã sô 're simi'wara u'ãsi za'ra, niwab da hã. Duré rowê u'ãsi te za ta norĩ hã 're hãimana u'ãsi za'ra, hãiwa ãma.

²⁰⁻²¹ Timotiu, ma'ãpé roti hã tô sena si asina 're 'madã'ã u'ãsi mono za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te aima ãwaihu'uzé hã, ãma 're ãda'apawapto mono zéb da hã. Ni'wam norĩ hã taré te dama 're siwasu'u za'ra, roti tô sena hã tâma ãwaihu'u za'ra na hã. Tane nherê, Zezu Cristuhu nhimiroti hã wa te 're ãsaze za'ra mono zém hawi, ma tô ta norĩ hã 're sipa za'ra. Ta norĩ hã te te dama 're ãrowasu'u za'ra mono zé hã, Wanhib'apito nhimiroti zarinaĩ õ di. Taha wa, roti tô senai'õre wi, te za asina 're asiptete u'ãsi mo, 're wapari tô mono da.

Wa ĩsima aiwě za'ra wa'wa, rowě u'âsi 're anomro aba mono da, Wamama te te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina si.

2 Timotiu

Paru hã, maparane ãma te te duré ĩrob'ui'érézé, Timotiuhu ma Ībaihã wasu'uzé

Ā Ībaihã na ma tō Paru hã Timotiuhu ma tinhimi'ui'éré na tãma ãma sahu, maparane ãma. Roma ãma dazazéb 're, hãimana sirōmo, ma tō tãma rob'ui'éré. Tidã'ázé hã ma tō sina waihu'u, ĩromhutu na hã oto. Taha wa, ma tō tãma roti, Timotiuhu ma, 'Re ĩhãimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi pese mono da, duré Zezusihi ma, te te 're romhuri wě mono da zama. Ma duré tãma waihu'u, da'madã'ã'wa na sena na 're hãimana mono da.

1-2 Ī'ra Timotiu, ĩma asawi pe hã, wa hã Paru wa ãma aima rob'ui'éré. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te sima ĩwězéb uwaibaba, ma tō ĩpisutu, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, 're ĩmorĩ da. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ma tō dama ropisutu, rowě na ĩ'rata 're dahãimana u'âsi za'ra mono da, Cristu Zezusihi ãma 're danomro mono wa. Āne wa, taha wasu'u na te dama 're rowasu'u mono da, ma tō oto datēme ĩzatō.

Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmremē u'âsi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Cristu Zezusihi ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'âsi mono da, duré ai'ãma 're pē'ězé u'âsi zahuré mono da, rowě u'âsi, ãma 're aimorĩ da.

Paru hã Timotiuhu ma, te te ĩrotizé wasu'u

3 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma, wa 're ĩwata u'âsi. Marĩ na te tiwi ãma ĩ'upazém na, te te oto ĩ'ãma 're ab'madã'ã mono ō wa, wa oto rowě na te tãma 're romhuri u'âsi. Tane duréihã ma tō duré ĩhi'rata norĩ hã te te tãma 're romhuri za'ra. Tawamhã tãma 're ĩmreme mono wamhã, bātã na wa aima te tiwi 're rowaptērē u'âsi, barana zama, te te 're aipawaptob u'âsi mono da.

4 Aiwa'özém na ai'ãma ĩpo're pu'u wa, wa ĩsima rowě za'ētē, te asabu da, rowě uptabi na 're ĩhãimana mono da. 5 Duré Wanhib'apito zazei'wa na tō sena 're aihãimana mono na, wa ai'ãma po're puru. Ai'rada Ro'idi norĩ hã ma tō ana me hã Wanhib'apito zazei'wa na 're hãimana zahuré, E'unisihi me. Ta norĩ ne, tō sena Wanhib'apito zazei'wa 're aimorĩ na, tō ĩma aiwaihu'u pese di.

6 Āne wa, wa za ãma aipo're pu'u oto, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã sōpru wa, te te aima ĩsōmrizém na, dapawaptom na tãma 're romhuri mono da. Ai'rã nhisiwi ĩnhib'rada hã te hiri wamhã, ma tō aipē'ē 're aima tisō, ĩwē hã. Taha wa, ma'ãpé asimi'ē na tãma 're romhuri u'âsi mono. 7 E wasina wapahi sina 're wahãimana za'ra mono da, ma tō 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã Tipē'ězani hã te te wama 're anhomri. Mare di. Wanhiptete sina ãma 're wahãimana za'ra mono da, duré wanhimizawi pese sina 're wahãimana za'ra mono da, duré wanhimirosa'rata na hã atãma 're wahãimana za'ra mono da, ma tō te te wama 're anhomri, Tipē'ězani hã.

8 Āne wamhã, 're asisé mono ō di za, Wanhib'apito wasu'uwě hã dama 're wasu'u tō mono da. Duré ĩma 're asisé mono ō di za, ĩwasu'u na. Wanhib'apito wasu'uwě na te dama 're rowasu'u mono 'ru te, ma tō dasiwi ĩnherē ni, dazazéb 're. Taha wa, wa oto te 're robzépata. Āne wa, ma'ãpé 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã tinhiptede te te aima ĩsōmri na, sada 're asiptete mono, ĩsine 're robzépata mono da. 9 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ma tō te te 're wa'anho'reptu, rowasété hawi. Ma tō duré te te sima 're wa'apisutu, ĩsib'a'uwě oto 're wahãimana za'ra mono da, wawě uptabi na. E marĩ wa, ma tō sima

wa'apisutu. E marĩ ĩwē hã wa te dama 're 'manharĩ za'ra mono wa. Mare di. Taha wab õ di. Taré te te sima 're wa'awē mono wa, duré simizawi pese wa, ma tô te te 're wa'anho'reptu. Ma tô duré wa'ãma tinhib'a'uwē za'ra. Zahadu ropoto na te te sãna'rata õ ré hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã simizawi pese wa, ma tô sima wa'ãma roti sirõmo za'ra, te te 're wa'apawapto mono da, Cristu Zezusihi nhiminho'reptuzém na hã. ¹⁰ Wanho'reptui'wa Cristu Zezusi we datēme ĩwisizém na, ma tô oto wama siwaihu'u za'ra, tinhimipawaptozbém na. 'Re ĩdadâ'â za'ra mono zé wasu'u hã, pipa nherē, ma tô wawi uprosi za'ra wapahi hã, Wanho'reptui'wa hã. Duré Wanho'reptui'wai wasu'uwē hã wa te 're ĩsaze za'ra mono zéb zarina, ma tô wama waihu'u za'ra, rowē na 're ĩdahãimana u'âsi za'ra mono zé wasu'u na hã.

¹¹ Taha wasu'uwē na te 're da'apo're pu'u mono da, ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ĩpisutu, Wanhĩb'apito zadawa wasu'u'wa 're ĩmorĩ da, ĩsimiroti na te 're da'apawapto mono da. ¹² Taha wa, te te ĩpisutuzéb zarina, te ĩsina uwaimrami wa, wa oto te 're robzépata. Tane nherē, 're ĩnhisé mono õ di, ĩsadawa wasu'u'wa 're ĩmorĩ tã da. Wanhĩb'apito hã wa ĩsina te 're umnhasi, te te 're ĩpawapto u'âsi mono da. Ta hã ĩma waihu'u pese di, ĩwaihu'u pese na hã. Wa hã wa tô tãma ĩsihãiba nho, tô sena tãma waihu'u pese wa, te te 're ĩ'madâ'â mono zéb da hã, bådâ ĩwa waptã'ã õ ré, apã we ĩmorĩzéb u hã. ¹³ Āne wamhã, roti tô sena hã te aima 're ĩ'awaihu'u mono hã, te za 're ĩ'madâ'â u'âsi mo. Cristu Zezusihi ãma 're aimorĩ wa, te za Wanhĩb'apito umnhasi sina, 're aihãimana mo. Te za duré 're ĩda'azawi pese mo. ¹⁴ Roti tô sena hã te aima 're ĩ'awaihu'u mono hã, wē uptabi di. Ta hã te za 're ĩ'madâ'â pese mo, ãma 're ĩda'apawapto mono da hã, aimawi rowasu'u na da te ãma saprĩ za'ra tô da. Taha da, te za te te 're aipawapto u'âsi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono pē'ēzani hã, wapē'ē 're, 're ĩhãimana mono hã.

¹⁵ Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, uburé ĩsazei'wa norĩ hã ma tô ĩrēme za'ra. Pideru norĩ zama, ma tô Emozenihi me dame ĩrēme zahuré. Āne hã aima waihu'u pese di. ¹⁶⁻¹⁷ Onesiporuhu si ma tô tinhimipawaptozbém na nasi ĩma rowē zani. Taha wa, wa ĩsima wē, Wanhĩb'apito hã Onesiporu norĩ hã, duré ĩsõrõwa ãma ĩsiré 're ĩhãimana za'ra mono norĩ zama, ĩwē na te te 're apawapto mono da. Ta hã ĩma 're sisé mono õ di, ĩwasu'u na hã. Taha wa, Roma na 'ri nho'õmo nhisi u wei wisi wamhã, ma tô te te ĩzõ aba, te te ĩnhopētē da. ¹⁸ Āne wa, wa ĩsima wē, Wanhĩb'apito hã ĩwē na te te ãma tãma uwaimrami da, bådâ ĩwa ĩwaptã'ãzém na, dahãimanazém na te te ĩda'awaihu'uzéb da hã. Onesiporu hã ma tô marĩ mono bâ nasi ĩpawapto, Épézu ãma 're ĩhãimana mono ré hã. Āne na hã aima waihu'u pese di.

2

Paru hã Timotiuhu ma, roti te te tãma ĩsõmrizém na rowasu'u

¹ ĩ'ra, ma'ãpé ĩwapari pese, asina. Cristu Zezusihi ãma wa 're wanomro. Āne wa, te za ĩsimipawaptozbéb zarina, asiptete sina ãma 're aihãimana mo. ² ĩnhimirowasu'u hã ma tô aipo're na 're ĩwapari mo, ĩsazei'wa norĩ nho'a te dama 're rowasu'u mono wamhã. Ta norĩ hã ahã di. Tawamhã 're ĩ'awapari mono zé hã te za aibã norĩ ma 're ĩ'awaihu'u mo, aima ĩ'umnhasi za'ra norĩ ma hã, tãma waihu'u pese za'ra wamhã, ĩnhimirowasu'uzém na te te duré ãma 're uzusi za'ra mono da, dapawapto na.

³ Da'wapéi'wa dama ĩ'umnha hã dasi'wapéi 're, hãimana wamhã, te te 're robzépata tã mono da, sisawi õ di za. Tane a hã, Cristu Zezusihi nhĩb'a'uwē na 're aihãimana mono wa, te za asina 're ĩsazei u'âsi mo, asisawi ãna ĩsine 're robzépata mono da. ⁴ Da'wapéi'wa norĩ hã tinhĩb'apito ma te te 're romhuri

za'ra mono ré hã tâma wê za'ra di, ĩsib'apito ĩsimiromhuri na te te 're awêsãmri mono da. Āne wa, tinhimirohuri upana, marĩ mono bâ te te sima 're rosa'rata za'ra mono õ di za, te te sima âma 're uwaimrami za'ra mono da. ⁵ Duré, ni'wa hã dawara na hâimana wamhã, dawu watobro nherê, marĩ ĩwê hã te te sima âri õ di za, dawara na roti hã te te sina 'madâ'â õ wamhã. Dawara na roti hã te te sina ĩ'madâ'âzéb zarina si, te za marĩ ĩwê hã sima ti'â, dawu watobro wamhã. ⁶ Duré, buru na romhuri pire 'wa hã, amnho hã uburé da te ubumroi pari, ĩmorĩ'rata na te za tite da âri 'rata. ⁷ Ma'âpé, âma 're rosa'rata u'âsi mono, te aima ĩrowasu'uzém na hã. Āne wamhã, Wanhib'apito hã te za te te 're aipawapto, âhã wasu'u na hã 're awaihu'u mono da.

⁸ Ma'âpé, Zezu Cristuhu âma 're rosa'rata pese mono. Ta hã dâ'â nherê, ma tô ab're hawi hâiwa'udu, Dawihi nhihudu hã. Wanhib'apito wasu'uwê na te 're da'apo're pu'u mono wamhã, taha wasu'u na wa tô te dama 're rowasu'u u'âsi. ⁹ Tawamhã Wanhib'apito wasu'uwê na te dama 're rowasu'u mono 'ru te, wa oto te 're robzépata. ĩwasédé hã te 're 'manharĩ mono newa, wa oto 're ĩza, dazazéb 're, ĩsi'uwazi nhorõ rutu na ĩpawasisi ré. Tane nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã pawasisi âna ne, te 're hâimana u'âsi. Te za da te dama âma 're rowasu'u u'âsi za'ra. ¹⁰ Te ĩrobzépata da hã ĩma pire nherê, ĩsisawi õ di, te robzépata tã da hã. Te 're robzépata mono nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwê da, te te sima ĩpisutu za'ra norĩ hã wa za te 're apawapto u'âsi, Cristu Zezusi hã te te 're saze za'ra mono da, taha zarina tinho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono da, rowê na ĩ'rata 're hâimana u'âsi za'ra mono da. ¹¹ Tô sena da te dasima 're ĩrowasu'u za'ra mono zé hã âne:

“Cristuhu siré 're wadâ'â za'ra mono wa, duré ta hã dâ'â uptabi nherê, ab're hawi hâiwa'utu wa, wa za ĩsiré 're wahâimana u'âsi za'ra.

¹² Robzépata hã wa te wasina 're waihu'u za'ra mono nherê, wanhiptete sina âma 're wahâimana u'âsi za'ra mono wamhã, wa za Cristuhu siré wapire na wa te 're da'madâ'â u'âsi za'ra. Cristuhu zazei'õ'wa na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhã, tizazei'wa na te te sina 're wa'awaihu'u mono õ di za. Te za te te siwi 're wa'awê'õ oto.

¹³ Wa norĩ hã Wanhib'apito ma, wa tô wasina tâma ropisutu za'ra ni, âma 're wanomro u'âsi mono da. Tawamhã wa te wasina âma tâma 're uwaimrami za'ra mono õ nherê, Wanhib'apito hã wama umnhasi za'ra di, uburé te te wama 're ĩ'aropisutu mono zé hã te te wama âma 're ĩ'a'uwaimrami mono zéb da hã. Marĩ na taré te te dama ĩ'aropisutu da hã, mare di.”

¹⁴ Āhã wasu'u na te za asimi'madâ'â norĩ hã âma 're ĩpo're pu'u za'ra mo. Te za duré aihâimana prédup sina tâma 're ĩ'aroti mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a 're wahâimana za'ra mono nherê, taré marĩ wasu'u na 're sisada'âbã za'ra mono tã da. Dasisada'âbâzé hã wê õ wa, taha zarina 're dahâimana za'ra mono wamhã, te za dawu 're si'utõrĩ, dahâimana wê zé hã. ¹⁵ Romhuri'wa nhimirohuri hã wê wamhã, tinhimirohuri ma, 're sisé mono õ di za. Tane te za sada 're asiptete u'âsi mo, ĩ'uwaibaba si roti tô sena na si 're da'apawapto mono da, asimirohuri na te te 're aiwêsãmri mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ¹⁶ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarinaĩ õ na rowasu'u'wa norĩ nhiti, te za 're aihâimana mo. Ta norĩ nhimirowasu'u zarina, 're dahâimana za'ra mono wamhã, te za danhimirosa'rata na dasina 're dapahã za'ra, Wamama nhimiroti nhiti. ¹⁷ Ta norĩ nhimirowasu'u hã da'wa're ne, te 're hâimana. Da'wa're hã sa'êtê wamhã, te za uprosi, danhi hã. Tane, ta norĩ nhimirowasu'u hã ĩsazei'wa norĩ âma te te ropéi mono wamhã, te za tiwi uprosi za'ra, dahâimana wê zé hã. Tane, Imenezu norĩ nhimirowasu'u hã Piretuhi nhimirowasu'u me. ¹⁸ Ta norĩ hã senai'õ na rowasu'u na te te dama

're rowasu'u zahuré, âne: “Tâibâ, bådâ ma tô ĩwa waptã'ã pa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ab're hawi te te ĩda'ahâiwa'utuzéb da hã. Niwab da hã te te âma sahu õ di za, te te ĩda'ahâiwa'utuzém na hã.” Âne ta norĩ nhimirowasu'u hã. Taha zarina ma tô dawu uprosi zahuré, Wanhîb'apito wasu'uwẽ na da te 're ĩsaze za'ra mono zé hã. ¹⁹ Tane nherẽ, êtẽ 'manharĩ na 'ri na'rada hã, siptete na 're ĩhâimana mono ne, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã pire na 're hâimana u'âsi. Âne ĩsimiroti na rob'ui'ééré hã: “Wanhîb'apito hã te za tinhib'a'uwẽ norĩ hã tite na te te 're awaihu'u.” Âne duré âma ĩrob'ui'ééré hãiba amo hã: “Ni'wam norĩ hã Wanhîb'apito nhîb'a'uwẽ na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, te za tiwasédé hã rême pese za'ra, 're nomro wẽ mono da oto.” Âne ĩsimiroti na rob'ui'ééré hã.

²⁰ 'Ri wawẽ âma hã piza hã ahã na te 're hâimana za'ra, êtẽ'ubuzi pré oru 'manharĩ hã, duré êtẽ'ubuzi'a prata 'manharĩ hã, duré wede 'manharĩ hã, duré zé'a 'manharĩ hã. Nima norĩ hã, marĩ da hã wẽ uptabi di, marĩ hã da te âma 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb da hã. Duré nima norĩ hã marĩ da hã wẽ uptabi õ di, marĩ hã da te âma 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb da hã. ²¹ Tane ni'wam norĩ hã te aima ĩwaihu'u mono zéb zarina, tô senai'õ na rowasu'u'wa nhimiroti hã te te siwi 're wẽ'õ pese za'ra mono wamhã, Wanhîb'apito ma, wẽ uptabi di za, romhuri hã za te te tâma 're ĩ'apisutu mono da hã. Âne wa, Wanhîb'apito ma, sisõmri za'ra wa, te za tâma pisutu za'ra, ĩwẽ na te te tâma 're dapawaptob za'ra mono da. ²² Âne wa, dahâiba téb ré, dawasété zô 're ĩdasiwasutu za'ra mono norĩ ne, 're aihâimana mono õ di za. Te za asina 're ĩrosa'rata u'âsi mo, aihâimana wẽ na 're aihâimana mono da, duré Wanhîb'apito umnhasi sina 're aihâimana mono da zama, duré asimizawi pese na 're aihâimana mono da zama, duré rowẽ na si dasiré 're aihâimana mono da zama. Taha da, te za asina 're ĩrosa'rata u'âsi mo, uburé Wanhîb'apito zazei'wa norĩ me, hâimana wẽ sina, ĩsimipawaptobzéb zô te te tiwi 're ĩrowaptêrẽ za'ra mono norĩ me. ²³ Siwa'ru marĩ na 're dasisada'âbã za'ra mono wamhã, 're dawapari mono õ di za. Âne, da te 're dazada'âbã za'ra mono wamhã, te za oto damreme na 're dasi'wapé za'ra. Âne na aima waihu'u pese di. ²⁴ Ni'wa hã Wanhîb'apito ma romhuri'wa na 're hâimana mono wamhã, timreme na te te 're da'a'wapéi mono õ di za. Simizawi pese na te za dama 're hâimana, aihĩni ma. Waimri na te za duré te te dama 're arowaihu'u, waptu na dazada 're sahi mono ãna. ²⁵⁻²⁶ Ni'wam norĩ hã ĩsimiroti na hã sada 're hâimana za'ra mono wamhã, atãma te za tinhimiroti wẽ na te te 're pawaptob za'ra, tinhimirosa'rata na te te âma saprĩ za'ra da, Wamama nhimiroti hã tô sena na te te sina waihu'u za'ra da oto, ĩsimipawaptobzéb zarina. Wa'uburé norĩ nhîb'apito hã ma tô aré tâma 're sadawa nhîpese za'ra, te te sima 're ĩda'awẽ mono zéb uwaibaba, ĩsimiroti na 're hâimana za'ra mono da. Tane nherẽ, a'uwẽ norĩ hã tinhimirosa'rata na te te âma saprĩ za'ra wamhã, te za oto Wa'uburé nhimiroti hawi 're wairébé. Taha da, te za Wanhîb'apito ma romhuri'wa hã atãma te te 're apawapto, tinhimiroti wẽ na hã.

3

Rob'rãsutu u, za 're ĩdahâimana wasété za'ra mono zém na rowasu'u

¹ Wa za oto marĩ na aima rowasu'u, âma 're rosa'rata mono da. Nimahã na rob'rãsutu u hã romhuture wamhã, dama ropire di za. ² Âne dahâimanazé hã za: Dasima si te za marĩ zô 're danhopré. Duré rob'ui'prazéb zô si te za da te dasima 're rob'ruiwapari za'ra. Duré 'rãwi dapẽ'ẽ na, te za marĩ na dasina 're dawata za'ra. Duré te za da te dasima 're nharĩ wasété za'ra. Duré marĩ na dama 're danhoprub za'ra mono nherẽ, danhoprum na da'ãma 're dawata za'ra mono õ di za. Duré damama norĩ nhimiroti hã da te 're wapari za'ra

mono õ di za. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã da te 're wazéb za'ra mono õ di za duré. ³ Duré 're ìdasisawi pese za'ra mono zé hã dama 're hâimana mono õ di za, dapě'ê 'remhã. Duré da'ãma dapě'êzézé hã dama 're hâimana za'ra mono õ di za. Duré taré te za dawasédé hã da te da'ãma 're sa'ra za'ra. Duré dawasété wi dasina 're danhiptete za'ra mono õ di za. Duré dazahi u'âsi te za 're dahâimana za'ra. Duré 're ìdahâimana wě za'ra mono norĩ hã te za taré dasi'upana da te 're 'ruiwapari za'ra. ⁴ Duré dasiré nherě, te za 'rãwi dasisada 're dahâimana za'ra. Duré dapě'ê 're, rosa'rata waptu na, marĩ ìwasédé hã te za da te 're 'manharĩ za'ra. Duré danhipai u dawaihu'u pese newa, te za 'rãwi dapě'ê na dasina 're dawata za'ra. Duré 'Re ìhâimana u'âsi mono zawi'wa, 're danomro mono õ di za. Ta hã dama wě õ di za. Dato si dama ìwě hã za oto. ⁵ 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na 're dahâimana wě za'ra mono da, da te dasima 're wě za'ra mono newa, tazahã, da te dasima 're wě za'ra mono õ di za, tiwaihu'u pese na te te 're ìda'apawapto mono da hã, ãma 're ìdahâimana wě za'ra mono zéb da hã. Taha wa, te za ta norĩ nhiti 're aihâimana mo. ⁶ Ta norĩ hã hâimana nhipese na danhorõwa u te za datême 're sihutu. Te za pi'õ norĩ hã tizadawa nhipese na te te 're 'rãmi za'ra. Tawamhã sib'uwa na 're hâimana za'ra mono wamhã, te za te te ãma 're sasõmri za'ra. Pi'õ norĩ hã marĩ ahã na te te 're 'manharĩ wasété za'ra mono wa, te za robzei'õ na 're hâimana za'ra. Siwa'ru te za ta norĩ hã 're hâimana za'ra, te te sima 're ìwě za'ra mono zéb uwaibaba. ⁷ Pi'õ norĩ hã, ni'wam norĩ nhimirowasu'u hã te te 're wapari ze za'ra mono nherě, roti tô sena hã niwa te te ìwaihu'u za'ra da hã, mare di za. ⁸ Duréihã ma tô aibã norĩ hã Mozésihi nhimiroti da, sada 're hâimana zahuré, Zanesi norĩ hã Zabirihi me. Tane ãhãna senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã te tô sena roti zada 're hâimana za'ra. Ta norĩ nhimirosa'rata wě hã robaba di. Duré Wanhib'apito ãma ìsimirowasu'u hã tô senai'õ di. Taha wa, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ta norĩ hã te te siwi 're awě'õ. ⁹ Zanesi norĩ hã Zabirihi me, ma tô dasiwi waihu'u zahuré ni, ìsimiza'rese'õ na. Tane te za oto ìsimiza'rese'õ na dasiwi waihu'u za'ra ni, senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã. Tawamhã ta norĩ nhimirowasu'u hã da te 're wapari hã za'ra mono õ di za oto.

Paruhu nhimiroti 'rãsutu na rowasu'u

¹⁰⁻¹¹ A hã ma tô ìwaihu, ìnhimiroti na, duré ìhâimanazém na, duré dapawaptom na ìnhimiromhuri na te ìsina 're ìroti mono zém na, duré Wanhib'apito umnhasi sina 're ìhâimana mono zém na, duré da'ãma ìwa'a su'u õ na 're ìhâimana mono zém na, duré te 're ìda'azawi pese mono zém na, duré marĩ ahã na ìzada 're hâimana mono nherě, Wanhib'apito ãma ìsina ìnhiptete sina 're ìhâimana mono zém na zama. Ma tô duré ìwaihu, da te ìma 're ìrob'manharĩ wasété za'ra mono zém na hã, duré te 're ìrobzépata mono zém na hã. Ma tô duré ìwaihu, marĩ hã ìzõ 're ìwairébé mono zém na hã, ãtizotiza na 'ri nho'õmo nhisi ãma, duré Iconizu ãma, duré Risitira ãma. Ìpipa na da te ì'ãma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono wa, wa tô te 're robzépata za'êtě. Tane nherě, ìdã'ã tô da, ma tô Wanhib'apito hã nasi ìnho'reptu a'ã. ¹² Cristu Zezusihi ãma 're dahâimana wě za'ra mono da, da te dasima 're wě za'ra mono 'ru te, dasi'uihã na te za tô ìsazei'wa norĩ ma, da te 're rob'manharĩ wasété za'ra. ¹³ ìwasété norĩ hã, duré ìhâimana nhipese norĩ hã te za 're siwasété pese za'ra. Ìsadawa nhipese na te za da te ãma 're sasõmri za'ra. Te za duré dapě'ê 're dasima 're dazadawa nhipese za'ra. ¹⁴ Tane nherě, ta norĩ ne 're aihâimana mono õ di za. Tô sena roti hã ma tô dawĩ 're ì'awaihu'u mo. Taha na si te za 're aihâimana u'âsi mo. Roti hã tô sena hã ma tô asina 're ìsazei mo. Tô sena roti na aima rowaihu'u'wa norĩ hã, aima waihu'u pese za'ra di. ¹⁵ 'Watébrémi na 're aihâimana mono zém hawi, aima waihu'u pese di, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã. Taha zarina hãwa hawi rowaihu hã te aima 're hâimana, asõ'reptuzé hã asina ì'uwaimramizéb da hã, Cristu Zezusihi

zazei'wa 're aimorĩ wa. ¹⁶ Uburé ĩsimiroti wě na rob'ui'éré hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama 're ĩ'awaihu'u mono zéb zarina si, te dama 're hâimana za'ra. Āne wa, ĩsimiroti mono bâ wě di, roti tô sena na, da te âma 're ĩdapawaptob za'ra mono zéb da hã. Duré wě di, ĩsimiroti hã, danhimiroti tô senai'õ na, da te dama âma 're ĩrowaihu'u za'ra mono zéb da hã. Duré wě di, ĩsimiroti hã, dahâimanazém na da te 're upa za'ra mono wamhã, da te dama âma 're ĩroti za'ra mono zéb da hã, âma 're ĩdahâimana wě za'ra mono da hã oto. ¹⁷ Taha da, te dama 're hâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, tâma ĩromhuri'wa norĩ ma ĩwaihu'u pese zéb zarina, ĩwě na te te tâma âma 're ĩdapawaptob za'ra mono zéb da hã.

4

¹⁻² Wa za oto marĩ hã aima ti'ru, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a, Cristu Zezusihi nho'a zama. Nimahã bâtâ na te za Cristu Zezusi hã dahâimanazém na da'awaihu'u, dawasété na, dawě na zama. Taha zarina, te za aihĩni norĩ ma dama arowairébé, dahâiba ré norĩ ma, duré adâ'â norĩ ma zama. Wanhíb'apito hã te za wei mo apâ, Danhib'apito uptabi na oto dama 're sãmra mono da. Āne wa, wa za aima ti'ru. Ma'âpé, Wanhíb'apito wasu'uwě na dama 're rowasu'u u'âsi mono za. Asô danhimiparizém na, duré asô danhimipari õ zém na zama, te za Wanhíb'apito wasu'uwě na 're ĩda'apo're pu'u u'âsi mo. Da'âma aiwa'a âna, te za asimiroti na 're ĩda'apawapto mo, dawasété na 'râwi 're dasisãmri za'ra mono da, dawasédé hã da te 're rěme pese za'ra mono da, dawě na si oto 're dahâimana za'ra mono da. ³ E marĩ wa, wa âne aima ti'ru. Nimahã na hã sena roti hã da te 're wapari ze za'ra mono õ di za. Rowasu'u hã da te 're ĩwapari ze za'ra mono zéb uwaibaba si, te za da te 're wapari za'ra. Dama rowahutu'wa da, te za da'ahâ na da te dasima 're pisutu za'ra, rowasu'u hã da te 're ĩwapari ze za'ra mono zéb uwaibaba si, te te dama 're wasu'u za'ra mono da. ⁴ Roti tô sena uptabi hã te za da te 're rěme za'ra, da te 're wapari za'ra mono tã da, dahi'rata norĩ nhimirob'rãzarõtõ 'rata si, da te 're wapari za'ra mono da oto. ⁵ Ta norĩ ne 're aihâimana mono õ di za. Asimiza'rese te za 're aihâimana mo. Aihâiba na te za 'râwi 're asi'madâ'â mo. Duré, Wanhíb'apito zazei'wa 're aimorĩ 'ru te, da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra mono nherě, 're asisawi mono õ di za, 're robzépata mono tã da hã. Te za duré Wanhíb'apito wasu'uwě na 're ĩda'apo're pu'u u'âsi mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aima ĩpisutuzéb zarina, asimiromhuri na tâma âma 're uwaimrami mono da.

⁶ Wa za oto aima ĩsiwasu'u. ĩnhibâdâ hã romhuture di oto. Wanhíb'apito zadawa wasu'u'wa 're ĩmorĩ 'ru te, za da te dasiwi ĩwĩrĩ nherě, ĩdâ'â tã da, ĩsisawi õ di za. ⁷⁻⁸ 'Re dasi'wamhâri za'ra mono wa, danhiptete na dasiwi 're ĩdawairébé mono ne, wa tô wa hã ĩnhiptete na 're ĩpusi. Duré dawara na dawi ĩwatobro ne, wa 're ĩhâimana, Wanhíb'apito ma, ĩnhimiromhuri na te ĩsina tâma uwaimrami pari wa. Cristu umnhasi sina, wa tô duré 're morĩ u'â, ĩsimiroti 'madâ'â sina. Ni'wa hã dawara na dawi watobro wě te, te za ropsu 'manharĩ hã sô tihâiba, da te âma ĩsõprezéb da hã. Tane, te marĩ ĩwě uptabi hã ĩzô 're hâimana, Wanhíb'apito ma, ĩnhimiromhuri na te ĩsina tâma uwaimrami wě te. Nimahã na te za bâdâ hã ĩwa waptârã, Wanhíb'apito apâ we ĩmorizéb da hã, dahâimanazém na te te ĩda'awaihu'uzéb zarina, te te dama ĩ'arowairébézéb da hã. Tawapsi, ta hã wě uptabi wa, te za marĩ ĩwě uptabi hã ĩma pisutu, ĩ'uwaibaba si. E ĩma si te za pisutu. Mare di. Aihĩni Wanhíb'apito zawĩ te, wei ĩmorizéb zô 're ĩsimipari za'ra mono norĩ ma zama, te za duré marĩ ĩwě uptabi hã tâma pisutu za'ra.

Paru hã Timotihu ma, marĩ na te te ĩpo're pu'uzém na rowasu'u

⁹ Ma'ápé, asima rowairébé su'u, we ìtēme aimorĩ su'u da, ìzabu da. ¹⁰ Demasi hã ì'ãma sapa'a ò di oto. Ma tô ìwi watobro, Tesaronita na 'ri nho'õmo nhisi u morĩ da, marĩ hã te te sima awē wa, taha na oto 're morĩ da. Teresēti hã ma tô mo, Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Titu hã ma tô duré mo, Damasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. ¹¹ Rucasihĩ si te ì'rata nhamra. Āne wamhã, Marcusihĩ zô rowaimrami mono za, sōpētē da, asiré we saprōni da, ìnhimiromhuri na te te 're ìpawapto mono da. ¹² Wa hã wa tô Titicu hã satō, Épézu na 'ri nho'õmo nhisi u morĩ da. ¹³ Tawamhã, we aimorĩ wamhã, ìsi'ubuzé hã we ìma âri za, Capuhu nhorōwa āma te ìrēme hã, Torowadi na 'ri nho'õmo nhisi āma. Ībaihã zama, we ìma duri za. Ībaihã hã romhã 'manharĩ hã, ìma wē uptabi wa, ta norĩ zama we ìma duri za.

¹⁴ Aresãdiri hã ma tô ìwi ro'wa'rutu pese, ìsi'uwazi na romhuri'wa hã. Wanhib'apito si te za tãma āma wa'rã, marĩ te te ìma ì'ab'manharĩ wasété zé wa'rãmimhã. ¹⁵ Taha aibã hã ma tô wanhimirowasu'u na hã wazada tihãiba, sahi sina. Ma'ápé tiwi 're asi'madã'ã pese mono za.

¹⁶ Da'āma rowairébé'wai ma, ìsiwasu'u 'rata wamhã, ìhãimana wasété ò zém na hã, ni'wa hã ì'ãma sapa'a ò di aré, tinhimiroti na ì'ãma sime da. Aihĩni ma tô ìwi sina tipahã za'ra. Tane nherē, te ìsima wē ò di, da te ìrēmezém na te te dama āma ì'awa'rãmi da hã, 'Re ìhãimana u'âsi mono hã. ¹⁷ Da te ìrēme za'ra nherē, ma tô Wanhib'apito hã ì'rata tihãiba, te te ìnhiptete da, 'ri para zudezu'õ norĩ ma, te rowasu'u da, Wanhib'apito wasu'uwē na. Āne wamhã, ma tô Wanhib'apito hã ìnho'reptu, ìdã'ã tō da a'ã. ¹⁸ Tane te za Wanhib'apito hã duré rowasété hawi ìnho'reptu, hãiwa u te te ì'ãwisi wē da, tinhib'a'uwē norĩ te te 're ì'ab'madã'ã mono zéb u hã. Ta hã wē uptabi wa, aihĩni wa za āma 're wawata u'âsi za'ra.

Paru hã sisa'u te te ìdazawizém na rowasu'u

¹⁹ Ma'ápé ìma sawi zahuré na, Prisira norĩ hã Atiraha me. Duré ìma sawi za'ra na, Onesiporuhu nhorōwa 're, 're ìhãimana za'ra mono norĩ hã. ²⁰ Erasitu hã ma tô ìza'u nhamra, Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi āma. Toropimu hã hãzé wa, wa tô tirē, Miretu na 'ri nho'õmo nhisi āma. ²¹ Ma'ápé, niha asina rosa'rata, rowa'u'u wahã 're sa'wari mono ò ré, we aimorĩzéb da hã. Wasiré ìsazei'wa norĩ hã te āma asawi za'ra, Eburu, duré Pudeti, duré Rino, duré Caradiza. Uburé ìsazei'wa hãiba amo norĩ hã te duré āma asawi za'ra.

²² Timotiu, wa ìsima aiwē, Wanhib'apito hã 'rãwi aipē'ē 're, 're ìsãmra mono na, asina 're waihu'u u'âsi mono da. Duré 'Re ìhãimana u'âsi mono wi, wa tô te tiwi 're waptērē u'âsi, ìsimizawizé hã uburé ai'ãma za'ra wa'aba 're hãimana u'âsi mono da.

Titu Tituhu ma, Paru te te ãrob'ui'érézé Ïbaihã wasu'uzé

Ã Ïbaihã hã Paru hã aibã Ïprédupté ma, ma tô rob'ui'éré, Titu na ïsisi ma. Ta hã Paruhu siwadi uptabi, duré 'Re ïhãimana u'âsi mono ma romhuri na Ïpawapto'wa (Darasiza. 2.1-3). Titu hã zudezu ô di. Ta hã deredu na Ïwaptêrê. Tereta na rob'rê za'iti nhisi ãma, ma tô Zezusihi zazei'wa norï hã 're hãimana za'ra. Tame ma tô Paru hã Titu hã tirê, 'Re ïhãimana u'âsi mono ma romhuri hã te te 'manharï da. Æ Ïbaihã na ma tô tãma rob'ui'éré, Tereta ãma hã te te 're da'ab'madã'ã wê mono da, duré 'Re ïhãimana u'âsi mono nhib'a'uwê norï hã te te 're apisutu mono da, ïsazei'wa norï 'madã'ã'wa da hã.

Paru hã wama zama, ma duré waihu'u za'ra, ãne: Ni'wam norï hã si'uihã na tinhiptete na tiwasété wi hã 're wairébé waihu'u mono ô di. Tazahã 'Re ïhãimana u'âsi mono hã wama ïsôprub za'ra zém na si wanho'reptuzé hã Cristuhu dã'ázém na si.

¹ Wa hã Paru, 'Re ïhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa, duré Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa 're ïmorï, wa ãma aima rob'ui'éré. Zezu Cristu hã ma tô Ïpisutu, te te datême ïzatôrï da, 'Re ïhãimana u'âsi mono nhib'a'uwê norï u, te tãma 're apawapto mono da, Wanhib'apito umnhasi sina 're hãimana za'ra mono da, duré Wanhib'apito ãma tô sena rowasu'u wê na te 're apawapto mono da, ãma 're nomro wê mono da. Taha da, ma tô datême ïzatô. ² 'Re ïhãimana u'âsi mono hã sadawa nhipese ô di. Marï te te apoto mono ô ré, ma tô tizazei'wa norï ãma sima roti siro, rowê ïsi'utôrï'ô ãma ï'rata 're hãimana u'âsi za'ra mono da. Taha zô si, wa wasina 're wanhimipari u'âsi za'ra. ³ Tawamhã bãdã ma tô oto ïwa waptãrã, te te dama ïwaihu'uzéb da hã, ãhã wasu'u hã. Taha wa, ma tô we ïma tisô, tinhimiroti hã, ïsadawa para te dama 're sadawa wasu'u mono da, 'Re ïhãimana u'âsi mono hã Wa'anho'reptui'wa hã.

⁴ Titu, taha wa, wa ãma aima rob'ui'éré. Te ï'aipawaptobzéb zarina, wasiré Wanhib'apito zazei'wa 're aimorï wa, ï'ra na wa asisi, asawi te.

Wamama ma, wa ai'ãma 're ïmreme u'âsi, 'Re ïhãimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Cristu Zezusihi ma zama, ïsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'âsi mono da, rowê u'âsi, ãma 're aimorï da.

Cereta na rob'rê za'iti nhisi ãma, Titu te te 're ïdapawapto mono zé wasu'u

⁵ Titu, Cereta na rob'rê za'iti nhisi ãma wa tô airê, tame asãmra da a'ã. E marï da. Romhuri hã ï'uwaibaba dama hiri da. Duré ïprédum norï hã 're apisutu mono da, 'ri nho'ômo mono bã ïsazei'wa norï te te 're 'madã'ã za'ra mono da. Tawamhã te aima ïrotizéb zarina si, te za oto 're ï'apisutu mo. ⁶ Æne wa tô aima roti, ta norï ãma. Wê na 're ïnomro mono norï si te za 're ï'apisutu mo, da'madã'ã'wa da. Wê na 're nomro mono wa, ïwasédé hã da te ãma 're ïsa'ra mono ô norï si, te za 're ï'apisutu mo. Timro uptabi si te te 're ï'madã'ã za'ra mono norï si, te za 're ï'apisutu mo, da'madã'ã'wa da hã. ï'ra norï hã tô sena ïsazei'wa 're ïnomro mono norï mama si, te za 're ï'apisutu mo. ï'ra norï hã po're ô wamhã, duré te te 're rowasutu za'ra mono wamhã, te za ïwasu'u na da te ãma 're ropé. Tawamhã ta norï mama hã 're apisutu mono ô di za, da'madã'ã'wa da hã.

⁷ Da'madã'ã'wa norï hã te za dama 're hãimana wê za'ra, 're nomro wasété mono wa, da te dasiwi 're wê'ô tã za'ra mono da. 'Re ïhãimana u'âsi mono ma, te te 're da'madã'ã za'ra mono wa, dama 're hãimana wê za'ra mono di za. Æne te za 're nomro, da'madã'ã'wa norï hã. Dama pire wê te, 'rãwi sina 're wata

za'ra mono õ di za. Duré hâimana nhiti'ru na 're hâimana za'ra mono õ di za. Duré âzézei'wa na 're nomro mono õ di za. Duré sahi wa, te te 're dahâ za'ra mono õ di za. Duré sadawa nhipese na te te dama 're rob'râmi za'ra mono õ di za. ⁸ Te za duré te te 're da'mazasi su'u za'ra. Duré 're nomro wê mono da si, te za te te sina 're rosa'rata za'ra. Duré hâimana prédum na, te za 're hâimana za'ra. Te za duré dama 're hâimana wê za'ra. 'Re ãhâimana u'âsi mono âma si te za 're nomro wê. Duré tihâiba na te za sina 're siptete za'ra, 're nomro wê mono da. ⁹ Wanhîb'apito wasu'uwê, te dama 're ãwasu'u mono hã tô sena. Taha wa, te za da'madâ'â'wa norî hã ãwasu'uwê hã te te 're 'madâ'â pese za'ra, ã'uwaibaba si te te dama âma 're roti za'ra mono da, rowê na si Wanhîb'apito âma 're danomro mono da, duré 're siwaihu'u za'ra mono da, tinhimiroti na te te 're ã'upa za'ra mono norî hã.

¹⁰ ãhãna te aibã norî hã ahã na 're hâimana za'ra, ãsazei'wa nherê, Wanhîb'apito nhimiroti na te te 're ãwawapari za'ra mono õ norî hã. Ta norî nhimirowasu'u hã dama ã'uwaibaba õ di. Tizadawa nhipese na te ta norî hã te te dama 're rob'râmi za'ra. ãne te 're dahâimana za'ra da'ahã na, zudezu na 're ãdapoto za'ra mono hã. ¹¹ Taha wa, te za ta norî wi 're ã'azawi mo, aimawi na ãsazei'wa norî ma te te 're rowasu'u za'ra mono tô da. E marî wa. Ta norî nhimirowasu'u zarina, ma tô ni'wam norî hã 're sipa za'ra, roti tô senai'õ niwî, damama siré 're ãdahâimana za'ra mono norî hã. Aimawi rowasu'u'wa norî hã rob'uiprazé hã da te tâma 're sômri za'ra mono da, te te sima 're rosa'rata za'ra, rowahutu wa'râmi. ¹² Cereta nhihudu hã tô sena na ma tô tisiré norî hâimanazém na rowasu'u. ãne te tinha, romhã ré dapo're pu'u'wa hã: “Cereta nhihudu norî hã sadawa nhipese na te 're nomro. Abaze zahi ne, te duré 're nomro, sahi u'âsi. Wa'a za'ra nherê, te tisa zô si 're sôpré.” ãne te dawasu'u, romhã ré dapo're pu'u'wa hã. ¹³ ãsimirowasu'u hã tô sena. Taha wa, aimreme pire na te za ãsazei'wa norî ma 're ã'aroti mo, Wanhîb'apito nhimiroti si te te 're sazei pese za'ra mono da, rowê na âma 're hâimana za'ra mono da. ¹⁴ Zudezu norî nhimirob'rãzarõtõ 'rada hã tô senai õ wa, te te 're wapari za'ra mono õ di za, ãsazei'wa norî hã. Duré Wanhîb'apito âma tô sena roti hã te te siwi 're ãwê'õ za'ra mono norî nhimiroti hã te te 're wapari za'ra mono õ di za. ¹⁵ Danhimirosa'rata wê u'âsi 're danomro mono wamhã, uburé marî ãwê na 'rãwi âma 're dasiwasété za'ra mono õ di za. Tane nherê, danhimirosa'rata wasété u'âsi 're danomro mono wamhã, marî wê nherê, da te âma 're rosa'rata wasété za'ra mono wamhã, te za 'rãwi âma 're dasiwasété za'ra, ãsazei'õ'wa norî hã. Tane nherê, dawasété na 'rãwi 're dasiwaihu'u za'ra mono âna, te za 're dahâimana za'ra. ¹⁶ Ta norî hã te 're siwasu'u za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãwaihu'u za'ra na. Tane nherê, 're nomro wasété mono wa, tô senai õ di, 're ãsiwasu'u za'ra mono zé hã. Te te 're ãda'ruiwapari za'ra mono zép si, te tâma 're hâimana za'ra. Duré po're'õ u'âsi te 're nomro. Marî ãwê hã te te 're 'manharî waihu'u za'ra mono õ di, ta norî hã.

2

Rowasu'u uwaibaba na si rowasu'u

¹ Titu, rowasu'u uwaibaba si te za ãsazei'wa norî ma 're ãrowahutu mo, âma 're nomro wê mono da. ² Aibã ãhi norî ma, te za 're ã'aroti mo, hâimana prédum na 're hâimana za'ra mono da, tiwasété wi sina 're siptete za'ra mono sina, 're hâimana za'ra mono da. Wanhîb'apito nhimiroti si te za duré te te 're sazei pese za'ra, ta hã tô sena wa. Te za duré te te 're dazawi pese za'ra. Marî hã sada 're hâimana za'ra mono nherê, Wanhîb'apito âma si te za 're hâimana u'âsi za'ra. ³⁻⁴ Pi'õ ãhi norî ma zama, te za duré 're ã'aroti mo, hâimana wê uptabi na 're hâimana za'ra mono da. Te te 're dawasu'u wasété za'ra mono õ di za, dama. ãzézei'wa 're hâimana za'ra mono õ di za. Roti wê na si te za ã'ra ré norî

hã te te 're pawaptob za'ra, timro hã duré ti'ra norĩ zama te te 're sawi pese za'ra mono da. ⁵Te za sina 're siptete za'ra, 're nomro wẽ mono da, ã'ra ré norĩ hã. 'Ri 're, romhuri wẽ 'wa te za 're hãimana za'ra. Duré timro mreme te za te te 're 'madâ'â pese za'ra. Tawamhã da te tãma 're nharĩ wasété za'ra mono õ di za, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti na oto 're nomro wẽ mono wa, ã'ra ré norĩ hã.

⁶'Ritéi'wa norĩ ma zama, te za duré 're ã'aroti pese mo, sina 're siptete za'ra mono sina, 're nomro wẽ mono da. ⁷A hã aihãimana wẽ na, te za dama ãma 're asanho mo, asirã zarina si 're danomro wẽ mono da. Dama 're rowahutu mono wamhã, aimreme tô sena na si, te za dama 're ãrowahutu mo. ⁸Ãwasu'u uwaibaba si, te za dama 're ãrowahutu mo, da te aima 're nharĩ za'ra mono tõ da, taré da te aima 're nharĩ za'ra mono wa, timreme niwĩ wawẽ'õ'wa norĩ hã 're siséb za'ra mono da.

⁹Ãwada'uri zarina si, pawa'ãbã ãna dama romhuri'wa norĩ ma zama, te za 're ã'aroti mo, tinhib'apito mreme hã te te 're wapari pese za'ra mono da, ãsimiromhuri na te te 're wẽsãmri za'ra mono da, ãsib'apito hã. Romhuri'wa norĩ hã timreme na te te tãma 're wa'rãmi za'ra mono õ di za, tinhib'apito ma hã. ¹⁰Duré marĩ hã tinhib'apito wi te te 're simi'uri za'ra mono õ di za. Te za te te tãma 're romhuri wẽ za'ra, te te tiwi 're upa za'ra mono ãna. Tawamhã 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti zarina si 're nomro wẽ mono wa, te za Wa'anho'reptui'wa nhimiroti wẽ na 're dawata za'ra.

¹¹'Re ãhãimana u'âsi mono hã ma tô dama siwaihu'u, tinhimizawi pese zém na, uburé te te 're ãda'anho'reptui mono zéb da hã. ¹²Ta hã te te 're wa'azawi pese mono wa, ma tô wama waihu'u, wa te 're rẽme pese za'ra mono da, ãsazei'õ'wa norĩ hãimanazé hã, dawẽ te, wawasété zô wa te 're rowasutu tõ za'ra mono da, ti'ab ré wasina 're wanhiptete za'ra mono da, 'Re ãhãimana u'âsi mono ãma si 're wanomro wẽ mono da. ¹³Ãne wa za 're wanomro, Wa'anho'reptui'wa zô wanhimipari sina. Wa za rowẽ u'âsi 're wahãimana za'ra, wasina 're wanhimipari za'ra mono sina. Rowa'a za'ëté ré, apã wei morĩ wapsi, wa za watõmo na 'madâ'â za'ra ni, danhipai u 're ãhãimana mono hã, Wanhib'apito Zezu Cristu hã. ¹⁴Ta hã ma tô wazada sisõ, wazada dã'ã da, 're ãwanomro wasété mono hawi, te te 're wa'anho'reptui mono da, ãsib'a'u wẽ si 're wahãimana za'ra mono da. E marĩ da. Sena na 're wanomro mono da oto, duré wawa'a ãna ãwẽ na wa te 're dapawaptob za'ra mono da.

¹⁵Ãnhimiroti zarina si, te za 're ãda'apawapto mo, Wanhib'apito ãma 're danomro wẽ mono da. 'Re danomro wasété mono tõ da, te za dawi 're ã'azawi pese mo. Wanhib'apito zadawa para te za aimreme pire na dama 're ã'aroti mo, asimiroti wapu wa, da te dasiwi 're aiwẽ'õ za'ra mono tõ da, dama 're ã'aroti mono na hã.

3

Ãsazei'wa norĩ hã 're ãhãimana wẽ za'ra mono zé wasu'u

¹Titu, ãsazei'wa norĩ hã te za 're ã'apo're pu'u u'âsi mo, dama ãpire norĩ nhimiroti si te te 're wapari pese za'ra mono da, roti'wa norĩ nhimiroti zama. Simi'ẽ na te za ãmreme hã te te tãma ãma 're uwaimrami za'ra. ²Duré te te 're dabãsi wasété za'ra mono õ di za. Te te duré 're dazada'ãbã za'ra mono õ di za. Simizawi pese na si, te za 're hãimana za'ra. Duré waimri na te za uburé dama 're hãimana za'ra, hãimana wẽ na. ³Wa norĩ zama, Cereta nhihudu norĩ ne, wanhimiza'rese ãna, wa aré 're wanomro. Wapo're'õ u'âsi, wa aré 're wahãimana za'ra. Dazadawa nhipese na ma tô da te wama 're rob'rãmi za'ra. Uburé marĩ hã sipu'u pese na, wa tô aré wa te wasima 're wẽ za'ra, ãwẽ newa, ãma wama 're robze za'ra mono da. Wa tô duré wa te dama 're rob'manharĩ wasété za'ra. Danhimarĩ na da'ruiwapari hã ma tô

wama 're hâimana za'ra duré. Wawasédé wa te 're 'manharĩ za'ra mono 'ru te, ma tô da te 're wa'ruiwapari za'ra aré. Wa norĩ hã wa tô duré asa wa te 're da'ruiwapari za'ra aré. ⁴ Tane nherẽ, wawasété na 're wanomro mono nherẽ, tinhoprubzém na ma tô dama 're siwaihu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã Wanho'reptui'wa hã. Duré uburé te te 're ìda'azawi pese mono zém na zama, ma tô dama 're siwaihu'u. ⁵ 'Re ìwanomro wasété mono hawi, ma tô te te 're wa'anho'reptu. E 're wanomro wẽ mono wa, duré e wa te dama 're rob'manharĩ wẽ za'ra mono wa, ma tô te te 're wa'anho'reptu. Mare di. Wa'ãma 're ìpẽ'ézé mono zarina, ma tô te te 're wa'anho'reptu. Tipẽ'ézani te te wama 're ì'anhomri mono na, ma tô wapẽ'ẽ 're te te 're wa'apoto té. Wawasété hawi, ma tô wapẽ'ẽ 're, te te 're wa'a'upsõ, ãma 're wanomro wẽ mono da oto. ⁶ Sõpru uptabi wa, ma tô wei wama te te 're anhomri Tipẽ'ézani hã, Zezu Cristu te te 're ìwa'anho'reptui mono zéb zarina. Wẽ uptabi di, ìpẽ'ézani hã. ⁷ Wawasété na 're wanomro mono nherẽ, ma tô te te 're wa'azawi pese, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, ma tô te te 're wa'awësãmri, wawasédé hã te te oto wa'ãma 're ì'ab'madâ'â mono õ zéb zarina, rowẽ ìsi'utõrĩ'õ ãma ì'rata 're wasi'ubumroi u'âsi mono da. Taha wa, wa za wasina sô 're wanhimipari u'âsi za'ra, ì'rata 're ìwasi'ubumroi u'âsi mono zéb zô hã. ⁸ Te aima ìrowasu'uzé hã tô sena.

Taha wa, te za ìsazei'wa norĩ ma 're ì'aroti mo, marĩ wẽ na te te 're dapawap-tob u'âsi za'ra mono da. Te aima 're ìrowasu'u mono zé hã wẽ uptabi di, dama 're ìrowẽ za'ra mono zéb da hã. ⁹ Ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hi'rata norĩ nhisi wasu'u na, te ãma 're sisada'âbâ za'ra. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti, zudezu norĩ ma 're ìhâimana za'ra mono na zama, te duré 're sisada'âbâ za'ra. ãne wamhã, dama 're ìrowẽ za'ra mono zé hã, mare di. Taha wa, marĩ na 're ìdisisada'âbâ za'ra mono zé hã, 're wapari mono õ di za. ¹⁰ Áté ni'wa hã te za aimawi tinhimirowasu'u na te te 're ro'wa'rutu, ìsazei'wa norĩ wi. Taha zarina, ìsazei'wa norĩ hã sima ãma 're siwanhizari za'ra mono wamhã, te za tãma 're ì'aroti mo, ãne na te te dama 're rowasu'u tô mono da. Taha parimhã te te aiwapari õ wamhã, te za duré tãma ãma ìsahu. Taha na duré te te aiwapari õ wamhã, ma'ápé, tiwi 're asi'madâ'â pese mono. Tawamhã ìsiré 're aihâimana mono õ di za oto. ¹¹ E marĩ wa. Tãma roti nherẽ, te te ì'aiwapari õ na, waihu'u wa. Roti sena hawi sipai wa, te za ìwasété na dasiwi waihu'u ni.

Paru hã, Tituhu ma te te ìrowaihu'u 'rãsutu zé

¹² Nimahã na, wa za aibã hã atême satõ, áté Atemasi hã, áté Titicu hã. Taha wa, ma'ápé rosa'rata, we aimorĩ da, wasisõpõtẽ da, Nicopuri na 'ri nho'õmo nhisi ãma. Taha na wa tô ìsima rosa'rata, rowa'u'u wahã nomro ré, tame ìnhamra da. ¹³ Duré aibã norĩ hã pawaptob zahuré na, Zena norĩ hã Aporuhu me. Danhimirob'manharizém na dawasu'u'wa, te 're hâimana, Zena hã. Marĩ hã aima ìhâimana zarina, te za ìpawaptob zahuré, marĩ hã tãma hâimana zahuré õ wa, ìnebzéb da hã. ¹⁴ Wa tô ìsima wẽ, wasiré ìsazei'wa norĩ hã marĩ zô dawi 're ro'wanhi'rity za'ra mono wamhã, te te 're dapawaptob za'ra mono da, taré 're hâimana za'ra mono tô da, dapawaptob ãna.

¹⁵ Uburé ìsiré 're ìsi'ubumroi mono norĩ hã ma tô timreme na ãma asawi za'ra. Wasiré ìsazei'wa norĩ hã wa wamreme na ãma sawi za'ra ni, wazawi'wa norĩ hã.

'Re ìhâimana u'âsi mono wi, wa aima za'ra wa'aba, te tiwi 're rowaptẽrẽ u'âsi, aihĩni te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowẽ u'âsi ãma 're anomro aba mono da.

Piremo Piremohõ ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé Ībaihã wasu'uzé

Duréhã ma tô aibã norĩ hã da te 're uipra za'ra, pi'õ norĩ zama, te te dama 're romhuri za'ra mono da. Taré dasa si, duré da'uzazép si ma tô da te tãma 're sõmri za'ra. Romhuri wa'ã hã da te tãma 're sõmri za'ra mono õ di. Ma tô duré da te tiwi 're rosawi za'ra, nimomo si'uihã na 're wairébé mono tô da. Āne wa, ma tô robzei ãna 're hãimana za'ra, romhuri'wa norĩ hã. Tawamhã nimomo apito norĩ hã te te satõrĩ za'ra õ nherê, si'uihã na 're wairébé mono wa, te za sada 're sahi za'ra. Taha wa, te za dama 'ru za'ra, da te sõpêtê za'ra wa, apã da te simroi mono da. Tawamhã apito hã te za nasi hã za'ra áté, romhuri'wa norĩ hã si'uihã na 're wairébé mono 'ru te.

Āne hã tãma waihu'u pese wa, ma tô Paru hã rob'ui'éré, Piremohõ ma. Ta hã ma tô aré uipra aibã hã, Onezimo na ĩsisi hã, tãma ĩromhuri'wa da hã. Tane nherê, ma tô tiwi watobro Onezimo hã, nimomo morĩ da. Morĩ wamhã, Paruhu u ma tô wi. Tawamhã Zezusihi wasu'uwẽ hã ma tô tãma wasu'u, Paru hã. Taha zarina, ma tô Onezimo hã saze. Taha wa, ma tô Paru hã Piremohõ ma rob'ui'éré, te te ãma waihu'u da, Onezimohõ hãimanazép tém na hã. Piremo hã duré ĩsazei'wa. Taha wa, Paru hã ma tô tiwi rowaptê, Piremohõ wi, te te âri wẽ da, Onezimo hã apã ĩ'rata 're sãmra mono da, ĩsiré ĩsazei'wai wa oto.

¹⁻² Piremo, a hã wasiwadi wama asawi pe, duré wasiré Cristu Zezusihi ma romhuri'wa. Āhãna, wa hã Paru, wa za asawi, ĩnhimi'ui'éré na. Wano hã Timotiuhu me, wa za asawi ni. Duré Zezusihi zazei'wa norĩ, asõrõwa u siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ zama, wa za ãma sawi za'ra ni. Duré wahidiba hã Apiza hã wa za ãma sawi ni. Duré aibã hã Atipu hã wa za ãma sawi ni. Ta hã te duré wasiré Wanhíb'apito ma, te te 're romhuri pese. Wa hã Zezu Cristuhu ma romhuri'wai wa, ma tô dasiwi ĩ'âri ni. Dazazéb 're ma tô duré dasiwi ĩnherê ni. Tawamhã dazazéb 're, ĩnhamra ré, wa za aima rob'ui'éré za'ra wa'wa.

³ Wamama ma, wa ai'ãma 're wamreme zusi u'âsi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, duré Wanhíb'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'âsi mono da, rowẽ u'âsi, ãma 're aimorĩ da.

⁴⁻⁵ Piremo, asawi di. Āhãna wa za aima waihu'u, Wamama ãma ĩwatazém na, ai'ãma hã. Aiwasu'u wẽ hã ma tô we nasi ĩtême waptârã. Wanhíb'apito Zezusihi zazei'wa te, u, 're aimo. Te duré, u, 're ĩ'azawi pese mo, uburé ĩsazei'wa norĩ hã. Taha wa, aiwasu'u wẽ hã we ĩtême 're waptã'ã mono wa, ĩto ti, wa hã. Duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, ai'ãma 're ĩmreme mono wamhã, wa duré ãma 're ĩwata u'âsi, ĩnhíb'apito ãma. ⁶ 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ma tô uburé Cristuhu zazei'wa norĩ ma 're sõpru, uburé marĩ ĩwẽ na. A hã, Cristuhu zazei'wai wa, wa oto wasiré 're wahãimana za'ra. Tawamhã, wa ai'ãma 're ĩmreme, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, te te aima 're awaihu'u pese mono da, aipê'ê 're, uburé marĩ ĩwẽ hã Cristuhu zazei'wa norĩ ma, te te 're ĩ'anhomri mono hã. ⁷ A hã ĩno. ĩma asawi di. 'Re asimizawi pese mono wa, ĩto ti. ĩtoi uptabi di, ĩpê'ê 'remhã. Taha wa, ĩma rowẽ uptabi di. Duré uburé ĩsazei'wa norĩ hã robze na oto 're si'ubumroi mono wa, marĩ na a hã 're apawapto mono wa, ĩtoi uptabi di, aima.

⁸ Tawamhã, marĩ na wa za aima rowaihu'u. Wa za duré aiwi rowaptê. Wa hã asiré Cristuhu zazei'wai wa, adub'rada, wa oto 're mo. E taha wa, wa za ãma aima ti'ru, marĩ hã 'manharĩ da. Mare di. Te ãma aima 'rui õ di za. ⁹ ĩma asawi pese wa, wa hã Paru, dazazéb 're ĩnhamra nherê, Cristu

Zezusihi zadawa wasu'u'wai wa, wa za taré aiwi rowaptē, asi'uihâ na si marĩ hã 'manharĩ da. ¹⁰ ãne ãhãna Onezimohõ ãma, wa za aima rowaihu'u. Wa za duré aiwi rowaptē, Onezimohõ ma. Cristuhu zazei'wa te oto 're mo, ta hã. Wanhib'apito wasu'uwē hã wa tô tãma waihu'u, dazazéb 're ãnhamra ré. Ma tô saze. Taha wa, ã'ra ne, wa ãsina te 're waihu'u oto, Onezimo hã. ¹¹ Te te aima 're romhuri zei mono ãna, te aré 're mo, Onezimo hã. Taha wa, aima wē õ di aré. Tazahã, aimawi ãhãmanazé hã oto. Ma tô aipi'ra. Taha wa, aima wē di za oto. ãma zama duré wē di.

¹² ãma sawi di duré. ãma sawi uptabi nherē, ãhãna wa za oto Onezimo hã atēme satõ, ai'rata 're sãmra mono da, apã. ¹³ ã'rata 're sãmra mono 'wa'ãhã, te aré te te 're ãpawapto, ai'upana. Te te 're ãpawapto mono da, wa tô ãsima wē, dazazéb 're ãnhamra ré, wa hã ãwasu'u wē 'wai wa. ¹⁴ Tane nherē, te za asi'uihâ na si tãma ãpisu, apã we ãtēme satõrĩ da, aima wē wamhã. Aima wē õ wamhã, mare di za. ãne wapsi, ãma wē di za. Wa hã te ãma pisutu õ di. Mare di.

¹⁵ Ta hã Onezimo hã ma tô aré airē. ãté syry na asiti 're sãmra mono nherē, wē di. E marĩ wa, wē di. Atēme wisi wapsi, ãté te za oto ai'rata 're sãmra u'ãsi. Taha wa, aima wē di za oto, ãté. ¹⁶ Cristuhu zazei'wa te za oto 're mo, Onezimo hã. Pawa'ãbã ãna aima romhuri'wa si 're morĩ õ di za oto. Cristuhu zazei uptabi 'wa oto 're morĩ wa, wano te za oto 're hãimana, Onezimo hã. Tô sena sawi di, ãma. Tawamhã aima sawi uptabi di za oto, ta hã. Asiré ãsazei'wai wa, ano te za oto 're mo, asiré.

¹⁷ ãhãna, wa za aiwi rowaptē, Onezimohõ ma. Ma'ãpé, atēme wisi wi, sawi na za, ai'rata apã 're hãimana u'ãsi mono da oto. Wa hã asiré ãsazei'wai wa, atēme ãwisi 'wa'ãhã, te aré ãzawi. Tane te za ãsawi, Onezimo hã, apã aima 're hãimana mono da. ¹⁸ ãté ai'rata sãmra ré hã, ma tô marĩ hã aiwi wasété. ãté marĩ, ma tô aiwi ti'ã, asiti morĩ õ ré. Sena wamhã, ma'ãpé we ãma waihu'u za, apã ãwa'ãbãzéb zarina te aima sõmri da, ãsõwa're're, Onezimohõ upana. ¹⁹ Tô sena, ãmreme hã. Wa hã Paru hã wa za aima wa'ã. ãne wa oto aima rob'ui'ééré, waihu'u da. A hã, Zezusihi zazei'wa. ãhãna Zezusihi wasu'uwē zarina, robze na te oto 're aimo, ãwasu'uwē hã te aima waihu'u wa, wa hã. ²⁰ Taha wa, wa ãne aima roti. Duré wa aiwi rowaptē, Onezimohõ ma, sawi da, duré ai'rata 're sãmra mono da, a hã ãno, Cristuhu zazei'wai wa. ãne wamhã, wē di za ãma.

²¹ ãne, wa aima rob'ui'ééré, ãnhimiroti hã waihu'u da. Zahadu wapsi, uburé 're ã'ab'manharĩ wē mono zé hã, Onezimohõ ãma hã, ãnhimiroti zarina hã wa za waihu'u. ãté ãnhimiroti zarina si õ di za. ãté asi'uihâ na asimirosa'rata zarina zama, te za tãma ã'manharĩ wē. ²² Duré misi wa za aiwi waptē. Ma'ãpé, daza'warizé hã ãma pisutu, ai'rata za'ra wa'aba a'ã ãnhamra da. A norĩ wa'wa hã ma tô duré ãma 're ãrowaptērē za'ra wa'aba mo, hãiwa u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, te te ãzatõrĩ da, dazazém hawi atēme za'ra wa'aba, ãmorĩ da apã. Taha wa, wa sô mapa, ãmorizéb zô, atēme za'ra wa'aba, ãma 're ãrowaptērē za'ra wa'aba mono zéb zarina, ãma ãmorĩ da apã. ãne si.

²³ ãhãna Epaprasi hã te ãma asawi. Ta hã duré Cristu Zezusihi wasu'u'wai wa, dazazéb 're te nhamra, ãme. ²⁴ Marcusi hã te duré ãma asawi, duré Aritacu hã, duré Demasi, duré Rucasi. Ta norĩ hã, ãsiré Wanhib'apito ma romhuri'wa norĩ. ãne si, wa ãnhimirob'ui'ééré hã 'rãsutu.

²⁵ Wa hã wa duré 're ãmreme u'ãsi, Wamama ma, ai'ãma za'ra wa'aba, Wanhib'apito Zezu Cristu hã te te 're aipawaptob u'ãsi za'ra wa'aba mono da, robzei u'ãsi, ãma 're anomro aba mono da.

Ebreusi Ebreusi norĩ ma, rob'ui'ééré Ībaihã wasu'uzé

Ā ĩbaihã na rob'ui'ééré hã zudezu norĩ ma hã, Zezusihi zazei'wa norĩ ma hã. Ebreusi hã zudezu norĩ waptērēzé hãiba amo. Ā ĩbaihã na rob'ui'ééré'wa hã ni'wa hã te te waihu'u ō di.

Zudezu norĩ hã Zezusihi zazei'wa norĩ hã ma tō te te 're robzépata za'ētē za'ra, ĩsiré zudezu norĩ hã te te siwi 're wē'ō za'ra mono wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã te te oto 're 'madâ'â za'ra mono ō newa. Taha wa, ma tō Ebreusi na rob'ui'ééré'wa hã ĩsazei'wa norĩ âma tihâtâ'â za'ra, zudezu norĩ nhimizaze 'rata zéb u apâ sipizari za'ra ō'umnhasite. Ma tō duré dama waihu'u za'ra, Zezusi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra uptabi na hã. Ta hã hãwa âma romhuri'wa norĩ ma, pire uptabi di, ti'ai âma uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ ma zama, Mozésihi ma, duré Zuzuwéhé ma.

Ma tō duré dama waihu'u za'ra, âne: Zezusi hã dazada ĩsisōmrizé hã danhipai u wē uptabi di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, danhimizama hã dasi'udâna da te tãma 're ĩsōmri za'ra mono na hã.

Capituru 11 âma hã ma tō duré wama sisi nhoré za'ra, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zém na hã, te te 're robzépata za'ra mono nheré.

'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra wasu'u

¹ Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tō tizadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ ma te te 're rowasu'u, ta norĩ hã te te oto wahi'rata norĩ ma âma 're rowasu'u za'ra mono da, ĩsadawa nhipai u hã. Ta norĩ ma, ma tō marĩ na misi si te te tãma 're rowasu'u za'ra, âma ĩpu'u na hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma 're ĩwaihu'u za'ra mono zép sidâpâsi. ² Tane nheré, ti'ra si ma tō oto pisutu, ĩsadawa nhipai u te te oto wama âma 're ĩrowasu'u za'ra mono zéb da hã, rob'rāsutuzéb u romhutu na za 're ĩwahâimana za'ra mono norĩ ma. Taha si ma tō Timama zadawa para uburé te te ro'apoto. Taha si ma tō duré pisutu ĩmama hã, niwapsi uburé roptede'wa na 're hâimana mono da oto. ³ Ōhō si te oto Timama hã ĩwē uptabi na te te dama 're wasu'u, rowa'a ĩsa'ētē na hã. Taha si te Timama ne 're hâimana, aiwa wa. Tinhimiroti nhipate na te uburé marĩ hã te te 're a'upari wē, 're si'utōrĩ tō za'ra mono da. Ōhō si dawasédé hã te te dama 're aparĩ mono da, dazada dâ'â wa, taha pari hãwa'utu wa, te oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimire niwĩ 're sãmra, hãwa âma. Danhipai u ĩwaihu'u pese uptabi nhimire niwĩ te oto 're sãmra, ĩsiré te te 're da'ab'madâ'â mono da oto, pire uptabi na.

Zezusi hã hãwa âma romhuri'wa norĩ ma, pire na 're ĩhâimana mono zé wasu'u

⁴ ĩmama hã ma tō ĩsisi hã tãma tisō, sisi pire da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra na ĩsisi da hã, uburé hãwa âma tãma ĩromhuri'wa norĩ nhisi ma, pire uptabi da. Tane ma duré ĩmama hã pisutu, hãwa âma romhuri'wa norĩ ma, pire uptabi na 're hâimana mono da oto, ĩ'ra hã. ⁵ Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tō âne na âma rob'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mre me na: "A hã ĩ'ra te ĩme 're aihâimana mo. Taha wa, wa za oto ĩ'ra na te 're asisi, dama aipire na 're aihâimana mono da oto."

Āne duré ĩhãiba amo na rob'ui'ééré hã:

"Wa hã ĩmama wa za tãma 're ĩhâimana. Taha wa, ĩ'ra te za 're hâimana."

Ãne duréhã 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã. Tawamhã e hãiwa âma tâma ìromhuri'wa norĩ âma zama, ma tô âne na hã rowasu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Zezusihi âma si, ma tô âne na hã rowasu'u.

⁶ Ãne ma tô duré ni'wa hã âma rob'ui'ééré, 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na, ti'ra hã ti'ai u za te te we ìsatõrĩzém na, da'ra hã dama 're ìpoto 'rata za'ra mono ne ìpire uptabi na hã:

“Uburé hãiwa âma ìma romhuri'wa norĩ hã te za âma tiwata za'ra.”

Ãne ma tô Zezusihi âma rowasu'u siro, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã.

⁷ Ãne na si ma tô hãiwa âma romhuri'wa norĩ âma hã rob'ui'ééré za'ra, ni'wa hã:

“Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô hãiwa âma tâma ìromhuri'wa norĩ hã pisutu za'ra, rowa'u'u ne 're hãimana za'ra mono da, duré unhamã ro'o ne 're hãimana za'ra mono da.”

Ãne na si ma tô ìwasu'u za'ra na ni'wa hã rob'ui'ééré.

⁸ Tazahã, ì'ra si dama pire uptabi na 're ìhâimana mono zém na ma tô rowasu'u 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, âne:

“A hã Ropoto'wa. Da'âma 're asib'a'uwẽ mono zé hã aiwi 're si'utõrĩ mono õ di za. Te za tô aima 're hãimana u'âsi.

Duré marĩ na 're upai mono âna, te za 're ìda'ab'madâ'â u'âsi mo.

⁹ Uburé marĩ ìwẽ hã da te 're ì'manharĩ za'ra mono si, aima wẽ uptabi di. Duré uburé marĩ ìwasédé hã da te 're ì'manharĩ za'ra mono si, ma tô da'âma 're ì'a'ruiwapari mo.

Taha wa, wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono, Asib'apito hã wa tô aipisutu, uburé asiré 're ìhâimana za'ra mono norĩ nhipai u, aipire na tâma 're aihâimana za'ra mono da, duré âne zarina âma 're atoi u'âsi mono da.”

Ãne ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ti'ra ma roti.

¹⁰ Ãne ma tô duré ti'ra ma tinha, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã:

“A hã uburé Danhib'apito. Duréhã ropoto na'rata hawimhã ma tô ti'a hã ì'manha. Asi'uihã na ma tô duré hãiwa hã ì'manha.

¹¹⁻¹² Tane nherẽ, te za niwamhã ai'utõrĩ zahuré, sahuré ta norĩ hã, da'uza hã dawĩ 're ìhãsiwamnarĩ su'u za'ra mono ne. Duré da'uza pano pa hã dawĩ 're hãsiwamnarĩ za'ra mono wa, rob u da te oto 're sãmra mono da, da te 're ìhãnhinha za'ra mono ne, te za ta norĩ hã ì'uprosi zahuré, ìtép si 'manharĩ zahuré da, ìsõwa're're. Da'uza 'rada hã da te oto dasiwi 're wẽ'õ za'ra mono wa, ìhãtép si da te âma 're ìsaprĩ za'ra mono ne, te za tô ìtép si ì'manharĩ zahuré, ti'a hã, hãiwa me.

Tane nherẽ, niwamhã ai'utõrĩ õ di za, a hã. Aiwétési te za 're aihâimana u'âsi mo. Nimahã na hã âma saprĩ waihu'u õ di za, aihâimanazém na hã. Tô õhõ si, 're aihâimana mono zé hã za.”

Ãne ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ti'ra ma, waihu'u siro.

¹³ Ãne ma tô duré 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tâma waihu'u siro:

“Ì'rata te za 're asãmra u'âsi mo ìnhimire niwĩ, dama aipire na ìsiré 're aihâimana u'âsi mono da. Asitob'ru norĩ nhiptetezé hã wa za tiwi uprosi za'ra, wapu na aima 're hãimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uwere na 're hãimana za'ra mono da oto.”

Tawamhã, e hãiwa âma tâma ìromhuri'wa norĩ ma, ma tô âne hã waihu'u za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Ti'ra ma si, ma tô âne hã waihu'u siro, ta norĩ ma, pire u'âsi 're hãimana mono wa za, Zezusi hã.

¹⁴ E niha tawamhã, hãiwa âma romhuri'wa norĩ 're ìhâimana za'ra mono zé hã. Ta norĩ hã ìhãiba'õ, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norĩ. Ta norĩ si ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're satõrĩ za'ra ti'ai u, za te te ìsõ'reptu za'ra norĩ hã te te 're pawaptob za'ra mono da, ti'ab ré. Taha na si, ta norĩ nhimiromhurizé hã.

2

Danho'reptuzé ĩwē uptabi wasu'u

¹ Taha wa, Cristuhu wasu'uwē hã wa te 're ĩwapari za'ra mono zép si, wa za wa te 're 'madâ'â pese za'ra, wasina 're wapahã za'ra mono tō da, tiwi.
² Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, hãiwa ãma tãma ĩromhuri'wa norĩ hã wahi'rata norĩ ma, te te ĩwaihu'u za'ra zé hã tō sena na 're ĩhâimana mono na ma tō da te 're waihu'u za'ra. Duré ni'wam norĩ hã ôhõ si te te 're 'madâ'â za'ra mono õ wa, duré ĩsarina si 're nomro wē mono õ wa, ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩsarina te te 're hã za'ra. ³ ãne wa, te te 're ĩwa'anho'reptui mono zéb zô, ĩwē uptabi zô, wa te sô 're rob'ruiwapari za'ra mono õ nherē, e ĩsimihâzé wi, wa za wasi'uihã na 're wawairébé. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwa'anho'reptui mono zé wasu'u na ma tō Wanhib'apito hã dama rowasu'u 'rata, si'uihã na. ĩmreme wapari'wa norĩ hã ma tō duré ãne na wama ãma rowasu'u za'ra, tō sena danho'reptuzém na wa te ãma 're ĩsaze za'ra mono zéb da hã. ⁴ 'Re ĩhâimana u'âsi mono zama, ma tō te te 're wa'apawapto, te te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u hã, tō sena na 're ĩhâimana mono na wa te wasina ãma 're waihu'u pese za'ra mono da oto. Tiwaihu'u pese na marĩ ĩwē hã dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã ma tō te te dama 're ab'manharĩ wē, ãma 're ĩdatob'uzu za'ra mono zé hã, taha zarina tō sena, wa te ãma 're ĩwaihu'u pese za'ra mono zéb da hã, te te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u hã. Ma tō duré Tipē'ězani ma pisutu, romhuri hã ĩsazei'wai mono bâ te te sima 're ĩ'awē mono zéb zarina, te te tãma 're apisutu mono da, ãma 're ĩsipawaptob za'ra mono zéb da hã. Taha zarina, wasi'uihã na tō sena, wa te ãma 're waihu'u pese za'ra mono da, ma tō duré te te 're wa'apawapto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

Zezu Cristu hã Danho'reptui'wai wasu'u

⁵ Za 're ĩdahâimana téb za'ra mono na, wa tō aima ãma rowasu'u pari za'ra wa'wa. E taha wa, te za hãiwa ãma tãma ĩromhuri'wa norĩ hã pisutu za'ra 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, ta norĩ hã pire na te te 're da'madâ'â za'ra mono da, za 're ĩdahâimana téb za'ra mono ãma hã. Mare di. Ta norĩ hã danhib'apito da, te te pisutu za'ra õ di. ⁶ Tazahã duréihã ni'wa hã ma tō ãne na ĩbaihã na ãma rob'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te te ĩrowasu'uzém na hã:

“'Re ĩhâimana u'âsi mono, e dahâimana pire na aima 're dahâimana za'ra mono bâ, te da'ãma 're aipo're pu'u u'âsi mo. E niha da, te bété da'ãma 're aiwamri u'âsi mo, a'uwē na si 're dahâimana za'ra mono nherē.

⁷ Ma tō aré dama ĩpisu, hãiwa ãma aima romhuri'wa norĩ zapari, dawapu na 're dahâimana za'ra mono da a'â. Tazahã, ma tō oto dama ĩpisu, dapire na oto 're dahâimana za'ra mono da, ĩwē na si.

⁸ Ma tō duré dama ĩpisu oto, uburé marĩ hã niwapsi da te 're 'madâ'â za'ra mono da, dapire na.”

ãne na ma tō duréihã dawasu'u na rob'ui'ééré, ni'wa hã.

'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tō oto dama pisutu, niwapsi uburé marĩ hã da te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zéb da hã, dapire na. Marĩ hã taré 're 'maihâimana mono õ di za, da te 're ĩ'madâ'â za'ra mono õ na hã. Tane nherē, zahadu uburé marĩ hã da te 're 'madâ'â za'ra mono õ di, ti'a 're dahâimana za'ra mono ré hã.

⁹ Zezusi 're ĩmorĩzép si wa tō wa te 're waihu'u pese za'ra. Ta hã ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã pisutu, ti'ai ãma 're hâimana mono ré hã, hãiwa ãma tãma ĩromhuri'wa norĩ ma, wapu na a'â 're hâimana mono da, dasine. Zezusi hã dazada dâ'â da si, ma tō pisutu 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, da'ãma 're pē'ézé mono wa, da'ãma 're ĩsiwãrĩ mono zéb da hã. Ma tō duré pisutu ti'ra hã, pire na dama 're hâimana u'âsi mono da oto, dazada ĩdâ'â zarina, te te ĩrobzépata na te te sina tãma uwaimrami wa, Timama ma hã. ¹⁰ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã

ma tô uburé te te ro'apoto. Taha ma si te uburé marĩ hã tãma 're hãimana. Ta hã tô ìbã, ma ti'ra hã pisutu Zezusi hã, dazada dâ'â wa, te te robzépata da a'â, taha zarina te te 're da'anho'reptui mono da, te te sina uwaimrami da, 'Re ìhãimana u'âsi mono te te tãma ìpisutuzéb zarina. Da'ahã na hãiwa ãma rowē uptabi na ìrata 're danomro u'âsi mono da, ma tô ãne da hã tãma pisutu, 'Re ìhãimana u'âsi mono hã.

¹¹ Zezusi hã Timama nhib'a'uwē norĩ pisutu'wa, duré ìsib'a'uwē da, Zezusi te te 're ìpisutu za'ra mono norĩ hã misire Ìmama za'ra hã tô ôhõ si. Taha wa, Zezusi hã ãma 're sisé mono ô di, ta norĩ hã tìsisãnawã na za te te 're ì'anhisi mono da hã, 'Re ìhãimana u'âsi mono hã misire Ìmama za'ra wa, simisutu. Te za tô tìsisãnawã na te te 're anhisì, Zezusi hã. ¹² Duréihã 'Re ìhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ãma rob'ui'éré, Zezusi hã Timama ma, za te te tãma ìrowasu'uzém na hã:

“Ìsisãnawã norĩ ma, wa za te tãma 're aiwasu'u wē za'ra.

Siré 're si'rã'õtõ mono ré, wa za ai'ãma 're ìwata u'âsi, ìsõ'a za'ra.”

¹³ Ma tô duré ni'wa hã ãne na ãma rob'ui'éré, Zezusihi mreme wasu'u na hã: “Ìzama wa za te ìsina 're umnhasi pese u'âsi, 'Re ìhãimana u'âsi mono hã.”

Duréihã ãne, Zezusihi mreme wasu'u amo na da te ãma ìrob'ui'érézè hã, ìsazei'wa norĩ ãma hã:

“Ahãta wa hã wa oto 're ìhãimana, 'Re ìhãimana u'âsi mono 'ra na oto tãma 're ìhãimana za'ra mono norĩ siré, ô hã te te ìma 're ì'apisutu mono norĩ siré.”

Ãne duréihã Zezusihi mreme wasu'u na rob'ui'éré hã.

¹⁴ 'Re ìhãimana u'âsi mono 'ra ne, tãma 're ìhãimana za'ra mono norĩ hã te a'uwē hãiba na 're hãimana za'ra, nhi ré, duré wapruì ré. Taha wa, ma tô Zezusi hã dasiré si'a'uwē, a'uwē hãiba na a'â 're morĩ da. Tidã'ázém na Wa'uburé nhiptede hã te te tiwi prub da, ma tô a'uwē hãiba na podo, Wa'uburé nhimiromhuri ma, dadã'ázé ma, marĩ zô dasipibuma 're danhopré tõ mono da oto. ¹⁵ Ni'wam norĩ hã te tô Wa'uburé nhimiromhuri zarina, pahi u'âsi 're hãimana za'ra, tidã'ázé ma hã, ìwada'uri zarina si pawã'ãbã ãna te te dama 're ìromhuri za'ra mono hã tinhib'apito nhimiwada'uri na si sina hãtã'ã u'âsi 're ìhãimana za'ra mono ne. Ta norĩ hã tidã'ázé ma, pahi ãna oto 're hãimana za'ra mono da, ma tô sada tidã'ã za'ra, Zezusi hã. ¹⁶ E hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã te te 're pawaptob za'ra mono da, ma tô we ti'ai u mo Zezusi hã, dawazari si'a'uwē da. Mare di. Abra'ãhã nhihudu mono bã te te 're ìpawaptob za'ra mono da si, ma tô wei mo. ãne hã wama waihu'u pese za'ra di oto, wa norĩ hã. ¹⁷ Taha wa, tìsisãnawã norĩ me, aiwa uptabi a'â 're hãimana mono da, ma tô si'a'uwē Zezusi hã, 'Re ìhãimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ìpire uptabi ne 're hãimana mono da, sasedoti ìpire uptabi ne, tãma umnhasi na te te tãma 're romhuri mono da, da'ãma pē'ézé uptabi sina. Taha da, ma tô si'a'uwē tô, taha zarina dawasédé hã te te oto dama 're aparì mono da. Ta hã dasiré si'a'uwē ô 'wa'ãhã, ãne hã te te aré sina uwaimrami waihu'u ô di, 'Re ìhãimana u'âsi mono ma hã. ¹⁸ Zezusi hã ma tô robzépata za'ëtè tô, ti'ab ré. Duré Wa'uburé hã ma tô aré pibu, tiwasédé hã te te 'manharĩ da. Tane nherè, te te ìwapari ô zarina, tiwasédé hã te te 'manharĩ ô di. Taha wa, Wa'uburé hã te te oto 're wapibu za'ra mono wamhã, tô ô hã te za te te 're wa'apawapto, ìsine wawasédé hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono ãna, wanhiptete sina ôhõ ãma si 're wanomro mono da, Zezusihi ãma si.

3

Mozésìhi wasu'u, Cristuhu wasu'u me

¹ Ìsisãnawã norĩ, a norĩ wa'aba zama ma tô 'Re ìhãimana u'âsi mono hã aipìsutu za'ra wa'wa, ìsib'a'uwē si oto 're anomro aba mono da, hãiwa ãma

ĩ'rata 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za Zezusihi âma si 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ti'ai u, we te te ĩsatõrĩ na, duré dama ĩsada wa wasu'u'wa na. Ta hã sasedoti ĩpire uptabi na te wa'âma te te 're romhuri u'âsi, ĩwasu'uwẽ na wa te 're ĩsaze za'ra mono zém na te te 're wa'apawapto mono da. ² Ta hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, umnhasi sina te te tãma 're romhuri wẽ u'âsi, te te tãma 're ĩ'apisutu mono zéb zarina si. Tane aiwa, duréihã Mozési hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ ma, umnhasi sina te te tãma 're romhuri wẽ u'âsi za'ra. ³ Ni'wa hã simiromhuri wẽ na te te sima 'ri wamhã, te za âma tatob'uzu za'ra ni, ĩsimiromhuri wẽ na hã. E tawamhã 'ri na si te za âma tatob'uzu za'ra ni. Mare di. Taha nhipai u, te za 'ri 'manharĩ'wai âma zama tatob'uzu za'ra ni. Tane duré, Mozési hã dama pire na 're hâimana mono nherẽ, taha hâimanazém nhipai u hã, Zezusihi si dama pire uptabi di. ⁴ Ti'ai âma uburé 'ri hã danhib'rata na rob'manharĩ hã si'uihã na 're si'manharĩ za'ra mono õ di. Taha wa, te 'ri'wa norĩ hã 'ri nhipai u, pire na 're hâimana za'ra. Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si ma tô uburé marĩ hã te te 're ab'manharĩ. Taha wa, te uburé marĩ nhipai u, pire uptabi na 're hâimana u'âsi ta hã siwaprosi. ⁵ Mozési hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, umnhasi sina te te tãma 're romhuri wẽ u'âsi, ĩsib'a'uwẽ te te tãma 're ĩpawaptob za'ra mono zém na hã. Marĩ na 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã za ti'ab ré te te dama 're ĩ'arowaihu'u mono zém na, ma tô ĩsib'a'uwẽ ma te te 're rowaihu'u sirõmo za'ra, Mozési hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa na si, te ta hã 're hâimana. ⁶ Tane nherẽ, te Cristuhu si tãma umnhasi na uburé ĩsib'a'uwẽ norĩ hã te te tãma 're 'madâ'â pese za'ra, pire uptabi na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra hã. Wa norĩ hã Cristuhu âma si 're wanomro mono wa, da te wama 're rob'manharĩ wasété za'ra mono nherẽ, wapahi âna wanhiptete sina âma 're wanomro mono wamhã, wa za tô ĩsib'a'uwẽ na tãma 're wahâimana u'âsi za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwẽ si, za te te wama ĩpisutu za'ra zéb zô, wama umnhasi sina sô 're ĩwanhimipari u'âsi za'ra mono zéb zarina, tiwi 're wasipizari za'ra mono õ wamhã, tawapsi wa za tô ĩsib'a'uwẽ na tãma 're wahâimana u'âsi za'ra.

'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ 're ĩwa'utu za'ra mono zé wasu'u

⁷⁻⁸ Duréihã ni'wa hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'êzani zadawa para, âne na âma rob'ui'ére:

“Ã bâta na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme hã wapari za'ra wa'aba wamhã, aipo're si'âri 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za, ai'rã tete aba na. Duréihã aih'i'rata norĩ wa'wa hã ma tô âne na hã po're âna sada tihâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono da. Ta norĩ hã a'ubuni wi 're nomro mono ré, nimahã bâta na ma tô tiwasédé hã 'manharĩ za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sina pibu za'ra da, niha te te tãma rob'manharĩ za'ra õ zô pé, âma ĩwa'a su'u za'ra õ na hã.”

Ãne ma tô ni'wa hã âma rob'ui'ére.

⁹ Ãne duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ére hã:

“Aih'i'rata norĩ hã ma tô siwi ĩpibu, âma ĩwa'a su'u za'ra õ zarina, niha te tãma rob'manharĩ za'ra õ zô pé, te te sina ĩpibu za'ra da. 40 na âma wahub za'ra ré, marĩ ĩwẽ na si te 're pawaptob u'âsi za'ra mono nherẽ, ma tô siwi ĩwẽ'õ, aih'i'rata norĩ wa'wa hã.

¹⁰ Taha wa, wa tô ta norĩ hã oto ĩsiwi wẽ'õ pese za'ra. Taha wa, wa tô âne ĩsima tinha: ‘Ta norĩ hã ĩzô si 're sôpré mono õ di oto. ĩnhimiroti zarina si 're ĩhâimana za'ra mono da hã, te te sima 're wẽ za'ra mono õ di duré.’ Ãne ta norĩ âma te ĩsima ĩrotizé hã.

¹¹ Taha wa, te oto ĩsiwi ĩwẽ'õ za'ra zéb zarina, wa tô ĩmreme pire na ta norĩ âma tinha, âne: ‘Tô sena, ta norĩ hã nimahã na hã dame sisisi õ di za,

ti'ai wẽ u hã, ĩwa 're ĩwa'utu za'ra mono zéb da, te aré tãma ĩpisutu za'ra zéb u hã.' ”

Āne duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré siro hã.

¹² ĩsisânawã norĩ, 'rãwi te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã asimirosa'rata wasété aba zarina, asiwi 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono wa, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono tã da, ĩ'rata 're dasi'ubumroi u'âsi mono da, dapisutu'wai wi hã. ¹³ Awẽ sidâpãsi te za duré asimiroti na 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo, aipẽ'ẽ toi u'âsi Cristuhu ãma si 're anomro wẽ wa'aba mono da, asiptete sina. Satanasihi nhimiroti wasédé hã wẽ newa, aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tã da, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã asiwi 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono wa, ai'rã tete na tiwi 're aihâimana za'ra wa'aba mono tã da, te za tã 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo, rowẽ na wasiré 're wahâimana za'ra mono ré, ti'ai ãma. ¹⁴ Wa norĩ hã Zezusi, wa te 're ĩsaze na'rata za'ra mono zém hawi, wa tã wa te 're umnhasi za'ëtẽ za'ra. Ta hawim haré, 're ĩwadâ'â za'ra mono zéb u, wa te wasina 're umnhasi u'âsi za'ra mono wamhã, tawapsi wa za Zezusihi siré 're wahâimana u'âsi za'ra, ĩsine dama wapire na wa te 're da'madâ'â u'âsi za'ra mono da.

¹⁵ Duréihã ni'wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani zadawa para, te te ãma ĩrob'ui'ééré na wa za ãma aima sahu za'ra wa'wa, ãma aipo're si'ãri za'ra wa'aba tã da:

“Ā bātã na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme hã wapari za'ra wa'aba wamhã, aipo're si'ãri 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za, ai'rã tete aba na. Duréihã aihĩ'rata norĩ hã ma tã ãne na hã po're ãna sada tihâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono da hã.”

Āne duréihã ãma rob'ui'ééré, ĩbaihã na hã.

¹⁶ E 'wam norĩ hã ma tã bété 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme hã te te wapari za'ra nherẽ, siwi wẽ'õ pese za'ra. E 'wam norĩ hã te bété wasu'u, ãne na ãma ĩrob'ui'ééré hã. Mozési hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono waihu'u pese na, Ezitu hawi te te ĩsimroi mono norĩ, te wasu'u za'ra. Ma'ãpé ãma asipo're pu'u za'ra wa'aba a'ã, asi'uihã na. ¹⁷ Duré, e 'wam norĩ hã ma tã bété 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã siwi wẽ'õ pese za'ra, Mozési hã Ezitu hawi te te dazani za'ra pari, 40 na da'ãma wahub ré, a'ubuni wi 're danomro mono ré hã. Tã õ norĩ hã tiwasédé te te ĩ'manharĩ za'ra norĩ hã ma tã siwi wẽ'õ pese za'ra. Tiwasédé hã te te ĩ'manharĩ za'ra zéb zarina, ma tã a'ubuni wi ai'utõ, ta norĩ hã. Ma'ãpé ta norĩ wasu'u na asipo're pu'u za'ra wa'aba duré, waihu'u za'ra wa'aba da. ¹⁸ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tã ta norĩ ãma timreme pire na rowaihu'u sirõmo za'ra, ãne: “Ta norĩ hã nimahã na hã sisisi õ di za, ti'ai wẽ u hã, ĩwa 're ĩwa'utu za'ra mono zéb da, te aré tãma ĩpisutu za'ra zéb u hã.” Āne ma tã ta norĩ ãma waihu'u siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, duréihã a'ubuni wi 're nomro mono ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te siwi ĩwẽ'õ za'ra zéb zarina, po're'õ u'âsi tiwi 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ãma hã. ¹⁹ Tawamhã e marĩ, wa za wa norĩ hã ãma waihu'u za'ra ni, ta norĩ wasu'u na hã. Ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te te 're saze za'ra mono õ wa, sisisi õ di, ti'ai wẽ u hã, ĩwa 're wa'utu za'ra mono da, te te aré tãma ĩpisutu za'ra zéb u hã. Taha wa, a norĩ wa'wa hã ta norĩ ne aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti si 're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mono õ na hã.

4

¹ Duréihã wahi'rata norĩ ma, te te ropisutu za'ra wamhã, e ta norĩ ma si ma tã rowẽ hã tãma pisutu za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Wa norĩ ma zama ma tã wama pisutu za'ra oto, 're ĩdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, 're wahâimana za'ra mono da oto, rowẽ uptabi na. Taha wa, 'rãwi te za 're

asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te wama ïropisutu za'ra zé hã asiwi 're simini za'ra wa'aba mono tã da, duréihã wahi'rata norĩ hã te te ïsimini za'ra ne. ² Ta norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiropisutu wẽ hã te te wapari za'ra nherẽ, te te sina uwaimrami za'ra õ di, te te ãma saze za'ra õ wa. Tane duré, wa norĩ zama wa tã 'Re ïhâimana u'âsi mono wasu'u wẽ hã wa te 're wapari za'ra. Tane aiwa ïsimiropisutu wẽ na wa te 're saze za'ra mono õ wamhã, wa norĩ zama wa te wasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za, te te wama ïropisutu za'ra zé hã, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, 're wahâimana za'ra mono da hã oto, rowẽ uptabi na hã. ³ 'Re ïhâimana u'âsi mono, wa te wasina 're ï'umnhasi za'ra mono norĩ si, wa za tã wasina wa te 're uwaimrami za'ra, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowẽ uptabi na oto ãma 're ïwahâimana u'âsi za'ra mono zéb da hã, te te wama ïropisutu za'ra zém na hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono te te sina 're ï'umnhasi za'ra mono õ norĩ si te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za, rowẽ hã. Duréihã ni'wa hã ma tã ãne na ãma rob'ui'ééré, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na, wahi'rata norĩ ãma hã:

“Te ïsiwi ïwẽ'õ za'ra zéb zarina, wa tã ïmreme pire na ta norĩ ãma tinha, ãne: ‘Tã sena, niwamhã dame sisisi õ di za, ti'ai wẽ u hã, 're ïdawa'utu za'ra mono ne, aré ïwa 're hâimana za'ra mono da, te tãma ïpisutu za'ra zéb u hã.’ ”

Ãne duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme wasu'u na rob'ui'ééré hã.

E tawamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã zahadu te te tãma pisutu za'ra õ wa, te te sina uwaimrami za'ra õ di, wahi'rata norĩ hã. Mare di. Taha wab õ di. Ropoto na'rata hawimhã ma tã uburé marĩ hã te te sima apisutu sirõmo, marĩ hã te te dama ãma 're ï'ab'manharĩ mono zéb da hã. ⁴ Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na ma tã ni'wa hã ãne na ãma rob'ui'ééré, te te ro'apoto mono pari, ãma ï'awézém na hã, ãne:

“Re ïhâimana u'âsi mono hã zahadu 6 na bâdã hã ãma morĩ ré, ma tã te te ro'apoto. Taha pari, ãma awẽ wamhã, te oto wa'udu, romhuri ãna.”

⁵ Ãne tã õhõ wasu'u hã, duréihã wahi'rata norĩ ãma ni'wa te te ãma ïrob'ui'ééré hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na hã:

“Tã sena niwamhã dame sisisi õ di za, ti'ai wẽ u hã, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, aré ïwa 're hâimana za'ra mono da, te tãma ïpisutu za'ra zéb u hã.”

⁶ Duréihã ti'ai wẽ wa, 're ïdanomro wẽ mono zé wasu'u wapari 'rata 'wa norĩ hã, ta norĩ hã 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, ïwa 're hâimana za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tãma ïpisutu za'ra zé hã te te sina uwaimrami za'ra õ di, ïsimiroti hã te te 're 'madâ'â za'ra mono õ wa, ta norĩ hã. E tawamhã õhõ haré ma tã dawĩ sizã 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowẽ uptabi na 're ïdanomro u'âsi mono zé hã. Mare di. Si'utõrĩ waihu'u õ di, ta hã. Ni'wam norĩ hã te za tã rowẽ uptabi na 're ïdahâimana za'ra mono zéb u 're sisisi, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tãma ïpisutu za'ra zéb zarina. ⁷ E niha wa za tawamhã ãne na sena na wa te ãma 're waihu'u za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tã bâdã hã tã sena na pisutu, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowẽ uptabi na 're ïdanomro mono zéb u 're ïdanhisisi mono zéb da hã. Tawamhã, ãne te te pisutu wamhã, “ã bâtã na” ma tã sisi, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Ãne na ma tã apito Dawĩ hã dama sadawa wasu'u, duréihã wahi'rata norĩ hã a'ubuni wi 're ïnomro mono zém hawi, ãma wahub ahã za'ra parip si. Ãne apito Dawĩ te te ãma ïrob'ui'ééré na te aima ãma ïrob'ui'ééré pari za'ra wa'aba zé hã, ãne:

“Ã bâtã na, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme hã wapari za'ra wa'aba wamhã, aipo're si'ãri 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za, ai'rã tete aba na.”

⁸ Duréihã Zuzuwé hã ti'ai wẽ u te te ïdanhimroi mono zé hã, e taha si, 'Re ïhâimana u'âsi mono, 're ïdawa'utu za'ra mono zéb da, te te dama ïpisutuzé hã,

te wasu'u. Mare di. Taha si ò di. Taha si 'wa'âhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã niwamhã te te aré wasu'u zahu ò di ãne hã, 're ìdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowẽ uptabi na 're ìdanomro mono zé wasu'u hã. ⁹ 'Re ìdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowẽ uptabi na 're ìdanomro mono zé hã, te tó 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ ma 're hâimana u'âsi, òne u'â, duréihã ropoto na'rata hawi bâdâ hã 6 na ãma si'utõrĩ pari, bâdâ misi na romhuri ãna ìwa'utu ne, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. ¹⁰ Ni'wam norĩ hã 're ìdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowẽ uptabi na 're ìdanomro mono zéb da hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te dama ìpisutuzém na te te sina 're ì'uaimrami za'ra mono norĩ hã, 're siwasutu za'ra mono ò di za oto, taha na 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're ì'awêsãmri mono zéb da hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã duréihã te te ro'apoto mono pari, romhuri te te ìsazâri ne, 're siwasutu zahu za'ra mono ò di za oto, ta norĩ hã apâ. ¹¹ Taha wa, rowẽ uptabi na 're ìwanomro mono zéb zô si, wa za wasima 're wanhopré u'âsi, ãma 're wahâimana u'âsi za'ra mono da. Duréihã Izarazéhé nhihudu norĩ hã a'ubuni wi 're nomro mono ré, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti te te siwi wẽ'ò pese za'ra wa, ta norĩ hã te te sina uwaimrami za'ra ò di, 're ìdawa'utu u'âsi za'ra mono zé hã. Ta norĩ ne, wa te wasiwi 're simini tó za'ra mono da, wa za tó taha zô si wasima 're wanhopré u'âsi, ìwẽ uptabi zô si. ¹² 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ìhâiba ré ne, te tó wama 're hâimana u'âsi za'ra. Siptete uptabi di duré ìmreme hã, uburé marĩ hã ìsarina si te te dama ãma 're ì'ab'manharĩ mono zéb da hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Sib'ézé 'wa si'uiwa ì'wa pese ne, te wama 're hâimana za'ra, ìsadawa wasu'u hã. Sib'ézé ì'wa pese na te za romnhi hã da te 're nhizazari za'ra, ìhi si da te 're urĩrĩ za'ra mono da. Tane duré, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã wa te 're wapari za'ra mono wamhã, 'râwi wapẽ'ẽ na wanhimirosa'rada ìwẽ hã duré ìwasédé hã wa za wa te ãma 're waihu'u za'ra. ¹³ Uburé marĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono wi, da te 're upsibi waihu'u za'ra mono ò di, te te 're ab'madâ'â tó mono da hã. Ai'uréiwi ne, te uburé marĩ hã tãma 're hâimana, sô'awi. Taha ma si, wa za nimahã na hã wahâimanazém na tãma wasiwasu'u za'ra ni. Taha wa, wahi'rata norĩ ne, 're wahâimana za'ra mono ò di za, wa norĩ hã.

ZeZusi hã sasedoti ìpire uptabi na te da'ãma 're ìromhuri mono zé wasu'u

¹⁴ Sasedoti ìpire uptabi na te tó ni'wa hã te te wa'ãma 're romhuri u'âsi. Ta hã ZeZusi, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra. Timama u ma tó mo hâiwa u, 'râwi te te tiwi 're rowaptẽrẽ u'âsi mono da, wama za'ra. Taha wa, ZeZusi, wa te 're ìsaze za'ra mono zém na tó sena dama 're ìwasiwasu'u za'ra mono zéb zarina, wa za tó ta hawim haré wanhiptete sina ãma 're wahâimana u'âsi za'ra. ¹⁵ Tawamhã tó ò hã sasedoti ìpire uptabi na, te te wa'ãma 're ìromhuri mono hã, e wahâimana nhib'uware na 're wahâimana za'ra mono nherẽ, wa'ãma 're siwamri mono ò di za, ta hã. Te za tó wa'ãma 're siwamri u'âsi. E marĩ wa. Ta hã ma tó Wa'uburé hã te te 're pibu aré, tiwasédé hã te te 'manharĩ da, wawasédé hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono da, te te 're ìwa'apibui u'âsi mono ne. Tane nherẽ, tiwasédé hã te te 'manharĩ ò uptabi di, ZeZusi hã. ¹⁶ Taha wa, wasina 're wahâtâ'â za'ra mono ãna, wa za 'râwi wapẽ'ẽ 're 'Re ìhâimana u'âsi mono u 're wasihutu, da'ãma 're siwãrĩ mono da, te te 're ìda'ab'madâ'â u'âsi mono u hã. Wa'uburé te te 're wa'wapé za'ra mono ré, wa'ãma 're siwamri mono da, duré wa'ãma 're siwãrĩ mono da, wa za ãhã ré wapẽ'ẽ 're, ìtème 're wasihutu u'âsi, 'Re ìhâimana u'âsi mono u hã.

5

¹ Duréihã ma tó ni'wam norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're apisutu, tisiré sasedoti norĩ nhipai u, pire uptabi na te te 're romhuri za'ra mono da, tisiré zudezu norĩ ãma, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma. Ta norĩ si ma tó 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé hã te te tãma 're sômri za'ra da'upana,

ãma 're ïwata za'ra mono zéb da hã. Danhimizama ma tô duré da'upana te te tãma 're simro, dawasédé hã te te dama ãma 're ï'apari mono zéb da hã. ² Ta norĩ hã sasedoti ïpire uptabi norĩ hã ma tô hãimana nhib'uware na 're hãimana za'ra, ti'ai ãma dasiré 're hãimana za'ra mono wa, aiwa. Taha wa, ni'wam norĩ hã tiwasédé te te 're ï'manharĩ za'ra mono zém na 'rãwi 're ïsiwaihu'u za'ra mono õ norĩ ãma, ma tô sasedoti norĩ hã 're siwamri za'ra, sada 're sahi su'u za'ra mono ãna. E marĩ wa. Ta norĩ hã aiwa tiwasété wi, 're hãimana nhipitete waihu'u za'ra mono õ wa, ma tô tisiré norĩ ãma 're siwamri za'ra sasedoti norĩ hã, aiwa 're hãimana za'ra mono wa. ³ Duré ta norĩ hã da'udãna si, marĩ hã 'Re ïhãimana u'ãsi mono ma, te te 're sòmri za'ra mono õ di, dawasédé hã te te dama ãma 're ï'apari mono zéb da hã. Si'udãna zama ma tô marĩ hã te te tãma 're sòmri za'ra sasedoti norĩ hã, dasine tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wa. ⁴ E tawamhã ma tô 'rãwi ni'wam norĩ hã 're sipisutu za'ra, sasedoti ïpire uptabi na dama 're ïhãimana za'ra mono da hã. Mare di. Dasi'uihã na 're dasipisutu za'ra mono õ di, dapire da hã. 'Re ïhãimana u'ãsi mono nhimipisutu zarina si, ma tô sasedoti ïpire uptabi na hã 're hãimana za'ra. Duréihã Arã hã sasedoti ïpire uptabi na tisiré norĩ ma, 're hãimana mono da, 'Re ïhãimana u'ãsi mono te te ïpisutu ne, ma tô ta norĩ hã te te 're apisutu, tô õhõ si dapisutu'wai wa.

⁵ Tane duré, Cristu hã si'uihã na sipisutu õ di, sasedoti ïpire uptabi na dama 're ïhãimana mono da hã. 'Re ïhãimana u'ãsi mono si ma tô pisutu. Duréihã ma tô ni'wa hã ãne na ãma rob'ui'ééré, 'Re ïhãimana u'ãsi mono te te ïrotizém na hã, ti'ra ma:

“A hã ï'ra te oto 're aihãimana mo. Taha wa, wa za ï'ra na te 're asisi, dama aipire na 're aihãimana mono da oto.”

⁶ ãne duré, 'Re ïhãimana u'ãsi mono mreme na ãma ïrob'ui'ééré amo hã, Cristuhu ãma hã:

“A hã sasedoti norĩ, dama 're ïhãimana za'ra mono ne, te za dama 're aihãimana u'ãsi mo, duréihã Metizédéti hã sasedoti na pire na dama 're ïhãimana mono ne hã.”

ãne duréihã 'Re ïhãimana u'ãsi mono mreme na rob'ui'ééré hã, Cristuhu ãma hã.

⁷ Zezusi hã ti'ai ãma 're morĩ ré, ma tô wawa sina Timama ma mre, mreme 'rãihã na, za te te ïrobzépatazém na te te pawaptob da. Tawamhã 'Re ïhãimana u'ãsi mono, Zezusihi mreme te te wapari wamhã, ma tô sima wẽ tô, te te pawaptob da. Zezusi hã uburé marĩ hã ïmama te te tãma ïpisutuzéb uwaibaba si, te te 're ab'manharĩ mono da, te te sima 're wẽ u'ãsi mono wa, ma tô ïmama hã sima wẽ, te te pawaptob da. 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã te te sima wẽ 'wa'ãhã, te aré tô tiwaihu'u pese na sõ'reptu, dã'ã tã da. ⁸ Zezusi hã 'Re ïhãimana u'ãsi mono 'ra, 're hãimana mono nherẽ, ma tô te te 're robzépata, ti'ai ãma 're morĩ ré hã. Taha zarina ma tô ãne hã si'ãma waihu'u: Ni'wam norĩ hã, 'Re ïhãimana u'ãsi mono nhimiroti te te 're 'madã'ã pese za'ra mono da, te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, taha zarina te za tô te te 're robzépata za'ra, ti'ab ré. ãne ma tô Zezusi hã si'ãma waihu'u. ⁹ Tawamhã Zezusi hã ti'ab ré, te te 're robzépata mono nherẽ, ïmama te te tãma ïwězéb zarina si te te 're ab'manharĩ mono wa, ma tô sina uwaimra, uburé ïsimiroti te te 're ï'madã'ã pese za'ra mono norĩ hã te te 're sõ'reptu za'ra mono da, hãiwa ãma dã'ã ãna 're hãimana u'ãsi za'ra mono da. ¹⁰ Duréihã 'Re ïhãimana u'ãsi mono, ma tô Zezusi hã pisutu, sasedoti ïpire uptabi na dama 're hãimana mono da, tãma da'ãma romhuri'wa da, duréihã Metizédéti hã sasedoti na pire na dama 're ïhãimana mono ne, uburé ma, 're hãimana mono da.

'Re ïhãimana u'ãsi mono nhimiroti mono bã ïpire wasu'u

¹¹ ãne na te duré aima ãma rowasu'u za'ra wa'aba da, wa tô aré ïsima wẽ. Tane nherẽ, pire di, te aima ãma ïwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. E marĩ wa.

Aima rowasu'u hâtob za'ra wa'aba wa. ¹² A norĩ wa'wa hã Cristu, 're ãsaze na'rata za'ra wa'aba mono zém na ma tô ai'ãma tironomro pese za'ra wa'wa. ãhã wamhã, te aré oto ãsazei'wa norĩ ma, romnhoré'wa da, 're aihãimana za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na rowasu'u'wa da hã, ta norĩ ma. Tane nherê, te zahadu a norĩ wa'wa hã ãsazeté'wa ne, 're aihãimana za'ra wa'aba mo. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã duréihã da te aima 're ãwasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zé hã e aima waihu'u za'ra wa'aba ã bâ, te za apã ãwasu'u na ãma aima sahu za'ra wa'aba ni. Ai'uté hã tisai uptabi na 're saihuri waihu'u mono õ wa, te za tinho'u na si 're saihuri. ãna norĩ hã ãsai uptabi hã te te tãma 're ai waihu'u za'ra mono õ di. Tane, a norĩ wa'aba ma, te za tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã duréihã da te aima 're ãwasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zép si, da te aima 're wasu'u za'ra wa'wa apã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti ãpire hã zahadu aima pibui prã za'ra wa'aba wa, 're ãwaihu'u pese za'ra wa'aba mono zéb da hã, asi'uihã na hã. ¹³ Ai'uté norĩ ma, tãma waihu'u õ di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma ãwê hã da te 're ãmanharĩ za'ra mono zéb da hã, duré tãma ãwê'õ hã da te 're 'manharĩ za'ra mono tõ da hã. Tane te duré a norĩ wa'wa hã zahadu ãne na 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Ai'uté ne, te zahadu asimiza'rese'õ u'ãsi 're aihãimana za'ra wa'aba mo, aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa. ¹⁴ ãprédum norĩ si te tisai uptabi na hã 're saihuri. Tane duré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti ãpire hã tãma ãwaihu'u pese za'ra norĩ si te za waihu'u za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, ãwê si da te 're ãmanharĩ za'ra mono zé hã, duré tãma ãwê'õ hã da te 're ãmanharĩ za'ra mono õ zé hã. Uburé marĩ hã ãwê zõ, duré ãwasété zõ, te te 're ãpibu za'ra mono zéb zarina si, te za te te 're waihu'u pese za'ra, ta norĩ ma si waihu'u pese wa.

6

¹ Taha wa, Cristuhu wasu'uwê na 're saze za'ra wa'aba mono da, duréihã da te aima ãma 're ãrowasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zém na si asima ãma 're rosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mono õ di za oto. Taha nhipai u, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti mono bâ ãpire uptabi hã 're ãwaihu'u pese za'ra wa'aba mo Cristuhu wasu'uwê hã, aihãimana prédub sina ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti mono bâ, duréihã da te aima ãma 're ãrowasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zém na apã asima ãma 're roti zahu za'ra wa'aba mono õ di za oto. Taha na rowasu'u mono hã ma tô 're ãwaihu'u pari za'ra wa'aba mo, dapê'ê 're, dadã'ã u'ãsi ne dawasédé, da te 're 'manharĩ za'ra mono pari, ta hawi 're ãdasipizari za'ra mono zém na rowasu'u hã, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da te dasina 're ãumnhasi za'ra mono zém na rowasu'u hã. ² Duré ã dawabzuri wasu'u na hã apã asima ãma 're roti zahu za'ra wa'aba mono õ di za oto. Ta hã ma tô 're ãwaihu'u pari za'ra wa'aba mo. Rowahutu'wa norĩ hã, tinhib'rada hã da'rã nhisiwi te te 're ãsa'ra mono zarina, romhuri da, te te 're ãdapisutu za'ra mono wasu'u zama ma tô 're ãwaihu'u pari za'ra wa'aba mo, Cristuhu wasu'uwê na 're saze za'ra wa'aba mono da, da te aima ãma 're ãrowasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zé hã. Tãibã duré, dahãwa'utuzé wasu'u hã, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono za te te dama 're ãapisutu mono zéb zarina, ãsimirob'manharĩ pipa ãma za 're ãdahãimana u'ãsi za'ra mono zé wasu'u hã. ã norĩ wasu'u mono hã ma tô 're ãwaihu'u pari za'ra wa'aba mo. ³ Taha wa, ã norĩ wasu'u nhipai u, wa za oto roti ãpire uptabi hã wa te 're waihu'u za'ra, wahãimana prédum na oto ãma 're wahãimana za'ra mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te wama 're ãapisutu mono zéb zarina si.

⁴⁻⁶ ãté ni'wam norĩ hã te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã sena na te te 're waihu'u za'ra, taha zarina 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimirowa'a na si 're hãimana za'ra mono da oto. ãté dasa ãse hã da te 're ãtê'ê za'ra mono ne, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhoprubzé hã tê'ê za'ra, ta norĩ hã. ãté 'Re

ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani ré, te za duré ta norĩ hã dame 're hâimana za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme hã te za duré áté waihu'u za'ra, ĩsei uptabi hã, si'uihã na. Áté te za duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani nhimipawaptobzé hã ĩsiré 're hâimana u'âsi za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono wa, ãma 're ĩhâimana wẽ za'ra mono da hã. Áté ta norĩ hã Cristuhu nhimipawaptobzé hã te te waihu'u pari za'ra nherẽ, te za oto tiwi 're sipizari za'ra, apã. E tawamhã apã da te 're pizari waihu'u pese za'ra mono di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono u hã. Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, wedepo'o nnonhi'rãmi na dá'ã da, da te dasiwi sasõmri wa, da te dasiwi ĩwẽ'õ pese za'ra ne, te za duré ta norĩ hã siwi wẽ'õ pese za'ra oto, Cristu hã. Taha zarina, te za duré Cristuhu ãma da te 're wasété za'ra, Cristuhu wi apã 're sipizari za'ra mono wa, ta norĩ hã.

⁷ ãne wa za oto ti'ai wasu'u na aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ti'a hã wẽ wamhã, tã hã 're ta'a mono sidápãsi, te za ãma 're ro'wanhipré wẽ za'ra, ĩtede'wa norĩ ma. 'Re ti'ai 'ré su'u mono õ wa, te za ãma 're ro'wanhipré wẽ za'ra, ti'ai wẽ na hã. ãne wa, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwẽ hã tãma pisutu, ti'ai wẽ ma hã. ⁸ Tazahã, ro'wa si duré wab'ru zama, ãma 're poto za'ra mono wamhã, marĩ dai õ di, ti'a hã. Taha wa, áté te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã siwi wẽ'õ pese. ãne wamhã, unhama ro'o na te za uprosi, ti'a hã. ãne 're ĩdahâimana za'ra mono zém na romnhimiré hã.

⁹ ĩsisãnawã norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ãne na te aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'aba nherẽ, ai'ãma 're ĩhâtã'ã za'ra wa'aba mono õ di. Sena na wa tô oto ãma aiwaihu'u za'ra wa'wa, marĩ ĩwẽ si 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono zém na hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩ'asõ'reptu za'ra wa'aba mono zéb zarina. ¹⁰ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩ'uwaibaba si te uburé marĩ hã te te dama 're ab'manharĩ, te te dawĩ ãma 're a'upai mono ãna. Taha wa, tãma 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zém na nimahã na hã ãma po're si'ãri õ di za. ĩsib'a'uwẽ norĩ hã tãma 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mono zém na hã, duré tãma 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mono zém na hã, ãma po're si'ãri waihu'u õ di za. Te za tô ãma 're sipo're pu'u u'âsi, ta norĩ ãma hã. ¹¹ Wa tô ĩsima aiwẽ za'ra wa'wa, tô õhõ na si 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rob'rãsutu u, ĩwẽ uptabi zõ 're asimipari za'ra wa'aba mono zé hã asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. ¹² Aiwa'a ãna õhõ ãma si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, wa tô te ĩsima 're aiwẽ za'ra wa'wa. Nĩ'wam norĩ hã siptete sina, Cristu te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono norĩ hã te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwẽ uptabi hã tãma sõmri za'ra, te te tãma ĩropisutu za'ra zéb uwaibaba. Ta norĩ, 're ĩhâimana za'ra mono ne, Cristu hã asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono da, wa tô te ĩsima 're aiwẽ za'ra wa'wa.

'Re ĩhâimana u'âsi mono hã sena na te te dama ĩropisutuzé wasu'u

¹³ Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Abra'ãhã ma, te te ropisutu wamhã, tinhisi na ma tô tãma ropisutu, ni'wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma ĩsisi pire hã tãma 're hâimana mono õ wa, ĩsisi na te te tãma ĩropisutu da hã. ¹⁴ ãne ma tô Abra'ãhã ma ropisutu: “ĩwẽ uptabi hã wa za te aima 're anhomri u'âsi. Asihudu sidápãsi, ahã uptabi na te za 're hâimana za'ra.” ãne ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã si'uihã na tãma ropisutu, Abra'ãhã ma hã. ¹⁵ Tawamhã Abra'ã hã wahub ahã na te sõ 're simipari, simi'ẽ na. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô ãma tãma uwaimra oto, te te tãma ĩropisutuzém na hã. ¹⁶ Tane nherẽ, wa norĩ hã marĩ pire na wa te dama 're ropisutu za'ra mono wamhã, dama ĩpire norĩ nhisi na, wa za wa te dama 're ropisutu za'ra, sena na da te ãma 're wazaze za'ra mono da, duré da te ãma 're wawawã za'ra mono tô da. ¹⁷ Tane hã ma tô duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhisi pire na tãma ãma ropisutu za'ra, tinhib'a'uwẽ norĩ ma hã, tinhimirosa'rata na tô sena te te

ãma 're ãsaprĩ mono õ na, ta norĩ hã te te ãma 're sazei pese za'ra mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tãma ãropisutu za'ra zéb zarina, ãwẽ hã za te te sima 're ãwaibui mono norĩ hã. ¹⁸ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã sadawa nhipese õ uptabi di. Taha wa, te te dama ãropisutuzé hã te te ãma saprĩ waihu'u õ di. Tinhisi pire na te te dama ãropisutuzé hã te te ãma saprĩ waihu'u õ di duré. Taha wa, wa norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono, wa'ãma 're sisaprĩ za'ra mono da, ãtẽme 're ãwasisa'rei mono norĩ hã wa za oto wato sina 're wahãimana za'ra, ãwẽ uptabi zô wasina 're ãwanhimipari u'ãsi za'ra mono zé hã, wanhiptete sina wa te wasima 're tété u'ãsi za'ra mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te wama ãpisutu za'ra zé hã. ¹⁹ Uba're tétézé hã ãi ba da te mei wamhã, te za tété uba're hã, wara tã da. Tane duré, ãwẽ uptabi zô wasina 're ãwanhimipari u'ãsi za'ra mono hã. Taha zô si wasina 're wanhimipari za'ra mono wamhã, wanhiptete u'ãsi wa za ãma 're wanomro, wapẽ'ẽ na wa te ãma 're wawã za'ra mono ãna. Zezusi hã wa te wasina 're ã'umnhasi za'ra mono hã sô 're ãwanhimipari za'ra mono hã ma tã ãzé 'ri para u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa u, hãiwa ãma hã. Zazahã ãhãpa na 'ri 're wa'wa nhitobzé wa'wai baba ma tã ãzé, 'ri 're wa'wa ãwẽ uptabi u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, dazô 're ãsãmra mono zéb u hã. ²⁰ Zezusi hã wa'udãna ma tã tamomo ãzé, wawana za'ra. Ta hã te oto sasedoti ãpire uptabi na dama 're hãimana u'ãsi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa na. Duréihã Metizédéti hã sasedoti na pire na dama 're ãhãimana mono ne, te oto Zezusi hã pire uptabi na dama 're hãimana u'ãsi.

7

Metizédétihi wasu'u

¹ Ta hã Metizédéti hã Sarẽ na 'ri nho'õmo nhisi ãma danhib'apito, ma tã dama 're hãimana. Sasedoti na te duré dama 're hãimana, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa na. Danhipai u dama pire uptabi na 're ãhãimana mono ma, romhuri'wa na te 're hãimana. Duréihã Abra'ã norĩ hã, danhib'apito norĩ, maparane si'uiwa na te te ãma ai'uté za'ra pari, apã si'aba'réi ré, ma tã sãpẽtẽ Metizédéti hã, Abra'ã hã. Taha wa, ma tã mreme pire na Metizédéti hã ãma mre, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, marĩ hã ãwẽ si te te tãma 're apisutu mono da, Abra'ãhã ma hã. ² Tawamhã Abra'ã norĩ hã te te da'ãma ai'uté za'ra pari, danhibro te te ã'wasari hã ma tã po'o, Abra'ã hã. Tinhiptõmo hi bâ ma tã te te po'o. Te te po'o mono pari, ma tã misi tãma tisõ, Metizédétihi ma. Metizédétihi nhisi hã: “Danhib'apito, sena na si da'madã'ã'wa” te wasu'u. Duré ãwaptẽrẽzéb amo hã “Sarẽ ãma danhib'apito”, ãwaptẽrẽzéb amo hã. Sarẽ hã “rowẽ” te wasu'u. Taha zarina, Sarẽ ãma danhib'apito na ãwaptẽrẽzé hã, “Danhib'apito, dama rowẽ nhomri'wa” te wasu'u. ³ Taha mama nhisi ui'ére hã hãimana õ di, ãbaihã na hã, ãna nhisi me hã. ãhi'rata norĩ nhisi ui'ére zama, hãimana õ di duré. ãwaptã'ãzém na ãma ãrob'ui'ére hã hãimana õ di duré, ãdã'ãzém na ãrob'ui'ére na zama. 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra ne, te pire na dama 're hãimana u'ãsi ta hã, Wanhib'apito ne, sasedoti na da'ãma romhuri'wa 're hãimana u'ãsi mono wa.

⁴ Metizédéti hã dama pire uptabi di. Ma'ãpé ãne na ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba. Abra'ã hã wahi'rata uptabi hã ma tã danhibro hã Metizédétihi ma po'o, pire na dama 're hãimana mono wa, ta hã. Te te da'ãma ai'uté za'ra pari, danhibro te te apã siré ã'wasari hã tinhiptõmo hi bâ ma te te po'o, Abra'ã hã. Taha pari, misi ma tãma tisõ, Metizédétihi ma hã. ⁵ Réwihã nhihudu norĩ hã sasedoti na dama 're ãhãimana za'ra mono hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ãrob'ui'ére zarina, te za danhibro hã te te dawĩ 're waibu, tisiré a'uwẽ norĩ wĩ, tã Izarazéhé nhihudu norĩ wĩ. Danhibro hã danhiptõmo hi bâ da te 're po'o za'ra mono parip si, misi te za da te tãma 're

sômri za'ra, Réwihi nhihudu norĩ ma hã. Abra'ãhã nhihudu si, siré 're hâimana za'ra mono nherẽ, te za te te tãma 're sômri za'ra, Réwihi nhihudu norĩ ma hã. ⁶ Tawamhã, Metizédéti hã Réwihi nhihudu, 're hâimana mono õ nherẽ, ma tô Abra'ã hã danhibro hã tãma tisõ. Tinhiptõmo hi bâ te te po'o mono pari, ma tô misi tãma tisõ. Tawamhã Metizédéti hã mreme pire na ma tô ãma mre, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, ìwẽ uptabi hã te te tãma 're apisutu mono da, Abra'ãhã ma hã. Taha ma, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tãma ropisutu, duréihã. ⁷ 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ìwẽ hã te te dama 're apisutu mono da, ni'wa hã da'ãma mreme wamhã, ta hã pire na dama 're ìhâimana mono. ãne hã wama waihu'u pese za'ra di. Taha wa, wa za ãne na ãma waihu'u za'ra ni, Metizédéti hã Abra'ãhã ma, pire na 're ìhâimana mono zém na hã. ⁸ Réwihi nhihudu norĩ hã, sasedoti na da'ãma romhuri'wa norĩ hã te za tô te te dawĩ 're waibu danhibro hã, danhoprubzé da te tãma 're ìpo'o za'ra mono hã. Tane nherẽ, te za uburé ta norĩ hã 're dâ'â za'ra, Réwihi nhihudu norĩ hã. Metizédétihi si, dâ'â ãna wama 're ìhâimana mono ne, te wama 're hâimana sasedoti na hã, ìdâ'ázém na ãma ìrob'ui'éré hã ãma hâimana õ wa, ìbaihã na hã. ⁹⁻¹⁰ Réwi hã uburé sasedoti norĩ hi'rada te 're hâimana, uburé da'ãma romhuri'wa norĩ hi'rada, danhoprubzé te te dawĩ 're ìwaihui mono norĩ hi'rada. Metizédéti hã Abra'ã te te sôpêtê wamhã, Réwi hã zahadu poto õ di. Tane nherẽ, te Abra'ãhã hãiba 're tihãiba, tih'i'rata hãiba 're. Taha wa, Abra'ã hã danhibro, Metizédétihi ma te te po'o wamhã, taha nhipai u ma duré Réwi hã tãma po'o, Abra'ãhã hãiba 're, hâimana wa. Tawamhã Metizédéti hã Réwihi ma zama pire na 're ìhâimana mono zé, te wasu'u, ã hã.

¹¹ Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ãma 're dahâimana wẽ za'ra mono da, tinhiroti te te dama 're anhomri mono wamhã, ma tô duré sasedoti norĩ te te da'ãma 're ìromhuri za'ra mono zéb da hã, te te dama 're awaihu'u. Sasedoti norĩ hã Réwihi nhihudu norĩ hã tinhiromhuri na 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, te te ãma 're uwaimrami uptabi za'ra mono 'wa'ãhã, taha zarina te aré 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're da'awêsãmri, dawasédé hã taha zarina te te da'ãma 're ab'madâ'â mono õ wa aré. Tane nherẽ, ta norĩ hã tinhiromhuri na te te ãma 're uwaimrami uptabi za'ra mono õ di, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, sasedoti ìhãiba amo hã Réwihi nhihudu norĩ nhibrob're ìsébré hã te oto dama 're hâimana, Réwihi nhihudu 're hâimana mono õ nherẽ, duré Arãhã nhihudu hã 're hâimana mono õ nherẽ. Metizédéti hã sasedoti na pire na dama 're ìhâimana mono ne, te ta hã dama pire uptabi na 're hâimana oto.

¹² Duréihã sasedoti norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ hã tinhiromhuri na te te tãma ãma 're uwaimrami uptabi za'ra mono õ wa, ta norĩ nhibrob're sasedoti ìhãiba amo hã ma tô duré ãzé. Sébré wamhã, ma tô duré 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tinhiroti té hã ìsu dama tisõ, sasedoti norĩ hã imanazém na ìsimiroti 'rata na Mozési te te ãma ìrob'ui'éré nhowa're're.

¹³ Ta hã sasedoti ìhãiba amo hã danhowa're're ìsébré té hã, Wanhib'apito, te wasu'u. Ta hã Réwihi nhihudu 're hâimana mono õ di. Izarazéhé 'ra hãiba amo nhihudu te 're hâimana. Niwamhã ni'wa hã ìsiré Izarazéhé 'ra hãiba amo nhihudu hã sasedoti na dama 're hâimana mono õ di, ìsine da hã. Mare uptabi di. ¹⁴ Wanhib'apito hã Zudaha nhihudu, te 're hâimana. ãne hã dama waihu'u pese uptabi di, ìwasu'u na hã. Mozési hã, Zudaha nhihudu norĩ ãma te te dama ãma rowasu'u õ di, sasedoti na te te da'ãma 're ì'mairomhuri mono da hã.

Sasedoti aimawi hã Metizédétihi ne, dama 're ìhâimana mono zé wasu'u

¹⁵ ãhã wasu'u hã wama waihu'u pese za'ra di oto. E marĩ wa. Sasedoti ìhãiba amo hã oto danhowa're're wama sébré za'ra wa, Metizédéti hã sasedoti na dama 're ìhâimana mono ne, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri uptabi 'wa da hã oto. ¹⁶ 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ìrob'ui'éré zarina, ma tô Réwihi nhihudu norĩ si, sasedoti na dama 're

hâimana za'ra. E tawamhã Wanhib'apito hã Réwihî nhihudu 're hâimana mono wa, ma tô âzé, sasedoti na dama 're hâimana mono da. Mare di. Ta hã Réwihî nhihudu 're hâimana mono ô di. E marĩ zarina, ma te âzé, tawamhã. Ta hã si'utõrĩ waihu'u ô wa, ma tô âzé, sasedoti na dama 're hâimana u'âsi mono da. Nimahã na hã si'utõrĩ waihu'u ô di za tô, siptete uptabi wa, duré waihu'u pese uptabi wa. ¹⁷ Duréihã, ma tô ni'wa hã ĩbaihã na âma rob'ui'ére ĩwasu'u na hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ti'ra ma te te ĩrotizém na hã, âne:

“A hã, sasedoti norĩ, dama 're ĩhâimana za'ra mono ne, te za sasedoti na dama 're aihâimana u'âsi mo, duréihã Metizédéti hã sasedoti na pire na dama 're ĩhâimana mono ne.”

¹⁸⁻¹⁹ Āne wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te âma ĩrob'ui'ére hã pire na dama 're hâimana mono ô di oto. E marĩ wa. Marĩ dai ô wa, te te âma 're ĩda'anho'reptui mono zéb da hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata zarina, da te dasina tãma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono ô wa, taha na te te sima da'âma 're aroti mono ô di, dawasédé hã te te oto da'âma 're ĩ'ab'madâ'â mono ô zéb da hã, duré taha zarina te te 're ĩda'awêsãmri mono da hã. Taha wa, aimawi hã ĩwē uptabi hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wama pisutu za'ra oto, sô 're ĩwanhimipari za'ra mono zéb da hã: Cristuhu si te oto sasedoti na pire uptabi na dama 're hâimana. Taha zô si wasina 're wanhimipari za'ra mono wamhã, wa za ĩtēme 're wasihutu wapē'ē 're 'rãwi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono u hã.

²⁰⁻²¹ Duréihã sasedoti norĩ hã da'âma romhuri'wa da, 're sisisi mono wamhã, tinhisi na mreme pire na te te tãma 're ropisutu za'ra mono ô di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Tazahã, Zezusi hã dama sisasedoti da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te oto pisutu wamhã, mreme pire na ma tô tãma ropisutu, âne: “Wa hã Danhib'apito uptabi, ĩmreme ĩpire na wa za oto aima ropisutu, âne: ‘A hã sasedoti na te za dama 're aihâimana u'âsi mo. Niwamhã te dawî aiwazere ô di za, ta hawimhã.’ Āne wa aima ropisutu. ĩnhimiropisutu na te aima âma ĩsaprĩ da hã, mare uptabi di za.”

Āne ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã timreme ĩpire na tãma ropisutu siro, ti'ra ma, Zezusihi ma hã.

²² Āne na Zezusihi ma, timreme ĩpire na te te tãma ropisutu wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép té ĩwē uptabi hã te wasu'u. Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzém nhipai u ĩwē uptabi hã, te wasu'u.

²³ Duréihã sasedoti norĩ hã ahã uptabi na ma tô sisõwa're're te te da'âma 're romhuri za'ra, 're si'utõrĩ mono sidâpâsi. ²⁴ Tazahã, Zezusi hã nimahã na tidâ'â na te te sahu ô di za. Ōne u'â te za 're hâimana u'âsi. Taha wa, sasedoti na te za tô dama 're hâimana u'âsi oto, watobro waihu'u âna dawî. ²⁵ Taha wa, te te 're da'anho'reptui waihu'u pese mono di ta hã, da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zéb zarina, 'rãwi dapē'ē 're ĩtēme 're ĩdasihutu mono norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono u hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'âma 're mreme mono da, dama 're hâimana u'âsi mono wa, te te 're da'anho'reptui waihu'u pese mono di, ta hã oto.

²⁶ Taha wa, te oto ôhõ si sasedoti ĩpire uptabi na hã wama 're hâimana za'ra, Timama ma, te te wa'âma 're romhuri mono da. Taha si te 're timorĩ wē uptabi. Ôhõ si ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're wêsãmri, marĩ te te 're ab'manharĩ wasété mono ô wa. Taha wa, ĩwasédé hã sena na da te âma 're sa'ra waihu'u za'ra mono ô di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô tãma pisutu, ti'ai âma dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ nhiti 're sãmra mono da oto, hãwa âma danhipai u dama pire uptabi na 're hâimana u'âsi mono da. ²⁷ Duréihã sasedoti norĩ 're ĩhâimana za'ra mono ne, 're hâimana mono ô di, Zezusi hã. Ta norĩ hã awē sidâpâsi te za tinhoprubzé hã si'udâna te te tãma 're sômri 'rata za'ra 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, tiwasété parizéb da hã. Taha

pari, te za duré da'udâna zama danhoprubzé hã te te tãma 're sômri za'ra, dawasédé te te dama ãma 're apari mono da. Tanei õ di, Zezusi hã sasedoti na te te wa'ãma 're ãromhuri mono zé hã. Niwa marĩ te te 'manharĩ wasété waihu'u õ wa, awẽ sidâpâsi si'udâna tinhoprubzé hã te te tãma 're anhomri mono õ di, Timama ma hã. Misi haré ma tô tinhoprubzém na hã tãma sisõ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, dazada dâ'â da, sihãiba zawi ãna tãma sisõmri wamhã, õhõ haré dawasédé hã te te oto ãma dama 're ã'apari mono zéb da hã. ²⁸ Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ãrob'ui'éré zarina, ma tô sasedoti da, te te 're da'apisutu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. 'Re danomro wasété mono wa, danhib'uware na 're dahãimana za'ra mono nherẽ, ma tô ãne da hã te te 're da'apisutu. Tane nherẽ, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã timreme pire na ti'ra ma ropisutu, taha si sasedoti na misi wama 're hãimana za'ra mono da oto. Ta hã te uburé marĩ hã ãmama te te tãma 're ã'apisutu mono zéb zarina, te te tãma ãma 're a'uwaímrami u'ãsi, Timama ma hã.

8

Sasedoti ãpire uptabi na Zezusi hã wama 're ãhãimana mono zé wasu'u

¹ ãhãna te aima ãma ãrowasu'u za'ra wa'aba zé hã, e marĩ te wama wasu'u za'ra, ãpire hã. Sasedoti ãpire uptabi hã te oto wama 're hãimana za'ra. ãhã wasu'u si, ãpire uptabi hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono 're ãsãmra mono zém nhimire niwĩ, te pire uptabi na 're sãmra u'ãsi hãiwa ãma, ãwẽ uptabi nhimire niwĩ. ² Taha si te sasedoti ãpire uptabi na te te 're romhuri, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma ãwẽ uptabi 're, hãiwa ãma. Hãiwa ãma 'ri hã ni'wa te te ã'ri õ di. Tô õhõ si ma tô ãwa 're ãsãmra mono zéb da hã si'uihã na sima 'ri, Danhib'apito uptabi hã.

³ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô sasedoti ãpire uptabi norĩ hã te te 're apisutu, danhoprubzé hã da'upana te te tãma 're sômri za'ra mono da, ãma 're ãwata za'ra mono zéb da hã, duré danhimizama hã da'upana te te tãma 're simroi mono da, taha na dawasédé hã te te dama ãma 're ã'apari mono zéb da hã. Taha zarina, ma tô duré Cristu hã tinhoprubzém na tãma sihãiba nho, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, sasedoti ãpire uptabi na taha si wama 're hãimana za'ra mono wa oto. ⁴ Cristu hã ti'ai ãma 're sãmra u'ãsi mono 'wa'ãhã, sasedoti na dama 're hãimana mono õ di aré. E marĩ wa. Sasedoti norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, danhoprubzé hã da'upana te te tãma 're sômri za'ra mono da, ãwana dama 're hãimana u'ãsi za'ra mono wa ta norĩ hã, zudezu norĩ 're ãhãimana za'ra mono zéb zarina. ⁵ Da'awã da te 're 'madã'ã za'ra mono wamhã, dahãiba uptabi hã dama 're ãhãimana za'ra mono na te za da te 're waihu'u za'ra. Tane nherẽ, da'awã si hã marĩ hã ãma 're hãimana mono õ di. Tane duré, ti'ai ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa hã, sasedoti norĩ hã ã're te te da'ãma 're ãromhuri za'ra mono zé hã. Hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa awã ne, te ta hã 're hãimana. Aiwab uptabi õ di. Hãiwa ãma ãsõrõwa si, ãwẽ uptabi hã. Duréihã Mozési hã romhã 'manharĩ na 'ri hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, te te 'manharĩ õ ré, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãne hã tãma pisutu: “Ëtẽ 'rãihã na asãmra ré, romhã 'manharĩ na 'ri 'manharĩ da, te aima ãpisutuzéb uwaibaba si, te za ã'manha.” ãne ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tãma waihu'u, Mozésihi ma hã. ⁶ Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô oto tãma pisutu Zezusihi ma, taha si te te oto da'ãma tãma 're romhuri mono da, pire uptabi na, sasedoti norĩ te te da'ãma 're ãromhuri za'ra mono zém nhipai u. Tane duré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama ãropisutuzép té hã, Cristu hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, te te wa'ãma 're ã'ab'madã'ã mono hã. Wẽ uptabi di ta hã, duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama ãropisutuzéb 'rata

ma hã. Danhipai u uptabi hã, marĩ ĩwẽ uptabi na te te dama 're aropisutu mono wa, te wẽ uptabi na dama 're hãimana, te te dama ĩropisutuzép té hã.

⁷ 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzéb 'rada hã wẽ uptabi 'wa'âhã, te aré tô õhõ si dama 're hãimana u'âsi. Te te dama ĩropisutuzép té hã te te aré dama pisutu õ di.

⁸ Tane nherẽ, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te dama ĩropisutuzéb 'rada hã ma tô 'rãwi siwi wẽ'õ. ãne na ma tô dama ãma rowasu'u, duréihã:

“Wa hã Danhib'apito uptabi, wa za oto aima rowasu'u za'ra wa'wa, ãne: Nimahã na hã Izarazéhé nhihudu norĩ ma, wa za ĩnhimiroti té hã tãma pisutu za'ra, Zudaha nhihudu norĩ ma zama.

⁹ Ta norĩ hi'rata norĩ ma, te ĩropisutu 'rata ne, 're hãimana mono õ di za, te dama ĩropisutuzép té hã. ĩhi'rata norĩ hã Ezitu hawi te simroi mono wamhã, te tãma ĩropisutu za'ra zé wa'rãmi, ĩnhimiroti hã te te 're 'madâ'â za'ra mono õ di, ta norĩ hã. Taha wa, wa tô ta norĩ wi tiwi aipĩ'ra za'ra, si'uihã na 're hãimana za'ra mono da oto.

¹⁰ Tane nherẽ, nimahã bâtã na wa za te dama ĩropisutuzép té hã tãma pisutu za'ra Izarazéhé nhihudu norĩ ma hã, duréihã te dama ĩropisutuzém nhowa're're. ã hã, wa wa hã Danhib'apito uptabi hã aima wasu'u za'ra wa'wa, ĩnhimiroti tém na te dama ĩropisutuzé hã.

Tawapsi wa za ĩnhimiroti hã ĩpê'ê 're te tãma 're anhomri, ĩré 're nomro u'âsi mono wa, te te 're 'madâ'â pese za'ra mono da.

Ta norĩ nhib'apito, wa za oto tãma 're ĩhãimana za'ra. Tawamhã ĩnhib'a'uwẽ na si te za tô ta norĩ hã ĩma 're hãimana za'ra.

¹¹ Wa hã Danhib'apito uptabi hã, ĩnhib'a'uwẽ norĩ te te 're ĩwaihu'u za'ra mono da, te te sima 're ĩwasu'u za'ra mono zéb zarina si, te te 're ĩwaihu'u za'ra mono õ di za oto ta norĩ hã. Duré ĩsisãnwã norĩ te te tãma 're ĩwasu'u za'ra mono zéb zarina si, te te 're ĩwaihu'u za'ra mono õ di za. Si'uihã na te za ĩnhib'a'uwẽ norĩ hã tipê'ê na te te 're ĩwaihu'u za'ra oto, dama wapu na 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã, duré dama pire na 're ĩhãimana za'ra mono norĩ zama.

¹² ĩwasédé hã te ãma 're ab'madâ'â mono õ di za oto. Marĩ te te 're ĩmanharĩ wasété za'ra mono zém na hã 're ĩsipo're pu'u mono õ di za duré.”

ãne 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép tém na te te ĩrowasu'uzé hã.

¹³ Duréihã 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te dama ĩropisutu 'rata nhowa're're, te te dama ĩropisutuzép té hã te te dama pisutu wamhã, marĩ dai õ di oto, ĩsimiropisutu 'rada hã. Taha wa, te za oto ai'utõ, marĩ ĩ'ratare hã 're ĩsi'utõrĩ pese za'ra mono ne.

9

Romhã 'manharĩ na 'ri wasu'u

¹ 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã duréihã tinhimiropisutu 'rada hã te te dama sãmri wamhã, ma tô dama pisutu za'ra, ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb da hã. Zãmori za'ra ré, danhimizahãri sidãpãsi, romhã 'manharĩ na 'ri hã da te dasiwi ĩsimizusi mono zéb da hã, ma tô duré dama pisutu, ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb da hã, duré ĩwa 're ĩsãmra mono zéb da zama. ² Duréihã romhã 'manharĩ na 'ri hã danhimizahãri sidãpãsi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, da te dasiwi 're ĩsimizusi mono hã maparane te 'ri 're wa'wa hã 're hãimana zahuré. 'Ri 're wa'wa ĩmorĩ'rata ãma, te rob'uiwézé sima'warazé hã 're sa. Wedeza hã te duré ĩwa 're sa, ĩ'u'êne hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, ĩwa da te 're ĩsa'ra mono zéb da hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono te, 'ri 're wa'wa hã ĩwẽ uptabi na ĩsisi hã.

³ Duré zazahã ĩhãpa na 'ri 're wa'wa nhitobzé babarã niwĩ, 're ĩhãimana mono hã maparane ãma 'ri 're wa'wa hãiba amo nhisi hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te,

danhipai u ĩwē uptabi hã, ĩwa 're ĩsãmra mono zém na taha nhisi hã. ⁴ Tame te êtê'ubuzi pré oru 'manharĩ na wedeza ne hã 're sa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, wedewa'u zadaze zatazéb da hã. Wedehã're hã te duré 'ri para 're sa. Wedehã're mana wawimhã, oru 'manharĩ. Duréhã rob'ui'ééré na 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzém na, wedehã're nhisi hã. Wedehã're 're, te oru 'manharĩ hã simhi ne hã 're sa, mana na dasa nhisi hã ĩ're 're ĩsa'wari mono hã. Arãhã nhiwedehu zama te duré wedehã're wa 're sa'wari, duréhã 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimipawaptobzéb zarina, wedehu na ĩsuire 're ĩwairébé mono hã. Rob'ui'ééré hã te duré ĩwa 're sa'wari zahuré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te tinhĩb'a'uwē norĩ ma ĩropisutuzém na rob'ui'ééré hã, êtê tōmo baihá na. ⁵ Wedehã're nhisiwi te duré ropodo hã 're sima'wara zahuré, rob'manharĩ hã ropoto hãiba hã ĩsaripi ré hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono, tame 're ĩsãmra mono zé, te ta norĩ hã wasu'u zahuré. Wedehã're nhisiwi, te ta norĩ hã 're papo zahuré. Wedehã're nhitobzé nhisi hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono, dawasédé te te dama 're ĩ'apari mono zém na ĩsisi hã. Āne duréhã romhá 'manharĩ na 'ri wasu'u hã. Tane nherē, āhãna hã te āma aima rowasu'u uptabi za'ra wa'aba ō di. Syry na wa tō āma aima rowasu'u za'ra wa'wa.

⁶ Āne ma tō danhimizahãri sidãpãsi 'ri paramhã marĩ hã sipu'u pese na ĩwa da te 're sa'ra. Tawamhã sasedoti norĩ hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma da'āma romhuri'wa norĩ hã awē sidãpãsi ma tō 're sisisi, 'ri 're wa'wa ĩmorĩ'rata u hã, tame ĩwa tinhimromhuri mono bâ marĩ na te te 're romhuri za'ra mono da. ⁷ Tane nherē, sasedoti norĩ nhĩb'apito, tisiré norĩ ma ĩpire uptabi si ma tō maparane āma 'ri 're wa'wa u 're zasi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te hã, danhipai u ĩwē uptabi hã ĩwa 're ĩsãmra mono zéb u hã. Wahub sidãpãsi ma tō misi haré 're zasi. Tamomo 're zasi mono wamhã, danhimizama waprui ré, te 're zasi, dawasété parizéb da hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, te te tãma 're sōmri mono da, si'udãna, duré da'udãna zama, duré da te dasina 're waihu'u za'ra mono ō nherē, dawasédé da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zé parizéb da hã. ⁸ E marĩ te tawamhã wama wasu'u za'ra āne hã, duréhã sasedoti norĩ hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, te te da'āma 're ĩromhuri za'ra mono zé hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono pê'ēzani hã ma tō āne hã wama waihu'u za'ra. Duréhã romhá 'manharĩ na 'ri āma hã, 'ri 're wa'wa ĩmorĩ'rata u danhimizama hã dawasété parizéb da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, da te 're ĩsimroi mono zé hã, zahadu 're hãimana mono ré, te 'ri 're wa'wa hãiba amoi u da hã sitom haré 're sa dawĩ, zahadu. Taha wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, ĩwa 're ĩsãmra mono zéb u hã, zahadu ĩtēme 're danhisi waihu'u mono ō di. Āhã wasu'u, te ā hã wama wasu'u za'ra. ⁹ E marĩ te duré wama wasu'u za'ra, 'ri 're wa'wa ĩmorĩ'rata āma danhimizama ĩwa da te 're ĩzata za'ra mono zé hã. Danhimizama hã dawasété parizéb da, da te tãma 're ĩsōmri za'ra mono zém na, dapē'ē 're dadã'ã u'âsi ne 're ĩdanomro mono zéb zarina, dawasété si da te 're 'manharĩ za'ra mono wa, 'rãwi 're ĩdasiwē'ō u'âsi za'ra mono zé hã da te dasima āma 're pari waihu'u za'ra mono ō di, dasi'uihá na hã.

Duré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma danhoprubzé hã, āma 're dawata za'ra mono da, da te tãma 're ĩsōmri za'ra mono zém na hã da te dasima 're pari waihu'u za'ra mono ō di, dapē'ē 're dadã'ã u'âsi ne 're ĩdanomro mono zéb zarina, dawasété si da te 're 'manharĩ za'ra mono wa, 're ĩdasiwē'ō u'âsi za'ra mono zé hã. Āne, wa te oto āma 're ĩwaihu'u za'ra mono zé hã, ā hã ĩpire wasu'u na hã. ¹⁰ 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, danhoprubzé, da te 're ĩsōmri za'ra mono zé hã dapē'ē 're, da te dasima 're ĩrosa'rata za'ra mono zém na te te wama rowasu'u ō di. Taré dasa hã marĩ, da te 're ĩhuri mono zém na roti te wasu'u, duré marĩ wa'u, da te 're ĩ'ãhuri mono zém na rowasu'u zama, duré 're dasihãiba wasété za'ra mono tō da, 're ĩdasi'upsōi pese za'ra mono zém na zama roti. Ā norĩ na roti hã taré sō'awi dahãiba na roti, ma tō dama 're hãimana

za'ra. Tane nherẽ, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono hã 're ãdanomro mono zép té hã, te te dama ãpisutuzép tép ãma, ma tô oto dawi ai'utõ, ã norĩ na roti 'rada hã.

¹¹ Cristu hã ma tô oto sisasedoti tô, sasedoti ãpire uptabi na dama 're hãmmana mono da, 're ãdanomro mono zép té hã ãwẽ uptabi hã te te dama 're ab'madã'ã mono da oto. Tawamhã, hãiwa ãma 'ri hã, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono hã ãwa 're ãsãmra mono zéb u, ma tô oto ãzé Cristu hã, danhib'rata na da te dasiwi ã'ri õ u, ropoto wazari ti'ai ãma 're ãsa mono õ u. Ti'ai ãma romhã 'manharĩ na 'ri nhipai u, wẽ uptabi di 'ri hã, hãiwa ãma hã. Pire uptabi na te ta hã 're sab u'ãsi.

¹² Tawamhã Cristu hã hãiwa ãma 'ri 're wa'wa u sébré wamhã, misi haré ma tô wanhowab za'ra ãzé, 'ri 're wa'wa ãwẽ uptabi u hã, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono, ãwa 're ãsãmra mono zéb u hã. Tamomo ãtẽme sébré wamhã, e pone'ẽrebã waprui ré ma tô ãzé. E powawẽ 'ra waprui ré zama, ma duré ãzé, te te tãma ãsõmri da hã, duréihã sasedoti norĩ te te tãma 're ãsõmri za'ra mono ne hã. Mare di. Tiwaprui ré si ma tô ãtẽme ãzé Timama u hã, te te tãma sõmri da, taha na si wawasété hawi te te 're wa'anho'reptui mono da, misi haré. ¹³ Sasedoti norĩ hã 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ãrob'ui'ééré zarina, te za pone'ẽrebã waprui hã syry na dahãiba nhisiwi te te 're sa'wari za'ra, niha wamhã, powawẽ ãba'õmo waprui hã, marĩ na dahãiba mana wawip si 're dasihãiba wasété za'ra mono wa, apã te te ãma 're dahãiba wẽ za'ra mono da, taha zarina pibu pese na 'Re ãhãmmana u'ãsi mono ãma 're dawata za'ra mono da. Niha wamhã, powawẽ 'ra sipi'õ hã da te 're 'wa'a pese za'ra mono wa, taha pro hã 're ãsi'ru'a za'ra mono hã te za duré ta norĩ hã te te dahãiba nhisiwi 're sa'wari za'ra, te te ãma 're dahãiba wẽ za'ra mono da, duré taha na hã. ¹⁴ ãne hã duréihã danhimizama waprui na dahãiba mana wawi marĩ na 're ãdashãiba wasété za'ra mono parizéb da hã, wẽ nherẽ, taha nhipai u, Cristuhu waprui si siptete uptabi di, dawasété parizéb da hã. E marĩ wa. Taha si wasété ãna 're hãmmana u'ãsi mono wa. Taha wa, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono pẽ'ẽzani waihu'u pese zarina ma tô wazada sisõmri za'ra 'Re ãhãmmana u'ãsi mono ma, wazada dã'ã da, tiwaprui na te te 're wa'a'upsõi mono da, wapẽ'ẽ 're wadã'ã u'ãsi ne 're ãwanomro mono zéb zarina, wawasété si wa te 're 'manharĩ za'ra mono wa, 'rãwi 're ãwasiwẽ'õ u'ãsi za'ra mono zé hã te te oto wama 're apari mono da. Taha zarina, wa za oto 'Re ãhãmmana u'ãsi mono ma si, wa te 're romhuri za'ra, wawẽ na si wahãimanazém na wa te 're upa za'ra mono ãna.

'Re ãhãmmana u'ãsi mono te te dama ãropisutuzép té wasu'u

¹⁵ Taha wa, te oto Cristuhu si te te dã'ãma 're ab'madã'ã, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono te te dama ãropisutuzép té hã. Tidã'ãzém na ma tô dã'awa'ã Cristu hã, dawasété na 're ãdanomro mono zém hawi te te 're dã'anho'reptui mono da, zahadu 'Re ãhãmmana u'ãsi mono te te dama ãropisutuzéb 'rada hã dama 're hãmmana mono ré. Taha zarina te za oto 'Re ãhãmmana u'ãsi mono hã tinhib'a'uwẽ da, te te 're ã'apisutu mono norĩ hã te te sima 're awaibu, ãwẽ uptabi na te te tãma 're ã'aropisutu mono zéb ré si, 're hãmmana u'ãsi za'ra mono dã'ãré, ta norĩ hã.

¹⁶⁻¹⁷ Ni'wa hã dã'ã õ ré, te za tinhibrom na sisa'u dama roti, ã'uirĩ na si da te niha dasima ãpo'o mono da hã. Sisõ'a ré, te za ãne na hã ãma rob'ui'ééré ãbahã na hã, pibu pese na ãsibro hã ã'uirĩ na da te dasima ãpo'o mono zéb da hã. Tawamhã, e zahadu dã'ã õ ré, te za te te sima po'o, ãsimi'ui'ééré zarina, te te tãma ãroti za'ra zéb zarina. Mare di. ã'uirĩ na si te za tô ta norĩ hã ãsibro hã te te sima po'o, ãdã'ãzém na te te waihu'u za'ra wapsi. Tane duré, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono te te dama ãropisutuzé hã. ¹⁸ Duréihã sasedoti norĩ hã danhimizama te te 're ãsimroi mono waprui na te te dã'ãma 're romhuri za'ra mono õ 'wa'ãhã, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono te te dama ãropisutuzéb 'rada hã pire na aré dama 're hãmmana mono õ di. Taré te aré dama 're hãmmana. ¹⁹ Duréihã

Mozési hã ãmorĩ'rata na ma tô uburé 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na dama rowasu'u. Taha pari, ma tô powawẽ waprũ hã â na waza, pone'ẽrebãĩ waprũ zama. Tawamhã wesuirã suiro panhipti hã ma tô sada si'ẽ za'ra. Taha pari, simisutu ma tô pone'ẽrebã zéré na wasisi, da te ãséré pré na. Tawamhã danhimizama waprũ na ma tô ãma di'i, â wazari powawẽ waprũ na hã. Tawamhã ãbahã nhisiwi ma tô wesuirã suiro panhipti wasi hã sãã'ã, danhimizama waprũ na te te ãma di'i da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na rob'ui'éré ré nhisiwi. Dahãiba nhisiwi zama ma tô duré te te sãã'ã, te te ãma da'ahãiba di'i mono da, danhimizama waprũ na. ²⁰ Tawamhã Mozési hã ãne na te duré dama roti:

“Ã danhimizama waprũ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te aima ãropisutu za'ra wa'aba zé hã, pire na oto aima 're ãhãimana za'ra wa'aba mono da hã, te aima wasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, te te aima ãma ãroti za'ra wa'aba zéb zarina, te za oto 're ãmadã'ã pese za'ra wa'aba mo, tãma ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da.”

Ãne te Mozési hã dama ãma roti. ²¹ Tawamhã romhã 'manharĩ na 'ri nhisiwib zama, ma tô duré wesuirã suiro panhipti wasi hã sãã'ã, danhimizama waprũ na te te ãma di'i da. Uburé marĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb da, 'ri para 're ãsimasa mono nhisiwib zama ma duré sãã'ã, te te ãma adi'i mono da. ²² Tane tô. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ãrob'ui'éré zarina, ma tô danhimizama waprũ na marĩ hã da te ãma 're di'i za'ra, 'ri para 're ãsimasa mono hã, wasété ãna 're simasa mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma hã. Dahãiba wib zama, ma tô duré ãma 're dasihãiba di'i za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, dahãiba wasété ãna oto 're dahãimana za'ra mono da. Danhimizama hã da te 're simroi mono wa, ãwaprũ hã tiwi 're ãsisa'wari za'ra mono na si, te za ãma 're dasihãiba wẽ za'ra dahãiba mana wawip si, marĩ na 're dasihãiba wasété za'ra mono wamhã.

Cristu hã Timama ma dazada ãsisõmrizé wasu'u

²³ ãnorĩ hã ti'ai ãma romhã 'manharĩ na 'ri hã, duré uburé marĩ hã ãwa 're ãsimasa mono hã, hãiwa ãma 're ãhãimana za'ra mono ne, te 're hãimana za'ra. Tane nherẽ, aiwab uptabi õ di, marĩ ãpire da, 're hãimana za'ra mono õ nherẽ, 'ri hã ti'ai ãma hã, duré uburé ãwa 're ãropsimasa mono hã. Ta hã ma tô sasedoti norĩ hã danhimizama waprũ na te te 're di'i za'ra, taha zarina si 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, wasété ãna 're hãimana za'ra mono da. Tane nherẽ, hãiwa ãma marĩ hã sena 're ãhãimana za'ra mono hã ãwẽ na si, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're hãimana za'ra mono da, ma tô ãwẽ uptabi hã sada dãrã. ²⁴ ãne wa, Cristu hã dã'ã pari hãiwa'utu wa, ti'ai ãma danhib'rata na 'ri 're, sébré õ di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãwa 're ãsãmra mono zéb u hã. E marĩ wa. Ta hã ti'ai ãma 'ri hã, taré hãiwa ãma 'ri ãuptabi ne si 're hãimana mono wa, ãuptabi õ wa. Hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãwa 're ãsãmra mono zéb u si ma tô ãzé Cristu hã, tame te te oto wa'ãma 're romhuri u'ãsi mono da, Timama nho'a. ²⁵ 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, dã'ãma romhuri'wa ãpire uptabi hã ma tô duré hã siwaprosi ãtẽme 're zasi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te, 'ri 're wa'wa ãwẽ uptabi u hã, sasedoti ãpire uptabi hã. Wahub sidãpãsi ma tô ãtẽme 're zasi misi haré, danhimizama waprũ hã te te tãma 're sõmri mono da, dã'udãna. Tane nherẽ, Cristu hã wahub sidãpãsi hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãwa 're ãsãmra mono zéb u hã, ãtẽme 're zasi u'ãsi mono õ di. Misi haré ma tô ãtẽme ãzé, Timama u hã, õhõ haré dãzada tãma sisõmri wa, Timama ma hã. ²⁶ Cristu hã wahub sidãpãsi 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, dãzada 're sisõmri u'ãsi mono 'wa'ãhã, te aré ropoto na'rata hawim haré dãzada 're dã'ã u'ãsi. Tawamhã robzépata za'ëtẽ na te aré tô te te 're robzépata u'ãsi. Tane nherẽ, za rob'rãsutu u ãrob'umhutuzéb u si ma tô misi haré tãma sisõ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma hã, dãzada dã'ã da, taha zarina dãwasédé hã te te dama 're apari

mono da oto, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. ²⁷ Misi haré te za aihîni 're dadâ'â za'ra. Taha parip si te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã niwapsi da'awaihu'u, dawẽ na dawasété na zama, taha zarina te te dama arowairébé mono da oto. ²⁸ Tane ma tô duré Cristu hã misi haré dazada dêrâ, dawasédé hã da'ahâ na te te oto dama âma 're ï'apari mono zéb da hã. Tawamhã ti'ai u apâ wei morĩ zahu wamhã, dazada dê'â da, wei morĩ õ di za oto, taha zarina dawasédé hã te te duré dama 're ï'apari mono da hã. Mare di. Sô 're ïsimipari za'ra mono norĩ si, te te oto ïsõ'reptu pese za'ra da si, te za wei mo apâ Cristu hã, ta norĩ zô si.

10

¹ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te âma ïrob'ui'ééré zarina, ïwẽ hã oto wama 're ihâimana za'ra mono zém na wa te âma 're waihu'u uptabi za'ra mono õ di. Wahub sidâpâsi ma tô danhimizama hã dasi'udâna da te tâma 're simroi u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã, da te 're sahâri za'ra mono âna. Tane nherẽ, danhimizama da te tâma 're ïsimroi mono zé hã sib'uware di, dawasédé hã tô sena te te dama 're ï'apari mono da hã, âma 're dawata za'ra mono da, 'râwi dapẽ'ẽ 're 'Re ihâimana u'âsi mono u 're ïdanomro mono norĩ ma hã. Dapẽ'ẽ 're, rowẽ na 're ïdahâimana za'ra mono zéb da hã, sib'uware di tô, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhimizama da te 're ïsimroi mono zé hã. ² 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're ïdawata za'ra mono norĩ hã danhimizama hã dasi'udâna da te tâma 're ïsimroi mono zém na, õhõ haré dawasédé hã te te dama 're apari uptabi mono 'wa'âhã, taha zarina 'râwi 're dasiwẽ'õ u'âsi za'ra mono õ di aré, dawasété na hã. Taha zarina te aré oto danhimizama pâri hã da te 're sahâri za'ra. ³⁻⁴ Tane nherẽ, powawẽ ïba'õmo wapru hã duré pone'ërebâi wapru hã dawasédé hã te te dama 're pari uptabi za'ra mono õ di. Taré te za danhimizama hã wahub sidâpâsi dasi'udâna 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da te 're ïsimroi mono zéb zarina, âma 're dasipo're pu'u u'âsi za'ra, dawasété ré 're ïdahâimana za'ra mono zém na hã.

⁵ Taha wa, Cristu hã ti'ai u wei ïmorĩzéb u, ma tô Timama ma tinha, âne: “Danhimizama na duré dasazém na aima 're danhoprub za'ra mono da, a hã asina sô 're asimipari mono õ di.

Tane nherẽ, ïhâiba hã ma tô ïma ïsõ, da'upana ïsina aima ïnhoprub da hã.

⁶ Danhimizama hã dawasété parizéb da, wahuré da te aima 're ïzata za'ra mono zém na zama, 're atoi mono õ di. Duré dawasété parizéb da, danhoprubzé, da te aima 're ïsõmri za'ra mono na zama, asima 're atoi mono õ di.”

⁷ Æne te duré tâma tinha, Timama ma:

“Re ihâimana u'âsi mono, wa hã wa wei ãwa mo ti'ai u, ïma ïpisutuzéb zarina, te oto ïsina aima âma uwaimrami da, ïbaihã na ïwasu'u na duréihã da te ï'ãma ïrob'ui'ééré za'ra zéb zarina.”

Æne ma tô Cristu hã Timama ma siwasu'u.

⁸ Æne ma tô Cristu hã ïmorĩ'rata na Timama ma rowasu'u, tô: “Danhimizama da te aima 're ïzata za'ra mono zô, duré dasazém na aima 're ïdanhoprub za'ra mono zô, asina 're asimipari mono õ di a hã, dawasété parizéb da hã. Asima âma 're atoi mono õ di, taha na hã.” Æne na ma tô Cristu hã Timama ma rowasu'u, Mozési hã ïsimiroti 'rata na te te âma ïrob'ui'ééré zarina, âne hã da te 're 'manharĩ za'ra mono nherẽ. ⁹ Taha pari, ma tô duré Timama ma siwasu'u, âne: “Æwa wa tô wei wa hã ti'ai u mo, ïma ïpisutuzéb zarina, te oto ïsina aima âma uwaimrami da.” Æne ma tô Cristu hã Timama ma siwasu'u, duréihã dawasété parizéb da, danhimizama na duré dasazém na 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're ïdanhoprub za'ra mono zé hã te te oto dawi sina sizâri da, taha nhowa're're tihâiba na tâma sõprub da oto, taha na si dawasédé hã te te dama

ãma 're ï'apari mono zéb da hã. ¹⁰ Zezu Cristu hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tãma ïpisutuzéb zarina, te te tãma ãma uwaimrami wa, tihâiba na tãma sôpru wa, ma tô te te 're wa'a'upsô wawasété hawi, tãma 're wanomro wẽ mono da oto. Misi haré ma tô tãma sisô, dazada dâ'â da, tô ôhõ na si dawasédé hã te te dama ãma 're apari mono da.

¹¹ Sasedoti norĩ hã awẽ sidâpâsi te te da'ãma 're romhuri za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma. Danhimizama na 're ïdanhoprub za'ra mono zé hã te ahâ uptabi na te te tãma 're sômri za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, tô ôhõ si. Tane nherẽ, ã norĩ hã danhimizama na 're ïdanhoprub za'ra mono zé hã, dawasédé hã te te dama 're pari waihu'u za'ra mono õ di. ¹² Cristuhu si, ma tô misi haré tihâiba hã tãma tisõ, dazada dâ'â da, ôhõ haré dawasédé hã te te dama ãma 're ï'apari mono zéb da hã. Taha pari, te 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimire niwĩ 're sãmra, pire uptabi na ïsiré te te 're da'ab'madâ'â mono da oto, õne u'âsi. ¹³ Tame te oto Cristu hã sô 're simipari u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã tinhitob'ru norĩ nhipretezê hã te te tiwi ï'uprosi za'ra zéb zô hã, tãma sib'uwa uptabire na 're hâimana za'ra mono da oto, ta norĩ hã. ¹⁴ Misi haré 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, dazada sisômri wa, ma tô dawasété hawi te te 're da'awaibu, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ si oto ãma 're danomro wẽ mono da.

¹⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'ëzani hã ma tô ãne na wama waihu'u za'ra, sena na wa te wasina 're waihu'u za'ra mono da. ãne te te wama ãma ïwaihu'u na'rata za'ra zé hã:

¹⁶ “Nimahã båtã na wa za, te dama ïropisutuzép té hã, dama pisutu, duréihã te dama ïropisutuzém nhowa're're. ãne, wa wa hã Danhib'apito uptabi hã aima wasu'u za'ra wa'wa, ïnhimiroti tém na te dama ïropisutuzé hã. Tawapsi wa za ïnhimiroti hã dapê'ë 're te dama 're anhomri, ïré 're danomro u'âsi mono wa, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, ïmreme hã.”

¹⁷ ãne ma tô duré ïwasu'u nhana'remhã wama waihu'u za'ra: “Dawasété na 're ïsipo're pu'u mono õ di za oto, marĩ, da te 're ï'manharĩ wasété za'ra mono zém na hã. Mare uptabi di za.”

¹⁸ ãhã wamhã, dawasédé hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te oto dama 're ï'apari mono zéb da hã, marĩ dai õ di oto, danhimizama na tãma 're ïdanhoprub za'ra mono zé hã, dawasété parizéb da hã. Tãibã oto ta hã.

'Re ïhâimana u'âsi mono u, 'rãwi dapê'ë na 're ïdasihutu mono zé wasu'u

¹⁹ ïsisãnawã norĩ, Zesusihi wapru hã tiwi ïpu'uzém na wazada ïdâ'ázéb zarina, wa za oto wasina wapahi ãna 'Re ïhâimana u'âsi mono u 're wasihutu 'rãwi wapê'ë na, robzei u'âsi tãma 're wamreme zusi mono da. Duréihã sasedoti norĩ hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono 're ïsãmra mono zéb u, 'ri 're wa'wa u 're ïsisi mono ne, wa za oto wa norĩ hã 'rãwi ïtème 're wasihutu, wasina 're wapahi za'ra mono ãna, tãma.

²⁰ Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono 're ïsãmra mono zéb 're, 'ri 're wa'wa nhitobzé hã zazahã ïhãpa hã te dawi 're hãsipra u'âsi pi'reba, ïtème 're danhisi tõ mono da. Tane nherẽ, Cristu hã ma tô oto wama 'ridawa za'ra tidâ'ázém na, zazahã ïhãpa na 'ri 're wa'wa nhitobzé wa'wai baba, ïtème 're ïdanhisi mono ne, wapê'ë na ïtème 're wasihutu mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono u, robzei uptabi na ïme 're wanomro u'âsi mono da oto. ²¹ Sasedoti ïpire uptabi na te oto wama 're hâimana. Taha si te tãma umnhasi na uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã te te 're ab'madâ'â tãma, pire uptabi na. ²² Wawasété na 're wanomro mono wa, 'rãwi 're ïwasiwẽ'õ sãmri za'ra mono zé hã ma tô Cristu hã tiwapru na te te wama 're apari, duréihã sasedoti norĩ hã te te ãma 're dahãiba wẽ za'ra mono da, danhimizama wapru na syry na te te ãma 're ïdahãiba di'i za'ra mono ne. Sasedoti norĩ hã 're

sihâiba wasété za'ra mono âna, 'Re ïhâimana u'âsi mono u 're sisisi mono da, 're ïsihâiba upsôï pese za'ra mono ne, wa oto wa norï hã wahâiba upsôï pese ne tãma 're wahâimana wẽ za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma si. Taha wa, wa za oto wapẽ'ẽ na 'rãwi ïtẽme 're wasihutu, wahâimanazé sena ré si, 'Re ïhâimana u'âsi mono u hã, õhõ si wa te oto wasina 're ï'umnhasi za'ra mono zéb zarina. ²³ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã wama umnhasi za'ra di, te te wama 're ï'aropisutu mono zéb uwaibaba, te te wama ãma 're ï'a'uwaimrami mono da hã. Taha wa, wanhiptete sina wa za ïwẽ uptabi zõ 're wanhimipari u'âsi za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te wama ïropisutu za'ra zém na wa te 're wawã za'ra mono âna, sena na za wama 're ïhâimana za'ra mono na wa te dama 're ïwasu'u za'ra mono zéb zarina. ²⁴ Wa za duré wasi'ãma 're wapo're pu'u u'âsi za'ra, marï na 're ïwasipawaptob za'ra mono zéb da hã, duré taha zarina 're ïwasisawi pese za'ra mono zém na wa te wasima ãma 're ï'uwaimrami za'ra mono zéb da hã, duré marï wẽ na wa te wasima ãma 're ïwa'rãmi wẽ za'ra mono zém na zama. ²⁵ Ni'wam norï hã Cristuhu zazei'wa dasiré 're hâimana za'ra mono wa, rowahutu u dasiré 're si'rã'õtõ mono nherẽ, ma tô ta norï hã rosahâri pese za'ra oto. Tane nherẽ, wa norï hã wasiré 're ïwasi'rã'õtõ mono zé hã wa te wasiwi sazãri za'ra õ di za. Tô'ã. Wa za tô wasiré 're wasi'rã'õtõ u'âsi, ãma 're wasipawapto pese za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã wa te wasina 're ï'umnhasi za'ra mono zém na si 're wanhiptete za'ra mono da. E marï wa. Wanhib'apito apã we ïmorïzéb u hã bâdã hã romhutu na aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa.

²⁶ Ni'wam norï hã Cristuhu wasu'uwẽ, sena na 'rãwi te te sina 're waihu'u pese za'ra mono nherẽ, duré te te sima 're ïwẽ za'ra mono zéb zarina, 're ïhâimana wasété 'rata za'ra mono zém na si 're hâimana u'âsi za'ra mono wamhã, marï hã 're 'maihâimana mono õ di, ta norï da hã, ïwasédé te te tãma 're ïpari za'ra mono zéb da hã, ta norï ma hã. ²⁷ Ta norï hã 'Re ïhâimana u'âsi mono zãda, 're hâimana za'ra mono wa, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã uprosi unhama ro'o za'ëtẽ na, te te siwi 're ïwẽ'õ pese za'ra mono norï hã. Taha u hã, te za ta norï hã sina pahi na 're simipari za'ra oto. ²⁸ Duréhã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na, Mozési te te ãma ïrob'ui'ééré hã ni'wam norï hã te te siwi 're wẽ'õ pese za'ra mono wamhã, ta norï hã ma tô da te dasiwi 're simro, ãma 're dapẽ'ézé waihu'u za'ra mono âna. Marï ïwasédé hã ta norï hã te te 're 'manharï za'ra mono ré, siwaptom na titõmo na ï'madã'ã za'ra 'wa norï hã, ïwasété na te te dama 're ïwasu'u za'ra mono zéb zarina, ma tô da te dasiwi 're simro, ta norï hã. ²⁹ ãne, duréhã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata wẽ'õ'wa norï ma, 're ropipa za'ra mono di. E niha tawamhã za, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, te te siwi 're ï'ruiwapari za'ra mono norï ma, 're ïromhâimana za'ra mono zé hã za. Tãma 're ropipa uptabi za'ra mono di za tô. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te za tô ta norï hã hã za'ra za'ëtẽ, rob'rãsutuzéb ãma hã. Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama ïropisutuzép tém na, Cristu hã dazada ïdã'ãzé hã taré newa, te ta norï hã te te ãma 're rosa'rata upa za'ra. Ta norï hã te duré 'Re ïhâimana u'âsi mono pẽ'ézani ãma te te 're wasété u'âsi za'ra, ïsimizawi uptabi ãma. ³⁰ Taha wa, te za tô ta norï hã nimahã na hã hã za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Duréhã ma tô ãne na ni'wa hã ãma rob'ui'ééré siro, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na hã. ãne na hã 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme hã wama waihu'u pese za'ra di oto:

“Wa hã ïsiwaprosi wa za te 're da'a'ruiwa'ãbã. ïwétési wa za te dama ãma 're awa'rãmi, marï, da te 're ï'manharï wasété za'ra mono norï ma hã.”

ãne duré 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré amo hã:

“Wa hã uburé Danhib'apito uptabi hã wa za ï'uwaibaba uptabi na si te 're da'ahã za'ra, dawasété na ïsiwaprosi te 're ïda'awaihu'u mono zéb zarina.”

Ñe 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ére hã. ³¹ Ni'wam norî hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhîb'rata, 're ìrere'e mono ne, te te 're hã za'ra mono wamhã, tâma 're ropîpa uptabi za'ra mono di za, ta norî ma hã.

³² Ma'ãpé, ãma asîpo're pu'u za'ra wa'aba, duréihã Cristu hã Danho'reptui'wa na asîna 're ìwaihû'u na'rata za'ra wa'aba mono zém na hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhîmîpawaptobzéb zarîna. Ta hawîm haré, Cristuhu zazei'wa oto 're anomro aba mono wa, marî na 're robzépata za'êté za'ra wa'aba mono nheré, ma tô asîptete sîna ãma 're aîhâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, tiwî 're aîpîzari za'ra wa'aba mono ãna. ³³ Nîmahã na hã ma tô ni'wam norî hã danho'a te te aî'ãma 're wasété za'ra wa'wa. Ma tô duré da te aîma 're rob'manharî wasété za'ra wa'wa, danho'a. Duré nîmahã na asîré norî ma, da te 're rob'manharî wasété za'ra mono wamhã, ma tô 're ìpawaptob za'ra wa'aba mo, ta norî zu, da te aîma 're rob'manharî wasété za'ra wa'aba mono da nheré. ³⁴ Dazazéb 're, 're ìhâimana za'ra mono norî ãma 're aîpê'ézé za'ra wa'aba mono zéb zarîna, ma tô ta norî me aîpê'ê na 're ìrobzépata za'ra wa'aba mo, ìhâîba zu. Duré asîbro hã da te aîwî 're waîbui wa'aba mono nheré, ma tô ato sîna 're aîhâimana za'ra wa'aba mo. Aîwî 're robzei'ô za'ra wa'aba mono ô di, taha na hã. E marî wa. Tî'ai ãma asîbrom nhîpai u, hâîwa ãma ìwê uptabi hã ìsî'utô'rî'ô hã za aîma 're ìhâimana za'ra wa'aba mono na hã aîma waîhu'u pese za'ra wa'aba wa. ³⁵ Taha wa, Cristu hã aîpahi ãna asîna 're ì'umnhasî za'ra wa'aba mono zé hã asîwî 're ìwê'ô za'ra wa'aba mono zéb zarîna, 're rême za'ra wa'aba mono ô di za. Asîptete sîna te za tô ãma 're anomro u'âsi aba mo. Ñe 're aîhâimana za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarîna te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ìwê uptabi na aîma wa'âbâ za'ra wa'wa, nîmahã na hã. ³⁶ Marî na 're robzépata za'ra wa'aba mono nheré, duré Cristuhu zazei'wa 're anomro aba mono wa, da te aîma 're rob'manharî wasété za'ra wa'aba mono nheré, te za tô asîptete sîna, asîna 're ì'umnhasî u'âsi za'ra wa'aba mo, tiwî 're aîpîzari za'ra wa'aba mono tô da. Ñe zarîna, asîna tâma ãma 're uwaimramî za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te aîma 're ìwê za'ra wa'aba mono zéb zarîna, te za tô tâma 're anomro wê wa'aba mo. Tawapsî, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te aîma ìropîsîtu za'ra wa'aba zé hã ìwê uptabi hã oto asîna ì'uwaimramî za'ra wa'wa. ³⁷ Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne ìmreme na rob'ui'ére, Cristuhu wasu'u na hã:

“Ta hã za we ìmorî hã niwamhã oto wei morî wamhã, sô rowaptâ'â ô di za. Romhutu na te za tô wei mo.

³⁸ Ni'wam norî hã te tâma 're ìwê za'ra mono zéb zarîna sî 're ìnomro wê mono norî hã, ta norî hã Danho'reptui'wa na te te sîna 're ìzaze za'ra mono zéb zarîna sî, wa za te 're awêsâmri, ìwasédé hã te ãma 're ab'madâ'â mono ô wa za oto, ta norî ãma hã. Ñe wa, te za rowê uptabi na ì'rata 're hâimana u'âsi za'ra, ta norî hã.

Tane nheré, ni'wam norî hã ìwî 're sîpîzari za'ra mono wamhã, ãma 're ìto za'ra mono ô di za oto, ta norî ãma hã.”

Ñe duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa te te ìmreme na ãma ìrob'ui'érezé hã, ìbâîhã na hã.

³⁹ Tane nheré, ta norî ne, wa norî hã 're wahâimana za'ra mono ô di. Nîmahã na 'Re ìhâimana u'âsi mono wî 're wasîpîzari za'ra mono ô di, ta norî ne. Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã niwamhã ta norî zu te te wa'uprosî ô di za. Taha sî wa tô wa te wasîna 're umnhasî u'âsi za'ra, te te 're ìwa'anho'reptui mono da hã. Taha zarîna te za tô wa norî hã wa'anho'reptu, ì'rata oto 're ìwahâimana u'âsi za'ra mono da hã, 'râwî.

11

'Re ìhâimana u'âsi mono, da te dasina 're ì'umnhasi za'ra mono zé wasu'u

¹ E niha, wa te wasina 're ì'umnhasi za'ra mono zé hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, ta hã te te wama 're ì'apisutu mono zéb zarina, ìwẽ uptabi zô si 're ìwanhimipari u'âsi za'ra mono na, tô sena za te te wama ãma ì'uwaimrami za'ra na, wa za wa te wasina 're waihu'u za'ra. Duré uburé marĩ hã watômo na wa te 're ì'madâ'â waihu'u za'ra mono ô zama, wa za duré wa te 're waihu'u za'ra, sena na 're ìhâimana za'ra mono na hã. ãne 'Re ìhâimana u'âsi mono hã wa te wasina 're ì'umnhasi za'ra mono zé hã. ² Duréihã wahi'rata norĩ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te sina 're ì'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're awêsãmri, ta norĩ hã.

³ 'Re ìhâimana u'âsi mono, wa te wasina 're ì'umnhasi za'ra mono zéb zarina, wa tô, sena na wa te 're waihu'u za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìnharizéb zarina, marĩ ô uptabi ré, te te ì'aropoto mono na hã. Datômo na da te 're ì'madâ'â waihu'u za'ra mono ô na si, ma tô te te ro'apoto, watômo na wa te oto 're ì'madâ'â za'ra mono da hã. ãne na wa tô duré sena na wa te 're waihu'u za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono si, wa te wasina 're ì'umnhasi za'ra mono zéb zarina hã.

⁴ Abé hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono si te te sina 're ì'umnhasi mono zéb zarina, ma tô ìwẽ uptabi na tãma tinhopru, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma. Ca'ĩhĩ nhibzari si, te te wêsãmri ô di, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, Abé hã 'Re ìhâimana u'âsi mono si te te sina 're ì'umnhasi mono zéb zarina, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã wêsã, 're ìmorĩ wẽ na zama. Taha wa, ma tô Abéhé nhoprubzép si wêsã. ãne na Abé hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te sina 're umnhasi mono wa, duréihã dá'â nheré, zahadu hãiba ré wama 're ìhâimana za'ra mono ne, te wama 're hâimana za'ra, taha ãma 're wasipo're pu'u u'âsi za'ra mono wa.

⁵ Duré Enoti hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te sina 're ì'umnhasi mono zéb zarina, ma tô hãiba ré ré mo, hãiwa u. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô hãiba ré ré sitême ti'â. Taha wa, ni'wa te te waihu'u ô di ta hã, ìdá'ázém na hã. Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na rowasu'u ìbaihã na, Enotihi wasu'u na hã: "Re ìhâimana u'âsi mono hã hãiwa u sitême te te âri ô ré, ma tô Enotihi ma 're to, 're ìmorĩ wẽ zéb zarina, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã." ⁶ Ni'wam norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te sina 're umnhasi za'ra mono ô nheré, ta norĩ ma, 're to za'ra mono ô di za, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're wata za'ra mono da, tipẽ'ẽ na 'rãwi ìtême 're sihotu mono da, te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, tô sena 're ìhâimana mono na, te za te te 're saze za'ra a'â. Duré 'Re ìhâimana u'âsi mono zô si 're ìsôpré mono norĩ ma, ìwẽ na za te te ta norĩ ma ìwa'âbã za'ra na, te za ta norĩ hã te te sina 're umnhasi u'âsi za'ra.

⁷ Nowé hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono si te te sina 're ì'umnhasi mono zéb zarina, ma tô duré ãma saze, ropipa hã za dazô ìwatobrozém na 'Re ìhâimana u'âsi mono hã romhã ré te te ãma ìpo're pu'uzém na, zahadu marĩ hã titômo na te te 'madâ'â ô nheré, Nowé hã. Taha wa, ìsimiroti zarina ma tô uba're za'êne hã 'manha, ti'ra norĩ hã te te ãma sô'reptu za'ra da, timro zama, duré tisani'aba norĩ zama. Taha zarina, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã siwi da'awẽ'ô pese, dawasété na si 're dahâimana za'ra mono wa, Nowéhé si ìsimiroti hã te te 're 'madâ'â pese mono wa. Tawamhã Nowé hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi mono wa, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ãma tiwata, ãne: "Ãhã si te 're timorĩ wẽ." ãne 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, Nowéhé ãma ìwatazé wasu'u hã.

⁸ Abra'ã hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono si te te sina 're ì'umnhasi mono zéb zarina, ma tô duré ìsimiroti na saze, tirom nhiti watobro da, darob amoi u morĩ da, ãma ìsa'ru da hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te tãma ìpisutu u. Tawamhã

tirom hawi ma tô watobro tô, darob amoi u morĩ da, tamomomhã bådâdi hã te te waihu'u õ nherẽ. ⁹ Re ãhãmãna u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhãsi mono zéb zarina, ma tô darob amoi ãma 're sãmra Abra'ã hã, dasiré õ nherẽ, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono, za ãma ãsa'ru da hã te te tãma ãpisutuzéb ãma. Tawamhã romhã 'manharĩ na 'ri wa, te oto 're sãmra, 'ri uptabi õ wa. Izati norĩ hã ma tô duré romhã 'manharĩ na 'ri wa, 're simãsisã zahuré, Zacoho me. Ta norĩ ma, ma tô duré ropisutu zahuré, Abra'ãhã ma te te ãropisutu ne, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã. ¹⁰ Abra'ã hã 'ri nho'u ãsi'utõrĩ'õ zõ si ma tô 're simipari u'ãsi, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã te te simã ãwẽ na hãiwa ãma te te dama ã'ri zõ si. Taha wa, te te siwi wẽ'õ õ di Abra'ã hã, romhã 'manharĩ na 'ri hã wasété wa, a'ã ã're 're sãmra tõ mono da.

¹¹ Abra'ã hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhãsi mono zéb zarina, ma tô duré ã'ra hã tãma podo, si'ãhi uptabi nherẽ, duré ãmro hã Sara hã prẽduptéb ré, 'ra waihu'u õ nherẽ. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te tãma ãropisutuzém na te te ãma sazei pese wa, ma tô ã'ra hã tãma podo tõ. ¹² Abra'ã hã si'ãhi uptabi wa, ãdã'ãzéb u romhutu nherẽ, ma tô ãhãiba hawi da'ahã uptabi na dasina dahã'ã u'ãsi, ãsihudu sidãpãsi. Wasi hã hãiwa na ahã uptabi na 're ãsimãsa mono ne, ma tô da'ahã uptabi na atébré ni. ã zaihã na supara, ahã uptabi na 're ãsimi'wara mono ne, ma tô atébré ni.

¹³ ã norĩ hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te sina 're umnhãsi za'ra mono ré, 're dã'ã za'ra mono nherẽ, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te tãma ãropisutu za'ra zé hã te te simã 're waibui mono õ di ta norĩ hã, ti'ai ãma hãiba ré ré 're hãimãna za'ra mono ré hã. Tane nherẽ, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te tãma ãropisutu za'ra zé hã romhã na uptabi na za te te tãma ãma ã'uwaĩmrami za'ra na, senã na te te 're waihu'u za'ra mono wa, ma tô ãma 're to za'ra ta norĩ hã, ti'ai ãma 're nomro mono ré. Ma tô duré sõ'awi dama 're siwasu'u za'ra, ti'ai ãma dasiré 're ãhãmãna uptabi za'ra mono õ na hã. ¹⁴ ãne na ta norĩ hã dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, daro hã aimãwi ãté zõ 're ãsõpré u'ãsi mono zé, te wama wasu'u za'ra, taha na si za oto 're ãrob uptabi za'ra mono na hã. ¹⁵ Tãrob 'rata hawi 're ãwairébé mono na te te 're rosa'rata za'ra mono õ di, ta norĩ hã. Mare di. ãne 'wa'ãhã, ãté apã te aré ta norĩ hã tãrob 'rata u 're nomro. ¹⁶ Tane nherẽ, daro ãwẽ uptabi zõ si ma tô ta norĩ hã simã 're sõpré, hãiwa ãma sõ 're ãhãmãna za'ra mono zõ si, ãwa 're ãsi'ubumroi u'ãsi mono zéb da hã. Taha wa, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te siwi wẽ'õ za'ra õ di, tinhãb'apito na te te 're sisi za'ra mono tõ da hã. Taha zarina, ma tô oto tõ 'ri nho'u hã ãwẽ uptabi hã tãma 'manharĩ za'ra, ãwa 're ãsi'ubumroi u'ãsi mono zéb da hã, tirop téb ãma.

¹⁷⁻¹⁸ Abra'ã hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhãsi mono zéb zarina, ma tô aré ti'ra hã tãma tãwĩ Izati hã, tãma ãma ãsõprubzéb da, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã te te pibui wamhã. Taha õ ré, ma tô 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã tãma ropisutu siro, Abra'ãhã ma hã, ãne:

“Ai'ra Izatihi hawip si, te za asihudu norĩ hã ahã uptabi na 're hãimãna za'ra, asihudu sidãpãsi te aima ãropisutuzéb zarina.”

ãne na 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te tãma ropisutu nherẽ, ma tô aré Abra'ã hã ti'ra hã tãwĩ Izati hã, ã'ra si'aibã hã misi tãma poto nherẽ. Duré ta hawip si za ãsihudu norĩ hã sitébré da nherẽ, ma tô aré tãma tãwĩ, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ma hã. ¹⁹ Abra'ã hã ãne ma tô simã rosa'rata: “Re ãhãmãna u'ãsi mono ma si, waihu'u pese di, 're dadã'ã za'ra mono nherẽ, apã te te 're ãda'ahãiwa'utu mono da hã. Taha wa, ã'ra hã te aré tãma ãwĩrĩ hã, te te duré waihu'u pese di, apã te te ãma ãhãiwa'utu da hã, te te ãma ãropisutuzém na te te ãma ãma uwaĩmrami da hã.” ãne ma tô simã rosa'rata, Abra'ã hã. Tawamhã, ã'ra Izati hã dã'ã uptabi õ nherẽ, aré dã'ã wa, apã te te tãma ãhãiwa'utu ne, ma tô dã'ã ãna tãma tãisõ apã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã.

²⁰ Duré Izati hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi mono zéb zarina, ma tô ti'ra norĩ ãma rowaptẽ tiwi, ãwẽ na si te te 're pawaptob u'ãsi zahuré mono da, duré ãwẽ si te te tãma 're pisutu zahuré mono da, Zaco norĩ ma hã Eza'uhu me.

²¹ Duré Zaco hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi mono zéb zarina, ma tô Zuzéhé 'ra norĩ ma rowaptẽ 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, ãwẽ na si te te 're pawaptob u'ãsi zahuré mono da, duré ãwẽ si te te tãma 're pisutu zahuré mono da. Taha zarina, ma tô duré tisiwazusizém na si'upari sina ãma tiwata, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma, Zaco hã.

²² Duré Zuzé hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi mono zéb zarina, ma tô tidã'ázéb u tidub'rata norĩ ma rowaihu'u sirõmo za'ra, Izarazéhé nhihudu norĩ, za Ezitu hawi ãwairébézém na hã. ãne na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're umnhasi mono wa, te duré tãma sina roti za'ra, ã'uirĩ na si, ãhi hã te te siwi ãri da apã, tirob 'rata u, tamep si te te siwi sërẽ da.

²³ Duré Mozésihi mama norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi zahuré mono zéb zarina, ma tô dawĩ simi'uri zahuré Mozési hã, 'watébrémi na tãma poto zahuré wa. Duré tãma 'madã'ã ze zahuré wa, tãma sawi uptabi zahuré di. Taha wa, ma dawĩ simi'uri zahuré. A'amo hã si'ubdatõ ma tô ãma ai'utõ, te te dawĩ ãsimi'uri zahuré zém na hã. Apito ma, ta norĩ hã pahĩ zahuré õ di, 'watébrémi na 're ãpoto za'ra mono norĩ hã, te te dama 're a'rui mono nherẽ. ãne ma tô 'manharĩ zahuré Mozésihi mama norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're umnhasi zahuré mono wa, duré ta norĩ hã.

²⁴ Mozési hã prédu wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi mono zéb zarina, ma tô dawĩ sisawi, Ezitu ãma apito Para'oho 'ra sipi'õi 'ra na da te dasima 're wasu'u za'ra mono tõ da, pi'õ te te ãprédum na hã. ²⁵ Apito Para'oho nhorõwa ãma, uburé marĩ ãwasédé hã te te a'ã dame 're ã'ab'manharĩ mono da hã, te te sima wẽ õ di Mozési hã, taha na si wẽ uptabi newa ãma 're ãtoi mono da hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhĩb'a'uwẽ norĩ siré, te te 're ãrobzépata mono da si, ma tô sima wẽ. ²⁶ Apito Para'oho nhorõwa ãma 're sãmra u'ãsi mono 'wa'ãhã, te aré marĩ ãwa'ãbã za'ëtẽ na tinhibro pese, Ezitu ãma uburé marĩ hã ãwa'ãbã za'ẽne hã 're ãsimi'wara mono na. Ta hã marĩ wa'ãbã za'ëtẽ mono hã wẽ nherẽ, taha upana marĩ ãwẽ uptabi si ma tô sima wẽ, Mozési hã. Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu ma si, te te 're robzépata mono da si, ma tô sima wẽ. ãwẽ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono, niwa za te te tãma ãsõmri na si, ma tô te te ãma 're rosa'rata u'ãsi, Mozési hã.

²⁷ 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi mono zéb zarina, ma tô duré Mozési hã watobro Ezitu hawi, apito Para'o hã te te sima simimnhasi ãna. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã datõmo na da te 're 'madã'ã waihu'u za'ra mono õ nherẽ, Mozési hã titõmo na te te 're ã'madã'ã mono na ne, te te sina 're umnhasi mono wa, apã sipi'rai õ di, Ezitu u hã. Õne haré ma tô ta hawi watobro, siptete sina. ²⁸ Mozési hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi mono zéb zarina, ma tô duré Pascowa na dato hã te te 're ã'manharĩ za'ra mono zéb da na tãma roti za'ra Izarazéhé nhihudu norĩ ma hã, ta norĩ hã tisai 'manharĩ na te te ãma sãna'rata za'ra da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Mozésihi ma te te ãpisutuzéb zarina. 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi mono zéb zarina, ma tô duré Mozési hã tãma roti za'ra Izarazéhé nhihudu norĩ ma hã, tinhimizama wapru na 'ridawa zadaré hã te te ãma sapré za'ra mono da, hãiwa ãma romhuri'wa hã Dapãrĩ'wa na ãwaptërẽ hã, aibã tãma 're ãpoto'rata za'ra mono hã te te tiwi simroi mono tõ da, Izarazéhé nhihudu norĩ wi hã.

²⁹ Duré Izarazéhé nhihudu norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tô ã poré na saprĩ za'ra, zara u, ã pré na ã

poré nhisi na. Â 'ré na da te 're ãsaprĩ za'ra mono ne, ma tô rob're na saprĩ za'ra, â zada're amoi u hã, zara u. Tane nherẽ, ezipsiu norĩ hã rob're na dazarina te te aré saprĩ za'ra da, si'aba'rei wamhã, ma tô â hã apã ãrẽ atob za'ra. Taha wa, ezipsiu norĩ hã â poré na ma tô uburé ai'utõ.

³⁰ Duré Izarazéhé nhihudu norĩ hã, Zerico na 'ri nho'õmo nhisi ãma 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã hã ma tô nasi te te uirĩ za'ra, sime da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tãma ãpisutu za'ra zéb zarina. Bãdã hã 7 na ma tô ãma ai'utõrĩ za'ra, te te nasi siwi uirĩ za'ra mono ré hã. Tawamhã 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã hã ma tô aime. Ta norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tô aime. ³¹ Duré Ra'abi hã pi'õ aré 're ãhãimana wasété mono hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi mono zéb zarina, ma tô wapsã'i'a'wa norĩ hã tinhorõwa u 'mazasi wẽ zahuré, ti'ai wẽ zõ pi'uriwi dama robzabui'wa norĩ hã. Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te dazu wĩrĩ õ di Ra'abi hã, 'ri nho'õmo ãma uburé 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'madã'ã'õ'wa norĩ zu hã.

³² ãne na 'Re ãhãimana u'ãsi mono si, da te dasina 're ã'umnhasi za'ra mono zém na, ahã uptabi na te ãma aima rob'rãzarõtõ za'ra wa'aba neza. ãhã wamhã, ãnhimirob'rãzarõno hã te aré sina tipahã. E marĩ wa. Ahã uptabi wa. Ahã uptabi di tô, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono norĩ hã, zahadu te ãma aima ãrowasu'u za'ra wa'aba õ hã: Zidi'ã hã, duré Barati, duré Sãã, duré Zepté, duré Dawi, duré Samuwé, duré aimawi norĩ hã uburé 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã. ³³ Ta norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tô te te da'ãma 're ai'uté za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para, daro hã te te dawi 're waibui mono da. Ta norĩ hã ãwẽ si te te 're 'manharĩ u'ãsi za'ra mono wa, ma tô ãwẽ uptabi hã te te sima 're waibu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tãma ãropisutu za'ra zéb zarina. Duré hu'u zérépa hã ma tô te te 're sadai're nhitob za'ra tinhib'rata na, te te 're simro tõ mono da. ³⁴ Ta norĩ hã ma tô duré unhama ro'o za'ene hã te te 're simro, siwi. Ma tô duré dawi 're sisõ'reptu za'ra, sib'ézé 'wapa na da te 're simroi mono da nherẽ. Sib'uwara na 're ãhãimana za'ra mono nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimipawaptobzém na ma tô siptete na dazada 're ãhãimana za'ra. Siptete uptabi na te te 're da'wapé za'ra mono wa, ma tô ta norĩ hã tizahui'wa norĩ hã te te 're wano'õ apã, darob amoi hawi dazahui'wa norĩ hã. ³⁵ Duré pi'õ norĩ wi, aré tiwi 're ãdã'ã za'ra mono norĩ hã, ma tô apã tãma 're ãhiwa'utu za'ra, pi'õ norĩ ma. Duré ta norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono norĩ hã dazazéb 're, 're ãhãimana za'ra mono ré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dawi 're udã za'ra mono 'wa'ãhã, taha zarina te aré dazazém hawi da te tãma 're rob'ru za'ra, ta hawi 're wairébé mono da. Tane nherẽ, ta norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dawi 're udã waihu'u za'ra mono õ di. Taha wa, ma tô danhimirob'manharĩ wasété na 're si'utõrĩ. Rowẽ uptabi na 're ãdanomro u'ãsi mono zéb u hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te 're ãhiwa'utu za'ra mono da, ma tô ãne zõ si 're si'madã'ã za'ra, ta norĩ hã. ³⁶ Ni'wam norĩ ãma, ma tô duré 're dawa'ẽ za'ra. Powawẽ ãhiwaré 'manharĩ na ma tô da te dasiwi 're hã za'ra duré. Ni'wam norĩ hã ma tô da te 're pawasisi za'ra, ãsi'uwazi nhorõ rutu na, dazazéb 're, da te 're séme mono da. ³⁷ Ni'wam norĩ hã ma tô duré êtẽ tõmo wawé na da te 're simro. Ni'wam norĩ hã ma tô duré ãhãiba wãiwa ãma 're dasiwã za'ra, wede'ézém na ne. Sib'ézé 'wapa na ma tô duré da te 're simro. Pone'ërebã hã na si ma tô duré ni'wam norĩ hã 're si'uzã za'ra. Sibrob ãna ma tô duré ta norĩ hã 're ãhãimana za'ra. Danhimirob'manharĩ wasété na ma tô duré ni'wam norĩ hã te te 're robzépata za'ra, da te 're 'ruiwapari za'ra mono wa. ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono norĩ wasu'u 'rãzarõno hã. ³⁸ Ta norĩ hã ãhiwi si ma tô 're nomro a'ubuni wi, êtẽ 'rãihã u zama. Duré êtẽ 'rãihã zahãpã êtẽ're wa, ma tô duré dawi 're si'ubumro, ab're wab zama.

Ta norĩ si ma tō 'Re ãhâimana u'âsi mono ma 're hâimana wẽ za'ra.

³⁹ Ta norĩ ãma si ma tō 'Re ãhâimana u'âsi mono hã 're wata za'ra uburé, õhõ si te te sina 're umnhasi za'ra mono wa. 'Re ãhâimana u'âsi mono te te tãma ãropisutu za'ra zéb zarina, ãwẽ uptabi hã ti'ab ré te te sima 're waibui mono õ nherẽ, ma tō te te sina 're umnhasi u'âsi za'ra, 're ãsi'utõrĩ za'ra mono zéb u. ⁴⁰ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ãwẽ uptabi hã niwamhã za te te wama ãsõmri za'ra na, te te sima wa'ãma roti sirõmo za'ra wa, ti'ab ré ta norĩ hã te te sima waibui õ di tō, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te tãma ãropisutu za'ra zé hã. Uburé wasiré si te za rowẽ uptabi na ã'rata 're ãhâimana u'âsi za'ra mono zé hã sima waibu za'ra, ta norĩ hã.

12

'Re ãhâimana u'âsi mono hã ti'ai ãma damama ne te te 're ãda'ahã za'ra mono zé wasu'u

¹ Duréihã ni'wam norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono zéb zarina, danho'a 're ãnomro wẽ mono norĩ hã ahã uptabi na 'rãwi wamana wawi 're ãsimasab u'âsi mono ne, wa za ta norĩ ãma 're wasipo're pu'u u'âsi za'ra. Taha wa, wa za uburé marĩ ãwasédé hã wa te wasiwi 're wẽ'õ pese za'ra, 're ãwanomro wẽ mono zé wi, te te 're wanhowada za'ra mono tō da, te te 're ãwawasutu u'âsi za'ra mono hã, wawasédé hã. Dawara na 're dasipibu za'ra mono wa, dahãiba wapu na 're dasisa'rei mono da, marĩ ãpire hã dahãiba na dama 're ãhâimana za'ra mono hã da te dasisa 're ãsani za'ra mono ne, wa za wawasédé hã wa te wasiwi 're wẽ'õ pese za'ra. Tawamhã wanhiptete na wa za tō ãma 're wahãimana za'ra Cristuhu ãma si, tiwi 're wasipizari za'ra mono ãna. Dawara na 're dasipibu za'ra mono wamhã, dawara tete haré dasiwi 're ãdasisa'rei mono ne, wa za tō wanhiptete na ãma 're wahãimana u'âsi za'ra, Cristuhu ãma si. ² Dawara na 're dasipibu za'ra mono wa, dawara, da te 're ã'rãsutu za'ra mono zéb u si, da te 're ãrob'madã'ã za'ra mono ne, wa za Zezusihi ãma si wa te wasina 're rosa'rata u'âsi za'ra. Ta hã Zezusi hã ma tō ãsãna'rata hawimhã te te 're wa'apawapto, 'Re ãhâimana u'âsi mono si wa te wasina 're umnhasi u'âsi za'ra mono da. Tane te za duré te te 're wa'apawapto u'âsi, 're ãwadã'ã za'ra mono zéb u, õhõ si wa te wasina 're umnhasi u'âsi za'ra mono da, tiwi 're wasipizari za'ra mono ãna. Ta hã Cristu hã sihãiba zawi õ di, wedepo'o nhonhi'rãmi na dazada dã'ã tō da hã, wedepo'o nhonhi'rãmi hã dazada 're ãhâimana wasété za'ra mono norĩ pãrĩzép si nherẽ. Taha wa'rãmi, hãiwa ãma to sina 're ãhâimana u'âsi mono zé hã za tãma 're ãhâimana mono na, te te sina waihu'u sirõmo wa, taha wa, sihãiba zawi õ di tō, wedepo'o nhonhi'rãmi na dazada dã'ã tō da hã. ãhãna hã 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimire niwĩ, te oto pire uptabi na 're sãmra, ãsiré 'rãwi te te 're da'ab'madã'ã u'âsi mono da oto.

³ Ma'ãpé ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba, Zezusi hã ti'ab ré te te 're ãrobzépata mono na hã. Tiwasété si te te 're ãmanharĩ za'ra mono norĩ hã te te 're 'ruiwapari za'ra mono wa, te te tãma 're ãrob'manharĩ wasété za'ra mono zém na, ma tō te te 're robzépata za'ëté, Zezusi hã. Tane nherẽ, siptete u'âsi ma tō 're hâimana. Tane duré a norĩ wa'wa hã te za marĩ ãwasété wi 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, asiptete sina 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono tō da. Taha zarina, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã asina 're ã'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã aiwi 're si'utõrĩ za'ra wa'aba mono tō da, te za tō asiptete sina 're aihãimana za'ra wa'aba mo. ⁴ Dawasété nhiptete da, asiptete sina 're aihãimana za'ra wa'aba mono nherẽ, zahadu ai'matã'ã aba õ di, da te aima ã'mairob'manharĩ za'ëté aba na hã, Zezusi ãdã'ã ne hã. ⁵ E ma tō bété ãma aipo're si'ãri za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te aima ãroti za'ra wa'aba zém na hã, duré ti'ra na te te aima ãnharĩ za'ra wa'aba zém na hã. ãne ma tō ãhã wasu'u na ni'wa hã ãma rob'ui'ére, duréihã:

“A norĩ wa'wa hã ĩ'ra na ĩma 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, ai-wasédé hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono zém na 're asisãmri za'ra wa'aba mono da, wa hã Danhib'apito uptabi hã te 're aihâ za'ra wa'aba mono wamhã, ĩ'ãma 're rosa'rata upa za'ra wa'aba mono õ di za, taré newa.

Duré apâ 're anomro wẽ wa'aba mono da, niha te aima 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono õ di za. Te za ĩ'ãma asima 're ĩrosa'rata wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo.

⁶ E marĩ wa, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono õ di za. Wa hã Danhib'apito uptabi hã uburé te 're ĩ'azawi pese mono norĩ hã te 're ahâ za'ra mono wa. Duré tiwasété na 'râwi 're sisãmri za'ra mono da, uburé ĩ'ra na te 're ĩsisi za'ra mono norĩ hã apâ 're nomro wẽ mono da, wa wa hã te tãma 're arob'manharĩ, ta norĩ ma hã.”

Ãne wa, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're aihâ za'ra wa'aba mono wamhã.

⁷ Damama norĩ hã bété. E ti'ra norĩ hã te te 're hã za'ra mono õ di za, po're ãna 're hâimana za'ra mono wamhã. Te za tô te te 're hã za'ra. Tane te duré Aimama 'wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're aihâ za'ra wa'wa. E marĩ wa. ĩ'ra si tãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa oto. Taha wa, marĩ na 're robzépata za'ra wa'aba mono nherẽ, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono ãna. 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra si, oto tãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te te 're ĩ'aihâ za'ra wa'aba mono zém na asina 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono wa, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo. ⁸ Uburé te tô ti'ra norĩ hã te te 're ahâ za'ra 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, tiwasédé hã te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zém na ãma 're siwaihu'u za'ra mono da oto, ta norĩ hã. Taha wa, te te 're ai'mai'ahâri aba mono õ wamhã, ĩ'ra'õ na te za 'râwi 're ai'masiwaihu'u aba mo. Ãne wamhã, ni'wa hã mama õ wa, da te 're ĩ'ahâri mono õ ne, 're ai'maihâimana aba mono na te za 'râwi 're ai'masiwaihu'u aba mo, sena na ĩ'ra na tãma 're ai'maihâimana aba mono õ na hã. ⁹ Ti'ai ãma wamama uptabi norĩ hã wawasété na 'râwi 're wasiwaihu'u za'ra mono da, wanhimiza'rese wi te te 're wahâ za'ra mono wamhã, wa tô ta norĩ hã wa te 're hâimana wazéb za'ra, wama pire na 're hâimana za'ra mono wa. Taha nhipai u, wa za duré hâiwa ãma Wamama uptabi hã wa te 're wapari pese za'ra, te te 're wa'ahâ za'ra mono nherẽ, rowẽ na õhõ ãma si 're wanomro u'âsi mono da oto. ¹⁰ Ti'ai ãma wamama uptabi norĩ hã ma tô wanhimiza'rese wi te te 're wa'ahâ za'ra tô, 're waprédub za'ra mono õ ré hã. Wawasété na 'râwi 're wasiwaihu'u za'ra mono da, ma tô te te 're wa'ahâ za'ra, niwamhã ĩ'uwaibaba uptabi õ nherẽ, damama norĩ nhimi'ahârizé hã. Tazahã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si, te ĩ'uwaibaba si te te 're wa'ahâ za'ra. Te te 're ĩwa'apawapto mono da si, te za tô ti'ai ãma 're wanomro mono ré, te te 're wa'ahâ za'ra, wawasété ãna ĩsine 're wahâimana za'ra mono da oto, wa norĩ hã. ¹¹ Wawasédé hã wa te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zém na 'râwi 're wasiwaihu'u za'ra mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're wahâ za'ra mono wamhã, awa'awi 're watoi waihu'u za'ra mono õ di, taha na hã. Robzei'õ na si wa za a'â 're wahâimana za'ra. Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwahâ za'ra mono zém na oto 'râwi 're wasiwaihu'u za'ra mono wamhã, duré wa'ãma 're ronomro pese za'ra mono wapsi, te za wapẽ hã ĩ're wama 're simi'wara wẽ oto, õhõ ãma si 're ĩwanomro wẽ mono zéb zarina wa.

'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme, da te 're ĩwapari pese za'ra mono zé wasu'u

¹² Taha wa, marĩ na 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhã, aipẽ'ẽ wẽ zarina te za asiptete sina ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma si, aiwi 're robzei'õ pese za'ra wa'aba mono wa, tiwi asina 're aipahâ za'ra wa'aba mono tã da. ¹³ Bâdâdi na awa'awi u'âsi 're ĩdanomro mono ne, te za Cristuhu nhirã zarina si awa'awi 're anomro u'âsi aba mo, ĩwẽ na si.

Āne wamhã, ĩ'rãtẽire hã morĩ wasété na 're ĩmorĩ ne, ni'wam norĩ hã Cristuhu āma sib'ware na 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã asine wa'aba, awa'awi u'ãsi 're nomro wẽ mono wamhã, ta norĩ hã tiwasété na 're si'marõpãrĩ zahu za'ra mono õ di za oto. Apã te za ai'ãma 're siptete za'ra wa'wa, ĩsazei uptabi 'wa na 're ĩ'aihãimana za'ra wa'aba mono zém na hã.

¹⁴ Rowẽ zô te za 're asõpré wa'aba mo, dasiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. Duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma si 're asisõmri u'ãsi za'ra wa'aba mono da, te za 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mo. Āne hã ni'wam norĩ hã 're hãimana wẽ za'ra mono õ nherẽ, niwamhã Wanhib'apito hã titõmo na te te dame 'madã'ã za'ra õ di za, ta norĩ hã. ¹⁵ 'Re aihãimana za'ra wa'aba mono zém na, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, asina āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wa, tinhoprubzéb zarina, ĩwẽ uptabi hã te te aima 're ĩpisutu za'ra wa'aba mono hã 're simini za'ra wa'aba mono tõ da, te za 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mo. Wede pa hã, ti'ai 'rowi 're simi'wara mono ré hã, taha wa'uzé hã dama simimnhasi õ di. Tane nherẽ, ĩpa hã da te oto 're sa'o'o za'ra mono wa, da te oto 're huri mono wamhã, te za te te 're da'rãiwamnarĩ za'ra, taha pa wa'u hã sé wa. Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za ni'wam norĩ wi 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, ta norĩ hã te te aiwi 're rowasété za'ra wa'aba mono tõ da, duré taha zarina a norĩ wa'wa hã 'rãwi aiwasété na 're asi'uptob za'ra wa'aba mono tõ da, ta norĩ zu. ¹⁶ Duréhã Eza'u hã tãma mrab uptabi wa, ma tõ tino nhipi hã tiwi waptẽ, Zacoho wi. Tawamhã ĩmama ma ĩpoto'rata zarina, uburé marĩ hã ĩmama te te tãma ĩpisudu hã, duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, ĩwẽ hã te te tãma ĩpisudu hã ĩ'upana ĩnoi ma 're hãimana mono da, ma tõ tinoi ma ti'ru, ĩsipi wa'rãmi Eza'u hã, taha na sai õ ré. Āne hã Eza'u hã 're ĩhãimana wasété mono ne, te duré ni'wam norĩ hã asiré 're hãimana wasété za'ra wa'wa. Ta norĩ wi, te za 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, sina 're ĩsipsaihuri za'ra mono norĩ wi, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hãimanazé te te 're ĩwazéb za'ra mono õ norĩ wi hã. ¹⁷ Tawamhã taha na āma ronomro parip si, ma tõ Eza'u hã timama ma tinha, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, āma mreme da, ĩwẽ hã te te tãma 're anhomri mono da, ĩnoi upana. Tane nherẽ, ma tõ ĩmama hã siwi wẽ'õ, āma mreme tõ da. Taha wa, tiwasédé te te 'manharĩ pari nherẽ, apã te te sima pari waihu'u õ di, timama ma te te nharĩ sina, wawa 'rãihã na wawa nherẽ. Āhã wasu'u hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, āne na hã.

¹⁸ Duréhã Izarazéhé nhihudu norĩ hã ma tõ Sina'i na êtẽ 'rãihã nhisi u sina rotété za'ra, tame ĩ'rata si'ubumro da a'ã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'rata. Ta hã êtẽ 'rãihã hã danhib'rata na da te upi waihu'u pese di. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã tane 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di oto, āhãna hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono u, aipẽ'ẽ na 'rãwi ĩtẽme 're aihutu aba mono wamhã, marĩ hã asib'rata na 're upi waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. Izarazéhé nhihudu norĩ si ma tõ 'rãwi unhama ro'o za'ene hã 'madã'ã za'ra, êtẽ 'rãihã nhisiwimhã. Tamemhã ma duré hãiwa nhirõtõ 'rãdã hã watobro, ĩ'rãdã'ara uptabi hã. Rowa'u'u za'êtẽ zama ma tõ duré watobro, êtẽ 'rãihã nhisi āma hã. Āne ma tõ ta norĩ hã 'madã'ã za'ra titõmo na, Izarazéhé nhihudu norĩ hã. ¹⁹ Danhimnhihãrãzé hã ĩhãrã 'rãihã hã ma tõ duré wapari za'ra. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono mreme zama ma tõ duré wapari za'ra, Izarazéhé nhihudu norĩ hã. Ta hã te te wapari za'ra wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã niha te tãma rob'manharĩ za'ra õ'umnhasite, ma tõ sima wẽ za'ra, Mozésihi ma si te te rowaihu'u mono da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, hãiba pisutu. ²⁰ E marĩ wa, ma tõ ta norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma tipahi za'ra, Izarazéhé nhihudu norĩ hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tõ êtẽ 'rãihã hãiba na tãma roti za'ra, āne: "Ni'wa hã ã êtẽ 'rãihã hã te te upi wamhã, te za asiwi ĩwĩrĩ 'wa, êtẽ na. Asimizama aba zama, te te sina 'mai'upi wamhã, te za ĩwĩrĩ 'wa, êtẽ na." Āne ma tõ êtẽ 'rãihã hãiba na ta norĩ ma mreme pire na tãma roti za'ra aré, 'Re

ĩhâimana u'âsi mono hã. Taha pipa te, ma tã Izarazéhé nhihudu norĩ hã sima wẽ za'ra, Mozésihi ma si, hãiba pisutu te te rowaihu'u mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, taha ma si. ²¹ Ā hã te te ĩ'madâ'â za'ra hã pipa uptabi wa, te Mozési hã 'rãwi sima tinha, âne: “Īpahi wa, wa tãma rěrẽ.” Āne te sima tinha, Mozési hã. Āne ma tã ropipa uptabi hã êtẽ 'rãihã ãma ĩsõ'a ĩwatobro za'ra hã 'madâ'â za'ra duréhã, Izarazéhé nhihudu norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono u te te sina rotété za'ra wamhã.

²² Tazahã, a norĩ wa'wa hã tane 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di oto, ãhãna hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono u aipẽ'ẽ na 'rãwi 're rob'umhutu za'ra wa'aba mono wamhã, hãiwa ãma Si'ã na êtẽ 'rãihã nhisi u ne, ma tã 're ĩrob'umhutu za'ra wa'aba mo. Duré hãiwa ãma Zeruzarẽ hã 'ri nho'õmo u ne, ma tã 're ĩrob'umhutu za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 're ĩsãmra u'âsi mono zéb u hã, hãiwa ãma tãma ĩromhuri'wa norĩ hã ahã uptabi na, ĩ'rata 're ĩsi'ubumroi mono zéb u zama. ²³ Tame te oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwẽ norĩ hã to sina 're si'rã'õtõ, aibã hã dama 're potõ 'rata za'ra mono wa, dama ĩsawi pese ne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩ'azawi pese mono norĩ hã, hãiwa ãma sisi u'éré ré 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã. Tamomo ma tã ĩtẽme 're ĩrob'umhutu za'ra wa'aba mo, dahãimanazém na ĩ'uwaibaba si te te 're ĩda'awaihu'u mono zéb zarina, dama rowairébé'wai u hã. Duré ti'ai ãma ré ĩwẽ si te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono norĩ hã 're ĩhâimana za'ra mono zéb u, ma tã duré 're ĩrob'umhutu za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma 're ĩwẽ za'ra mono zéb zarina si, rowẽ uptabi na oto 're ĩhâimana za'ra mono norĩ u hã. ²⁴ Zezusihi u ma tã duré 're ĩrob'umhutu za'ra wa'aba mo. Ta hã te oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép té hã te te wa'ãma 're ab'madâ'â u'âsi. Duréhã Ca'ĩ hã tino te te wĩri wa, ĩwapru hã tiwi pu'u wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩ'ruiwa'ãbãzé, te wasu'u, Abéhé wapru hã. Tanei õ di, Zezusihi wapru hã. Dazada dã'ã wa, ĩwapru hã tiwi pu'u wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã dawasédé te te dama 're ĩ'apari mono zé, te wasu'u, Zezusihi wapru hã.

²⁵ Taha wa, te za 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, tiwi 're asipo're nhitob za'ra wa'aba mono tã da. Duréhã Sina'i na êtẽ 'rãihã nhisi ãma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ti'ai u te te we dama rowasu'u wamhã, ĩsimiroti wapari'õ'wa norĩ hã wairébé õ di, te te ĩdahã za'ra zé wi hã. Wa norĩ hã bété. E 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã hãiwa hawi te te wei wama 're aroti wẽ mono nherẽ, tiwi 're wasipizari za'ra mono wamhã, e ĩsimihãzé wi wasi'uihã na 're wawairébé mono da bã, wa za wanhimipari ãna 're wanomro u'âsi bété. ²⁶ Duréhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Sina'i na êtẽ 'rãihã nhisi ãma te te dama roti wamhã, ma tã ti'a hã sãsã'ã. Tane nherẽ, taha za'u hã ma tã oto dama ropisutu, âne: “Ti'a hã niwapsi wa za duré sãsã'ã, ĩrẽme ma. Tawamhã, ti'a si te sãsã'ã õ di za oto. Hãiwa nhirõtõ zama, wa za ĩsu sãsã'ã, nimahã na hã.” Āne 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép tém na rob'ui'éré hã. ²⁷ E marĩ te tawamhã wama wasu'u za'ra ĩmreme hã, “ĩrẽme ma” na hã. Uburé marĩ hã ti'ai ãma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipodo hã nimahã na te te sãsã'ã za'ra wa, za ĩsi'utõrĩ mono zé, te wama wasu'u za'ra. Tawamhã taha nhowa're're, te za ĩwẽ uptabi hã da te oto ĩsãsã'ã waihu'u'õ hã 're hãimana u'âsi za'ra hãiwa ãma, ĩsi'utõrĩ waihu'u'õ hã.

²⁸ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã 'rãwi te te 're wa'ab'madã'ã mono da, ĩ'rata 're ĩwahãimana u'âsi za'ra mono zéb da hã, ma tã te te wama 're apisutu, da te wawi ãma ĩ'ai'uté waihu'u za'ra õ hã. Taha wa, wa za 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're wawata u'âsi za'ra, sõpru wa. Te te sima 're ĩwa'awẽ mono zéb zarina, wa za ãma 're wawata u'âsi za'ra, wa te wasiwi 're wazéb za'ra mono sina, wama 're toi u'âsi mono da. ²⁹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Wanhĩb'apito za'ra

hã ĩpo're'õ norĩ hã te te uprosi waihu'u pese di, unhama ro'o za'ëtê na marĩ hã 're ĩsi'unhama pese mono ne hã. Taha wa, wa za tô wa norĩ hã ĩmreme hã wa te 're wapari u'âsi za'ra, Wanhib'apito nhimiroti hã.

13

'Re ĩhâimana u'âsi mono hã dama 're ĩtoi mono zé wasu'u

¹ Cristuhu ãma si oto 're asisãnawã za'ra wa'aba mono wa, te za a norĩ wa'wa hã õne u'âsi 're asisawi pese za'ra wa'aba mo oto. ² Darob amoi hawi atême 're dasihutu za'ra wa'aba mono wamhã, asõrõwa u, te za duré 're ĩda'mazasi wê za'ra wa'aba mo. Ni'wam norĩ hã tinhorõwa u te te 're da'mazasi wê za'ra mono wamhã, hãwa ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã ma tô te te 're 'mazasi wê za'ra, tãma sa'rese za'ra õ nherê, hãwa ãma romhuri'wa norĩ hã. ³ Duré wasiré ĩsazei'wa norĩ ãma te za 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, dazazéb 're, 're ĩsimasa mono norĩ ãma hã, ta norĩ hã asiwi 're pawaptob za'ra wa'aba mono da. Dazazéb 're, ta norĩ siré 're aimasa wa'aba mono ne, te za ãma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré marĩ na te te 're ĩrobzépata za'ra mono norĩ ãma zama, te za duré 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, ta norĩ siré 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mono ne.

⁴ Damro ré norĩ hâimanazé hã te za 're ĩwazé pese za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, pire uptabi wa. Aimro si te za asima 're ĩ'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Ni'wam norĩ hã tihâiba na tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te za ta norĩ hã te te 're hã za'ra. Duré ni'wam norĩ hã mro ré nherê, ĩmro'õ na 're sipsaihuri za'ra mono wamhã, te za ta norĩ hã duré te te 're hã za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

⁵ Rob'uiirazép si, asima 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za. Asibro hã aima 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono nhipai u, marĩ zô 're rob'ruiwapari zahu za'ra wa'aba mono õ di za. Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô ãne dama sina ropisutu: “Niwamhã asiti za'ra wa'aba 're ĩhâimana mono õ di za. Duré te airême waihu'u za'ra wa'aba õ di za.” ãne te te dama sina ĩropisutuzém na rob'ui'ére hã, ĩbaihã na hã. ⁶ Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wa te wasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zéb zarina, wa za ãne wa te wasima 're nharĩ za'ra, duréihã apito Dawi hã te te sima ĩnharĩ ne, ãne:

“Danhib'apito uptabi hã te te 're ĩpawaptob u'âsi. Taha wa, ĩsina 're ĩpahi mono õ di, wa hã.

ãne wamhã, e niha da te ĩma rob'manharĩ da bâ.”

ãne duréihã Dawi hã 'rãwi te te sima ĩnharĩ ne, wa za duré wa norĩ hã wa te wasima 're nharĩ za'ra, ĩsine.

⁷ Ma'ãpé ãma asipo're pu'u za'ra wa'aba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na ĩsãna'rata hawi te te ãma aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono norĩ ãma hã, ai'madâ'â'wa za'ra wa'aba norĩ ãma hã. Ta norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zém na, duré 're ĩdâ'â za'ra mono zém na zama, te za ãma 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo. Ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono ne, te za duré a norĩ wa'wa hã ĩsine asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ⁸ Zezu Cristu hã tihâimanazém na hã te te ãma 're saprĩ waihu'u mono õ di. Õne u'âsi te tô misi haré ãma 're hâimana u'âsi, bātã sidãpãsi. ⁹ Cristuhu wasu'uwê upana, danhimiroti aimawi na da'ãma 're sasõmri za'ra wa'aba mono õ di za, senai'õ na da te dasima 're ĩrowasu'u za'ra mono na hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhoprubzéb zarina, ĩwê uptabi hã te te wama 're ĩ'apisutu mono na si, wa za wapê'ê 're ãma 're wanhiptete za'ra. Taha si wa norĩ hã wama ĩwê uptabi za'ra hã. Dasa hã da te dasiwi 're ĩsawi za'ra mono na roti hã da te 're ĩ'madâ'â za'ra mono na, ãma 're danhiptete waihu'u za'ra mono õ di, dapê'ê 'remhã. Mare di. E marĩ wa.

Taré wa, dasa hã. Taha na ãma 're dasipawapto waihu'u za'ra mono õ di tô, dasa da te dasiwi 're ãsawi za'ra mono na roti na hã.

¹⁰ Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ hã, sasedoti norĩ hã dawasété parizéb da, danhimizama te te tãma 're simroi mono wamhã, ta norĩ hã ãnhi na hã 're saihuri waihu'u mono õ di. Tane duré, ni'wam norĩ hã danhimizama wapru na 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã dawasédé hã zahadu te te dama ãma 're apari mono newa, te za Cristu hã sada ãdã'ã za'ra zé hã ta norĩ hã te te 're simini za'ra. Wa norĩ si Cristuhu zazei'wa norĩ si, wa za wa te wasina ãma 're uwaimrami za'ra, wazada ãdã'ã za'ra zém na hã. ¹¹ Sasedoti norĩ nhĩb'apito, tisiré norĩ ma ãpire uptabi si wahub sidãpãsi ma tô danhimizama wapru rí ãtème 're sisisi, 'ri 're wa'wa u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, ãwa 're ããmra mono zéb u hã. Dawasété parizéb da, ma tô ta norĩ hã tãma ãma 're sõprub za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma. Tane nheré, ma tô romhã na danhimizama hãiba hã da te 're zata pese za'ra, danhimizahãri sidãpãsi 'ri hã da te dasima 're ãsóre za'ra mono zém nhiti. ¹² ãne wa, ma tô duré Zezusi hã 'ri 'wawi wa'razém nhiti dãrã, te te ãrobzépata za'ëté zarina, tiwapru na taha si te te oto 're da'a'upsõi mono da, dawasété hawi. ¹³ Taha wa, wa za oto wa norĩ hã Zezusihi u si dawu 're wawairébé, taha si tô sena te te 're wa'anho'reptui mono da. Taha wa, wa za tô, 're ãdanomro 'rata mono zé hã, wa te 're rème pese za'ra. Zezusi hã wazada dã'ã wa, da te dasiwi ãruiwapari ne, da te 're wa'ruiwapari za'ra mono da nheré, wa za tô ãtème 're wawairébé, 're ãwanomro 'rata mono zém hawi, Zezusihi u hã. ¹⁴ ãme ti'ai ãma 'ri nho'u hã 're ãmaihãimana u'ãsi mono hã wama 're 'maihãimana mono õ di, ãma 're ãwahãimana u'ãsi za'ra mono zéb da hã. Robaba uptabi di. Hãiwa ãma 'ri nho'õmo zô si, wa za wasima 're wanhopré u'ãsi, za tame wama 're ãhãimana u'ãsi za'ra mono zô si. ¹⁵ Taha wa, Zezusi hã wazada ãdã'ãzéb zarina, wa za 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're wawata u'ãsi za'ra, taha si wama 're toi u'ãsi za'ra mono da. Duréihã danhimizama na duré dasa na 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're danhoprub za'ra mono wa, dama 're ãtoi mono ne, wa za ãma 're wawata u'ãsi za'ra, wama 're toi u'ãsi mono da. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã wa te wasina 're ãumhãsi za'ra mono zém na sõ'awi dama 're ãwasiwasu'u za'ra mono na zama, wa za tãma ãma 're wanhoprub za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma hã. ¹⁶ Marĩ ãwé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da dama, duré 're ãdapawaptob za'ra wa'aba mono zém na hã, ãma 're aipo're simrami za'ra wa'aba mono õ di za. Taha na zama te duré tãma 're asõprub za'ra wa'aba mo, taha na aima 're toi u'ãsi za'ra wa'aba mono wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

¹⁷ Asiré ãsazei'wa 'madã'ã'wa norĩ nhimiroti hã te za 're ãwapari pese za'ra wa'aba mo. Te te aima 're ãroti za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za marĩ hã 're ãmanharĩ za'ra wa'aba mo. Ta norĩ hã niwapsi te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma siwasu'u za'ra, te te ai'ãma 're ãromhuri za'ra wa'aba mono zém na hã. Taha wa, te ta norĩ hã ai'ãma 're hãtã'ã u'ãsi za'ra wa'wa, te te 're ãai'madã'ã za'ra wa'aba mono zém na hã, Cristuhu zazei'wa 're ãhãimana za'ra mono zém na si 're anomro aba mono da. Ta norĩ nhimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono wamhã, to sina te za tô ta norĩ hã te te ai'ãma 're romhuri za'ra wa'wa. Tane nheré, 're wapari za'ra wa'aba mono õ wamhã, robzei'ãna te za te te 're romhuri za'ra. ãne wamhã, te te 're aipawapto waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za, ta norĩ hã.

¹⁸ Ma'ãpé, wa'ãma 're aimreme zusi u'ãsi aba mono za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma. 'Re ãwanomro wé mono da si, wa tô wa norĩ hã wa te wasima 're wé u'ãsi za'ra. Taha wa, marĩ na 're ãwahãimana wasété za'ra mono zém na hã 'rãwi wapé'ë na 're wasisãmri za'ra mono õ di oto, wama 're hãimana za'ra mono õ wa. ¹⁹ Taha wa, wa duré wa hã ãsima aiwé uptabi za'ra wa'wa, ããma zama 're aimreme zusi aba mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te ãma ãzatõrĩ su'u

da, atême za'ra wa'aba, te asabu za'ra wa'aba hã.

²⁰⁻²¹ Wanhîb'apito Zezusi hã wazada ïdâ'âzéb zarina, te oto pone'ërebâ 'madâ'â'wa ne, wama 're hâimana za'ra, wa'madâ'â'wa ïwê uptabi na hã. Wazada ïdâ'âzéb zarina, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã taha na dama ropisutu té, ãma 're dahâimana u'âsi za'ra mono da oto, taha ãma si. Zezusi hã dâ'â nherê, ma tô ïmama hã apâ hâiwa'utu.

'Re ïhâimana u'âsi mono hã dama rowê pisutu'wa hã, ïwê si te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono da, wa taha na si te ai'ãma 're umnhasi za'ra wa'wa, taha zarina uburê marî hã te te aima 're ïwê za'ra wa'aba mono zéb zarina si, tâma ãma asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Duré Zezu Cristuhu waihu'u pese na te te 're wa'apawapto mono da, wa duré taha na si te ai'ãma 're umnhasi za'ra wa'wa, ïwê si wa te oto tâma 're 'manharî za'ra mono wa, wa'ãma 're toi u'âsi mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã.

Taha wa, Zezu Cristuhu ãma si ãma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za. Tane tô.

Rowasu'u 'rãsutuzé wasu'u

²² ïsisãnawã norî, ã te aima ãma ïroti za'ra wa'aba zém na, ma'ãpé aiwaimri ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba za. Taha da, wa tô ïmreme 'rutu na ãma aima rowasu'u za'ra wa'wa, ã ïnhimi'ui'ére na hã. ²³ Wasisãnawã Timotiu hã ma tô dazazém hawi watobro, da te tâma ïrob'ruzéb zarina. ãne hã waihu'u za'ra wa'aba da, wa tô ïsima aiwê za'ra wa'wa. Tawamhã, ta hã we ïtême wisi su'u wamhã, ãme ïnhamra ré, te te ïnhiza wamhã, te za ãma ïsiré mo, atême za'ra wa'aba, taha zama te te duré asabu za'ra wa'aba da, ïsiré.

²⁴ Ma'ãpé uburé ai'madâ'â za'ra wa'aba 'wa norî hã wama sawi za'ra wa'aba za. Uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono nhîb'a'uwê, tame 're ïhâimana za'ra mono norî zama, wama sawi za'ra wa'aba za duré.

Itaria na danhipti'a nho'ômo nhisi hawi 're ïwairébé mono norî zama te ãma asawi za'ra wa'wa duré, ïsazei'wa norî, siré 're ïsi'ubumroi mono norî hã.

²⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wa ai'ãma 're ïmreme u'âsi za'ra wa'wa, ïsimizawizé hã aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

Ti'adu
Daro mono bâ ĩsazei'wa norĩ ma, Ti'adu te te
ĩrob'ui'érézé
Ībaihã wasu'uzé

Ā Ībaihã na rob'ui'éré'wa hã Ti'adu na ĩsisi hã. Zezusihi no, ta hã (Marcusi 6.3). Atusi 21.18 āma hã ma tō Ti'adu hã wasu'u, āne: Zeruzarē āma ĩsazei'wa norĩ 'madâ'â'wa. Ta hã ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ ma rob'ui'éré hã tisō, da te āma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono wa, daro mono bâ te te ĩropéi mono norĩ ma hã. Ti'adu hã ma tō Wamama zazei'wa norĩ ma waihu'u za'ra, Zezusi hã te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zém na taré dama 're siwasu'u za'ra mono tō da, ĩsarina si 're hâimana za'ra mono ō nherē. Ni'wam norĩ hã sena na Zezusi hã te te sina 're umnhasi pese za'ra mono wamhã, ĩsiré u'âsi te za 're hâimana wē u'âsi za'ra.

Marĩ ahã na dazada 're ĩhâimana za'ra mono zém na rowasu'u

¹ Wa hã Ti'adu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, wa 're mo. Uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ, daro mono bâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, wa za ĩnhimi'ui'éré na āma asawi za'ra wa'wa.

² ĩsisānawã norĩ, marĩ hã ahã na asada 're hâimana za'ra wa'aba mono nherē, te za atoi u'âsi 're anomro aba mo. ³ E marĩ wa, wa āne aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ro'wa'rudu hã te te aima 're ba'a za'ra wa'aba mono ō nherē, te za ĩsimipawaptobzém na asina 're ĩ'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã, te za asiptetezé hã asima 're ĩsa'ētē za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito āma si 're ĩ'aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã. ⁴ Tawamhã wē uptabi di za, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã. ⁵ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hawi, dahâimanazém na rowaihu'u ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono ō wamhã, te za asima tiwi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mo. Ta hã sōpru uptabi di. Duré uburé dama marĩ wē nhomri'wa. Āne wa, tiwi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima 're sōmri za'ra wa'wa, dahâimanazém na rowaihu ĩwē uptabi hã. ⁶ 'Re ĩhâimana u'âsi mono umnhasi sina, te za tiwi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mo, 'rãwi āma 're asiwawã za'ra wa'aba mono āna. ĩsimipawaptobzém na, 'rãwi āma 're asiwawã za'ra wa'aba mono wamhã, misi asimirosa'rata 'wa aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ō di za. Tawamhã rowa'u âsisasi te te āma 're ĩ'a'ube mono ne, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ⁷⁻⁸ Āne wamhã, misi asimirosa'rata 'wa aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ō wamhã, duré asiptete sina āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono ō wamhã, Wanhib'apito hawi dahâimanazém na rowaihu'uzéb zô, 're asimipari za'ra wa'aba mono ō di za.

⁹ Wasiré ĩsazei'wa norĩ hã simarĩ ō nherē, Wanhib'apito zazei'wai wa, te za tipē'ē na 're toi u'âsi za'ra. ¹⁰ Wasiré ĩsazei'wa norĩ hã sibro pese wē te, tipē'ē na 're to za'ra mono ō di za. Wanhib'apito zazei'wa 're nomro mono wa, te za tipē'ē na si 're toi u'âsi za'ra. Sibro pese nherē, te za, rom na romnhirãrã ne, dawĩ 're hãiba simani za'ra oto. ¹¹ Bãdã hã 'rãĩ watobro wamhã, rowa'ro uptabi wa, te za rob're hã dawĩ 're 'ré za'ra. ĩsirãrã zama te za ti'a'a, ti'ai u. Tawamhã dama 'madâ'â ze nherē, tâibã za oto ĩsirãrã hã. Tane ĩsibro pese norĩ hã rob're 're ĩsi'utōrĩ su'u za'ra mono ne, tinhimromhuri te te 're 'madâ'â za'ra mono zawéré ré, te za 're dã'ã za'ra.

¹² Wa za duré āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marĩ ahã na dazada 're hâimana za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ro'wa'rudu hã te te

dama 're ba'a za'ra mono õ nherẽ, te za danhiptete sina ãma 're dahâimana u'âsi za'ra. ãne wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te za ãne na da'awaihu'u. Tawamhã ãsawi pese 'wa 're dahâimana za'ra mono wa, te za tãma wa'ãbã za'ra oto, rowẽ uptabi na, ãrata 're ãdahâimana u'âsi za'ra mono zẽm na, te te dama ãropisutuzẽb zarina. Tawamhã dama 're rowẽ uptabi za'ra mono di za.

Marĩ zarina dawasẽdẽ hã da te 're ãmanharĩ za'ra mono zẽ wasu'u

¹³ ãtẽ ni'wam norĩ hã te za 'rãwi sina rosa'rata wasẽtẽ za'ra, tiwasẽdẽ hã te te ãmanharĩ za'ra da hã. ãne wamhã, 'rãwi te te sima 're rosa'rata za'ra mono õ di za: "Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tã ãnhimirosa'rada hã ãma tisõ, ãwasẽdẽ te ãmanharĩ da hã." ãne te te sima 're rosa'rata za'ra mono õ di za. E marĩ wa. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te sina 're rosa'rata mono õ di, tiwasẽdẽ te te 're ab'manharĩ mono da, marĩ wasẽtẽ na. Durẽ dawasẽdẽ hã da te 're ãmanharĩ za'ra mono da hã, te te dama 're rosa'rata mono õ di. ¹⁴ ãtẽ marĩ ãwasẽtẽ na te za da te dasima 're rosa'rata za'ra, dawasẽdẽ hã da te ãmanharĩ za'ra da hã, ãma dama 're robze za'ra mono da newa. ¹⁵ Tawamhã dawasẽtẽ na da te dasima ãma 're rosa'rata wasẽtẽ za'ra mono wamhã, dawasẽdẽ hã dasi'uihã na te za da te 're 'manharĩ za'ra. Tawamhã õne u'âsi 're danomro mono wamhã, te za 'Re ãhâimana u'âsi mono nhiti 're dahâimana u'âsi za'ra, rowẽ ãsi'utõrĩ õ nhiti.

¹⁶ ãsisãnawã norĩ, ãma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono wasu'uwẽ na ãma 're upa za'ra wa'aba mono õ di za, asimirosa'rata na. ¹⁷ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã hãiwa na rob'uiwẽ'wa 'manharĩ'wa hã, hãiwa hawi ma tã marĩ ãwẽ na uburẽ we dama 're sõpru, ãwẽ uptabi na si. Ta hã tihãimanazẽm na te te saprĩ õ di. Õne u'ã, te hãimana wẽ u'âsi 're hãimana. ¹⁸ Te te sima 're ãda'awẽ mono zẽb uwaibaba, ma tã timreme na te te 're wa'apoto tẽ, wapẽ'ẽ 're, uburẽ ãsimipoto norĩ nhipai u, ãsib'a'uwẽ tãma 're wahâimana za'ra mono da oto. Ma tã tã sena na timreme na te te 're wa'apoto tẽ, wapẽ'ẽ 'remhã.

'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madã'ã pese 'wa, 're ãhâimana za'ra mono zẽ wasu'u

¹⁹ ãsisãnawã norĩ, ãma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ãne wa za durẽ aima waihu'u za'ra wa'wa, ãma 're ãasipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono zẽb da hã. Ari'iwĩ te za a'ã 're ãdawapari za'ra wa'aba mo, aiwara sina aimreme hã 're sani za'ra wa'aba mono tã da, durẽ dazada 're asahi za'ra wa'aba mono tã da. ²⁰ Dahâimana zahi sina 're dahâimana za'ra mono wamhã, e te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te 're da'awẽsãmri. Mare di. Taha na te te 're da'awẽsãmri mono õ di za. ²¹ Taha wa, asima 're aihâimana wasẽtẽ za'ra wa'aba mono zẽ hã, durẽ uburẽ marĩ hã 're ãmanharĩ wasẽtẽ za'ra wa'aba mono zẽb zama, te za 're ãrẽme pese za'ra wa'aba mo. 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, te za aiwapu na tãma 're asi'madã'ã za'ra wa'aba mo, ãsimiroti hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. Ta hã ma tã tinhimiroti hã te te aima 're sõmri za'ra wa'wa, 'rãwi aipẽ'ẽ 're, aima 're hãimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. Ta hã simiroti waihu'u pese di, 're aihâimana wasẽtẽ za'ra wa'aba mono hawi, te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono zẽb da hã.

²² Tarẽ ãsimiroti hã aipo're na 're wapari za'ra wa'aba mono õ di za, ãmreme wapari pese 'wa na, tarẽ 'rãwi asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono tã da. Tã sena te za ãsimiroti hã 're ãmadã'ã za'ra wa'aba mo. ²³⁻²⁴ ãtẽ aibã hã rob'madã'ãzẽm na te za si'madã. Tawamhã si'madã'ã pari, morĩ wamhã, awa'awi te za sina po're ha'ã. Tane, 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme hã dapo're na da te 're wapari za'ra mono nherẽ, da te 're 'madã'ã za'ra mono õ wamhã, awa'awi te za ãma 're dapo're simrami za'ra. ²⁵ 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã wẽ uptabi di. Ta hã wapawapto'wa da, te wama 're hãimana, wawasẽdẽ, wa te 're ãrẽme pese za'ra mono zẽb da hã. Tawamhã

Īsimiroti na da te 're rosa'rata pese za'ra mono wamhã, duré õne u'âsi ãma 're dahâimana za'ra mono wamhã, taré ĩmreme wapari'wa 're danomro mono õ di za. Tô sena ĩmreme wapari pese 'wa, te za oto 're danomro. Taha zarina rowẽ u'âsi te za ãma 're dahâimana za'ra.

²⁶ Āté ni'wam norĩ hã te za taré te te sina 're rosa'rata za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'wa na, tô sena newa. Tane nherẽ, áté 'rãwi 're si'uwati za'ra mono õ di za, 're mreme wasété tã za'ra mono da. Āne wamhã, tô sena 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'wa na 're hâimana za'ra mono õ di za. Taré te za tinhimirosa'rata na 'rãwi sima 're sadawa nhipese za'ra. ²⁷ Āne 're hâimana za'ra mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa norĩ hã. Āne te za 're hâimana za'ra. ĩmama'õ norĩ hã duré ĩna'õ norĩ hã te za te te 're pawaptob za'ra. Pi'õi mrotõ norĩ zama te za te te 're pawaptob za'ra, ropire hã tãma 're hâimana za'ra mono wamhã. Tihâimanazém na te za duré 're sipibu pese za'ra, Wanhib'apito zazei'õ'wa norĩ nhimirosa'rata zarina 're hâimana wasété za'ra mono tã da. Āne wamhã, te za Wamama hã te te 're da'awaihu'u, tô sena ĩsimiroti 'madâ'â pese 'wa na hã.

2

Aiwapsi danhimizawizém na 're ĩdahâimana za'ra mono zém na rowasu'u

¹ Īsisãnawã norĩ, ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Wanhib'apito Zezu Cristu hã rowa'a za'ëtê ré, te 're hâimana u'âsi, wẽ uptabi na. Tawamhã ĩsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, dahâiba 'madâ'â zarina asiwi 're daba'a za'ra wa'aba mono õ di za, asimizawizém na. ² Āté aibã ĩsibro pe hã te za ãzé asi'rã'õtõ aba ré, êtẽ'ubuzi pré oru 'manharĩ na siptõmo hi wasisi ré, duré uza wẽ ré zama. Āté aibã hã te za duré ãzé ĩsimarĩ'õ hã, uza wasété ré. ³ Tawamhã áté ĩ'uza wẽ ré ma, te za tãma ĩnharĩ 'wa: “Āhãta wedeza ĩwẽ. Āme asãmra.” Taha pari, te za duré ĩsimarĩ'õ ma ĩnharĩ 'wa: “Hãiwim haré asa na.” Niha wamhã, “Īpapara asãmra, ti'ai wa.” ⁴ Āne dama 're nharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, aiwab õ di, 're ĩdazawi za'ra wa'aba mono zé hã. Asimirosa'rata wasété zarina, te za asiwi 're ĩdahâiba ba'a za'ra wa'aba mo, asimizawizéb õ na.

⁵ Īsisãnawã norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ma'ãpé ĩwapari pese za'ra wa'aba. Ti'ai ãma, áté simarĩ ãna te za 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zawi pese 'wa norĩ hã. Tane nherẽ, Wanhib'apito zazei'wa 're hâimana za'ra mono wa, ma tô ta norĩ hã pisutu za'ra, uburé marĩ ĩwẽ ré, 're hâimana za'ra mono da, tãma 're ĩsõprub za'ra mono zéb zarina. Ma tô duré tãma pisutu za'ra, rowẽ uptabi na ĩ'rata 're hâimana u'âsi za'ra mono da, 're ĩsãmra mono zéb ãma, te te tãma ĩropisutu za'ra zéb zarina. ⁶ Tane nherẽ, ma tô a norĩ wa'wa hã ĩsibrob'õ norĩ hã 're ĩhãiba wẽ'õ za'ra wa'aba mo. Ma'ãpé rosa'rata za'ra wa'aba. E 'wam norĩ hã ma tô te te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa, aipawa'ãbã za'ra wa'aba na hã. Duré e 'wam norĩ hã ma tô datême te te 're asimroi wa'wa, da'ãma rowairébé'wa norĩ u, ĩpipa na te te ai'ãma 're rowairébé za'ra wa'aba mono da. ĩsibro pese norĩ si, ma tô ãne na te te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa. ⁷ Tã norĩ si ma tô Asib'apito za'ra wa'wa hã te te 're sisi wasété za'ra, wẽ uptabi nherẽ, Cristu hã.

⁸ Ībahã na te tihãiba, Danhib'apito uptabi nhimiroti hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. ĩsimiroti hã ãne: “Dahãiba mono bã te za 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina marĩ ĩwẽ zõ, asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré uburé ĩwẽ zõ dama zama 're asõpré wa'aba mo.” Āne ãma ĩrob'ui'éré hã, ĩbahã na hã. Tawamhã ĩsimiroti hã 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhã, wẽ di. ⁹ Tane nherẽ, asimizawizém na asiwi 're daba'a za'ra

wa'aba mono wamhã, te za aiwasété na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, Wamama nhimiroti hã asimizawizém na hã âma tâma 're uwaimrami pese za'ra wa'aba mono õ di. ¹⁰ Até ni'wa hã Wamama nhimiroti, Mozésihi ma te te ï'awaihu hã, te za misi âma tizaihã. Æne wa, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ïwasédé hã âma sa'ra, ïsimiroti mono bâ te te 're 'madâ'â pese mono õ wa. ¹¹ Ta hã ma tô ãne dama roti aré: “Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za.” Ma tô duré dama roti: “Re danhimroi wa'aba mono õ di za.” Æne ïsimiroti hã. Tane nherê, aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ nherê, 're danhimroi wa'aba mono wamhã, aiwasété na te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, Wamama nhimiroti hã 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono õ wa. ¹² ïsimiroti hã wapawapto'wa da, te wama 're hâimana za'ra, wawasédé hã wa te 're ïrême pese za'ra mono zéb da hã. Nimahã na te za wahâimanazém na te te 're wa'awaihu'u Wamama hã, ïsimiroti 'madâ'â pese 'wa na. Æne wa, wa za wamreme wê na si wasima wa te 're rowasu'u u'âsi za'ra. Duré wahâimanazé ïwê na si, wa za dama 're wahâimana u'âsi za'ra. ¹³ Nimahã bâta na dahâimanazém na te te da'awaihu'u wapsi, da'âma 're ïpê'ézé za'ra mono õ norï âma, pê'ézé õ di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, ti'ab ré da'âma 're ïsiwamri za'ra mono õ norï âma hã. Da'âma 're ïpê'ézé u'âsi za'ra mono norï âma si, te za âma 're pê'ézé za'ra.

Zezu Cristuhu zazei'wa na 're ïdasiwasu'u za'ra mono zé wasu'u

¹⁴ ïsisânawã norï, ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Até ni'wa hã te za taré dama 're siwasu'u, Zezu Cristuhu zazei'wa 're ïmorï na, marï ïwê na te te 're dapawapto mono õ nherê. Tawamhã, e te za sina uwaimra, tino'reptuzé hã. Mare di. Te te sina uwaimrami õ di za. ¹⁵⁻¹⁶ Até wasiré ïsazei'wa norï wi, te za marï zô tiwi 're ro'wanhi'riti za'ra, ï'uzazéb zô, duré ïsazéb zô, aibã norï wi, duré pi'õ norï wi. Tawamhã ãne tâma 're nharï za'ra wa'aba mono wamhã: “Ma'ápé, rowê na si 're ai'ubumroi wa'aba mono, ai'uza wê ré si, duré asai wê na si,” ãne wamhã, marï zô dawï 're ïro'wanhi'riti za'ra mono zéb uwaibaba, dama âma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wamhã, taré dama 're ïnharï za'ra wa'aba mono zé hã za. Æne wamhã, e te za da te 're aiwêsãmri za'ra wa'wa. Mare di. ¹⁷ Tane, Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're dasiwasu'u za'ra mono nherê, marï ïwê na te te 're dapawapto za'ra mono õ wamhã, taré dama 're ïdasiwasu'u za'ra mono zé hã.

¹⁸ Até ni'wa hã te za ãne dama siwasu'u: “Wa hã marï ïwê na, wa tô te 're da'apawapto u'âsi. A hã ma tô dama 're asiwasu'u mo, Zezu Cristuhu zazei'wa 're aimorï na.” Até ãne te za dama tinha, ni'wa hã. Tawamhã, wa hã wa aré asa tâma waihu'u, ãne: “Ni'wa hã Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're siwasu'u mono nherê, ïwê na te te 're da'apawapto mono õ wamhã, tô senai õ di, dama 're ïsiwasu'u mono zé hã. Wa hã Zezu Cristuhu zazei'wa, wa 're mo. E niha te za ãne wamhã, dasiwi ïwaihu'u ni, tô sena na, ïsazei'wa 're ïmorï na. Marï ïwê na te 're ïda'apawapto mono zéb zarina si, te za dasiwi ïwaihu'u ni, tô sena na dama 're ïsiwasu'u mono na, Zezu Cristuhu zazei'wa 're ïmorï na. ¹⁹ Misire uburé danhib'apito uptabi hã te 're sãmra. Æne na hã aima waihu'u pese di. Taha wasu'u na ma tô âma ïsaze. Wa'uburé norï zama ma tô misire Danhib'apito uptabi wasu'u hã waihu'u za'ra. Taha wa, te pipa te, 're rêrê'ê za'ra. ²⁰ E niha te rosa'rata ãna 're aihâimana mo. Até ni'wa hã te za dama 're siwasu'u, Zezu Cristuhu zazei'wa 're ïmorï na. Tane nherê, marï ïwê na te te 're da'apawapto mono õ wamhã, marï dai õ di za, dama 're ïsiwasu'u mono zé hã. Ma'ápé, ãne hã waihu'u. ²¹ Duré ma'ápé ãna rosa'rata pese, wahi'rada Abra'ãhã wasu'u na. E marï wa, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã wahi'rada hã te te 're wêsãmri. Ti'ra Izati hã te te tiwi sawi ãna, te aré tiwï, êtê za'ra nhisiwi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma ïsõprubzéb da hã, te te ï'ruzéb

zarina. Taha wa, ma tô wēsã. ²² Abra'ã hã ma tô mreme 'manha, te te sina 're umnhasi za'ëtë mono wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te tãma ìropisutuzém na, ìsihudu hã ahã da. Ìmreme hã te te ì'manharìzéb zarina, wa tô ãma waihu'u za'ra ni, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiropisutuzé hã tô sena te te sina 're ì'umnhasi mono zém na. ²³ Tô sena, Abra'ã hã wasu'u na da te ãma ìrob'ui'éré hã. Ìne ãma ìrob'ui'éré hã: 'Abra'ã hã ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, danhib'apito uptabi na waihu'u. Ma tô duré te te sina 're umnhasi za'ëtë, 'Re ìhâimana u'âsi mono, te te tãma ìropisutuzém na. Taha wa, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're wēsãmri, Abra'ã hã.' Ìne ãma ìrob'ui'éré hã. Duré, Abra'ã hã tãma sawi pese wa, ma tô sima sisi, tisiwadi uptabi na." Ìne wa aré asa tãma waihu'u. ²⁴ Taha wasu'u zarina, ma'ápé marì hã ãma waihu'u za'ra wa'aba. Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're dasiwasu'u za'ra mono nherë, marì ìwë na da te 're da'apawaptob za'ra mono ò wamhã, e te za te te 're da'awēsãmri, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Wanhib'apito zazei'wa 're danomro mono wamhã, te za marì ìwë na da te 're dapawaptob za'ra. Tawapsi, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're da'awēsãmri.

²⁵ Ra'abihi zama ma tô wēsã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ìsimipawapto wë zém na. Ra'abi hã, pi'ò aré 're ìhâimana wasété mono. Ta hã ma tô duréhã Izarazéhé nhihudu norì hã pawaptob zahuré, wapsã'a'wa norì hã, pi'uriwi ti'ai wë zô robzabui'wa norì hã. Tinhorõwa u ma tô 'mazasi zahuré, tame sôtõ zahuré da, duré sa zahuré da. Bâdâdi amo na pi'uriwi apâ datëme neb zahuré da, ma tô duré pawaptob zahuré. Taha wa, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã wēsã pi'ò hã, aibã norì hã te te pawapto wë zahuré wa.

²⁶ Wa za duré aima romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ni'wa hã dâ'â wamhã, oto ìpë'ëzani hã tãma hâimana ò wa, ìhâiba hã si te za tihâiba. Tane ni'wa hã Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're siwasu'u mono nherë, marì ìwë na dapawaptob ãna 're hâimana mono wamhã, dama 're ìsiwasu'u mono zép si, te za taré 're hâimana.

3

Damreme wasété ãna 're ìdahâimana za'ra mono zém na rowasu'u

¹ Ìsisãnawã norì, Wanhib'apito zazei'wa norì ma rowahutu'wa da hã, ãté ai'umro na si te za 're asirowahutu'wa za'ra wa'aba mo. E marì wa, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Nimahã bâta na te za wahâimanazém na wa'awaihu'u, Wanhib'apito hã. Tawamhã wa norì hã dama rowahutu'wa nherë, marì, wa te 're ì'manharì wasété za'ra mono zém na, te za sa'ëtë wama nharì za'ra, Wanhib'apito hã, wasiré ìsazei'wa norì nhipai u. ² Uburé wa norì hã wa za nimahã na wahâimanazém na upa za'ra ni. Ni'wa hã timreme na te te 're upai mono ò 'wa'ãhã, aré 're hâimana wë mono di. Tiwasédé hã te te 're 'manharì tõ mono da, 'rãwi sihâimanazéb uwati da hã, aré tãma waihu'u pese di. ³ Marì ìsyryre na wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ìsi'uwazi nhi'odo hã, wa za awaru zadai'ré 're, wa te 're sé, wa te wasima ìwëzéb uwaibaba, wa te wata pi'ra da, awaru hã. ⁴ Uba're wasu'u na, te za duré ãma ìrosa'rata za'ra wa'wa. Uba're hã sa'ëtë nherë, te za rowa'u'u za'ene hã te te 're simro. Tawamhã, ìwairìzé hã syryre nherë, te za taha na ì'mapraba'wa hã te te 're pizari uba're hã, te te sima ìwëzéb uwaibaba, wara da. ⁵ Tane danhoto hã syryre nherë, te za marì hã ìhawi te te 're ropé. Wa za duré unhamã ro'o wasu'u na aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ìsyryre na. Unhamã ro hã syryre nherë, te te 're ropéi mono wamhã, te za marã za'ene hã 're sihõmo. ⁶ Tane danhoto hã unhamã ro'o ne, te aiwa dama 're hâimana za'ra. Danhoto hawi, te za sipu'u pese na damreme wasédé hã te te 're ropé. Ta hawi te za 'rãwi 're dasiwasété za'ra. Unhamã ro hã te za danhimarì hã te te dawì 're uprosi. Tane danhoto wasété na, te za dahâimana wë hã da te dasiwi 're uprosi

za'ra. Ropipa hawimhã te za damreme wasédé hã te te dama ãma 're sãna'rata, wa'uburé hã. ⁷ A'uwẽ norĩ hã ti'ai ãma 're ìhâimana za'ra mono hã, siptete di, abaze norĩ da hã, duré si norĩ da hã, duré ti'ai baba di'i na 're ìnomro mono norĩ da hã, duré â na 're ìnomro mono norĩ da zama. ⁸ Tane nherẽ, ni'wa hã si'uihã na 'rãwi si'uwati waihu'u õ di, mreme wasété tõ da hã. Danhoto hã dama 're ìhâimana za'ra mono hã, ta hã ìwasédé. Wahi 'wa wa'u ne dapãrĩ'wa, damreme wasédé hã. ⁹ Wanhoto na wa za uburé Danhib'apito uptabi ãma 're wawata za'ra, Wamama ãma hã. Wa za duré wa te da'ãma 're wasété za'ra, wanhoto ìhãiba amo na, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'apoto mono nherẽ, ìsine 're wanomro mono da. ¹⁰ Siwazari wazadawa hawip si, te wamreme hã 're wairébé, Wamama ãma 're ìwawata za'ra mono zém na hã, duré wa te da'ãma 're ìwasété za'ra mono zém na zama. Ìsisãnawã norĩ, ãne aimreme hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. ¹¹ Ma'ãpé â na duré rosa'rata za'ra wa'aba. E siwazari te â wẽ hã ub're hawi 're wairébé, â ìsei õ me hã. Mare di. ¹² Ma'ãpé duré rosa'rata za'ra wa'aba, rob'rã na. Azeitona 'rã hã e te za ti'rã, aimawi rowede na, pidera wede na. Mare di. Misi haré ì'rã hã. E uwa 'ru u, te za podo ì'rã amo hã, pidera na ì'rã nhisi hã. Mare di. Taha wazari poto õ di. Tane duré â wẽ hã hâimana õ di, â warĩrĩ wazari. Duré siwazari ub're hawi 're wairébé mono õ di, â hã. Tane aimreme hã siwazari 're sani za'ra wa'aba mono õ di za.

'Re ìhâimana u'âsi mono hawi dahâimanazém na rowaihu'u na rowasu'u

¹³ E 'wam norĩ hã te 'Re ìhâimana u'âsi mono hawi dahâimanazém na rowaihu'u ré 're hâimana za'ra, asiré wa'aba hã ìsimirosa'rata za'ene hã. ãne hã ni'wam norĩ hã asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono wamhã, hâimana wẽ na te za 're hâimana za'ra. 'Rãwi tiwẽ na sina 're wata za'ra mono õ di za. ãne wamhã, hãwa hawi rowaihu'u ré 're ìnomro mono na, te za da te ãma 're waihu'u za'ra. ¹⁴⁻¹⁵ Tane nherẽ, aipẽ'ẽ 're marĩ na 're da'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, duré marĩ ìwẽ zô asima si 're asõpré wa'aba mono wamhã, hãwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u ré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. ãne wa, hãwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u ré 're anomro aba mono newa, 'rãwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono õ di za, 'rãwi asimirosa'rata na asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono tõ da. ãne 're dahâimana wasété za'ra mono wamhã, ìsazei'õ'wa nhimiroso'rata wasété zarina, duré Wa'uburé nhimiroso'rata zarina te za 're danomro. Hãwa hawi, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroso'rata zarina 're danomro mono õ di. ¹⁶ Marĩ na da te 're da'ruiwapari za'ra mono wamhã, duré marĩ ìwẽ zô dasima si 're danhopré mono wamhã, rowẽ hã dama 're hâimana za'ra mono õ di za. Te za dasiwi da te 're ro'wa'rutu za'ra. Te za duré 're dahâimana wasété za'ra. ¹⁷ Hãwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u ré, 're dahâimana za'ra mono wamhã, te za dawasété ãna 're danomro. Roti wẽ na te za da te 're dapawaptob za'ra, rowẽ na dasiré 're dahâimana za'ra mono da. Duré danhimizawi pese na, te za 're danomro. Duré danhimipari pese na, te za 're danomro. Duré te za da'ãma 're dapẽ'ézé za'ra. Te za duré dasina 're dapẽ'ézé za'ra. Duré marĩ ìwẽ na te za 're dasipawaptob za'ra. Duré danhimizawizé hã da te dama 're ba'a za'ra mono õ di za. Duré dahâimana zadawa nhipese na 're dahâimana za'ra mono õ di za. ¹⁸ Amnho ìwẽ hã da te 're zuri mono wamhã, te za ìwẽ si da te 're ubumro za'ra, amnho hã. Tane roti ìwẽ na 're dasipawaptob za'ra mono wamhã, rowẽ na dasiré 're dahâimana za'ra mono da, duré ìsimiroti na 're danomro mono wamhã, dahâimana wẽ na si te za dasima 're dahâimana za'ra oto.

4

Wamama nhimiroti ma, dawapu na 're ìdanomro mono wasu'u

¹ A norĩ wa'wa hã te aimreme na 're asi'wapé za'ra wa'aba mo. Te duré 're asisada'âbã za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Asimirosa'rata wasété zarina, marĩ zô 're rowasutu za'ra wa'aba mono wa. ² A norĩ wa'wa hã ma tô marĩ hã ahã na asima 're iwẽ za'ra wa'aba mo. Tawamhã uburé asima ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wa, te za sô 're ĩdanhimro za'ra wa'aba mo, ãma asima 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Marĩ na te duré 're ĩda'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Tawamhã ãma asima 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wa, te aimreme na 're asi'wapé za'ra wa'aba mo. Marĩ iwẽ na 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, a'â 're rowaptêrẽ za'ra wa'aba mono õ wa, te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono õ di za, iwẽ hã. ³ Até te za asima si tiwi 're ĩrowaptêrẽ za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, asimirosa'rata wasété zarina si, tiwi 're rowaptêrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono õ di za. ⁴ E Wamama nhimiroti hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono bâ, te ĩsazei'õ'wa norĩ nhimiroti si, 're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mo. ãne wamhã, Wamama zawi'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. E ãne na aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ĩsazei'õ'wa norĩ nhimiroti si, da te dasima 're wẽ za'ra mono wamhã, Wamama ãma te za 're sitob'ru za'ra. ⁵ Duréihã ma tô ãne ĩmreme na rob'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã, ãne: “Wamama, Tipê'êzani te te wama 're ĩsômri mono hã, wapê'ê 're wama 're hâimana za'ra mono da, te te sima 're wa'awẽ uptabi, Wamama zawi'wa 're wanomro mono da.” E taré ma tô ãne na hã rob'ui'ééré, ĩbaihã na hã. Mare di. Taré te te ãma rob'ui'ééré õ di. Tô sena ma tô ãma rob'ui'ééré. ⁶ ãne wa, Wamama zawi'wa 're wanomro mono da, te za te te 're wa'apawaptob u'âsi. Duréihã ma tô taha wasu'u na rob'ui'ééré, ĩsadawa wasu'u'wa hã, ãne: “Si'uihã na 'râwi tinhimirosa'rata na 're ĩsi'madâ'â za'ra mono norĩ zada, te za 're hâimana, Wamama hã. 'Râwi tinhimirosa'rata na 're ĩsi'madâ'â za'ra mono õ norĩ si, te za te te 're apawapto.” ãne ãma ĩrob'ui'ééré hã.

⁷ Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti ma, ma'ãpé 're asiwapu za'ra wa'aba mono, ĩsimiroti na si 're anomro aba mono da. Wa'uburé norĩ nhib'apito nhimipibui wasété zé wi, te za 're asiptete za'ra wa'aba mo. Tawamhã si'aba'ré na, te za asiti timorĩ 'wa. ⁸ Ma'ãpé Wamama u asimirosa'rata na 're aihutu aba mono. Tawamhã õ hã te za duré 'râwi atême 're simasisi 'wa. ĩpo're'õ norĩ, asib'rata u're wa, 're asimisõ za'ra wa'aba mono ne, te za 'râwi aipê'ê na aiwasété na 're asiwê'õ za'ra wa'aba mo, aiwẽ na 're anomro aba mono da oto. Wamama ãma tô sena 're aihâimana za'ra wa'aba mono newa, tô sena ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, ma'ãpé aihâimana wasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono, aihâimana wẽ na ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ⁹ Aiwasété na 'râwi 're asisãmri za'ra wa'aba mono wa, te za 're ai'ry'ry wa'aba mo. Rowẽ te, aipê'ê 're, 're ato za'ra wa'aba mono õ di za a'â. Robzei'õ na te za a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ¹⁰ Aihâimana wẽ na tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, Danhib'apito uptabi ma hã, asina 're aiwata za'ra wa'aba mono tã da. Aihâimana wasété na si te za tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Tawamhã robzei'õ hawi te za ai'ãma 're sisaprĩ za'ra wa'wa, rowẽ na oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da.

¹¹ ĩsisãnawã norĩ, asisa're'ra 're asibãsi za'ra wa'aba mono õ di za. Ni'wam norĩ hã tisiré ĩsazei'wai ãma, te te ãma 're wasété za'ra mono wamhã, niha wamhã, te te 're wẽ'õ za'ra mono wamhã, tisiré ĩsazei'wai u'âbã, Wanhib'apito nhimiroti hã 're ĩdasisawi pese za'ra mono zé hã te za te te siwi 're wẽ'õ za'ra. ãne wamhã, ĩsimiroti te te 're 'madâ'â pese za'ra mono ãna, te za 're nomro. ¹² 'Re ĩhâimana u'âsi mono si danhipai u roti wẽ 'manharĩ'wa hã te 're hâimana. Taha si dahâimanazéb zarina da'ãma rowairébé'wai uptabi hã te 're hâimana. Õhõ ma si waihu'u pese di, te te 're ĩda'anho'reptui mono zéb da hã, duré te te

're ĩda'a'uprosi mono zéb da hã. E a norĩ wa'wa hã dahâimanazéb zarina da'ãma rowairébé'wa pâ, te bété asiré Cristuhu zazei'wa 're ĩwě'õ za'ra wa'aba mo.

Dasisõwa rowaihu'u nhomri na rowasu'u

¹³⁻¹⁴ Ma'ãpé ĩwapari pese za'ra wa'aba. Āté ãne te za asisõwa wa'aba, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: "Āté ãhãna 'ri ahâ u wa za ai'aba're ni, niha wamhã awěpsi. Tame te za misi wa'ãma tiwahu, rob'uiirazéb zô wa te romhuri za'ra ré, wa te wasima sa'ětē za'ra da, rob'uiirazé hã." Āté ãne te za dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. E awēmhã niha ai'ãma ĩromhãimana za'ra wa'aba zé hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba bâ, te za ãne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Aihãimana za'ra wa'aba zé hã aiwa romnhizédé ne hã. Romnhizé hã 're hãimana za'ra mono wamhã, te za awa'awi ai'utõ. Tane 're aihãimana za'ra wa'aba mono zé hã, aiwa romnhizédé ne te za aiwi 're si'utõrĩ su'u za'ra wa'wa. ¹⁵ Taha wa, te za ãne si asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: "Re ĩhãimana u'ãsi mono te te sima 're wa'awě mono wamhã, marĩ wa te 're ĩmanharĩ za'ra mono da hã, wa za tô wa te 're 'manharĩ za'ra." Āne te za asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. ¹⁶ Tane nherē, niwa romhãimanazé hã waihu'u pese za'ra wa'aba newa, te 'rãwi asi'uihã na 're asi'madá'ã za'ra wa'aba mo. Ta hã dawasédé. ¹⁷ Taha wa, wa za ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marĩ ĩwě na da te dama ãma 're ĩ'uwaimrami za'ra mono da hã, wě di. Tane nherē, taha wasu'u hã dama waihu'u pese za'ra nherē, marĩ ĩwě na da te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, ta hã dawasédé.

5

Īsibro pese norĩ ãma, Wamama nhimiházém na rowasu'u

¹ Asimarĩ ahã na 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'ãpé ĩwapari pese za'ra wa'aba. Niwapsi te za robzei'õ hã 're ĩsépata za'ra wa'aba mo. Taha wa, ĩwana ré te za asina 're ai'ry'ry sirõmo aba mo. ² Asimarĩ za'ra wa'wa hã te za aiwi 're si'utõrĩ za'ra wa'wa. Duré ai'uzazé ĩwě hã te za ĩhã tetere hã te te aiwi 're hãzapu'u za'ra wa'wa. ³ Marĩ hã ate za'ra wa'wa hã, étē'ubuzi pré oru 'manharĩ hã duré étē'ubuzi'a prata 'manharĩ hã 're si'ubuzi za'ëtē za'ra mono õ di za oto. Ta norĩ hã asima si 're ubumroi pese za'ra wa'aba mono wamhã, te za asõti na aiwaihu'u za'ra wa'aba ni. E asibrob ahã hã asima si 're ĩsa'ëtē za'ra wa'aba mono zarina, te za rowē hã aima 're hãimana u'ãsi za'ra wa'wa. Mare di. Danhimarĩ hã unhamã ro'o na, dawĩ 're ĩsi'utõrĩ za'ra mono ne, te za rowē hã aiwi ai'utõrĩ za'ra wa'wa. Rob'rãsutuzéb u romhutu nherē, ma tô asima si 're ĩsa'ëtē za'ra wa'aba mo, rob'ubumro hã. ⁴ Aiburu na romhuri'wa norĩ hã 're pawa'ãbã za'ra wa'aba mono õ di. Ōhõta te aiwapsari za'ra. Hãiwa hawi te za dawapa, amnho ubumroi'wa norĩ 're ĩsiwapsari za'ra mono zé hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, danhipai u ĩwaihu'u pe hã.

⁵ Ti'ai ãma te asibro hã asima si 're ĩ'ubumroi pese za'ra wa'aba mo, asima ãma 're rowē za'ra wa'aba mono da, asibrom na. Wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Powawē hã hãipese wamhã, romhuture di oto, da te ĩwĩrízéb u hã. Tane, romhuture di oto, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã dazu te te ĩ'aihã za'ra wa'aba zéb u hã. ⁶ Ni'wam norĩ hã marĩ hã te te 're 'manharĩ wasété za'ra mono õ nherē, ma tô a norĩ wa'wa hã taré dama 're ĩ'ru za'ra wa'aba mo, da te 're simroi mono da. Ta norĩ ma, waihu'u za'ra õ di, 're ĩsisõ'reptu za'ra mono zéb da hã.

Wanhib'apito zô danhimi'ē na sô 're ĩdanhimipari za'ra mono zém na rowasu'u

⁷ ĩsisãnawã norĩ, rowasédé hã 're hãimana mono nherē, te za asimi'ē na Wanhib'apito zô 're asimipari za'ra wa'aba mo, apã wei morĩ õ ré. Ma'ãpé rosa'rata za'ra wa'aba, buru tede'wa na. Buru tede'wa norĩ hã te simi'ē na, tã zô 're simipari za'ra, a'ē ta'a zô, duré ĩpĩni 'rãsutuzéb zô zama. Simi'ē na te sô

're simipari za'ra, ropoto té te te 're ì'ubumro za'ra mono zéb zô, tâma sawi za'ra wa, buru nho hã. ⁸ Tane a norĩ wa'wa hã te za duré asimi'ë na Wanhìb'apito zô 're asimipari za'ra wa'aba mo. Za wei apâ morĩ su'u na dâ'âsina, te za robze na sô 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo.

⁹ Ìsisânawã norĩ, asima 're aiwapsari za'ra wa'aba mono ò di za, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã aiwasédé hã te te ai'âma 're sa'ra za'ra wa'aba mono tó da. Dahâimanazéb zarina da'âma rowairébé'wa hã we ìmorizéb u hã romhuture di oto. Æne wa, asima 're aiwapsari za'ra wa'aba mono ò di za. ¹⁰ Duréhã Danhìb'apito uptabi zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã, da te tâma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono nherë, ma tô simi'ë na te te 're robzépata za'ra, hâimana wë na. Tane te za duré ta norĩ wasu'u na 're ìrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, ìsine 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹¹ Ta norĩ hã te te 're robzépata za'ëtë za'ra mono nherë, siptete sina ma tô Wamama âma 're hâimana u'âsi za'ra. Taha wa, tâma 're rowë za'ra mono di oto. Taha wasu'u hã wama waihu'u pese za'ra di. A norĩ wa'wa hã ma tô Zoho wasu'u hã 're ìwapari za'ra wa'aba mo. 'Re ìhâimana u'âsi mono umnhasi sina ma tô âma 're mo, Zo hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, ìsimizawizé hã sa'ëtë uptabi di. Duré da'âma 're ìpë'ézé mono zé hã sa'ëtë di. Æne wa, Zo hã te te robzépata mono pari, ma tô marĩ hã ìwë hã apâ tâma tisõ.

¹² Ìsisânawã norĩ, âhãna marĩ ìpire hã wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Marĩ na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhã, te za aimreme uptabi na si dama 're ìropisutu za'ra wa'aba mo. Æté ni'wa hã te za marĩ na dama ropisutu. Tawamhã âté te za Æne dama tinha, tô sena na te te dama ìropisutuzém na, da te âma waihu'u za'ra da: “'Re ìhâimana u'âsi mono hã hâiwa 'manharĩ'wa, ti'ai 'manharĩ'wa, uburé marĩ 'manharĩ'wa, te 're hâimana. Ta hã ma tô ìwaihu'u, tô sena na te aima ìropisutuzém na.” Æté Æne te za ni'wa hã dama tinha, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhisi hã, te te dama âma waptob sina. Æne dama 're nharĩ za'ra wa'aba mono ò di za. Aimreme uptabi na si, te za dama 're ìropisutu za'ra wa'aba mo, 're sisi za'ra wa'aba mono âna, aimreme hã tô senai ò wa, Wamama hã aiwasédé hã te te ai'âma 're sa'ra za'ra wa'aba mono tó da.

Ìhâzé ré norĩ wasu'u

¹³ Æté asiré ìsazei'wai wa'wa hã te za robzépata. Æne wamhã, te za sina rowaptë, hâiwa u. Duré ni'wa hã rowë tâma hâimana wamhã, tinho're na te za Wamama âma tiwata. ¹⁴ Duré ni'wa hã hâzé wamhã, te za sô tihârâ za'ra, ìsazei'wa norĩ pawapto'wa norĩ zô, Wamama wi te te âma rowaptërë za'ra da, duré azeitona 'rãì wa'ui wabre na te te âma 'rãì u'rë za'ra da, Wanhìb'apito zadawa para. ¹⁵ Tawamhã, Wanhìb'apito umnhasi sina te te tiwi rowaptërë za'ra wamhã, Wanhìb'apito te za sô'reptu, ìhâzé ré hã. Te za pese. Duré ìhâzé ré hã tiwasédé hã te te 're ab'manharĩ mono nherë, ìwasédé te te âma 're ab'madâ'â mono ò di za oto. ¹⁶ Æne wa, Wanhìb'apito hã aihâzé wa, te te 're aipese za'ra wa'aba mono da, marĩ 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wamhã, te za asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Te za duré asima tiwi 're ìrowaptërë za'ra wa'aba mo, Wanhìb'apito wi. Tawamhã dahâimana wë sina, da te tiwi 're rowaptërë za'ra mono wamhã, da te tiwi 're ìrowaptërë za'ra mono zéb zarina, te za tô te te dama âma 're a'uwaimrami, Wanhìb'apito hã. ¹⁷ Duréhã Wamama zadawa wasu'u'wa hã te 're hâimana, Eriasi hã. Ta hã wasine hã te a'uwë na 're mo. Ta hã ma tô rowaptë hâiwa u, tâ we ta'a tó da, ti'ai u. Taha wa, si'ubdatõ wahu wãiwa, tâ we ta'a ò di. ¹⁸ Taha pari, ma tô duré rowaptë, tâ we ta'a da. Taha wa, te we tita'a oto. Tawamhã amnho ahã di oto, da te 're ì'ubumro za'ra mono zéb da hã.

19-20 Īsisānawā norī, āne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Āté asiré ĩsazei'wa hã te za aipi'ra, roti senai'õ niwĩ. Tawamhã āté misi te za ĩ'maipawapto wa'wa, apâ te te sina siri da, roti tô sena niwĩ 're hâimana mono da apâ. Āne asimiroti wē na 'manho'reptui wa'aba wamhã, ĩpo're'õ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti 're hâimana u'âsi mono õ di za, rowē u'âsi nhiti. Duré Wamama hã te te āma 'madâ'â õ di za, marĩ hã ahâ na tiwasédé hã te te 're ĩ'ab'manharĩ mono zé hã. Te za tãma pari za'ra.

1 Pedru

Īsazei'wa **norĩ ma, Pedru te te ĩrob'ui'éré na'rata zé** **Ībaihã wasu'uzé**

Ā Ībaihã hã Pedru te te ĩrob'ui'éré hã Zezusihi zazei'wa norĩ hã daro mono bâ 're ĩsi'ubumroi mono norĩ ma, ma tō rob'ui'éré, ĩsazei'wa 're nomro mono 'ru te, da te tãma 're ĩrob'manharĩ za'ra mono norĩ ma. Īsazei'wa norĩ hã danhib'rata te te 're robzépata za'ra mono wa, ma tō Pedru hã tinhimi'ui'éré na pē'ēhiri za'ra. Taha na ma tō pawaptob za'ra, siptete sina Zezusihi ãma si 're nomro mono da. Cristu hã wanhowa te te ĩrobzépata na hã ma tō duré tãma waihu'u za'ra, duré wa norĩ hã ĩsiré 're wanomro mono wa, za ĩsine wa te 're ĩrobzépata za'ra mono zém na hã. Āne ma tō duré tãma waihu'u za'ra: 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tō te te 're aipibu za'ra wa'wa, tō sena 're umnhasi za'ra wa'aba mono zô.

¹ Wa hã Pedru, Zezu Cristu te te ĩpisudu, ĩsadawa wasu'u'wa 're ĩmorĩ da. Āhãna wa za ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ ma. Aiom nheti te dawazari 're aihâimana za'ra wa'aba mo, danhipti'a nho'ōmo mono bâ, Pōtu ãma, duré Darasiza ãma, duré Capadosiza ãma, duré Azi'a ãma, duré Bitinha ãma. ² Aipoto za'ra wa'aba ō ré, ma tō Wamama hã sima aipisutu sirōmo za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, ĩsib'a'uwē oto 're anomro aba mono da. Taha da, ma tō oto Tipē'ēzani hã aipē'ē 're aima sōmri za'ra wa'wa, aiwē uptabi na oto ōhō ãma si 're anomro aba mono da, duré Zezu Cristuhu nhimiroti si 're wapari pese za'ra wa'aba mono da, duré Cristu hã dazada ĩdâ'ázéb zarina, aipē'ē 're te te 're ai'a'upsōi wa'aba mono wa, aiwasété ãna ãma 're anomro aba mono da oto.

'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'âsi, ãma 're anomro aba mono da, taha ãma si.

Rowē uptabi zô, 're ĩdanhimipari za'ra mono zé wasu'u

³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma si oto 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama ãma. E marĩ wa. Īpē'ēzézé hã sa'ētē na tãma 're hâimana mono wa, ma tō wa'apoto té, wapē'ē 're, wahâimanazép té ĩwē na si oto ãma 're wahâimana za'ra mono da. Zezu Cristu hã dâ'â uptabi nherē, ma tō ĩmama hã ab're hawi hâiwa'utu, tiwaihu'u pese na. Taha zarina, wa za duré wasina sô 're wanhimipari za'ra, 're wadâ'â za'ra mono pari, te te 're ĩwa'ahâiwa'utu mono zéb zô. ⁴ Nimahã na, te za marĩ hã ĩwē hã te te wama 're anhomri, tinhib'a'uwē norĩ zô te te 're ĩ'ab'madâ'â mono hã hâiwa ãma. Tame ĩwē uptabi si te asô 're simi'wara u'âsi 'wa, dawĩ 're ĩsi'utōrĩ waihu'u za'ra mono ō hã, dawĩ 're ĩwasété za'ra mono ō hã duré. ⁵ Ate za'ra wa'aba da, te ĩwē hã asô 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã ĩwaihu'u pese na te oto asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo. Taha wa, te za ĩwasété wi te te 're ai'madâ'â pese za'ra wa'wa, asô'reptui wa'aba zé hã asina uwaimrami za'ra wa'aba da, ro ĩsi'utōrĩzéb ãma.

⁶ Taha wa, te za ĩwasu'uwē zarina aipē'ē 're, 're atoi u'âsi za'ra wa'aba mo, rowasédé hã asada 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē. ⁷ Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono zô, te za rowasédé hã asada 're hâimana za'ra wa'wa. Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma, wē di, Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã. Ētē'ubuzi pré oru hã dama ĩsawi pese zém nhipai u, tãma

wē di. Ētē'ubuzi pré oru hã wa'âbã za'ētē wa, dama sawi pese di, ta hã dama 're hâimana u'âsi mono dai õ nherē. Zata õ zô, te za unhama wa hiri ni, zata õ wa, da te ïwaihu'uzéb da hã, oru uptabi na. Tane, a norĩ wa'wa hã rowasédé hã asada 're hâimana za'ra wa'aba mono nherē, Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wanhã, apã wei morĩ wapsi, te za danho'a ai'ãma tiwata za'ra wa'wa, õhõ umnhasi sina ãma 're ï'aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono zém na. Tame te za duré marĩ hã ïwē hã aima sômri za'ra wa'wa. Rowē uptabi hã te za duré aima pisutu za'ra wa'wa. Tawapsi, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za oto. ⁸⁻⁹ A norĩ wa'wa hã atõmo na asiwi 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di, Zezu Cristu hã. Tane nherē, aima sawi uptabi za'ra wa'aba di, Wanhib'apito hã. Atõmo na asiwi 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono õ nherē, te Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, aima 're rowē za'ra wa'aba mono wa, te aipē'ē 're, 're atoi u'âsi za'ra wa'aba mo, ato za'ētē za'ra wa'aba na. E marĩ wa. 'Re aihâimana wasété za'ra wa'aba mono zém hawi, te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono wa. Taha da, te Wanhib'apito hã asina 're ï'umnhasi za'ra wa'aba mo, te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da.

¹⁰ Duréhã aibã norĩ hã te 're hâimana za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. Ta norĩ hã danho'reptuzé wasu'u te te waihu'u pese za'ra da, ma tô te te sô 're rosa'rata za'ra. ïwana ré ma tô te te dama 're rowasu'u sirõmo za'ra, danho'reptuzém na, 'Re ïhâimana u'âsi mono za te te aima ãma 're ï'a'uwaimrami za'ra wa'aba mono zém na. ¹¹ ãne te ta norĩ hã te te sima 're nharĩ za'ra: “E 'wa hã, Danho'reptui'wa za. E niwa te za tawanhã te te 're da'anho'reptu.” ãne te ta norĩ hã te te sô 're rosa'rata pese za'ra, te te waihu'u za'ra da. Cristuhu pē'ēzani hã ïpē'ē 're, 're hâimana za'ra mono wa, ma tô tãma waihu'u sirõmo za'ra, Cristu hã za te te ïrobzépatazém na. Taha pari, rowē uptabi hã hãiwa ãma za tãma 're ïhâimana mono na ma tô duré tãma waihu'u sirõmo za'ra. ¹² 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô duré ãne hã tãma waihu'u sirõmo za'ra: “Aima wa'aba si, te waihu'u za'ra wa'aba õ di, danho'reptui'wai wasu'u hã. Ai'uirĩ na wa'aba, za 're ïdahâimana za'ra mono norĩ pibu ma, wa tô ãne hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa.” ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, aipibu ma za'ra wa'aba zama. Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô oto rowasu'uwē na aipo're pu'u za'ra wa'wa, Cristu te te 're ïda'anho'reptui mono zém na. Hãiwa hawi, Wanhib'apito pē'ēzani nhimipawaptobzéb zarina, tô sena Cristuhu wasu'uwē na ma tô aipo're pu'u za'ra wa'wa. Taha wasu'u hã wē uptabi wa, te oto hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã te te sima 're wē uptabi za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono da.

'Re ïhâimana u'âsi mono, dahâimana wē da, te te 're ïda'apisutu mono zé wasu'u

¹³ Zezu Cristu hã nimahã na te za wei mo apã. Taha wa, te za aihâimana nhimiza'rese 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Aihãiba na te za 'rãwi 're asi'madã'ã za'ra wa'aba mo. Zezu Cristu hã apã wei morĩ wapsi, te za aima 're ïrowē za'ra wa'aba mono zé hã aima pisutu za'ra wa'wa, hãiwa ãma. Taha zô si te za asina 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁴ Taha wa, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo. ïsimiroti hã 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ ré, ma tô marĩ hã ïwasété zô si 're ïrowasutu za'ra wa'aba mo. Taha zarina 're anomro aba mono õ di za oto. ¹⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, ïsib'a'uwē si oto 're anomro aba mono da. Ta hã hâimana wē uptabi na, te 're hâimana. Taha wa, te za a norĩ wa'aba zama, aihâimana wē uptabi na oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ïsine.

¹⁶ Duréhã ma tô ãne siwasu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã:

“Wa hã ïhâimana wē uptabi na, wa 're ïhâimana. Taha wa, a norĩ wa'aba zama te za aihâimana wē uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba aba mo, ïsine.”

Ãne ĩsimiroti na rob'ui'éré, ĩbaihã na hã.

¹⁷ A norĩ wa'wa hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma 're aimreme zusi aba mono wamhã, Wamama na te 're ĩsisi za'ra wa'aba mo. Ta hã dahãimanazéb zarina da'ãma rowairébé'wa, te 're hãimana. Ãhã wa, 're ĩdahãimana za'ra mono zéb zarina, te za dahãiba mono bã te te dama ãma 're a'uwaimrami, dahãimana wẽ zém na, dahãimana wasété na zama. Taha wa, te za 're ĩhãimana mono zém na asiwi 're ĩwazéb za'ra wa'aba mo, Wamama hã, ti'ai ãma 're anomro aba mono ré. ¹⁸ A norĩ wa'wa hã ma tô ĩwaihu'u za'ra wa'wa, aiwa'ábã za'ra wa'aba zé hã. Cristu hã ma tô aiwa'ábã za'ra wa'wa, 're anomro wasété aba mono zém hawi, te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da, aihĩ'rata norĩ ne, 're aihãimana za'ra wa'aba mono tô da oto. E rob'ui'prazém na ma tô Cristu hã aiwa'ábã za'ra wa'wa, e êtẽ'ubuzi pré oru na, niha wamhã, e ĩ'a na prata na. Mare di. Ta hã wẽ u'âsi 're hãimana za'ra mono õ di za. Taha na te te aiwa'ábã za'ra wa'aba õ di. ¹⁹ Dazada ĩdã'ázém na si ma tô aiwa'ábã za'ra wa'wa, ĩwapru hã tiwi ĩpu'uzém na. Ta hã te 're mo, pone'ẽrebã ĩwẽ uptabi ne, da te dasiwi ĩwĩrĩ da hã, dawasété wa, dawa'ábãzéb da. Cristu hã wẽ uptabi na 're ĩhãimana mono hã ma tô tidã'ázém na aiwasédé hã wa'ábã za'ra wa'wa. Ta hã te te ĩwawa'ábã za'ra zé hã wẽ uptabi di. ²⁰ 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te ro'apoto mono õ ré, ma tô Cristu hã pisutu siro, dazada dã'ã da, dawasété wa'ábãzéb da hã. Ãhãna ro ĩsi'utõrĩzéb u hã, ma tô we datẽme wi oto Cristu hã, aima ãma 're ĩrowẽ za'ra wa'aba mono zéb da hã. ²¹ Cristu hã dã'ã uptabi nherẽ, ma tô ab're hawi hãiwa'utu, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã, rowẽ uptabi te te tãma pisutu da, hãiwa ãma. Ãhã wasu'u hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, te oto õhõ si asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo, te te dama ĩropisutuzé hã te te aima ãma uwaimrami za'ra wa'aba da.

²² Wanhĩb'apito nhimiroti hã, tô sena. A norĩ wa'wa hã ma tô ĩsimiroti hã 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, marĩ ĩwasété na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di oto. Aiwẽ na 're anomro aba mono da si, te oto asima 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo. Dazawizé hã tô sena te oto aima 're hãimana za'ra wa'wa, asiré Wanhĩb'apito zazei'wa norĩ ãma. Taha wa, te za õne u'âsi 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. ²³ 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã pire na te 're hãimana u'âsi. Niwa si'utõrĩ waihu'u õ di za. Ta hã ma tô oto timreme na aipoto téb za'ra wa'wa aipẽ'ẽ 're, ĩ'ra si oto 're anomro aba mono da. Ti'ai ãma damama norĩ si te za nimahã na dawĩ 're si'utõrĩ za'ra. Tanei õ di, Aímama 'wa hã aipẽ'ẽ 're te te 're aipoto téb za'ra wa'aba mono hã. Niwa dame si'utõrĩ waihu'u õ di. ²⁴ Duréhã ma tô ãhã wasu'u na ãma rob'ui'éré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã. Ãne te rowasu'u:

“Du hã 're wapti'i hã za'ra mono õ ré, te za 're 'ré za'ra. Duré romnhirãrã norĩ hã wẽ nherẽ, te za 're sirãrã a'a za'ra. Tane duré dahãiba hã wẽ nherẽ, te za 're dasi'utõrĩ su'u. ²⁵ Tanei õ di, uburé Danhib'apito nhimiroti hã. Pire na te 're hãimana u'âsi. Niwa si'utõrĩ waihu'u õ di za.”

Ãne ãma ĩrob'ui'éré hã.

Tawamhã Wanhĩb'apito wasu'uwẽ na da te 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono wamhã, ma tô uburé Danhib'apito nhimiroti wasu'uwẽ na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa.

2

¹ Taha wa, te za aiwasédé hã 're ĩrẽme pese za'ra wa'aba mo, dasi'ruiwapari hã, duré dazadawa nhipe hã, duré dahãimanazé tô senai'õ hã, duré danhimarĩ na dasi'ruiwapari hã, duré dasima dawasu'u wasédé hã. ² Ai'uté ĩpoto té hã tina hãiwa'u zõ 're ĩ'ry'ry mono ne, te za Wanhĩb'apito nhimiroti zõ 're ĩrob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, ãma 're asiptete za'ra wa'aba mono da, aihãimana wasété hawi asõ'reptuzé hã 'rãwi oto asina 're waihu'u za'ra wa'aba

mono da. ³ Wanhib'apito dama 're ĩsõpru mono zé hã 'râwi asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono wa, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa.

Êtê na Cristuhu ãma te te ãma ĩsimiré'ézé wasu'u

⁴ Ma'ãpé, Wanhib'apito u asimirosa'rata na si nherê, 're aihutu aba mono. Ta hã wê nherê, ma tô dasiwi wê'õ ni, êne hã 'ri'wa norĩ te te siwi ĩwê'õ ne. Tane nherê, da te dasiwi wê'õ nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wê uptabi di, Wanhib'apito hã. Tãma sawi uptabi di duré. ⁵ Êne ahâ nherê, 'ri hã da te dasiwi ãma ĩ'ri ne, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te aima 're nharĩ za'ra wa'wa, ĩsõrõwa na tãma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. E marĩ da. ĩsõrõwa ãma tãma ĩromhuri'wa norĩ ne, sasedoti norĩ ne, tãma ĩromhuri'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré aihâiba na tãma 're asõprub za'ra wa'aba mono da. Zezu Cristu wazada ĩdâ'âzéb zarina, tãma 're asõprub za'ra wa'aba mono wamhã, Wamama ma wê di, tãma 're ĩ'asõprub za'ra wa'aba mono zé hã. ⁶ Duréihã ĩwana ré 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô êtê na Zezu Cristuhu ãma simiré'é. ãne te tinha:

“Êtê tãmo wawê hã wa tô pisutu, ĩnhorõwa ãma te hiri da, Si'ã na 'ri nho'õmo nhisĩ ãma. 'Ri na'rata wê'êzéb ãma wa za tihi, 'ri hã siptete na sab da. Êne hã ĩma wê uptabi di. ĩma sawi uptabi di duré. Taha umnhasi sina 're dahâimana za'ra mono wamhã, ĩwê na za te te dama ãma 're a'uwaimrami u'âsi mono wa, dawĩ 're robzei'õ za'ra mono õ di za.”

ãne ãma ĩrob'ui'ééré hã, ĩbaihã na hã.

⁷ Êtê na ĩsisi hã aima sawi uptabi za'ra wa'aba di, Cristu hã, Danho'reptui'wa na asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa. Da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono õ norĩ ãma, ma tô 'ri'wa norĩ ãma simiré'é, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã. ãne te ta norĩ ãma rowasu'u: “Êtê tomhãpã wê hã 'ri na'ratazéb da hã, wê uptabi nherê, wasété newa, 'ri'wa norĩ te te aré siwi ĩwê'õ hã 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'âsi, pire na.”

ãne ĩwasu'u na rob'ui'ééré hã. ⁸ Duré êtê tãmo wawê wasu'u amo na rob'ui'ééré hã, ãne:

“Êne hã te za nasi da'marõpãrĩ za'ra.”

Taha na rob'ui'ééré hã, ãne. Êne te te nasi da'marõpãrĩ za'ra wamhã, dama 're rowê za'ra mono õ di za. Tane Cristuhu wasu'uwê hã da te 're saze za'ra mono õ wamhã, dama 're rowê za'ra mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're ĩda'awê'õ mono zéb zarina.

⁹ Tanei õ di, a norĩ wa'wa hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, ĩsib'a'uwê si oto 're anomro aba mono da. Sasedoti norĩ hã te te sima 're ĩ'apisutu mono ne, te oto a norĩ wa'wa hã uburé Danhib'apito ma romhuri'wa, 're anomro aba mo, õhõ ãma si 're anomro aba mono da, ĩte da. Ta hã robra hawi ma tô rowa'a u sitême asô tihârã za'ra wa'wa, 're anomro wasété aba mono zém hawi, rowê uptabi na si 're anomro aba mono da oto. Taha wasu'u na, tiwaihu'u pese na te te aima ãma 're ĩ'uwaimrami wê za'ra wa'aba mono zém na, ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, ãma 're dapo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ A norĩ wa'wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê 're anomro aba mono õ di aré. ãhãna te oto ĩsib'a'uwê tãma 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Duré da'ãma 're ĩpê'ézé mono zé hã asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ di aré. ãhãna ma tô oto asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa, da'ãma 're ĩpê'ézé mono zé hã.

Dahâimana wê zém na rowasu'u

¹¹ ĩsisãnawã norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, darom nhiti 're ĩdahâimana za'ra mono ne, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ti'ab ré. Taha wa, marĩ wasété na 'râwi asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za,

asimirosa'rata wasété zarina 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tō da, aiwasété 'wa hã. ¹² A norĩ wa'wa hã Wanhib'apito zazei'ō'wa norĩ wazari, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, te za aihâimana wẽ na si dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhã aihâimana wasété na, taré da te aima 're nharĩ za'ra wa'aba mono nherẽ, te za da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa, dama 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mono zém na. Tawamhã Cristu hã apã wei morĩ wapsi, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma tawata za'ra ni, ìsimiroti zarina aihâimana wẽ na, dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa.

¹³ Wanhib'apito nhib'a'uwẽ oto 're anomro aba mono wa, uburé dama ìpire norĩ nhimiroti hã te za 're ìwapari pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, ti'ai ãma danhipai u da'madâ'â'wa nhimiroti hã te za duré 're ìwapari pese za'ra wa'aba mo. ¹⁴ Duré tãma da'madâ'â'wa da, te te 're ìda'apisutu mono norĩ nhimiroti zama, te za 're ìwapari pese za'ra wa'aba mo. Ìhâimana wasété norĩ hã, ìsadawa para te te 're hã za'ra mono da, duré ìhâimana wẽ norĩ ãma 're wata za'ra mono da, taha da, ma tō ta norĩ hã pisutu za'ra. ¹⁵ 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tō sima aiwẽ za'ra wa'wa, aihâimana wẽ na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. E marĩ da. Aihâimana wẽ na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, taré da te aima 're nharĩ wasété za'ra wa'aba mono tō da. ¹⁶ Pawa'âbã ãna dama romhuri'wa norĩ ne, robzei'ō na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di oto, a norĩ wa'wa hã. Tane nherẽ, Cristuhu ãma rowẽ na 're anomro aba mono nherẽ, ãne taré 'rãwi asi'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ò di za: Ìwasédé te 're 'manharĩ mono nherẽ, rowẽ u'âsi wa za 're ìhâimana. ãne taré 'rãwi asi'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ò di za. 'Re ìhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te za aihâimana wẽ na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ¹⁷ ãne wa, te za dahâiba mono bã 're ìdahâiba wazéb za'ra wa'aba mo. Uburé asiré ìsazei'wa norĩ hã te za 're ìsawi pese za'ra wa'aba mo. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te za duré asima 're ìpipa za'ra wa'aba mo, ìwaihu'u pese uptabi na. Duré ti'ai ãma danhipai u da'madâ'â'wa hã te za asiwi 're ìhâiba wazéb za'ra wa'aba mo.

Pawa'âbã ò nherẽ, romhuri'wa norĩ hã 're ìnomro wẽ mono zé wasu'u

¹⁸ Aiwada'uri zarina aipawa'âbã ãna dama romhuri'wa norĩ, asib'apito nhimiwada'urizé hã te za 're ìwapari pese za'ra wa'aba mo, ìsimizawi pese norĩ mreme hã, duré ìsimizawi'ō norĩ mreme zama. ¹⁹ Taré nherẽ, da te aima 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, te za 're ìrobzépata za'ra wa'aba mo. ãne wamhã, ari'iwi te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, taha da, te te sima 're aiwẽ za'ra wa'aba mono wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. ãne zarina te za te te 're aiwẽsãmri za'ra wa'wa. ²⁰ Marĩ hã 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wa, da te 're aihã za'ra wa'aba mono wamhã, ari'iwi 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, e te za ai'ãma 're dawata za'ra wa'wa. Mare di. Aihâimana wẽ na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, da te aima 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, ari'iwi te za 're ìsépata za'ra wa'aba mo. Tawamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono si te za te te 're aiwẽsãmri za'ra wa'wa. ²¹ Cristu hã ma tō robzépata, asada za'ra wa'aba. Ta hã ma tō ãne na aima ãma asanho za'ra wa'wa, ìsirã zarina si ari'iwi 're robzépata za'ra wa'aba mono da. Taha da, ma tō sitẽme asô tihârã za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. ²² Cristu hã marĩ na tiwasédé te te 'manharĩ ò uptabi di. Tō sena na te te dama 're rowasu'u mono wa, sadawa nhipese na da te 're wapari mono ò di, dasiwi. ²³ Da te tãma 're nharĩ wasété za'ra mono nherẽ, asa te te dama ãma 're nharĩ wasété mono ò di. Duré da te tãma ìrob'manharĩ wasété mono na te te robzépata mono nherẽ, te te dama ropipa ò di asa. 'Re ìhâimana u'âsi mono ma si, ma tō sisõ, taha si dahâimanazéb zarina da'ãma rowairébé'wai wa, te te ãma dama 're a'upai mono ò wa. ²⁴ Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na dâ'ã wamhã, ma tō wawasété wa, wawa'âbã za'ra, wawasédé hã wa te oto

're 'manharĩ tō za'ra mono da, wahâimana wē na si oto 're wahâimana za'ra mono da. Īhâiba na da te tãma ĩrob'manharĩ wasétézém na, ma tō robzépata za'ētē. Taha zarina, a norĩ wa'wa hã rowē na te oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²⁵ Rowē na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di aré, pone'ërebâ, bâdâdi nhiti 're ĩsipa za'ra mono ne, 're anomro aba mono wa aré. Âhãna ma tō apâ aipizari za'ra wa'wa, Da'madâ'â wē 'wai u, ĩsarina si oto 're anomro aba mono da, rowē na.

3

Damro ré norĩ hâimanazé wasu'u

¹⁻² Pi'ò norĩ, romhuri'wa norĩ hã tinhib'apito mreme te te 're ĩwapari pese za'ra mono ne, te za duré aimro mreme hã 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo. Âté aimro za'ra wa'wa hã zahadu te te saze za'ra ò di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Tane nherē, tãma 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za oto sima wē za'ra, Cristuhu zazei'wa oto 're hâimana za'ra mono da. Te te 're saze za'ra mono da, tãma 're roti za'ra wa'aba mono ò nherē, te za uihâ na te te 're saze za'ra. E marĩ wa. Tãma 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono wa, duré ĩmreme hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono wa. ³⁻⁴ Asima 're asipese za'ra wa'aba mono na si, 're asõpré wa'aba mono ò di za, ai'rãĩ waipo ĩwē na, duré asõ'rebzu ĩwē na. Duré ai'uza ĩwē na 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ò di za. Asimirosa'rata wē na oto 're ĩanomro aba mono zéb zô si, te za asima 're asõpré wa'aba mo, duré aiwaimri 're ĩ'aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zô zama. Âne si tãma wē uptabi di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. ⁵ Âne si ma tō wahi'rata sipi'ò norĩ hã 're nomro, 're ĩhâimana wē za'ra mono norĩ hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si, ma tō ta norĩ hã te te sina 're umnhasi za'ra, te te 're pawapto wē za'ra mono da. 'Re ĩnomro wē mono na, ma tō duré ta norĩ hã sina 're sõpré. Taha wa, ma tō timro mreme si te te 're wapari pese za'ra. ⁶ Âne Sara hã ma tō 're mo. Timro mreme hã ma tō te te 're wapari pese, Abra'ãhã mreme hã. Taha wa, ma tō tinhib'apito na te te 're sisi Sara hã, Abra'ã hã. Tane te za duré a norĩ wa'wa hã aimro ma 're aihâimana wē za'ra wa'aba mo. Asina aihâtâ'â ãna, te za duré 're anomro aba mo. Tawamhã Saraha nhihudu na te za te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

⁷ Duré aibâ norĩ, aimro siré te oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo. A norĩ wa'wa hã aibâ wa, aihâiba hã siptete za'ra wa'aba di, aimro hâiba za'ra wa'aba ma hã. Âne hã te za asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, te za aimro ma 're aihâimana wē za'ra wa'aba mo. Rowē ĩsi'utõrĩ'ò hã te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã aima sõmri za'ra wa'wa, hâiwa ãma. Aimro norĩ wa'aba ma zama, te za sõmri za'ra. Taha wa, te za aimro ma 're aihâimana wē za'ra wa'aba mo. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, asiré 're aimreme zusi aba mono wamhã, te za te te 're ai'awapari 'wa, Wamama hã.

Īsazei'wa norĩ, dama 're hâimana wē za'ra mono nherē, te te 're ĩrobzépata za'ra mono zé wasu'u

⁸ ĩmreme na wa za oto aima rãsutu za'ra wa'wa. Asimirosa'rata wē na te za aihĩni 're asisazei pese za'ra wa'aba mo. Duré dapē'ézé zarina da te 're robzépata za'ra mono wamhã, te za dasiré aipē hã 're ĩsépatá za'ra wa'aba mo, aipē'ézé sina. Duré uburé marĩ wē na dama 're rowē za'ra mono wa, 're dato za'ra mono wamhã, te za dasiré 're ato za'ra wa'aba mo. Te za duré 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Asima aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di za. ⁹ Duré asada 're dahâimana wasété za'ra wa'aba mono wamhã, asa dama ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono ò di za, aihâimana wasété na. Duré dapē'ē na taré da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, da te aima 're nharĩ za'ra wa'aba mono nherē, asa dama ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono ò di za,

aimreme wasété na hã. Wamama wi si, te za ta norĩ ma 're ãwaptêrê za'ra wa'aba mo, ãwê si te te tãma 're sômri za'ra mono da, ta norĩ ma. ãne da, ma tô Wamama hã sitême asô tihârâ za'ra wa'wa, ãwê na si aima 're sôprub za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ Durêihã ãne na ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã dama roti:

“Aihâiba ré ré, robzei u'âsi 're anomro aba mono da, asima 're wê za'ra wa'aba mono wamhã, aimreme wasété na dama 're nharĩ za'ra wa'aba mono ô di za. Durê dama 're asadawa nhipse za'ra wa'aba mono ô di za.

¹¹ Te za durê aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mo, ãwê si dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da oto. Durê rowê na si asirê 're aihâimana za'ra wa'aba mono da si, te za asina 're ãrosa'rata pese za'ra wa'aba mo.

¹² Hâimana wê na dama 're ãhâimana za'ra mono norĩ si, te za te te 're ab'madâ'â pese, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Te te durê tiwi 're rowaptêrê za'ra mono wamhã, te za te te 're awapari, ãmreme zarina te te tãma ãma 're a'uwaimrami mono da. Tane nherê, dahâimana wasété na dama 're dahâimana za'ra mono wamhã, te za dazada 're hâimana.”

ãne ãma ãrob'ui'éré hã, ãbaihã na hã.

¹³ A norĩ wa'wa hã 're anomro wê wa'aba mono da, tô sena asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wamhã, e 'wa hã te za rowasédé hã te te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa. ¹⁴ Tane nherê, dama 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono nherê, taré da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wamhã, dama 're aipahi za'ra wa'aba mono ô di za. Asimirosa'rata na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ô di za durê. ¹⁵ Cristu hã Asib'apito aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, te za aihâimana prédup sina 're ãwapari pese za'ra wa'aba mo. Durê Cristu 're ãsaze za'ra wa'aba mono zém na, da te 're asadhanarĩ za'ra wa'aba mono wamhã, awa'awi te za dama 're asiwasu'u waré za'ra wa'aba mo. ¹⁶ Aiwaimri te za 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, aimreme wasété ãna. Aihâimana wê na te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata wasété na 'rãwi 're asiwê'ô za'ra wa'aba mono tô da. Tawamhã dama 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono wamhã, Cristuhu zazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono 'ru te, taré da te aima 're nharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherê, te za damreme niwĩ 're danhiséb za'ra. ¹⁷ ãté 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono 'ru te, te za da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa. ãne zarina, 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhã, te za ãwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te sima 're aiwê za'ra wa'aba mono zéb zarina, a'ã 're ãrobzépata za'ra wa'aba mono na. ãne hã te te wama 're awê mono ô di, dama 're ãwahâimana wasété za'ra mono zéb da hã. Dama 're wahâimana wasété za'ra mono wamhã, ãté te za da te 're wahã za'ra. ãne zarina, wa te 're robzépata za'ra mono wamhã, ã'uwaibaba wa za tô wa te 're robzépata za'ra. ¹⁸ Misi haré ma tô Cristu hã dazada dârã, 're ãdahâimana wasété za'ra mono hawi, te te 're da'anho'reptui mono da. 'Re ãmorĩ wê uptabi hã ma tô dârã, 're ãdanomro wasété mono norĩ da, te te 're wa'anhimroi mono da, 'Re ãhâimana u'âsi mono u. Cristu hã dâ'ã uptabi nherê, ma tô ãmama hã hãiwa'utu, apã 're hâimana u'âsi mono da. ¹⁹ Tihâiba na u'âsi, te adã'ã norĩ u mo, dazazéb 're, 're ãdasimasa mono ne, nimomo 're ãwairébé mono ô norĩ u. Uburé Danhib'apito uptabi na te te sina po're pu'u za'ra da, te ãtême timorĩ za'ra. ²⁰ Ta norĩ hã Nowé ti'ai ãma 're morĩ ré, te te 're wapari za'ra mono ô di, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Nowé hã 'ri ne uba're, te te 'manharĩ ré, te ta norĩ hã po're ãna 're nomro. Tane nherê, da'ãma wa'a su'u ô wa, te te da'uproxi su'u ô di, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Te te oto da'uproxi wamhã, 'ri ne uba're wa, ãsisisi norĩ si, ma ã wi sô'reptu za'ra. Ta norĩ hã umro za'ra di. 8 na ãhâiba za'ra hã. ²¹ Ta hã ã hã, ã dawabzuri, te wasu'u, danho'reptuzé. E da'u're wa, da'upsôzé, te ã dawabzuri hã wasu'u. Mare

di. 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, da te dasi'âma 're ìropisutu za'ra mono zé te wasu'u, â dawabzuri hã. Dawasédé te te dama 're apari mono wa, 'râwi 're dasiwaihu'u za'ra mono ò di oto, dawasété na hã. Taha wa, dama 're ìrowê za'ra mono zéb zarina, te za oto dasina da te tâma 're ropisutu za'ra, âma 're ìdanomro mono zéb da hã. Zezu Cristu hã dâ'â uptabi nherê, Ìmama hã ab're hawi te te hâiwa'utu wa, apâ 're mori wa, te asô'reptuzé hã aima tihâimana za'ra wa'wa. ²² Cristu hã hâiwa u mori wa, te oto pire na Timama nhimire niwî 're sãmra, Danho'reptui'wa hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norî 'madâ'â'wa, te 're hâimana. Uburé hâiwa nho're âma, pire na duré waihu'u pese na 're ìhâimana za'ra mono norî ma zama, te pire uptabi na tâma 're hâimana za'ra.

4

'Re ìdanomro mono zép tém na rowasu'u

¹ Cristu hã ma tô tihâiba na robzépata. Taha wa, te za asina 're asiptete za'ra wa'aba mo, asihâiba zawî âna, Ìsine 're ìrobzépata za'ra wa'aba mono zéb da hã. Æne, da te 're robzépata za'ra mono wamhã, marî, da te 're ì'manharî wasété za'ra mono zé hã, te za oto da te 're rême pese za'ra. ² Taha wa, ti'ai âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, te za 're aihâimana wê za'ra wa'aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te sima 're ìwê mono zéb zarina si. Duré marî na asima 're ìrosa'rata wasété za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di za oto. ³ Wahub ahâ na ma tô ai'âma 're si'utõrî za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u'õ'wai hâimanazém na, 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mono ré. Ma tô asisô 're ìrowasutu za'ra wa'aba mo aré. Ázézei'wa te aré 're anomro aba mo. Duré dato ìwê'õre hã 're 'manharî za'ra wa'aba mono ré, ma tô asina 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo aré. Duré ázézei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, ma tô ai'rã siwamnarî na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Duré 'Re ìhâimana u'âsi mono upana, ma tô romhâiba 'manharî âma 're aiwata za'ra wa'aba mo, ta hã waihu'u pese newa rob'manharî hã. ⁴ 'Re anomro wasété aba mono zé hã, tâibâ oto. Taha wa, siwa'ru dasiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò wa, te ai'âma 're tob'uzu za'ra wa'wa, Wamama nhimiroti waihu'u'õ'wa norî hã. Taha wa, 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono 'ru te, te oto ta norî hã taré te te aima 're nharî wasété za'ra wa'wa. ⁵ Tane nherê, nimahã na ta norî hã 're ìhâimana wasété za'ra mono zém na te te ìwaihu'u za'ra zéb zarina, te za ta norî ma rowairébé za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Ta hã te te ìda'awaihu'uzéb zarina, te za romhutu na uburé norî ma rowairébé, ìhâiba ré norî ma, 're ìdâ'â za'ra mono norî ma zama. ⁶ Taha wa, dahâimanazém na za te te dama 're arowairébé mono wa, ma tô Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa norî hã Cristuhu wasu'uwê na te te 're dapo're pu'u za'ra, da te âma 're saze za'ra mono da. Ta norî wapari'wa norî hã ma tô oto tidâ'â za'ra. Ti'ai âma 're nomro mono ré, ma tô ìwasété na wê'õ za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, uburé 're ìdahâimana za'ra mono norî hã ìwasété na te te 're ì'awê'õ mono ne. Tane nherê, hâiba ré 're nomro mono ré, ma tô Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa norî hã Cristuhu wasu'uwê na po're pu'u za'ra, ta norî hã rowê ìsi'utõrî'õ âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono ne.

'Re dasipawaptob za'ra mono da, dama ìrotizé

⁷ Ro ìsi'utõrîzéb u hã, romhuture di oto. Taha wa, te za aihâiba na asina 're asiptete za'ra wa'aba mo. Duré aihâimana nhimiza'rese te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi u'âsi aba mono da. ⁸ Dazawizé wasu'u si, ìpire uptabi hã. Taha zarina si, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E marî da. Dazawizé hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, dawasédé hã da'âma 're

'madâ'â za'ra wa'aba mono tō da, ahâ nherē, da te 're 'manharĩ za'ra mono nherē, dawasédé hã. ⁹ Te za duré 're ĩda'mazasi su'u za'ra wa'aba mo ari'iwĩ, 're dawata'ē za'ra wa'aba mono āna. ¹⁰ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã sōpru wa, ma tō aihâiba mono bâ dama 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zéb da hã, aima sōmri za'ra wa'wa, sipu'u pese na. Taha zarina si, te za oto dama āma 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mo. ¹¹ Tawamhã dama 're rowahutu za'ra wa'aba mono wamhã, duré dama 're roti za'ra wa'aba mono wamhã, timreme te te aima 're ĩsōmri za'ra wa'aba mono na si, te za dama 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo. Duré aihâiba na zama 're dapawaptob za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tinhiptede te te aima 're ĩsōmri za'ra wa'aba mono na, te za 're ĩdapawaptob za'ra wa'aba mo. Āne na hã te za dama āma 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're dawata za'ra mono da, Zezu Cristuhu nhib'a'uwē 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, dama āma 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mono zém na. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wē uptabi wa, duré waihu'u pese uptabi wa, wa za āma 're wawata u'âsi za'ra.

Wanhib'apito zazei'wa norĩ te te 're ĩrobzépata za'ra mono zé wasu'u

¹² ĩsiwadi norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, āhãna rowasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'etē za'ra wa'aba mono wa, te a'â 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mono zém na āma 're atob'uzu za'ra wa'aba mono ō di za, da te aima 're rob'manharĩ za'etē za'ra wa'aba mono ō newa. ¹³ Cristu hã aiwana za'ra wa'aba, ma tō robzépata za'etē. Taha wa, ĩsine 're robzépata za'ra wa'aba mono wa, te za aipē'ē 're, 're ato za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Cristu hã tiwaihu'u pese na apâ wei morĩ wapsi, za ato za'ēne hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa. ¹⁴ Āté Cristuhu āma si 're aihâimana za'ra wa'aba mono 'ru te, te za da te aima 're nharĩ wasété za'ra wa'wa. Tane nherē, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã aipē'ē 're aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa oto, rowē uptabi zé hã. ¹⁵⁻¹⁶ Cristuhu zazei'wa oto 're anomro aba mono nherē, 're danhimroi wa'aba mono ō di za. Duré marĩ na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ō di za. Duré marĩ na dawi 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono ō di za. Duré danhimirosa'rada hã dawi 're 'wa'rutu za'ra wa'aba mono ō di za. Āté nimahã na dama 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mono wamhã, te za da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa. Āne zarina, 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhã, ĩ'uwaibaba te za tō 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, Cristuhu zazei'wa 're anomro aba mono 'ru te, 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhã, 're aséb za'ra wa'aba mono ō di za. Cristuhu zazei'wa na, da te 're asisi za'ra wa'aba mono wē te, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma si 're aiwata za'ra wa'aba mo.

¹⁷ Bâdâ hã ma tō oto ĩwa waptārã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te dama ĩ'arowairébézéb da hã, ta hã dahâimanazém na dawaihu'u'wa 're hâimana mono wa. Taha wa, te za a'â tinhib'a'uwē norĩ ma arowairébé, 're ĩwahâimana za'ra mono zém na, te te wa'awaihu'u wa. Tawamhã e niha za ĩsazei'ō'wa norĩ ma te te ĩrowairébézé hã. Wanhib'apito wasu'uwē na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, we te te dama ĩwaihu hã te te āma saze za'ra ō wa dame, ta norĩ ma, 're rowē za'ra mono ō di za.

¹⁸ Duréhã āhã wasu'u na ma tō āne na dama rowasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã:

“Āté marĩ ahâ na te za sada 're hâimana za'ra, 're ĩnomro wē mono norĩ zada hã, tinho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono ō ré. Tawamhã e niha te za tãma 're romhâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wē'ō'wa norĩ ma hã, siwa'ru 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ma hã.”

Āne ta norĩ wasu'u na rob'ui'éré hã, ĩbaihã na hã.

¹⁹ Āté wa za a'â robzépada hã wa te wasina 're 'madâ'â za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te wama 're ì'awẽ mono zéb zarina. Tane nherẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono, wa'apoto mono 'wai umnhasi sina, wa za dama 're wahâimana wẽ za'ra, ta hã tinhimiropisutu wẽ na za te te wama ãma 're a'uwaimrami u'âsi mono wa.

5

Wanhib'apito zazei'wa 'madâ'â'wa norĩ ma rowasu'u

¹ Da'madâ'â'wa norĩ, ãhãna wa za aima ìsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hã da'madâ'â'wa, wa duré 're ìhâimana. Cristu hã te te robzépata wamhã, wa tô ìtõmo na 'madâ, te te ìrobzépatazé hã. Wa hã wa za duré ìsazei'wa norĩ siré, rowẽ uptabi hã ìsina waihu'u hãiwa ãma, rowẽ uptabi hã sô'awi te te wama pisutu za'ra wapsi, Wanhib'apito hã. ² Taha wa, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ te te aima 're ìpisutu za'ra wa'aba mono hã ato sina tãma 're pawaptob za'ra wa'aba mono da, tãma 're aiwa'a za'ra wa'aba mono ãna. Āne da, ma tô sima aiwẽ za'ra wa'wa, Wamama hã. Rob'uiirazéb zô tãma 're dapawaptob za'ra wa'aba mono õ di za. Tô sena asima 're ìwẽ uptabi za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za tãma 're ìdapawaptob za'ra wa'aba mo. ³ Asimi'madâ'â za'ra wa'wa hã tãma 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono da, ma tô aipisutu za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, a norĩ wa'wa hã dama aipire wẽ te, 're dawada'uri za'ra wa'aba mono õ di za. Asimipawapto wẽ na te za tãma ãma 're asanho wẽ za'ra wa'aba mo, asimi'madâ'â za'ra wa'aba norĩ ma. ⁴ Tawamhã Da'madâ'â'wai uptabi hã apã wei morĩ wapsi, tãma 're ìdapawapto wẽ za'ra wa'aba mono zé wa'rãmi, te za oto aima wa'ãbã za'ra wa'wa, ìwẽ uptabi na, ìsi'utõrĩ'õ na oto aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

⁵ Ìpréduptém norĩ, ìprédum norĩ mreme si te za 're ìwapari pese za'ra wa'aba mo. ìsazei'wa norĩ, aihĩni te za romhuri na 're asipawaptob za'ra wa'aba mo, aipire na 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono ãna. Duréihã ãne na ma tô rob'ui'ééré, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã:

“Dapire na 'rãwi 're ìdasi'madâ'â za'ra mono norĩ da si, te za 're hâimana, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Dapire na 'rãwi da te dasi'ãma 're ìrosa'rata za'ra mono õ norĩ si, te za te te 're apawaptob u'âsi.”

Āne ãma rob'ui'ééré hã, ìbaihã na hã.

⁶ Āhã wa, te za Wamama ma 'rãwi aiwapu na 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, taha si waihu'u pese uptabi na 're hâimana mono wa. Āne wamhã, bãdã te te ai'ãma sima ìpisutuzém na, te za ai'ãma uwaimrami za'ra wa'wa, aipire na oto dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã. ⁷ 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're ai'madâ'â wẽ za'ra wa'wa. Taha wa, marĩ na 're aihâtã'ã za'ra wa'aba mono wamhã, te za tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, marĩ na 're ì'aihâtã'ã za'ra wa'aba mono zéb zarina. Taha parimhã, ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za oto, marĩ na 're ì'aihâtã'ã za'ra wa'aba mono ãma hã.

⁸ Ma'ãpé, aihâimana nhimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Duré 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono. E marĩ wa. Da'rui'wa hã datême 're morĩ wa, wa'uburé norĩ nhib'apito hã. Hu'u zéré pa hã wairõ sina, tisa zô 're ìnomro mono ne, te datême 're morĩ u'ã, Wanhib'apito si da te dasina 're ì'madâ'â u'âsi za'ra mono zé hã te te dawĩ 're a'uprosi mono da. ⁹ Asiré Wanhib'apito zazei'wa norĩ hã daro mono bã 're hâimana za'ra mono 'ru te, da te tãma 're ìrob'manharĩ za'ra mono zém na, te a'ã te te 're robzépata za'ra, asine za'ra wa'aba. Ā norĩ wasu'u hã ma tô ìwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, Wanhib'apito umnhasi sina te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, da'rui'wai

wi asina 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono sina. ¹⁰Tane nherẽ, 're robzépata hã za'ra wa'aba mono õ ré, rowẽzé hã te za te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Taha si te za te te 're asiptete u'âsi za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na, asiptete u'âsi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Õhõ ma si te ãsimizawizé hã sa'ëtê na tãma 're hâimana. Taha wa, ma tô sitême asõ tihârâ za'ra wa'wa, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ ãma ãsiré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, Cristuhu nhib'a'uwẽ oto 're anomro aba mono wa. ¹¹'Re ãhâimana u'âsi mono hã danhipai u dama pire uptabi na 're hâimana mono wa, wa za taha ãma si 're wawata u'âsi za'ra.

Pedru te te ãdazawizé wasu'u

¹²Sira hã ma tô ãpawapto, aima ãnhimiroti syry za'ra wa'aba nherẽ, te te aima rob'ui'ééré za'ra wa'aba da. Ta hã ãsisãnawã ne, te ãma 're hâimana. Taha wa, ãma umnhasi di. Wa hã wa tô ãsima aiwẽ za'ra wa'wa, ãnhimiroti na te aipawapto za'ra wa'aba da, Wanhib'apito ãma si asiptete sina 're anomro aba mono da, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãhimipawaptozbé hã asi'uihã na asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Taha wasu'u na si, wa tô te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, tô sena wa. Taha wa, te te 're aipawapto wẽ za'ra wa'aba mono wa, te za asiptete sina ãma 're anomro aba mo.

¹³Wanhib'apito zazei'wa norĩ hã, Babironiza na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ãhâimana za'ra mono norĩ hã, ma tô Wamama hã sima pisutu za'ra, ãsib'a'uwẽ oto 're hâimana za'ra mono da. Ta norĩ zama ma tô timreme na ãma asawi za'ra wa'wa. ãra na te 're ãsisi mono zama, ma tô duré timreme na ãma asawi za'ra wa'wa, Marcusi hã. ¹⁴Tame te za uburé asiré ãsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, asõ'utu na asisawi sina 're asitob'rata hârâ za'ra wa'aba mo.

Cristuhu nhib'a'uwẽ norĩ, rowẽ na ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da si, wa aima za'ra wa'aba te tiwi 're rowaptêrẽ u'âsi, Wamama wi.

2 Pedru

Pedru hã, maparane ãma te te duré ĩrob'ui'éérézé, ĭsazei'wa norĩ ma ĭbaihã wasu'uzé

Ã ĭbaihã na Pedru hã ma tô duré rob'ui'ééré, Zezusihi zazei'wa norĩ ma, senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã dawazari 're ĭhâimana za'ra mono norĩ mreme hã te te 're wapari za'ra mono tã da. Ta norĩ hã sadawa nhipse na ma tô te te 're rowasu'u' za'ra, Zezusi hã za apã we ĭmorĩ õ na hã. Taha wa, ma tô Pedru hã tãma waihu'u za'ra, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're ĭwa'a su'u mono õ zém na hã. Ta hã ma tô te te sima 're da'awẽ, ĭ'ra hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, uburé. Senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã wasété uptabi na te 're hâimana za'ra. Taha na ma tô sitẽme te te 're dapizari za'ra. Taha wa, Pedru hã ma tô ãma tãma rob'ui'ééré za'ra, nimahã bãtã na 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã ta norĩ hã za te te ĭhã za'ra zém na hã, duré ĭsine 're ĭdahâimana za'ra mono norĩ zama.

¹ Wa hã Sima Pedru, Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, duré ĭsadawa wasu'u'wa, wa ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, wasiré ĭsazei'wa 're ĭ'anomro aba mono norĩ ma. Wanhĩb'apito 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã wẽ uptabi di. Wa'anho'reptui'wa Zezu Cristuhu zama wẽ uptabi di. Wẽ uptabi zahuré wa, ma tô te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, wasine asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono da, te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da.

² 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã, duré Wanhĩb'apito Zezusi hã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ãne wa, wa ai'ãma tãma 're ĭmreme u'âsi za'ra wa'wa, ĭsimizawizé hã ai'ãma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré rowẽ u'âsi, ãma 're anomro u'âsi aba mono da.

³ 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã ma tô tiwaihu'u pese na uburé marĩ ĭwẽ na wama 're sõpru, wapẽ'ẽ 're, ĭsine wawẽ uptabi na ãma 're ĭwahâimana za'ra mono zéb da hã, duré ĭsine wa te dama 're ĭ'manharĩ wẽ za'ra mono zéb da zama. ⁴ ãne zarina, te te wama 're ĭ'aropisutu mono zéb zarina, ma tô marĩ ĭwẽ hã wapẽ'ẽ 're, te te wama 're anhomri, sa'ëtẽ na. Wama wẽ uptabi di, wama 're ĭsõprub za'ra mono zé hã. E marĩ da, ma tô wama 're sõprub za'ra. ĭsine wahâimana wẽ na oto ãma 're wahâimana za'ra mono da. ãne wamhã, ĭsazei'õ'wa norĩ ne, wawasété zô 're wasiwasutu u'âsi za'ra mono õ di za, wawasété na 're wahâimana za'ra mono da. ⁵⁻⁷ ãne wa, ĭsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, aiwẽ uptabi na si ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto. Duré Wanhĩb'apito nhimiroti hã te za 're ĭwaihu'u pese za'ra wa'aba mo. Duré aiwasété wi, te za asina 're asiptete za'ra wa'aba mo. Duré ro'wa'rudu hã ai'ãma 're hâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, te za õne haré Wanhĩb'apito ãma si 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Te za duré 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhimiroti na si, 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mo. Duré, asisãnawã norĩ hã 're ĭsawi pese za'ra wa'aba mono ne, te za asiré ĭsazei'wa norĩ hã 're ĭsawi pese za'ra wa'aba mo. Te za uburé 're ĭdazawi pese za'ra wa'aba mo duré. ⁸ ãhã zarina si 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za aihâimana wẽ hã asima 're ĭsa'ëtẽ za'ra wa'aba mo. ãne wamhã, Wanhĩb'apito Zezu Cristuhu nhimiroti hã taré waihu'u za'ra wa'aba õ di za. Te za tô marĩ ĭwẽ na ãma 're ĭ'uwaimrami u'âsi za'ra wa'aba mo. ⁹ Tane nherẽ, ãne 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ wamhã, datob'a na 're ĭdanomro mono ne, te za 're anomro aba mo, duré syry na da te 're ĭrob'madã'ã za'ra mono ne. E marĩ wa. 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã 're ĭ'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono

zé hã, te te aima 're pari za'ra wa'aba mono nherẽ, ãma 're aipo're si'âri za'ra wa'aba mono wa, te za datob'a na 're ãdanomro mono ne, 're anomro aba mo.

¹⁰ Ìsisãnwã norĩ, tô sena ma tô 'Re ãhãimana u'âsi mono hã aipisutu za'ra wa'wa, ãsib'a'uwẽ 're anomro aba mono da. ãne wa, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, ãma 're aihãimana wẽ za'ra wa'aba mono da, 'rãwi ãsib'a'uwẽ na asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. ãne wamhã, Wanhib'apito hã rẽme za'ra wa'aba õ di za. Duré aiwasété u 're aipizari za'ra wa'aba mono õ di za oto. ¹¹ Taha zarina, te za 'Re ãhãimana u'âsi mono hã to sina te te 're ai'a'mazasi 'wa hãiwa u, Wanho'reptui'wai u, Wanhib'apito Zezu Cristuhu u, Danhib'apito uptabi na dama 're ãhãimana u'âsi mono u.

¹² ãhã wasu'u hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba nherẽ, duré asiptete sina ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono nherẽ, wa za te ãma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'wa, aiwi simani za'ra wa'aba tõ da, ãwasu'u hã. ¹³⁻¹⁴ ãma wẽ di tõ, ãhãiba ré 're ãhãimana mono ré hã, ãhã wasu'u na, te ãma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da hã, ãdã'ãzéb u romhuture na, te ãsina waihu'u wa, Wanhib'apito Zezu Cristu te te ãma ãwaihu'u sirõmo zéb zarina. ¹⁵ Taha wa, ãma ãwaihu'u pese na si, wa za te 're aipawaptob za'ra wa'wa, uburé te aima ãma ãrob'ui'éré za'ra wa'wa hã, aiwi simani za'ra wa'aba tõ da, ãuirĩ na hã.

Wanhib'apito hã rowa'a za'ëtẽ ré, sab ré, te te siwi ãmadã'ã na rowasu'u

¹⁶ Wa norĩ hã wa tô Wanhib'apito hã wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, ãwaihu'u pese uptabi na, duré za apã we ãmorĩ na zama. E tawamhã taré danhimirosa'rata nhipese zarina, wa tô Wanhib'apito wasu'uwẽ hã wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Wa norĩ hã Wanhib'apito Zezu Cristu hã rowa'a za'ëtẽ ré, sab ré, wa tô watõmo na 'madã'ã za'ra ni. ¹⁷⁻¹⁸ ãrata wa tô aimasam ni, ãmama hã ãma wata wamhã, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã. Hãiwa hawi te we tãma tinha, rowẽ uptabi hawi, ãne: “ã hã ãra, te 're ãsawi pese mono, tãma 're ãto za'ëtẽ mono.” ãne te we tãma tinha. Wa norĩ hã wa tô ãne wapari za'ra ni, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã hãiwa hawi te te tãma ãnharĩ na, ãtẽ 'rãihã ãwẽ uptabi ãma, Wanhib'apito Zesusihi 'rata wasimasab ré.

¹⁹ Marĩ, wa te ãsabu za'ra zéb zarina, wa tô waihu'u za'ra ni, tô sena na Danho'reptui'wa na 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ te te dama 're ãrowasu'u za'ra mono zém na hã. Awẽ u te za wasi wawẽ hã 're pusi, dama rowa'a'wa da, damorĩ wẽ da. Tane wapawapto'wa da, te wama 're hãimana, ãsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u hã, ãma 're ãwanomro wẽ mono zéb da hã. ãne wamhã, te za ãma 're ãrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. ²⁰⁻²¹ 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u na rob'ui'éré hã, marĩ te te ãwasu'uzé hã, ni'wa hã si'uihã na te te waihu'u õ di, te te dama 're ãawaihu'u mono da hã. E marĩ wa. Ta norĩ hã, si'uihã na te te dama 're rowasu'u za'ra mono õ wa. 'Re ãhãimana u'âsi mono si, ma tô Tipẽ'ëzani na te te tãma 're awaihu'u, te te dama 're wasu'u za'ra mono da. Tane, wa norĩ zama ãsadawa wasu'u'wa norĩ nhimirowasu'u hã, wasi'uihã na wa te 're waihu'u za'ra mono õ di, marĩ te te ãwasu'uzé hã wa te dama 're ãwaihu'u za'ra mono da hã. Taha wasu'u hã pire wa, ma'ãpé ãma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono, waihu'u za'ra wa'aba da.

2

*Senai'õ na rowasu'u'wa norĩ na rowasu'u
Zudasì 3-16*

¹ Duréihã ma tô ni'wam norĩ hã wahi'rata norĩ wazari 're hãimana za'ra, 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa newa. Tane, tô senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã, te za duré aiwazari 're hãimana za'ra wa'wa. Ta norĩ nhimirowasu'u hã tô sena newa, da te ãma 're saze za'ra mono wamhã, te za

dahâimana wê zé hã dawi 're si'utõrĩ za'ra. Wanhib'apito hã tidâ'âzém na te te 're wa'âbâ za'ra mono nherê, te za 're simrami za'ra, tinhib'apito zô, tô senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã. Taha wa, te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te 're ahâ za'ra, 're dâ'â za'ra mono da. ² Ta norĩ hâimanazéb zarina, te za da'ahâ na da te ãma 're sasõmri za'ra, dahâimana nhiséb'õ na, Wanhib'apito zazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono nherê. Taha wa, te za da'ahâ na Wanhib'apito nhimiroti ma, da te 're nharĩ wasété za'ra, taré. ³ Tô senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã te za taré rob'uiirazéb zô, tinhimirosa'rata na si, marĩ na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Tane nherê, ta norĩ hã ãwasété na 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, waihu'u pese di. Taha wa, ãsimihâzé wĩ, sisõ'reptu waihu'u za'ra õ di za.

⁴ Tane, hãiwa ãma 'Re ãhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã, duréhã tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, tinhimihâzé hã te te tãma ba'a za'ra õ di, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Ropipa u ma tô sisiti satõrĩ za'ra, tame 're simasa mono da, pawasisi ré robra ãma. Tame te za ta norĩ hã 're simasa, bådã ãwa ãwaptã'ãzéb u, dahâimanazém na te te ãda'awaihu'uzéb zarina te te dama ã'arowairébézéb u hã. Tawapsi te za ta norĩ hã hã za'ra. ⁵ Duréi uptabi hã 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tinhimihâzé hã te te dama ba'a õ di, ti'ãi ãma 're ãdahâimana za'ra mono norĩ ma. ã ma, ma tô tinha, ã pusi mono da, ã na te te da'uprosi da, 're dahâimana wasété za'ra mono wa. Nowé norĩ si ma tô sõ'reptu za'ra, ⁷ na ãhãiba za'ra norĩ me. Nowé hã te te aré dama 're roti u'âsi, 're dahâimana wê za'ra mono da, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti na. ⁶ Duré, dahâimana wasété wa, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã siwi da'awê'õ, Sodoma na 'ri nho'õmo nhisi ãma, duré Domora na 'ri nho'õmo nhisi ãma zama. Unhama ro'o na ma tô da'uprosi, da te ãma waihu'u za'ra da, dawasété na si 're dahâimana za'ra mono wa, aiwa za te te 're ãda'ahâ za'ra mono na. ⁷ Roho si 're morĩ wê wa, ma tô sõ'reptu, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Dahâimana nhiséb'õ na, 're dahâimana za'ra mono wa, ma tô tipê'ẽ na aré te te 're robzépata, Ro hã. ⁸ Da'rata 're hãimana mono ré, awê sidãpãsi dawasété na te te 're da'awaihu'u mono wa, duré damreme wasédé hã te te 're awapari mono wa, pẽ'ẽzé ahã uptabi di, Ro hã. ⁹ 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, waihu'u pese di, Ro hã te te ãsõ'reptuzéb da hã. Tane duré, Wanhib'apito ma waihu'u pese di, ro'wa'rutu hawi te te 're ã'anho'reptui mono zéb da hã, ãsimiroti 'madã'ã pese 'wa norĩ hã. Duré tãma waihu'u pese di, te te 're ãda'ahã za'ra mono zéb da hã, 're ãdanomro wasété mono norĩ hã, bådã ãwa ãwaptã'ãzéb u hã, dahâimanazém na te te ãda'awaihu'uzéb da hã. Tawapsi te za dahâimanazéb zarina te te dama 're arowairébé, rob'rãsutuzéb ãma. ¹⁰ Dahâimana nhiséb'õ na 're dahâimana za'ra mono wamhã, duré ãsimiroti hã da te dasiwi 're wê'õ za'ra mono wamhã, te za sa'ëtê na da te 're robzépata za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimihâzéb zarina.

Senai õ na rowasu'u'wa norĩ hã, te simipari ãna 're hãimana za'ra. Ta norĩ hã hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã te te 're wazéb za'ra mono õ di. Timreme na te te ãma 're wasété u'âsi za'ra, sina pahĩ za'ra ãna. ¹¹ Hãiwa ãma 'Re ãhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã, senai'õ na rowasu'u'wa norĩ ma, siptete za'ra di. Duré tãma waihu'u pese za'ra di. Tane nherê, Wanhib'apito nho'a 're hãimana za'ra mono wa, senai'õ na rowasu'u'wa norĩ ãma, 're mreme wasété za'ra mono õ di, asa. ¹²⁻¹³ Tanei õ di, aibã norĩ hã senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã. Roti hã uburé tãma waihu'u za'ra õ wamhã, te roti ma te te 're nharĩ wasété za'ra, wê nherê, roti hã. Ta norĩ hã abaze ne, te rosa'rata ãna 're hãimana za'ra, simiza'rese ãna. Taha zarina, abaze hã da te 're simroi mono wa, 're ãrere'e mono ne, te za ta norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te 're hã za'ra, 're ãhâimana wasété za'ra mono zé wa'rãmi.

Ta norĩ hã te marĩ hã te te sima 're wê ahã za'ra. Siséb ãna, te rowa'a na te te

're rob'manharĩ wasété za'ra. Taha wa, ta norĩ wazari, 're asaihuri aba mono wa, te ai'ãma 're mreme wasété za'ra wa'wa, ãsazei'õ'wa norĩ hã. ¹⁴ Senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã te pi'õ ãwasété norĩ zô te te 're rob'madã'ã u'ãsi za'ra. Ta norĩ ma hã wẽ za'ra di, tiwasédé hã te te ãma 're ã'manharĩ u'ãsi za'ra mono zéb da hã. Hãimana nhipese na te ta norĩ hã 're nomro, da te ãma 're sasõmri za'ra mono da. Tawamhã ni'wam norĩ hã siptete sina Wanhib'apito ãma 're nomro mono õ wamhã, te za ta norĩ ãma te te 're sasõmri za'ra. Duré senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã te tinhimarĩ wẽ zô si, te te sima 're rob'ruiwapari u'ãsi za'ra. Taha wa, ta norĩ hã tãma wẽ õ di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma hã. ¹⁵ Ta norĩ hã ma tô 're ãdanomro wẽ mono zé hã rême za'ra, Bara'ã hã 're ãmorĩzéb zarina, oto 're nomro mono da. Bara'ã hã Be'oho 'ra. Duréihã ma tô Bara'ã hã sima wẽ, rob'uiprazé hã da te tãma sõmri da, ãsimiromhuri wasété wa'rãmi. ¹⁶ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para, ma tô ãsimizama hã awaru po'repore hã, a'uwẽ mreme na tãma tinha, simiza'rese ãna 're morĩ tõ da. ãne na ma tô tiwĩ sizã, za te te ã'manharĩ wasété zé hã.

¹⁷ Senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã, tinhimrowasu'u na te te ãma 're dapawaptob za'ra mono õ wa, wa za oto marĩ na aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ta norĩ hã sipti hã 're ã'ã're mono ne, te 're hãimana za'ra. Duré hãiwa nhirõno hã rowa'u hã nimomo te te 're sate mono wa, tã hã ãhawi we 're ãta'a mono õ ne, te 're hãimana za'ra. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô ta norĩ hã pisutu sirõmo za'ra, robra si 're ãsa'wari mono zéb ãma, ãwa 're hãimana u'ãsi za'ra mono da. ¹⁸ Ta norĩ hã simiroti pire newa, 'rãwi sina 're wata za'ra mono sina, te za te te dama 're rowasu'u za'ra, da te dasima 're ãwẽ za'ra mono zéb uwaibaba, 're dahãimana wasété za'ra mono da, dama 're ãrowẽ za'ra mono zéb da newa. ãne wamhã, nimosi ãsazei'õ'wa norĩ hãimana wasétézém hawi 're ãdasipizari za'ra mono norĩ hã, te za oto te te ãma 're sasõmri za'ra, senai'õ na rowasu'u'wa norĩ ãma hã. ¹⁹ Dasi'uihã na dahãimanazém na 're dahãimana wasété za'ra mono nheré, rowẽ na si za 're ãdanomro mono na, te ta norĩ hã te te dama 're rowasu'u za'ra, taré. Tane nheré, rowẽ na si 're nomro mono õ di, ta norĩ hã, tihãimana wasété hawi ãwairébézéb da hã, tãma waihu'u za'ra õ wa. Marĩ hã da te 're sei hõsi za'ra mono wamhã, dasi'uihã na da te 're rême waihu'u za'ra mono õ di za. Tane, senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã si'uihã na tiwasédé hã te te sahãri waihu'u za'ra õ di. ²⁰ ãté ta norĩ hã Danho'reptui'wa na ma tô Wanhib'apito Zezu Cristu hã te te 're waihu'u za'ra. Taha zarina ma tô ãsazei'õ'wa hãimana wasétézém hawi 're sipizari za'ra. Tane nheré, apã dasiré 're hãimana wasété za'ra mono wamhã, e niha za tawamhã, 're ãhãimana za'ra mono zé hã. Wanhib'apito hã te te 're saze za'ra mono õ ré, rowẽ'õ na 're ãhãimana za'ra mono zém nhipai u hã, tãma 're rowẽ õ uptabi za'ra mono di za oto. ²¹ Ta norĩ hã hãimana wẽ na 're hãimana za'ra mono da, te te sina 're waihu'u za'ra mono õ ré, ma tô robzei'õ na 're hãimana za'ra. Tazahã, dahãimana wẽ zé hã te te oto siwi 're wẽ'õ pese za'ra mono wa, te oto robzei'õ uptabi na 're hãimana za'ra. ²² Ta norĩ hã apã tiwasété u 're sipizari za'ra mono wa, ma tô te te sina ãma 're uwaimrami za'ra, dahãimanazém na tô sena na da te dasima 're ãnharĩ za'ra mono zé hã, ãne: “Wapsã hã te za apã mo, tinho'o'o zô, te te 'rêne da. Duré uhãbã hã da te 're upsõ za'ra mono nheré, te za apã 're si'uptob za'ra, ti'ai wai'o na.”

3

Wanhib'apito Zezu Cristu hã za apã we ãmorĩzé wasu'u

¹ ãsiwadi norĩ, ãma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, wa za duré rob'ui'ére na ãma aima sisiwi za'ra wa'wa, maparane te aima ãrob'ui'ére za'ra wa'aba zéb zarina, rosa'rata wẽ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. ² Wa tô ãsima wẽ, duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimiroti

na, te ãma aipo're pu'u za'ra wa'aba da. Wa tô duré ãsima wê, Wanhib'apito nhimiroti na zama, te ãma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, Wanho'reptui'wa nhimiroti na hã, wasiré ãsawawa wasu'u'wa norĩ hã wa te aima ãma 're ãrowasu'u za'ra wa'aba mono zém na hã. ³⁻⁴ Marĩ ãpire na, wa za oto aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Rob'rãsutu u hã romhuture wamhã, te za ni'wam norĩ hã ãne 're hãimana za'ra. Marĩ ãwasété zô si te za te te 're rowasutu za'ra. ãne te za te te aima 're nharĩ za'ra wa'wa: “Oro apã wei morĩ su'u 'ruza, Zezu Cristu hã. Ropoto na'rata hawimhã, tô ôhõ u'ã romhãimanazé hã. Apã wei morĩ õ ré, ma tô wamama norĩ hã wawi 're dã'ã za'ra.” ãne te za te te aima 're nharĩ za'ra wa'wa. ⁵⁻⁶ Ta norĩ hã te te 're 'madã'ã za'ra mono õ di, duré pese timreme na hã hãiwa te te ãpoto na, ti'a te te ãpoto na zama, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Ta hã ma tô ã na ãma aiwanhiza, ã hã ti'a hã te te 're uirĩ mono da oto. Duré ãma ronomro pari, ma tô ã pusi. Ma tô tã si nomro. Ma tô uburé marĩ hã ti'ai ãma hã uprosi, ã na. ⁷ Duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme zarina, hãiwa norĩ hã ti'ai me te za a'ã 're hãimana zahuré. Bãdã ãwa ãwaptã'ãzéb u, te za dahãimanazéb zarina dama arowairébé, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Tawamhã te za da'uprosi, 're ãdahãimana wasété za'ra mono norĩ hã. Duré unhama ro'o na te za oto hãiwa norĩ hã uprosi zahuré, ti'ai me.

⁸ ãsiwadi norĩ, ãma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, Wanhib'apito hã zahadu apã wei morĩ õ nheré, ma'ãpé marĩ na ãma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono, aiwi 're simani tô za'ra wa'aba mono da. Bãdã hã wa te 're ãsa'rata za'ra mono nei õ di, Wamama nhimiza'ratazé hã. Bãdã misi nheré, tãma hã wahub ahã ne. Duré miu na wahum nheré, tãma hã misi bãtã na. ⁹ Wanhib'apito hã wa'a õ di, ãwê na te te dama ãropisutuzém na, te te dama ãma 're ãu'waimrami za'ra mono da hã. Ai'ãma wa'a su'u za'ra wa'aba õ di, te te ãaihã za'ra wa'aba da hã. E marĩ wa. Te te ãda'uprosi da hã tãma wê õ di. Uburé dawasété wi 're ãdasipizari za'ra mono da si, tãma ãwê hã, ãsimiroti zarina 're danomro wê mono da si. ¹⁰ Wa za oto aima ãma romnhimire'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ãsipsaihuri hã sô ãdanhimipari õ zém na si, te za ãzéb, 'ri para u hã. Tane, Wanhib'apito zô 're ãdanhimipari za'ra mono õ zém na si, te za wei mo apã. ãne wamhã, hãiwa te za ai'utõ. Rãrã'ã za'ëté uptabi di za. Uburé marĩ hã hãiwa na 're ãsimasa mono hã te za ai'uzã. Danhipti'ai mono bã, marĩ hã 're ãhãimana za'ra mono hã te za si'utõrĩ.

¹¹ Tawamhã, uburé marĩ hã ãsi'utõrĩzém na hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, e niha te za tawamhã 're ãihãimana za'ra wa'aba mo. Te za aiwê uptabi na 're ãihãimana za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina si. ¹² Te za duré asimi'ë na sô 're asimipari za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono bãdã te te ãpisutu zô. Bãdã hã ãwa waptã'ã su'u da, te za asiptete sina 're ãihãimana wê za'ra wa'aba mo. Bãdã ãwa waptã'ã wamhã, te za hãiwa hã ai'utõ, unhama ro'o na. Duré uburé marĩ hã hãiwa na 're ãsimasa mono hã te za ai'utõ. ¹³ ãne za romhãimana wa, hãiwa ãtéb zô, duré ti'a ãtéb zô zama, wa za sô 're wanhimipari u'ãsi za'ra, tame dawê na si 're ãdahãimana za'ra mono zéb zô. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãne ãwê na te te dama ropisutu wa, wa za sô 're wanhimipari u'ãsi za'ra.

¹⁴ Taha wa, ãsiwadi norĩ, ãma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, rowê zô 're asimipari za'ra wa'aba mono sina, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, ãihãimana wê na 're ãihãimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãihãimana wê uptabi na, te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, rowê u'ãsi ãma 're anomro aba mono da. ¹⁵ Ma'ãpé, ãma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito hã da'ãma ãwa'a su'u õ zém na hã. Ta hã te simi'ë na 're hãimana, tinhimihãzé wi te te 're ãda'anho'reptui mono da hã. ãne na ma tô duré Paru hã wama ãsawi pe hã aima rob'ui'ére za'ra wa'wa, hãiwa hawi

rowaihu'u na 'Re ìhâimana u'âsi mono te te tãma ìwaihu'uzéb zarina. ¹⁶ ãne na ma tô te te dama 're awaihu'u, Paru hã te te dama ãma 're rob'ui'ééré mono wamhã. Nimame te tihâimana za'ra, ìsimi'ui'ééré pire hã. Ta hã dama pire za'ra di, da te 're ìwaihu'u za'ra mono zéb da hã. ãne wa, ma tô ni'wam norĩ hã ìsimiroti na te te ãma 're upa za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono õ wa, wẽ nherẽ, ìsimiroti hã. Ta norĩ hã Wanhib'apito ãma siptete sina 're hâimana za'ra mono õ wa, ma tô Paruhu nhimiroti na te te ãma 're upa za'ra. Duré 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hãiba amo na zama, ma tô te te ãma 're upa za'ra. Taha wa, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã hã za'ra.

¹⁷ Ìsiwadi norĩ, ìma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, ma'ãpé 'rãwi 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mono, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti wẽ'õ'wa norĩ nhimirowasu'u hã 're wapari za'ra wa'aba mono tã da, Wanhib'apito ãma asiptete sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁸ Ma'ãpé, 're aihâimana wẽ u'âsi za'ra wa'aba mono, aihâimana wẽ hã asima 're sa'ëtẽ za'ra wa'aba mono da, Wanhib'apito Zezu Cristu te te 're ìwa'apawapto mono zém na. Duré Wanho'reptui'wa Zezu Cristuhu ãma rowaihu hã, te za asima 're ìsa'ëtẽ za'ra wa'aba mo. Ta hã Wanho'reptui'wai wa, wa za ãma 're wawata u'âsi za'ra. Tane tô.

1 Zuwā

Īsazei'wa **norĩ ma, Zuwā te te ĩrob'ui'ééré na'rata zé** **Ībaihā wasu'uzé**

Ā ĩbaihā na rob'ui'ééré hā Zuwā hā āma sisisi ō di. Tane nherē, ĩsāna'rata hawim na hā dama waihu'u pese za'ra di, ĩsimi'ui'ééré na hā. Zuwā hā ma tō wama waihu'u za'ra tinhimi'ui'ééré na hā, 're wasisawi pese za'ra mono da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're ĩwa'azawi pese mono ne. Duré rowa'a na si 're wanomro mono da, ma tō wama waihu'u za'ra, wawasédé hā wa te 're 'manharĩ za'ra mono āna.

Zezu Cristu ĩsi'a'uwēzé wasu'u

¹ Wa hā Zuwā, wa za oto aima āma rob'ui'ééré za'ra wa'wa, Wanhib'apito zazei'wa, 're ĩ'aihāimana za'ra wa'aba mono norĩ ma. Duréihā marĩ ō uptabi ré, 're ĩhāimana mono āma, wa za aima āma rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Ta hā ma tō si'a'uwē, ti'ai āma hā. Ta hā wa tō wa te 're wapari za'ra, ti'ai āma 're morĩ ré, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hā. Wa tō duré wa te 're hāiba 'madâ'â u'āsi za'ra, watōmo na. Dâ'â pari, hāiwa'utu wa, wa tō duré wanhib'rata na hāiba upi za'ra ni. Ta hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono mreme na ĩsisi hā, duré 're ĩdanomro mono zép té, te te dama 're ĩ'apisutu mono. ² Duréihā marĩ ō ré hā Wamama siré te 're hāimana u'āsi, ta hā. Tawamhā ma tō we datēme sihāi'ré, sō'awi āma 're ĩdanhopré mono da hā. Wa norĩ hā wa tō wa te 're 'madâ'â za'ra. Taha wa, sena na wa aima wasu'u za'ra wa'aba ni, 're ĩdanomro u'āsi mono zé te te dama 're ĩ'apisutu mono hā. ³ E marĩ da, wa āne aima rowasu'u za'ra wa'aba ni, wa te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zém na hā, duré wa te 're ĩwapari za'ra mono zém na zama. Wamama siré 'rāwi 're ĩwahāimana za'ra mono ne, duré ĩ'ra siré Zezu Cristuhu siré 'rāwi 're ĩwahāimana za'ra mono ne, a norĩ wa'aba zama ĩsiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, wa āne aima waihu'u za'ra wa'aba ni. ⁴ Watoi uptabi zé hā wa te wasima 're 'masisi za'ra mono da, wa āne aima āma rob'ui'ééré za'ra wa'aba ni, āma 're ĩwahāimana za'ra mono zéb da hā.

'Re ĩhāimana u'āsi mono, rowa'a u'āsi 're ĩhāimana mono zé wasu'u

⁵ Zezu Cristu hā ma tō Timama hā te te wama 're sadawa wasu'u za'ra. Taha nhimirowasu'u hā wa te 're ĩwapari za'ra mono zém na wa oto aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. E niha Timama hā te te wama 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zé hā. Āne na wa tō wa te 're wapari za'ra: “Rowa'a wamhā, robra ō di. Tane, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā wē uptabi wa, marĩ ĩwasédé hā āma 're hāimana mono ō di.” Āne Timama hā te te wama 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zé hā. ⁶ Āté wa za wawasété na 're wahāimana za'ra. Tawamhā, wawasété na 're wahāimana za'ra mono wamhā, robra u'āsi wa za 're wahāimana za'ra, wapē'ē 'remhā. Tawamhā robra u'āsi 're wahāimana za'ra mono nherē, 'Re ĩhāimana u'āsi mono siré, 'rāwi 're ĩwahāimana za'ra mono na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhā, wazadawa nhipese na wa za 're wahāimana za'ra, wapē'ē 're, robra u'āsi 're wahāimana za'ra mono nherē. Āne wamhā, tō senai ō di, 're ĩwahāimana za'ra mono zé hā. ⁷ Tane nherē, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina 're wahāimana za'ra mono wamhā, rowa'a na 're ĩhāimana mono ne, wa za duré wa norĩ hā rowa'a na 're wahāimana za'ra. Taha zarina, wa za duré 'rāwi wasiré āma 're wahāimana za'ra, wasisawi pese sina. 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra hā te za duré wawasédé hā te te wama 're aparĩ tidâ'ázém na Zezusi hā, wawasété āna oto āma 're wanomro mono da.

⁸ Āté wa za taré 'rāwi wasi'āma wa te 're rosa'rata za'ra, āne: “Wa norĩ hā wawasété āna, wa 're wahāimana za'ra.” Āne wasi'āma wa te 're rosa'rata za'ra

mono wamhã, wa za 'râwi wasima 're wazadawa nhipese za'ra, wawasété õ na wasina 're ïwawata za'ra mono na. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã tô sena uptabi hã wapê'ê 're, wama 're hâimana za'ra mono õ di, âne wamhã. ⁹ Tane nherê, wawasédé hã wa te 're ï'manharĩ za'ra mono na 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 'râwi 're wasiwê'õ za'ra mono wamhã, te te dama 're ï'aropisutu mono zéb zarina, te za te te wama ãma 're a'uwaimrami, te te wama ãma 're a'upai mono ãna. Tãma 're ïwasiwasu'u za'ra mono zéb zarina, wawasédé hã wa te 're ï'manharĩ za'ra mono hã te te wa'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za oto. Te za te te wama 're apari, wawasédé hã. ¹⁰ Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô da'ãma waihu'u siro, uburé 're ïdahâimana wasété za'ra mono zém na hã. Taha wa, wa norĩ hã wawasété ãna 're ïwahâimana za'ra mono na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma, wa ïsadawa nhipese hã wa te ãma 're sa'ra za'ra. Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã wapê'ê 'remhã, wama 're hâimana za'ra mono õ di za.

2

Zeju Cristu hã Timama ma, te te 're ïda'apawapto mono zé wasu'u

¹ ï'ra norĩ, ïma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, e marĩ da, wa ãne na aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Aiwasété ãna ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã, wa ãne ïnhimi'ui'ééré na ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa. Tane nherê, aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono nherê, Zeju Cristu hã 're ïmorĩ wê uptabi hã te za ai'ãma 're sisapri za'ra wa'wa, tinhimiroti wê na. Timama ma, te za ãne te te 're aiwasu'u za'ra wa'wa, Zezusi hã: “Ã norĩ hã, tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono wa, asiwi 're awê'õ mono õ di za. Wa hã wa tô ï'upana sada ïdâ'â za'ra, uburé ïwasédé hã te tãma 're ï'apari mono zéb da hã.” ãne te za Timama wi te te 're rowaptêrê, ai'upana za'ra wa'aba. ² Ta hã ma tô wazada dârâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã wawasédé hã te te wama 're ï'apari mono zéb da hã. Tane nherê, wazada si dâ'â õ di. Uburé da'udâna dawasédé hã da te 're ï'manharĩ za'ra mono norĩ zada zama, ma tô dârâ, da'upana.

³ E niha, wa za tawamhã wasina waihu'u pese za'ra ni, 'râwi ïsiré 're ïwahâimana za'ra mono na hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wapsi, wa za wasina wa te 're waihu'u za'ra, 'râwi ïsiré 're ïwahâimana za'ra mono na. ⁴ Até ni'wa hã te za ãne dama 're siwasu'u: “Wa hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâimanazé hã ïma waihu'u pese di.” Ta hã ïsimiroti hã te te 're 'madâ'â pese mono õ nherê, te za taré dama 're siwasu'u, sadawa nhipese na. Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã tô sena uptabi hã ïpê'ê 're, tãma 're hâimana mono õ di. ⁵⁻⁶ Tane nherê, ni'wam norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti si te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ïda'azawi pese mono zém ne, 're ïsisawi pese za'ra mono zéb zô, ta norĩ wi tiwi 're rowaptâ'â za'ra mono õ di za. Te za te te tãma ãma 're uwaimrami u'âsi za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïhâimana za'ra mono na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, e niha tawamhã, 're ïhâimana za'ra mono zé hã za. Zeju Cristu hã ti'ai ãma 're morĩ ré, 're ïhâimana wê mono zém ne, te za 're hâimana wê za'ra. ãne hã wa norĩ hã 're wahâimana za'ra mono wamhã, wa za sena na wa te wasina 're waihu'u pese za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma si 're ïwahâimana za'ra mono zém na hã.

Duré nherê, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti té wasu'u

⁷ ïsisânawã norĩ, ïma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ãhãna 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama ïrotizép tém na te ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'aba õ di. 'Re ïsaze na'rata za'ra wa'aba mono zém hawi, aima 're ïhâimana za'ra wa'aba mono zém na, wa ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, za 're ïwasisawi pese za'ra

mono zéb da na. Ta hã te 're ãwãpari u'âsi za'ra wa'aba mo. ⁸ 'Re ãhãimana u'âsi mono te te dama ãrotizé hã ãhãna te ãma ãrob'ui'éré hã duréi nherê, ãhãna hã duré ãté oto. E marĩ wa. Cristu hã ti'ai ãma 're morĩ ré, ma tô Timama nhimiroti zarina te te 're da'azawi pese, tô ôhõ zarina si. A norĩ wa'aba zama te duré ãsimiroti zarina 're aihãimana za'ra wa'aba mo, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina. Taha wa, wa tô oto wa te 're waihu'u za'ra, duréi nherê, ãhãna hã ãté duré, Wamama nhimiroti hã, ôhõ si nherê. Zezusi hã ti'ai ãma 're morĩ ré, ma tô te te dama 're rowasu'u, rowa'a na si 're danomro wê mono da, robra na si 're danomro wasété tô mono da, danhimiza'rese ãna. Taha wa, te oto robra hã te te sina rosapari u'âsi. ãwa'rãmi te rowa'a ãsa'êne hã te te sina rosa'ré, hãimo.

⁹ ãté ni'wa hã dasiré ãsazei'wa newa te za taré ãne dama 're siwasu'u: “Wa hã, 're ãmorĩ wê di. Rowa'a na si wa 're ãhãimana, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti zarina.” ãne ni'wa hã dama 're siwasu'u mono nherê, ãsazei'wa norĩ te te 're a'ruiwapari mono wamhã, ta hã te zahadu robra na 're hãimana.

¹⁰ Ni'wa hã ãsazei'wa norĩ te te 're azawi pese mono wapsi, te za rowa'a na 're hãimana u'âsi, tipê'ê 're. Tawamhã rowa'a na si 're morĩ wamhã, 're si'marõpãrĩ mono õ di za tiwasété na, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're hãimana wê mono wa. ¹¹ Tane nherê, ni'wa hã ãsazei'wa norĩ te te 're a'ruiwapari mono wamhã, ta hã te zahadu robra u'âsi siwa'ru 're hãimana, tipê'ê 're. Robra na datob'a ne siwa'ru 're ãdahãimana za'ra mono ne, te 're hãimana wasété.

¹²⁻¹⁴ ã'ra norĩ, ãma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã aiwasété 'wa hã te te ai'ãma 're ab'madã'ã aba mono õ di oto, Zezusi hã dazada ãdã'ázéb zarina. Duré Wamama hãimanazé hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Taha wa, wa aima ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa.

ãprédum norĩ, duréihã marĩ õ uptabi ré, 're ãhãimana mono siré 'rãwi 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, wa duré aima rob'ui'éré za'ra wa'wa.

Duré ãpréduptém norĩ, ãwasété uptabi ãma ai'uté za'ra wa'aba wa, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Duré, 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u zarina si asiptete na 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, wa oto ãne aima ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa.

¹⁵⁻¹⁶ Ti'ai ãma dapo're'õ u'âsi 're ãdanomro mono na, wa za oto aima rowasu'u za'ra wa'wa. Dawasété zõ, da te dasima 're ãrob'ruiwapari u'âsi za'ra mono zé hã, Wamama tei õ di. Duré, datõmo na marĩ hã da te 're 'madã'ã za'ra mono wa, da te dasima 're ãruiwapari za'ra mono zé hã, Wamama tei õ di. Duré, danhimarĩ ahã wa, 'rãwi dasina 're ãdawata za'ra mono zé hã, Wamama tei õ di. Duré, dahãimana pire na 'rãwi dasina 're ãdawata za'ra mono zéb zama, Wamama tei õ di. Uburé marĩ hã ti'ai ãma ãwasétére hã dapo're'õ u'âsi 're ãdanomro mono norĩ te hã.

Taha wa, ti'ai ãma uburé 're ãdahãimana wasété za'ra mono norĩ ne, aiwasété zõ asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono õ di za. Aiwasété zõ asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, tô sena Wamama hã 're sawi waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za.

¹⁷ Ti'ai ãma uburé 're ãdahãimana wasété za'ra mono zé hã ãsi'utõrĩzéb u, ãhãna hã te te sina rotété u'âsi, duré uburé marĩ ãwasédé hã da te dasima 're ãruiwapari za'ra mono zama. Zahadu wapsi te za ai'utõ, simisutu. Ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimipisutuzém na si 're hãimana za'ra mono wapsi, ta norĩ si te za 're hãimana u'âsi za'ra, si'utõrĩ ãna.

Cristuhu zada za 're ãhãimana mono wasu'u

¹⁸ ã'ra norĩ, ãma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ropsi'utõrĩzéb u hã romhuture di oto. Tame te za oto aibã ãwasédé hã dama 're hãimana sõ'awi, Cristuhu zada 're ãhãimana mono hã. Cristuhu newa te za ãsimiroti hã da te 're

wapari za'ra. Taha wasu'u hã ma tô 're ïwapari u'âsi za'ra wa'aba mo. Tane nherê, te duré ãhãna wanho'a 're hâimana za'ra ahâ uptabi na, za Cristuhu zada dama 're ïhâimana mono ne. Taha wa, wama waihu'u pese za'ra di oto, ropsi'utôrizéb u ïromhuture na hã. ¹⁹ Ta norĩ hã ma tô aré wasiré 're si'rã'otô u'âsi, ïwasu'uwê u. Wasiré uptabi 're hâimana za'ra mono ô nherê, ma tô aré wasiré 're hâimana za'ra. Wasiré uptabi, 're hâimana za'ra mono 'wa'âhã, te aré wasiré 're hâimana u'âsi za'ra, 'râwi. Tane nherê, ma tô wahawi 're wairébê. Taha wa, wa tô wasina waihu'u za'ra ni oto, wasiré uptabi 're ïhâimana za'ra mono ô na hã.

²⁰ A norĩ wa'wa hã ma tô Zezusi hã 're ïmorĩ wê uptabi hã te te 're aipisutu za'ra wa'wa, Timama pê'êzani hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ma tô oto Wamama nhimiroti tô sena uptabi hã aihâiba mono bâ ïwaihu'u za'ra wa'wa. ²¹ E Wamama nhimiroti hã tô sena uptabi hã waihu'u za'ra wa'aba ô wa, wa ãne ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Mare di. ãne wab ô di. ïsimiroti hã waihu'u pese za'ra wa'aba wa, wa ãne aima ãma rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Duré 're ïdazadawa nhipese za'ra mono zé hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena uptabi hawib ô na hã waihu'u pese za'ra wa'aba wa, wa ãne aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa.

²² E 'wam norĩ hã bété 're ïsadawa nhipese za'ra mono hã. Ta norĩ hã te ãne Zezusi hã te te dawĩ 're udâ za'ra: “Zezusi hã Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu ô di.” Ta norĩ hã sadawa nhipese uptabi na 're ïhâimana za'ra mono. Ta norĩ hã te Cristuhu zada 're hâimana za'ra, te te dawĩ 're udâ za'ra mono wa. ïmama zada zama te duré 're hâimana za'ra, ta norĩ hã. ²³ Ni'wam norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, te te dawĩ 're udâ za'ra mono wamhã, ta norĩ hã ïmama siré 'râwi 're hâimana za'ra mono ô di. Ni'wam norĩ si, Zezusi hã Wamama hawi we ïmorĩ na te te 're ïsaze za'ra mono na tô sena dama 're ïsiwasu'u za'ra mono norĩ si, te Wamama siré 'râwi 're hâimana za'ra, rowê na.

²⁴ Ma'ápé, ïwasu'uwê hã 're ïsaze na'rata za'ra wa'aba mono zém hawi 're ïwapari za'ra wa'aba mono zém na si 're anomro u'âsi aba mono. ãma 're anomro u'âsi aba mono wapsi, te za duré 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra ãma 're anomro aba mo, duré ïmama ãma zama. ²⁵ Cristu hã ma tô ãne wama ropisutu sirômo za'ra, 're wadâ'â za'ra mono ãna, ï'rata 're ïwasi'ubumroi u'âsi mono zéb da hã.

²⁶ E 'wam norĩ ãma, wa aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Sadawa nhipese na taré te te aima 're ïroti za'ra wa'aba mono norĩ ãma, wa aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. ïsiniwĩ 're aipizari za'ra wa'aba mono da, te ta norĩ hã tinhimiroti tô senai ôre na te te 're aipibui u'âsi za'ra wa'wa. ²⁷ Tane nherê, ma tô Cristu hã Timama pê'êzani hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa. Taha ré, te oto ïré 're anomro u'âsi aba mo. Aipê'ê 're, te aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. Taha wa, roti aimawi zô asina 're asimipari za'ra wa'aba mono ô di za. Taha si te za uburé marĩ ïwê hã te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'êzani hã. Tô sena uptabi, ïsimiroti hã. Taré te te aima 're roti za'ra wa'aba mono ô di. Taha wa, te za ïsimiroti si 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Cristuhu ãma si te za duré 're anomro u'âsi aba mo.

²⁸ ï'ra norĩ, ãne wa za oto aima roti za'ra wa'wa. Zezusi hã apâ wei morĩ ô ré, ma'ápé ôhõ ãma si 're anomro u'âsi aba mono, apâ za wei morĩ wa, tãma aipahi za'ra wa'aba tã da, duré rowazép te, tãma ai'rãpo za'ra wa'aba tã da. ²⁹ Cristu hã 're ïmorĩ wê uptabi na hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto, marĩ na 're ïsiwasété mono ô na hã. Taha wa, ni'wam norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama 're ï'apisutu mono zéb zarina si 're nomro wê mono wamhã, tawapsi

te za oto ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, tô sena 're ĩnomro mono na hã.

3

'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹ Ma'ãpé, âma aipo're pu'u za'ra wa'aba. Wamama hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, tô sena te te 're wa'azawi pese uptabi. Te te 're wa'azawi pese mono wa, te ti'ra na te te 're wa'anhisi. Taha wa, tô sena, wa oto ĩ'ra hã 're wahâimana za'ra, ĩsazei'wai mono bâ. Dapo're'õ u'âsi 're ĩdanomro mono norĩ hã, Wamama hã te te siwi 're waihu'u za'ra mono õ wa, wa norĩ zama ĩ'ra na te te duré siwi 're wawaihu'u za'ra mono õ di, ta norĩ hã. ² ĩsisânawã norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, wa oto 're wahâimana za'ra. Tane nherẽ, za 're ĩwahâimana za'ra mono zéb da hã, zahadu wama waihu'u prã za'ra di. Cristu hã apâ wei wazô morĩ wamhã, ĩsine wa za oto 're wahâimana za'ra. Āhã si wama waihu'u pese za'ra di. E marĩ wa, wa za ĩsine 're wahâimana za'ra. Tô sena Cristu hã 're ĩhâimana mono zém na 'rãwi wa te oto wasiwi waihu'u za'ra wa, wa za ĩsine 're wahâimana za'ra. ³ Ôhõ zô rob'umnhasi sina, sô 're wanhipari za'ra mono ré, wa za uburé marĩ ĩwasédé hã wa te wasiwi 're wẽ'õ pese za'ra 'rãwi, ĩwẽ na si 're wahâimana za'ra mono da. Cristu hã wasété âna 're ĩmorĩ ne, wa za 're wahâimana za'ra.

⁴ E marĩ tawamhã, 're ĩdawasété za'ra mono zé hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti, da te dasiwi 're wẽ'õ pese za'ra mono wamhã, ta hã dawasédé. Taha wa, ni'wam norĩ hã 're wasété za'ra mono wamhã, ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te siwi 're wẽ'õ za'ra, 'rãwi. ⁵ Tane nherẽ, Cristu hã ma tô we ti'ai u mo, dawasédé hã te te dama 're apari mono da. Ā hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Ta hã 're ĩmorĩ wasété õ, duré marĩ ĩwasédé hã te te 're ĩ'ab'manharĩ mono õ. ⁶ Taha wa, ni'wam norĩ hã Cristuhu âma si 're hâimana za'ra mono wamhã, ta norĩ hã 're hâimana wasété za'ra mono õ di. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã 're hâimana wasété u'âsi za'ra mono wamhã, ta norĩ hã Zezusi hã Danho'reptui'wa na te te 're waihu'u za'ra mono õ di. Ta norĩ ma, Zezusi hã tãma waihu'u za'ra õ di tô.

⁷ ĩ'ra norĩ, dahâimana wasété na 're ĩdanomro mono na, da'âma 're sasõmri za'ra wa'aba mono õ di za, danhimiroti senai'õ na dama 're ĩhâimana za'ra mono na zama. Ma'ãpé 'rãwi asina 're asõpré pese aba mono. Ni'wam norĩ hã 're nomro wẽ mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na sima âma 're sipa za'ra mono õ wamhã, ta norĩ si 're hâimana wẽ za'ra mono di, Cristu hã 're ĩmorĩ ne. ⁸ Wa'uburé hã, wa'rui'wa hã ropoto na'rata hawim haré, te tiwasédé hã te te 're ab'manharĩ u'âsi. Taha wa, ni'wam norĩ hã tiwasédé te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono wamhã, ta norĩ hã Wa'uburé nhib'a'uwẽ te 're hâimana za'ra. Taha nhimiromhuri wasédé hã te te tiwi pari da, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra hã we ti'ai u datême mo.

⁹ Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, 're hâimana za'ra mono wamhã, ta norĩ hã tiwasédé te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono õ di. Mare di. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩpẽ'ẽ 're, 're ĩpoto téb za'ra mono zé hã te te tãma 're anhomri mono wa. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, âma 're 'ra za'ra mono wa, tiwasédé hã õne u'âsi te te 're 'manharĩ waihu'u za'ra mono õ di za. ¹⁰ E niha wa za bété waihu'u za'ra ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra norĩ hã, duré Wa'uburé 'ra norĩ hã. Ni'wam norĩ hã 're hâimana wẽ za'ra mono õ wamhã, duré te te 're dazawi pese za'ra mono õ wamhã, ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, 're nomro mono õ di. Āne na wa za ta norĩ hã Wa'uburé 'ra na waihu'u za'ra ni.

'Re ĩdasisawi pese za'ra mono zém na roti wasu'u

¹¹ Duréihã ĩsãna'rata hawimhã, ma tô Zezusihi wasu'uwẽ hã 're ĩwapari za'ra wa'aba mo, uburé 're ĩwasisawi pese za'ra mono zém na hã. ¹² Duréihã Caĩ, tino te te ĩ'ruiwapari ne, 're wasi'ruiwapari za'ra mono õ di za. Ta hã ĩwasété nhib'a'uwẽ te 're hâimana, Wa'uburé nhib'a'uwẽ. Ta hã ma tô tino tĩwĩ. E marĩ wa. ĩno si 're hâimana wẽ mono wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te wêsãmri 'ru te.

¹³ ĩsisãnawã norĩ, ĩpo're'õ norĩ hã te za te te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Te te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, áté te za 'rãwi asima 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo, ãne: “E marĩ wa, te õ norĩ hã te te 're ĩ'ruiwapari za'ra.” ãne hã 'rãwi asima 're nharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. Te za tô ĩhâimana wasété norĩ hã te te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. ãne, wa aima waihu'u za'ra wa'wa, ĩpo're'õ norĩ hã te te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono õ newa, 'rãwi asima 're nharĩ za'ra wa'aba mono tõ da. ¹⁴ Ni'wam norĩ hã te te 're dazawi pese za'ra mono õ wamhã, ta norĩ hã te dâ'â u'âsi ne 're hâimana za'ra, tipẽ'ẽ 'remhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti. Tanei õ di, wa norĩ hã wasiré ĩsazei'wa norĩ hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti, wapẽ'ẽ 're aré wadâ'â u'âsi ne 're wanomro mono nherẽ, wa tô ĩhawi 're wawairébé, 'Re ĩhâimana u'âsi mono niwĩ, rowẽ na oto 're wanomro u'âsi mono da, wapẽ'ẽ 'remhã. ãne, wa tô oto wasi'ãma waihu'u pese za'ra ni. 'Re wasisawi pese za'ra mono wa, wa ãne hã tô sena na wasi'ãma waihu'u pese za'ra ni. ¹⁵ Dapãrĩ'wa norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé hã tãma 're hâimana za'ra mono õ di. ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Duré ni'wam norĩ hã te te 're da'ruiwapari za'ra mono wamhã, ta norĩ hã dapãrĩ'wa ne, te 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã 're hâimana za'ra. Taha wa, wa te 're da'ruiwapari za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé hã wama 're hâimana za'ra mono õ di za, aiwa. ¹⁶ E niha wa za, 're ĩdasisawi pese za'ra mono zé hã waihu'u pese za'ra ni. ãne wa za waihu'u pese za'ra ni. Cristu hã te te 're wa'azawi pese mono wa, ma tô sisawi ãna wazada dârã. Taha zarina wa za duré wa norĩ hã 're wasipawaptob za'ra, 're wasisõ'reptu za'ra mono da. 'Re wadâ'â za'ra mono da nherẽ, wa za tô 're wasipawaptob za'ra, 're wasihãiba zawi za'ra mono ãna. ãne 're ĩdasisawi pese za'ra mono zé hã za oto. ¹⁷ Ni'wam norĩ hã marĩ, tãma 're hâimana za'ra mono nherẽ, marĩ zô dawĩ 're ĩro'wanhi'riti za'ra mono na te te 're dawaihu'u za'ra mono nherẽ, da'ãma 're pẽ'ézé za'ra mono õ wamhã, e ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb ré te 're hâimana za'ra. Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé hã te te 're waihu'u za'ra mono õ di, ta norĩ hã. ¹⁸ ĩ'ra norĩ, e wazadawa na si wa za wa te 're dazawi wapti za'ra. Mare di. Wamreme na si wa te 're dazawi wapti za'ra mono õ di za. Uburé wa za marĩ ĩwẽ na wa te 're dapawaptob za'ra, wanhimizawizé hã tô sena na.

'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a, dasina dahâtã'ã ãna 're ĩdanomro mono zé wasu'u

¹⁹ Ohõ na si 're wahâimana za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, 're ĩwanomro mono na wa za wasina waihu'u pese za'ra ni, roti tô sena uptabi na si 're ĩwanomro mono na. Duré ĩsõ'a 're wahâimana za'ra mono nherẽ, 'rãwi wasina 're wahâtã'ã za'ra mono tõ da, te za wapẽ hã wama 're siwaihu'u u'âsi za'ra, wapẽ hã ĩ're wama 're simi'wara mono da. ²⁰ 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã, uburé marĩ hã tãma waihu'u pese uptabi di. Wa norĩ hã marĩ hã wapẽ'ẽ na 'rãwi wa te 're ĩwaihu'u za'ra mono zém nhipai u, uburé marĩ hã tãma waihu'u pese uptabi di. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, 're ĩwahâimana za'ra mono na 'rãwi wapẽ'ẽ na 're wasiwawã za'ra mono nherẽ, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wa'ãma 're po're pu'u u'âsi, taha ma uburé marĩ hã tãma waihu'u pese uptabi wa. Wa'ãma 're pẽ'ézé uptabi mono wa,

te za wapē hā ĩ're wama 're simi'wara, ĩ'ra 're ĩwahâimana za'ra mono na, 're wasiwawā za'ra mono ō wamhā. ²¹ ĩsisānawā norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hā, wa norĩ hā tô sena 're wahâimana wē za'ra mono wamhā, tawamhā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwē 're ĩwahâimana za'ra mono na 'râwi 're wasiwawā za'ra mono ō di za. Āne wamhā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wasina 're wapahi za'ra mono ō di za. Wasina wahâtâ'â âna, wa za tãma 're wamreme zusi u'âsi, ĩsõ'a. ²² Duré, ĩsimiroti hā wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, te te wama 're ĩ'awē mono zéb uwaibaba si 're wahâimana za'ra mono wamhā, wa te tiwi 're ĩrowaptērē za'ra mono zéb uwaibaba si, te za uburé marĩ hā ĩwē hā te te wama 're anhomri.

²³ E niha tawamhā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hā, wa te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono zéb da hā. Āne ĩsimiroti hā. ĩ'ra Zezu Cristu, wa za wa te wasina 're umnhasi za'ra, Danho'reptui'wa na. Duré te te wama 're ĩroti za'ra mono zéb zarina si, wa za 're wasisawi pese za'ra. Āne ĩsimiroti hā. ²⁴ Ni'wam norĩ hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, tô sena te ta norĩ hā âma 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma. Ta hā te duré ĩ'rata 're sãmra u'âsi za'ra, 'râwi. E niha wa za tawamhā, wasina waihu'u pese za'ra ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, wa'rata 're ĩsãmra u'âsi mono zém na hā. Ta hā ma tô Tipē'ēzani hā te te wama 're anhomri, wapē'ē 're, 're sãmra mono da, uburé marĩ hā te te wama 're awaihu'u mono da. Taha na wa za wasina waihu'u za'ra ni, wa'rata 're ĩsãmra mono na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā.

4

'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti upana, dama rowasu'u nhĩpese'wa norĩ wasu'u

¹ ĩsisānawā norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hā, áté ni'wam norĩ hā te za āne aima 're siwasu'u za'ra wa'wa: “Re ĩhâimana u'âsi mono hā ma tô Tipē'ēzani hā te te wama 're anhomri. ĩpē'ēzani te te wama 're ĩ'awaihu'u mono zéb zarina si, wa tô wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra.” Āne ni'wam norĩ hā aima 're siwasu'u za'ra wa'aba mono nherē, ĩsimirowasu'u na 're saze su'u za'ra wa'aba mono ō di za, a'â. Āhãna hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, roti tô senai'õ na te te dama 're ĩroti za'ra mono norĩ hā ahâ uptabi di oto. Daro mono bâ te dawazari 're hâimana za'ra. Taha wa, te za uburé roti hā tô sena zô 're ĩpibui u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani hawib zô si. ² E niha te za tawamhā ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa, ni'wam norĩ hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani ré sena na te te dama 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono na hā. Āté ni'wam norĩ hā te za āne sena na aima 're siwasu'u za'ra wa'wa, 'râwi tipē'ē hawim na te te 're ĩrosa'rata za'ra mono hā: “Zezusi hā ta hā Cristu, tô sena Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu. Ta hā ti'ai âma dawazari poto wa, ma tô si'a'uwē.” Āne aima 're siwasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, tô sena na te za âma 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa na, duré ĩpē'ēzani ré 're ĩhâimana za'ra mono na zama. ³ Tane nherē, ni'wam norĩ hā Zezusi hā Danho'reptui'wa da, ti'ai âma dawazari ĩsi'a'uwē na te te dawĩ 're udâ za'ra mono wamhā, ta norĩ hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani ré 're hâimana za'ra mono ō di, tô sena. Zezusihi zada, 're ĩhâimana mono nhimirosa'rata zarina si te te 're rosa'rata za'ra, tipē'ē na hā. Ma tô ĩwaihu'u sirõmo za'ra wa'wa, Zezusihi zada, 're ĩhâimana mono nhimiroti wasété na, za daro mono bâ dasima da te âma 're ĩropéi mono na. Āhãna ĩsõwam nherē, te ĩsimiroti wasété na 're dahâimana za'ra duré.

⁴ Ī'ra norĩ, a norĩ wa'aba si te oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwẽ 're aihâimana za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, tō senai'ō na te te dama 're ĩroti za'ra mono norĩ da, ma tō asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata na. E marĩ wa. Aipẽ'ẽ 're, 're ĩsâmra za'ra wa'aba mono hã, Wa'uburé ma tiwaihu'u pese na siptete uptabi wa, ti'ai âma dawada'uri wasété 'wai ma. ⁵ Ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi ō 'wa norĩ hã, te 'Re ĩhâimana u'âsi mono wẽ'ō'wa norĩ me 're hâimana za'ra. Taha wa, te 'Re ĩhâimana u'âsi mono wẽ'ō'wa norĩ nhimirosa'rata wasété zarina si te te tãma 're rowasu'u za'ra, ta norĩ hã. Taha na si te te tãma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, wapari ze ti, ĩsimiroti wasété za'ra hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wẽ'ō'wa norĩ ma hã. ⁶ Wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwẽ, wa oto 're wanomro. Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâimanazé hã 'rãwi te te 're ĩwaihu'u za'ra mono hã, ta norĩ si te te 're wawapari za'ra. Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwẽ'ō, 're ĩnomro mono norĩ hã te te 're wawapari za'ra mono ō di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'u na hã. Taha wa, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'u na te te 're wawapari za'ra mono ō wamhã, wa za wasina waihu'u pese za'ra ni, Wa'uburé hawi roti tō senai ō zarina 're ĩhâimana za'ra mono na. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'u na te te 're wawapari ze za'ra mono wamhã, wa za duré wasina waihu'u pese za'ra ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hawi roti sena uptabi zarina 're ĩhâimana za'ra mono na hã.

'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé wasu'u

⁷ ĩsisânawã norĩ, 're ĩdasisawi pese za'ra mono zé hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te wa, wa za âma 're wasisawi pese uptabi za'ra. Ni'wam norĩ hã te te 're dazawi pese za'ra mono wamhã, ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, te oto 're hâimana za'ra. 'Rãwi te duré te te 're waihu'u pese za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâimanazé hã. ⁸ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, simizawi pese uptabi di. Tinhimizawi zarina te uburé marĩ hã te te dama 're ab'manharĩ u'âsi. Taha wa, ni'wam norĩ hã te te 're dazawi pese za'ra mono ō wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono siré 'rãwi 're nomro mono ō di, ta norĩ hã. ⁹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tō tinhimizawi pese zé hã wama waihu'u za'ra. E niha ma tō wama waihu'u za'ra. Ti'ra hã misi nherẽ, ma tō we satō ti'ai u, taha âma si rowẽ na 're wanomro u'âsi mono da. ¹⁰ Wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, wama sawi pese za'ra di. Tane nherẽ, te taha nhĩpai u te te 're wa'azawi pese uptabi. Taha wa, ma tō ti'ra we satō ti'ai u, wazada dâ'â da, wazada dâ'â wa, wawasété na te te oto 're wa'ab'madâ'â tō mono da. Tō sena ĩsimizawi pese zé hã siwaprosi te tãma 're hâimana, danhipai u.

¹¹ ĩsisânawã norĩ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ãne hã te te 're wa'azawi pese mono wa, wa za wa wa norĩ zama taha zarina 're wasisawi pese za'ra, ĩsine. ¹² 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ni'wa titōmo na te te 'madâ'â ō di. Tane nherẽ, 're wasisawi pese za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te za wa'rata 're sãmra u'âsi, 'rãwi. Te te 're ĩwa'azawi pese mono zé hã wa za duré wa te wasina âma 're uwaimrami u'âsi za'ra. ¹³ E niha wa za wasina waihu'u pese za'ra ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma si 're ĩwanomro mono na, duré ōhō si wa'rata 're ĩsâmra u'âsi mono na. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tō Tipẽ'ẽzani hã te te wama 're anhomri. Taha na wa za wa te wasina 're waihu'u pese za'ra. ¹⁴ Wamama hã ma tō ti'ra hã we satō, Danho'reptui'wa da. Ta hã wa tō wa te 're 'madâ'â za'ra, watōmo na. Āhãna wa oto wa te dama 're wasu'u za'ra, Danho'reptui'wa na, ĩ'ra hã. ¹⁵ Āté ni'wam norĩ hã te za ãne te te dama 're wasu'u za'ra: “Zezusi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra. Ta hã ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã we ti'ai u satō, Danho'reptui'wa da.” Āne na ni'wam norĩ hã te te dama 're wasu'u za'ra mono wamhã, ta norĩ 'ratap si te 'Re ĩhâimana

u'âsi mono hã 're hâimana, 'râwi. Ta norĩ si te 'Re ãhâimana u'âsi mono siré 're hâimana u'âsi za'ra, 'râwi.

¹⁶ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã simizawi pese uptabi di. Tane ni'wam norĩ hã te te 're dazawi pese za'ra mono wamhã, ta norĩ si te 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're hâimana za'ra, 'râwi. Ta norĩ 'ratap si te 'Re ãhâimana u'âsi mono hã 're sãmra, 'râwi. 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're ãwa'azawi pese mono zé hã wama waihu'u pese za'ra di oto. Taha na wa te wasiwi ãma 're wawã za'ra mono õ di oto. ¹⁷ Niwapsi te za Zezusi hã dahâimanazém na da'awaihu'u, za te te da'ãma ã'arowairébézéb ãma hã. Tawamhã 're ãhâimana wasété za'ra mono norĩ si te za hã za'ra oto. Cristu hã ti'ai ãma 're morĩ ré, sihãiba zawi ãna te te 're ãdazawi pese mono ne, ti'ab ré 're wasisawi pese za'ra mono wamhã, tawapsi, wasina wapahi za'ra õ di za, za da'ãma ãsipo'ozéb ãma hã oto. 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're ãwa'azawi pese mono zé hã wa te tãma ãma 're uwaimrami u'âsi za'ra mono wa, wa za wasina wapahi ãna ãsõ'a wahâimana za'ra ni. ¹⁸ 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, tãma wazawi pese za'ra nheré, wasina 're wapahi za'ra mono õ di za oto. Te te 're ãwa'azawi pese mono zé hã te te wama ãma 're a'uwaimrami u'âsi mono nheré, tãma 're wapé'ëwara waihu'u za'ra mono õ di za oto. Tane nheré, ni'wam norĩ hã sina pahi na 're hâimana za'ra mono wamhã, tawamhã, te te 're ãsawi pese za'ra mono zém na te te tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ di za, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma. Ta norĩ hã sina pahi u'âsi 're hâimana za'ra mono wa, te za romhã ré robzei'õ na 're hâimana za'ra ti'ab ré, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã za da'ãma ãsipo'ozéb ãma te te da'ahã za'ra wa, da te 're ãrobzépata za'ra mono ne.

¹⁹ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ãmorĩ'rata na te te 're wa'azawi pese mono wa, wa duré wa norĩ hã wa te wasiwi 're sawi pese za'ra, asa. Taha wa, wa duré 're wasisawi pese za'ra. ²⁰ Áté ni'wam norĩ hã te za taré ãne dama 're siwasu'u za'ra: “'Re ãhâimana u'âsi mono hã wa wa te 're sawi pese za'ra.” Áne dama 're siwasu'u za'ra mono nheré, te te 're da'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhã, sadawa nhipese na te ta norĩ hã 're hâimana za'ra. Titõmo na 'râwi te te 're ã'madã'ã za'ra mono norĩ hã te te 're sawi pese za'ra mono õ nheré, e niha te za tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono hã dahãiba u'ãbã te te siwi 're sawi pese, titõmo na te te siwi 're 'madã'ã mono õ nheré. Áne wamhã, tãma sawi waihu'u za'ra õ di, ta norĩ ma hã. ²¹ Zezusi hã ma tô ãne te te wama 're roti za'ra: “Ni'wam norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te siwi 're sawi pese za'ra mono wamhã, taha zarina te za duré te te 're dazawi pese za'ra.” Áne ãsimiroti hã, wama za'ra hã.

5

Ãsazei'wa norĩ hã siptete sina dawi 're ãhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹ Ni'wam norĩ hã, Zezu Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisutu na te te 're sazei pese za'ra mono wamhã, ta norĩ si te 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra, 're hâimana za'ra. Ni'wa hã aibã hã wama sawi pese za'ra wamhã, taha u'ãbã, wa duré ã'ra norĩ hã wa te 're sawi pese za'ra. ² Taha zarina wa za duré ãne hã waihu'u za'ra ni: 'Re ãhâimana u'âsi mono hã wama sawi pese za'ra wamhã, duré ãsimiroti hã wa te 're 'madã'ã pese za'ra mono wamhã, taha u'ãbã, wa za ã'ra hã tô sena 're wasisawi pese za'ra, wasiré ãsazei'wa norĩ hã. ³⁻⁴ Tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono hã wa te wasiwi 're sawi pese za'ra mono wamhã, e niha wa za tawamhã 're wahâimana za'ra. ãsimiroti si wa za wa te 're 'madã'ã pese za'ra. E ãsimiroti hã wama pire za'ra di, wa te 're ã'madã'ã pese za'ra mono zéb da hã. Mare di. 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra, oto 're wanomro mono wa, wama waihu'u pese za'ra di, wa te tãma ãma 're ã'uwaimrami za'ra mono zéb da hã. Taha wa, wanhiptete na wa za 'Re

Īhâimana u'âsi mono wě'ô'wa norĩ da, 're wahâimana za'ra, uburé marĩ ĩwasédé hã ti'ai âma 're Īhâimana za'ra mono wi. E niha wa za wanhiptete sina âma 're wahâimana za'ra. Zezusi hã Wanho'reptui'wa na wa te wasina 're ĩ'umnhasi pese za'ra mono zém na wa za wanhiptete sina dawĩ 're wahâimana za'ra. ⁵ E 'wam norĩ hã te za tawamhã 'Re Īhâimana u'âsi mono wě'ô'wa norĩ zada hã, siptete sina 're hâimana za'ra. Zezusi hã, 'Re Īhâimana u'âsi mono 'ra na te te 're ĩsaze za'ra mono norĩ si, te za sada 're hâimana u'âsi za'ra, 'Re Īhâimana u'âsi mono wě'ô'wa norĩ zada hã.

Cristu hã a'uwě hâiba na dasiré ĩpoto na tô sena na da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zé wasu'u

⁶⁻⁸ Zezu Cristu hã ti'ai u wei morĩ wamhã, a'uwě hâiba na ma tô podo. E niha wa za tawamhã wasiwi waihu'u pese za'ra ni, sena na Zezusi hã a'uwě hâiba na ĩpoto na, duré ti'ai âma a'uwě hâiba na 're ĩmorĩ na. Si'ubdatô ĩwaihu'uzé hã. ĩmorĩrata na ĩwaihu'uzé hã âne: Ti'ai âma poto wamhã, â na ma podo, tina dub're hawi, dasine. Duré maparane âma ĩwaihu'uzéb da hã âne: Ô hã dâ'â wamhã, ĩwapru hã ma tô tiwi puru, da te dasiwi ĩwa'rézéb âma hã. Taha na wa za wasiwi waihu'u pese za'ra ni, a'uwě hâiba na 're ĩmorĩzém na. Duré si'ubdatô âma ĩwaihu'uzéb da hã âne: 'Re Īhâimana u'âsi mono pē'ězani, tô sena na si te te wama 're ĩ'awaihu'u mono zém na, wa za duré wa te âma 're waihu'u pese za'ra. Ta hã te sadawa nhipse âna 're hâimana u'âsi. Tô sena uptabi na si ĩsimiroti hã. Â na ĩpotozé wasu'u hã, duré dâ'â wa, ĩwapru tiwi ĩpu'uzé wasu'u hã, duré 'Re Īhâimana u'âsi mono pē'ězani nhimirowasu'u hã, â norĩ waihu'uzém na marĩ aimawi na wa te âma 're waihu'u za'ra mono ô di. Âhã wasu'u si wa tô upsâtã pese na wasiwi waihu'u pese za'ra ni, Zezusi hã a'uwě hâiba na ĩpotozé wasu'u si. ⁹ Marĩ na tô sena na da te wama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, wa za tô wa te âma 're saze za'ra. Tawamhã, 'Re Īhâimana u'âsi mono hã marĩ hã te te wama 're awaihu'u mono wamhã, e wa te âma 're saze za'ra mono ô di za. Da te wama 're ĩrowasu'u za'ra mono zém nhipai u hã, wa za tô wa te âma 're sazei pese za'ra, simiroti pire uptabi wa, 'Re Īhâimana u'âsi mono hã. E niha tawamhã ma tô wama waihu'u za'ra. Zezusi hã tô sena, ti'ra uptabi na ma tô wama waihu'u za'ra. Taha wa, tô sena wa, wa za wa te âma 're sazei pese za'ra, ône haré. ¹⁰ Ni'wam norĩ hã, Zezusi, 'Re Īhâimana u'âsi mono 'ra hã te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za tipē'ě na sena na te te 're waihu'u za'ra, â na ĩpotozé wasu'u na, duré ĩwapru, tiwi ĩpu'uzé wasu'u na. 'Re Īhâimana u'âsi mono pē'ězani te te tãma 're ĩ'awaihu'u mono zéb zarina si, te za sena na te te 're waihu'u za'ra, a'uwě hâiba na ĩpoto na, Zezusi hã. Tane nherě, ti'ra na Zezusi te te dama 're ĩwaihu'u mono zém na, ni'wam norĩ hã 'Re Īhâimana u'âsi mono hã te te âma 're saze za'ra mono ô wamhã, ĩsadawa nhipe hã te te âma 're sa'ra za'ra, ta norĩ hã. ¹¹ E niha 'Re Īhâimana u'âsi mono hã, ti'ra te te dama 're ĩwaihu'u mono zé hã. Ta hã ma tô te te wama 're apisutu, ĩ'ra wazada ĩdâ'âzém na âma 're ĩwanomro u'âsi mono zéb da hã. ¹² Ni'wam norĩ hã 'Re Īhâimana u'âsi mono 'ra siré, 'râwi 're nomro mono wamhã, ta norĩ hã te za dâ'â âna 're hâimana u'âsi za'ra, 'Re Īhâimana u'âsi mono 'rata. Tane nherě, ni'wam norĩ hã 'Re Īhâimana u'âsi mono 'ra siré 're nomro mono ô wamhã, ta norĩ hã ĩ'rata dâ'â âna 're hâimana u'âsi za'ra mono ô di za.

'Re ĩdanomro u'âsi mono zé, da te dasina 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zé wasu'u

¹³ E marĩ da, wa âne aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, 'Re Īhâimana u'âsi mono 'ra, asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono norĩ ma. Aipē'ě 're, atâ'â âna 're anomro u'âsi aba mono zém na sena na asina waihu'u pese za'ra wa'aba da, wa âne aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. ¹⁴ 'Re Īhâimana u'âsi mono te te wama 're ĩ'awě mono zéb uwaibaba si, uburé marĩ na wa te tiwi 're rowaptērě za'ra mono wamhã, tô sena te za wamreme hã te te 're awapari pese, te te wama

ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono zéb da hã. Taha wa, wasina wahâtâ'â ãna, wa za 'râwi wapê'ê 're ĩtême 're wasihutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono u hã. ¹⁵ Uburé marĩ na wa te tiwi 're ĩrowaptêrê za'ra mono zém na te wa'ãma 're po're pu'u u'âsi, wamreme na. Tô sena na, wa tô ãne na waihu'u za'ra ni. Taha zarina wa duré wasina waihu'u pese za'ra ni, za te te wama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono zém na hã.

¹⁶⁻¹⁷ Uburé da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, dawasédé tô, simisutu. Tane nherê, ni'wam norĩ hã tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti u tiwasété wi oto 're sipizari za'ra mono wamhã, ô hã te te ãma 're ab'madâ'â mono ô di za oto. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩdanomro u'âsi mono zé hã, tiwi 're simani za'ra mono ô di za oto.

Tawamhã ni'wam norĩ hã ĩwasédé hã ãne na te te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, duré ĩwasété na waihu'u za'ra wa'aba wamhã, te za ãma 're aimreme zusi aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ĩpê'ê 're, dâ'â ãna 're ĩhâimana u'âsi za'ra mono zé hã te te tãma 're apisutu mono da oto.

Tane nherê, ni'wam norĩ hã tiwasété wi 're ĩsipizari za'ra mono zéb zô, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani te te tãma 're ĩroti za'ra mono zé hã te te 're wapari za'ra mono ô wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te za ĩwasédé hã te te ãma 're ab'madâ'â u'âsi. 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩdanomro u'âsi mono zé hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono ô di za. Tiwasété wi 're sipizari za'ra mono ô nherê, e niha te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ãma 're siwamri za'ra, te te 're ĩsô'reptu za'ra mono zéb da hã. Taha wa, ta norĩ ãma hã te ãma aima roti za'ra wa'aba ô di za, ãma 're aimreme zusi aba mono zéb da hã.

¹⁸ Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ãma 're 'ra za'ra mono wa, ĩsib'a'uwê oto 're nomro wê mono wamhã, tiwasédé te te oto 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono ô di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra hã, Zezusi hã oto ãma 're sisaprĩ u'âsi za'ra mono wa, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ waihu'u za'ra mono ô di oto. Taha wa, ĩwasété uptabi hã te te oto 're upi waihu'u za'ra mono ô di za, Wa'uburé hã. ãne hã wama waihu'u pese za'ra di oto.

¹⁹ Ti'ai ãma uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono wê'ô'wa norĩ hã ĩwasété uptabi zadawa para te 're hâimana za'ra. Wa norĩ si 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê, wa 're wanomro. ãne hã wama waihu'u pese za'ra di duré.

²⁰ ãne wa tô duré waihu'u za'ra ni. Zezusi hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra hã ma tô wei mo, ti'ai u. Ta hã ma tô tinhimiroti na te te 're wa'apawapto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tô sena uptabi hã wa te 're ĩwaihu'u pese za'ra mono zéb da hã. ĩ'ra ãma, Zezu Cristuhu ãma 're wanomro mono wa, wa duré ĩmama ãma 're wanomro, tô sena uptabi ãma. Zezusi hã, ta hã uburé Danhib'apito uptabi. Ta hã dapê'ê 're dadâ'â ãna 're ĩdanomro u'âsi mono zé hã, te te dama 're ĩ'apisutu mono. ãne na wa tô wasiwi waihu'u pese za'ra ni.

²¹ ĩ'ra norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono upana waihu'u pese newa, marĩ na 're ĩdawata za'ra mono norĩ wi, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'râwi da'ãma 're sasômri za'ra wa'aba mono tô da.

2 Zuwã

Zuwã hã maparane âma te te duré ĩrob'ui'érézé, ĭsazei'wa norĩ ma ĭbaihã wasu'uzé

Ā ĭbaihã na rob'ui'éré na Zuwã hã ma tô ĭsazei'wa norĩ hã âma pawaptob za'ra, 're sisawi pese za'ra mono da, duré roti senai'õ hã te te 're wapari za'ra mono tõ da, daro mono bâ te te ĭropéi mono hã.

¹ Wa hã, Wanhíb'apito zazei'wa norĩ 'madâ'â'wa, wa âma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, tinhib'a'uwẽ da, 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te 're ĭ'apisutu za'ra wa'aba mono norĩ ma. Tame te asiré ĭsazei'wa norĩ hã asiré 're asi'rã'õtõ u'âsi aba mo. Pĩ'õ norĩ hã ti'ra te te 're ĭ'madâ'â pese za'ra mono ne, te 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, ĭsazei'wai mono bâ. Taha wa, simisutu ĭma asawi pese za'ra wa'aba di, tô sena. Tane nherê, ĭma si asawi za'ra wa'aba õ di. Uburé Zesusihĩ wasu'uwẽ hã te te ĭwaihu'u pese za'ra norĩ ma zama, asawi za'ra wa'aba di duré. ² ĭwasu'uwẽ hã tô sena uptabi hã wasiré wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wa, wa wa te 're asawi pese za'ra wa'wa. Õne u'âsi te za ĭwasu'uwẽ hã wasiré 're hâimana u'âsi.

³ Wamama ma, wa 're ĭmreme u'âsi, 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma, duré ĭ'ra Zezu Cristuhu ma zama, ĭsimizawizé hã wa'âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da, ta norĩ âma si rowẽ u'âsi, âma 're wanomro mono da. Wa'âma 're siwãrĩ u'âsi zahuré mono da, wa duré tãma 're ĭmreme u'âsi zahuré. Āne te za te te wama 're apisutu zahuré, Wamama nhimiroti si tô sena na wasiré wa te âma 're ĭ'madâ'â pese za'ra mono norĩ ma, duré 're ĭwasisawi pese za'ra mono norĩ ma zama.

ĭsazei'wa norĩ, tô sena Cristuhu wasu'uwẽ zarina si 're ĭhâimana za'ra mono zé wasu'u

⁴ Ni'wam norĩ hã asiré 're ĭ'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã ĭwasu'uwẽ tô sena zarina si te, u, 're hâimana za'ra, Wamama te te wama 're ĭ'aroti mono zéb zarina si. Āne hã te wapari wamhã, ma tô ĭwasu'u wẽ za'ra hã ĭma rowẽ waze. Taha wa, ĭtoi uptabi di, ãhãna hã. ⁵ Wasiré ĭsazei'wa norĩ, ĭma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ãne wa za oto aima roti za'ra wa'wa. Uburé wasiré ĭsazei'wa norĩ hã, oto 're wasisawi pese za'ra wa'aba mono. Ā hã roti hã ãhãna si õ di. Duréhã ĭsãna'rata hawimhã, Zesusi wa te 're ĭsaze na'rata za'ra mono zém hawi, wama 're ĭhâimana u'âsi za'ra mono, ã hã. ⁶ E niha tawamhã, âma 're ĭwasisawi pese za'ra mono zé hã za. 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhimiroti si wa za wa te 're 'madâ'â pese za'ra. Āne ma tô ĭsãna'rata hawimhã, ĭsimiroti wasu'u hã 're ĭwapari za'ra wa'aba mo, âma 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina âma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

⁷ 'Re ĭhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, roti tô senai'õ na te te dama 're ĭroti za'ra mono norĩ hã ahã uptabi di oto. Daro mono bâ te dawazari 're hâimana za'ra. Zezu Cristu hã, a'uwẽ hãiba na dasiré ĭpoto õ na, te ta norĩ hã sô 're simrami za'ra dama, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã Danho'reptui'wa da, te te ĭpisudu hã. Ni'wam norĩ hã ta norĩ ne 're hâimana za'ra mono wamhã, te za ĭwaihu'u za'ra wa'wa, roti tô senai'õ na te te dama 're ĭroti za'ra mono hã. Te za duré ĭwaihu'u za'ra wa'wa, Cristuhu zada 're ĭhâimana za'ra mono na hã. ⁸ Taha wa, roti tô senai'õ na te te dama 're ĭroti za'ra mono norĩ wi, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo 'rãwi, 're ĭromhuri za'ra wa'aba mono zé wa'ã hã 're simini tõ za'ra wa'aba mono da. Uburé marĩ iwẽ na 'Re ĭhâimana u'âsi mono, za te te aima ĭwa'ãbã za'ra wa'aba

zé hã ubuni na asima 're waibui wa'aba mono da, te za 'râwi 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo.

⁹ Ni'wam norĩ hã Cristuhu nhimiroti si te te 're wapari za'ra mono õ wamhã, tinhimirosa'rata na te te ãma 're uzusi za'ra mono wamhã, ta norĩ hã 'Re ãhãimana u'âsi mono siré 'râwi 're hãimana za'ra mono õ di. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã Cristuhu nhimiroti zarina si 're nomro mono wamhã, ta norĩ si te Wamama siré 're hãimana za'ra 'râwi, ã'ra siré zama. ¹⁰ Duré Cristuhu nhimiroti upana te te dama 're ãroti za'ra mono hã ta norĩ hã atẽme 're sihutu aba mono wamhã, sô 're atob'uzu za'ra wa'aba mono õ di za, asõrõwa u 're sisisi aba mono da. ¹¹ Sô 're atob'uzu za'ra wa'aba mono wamhã, ãsimiromhuri wasété na te za ãme 're aiwasété za'ra wa'aba mo, ãma 're sasõmri za'ra wa'aba mono wa.

Zuwãhã nhimi'ui'ééré 'rãsutuzé wasu'u

¹² Zahadu marĩ hã ahã uptabi di, te aima ãwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Tane nherẽ, ãhãna hã te ãsima wẽ õ di, ãbaihã na te aima ãma ãrob'ui'ééré za'ra wa'aba da hã. ãma atẽme ãmorĩ aba da si, wa ãsima rob'madâ, wasisabu za'ra da. Tawapsi wa za 'râwi wasisadawa 'madâ'â za'ra ni. Tawapsi wasima watoi uptabi za'ra di za oto.

¹³ ãme wasiré ãsazei'wa norĩ hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa, ai'ra waptéb za'ra wa'aba ne, 're ãnomro mono norĩ hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono, tinhib'a'uwẽ da, te te ãpisutu za'ra norĩ hã.

3 Zuwā

Zuwā hā si'ubdatō āma te te duré ĩrob'ui'ééré, Da'izuhu ma Ībaihā wasu'uzé

Ā ĩbaihā na rob'ui'ééré hā Zuwā hā ma tô aibā ma tisō, Da'izu na ĩsisi ma. ĩsazei'wa norĩ 'madâ'â'wa, ta hā. Zuwā hā ma tô āma tiwata, ĩsimiromhuri na, duré aibā ĩhâiba amo āma zama, Demetirizuhu āma. Tazahā aibā ĩhâiba amoi ma, ma tô timreme hā pētē, Di'oterepesi na ĩsisi ma, ta hā rob'uwaibaba 're morĩ ō wa.

¹ Da'izu, a hā ĩsiwadi uptabi, ĩma asawi uptabi di, tô sena. Wa hā, Wanhib'apito zazei'wa norĩ 'madâ'â'wa, 're ĩhâimana mono, wa za oto aima āma rob'ui'ééré.

² ĩsiwadi, 're aimorĩ wē u'âsi wa, te 'râwi asiwē'ō āna 're aihâimana mo, ato sina. Taha wa, wa tô te ĩsima 're aiwē, uburé marĩ ĩwē si aima 're hâimana u'âsi mono da. Wa duré te ĩsima 're aiwē, aihâzé āna 're aihâimana mono da. ³ 'Re aihâimana mono zém hawi, ma tô wasisānawā norĩ hā we ĩtēme 're sihutu. We 're sihutu mono sidâpâsi, ma tô siparabâsi te te ĩma 're aiwasu'u wē za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zariņa si 're aihâimana wē mono na hā. Taha wa, aiwasu'u ma hā ĩtoi uptabi di. Ōhō na si te tô 're aihâimana u'âsi mo, rēme waihu'u āna. ⁴ Āne hā ĩ'ra norĩ āma te 're wapari wē za'ra mono wa, ĩma 're rowē uptabi mono di, Wanhib'apito wasu'uwē na te āma 're ĩpo're pu'u za'ra mono zéb zarina te te 're ĩsazei pese za'ra mono norĩ āma. ĩ'ra norĩ 're ĩhâimana wē za'ra mono wasu'u te 're wapari mono wamhā, ĩma 're rowē uptabi mono di. Marĩ na uburé rowasu'u hā te 're wapari wē mono nherē, te te siwi āma wabzu ō di, ĩ'ra norĩ wasu'u te 're ĩwapari zeĩ mono zém na hā.

Da'izuhu wasu'u wē wasu'u

⁵ ĩsiwadi, ĩma asawi pe hā, asimi'ē na te ĩsazei'wa norĩ āma 're aiwārĩ u'âsi mo, darob amoi hawi atēme 're ĩsihutu mono norĩ āma. Ta norĩ hā aima sa'rese za'ra ō nherē, te ai'umnhasi na tāma 're aihâimana za'ra mo. ⁶ Ta norĩ hā ma tô asimizawi pese zém na we te te 're aiwasu'u za'ra, āme ĩsazei'wa norĩ 're ĩsi'rā'ōtō mono norĩ nho'a. ĩsazei'wa norĩ hā darob amoi hawi atēme 're ĩsihutu mono norĩ hā, aihawi nimomo 're nomro mono ō ré, marĩ na āma 're aiwārĩ za'ra mono wamhā, wē di, ubana 're nomro tō mono da. Wē uptabi di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aima 're ĩ'awē mono zéb zarina si te za āma 're aiwārĩ za'ra mo. ⁷ Ta norĩ hā Wanhib'apito ma, te te 're romhuri za'ra mono da, ma tô si'uihā na asatōrĩ za'ra, tirom hawi, daro mono bâ te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Duré ĩsazei'ō'wa norĩ hā marĩ na āma 're siwārĩ za'ra mono da, sina sô 're simnhasi za'ra mono ō di, ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hā. Mare di. ⁸ Taha wa, wa norĩ si wa za āma 're wasina u'âsi. Zezusihi wasu'uwē hā ta norĩ hâiba u'âbâ, wa te āma 're ropéi mono da, wa za āma 're wasina u'âsi, tô sena.

Di'oterepesihi wasu'u, Demetirizuhu wasu'u me

⁹ Āne wa za duré āma aima waihu'u. ĩnhimi'ui'ééré hā tamomo wa tô āma tisō ĩsyryre hā, ĩsazei'wa norĩ hā asiré 're ĩsi'rā'ōtō mono norĩ ma. Tane nherē, te ni'wa hā tame 're sāmra, ĩwē'ō'wa hā, Di'oterepesi na ĩsisi hā. Ta hā uburé asiré ĩsazei'wa norĩ ma, si'apito da si te te sina 're rob'ruiwapari u'âsi mono wa, ĩnhimiroti hā te te 're wapari mono ō di, ĩsipai u da'madâ'â'wa na 're ĩhâimana mono 'ru te. ¹⁰ Taha wa, atēme āma ĩwisi wapsi, wa za ĩsimiromhuri wasété na asiré ĩsazei'wa norĩ hā āma po're pu'u za'ra, ĩsō'a. Ta hā te sadawa nhipese na

taré te te dama 're wabâsi wasété u'âsi. Tane nherē, taha si ō di, tiwasédé te te 're ĩ'manharĩ mono zé hã. ĩsazei'wa norĩ hã darob amoi hawi ĩtēme 're sihutu mono wamhã, ĩsōrōwa u ĩtēme 're ĩsisi mono da hã, te te 're dawaibui mono ō di. Ōne haré te te tãma 're arob'ru. Duré tame ĩsazei'wa norĩ hã 're ĩsi'ubumroi mono norĩ wi, te duré te te 're awē'ō, ĩsiré ĩsazei'wa norĩ hã darob amoi hawi ĩtēme 're sihutu mono wa, sô 're hãsi tō mono da, ĩsōrōwa u ĩtēme 're sisisi tō mono da. Tane nherē, ĩsazei'wa norĩ hã te te 're wapari za'ra mono ãna, tisiré ĩsazei'wa norĩ hã tinhorōwa u te te 're 'mazasi za'ra mono wa, te duré ō hã da'mazasi'wa norĩ ma, te te tãma 're arob'ru, tisiré ĩsazei'wa norĩ wi 're wairébé mono da, siré 're hãimana tō za'ra mono da oto, rowahutuzéb 'remhã.

¹¹ ĩsiwadi, ĩma asawi pe hã, dapo're ãna dawasédé da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono ne, 're aihãimana mono ō di za, ō aibã hã 're ĩmorĩ wasété ne hã. Marĩ ĩwē zô si te za asima 're ĩrob'madã'ã u'âsi mo, 're ĩdahãimana wē za'ra mono norĩ ne. Ni'wam norĩ hã marĩ ĩwē si te te sima 're 'madã'ã za'ra mono wamhã, ta norĩ si te 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're hãimana za'ra. Duré ni'wam norĩ hã tihãimana wasété si te te sima 're wē uptabi za'ra mono wamhã, ta norĩ hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono hãimanazé hã 'rãwi te te 're waihu'u za'ra mono ō di.

¹² Aibã hã te aihĩni ĩsazei'wa norĩ hã te te siwi 're wasu'u wē za'ra, Demetirizu na, ĩsisi hã. Duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te tãma 're ĩwē mono zéb zarina si, sena na 're ĩhãimana mono na ma tō ĩwaihu, 're ĩhãimana wē mono zém na hã, ta hã. ĩzama wa duré te ãma 're wasu'u u'âsi, wē na dama 're ĩhãimana mono na hã. A hã ma tō, tō sena ĩnhimiroti na hã ĩwaihu.

Zuwã te te ĩrob'ui'ére 'rãsutu zéb ãma, ĩsazei'wa norĩ te te ĩ'azawizé

¹³ Zahadu marĩ hã ahã uptabi di, te aima ãma ĩwaihu'uzéb da hã. Tane nherē, te ĩsima wē ō di, ĩbaihã na te aima ãma ĩrob'ui'ére da hã, ãhãna hã.

¹⁴ 'Rãwi ĩwasisōpētē su'u da si, wa ĩsima te rosa'rata u'âsi. Tawapsi wa za 'rãwi wasisadawa 'madã'ã ni.

¹⁵ Wa duré ai'ãma 're ĩmreme u'âsi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, rowē u'âsi 're aihãimana mono zé hã te te aima 're pisutu u'âsi mono da. ãhãna wasiwadi norĩ zama te ãma asawi za'ra, ãme ĩsiré 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã. Ma'ãpé, wasiwadi norĩ hã ai'rata 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã ĩhãiba mono bã ĩma sawi za'ra na.

Zudasi

Īsazei'wa norĩ ma, Zudasi te te ĩrob'ui'érézé

Ībaihâ wasu'uzé

Ā Ībaihâ na rob'ui'éré hã Zudasi hã ma tô âma rob'ui'éré. Āté tô õ hã Zezusihi no, Marcusi te te ĩwasu'u hã Marcusi 6.3 âma hã. Zezusihi zazei'wa norĩ ma, ma tô â hã tinhimi'ui'éré hã time, roti senai'õ na rowasu'u'wa norĩ da, hâimana nhimiza'rese 're hâimana za'ra mono da.

Zudasi hã ma tô sima wê, tinhimi'ui'éré na ĩsazei'wa norĩ hã te te 're pawaptob za'ra mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na hâimana nhiptete sina 're nomro mono da. Ma tô duré tâma roti za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te dawĩ 're ĩ'udâ za'ra mono norĩ hã te te 're wapari za'ra mono tô da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono za te te 're ĩhâ za'ra mono norĩ hã.

¹ Wa hã Zudasi, Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, duré Ti'aduhu no, wa aima âma rob'ui'éré za'ra wa'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô te te 're aipisutu za'ra wa'wa, ĩsib'a'uwê oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, tâma asawi pese za'ra wa'aba di, Wamama ma hã. Duré Zezu Cristu hã te te 're ai'madâ'â pese za'ra wa'aba mono di oto.

² Wa hã wa ai'âma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'âma 're ĩpê'ézé mono zé hã aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, sa'êtê na, duré rowê hã te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da. Wa te te tiwi 're rowaptêrê u'âsi duré, ĩsimizawizé hã ai'âma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti upana, ĩsazei'wa norĩ ma, rowasu'u nhipese'wa norĩ wasu'u

2 Pedru 2.1-22

³ ĩsisânawã norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, wa tô aré ĩsima rosa'rata, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwa'anho'reptui mono zém na te aima rob'ui'éré za'ra wa'aba da. Tane nherê, marĩ ĩwasétére hã ai'âma 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, wa tô ĩnhimirosa'rata na ĩsima âma saprĩ, taha na si te âma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba da. Wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê, wa oto 're wahâimana za'ra. Ta hã ma tô misi haré te te wama 're anhomri, Cristuhu wasu'uwê na roti hã âma 're ĩwanomro mono zéb da hã. Taha wa, wa oto aima âma rob'ui'éré za'ra wa'wa, taha na si dama 're asiwasu'u nhiptete za'ra wa'aba mono da. ⁴ E marĩ wa. Ni'wam norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti wê'õ'wa norĩ hã te aiwazari 're hâimana za'ra wa'wa. Sõ'awi te te 're rowahutu za'ra mono nherê, te ta norĩ hã roti na te te aiwi âma 're upa za'ra wa'wa. Taha wa, ĩsimiroti za'ra hã tô sena newa, te asiré ĩsazei'wa norĩ hã 're ĩwapari za'ra wa'aba mo. Duré õ norĩ hã aibâ ĩwasété norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're wazé mono õ di. Duré Wanhib'apito Zezu Cristu hã misi uptabi 're ĩhâimana mono hã ma tô te te siwi 're wê'õ za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te te duré 're 'madâ'â pese za'ra mono õ di. Aimawi na si te te dama 're rowasu'u za'ra. Āne ĩsimiroti za'ra hã: “'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're da'azawi pese uptabi mono wa, te dawasédé hã te te dama 're apari. Taha wa, da te 're saze za'ra mono nherê, tane nherê, te za da te dasima 're ĩwê za'ra mono zéb uwaibaba, 're danomro wasété, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimihâzém na dasina 're dapahi za'ra mono âna.” Āne ĩsimiroti wasété za'ra hã, dama. Duré hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô ta norĩ âma waihu'u siro ĩbaihâ na hã, 're ĩnomro wasété mono norĩ âma, te te 're ĩwê'õ pese za'ra mono zém na, za te te 're ĩhâ za'ra mono zém na hã.

⁵ Wa za oto āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, waihu'u pese za'ra wa'aba nherē. Duréihā Wanhib'apito hā ma tō Izarazéhé nhihudu norī sō'reptu za'ra. Ezitu hawi ma tō sani za'ra. Tawamhā te te sō'reptu za'ra nherē, ni'wam norī hā te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono ō norī hā ma tō uprosi. ⁶ Tane duré, hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā, īsipizari za'ra norī āma, wa za duré āma aipo're pu'u za'ra wa'wa. Ta norī hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā pisutu za'ra aré, īsadawa para te te tāma 're romhuri za'ra mono da, pire nā. Tane nherē, ma tō hāiwa āma romhuri na te te tiwi āma 're upa za'ra. Tiwasété na 're īnomro mono zéb zō si, ma tō rēme za'ra oto, 're īhāimana za'ra mono zé hā. Taha wa, ma tō oto 'Re īhāimana u'āsi mono hā satōrī za'ra, robra si 're īsa'wari mono u, tame pawasisi ré 're simasab u'āsi mono da. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ropsi'utōrīzéb u za te te da'āma īrowairébézéb u, te za tame 're hāimana u'āsi za'ra. Tawapsi te za oto wē'ō pese za'ra. ⁷ Ma'āpé duré, āma asipo're pu'u za'ra wa'aba, duréihā Sodoma na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're īdahāimana wasété za'ra mono norī āma, duré Domora na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're īdahāimana wasété za'ra mono norī āma, duré ī'rata 'ri wa'ōtō mono bā 're īdahāimana wasété za'ra mono norī āma hā. Tame ma tō uburé dahāimana wasété uptabi na 're dahāimana za'ra, dasiwazari. Dahāiba na ma tō dasina 're danhipsaihuri za'ra. Duré aibā nherē, ma tō aibā si'uiwa na dasina 're dawasété za'ra. Hāiwa āma aré te te 're īromhuri za'ra mono norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're īwapari za'ra mono ō ne, da te 're wapari za'ra mono ō di. Taha wa, ma tō unhama ro'o na dama rob'manharī za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, da te 're robzépata u'āsi za'ra mono da, unhama ro'o u'āsi āma. Taha na te za āma 're dasipo're pu'u u'āsi za'ra, ta norī zarina oto āma 're danomro wasété tō mono da.

⁸⁻⁹ Duréihā 're īdawasété za'ra mono ne, te āhāna hā aibā norī hā 're hāimana wasété za'ra, roti tō senai'ō na te te aima 're īroti za'ra wa'aba mono norī hā. Ta norī hā sōtō 'rowim ne sōtō 'rowib ō nherē, marī īwasétére hā te te 're ī'madā'ā za'ra mono zéb zarina, te tihāiba na 're siwasété za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā ma tō duré te te siwi 're wē'ō za'ra. Hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma, romhuri'wa norī āma, te duré te te 're wasété za'ra, ta norī hā. Tanei ō di, Midé hā hāiwa āma romhuri'wa norī ma īpire za'ra hā. Ta hā duréihā ma tō Mozésihi hāiba hā sawi Wa'uburé wi, te te āri tō da. Tawamhā, Midé hā aré sada sahi nherē, īwasédé hā te te āma hiri ō di, te te āma īwasété na hā. Āne si ma tō tāma waihu'u, Wa'uburé ma: “Wanhib'apito si te za sa'ētē aima tinha.” Ō hā Wa'uburé hā aré dama pire na hāiwa āma romhuri'wa na 're hāimana mono wa, te te āma wasété ō di, Midé hā. Tane nherē, te ta norī hā hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī āma, te te 're wasété za'ra, aibā īwasété norī hā. ¹⁰ Tane nherē, te aibā īwasété norī hā rosa'rada hā uburé tāma īwaihu'u za'ra ō ma, nharī wasété za'ra. Robzari norī hā rosa'rata āna siwa'ru 're īhāimana za'ra mono ne, te ta norī hā 're hāimana za'ra, simirosa'rata 'wa'rutu na. Taha zarina te za ai'utō. ¹¹ Ta norī ma, tāma ropipa uptabi za'ra di za, duréihā Ca'ī, 're īhāimana wasété mono zém ne, 're hāimana za'ra mono wa. Duré Bara'ā hā rob'uiprazéb zō 're īmorī wasété ne, te te 're rob'ruiwapari za'ra mono wa, tāma 're ropipa uptabi za'ra mono di za. Duréihā Cora hā ma tō ti'madā'ā'wa hā wē'ō, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipisutu nherē. Tane te duré aibā īwasété norī hā īsazei'wa norī 'madā'ā'wa norī nhimiroti hā te te 're wē'ō pese za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipisutu nherē. Taha wa, Cora īsi'utōrī ne te za duré ai'utō, aibā īwasété norī hā. ¹² A norī wa'wa hā te asiré īsazei'wa norī me 're asisawi za'ra wa'aba mono sina, asa hā asima 're ī'manharī za'ra wa'aba mo, simisutu. Tane nherē, te īwasété norī hā atēme 're sihutu 'wa, asa hā asima 're 'manharī za'ra wa'aba mono ré. Siséb ō zarina te ta norī hā te te aiwi 're ro'wa'rutu za'ra wa'wa, siwa'ru. A norī wa'wa hā zazahā īhāirā ne te 're aihāimana wē za'ra wa'aba

mo, ĩwě na si. Tane nherě, ta norĩ hã zazahã ĩhãirã, da te 're ĩhã'uptob za'ra mono ne, te 're hãimana wasété za'ra, sima si te te 're rosa'rata wasété za'ra mono wa. Ta norĩ hã hãiwa nhirõno hã, tã ĩhawi 're ta'a za'ra mono ãna, rowa'u te te 're ĩ'mapraba za'ra mono ne, marĩ ĩwě hã te te 're 'manharĩ za'ra mono õ di. Duré rob'rã, 're ĩ'rã prédu mono zéb u, wede hã 'rãĩ ãna 're ĩsimasa mono ne, duré da te oto 're sariza'o'o za'ra mono wa, 're ĩ'ré pese za'ra mono ne, marĩ ĩwě hã te te 're 'manharĩ za'ra mono õ di, ta norĩ hã. ¹³ Á sisasi hã 're ĩsibzaihã za'ra mono ne, te ta norĩ hã tãma 're rowě za'ra mono da newa, hãwi si 're nomro, 're wa'utu za'ra mono ãna. Duré â nhibzaihã zaipro ĩwasédé, supara 'ré u te te 're ĩsãmra mono ne, te marĩ ĩwasété si te te 're 'manharĩ za'ra, ta norĩ hã. Wasi hã siwa'ru 're ĩnomro mono ne, te duré ta norĩ hã siwa'ru 're hãimana za'ra, te te 're rob uptabi za'ra mono ãna. Ta norĩ ãma ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã sima ãma roti sirõmo za'ra, za te te ĩhã za'ra zém na hã. Robra si 're ĩsa'wari mono zéb u te za satõrĩ za'ra, robra u'âsi u, ĩwa 're hãimana u'âsi za'ra mono da, tame.

¹⁴ Duré ĩhã Enoti hã te 're hãimana, Adãhã 'ra nhihudu hã. Ta hã ma tô romhã ré da'ãma waihu'u siro, 're ĩdahãimana wasété za'ra mono norĩ ãma hã. ãne ma tô da'ãma waihu'u siro:

“Ma'ápé waihu'u za'ra wa'aba. Wanhíb'apito te za wei mo. Tãma ĩromhuri'wa norĩ hã ahã uptabi na te za we ĩsiré ai'aba'ré. ¹⁵ Tawamhã te za oto da'awaihu'u, 're ĩdahãimana wasété za'ra mono na, duré 're ĩdahãimana wě za'ra mono na zama. Taha zarina te za oto da'ãma arowairébé. Tamep si te za oto 're ĩhãimana wasété za'ra mono norĩ hã awě'õ pese. Uburé marĩ ĩwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wa, te za awě'õ pese, duré mreme wasété na 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma te te 're wasété za'ra mono wa.”

ãne ma tô Enoti hã romhã ré da'ãma waihu'u siro, tame aiwazari wa'aba aibã norĩ hã 're ĩhãimana wasété za'ra mono norĩ ãma zama.

¹⁶ Ta norĩ hã te 're siwapsari u'âsi za'ra, soto wasété na. Si'upana si te duré ta norĩ hã dawasédé hã te te da'ãma 're sa'ra, 're danomro wě mono nherě. Si'uihã na marĩ hã te te sima 're ĩwě za'ra mono zéb uwaibaba si, te te 're 'manharĩ za'ra, ĩwasétére hã. 'Rãwi te ta norĩ hã sina 're wata u'âsi za'ra, tiwě na. Te duré taré dawě te te da'ãma 're sa'ra za'ra, ĩwa'rãmi marĩ ĩwě hã da te tãma 're sãmri za'ra mono da.

Zudasi hã, ĩsazei'wa norĩ hã siptete sina ãma 're nomro mono da, te te tãma ĩroti za'ra zé wasu'u

¹⁷ ĩsisãnawã norĩ, ta norĩ nhimiroti wasu'u wasédé hã 're wapari za'ra wa'aba mono õ di za. Wanhíb'apito Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ nhimirowasu'u na si te za 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁸ ãne ma tô ta norĩ hã wama waihu'u sirõmo za'ra: “Nimahã na ĩropsi'utõrĩzéb u hã aibã norĩ hã te za dawazari 're hãimana za'ra, ĩwasété norĩ hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te siwi 're wazé mono õ di za. Te za duré ai'ãma 're wa'ě za'ra wa'wa. Si'uihã na marĩ hã te te sima 're ĩwě za'ra mono zéb uwaibaba si, te za te te 're 'manharĩ za'ra, ĩwasétére hã.” ãne ma tô wama waihu'u sirõmo za'ra, Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ hã. ¹⁹ Aibã ĩwasété norĩ hã te ĩsazei'wa norĩ wi tinhimirowasu'u wasété na te te 're ro'wa'rutu za'ra, ĩsazei'wa norĩ hã siré 're si'rã'õtõ u'âsi mono nherě, siwi 're siwanhizari za'ra mono da, ta hawi. 'Re ĩdahãimana wasété za'ra mono norĩ nhimirosa'rata zarina si te ta norĩ hã te te 're rosa'rata za'ra. 'Re ĩhãimana u'âsi mono pē'ezani hã ta norĩ pē'ě 're, 're hãimana za'ra mono õ di. ²⁰ ĩsisãnawã norĩ, tane nherě, te za ãma 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo, Wanhíb'apito wasu'uwě na 're ĩsaze za'ra wa'aba mono zém na, aihãimana prédu sinã asima 're sa'ětě u'âsi za'ra wa'aba mono da. Duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba

mono wamhã, Īpě'ēzani te te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na si, te za tãma 're aimreme zusi aba mo. ²¹ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina si, te za 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo, ĩsimizawi pese zém hawi asina tiwi 're aipahã za'ra wa'aba mono tō da. Duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimizawi pese na dama 're ĩsōpru mono zéb zô, te za asina 're asimipari u'ãsi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'rata 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono zéb da hã, te te aima ĩsōmri za'ra wa'aba zô.

²² Āne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã Wanhib'apito zadawa wasu'uwẽ hã te te 're saze za'ra mono nherẽ, ãma 're ĩsiwawã za'ra mono norĩ ãma, te za ãma 're aipě'ēzé za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito wasu'uwẽ na apã 're pě'ē nhimi'wara mono da. ²³ Duré, unhamã u aré 're darere'e mono wa, da te 're ĩdanho'reptu za'ra mono ne, te za ni'wam norĩ hã 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mo, Zezusi te te 're saze za'ra mono da, ropipa u 're sisisi tō mono da. Duré ni'wam norĩ hã, wasété uptabi na 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã ta norĩ ãma zama te za duré 're aipě'ēzé za'ra wa'aba mo. Āma 're aipě'ēzé za'ra wa'aba mono nherẽ, te za ta norĩ wi 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, tihãimana wasété zéb u te te 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da, sitẽme. Da'uza hã hã wẽ nherẽ, da te dasiwi 're hã uptob za'ra mono wa, da te 're ĩwẽ'õ pese za'ra mono ne, tihãimana wasété zém na 're ĩsi'uptob za'ra mono zép si te za asiwi 're ĩwẽ'õ pese za'ra wa'aba mo.

Zudasi hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma ĩwatazé wasu'u

²⁴⁻²⁵ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma si 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono za. Taha si uburé Danhib'apito hã te 're hãimana, Wa'anho'reptui'wa hã. Wanhib'apito Zezu Cristu we te te wazada ĩsōmrizém na ma tō te te 're wa'anho'reptu, wazada ĩdã'ázém na. Ta hã wẽ uptabi di. Wẽ uptabi wa, uburé wa te 're wazéb u'ãsi za'ra wa'aba mono za. Waihu'u pese uptabi di duré. Danhipai u dama pire uptabi di, õhõ si. Āne 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, marĩ õ ré 're ĩhãimana mono zé hã, duré ãhãna hã. Õne u'ã te 're hãimana u'ãsi, tiwaihu'u pese uptabi na. Taha wa, ãma 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono za.

Taha ma, uburé marĩ hã tãma waihu'u pese di, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã, 're rẽme za'ra wa'aba mono tō da, aiwasété u 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da. Te za duré sitẽme aiwaibui wa'wa, aiwasété ãna ĩsõ'a 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da, duré ato sina ĩ'rata 're anomro u'ãsi aba mono da, rowẽ ãma. Tane tō.

Apocaripsi

Rob'rāsutuzéb āma za ĩropsihāi'ré mono zém na, Zuwā te te āma ĩrob'ui'éérézé Ībaihā wasu'uzé

Ā ĩbaihā na rob'ui'ééré'wa hā Zuwā na ĩsisi hā, Zezusihi zadawa wasu'u'wa. Ta hā Zezusihi wasu'uwē na te te dama 're rowasu'u za'ra mono 'ru te, si'ŋhi wapsi, ma tō sērē ni, dazazéb 're, Patemosi na rob'ré za'iti nhisi āma. Tame sāmra ré, ma tō rob'ui'ééré, ā ĩbaihā na hā.

Ā ĩbaihā hā Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Zezusihi zazei'wa, siré 're ĩsi'rā'ōtō za'ra mono norĩ ma, ma tō rob'ui'ééré, 7 na tiza'rui mono bâ 're ĩsi'rā'ōtō mono norĩ ma hā. Tinhimi'ui'ééré na ma tō tāma roti za'ra, siptete sina Zezusihi āma 're nomro u'āsi mono da, danhib'rata te te 're robzépata za'ra mono nherē, te te 're rēme za'ra mono tō da.

Sōtō 'rowim ne, da te 're ĩrosawērē za'ra mono ne, 'Re ĩhâimana u'āsi mono te te tāma 're ĩawaihu'u mono na ma tō rob'ui'ééré, Zuwā hā. Satanasihhi nhiptetezé hā za ĩsi'utōrīzém na ma tō rob'ui'ééré, Zezusi za te te āma ĩ'ai'utézém na hā, rob'rāsutuzéb āma.

Āhāna hā Zuwā hā sōtō 'rowim ne, marĩ te te ĩ'ab'madâ'â mono zém na rob'ui'ééré hā wa te 're sōré za'ra mono wamhā, wama pire za'ra di, wa te ĩwaihu'u za'ra da hā. E marĩ wa. Za 're ĩromhâimana mono zém na, te te rowasu'u mono wa, wanhowa, duré zahadu te te wama romhâi'ré mono ō wa. Zuwā hā ma tō te te sima 're wa'awē, ĩpire hā wazô 're wairébé mono wa, 're wapahi za'ra mono tō da. E marĩ wa. Zezu Cristu hā uburé dama pire uptabi wa, duré taha si dama pire na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ wada'uri'wa, 're hâimana mono wa.

¹⁻² Duréihā, 'Re ĩhâimana u'āsi mono hā ma tō Zezu Cristuhu ma awaihu'u siro, tō sena na za romhutu na 're ĩromhâimana mono zém na, tinhib'a'uwē norĩ ma, te te duré waihu'u sirōmo za'ra da.

Taha wa, Zezusi hā ma tō hâiwa āma romhuri'wa hā we satō Zuwāhā u, marĩ te te tāma waihu'u da. Tawamhā ma tō ĩtēme wi. ĩtēme wisi wamhā, Zezusihi ma, 'Re ĩhâimana u'āsi mono hā sō'awi te te oto tāma ĩromhâi'rézém na ma tō Zuwāhā ma waihu'u. Sōtō 'rowim ne, ma tō marĩ hā sabu, da te 're ĩrosawērē za'ra mono ne. Taha wa, tō sena na te za oto Zuwā hā āne aima āma rob'ui'ééré za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, uburé marĩ hā te te ĩ'madâ'ázém na, tō sena 'Re ĩhâimana u'āsi mono nhimiwaihu'uzém na hā, Zezusi hā sena na te te ĩwaihu'uzém na hā. ³Tawamhā āhā wasu'u hā za 're ĩromhâimana mono zém na ni'wa te te dama 're sōré mono wamhā, tāma 're rowē u'āsi mono di za. Duré, āhā wasu'u hā ni'wa te te 're wapari pese mono wamhā, tāma 're rowē u'āsi mono di za. Āma ronomro ō ré, te za 're romhâimana, 'Re ĩhâimana u'āsi mono te te ĩwaihu'uzém na hā. Taha wa, ni'wa hā hâimana nhimiza'rese sina, te te 're wapari pese mono wamhā, tāma 're rowē u'āsi mono di za.

Azi'a na ti'a nhisi āma ĩsazei'wa norĩ, Zuwā te te ĩsawi za'ra zé wasu'u

⁴ Wa hā, Zuwā. ĩnhimi'ui'ééré na wa āma asawi za'ra wa'wa, Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Zezusihi zazei'wa, asiré 're asi'rā'ōtō u'āsi za'ra wa'aba mono norĩ hā, 7 na daza'rui mono bâ 're ai'rā'ōtō aba mono norĩ hā.

Wa hā wa ai'āma 're ĩmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'āsi mono ma, ĩsimizawizé hā ai'āma 're hâimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'āsi, āma 're anomro aba mono da. Ta hā duréihā marĩ ō uptabi ré, ma tō 're hâimana u'āsi. Ōne u'āsi te za duré 're hâimana. Hâiwa āma te 're sāmra u'āsi,

danhib'apito simasisizém na. Duré Ìpě'ézani zama te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, wa duré ai'âma te 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa. Ta hã te 'Re ìhâimana u'âsi mono simasisizé uiwada 're hâimana u'âsi. Ta hã Ìpě'ézani hã 7 na ìsimiromhuri hã. ⁵ Zezu Cristuhu zama te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, wa duré ai'âma te 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa. Ta hã dama ì'umnha, te simi'ê na 're hâimana, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'uwê 'wa da hã. Ta hã ma tô dawana tihâiwa'utu 'rata, ìhâiba si'utõrî waihu'u õ na. Uburé ti'ai âma danhib'apito norî nhipai u, Zezusi hã. Misi, Danhib'apito uptabi, te 're hâimana.

Ta hã te te 're wa'azawi pese. Taha wa, ma tô wazada dârâ. Wazada dâ'â wamhã, ìwapru ma tiwi puru. Tawamhã wawasété na 're wanomro mono ré, ma tô tiwapru na tidâ'âzém na te te 're wa'a'upsõ, wawasété âna âma 're wanomro mono da oto. ⁶ Ma tô duré te te 're wa'apisutu, Ìmama ma, wa te da'âma 're romhuri u'âsi za'ra mono da, sasedoti norî ne, Ìsib'apito ma hã. Ma tô duré te te 're wa'apisutu, ìsadawa para, wapire na 're wahâimana za'ra mono da. Ta hã Zezusi hã wê uptabi wa, duré waihu'u pese uptabi wa, âma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za.

⁷ Ma'âpé, asiwi waihu'u pese za'ra wa'aba. Zezusi hã te za wei mo, hâiwa'a na. Wei morî wamhã, uburé te za dasiwi 'madâ'â za'ra ni. Ì'a're wi, siwi ìwa're'wa norî hã te za duré 'madâ'â za'ra, siwi ìwîrî'wa norî hã. Tawamhã da'upsâtã mono bâ te za sô aiwa'õ za'ra ni, daro mono bâ. Tô sena te za âne hã òromhâiba.

⁸ 'Re ìhâimana u'âsi mono, dama ìsiwaihu'uzé hã, âne: “Wa hã ìmorî'rata na, wa tô 're ìhâimana u'âsi. Òne u'â, wa za duré 're ìhâimana u'âsi. Uburé marî hã si'utõrî pese nherê, ìsarina ìsi'utõrî õ di za.” Ìne uburé Danhib'apito uptabi hã ìsiwasu'uzé hã.

Zuwã hã Zezusi te te ìsabuzé wasu'u, sôtõ 'rowim ne

⁹ Wa hã Zuwã, asisânawã wa'wa. A norî wa'wa hã Zezusihi âma si 're anomro aba mono wa, danhimirob'manharî, 're ìsépata za'ra wa'aba mono ne, wa duré te 're robzépata, asine za'ra wa'aba, Zezusihi âma si 're ìmorî wa. Zezusihi âma si wasiré 're wanomro mono wa, wa duré 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê 're wahâimana za'ra. Ta hã te za duré te te 're wa'apawaptob u'âsi, da te 're wa'ruiwapari za'ra mono wa, wa te 're robzépata za'ra mono nherê, wawasété u tiwi 're wasipizari za'ra mono tô da, wanhiptete u'âsi âma 're wanomro mono da.

Wa hã wa tô te dama 're sadawa wasu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Tô sena na Zezusihi zazei'wa na wa tô duré dama 're ìsiwasu'u u'âsi. Taha wa, ma tô dasiwi ì'âri ni. Ma tô dasiwi ìzatõrî ni, Patemosi na rob're' za'iti nhisi u. ¹⁰ Tawamhã tame ìnhamra ré, Wanhîb'apito nhîbâtã na 'Re ìhâimana u'âsi mono pë'ézani hã ma tô ì'uihã pi'ra. Te te ì'uihã pi'rai wa, wa tô aimawi ìhâiba, ìhâiba waihu'u õ na. Tawamhã ìhâiba waihu'u õ na ìhâimana ré, wa tô ni'wai mreme hã wapa, ìbabarãi hawi. Mreme 'râihã na te ìma tinha, ìsimnihârâzé hârã 'râihã na ne hã. ¹¹ Ìne te ìma tinha:

— Ìhãna marî hã te za ì'ab'madâ'â mo. Tawamhã uburé ì'ab'madâ'â mono hã te za ìbaihã na âma ìrob'ui'ê. Ìma rob'ui'êré parimhã, Zezusihi zazei'wa norî, 'ri nho'õmo mono bâ siré 're ìsi'rã'õtõ mono norî ma, te za ìbaihã hã ìsõmri za'ra. 'Ri nho'õmo nhisi mono hã, âne: Épézu, duré Esimina, duré Pedamo, duré Tì'atira, duré Sadesi, duré Piradépiza, duré Radiseza. Ì norî ma, te za asimi'ui'êré hã ìsõmri za'ra, ìsazei'wa norî ma, 7 na 'ri nho'õmo âma 're ìsi'rã'õtõ mono norî ma hã. — Ìne ma tô ìma waihu'u.

¹² Tawamhã wa tô ìsibabarãi u 'râihaipi'ra, ìma ìnharî'wa zô. Sô ìsipi'rai wamhã, rob'uiwêzé sima'warazé hã 7 na ìhâiba za'ra hã duré ìsisiwimhã ìro'o

ré hã wa tô 'madâ'â za'ra. Rob'uiwêzé sima'warazé mono hã, êtê'ubuzi pré oru 'manharĩ. Te rob'madâ'â nherê, ãnhotô 'rowi te ãrosawêrê ne, wa rob'madâ.
¹³ Tawamhã rob'uiwêzé wa'wa, te ni'wa hã za, aibã ne hã. Ì'uza hãpa, ãpara u te tiwi hãihaipra. Duré sô'utu wasisi ré, te za. Ìsô'utu wasisizé hã, oru 'manharĩ.
¹⁴ Duré ãséré hã, rã uptabi di. Pone'êrebã zéré ne hã, rã uptabi di, ãséré hã. Duré, ãto hã, unhama ro'o si'ubuzi ne te 're si'ubuzi zahuré. ¹⁵ Duré ãpara hã ãsi'uwazi waipo ne, te 're si'ubuzi zahuré. Duré ãmreme hã, â'a'a 'rãihã ruru'u ne. ¹⁶ Wasi hã 7 na te tété za'ra, tinhib'rata nhimire niwĩ. Duré ãsadaire hawimhã, sib'ézé 'wa si'uiwa 'wa pa te da'o, ã'wa pe hã. Duré ã'ubu hã te rowa'a za'êtê. Abzuma bâdã te te 're ãrowa'a mono ne, te rowa'a za'êtê.

¹⁷ Tawamhã ô hã te 'madâ'â wamhã, wa tô ãpapara aime sa'êtê, ãdã'â ne, ãpahi te. Tane nherê, ma tinhib'rata nhimire niwĩ ã'upi, ãpahi tã da. ãne te ãma tinha:

— ãma aipahi tã. Wa hã ãsãna'rata hawimhã marĩ ô ré hã, wa tô 're ãhãimana. Uburé marĩ hã si'utõrĩ pese nherê, ãsarina ãsi'utõrĩ ô di za, wa hã. Õne u'ãsi, wa za 're ãhãimana. ¹⁸ Wa tô dãrã aré. ãdã'â nherê, wa oto 're ãhãimana u'ãsi. ãdã'â waihu'u ô di za oto. Ma'ãpé, ãne hã waihu'u pese. Te ãsima ãpisutuzéb zarina, wa te te 're da'anho'reptu, adã 're ãhãimana za'ra mono zém hawi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'rata, 're dahãimana u'ãsi za'ra mono da. ¹⁹ Taha wa, uburé marĩ hã ã'ab'madã hã te za ã'a'ui'é, ãhãna ãpusi mono hã, duré nimahã na ãpusi mono da hã. ²⁰ ãhãna wa za duré aima waihu'u. Wasi hã ãnhib'rata nhimire niwĩ te ãtété za'ra hã ã'madã hã, te ãma ãsimiré'ézé hã waihu'u ô di, a hã. Duré rob'uiwê uparizé hã ã'madã'â za'ra hã te ãma ãsimiré'ézé hã, waihu'u ô di duré. Taha wa, wa za oto aima waihu'u, te ãma ãsimiré'é zahuré zé hã, waihu'u da. Wasi hã 7 na ãhãiba za'ra hã, ãnhib'rata nhimire niwĩ te ãtété za'ra hã, ãsazei'wa 'madã'â'wa norĩ, te wasu'u. Duré rob'uiwêzé sima'warazé hã, duré ãsisiwimhã ãro'o ré hã 7 na ãhãiba za'ra hã, ãsazei'wa norĩ te wasu'u, 'ri nho'õmo mono bâ siré 're ãsi'rã'õtô mono norĩ hã. ãne te ãma ãsimiré'é zahuré zé hã. — ãne ma tô ãma waihu'u, ãtême ãwi hã.

2

Épézu ãma ãsazei'wa norĩ ma rotizé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi hã ãtême ãwi hã ma tô duré ãma roti, ãne:

— Zuwã, te za oto ãrob'ui'é, Épézu na 'ri nho'õmo nhisi ãma ãzazei'wa norĩ 'madã'â'wai ma. Te aima ãwaihu'uzém na te za tãma ãrob'ui'é, ãne:

“Wa hã wa ãsi'uihã na aima roti za'ra wa'wa, wasi hã 7 na ãhãiba za'ra hã ãnhib'rata nhimire niwĩ te ãtété za'ra hã, duré 7 na rob'uiwêzé sima'warazé wa'wa 're ãmorĩ hã, oru 'manharĩ wa'wamhã. ² Épézu ãma ãzazei'wa norĩ, uburé 're ãhãimana za'ra wa'aba mono zé hã ãma waihu'u pese di. Asimí'ê na te ãma 're ãromhuri pese za'ra wa'aba mo. Da te aima 're rob'manharĩ za'êtê za'ra wa'aba mono nherê, aibasété u 're aipizari za'ra wa'aba mono ô di, apã. 'Re ãdanomro wasété mono norĩ nhimiroti hã te 're ãwê'õ pese za'ra wa'aba mo. Ni'wa hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa na aima siwasu'u za'ra wa'aba wamhã, awa'awi 're saze za'ra wa'aba mono ô di. ãsimiroti hã te a'ã 're ãwapari za'ra wa'aba mo. Tawamhã ã'uwaibaba'õ na te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, awa'awi te asina 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mo, ãsada wa nhipese na. Taha wa, te ã norĩ hã 're ãwê'õ za'ra wa'aba mo. ³ Da te 're ãruiwapari za'ra wa'aba mono wa, 're robzépata za'êtê za'ra wa'aba mono nherê, 're ãrême za'ra wa'aba mono ô di. ãwi 're aipizari za'ra wa'aba mono ô di. ããma si te 're ãhãimana nhiptete za'ra wa'aba mo.

“Āne wa tō te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa, 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono zém na hã. ⁴ Tane nherē, marī hã te ĩwi ro'wa're, te ai'āma ĩwaihu'u za'ra wa'wa hã. Duréihã ĩzazei 'rata za'ra wa'aba hawimhã, aré aima ĩzawi pese za'ra wa'aba di. Aré aima dazawi pese za'ra wa'aba di duré. Tane nherē, oto aima dazawi prã za'ra wa'aba di, ĩzama. ⁵ Ma'āpé, ĩ'āma asipo're pu'u za'ra wa'aba. 'Re ĩzawi pese za'ra wa'aba mono zém hawi ma tō asina ĩrosapari za'ra wa'wa. Taha wa, aiwasété wi, te za oto 're aipizari za'ra wa'aba mo, apâ. 'Re ĩzazei 'rata za'ra wa'aba mono hawi, 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono ne, te za oto apâ 're aihâimana wē za'ra wa'aba mo. Ānei ō wamhã, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono ō wamhã, wa za atēme ĩmorī za'ra wa'wa, rob'uiwézé sima'warazé hã ate wa'wa hã te aiwi âri za'ra wa'aba da. Te aiwi âri za'ra wa'aba wamhã, robaba di za oto, ate za'ra wa'wa hã. Āne, wa aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. ⁶ Duré, misi asimirosa'rata za'ra wa'wa hã, ĩma ĩwē hã. Nicora'ihhi nhimiroti wasédé hã te te 're ĩwapari za'ra mono norī hã te 're hâimana wasété za'ra. 'Re ĩhâimana wasété za'ra mono zé hã ĩma wē ō di, wa hã. Ta hã ĩsine 're wē'ō pese za'ra wa'aba mono wa, taha wa, ai'āma ĩma 're rowē za'ra wa'aba mono di.

⁷ “A norī wa'wa hã asimipari pese aba wamhã, ma'āpé wapari pese za'ra wa'aba, ĩmama pē'ēzani hã ĩzazei'wa norī ma, te te ĩrotizém na hã. Āne ĩsimiroti hã: Ni'wam norī hã tidâ'ázéb u ĩwi sipizari āna Satanasihhi āma te te ĩ'ai'uté za'ra norī hã ta norī ma si, wa za tãma pisutu za'ra, rob'rãi u'â hã te te 're huri u'âsi mono da. Taha wede hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 're ĩsãmra u'âsi mono zéb āma te 're sa, rowē uptabi āma hã, ĩrã hã da te 're huri mono wa, dadâ'â āna 're ĩdanomro u'âsi mono zé hã. Āne ĩmama pē'ēzani te te ĩrotizé hã.” — Āne ma tō Zezusi hã ĩma waihu'u, Épézu āma ĩsazei'wa norī, siré 're ĩsi'rã'ōtō mono norī ma, te āma rob'ui'éré da.

Esimina āma ĩsazei'wa norī ma rotizé wasu'u

⁸ Tawamhã Zezusi hã ĩtēme ĩwi hã ma tō duré ĩma roti, āne:

— Zuwã, te za oto ĩrob'ui'é, Esimina na 'ri nho'ōmo nhisi āma ĩzazei'wa norī 'madâ'â'wai ma. Te aima ĩwaihu'uzém na te za tãma ĩrob'ui'é, āne:

“Wa hã wa aima roti za'ra wa'wa, duréihã marī ō ré 're ĩhâimana mono. Uburé marī hã si'utōrī pese nherē, ĩsarina ĩsi'utōrī ō di za, wa hã. Wa za 're ĩhâimana u'âsi. Wa tō dârâ aré. ĩdâ'â nherē, wa tō apâ hãiwa'udu, 're ĩhâimana u'âsi mono da oto. ⁹ ĩma waihu'u pese di, da te aima 're ĩrob'manharī wasété za'ra wa'aba mono zém hawi, 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mono zé hã. Duré, ĩma waihu'u pese di, asibrob'ō na 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mono zé hã. Tane nherē, te asibrob ahâ ne, rowē na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ĩnhimipawaptobzém na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa. Duré ni'wam norī hã te te dama 're aiwasu'u wasété za'ra wa'wa. Te te dama 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono zé hã ĩma waihu'u pese di. Ta norī hã zudezu na 're poto za'ra mono zahã, te Satanasihhi nhimiroti zarina si, siwa'ru 're hâimana za'ra. ¹⁰ Za 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mono zém na hã asina 're aipahi za'ra wa'aba mono ō di za. ĩwapari pese za'ra wa'aba. Wa'uburé hã nimahã na te za dama ai'mai'ru za'ra wa'wa, da te ai'maiwaibui wa'aba da, dazazéb 're, da te ai'manheme aba da, te te aipibu za'ra wa'aba da, tō sena ĩzaze za'ra wa'aba zô. Tawamhã 10 na bâdâ hã te za ai'āma 'mai'hai'utōrī za'ra wa'wa, dazazéb 're ai'masimasa wa'aba ré hã, 'mairobzépata za'ra wa'aba mono ré hã. Āne wamhã, ma'āpé ĩ'mairēme aba tō. Tawamhã da te ai'manhimroi wa'aba zém na ai'masi'utōrī aba nherē, ĩ'mairēme aba ō wamhã, dawi ĩ'mai'udâ wa'aba ō wamhã, wa za aima wa'âbâ za'ra wa'wa. Rowē, wa za aima pisutu za'ra wa'wa, ĩ'rata 're ai'ubumroi u'âsi aba mono da.

11 “Asimipari pese aba wamhã, ma'ãpé ïwapari pese za'ra wa'aba, Ìmama pē'ēzani hã ïzazei'wa norĩ ma, te te ïrotizé hã. ãne ïsimiroti hã: ‘Ni'wam norĩ hã tidâ'ázéb u ïwi sipizari ãna Satanasihĩ ãma te te ï'ai'uté za'ra norĩ hã ta norĩ hã 're ïdadâ'â zahu za'ra mono norĩ siré, te te 're robzépata za'ra mono õ di za, unhamã ro'o u'âsi ãma hã. Robze na te za 're hâimana u'âsi za'ra.’ ãne Ìmama pē'ēzani te te ïrotizé hã.” — ãne ma tô Zezusi hã ïma waihu'u, Esimina ãma ïsazei'wa norĩ, siré 're ïsi'rã'õtõ mono norĩ ma, te ãma rob'ui'éré da.

Pedamo ãma ïsazei'wa norĩ ma rotizé wasu'u

12 Tawamhã Zezusi hã ïtème ïwi hã ma tô duré ïma roti, ãne:

— Zuwã, te za oto ïrob'ui'é, Pedamo na 'ri nho'õmo nhisi ãma ïzazei'wa norĩ 'madâ'â'wai ma. Te aima ïwaihu'uzém na te za tãma ïrob'ui'é, ãne:

“Wa hã sib'ézé 'wa si'uiwa 'wa pa ré ïza hã, wa aima roti za'ra wa'wa, ï'wa pese ré hã. 13 Ìma waihu'u pese di, 're ai'ubumroi wa'aba mono zé hã. Tame te Satanasihĩ nhimiwada'uri na 're dahâimana za'ra. Tame ma tô ãtipasi hã dasiwi wĩrĩ ni asõ'a za'ra wa'aba, simi'ë na te te dama 're ïzadawa wasu'u mono hã. Tane nherë, asõ'a za'ra wa'aba da te dasiwi wĩrĩ nherë, tãma aipahi za'ra wa'aba õ di. Ìrème za'ra wa'aba õ di duré. Õne haré te ïnhimiroti na si 're aihâimana za'ra wa'aba mo. 14 Tane nherë, te duré marĩ hã ïwi ro'wa'ré, te ai'ãma ïwaihu'u za'ra wa'wa hã. Ni'wam norĩ hã ma tô aibâ nhimiroti na 're hâimana za'ra, Bara'ã na aibâ nhisi hã. Ta hã ma tô duréhã Baratihĩ ma te te 're roti, Izarazéhé nhihudu norĩ ma, sadawa nhipese na te te 're roti wasété za'ra mono da, simiroti wë newa, ïsine 're hâimana wasété za'ra mono da. 'Re ïhâimana u'âsi mono upana, romhâiba 'manharĩ ãma 're dawata za'ra mono da, danhimizama da te tãma 're ïsõmri za'ra mono hã, ma tô Barati hã te te 're a'ru, Izarazéhé nhihudu norĩ ma, te te 're huri mono da. Ma tô duré te te tãma 're roti pese za'ra, pi'õ, mro ré nherë, aibâ aimawi na 're simisaihuri za'ra mono da, duré aibâ, mro ré nherë, pi'õ aimawi na 're simisaihuri za'ra mono da. 15 Tane, te ãhãna ni'wam norĩ hã Nicora'ihĩ nhimiroti wasété na 're hâimana za'ra, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã. 16 Ma'ãpé ãhãna hã aihâimana wasédé hã sahãri za'ra wa'aba, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono u. Aihâimana wasédé hã sahãri za'ra wa'aba õ wamhã, wa za ãma atème ïmorĩ su'u za'ra wa'wa, 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mono norĩ hã ïzadai'ré hawi sib'ézé 'wa si'uiwa ïsa'o na te ai'wapé za'ra wa'aba da.

17 “Asimipari pese aba wamhã, ma'ãpé wapari pese za'ra wa'aba, Ìmama pē'ēzani hã ïzazei'wa norĩ ma, te te ïrotizé hã. ãne ïsimiroti hã: Ni'wam norĩ hã tidâ'ázéb u ïwi sipizari ãna Satanasihĩ ãma te te ï'ai'uté za'ra norĩ hã ta norĩ ma, wa za dasa ïse hã duréi te dama ïhâi'ré'õ hã te tãma 're anhomri, mana na dasa nhisi hã. Duré ëtë'a, wa za te tãma 're anhomri ïhâiba mono bâ, ïsisi ïtém na ãma ï'ui'éré ré hã dama ïsa'rese'õ hã. Te te 're ïwaibui mono norĩ ma si waihu'u pese di, tinhisi ïté hã. ãne Ìmama pē'ēzani te te ïrotizé hã.” — ãne ma tô Zezusi hã ïma waihu'u, Pedamo ãma ïsazei'wa norĩ, siré 're ïsi'rã'õtõ mono norĩ ma, te ãma rob'ui'éré da.

Ti'atira ãma ïsazei'wa norĩ ma rotizé wasu'u

18 Tawamhã Zezusi hã ïtème ïwi hã ma tô duré ïma roti, ãne:

— Zuwã, te za oto ïrob'ui'é, Ti'atira na 'ri nho'õmo nhisi ãma ïzazei'wa norĩ 'madâ'â'wai ma. Te aima ïwaihu'uzém na te za tãma ïrob'ui'é, ãne:

“Wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, wa aima roti za'ra wa'wa. Ìto hã te unhamã ro'o si'ubuzi ne 're si'ubuzi zahuré. Duré ïpara hã te ïsi'uwazi waipo ne 're si'ubuzi zahuré. 19 Marĩ hã 're ï'manharĩ wë za'ra wa'aba mono zé hã ïma waihu'u pese di. Te 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Te duré 're ïzawi pese za'ra wa'aba mo. Te duré asina 're ï'umnhasi za'ra wa'aba mo. Te duré ïma 're

Īromhuri pese za'ra wa'aba mo. Da te aima 're rob'manharī wasété u'âsi za'ra wa'aba mono nherē, te ĩ'āma si 're anomro u'âsi aba mo. 'Re ĩzaze na'rata za'ra wa'aba mono hawī, ĩma 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te oto ĩma 're ĩromhuri pese za'ra wa'aba mo. Āne wa tô ĩsi'āma aiwaihu'u za'ra wa'wa. ²⁰ Tane nherē, marī hā misi te ĩwi ro'wa're, te ai'āma ĩwaihu'u za'ra wa'wa hā. Pi'ō ĩwasédé hā te ai'rata 're hāimana za'ra wa'wa, Zézabé na ĩsisi hā. Ta hā 'Re ĩhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na te dama 're siwasu'u, taré. Āne dama 're siwasu'u mono nherē, te ĩzazei'wa norī ma, simiroti wasété na te te 're roti. Taha zarina, te ta norī hā pi'ō aimawi na mro ré nherē, āma dawī 're simisaihuri za'ra. Duré pi'ō, mro ré nherē, aibā aimawi na te āma dawī 're simisaihuri za'ra. Duré romhāiba 'manharī āma 'Re ĩhāimana u'âsi mono upana 're dawata za'ra mono da, danhimizama da te tāma 're ĩsōmri za'ra mono hā te duré te te 're huri. Ta hā, pi'ō hā e niha te simiroti wasété nherē, ai'rata 're hāimana 'wa. E asiwi wē'ō za'ra wa'aba āna. ²¹ Ta hā pi'ō hā simiroti wasété nherē, āma ĩwa'a ō di aré, te ĩ'azârizéb da hā. Tiwasété wi sipi'ra da newa, wa tô aré te 're 'madâ'â. Tane nherē, tiwasété wi sipi'rai ō di, aibā aimawi na dawī 're ĩhāimana mono zém hawimhā. ²² Ma'āpé, waihu'u pese za'ra wa'aba. Pi'ō hā tiwasété wi sipi'rai ō wa, wa za oto azâ, te te robzépata za'ētē da. Si'āma 're ĩhāimana wasété za'ra mono norī zama ā pi'ōi hawi sipizari za'ra ō wamhā, wa za ĩsu hā za'ra, te te robzépata za'ētē za'ra da. ²³ Pi'ōi 'ra ne 're ĩhāimana za'ra mono norī hā wa za duré hā za'ra, si'utōrī da, ĩsimiroti zarina 're hāimana za'ra mono wa. Tawamhā āne te tāma rob'manharī za'ra wamhā, te za uburé ĩzazei'wa norī hā āma ĩwaihu'u za'ra, pi'uriwi marī hā da te 're 'manharī za'ra mono newa, duré pi'uriwi danhimirosa'rada hā da te 're 'manharī za'ra mono newa, uburé marī hā te dawī 're ĩ'awaihu'u mono na hā. Uburé danhimirosa'rada hā ĩma waihu'u pese di, duré marī zō 're ĩdanhimnhasi za'ra mono zéb zama. Tawamhā ni'wam norī hā marī ĩwē hā te te 're ĩ'manharī za'ra mono zé wa'rāmip si, wa za marī ĩwē na te tāma 're awa'ābā. Duré ni'wam norī hā marī te te 're ĩ'manharī wasété za'ra mono zéb zarina si, wa za te 're ahā za'ra.

²⁴ “Pi'ō nhimiroti 're ĩwapari za'ra wa'aba mono ō norī ma si, wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa, ĩzazei uptabi 'wa norī ma si. A norī wa'wa hā Satanasihī nhimiroti sima'uri pe hā dawī waihu'u za'ra wa'aba ō di. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Te oto aima āma sahu za'ra wa'aba ō di za, ĩnhimiroti ĩ'amo na hā ĩpire na hā, te te 're asi'wa'rutu tō za'ra wa'aba mono da. ²⁵ Ōhō na si te za asiptete na ĩ'āma 're anomro aba mo, we ĩmorizéb u.

²⁶⁻²⁷ “Tawamhā ni'wam norī hā tidâ'âzéb u ĩwi sipizari āna Satanasihī āma te te 're ai'uté za'ra mono wamhā, duré rob'rāsutu u te tāma 're ĩwē za'ra mono zéb zarina si, te te 're 'manharī za'ra mono wamhā, ta norī hā wa za pisutu za'ra, ĩzadawa para dama pire za'ra da, danhib'apito na 're hāimana za'ra mono da. ĩmama hā dama ĩpire da, sisadawa para te te ĩpisutu ne, wa za pisutu za'ra, daro mono bâ te te 're da'madâ'â za'ra mono da. Simiroti nhiptete na te za te te 're dawada'uri za'ra. Ub'rē ne hā zé 'manharī hā da te 're ĩprub za'ra mono ne, te za te te 're daprub za'ra. ²⁸ Duré awē u, wasi wawē 're ro'o pese mono ré, da'āma 're ĩ'awē za'ra mono ne, wa za romhāimanazép té, te tāma 're apisutu, rowē hā.

²⁹ “Asimipari pese aba wamhā, ma'āpé wapari pese za'ra wa'aba, ĩmama pē'ēzani hā ĩzazei'wa norī ma, te te ĩrotizé wasu'u hā.” — Āne ma tô Zezusi hā ĩma waihu'u, Ti'atira āma ĩsazei'wa norī, siré 're ĩsi'rā'ōtō mono norī ma, te āma rob'ui'ééré da.

Sadesi āma ĩsazei'wa norĩ ma rotizé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi hã ĩtēme ĩwi hã ma tô duré ĩma roti, āne:

— Zuwã, te za duré ĩrob'ui'é, Sadesi na 'ri nho'ōmo nhisi āma ĩzazei'wa norĩ 'madâ'â'wai ma. Te aima ĩwaihu'uzém na te za tãma ĩrob'ui'é, āne:

“Wa hã wasi hã 7 na ĩnhib'rata te ĩtété za'ra hã, wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'ēzani hã 7 na te te 're ĩromhuri mono zéb ré, te 're ĩ'madâ'â mono, wa hã. Uburé marĩ hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã, ĩma waihu'u pese di. ĩnhimiroti na si 're anomro aba mono na, da te 're aiwasu'u za'ra wa'aba mono zahã, te aipē'ē 're, atâ'â ne 're anomro aba mo, ĩ'āma 're anomro aba mono zahã. ² ĩ'āma 're anomro zeĩ wa'aba mono da, ĩnhib'apito 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aima ĩpisutu za'ra wa'aba zéb zarina, ĩ'āma 're anomro aba mono õ di. Taha wa, ma'āpé āma asipo're pu'u za'ra wa'aba. Marĩ hã 're ĩ'manharĩ wē za'ra wa'aba mono zé hã, aiwi si'utōrĩ pese aba õ ré, ma'āpé apâ ĩ'āma romhuri wē zé hã ĩ'āma asiwi sa'ētē za'ra wa'aba. ³ Ma'āpé duré ĩ'āma 're anomro na'rata aba mono zém hawi ĩnhimiroti hã aipo're na 're ĩwapari za'ra wa'aba mono zém na, duré 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, ĩ'āma asipo're pu'u za'ra wa'aba. Ta hã ĩnhimiroti hã te za 're ĩ'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Duré aiwasété wi te za 're aipizari za'ra wa'aba mo. Āne hã apâ ĩ'āma asipo're pu'u za'ra wa'aba õ wamhã, wa za oto aihã za'ra wa'wa. Nimahã na ĩsimisaihuri norĩ hã sô 're danhimipari za'ra mono õ nherē, danhorōwa u 're ĩsisisi mono ne, wa za atēme ĩwisi 'wa, te aihã za'ra wa'aba da. Bâdâ hã atēme ĩwisi za'ra wa'aba zéb da hã waihu'u za'ra wa'aba õ di za. ⁴ Tane nherē, nima norĩ si Sadesi āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã te ĩ'āma 're anomro wē wa'aba mo, ai'umro wa'aba nherē. Da'uza hâirã da, hã upto wi da te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono ne, te aiwē na ĩ'āma 're anomro aba mo. A norĩ wa'aba si da'uza hâirã ne aiwasété āna 're anomro aba mono si, te za ĩsiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're aiwēsãmri za'ra wa'aba mono wa, te za ĩ'rata 're anomro u'âsi aba mo.

⁵ “Duré ni'wam norĩ hã tidâ'ázéb u ĩwi sipizari āna Satanasihĩ āma te te ĩ'ai'uté za'ra norĩ hã te za duré uza hâirã na ĩ'rata 're hâimana za'ra, āne hã. ĩbaihã na 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono norĩ nhisi, 're ĩsimi'wara mono zém na ĩsisi ĩsimi'wara hã te tiwi pari za'ra õ di za. ĩmama nho'a, wa za sô'awi ĩnhib'a'uwē na te tãma 're wasu'u za'ra, hâiwa āma tãma ĩromhuri'wa norĩ nho'a zama.

⁶ “Asimipari pese aba wamhã, ma'āpé wapari pese za'ra wa'aba, ĩmama pê'ēzani hã ĩzazei'wa norĩ ma, te te ĩrotizém na.” — Āne ma tô Zezusi hã ĩma waihu'u, Sadesi āma ĩsazei'wa norĩ, siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ ma, te āma rob'ui'éré da.

Piradépiza āma ĩsazei'wa norĩ ma rotizé wasu'u

⁷ Tawamhã Zezusi hã ĩtēme ĩwi hã ma tô duré ĩma roti, āne:

— Zuwã, te za oto duré ĩrob'ui'é, Piradépiza na 'ri nho'ōmo nhisi āma ĩzazei'wa norĩ 'madâ'â'wai ma. Te aima ĩwaihu'uzém na te za tãma ĩrob'ui'é, āne:

“Wa hã 're ĩwasété mono õ, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, ĩnhimiropisutuzéb zarina, sena na te dama āma 're ĩ'a'uwaimrami mono 'wa hã. Duréhã Dawi hã te 're hâimana, dama ĩpire hã. ĩsōrōwa hã 'ri za'ētē uptabi di. Tame te ni'wa hã 're sãmra, 'ridawazéb ré hã, te te dama 're ĩ'ridawa mono da hã, duré te te dawĩ 're ĩ'ridawa nhito mono da hã. Tane wa hã, wa hâiwa āma ĩmama nhorōwa 'ridawazéb ré 're ĩhâimana u'âsi, ĩwétési. Wa hã te dama 'ridawa wamhã, ni'wa apâ te te dawĩ sito waihu'u õ di. Duré te 'ridawa nhito wamhã, ni'wa te te 'ridawa waihu'u õ di.

8 “Duré 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã ĩma waihu'u pese di. Ai'umrore wa'aba nherẽ, dama aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ nherẽ, te ĩ'ãma si 're anomro wẽ wa'aba mo. Te duré ĩnhimiroti si 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo. Ma'ãpé, waihu'u pese za'ra wa'aba. Wa tô asõwa 'ridawa za'ra wa'wa, ĩmama, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u 're asisisi aba mono da. Taha 'ridawa hã ni'wa te te aiwi 'ridawa nhito waihu'u za'ra wa'aba õ di. 9 Ma'ãpé duré, waihu'u pese za'ra wa'aba. Satanasihĩ niwĩ 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã, e niha wa za tãma rob'manharĩ za'ra, ta norĩ ma hã. Ta norĩ hã zudezu nherẽ, zudezu norĩ hâimana wẽ zém na 're ĩhâimana za'ra mono na, dama 're siwasu'u za'ra mono zahã, te Satanasihĩ nhimiroti zarina si 're hâimana za'ra, sadawa nhipse na. Taha wa, wa za ãne tãma rob'manharĩ za'ra. Aipapara te za 're sina wa'wa, tãma aipire za'ra wa'aba wa. Taha wa, te za aiwaihu'u za'ra wa'wa, te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono na. 10 Da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, te aima ĩroti za'ra wa'aba zéb zarina, ĩmreme na si 're anomro aba mono wa, ma tô asina ĩ'uwaimrami za'ra wa'wa, ĩnhimiroti hã. Taha wa, ropsi'utõrĩzéb u, za marĩ ĩpipa hã ĩwairébé mono hã wa za aima ba'a za'ra wa'wa, ĩwasété norĩ, za te te ĩda'apibui mono zéb ãma hã, ti'ai ãma daro mono bâ 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã. 11 Atême ĩmorĩ aba zé hã romhuture di oto. Taha wa, ma'ãpé asiptete u'ãsi ĩ'ãma 're anomro u'ãsi aba mono, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono nhoprubzé hã da te aiwi 'mai'ãri tõ wa'aba da.

12 “Tawamhã ni'wam norĩ hã tidâ'âzéb u ĩwi sipizari ãna Satanasihĩ ãma te te ĩ'ai'uté za'ra norĩ hã, ta norĩ hã wa za te 're pisutu za'ra, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono ãma hâimana nhiptete na 're hâimana u'ãsi za'ra mono da, 'ri uparizé, rési ãna 're ĩsimasab u'ãsi mono ne. 'Ri uparizé hã marĩ te te 're rési za'ra mono õ di. Tane te za 'Re ĩhâimana u'ãsi mono ma, simirosa'rata si'rúi ãna, ãma 're wata u'ãsi za'ra. Taha wa, wa za ĩhâiba na ãma ui'ére za'ra, ĩnhib'apito nhisi hã. 'Re ĩhâimana u'ãsi mono te, 'ri nho'õmo nhisi na, wa za duré ĩhâiba na rob'ui'ére za'ra. 'Re ĩhâimana u'ãsi mono te, 'ri nho'õmo nhisi hã, Zeruzarẽ ĩtém na ĩsisi hã, hâiwa hawi za te te we ĩsi'ra hã, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hawi. ĩnhisi tém na, wa za duré ĩhâiba na rob'ui'ére za'ra.

13 “Asimipari pese aba wamhã, ma'ãpé wapari pese za'ra wa'aba, ĩmama pẽ'ẽzani hã ĩzazei'wa norĩ ma, te te ĩrotizém na.” — ãne ma tô Zezusi hã ĩma waihu'u, Piradépiza ãma ĩsazei'wa norĩ, siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ ma, te ãma rob'ui'ére da.

Radiseza ãma ĩsazei'wa norĩ ma rotizé wasu'u

14 Tawamhã Zezusi hã ĩtême ĩwi hã ma tô duré ĩma roti, ãne:

— Zuwã, te za oto ĩrob'ui'é, Radiseza na 'ri nho'õmo nhisi ãma ĩzazei'wa norĩ 'madâ'ã'wai ma. Te aima ĩwaihu'uzém na te za tãma ĩrob'ui'é, ãne:

“Wa hã tô sena, ĩ'umnhasi sina, sena na 'Re ĩhâimana u'ãsi mono te dama 're sadawa wasu'u wẽ mono da, 're ĩhâimana mono. Wa hã 'Re ĩhâimana u'ãsi mono nhimiropto waihu'u pese zarina, ropoto na'rata 'wa, 're ĩhâimana mono. 15-16 'Re ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã ĩma waihu'u pese di. Wa za oto ãma aima romnhimiré'é za'ra wa'wa. Â wahã hã dama se ti, da te 're ĩ'âhuri mono da hã. Duré â wa'ro hã marĩ ĩse da, da te 're ĩ'âwa'ro za'ra mono da hã, dama wẽ di. Tane nherẽ, â wapu hã dama sei õ di, da te 're ĩ'âhuri mono da hã. Dama sei õ wa, te za sa'wari ni.

“Tane, te a norĩ wa'wa hã â wapu dama ĩsei õ ne, ĩma 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ĩ'ãma si 're anomro aba mono na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zahã, te 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mo. ĩ'ãma si 're anomro aba mono na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ 'wa'âhã, aré ĩma wẽ di. Tane nherẽ, 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, ĩzazei'wa na

asadawa nhipese na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, te da te 're ĩwasu'u wasété za'ra.

“Taha wa, â wapu ĩsei'õ hã da te 're ĩsa'wari za'ra mono ne, wa za oto aiwẽ'õ pese za'ra wa'wa.

¹⁷ “Ăne te duré 'râwi asima 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo: ‘Wa norĩ hã wanhibro pese za'ra di. Marĩ zô wawi 're ro'wanhi'riti waihu'u za'ra mono õ di.’ Ăne te asima 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, robzei'õ na si te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ăne na 'râwi 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, wa ai'âma 're ĩpẽ'êzé za'ra wa'wa. Asibrob ahâ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, asibrob'õ ne, te ĩma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aipẽ'ẽ 're wa'aba hã. Duré da'uza õ na 're ĩdahâimana za'ra mono ne, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ai'uréwi. Datob'a na 're ĩdahâimana za'ra mono ne, te duré 're anomro aba mo. ¹⁸ Taha wa, wa za oto aima roti pese za'ra wa'wa. Êtẽ'ubuzi pré oru uptabi hã ĩwazari'õ hã da te 're ĩ'ruiwapari za'ra mono zéb zarina, da te dawĩ 're ĩ'uipra za'ra mono ne, te za ĩnhimiroti zô si 're asõpré wa'aba mo, ĩwẽ uptabi zô si, aipẽ'ẽ 're asibro pese ne, rowẽ na si ĩ'âma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. Duré da'uza hãirã hã te za da te dawĩ 're uipra za'ra, âma 're dasi'uza za'ra mono wa, da te 're 'madâ'â ze za'ra mono da. Tane te za duré a norĩ wa'wa hã ĩwi 're ĩrowaptẽrẽ u'âsi za'ra wa'aba mo, wa hã te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, ĩ'âma 're anomro wẽ wa'aba mono da, taha zarina, asisém na 're aihâimana za'ra wa'aba mono tã da oto. Duré datõmo nhihâzém na 're dasitõmo wẽ za'ra mono da, 're dasitõmonhĩhã za'ra mono da, da te dawĩ 're ĩ'uipra za'ra mono ne, te za ĩzô 're asõpré u'âsi aba mo, ĩnhimiroti hã waihu'u pese za'ra wa'aba da. ¹⁹ Wa hã te 're ĩ'azawi pese mono norĩ hã wa te tãma 're roti pese za'ra, tiwasété na 're sisãmri za'ra mono da. Wa duré te 're hã za'ra, apã 're nomro wẽ mono da. Taha wa, te za aiwasété wi aipizari za'ra wa'wa, sena ĩ'âma 're anomro u'âsi aba mono da oto.

²⁰ “Ma'âpé duré, wapari pese za'ra wa'aba, te âma ĩsimiré hã. Aibã te 'ridawab za. Tawamhã 'ri tede'wa te 'mahã, sãmra zô, ĩtẽme sébré da. Tawamhã 'ri tede'wa te te wapari wamhã, te za tãma 'ridawa, sitẽme te te 'mazébré da, siré sa zahuré wa, rowẽ na te te sima rowasu'u zahuré da. Tane wa hã aibã, 'ridawa ĩsam ne, wa asô 're ĩnhimipari za'ra wa'wa. ĩmreme 're wapari za'ra wa'aba mono wa, ĩzô 're aihãsi aba mono zô, wa 're ĩnhimipari u'âsi. Tawamhã ĩzô 're aihãsi aba mono wapsi, duré asitẽme 're ĩ'mazasi za'ra wa'aba mono wapsi, wa za aipẽ'ẽ 're, 're ĩnhamra u'âsi za'ra wa'wa. Tawapsi, wa za wasiré rowẽ na 're wahâimana u'âsi za'ra.

²¹ “Duré, ni'wam norĩ hã tidã'ázéb u ĩwi sipizari ãna Satanasihĩ ãma te te ĩ'ai'uté za'ra norĩ hã, ta norĩ hã wa za pisutu za'ra, danhib'apito 're ĩsimasisi mono zéb ãma, ĩzababa 're si'ubumroi u'âsi mono da. Wa hã ĩdã'ázéb u ĩsipi'rai õ na Satanasihĩ ãma te ai'uté wa, ĩmama zababa 're ĩnhamra u'âsi mono ne, te za ta norĩ hã ĩzababa 're si'ubumroi u'âsi.

²² “Asimipari pese aba wamhã, ma'âpé wapari pese za'ra wa'aba, ĩmama pẽ'êzani hã ĩzazei'wa norĩ ma, te te ĩrotizé hã.” — Ăne ma tã Zezusi hã ĩma waihu'u, Radiseza ãma ĩsazei'wa norĩ, siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ ma, te ãma rob'ui'ééré da.

4

Hãwiwa ãma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zé wasu'u

¹ Taha za'u si, wa tã duré marĩ hã te ab'madã'â, danhotõ 'rowim ne da te 're ĩrosawẽrẽ za'ra mono ne. Hãwiwa u wa tã rob'madã. Te rob'madã'â wamhã, wa tã 'madã, hãwiwa 'ridawa hã. Őne haré 'ridawa hã.

Tawamhã ni'wai mreme, mreme 'rãihã na ãsimnhihãrãzém hãrã ne te ãwapari 'rata ne hã wa tô duré wapa. ãne te ã'mahã:

— We ãwa aimorã hãimo, te aima awasu'u mono da, za 're ãromhãimana mono zéb da hã ab'madã'ã mono da. — ãne te ã'mahã.

² Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono pê'ëzani hã ma tô duré ã'uihã pi'ra, awa'awi. Te te ã'uihã pi'rai wa, wa tô duré aimawi ãhãiba, ãhãiba waihu'u ô na. Tawamhã ma tô ãzaprô, hãiwa u. Hãiwa u, te te ãzaprôni wamhã, danhib'apito simasisizé hã wa tô sabu. Ni'wa te ãma nhamra. ³ Tawamhã ãma ãsãmra hã te nasi hãibahã'ubuzi, êtê'ubuzi zarob'a uptabi ne hã. Duré êtê'ubuzi ãtobro'o préro'o ne hã te nasi ai'ubuzi. Tawamhã ãsimasisizé mana wawi, te tãiwaipo ne hã nasi ai'ubuzi, êtê'ubuzi ro'o uzé ne hã. ⁴ Tawamhã danhib'apito simasisizé mana wawi te dasimasisizé hã aimasa, 24 na danhib'apito te ne hã. Taha na te asimro, dama ãpire norã hã 24 na ãhãiba za'ra hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na si 're ãsôpré pese mono norã hã. Uza hãpa hãirã ré te asimro. Êtê'ubuzi pré oru 'manharã na da'rãzaza ré zama te asimro. ⁵⁻⁶ Duré danhib'apito simasisizém hawi te tã si'ubuzi ne hã nasi ai'ubuzi, ãwapsa'a zama, duré ãrãrã'ã zama. 'Rãsitô hã te duré ãsô're tiro'o za'ra, 7 na ãhãiba hã, ãro'o hã hã. Ta norã hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono pê'ëzani nhimirohmurizéb zarina hã 7 na. Æ poré hã te duré ãsô're nomro. Æ hã ãsarob'a uptabi, simhi ãsarob'a uptabi ne.

Maparane si'uiwa na ropoto na ãhãiba norã hã te duré 'rãwi ãmana wawi si'uiwada za'ra. Æ norã hã ãhãiba nho're niwã tob ahã di. Duré ãbabarã niwãmhã tob ahã di duré. Æ norã hã tob ahã wa, ãhãiba upsibi ré norã hã wa tô 'madã'ã za'ra. ⁷⁻⁸ ãmorã'rada hã, hu'u zérépa 'rã ne ã'rã hã. Duré ãsãna'remhã powawê ãba'ômo 'rã ne ã'rã hã. Duré si'ubdatô ãma hã da'rã ne ã'rã hã. Duré maparane si'uiwa na ãma hã si'ômo 'rã ne ã'rã hã, hãiwi 're sisa'rei mono wa, ã'rã ne hã. Æ norã hã 6 na ãpaihi za'ra hã, ãhãiba mono bâ. Duré ã norã hã ãhãiba upsibi ré norã, tob ahã wa, ãhãiba na hã.

Tawamhã bãtã bãre duré mara bãre te tinho're za'ra, tinho're te te 're sahãri za'ra mono ãna, ãne:

“Uburé Danhib'apito uptabi hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, 're ãwasété mono ô. Siwaprosi 're ãwasété waihu'u mono ô uptabi. Wê uptabi di. E ni'wa hã ãsipai u waihu'u pese na 're hãimana mono bâ. Ôhõ si, siwaprosi ãwaihu'u pese uptabi hã. Duré hã marã ô uptabi ré, ma tô 're hãimana u'ãsi. Te za duré 're hãimana u'ãsi. Si'utõrã waihu'u ô di.”

⁹ Æne te ã norã hã maparane si'uiwa na ropoto na ãhãiba norã hã nasi ãma tiwata za'ra, danhib'apito simasisizém na ãsãmra ãma, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma. Waihu'u pese uptabi wa, te nasi ãma tiwata za'ra, duré sôpru uptabi wa. ¹⁰ Nasi ãma wata za'ra siré, te nasi 24 na dama ãpire za'ra norã hã danhib'apito simasisizém na ãsãmra nho're hi'rãtitô ana, siré ãma wata za'ra da. Te duré nasi hi'rãtitô si'ubumro sina, ti'rãzaza sani za'ra ãsô're, tãma pire za'ra wa, ãma wata za'ra da. ¹¹ Æne te nasi ãma tiwata za'ra:

“Wanhib'apito, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, a hã aiwê uptabi di. Aiwaihu'u pese di. Aiwaihu'u pese na ma tô ã'aropoto mo. Asima ãwê zarina ma tô uburé pese ã'aropoto mo. Asima ãwê zarina te oto uburé marã hã 're hãimana za'ra, asimipoto mono bâ. Taha wa, uburé ã'aropoto mono zéb zarina tô ãbãre, wa ai'ãma si 're wawata u'ãsi za'ra.”

Æne te ãma tiwata za'ra, 24 na dama ãpire za'ra norã hã.

Æne, wa tô te ab'madã'ã, ãnhotô 'rowim ne.

5

Pone'ërebâ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono wi, ìbaihâ ìsinhai ré te te ì'ârízé wasu'u

¹ Tawamhã wa tô duré sabu, ìbaihâ ìsinhai ré hã. Danhib'apito simasisizém na ìsãmra hã te tinhib'rata nhimire niwĩ tété. Ìbaihâ nhinha hã, ì'ui'ééré si'uiwa ré hã. Duré 7 na ìhâiba hã ì'uptobzé hã siwasihu tô da, ni'wa te te sôré tô da.

² Tawamhã wa tô duré sabu, hãiwa âma 'Re ìhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, ìsimiwada'uri pire hã. Æne te nasi anha, mreme 'rãihã na:

— E 'wa hã danhipai u ìwẽ uptabi hã, duré ìwaihu'u pese uptabi hã te za 7 na ìbaihâ nhinha uptobzé hã prub za'ra, ìbaihâ te te sô'a da. E 'wa hã te sada tihâiba. — Æne te nasi anha.

³ Tane nherê, ni'wa hã sada hâimana ô di hãiwa âma hã, ìpru'wa da hã, te te pru wa, ìbaihâ nho'a'wa da hã, duré te te ìsôré da hã. Duré ti'ai âma 're ìdahâimana za'ra mono hã sada da'maihâimana ô di. Duré ti'ai 'rowi adâ 're ìhâimana za'ra mono hã ni'wai ô di, sada hã. ⁴ Taha wa, wa tô sa'ëtê aiwa'ô, 're ìdahâimana za'ra mono hã sada da'maihâimana ô wa, ìpru'wa da hã, duré te te ìsabu da hã. ⁵ Tawamhã 24 na dama ìpire norĩ te misi ìma tinha, âne:

— Aiwa'ô tô. Ma'âpé 'madâ'â. Ôhõta te za, Zudaha nhihudu hã. Hu'u zérépa nhiptete nhipai u 're ìhâimana mono ne, te ô hã danhipai u 're hâimana, danhib'apito na. Ta hã apito Dawihi nhihudu, za ìsine pire na te te 're ìda'ab'madâ'â mono da hã. Ta hã uburé dama waihu'u pese uptabi di. Ta hã tinhitob'ru norĩ nhimiromhuri wasété nhiptetezé hã ma tô tiwi uprosi za'ra. Taha wa, te ôhõ si sada tihâiba, 7 na ì'uptobzé hã te te ìprub za'ra da hã, duré ìbaihâ ìsinhai ré te te ìsô'a da hã. — Æne ma ìma 'maiwaihu'u, dama ìpire norĩ hã.

⁶ Tawamhã wa tô 'madâ, Pone'ërebâ hã. Danhib'apito simasisizéb 'rata te za, maparane si'uiwa na ropoto na ìhâiba norĩ wa'wab zama, duré 24 na dama ìpire norĩ wa'wab zama. Da te dasiwi wĩrĩ wa, da te ìwa'rézéb ré te za. 7 na ì'ômo ré hã, Pone'ërebâ hã. Duré 7 na ìtõmo ré hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono pê'ëzani hã danhipai u uburé marĩ na ìwaihu'u pese zé, te wasu'u, ìtõmo za'ra hã. ⁷ Tawamhã Pone'ërebâ hã ma tô ai'ré, danhib'apito simasisizém na ìsãmra u, ìbaihâ nhinha hã te te âri da, tinhimire niwĩ te te ìtédé hã. Tawamhã Pone'ërebâ hã ma tô ti'â, ìbaihâ nhinha hã. ⁸ Te te âri wamhã, ma tô maparane si'uiwa na ropoto na ìhâiba norĩ hã Pone'ërebâi ma, hi'rãtitõ ana, 24 na dama ìpire norĩ zama. Rowamremezéb ré ma tô tãma aiwẽ'ê za'ra, êtẽ'ubuzi pré oru 'manharĩ u'awi ne ré zama. U'awi 'remhã wedewa'u ìsadaze, te ì're tiro'o za'ra. Taha nhizé hã hãimo haré ìsizé hã, ta hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ, tãma 're ìmreme zusi mono zé, te wasu'u. ⁹ Tawamhã ta norĩ hã te Pone'ërebâi ma tinho're za'ra, tinho're ìtém na. Æne te tãma tinho're za'ra:

“A hã ma tô dasiwi aiwĩrĩ ni. Ma tô dazada atã. Dazada atã'ázém na ma tô ìdawa'â, dawasédé hã dama 're aparĩ mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ oto 're danomro mono da.

Dapoto mono bâ a hã ma tô ìda'awa'â, damreme sipo'o mono bâ 're ìdahâimana za'ra mono hã. Danhipai u aiwẽ uptabi di, a hã. Aiwaihu'u pese uptabi di duré.

Taha wa, te aiwétési sada aihâiba, ìbaihâ ìsinhai ré hã âri da, duré ì'uptobzé hã prub za'ra da.

¹⁰ A hã ma tô duré Wanhib'apito 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're ì'awa'âbã mono norĩ hã 're ì'apisutu mo, sasedoti na te te tãma da'âma 're romhuri u'âsi za'ra mono da, duré ti'ai âma pire na za dama 're hâimana za'ra mono da.”

Æne te tãma tinho're za'ra, tinho're ìtém na.

¹¹ Tawamhã wa tô duré 'madâ. Te 'madâ'â wamhã, hâiwa ãma romhuri'wa norĩ hã te nemo tizadawa'a'a. Ahã uptabi di. Da te ãsa'rata waihu'u õ. Danhib'apito simasisizé hã ma siwi uirĩ. Duré maparane si'uiwa na ropoto na ãhãiba norĩ mana wawi te asõré, 24 na dama ãpire za'ra norĩ hã ãsisõré mana wawib zama. ¹² ãne te sõ're 'rãihã na tizadawa'a'a:

“Pone'ërebã hã da te dasiwi ãwirĩ hã, õ hã danhipai u wẽ uptabi di. Õhõ si wẽ uptabi wa, õhõ ãma si 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono. Õ hã uburé Roptede'wa. Tô sena waihu'u pese uptabi di. Waihu'u pese uptabi wa, ãma 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono. Wama pire uptabi wab zama, ãma 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono.”

ãne ma tô sõ're 'rãihã na ãma tizadawa'a'a, hâiwa ãma romhuri'wa norĩ hã.

¹³ Tawamhã wa tô duré wapa, uburé pese 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãda'apoto mono bã, duré te te ã'apoto mono bã, ãhãiba ré mono hã, hâiwa ãma, duré ti'ai ãma, duré ti'ai 'rowi adã 're ãhãimana za'ra mono zéb ãma, duré ã 'rowi uburé pese ãhãiba ré mono hã. Uburé pese te simisutu dasiwazari tazadawa'a'a ni, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãda'apoto mono bã. ãne te tazadawa'a'a ni:

“Danhib'apito simasisizém na ãsãmra ãma, 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono. Duré Pone'ërebã ãma, 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono. Wẽ uptabi zahuré wa, duré waihu'u pese uptabi zahuré wa, wa za ãma 're wawata u'ãsi za'ra.”

ãne te ãma tawata zahuré ni.

¹⁴ Tawamhã maparane si'uiwa na ropoto na ãhãiba norĩ hã te ãma sõ're uze pese za'ra:

— Tô sena, tô sena. — ãne te ãma sõ're uzei pese za'ra. Duré 24 na dama ãpire za'ra norĩ hã ma tô hi'rãtitõ tãma ana, ãma wata za'ra da.

ãne ãnhotõ 'rowim ne, te ã'azabui mono hã, duré te ã'awapari mono hã.

6

Pone'ërebã, ãbaihã nhinha uptobzé te te ãprub za'ra zé wasu'u

¹ Tawamhã wa tô duré 'madâ. Te 'madâ'â wamhã, Pone'ërebã hã da te dasiwi ãwirĩ hã ma tô ãbaihã nhinha uptobzé ãmorĩ'rada hã pru. Tawamhã maparane si'uiwa na ropoto na ãhãiba norĩ hã te ãmorĩ'rada hã hã, mreme 'rãihã na:

— We aiwatobro. — ãne te hã.

² Tawamhã ãne hãrã wi, wa tô marĩ sabu, awaru ãrã hã. ã'mapraba'wa hã te umnhi'ãsi ré nhamra. Tawamhã ma tô ã'rãzaza hã tãma sãrã ni. ã'rãzaza hã za te te da'ãma ã'ai'utézã, te wasu'u. Tawamhã ma tô wara ti'ai u, tinhitob'ru norĩ zõ, siwamnhasi sina te te ãma ai'uté za'ra da, ãma sib'apito za'ra da.

³ Tawamhã Pone'ërebã hã ma tô duré ãbaihã nhinha uptobzé hã ãsãna'remhã pru. Te te pru wi, ropoto na ãhãiba norĩ hã ma tô duré ãsãna'remhã hã:

— We aiwatobro. — ãne te hã.

⁴ Tawamhã awa'awi awaru ãprã uptabi hã ma tô watobro. ã'mapraba'wa ãsisiwi te nhamra. Tawamhã sib'ézã 'wapa ma tô tãma sõmri ni, da'wapézã da hã. Ma tô tãma pisutu ni, dasi'wapã hã te te dazada wazere da, dasi'wapã na 're dasisimroi mono da.

⁵ Tawamhã Pone'ërebã hã si'ubdatõ ãma ãbaihã nhinha uptobzé hã ma tô duré pru. Te te pru wi, wa tô duré wapa, si'ubdatõ ãma ropoto na ãhãiba norĩ hãrã hã, ãne:

— We aiwatobro. — ãne te hã.

Tawamhã awa'awi wa tô awaru tisã, ã'rãdã hã. ã'mapraba'wa hã te marĩ pibuzã hã 're ti'ã, tinhib'rata, amnho pibuzã da hã. ⁶ Tawamhã wa tô duré

wapa, damreme uptabi ne hã, maparane si'uiwa na ropoto na ìhâiba norĩ Ìsimasabzém hawi. Ìne te rowa'âbâzé hã tâma anhoré, awaru 'mapraba'wai ma:

— Ìne misi bâta na dapawa'â hã, tô misi ìpibu, tridu wa'âbâzéb zarina hã za. Ìne te za dawì ìsarô hâimo, rowa'âbâzé hã. Tane nherê, azeitona wede hã 're ìsimasa mono hã, duré uwa 'ru hã 're ìsimnhatâ mono hã u'a za'ra ô di za, azeitona 'râi wa'ui wabre hã si'utôri tô da a'â, uwa 'ru 'râi wa'u ìsé zama. — Ìne ma tô âma pa'uwati.

⁷ Tawamhã Pone'ërebâ hã ma duré pru, maparane si'uiwa na âma ìbaihâ nhinha uptobzé hã. Te te pru wi, wa tô duré wapa, ropoto na ìhâiba norĩ hã maparane si'uiwa na âma hã, da'râsutu'wa hã. Ìne te hã:

— We aiwatobro.

⁸ Tawamhã hârâ wi, wa tô duré sabu, dadâ'â wa, dahâiba'a ne awaru ìhâiba'a hã. Ìmapraba'wa nhisi hã Adâ'â na ìsisi hã. Duré ìhâiba amo, 'râwi te te ìsa'u mono nhisi hã, Adâ 're ìhâimana za'ra mono zé. Tawamhã ma tô pisutu zahuré ni, te te da'a'uprosi zahuré mono da, daro mono bâ, dasi'wapé na. Duré mram na te te da'a'uprosi zahuré mono da, ma tô pisutu zahuré ni, duré dahâzé pire na te te 're ìdaduri mono na, duré abaze zahi na zama. Tawamhã daza'rata ahâ prã na te za dasi'utôri, daro mono bâ. Maparane si'uiwa na dahâiba wamhã, misi si te za dadâ'â za'ra. Taha zarina te za da'ahâ prã na ai'utôri ni, daro mono bâ.

⁹ Tawamhã Pone'ërebâ hã ma tô duré ìmrotô hã pru, ìbaihâ nhinha uptobzé hã. Tawamhã te te pru wamhã, wa tô duré 'madâ'â za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're sazei pese za'ra mono 'ru te, da te 're ìsimroi mono norĩ pê'ëzani hã, tô sena na Zezusihi zazei'wa na pahi âna dama 're siwasu'u za'ra mono 'ru te, da te 're ìsimroi mono norĩ pê'ëzani hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé nomrizéb 'rowi te asimro, wedeza ne 'rowi.

¹⁰ Tawamhã mreme 'râihâ na te hã:

— Wanhib'apito, danhipai u aiwaihu'u pese di. Aiwê uptabi di. Tô sena, a hã. Taha wa, e nimahã na hã wa'uprosi'wa norĩ âma ìwasédé hã sa'ra ô di za, ti'ai âma 're ìhâimana wasété za'ra mono âma. E niwamhã wa'ruiwa'âbâ za'ra ô di za, asimi'ahârizém na hã. — Ìne te hã, mreme 'râihâ na.

¹¹ Tawamhã da'uza hâirâ hâpa, ma tô tâma sômri za'ra ni, tidâ'âzéb u sipizari âna, Zezusihi âma 're hâimana za'ra mono wa. Ma tô duré tâma nharĩ za'ra ni:

— Ma'âpé, asimi'ë na a'â 're asimipari za'ra wa'aba mono. Da te 're ìsimroi mono norĩ za'ratazé hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisutuzé hã zahadu da te dasina azahutu ô di. Da te ai'uprosi aba ne, asiré ìsazei'wa norĩ, za da te 're ìsimroi mono norĩ za'ratazé wab ô wa, te za a'â asimi'ë na sô 're asimipari za'ra wa'aba mo. — Ìne ma tô tâma nharĩ za'ra ni.

¹² Tawamhã wa tô duré 'madâ. Te 'madâ'â wamhã, ma tô Pone'ërebâ hã duré pru ìmropâ âma hã, ìbaihâ nhinha uptobzé hã. Te te pru wamhã, awa'awi ma tô ti'a hã sãsã'ã, sa'ëtê uptabi. Bâdâ hã ma tô duré titoptâ'â, zazahâ ìhâ 'râdâ'â uptabi ne. A'amo hã ma tô duré titômo wapru. ¹³ Wasi hã ma tô duré rere, ti'ai u. Pidera wede 'rã hã rowa'u'u za'ëne hã te te 're pari za'ra mono wa, 're ì'a'a mono ne, ma tô wasi hã rere, ti'ai u. ¹⁴ Tawamhã ma tô duré hâiwa nhirôno hã ai'ub'rã, ìbaihâ da te 're ì'ub'rã za'ra mono ne. Duré ti'a hã sãsã'ã wamhã, êtê 'râihâ, daro mono bâ 're ìsimasa mono hã ma tô sina si'rê, 're ìsimasa mono zém nhiti. Rob'rê za'iti zama, ma duré uburé sina si'rê, 're ìsimi'wara mono zém nhiti. ¹⁵ Tawamhã ti'ai âma danhib'apito mono bâ dama ìpire mono bâ ma tô êtê 'râihâ zahâpâ sima'uri, da'madâ'â'wa norĩ hã, duré da'wapéi'wa norĩ nhib'apito norĩ hã. Ìsibrob ahâ norĩ zama ma tô sima'uri, ìsibrob'ô norĩ zama, pawa'âbâ âna ìwada'uri zarina si te te dama 're ìromhuri

za'ra mono norĩ zama, duré wada'uri ãna si'uihâ na 're ãhâimana za'ra mono norĩ zama. Uburé ma tô dasima'uri, êtê 'rãihâ zahâpâ êtê're 're, duré êtê nhi'rity 're, dasi'utõrĩ tã mono da. ¹⁶ Tawamhã êtê 'rãihâ norĩ ma, te nasi si'mahârã za'ra, êtê tãmo wawẽ norĩ ma zama. ãne te nasi tãma si'mahârã za'ra:

— Ma'ãpé, wanhiswi we airere'e aba mono, wa'upsibi za'ra wa'aba mono da, hãwa ãma danhib'apito simasisizém na ãsãmra hã te te wa'asãmri tã da. Duré Pone'ërebã nhimihãzé wi, wanhiswi we asa'wari aba, tiwi wazuwa za'ra wa'aba mono da. ¹⁷ Bãdã ãpipa hã ma tô oto ãwa waptãrã, ô norĩ hã te te ãwa'uprosi zahuré mono zéb da hã. E 'wa hã hãiba ré tiwi watobro da bã. Ni'wa hã dãã ãna tiwi watobro waihu'u ô di za. Sõ'rata waihu'u zahuré ô di za. — ãne ma tô êtê tãmo wawẽ norĩ ma, nasi si'mahârã za'ra.

ãne ãnhotõ 'rowim ne, te ã'azabui mono hã, duré te ã'awapari mono hã.

7

Izarazéhé nhihudu uihâ ui'ééré za'ratazé wasu'u, 144 miu na

¹ Tawamhã wa tô duré sabu za'ra, maparane si'uiwa na hãwa ãma 'Re ãhâimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa norĩ hã. Bãtã pusizém niwĩ misi te za, ti'ai ãma hã. Bãtã zasizém niwĩ te duré misi za. Duré hãwa'a're si'uiwa na te duré si'uiwada zahuré. 'Re ãhâimana u'ãsi mono te te tãma ãpisutu za'ra zéb zarina, te ta norĩ hã rowa'u hã si'u tété za'ra, bãtã pusizém niwĩ, duré bãtã zasizém niwĩ, duré hãwa'a're si'uiwa na, te te 're rowapõrĩ tã za'ra mono da. Te te 're ãzasisi za'ra tã mono da, te rowa'u hã siwi tété za'ra, duré wede hã te te 're rési tã za'ra mono da. ²⁻³ Taha parimhã, wa tô duré sabu, hãwa ãma romhuri'wa hã aimawi hã. Bãtã pusizém hawi ma tô we sihã'ré. Ta hã te rob'ui'ééré siro hã tinhib'rata we 're ti'ã, 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ ãma te te 're ã'aza'ra mono zéb da hã. Tawamhã maparane si'uiwa na hãwa ãma romhuri'wa norĩ hã te 'mahârã za'ra, mreme 'rãihã na:

— Tôã. Ti'ai ma, rob'manharĩ za'ra wa'aba tã a'ã, ã poré ma zama, duré wede ma zama. Wanhib'apito 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ hã a'ã wa te a'uihã ui'ééré mono, pibui pese da, 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhimihãzém na dazu te te robzépata za'ra tã da. — ãne te 'mahârã za'ra hãwa ãma romhuri'wa hã, tinhib'rata rob'ui'ééré siro te te 're ã'rã'ãri hã. Tawamhã ma tô oto a'uihã ui'ééré, bãtã pusizém hawi ãwatobro hã tisiré norĩ me. Maparane si'uiwa na hãwa ãma romhuri'wa norĩ ma, ma tô 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã tãma 'ru za'ra aré, ãsimi'manharĩ waihu'u pese zém na ti'ai ma, te te rob'manharĩ za'ra da aré, duré ã poré ma, te te rob'manharĩ za'ra da. Tane nherẽ, hãwa ãma romhuri'wa aimawi hã ma tô ãma pa'uwati za'ra, ti'ai ma, te te a'ã rob'manharĩ tã za'ra da.

⁴ Tawamhã wa tô duré wapa, ni'wai mreme hã. Te ãma wasu'u, 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ za'ratazé hã. ãne te ãma wasu'u:

— 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ za'ratazé hã ãne, ã'uihã ui'ééré ré norĩ hã 144 miu na ãhãiba za'ra hã. — ãne ma tô ni'wa hã ãma waihu'u. ã hã Izarazéhé nhihudu norĩ za'ratazé, te wasu'u. ãsihudu sidãpãsi, te awasu'u. ⁵ Zudaha nhihudu uihã ui'ééré za'ratazé hã 12 miu na. Duré Rubêhẽ nhihudu uihã ui'ééré za'ratazé hã 12 miu na. Duré Dadihi nhihudu uihã ui'ééré za'ratazé hã 12 miu na. ⁶ Duré Aséhé nhihudu uihã ui'ééré za'ratazé hã 12 miu na. Duré Naptarihi nhihudu uihã ui'ééré za'ratazé hã 12 miu na. Duré Manaséhé nhihudu uihã ui'ééré za'ratazé hã 12 miu na. ⁷ Duré Simi'ãhã nhihudu uihã ui'ééré za'ratazé hã 12 miu na. Duré Réwihi nhihudu uihã ui'ééré za'ratazé hã 12 miu na. Duré Isacaha nhihudu uihã ui'ééré za'ratazé hã 12 miu na. ⁸ Duré Zeburõhõ nhihudu uihã ui'ééré za'ratazé hã 12 miu na. Duré Zuzéhé nhihudu uihã ui'ééré za'ratazé hã 12 miu na. Duré Bëzamihĩ nhihudu uihã

ui'éré za'ratazé hã 12 miu na. Simisutu hã, ĩ'uihã ui'éré za'ratazé hã 144 miu na ĩsa'ratazé hã, Izarazéhé nhihudu norĩ za'ratazé hã, ĩsihudu sidâpâsi.

Ãne wa tô waihu'u, ĩnhotõ 'rowim ne.

Da'ahâ uptabi na 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho're ĩdahâimana za'ra zé wasu'u

⁹⁻¹⁰ Taha parimhã, wa hã Zuwã, wa tô duré 'madã. Te 'madã'ã wamhã, wa tô da'ab'madã, da'ahâ uptabi na, da te ĩdaza'rata waihu'u õ hã. Dapoto mono bâ te aimasam ni, damreme sipo'o mono bâ 're ĩdahâimana za'ra mono hã. Danhib'apito simasisizém nho're te aimasam ni, duré Pone'ërebã nho'reb zama. Da'uza hãpa hãirã ré te ĩsõ're aimasam ni. Tawamhã wa'asu ne hã, da te tété za'ra sina, te damreme 'rãihã na ãma tawata za'ra ni, ãne:

— Wanhib'apito 'Re ĩhâimana u'âsi mono, danhib'apito simasisizém na ĩsãmra hã ta hã, Wa'anho'reptui'wa. Duré Pone'ërebã hã ĩsiré Wa'anho'reptui'wa. Ã norĩ hã ma tô wawasété wi te te 're wa'anho'reptu zahuré, 're ĩwasi'utõrĩ za'ra mono zé wib zama. — Ãne te damreme 'rãihã na ãma tawata zahuré ni.

¹¹ Tawamhã hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã te zahadu danhib'apito simasisizé mana wawi aimasa. ²⁴ na dama ĩpire za'ra norĩ hã ĩsisõré mana wawib zama te zahadu aimasa, maparane si'uiwa na ropoto na ĩhãiba norĩ mana wawib zama. Ta norĩ hã hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã ma tô duré danhib'apito simasisizém nho're ĩrãtitõ ana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma wata za'ra da. ¹² Ãne te ãma tiwata za'ra:

— Tô sena, wa ai'ãma si 're wawata u'âsi za'ra. Tô sena, aiwaihu'u pese uptabi di. Duré aiwẽ uptabi di. Duré asõprub uptabi di. Tô sena danhipai u uptabi dama aipire na te 're aihâimana mo. Tô sena, wa ãne ai'ãma wawata za'ra ni. — Ãne te ãma tiwata za'ra, hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã.

¹³ Tawamhã ãma wata za'ra pari, ma tô ²⁴ na dama ĩpire norĩ siré hã misi ĩ'mazadanha, ãne:

— E 'wam norĩ hã, õ norĩ hã, da'uza hãpa hãirã ré hã. E ma hawi we ĩdasi'aba'ré. — Ãne te ĩ'mazadanha.

¹⁴ Tawamhã asa wa tãma tĩha:

— Me. Wa hã te waihu'u õ di. Aima waihu'u pese di, a hã.

Tawamhã ma tô oto ĩma waihu'u, ãne:

— Ã norĩ hã ropsi'utõrĩzéb ãma, ti'ai ãma da te 're ĩrobzépata za'ëtê za'ra mono zéb 'rãsutu u, hãiba ré ré 're ĩhâimana za'ra mono. Da te dasima 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra mono zém na 're ĩdasi'utõrĩ mono zém hawib õ di. Te te 're robzépata za'ëtê za'ra mono nherẽ, hãiba ré ré we ĩwairébé, ã norĩ hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ma tô sihãiba 'ru za'ra, Pone'ërebã wapru na dazada ĩdã'ázém na ĩwasété wi te te 're a'upsõi pese mono da, da'uza hã hãirã da, da te 're ĩ'upsõi pese za'ra mono ne. ¹⁵ Taha wa, te ã norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono simasisizém nho're aimasa, uza hãpa hãirã ré. Romhuri zahãri ãna te te tãma 're romhuri u'âsi za'ra, ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma hã. Duré danhib'apito simasisizém na ĩsãmra hã te za duré 'rãwi ãma 're sisaprĩ u'âsi za'ra, ĩ'uza hãpa hãirã ré norĩ ãma hã, ĩ'rata za oto 're sãmra u'âsi za'ra mono wa. ¹⁶ Tawamhã ã norĩ hã mra te te 're sępata zahu za'ra mono õ di za oto. Duré te te 're 'rubu zahu za'ra mono õ di za oto. Bãdã hã te te 're hãiba zata waihu'u za'ra mono õ di za oto. Duré aimawi rowa'ro ĩpire hã te te 're hãiba zata waihu'u za'ra mono õ di za oto. ¹⁷ E marĩ wa, te te 're robzépata waihu'u za'ra mono õ di za oto. Pone'ërebã hã danhib'apito simasisizéb ãma ĩsa hã te te 're 'madã'ã pese za'ra mono wa, te te 're robzépata waihu'u za'ra mono õ di za. A'ubuni wĩ, danhimizama da te 're ĩ'madã'ã pese za'ra mono ne, te za te te 're 'madã'ã pese za'ra. Te za duré ub're u te te 're simroi u'âsi, ã u'âsi u, da te 're ãhuri mono wa, 're ĩdanomro u'âsi mono zéb u. 'Re da'ry'ry mono wa, da'upĩ

hã da te dasima 're ã'u'õ za'ra mono ne, te za duré te te 're apawapto, pẽ'êzé ãna oto 're nomro u'âsi mono da. — ãne ma tô 24 na dama ãpire norĩ siré hã misĩ ãma 'maiwaihu'u.

ãne ãnhotõ 'rowim ne, te ã'ab'madã'ã mono hã, duré te ã'awapari mono hã.

8

Pone'ërebã hã 7 ãma ãbaihã nhinha uptobzé te te ãprubzé wasu'u

¹ Tawamhã ãmrotõ ãma hã 7 ãma hã ma tô Pone'ërebã hã ãbaihã nhinha uptobzé hã pru. Te te pru wi, ma tô rowarõtãrã, hãiwa ãma hã. Bãtã pibuzé za'ratazé wãiwa ma tô ãma ai'utõ, rob'é'é ré hã. ² Tawamhã wa tô duré 'madã'ã za'ra, 7 na hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã 'Re ãhãimana u'âsi mono nho're, ãsimasã norĩ hã. Ta norĩ ma, ma tô 7 na danhimnhihãrãzé hã sãmri za'ra ni.

³⁻⁴ Tawamhã hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã ma tô wei mo, misĩ aimawi hã. Wedeza ne 'rata te za, 'Re ãhãimana u'âsi mono ma, danhoprubzéb da, wedewati ãsadaze hã da te tãma 're ãzata za'ra mono zéb 'rata. U'awire ne hã ëtë'ubuzi pré oru 'manharĩ te 're ti'ã, wedewati ãsadaze nhemezéb da hã. Tawamhã wedewati ãsadaze hã ma tô ahã na tãma sãmri za'ra ni, 'Re ãhãimana u'âsi mono ma, te te zata za'ra da. Tawamhã wedeza ne oru 'manharĩ ãma ma tô zata za'ra, danhib'apito simasisizém nho're. 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ãsadaze hã te te hã da, ma tô zata za'ra, wedewati ãsadaze hã. Te te zata za'ra wamhã, ma tô ãsizé hã si'ré hãimo, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhĩb'a'uwë 're ãmreme zusi mono mreme siré. Hãiwa ãma romhuri'wa nhĩb'rata hawi, te ãsizé hã si'ré hãimo, 'Re ãhãimana u'âsi mono nho're ãsam nhĩb'rata hawi. ⁵ Tawamhã hãiwa ãma romhuri'wa hã ma tô pré'a 'manhe, u'awire ne hã oru 'manharĩ 're, wedewati ãsadaze nhemezéb 're. Wedeza ne na, wedewati zadaze hã da te 're ãzata za'ra mono zém hawi ma tô pré'a 'masisi. Te te 'masisi wamhã, ma tô õne haré ti'ai u sa'wa, uzã hã. Te te sa'wari wamhã, ma tô tãiwapsa hã watobro, tãirãrã'ã zama. Tãsi'ubuzi zama, ma tô duré watobro. Ma tô duré ti'a hã sãsã'ã.

Hãiwa ãma romhuri'wa norĩ, tinhimnhihãrãzém na ãsimnhihãsizé wasu'u

⁶ Tawamhã 7 na hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã ma tô oto asõré pese, tinhimnhihãrãzém na simnhihãsi da.

⁷ Tawamhã ãmorĩ'rada hã ma tô tinhimnhihãrãzém na amnhihãrã. Simnhihãrã wi, ma tô tãzã hã rere ti'ai u, unhama zama. Dawapruĩ wazari, ma rere uzã hã, duré tãzã hã. Ti'ai u rere'e wamhã, daro mono bã ma tô ti'a hã zada, ãwãiwa prã na. Wede hã 're ãsimasa mono hã ma tô duré si'uzã, ãsa'ratazé wãiwa prã na. Du zama ma tô uburé sihõmo, daro mono bã.

⁸ Tawamhã maparane ãma hã hãiwa ãma romhuri'wa hã ma tô duré amnhihãrã, tinhimnhihãrãzém na. Simnhihãrã wi, ma tô marĩ hã ëtë 'rãihã ne hã ãi ba waptãrã, unhama ro'o ré. Waptã'ã wamhã, ã poré mono bã ma tô ã wãiwa prã na ãwapru. ⁹ Tepe norĩ hã ã 'rowi 're ãhãimana za'ra mono hã ma tô duré si'utõrĩ, ahã prã na, ãsa'ratazé wãiwa prã na. Ma tô duré uba're hã ahã prã na si'utõrĩ, ã nhisi baba 're ãsisa'rei mono hã. ãsa'ratazé wãiwa prã na ma si'utõrĩ.

¹⁰ Tawamhã hãiwa ãma romhuri'wa hã si'ubdatõ ãma hã ma tô duré tinhimnhihãrãzém na amnhihãrã. Simnhihãrã wi, ma tô wasi ãsa'ëne hã waptãrã, hãiwa hawimhã. 'Rãsitõ ro'o ne, te ro'o'a'a. Waptã'ã wamhã, nima niwĩmhã panho'õmo norĩ nhisiwi, ma tô waptãrã. ãsa'ratazé wãiwa prã na panho'õmo nhisiwi, ma waptãrã, ub're nhisiwib zama. ¹¹ Tawamhã pa nho'õmo norĩ nhisiwi ãwaptã'ãzéb ãma hã ma tô dawĩ ti'ãzé pire. Tawamhã da te ãhuri wamhã, ma tô da'ahã na dasi'utõrĩ, ãzé pire uptabi wa. Wasi ãsa'ëtë nhisi hã ãzé'wa na ãsisi hã.

¹² Tawamhã hãîwa ãma romhuri'wa hã maparane si'uiwa na ãma hã ma tô duré tinhimnihârâzém na amnhihârâ. Simnhihârâ wi, ma tô bâdâ hã ãtômo wãîwa prã na titobra. A'amo zama ma duré ãtômo wãîwa prã na titobra. Wasi norĩ zama, ma duré ãtômo wãîwa prã na tobra. Taha wa, te te rob'uiwẽ prã za'ra di wasi hã, duré bâdâ hã, duré a'amo hã.

¹³ Taha pari, wa tô duré 'madâ, si'u hã. Hãimo uptabi te 're wara. Wara sina, te mreme 'rãihã na dama rob'mahã, ãne:

— Ni'ãpé, ni'ãpé, ni'ãpé. Ti'ai ãma uburé pese 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, aima ropipa uptabi za'ra wa'aba di za. Hãîwa ãma romhuri'wa norĩ si'ubdatô ãsimnihãsi ô, tinhimnihârâzém na oto simnihãsi wamhã, ãsimnihãsi sidãpãsi te za ropipa uptabi hã asô tiwairébé 'wa. — ãne te si'u hã dama rob'mahã.

ãne ãnhotô 'rowim ne, te ã'azabui mono hã, duré te ã'awapari mono hã.

9

¹ Taha pari, ma tô ãmrotô ãma hã amnhihârâ duré, hãîwa ãma romhuri'wa hã, tinhimnihârâzém na. Simnhihârâ wi, wa tô sabu wasi hã, hãîwa hawi ti'ai u ãwaptã hã. 'Ridawazé hã ma tô wasi ma sômri ni, ab're 'rehã 'ridawazé hã. (Ab're 'rehã hã, wa'uburé norĩ 're ãhãimana za'ra mono zé). ² Tawamhã wasi hã ma tô ab're 'rehã hã 'ridawa. Te te 'ridawa wamhã, ma tô ãsizé hã watobro, ab're 'rehã hawi. ãsizé hã unhama ro'o za'ëtẽ nhizédé ne hã. Tawamhã, watobro wamhã, ma tô bâdâ hã tãmo zuwa. Ma tô duré hãîwa'utô, ab're 'rehã nhizé hã. Taha wa, ma tô daro mono bâ tirobra. ³ Tawamhã ãsizédé hawimhã ma tô 'ridi hã wairé, ti'ai u. Tawamhã ta norĩ ma, ma tô pisutu za'ra ni, apa'apa 'wa nhi'oto nhipsari ne ãsé uptabi ne, te te dama 're rob'manharĩ za'ra mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimi'manharĩ waihu'u pese zém na.

⁴ ãne te ni'wa hã tãma nharĩ za'ra:

— Dui ma, 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono ô di za, wesuirã ma zama, wede ma zama. — ãne te ãma uwati za'ra. Te duré tãma da'ru za'ra:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ'ô, uihã ui'ére ãna 're ãnomro mono norĩ ma si, te za 're ãrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. ⁵ Tane nherẽ, 're danhimroi wa'aba mono ô di za. A'amo ãmrotô na si te za dama 're ãrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Apa'apa 'wa nhi'oto nhipsari ne ãsé pire ne, te za dama 're ãrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo, da te 're robzépata za'ëtẽ uptabi za'ra mono da. — ãne te tãma dahãiba 'ru za'ra. ⁶ Tawamhã a'amo ãmrotô na da te 're robzépata za'ëtẽ za'ra mono wa, te za 'rãwi da te dasima 're rosa'rata wasété za'ra, dasi'uihã na 'rãwi 're dasisimroi mono da. 'Re dasisimroi mono da nherẽ, 're dasisimroi waihu'u mono ô di za. Te za da te 're robzépata hã za'ra, a'ã.

⁷ Tawamhã 'ridi hã te asõré, awaru hã dasi'wapé da, da te 're ãpese za'ra mono ne. ãtẽ'ubuzi pré oru 'manharĩ na da'rãzaza ne ré, te asõré. Duré da'ubu ne ã'ubu mono, awaru hã. ⁸ Duré ãséré mono hã aiwa pi'ô zéré ne. Duré ã'wa mono hã, aiwa hu'u zérépa 'wa ne, ã'wa hã. ⁹ Tawamhã ãsi'uwazi tete 'manharĩ ne ré, te sã'utu ubu ré aimasa. Duré ãsaripi ruru hã ruru'u za'ëtẽ uptabi di. Aiwa awaru na wedewarare tete 'manharĩ ruru'u ne hã, dasi'wapé zô ãma 're ãdasisa'rei mono ruru'u ne, ãsaripi ruru hã. ¹⁰ Duré ãna're 'wamhi mono hã apa'apa 'wa nhi'oto na're 'wamhi ne. Taha nhipsari ne, sé pire di, ãsimiwa'rézé hã. Tawamhã tina're 'wamhi na te za tô te te dama 're rob'manharĩ wasété za'ra. A'amo ãmrotô na te za te te 're dahãzub u'ãsi. ¹¹ Duré ãsib'apito za'ra hã te 're hãimana, ab're 'rehã 'madã'ã'wa hã. Zudezu norĩ nhiminhisizém na hã, Abado na ãsiminhisizé hã. Duré deredu norĩ nhiminhisizém na hã Apori'ã na ãsiminhisizé hã. ãsisi hã da'uprosi'wa, te wasu'u.

¹² Tawamhã ropipa hã ãmorĩ'rata na ãwatobro hã ma tô ai'utõ. Tane nherẽ, te za duré ropipa hã maparane dazô pu.

¹³ Tawamhã hãwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa hã ãmropã ãma hã ma tô duré tinhimnhihãrãzém na amnhihãrã. Simnhihãrã wi, wa tô duré ni'wai mreme hã wapa. Oru 'manharĩ na wedeza ne na 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, danhoprubzéb da, wedewati ãsadaze, da te tãma 're ãzata za'ra mono zé 'rã'wa mono hawi, ãmreme hã. ¹⁴ Hãwa ãma romhuri'wai ma, ãmropã ãma ãsimnhihãrã ma, te te ãnharĩ hã wa tô wapa. ãne ãmreme hã:

— Ma'ãpé, wa'uburé maparane si'uiwa na ãpawasisi ré norĩ ma, ãpawasisizé hã wasihu za'ra na, Eprati na pa nho'õmo nhisi ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ ma. — ãne ãmreme hã.

¹⁵ Tawamhã ma tô oto tãma wasihu za'ra. Duréihã ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãma ropisutu sirõmo za'ra, niwapsi bãdã te te ãpisutuzé hã, ãwa waptã'ã wapsi, te te da'uprosi mono da. Tô ã bãtã na ãwa waptã'ã wa, ma tô ãpawasisizé hã tãma wasihu za'ra. Tawamhã daro mono bã da'ahã uptabi prã na te za wa'uburé norĩ hã te te da'uprosi, daza'ratazé wãwa prã na.

¹⁶ Tawamhã wa tô wapa, daza'ratazé 'mahãrã hã, dasi'wapé zô awaru na ãdasisa'rei mono norĩ za'ratazé hã. ãne daza'ratazé 'mahãrã hã, te ãwapari hã, 200 mirõisi na. Da'ahã uptabi di. ¹⁷ Tawamhã awaru, wa tô sabu za'ra, dasi'wapé zô ãma 're ãdasisa'rei mono zé hã. Danhotõ 'rowi, da te 're ãrosawẽrẽ za'ra mono ne, wa tô ãnhotõ 'rowim ne sabu za'ra, ãsisiwi ãsi'ubumroi mono norĩ zama. Ta norĩ hã ãsi'uwazi tete 'manharĩ ne ré, te sõ'utu ubu ré ãsisi asimro. ãsõ'utu ubu mono hã unhama ro'o pré ne na, ãwamnarĩ mono hã. Duré sôté uzé ne na ãsõ'utu ubu zé wamnarĩ mono hã. Duré 'rẽnhipré nho'utu uzé ne na, ãsõ'utu ubu zé wamnarĩ mono hã. Duré awaru 'rãĩ mono hã, aiwa hu'u zérépa 'rã ne. ãsadaire' hawi mono hã te unhama ro'o mono ne hã nasi wairé, duré ãsizedé hã, ãtẽ ro'o nhizedé uzé pire zama. Duré ãsizedé uzé pire hã te duré nasi wairé, dapãrízé hã. ¹⁸ Tawamhã ã hã, unhama ro'o ne hã duré ãsizedé hã duré ãtẽ ro'o nhizedé uzé pire hã ma tô te te da'uprosi, awaru zadai'ré hawi, ãwairébé mono hã. Daro mono bã da'ahã uptabi prã na ma tô te te da'uprosi, daza'ratazé wãwa prã na. ¹⁹ ãne ma tô tizadai'ré ro'o nhipãrĩ na te te da'uprosi, tizamo na zama. ãsamo mono hã wahi ne ãsamo hã. Tô wahi 'rã ne na ãsamo 'rãsutu mono hã. Taha na ma tô te te dahãzu.

²⁰ Tawamhã dahãiba ré ãdasi'atarẽme mono hã ãdadã'ã mono õ hã, 'rãwi dasi'uihã na 're dasisãmri za'ra mono õ di. Zahadu te wa'uburé norĩ ãma si 're dawata za'ra. Te duré zahadu ropoto hãiba 'manharĩ ãma si 're dawata za'ra, danhib'manharĩ nhipese na da te 're ãrob'manharĩ za'ra mono ãma, ãtẽ'ubuzi pré oru 'manharĩ ãma, duré ãtẽ'ubuzi'a prata 'manharĩ ãma, duré ãsi'uwazi waipo 'manharĩ ãma, duré ãtẽ 'manharĩ ãma, duré wede 'manharĩ ãma. Zahadu da te rẽme mono õ di. Ropoto hãiba 'manharĩ hã te te rob'madã'ã õ nherẽ, duré simipari õ nherẽ, duré morĩ õ nherẽ, te zahadu ãma 're dawata za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono upana. ²¹ Duré zahadu dasipãrĩ hã da te sahãri mono õ di. Duré simi'ã, da te sahãri mono õ di. Duré pi'õ na danhimisaihuri hã da te sahãri mono õ di, duré aibã na zama. Duré dasiwi romnhimi'uri hã da te sahãri mono õ di. Zahadu dawasété wi 're dasipizari za'ra mono õ di. Õne u'ãsi te marĩ ãwasété na si 're dahãimana za'ra.

ãne ãnhotõ 'rowim ne, te ãawaihu'u mono hã.

10

Hãwa ãma romhuri'wa hã ãbaihã nhinha ãsryre te te 're ãrã'ãrizé wasu'u

¹ Tawamhã wa tô duré sabu, hãwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa hã aimawi hã ãsimiwada'uri pire hã. Hãwa hawi ma we si'ra,

hâiwa'a na ubu ré. Tâiwaipore te duré ĩ'râ nhisiwimhã za. Duré ĩ'ubu hã aiwa bātâ ro'o ne. Duré unhama ro'o pa ne, ĩza hã. ²Tawamhã ĩbaihã nhinha ĩsyryre te sōzi haré 're ti'â, tinhib'rata. Tawamhã â poré nhisiwi ma tô tipara nhimire niwĩmhã tipara hã tisã. Ti'a nhisiwi ma tô duré tipara nhimi'e niwĩmhã tipara hã tisã. ³Tawamhã mreme 'râihã na te hã. Hu'u zérépa wairō 'râihã ne, ĩhârâ hã. Hârâ wamhã, awa'awi ma tô tâiwapsa hã tiwapsa'a za'ra, wapsa'a 'râihã na. ⁷ na ĩwapsa'a za'ra hã. ⁴Wapsa'a za'ra wamhã, damreme ne hã wa tô wapa. Taha wa, wa tô ĩmreme za'ra hã te ĩwapari na aré rob'ui'ééré. Tane nherê, te ni'wa hã hâiwa hawimhã ĩma tinha, te rob'ui'ééré tō da. Āne te ĩma tinha:

— Tô'ã. Rob'ui'ééré tō. Asima si waihu'u, tâiwapsa'a norĩ mreme hã. — Āne te āma ĩpa'uwati.

⁵Tawamhã hâiwa āma romhuri'wa hã â nhisiwi ĩsa hã ti'a nhisiwib zama ĩsa hã te ĩ'madâ hã ta hã ma tô hâiwa nho'ōmo tinhib'rada hã wê, tinhimire niwĩ hã. ⁶⁻⁷Tawamhã simiwê sina, ma tô waihu'u:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã za te te ĩrob'manharĩzéb da hã sô rowaptâ'â ō di za oto. ⁷ āma hâiwa āma romhuri'wa hã tinhimnihârâzém na simnihârâ wamhã, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã āma uwaimra, duréihã te te da'āma sima ĩropisutuzé hã dama ĩwaihu'u'ō hã. Duréihã tizadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ ma, te te ĩropisutuzém na te za oto dama rob'manha. Āne, wa tô sena na awaihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a, ĩsimiropisutuzém na zama. — Āne ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para waihu'u, hâiwa āma romhuri'wa hã, hâiwa nho'ōmo tinhib'rada te te ĩwê hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ta hã hâiwa 'manharĩ'wa, duré ti'ai 'manharĩ'wa, duré â poré 'manharĩ'wa, duré uburé ĩwa 're ĩdahâimana za'ra mono poto 'wa.

⁸Tawamhã hâiwa hawi we te te ĩma ĩnharĩ 'rata mreme hã wa tô duré wapa. Āne te duré ĩma tinha:

— Ma'āpé, sô aimorĩ, ĩbaihã nhinha ĩsyryre zô, âri da, hâiwa āma romhuri'wa, sō'a haré tinhib'rata te te 're ĩ'râ'âri zô. Ō hã hâiwa āma romhuri'wa, â nhisiwi ĩsa hã, ti'a nhisiwib zama. — Āne te sô ĩzatō.

⁹Tawamhã wa tô ĩtēme sô mo. Sô ĩwisi wamhã, wa tô tiwi waptē, ĩbaihã nhinha ĩsyryre hã. Te tiwi waptērē wamhã, te ĩma ti'ru, āne:

— Ma'āpé âri, 'rēne da. 'Rēne wamhã, ropĩni ne hã ĩsei uptabi za, asadai're 'remhã. Tane nherê, oto sōmri wamhã, adi'i 'remhã te za anomozé. — Āne ma tô ĩma waihu'u.

¹⁰Tawamhã wa tô oto ti'â, ĩsib'rata hawi ĩbaihã nhinha ĩsyryre hã. Te âri wamhã, wa tô ti'rē. Te 'rēne wamhã, ropĩni ne hã sei uptabi di, ĩzadai're 'remhã. Tane nherê, te sōmri wamhã oto, ĩdi'i 're, ma oto ĩnomozé.

¹¹Tawamhã ni'wa hã te ĩma tinha:

— Te za duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã dama 're ĩsadawa wasu'u mo, dapoto mono bâ za dama 're ĩromhâimana za'ra mono zém na hã, damreme sipo'o mono bâ. Daro mono bâ dama ĩpire za'ra norĩ ma, za 're ĩromhâimana mono zém na zama te za duré dama 're ĩsadawa wasu'u mo. — Āne ma tô ĩma waihu'u.

Āne ĩnhotō 'rowim ne, te ĩ'ab'madâ'â mono hã, duré te ĩ'awapari mono hã.

11

'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ wasu'u

¹Tawamhã ma tô ĩma sōmri ni, wedehu waré ne hã marĩ pibuzé hã. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô ĩzatō:

— Mo oto aimorĩ ti'ai āma ĩnhorōwa u, wedehu waré ne na, 'ri hã pibui mono da, duré ĩma danhoprubzé nomrizé hã pibui mono da, wedeza ne hã, danhimizama da te ĩma 're ĩzata za'ra mono zé hã. Ma'āpé duré ĩnhorōwa āma,

Ī'āma 're ĩdawata za'ra mono norĩ hã sa'rata za'ra na. ² Tane nherẽ, 'ri 'wawi wa'ra 're, 'ri nho'remhã pibui mono õ di za. Ta hã wa tô pisutu, ĩnhib'a'uwẽ'õ norĩ si te te āma 're ubumroi mono da. Ta norĩ hã niwapsi te za Zeruzarẽ āma hã 'ri nho'u ĩwẽ uptabi āma hã da'āma ai'uté za'ra. Taha wa, te za te te sina dawasi za'ra. 42 na a'amo ĩhâimana u te za te te da'āma rowamnarĩ za'ra, 1,260 na bådã za da'āma ĩsi'utõrĩzéb u. ³ Taha ré, wa za ĩzadawa wasu'u'wa norĩ hã satõrĩ zahuré, tô 1,260 na bådã ĩsi'utõrĩzéb u simi'ẽ na te te ĩzadawa wasu'u zahuré mono da. Tawamhã pone'ẽrebã zéré 'manharĩ na uza wasété ré, te za tineb zahuré, pẽ'ẽzé uptabi zahuré wa, da te dasiwi 're ĩwẽ'õ pese za'ra mono wa. — Āne ma tô ĩma waihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

⁴ Ā norĩ hã azeitona wede ne, te duré 're hâimana zahuré, ĩ'rãĩ wa'ui wabre hã ĩro'o pese ne, simi'ẽ na te te dama 're sadawa wasu'u zahuré mono wa. Rob'uiwẽzém ne, te duré 're hâimana zahuré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rob'uiwẽ zahuré mono wa. Uburé Danhib'apito nho'a te 're sima'wara zahuré. ⁵ Tawamhã ni'wa hã te te tãma rob'manharĩ wasété zahuré da nherẽ, te za tizadai'ré hawi unhama ro'o na wĩrĩ zahuré. Āne na te za si'utõrĩ ĩsitob'ru norĩ hã, te te tãma rob'manharĩ wasété za'ra mono da nherẽ. ⁶ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã ĩsimipawapto waihu'u pese zém na te za hãĩwa pese zahuré, tã ta'a tã da, te te dama sadawa wasu'u zahuré mono sina. Duré te te waihu'u pese zahuré di, te te âwapru zahuré da hã, duré te te sima ĩwẽ zahuré zéb zarina, ti'ai ma, te te nasi ĩrob'manharĩ wasété zahuré da hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono u, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, te za āne te te dama arob'manharĩ zahuré.

⁷ Tawamhã te te sadawa wasu'u zahuré mono pari, te za ropoto siwamnarĩ hã ab're 'rehã hawi ĩwatobro hã sô tisusi zahuré, te te 'wapé zahuré da. Tawamhã ropoto siwamnarĩ hã aibã norĩ ma, siptete zahuré wa, te za pãrĩ zahuré. ⁸ Tawamhã 'ri nhi'rity 're za'ëtẽ āma, te za taré ĩhãiba hã hã tiza'wari zahuré, 'ri nho'õmo za'ëtẽ āma, wede nhonhi'rãmi na ĩsib'apito za'ra, da te dasiwi ĩwĩrĩzém nho'õmo āma, dama ĩsa'rese za'ëtẽ āma. Sodoma na 'ri nho'õmo nhisi āma, 're ĩdahâimana wasété za'ra mono ne, ã 'ri nho'u hã. Duré Ezitu na romnhisi āma 're ĩdahâimana wasété za'ra mono ne hã, ã 'ri nho'u hã. Āne 'ri nho'õmo zahuré na āma ĩsimiré'ézé hã, Zeruzarẽ hã. ⁹ Tawamhã da'ahã uptabi na te za ĩtẽme ubumro zahuré ni, ĩhãiba hã hã da te dasiwi 'madã'ã zahuré da, 'ri nhi'rity sa'wari ré. Si'ubdatõ bådã ĩne wãiwab u, te za dapoto mono bã dasiwi 'madã'ã zahuré ni, damreme sipo'o mono bã, 're ĩdahâimana za'ra mono hã. Te za duré āma tasi'uwati za'ra ni, da te dasiwi za tã da. ¹⁰ Tawamhã ti'ai āma daro mono bã 're ĩdahâimana wasété za'ra mono norĩ ma hã rowẽ za'ra di za, ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã dã'ã zahuré wa. Taha wa, te za 're dato za'ra. Te za duré danhibzari na tasisawi za'ra ni. ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, te te dama 're ropipa zahuré mono ré, dã'ã zahuré wa, te za 're dato za'ra. ¹¹ Tawamhã si'ubdatõ bådã, āma ĩneb zahuré zé wãĩwa pari, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩpẽ'ẽzani hã apã tãma sõmri zahuré, hãiba ré 're neb zahuré da apã. Taha pari, te za oto hãĩwi aima'wara zahuré. Sima'wara zahuré wamhã, te za tãma tapahi uptabi za'ra ni, da te ĩ'madã'ã za'ra norĩ hã. ¹² Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã te za wapari zahuré, hãĩwa hawi ni'wai mreme hã. Mreme 'rãihã na te za sô tihãrã zahuré:

— We ane wa'aba, hãimo. — Āne te za ni'wa hã sô tihãrã zahuré.

Tawamhã ĩ'ruiwapari'wa norĩ hã te te 'madã'ã za'ra mono ré, te za hãĩwa'a na tizasi zahuré, hãĩwa u. ¹³ Tawamhã zasi zahuré wi, awa'awi te za sa'ëtẽ uptabi ti'a sãsã hã watobro. Watobro wamhã, 'ri hã nima norĩ hã te za sina, Zeruzarẽ āma, 'ri nho'õmo 'remhã 're ĩsimasa mono hã. 10 na 'ri 'maihâimana wamhã, te za misi si dawi rere'e. Te za duré 7 miu na tadã'ã za'ra ni, ti'a sãsã'ã na hã.

Tawamhã dadâ'â âna ĩdasi'atarême mono hã te za tapahi uptabi za'ra ni. 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma te za tawata za'ra ni, hãiwa âma 're ĩsãmra mono âma, simi'manharĩ waihu'u pese uptabi wa.

Ãne ĩnhotõ 'rowim ne, te ĩ'awapari mono hã, duré te ĩ'azabui mono hã.

¹⁴ Tawamhã ropipa hã maparane ĩpu hã tâibâ oto. Tane nherê, zahadu si'ubdatõ âma zõ, te rowaptâ. Romhuture di oto, duré ropipa ĩwatobro da hã. Ma'ãpé âne waihu'u pese za'ra wa'aba.

7 âma hãiwa âma romhuri'wa hã tinhimnihârâzém na ĩsimnihârâzé wasu'u

¹⁵ Tawamhã 7 âma hãiwa âma romhuri'wa hã ma tô tinhimnihârâzém na amnihârâ. Simnihârâ wi, hãiwa âma damreme 'rãihã hã wa tô wapa. Ãne te nharĩ za'ra:

— Satanasihi nhimi'madâ, 're danomro mono da, ma tô da te dasima 're wê za'ra aré, daro mono bâ. Tane nherê, ropâ te za oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimi'madâ'â si 're danomro, Wanhĩb'apito nhimi'madâ hã. Danho'reptui'wa da, te te ĩpisutu nhimi'madâ'â zama te za 're dahâimana za'ra oto. Wanhĩb'apito hã te za tô te te 're da'ab'madâ'â u'âsi oto, õne u'âsi. — Ãne wa tô wapa, hãiwa âma damreme 'rãihã hã.

¹⁶ Tawamhã 24 na dama ĩpire za'ra norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a tisimasisizém na ĩsi'ubumro norĩ hã ma tô hi'rãtitõ tãma ana, âma wata za'ra da. ¹⁷ Ãne te âma tiwata za'ra:

“Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, a hã danhipai u asiptete uptabi di. Duréhã marĩ õ ré hã, te 're aihâimana u'âsi mo. Ai'utõrĩ waihu'u õ di. Õne u'âsi te 're aihâimana mo. A hã aiwaihu'u pese zé hã, duré danhipai u asiptetezê hã ma tô oto dama ĩhãiré, da te oto 're 'madâ'â za'ra mono da. Taha zarina ma tô oto danhipai u da'madâ'â pire na âma ĩsãna'ra, ãhãna hã. Taha wa, wa ai'ãma wawata za'ra ni.

¹⁸ Ai'ãma 're ĩdawata za'ra mono õ norĩ hã ma tô asada tizahi pese za'ra. Taha wa, ma tô oto ĩwa waptãrã, asiwi ĩda'awẽ'õ pese zéb zarina, dama ĩrob'manharĩ wasété zéb da hã.

Ma tô duré ĩwa waptãrã, dahâimanazéb zarina dama ĩ'arowairébézéb da hã, uburé adâ'â norĩ ma hã, asimiroti hã te te 're ĩwapari za'ra mono õ norĩ hã uburé 're ahã za'ra mono da, duré uburé asimiroti wapari pese 'wa norĩ ma, tãma 're ab'manharĩ wê mono da.

Ma tô ĩwa waptãrã, asadawa wasu'u'wa norĩ ma, marĩ ĩwê hã 're anhomri mono da, te te aima 're ĩromhuri pese za'ra mono zé wa'rãmi. Uburé pese asib'a'uwê norĩ ma, marĩ ĩwê hã 're anhomri mono da, ma tô ĩwa waptãrã, ai'ãma 're ĩwata za'ra mono norĩ ma, dama ĩpire norĩ ma, dama ĩwapu norĩ ma zama.

Ma tô duré ĩwa waptãrã, ti'ai âma da te 're ĩrowasété za'ra mono norĩ hã uprosi da.”

Ãne 24 na dama ĩpire za'ra norĩ hã ma tô âma po're pu'u za'ra.

¹⁹ Tawamhã hãiwa âma 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb âma hã, ma tô ni'wa hã 'ridawa hã 'ridawa. Te te 'ridawa wamhã, te oto wedehã're hã sõ'awi 'ri para za. Wedehã're 're, te êtêpo ĩ'ui'ééré ré hã da'wa, duréhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tinhib'a'uwê ma ĩropisutuzéb ui'ééré ré hã. Tawamhã ma tô tãiwapsa hã watobro, tãirãrã'ã zama, tãsi'ubuzi zama. Ti'a hã ma tô duré sãsã'ã. Tãzã hã ma duré asa'wa, ĩpire hã.

Ãne ĩnhotõ 'rowim ne, te ĩ'azabui mono hã, duré te ĩ'awapari mono hã.

12

Pi'õi wasu'u, Satanasihi wasu'u me

¹ Tawamhã wa tô duré 'madâ. Te 'madâ'â wamhã, marĩ hã ma tô hãiwa nho're na sihãire, dama ãsa'rese'õ hã, ãma 're ãdatob'uzu za'ra mono hã. Ta hã dama ãwaihu'u'õ hã wa tô 'madâ, pi'õ ãsa hã. Bãtã ro'o ne na ã'uza hã. ãpara 'rowimhã a'amo te za. Duré 'rãzaza ré te za. ã'rãzaza na hã wasi te aimasa, 12 na. ² ã'ra te duré ãma sépu, pi'õ ãma. ãma sépu'u wa, te hãzé te, 're sadari.

³ Tawamhã ma duré marĩ hã sihãire, hãiwa nho're na, marĩ ãsa'rese'õ hã. Ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hãiba za'ene hã te za. ãhãiba hã ãhãiba pré. Duré 7 na ã'rã hã. 10 na duré ã'u hã. Powawẽ õmo ne, ã'õmo za'ra hã. Duré 7 na ã'rã za'ra 'rãzaza hã, danhib'apito 'rãzaza ne hã. ã'rãzaza si'ubuzi na ã'rãzaza za'ra hã. ⁴ Tawamhã tizamo na ma tô wasi hã waibu, hãiwa ãma 're ãsimasa mono hã. Ahã uptabi prã na ma tô waibu, ãsa'ratazé wãiwa prã na. Tawamhã te te waibui wamhã, ti'ai u ma tô sa'etẽ sãmra.

Tawamhã pi'õ nho're te za, ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hã. Pi'õ te sapa ã'ra zõ, waptã'ã wi te te 're'ne da. ⁵ Tawamhã ma tô tãma waptãrã aibã na, simiwada'uri nhiptete na za daro mono bã te te 're ãda'awada'uri mono da hã. Tawamhã ma tô tiwi ãri ni, 'Re ãhãimana u'ãsi mono u, danhib'apito simasisizém na 're ãsãmra mono u, ãsiré danhib'apito na 're hãimana mono da. ⁶ Tawamhã ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ wi, te pi'õ wara, a'ubuni u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tãma ãropese sirõmo zéb u, te te tãma ãpisutuzéb u. Tame hãimana mono ré, te za 1,260 na bãdã ãhãimana u te te 'madã'ã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

⁷ Tawamhã dasi'wapé, hãiwa nho're ãma ma tô watobro. Hãiwa ãma romhuri'wa hã Midé na ãsisi hã, duré hãiwa ãma ãsiré tãma ãromhuri'wa norĩ hã, te ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hãiba za'ene hã siwi 'wapé. Tawamhã ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hã ma tô sina ana, hãiwa ãma tãma ãromhuri'wa norĩ me. ⁸ Tane nherẽ, ma tô Midé norĩ hã ãma ai'uté za'ra. Taha wa, hãiwa ãma 're hãimana waihu'u za'ra mono õ di za oto. ⁹ Tawamhã ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hã ma tô siwi time ti'ai u, apã morĩ tõ da. Ta hã Satanasi, wanhitob'ru. Ta hã duréihã wahi na ãsihãiba. Uburé tizadawa nhipe na te te 're ãda'a'rãmi mono, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para newa, ti'ai ãma daro mono bã. Tawamhã wa'uburé norĩ zama ãsib'a'uwẽ zama ma tô ãsiré siwi sãmra ti'ai u, apã si'aba're tõ da.

ãne wa tô te ab'madã'ã, ãnhotõ 'rowim ne.

¹⁰ Tawamhã wa tô duré ni'wai mre me hã wapa. Mre me 'rãihã na te tinha: — 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô oto wa'anho'reptuzém na wama ãma uwaimra, wanhitob'rui wi. Danhib'apito na siptete na te te 're ãda'ab'madã'ã mono zé hã ma tô duré dama hãire oto. Duré Danho'reptui'wa da, te te ãpisudu hã te duré ãsiré te te 're da'ab'madã'ã oto, waihu'u pese na. Wasiré ãsazei'wai ãma, awẽ sidãpãsi simizazãri ãna ãwasédé hã te te ãma 're ã'aza'ra mono hã ma tô oto 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã sihawi time hãiwa hawi, ti'ai u, Wa'uburé hã. ¹¹ Pone'erebã hã dazada ãdã'ãzéb zarina, ma tô wasiré ãsazei'wa norĩ hã ãma ai'uté za'ra, Satanasihi ãma. ãwasu'uwẽ hã sena na te te dama 're ãsadawa wasu'u za'ra mono zém na zama, ma tô ãma ai'uté za'ra. Duré da te 're 'ruiwapari za'ra mono wa, dawĩ 're sihãiba zawĩ za'ra mono õ di, 're dã'ã tõ za'ra mono da. Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi sipizari ãna, ma tô duré Satanasihi ãma ai'uté za'ra. ¹² Taha wa, ma'ãpé 're ato za'ra wa'aba mono, hãiwa ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã. Tane nherẽ, ti'ai ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, ã poré na 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma zama. E marĩ wa. Wa'uburé hã sahi uptabi na atẽme morĩ aba na dã'ãsina, ti'ai u. Ti'ai ãma te te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono da, za 're ãhãimana hutu mono zém na te te sina waihu'u wa, ma tô tizahi pese. Taha wa, aima 're

ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. — Āne te ni'wa hã tinha, mreime 'rãihã na.

¹³ Tawamhã ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hãiba za'ene hã hãiwa hawi da te ĩme na siwaihu'u wamhã, ma tã pi'õ zarina 're mo, aibã na ĩ'ra tãma ĩwaptã'ã zarina. ¹⁴ Tane nherẽ, ma tã si'õmo wawẽ paihi hã ĩsaripi ré hã pi'õ ma za ni, a'ubuni u 're ĩsãmra mono zéb u, ãma wara da, tã õme, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te tãma ĩropese sirõmo zéb u. Tame te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te 're 'madã'ã, si'ubdatõ wahum nhipai u wãiwa, ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ wi. ¹⁵ Tawamhã ho'orã ne hã ma tã hã tizadai'rẽ hawi sa'wa pi'õ zarina, ã pré da, ã te te 'mapraba da. ¹⁶ Tane nherẽ, ti'a hã ma tã pi'õ ãma aime. Ti'a hã ma tã si'ridawa, ã zõ, ã hã ĩwa a'a da. Tawamhã ma tã hã ĩwa ti'a a tã, ho'orã hãiba ne tizadai'rẽ hawi pi'õ zarina te te ĩsa'wari hã. ¹⁷ Tawamhã ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hã ma tã pi'õ da tizahi pese, tiwi simani wa. Taha wa, ma tã ĩsihudu norĩ zõ mo, te te 'wapé za'ra da. E 'wam norĩ hã te wasu'u, ĩsihudu norĩ hã. Ta norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti te te 're ĩwapari pese za'ra mono, duré tã sena na Zezusihi zazei'wa na 're ĩsiwasu'u za'ra mono, te wasu'u. Ta norĩ zõ te mo, ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hã te te 'wapé za'ra da. ¹⁸ Tawamhã te oto ta hã ã poré zaihã na za, supara'rẽ wa.

Āne ĩnhotõ 'rowim ne, te ĩ'azabui mono hã, duré te ĩ'awapari mono hã, za ĩromhãimana mono zém na hã.

13

Ropoto siwamnarĩ pipa zahuré wasu'u, ã 'rowimhã, duré ti'ai 'rowimhã

¹ Tawamhã wa hã wa tã duré sabu, ã 'rowi ropoto siwamnarĩ hã ã hawi watobro ré. ĩhãiba misi nherẽ, 7 na ĩ'rã hã. Duré 10 na powawẽ õmo ne, ĩ'õmo mono hã. ĩ'õmo na hã danhib'apito 'rãzaza si'ubuzi ne ré, te õmo 'rãzaza ré aimasa, 10 na. Duré ĩ'rã mono na rob'ui'ére za'ra ré hã aiwa 'Re ĩhãimana u'ãsi mono newa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono wamri na ĩsiwaptẽrẽ ui'ére wasédé hã. ² Duré ĩhãiba hã, hu'u hãiba ne. ĩpara hã robzahi para ne hã ursu para ne. Duré ĩsada'i'rẽ hã, aiwa hu'u zérépa zadai'rẽ ne, ĩsada'i'rẽ hã. Tawamhã ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hã, Satanasi hã ma tã tinhiptetezẽ hã tãma tisõ, ĩsada'wa para siré te te da'ãma 're romhuri wasété zahuré mono da, ĩsimiromhuri waihu'u pese zém na. ³ Tawamhã misi ĩ'rã ãma hã ĩ'u'a ré hã da te wĩri wa, ĩ'wa're ne hã. Tane nherẽ, ĩ'wa're hã ma tã tãma ato. Taha wa, daro mono bâ uburé 're ĩdahãimana za'ra mono hã ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Ma duré ãma sasõmri za'ra ni, ĩsimiwada'uri na. ⁴ Ma tã duré ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ ãma tawata za'ra ni aihĩni, ã hawi ropoto siwamnarĩ ma, tinhimi'manharĩ waihu'u pese zé hã te te tãma sõmri wa. Tane ma tã duré ã hawi ropoto siwamnarĩ ãma tawata za'ra ni. Āne te ãma tawata za'ra ni:

— E 'wa hã ĩsine hãimana waihu'u pese bâ. E 'wa hã ĩsiptete wabzu'wa pâ. — Āne te ãma tawata za'ra ni, daro mono bâ da'ahã na.

⁵ Tawamhã ã hawi ropoto siwamnarĩ hã, te 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã wa'ẽi wasété, 'rãwi waihu'u pese na sina wata dã'ãsina. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te sadawa uwati õ di. Ma tã duré tãma waprosi, dama pire na te te da'awada'uri wasété mono da a'ã, 42 na a'amo ĩsisõré mono u. ⁶ Taha ré, ma tã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã wa'ẽi wasété tã, ĩsisi na zama. 'Re ĩsãmra mono zém na ma tã duré timreme wasété, duré hãiwa ãma 're ĩhãimana za'ra mono norĩ ãma zama. ⁷ Tawamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tã duré tãma waprosi, ã hawi ropoto siwamnarĩ ma, ĩsib'a'uwẽ te te 'wapé za'ra da, te te ãma ai'uté za'ra da, ĩsib'a'uwẽ norĩ ãma. Ma tã duré tãma waprosi, simiwada'uri wasété nhiptete sina te te 're da'awada'uri mono da, dapoto mono bâ, duré damreme sipõ'o

mono bâ 're ïdahâimana za'ra mono hã. ⁸ Tawamhã ti'ai âma daro mono bâ 're ïdahâimana za'ra mono norĩ hã te za âma 're dawata za'ra, da'ahã uptabi na. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã âma 're wata za'ra mono õ di za, ïbaihã na 're ïdahâimana u'âsi za'ra mono norĩ nhisi, 're ïsimi'wara mono zém na ïsisi 're ïsimi'wara mono norĩ hã. Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te ropoto mono õ ré, danhisi na te te âma ïrob'ui'ééré za'ra hã ã ïbaihã hã, Pone'ërebã, da te dasiwi ïwĩrĩ te hã.

Âne za ïromhâimana mono zém na ïnhotõ 'rowim ne, te ï'azabui mono hã, duré te ï'awapari mono hã.

⁹ Ma'âpé, aipo're 'repu'u ré za'ra wa'aba wamhã, wapari pese za'ra wa'aba. ¹⁰ Ni'wa hã ïsazei'wai wamhã, dazazéb 're da te 're séme mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dawí 're sawi za'ra mono õ wamhã, te za tô da te 're sé. Duré sib'ézé 'wapa na da te 're simroi mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dawí 're sawi za'ra mono õ wamhã, te za tô da te 're simro. Âne da nherẽ, te za sipizari âna âma 're nomro, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma.

¹¹ Tawamhã wa tô duré sabu ropoto pipa hã, ti'ai hawi ïwatobro hã. Maparane ï'u hã, pone'ërebã 'rare õmo ne hã. Tane nherẽ, ïmreme hã ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ mreme ne, ïmreme hã. ¹² Tawamhã â hawi ropoto siwamnarĩ nho'a te te 're romhuri, ti'ai hawi ïwatobro hã. ïsadawa para te te 're da'awada'uri pese, ti'ai âma daro mono bâ 're ïdahâimana za'ra mono norĩ hã â hawi ropoto siwamnarĩ âma 're dawata za'ra mono da, ï'rã ãma ï'u'azé tãma ïsitob âma. ¹³ Tawamhã ti'ai hawi ropoto pipa hã ma tô te te 're aromhõsi, marĩ ïwaihu'u'õ na, dama ïsa'rese'õ na. Hãiwa hawi unhama ro ïwaptã'ã na ma tô datõmo nho'a romhõsi. ¹⁴ Âne 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô tãma waprosi, â hawi ropoto siwamnarĩ nho'a te te 're romhõsi mono da. Âne ma tô tinhimromhõsi na dama 're sadawa nhipese, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa para newa, ti'ai âma daro mono bâ 're ïdahâimana za'ra mono norĩ ma hã. Ma tô duré dama ti'ru, romhãiba, da te dasiwi 'manharĩ da, â hawi ropoto siwamnarĩ hãiba na, sib'ézé 'wapa na da te dasiwi wĩrĩ nherẽ, apã ïhãiwa'utu hãiba na. ¹⁵ Tawamhã romhãiba hã da te dasiwi 'manharĩ parimhã, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ti'ai hawi ropoto pipa ma waprosi, romhãiba ma, ïpẽ'ëzani te te tãma sõmri da, mreme ré oto 're morĩ da, duré romhãiba âma 're ïdawata za'ra mono õ norĩ hã te te 're anhimroi mono da, ti'ai hawi ropoto pipa hã. ¹⁶ Tawamhã ti'ai hawi ropoto pipa hã ma tô te te da'awada'uri, da te dasima waprosi za'ra da, ni'wam norĩ hã ïsib'rata nhimire niwĩ da te sib'rata ui'ééré za'ra mono da, duré ni'wam norĩ hã ï'uihã mono na da te uihã ui'ééré za'ra mono da. Tawamhã ma tô da te a'ui'ééré tô, daro mono bâ 're ïdahâimana za'ra mono hã, dama ïwapu mono bâ duré dama ïpire mono bâ, duré danhibro pese mono bâ, duré danhibrob'õ mono bâ, duré dapawa'âbã ãna dawada'uri zarina si da te dama 're ïromhuri za'ra mono bâ, duré dawada'uri ãna dasi'uihã na 're ïdahâimana za'ra mono bâ. Da'upsãtã mono bâ ma tô da te da'ui'ééré za'ra. ¹⁷ Tawamhã danhib'rata ui'ééré õ nherẽ, da'uihã ui'ééré õ nherẽ, da te 're rob'uipra waihu'u za'ra mono õ di. Duré da te 're rowede waihu'u za'ra mono õ di. Â hawi ropoto siwamnarĩ nhisi na da'uihã ui'ééré hã, duré danhib'rata ui'ééré hã, ïsisi za'ratazé hã. Âne wa tô te awaihu'u, ïnhotõ 'rowim ne.

¹⁸ A norĩ wa'wa hã ai'maiwaihu'u pese aba wamhã, ma'âpé ïsisi za'ratazéb ui'ééré hã 'maiwaihu'u aba, ïwasu'uzé hã. 666 na ïsisi za'ratazé hã danhisi za'ratazém na ïsisi hã te wasu'u.

14

'Re ïhâimana u'âsi mono, ïwasété hawi te te ïwa'âbã za'ra norĩ nho're wasu'u

¹ Tawamhã wa tô duré 'madâ. Te 'madâ'â wamhã, Pone'ërebã hã wa tô sabu, da te dasiwi ïwĩrĩ hã. Si'ã na ëtë 'rãihã nhisiwi te za. Duré 144 miu na dahãiba hã te ïsiré aimasam ni, ïsisi na ï'uihã ui'ééré ré mono hã, duré ïmama nhisi na zama ï'uihã ui'ééré mono hã. ² Tawamhã wa tô duré wapa, hãwa hawi ni'wai mreme hã. Â'a'a 'rãihã ruru'u ne, ïmreme hã. Duré tâiwapsa'a za'ëtë rãrã'ã ruru'u ne, ïmreme hã. Rowamreme'wa, tinhimirowamremézém na te te 're ïrowamreme za'ra mono ne, ïmreme hã. ³ Tawamhã 144 miu na ïhãiba za'ra norĩ hã te danhib'apito simasisizém nho're asõré, maparane si'uiwa na ropoto na ïhãiba norĩ nho'reb zama, duré dama ïpire za'ra norĩ nho'reb zama. Tinho're ïtém na te tinho're za'ra, dama ïsa'rese'õ na. ã norĩ si 're ïdanomro wasété mono zém hawi, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te ïwa'ãbã za'ra norĩ si te te waihu'u pese za'ra di, ïsõ're hã. ⁴ ã norĩ hã ma tô 're si'madâ'â pese za'ra, 're siwasété tã za'ra mono da, pi'õ na 're ïdanhimisaihuri za'ra mono õ ne. Duré pi'õ za'rese'õ'wa 're ïhãimana za'ra mono ne, ma tô 're si'madâ'â pese za'ra. Pone'ërebã nhirã zarina si ma tô 're nomro. Ta norĩ si ma tô 're ïdanomro wasété mono zém hawi wa'ãbã za'ra. Ta norĩ hã ma tô 'Re ïhãimana u'âsi mono ma sisõmri na'rata za'ra, Pone'ërebã ma zama. ⁵ Duré 're sadawa nhipese za'ra mono õ di. Duré ïwasédé hã sena na da te ãma 're sa'ra waihu'u mono õ di, ïwë na si 're hãimana za'ra mono wa.

Si'ubdatõ hãwa ãma romhuri'wa norĩ nhimirowasu'uzé wasu'u

⁶ Tawamhã wa tô duré 'madâ, hãwa ãma 'Re ïhãimana u'âsi mono ma, romhuri'wa hã. Hãimo uptabi te 're wara. ïwasu'uwë hã te dama 'mahã, ïsi'utõrĩ'õ hã, dapoto mono bã 're ïdahãimana za'ra mono norĩ ma, duré damreme sipo'o mono bã 're ïdahãimana za'ra mono norĩ ma. ⁷ ãne te mreme 'rãihã na te te dama 'mahãrã:

— 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti hã 're wazé pese za'ra wa'aba mono. Duré wë uptabi wa, ãma 're aiwata uptabi za'ra wa'aba mono. Ma tô ïwa waptãrã, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te da'ãma ï'arowairébézéb u da hã, uburé pese. Taha wa, te za Ropoto'wai ãma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, hãwa 'manharĩ'wai ãma, duré ti'ai 'manharĩ'wai ãma, duré â poré 'manharĩ'wai ãma, duré ub're 'manharĩ'wai ãma. — ãne te hãwa ãma romhuri'wa hã te te dama hãiba 'ru 'Re ïhãimana u'âsi mono hã, ãma 're dawata u'âsi za'ra mono da.

⁸ Tawamhã te duré ïsãna'remhã 're wara, hãwa ãma romhuri'wa hã ïhãiba amo hã. ãne te duré ta hã te te rob'mahãrã:

— Ma tô daré ai'utõ. 'Ri nho'õmo za'ëne hã ma tô daré ai'utõ, Babironiza hã. Ma tô uprosi ni. Âsipãrĩ na si pi'õ hã 're ïsai mono hã te za tihãiba amo norĩ ma ti'ru, ïsiré te te âhuri wa, si'rã idi'iti pese za'ra da, ïsiré. Tane ma tô Babironiza ãma 're ïdahãimana wasété za'ra mono norĩ hã te te 're dawada'uri za'ra daro mono bã, da'rã idi'iti wa, siwa'ru 're ïdanomro mono ne, ïsine 're danomro wasété mono da. Taha wa, ma tô daré ai'utõ, Babironiza hã. — ãne te hãwa ãma romhuri'wa ïsãna'remhã te te rob'mahãrã.

⁹⁻¹⁰ Tawamhã si'ubdatõ ãma hãwa ãma romhuri'wa hã te duré 're wara, hãimo uptabi, maparane nhana're ïwatobro hã. ãne te duré ta hã mreme 'rãihã na te te rob'mahãrã:

— Ni'wa hã â hawi ropoto siwamnarĩ ãma 're wata mono wamhã, duré ïhãiba 'manharĩ na romhãiba ãma 're wata mono wamhã, duré ïsisi na uihã ui'ééré ré 're morĩ wamhã, duré sib'rata ui'ééré ré 're morĩ wamhã, 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimihãzé ïpire uptabi hã te za te te 're sãpata. Ni'wa hã ázé te za dama ti'ru, â na ïwazari'õ hã ïsé pire uptabi hã te te hã'rëne da. Te te hã'rëne wamhã, ti'uihã idi'iti na, te za sãpata. Tane, ropoto siwamnarĩ ãma 're ïwata za'ra mono norĩ hã 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimihãzé ïpipa uptabi hã te za te te 're sãpata za'ëtë uptabi za'ra, tãma wë'õ pese za'ra wa, 'Re ïhãimana u'âsi mono ma hã. Unhama ro'o na te za te te 're robzãpata za'ra,

ētē ro'o nhizédé uzé pire na, ĩsi'utōrĩ'ō na. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, hâiwa âma romhuri'wa norĩ nho'a, te za te te 're robzépata za'ētē za'ra, Pone'ērebâ nho'a zama. ¹¹ Tawamhã unhama ro'o nhizé hã te te âma 're ĩrobzépata za'ra mono nhizé hã te ōne u'âsi 're sizédé 'rãti u'âsi, hâimo. Unhama ro hã ro'o nhimizazâri waihu'u ō di, â hawi ropoto siwamnarĩ âma 're ĩwata za'ra mono norĩ ma hã, duré ĩhâiba 'manharĩ na romhâiba âma 're ĩwata za'ra mono norĩ ma hã, duré ĩsisi na ĩ'ui'éré za'ra norĩ ma hã. Ōne u'âsi te ã norĩ hã robzépata wi 're wairébé waihu'u mono âna, te te 're robzépata u'âsi za'ra. — Āne te si'ubdatō âma hâiwa âma romhuri'wa hã te te rob'mahârâ.

Āne ĩnhotō 'rowim ne, te ĩ'azabui mono hã, duré te ĩ'awapari mono hã.

¹² Āne hã za 're romhâimana mono dâ'âsina, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē hã sipizari âna 're hâimana nhiptete za'ra, ĩsimiroti te te 're ĩwapari pese za'ra mono hã, Zezusihi âma si 're ĩnomro mono hã.

¹³ Tawamhã wa tō duré wapa, hâiwa hawi ni'wai mreme hã. Āne te ĩma ti'ru:

— Ma'âpé, âne âma rob'ui'éré: “Āhãna te ĩwaihu'uzém hawi, ni'wam norĩ hã Wanhib'apito ma, te te 're romhuri zawéré za'ra mono ré, 're dâ'â za'ra mono wamhã, tãma 're rowē uptabi za'ra mono di za.”

Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã ma âma saze, timreme na. Āne ma âma saze: “Tane tō. Tãma 're rowē uptabi za'ra mono di za tō. Simi'ē na tinhimirohuri wē ré, te za hâiwa u ĩré 're sisisi. Taha wa, te za oto romhuri na tisiwasudu hã sahâri za'ra.” Āne 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani te te âma ĩsazézé hã. Āne te za âma ĩrob'ui'é. — Āne ma tō ĩma ti'ru, te âma rob'ui'éré da.

Ti'ai âma roptehârizém na, âma ĩsimiré'ézé wasu'u

¹⁴ Tawamhã wa tō duré 'madâ. Te 'madâ'â wamhã, hâiwa'a hã te za. ĩsisiwimhã aibâ hã te nhamra, ti'ai âma dasiré ĩpodo hã ētē'ubuzi pré oru 'manharĩ na 'rãzaza ré. Roptehârizéb ré zama te nhamra, ĩ'wa pese ré.

¹⁵ Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa hã ĩhâiba amo hã ma tō hâiwa âma 'Re ĩhâimana u'âsi mono 're ĩsãmra mono zém hawi watobro, 'ri 'rãihâ hawi. Watobro wamhã, te mreme 'rãihâ na 'mahâ, hâiwa'a na ĩsãmra hã. Āne te 'mahâ:

— Ti'ai âma daro mono bâ ma tō rob'rãiré pese. Ma tō ĩwa waptârã, ĩroptehâri mono zéb da hã. Taha wa, ma'âpé roptehâri mono, asimiroptehârizém na. — Āne ma tō hâiwa âma romhuri'wa hã tãma ti'ru, âma ĩromnhimiré'ézém na, rob'rãsutuzém na hã. Ti'ai âma 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ ubumrozé hã te wasu'u, roptehârizé hã.

¹⁶ Tawamhã hâiwa'a na ĩsãmra hã ma tō te te roptehâri tō, daro mono bâ tinhimiroptehârizém na.

¹⁷ Tawamhã wa tō duré 'madâ, hâiwa âma romhuri'wa hã aimawi hã. Hâiwa âma 'Re ĩhâimana u'âsi mono 're ĩsãmra mono zém hawi ma duré watobro, 'ri 'rãihâ hawi. Roptehârizé hã te duré ta hã 're ti'â, tinhib'rata.

¹⁸ Tawamhã ma tō duré hâiwa âma romhuri'wa aimawi hã watobro, wedeza ne hawi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé nomrizém hawi. Ta hã wedeza ne na unhama 'madâ'â'wa. Ta hã roptehârizé te te 're ĩ'râ'âri hã te 'mahâ. Āne te 'mahâ:

— Ma'âpé, uwa 'ru 'rã hã anhimizuhâri mono, daro mono bâ 're ĩsimnhatã mono hã. Asimiroptehârizém na te za oto ĩ'anhimizuhâri mo, 'rã prédu mono wa. — Āne te tãma ti'ru.

¹⁹ Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa hã ma tō te te anhimizuhâri tō, uwa 'ru 'rã hã daro mono bâ, ti'ai âma hã. Te te anhimizuhâri mono wamhã, ma tō te te anhamra ētē're 're, ĩwa'u zô, dapara na da te 're ĩwati za'ra mono zéb

're. ²⁰ Tawamhã uwa 'ru 'rã, êtê're 're te te anhamra mono wamhã, ma tô a'rãiwati, ïwa'u zô. 'Ri nho'ômo nhiti da te 're ïwati za'ra mono zéb 're, ma tô a'rãiwati. Te te awati wamhã, dawapru na ïwa'u hã tawamhã, ma tô puru, êtêzapu'u hawi. Pu'u wamhã, â wara tete ne te tipraba, dawapru na ïwa'u hã. 300 na ti'ai pibuzéb zarina te tipraba, dawapru hã. Duré misi ïpibuzé wãiwa, ma ti'â'masisi hâimo, â 'rehâ prã na. ãne 'Re ïhâimana u'âsi mono, 're ïdahâimana wasété za'ra mono norï ahârizém na ãma ïsimiré'ézé hã.

Ãne ïnhotô 'rowim ne, te ï'azabui mono hã, duré te ï'awapari mono hã, za ïromhâimana mono zém na hã.

15

7 na hãiwa ãma romhuri'wa norï hã, oru 'manharï na u'awi ré ïsimasabzé wasu'u

¹ Tawamhã wa tô duré marï hã sabu, hãiwa nhirôtô na dama ïsa'rese'ô hã ãma 're ïdatob'uzu za'ra mono hã. Hãiwa ãma romhuri'wa norï hã 7 na te aimasa. Ta norï ma, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã pisutu, 7 na rob'manharï pipa mono hã, ïrême ma te te dama 're rob'manharï za'ra mono da. ã norï hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimi'ahârizéb 'rãsudu, te wasu'u.

² Tawamhã wa tô duré sabu, â poré ne hã. Simhi ïsarob'a uptabi ne hã â hã, unhama ro'o na ïwazari ré hã.

Tawamhã wa tô duré sabu, â hawi ropoto siwamnarï ãma te te ãma ï'ai'uté za'ra norï hã, tô ôhõ ãma 're ïwata za'ra mono ô norï hã. Taha nhisi hã danhisi za'ratazém na ïsisi hã. ïhãiba na romhãiba ãma te te ï'ai'uté za'ra norï hã wa tô duré sabu za'ra. Ta norï hã te aimasa, simhi ïsarob'a ne â poré zarob'a 'rata. Rowamremezéb ré te aimasa, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tãma ïsômri za'ra ré. ³ Te duré tizadawa'a'a, Mozésihi nho'rezém na, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa nho'rezém na, Ezitu hawi ïsib'a'uwẽ norï, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dawï ïsõ'reptu za'ra zém na. Te duré tizadawa'a'a, Pone'êrebã te te 're ïda'anho'reptui mono zém na. ãne te ãma tizadawa'a'a:

“Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ïhâimana u'âsi mono, aiwaihu'u pese uptabi di.

'Re ï'ab'manharï mono zé hã wẽ uptabi di.

A hã daro mono bâ uburé pese Danhib'apito.

Tô sena uptabi na si te dama 're ï'aroti wẽ uptabi mo. Upai ãna, te duré 're ïda'ab'madã'ã wẽ mo.

⁴ Wanhïb'apito, dama aïpire uptabi wa, te da te dasiwi 're aiwazé.

Uburé pese, te da te 're aiwasu'u wẽ za'ra, danhipai u pese, aiwẽ uptabi wa.

Aiwétési tô sena aiwẽ uptabi hã.

Daro mono bâ 're ïdahâimana za'ra mono norï hã te za we ai'ãma 're dawata u'âsi za'ra, upai ãna dama 're ï'arob'manharï wẽ mono zé hã da te 're 'madã'ã za'ra mono wa.”

Ãne te tizadawa'a'a, â hawi ropoto siwamnarï ãma te te ï'ai'uté za'ra norï hã.

⁵ Taha parimhã, wa tô duré sabu, hãiwa ãma 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé hã, 'ri paramhã 'ri 're wa'wa ãma, 'Re ïhâimana u'âsi mono 're ïsãmra mono zé hã. Ni'wa hã ma tô 'ridawa hã 'ridawa. ⁶ Tawamhã ni'wa te te 'ridawa wamhã, ma tô 7 na hãiwa ãma romhuri'wa norï hã tô ô norï hã wairé 'ri para hawi, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu za'ra norï hã rob'manharï pipa na te te dama 're rob'manharï za'ra mono da. Uza hãirã ré ïhã si'ubuzi ré ma wairé, duré êtê'ubuzi pré oru 'manharï na sô'utu wa'rãmi ré. ⁷ Tawamhã maparane si'uiwa na, ropoto na ïhãiba norï siré hã misi ma tô 7 na hãiwa ãma romhuri'wa norï ma sômri za'ra, oru 'manharï na u'awi hã, 7 na ïhãiba za'ra hã. U'awi hã uwa 'ru 'rãï wa'u ïsé pire ré hã. Uwa 'ru 'rãï wa'u ïsé pire hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiházé, te wasu'u. ⁸ Tawamhã

hâiwa âma 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're ïdawata za'ra mono zéb 'remhã ma tô romnhizé hã rob'utô, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimirowa'a za'êtê hawimhã. Tawamhã 'ri para u 're danhisisi waihu'u mono ô di za, a'â. 7 na rob'manharĩ pipa na hâiwa âma romhuri'wa norĩ te te dama 're rob'manharĩ 'rãsutu za'ra mono parip si, te za 're danhisisi.

Ñe ïnhotô 'rowim ne, te ï'azabui mono hã, duré te ï'awapari mono hã, za ïromhâimana mono zém na hã.

16

U'awi 're, uwa 'ru 'rã wa'u ïsé na 'Re ïhâimana u'âsi mono, 7 na te te dama ïrob'manharĩ pipa mono zé wasu'u

¹ Tawamhã wa tô duré wapa, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme hã, ïmreme 'rãihã hã hâiwa âma, âma 're ïdawata za'ra mono zém hawi. 7 na hâiwa âma tâma ïromhuri'wa norĩ ma, te rob'ru za'ra. Ñe te tâma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'rêi wa'aba ti'ai u, 7 na u'awi hawi ïnhimihâzé hã sa'wari za'ra wa'aba mono da. — Ñe te tâma rob'ru za'ra.

² Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa hã ïmorĩ'rata uimrehêne ma tô mo, ti'ai u. Tinhi'u'awi wamhã, ma tô te te sa'wari ti'ai wa, daro mono bâ. Te te sa'wari mono wamhã, ma tô da'wa're ïwasété uptabi hã duré ïsé uptabi hã te te daduri, â hawi ropoto siwamnarĩ nhisi na ï'ui'ééré ré mono norĩ hã, ïhâiba 'manharĩ na romhâiba âma 're ïwata za'ra mono norĩ hã.

³ Tawamhã ïmorĩ'rata nhana'remhã ma tô duré hâiwa âma romhuri'wa hã tinhi'u'awi wamhã, te te sa'wari âi ba, â poré mono bâ. Te te sa'wari mono wamhã, ma âwapru, â poré mono bâ. Adâ'â wapru si'u'êtê ne na, ma te te âwapru. Ma tô duré si'utôĩ, â 'rowi uburé pese 're ïnomro mono hã.

⁴ Tawamhã si'ubdatô âma hâiwa âma romhuri'wa hã ma tô duré tinhi'u'awi wamhã, te te sa'wari, âi ba, panho'ômo mono bâ, duré ub're mono bâ. Te te sa'wari mono wamhã, ma duré âwapru. ⁵ Tawamhã wa tô wapa, hâiwa âma romhuri'wa hã, â mono bâ, â 'madâ'â'wa hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono âma te tiwata, ãne:

— A hã tô sena te marĩ na upai ãna ï'uwaibaba si dama 're ï'arowairébé mo. A hã 're aiwasété mono ô. Marĩ ô ré hã te 're aihâimana u'âsi mo. Ai'utôĩ waihu'u ô di. Ône u'âsi te 're aihâimana mo. ⁶ 'Re ïdanomro wasété mono norĩ hã ma tô asib'a'uwê norĩ te te 're simro, asadawa wasu'u'wa norĩ zama. Ma tô te te 're wapru pu'u za'ra. Taha wa, ma tô ïwa'rãmi dawapru hã tâma ï'anhomri mo, ôhõ si da te 're âhuri mono da. ïbãre ma tô rowasédé hã sô tiwatobro za'ra tô. — Ñe te ãna tiwata, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma, ïsimi'manharizém na.

⁷ Tawamhã wa tô duré wapa ni'wai mreme hã, wedeza ne hawi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé nomrizém hawi. Te duré 'Re ïhâimana u'âsi mono âma tiwata, ãne:

— Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ïhâimana u'âsi mono, tô sena aiwaihu'u pese uptabi di. Marĩ na upai ãna te ï'uwaibaba si dama 're ï'arowairébé mo, sena na. — Ñe te ãna tiwata.

⁸ Taha pari, hâiwa âma romhuri'wa hã maparane si'uiwa na âma ma tô duré ta hã tinhi'u'awi wamhã sa'wa, bâtâ nhisiwi. Te te sa'wari wamhã, ma tô titômo wa'ro pese. Taha wa, ma tô te te dahâiba zata, bâtâ tômo wa'ro zé pire hã. ⁹ Ma tô te te dahâpré pese. Tawamhã ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã 'ruiwapti za'ra ni, rob'manharĩ pipazém na te te dazada âma 're rowairébé mono wa. Tane nherê, dawasété wi dasipizari za'ra ô di. Duré siptete uptabi nherê, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra mono ô di.

¹⁰⁻¹¹ Tawamhã ïmrotô âma hã ma tô hâiwa âma romhuri'wa hã tinhi'u'awi wamhã sa'wa, ropoto siwamnarĩ â hawi ïwatobro simasisizém nhisiwi, danhib'apito simasisizém ne nhisiwi. Te te sa'wari wamhã, ma tô robra hã

watobro, ropoto siwamnarĩ nhimi'madâ'â norĩ, 're ãhâimana za'ra mono zéb ãma. Tame te dahâzé hã sépata za'êtê za'ra ni. Dahâzé te, te da'wa na 're dasisoto ubu'iti za'ra. Tawamhã te duré 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma wasété uptabi za'ra ni, hãiwa ãma 're ãsãmra mono ãma, dahâzé da te sépata za'êtê za'ra 'ru te, da'wa're te te daduri mono 'ru te zama. Tane nherê, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono õ di.

¹² Tawamhã ãmropã ãma hãiwa ãma romhuri'wa hã ma tô duré tinhi'u'awi wamhã sa'wa, Eprati na panho'õmo za'êtê nhisi nhisiwi. Te te sa'wari wamhã, ma tô ti'ã'rê. Bâtã pusizém hawi darob amoi hawimhã dama ãpire norĩ hã, tisiré da'wapéi'wa norĩ zama â 'ré na te te saprĩ za'ra da, ma tô ti'ã'rê.

¹³ Tawamhã wa tô duré sabu, si'ubdatõ wa'uburé norĩ hã, ãwasété norĩ hã. Uti hãiba ne ãhãiba za'ra hã. Ropoto siwamnarĩ zadai'rê mono hawi, ma tô misi si wairé, ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hãiba za'êtê zadai'rê hawi, duré â hawi ropoto siwamnarĩ zadai'rê hawi, duré ti'ai hawi ropoto pipa zadai'rê hawi. Ti'ai hawi ropoto pipa hã, ta hã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi õ 'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimipisutu newa sadawa nhipese na te te 're ãda'a'rãmi mono. ¹⁴ Ta norĩ hã si'ubdatõ wa'uburé norĩ hã simiromhõsi waihu'u pese za'ra di. Ta norĩ hã niwamhã te za ropé daro mono bâ, dama ãpire za'ra mono zô, da'wapéi'wa norĩ zô zama te te ubumroi mono da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te siwi 'wapé da. ã hã bâdã hã 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimipisudu, danhipai u bâdã ãpire hã.

¹⁵ Tawamhã ãne danhotõ 'rowim ne, da te 're ãrosawêrê za'ra mono ne, te azabui mono ré, wa tô Zezusihi mreme hã wapa, tizazei'wa norĩ te te ãpo're pu'uzé hã. ãne te tinha: “Ma'ãpé, aipo're pu'u za'ra wa'aba. ãsimisaihuri zô 're danhimipari za'ra mono õ nherê, danhorõwa u 're ãsisisi mono ne, wa za wei mo apã. ãté ni'wa hã tisiwadi zô simipari wamhã, sõtõ ãna te za sô rob'madâ'â u'âsi. Tawamhã ã'uza hã te za ãrata nomro 'rãwi, ãsiwadi hã we ãtême wisi wa, si'aba'rê na te te sisada ãri su'u da, ãma si'uzã da. Tane asimiza'rese sina, ãzô 're asimipari za'ra wa'aba mono ré, we ãmorĩ wamhã, aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ni'wa hã datõmo nho'a ai'urêiwi 're morĩ wa, 're ãsisé mono ne, ãma aséb za'ra wa'aba tõ da, asimiza'rese sina ãzô 're asimipari za'ra wa'aba mono ré, we ãmorĩ wamhã, aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di za.” ãne Zezusihi nhimiroti hã.

¹⁶ Tawamhã wa'uburé norĩ hã ma tô oto ubumro, dama ãpire za'ra norĩ hã, dama ãpire norĩ siré, da'wapéi'wa norĩ zama. Amadedo na zudezu norĩ mreme na romnhisi ãma ma ubumro.

¹⁷ Tawamhã da'rãirême hã 7 ãma hãiwa ãma romhuri'wa hã ma tô duré tinhi'u'awi wamhã sa'wa, hãiwa nho're 're ãromhãimana mono nhisiwi. Te te sa'wari wamhã, hãiwa ãma 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb 're, danhib'apito simasisizém hawi te tinha, mreme 'rãihã na:

— Tãibã za oto. ã hã, da'rãsutu'wa. — ãne te tinha.

¹⁸ Tawamhã tãiwapsa hã ma tô watobro, tãirãrã'ã zama, tãsi'ubuzi zama. Ti'a hã ma tô duré sãsã'ã, sa'êtê uptabi. Niwamhã ãne hã 'maiwatobro õ di, dapoto na'rata hawimhã, ti'a sãsã hã. ¹⁹ Tawamhã Babironiza na 'ri nho'õmo za'êtê nhisi ãma, ma ti'a sãsã'ã na ti'a sipo'o. Si'ubdatõ ma tô ãma aiwã. ãne ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tinhimihãri pipa zém na te te dama arob'manharĩ, Babironiza ãma 're ãdahãimana wasété za'ra mono norĩ ma. 'Re ãdahãimana wasété za'ra mono zé hã tiwi simani õ di. Taha wa, uwa 'ru 'rãi wa'u ãsé pire hã da te 're huri mono wa, da te 're ãsépata za'ra mono ne, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimihãzé hã da te 're sépata za'ra. Duré daro mono bâ 'ri nho'õmo mono bâ ma duré ropsisa'wari. Uburé ma ropsi'utõrĩ pese, 'ri nho'õmo mono bâ. ²⁰ Rob'rê za'iti zama ma uburé pese sisa'wari. ã si ma tô te te sina sinarĩ.

Duré êtê 'râihâ 're ĩsimasa mono zama ma rere'e, uburé pese. ²¹ Duré tâzâ hã ĩsa'êtê uptabi hã ma danhisiwi sisa'wari. ĩnhama pibuzé hã 35 na. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhimirob'manharĩ pipa uptabi na te te dama rob'manharĩ 'ru te, te âma wasété za'ra ni.

Âne ĩnhotô 'rowim ne, te ĩ'azabui mono hã, duré te ĩ'awapari mono hã, za ĩromhâimana mono zém na hã.

17

Pi'õi wasété wasu'u

¹ Tawamhã 7 na hãiwa âma romhuri'wa norĩ siré hã ma tô we ĩtême 'maimo, u'awi ré norĩ siré hã. Tawamhã te ĩzatô, âne:

— We ĩsiré aimorĩ, Babironiza na 'ri nho'ômo za'êtê nhisi âma 're ĩdahâimana wasété za'ra mono norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩrob'manharĩ pipa zé hã sabu da. Panho'ômo si'rutu 'rata, te 'ri nho'ômo za'êne hã 're hâimana. Pi'õi wasédé ĩmro'ô hã aibâ zô si te te 're ĩrowasutu mono ne, te Babironiza âma hã 're dahâimana wasété uptabi za'ra. ² Aibâ hã pi'õi hâimana wasété na 're ĩhâimana wasété mono ne, ma tô daro mono bâ danhib'apito norĩ hã dama ĩpire za'ra hã Babironiza âma 're ĩdahâimana wasété za'ra mono norĩ siré 're wasété uptabi za'ra. Âzé nhipãrĩ para da'uihã idi'iti zarina, da te 're ĩrobzanhamri za'ra mono ne, tane ma tô daro mono bâ Babironiza âma 're ĩdahâimana wasété za'ra mono norĩ siré, 're dahâimana to za'ra, dawasété na.

— Âne ma tô ĩma waihu'u, pi'ô ĩwasété na âma ĩsimiré'ézém na hã. Pi'ô ĩwasédé hã timro upana aibâ aimawi zô si te te 're ĩrowasutu mono hã, Babironiza âma 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã marĩ ĩwasété zô, da te 're ĩrob'ruiwapari za'ra mono norĩ, te wasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono upana.

³ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'ězani hã ma tô duré ĩ'uihã pi'ra. Te te ĩ'uihã pi'rai wa, wa tô duré aimawi ĩhâiba. Tawamhã hãiwa âma romhuri'wa hã ma tô ĩzaprô, a'ubuni u, supara're u. Tame pi'ô hã wa tô sabu. Ropoto siwamnarĩ pré nhisiwi, te nhamra. Ta hã ropoto siwamnarĩ hã ĩhâiba na hã rob'ui'ééré. Rob'ui'ééré hã ma hãiba'utô. Aiwa 'Re ĩhâimana u'âsi mono newa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wamri na, ĩsiwaptêrê ui'ééré wasédé hã. Duré 7 na ĩ'rã hã, ta hã. Duré ĩ'u hã 10 na. Taha hãiba nhisiwi, te pi'ô nhamra. ⁴ Pi'õi uza hã ĩhâpré pese na ĩ'uza hã, duré ĩhâ'uzé dâ'â na, uburé da'uza wamri nhipai u, ĩwa'âbâ za'êne hã. Uburé marĩ hã tisipesezé hã ĩwa'âbâ za'êtê mono bâ te te si'âma ĩ'aza'ra mono ré, te nhamra, oru 'manharĩ ré, duré êtê'ubuzi 'manharĩ ré, duré a'é tōmo wawê ne ĩtob'a 'manharĩ ré, ĩwa'âbâ za'êtê ré. Hâsizé hã oru 'manharĩ na ĩ'manharĩ hã te duré 're ti'â tinhib'rata, uwa 'rã wa'u ĩsé pire ré hã. Uwa 'ru 'rã wa'u ĩsé hã pi'ô ĩpo're'ô siwamnarĩ hâimanazé, te wasu'u. Aibâ na 're ĩhâimana siwamnarĩ u'âsi mono zé, te wasu'u. ⁵ Duré pi'õi uihã na rob'ui'ééré hã dama ĩwaihu'u'ô na ĩwamrizé hã, âma ĩsimiré'ézém na hã. Âne ĩwamrizé hã, ĩmorĩ'rada hã: Babironiza na 'ri nho'ômo za'êtê na. Duré daro mono bâ dawasété 'ru na'rata 'wa na, ĩwamrizéb amo hã. Duré ĩwamrizéb amo hã pi'õi wasété norĩ na na, ĩwamrizéb amo hã, ĩsine aibâ na 're hâimana wasété za'ra mono da, pi'ô norĩ te te 're wada'uri za'ra mono wa. ⁶ Tawamhã ã hã pi'ô hã wa duré 'madâ, apâ. Da'uihã idi'iti wa, dato sina da te 're ĩrobzanhamri za'ra mono ne, te pi'ô hã robzanha. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê, ĩsadawa para, da te 're simroi mono wê te, te 're to, pi'ô hã. Duré Zezusihi zazei'wa norĩ sipizari âna, Zezusi te te 're sazei pese za'ra mono 'ru te, da te 're simroi mono wê te, te pi'ô hã 're to.

Tawamhã pi'ô hã te 'madâ'â wamhã, wa âma ĩtob'uzu, ĩma sa'rese ô wa. ⁷ Tawamhã hãiwa âma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã te ĩzadanha, âne:

— E marĩ da, ma tō āma atob'uzu. E waihu'u ā bā. Waihu'u ō wa, wa za oto aima hāi'ré, pi'ōi hāimanazé hā dama ĩsa'rese'ō hā. Duré ā hawi ropoto siwamnarĩ hāimanazé hā wa za duré aima hāi'ré, ĩsisiwi pi'ō ĩsāmra hāimanazé hā, 7 na ĩ'rāi ré hā, duré 10 na ĩ'ōmo ré hā. ⁸ Ā hā ā hawi ropoto siwamnarĩ hā ĩ'madā hā ĩhāiba ré hā aré. Tane nherē, āhāna hāiba ré, hāimana ō di a'ā. Tane nherē, te za romhutu na hāiba ré watobro, ab're 'rehā hawi. Watobro wamhā, niwapsi te za 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā uprosi. Taha ō ré, aré dā'ā nherē, hāiba ré ab're 'rehā hawi watobro wa, te za da te 'madā'ā za'ra sina āma tatob'uzu za'ra ni, ti'ai āma daro mono bā 're ĩdahāimana za'ra mono hā. Ropoto na'rata hawimhā, ma tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā danhisi hā a'ui'éré ĩbaihā na, za ĩ'rata rowē na 're ĩdahāimana u'āsi za'ra mono norĩ nhisi hā. Tawamhā ĩbaihā na ĩsisi ĩsimi'wara ō norĩ hā te za āma tatob'uzu za'ra ni, ropoto siwamnarĩ āma hā.

⁹ — Ā hā te aima ĩhāi'ré hā ni'wa hā simirosa'rata nhiptete uptabi wapsi, te za waihu'u. Ā hā 7 na ĩ'rā za'ra hā 7 na ĩtē 'rāihā mono hā te wasu'u, pi'ō, ĩhāiba nhisiwi ĩsāmra za'ra hā. Duré 7 na dama roti'wa norĩ hā te wasu'u za'ra. ¹⁰ 7 na ĩhāiba za'ra hā ma tō ĩmrotō na siparabāsi nasi ai'ré za'ra, da'madā'ā hawi. Ta norĩ za'u hā te oto misi te te 're da'ab'madā'ā. Duré ĩhāiba amo, da'rāsutu'wa hā zahadu sébré ō di, da'madā'ā'wa da hā. Sébré wamhā, tō sena te za te te 're da'ab'madā'ā hutu. ¹¹ Da'madā'ā'wa norĩ hā uburé sisarina wairébé parip si, te za ropoto siwamnarĩ ā hawi ĩwatobro hā āzé, te te 're da'madā'ā mono da, aré hāiba ré nherē, ĩdā hā. 8 āma te za āzé daza'u, te te 're da'madā'ā mono da. Ta hā te za niwapsi 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā uprosi.

¹² — Tawamhā duré ā hawi ropoto siwamnarĩ u hā 10 na ĩ'madā'ā za'ra hā, 10 na dama ĩpire za'ra norĩ hā te wasu'u, da'madā'ā'wa na zahadu te te āma ĩsāna'rata za'ra ō hā. Niwapsi te za tāma waprozi za'ra ni, ā hawi ropoto siwamnarĩ siré te te 're da'madā'ā hutu za'ra mono da. ¹³ Ā norĩ hā misi haré simisutu ĩsimiroti za'ra hā za, marĩ 'manharĩ da hā. Taha wa, te za simisutu tāma sisōmri za'ra, ā hawi ropoto siwamnarĩ ma hā, ĩsadawa para te te 're da'madā'ā za'ra mono da, tinhiptetezém na te te 're pawaptob za'ra mono da. ¹⁴ Te za duré ropoto siwamnarĩ siré siwi 'wapé, Pone'ērebā hā. Tane nherē, te za Pone'ērebā hā āma ai'uté za'ra. Ta hā Pone'ērebā hā danhipai u Uburé Danhib'apito uptabi na 're hāimana mono wa, duré danhipai u dama pire na 're hāimana mono wa, te za āma ai'uté za'ra. Ni'wam norĩ hā ĩsirā zarina si 're nomro mono da, Pone'ērebā te te 're ĩ'apisutu mono norĩ hā, duré simi'ē na ōhō āma si 're ĩnomro mono norĩ hā, ta norĩ hā te za Pone'ērebā siré āma ai'uté za'ra, ropoto siwamnarĩ norĩ āma hā. — Āne te hāiwa āma romhuri'wa hā ĩma rowasu'u.

¹⁵ Tawamhā te duré ĩma tinha, āne:

— Ā pa nho'ōmo si'rudu hā ĩ'madā hā pi'ōi wasédé ĩsisiwi ĩsāmra hā, daro mono bā, damreme sipo'o mono bā 're ĩdahāimana za'ra mono, te wasu'u, ā pa nho'u hā. ¹⁶⁻¹⁷ 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te za pisutu za'ra, 10 na dama ĩpire za'ra norĩ hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te sima ĩpisutuzéb zarina, misi haré simisutu te te 're rosa'rata za'ra mono da, duré ropoto siwamnarĩ ma sisōmri za'ra wa, ĩsapari te te 're romhuri za'ra mono da, tinhiptetezém na te te 're pawaptob za'ra mono da. 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā tinhimiropisudu hā romnhowa te te ĩ'aza'ra mono hā za te te āma ĩ'a'uwa'imrami mono zéb u, te za ropoto siwamnarĩ zapari te te 're da'madā'ā 'rāsutu za'ra.

Taha wa, ropoto siwamnarĩ ĩ'madā hā ĩ'ōmo norĩ me hā te za ā pi'ōi wasédé hā siwi 'ruiwapa. Tawamhā pi'ōi wi, te za rob'ubumro za'ra, ai'urēiwi hāimana da. Te za duré ĩnhi hā siwi ti'rē. Te za duré siwi uprosi, unhama na. Āne te za Babironiza āma hā 're dasi'utōrĩ.

18 — Duré ã pi'õ ì'madâ hã ã 'ri nho'õmo za'êne hã te wasu'u, dama ìsa'rese za'êne hã. ã 'ri nho'õmo ãma danhib'apito hã dama ìpire hã, daro mono bâ dama ìpire mono nhipai u 're ìhâimana mono. Õ norĩ hã te te 're ì'awada'uri mono. — ãne ma tô hãiwa ãma romhuri'wa hã ìma rowasu'u 'rãsutu. Za ìromhâimana mono zém na ma tô ìma romhãi'ré, romnhimiré'ézém na hã.

18

Babironiza hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ì'uprosizé wasu'u

1 Taha pari, wa tô duré 'madâ, hãiwa ãma 'Re ìhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã aimawi hã. Hãiwa hawi te wei mo, ìsimiwada'uri pire hã. ìhãiba hã te rowa'a za'ëtê. Uburé daro mono bâ te sina rowa'a. ² Tawamhã mreme 'rãihã na te 'mahã. ãne te 'mahã:

— Babironiza hã dahu nho'u dama ìsa'rese za'êne hã ma tô daré ai'utõ. Ma tô uprosi ni. Ahã uptabi na te oto ìwasété norĩ hã ìwa 're hãimana za'ra, wa'uburé norĩ hã. Sipahutu norĩ zama, duré si'õmo norĩ zama te oto ahã uptabi na ìwa 're hãimana za'ra, uburé si ìwasété norĩ hã. ³ ìwa 're ìdahâimana wasété za'ra mono norĩ hã ma tô aré te te 're dawada'uri wasété za'ra, daro mono bâ 're ìdahâimana za'ra mono norĩ hã ìsiré 're dahâimana wasété uptabi za'ra mono da, da'rã idi'iti wa, siwa'ru 're ìdanomro mono ne. Da te ãma 're sasõmri za'ra mono wa, ma tô ìsine 're danomro wasété. Ma tô duré daro mono bâ danhib'apito norĩ hã dama ìpire za'ra hã siré 're wasété uptabi za'ra. Aibã hã timro upana pi'õ aimawi zô si te te 're ìrowasutu za'ra mono ne, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono upana, marĩ ìwasété zô si da te 're rob'ruiwapari za'ra. Duré Babironiza ãma marĩ zô si, da te 're ìrob'ruiwapari za'ëtê uptabi za'ra mono zarina, ma tô marĩ hã da te 're uipra za'ëtê uptabi za'ra, siwa'ru. Taha na da te tiwi 're ìrob'uipra za'ra mono zém na, ma tô daro mono bâ dama rowede'wa norĩ hã 're sisibro pese uptabi za'ra. ãne wa, ma oto Babironiza hã ai'utõ. — ãne te 'mahã, hãiwa ãma romhuri'wa hã.

⁴ Tawamhã wa tô duré wapa, damreme hãiba amo hã hãiwa hawi te te ìnharĩ hã. ãne te tinha:

— ìnhib'a'uwẽ norĩ, ma'ãpé ta hawi aiwairébé aba, 'ri nho'õmo za'ëtê hawi, dasine 're aiwasété tõ za'ra wa'aba mono da, duré dawasété norĩ hã za te te 're ìrobzépata za'ra mono norĩ zu, 're robzépata tõ za'ra wa'aba mono da.

⁵ Marĩ hã da te 're ìsibu 'rãihã za'ra mono ne, ma tô Babironiza ãma 're ìdawasété za'ra mono zé hã tinhibu 'rãihã uptabi, hãiwa u. Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô ãma sipo're pu'u, Babironiza ãma 're ìdawasété uptabi za'ra mono zéb ãma.

ãne wa tô wapa, hãiwa hawi damreme hã.

⁶ Tawamhã te duré tinha, hãiwa ãma romhuri'wa norĩ ma:

— Ma'ãpé Babironiza ãma 're ìdahâimana za'ra mono norĩ ma, tãma ãma wa'rãmi za'ra wa'aba asa, aiwab da, ìnhib'a'uwẽ norĩ ma, te te 're ìrob'manharĩ za'ra mono ne. Ta norĩ nhimirob'manharizéb zarina ma tô ìnhib'a'uwẽ norĩ hã te te 're robzépata za'ëtê za'ra. Taha wa, ìnhib'a'uwẽ norĩ ma, te te tãma 're ìrob'manharĩ za'ra mono zém nhipai u, te za tãma ãma ìwa'rãmi za'ra wa'wa, Babironiza ãma 're ìdahâimana za'ra mono norĩ ma, ìsipai u te te 're robzépata za'ëtê za'ra mono da.

⁷ Ta norĩ hã ma tô sina 're wata pese za'ra. Tinhimirosa'rata wasété zarina ma tô sina 're hãimana wasété uptabi za'ra. 'Re ìhâimana wasété za'ra mono zarina, te za aiwa tãma 're ìrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo, te te 're robzépata za'ëtê za'ra mono da, duré tiwi 're robzei'õ pese za'ra mono da. Tawamhã pi'õ te nasi si'ãma tinha: Wa hã dama ìpire na,

wa 're ìnhamra. Duré ìmrotô hã timro zô 're ìsiwa'ô za'ra mono ne, 're ìhâimana mono ô di. Ìsiré norî hã ahâ uptabi di. Niwamhã ìwi robzei'ô waihu'u ô di za. ãne te pi'ô hã si'ãma nasi tinha, Babironiza ãma 're ìdahâimana za'ra mono norî ãma ìsimiré hã.

⁸ ãne te te nasi si'ãma nharî wa, te za niwapsi rob'manharî pipa hã bôtã na ône haré sô watobro, dahâzé hã, duré dadâ'âzé hã, duré mra hã. Tawamhã uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ìwasédé te te ãma ìhiri hã waihu'u pese uptabi wa, te za uprosi unhamana na, pi'ô hã.

ãne te ni'wa hã pi'ô na ãma simiré'é, Babironiza ãma 're ìdahâimana wasété za'ra mono norî ãma hã.

⁹ Tawamhã daro mono bâ danhib'apito norî hã dama ìpire za'ra norî hã ã pi'ô na 're ìhâimana wasété za'ra mono norî hã pi'ô ìzata nhizé te te sãmri za'ra wamhã, te za ãma aiwa'ô za'ra. ¹⁰ Tawamhã pi'ô te te ìrobzépata pipa te, te za romhã na aimasa. ãne te za ìpibu ma 're sadari za'ra:

— Ropipa uptabi hã ma tô asô tiwatobro 'wa, Babironiza ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zô. Ropipa uptabi di. Misi bôtã na ma ropipa uptabi hã ône haré asô tiwatobro 'wa, 'ri nho'ômo za'ëté ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zô. Taha na ma tô ìrobzépata za'ëté za'ra wa'wa. — ãne te za dama ìpire za'ra norî hã ãma tipê'ézé za'ra.

¹¹ Tawamhã daro mono bâ roptede'wa norî hã dama rowede'wa norî hã te za duré sô ti'ry'ry. Te za sô aiwa'ô za'ra, ni'wa hã za oto te te tiwi 're rob'uipra za'ra mono dai ô wa. ¹² ãne rowede'wa norî wi, aré da te 're ì'uipra za'ra mono hã; êtê'ubuzi pré oru hã, duré êtê'ubuzi'a prata hã, duré êtê'ubuzi ìwa'âbã za'ëté upsâtã mono bâ, duré a'é tãmo wawê ne ìtob'a 'manharî hã, ìwa'âbã za'êne hã. ãne duré, rowede'wa norî wi, aré da te 're ì'uipra za'ra mono hã; zazahã ìhã wê uptabi 'manharî hã, ìhã prépe hã duré ìhã uzétã hã ìwa'âbã za'êne hã. Duré wede hã ìwa'âbã za'ëté upsâtã mono bâ, te te dama 're wede za'ra aré, duré wede wa'âbã za'ëté 'manharî mono hã, duré uhã nhisi'reti 'wa'ratahi 'manharî mono hã, duré ìsi'uwazi waipo pré 'manharî mono hã, duré ìsi'uwazi tete 'manharî mono hã, duré êtê su'u rã 'manharî mono hã.

¹³ ãne duré, rowede'wa norî wi, aré da te 're ì'uipra za'ra mono hã; wedewa'u zadaze upsâtã mono bâ, dasai warîrizéb da hã, duré 'ri 're zadazézéb da hã, duré dasihâiba'u rézéb da hã, wedewa'u zadaze ìwa'âbã za'ëté mono hã. ã hã rowede'wa norî wi, aré da te 're ì'uipra za'ra mono hã; uwa 'ru 'rãï wa'u ìsé hã, duré azeitona 'rãï wa'ui wa hã, duré tridu 'rãï ré hã, duré ìsu pese uptabi hã, duré powawê hã, duré pone'ërebã hã, duré awaru hã, duré wede na wedewara hã, duré dapawa'âbã ãna da te dama 're ìromhuri za'ra mono hã. ãne te uburé marî hã da te 're uipra za'ra aré, rowede'wa norî wi hã.

¹⁴ Tawamhã rowede'wa norî hã te za 'ri nho'ômo ma nharî za'ra, ãne:

— Uburé pese marî ìwê hã sô 're ìrob'ruiwapari za'ra wa'aba mono hã ma si'utôri. Uburé asibro hã ma tô ìsimini pese za'ra wa'wa. Oto sôpêté zahu za'ra wa'aba ô di za. — ãne te za rowede'wa norî hã nharî za'ra, Babironiza ãma 're ìdahâimana za'ra mono norî ma.

¹⁵ Tawamhã roptede'wa norî hã dama rowede'wa norî hã danhibro pese na da te tiwi 're ìrob'uipra za'ra mono zém na 're ìsisibro pese uptabi za'ra mono norî hã te za duré romhã na aimasa, 'ri nho'ômo nhiti. Babironiza ãma da te ìrobzépata za'ra pipa te, te za romhã na aimasa. Te za duré sô aiwa'ô za'ra.

¹⁶ Sô siwa'ô za'ra sina, te za ãne sima ãma nharî za'ra:

— Ropipa uptabi hã ma tô dazô watobro, 'ri nho'ômo za'ëté ãma 're ìdahâimana za'ra mono norî zô hã. Da'uza ìhãiwê uptabi na te aré 're dasi'uza za'ra, ìhãpré pese na duré ìhãpré dâ'ã na ìwa'âbã za'ëté na si. Dasipesezém na

Īwa'âbâ za'êtê na ma tô aré 're dasipese za'ra, oru 'manharĩ na, duré êtê'ubuzi Īwa'âbâ za'êtê na, duré a'é tōmo wawê ne ĩtob'a 'manharĩ na. Āne aré marĩ na 're ĩdasipese za'ra mono zé hã. ¹⁷ Tane nherê, ma tô õne haré ropsi'utõrĩ, si'aba'rêi waré na danhibro hã. — Āne te za rowede'wa norĩ hã sô siwa'õ za'ra sina, sima nharĩ za'ra.

Tawamhã â poré mono bâ uba're na 're ĩdahâimana za'ra mono hã te za duré romhã na aimasam ni, uba're na roti'wa norĩ hã, duré âma ĩromhuri'wa norĩ hã, duré uba're na 're ĩdanomro mono hã dama rowede'wa norĩ hã. ¹⁸ Tawamhã â norĩ hã 'ri nho'õmo nhizé, te te sãmri za'ra wamhã, te za duré 're sadari za'ra. 'Re sadari za'ra mono sina, te za âne sima nharĩ za'ra:

— Ő hã 'ri nho'u hã ĩwê uptabi aré. Īsine hã 'ri nho'u hã ĩ'maihâimana õ. — Āne te za sima nharĩ za'ra, uba're na 're ĩdahâimana za'ra mono hã.

¹⁹ Tawamhã rob'ru te, te za duré robzapru hã ti'rã nhisiwi sa'wari za'ra. Siwa'õ za'ra sina, te za duré âne sima nharĩ za'ra:

— Ropipa uptabi hã ma tô sô tiwatobro za'ra, 'ri nho'õmo za'êtê âma 're ĩdahâimana za'ra mono zô hã. Ropipa uptabi di. Danhibro pese na ĩwa da te wawi 're ĩrob'uipra za'ra mono zém na, wa tô aré 're wasisibro pese za'ra, uba're na 're ĩwahâimana za'ra mono hã. Tane nherê, ma tô si'aba'rêi waré na ropsi'utõrĩ õne haré. — Āne te za uba're na 're ĩdahâimana za'ra mono hã sô dasiwa'õ za'ra sina, dasima nharĩ za'ra ni.

²⁰ Āne te ĩ'awapari mono hã, ĩnhotõ 'rowim ne.

Taha wa, ma'âpé hãiwa âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono hã âma 're atoi u'âsi za'ra wa'aba mono, 'ri nho'õmo za'êne hã ĩsi'utõrĩzém na. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwê norĩ, ma'âpé 're atoi u'âsi za'ra wa'aba mono, ĩsadawa wasu'u'wa norĩ zama, duré Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ zama. E marĩ wa. Babironiza âma da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te da'uprosi wa oto. Taha wa, te za âma 're atoi u'âsi za'ra wa'aba mo.

²¹ Tawamhã âne, wa tô duré te azabu. Hãiwa âma romhuri'wa ĩsimiwada'uri pire hã ma tô êtê tōmo wawê uptabi hã sarõtõ. Te te sarõtõ wamhã, ma tô âi ba time, â poré âma. Te te me sina, te âne tinha:

— Āne te za Babironiza hã 'ri nho'õmo za'êne hã sa'êtê uptabi daré uprosi, si'utõrĩ da. Tawamhã ropsi te za oto sô nomro. ²² Tawamhã rowamremezéb õ di za oto. Danhimnhihârâzéb õ di za. Duré danhimnhihârâzé ĩsyryre hã robaba di za. Rowamreme'wai õ di za, duré ĩsõ're'wai õ di za, da te aré 're ĩwapari za'ra mono hã. Rob'é'é uptabi di za. Duré romhuri nhĩpese'wa norĩ hã robaba uptabi di za. Duré êtê tōmo wawê 'manharĩ na amnho, da te 're ĩsub za'ra mono zé ruru hã da te 're wapari za'ra mono õ di za. Rob'é'é uptabi di za. ²³ Duré rob'uiwêzé hã te te oto dama 're rob'uiwê za'ra mono õ di za, Babironiza âma hã. Duré dasina 're damro za'ra mono õ di za oto.

Babironiza âma dama rowede'wa norĩ hã ma tô aré danhipai u sibro pese na 're hâimana za'ra, dama pire na. Īwa 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã ma tô simi'â na te te da'âma 're romhuri za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono upana, ĩsine marĩ zô si da te 're rob'ruiwapari pese za'ra mono da, õhõ na dama 're rowê za'ra mono da newa.

²⁴ Babironiza âma ĩwa 're ĩdahâimana wasété za'ra mono norĩ hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwê te te 're simro, ĩsadawa wasu'u'wa norĩ zama. Babironiza norĩ zadawa para, ma tô duré daro mono bâ dasiwazari da te 're danhimro. Taha wa, ma tô Babironiza hã daré uprosi ni. — Āne hãiwa âma romhuri'wa ĩsimiwada'uri pire hã te te ĩrowasu'uzé hã romnhowa.

Āne ĩnhotõ 'rowim ne, te ĩ'awaihu'u mono hã, za ĩromhâimana mono zém na hã.

19

¹ Taha pari, wa tô duré wapa, hâiwa âma da'ahâ uptabi na damreme 'râihâ na da te ãnharĩ za'ra ne hã. ãne te damreme 'râihâ na nharĩ za'ra ni:

— Wanhĩb'apito 'Re ãhâimana u'âsi mono âma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono. Ta hã Danho'reptui'wa. Danhipai u wẽ uptabi di, duré waihu'u pese uptabi di. ² Marĩ na te te upai ãna, te ã'uwaibaba si te te dama 're arowairébé, sena na. Pi'õi wasédé hã 're ãhâimana wasété mono zéb zarina, ãsine daro mono bâ 're dahâimana wasété za'ra mono wa, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ãwasédé hã âma tihi. Ma tô wẽ'õ pese. ãsib'a'uwẽ norĩ te te 're simroi mono wa, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã uprosi, pi'õ hã. — ãne pi'õ na 'ri nho'õmo za'êtẽ na 're ãdahâimana za'ra mono norĩ âma ãsimiré'ézé hã.

³ Tawamhã te duré damreme 'râihâ na nharĩ za'ra ni:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono âma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono. 'Ri nho'õmo za'êtẽ ro'o nhizé hã õne u'âsi hâimo 're sizédé si'rúi mono wẽ te, âma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono. — ãne te nharĩ za'ra ni.

⁴ Tawamhã 24 na dama ãpire za'ra norĩ hã duré maparane si'uiwa na ropoto na ãhâiba norĩ hã ma tô hi'rãtitõ ana, 'Re ãhâimana u'âsi mono âma wata za'ra da, danhib'apito simasisizém na ãsãmra âma. ãne te âma tiwata za'ra:

— Tane tô. 'Re ãhâimana u'âsi mono âma si 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono. — ãne te âma si'uzei pese za'ra.

Pone'ërebã ãmrozém na datozé wasu'u, âma ãsimiré'ézém na hã

⁵ Tawamhã danhib'apito simasisizém hawi te ni'wa hã tinha:

— Ma'ãpé, Wanhĩb'apito 'Re ãhâimana u'âsi mono âma si 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mono, uburé ãsib'a'uwẽ norĩ hã, dama aipire za'ra wa'aba norĩ hã, dama aiwapu za'ra wa'aba norĩ hã, duré uburé 'Re ãhâimana u'âsi mono 're ãhâimana wazéb za'ra wa'aba mono norĩ zama. — ãne te ni'wa hã tinha.

⁶ Tawamhã wa tô duré wapa, da'ahâ uptabi na 're ãdamreme zusi mono mreme hã. Â'a'a 'râihâ ruru'u ne, damreme hã. Duré tãiwapsa'a za'êtẽ rãrã'ã ruru'u ne, damreme hã. ãne te damreme 'râihâ na nharĩ za'ra ni:

— Uburé Danhib'apito uptabi, ãwaihu'u pese uptabi hã ta hã danhipai u, pire uptabi na te 're hâimana, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, âma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za. ⁷ Bãdã hã ma tô ãwa waptãrã, Pone'ërebã ãmrozéb da hã. Duré âma ãmro da hã ma tô sima apese. Taha wa, âma 're watoĩ u'âsi za'ra wa'aba mono. Duré 'Re ãhâimana u'âsi mono hã wẽ uptabi wa, âma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono. ⁸ Za âma ãmro ma hã, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tãma tisõ, ã'uza hãirã wẽ uptabi hã, âma si'uzã da. — ãne te da'ahâ uptabi na damreme 'râihâ na nharĩ za'ra ni.

ãma ãmro da uza hã 'Re ãhâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwẽ te te 're ãromhuri wẽ za'ra mono zé, te wasu'u.

⁹ Tawamhã hãiwa âma 'Re ãhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã te ãma tinha:

— Ma'ãpé, ãne âma rob'ui'ééré: “Pone'ërebã ãmrozém na datozéb u 'Re ãhâimana u'âsi mono hã sô ãhãrã za'ra norĩ ma, tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za.” — ãne te hãiwa âma romhuri'wa hã ãma tinha, te âma rob'ui'ééré da.

ãne te duré ãma tinha:

— Â hã 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme hã tô sena uptabi. — ãne te we ãma tinha.

¹⁰ Tawamhã tô õ hã hãiwa âma romhuri'wa papara, wa tô ãhi'rãtitõ aime, âma ãwata da aré. Tane nherẽ, te ãma tinha, ãne:

— Tô'ã. ãne 'manharĩ tô. Wa hã asine, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, wa 're ãhâimana, asisãnawã norĩ ne hã, asiré ãsazei'wa norĩ ne hã. Ta norĩ hã roti tô sena uptabi hã, Zezusi te te dama 're ã'awaihu'u mono hã te

te 're ĩwapari pese za'ra mono. Ta norĩ ne, wa 're ĩhâimana, wa hã. Ma'ãpé 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma si 're aiwata mono.

'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã, ĩpê'êzani te te tãma 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb zarina si, te ta norĩ hã te te dama 're sadawa wasu'u za'ra. E marĩ na te bété te te dama 're sadawa wasu'u za'ra. Tô ôhõ na, Zezusi, ti'ab ré uburé te te dama 're ĩ'awaihu'u mono na si, te ta norĩ hã te te dama 're sadawa wasu'u za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. — ãne te ĩma tinha, hãiwa âma romhuri'wa hã.

Awaru ĩrã nhisi ĩsãmra hã â hawi ropoto siwamnarĩ âma te te ĩ'ai'utéze wasu'u

¹¹ Taha pari, wa tô duré 'madã. Te 'madã'â wamhã, ma tô ĩma si'ridawa, hãiwa hã. Tawamhã awaru ĩrã hã wa tô 'madã. ĩ'mapraba'wa nhisi hã, Dama ĩ'umnha. Duré ĩsisi amo hã, Tô sena uptabi na, ĩsisi hã. Ta hã dawasédé hã da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb zarina te te 're da'awê'õ mono wamhã, tô ĩ'uwaibaba si te te 're da'awê'õ. Tô ĩsarina si te duré te te 're da'ahã za'ra, te te âma upai âna. Duré dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ hã te te 're 'wapé za'ra mono wamhã, tô ĩsarina si te te tãma 're rob'manharĩ za'ra, te te âma upai âna. ¹² Duré ĩto hã aiwa unhamã ro'o ne, ĩto hã. Duré ĩ'rã na hã ĩ'rãzaza si'ubuzi hã, ahã uptabi di. Danhib'apito 'rãzaza si'ubuzi ne, ĩ'rãzaza mono hã. Duré ĩhãiba na danhisi na rob'ui'ééré hã, dama ĩsa'rese'õ hã. Ôhõ ma si waihu'u pese di, âma ĩsimiré'ézé hã. ¹³ Duré ĩ'uza hã dawapru na hãzapré di. Taha nhisi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na, ĩsisi hã. ¹⁴ Tawamhã hãiwa âma da'wapéi'wa norĩ hã te duré ĩsarina sisa're, awaru ĩrã na uza hãirã wê uptabi na. ¹⁵ Duré awaru ĩrã na ĩsãmra zadai're hawimhã, te sib'ézé 'wa si'uiwa ĩ'wa pe hã aipra. Taha na, te za da'âma ai'uté, daro mono bâ 're ĩdahâimana wasété za'ra mono norĩ âma hã. Simiwada'uri nhipete na te za duré te te 're da'awada'uri. Uwa 'ru 'rã hã êtê're 're, ĩwa'u zô da te 're wati za'ra mono wamhã, te za ĩwa'u hã 're pu'u za'ra. Tane te za dawapru hã dawĩ 're pu'u za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ĩsiptete uptabi hã sa'êtê te te 're da'ahã za'ra mono wamhã. ¹⁶ Tawamhã duré ĩ'uza hãpa na ĩsisi na rob'ui'ééré hã, ĩza na zama. ãne ĩsisi na rob'ui'ééré hã, uburé danhipai u Danhib'apito. Duré ĩsisi amo na rob'ui'ééré hã, Danhipai u dama ĩpire.

¹⁷ Tawamhã wa tô duré sabu hãiwa âma romhuri'wa hã, aimawi hã. Bãtã nhisiwi te za. Tawamhã te hãrã 'rãihã na uburé si norĩ zô hã, hãimo uptabi 're ĩsisa'rei mono norĩ zô. ãne te sô tihãrã za'ra:

— We asina ubumroi wa'aba. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te za oto aima a za'ra wa'wa, sa'êtê na asaihuri aba da. ¹⁸ Tawamhã daro mono bâ da'upsãtã mono nhi na te za asaihuri 'wa, adã'â norĩ nhi na, ti'ai âma danhib'apito norĩ nhi na, da'wapéi'wa norĩ nhib'apito nhi na, duré da'wapéi'wa norĩ nhi na, duré awaru nhi na, duré awaru 'mapraba'wa norĩ nhi na, duré dapawa'ãbã âna dawada'uri zarina si da te dama 're ĩromhuri za'ra mono norĩ nhi na, duré dawada'uri âna dasi'uihã na 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ nhi na, duré dama ĩpire norĩ nhi na, dama ĩwapu norĩ nhi na zama. Uburé pese daro mono bâ 're ĩdahâimana wasété za'ra mono norĩ dã'â nhi na te za asaihuri 'wa. — ãne ma si norĩ ma waihu'u za'ra, hãiwa âma romhuri'wa hã.

¹⁹ Tawamhã â hawi ropoto siwamnarĩ hã wa tô 'madã, ti'ai âma dama ĩpire za'ra mono norĩ me. Ta norĩ hã ma tô tite da'wapéi'wai mono bâ te te 'rã'õtõ, awaru ĩrã 'mapraba'wa hã te te siwi 'wapé da, duré ĩsiré da'wapéi'wa norĩ zama te te siwi 'wapé za'ra da. ²⁰ Tawamhã â hawi ropoto siwamnarĩ hã ma tô âri ni. Awaru ĩrã 'mapraba'wa ma tô ti'ã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi õ 'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipisutu newa, romhõsi na dama 're ĩsadawa nhipese mono, ma tô duré ĩsiré ti'ã. Ta hã ma tô aré â hawi ropoto siwamnarĩ nho'a te te 're romhõsi, dama ĩsa'rese'õ na. Te te 're ĩromhõsi

mono zém na ma tô dama 're sadawa nhipese aré, â hawi ropoto siwamnarĩ nhisi na ãhâiba ui'éré mono hã, ãhâiba 'manharĩ na romhâiba ãma 're ãdawata za'ra mono hã. Tawamhã awaru ãrã 'mapraba'wa hã ma tô â hawi ropoto siwamnarĩ hã wabzu, dama 're ãsadawa nhipese mono me. Unhama ro'o u'âsi u, ma tô hâiba ré wabzu, êtê ro'o nhizédé úzé pire u. ²¹ Tawamhã awaru ãrã na ãsãmra hã tizadai'ré hawi sib'ézé 'wapa ã'wa pese si'uiwa zahuré na ma tô uprosi, uburé pese da'wapéi'wa norĩ hã. Uburé ma sô'rebzãri pese. Tawamhã si norĩ hã danhi na saihuri mono wa, ma tô te te 'mahãpãrĩ pese.

Ãne ãnhotô 'rowim ne, te ã'azabui mono hã, za ãromhãimana mono zém na hã.

20

Miu na Satanasihi ãma pawasisi ré ãwahubzé wasu'u

¹ Tawamhã wa tô duré 'madã, hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã. Hãiwa hawi te wei mo, 'ridawazéb ré, ab're 'rehã 'ridawazéb ré, ãsi'uwazi nhorô rutu ré zama. ² Tawamhã te te si'rai wi, ma tô ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hã õne haré sa'êtê uptabi ti'ã, siptete uptabi na. Ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hã ta hã Satanasi, wanhitob'ru, duréihã wahi na ãsihãiba. Ta hã hãiwa ãma romhuri'wa hã te te sa'êtê ãri wamhã, ma tô pawasisi, miu na wahub u pawasisi ré, 're hãimana mono da. ³ Taha da, ma tô oto time, ab're 'rehã u. Ma tô ãré sito. Ma tô ãré upto, miu na wahub u daro mono bã sadawa nhipese na te te 're da'a'rãmi tã mono da. Miu na wahub 'rãsutu parip si, te za 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa para tãma wasihu ni, syry na a'ã 're morĩ da, Satanasi hã.

⁴ Tawamhã wa tô duré sabu, danhib'apito simasisizém ne 're ãdasi'ubumroi mono zé hã. ãma ãsi'ubumroi mono ma, ma tô 'Re ãhãimana u'âsi mono hã tãma pisutu za'ra, dahãimanazém na te te 're ãda'awaihu'u mono zéb zarina, dama pire na te te dama 're arowairébé mono da, ãsadawa para. Tawamhã wa tô duré 'madã'ã za'ra, 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u te te 're sazei pese za'ra mono 'ru te, da te 're ã'rãnhihãri za'ra mono norĩ pã'êzani hã, tô sena na Zezusihi zazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono 'ru te, da te 're ã'rãnhihãri za'ra mono norĩ pã'êzani hã. Ta norĩ hã â hawi ropoto siwamnarĩ ãma 're ãwata za'ra mono õ. Duré ãhãiba 'manharĩ na romhãiba ãma 're ãwata za'ra mono õ. Duré â hawi ropoto siwamnarĩ nhisi na ã'uihã ui'éré za'ra õ, duré ãsib'rata ui'éré za'ra õ. Ta norĩ hã ma tô oto hãiba ré apã 're hãimana za'ra. Ma tô tihãiwa'utu za'ra. Tawamhã Cristuhu siré te oto dama pire na te te dama 're roti za'ra, Satanasi hã pawasisi ré, miu na ãma ãwahub u. ⁵ ã hã, 're ãdahãiwa'utu 'rata za'ra mono zé. Tawamhã miu na wahub 'rãsutu parip si, ma tô daro mono bã uburé pese 're ãdadã'ã za'ra mono hã tahãiwa'utu za'ra ni, dahãiwa'utu 'rata na 're ãdahãiwa'utu za'ra mono õ norĩ hã. ãne wa tô te azabu. ⁶ Tawamhã, 're ãdahãiwa'utu 'rata za'ra mono norĩ ma hã, tãma 're rowê uptabi za'ra mono di za. Ta norĩ hã 're ãdadã'ã zahu za'ra mono ne, unhama ro'o u'âsi u, da te 're ãdanhamra za'ra mono norĩ zu 're sisisi mono õ di za. Miu na wahub u te za 'Re ãhãimana u'âsi mono ma sasedoti na 're hãimana za'ra, Cristuhu ma zama. Te za duré ãsiré dama pire na te te dama 're roti za'ra, miu na wahub u.

Satanasi, unhama ro'o u'âsi u, da te ãmezé wasu'u

⁷ Tawamhã miu na wahub 'rãsutu wapsi, te za Satanasihi ma wasihu ni, 're ãsa mono zém hawi oto watobro da. ⁸ Tawamhã watobro wamhã, daro mono bã te za oto te te 're da'a'rãmi, sadawa nhipese na. Ti'ai ãma hã darom nhisi zahuré hã maparane za oto. Dodi na duré Madodi na darom nhisi zahuré hã. Tame te za Satanasi hã da'rã'õtô, dasi'wapé da. Da'ahã uptabi na te za da'a'rã'õtô. Â poré zaihã na supara 're ãsimi'wara mono ne, da'ahã uptabi di za.

⁹ Tawamhã daro mono bâ te za oto dasiwi romnhitom ni. Da te dasiwi romnhito wamhã, te za 'ri nho'u hã dasiwi ubu ni, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te 're ãsawi mono hã, ãsib'a'uwẽ norĩ, ãwa 're ãhãimana za'ra mono zé hã. Ta norĩ hã da te dasiwi uprosi da, te za dasiwi ubu ni. Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te za hãiwa hawi uzã hã sãmra. Te te sãmra wamhã, te za ãma da'uprosi, unhama ro'o na. ¹⁰ Tawamhã Wa'uburé hã sadawa nhipese na te te 're ãda'a'rãmi mono hã te za me ni, unhama ro'o u'âsi u, êtẽ ro'o nhizédé uzé pire u. Â hawi ropoto siwamnarĩ norĩ, da te ãwabzurizéb u te za me ni. Tawamhã tame te za oto te te 're robzépata za'êtẽ u'âsi za'ra, õne u'âsi.

Ãne wa tô te awaihu'u, ãnhotõ 'rowim ne.

Da te 're ãdaza'ré za'ra mono zé 'rãsutu wasu'u

¹¹ Tawamhã wa tô duré 'madã, danhib'apito simasisizé ãrã hã, ãsa'êtẽ uptabi hã. Âma ãsãmra hã wa tô duré sabu. Tawamhã uburé uptabi, ma tô ti'a hã ai'utõ, hãiwa zama. Marĩ õ uptabi di oto. Da te 're 'madã'ã zahuré mono õ di oto, ti'a hã hãiwa me. Tãibã ma tô ai'utõrĩ pese zahuré. ¹²⁻¹³ Tawamhã wa tô duré 'madã'ã za'ra, 're ãdadã'ã za'ra mono hã, dama ãpire norĩ hã, duré dama ãwapu norĩ hã. Da'upsãtã mono bâ, te aihĩni pese danhib'apito simasisizém nho're aimasam ni. Â poré mono bâ, â na 're ãdasi'utõrĩ mono norĩ zama te aimasam ni, adã 're ãhãimana za'ra mono zém hawib zama. Tawamhã ãbaihã ahã na ma tô sõzi za'ra ni, ti'ab ré uburé marĩ, da te 're ã'manharĩ za'ra mono zém na rob'ui'ére hã, marĩ ãwẽ na, duré ãwasété na zama. Ma tô duré sõzi ãbaihã hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono 'rata za rowẽ na 're ãdahãimana u'âsi za'ra mono norĩ nhisi ré hã. Tawamhã ãbaihã na da te 're ã'manharĩ wẽ za'ra mono zéb ui'ére zarina, ma tô da'ãma rowairébé za'ra ni. Da te 're ã'manharĩ wasété za'ra mono zéb ui'ére zarina zama, ma tô aihĩni pese da'ãma rowairébé za'ra ni. ¹⁴⁻¹⁵ Tawamhã ni'wam norĩ hã ãbaihã na 're ãhãimana u'âsi za'ra mono norĩ nhisi, 're ãsimi'wara mono zém na ãsisi ãsimi'wara õ norĩ hã ma tô sãmra ni, unhama ro'o u'âsi u. (Ã hã unhama ro'o u'ã hã maparane ãma 're ãdadã'ã zahu za'ra mono zé, te wasu'u.)

'Re ãdadã'ã za'ra mono zé hã tãibã oto. Duré adã hã aré 're ãhãimana za'ra mono zé hã, tãibã duré oto. Ma tô ab're 're sãmra ni, uburé adã'ã norĩ hã, unhama ro'o u'âsi u. Taha wa, tãibã oto, adã 're ãhãimana za'ra mono zé hã.

Ãne wa tô, za ãromhãimana mono zé hã te azabu, danhotõ 'rowim ne da te 're ãrosawẽre za'ra mono ne.

21

Hãiwa ãté wasu'u, ti'a ãté wasu'u me

¹ Tawamhã wa tô duré 'madã hãiwa ãté hã, ti'a ãté zama. Hãiwa 'rada hã ma tô ai'utõrĩ pese, ti'ai 'rata zama. Â zama ma tô ai'utõrĩ pese. ² Tawamhã wa tô duré 'madã, 'ri nho'u hã, ãwasédé hã ãwa 're ãhãimana mono õ hã, Zeruzarẽ ãtém na ãsisi hã. Hãiwa hawi te wei mo, 'Re ãhãimana u'âsi mono hawi. Pi'õ hã oto mro da, 're ãsi'uzã wẽ uptabi za'ra mono ne, ma we si'ra, 'ri nho'u ãwẽ uptabi hã. ³ Tawamhã damreme 'rãihã hã wa tô duré wapa, danhib'apito simasisizém hawi we te te ãnharĩ hã. Ãne te we ãma tinha:

— Ma'ãpé, waihu'u. 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te za oto dasiré 're hãimana u'âsi, 'rãwi. ãsib'a'uwẽ te za oto 're dahãimana u'âsi za'ra. Te za tô oto dasiré 're hãimana u'âsi. ãsib'apito za'ra te za oto 're hãimana, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã. ⁴ Te za duré da'atõmo u'õ, oto dapẽ'ézé õ u'âsi 're dahãimana u'âsi za'ra mono da. 'Re dadã'ã za'ra mono õ di za oto. Duré 're dasiwa'õ za'ra mono õ di za oto. Duré dahãzé, da te 're sãpata za'ra mono õ di za oto. E marĩ wa. Uburé 're ãromhãimana 'rata mono zé hã si'utõrĩ pese wa oto. — Ãne ma tô ni'wa tinha, mreme 'rãihã na.

⁵ Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã danhib'apito simasisizém na ìsãmra hã te ìma tinha, âne:

— Ma'âpé waihu'u. Wa hã wa za tô marĩ ìté hã te ab'manharĩ, âhãna hã. — Ìne te ìma tinha.

Tawamhã te duré ìma ti'ru:

— Ma'âpé âne âma arob'ui'ére mono. Àhã wasu'u hã uburé marĩ ìté hã za te ì'ab'manharĩ mono na hã, tô sena. Tô sena wa, âhã na da te 're rob'umnhasi za'ra mono sina, da te 're ìzazei pese za'ra mono da na, te za âma ì'arob'ui'ére mo.

⁶ Tawamhã te duré ìma tinha:

— Tâibâ oto. Wa tô te âma a'uwaimrami. Wa hã ìsãna'rata hawimhã marĩ ò ré hã, wa tô 're ìhâimana u'âsi. Uburé marĩ hã si'utõrĩ pese nherê, ìsarina ìsi'utõrĩ ò di za, wa hã. Òne u'âsi, wa za 're ìhâimana.

Tawamhã ni'wam norĩ hã te te 're 'rubu za'ra mono wamhã, wa za â u'â hã te tâma 're òb za'ra, wa'âbâ âna, da te 're âhuri mono wa, ìsiré rowê na 're ìdanomro u'âsi mono zéb da hã. ⁷ Ni'wam norĩ hã tidâ'âzéb u ìwi sipizari âna, Satanasihĩ âma te te ì'ai'uté za'ra norĩ hã ta norĩ ma, wa za ìsib'apito za'ra 're ìhâimana. Ìnhib'a'uwê si te za oto 're hâimana za'ra. ⁸ Tane nherê, ni'wam norĩ hã te za unhamã ro'o u'âsi wa'wa 're hâimana u'âsi za'ra, aré da te 're simroi mono pipa te, ìwi 're ìsipizari za'ra mono norĩ hã, duré te te 're ìzazei utõrĩ za'ra mono norĩ hã, duré marĩ ìwasété uptabi na 're ìhâimana wasété za'ra mono norĩ hã, duré dapãrĩ'wa norĩ hã, duré dahâiba na 're ìhâimana wasété za'ra mono norĩ hã, duré simi'â na 're ìhâimana za'ra mono norĩ hã, duré romhâiba 'manharĩ âma ì'upana 're ìwata za'ra mono norĩ hã, duré sadawa nhipese na 're ìhâimana za'ra mono norĩ hã. Uburé pese, te za êtê ro'o nhizédé uzé pire wa'wa 're dahâimana u'âsi za'ra, 're ìdahâimana wasété za'ra mono norĩ hã, unhamã ro'o u'âsi wa'wa. Unhamã ro'o u'â hã maparane âma 're ìdadâ'â zahu za'ra mono zé, te wasu'u. — Ìne ma tô ìma rowaihu'u siro, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã.

Zeruzarê ìté wasu'u

⁹ Tawamhã 7 na hâiwa âma romhuri'wa norĩ siré hã ma tô misi we ìtême 'maimo, 7 na u'awi ré ìhâimana za'ra norĩ siré hã, rob'manharĩ pipa na te te dama 're ìrob'manharĩ wasété za'ra mono norĩ siré hã. Tawamhã âne te ìzatõ:

— We ìsiré aimorĩ, Pone'êrebâ mro da hã sabu da. — Ìne te ìzatõ.

¹⁰ Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono pê'êzani hã ma tô duré aimawi ì'uihã pi'ra. Te te ì'uihã pi'rai wa, wa tô duré aimawi ìhâiba. Taha pari, ma tô hâiwa âma romhuri'wa hã ìzaprõ, êtê 'râihã za'êtê uptabi u, ì'râihã uptabi u. Te te ìzaprõni wamhã, Zeruzarê ìté hã wa tô 'madâ, marĩ ìwasédé hã ìwa 're ìhâimana mono ò hã, hâiwa hawi we te te ìsi'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hawi.

¹¹ 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimirowa'a na, te 'ri nho'u hã tirowa'a za'êtê. Êtê'ubuzi zarob'a si'ubuzi ne, ma ai'ubuzi, 'ri nho'u hã. ¹²⁻¹³ Duré 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra hã 'râihã uptabi di. 'Ridawa ìsa'êne hã 12 na ìhâiba hã. Bâtã pusizém niwĩmhã si'ubdatõ 'ridawa ìsa'êne hã, duré bâtã zasizém niwĩmhã si'ubdatõ 'ridawa ìsa'êne hã. Duré hâiwa'a're nhimire niwĩmhã, si'ubdatõ. Duré hâiwa'a're nhimi'e niwĩmhã si'ubdatõ, 'ridawa ìsa'êne hã. Uburé hã 12 na ìhâiba hã. Duré 'ridawa za'êtê mono bâ te hâiwa âma 'Re ìhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã misi si simasa, 'ridawa 'madâ'â'wa norĩ hã. Duré 'ridawa za'êtê mono bâ rob'ui'ére hã misi si, Izarazéhé 'ra nhisi mono na rob'ui'ére hã, 12 na ì'ra nhisi mono na rob'ui'ére hã. ¹⁴ Duré wa'ra nhana'rata uparizé mono hã êtê tõmo wawê topa hã 12 na ìhâiba hã. Taha na 12 na Pone'êrebâ zadawa wasu'u'wa norĩ nhisi mono hã. Misi si âma ìsisi ui'ére mono hã.

¹⁵ Tawamhã hãwa ãma romhuri'wa hã te te ãma ãnharĩ hã te wedehu waré ne hã 're ti'ã, marĩ pibuzé hã, êtê'ubuzi pré oru 'manharĩ hã. 'Ri nho'õmo zadaré te te ãma ãpibuzéb da hã te 're ti'ã, duré 'ridawa ãsa'êtê mono pibuzéb da zama, duré 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra pibuzéb da zama. ¹⁶ Tawamhã 'ri nho'õmo zadaré te te pibui mono wamhã, ãsasé're mono hã aiwapsi ma wairébé, ti'ai pibuzém na ãpibuzé mono hã. ãna're pibuzé mono hã aiwapsi ma wairébé. Duré ã'a're mono pibuzé hã aiwapsi ma wairébé, duré ãsihã mono hã. Uburé pese aiwapsi ãpibuzé mono hã. ãne ãpibuzé mono hã, 2200 na ti'ai pibuzém na ãna're pibuzé mono hã duré ã'a're pibuzé mono hã, duré ãsihã pibuzé mono hã. ¹⁷ Tawamhã ma tô duré pibu, wa'ra hã ãsimi'rãmi na hãza'õtô zô. Te te pibui wamhã, 64 na ãpibuzé hã. Ti'ai ãma da te 're ãropibu za'ra mono zéb za'ratazéb zarina, ãpibuzé hã. ¹⁸ Duré 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra hã êtê'ubuzi zarob'a na ã'manharĩ hã. Duré 'ri nho'u hã oru uptabi na si 'ri mono hã, aimawi na wazari ãna. Aiwa simhi ne hã sarob'a uptabi di duré. ¹⁹⁻²⁰ Duré 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra nhana'rata uparizé mono wazarimhã, misi si êtê'ubuzi wa'ãbã za'êtê mono hã ãwamri mono bã. 12 na êtê'ubuzi wa'ãbã za'êtê mono hã, ãwamri mono bã, ãto pré wamri mono bã, duré ãtob'uzé wamri mono bã. ²¹ Duré 12 na 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra 'ridawa za'êtê mono hã, a'é tõmo wawê ne ãtob'a 'manharĩ mono hã, misi si. Duré 'ri nho'õmo 'ri wa'wa 'ri nhi'riti wawê hã êtê'ubuzi pré oru uptabi na ã'manharĩ hã, ãwazari õ na. Aiwa simhi ne sarob'a uptabi di.

²² Tawamhã 'ri nho'õmo ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé hã te ãwa sãmri õ di. Robaba di. Uburé Danhib'apito uptabi hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãwaihu'u pe hã, duré Pone'ërebã me oto 'rãwi da'rata 're hãimana u'ãsi zahuré mono na dã'ãsina, ãsõrõwa hã oto hãimana õ di. ²³ Duré 'ri nho'õmo na hã bãdã te te 're rob'uiwê mono õ di za oto, a'amo zama. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimirowa'a na te za oto te te 're rowa'a, Pone'ërebã nhimirowa'a na zama. ²⁴ Tawamhã daro mono bã 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã te za ãsimirowa'a na 're dahãimana za'ra. Duré dama ãpire za'ra norĩ hã te te 're ãdamãdã'ã za'ra mono norĩ hã te za tinhibro hã ahã uptabi na 'wasa, 'ri nho'u ãtéb u. ²⁵ Tawamhã duré 'ridawa za'êtê mono hã 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra 'ridawa za'êtê mono hã te za 'ridawa haré 're simasab u'ãsi, õne u'ãsi sitob ãna. Tame oto 're mara waihu'u mono õ wa, te za 'ridawa haré 're simasab u'ãsi. ²⁶ Tawamhã daro mono bã te za danhibro hã 'wasari ni, 'ri nho'u ãtéb u. Uburé dawaihu'u pese na romhuri pese zéb ré, te za asisi ni. ²⁷ Tawamhã marĩ ãwasédé hã da te 'mazasi za'ra õ di za. Duré 're ãdahãimana wasété za'ra mono norĩ hã, duré 're ãdazadawa nhipese za'ra mono norĩ hã ãtême 're danhisi waihu'u mono õ di za oto. ãbaihã na 're ãdahãimana u'ãsi za'ra mono norĩ nhisi 're ãsimi'wara mono zém na, ãsisi, 're ãsimi'wara mono norĩ si, te za ãtême 're sisisi, Pone'ërebã te na ãsisi u'éré ré mono hã.

ãne romnhowa ãromhãimana mono hã, te ã'azabui mono hã.

22

¹ Tawamhã hãwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa hã, tô õ hã ma tô duré ãzaprõ, ã u'ã hã te 'madã'ã da. ã u'ã hã da te 're ãhuri mono wa, dato sina 're ãdanomro u'ãsi mono zé hã. Simhi zarob'a uptabi ne ã zarob'a uptabi di, ã u'ã hã. Panho'u 're ãpraba za'ra mono ne, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono norĩ simasisizéb zahãpã hawi tipraba, Pone'ërebã me. ² 'Ri nho'õmo wa'wa, 'ri nhi'ridi ãnomro wa'wa, te tipraba. Duré wede hã ã praba zaihã si'uiwa na ããna'rata si'uiwa hã te tame 're sa, ãrã hã da te 're huri mono wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'rata, dato sina 're ãdanomro u'ãsi mono zé hã. A'amo sidãpãsi ãrãzé hã. Wahub sidãpãsi te 're 'rã u'ãsi. Duré ãsu hã daro mono bã apã ãma 're ãdazéptã'ã za'ra mono zéb da hã. ³ Duré marĩ ãwasédé hã 'Re ãhãimana u'ãsi

mono te te 're ĩ'awě'õ pese mono hã, ĩwa 're hãimana za'ra mono õ di za, 'ri nho'õmo ãma hã. Duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te 're ĩda'awě'õ pese mono hã ĩwa 're dahãimana za'ra mono õ di za.

Taha wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono norĩ simasisizé hã te za 're hãimana, Pone'ërebâi me, danhib'apito simasisizém ne hã, te te ãma 're ĩda'ab'madâ'â u'âsi zahuré mono zéb da hã. Taha wa, te za ĩsib'a'uwě norĩ hã ãma 're wata u'âsi za'ra. ⁴ Te za duré ĩ'ubu hã te te siwi 're 'madâ'â u'âsi za'ra. Duré ĩsisi na uihã u'éré ré, te za 're hãimana za'ra. ⁵ Tamemhã 're mara waihu'u mono õ di za. 'Re robra waihu'u mono õ dâ'âsina, rob'uiwězém na da te 're rob'uiwě za'ra mono õ di za oto. Duré bådâ hã te te 're rob'uiwě mono õ di za oto. Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono si te za te te dama 're rowa'a. Tawamhã ĩsib'a'uwě norĩ hã te za ĩsadawa para pire na 're hãimana u'âsi za'ra, õne u'âsi.

Ãne romhã ré ĩromhãimana mono hã, ĩnhotõ 'rowim ne, te ĩ'azabui mono hã, duré te ĩ'awaihu'u mono hã.

Zezusi apâ we timorizém na te te sina ĩdapo're pu'uzé wasu'u

⁶ Tawamhã hãiwa ãma romhuri'wa hã tô õ hã te duré ĩma tinha, ãne:

— Ãhã wasu'u hã tô sena. Tô sena wa, te za rob'umnhasi sina da te 're sazei pese za'ra, da te 're wawã za'ra mono ãna. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te tizadawa wasu'u'wa norĩ ma, Tipě'ëzani hã te te tãma 're anhomri, taha na te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Ta hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ma tô hãiwa ãma tãma ĩromhuri'wa hã we ĩzatõ, tô sena za ĩromhãimana mono zém na te aima awaihu'u sirõmo mono da, duré ĩnhipai u ĩsib'a'uwě norĩ ma, te aima ĩ'awaihu'u mono zéb zarina tãma waihu'u za'ra mono da. — Ãne hãiwa ãma romhuri'wa hã ma tô ĩma waihu'u.

⁷ Tawamhã Zezusihi mreme hã wa tô wapa, tizazei'wa norĩ te te ĩpo're pu'uzé hã. Ãne te tinha:

— Ma'ãpé, waihu'u pese za'ra wa'aba. Wa za wei morĩ su apâ. Ãhã wasu'u hã tô sena, ĩbaihã na za ĩromhãimana mono zém na rob'ui'ére hã ni'wa hã te te 're wapari pese mono wamhã, tãma 're rowě u'âsi mono di za. — Ãne te tinha, Zezusi hã.

⁸ Wa hã Zuwã hã wa tô ãne uburé marĩ hã te awapari. Wa tô duré ãne te ab'madâ'â. Tawamhã ãne te awapari mono pari, duré ãne hã te ab'madâ'â mono pari, wa tô hãiwa ãma romhuri'wai papara aime, ãma ĩwata da, za ĩromhãimana mono zém na te te ĩma ĩ'awaihu'u mono ãma. ⁹ Tane nherě, te sina ĩ'uwati, ãma ĩwata tõ da. Ãne te ĩma tinha:

— Tô'ã. Ãne 'manharĩ tõ. Wa hã asine, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa, wa 're ĩhãimana, duré asisãnawã norĩ ne hã, ĩwasu'uwě na te te dama 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono norĩ ne hã. Duré ãhã wasu'u na ĩ'arob'ui'ére mono wapari pese 'wa norĩ ne hã wa hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa. Taha wa, ma'ãpé 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma si 're aiwata u'âsi mono. — Ãne te ãma ĩwada'u.

¹⁰ Tawamhã te duré ĩma tinha, ãne:

— Ãhã wasu'u hã za ĩromhãimana mono zém na ĩ'arob'ui'ére mono hã asima sawi õ di za. ãma ronomro õ ré, za romhãimana mono na dâ'âsina, te za sõ'awi dama 're ĩ'awaihu'u mo. ¹¹ Ãne na za romhutu na ĩromhãimana mono zém na dama 're awaihu'u mono nherě, ni'wam norĩ hã tiwasété si õne haré te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono wamhã, õhõ na si ãma 're hãimana za'ra mono tõ. Duré ni'wam norĩ hã tihãiba na 're hãimana siwamnarĩ u'âsi za'ra mono wamhã, õhõ na si ãma 're hãimana u'âsi za'ra mono tõ duré, rob'rãsutu u hã. Duré ni'wam norĩ hã te te 're 'manharĩ wě u'âsi za'ra mono wamhã, wě u'âsi ãma 're hãimana u'âsi za'ra mono. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono

ãma si 're nomro u'âsi mono wamhã, tô õhõ na si 're nomro u'âsi mono tô, rob'rãsutu u hã. — ãne hãiwa ãma romhuri'wa hã ma tô ãma waihu'u.

¹²Tawamhã Zezusihi mreme hã wa tô duré wapa, tizazei'wa norĩ te te ãpo're pu'uzé hã. ãne te tinha:

— Ma'ãpé waihu'u pese za'ra wa'aba. Wa za wei morĩ su apã. We ãmorĩ wamhã, ãnhimipawa'ãbãzé hã wa za we ãsiré ti'ã, da te ãma 're ãromhuri wẽ za'ra mono zéb zarina te ãma da'apawa'ãbã mono da. ¹³Wa hã duréhã marĩ õ ré hã wa tô 're ãhãimana. Uburé marĩ hã si'utõrĩ pese nherẽ, ãsarina ãsi'utõrĩ õ di za wa hã. Õne u'âsi, wa za 're ãhãimana u'âsi. — ãne Zezusihi mreme, te ãwapari hã.

¹⁴Duré, ni'wam norĩ hã uza hãirã da, ti'uza te te 're ã'upsõi pese za'ra mono hã, ta norĩ ma si tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. Tane tiwasété wi, 're ãsipizari za'ra mono hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono, ãwasédé te te tãma 're ã'a'upsõi mono zé, te wasu'u, ã'uza hãirã hã. Ta norĩ si te za rob'rãi u'ã hã te te 're huri, da te 're huri mono wa, 'Re ãhãimana u'âsi mono 'rata ãma 're ãdanomro u'âsi mono zé hã. Ta norĩ si te za duré õne haré 'ri nho'õmo u 're sisisi, 'ridawa za'ëté na, ni'wa te te tiwi sitob za'ra ãna. ¹⁵Ni'wam norĩ si 'ri nho'õmo u 're sisisi waihu'u mono õ di za, marĩ ãwasété uptabi na 're ãdahãimana wasété uptabi za'ra mono norĩ hã, duré simi'ã na 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã, duré dahãiba na 're ãdahãimana wasété za'ra mono norĩ hã, duré dapãrĩ'wa norĩ hã, duré romhãiba 'manharĩ ãma, 'Re ãhãimana u'âsi mono upana 're ãdawata za'ra mono norĩ hã, duré sadawa nhipese ze te, uburé dama 're ãsadawa nhipese za'ra mono norĩ hã. Ta norĩ hã 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'ri nho'õmo u hã.

¹⁶Tawamhã Zezusihi mreme hã wa tô duré wapa. ãne te ãma tinha:

— Wa hã Zezusi, wa tô hãiwa ãma ãma romhuri'wa hã we atẽme satõ, ã hã te ãawaihu'u mono hã te te aima awaihu'u mono da, 'ri nho'õmo mono bã ãzazei'wa norĩ, siré 're ãsi'rã'õtõ u'âsi mono norĩ ma, awaihu'u mono da, ãsipai u. Wa hã apito Dawihi nhihudu, za ãsine ãpire na te 're ãda'ab'madã'ã mono da hã. Wa hã awẽ u, wasi wawẽ 're ro'o pese mono ré, da'ãma 're ãawẽ za'ra mono ne, wa za romhãimanazép té, te dama 're apisutu, ãmama nhib'a'uwẽ norĩ ma. — ãne te duré ãma siwasu'u, Zezusi hã.

¹⁷'Re ãhãimana u'âsi mono pẽ'ëzani hã te Pone'ërebãi mro da me, dazõ 're hãrã u'âsi zahuré, ãne:

— We 're anomro aba mono, ã u'âsi u. — ãne te dazõ 're hãrã u'âsi zahuré.

Tawamhã ni'wam norĩ hã ãne hã te te 're wapari za'ra mono wa, ã u'âsi u 're nomro mono wamhã, te za duré ãhãrã zahuré na dazõ 're hãsi u'âsi.

Da te 're 'rubu za'ra mono wa, da te 're ã'ãhuri mono ne, ni'wam norĩ hã te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, te za tô ã u'âsi u 're nomro, te te 're ãhuri u'âsi mono da, wa'ãbã ãna. ã u'ã hã da te 're ãhuri mono wa, 'Re ãhãimana u'âsi mono 'rata 're ãdanomro u'âsi mono zé.

Zuwã, te te dama ãma ãrob'ui'ére 'rãsutu zé wasu'u

¹⁸Wa hã Zuwã hã, wa za oto ãma aipo're pu'u sirõmo za'ra wa'wa ãmreme pire na, ãhã wasu'u na, ã ãbãihã na, za ãromhãimana mono zém na te ã'arob'ui'ére mono hã, 're ãwapari za'ra wa'aba mono norĩ hã. Ni'wam norĩ hã ãhã wasu'u hã siwa'ru sihawim na te te ãma 're sa'ëté za'ra mono wamhã, te za 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te te 're hã za'ra, ã ãbãihã na te te dama 're ãrob'manharĩ pipa mono zé ãsими'wara mono zarina. Taha na, te za te te tãma 're sa'ëté za'ra, ã'ãhari hã. ¹⁹Duré ni'wam norĩ hã ãhã wasu'u hã za ãromhãimana mono zém na te ã'arob'ui'ére mono hawimhã tô senai õ newa, te te 're sani za'ra mono wamhã, te za 'Re ãhãimana u'âsi mono hã rob'rãi u'ã hã te te tiwi 're sawi za'ra, te te dame 're huri tõ mono da, 'Re ãhãimana u'âsi mono 'rata rowẽ na 're ãanomro u'âsi tõ mono da. Te za duré 'ri nho'u ãté hã ãwẽ uptabi hã te te

tiwi 're sawi za'ra, ĩwasédé hã ĩwa 're ĩhâimana mono õ hã. Āhã na, wa tô ã ĩbaihã na ãma rob'ui'ééré pa, ã 'ri nho'õmo na hã, duré rob'rãi u'âsi na hã.

²⁰Tawamhã Zezusi hã te duré ĩrẽme ma siwasu'u, ã te ãma ĩ'arob'ui'ééré mono na te te ĩma ĩ'awaihu'u mono 'wa hã. Āne te siwasu'u:

— Tô sena, wa za wei morĩ su apâ. — Āne te siwasu'u.

Tane tô. Wanhíb'apito Zezusi apâ we aimorĩ su'u tô.

²¹Wa hã Zuwã hã wa za oto asawi za'ra wa'wa, ĩrẽme ma. Wa ĩsima te 're aiwẽ u'âsi za'ra wa'wa, Wanhíb'apito Zezusi te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono da, duré te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da. Āne wa ai'ãma te 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa.